ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

2013-2014

ՈՒՍՏԱՐՎԱ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ

Երևան - 2014

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Ընդհանուր տեղեկություններ համալսարանի մասին ... 5
Ուսումնամեթոդական վարչություն ... 115
Մինչհամալսարանական կրթության վարչություն ... 121
Հետբուհական լրացուցիչ կրթության վարչություն ... 123
Միջազգային համագործակցության վարչություն ... 129
Հասարակայնության հետ կապերի և լրատվության վարչություն ... 139
Տեղեկատվական համակարգերի սպասարկման և զարգացման վարչություն ... 146
Արհեստակցական կազմակերպություն ... 149
Սարգիս և Մարի Իզմիրլյանների անվան գիտական գրադարան ... 153
Պատմության թանգարան ... 157
Որակի ապահովման կենտրոն ... 159
Շրջանավարտների և կարիերայի կենտրոն ... 165
Մշակույթի կենտրոն ... 169
Գիտակազմակերպական բաժին ... 173
Ուսանողների հետ տարվող աշխատանքների բաժին ... 175
Ուսանողական կառույցներ ... 176
Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետ ... 193
Աստվածաբանության ֆակուլտետ ... 220
Արևելագիտության ֆակուլտետ ... 229
Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետ ... 245
Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի ֆակուլտետ ... 252
Իրավագիտության ֆակուլտետ ... 263
Կենսաբանության ֆակուլտետ ... 288
Հայ բանասիրության ֆակուլտետ ... 350
Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ֆակուլտետ ... 373
Միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետ ... 395
Պատմության ֆակուլտետ ... 412
Ռադիոֆիզիկայի ֆակուլտետ ... 449
Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետ ... 470
Ռուս բանասիրության ֆակուլտետ ... 516
Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետ ... 529
Տնտեսագիտության ֆակուլտետ ... 546
Փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետ ... 564
Քիմիայի ֆակուլտետ ... 590
Ֆիզիկայի ֆակուլտետ ... 623
Համահամալսարանական ամբիոններ ... 674
Իջևանի մասնաճյուղ ... 679
Հայագիտական հետազոտությունների ինստիտուտ ... 719
Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կրթական և հետազոտական կենտրոն ... 740
Ուժեղ դաշտերի ֆիզիկայի կենտրոն ... 747
Քաղաքակրթական և մշակութային հետազոտությունների կենտրոն ... 752
Եվրոպական ուսումնասիրությունների կենտրոն ... 757
Եգիպտագիտության հայկական կենտրոն ... 762

Ակադեմիկոս Ալեքսեյ Սիսակյանի անվան հեռանկարային
հետազոտությունների միջազգային կենտրոն 764
Միջազգային կրթական կենտրոն..... 767
Կիրառական հոգեբանության կենտրոն..... 770
Կոսմոլոգիայի գիտահետազոտական խումբ-կենտրոն 774
Ռուսական կենտրոն..... 776
Գենդերային հետազոտությունների և առաջնորդության կենտրոն..... 778
Ռազմավարական հետազոտությունների ԳՀ լաբորատորիա..... 781
Հրատարակչություն..... 784
Գիտական հանդեսներ 790
2013-2014 ուստարում ԵՊՀ-ում տեղի ունեցած հիշարժան միջոցառումներն ըստ
www.ysu.am-ի լրահոսի 791

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ՄԱՍԻՆ

ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՄԱՍՆԱԳԵՏՆԵՐԻ ՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ԵՎ ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

Մասնագետների պատրաստում

Ծածկագիր	*Մասնագիտության անվանումը*	*Աստիճան*
	Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ֆակուլտետ	
010100	*Մաթեմատիկա*	*բակալավր, մագիստրոս*
010800	*Մեխանիկա*	*բակալավր, մագիստրոս*
011000	*Ակտուարական և ֆինանսական մաթեմատիկա*	*բակալավր, մագիստրոս*
	Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի ֆակուլտետ	
010300	*Մաթեմատիկա: Համակարգչային գիտություններ*	*բակալավր*
010400	*Ինֆորմատիկա և կիրառական մաթեմատիկա*	*բակալավր, մագիստրոս*
	Ֆիզիկայի ֆակուլտետ	
010500	*Կիրառական մաթեմատիկա և ֆիզիկա*	*բակալավր*
010600	*Ֆիզիկա*	*բակալավր, մագիստրոս*
011100	*Միջուկային ռեակտորների ֆիզիկա*	*բակալավր, մագիստրոս*
	Ռադիոֆիզիկայի ֆակուլտետ	
011200	*Ռադիոֆիզիկա և էլեկտրոնիկա*	*բակալավր, մագիստրոս*
011300	*Կիսահաղորդիչների ֆիզիկա և միկրոէլեկտրոնիկա*	*բակալավր, մագիստրոս*
011400	*Հեռահաղորդակցություն և ազդանշանների մշակում*	*բակալավր, մագիստրոս*
	Քիմիայի ֆակուլտետ	
020100	*Քիմիա*	*բակալավր, մագիստրոս*
020900	*Էկոլոգիական քիմիա*	*բակալավր, մագիստրոս*
021000	*Դեղագործական քիմիա*	*բակալավր*
060300	*Դեղագիտություն*	*բակալավր, մագիստրոս*
	Կենսաբանության ֆակուլտետ	
020200	*Կենսաբանություն*	*բակալավր, մագիստրոս*
021200	*Կենսաֆիզիկա*	*բակալավր, մագիստրոս*
021300	*Կենսաքիմիա*	*բակալավր, մագիստրոս*
021500	*Կենսաինֆորմատիկա*	*բակալավր, մագիստրոս*
	Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետ	
020300	*Երկրաբանություն*	*բակալավր, մագիստրոս*
020400	*Աշխարհագրություն*	*բակալավր, մագիստրոս*
020500	*Քարտեզագրություն և կադաստրային գործ*	*բակալավր, մագիստրոս*
020600	*Ջրաօդերևութաբանություն*	*բակալավր, մագիստրոս*
100100	*Սերվիս*	*բակալավր, մագիստրոս*

Ծածկագիր	Մասնագիտության անվանումը	Աստիճան
	Տնտեսագիտության ֆակուլտետ	
080100	Տնտեսագիտության տեսություն	բակալավր, մագիստրոս
080200	Կառավարում	բակալավր, մագիստրոս
	Միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետ	
030200	Քաղաքագիտություն	բակալավր, մագիստրոս
030700	Միջազգային հարաբերություններ	բակալավր, մագիստրոս
032000	Հանրային կառավարում	բակալավր, մագիստրոս
	Պատմության ֆակուլտետ	
030400	Պատմություն	բակալավր, մագիստրոս
031400	Մշակութաբանություն	բակալավր, մագիստրոս
031500	Արվեստաբանություն	բակալավր, մագիստրոս
032500	Սփյուռքագիտություն	մագիստրոս
032900	Կովկասագիտություն	բակալավր, մագիստրոս
	Փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետ	
030100	Փիլիսոփայություն	բակալավր, մագիստրոս
030300	Հոգեբանություն	բակալավր, մագիստրոս
	Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետ	
040100	Սոցիալական աշխատանք	բակալավր, մագիստրոս
040200	Սոցիոլոգիա	բակալավր, մագիստրոս
040400	Հասարակայնության հետ կապեր	մագիստրոս
	Հայ բանասիրության ֆակուլտետ	
031000	Հայոց լեզու և գրականություն	բակալավր, մագիստրոս
050100	Կրթության կազմակերպում	մագիստրոս
051300	Սոցիալական մանկավարժություն	բակալավր
	Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետ	
030600	Լրագրություն	բակալավր, մագիստրոս
	Ռուս բանասիրության ֆակուլտետ	
031200	Լեզվաբանություն և միջմշակութային հաղորդակցություն՝ ռուսաց լեզու	բակալավր, մագիստրոս
031300	Հունարեն լեզու և գրականություն	բակալավր
032300	Թարգմանչական գործ՝ռուսերեն և հայերեն լեզուներ	բակալավր, մագիստրոս
032400	Ռուսաց լեզու և գրականություն	բակալավր, մագիստրոս
	Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետ	
031200	Լեզվաբանություն և միջմշակութային հաղորդակցություն՝ անգլերեն լեզու	բակալավր, մագիստրոս
031300	Անգլերեն լեզու և գրականություն	բակալավր, մագիստրոս
031300	Ֆրանսերեն լեզու և գրականություն	բակալավր, մագիստրոս
031300	Գերմաներեն լեզու և գրականություն	բակալավր, մագիստրոս
031300	Իսպաներեն լեզու և գրականություն	բակալավր, մագիստրոս

Ծածկագիր	Մասնագիտության անվանումը	Աստիճան
031300	Իտալերեն լեզու և գրականություն	բակալավր, մագիստրոս
032300	Թարգմանչական գործ՝ անգլերեն և հայերեն լեզուներ	բակալավր, մագիստրոս
032300	Թարգմանչական գործ՝ ֆրանսերեն և հայերեն լեզուներ	բակալավր, մագիստրոս
032300	Թարգմանչական գործ՝ գերմաներեն և հայերեն լեզուներ	բակալավր
032300	Թարգմանչական գործ՝ իսպաներեն և հայերեն լեզուներ	բակալավր
	Արևելագիտության ֆակուլտետ	
030800	Արաբագիտություն	բակալավր, մագիստրոս
030800	Իրանագիտություն	բակալավր, մագիստրոս
030800	Թուրքագիտություն	բակալավր, մագիստրոս
	Իրավագիտության ֆակուլտետ	
030500	Իրավագիտություն	բակալավր, մագիստրոս
	Աստվածաբանության ֆակուլտետ	
031900	Աստվածաբանություն	բակալավր, մագիստրոս
032600	Եկեղեցաբանություն	բակալավր
	Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կրթական և հետազոտական կենտրոն	
090100	Տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ	մագիստրոս
	Եվրոպական ուսումնասիրությունների կենտրոն	
032700	Եվրոպագիտություն	Մագիստրոս
	Մասս մեդիայի կրթական կենտրոն	
030600	Լրագրություն	մագիստրոս
070300	Ռեժիսուրա	մագիստրոս
071400	Օպերատորություն	մագիստրոս
080200	Կառավարում	մագիստրոս

2014-2015 ուստարվա ընդունելության քննություններն ու անցողիկ միավորներն ըստ մասնագիտությունների

Ֆակուլտետ, մասնագիտություն	Ընդունելության քննություններ					Անցողիկ միավոր	
	մրցութային			ոչ մրցութային		անվճար	վճարովի (դրամ)
1	2	3	4	5	6	7	8
1. Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ֆակուլտետ							
Մաթեմատիկա	Մ(գ)	Ֆ(գ) կամ Անգլ(գ)			Հլգ(գ)*	36.75	19.75
Մեխանիկա	Մ(գ) կամ Ֆ(գ)	Ֆ(գ)** կամ Մ(գ)**			Հլգ(գ)*	22.75	16.25
Ակտուարական և ֆինանսական մաթեմատիկա	Մ(գ)	Հլգ(գ)	Օտլ(գ)			59	23.75
2. Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի ֆակուլտետ							
Ինֆորմատիկա և կիրառական մաթեմատիկա	Մ(գ)	Ֆ(գ) կամ Անգլ(գ)			Հլգ(գ)*	38.5	26.5
Մաթեմատիկա: Համակարգչային գիտություններ	Մ(գ)	Ֆ(գ) կամ Անգլ(գ)			Հլգ(գ)*	34.5	24.75
3. Ֆիզիկայի ֆակուլտետ							
Ֆիզիկա	Ֆ(գ) կամ Մ(գ)	Մ(գ)** կամ Ֆ(գ)**			Հլգ(գ)*	30.25	16.25
Միջուկային ռեակտորների ֆիզիկա	Ֆ(գ) կամ Մ(գ)	Մ(գ)** կամ Ֆ(գ)**			Հլգ(գ)*	21.75	19.75
4. Ռադիոֆիզիկայի ֆակուլտետ							
Ռադիոֆիզիկա և էլեկտրոնիկա	Ֆ(գ) կամ Մ(գ)	Մ(գ)** կամ Ֆ(գ)**			Հլգ(գ)*	33.5	20.5
Ռադիոֆիզիկա և էլեկտրոնիկա (ՊՆ)	Ֆ(գ)	Մ(գ)			Հլգ(գ)*	24	-
Կիսահաղորդիչների ֆիզիկա և միկրոէլեկտրոնիկա	Ֆ(գ) կամ Մ(գ)	Մ(գ)** կամ Ֆ(գ)**			Հլգ(գ)*	31.25	17.5
Հեռահաղորդակցություն և ազդանշանների մշակում	Ֆ(գ) կամ Մ(գ)	Մ(գ)** կամ Ֆ(գ)**			Հլգ(գ)*	22	16.25
5. Քիմիայի ֆակուլտետ							
Քիմիա	Քիմ(գ)	Կ(գ)**կամ Ֆ(գ)**			Հլգ(գ)*	19.75	15.5
Դեղագիտություն	Քիմ(գ)	Կ(գ) կամ Ֆ(գ)			Հլգ(գ)*	35.75	15.5
6. Կենսաբանության ֆակուլտետ							
Կենսաբանություն	Կ(գ)	Քիմ(գ) կամ Ֆ(գ)			Հլգ(գ)*	29.25	15.75
Կենսաֆիզիկա	Կ(գ)	Քիմ(գ)** կամ Ֆ(գ)**			Հլգ(գ)*	24	18.25
Կենսաքիմիա	Կ(գ)	Քիմ(գ) կամ Ֆ(գ)			Հլգ(գ)*	36.75	15
7. Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետ							
Աշխարհագրություն	Ա(գ)	Մ(գ)**			Հլգ(գ)*	31.25	22.25
Քարտեզագրություն և կադաստրային գործ	Ա(գ)	Մ(գ)**			Հլգ(գ)*	39.5	17.75
Սերվիս	Ա(գ)կամ ՀԺՊ(գ)	Հլգ(գ)	Օտլ(գ)			60	37.75
Երկրաբանություն	Մ(գ) կամ Ֆ(գ)	Ֆ(գ)** կամ Մ(գ)**			Հլգ(գ)*	24.5	17.25

1	2	3	4	5	6	7	8
8. Պատմության ֆակուլտետ							
Պատմություն	ՀԺՊ(գ)	ԸՊ(գ) կամ Օտլ(գ)	Հլգ(գ)			56.5	35.5
Արվեստաբանություն	ՀԺՊ(գ)	Հլգ(գ)	Օտլ(գ)			48	24.25
Մշակութաբանություն	ՀԺՊ(գ)	Հլգ(գ)	Օտլ(գ)			57	28.75
Կովկասագիտություն	ՀԺՊ(գ)	Հլգ(գ)	Օտլ(գ)			55.25	32.75
9. Միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետ							
Միջազգային հարաբերություններ	ՀԺՊ(գ)	Հլգ(գ)	Օտլ(գ)			-	48.75
Քաղաքագիտություն	ՀԺՊ(գ)	Հլգ(գ)	Օտլ(գ)			59	44.5
Հանրային կառավարում	ՀԺՊ(գ)	Հլգ(գ)	Օտլ(գ)			59.75	47.25
10. Տնտեսագիտության ֆակուլտետ							
Տնտեսագիտության տեսություն	Մ(գ)	Հլգ(գ)	Օտլ(գ)			58	38.25
Կառավարում	Մ(գ)	Հլգ(գ)	Օտլ(գ)			59	47.5
11. Փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետ							
Փիլիսոփայություն	Հլգ(գ)	Օտլ(գ)			ՀԺՊ(գ)*	37.25	21.75
Հոգեբանություն	Կ(գ)	Հլգ(գ)	Օտլ(գ)			54.5	25.5
12. Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետ							
Սոցիոլոգիա	Մ(գ)	Հլգ(գ)	Օտլ(գ)			46.25	25.75
Սոցիալական աշխատանք	Հլգ(գ)	Օտլ(գ)			Մ(գ)*	37	24.75
13. Հայ բանասիրության ֆակուլտետ							
Հայոց լեզու և գրականություն	Հլգ(բ)	Հլ(գ)			ՀԺՊ(գ) կամ Օտլ(գ)	34.75	16
Սոցիալական մանկավարժություն	Հլգ(գ)	Օտլ(գ)			Մ(գ)*	34.75	22.5
14. Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետ							
Լրագրություն***	Հլգ(գ)	ՍԱ(գ)	ԲՀՄ(բ)			56.75	35.25
15. Ռուս բանասիրության ֆակուլտետ							
Ռուսաց լեզու և գրականություն	Ռլգ(բ)	Ռլ(գ)			Հլգ(գ)*	24.75	16.25
Թարգմանչական գործ՝ ռուսաց և հայերեն լեզուներ	Ռլգ(բ)	Ռլ(գ)	Հլգ(գ)			27.25	32.25
Լեզվաբանություն և միջմշակութային հաղորդակցություն՝ ռուսաց լեզու	Ռլգ(բ)	Ռլ(գ)	Հլգ(գ)			41.75	33.5
16. Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետ							
Անգլերեն լեզու և գրականություն	Անգլ(բ)	Անգլ(գ)	Հլգ(գ)			54.75	33.25
Թարգմանչական գործ՝ անգլերեն և հայերեն լեզուներ	Անգլ(բ)	Անգլ(գ)	Հլգ(գ)			55.75	38.75
Լեզվաբանություն և միջմշակութային հաղորդակցություն՝ անգլերեն լեզու	Անգլ(բ)	Անգլ(գ)	Հլգ(գ)			57.25	42.5
Գերմաներեն լեզու և գրականություն	Գլ(բ) կամ Անգլ(բ)	Գլ(գ) կամ Անգլ(գ)	Հլգ(գ)			52.5	25.25
Թարգմանչական գործ՝ գերմաներեն և հայերեն լեզուներ	Գլ(բ) կամ Անգլ(բ)	Գլ(գ) կամ Անգլ(գ)	Հլգ(գ)			55.75	28
Ֆրանսերեն լեզու և գրականություն	Ֆրլ(բ) կամ Անգլ(բ)	Ֆրլ(գ) կամ Անգլ(գ)	Հլգ(գ)			52.75	27.25
Թարգմանչական գործ՝ ֆրանսերեն և հայերեն լեզուներ	Ֆրլ(բ) կամ Անգլ(բ)	Ֆրլ(գ) կամ Անգլ(գ)	Հլգ(գ)			58	29.75
Իսպաներեն լեզու և գրականություն	ԻՍբ) կամ Անգլ(բ)	ԻՍ(գ) կամ Անգլ(գ)	Հլգ(գ)			53.25	29.75

1	2	3	4	5	6	7	8
Թարգմանչական գործ՝ իսպաներեն և հայերեն լեզուներ	ԻՍ(բ) կամ Անգլ(բ)	ԻՍ(գ) կամ Անգլ(գ)	Հլգ(գ)			56	27.75
Իտալերեն լեզու և գրականություն	ԻՏ(բ) կամ Անգլ(բ)	ԻՏ(գ) կամ Անգլ(գ)	Հլգ(գ)			56	28.75
17. Արևելագիտության ֆակուլտետ							
Արաբագիտություն	Հլգ(գ)	ՀԺՊ(գ)	Օտլ(գ)			58.5	41.5
Իրանագիտություն	Հլգ(գ)	ՀԺՊ(գ)	Օտլ(գ)			58.75	34
Թուրքագիտություն	Հլգ(գ)	ՀԺՊ(գ)	Օտլ(գ)			55	39.5
18. Իրավագիտության ֆակուլտետ							
Իրավագիտություն	Հլգ(գ)	ՀԺՊ(գ)	Օտլ(գ)			-	53
19. Աստվածաբանության ֆակուլտետ							
Աստվածաբանություն	ՀԺՊ(գ)	Հլգ(գ)			Օտլ(գ) *	24.5	16.5
Եկեղեցաբանություն	ՀԺՊ(գ)	Հլգ(գ)			Օտլ(գ) *	27.5	20.25

*Հաշվի է առնվում դպրոցի ավարտական կամ տարեկան քննության գնահատականը:

**Վճարովի համակարգում թափուր տեղերի առկայության դեպքում հաշվի է առնվում դպրոցի ավարտական կամ տարեկան քննության գնահատականը:

***Լրագրություն մասնագիտության համար նախատեսված ՍԱ(գ)-ստեղծագործական աշխատանք քննությունը կենտրոնացված քննություն է, ԲՀՄ(բ)-բանավոր հաղորդակցման մշակույթ քննությունը՝ ներբուհական, իսկ Հլգ(գ)՝ միասնական:

Ամբիոնների ցանկը եւ հիմնական պրոֆեսորադասախոսական կազմը

	ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ, ԱՄԲԻՈՆ	Պրոֆե-սոր	Դոցենտ	Ասիս-տենտ	Դասա-խոս	Ընդա-մենը
	ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱՅԻ ԵՎ ՄԵԽԱՆԻԿԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	11	41	7	7	66
1.	Մաթեմատիկական անալիզի և ֆունկցիաների տեսության	1	5	1	-	7
2.	Դիֆերենցիալ հավասարումների	2	3	1	-	6
3.	Հանրահաշվի և երկրաչափության	3	7	-	-	10
4.	Ընդհանուր մաթեմատիկայի	1	10	-	2	13
5.	Հավանականությունների տեսության և մաթեմատիկական վիճակագրության	2	5	-	1	8
6.	Ակտուարական և ֆինանսական մաթեմատիկայի	-	2	2	4	8
7.	Օպտիմալ կառավարման տեսության և մոտավոր մեթոդների	1	3	1	-	5
8.	Մեխանիկայի	1	6	2	-	9
	ԻՆՖՈՐՄԱՏԻԿԱՅԻ ԵՎ ԿԻՐԱՌԱԿԱՆ ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	6	27	15	5	53
9.	Դիսկրետ մաթեմատիկայի և տեսական ինֆորմատիկայի	2	8	4	-	14
10.	Թվային անալիզի և մաթեմատիկական մոդելավորման	3	12	4	-	19
11.	Ծրագրավորման և ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաների	1	7	7	5	20
	ՖԻԶԻԿԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	29	27	9	1	66
12.	Ակադեմիկոս Վ. Համբարձումյանի անվան ընդհանուր ֆիզիկայի և աստղաֆիզիկայի	9	7	3	-	19
13.	Ակադեմիկոս Գ. Սահակյանի անվան տեսական ֆիզիկայի	6	2	1	-	9
14.	Օպտիկայի	5	5	1	1	12
15.	Պինդ մարմնի ֆիզիկայի	1	5	-	-	6
16.	Միջուկային ֆիզիկայի	3	2	2	-	7
17.	Մոլեկուլային ֆիզիկայի	4	1	1	-	6
18.	Բարձրագույն մաթեմատիկայի	1	5	1	-	7
	ՌԱԴԻՈՖԻԶԻԿԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	6	16	5	5	32
19.	Գերբարձր հաճախականությունների ռադիոֆիզիկայի և հեռահաղորդակցության	3	6	1	1	11
20.	Ալիքային պրոցեսների տեսության և ֆիզիկայի	-	4	3	2	9
21.	Կիսահաղորդիչների ֆիզիկայի և միկրոէլեկտրոնիկայի	2	2	-	2	6
22.	Բարձրագույն մաթեմատիկայի	1	4	1	-	6
	ՔԻՄԻԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	10	26	10	3	49
23.	Անօրգանական և անալիտիկ քիմիայի	4	5	3	2	14
24.	Օրգանական քիմիայի	2	5	2	-	9
25.	Ֆիզիկական և կոլոիդ քիմիայի	1	8	-	-	9
26.	Էկոլոգիական քիմիայի	1	2	2	-	5
27.	Դեղագործական	2	6	3	1	12
	ԿԵՆՍԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	15	31	13	2	61
28.	Կենսաֆիզիկայի	1	6	-	-	7
29.	Կենսաքիմիայի	3	4	3	-	10
30.	Բուսաբանության և սնկաբանության	2	1	3	1	7
31.	Կենդանաբանության	3	4	-	-	7
32.	Մանրէաբանության և մանրէների ու բույսերի կենսա-տեխնոլոգիայի	1	4	1	-	6
33.	Տ. Մուշեղյանի անվ. մարդու և կենդանիների ֆիզիոլոգիայի	3	5	2	-	10

34.	Գենետիկայի և բջջաբանության	1	3	1	-	5
35.	Էկոլոգիայի և բնության պահպանության	1	4	3	1	9
	ՍՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԵՐԿՐԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	6	24	7	17	54
36.	Ֆիզիկական աշխարհագրության և ջրաօդերևութաբանության	-	5	1	3	9
37.	Սոցիալ-տնտեսական աշխարհագրության	1	3	-	3	7
38.	Քարտեզագրության և գեոմորֆոլոգիայի	1	4	-	4	9
39.	Ջրաերկրաբանության և ճարտարագիտական երկրաբանության	-	3	-	1	4
40.	Ռեգիոնալ երկրաբանության, պետրոլոգիայի և օգտակար հանածոների հանքավայրերի	1	3	2	1	7
41.	Երկրաֆիզիկայի	2	3	-	1	6
42.	Օգտակար հանածոների հանքավայրերի որոնման և հետախուզման	-	2	1	1	4
43.	Սերվիսի	1	1	3	3	8
	ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	9	36	18	7	70
44.	Տնտեսագիտության տեսության	2	7	5	3	17
45.	Տնտեսագիտության մեջ մաթեմատիկական մոդելավորման	2	14	-	3	19
46.	Միջազգային տնտեսական հարաբերությունների	2	4	1	-	7
47.	Ֆինանսահաշվային	1	4	7	-	12
48.	Կառավարման և գործարարության	2	7	5	1	15
	ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	11	28	15	15	69
49.	Հայաստանին հարակից երկրների պատմության	2	3	1	1	7
50.	Համաշխարհային պատմության	1	6	1	1	9
51.	Հնագիտության և ազգագրության	3	3	-	1	7
52.	Հայ արվեստի պատմության և տեսության	-	3	3	8	14
53.	Հայոց պատմության	4	7	5	3	19
54.	Մշակութաբանության	1	3	3	1	8
55.	Սփյուռքագիտության	-	3	2	-	5
	ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	3	24	11	12	50
56.	Միջազգային հարաբերությունների և դիվանագիտության	1	6	4	2	13
57.	Դիվանագիտական ծառայության և մասնագիտական հաղորդակցման	-	7	2	8	17
58.	Քաղաքական գիտության պատմության և տեսության	1	5	3	-	9
59.	Քաղաքական ինստիտուտների և գործընթացների	1	5	1	-	7
60.	Հանրային կառավարման	-	1	1	2	4
	ՓԻԼԻՍՈՓԱՅՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	6	21	15	10	52
61.	Տեսական փիլիսոփայության և տրամաբանության	1	5	3	-	9
62.	Սոցիալական փիլիսոփայության և բարոյագիտության	1	5	3	1	10
63.	Փիլիսոփայության պատմության	1	2	1	1	5
64.	Սոցիալական հոգեբանության	1	2	2	5	10
65.	Ընդհանուր հոգեբանության	1	4	3	1	9
66.	Անձի հոգեբանության	1	3	3	2	9
	ՍՈՑԻՈԼՈԳԻԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	3	13	7	10	33
67.	Կիրառական սոցիոլոգիայի	2	6	3	2	13
68.	Սոցիոլոգիայի տեսության և պատմության	1	3	2	1	7
69.	Սոց. աշխատանքի և սոց. տեխնոլոգիաների	-	4	2	7	13
	ՀԱՅ ԲԱՆԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	14	39	25	9	87
70.	Հայոց լեզվի	3	15	12	2	32

71.	Հայոց լեզվի պատմության	1	6	2	2	11
72.	Հայ գրականության	3	5	2	-	10
73.	Հայ նորագույն գրականության	3	2	3	-	8
74.	Մանկավարժության	1	4	2	4	11
75.	Ընդհանուր լեզվաբանության	1	4	3	1	9
76.	Գրականության տեսության և գրաքննադատության	2	3	1	-	6
	ԺՈՒՌՆԱԼԻՍՏԻԿԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	3	6	6	3	18
77.	Մամուլի պատմության և տեսության	2	4	1	2	9
78.	Ռադիոհեռուստատեսային ժուռնալիստիկայի	1	2	5	1	9
	ՌՈՄԱՆԱԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	5	55	48	161	269
79.	Անգլիական բանասիրության	1	16	18	28	63
80.	Անգլերեն լեզվի թիվ 1	-	6	6	36	48
81.	Անգլերեն լեզվի թիվ 2	1	5	9	21	36
82.	Միջմշակութային հաղորդակցության անգլերենի	-	3	4	6	13
83.	Գերմանական բանասիրության	1	1	2	16	20
84.	Ֆրանսիական բանասիրության	-	3	3	18	24
85.	Ռոմանական բանասիրության	-	1	4	27	32
86.	Արտասահմանյան գրականության	1	12	1	-	14
87.	Թարգմանության տեսության և պրակտիկայի	1	8	1	9	19
	ՌՈՒՍ ԲԱՆԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	5	16	11	41	73
88.	Ռուս գրականության	1	7	2	1	11
89.	Ռուսաց լեզվաբանության, տիպաբանության և հաղորդակցման տեսության	4	3	2	-	9
90.	Ռուսաց լեզվի (հումանիտար ֆակ.-ի համար)	-	3	5	24	32
91.	Ռուսաց լեզվի (բնագիտական ֆակ.-ի համար)	-	3	2	16	21
	ԱՐԵՎԵԼԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	3	17	14	25	59
92.	Իրանագիտության	1	6	7	8	22
93.	Արաբագիտության	1	6	5	8	20
94.	Թյուրքագիտության	1	5	2	9	17
	ԻՐԱՎԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	10	23	8	4	45
95.	Պետության և իրավունքի տեսության և պատմության	1	3	4	1	9
96.	Քրեական դատավարության և կրիմինալիստիկայի	2	3	-	-	5
97.	Քաղաքացիական դատավարության	1	3	1	-	5
98.	Քաղաքացիական իրավունքի	2	5	1	1	9
99.	Քրեական իրավունքի	2	3	-	-	5
100.	Սահմանադրական իրավունքի	2	4	1	-	7
101.	Եվրոպական և միջազգային իրավունքի	-	2	1	2	5
	ԱՍՏՎԱԾԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	1	10	5	1	17
102.	Կրոնի տեսության և պատմության	-	5	1	-	6
103.	Աստվածաբանության	-	1	2	1	4
104.	Հայ եկեղեցու պատմության և եկեղեցաբանության	1	4	2	-	7
	ՀԱՄԱՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆ ԱՄԲԻՈՆՆԵՐ	1	6	2	25	34
105.	Ֆիզիկական դաստիարակության և սպորտի	1	5	2	15	23
106.	Քաղաքացիական պաշտպանության	-	1	-	10	11
	ԵՊՀ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ	-	3	1	6	10
107.	Հանրակրթական առարկաների	-	3	1	6	10
	ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ԵՎ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ	1	2	2	-	5
108.	Տեղեկատվական համակարգերի ամբիոն	1	2	2	-	5
	Ընդամենը (այդ թվում՝ դեկաններ)	*170*	*498*	*254*	*369*	*1291*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը (ներառյալ համատեղողները)

(ըստ վերջին 5 ուստարիների)

Ֆակուլտետ, համահամալսարանական ամբիոններ	Պրոֆեսորներ					Դոցենտներ					Ասիստենտներ					Դասախոսներ					Ընդամենը				
	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14
Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի	23	22	22	19	19	43	43	44	40	45	20	26	21	13	8	13	13	20	8	9	99	104	107	80	81
Ինֆ. և կիրառ. մաթ.	8	8	9	7	7	28	26	27	27	28	18	17	19	17	18	7	7	8	5	7	61	58	63	56	60
Ֆիզիկայի	30	33	35	34	34	44	43	41	37	35	19	20	19	15	12	4	6	7	2	2	97	102	102	88	83
Ռադիոֆիզիկայի	10	9	11	8	8	20	20	19	22	19	10	9	10	8	7	11	11	8	5	5	51	49	48	43	39
Քիմիայի	16	16	17	15	14	35	34	28	28	30	21	22	21	17	19	4	4	6	6	7	76	76	72	66	70
Կենսաբանության	23	22	23	20	17	29	31	30	34	35	30	33	33	28	25	3	2	3	4	4	85	88	89	86	81
Աշխարհագրության և երկրաբանության	7	8	8	8	8	29	30	32	30	32	6	11	12	11	13	20	21	25	22	24	62	70	77	71	77
Տնտեսագիտության	11	8	11	10	11	34	36	37	40	43	43	39	43	36	37	7	10	8	5	9	95	93	99	91	100
Պատմության	15	15	18	19	16	26	31	33	36	41	25	23	24	28	27	17	15	17	17	20	83	84	92	100	104
Փիլիսոփ. և հոգեբ.	9	9	8	6	8	19	22	24	26	25	19	14	16	18	16	14	18	18	15	16	61	63	66	65	65
Սոցիոլոգիայի	1	1	3	2	4	10	10	12	13	13	12	13	11	8	9	27	23	23	16	17	50	47	49	39	43
Միջազգային հարաբ.	6	5	6	6	6	18	22	27	28	34	29	33	31	28	24	14	18	20	16	16	67	78	84	78	80
Հայ բանասիրության	19	18	22	18	19	43	43	43	39	43	28	32	34	33	31	13	11	11	9	13	103	104	110	99	106
Ժուռնալիստիկայի	2	3	3	3	3	5	4	7	7	8	11	11	11	10	9	4	6	7	6	6	22	24	28	26	26
Ռուս բանասիրության	2	2	2	4	5	22	22	24	20	18	13	13	12	11	11	48	50	34	44	48	85	87	72	79	82
Ռոմանագերմ. բանաս.	6	6	6	6	5	43	48	49	54	56	49	44	47	44	50	159	152	166	177	164	257	257	268	281	275
Արևելագիտության	4	3	5	6	6	16	19	22	20	21	24	23	15	18	15	27	29	30	26	28	71	74	72	70	70
Իրավագիտության	7	6	10	10	13	23	29	32	30	31	31	26	28	23	28	14	17	20	11	15	75	78	90	74	87
Աստվածաբանության	3	3	3	3	2	6	8	10	10	12	11	8	8	4	7	6	6	7	5	5	26	25	28	22	26
Միջազգային կրթական կենտրոն	-	-	-	-	-	6	5	6	5	3	2	1	1	1	1	15	14	12	12	6	23	20	19	18	10
Ֆիզիկական դաստ. և սպորտի ամբիոն	1	1	1	1	1	5	4	3	5	5	2	2	2	2	2	19	20	18	16	16	27	27	24	24	24
Քաղ. պաշտ. ամբիոն	-	-	3	-	-	7	7	-	3	1	1	1	-	-	-	17	18	19	17	11	25	26	22	20	12
Տեղեկատվական համակ. ամբիոն	1	1	1	1	1	3	3	3	3	3	6	6	6	5	6	2	2	2	3	5	12	12	12	12	15
Ընդամենը	204	211	215	206	207	514	548	546	557	581	430	427	424	378	375	465	480	489	447	453	1613	1666	1674	1588	1616

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը (ներառյալ համատեղողները)

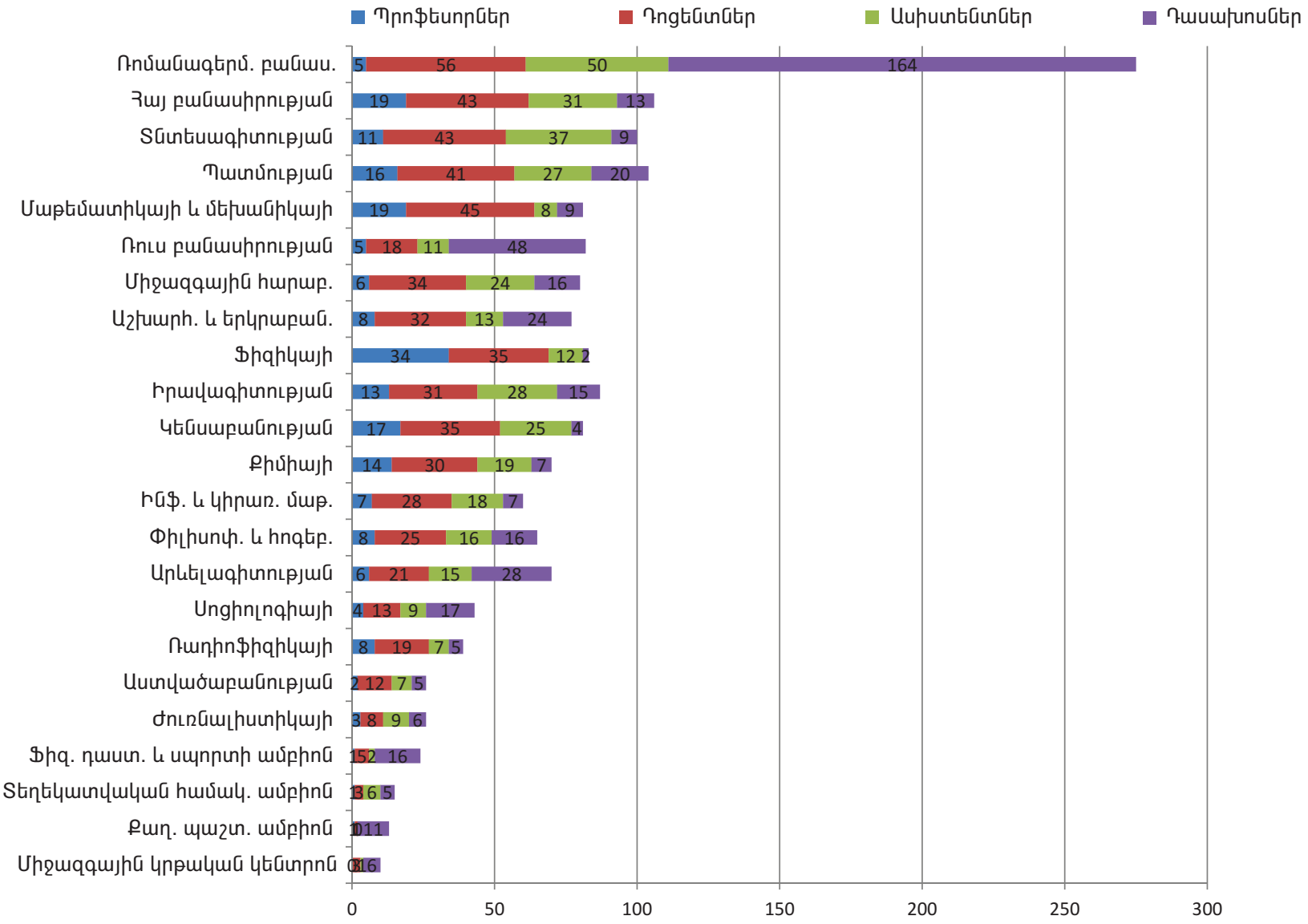

Դասախոսների տարիքային կազմի բաշխումը
(ըստ վերջին 5 ուստարիների)

	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14
Մինչև 35 տարեկան	316	268	285	272	239	224
35-ից 65 տարեկան	721	766	750	760	806	821
65-ից բարձր	209	216	222	236	235	243
Ընդամենը (այդ թվում՝ ռեկտոր և պրոռեկտորներ)	1246	1250	1257	1268	1280	1288
Միջին տարիքը	51.2	51.7	50.4	50.44	50.5	50.6

Դասախոսների տարիքային կազմի բաշխումը

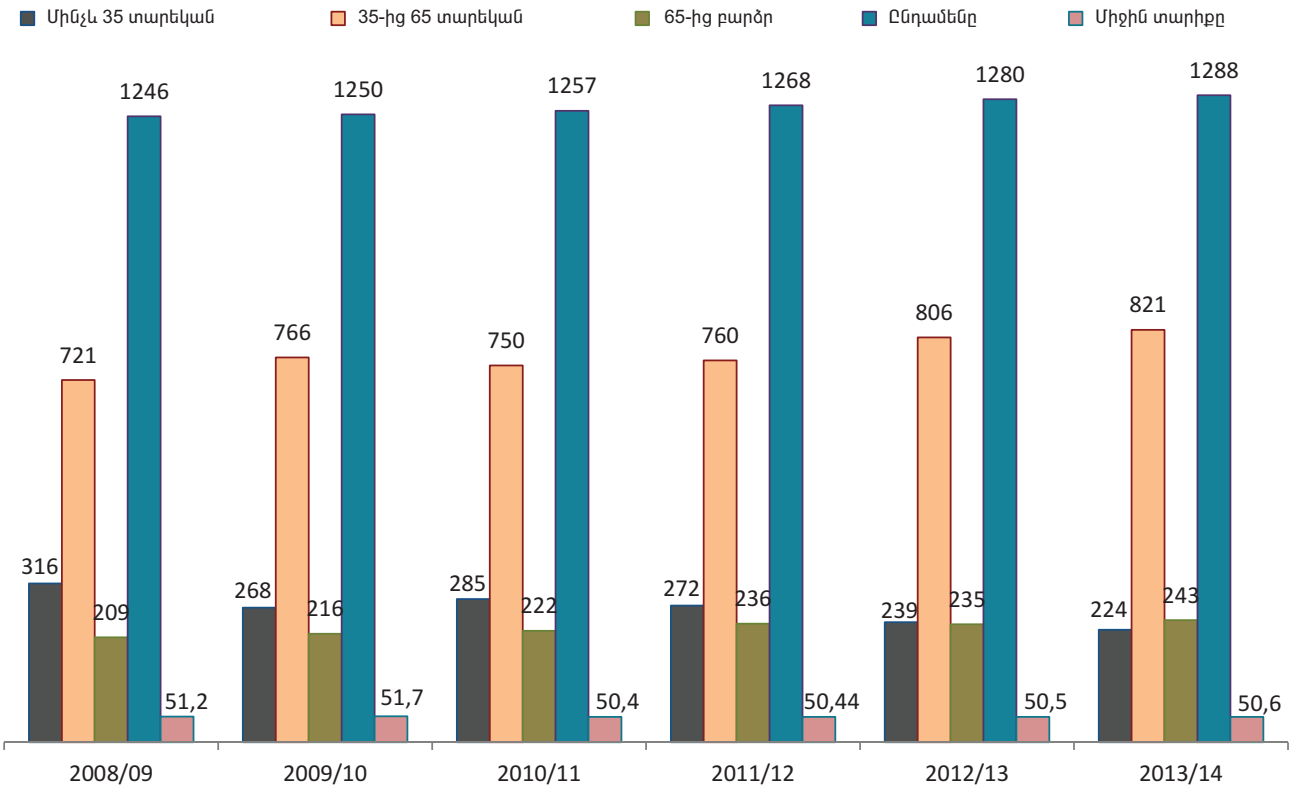

«ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՊԵՏԱԿԱՆ ՈՉ ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ ԽՈՐՀՐԴԻ ԿԱԶՄԸ

2010 թ. դեկտեմբերի 29-ի N 1183-Ա որոշմամբ

(վերջին փոփոխությունը՝ 13.12.13 N 1160-Ա որոշում)

1.	Սերժ Սարգսյան	ՀՀ նախագահ
2.	Հովիկ Աբրահամյան	ՀՀ Ազգային ժողովի նախագահ
3.	Արմեն Գևորգյան	ՀՀ փոխվարչապետ, տարածքային կառավարման նախարար
4.	Արմեն Աշոտյան	ՀՀ կրթության և գիտության նախարար
5.	Հրանուշ Հակոբյան	ՀՀ սփյուռքի նախարար
6.	Վիգեն Սարգսյան	ՀՀ նախագահի աշխատակազմի ղեկավար
7.	Գագիկ Հարությունյան	ՀՀ Սահմանադրական դատարանի նախագահ
8.	Ռադիկ Մարտիրոսյան	ՀՀ գիտությունների ազգային ակադեմիայի նախագահ
9.	Արտակ Դավթյան	ՀՀ Ազգային ժողովի գիտության, կրթության, մշակույթի, երիտասարդության և սպորտի հարցերի մշտական հանձնաժողովի նախագահ
10.	Վահան Հովհաննիսյան	ՀՀ Ազգային ժողովի պատգամավոր
11.	Գևորգ Կոստանյան	ՀՀ գլխավոր դատախազ
12.	Վաչե Գաբրիելյան	ՀՀ Կառավարության աշխատակազմի ղեկավար-նախարար
13.	Արթուր Օսիկյան	ՀՀ ոստիկանության պետի տեղակալ
14.	Սամվել Հարությունյան	ՀՀ գիտության պետական կոմիտեի նախագահ
15.	Արսեն Քարամյան	ՀՀ սպորտի և երիտասարդության հարցերի նախարարի տեղակալ
16.	Միհրան Հակոբյան	ՀՀ վարչապետի օգնական
17.	Հովիկ Մուսայելյան	«Սինոփսիս Հայաստան» ՓԲԸ-ի գործադիր տնօրեն
18.	Շավարշ Քոչարյան	ՀՀ արտաքին գործերի նախարարի տեղակալ
19.	Աշոտ Մելքոնյան	ՀՀ ԳԱԱ պատմության ինստիտուտի տնօրեն
20.	Արտակ Զաքարյան	ՀՀ Ազգային ժողովի արտաքին հարաբերությունների մշտական հանձնաժողովի նախագահ
21.	Հովհաննես Հովսեփյան	ՀՀ նախագահի վերահսկողական ծառայության ղեկավար
22.	Կարինե Հարությունյան	ՀՀ կրթության և գիտության նախարարի տեղակալ
23.	Սամվել Առաքելյան	ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղի տնօրեն
24.	Արթուր Մկրտիչյան	ԵՊՀ սոցիոլոգիայի ֆակուլտետի դեկան
25.	Լեոնարդ Շեկյան	ԵՊՀ միջազգային կրթական կենտրոնի տնօրեն
26.	Դավիթ Հայրապետյան	«Երիտասարդական միջոցառումների իրականացման կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի տնօրեն, ԵՊՀ ընդհանուր հոգեբանության ամբիոնի դոցենտ
27.	Ռոբերտ Սուքիասյան	ՀՀ կրթության և գիտության նախարարության աշխատակազմի բարձրագույն և հետբուհական մասնագիտական կրթության վարչության պետ

28.	Վահագն Վարագյան	ԵՊՀ ուսանողների հետ տարվող աշխատանքների բաժնի վարիչ
29.	Սամվել Շուքուրյան	ԵՊՀ տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կրթական և հետազոտական կենտրոնի գիտական ղեկավար
30.	Հրանտ Ժամհարյան	ԵՊՀ ուսումնամեթոդական վարչության պետ
31.	Հայկ Դեմոյան	ՀՀ գիտությունների ազգային ակադեմիայի հայոց ցեղասպանության թանգարանի տնօրեն
32.	Սմբատ Լպուտյան	Հայաստանի շախմատի ֆեդերացիայի խորհրդի նախագահի առաջին տեղակալ
33.	Մանվել Ջավադյան	Երևանի Ավանի վարչական շրջանի ղեկավար
34.	Նորայր Առաքելյան	ՀՀ ԳԱԱ մաթեմատիկայի և տեխնիկական գիտությունների բաժանմունքի ակադեմիկոս-քարտուղար
35.	Տիգրան Լիլոյան	«ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ» լրատվական գործակալության հայաստանյան գրասենյակի տնօրեն
36.	Լիլիթ Արզումանյան	ՀՀ կրթության և գիտության աշխատակազմի ԲՈՀ գործակալության պետ
37.	Արթուր Սահակյան	ԵՊՀ մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ֆակուլտետի դեկան
38.	Վահրամ Դումանյան	ԵՊՀ ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի ֆակուլտետի դեկան
39.	Ռոլանդ Ավագյան	ԵՊՀ ֆիզիկայի ֆակուլտետի դեկան
40.	Յուրի Վարդանյան	ԵՊՀ ռադիոֆիզիկայի ֆակուլտետի դեկան
41.	Աշոտ Սաղյան	ԵՊՀ դեղագործական քիմիայի ամբիոնի վարիչ
42.	Էմիլ Գևորգյան	ԵՊՀ կենսաբանության ֆակուլտետի դեկան
43.	Մարատ Գրիգորյան	ԵՊՀ աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետի դեկան
44.	Հայկ Սարգսյան	ԵՊՀ տնտեսագիտության ֆակուլտետի դեկան
45.	Ալեքսան Բաղդասարյան	ԵՊՀ փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետի դեկան
46.	Էդիկ Մինասյան	ԵՊՀ պատմության ֆակուլտետի դեկան
47.	Գեղամ Պետրոսյան	ԵՊՀ միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետի դեկան
48.	Արծրուն Ավագյան	ԵՊՀ հայ բանասիրության ֆակուլտետի դեկան
49.	Նաղաշ Մարտիրոսյան	ԵՊՀ ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետի դեկան
50.	Պավել Բալայան	ԵՊՀ ռուս բանասիրության ֆակուլտետի դեկան
51.	Սամվել Աբրահամյան	ԵՊՀ ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետի դեկան
52.	Գուրգեն Մելիքյան	ԵՊՀ արևելագիտության ֆակուլտետի դեկան
53.	Գագիկ Ղազինյան	ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի դեկան
54.	Անուշավան եպիսկոպոս Ժամկոչյան	ԵՊՀ աստվածաբանության ֆակուլտետի դեկան

55.	Մարիամ Հարությունյան	ԵՊՀ ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի ֆակուլտետի 3-րդ կուրսի ուսանողուհի
56.	Նելլի Թադևոսյան	ԵՊՀ ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետի 3-րդ կուրսի ուսանողուհի
57.	Նատալյա Սինորյան	ԵՊՀ ռուս բանասիրության ֆակուլտետի 4-րդ կուրսի ուսանողուհի
58.	Լուսինե Համբարյան	ԵՊՀ հայ բանասիրության ֆակուլտետի մագիստրանտ
59.	Լիլիթ Սարգսյան	ԵՊՀ տնտեսագիտության ֆակուլտետի 4-րդ կուրսի ուսանողուհի
60.	Հասմիկ Խաչատրյան	ԵՊՀ աստվածաբանության ֆակուլտետի մագիստրանտ
61.	Սամվել Մկոյան	ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի մագիստրանտ
62.	Աստղիկ Աբրահամյան	ԵՊՀ կենսաբանության ֆակուլտետի 4-րդ կուրսի ուսանողուհի
63.	Գևորգ Աբգարյան	ԵՊՀ ռադիոֆիզիկայի ֆակուլտետի ասպիրանտ
64.	Նարեկ Մելքոնյան	ԵՊՀ մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ֆակուլտետի ասպիրանտ
65.	Սյուզի Մելքոնյան	ԵՊՀ սոցիոլոգիայի ֆակուլտետի 4-րդ կուրսի ուսանողուհի
66.	Ալեքսանդր Սարգսյան	ԵՊՀ միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետի ասպիրանտ
67.	Ամալյա Սեդրակյան	ԵՊՀ քիմիայի ֆակուլտետի 4-րդ կուրսի ուսանողուհի
68.	Աստղիկ Միքայելյան	ԵՊՀ արևելագիտության ֆակուլտետի 3-րդ կուրսի ուսանողուհի
69.	Վարդան Ղափլանյան	ԵՊՀ պատմության ֆակուլտետի մագիստրանտ
70.	Ջուլիա Հակոբյան	ԵՊՀ փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետի 4-րդ կուրսի ուսանողուհի
71.	Ռաֆֆի Քարամյան	ԵՊՀ աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետի ասպիրանտ
72.	Նարինե Մարտիրոսյան	ԵՊՀ ֆիզիկայի ֆակուլտետի 4-րդ կուրսի ուսանողուհի

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԿԱԶՄ

Ռեկտոր

Սիմոնյան Արամ Հրաչիկի, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր

Պրոռեկտորներ՝

Ուսումնական աշխատանքների գծով

Գրիգորյան Ալեքսանդր Կոնստանտինի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Գիտական քաղաքականության և միջազգային համագործակցության գծով

Գևորգյան Գեղամ Գրիգորի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր

Ուսանողների, շրջանավարտների և հասարակայնության հետ կապերի գծով

Մարկոսյան Ռուբեն Լևոնի, տեխն. գիտ. թեկնածու

Ընդհանուր հարցերի գծով

Մալխասյան Արարատ Ցոլակի, քիմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր

Գիտական քարտուղար

Սողոմոնյան Մենուա Անդրանիկի, պատմ. գիտ. թեկնածու

Ռեկտորի աշխատակազմի ղեկավար

Ղարիբյան Ալիկ Ավետիքի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Գլխավոր հաշվապահ

Գրիգորյան Ռաֆիկ Գրիշայի

Ուսումնամեթոդական վարչության պետ

Ժամհարյան Հրանտ Գևորգի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

- **Բակալավրիատի բաժնի վարիչ**
  Հովհաննիսյան Գուրգեն Ժորժիկի, աշխարհ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
- **Մագիստրատուրայի բաժնի վարիչ**
  Սահակյան Անահիտ Սերգեյի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու
- **Ուսումնական գործընթացի վերահսկման բաժնի վարիչ**
  Սարգսյան Արմեն Նվերի
- **Կազմակերպչական բաժնի վարիչ**
  Քոչարյան Անահիտ Կարապետի
- **Պրակտիկայի ղեկավար**
  Մարկարով Ալեքսանդր Բագրատի

Մինչհամալսարանական կրթության վարչության պետ

Գալստյան Վաչագան Սարգսի

- **Դիմորդների հետ տարվող աշխատանքների բաժնի վարիչ**

  Սանթրոսյան Էմին Ազատի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
- **Նախապատրաստական դասընթացների բաժնի վարիչ**

  Գալստյան Արշալույս Մերուժանի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Հետբուհական մասնագիտական կրթության վարչության պետ

Աղասյան Ժասմեն Արտաշեսի

- **Դասախոսների որակավորման բարձրացման բաժնի վարիչ**

  Խաչատրյան Արմինե Վաչագանի
- **Մասնագիտական վերապատրաստման բաժնի վարիչ**

  Քալաշյան Վաչե Ռոմեոյի, քաղ. գիտ. թեկնածու

Միջազգային համագործակցության վարչության պետ, գիտ. քաղ. և միջ. համ. գծով պրոռեկտորի տեղակալ

Մարգարով Ալեքսանդր Ալեքսանդրի, քաղաքագիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր

- **Միջազգային կապերի բաժնի վարիչ, ռեկտորի աշխատակազմի ղեկավարի տեղակալ համատեղ. կարգով**

  Նուրիջանյան Մուրադ Արայի
- **Սփյուռքի բաժնի վարիչ**

  Վիրաբյան Ալեքսանդր Անդրանիկի
- **Գրանտների բաժին**

Հասարակայնության հետ կապերի և լրատվության վարչության պետ

Գրիգորյան Կարեն Հովիկի, բան. գիտ. թեկնածու

- **Լրատվական բաժնի վարիչ**

  Ազատյան Լիլիթ Արտավազդի
- **Հասարակայնության հետ կապերի բաժնի վարիչ**

  Մուրադյան Պապին Օնիկի
- **Ինտերնետային ռեսուրսների կառավարման և զարգացման բաժնի վարիչ**

  Աբրահամյան Ռուբեն Ասքանազի
- **Մեթոդական բաժնի վարիչ**

  Թոսունյան Մամիկոն Համբարձումի
- **Կինո-ֆոտո լաբորատորիայի վարիչ**

  Պապիկյան Մակտալինա Սարգսի

«Երևանի համալսարան» թերթի գլխավոր խմբագիր

Մելիքբեկյան Գեղամ Ռազմիկի

Տեղեկատվական համակարգերի սպասարկման և զարգացման վարչության պետ

Հովհաննիսյան Արշալույս Լյովայի

- **Համակարգչային տեխնիկայի սպասարկման բաժնի վարիչ**
  Ապրեսյան Արթուր Արամի
- **Տեղեկատվական համակարգերի և ցանցի զարգացման բաժնի վարիչ**
  Վարդերեսյան Պարույր Ավետիսի

Սարգիս և Մարի Իզմիրլյանների անվան գիտական գրադարանի տնօրեն

Միրզոյան Եզնիկ Սահակի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Պատմության թանգարանի տնօրեն

Գասպարյան Հեղինե Քերոբի

Արհեստակցական կազմակերպության (Արհկոմիտե) նախագահ

Ավետիսյան Արմեն Ռուդոլֆի

Որակի ապահովման կենտրոնի տնօրեն, ուսումն. աշխ. գծով պրոռեկտորի տեղակալ

Բուդաղյան Արմեն Ստեփանի, տեխն. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Շրջանավարտների և կարիերայի կենտրոնի տնօրեն

Հակոբյան Լիլիթ Տարոնի

Մշակույթի կենտրոնի տնօրեն

Դավթյան Կարինե Ավետի

Գիտակազմակերպական բաժնի վարիչ

Վարդանյան Իշխան Վոլոդիայի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ասպիրանտուրայի և դոկտորանտուրայի բաժնի վարիչ

Հովսեփյան Նորա Հովհաննեսի

Կադրերի բաժնի վարիչ

Հովսեփյան Աշխեն Խաչատուրի

Հատուկ բաժնի վարիչ

Նիկողոսյան Էլլադա Լյուդվիգի

Ընդհանուր բաժնի վարիչ

Գալստյան Ամալյա Արտաշեսի

Իրավաբանական բաժնի վարիչ

Թադևոսյան Արմեն Աղամի

Ուսանողների հետ տարվող աշխատանքների բաժնի վարիչ

Վարագյան Վահագն Մանվելի, կենս. գիտ. թեկնածու

Արխիվի վարիչ

Գևորգյան Մարիամ Գառնիկի

Գնումների, մատակարարման և պահեստավորման բաժնի վարիչ

Իգիթյան Համբարձում Ալբերտի

Տնտեսական գործունեության կազմակերպման և վերահսկման բաժին

- **գլխավոր մեխանիկ**

  Վարդանյան Սամվել Իսաբեկի

ԳԻՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԻ ԿԱԶՄԸ

1.	Սիմոնյան Արամ Հրաչիկի	Ռեկտոր, գիտական խորհրդի նախագահ, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, պատմական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
2.	Գրիգորյան Ալեքսանդր Կոնստանտինի	Ուսումնական աշխատանքների գծով պրոռեկտոր, ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ
3.	Գևորգյան Գեղամ Գրիգորի	Գիտական քաղաքականության և միջազգային համագործակցության գծով պրոռեկտոր, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
4.	Մարկոսյան Ռուբեն Լևոնի	Ուսանողների, շրջանավարտների և հասարակայնության հետ կապերի գծով պրոռեկտոր, տեխնիկական գիտությունների թեկնածու
5.	Մալխասյան Արարատ Ցոլակի	Ընդհանուր հարցերի գծով պրոռեկտոր, քիմիական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
6.	Սողոմոնյան Մենուա Անդրանիկի	Գիտքարտուղար, պատմական գիտությունների թեկնածու
7.	Աշոտյան Արմեն Գևորգի	ՀՀ ԿԳ նախարար, բժշկական գիտությունների թեկնածու
8.	Մարտիրոսյան Ռադիկ Մարտիրոսի	ՀՀ ԳԱԱ նախագահ, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
9.	Ղարիբյան Ալիկ Ավետիքի	Ռեկտորի աշխատակազմի ղեկավար, պատմական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ
10.	Գրիգորյան Ռաֆիկ Գրիշայի	Գլխավոր հաշվապահ
11.	Ավետիսյան Արմեն Ռուդոլֆի	Արհեստակցական կազմակերպության նախագահ
12.	Թադևոսյան Արմեն Աղամի	Իրավաբանական բաժնի վարիչ
13.	Ժամհարյան Հրանտ Գևորգի	Ուսումնական աշխատանքների գծով պրոռեկտորի տեղակալ, Ուսումնամեթոդական վարչության պետ, կենսաբանական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ

14.	Բուդաղյան Արմեն Ստեփանի	Ուսումնական աշխատանքների գծով պրոռեկտորի տեղակալ, տեխնիկական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ
15.	Գալստյան Վաչագան Սարգսի	Մինչհամալսարանական կրթության վարչության պետ
16.	Մարգարով Ալեքսանդր Ալեքսանդրի	Գիտական քաղաքականության և միջազգային համագործակցության գծով պրոռեկտորի տեղակալ, Միջազգային համագործակցության վարչության պետ, քաղաքագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր
17.	Միրզոյան Եզնիկ Սահակի	Սարգիս և Մարի Իզմիրլյանների անվան գրադարանի տնօրեն, ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ
18.	Գրիգորյան Կարեն Հովիկի	Հասարակայնության հետ կապերի և լրատվության վարչության պետ, բանասիրական գիտությունների թեկնածու
19.	Աղասյան Ժասմենա Արտաշեսի	Հետբուհական լրացուցիչ կրթության վարչության պետ
20.	Առաքելյան Սամվել Արշավիրի	Իջևանի մասնաճյուղի տնօրեն, պատմական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ
21.	Անուշավան եպիսկոպոս Ժամկոչյան	Աստվածաբանության ֆակուլտետի դեկան, պատմական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ
22.	Ավագյան Արծրուն Աբգարի	Հայ բանասիրության ֆակուլտետի դեկան, բանասիրական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
23.	Ավագյան Ռոլանդ Մամիկոնի	Ֆիզիկայի ֆակուլտետի դեկան, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
24.	Աբրահամյան Սամվել Աբրահամի	Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետի դեկան, պատմական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ
25.	Բալայան Պավել Բորիսի	Ռուս բանասիրության ֆակուլտետի դեկան, մանկավարժական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ
26.	Բաղդասարյան Ալեքսան Ստեփանի	Փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետի դեկան, փիլիսոփայական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ

27.	Գրիգորյան Մարատ Արիսի	Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետի դեկան, երկրաբանա-հանքաբանական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ
28.	Գևորգյան Էմիլ Սոսի	Կենսաբանության ֆակուլտետի դեկան, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, կենսաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
29.	Դումանյան Վահրամ Ժորայի	Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի ֆակուլտետի դեկան, ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների դոկտոր, դոցենտ
30.	Ղազինյան Գագիկ Սերգեյի	Իրավագիտության ֆակուլտետի դեկան, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
31.	Ղոչիկյան Տարիել Վլադիմիրի	Քիմիայի ֆակուլտետի[1] դեկան, քիմիական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
32.	Մելիքյան Գուրգեն Վրեժի	Արևելագիտության ֆակուլտետի դեկան, բանասիրական գիտությունների թեկնածու, պրոֆեսոր
33.	Մինասյան Էդիկ Գարեգինի	Պատմության ֆակուլտետի դեկան, պատմական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
34.	Մկրտիչյան Արթուր Երվանդի	Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետի դեկան, փիլիսոփայական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
35.	Մարտիրոսյան Նաղաշ Նարինբեկի	Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետի դեկան, բանասիրական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ
36.	Շեկյան Լեոնարդ Արամի	Միջազգային կրթական կենտրոնի տնօրեն, ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ
37.	Պետրոսյան Գեղամ Հարությունի	Միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետի դեկան, պատմական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
38.	Սահակյան Արթուր Արտուշի	Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ֆակուլտետի դեկան, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր

[1] ԵՊՀ գիտխորհրդի 25.06.2014թ. նիստի որոշմամբ՝ ֆակուլտետը վերանվանվել է Դեղագիտության և քիմիայի:

39.	Սարգսյան Հայկ Լևոնի	Տնտեսագիտության ֆակուլտետի դեկան, տնտեսագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր
40.	Վարդանյան Յուրի Լազարի	Ռադիոֆիզիկայի ֆակուլտետի դեկան, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
41.	Սանթրոսյան Սարգիս Գրիգորի	Ֆիզիկական դաստիարակության և սպորտի ամբիոնի վարիչ, դոցենտ
42.	Շուքուրյան Սամվել Կիմի	Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կրթական հետազոտական կենտրոնի գիտական ղեկավար, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
43.	Կոստանյան Ռուզաննա Վլադիմիրի	Երևանի Խ. Դաշտենցի անվան N 114 ավագ դպրոցի տնօրեն
44.	Սարգսյան Լևոն Ազատի	Հայ եկեղեցու պատմության և եկեղեցաբանության ամբիոնի վարիչ, պատմական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
45.	Ավետիսյան Յուրի Սրապիոնի	Հայոց լեզվի ամբիոնի վարիչ, բանասիրական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
46.	Մուրադյան Սամվել Պարգևի	Հայ գրականության ամբիոնի վարիչ, բանասիրական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
47.	Չուբարյան Էդվարդ Վարդանի	Ակադեմիկոս Գ. Սահակյանի անվան տեսական ֆիզիկայի ամբիոնի պատվավոր վարիչ, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
48.	Սեդրակյան Դավիթ Միհրի	Ակադեմիկոս Վ. Համբարձումյանի անվան ընդհանուր ֆիզիկայի և աստղաֆիզիկայի ամբիոնի պատվավոր վարիչ, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
49.	Գասպարյան Սեդա Քերոբի	Անգլիական բանասիրության ամբիոնի վարիչ, բանասիրական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
50.	Հակոբյան Լևոն Գեորգիի	Ռուս գրականության ամբիոնի վարիչ, բանասիրական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ
51.	Զաքարյան Սեյրան Արտուշայի	Փիլիսոփայության պատմության ամբիոնի վարիչ, փիլիսոփայական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր

52.	Մինասյան Ռոբերտ Սարիբեկի	Երկրաֆիզիկայի ամբիոնի վարիչ, երկրաբանա-հանքաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
53.	Դավթյան Միսակ Արշամի	Կենսաքիմիայի ամբիոնի վարիչ, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, կենսաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
54.	Օսիպյան Լիա Լևոնի	Բուսաբանության ամբիոնի պատվավոր վարիչ, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, կենսաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
55.	Ալեքսանյան Արա Անանիկի	Դիսկրետ մաթեմատիկայի և տեսական ինֆորմատիկայի ամբիոնի վարիչ, ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
56.	Դիլբանդյան Սամվել Աղվանի	Քրեական դատավարության և կրիմինալիստիկայի ամբիոնի վարիչ, իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
57.	Սաղյան Աշոտ Սերոբի	Դեղագործական քիմիայի ամբիոնի[2] վարիչ, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, քիմիական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
58.	Ասատրյան Գառնիկ Սերոբի	Իրանագիտության ամբիոնի վարիչ, բանասիրական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
59.	Մարգարյան Հայրապետ Գեորգիի	Հայաստանի հարակից երկրների պատմության ամբիոնի վարիչ, պատմական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
60.	Սահակյան Անահիտ Ռուբենի	Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետի դեկանի տեղակալ, հոգեբանական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ
61.	Հովսեփյան Մուշեղ Մայիսի	Ռադիոհեռուստատեսային ժուռնալիստիկայի ամբիոնի վարիչ, բանասիրական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
62.	Վարդազարյան Մարութ Երեմի	Միջազգային հարաբերությունների և դիվանագիտության ամբիոնի վարիչ, պատմական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ
63.	Մովսիսյան Յուրի Մովսեսի	Հանրահաշվի և երկրաչափության ամբիոնի պատվավոր վարիչ, ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր

[2] ԵՊՀ գիտխորհրդի 25.06.2014թ. նիստի որոշմամբ՝ ամբիոնը վերանվանվել է Դեղագիտության:

64.	Ղարիբյան Գրիշա Ալեքսանի	Տնտեսագիտության տեսության ամբիոնի պատվավոր վարիչ, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, տնտեսագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր
65.	Հարությունյան Վլադիմիր Միքայելի	Կիսահաղորդիչների ֆիզիկայի և միկրոէլեկտրոնիկայի ամբիոնի վարիչ, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
66.	Քարամյան Ռաֆֆի Արայի	ԵՊՀ ՈՒԽ նախագահ, Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետի ասպիրանտ
67.	Մալխասյան Միքայել Արմենի	ԵՊՀ ՈՒԳԸ նախագահ, Պատմության ֆակուլտետի ասպիրանտ
68.	Սարգսյան Լևոն Սուրենի	Քիմիայի ֆակուլտետի ասպիրանտ
69.	Սարգսյան Ալեքսանդր Նելսոնի	Միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետի ասպիրանտ
70.	Աբգարյան Գևորգ Կամոյի	Ռադիոֆիզիկայի ֆակուլտետի ասպիրանտ
71.	Մարտիրոսյան Նարինե Արմենի	Ֆիզիկայի ֆակուլտետի 4-րդ կուրսի ուսանողուհի
72.	Պարսամյան Մարիամ Արայի	Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետի 2-րդ կուրսի ուսանողուհի
73.	Թադևոսյան Նելլի Հենրիի	Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետի 3-րդ կուրսի ուսանողուհի
74.	Հարությունյան Աննա Վազգենի	Ռուս բանասիրության ֆակուլտետի 3-րդ կուրսի ուսանողուհի
75.	Ալավերդյան Ռոզա Արթուրի	Տնտեսագիտության ֆակուլտետի 4-րդ կուրսի ուսանողուհի
76.	Ազարյան Արսեն Մարտինի	Աստվածաբանության ֆակուլտետի ասպիրանտ
77.	Թորոսյան Դավիթ Հակոբի	Փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետի 2-րդ կուրսի ուսանող

ՀՀ ԳԱԱ ԱԿԱԴԵՄԻԿՈՍՆԵՐ ԵՎ ԹՂԹԱԿԻՑ ԱՆԴԱՄՆԵՐ

ա) ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոսներ

1. Աղալովյան Լենսեր Աբգարի
2. Բաղդասարյան Գևորգ Երվանդի
3. Գևորգյան Գեղամ Գրիգորի
4. Դավթյան Միսակ Արշամի
5. Հարությունյան Վլադիմիր Միքայելի
6. Մարտիրոսյան Ռադիկ Մարտիրոսի
7. Շահինյան Արամ Արտաշեսի
8. Շուքուրյան Յուրի Հայկի
9. Շուքուրյան Սամվել Կիմի
10. Չիլինգարյան Յուրի Սերգեյի
11. Չուբարյան Էդվարդ Վարդանի
12. Սաղյան Աշոտ Սերոբի
13. Սեդրակյան Դավիթ Միհերի
14. Սիմոնյան Հրաչիկ Ռուբենի
15. Օսիպյան Լիա Լևոնի

բ) ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամներ

1. Աբրահամյան Լևոն Հմայակի
2. Ավագյան Ռոլանդ Մամիկոնի
3. Ավետիսյան Արա Սերգեյի
4. Գևորգյան Էմիլ Սոսի
5. Թավադյան Լևոն Աղասու
6. Թռչունյան Արմեն Համբարձումի
7. Խառատյան Սուրեն Լևոնի
8. Կարայան Համլետ Սուրենի
9. Կիրակոսյան Ալբերտ Ավետիսի
10. Կրյուչկյան Գագիկ Յուրիի
11. Հասրաթյան Մուրադ Մարգարի
12. Հարությունյան Ռուբեն Միքայելի
13. Ղազինյան Գագիկ Սերգեյի
14. Ղարիբյան Գրիշա Ալեքսանի
15. Մանասյան Ալեքսանդր Սարգսի
16. Մելքոնյան Աշոտ Աղասու
17. Սահակյան Արթուր Արտուշի
18. Սիմոնյան Արամ Հրաչիկի
19. Վարդանյան Յուրի Լազարի

ԵՊՀ «ՊԱՏՎՈ ՆՇԱՆ»-Ի ՇՔԱՆՇԱՆԱԿԻՐՆԵՐ

1. Սերժ Ազատի Սարգսյան	ՀՀ նախագահ, ԵՊՀ խորհրդի նախագահ	Հասարակական-քաղաքական բնագավառում բացառիկ ձեռքբերումների, համալսարանական կրթության զարգացման գործում ունեցած ակնառու ավանդի համար և Երևանի պետական համալսարանի հիմնադրման 90-ամյա տարեդարձի կապակցությամբ	001 (25.12.2009)

«ԵՊՀ ԳԻՏԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԲԱՐՁՐԱԳՈՒՅՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌՈՒՄ ՁԵՌՔ ԲԵՐԱԾ ԲԱՑԱՌԻԿ ՆՎԱՃՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ» ՄԵԴԱԼԱԿԻՐՆԵՐ

	Անուն, ազգանուն	Հանձնման տարեթիվ
1.	Վիկտոր Համբարձումյան, ԽՍՀՄ ԳԱ և ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս	1981
2.	Սերգեյ Համբարձումյան, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս	1985
3.	Վազգեն Ա, Ամենայն հայոց կաթողիկոս	1990
4.	Գևորգ Ջահուկյան, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս	1990
5.	Մկրտիչ Ներսիսյան, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս	1994
6.	Գուրգեն Սահակյան, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս	1994
7.	Ռաֆիկ Մարտիրոսյան, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս	2006

ԵՊՀ ՊԱՏՎԱՎՈՐ ԴՈԿՏՈՐՆԵՐ

	Անուն, ազգանուն	Երկիր	Դիպլոմի բնութագիր	Հանձնման տարեթիվ	Դիպլոմի համար
1	2	3	4	5	6
1.	Ալեք Մանուկյան	ԱՄՆ	Հայանպաստ մեծ վաստակի համար	22.09.1994	001
2.	Լուիս Սիմոն Մանուկյան	ԱՄՆ	Հասարակական, հայրենասիրական բեղուն գործունեության համար	22.09.1994	002
3.	Վարդան Գրիգորյան	ԱՄՆ	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	22.09.1994	003
4.	Ռոբերտ Գյուլբենկյան	Պորտուգալիա	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	22.09.1994	004
5.	Երվանդ Թերզյան	ԱՄՆ	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	22.09.1994	005
6.	Միհրան Աղաբաբյան	ԱՄՆ	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	22.09.1994	006

7.	Ռիչարդ Հովհաննիսյան	ԱՄՆ	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	22.09.1994	007
8.	Ոսկան Պարսեղյան	ԱՄՆ	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	22.09.1994	008
9.	Շահե արքեպիսկոպոս Աճեմյան	ՀՀ	Հասարակական, հայրենասիրական բեղուն գործունեության և գիտության ասպարեզում ձեռք բերած նվաճումների համար	22.09.1994	009
10.	Քերոլայն Քոքս	Մեծ Բրիտանիա	Մարդասիրական անձնվեր գործունեության համար	22.09.1994	010
11.	Դենիս Պոլան	Ֆրանսիա	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	22.09.1994	011
12.	Ժիրայր Դեդեյան	Ֆրանսիա	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	22.09.1994	012
13.	Վիկտոր Սադովնիչի	Ռուսաստան	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	22.09.1994	013
14.	Բուտրոս Բուտրոս-Ղալի	Եգիպտոս	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	27.10.1994	014
15.	Ֆրեդերիկո Մայոր	Ֆրանսիա	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	29.06.1995	015
16.	Ամենայն հայոց կաթողիկոս, Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Ա	Հայաստան	Հասարակական, հայրենասիրական բեղուն գործունեության և գիտության ասպարեզում ձեռք բերած նվաճումների համար	14.12.1995	016
17.	Ալեքսեյ Սիսակյան	Ռուսաստան	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	14.12.1995	017
18.	Ռիթա Պալեան	ԱՄՆ	Հասարակական, հայրենասիրական բեղուն գործունեության համար	14.12.1995	018
19.	Քրիստիան Շնիցլեր	Գերմանիա	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	14.12.1995	019
20.	Քլոդ Մութաֆյան	Ֆրանսիա	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	14.12.1995	020
21.	Վալենտին Օսկոցկի	Ռուսաստան	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	29.02.1996	021
22.	Տիգրան Իզմիրլյան	Շվեյցարիա	Բարեգործական մեծ ներդրումների և հասարակական, հայրենասիրական բեղուն գործունեության համար	25.05.1997	022
23.	Յոզեֆ Բրիլլա	Սլովակիա	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	25.05.1997	023
24.	Անդրեյ Բիտով	Ռուսաստան	XX դարի գրականության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների և ժողովուրդներին մերձեցնող հասարակական գործունեության համար	30.10.1997	024
25.	Գերհարդ Զոնգեն	Գերմանիա	Գիտակազմակերպչական բեղուն գործունեության համար	23.12.1997	025

26.	Երվանդ Ազատյան	ԱՄՆ	Գիտության բնագավառում ձեռք բերած նվաճումների և հայրենասիրական բեղուն գործունեության համար	25.12.1998	026
27.	Զավեն Եկավյան	Պորտու-գալիա	Գիտության բնագավառում ձեռք բերած նվաճումների և հայրենասիրական բեղուն գործունեության համար	25.12.1998	027
28.	Կոստանտինոս Ստեֆանոպոլոս	Հունաստան	Գիտության բնագավառում ձեռք բերած նվաճումների և հասարակական բեղուն գործունեության համար	29.04.1999	028
29.	Ժան-Ժակ Սերանո	Ֆրանսիա	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	1.10.1999	029
30.	Ժան-Կլոդ Գրիյո	Ֆրանսիա	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	1.10.1999	030
31.	Միշել Գերոյի	Ֆրանսիա	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	1.10.1999	031
32.	Յուրի Հովհաննիսյան	Ռուսաստան	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	1.10.1999	032
33.	Ստեֆան Ֆովին	Ֆրանսիա	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	1.10.1999	033
34.	Բարլո Տեր-Մկրտչյան	ԱՄՆ	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	23.12.2000	034
35.	Լևոն Զեքեյան	Իտալիա	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	23.12.2000	035
36.	Նուրսուլթան Նազարբաև	Ղազախստան	Հասարակական բեղուն գործունեության համար	24.05.2001	036
37.	Վլադիմիր Պուտին	Ռուսաստան	Հասարակական բեղուն գործունեության համար	11.09.2001	037
38.	Էդուարդ Շևարդնաձե	Վրաստան	Հասարակական բեղուն գործունեության համար	18.10.2001	038
39.	Իոն Իլիեսկու	Ռումինիա	Հասարակական բեղուն գործունեության համար	25.10.2001	039
40.	Կոյիչիրո Մացուուրո	Ճապոնիա	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	25.10.2001	040
41.	Նենսի Հեմֆերս	ԱՄՆ	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	25.10.2001	041
42.	Ռոբեր Տեր-Մերկերյան	Ֆրանսիա	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	18.12.2003	042
43.	Մոհամմադ Խաթամի	Իրան	Հասարակական, քաղաքական ակնառու գործունեության համար	04.09.2004	043
44.	Գեորգի Պարվանով	Բուլղարիա	Հասարակական, քաղաքական ակնառու գործունեության համար	30.09.2004	044
45.	Արնոլդ Ռյույտել	Էստոնիա	Հասարակական, քաղաքական ակնառու գործունեության համար	21.10.2004	045

46.	Ամենայն հայոց կաթողիկոս, Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ	Հայաստան	Հասարակական, հայրենասիրական, մշակութային բեղուն գործունեության և քրիստոնեության քարոզչության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	21.10.2004	046
47.	Ռոնալդ Քեննեթ Նոբլ	ԱՄՆ	Իրավապահպան և հասարակական-քաղաքական ոլորտներում միջազգային ակնառու գործունեության համար	05.09.2005	047
48.	Տարյա Կաարինա Հալոնեն	Ֆինլանդիա	Հասարակական, քաղաքական ակնառու գործունեության համար	05.09.2005	048
49.	Վայրա-Վիկե Ֆրեյբերգա	Լատվիա	Հասարակական, քաղաքական ակնառու գործունեության համար	06.10.2005	049
50.	Գևորգ Բարդակչյան	ԱՄՆ	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	06.10.2005	050
51.	Ռուզան Օհանջանյան	ԱՄՆ	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	21.12.2005	051
52.	Սեյմուր Փափերթ	ԱՄՆ	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	01.06.2006	052
53.	Տրայան Բասեսկու	Ռումինիա	Հասարակական և քաղաքական ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	29.09.2006	053
54.	Կարոլոս Պապուլիաս	Հունաստան	Հասարակական և քաղաքական ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	27.06.2007	054
55.	Բերնարդ Դյուրան	Ֆրանսիա	Գիտության և կրթության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	20.09.2007	055
56.	Յարոսլավ Ռոմանի Դաշկևիչ	Ուկրաինա	Գիտության և կրթության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	15.10.2007	056
57.	Մահմուդ Ահմադինեժադ	Իրան	Հասարակական և քաղաքական ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	18.10.2007	057
58.	Հերման Գոլց	Գերմանիա	Գիտության և կրթության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	24.11.2007	058
59.	Ստյեպան Մեսիչ	Խորվաթիա	Հասարակական և քաղաքական ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	16.04.2009	059
60.	Միխայիլ Սաակաշվիլի	Վրաստան	Հասարակական և քաղաքական ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	25.06.2009	060
61.	Վալդիս Զատլերս	Լատվիա	Հասարակական և քաղաքական ակտիվ գործունեության և Լատվիայի Հանրապետության ու ՀՀ-ի միջև հաստատուն հարաբերությունների կերտման գործում ունեցած ձեռքբերումների համար	10.12.2009	061

62.	Նորին Սրբություն Մոսկվայի և Համայն Ռուսիո պատրիարք Կիրիլ I	ՌԴ	Աստվածաբանության բնագավառում ունեցած բացառիկ ձեռքբերումների, ռուս և հայ ժողովուրդների միջև կապերի խորացման գործում ունեցած անգնահատելի ավանդի և խաղաղասիրական բազմաբնույթ ու բեղուն գործունեության համար	18.03.2010	062
63.	Վիլֆրեդ Մարտենս	Բելգիա	Հասարակական և քաղաքական բեղուն գործունեության և Եվրոպական միության ու Հայաստանի Հանրապետության միջև հաստատուն հարաբերությունների կերտման գործում ունեցած ձեռքբերումների համար	05.05.2011	063
64.	Վահագն Ն. Տատրյան	ԱՄՆ	Հասարակական և հայրենասիրական բեղուն գործունեության և գիտության բնագավառում նշանակալի ձեռքբերումների համար	05.05.2011	064
65.	Ջեանֆրանկո Ռավազի	Վատիկան	Հասարակական, քաղաքական և մշակութային բեղուն գործունեության և աստվածաբանության ու քրիստոնեական քարոզչության ասպարեզում ունեցած ակնառու նվաճումների համար	02.06.2011	065
66.	Դաիսակու Իկեդա	Ճապոնիա	Խաղաղասիրական անձնվեր գործունեության, մարդասիրական արժեքների տարածման և արմատավորման գործում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	27.09.2012	066
67.	Դորա Սաքայան	Կանադա	Հասարակական և հայրենասիրական բեղուն գործունեության և հայագիտության բնագավառում նշանակալի ձեռքբերումների համար	27.09.2012	067
68.	Գուրբանգուլի Բերդիմուհամեդով	Թուրքմեն-ստան	Հասարակական և քաղաքական ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների և հայ-թուրքմենական հարաբերությունների զարգացման գործում ունեցած նշանակալի ավանդի համար	29.11.2012	068
69.	Չարլզ Թեննոք	Մեծ Բրիտանիա	Հասարակական և քաղաքական ասպարեզում ակնառու ձեռքբերումների, Եվրոպա-Հայաստան հարաբերությունների ամրապնդման գործում նշանակալի ներդրման և խաղաղասիրական գնահատելի հանձնառությունների համար	25.04.2013	069

70.	Դին Շպիլման	Լյուքսեմ-բուրգ	Հասարակական բեղուն գործունեության, գիտության ասպարեզում ակնառու ձեռքբերումների, մարդու իրավունքների պաշտպանության գործում նշանակալի հանձնառությունների համար	27.06.2013	070
71.	Յուրի Անտոնյան	Ռուսաստան	Գիտության և կրթության ոլորտում պատկառելի ավանդի, Ռուսաստանի Դաշնության և Հայաստանի Հանրապետության միջև գիտական կապերի խորացման գործում ունեցած նշանակալի ներդրման և հասարակական բեղուն գործունեության համար	25.06.2014	071
72.	Թոմաս Լիիր	Գերմանիա	Գիտության և կրթության ոլորտում ակնառու նվաճումների, Յենայի Ֆրիդրիխ Շիլլերի համալսարանի և Երևանի պետական համալսարանի միջև գիտական կապերի խորացման, Հայաստանում և Երևանի պետական համալսարանում մոլեկուլային բջջագենետիկայի զարգացման գործում ունեցած մեծ ներդրման և ԵՊՀ կենսաբանության ֆակուլտետի զարգացմանը ցուցաբերած զգալի աջակցության համար	25.06.2014	072
73.	Տապաշ Չակրաբորտի	Կանադա	Գիտության և կրթության ոլորտում նշանակալի ձեռքբերումների, Մանիտոբայի համալսարանի և Երևանի պետական համալսարանի միջև գիտական կապերի խորացման գործում ունեցած նշանակալի ներդրման և ԵՊՀ ֆիզիկայի ֆակուլտետի զարգացմանը ցուցաբերած մեծ աջակցության համար	25.06.2014	073

ԵՊՀ ՊԱՏՎԱՎՈՐ ՊՐՈՖԵՍՈՐՆԵՐ

	Անուն, ազգանուն	Երկիր	Դիպլոմի բնութագիրը	Հանձնման տարեթիվը
1	2	3	4	5
1.	Վլադիմիր Միխայիլի Ֆիլիպով	ՌԴ	Գիտության և կրթության բնագավառում բացառիկ ձեռքբերումների, հայ և ռուս ժողովուրդների միջև կապերի խորացման գործում ունեցած նշանակալի ավանդի և հասարակական բազմաբնույթ ու բեղուն գործունեության համար	31.03.2011
2.	Աբդրայիմ Բակըտժան Ժարըլկասընուլ	Ղազախ-ստան	Գիտության և կրթության բնագավառում բացառիկ ձեռքբերումների, Ղազախստանի Հանրապետության և Հայաստանի Հանրապետության ժողովուրդների միջև կապերի խորացման գործում ունեցած նշանակալի ավանդի և հասարակական բազմաբնույթ ու բեղմնավոր գործունեության համար	21.04.2011

ԵՊՀ ՊԱՏՎԱՎՈՐ ԲԱՐԵՐԱՐՆԵՐ

	Անուն, ազգանուն	Երկիր	Դիպլոմի բնութագիր	Հանձնման տարեթիվ	Դիպլոմի համար
1.	Անուշ Մաթևոսյան	ԱՄՆ	ԵՊՀ կրթամշակութային կենտրոնի ստեղծման գործում բարեգործական խոշոր ներդրման համար	28.08.1997	001
2.	Ժորժ և Շուշիկ Մարտիրոսյան-ներ	ԱՄՆ	ԵՊՀ համակարգչային կենտրոնի ստեղծման գործում բարեգործական խոշոր ներդրման համար	28.08.1997	002
3.	Արքեպիսկոպոս Խաժակ Պարսամյան	ԱՄՆ	ԵՊՀ-ին հումանիտար օգնություն կազմակերպելու համար	25.02.1999	003
4.	Լևոն Մակարյան	Հայաս-տան	ԵՊՀ-ին բարեգործական օգնություն կազմակերպելու համար	26.08.1999	004
5.	Հելեն Թաքեսյան	ԱՄՆ	ԵՊՀ-ին բարեգործական օգնություն կազմակերպելու համար	26.08.1999	005
6.	Աբրահամ Մութաֆյան	ԱՄՆ	ԵՊՀ-ի ուսանողությանը բարեգործական օգնություն ցուցաբերելու համար	21.12.2005	006

ԱՆՎԱՆԱԿԱՆ ԿՐԹԱԹՈՇԱԿ ՍՏԱՑՈՂ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐ

Ազգանուն, անուն, հայրանուն	Ֆակուլտետ, մասնագիտություն	Կուրս	Կրթաթոշակի անվանումը
1. Սաֆարյան Միհեր Հրաչյայի	Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի, մաթեմատիկա	I (մագ.)	Մխիթար Ջրբաշյանի
2. Սարգսյան Արեգ Սամվելի	Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի, մեխանիկա	II (մագ.)	Նագուշ Հարությունյանի
3. Մարգարյան Նարեկ Դավիթի	Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի, ակտուար. և ֆին. մաթեմատիկա	IV	Արտաշես Շահինյանի
4. Բաբաջանյան Սանասար Գառնիկի	Ռադիոֆիզիկայի, ռադ. և էլ.	II (մագ.)	Ալիխանյան եղբայրների
5. Քեքեջյան Դավիթ Սարգսի	Ֆիզիկայի, միջ. ռեակտ. ֆիզիկա	IV	Ալիխանյան եղբայրների
6. Զաքարյան Հայկ Աշոտի	Ռադիոֆիզիկայի, կ/հ ֆիզ. և միկրոէլ.	II (մագ.)	Յուրի Բախշյանի
7. Հովհաննիսյան Գևորգ Դավթի	Ռադիոֆիզիկայի, ռադ. և էլ.	II (մագ.)	Էմիլ Միրզաբեկյանի
8. Սահակյան Խաչիկ Սուրիկի	Ռադիոֆիզիկայի, ռադ. և էլ.	II (մագ.)	Յակոբ Զարոբյան
9. Խաչատրյան Հրանտ Հարությունի 10. Սարգսյան Դավիթ Սարգսի 11. Նիկողոսյան Վահագն Ահարոնի	Ինֆորմ. և կիրառ. մաթեմատիկայի, ինֆորմ. և կիրառ. մաթ.	II (մագ.) IV IV	Անանիա Շիրակացու
12. Պետրոսյան Կարեն Արայի	Ֆիզիկայի, ֆիզիկա	IV	ԵՊՀ-ի
13. Կարապետյան Սաթենիկ Հարությունի	Հայ բանասիրության, հայոց լ. և գրակ.	I (մագ.)	ԵՊՀ-ի
14. Սարգսյան Հայկ Գուրգենի 15. Սիմոնյան Դավիթ Հակոբի	Ֆիզիկայի, կիրառ. մաթ. և ֆիզիկա ֆիզիկա	IV IV	Վիկտոր Համբարձումյանի
16. Չատրչյան Ալեքսանդր Սերգեյի	Ֆիզիկայի, ֆիզիկա	IV	Գուրգեն Սահակյանի
17. Աբրահամյան Լարա Մխիթարի	Քիմիայի, դեղագործ. քիմիա	IV	Լևոն Ռոտինյանի
18. Վարդանյան Գայանե Բագրատի	Քիմիայի, դեղագործ. քիմիա	II	Ստեփան Ղամբարյանի
19. Մինասյան Տաթևիկ Տիգրանի	Քիմիայի, քիմիա	IV	Աիդա Ավետիսյանի
20. Սաղաթելյան Անի Ռոբերտի	Կենսաբանության, կենսաբ.	II (մագ.)	Նորայր Սիսակյանի
21. Աբելյան Տաթև Սամվելի 22. Հովհաննիսյան Պարգև Արարատի	Կենսաբանության, կենսաբ.	II (մագ.) IV	Լևոն Օրբելու
23. Պոտոսյան Վահան Ակսելի	Աշխ. և երկրաբ., աշխարհ.	IV	Ղևոնդ Ալիշանի
24. Խաչատրյան Հասմիկ Սամվելի	Աշխ. և երկրաբ., երկրաբ.	IV	Տիգրան Ջրբաշյանի
25. Հարությունյան Գոհար Արսենի	Հայ բանասիրության, հայոց լ. և գրակ.	II (մագ.)	Գրիգոր Նարեկացու
26. Խեչոյան Հասմիկ Գոգիի	Հայ բանասիրության, հայոց լ. և գրակ.	III	Մեսրոպ Մաշտոցի
27. Պողոսյան Թամարա Նելսիկի	Հայ բանասիրության, հայոց լ. և գրակ.	II (մագ.)	Խաչատուր Աբովյանի
28. Շաշիկյան Գրիգոր Կարապետի	Հայ բանասիրության, հայոց լ. և գրակ.	I (մագ.)	Ստեփան Ալաջաջյանի

Ազգանուն, անուն, հայրանուն	Ֆակուլտետ, մասնագիտություն	Կուրս	Կրթաթոշակի անվանումը
29. Հովակիմյան Նազենի Հովակիմի	Ռոմանագերմ. բանասիր., անգլերեն լեզու և գրակ.	II (մագ.)	Ֆրանց Վերֆելի
30. Գրիգորյան Գևորգ Աշոտի	Ռոմանագերմ. բանասիր., լեզվաբ. և միջմշ. հաղ.՝ անգլ. լ.	IV	Հրաչյա Աճառյանի
31. Մանուկյան Ռոզա Անդրանիկի 32. Առաքելյան Էմմա Բագրատի	Ռոմանագերմ. բանասիր., ֆրանս. լ. և գր. գերմ. լ. և գր.	I (մագ.) II (մագ.)	Վիլյամ Սարոյանի
33. Նանյան Աշոտ Արարատի	Տնտեսագիտության, տնտ. տես.	IV	Գրիգոր Տաթևացու
34. Հովսեփյան Սիրարփի Գեղամի	Տնտեսագիտության, կառավարում	IV	Գրիգոր Հարությունյանի
35. Սարգսյան Արևիկ Վարդանի	Տնտեսագիտության, տնտ. տես.	IV	Գրիգոր Հասրաթյանի
36. Ղուկասյան Միքայել Արմենի	Տնտեսագիտության, տնտ. տես.	IV	□Կերամիկա□ ՍՊԸ-ի
37. Սահակյան Լուսինե Ռաֆիկի	Սոցիոլոգիայի, սոց. աշխ.	IV	Եզնիկ Կողբացու
38. Հայրապետյան Լիլիթ Մարտիկի	Փիլ. և հոգեբ., հոգեբանություն	II (մագ.)	Հովհան Որոտնեցու
39. Խաչատրյան Աստղիկ Կարենի	Փիլ. և հոգեբ., փիլիսոփայություն	IV	Դավիթ Անհաղթի
40. Մելքոնյան Սարգիս Ռուբենի	Աստվածաբ., աստվ.	I (մագ.)	Գրիգոր Լուսավորչի
41. Հայրապետյան Ասյա Կոմիտասի	Աստվածաբ., աստվ.	II (մագ.)	Վազգեն Ա Վեհափառի
42. Դանիելյան Անի Կարենի	Իրավագիտության, իրավագիտ.	II (մագ.)	Մխիթար Գոշի
43. Պետրոսյան Լիլիթ Հովհաննեսի	Իրավագիտության, իրավագիտ.	IV	Վ. Ներսիսյանցի
44. Ղազարյան Տիգրան Սամվելի	Իրավագիտության, իրավագիտ.	IV	Գրիգոր Զոհրապի
45. Գաբոյան Անահիտ Հայկի	Արևելագիտ., իրանագիտ.	IV	Հ. Օրբելու
46. Խոջագորյան Վռամ Կարենի	Արևելագիտության, թուրքագիտ.	I (մագ.)	Նիկողայոս Մառի
47. Ալավերդյան Հայկուհի Գուրգենի	Ռուս բանասիրության, լեզվաբ. և միջմշ. հաղ.՝ ռ. լ.	I (մագ.)	Վալերի Բրյուսովի
48. Հայրյան Տաթևիկ Վալերիի	Ռուս բանասիրության, ռուսաց լեզու և գրակ.	II (մագ.)	Վալերի Քոչարյանի
49. Սարկիսյան Դավիդ Արամայիսի	Միջազգ. հարաբ., միջ. հարաբ.	I (մագ.)	Ջոն Կիրակոսյանի
50. Գասպարյան Գևորգ Սամվելի	Միջազգ. հարաբ., քաղաքագիտ.	II	Ռուբեն Միրոյանի
51. Մամյան Լիանա Լևոնի	Պատմության, պատմություն	II (մագ.)	Մովսես Խորենացու
52. Հայրապետյան Մարիամ Ռազմիկի	Պատմության, արվեստաբանություն	IV	Նիկողայոս Ադոնցի
53. Ադամյան Մարիա Դավթի	Պատմության, մշակութաբանութ.	II (մագ.)	Թաթուլ Կրպեյանի
54. Բարսեղյան Ալբերտ Սերգեյի	Պատմության, պատմություն	IV	Արամ Մանուկյանի
55. Ծատրյան Հարություն Զավենի	Ժուռնալիստիկայի,	I	Հարություն Շմավոնյանի

Ազգանուն, անուն, հայրանուն	Ֆակուլտետ, մասնագիտություն	Կուրս	Կրթաթոշակի անվանումը
56. Պետրոսյան Սահականուշ Աշոտի	լրագրություն	(մագ.) IV	
57. Պետրոսյան Մարիամ Սամվելի 58. Հովհաննիսյան Լիանա Սուրիկի	Ժուռնալիստիկայի, լրագրություն	II I (մագ.)	Տիգրան Նաղդալյանի
59. Ծատրյան Հարություն Զավենի	Ժուռնալիստիկայի, լրագրություն	I (մագ.)	Մարգո Ղուկասյանի
60. Սաֆարյան Միհեր Հրաչյայի	Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի, մաթեմատիկա	I (մագ.)	Մխիթար Զրբաշյանի
61. Սարգսյան Արեգ Սամվելի	Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի, մեխանիկա	II (մագ.)	Նագուշ Հարությունյանի
62. Մարգարյան Նարեկ Դավիթի	Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի, ակտուար. և ֆին. մաթեմատիկա	IV	Արտաշես Շահինյանի
63. Բաբաջանյան Սանասար Գառնիկի	Ռադիոֆիզիկայի, ռադ. և էլ.	II (մագ.)	Ալիխանյան եղբայրների
64. Քեքեջյան Դավիթ Սարգսի	Ֆիզիկայի, միջ. ռեակտ. ֆիզիկա	IV	Ալիխանյան եղբայրների
65. Զաքարյան Հայկ Աշոտի	Ռադիոֆիզիկայի, կ/հ ֆիզ. և միկրոէլ.	II (մագ.)	Յուրի Բախշյանի
66. Հովհաննիսյան Գևորգ Դավթի	Ռադիոֆիզիկայի, ռադ. և էլ.	II (մագ.)	Էմիլ Միրզաբեկյանի

Սովորողների կազմը

Առկա ուսուցում

Բակալավրիատ

Ֆակուլտետ	*Ուսանողների թիվը՝ 9194*								Ընդամենը
	I կուրս		II կուրս		III կուրս		IV կուրս		
	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ	
Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի	32	144	39	117	7	24	53	89	505
Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթ.	54	181	56	144	11	32	38	68	584
Ֆիզիկայի	41	26	46	60	6	12	46	38	275
Ռադիոֆիզիկայի	32	27	30	70	4	8	25	19	215
Քիմիայի	8	55	6	83	6	13	9	52	232
Կենսաբանության	18	103	23	84	10	10	34	88	370
Աշխարհագրության և երկրաբանության	17	175	22	157	7	49	25	118	570
Տնտեսագիտության	19	223	24	238	15	46	24	178	767
Միջազգային հարաբերությունների	12	296	15	283	13	120	19	181	939
Պատմության	32	234	26	206	20	72	24	142	756
Փիլիսոփայության և հոգեբանության	10	98	11	102	11	25	10	80	347
Սոցիոլոգիայի	12	105	9	91	4	8	9	73	311
Հայ բանասիրության	24	147	25	171	24	29	31	137	588
Ժուռնալիստիկայի	9	70	7	71	5	23	10	31	226
Ռուս բանասիրության	8	35	9	52	2	6	8	34	154
Ռոմանագերմանական բանասիրության	36	424	35	474	30	46	35	337	1417
Արևելագիտության	22	170	24	115	16	20	39	89	495
Իրավագիտության	4	167	4	159	4	64	2	104	508
Աստվածաբանության	9	73	8	58	4	7	9	25	193
Ընդամենը	370	2415	390	2350	171	571	420	1585	9194

Ծանոթություն. **պպ** - անվճար համակարգում սովորողներ, **վճ** - վճարովի համակարգում սովորողներ:

Մագիստրատուրա

Ֆակուլտետ, կենտրոն	*Ուսանողների թիվը՝ 2698*				Ընդամենը
	I կուրս		II կուրս		
	պպ	վճ	պպ	վճ	
Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի	24	28	19	30	101
Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթ.	20	22	19	20	81
Ֆիզիկայի	12	32	18	25	87
Ռադիոֆիզիկայի	22	14	16	17	69
Քիմիայի	14	46	15	43	118
Կենսաբանության	13	31	14	57	115
Աշխարհագրության և երկրաբանության	26	52	27	38	143
Տնտեսագիտության	43	78	41	79	241
Միջազգային հարաբերությունների	50	108	49	107	314
Պատմության	28	83	31	95	237
Փիլիսոփայության և հոգեբանության	14	55	17	61	147
Սոցիոլոգիայի	13	25	14	31	83
Հայ բանասիրության	22	58	20	40	140
Ժուռնալիստիկայի	9	36	8	43	96
Ռուս բանասիրության	12	28	15	14	69
Ռոմանագերմ. բանասիրության	47	83	47	95	272
Արևելագիտության	23	26	28	30	107
Իրավագիտության	25	29	24	34	112
Աստվածաբանության	4	7	7	6	24
Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կրթական և հետազոտական կենտրոն	9	12	6	27	54
Եվրոպական ուսումնասիրությունների կենտրոն	21	2	33	9	65
Մասս մեդիայի կրթական կենտրոն	-	23	-	-	23
Ընդամենը	451	878	468	901	2698

Սովորողների կազմը
Բակալավրիատի եւ մագիստրատուրայի առկա ուսուցման ուսանողներ

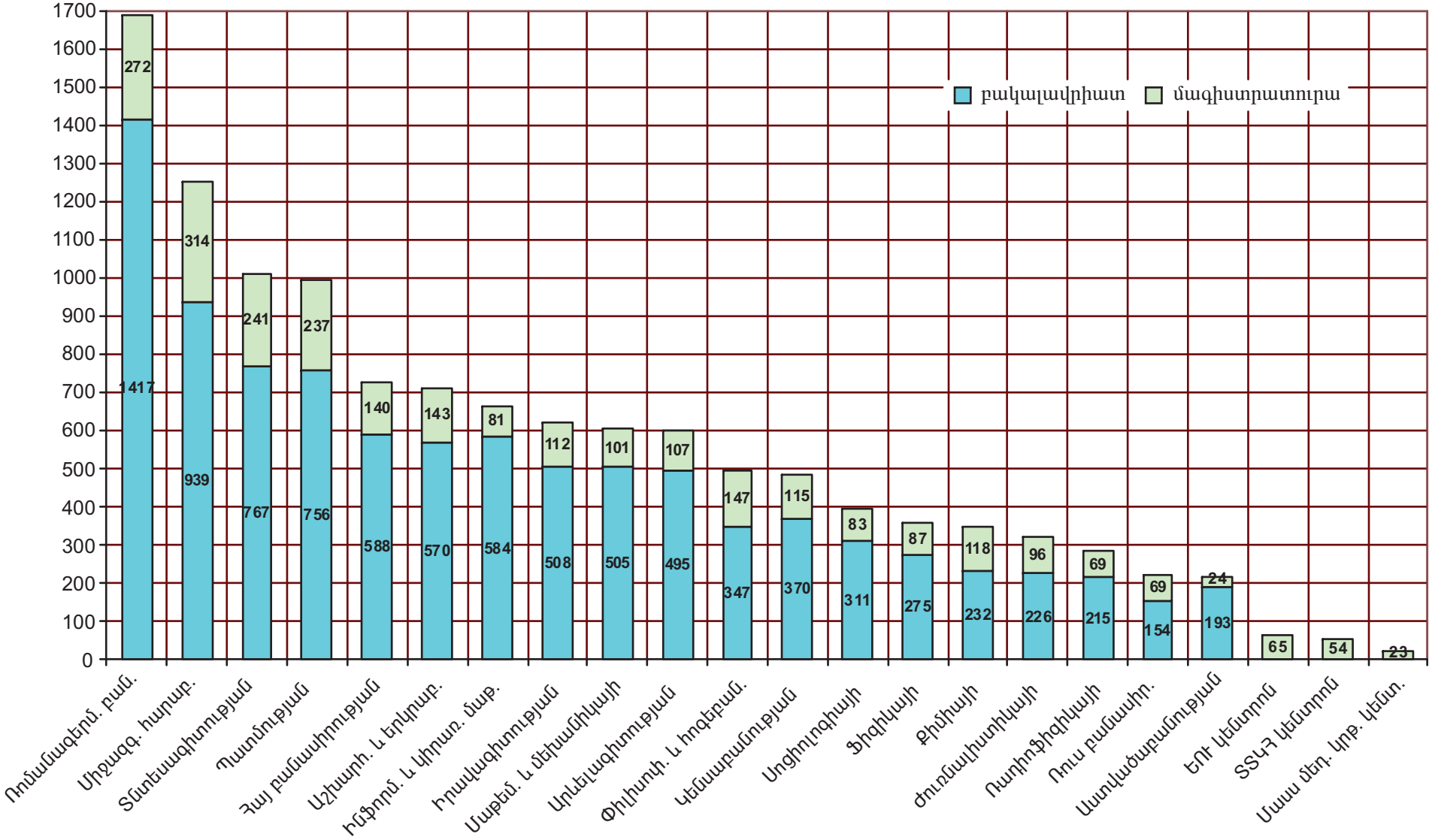

Հեռակա ուսուցում

Բակալավրիատ

Ֆակուլտետ	*Ուսանողների թիվը՝ 3884*					Ընդամենը
	I կուրս	II կուրս	III կուրս	IV կուրս	V կուրս	
Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի	-	9	-	10	20	39
Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթ.	13	22	22	17	26	100
Ֆիզիկայի	-	-	3	9	7	19
Ռադիոֆիզիկայի	-	12	7	11	4	34
Քիմիայի	28	47	47	42	32	196
Կենսաբանության	8	33	19	30	22	112
Աշխարհագրության և երկրաբանության	69	57	69	80	39	314
Տնտեսագիտության	83	88	58	96	91	416
Միջազգային հարաբերությունների	115	172	107	152	148	694
Պատմության	36	105	64	94	67	366
Փիլիսոփայության և հոգեբանության	22	28	44	27	19	140
Սոցիոլոգիայի	38	40	7	-	11	96
Հայ բանասիրության	30	37	33	75	76	251
Ժուռնալիստիկայի	40	59	18	26	24	167
Ռուս բանասիրության	10	18	12	21	17	78
Ռոմանագերմանական բանասիրության	40	162	52	74	92	420
Իրավագիտության	60	73	95	74	72	374
Աստվածաբանության	12	16	13	13	14	68
Ընդամենը	604	978	670	851	781	3884

Մագիստրատուրա

Ֆակուլտետ	*Ուսանողների թիվը՝ 1337*			
	I կուրս	II կուրս	III կուրս	Ընդամենը
Կենսաբանության	5	8	-	13
Աշխարհագրության և երկրաբանության	17	14	-	31
Տնտեսագիտության	151	131	130	412
Միջազգային հարաբերությունների	104	104	80	288
Պատմության	28	34	19	81
Փիլիսոփայության և հոգեբանության	32	34	30	96
Սոցիոլոգիայի	21	13	5	39
Հայ բանասիրության	26	52	40	118
Ժուռնալիստիկայի	7	14	13	34
Ռոմանագերմանական բանասիրության	22	38	-	60
Իրավագիտության	60	53	52	165
Ընդամենը	473	495	369	1337

Սովորողների կազմը
Բակալավրիատի եւ մագիստրատուրայի հեռակա ուսուցման ուսանողներ

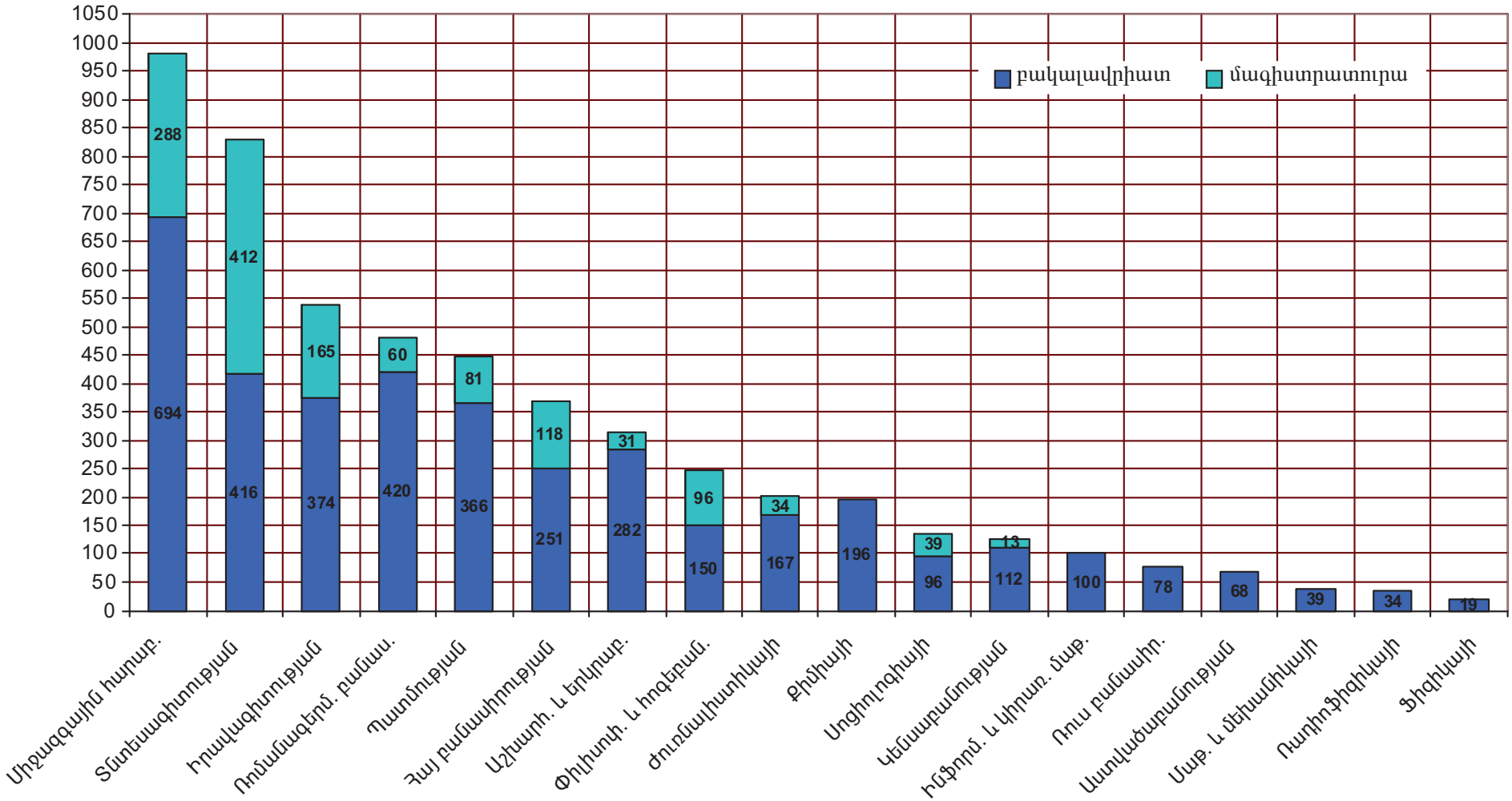

Ասպիրանտուրա

Հ/Հ	Մասնագիտությունը	Ասպիրանտների թիվը	
		Առկա	Հեռակա
1.	Մաթեմատիկա և մեխանիկա	12	23
2.	Ֆիզիկա	9	20
3.	Ռադիոֆիզիկա	13	7
4.	Ինֆորմատիկա	11	13
5.	Քիմիա, դեղագիտություն	6	9
6.	Աշխարհագրություն և երկրաբանություն	10	10
7.	Կենսաբանություն	8	18
8.	Փիլիսոփայություն և հոգեբանություն	22	38
9.	Տնտեսագիտություն	31	29
10.	Սոցիոլոգիա	12	10
11.	Իրավագիտություն	13	30
12.	Հայ բանասիրություն	12	6
13.	Ռուս բանասիրություն	-	2
14.	Ռոմանագերմ. բանասիրություն	7	21
15.	Արևելագիտություն	14	7
16.	Ժուռնալիստիկա	1	5
17.	Աստվածաբանություն	2	8
18.	Միջազգային հարաբերություններ, քաղաքագիտություն	13	36
19.	Պատմություն, արվեստաբանություն	13	18
	Ընդամենը	**209**	**310**

* Ներառված են նաև 2013-2014 ուստարվա օտարերկրյա ասպիրանտների թվերը:

Սովորողների կազմը
Ասպիրանտուրա

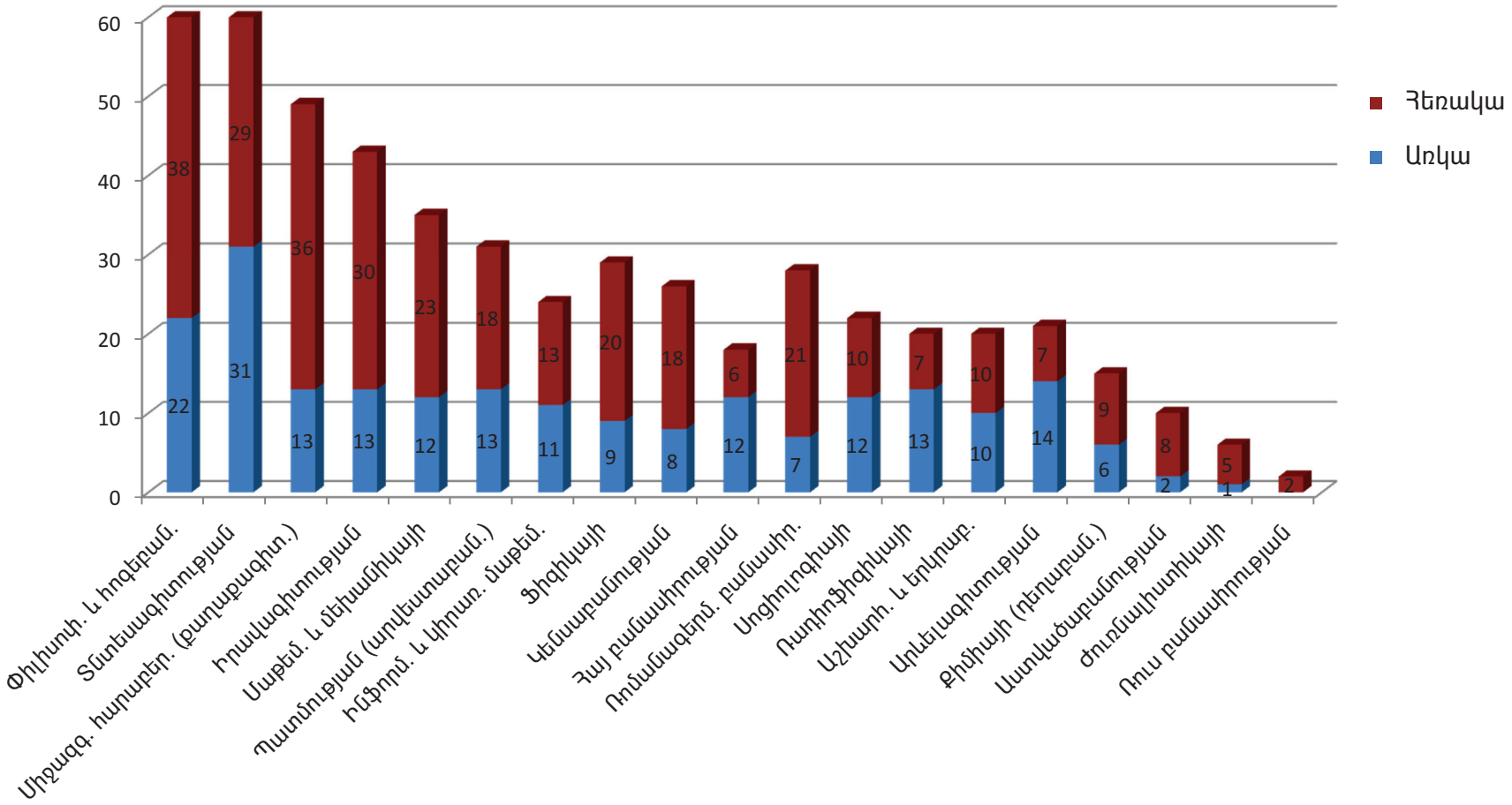

Սովորողների կազմն ըստ ուստարիների

Առկա ուսուցում

Ֆակուլտետ, կենտրոն	Բակալավրիատ					Մագիստրատուրա					Ասպիրանտուրա					Ընդամենը				
	2009 /10	2010/ 11	2011/ 12	2012 /13	2013 /14	2009 /10	2010/ 11	2011/ 12	2012 /13	2013 /14	2009 /10	2010/ 11	2011 /12	2012 /13	2013 /14	2009 /10	2010 /11	2011 /12	2012 /13	2013 /14
Մաթեմ. և մեխանիկայի	575	606	476	498	505	131	129	120	101	101	38	26	14	11	12	744	761	610	610	618
Ինֆ. և կիրառ. մաթեմ.	647	645	489	515	584	92	86	72	68	81	15	13	10	10	11	754	744	571	593	676
Ֆիզիկայի	377	390	285	292	275	111	106	92	90	87	21	14	12	9	9	509	510	389	391	371
Ռադիոֆիզիկայի	325	343	236	236	215	71	66	62	68	69	12	11	10	12	13	408	420	308	316	297
Քիմիայի	551	524	155	349	232	61	62	64	91	118	13	9	5	6	6	625	595	224	446	356
Կենսաբանության	409	441	346	346	370	122	115	123	137	115	32	20	9	7	8	563	576	478	490	493
Աշխարհ. և երկրաբան.	608	674	568	573	570	93	85	87	114	143	39	30	13	7	10	740	789	668	694	723
Պատմության	615	1002	533	676	767	158	239	224	228	237	18	17	12	11	13	791	1258	769	915	1017
Միջ. հարաբերությունների	1134	1100	798	932	939	268	249	320	318	314	36	32	12	10	13	1438	1381	1130	1260	1266
Տնտեսագիտության	1034	669	793	791	756	281	176	202	224	241	66	48	20	22	31	1381	893	1015	1037	1028
Փիլ. և հոգեբանության	408	423	329	364	347	164	171	165	156	147	30	26	19	16	22	602	620	513	536	516
Սոցիոլոգիայի	386	370	265	281	311	70	84	102	100	83	11	18	16	9	12	467	472	383	390	406
Հայ բանասիրության	570	606	509	557	588	167	157	179	172	140	22	14	4	7	12	759	777	692	736	740
Ժուռնալիստիկայի	238	224	194	210	226	60	71	86	102	96	3	4	1	1	1	301	299	281	313	323
Ռուս բանասիրության	348	374	304	335	154	41	48	56	59	69	-	2	2	-	-	389	424	362	394	223
Ռոմանագերմ. բանաս.	1310	1445	1141	1310	1417	239	241	301	332	272	19	18	13	5	7	1568	1704	1455	1647	1696
Արևելագիտության	532	569	445	441	495	125	105	112	123	107	54	39	14	10	14	711	713	571	574	616
Իրավագիտության	681	640	484	462	508	156	136	142	127	112	20	20	16	11	13	857	796	642	600	633
Աստվածաբանության	194	205	148	185	193	30	34	25	21	24	8	3	2	2	2	232	242	175	208	217
ՏՏԿՀ կենտրոն	-	-	-	-	-	81	52	49	58	54	36	32	12	10	-	117	84	61	68	54
ԵՈՒ կենտրոն	-	-	-	-	-	31	39	64	88	65	66	48	20	22	-	97	87	84	110	65
Մասս մեդ. կրթ. կենտրոն	-	-	-	-	-	-	-	-	-	23	-	-	-	-	-	-	-	-	-	23
Ընդամենը	10942	11250	8498	9353	9194	2552	2451	2647	2777	2698	457	364	204	166	218	13951	14065	11349	12296	12110

Սովորողների կազմն ըստ ուստարիների

Հեռակա ուսուցում

Ֆակուլտետ	Բակալավրիատ					Մագիստրատուրա					Ասպիրանտուրա					Ընդամենը				
	2009 /10	2010 /11	2011 /12	2012 /13	2013 /14	2009 /10	2010 /11	2011 /12	2012 /13	2013 /14	2009 /10	2010 /11	2011 /12	2012 /13	2013 /14	2009 /10	2010 /11	2011 /12	2012 /13	2013 /14
Մաթեմ. և մեխանիկայի	391	51	60	48	39	-	-	-	-		10	23	20	24	24	401	74	80	72	63
Ինֆ. և կիրառ. մաթեմ.	29	55	84	91	100	-	-	-	-		4	5	6	13	13	33	60	90	104	113
Ֆիզիկայի	21	27	30	17	19	-	-	-	-		14	19	19	20	20	35	46	49	37	19
Ռադիոֆիզիկայի	70	24	27	36	34	-	-	-			7	6	5	7	7	77	30	32	43	41
Քիմիայի	33	88	127	181	196	-	-	-	-		6	2	2	9	9	39	90	129	190	205
Կենսաբանության	57	77	100	115	112	-	-	-	9	13	9	15	12	18	18	66	92	112	142	143
Աշխ. և երկրաբանության	132	202	225	282	314	-	-	-	-	31	3	5	4	10	10	135	207	229	292	355
Պատմության	224	346	355	378	416	-	7	26	58	81	7	13	14	18	18	231	366	395	454	515
Միջ. հարաբերությունների	388	77	564	682	694	47	135	178	183	288	5	18	23	36	36	440	230	765	901	1018
Տնտեսագիտության	183	377	371	423	366	78	170	238	275	412	18	20	21	29	29	279	567	630	727	807
Փիլ. և հոգեբանության	28	572	112	150	140	-	-	34	65	96	14	27	30	38	38	42	599	176	253	274
Սոցիոլոգիայի	44	45	52	71	96	-	-	-	19	39	9	7	7	10	10	53	52	59	100	145
Հայ բանասիրության	207	282	305	291	251	-	24	65	90	118	11	7	3	7	7	218	313	373	388	376
Ժուռնալիստիկայի	69	95	111	153	167	-	-	13	27	34	3	5	5	5	5	72	100	129	185	206
Ռուս բանասիրության	70	95	107	99	78	-	-	-	-	-	3	1	1	2	2	73	96	108	101	80
Ռոմանագերմ. բանաս.	328	393	433	519	420	-	-	-	40	60	11	15	12	22	22	339	408	445	581	502
Իրավագիտության	305	338	352	368	374	-	49	119	116	165	19	14	13	30	30	324	401	484	514	569
Աստվածաբանության	33	51	54	63	68	-	-	-	-	-	4	4	8	8	8	37	55	62	71	76
Արևելագիտության	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	6	7	7	0	6	6	7	7
Ընդամենը	**2612**	**3195**	**3469**	**3967**	**3884**	**125**	**385**	**673**	**882**	**1337**	**178**	**212**	**211**	**313**	**313**	**2915**	**3792**	**4353**	**4280**	**5534**

Շրջանավարտներ (առկա ուսուցում)

Ֆակուլտետ, կենտրոն	2013թ.					2014թ.				
	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)	այդ թվում՝ նախորդ տարիներից	մագիստրատուրա (գերազանցության դիպլոմով)	այդ թվում՝ նախորդ տարիներից	Ընդամենը	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)	այդ թվում՝ նախորդ տարիներից	մագիստրատուրա (գերազանցության դիպլոմով)	այդ թվում՝ նախորդ տարիներից	Ընդամենը
Մաթեմ. և մեխանիկայի	155 (16)	8	51 (15)	-	**206**	134 (23)	3	45 (16)	-	**179**
Ինֆ. և կիրառ. մաթեմ.	142 (8)	1	29 (14)	1	**171**	100 (9)	-	37 (15)	-	**137**
Ֆիզիկայի	89 (12)	2	47 (28)	-	**136**	84 (12)	3	43 (27)	-	**127**
Ռադիոֆիզիկայի	77 (4)	2	35 (19)	1	**112**	55 (8)	1	32 (24)	-	**87**
Քիմիայի	105 (1)	14	30 (15)	-	**135**	98 (7)	5	58 (3)	1	**156**
Կենսաբանության	92 (4)	1	62 (26)	-	**154**	121 (13)	-	70 (32)	-	**191**
Աշխ. և երկրաբանության	182 (24)	5	46 (21)	-	**228**	148 (19)	6	62 (18)	-	**210**
Պատմության	166 (34)	1	120 (47)	-	**286**	167 (30)	3	112 (52)	1	**279**
Միջ. հարաբերությունների	288 (72)	1	184 (56)	3	**472**	201 (60)	1	161 (65)	5	**362**
Տնտեսագիտության	259 (31)	11	99 (36)	-	**358**	202 (23)	9	117 (41)	-	**319**
Փիլ. և հոգեբանության	121 (29)	7	75 (31)	2	**196**	89 (21)	1	80 (33)	3	**169**
Սոցիոլոգիայի	84 (8)	-	54 (6)	-	**138**	82 (8)	1	45 (10)	1	**127**
Հայ բանասիրության	153 (15)	20	101 (27)	1	**254**	163 (21)	6	60 (25)	-	**223**
Ժուռնալիստիկայի	62 (14)	-	50 (10)	1	**112**	40 (9)	-	50 (11)	-	**90**
Ռուս բանասիրության	90 (9)	-	32 (13)	-	**122**	98 (5)	8	18 (7)	-	**116**
Ռոմանագերմ. բանասիրության	366 (58)	6	184 (35)	1	**550**	366 (64)	1	139 (36)	-	**505**
Արևելագիտության	140 (51)	2	*60 (36)*	1	**200**	131 (48)	1	56 (35)	2	**187**
Իրավագիտության	152 (11)	7	71 (20)	-	**223**	101 (9)	1	52 (24)	-	**153**
Աստվածաբանության	44 (6)	-	7 (5)	-	**51**	44 (8)	8	12 (7)	-	**56**
ՏՏԿՀ կենտրոն	-	-	21 (2)	-	**21**	-	-	33 (3)	-	**33**
ԵՈՒ կենտրոն	-	-	43 (7)	1	**43**	-	-	57 (3)	1	**57**
Ընդամենը	**2767 (407)**	**88**	**1401 (469)**	**12**	**4168**	**2424 (397)**	**58**	**1339 (487)**	**14**	**3763**

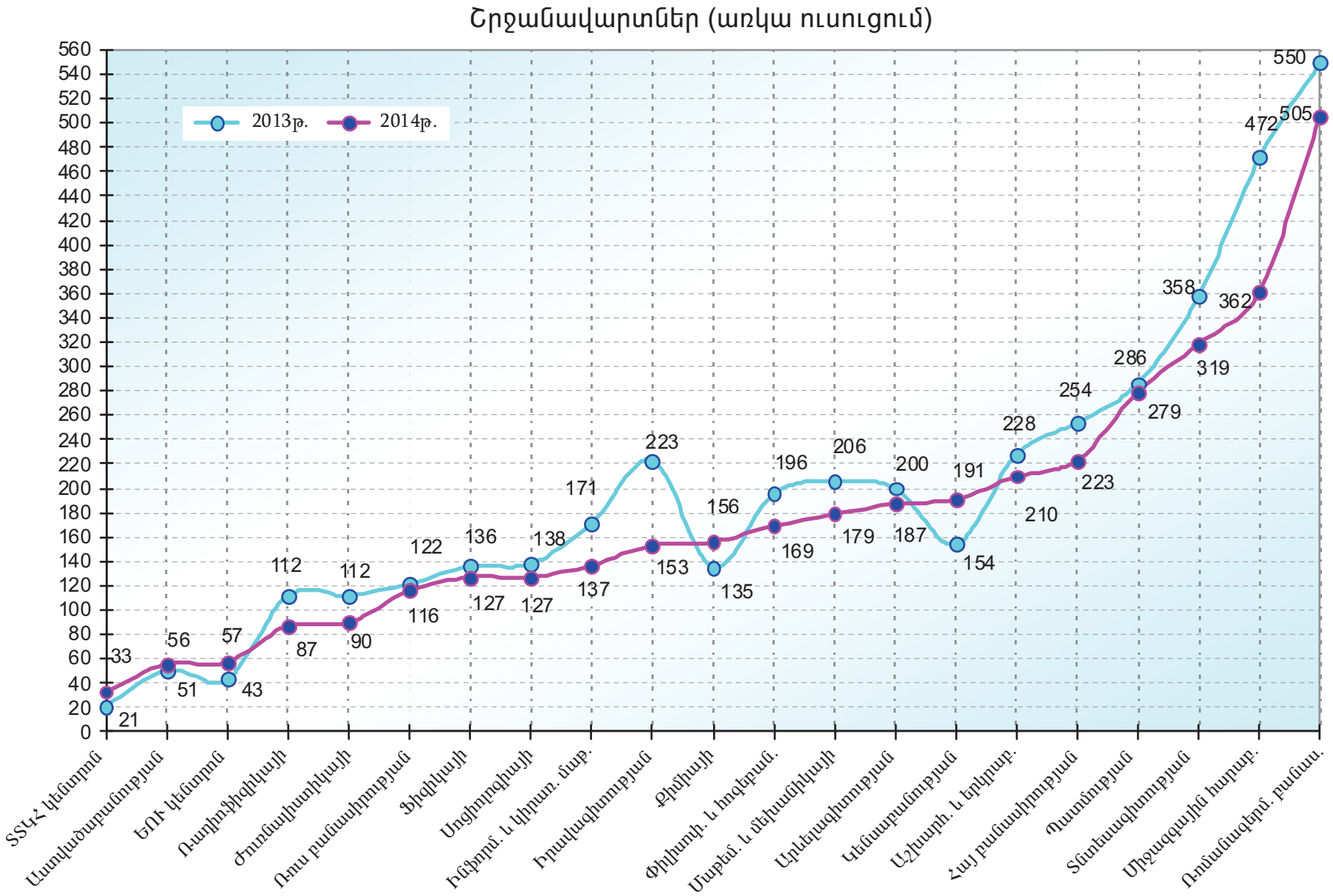
Շրջանավարտներ (առկա ուսուցում)
2013թ.
2014թ.
560
540
520
500
480
460
440
420
400
380
360
340
320
300
280
260
240
220
200
180
160
140
120
100
80
60
40
20
0
21
33
51
56
43
57
112
87
112
90
122
116
136
127
138
127
171
137
223
153
135
156
196
169
206
179
200
187
191
154
228
210
254
223
286
279
358
319
472
362
550
505
ՏՏԿՀ կենտրոն
Ասոված-պաշտության
ԵՄԻ կենտրոն
Ռադիոֆիզիկայի
Ժուռնալիստիկայի
Ռուս բանասիրության
Ֆիզիկայի
Սոցիոլոգիայի
Իմն-պոմ. և կիրառ. մաթ.
Իրավագիտության
Քիմիայի
Փիլիսոփ. և հոգեբան.
Մաթեմ. և մեխանիկայի
Արևելագիտության
Կենսաբանության
Աշխարհ. և երկրաբ.
Հայ բանասիրության
Պատմության
Տնտեսագիտության
Միջազգային հարաբ.
Ռոմանագերմ. բանաս.

Շրջանավարտներ (հեռակա ուսուցում)

Ֆակուլտետ	2013թ.					2014թ.				
	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)	այդ թվում՝ նախորդ տարիներից	մագիստրատուրա (գերազանցության դիպլոմով)	այդ թվում՝ նախորդ տարիներից	Ընդամենը	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)	այդ թվում՝ նախորդ տարիներից	մագիստրատուրա (գերազանցության դիպլոմով)	այդ թվում՝ նախորդ տարիներից	Ընդամենը
Մաթեմ. և մեխանիկայի	18 (2)	-	-	-	**18**	21	-	-	-	**21**
Ինֆ. և կիրառ. մաթեմ.	16	1	-	-	**16**	19	-	-	-	**19**
Ֆիզիկայի	-	-	-	-	**0**	7	-	-	-	**7**
Ռադիոֆիզիկայի	11	-	-	-	**11**	4	-	-	-	**4**
Քիմիայի	17	-	-	-	**17**	30	3	-	-	**30**
Կենսաբանության	15	2	-	-	**15**	22 (1)	1	-	-	**22**
Աշխ. և երկրաբանության	43	2	-	-	**43**	48	-	-	-	**48**
Պատմության	50 (1)	2	6	-	**56**	67 (4)	3	15	-	**82**
Միջ. հարաբերությունների	87 (9)	1	82 (2)	1	**169**	145 (4)	1	77 (1)	2	**222**
Տնտեսագիտության	61	7	84 (2)	1	**145**	79	2	130 (7)	5	**209**
Փիլ. և հոգեբանության	25 (1)	-	-	-	**25**	21 (1)	3	30	-	**51**
Սոցիոլոգիայի	18	4	-	-	**18**	7	-	5	-	**12**
Հայ բանասիրության	67 (4)	7	22	-	**89**	68	5	39	-	**107**
Ժուռնալիստիկայի	26	-	-	-	**26**	24	-	13	-	**37**
Ռուս բանասիրության	25 (4)	-	-	-	**25**	24 (1)	8	-	-	**24**
Ռոմանագերմ. բանասիրության	106 (3)	9	-	-	**106**	90 (4)	8	-	-	**90**
Իրավագիտության	72 (3)	14	47	-	**119**	64 (3)	7	48	-	**112**
Աստվածաբանության	5	-	-	-	**5**	14 (2)	-	-	-	**14**
Ընդամենը	**662 (27)**	**49**	**241 (4)**	**2**	**903**	**754 (20)**	**41**	**357 (8)**	**7**	**1111**

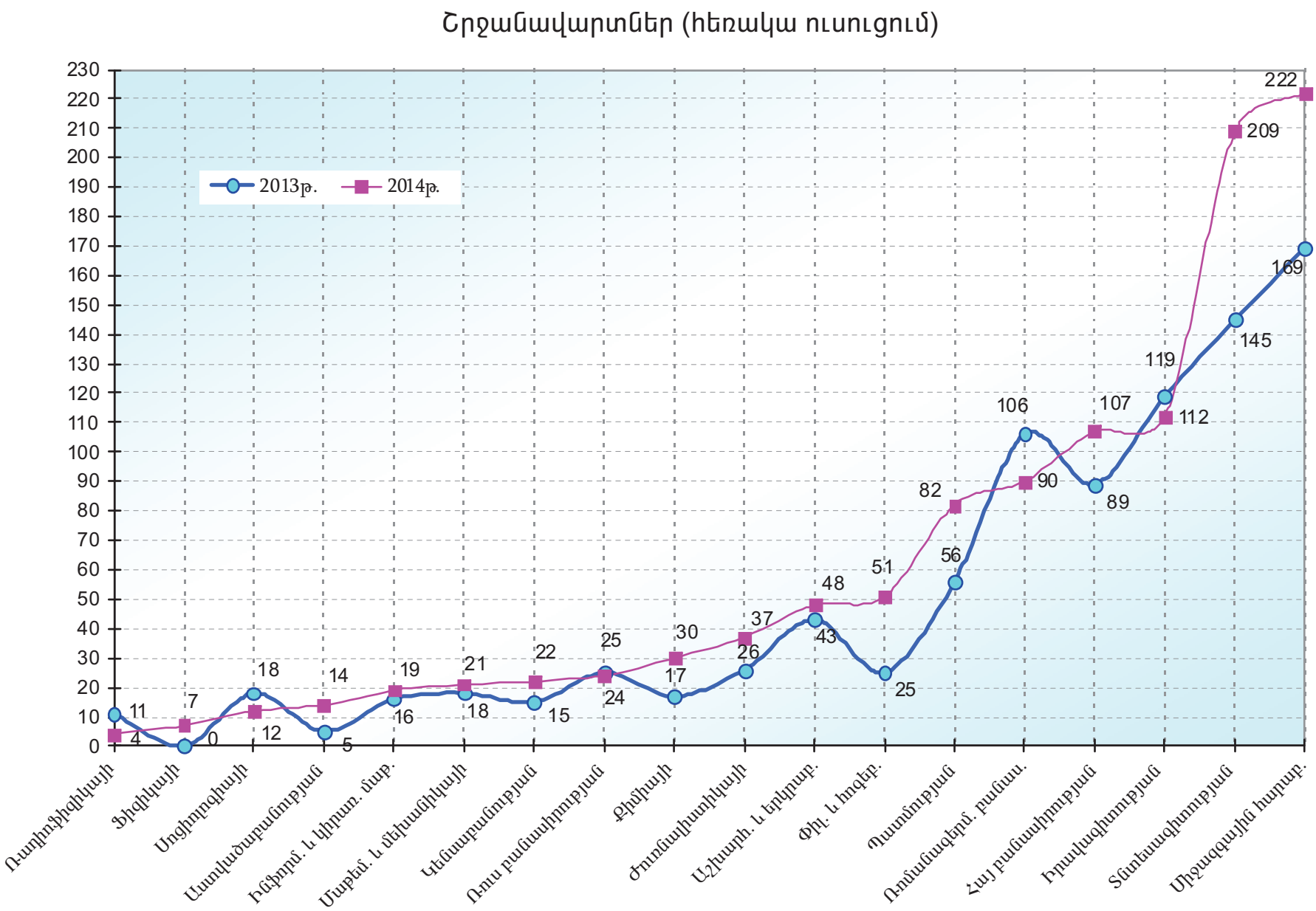
Շրջանավարտներ (հեռակա ուսուցում)
2013թ.
2014թ.
230
220
210
200
190
180
170
160
150
140
130
120
110
100
90
80
70
60
50
40
30
20
10
0
11
4
7
0
18
12
14
5
19
16
21
18
22
15
25
24
30
17
37
26
48
43
51
25
82
56
90
106
107
89
112
119
209
145
222
169
Ռադիոֆիզիկայի
Ֆիզիկայի
Սոցիոլոգիայի
Ասոցիացիոնության
Իմն.թրամ. և կիրառ. մաթ.
Մաթեմ. և մեխանիկայի
Կենսաբանության
Ռուս բանասիրության
Քիմիայի
Ժուռնալիստիկայի
Աշխարհագր. և երկրաբ.
Փիլ. և հոգեբ.
Պատմության
Ռոմանագերմ. բանաս.
Հայ բանասիրության
Իրավագիտության
Տնտեսագիտության
Միջազգային հարաբ.

Շրջանավարտներն ըստ տարիների (առկա ուսուցում)

Ֆակուլտետ, կենտրոն	Բակալավրիատ					Մագիստրատուրա					Ընդամենը				
	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի	131	113	137	155	134	61	63	63	51	45	192	176	200	206	179
Ինֆորմ. և կիրառ. մաթեմատիկայի	139	125	162	142	100	37	46	38	29	37	176	171	200	171	137
Ֆիզիկայի	92	75	98	89	84	51	55	41	47	43	143	130	139	136	127
Ռադիոֆիզիկայի	80	66	77	77	55	34	37	26	35	32	114	103	103	112	87
Քիմիայի	142	125	170	105	98	30	29	34	30	58	172	154	204	135	156
Կենսաբանության	93	105	100	92	121	60	60	60	62	70	153	165	160	154	191
Աշխարհագրության և երկրաբանության	113	113	173	182	148	45	42	43	46	62	158	155	216	228	210
Պատմության	140	162	141	166	167	76	79	98	120	112	216	241	239	286	279
Միջազգային հարաբերությունների	269	316	232	288	201	132	126	132	184	161	401	442	364	472	362
Տնտեսագիտության	271	259	289	259	202	146	135	100	99	117	417	394	389	358	319
Փիլիսոփայության և հոգեբանության	86	108	87	121	89	75	87	81	75	80	161	195	168	196	169
Սոցիոլոգիայի	98	93	87	84	82	33	35	47	54	45	131	128	134	138	127
Հայ բանասիրության	148	148	125	153	163	89	74	79	101	60	237	222	204	254	223
Ժուռնալիստիկայի	57	60	57	62	40	30	28	34	50	50	87	88	91	112	90
Ռուս բանասիրության	60	78	93	90	98	21	23	28	32	18	81	101	121	122	116
Ռոմանագերմանական բանասիրության	265	354	327	366	366	118	113	118	184	139	383	467	445	550	505
Արևելագիտության	120	164	125	140	131	72	50	46	60	56	192	214	171	200	187
Իրավագիտության	221	225	142	152	101	88	69	67	71	52	309	294	209	223	153
Աստվածաբանության	34	39	42	44	44	13	18	15	7	12	47	57	57	51	56
ՏՏԿՀ կենտրոն	-	-	-	-	-	47	27	28	21	33	47	27	28	21	33
ԵՈՒ կենտրոն	-	-	-	-	-	18	13	21	43	57	18	13	21	43	57
Ընդամենը	**2559**	**2728**	**2664**	**2767**	**2424**	**1276**	**1209**	**1199**	**1401**	**1339**	**3835**	**3937**	**3863**	**4168**	**3763**

Շրջանավարտներն ըստ տարիների (հեռակա ուսուցում)

Ֆակուլտետ	Բակալավրիատ			Մագիստրատուրա			Ընդամենը		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի	8	18	21	-	-	-	8	18	21
Ինֆորմ. և կիրառ. մաթեմատիկայի	11	16	19	-	-	-	11	16	19
Ֆիզիկայի	13	-	7	-	-	-	13	-	7
Ռադիոֆիզիկայի	-	11	4	-	-	-	-	11	4
Քիմիայի	-	17	30	-	-	-	-	17	30
Կենսաբանության	20	15	22	-	-	-	20	15	22
Աշխարհագրության և երկրաբանության	24	43	48	-	-	-	24	43	48
Պատմության	57	50	67	-	6	15	57	56	82
Միջազգային հարաբերությունների	72	87	145	43	82	77	115	169	222
Տնտեսագիտության	51	61	79	72	84	130	123	145	209
Փիլիսոփայության և հոգեբանության	-	25	21	-	-	30	-	25	51
Սոցիոլոգիայի	14	18	7	-	-	5	14	18	12
Հայ բանասիրության	43	67	68	-	22	39	43	89	107
Ժուռնալիստիկայի	18	26	24	-	-	13	18	26	37
Ռուս բանասիրության	15	25	24	-	-	-	18	25	24
Ռոմանագերմանական բանասիրության	80	106	90	-	-	-	80	106	90
Իրավագիտության	55	72	64	-	47	48	55	119	112
Աստվածաբանության	8	5	14	-	-	-	8	5	14
Ընդամենը	**489**	**662**	**754**	**115**	**241**	**357**	**604**	**903**	**1111**

Սովորողների կազմն ըստ ուստարիների

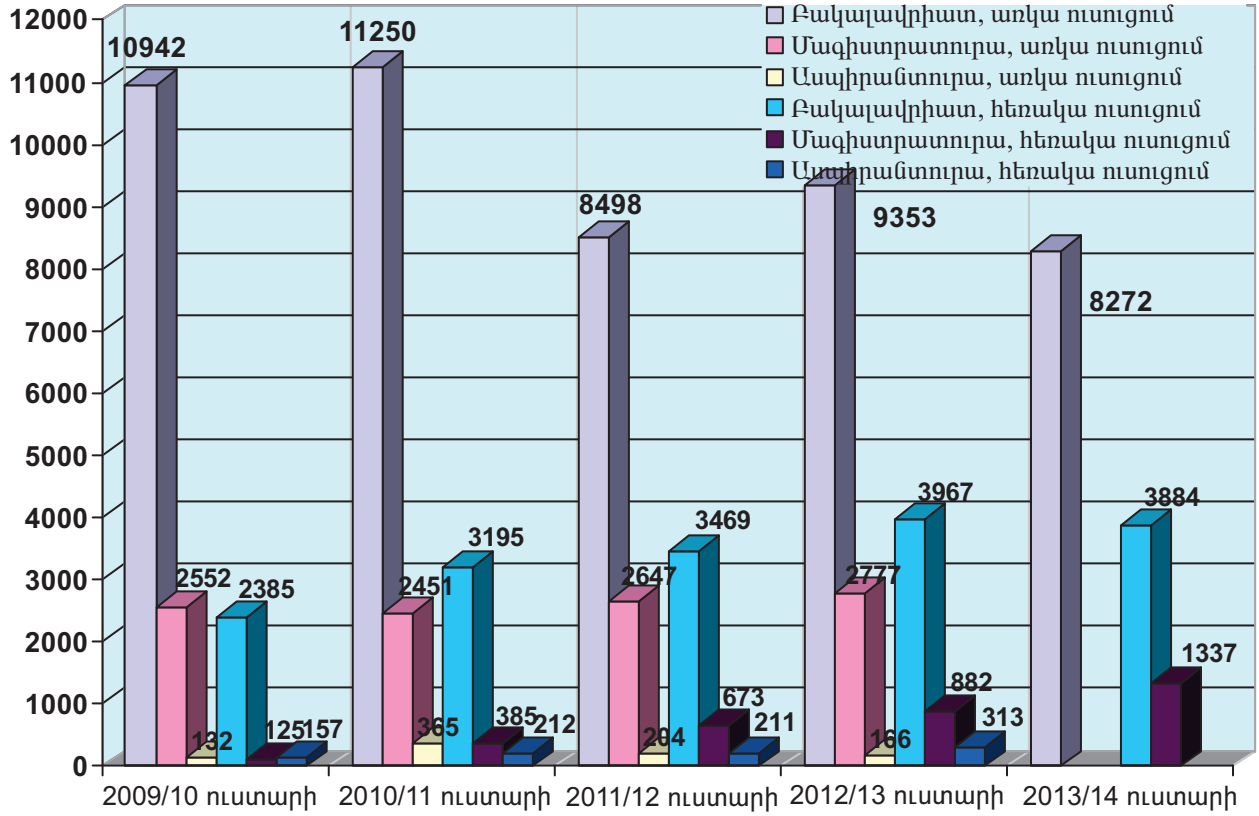

Շրջանավարտներն ըստ տարիների

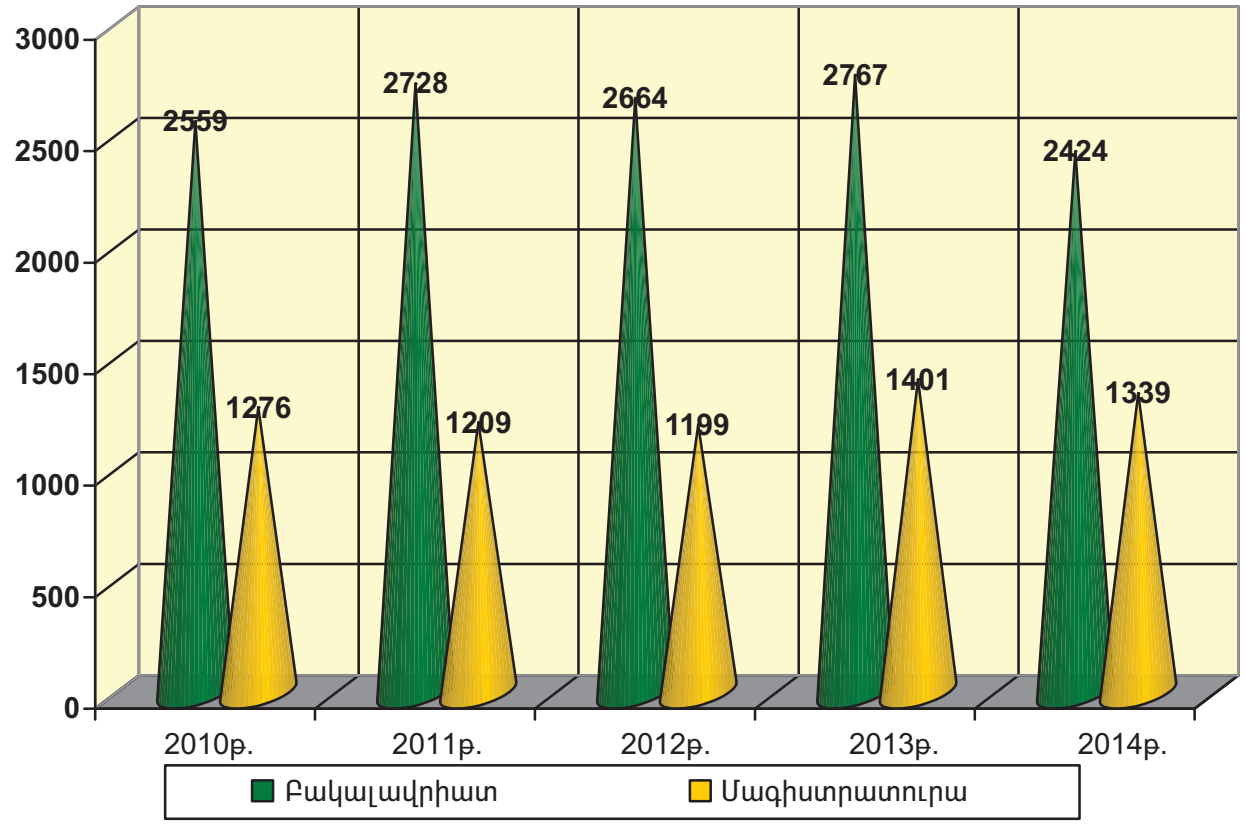

Քննաշրջանների արդյունքները (բակալավրիատ)
Ձմեռային քննաշրջան

Ֆակուլտետներ	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Մաթեմ. և մեխանիկայի	500	11	199	50	58
Ինֆ. և կիրառ. մաթ.	584	22	286	36	47
Ֆիզիկայի	275	15	68	43	70
Ռադիոֆիզիկայի	225	17	91	15	52
Քիմիայի	329	13	149	15	51
Կենսաբանության	370	3	117	29	68
Աշխ. և երկրաբանության	570	7	215	59	61
Տնտեսագիտության	767	16	320	55	56
Միջազգային հարաբ.	939	13	280	92	69
Պատմության	756	11	252	50	65
Փիլիսոփ. և հոգեբան.	347	-	47	35	86
Սոցիոլոգիայի	311	3	60	18	80
Հայ բանասիրության	588	13	134	35	75
Ժուռնալիստիկայի	226	-	71	26	69
Ռուս բանասիրության	298	2	68	34	77
Ռոմանագերմ. բանաս.	1417	13	231	152	83
Արևելագիտության	495	7	151	110	68
Իրավագիտության	508	7	286	27	42
Աստվածաբանության	193	-	47	18	76
Ընդամենը	9698	173	3072	899	67

Ամառային քննաշրջան

Ֆակուլտետներ	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Մաթեմ. և մեխանիկայի	358	6	176	22	49
Ինֆ. և կիրառ. մաթ.	433	36	207	24	44
Ֆիզիկայի	173	19	51	26	60
Ռադիոֆիզիկայի	163	17	75	7	44
Քիմիայի	223	5	79	18	62
Կենսաբանության	243	-	81	9	67
Աշխ. և երկրաբանության	425	6	163	33	60
Տնտեսագիտության	555	14	289	25	45
Միջազգային հարաբ.	697	6	223	68	67
Պատմության	583	8	212	44	62
Փիլիսոփ. և հոգեբան.	252	1	49	25	80
Սոցիոլոգիայի	230	3	45	9	79
Հայ բանասիրության	422	5	68	22	83
Ժուռնալիստիկայի	182	3	31	10	81
Ռուս բանասիրության	201	5	85	16	55
Ռոմանագերմ. բանաս.	1048	8	178	114	82
Արևելագիտության	360	3	66	64	81
Իրավագիտության	438	7	192	32	55
Աստվածաբանության	162	1	31	-	80
Ընդամենը	7148	153	2301	568	66

Քննաշրջանների արդյունքները (մագիստրատուրա)

Ձմեռային քննաշրջան

Ֆակուլտետ, կենտրոն	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկ-ների թիվը	Առաջադիմու-թյան %-ը
		պպ	վճ		
Մաթեմ. և մեխանիկայի	96	2	5	43	93
Ինֆ. և կիրառ. մաթ.	81	-	5	33	94
Ֆիզիկայի	87	-	2	49	98
Ռադիոֆիզիկայի	69	-	-	44	100
Քիմիայի	118	1	2	34	97
Կենսաբանության	115	1	4	49	96
Աշխ. և երկրաբ.	143	-	-	51	100
Տնտեսագիտության	241	-	25	84	90
Միջազգային հարաբ.	314	5	35	103	87
Պատմության	237	0	16	113	93
Փիլիսոփ. և հոգեբան.	147	1	6	65	95
Սոցիոլոգիայի	83	-	2	18	98
Հայ բանասիրության	140	-	1	46	99
Ժուռնալիստիկայի	96	-	9	18	91
Ռուս բանասիրության	69	1	8	19	87
Ռոմանագերմ. բանաս.	272	-	10	56	96
Արևելագիտության	107	4	5	57	92
Իրավագիտության	112	-	10	38	91
Աստվածաբանության	24	-	-	18	100
ՏՏԿՀ կենտրոն	54	2	5	6	87
Եվրոպ. ուսում. կենտրոն	65	1	-	10	98
Մասս մեդ. կրթ. կենտրոն	23	-	3	-	87
Ընդամենը	**2693**	**18**	**153**	**954**	**94**

Ամառային քննաշրջան

Ֆակուլտետ, կենտրոն	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկ-ների թիվը	Առաջադիմու-թյան %-ը
		պպ	վճ		
Մաթեմ. և մեխանիկայի	48	1	-	23	98
Ինֆ. և կիրառ. մաթ.	43	-	6	23	86
Ֆիզիկայի	44	-	3	29	93
Ռադիոֆիզիկայի	36	-	-	17	100
Քիմիայի	60	1	15	11	73
Կենսաբանության	42	-	1	25	98
Աշխ. և երկրաբ.	78	1	1	35	97
Տնտեսագիտության	113	1	11	48	89
Միջազգային հարաբ.	155	4	21	51	84
Պատմության	98	1	7	58	92
Փիլիսոփ. և հոգեբան.	67	-	4	37	94
Սոցիոլոգիայի	38	-	1	9	97
Հայ բանասիրության	81	-	6	27	93
Ժուռնալիստիկայի	44	-	3	14	93
Ռուս բանասիրության	40	-	4	7	90
Ռոմանագերմ. բանաս.	115	4	8	32	90
Արևելագիտության	46	-	2	25	96
Իրավագիտության	54	-	-	20	100
Աստվածաբանության	11	-	-	9	100
ՏՏԿՀ կենտրոն	21	1	4	2	76
Եվրոպ. ուսում. կենտրոն	7	-	-	-	100
Մասս մեդ. կրթ. կենտրոն	21	-	1	1	95
Ընդամենը	**1262**	**14**	**98**	**503**	**91**

ՊՐԱԿՏԻԿԱՆԵՐ

N	Մասնագիտություն	Կուրս	Պրակտիկայի անվանումը	Տևողությունը շաբաթներով	Անցկացման վայրը
I	II	III	IV	V	VI
1.	**Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ֆակուլտետ**				
	մաթեմատիկա	IV V հեռ.	*արտադրական* (մանկավարժական)	4	Երևանի դպրոցներ
		II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	8	ՀՀ ԳԱԱ մաթեմատիկայի ինստիտուտ, ֆակուլտետի ամբիոններ
	ակտուարական և ֆինանսական մաթեմատիկա	IV V հեռ.	*արտադրական*	4	ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարություն, «Ձեռնարկությունների ինկուբատոր հիմնադրամ», «Նորք» տեղեկատվա-վերլուծական կենտրոն ՓԲԸ, «Ինեկոբանկ» ՓԲԸ, «Կոնվերս բանկ» ՓԲԸ, «Արդշինինվեստ բանկ» ՓԲԸ, «Ինգո ինշուրանս» ՓԲԸ, ՀՀ Կենտրոնական բանկ, «ՎՏԲ բանկ», «Ամերիա» բանկ, «Առէկսմբանկ-Գազպրոմբանկի խումբ» ՓԲԸ, «Արարատ բանկ» ՓԲԸ, «Ռոսգոստրախ-Արմենիա» ՓԲԸ, «Կասկադ ինշուրանս» ՓԲԸ, «Հայէկոնոմ բանկ» ՓԲԸ, «Ակբա Կրեդիտ Ագրիկոլ բանկ» ՓԲԸ, ֆակուլտետի ամբիոններ
		II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	8	
	մեխանիկա	II	ուսումնական (հաշվողական)	3	ԵՊՀ ՏՏԿՀ կենտրոն, ֆակուլտետի ամբիոններ
		IV	*արտադրական* (մանկավարժական)	4	Երևանի դպրոցներ
		II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	8	ՀՀ ԳԱԱ մեխանիկայի ինստիտուտ և ֆակուլտետի ամբիոններ
2.	**Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի ֆակուլտետ**				
	ինֆորմատիկա և կիրառական մաթեմատիկա	III	*արտադրական*	4	ԵՊՀ ՏՏԿՀ կենտրոն, ֆակուլտետի ամբիոններ
		II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	7	
3.	**Ֆիզիկայի ֆակուլտետ**				
	ֆիզիկա, միջուկային ռեակտորների ֆիզիկա, կիրառական մաթեմատիկա և ֆիզիկա	III	*արտադրական*	3	«Հայկական ատոմակայան» ՓԲԸ, Կոսմիկա-կան ճառագայթների կենտրոն (Նոր Ամբերդ), Բյուրականի աստղադիտարան, ԵրՖԻ, ՔԵՆԴԼ գիտահետազոտական ինստիտուտ և ֆակուլտետի ամբիոններ
		IV V հեռ.	*արտադրական* (մանկավարժական)	4	Երևանի դպրոցներ
		II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	8	«Հայկական ատոմակայան» ՓԲԸ, ԵրՖԻ և ֆակուլտետի ամբիոններ

4.	**Ռադիոֆիզիկայի ֆակուլտետ**				
	ռադիոֆիզիկա և էլեկտրոնիկա, կիսահաղորդիչների ֆիզիկա և միկրոէլեկտրոնիկա, հեռահաղորդակցություն և ազդանշանի մշակում	III	*արտադրական*	4	ՀՀ ԳԱԱ ռադիոֆիզիկայի և էլեկտրոնիկայի ինստիտուտ,Կապի միջոցների ԳՀԻ ՓԲԸ, Ռադիոֆիզիկական չափումների ինստիտուտ ու նրա Ռադիոաստղագիտական կենտրոն (գ. Օրգով), Հեռահաղորդակցության միջոցների և սարքավորումների ՀՀ սերտեֆիկացման կենտրոններ «Ռեդիկոմ» և «Ռեդիմետ» ՓԲԸ, «Վիասֆեր» LTD տեխնոպարկ, Երևանի «Barva» LTD, ամերիկյան «Նեյշնլ-ինստրումենտս», Հայաստանի ամերիկյան համալսարան, ֆակուլտետի ամբիոններ
		II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	8	
5.	**Քիմիայի ֆակուլտետ**				
	էկոլոգիական քիմիա	II	*ուսումնական* (դաշտային)	1	«Որդան կարմիր» պետարգելավայր (Արմավիրի մարզ, գ. Արազափ), Իջևանի դենդրոպարկ, Երևանի բուսաբանական այգի, ֆակուլտետի ամբիոններ
		III, III հեռ.	*արտադրական*	4	ՀՀ բնապահպանության նախարարության «Շրջակա միջավայրի մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ
	քիմիա	IV	*արտադրական (մանկավարժական)*	4	«Նաիրիտ» գործարան ՓԲԸ, Երևանի դպրոցներ
		II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	8	ՀՀ ԳԱԱ անօրգանական քիմիայի ինստիտուտ, ֆակուլտետի ամբիոններ և լաբորատորիաներ
	դեղագործական քիմիա	I, I հեռ.	*ուսումնական*	2	«Սևան» ազգային պարկ, երթուղիներ ՀՀ տարբեր շրջաններ, Կենսաբանության ֆակուլտետի ամբիոններ
		III, IV, V	*արտադրական*	12 8	Հայ դեղագործ. ասոց., Արովյանի «Արքիմեդ» ՀՁ ՓԲԸ, «Ֆարմատեկ» ՓԲԸ, Երևանի քիմիա-դեղագ. ֆիրմա ԲԲԸ, դեղատներ
6.	**Կենսաբանության ֆակուլտետ**				
	կենսաբանություն	I, II	*ուսումնական* (դաշտային)	3	ԵՊՀ «Մարմարիկ» հանգրվան, «Սևան» ազգային պարկ, արտագնա և քաղաքամերձ հետիոտն երթուղիներ, ֆակուլտետի ամբիոններ
		I, II հեռ.	*ուսումնական* (դաշտային)	2	Արտագնա և քաղաքամերձ հետիոտն երթուղիներ, ֆակուլտետի ամբիոններ

		III, III հեռ.	*արտադրական*	4	Հրազդանի կիրճ, ՀՀ ԳԱԱ էկոլոգիական կենտրոն, Բուսաբանության ինստիտուտ, Ջրային պրոբլեմների կայան, ՀՀ ԳԱԱ Օրբելու անվան ֆիզիոլոգիայի ինստիտուտ, ԱԳԱ էկոլոգիական կենտրոն, ԳԱԱ մոլեկ. կենսաբ. ինստիտուտ, Հողագիտ. ինստիտուտ, Հայաստանի տարբեր շրջաններ, ֆակուլտետի ամբիոններ
		IV, V հեռ.	*արտադրական* (մանկավարժական)	4	Երևանի դպրոցներ
		I, II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	3 5	ՀՀ ԳԱԱ ինստիտուտներ, ֆակուլտետի ամբիոններ
	կենսաքիմիա, կենսաֆիզիկա	I	*ուսումնական* (դաշտային)	3	ԵՊՀ «Մարմարիկ» հանգրվան, արտագնա և քաղաքամերձ հետիոտն երթուղիներ, ֆակուլտետի ամբիոններ
		III, III հեռ.	*արտադրական*	5	ՀՀ ԳԱԱ կենսաք. և մոլեկուլյար կենսաբանության, ՀՀ ԳԱԱ Լ. Օրբելու անվ. ֆիզիոլոգիայի, ՀՀ ԳԱԱ բուսաբանության, մանրէաբանության, կենսատեխնոլոգիայի, հիդրոպոնիկայի ինստիտուտներ, կաթի և կաթնամթերքների տեխնոլոգիայի լաբորատորիաներ, ֆակուլտետի ամբիոններ
		IV, V հեռ.	*արտադրական* (մանկավարժական)	4	Երևանի դպրոցներ
		I II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	3 5	ՀՀ ԳԱԱ ինստիտուտներ, ֆակուլտետի ամբիոններ
		II	*ուսումնական* (դաշտային)	3	ԵՊՀ «Մարմարիկ» հանգրվան, Սևանա լճի շրջակայք, ֆակուլտետի ամբիոններ
	կենսաինֆոր-մատիկա	II	*ուսումնական* (դաշտային)	3	ԵՊՀ «Մարմարիկ» հանգրվան, Սևանա լճի շրջակայք, ֆակուլտետի ամբիոններ
		III	*արտադրական*	4	ՀՀ ԳԱԱ կենսաք. և մոլեկուլյար կենսաբանության, ՀՀ ԳԱԱ Լ. Օրբելու անվ. ֆիզիոլոգիայի, ՀՀ ԳԱԱ բուսաբանության, մանրէաբանության, կենսատեխնոլոգիայի, հիդրոպոնիկայի ինստիտուտներ
7.	**Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետ**				
	երկրաբանություն	I, I հեռ.	*ուսումնական* ա/ ընդ. երկրաբանական	3	ԵՊՀ «Բյուրական» հանգրվան, Հայաստանի տարբեր շրջաններ, Հրազդանի կիրճ, Ազատ գետի կիրճ, ԼՂՀ (Քարվաճառ, Սարսանգի ջրամբար, Ջերմաջուր), հետիոտնային երթուղիներ Երևանի հարակից տարածքում, ֆակուլտետի ամբիոններ
			բ/ գեոդեզիական	1	Երևանի հարակից տարածք, ֆակուլտետի ամբիոն

		II, II հեռ.	*ուսումնական* ա/ երկրաբանական քարտեզահանում	2	ԵՊՀ «Մարմարիկ» հանգրվան, երթուղիներ Հայաստանի տարբեր շրջաններ, Հրազդանի կիրճ, Ազատ գետի կիրճ, հետիոտնային երթուղիներ Երևանի հարակից տարածքում, ֆակուլտետի ամբիոններ
		II, II հեռ.	բ/ երկրաֆիզիկական	2	ԵՊՀ «Մարմարիկ» հանգրվան, երթուղիներ Հրազդանի մարզում, ֆակուլտետի ամբիոն
		III, III հեռակա	*արտադրական*	6	Երկրաբանության ինստիտուտ, Սեյսմիկ պաշտպանության ազգային ծառայություն, Ջրային պրոբլեմների ինստիտուտ, ՀՀ բնապահպանության նախարարության երկրաբանական վարչություն, ՀՀ տարբեր շրջաններում երկրաբանական արշավախմբեր, ֆակուլտետի ամբիոններ
		I II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	8 5	
	աշխարհագրություն, ջրաօդերևութա-բանություն, սերվիս, քարտեզագրություն և կադաստրային գործ	I	1. հողերի աշխարհագր.	5	ԵՊՀ «Բյուրական» հանգրվան և երթուղիներ Հայաստանի տարբեր շրջաններ
			2. երկրաբանություն		Երևանի և ք. Սևանի շրջանների արդյունաբերական և գյուղատնտեսական օբյեկտներ, ԼՂՀ (Քարվաճառ, Սարսանգի ջրամբար, Ջերմաջուր)
			3. երկրագիտություն		
			4.սոց. տնտ. աշխ. ներած		
			5. տեղագրություն		Երևան քաղաքի մերձավաններ
		II, II հեռ.	*ուսումնական* 1.աշխարհագրության հետազոտման մեթոդ.	5	Երևանամերձ տարածք, Հրազդանի կիրճ
			2. օդերևութաբանութ.		Երևան, Ջրաօդերևութաբանական վարչ.
			3. գեոմորֆոլոգիա		ԵՊՀ «Մարմարիկ» հանգրվան և երթուղիներ Հայաստանի տարբեր շրջաններ
			4. կենսաաշխարհագր.		ԵՊՀ «Մարմարիկ» հանգրվան և երթուղիներ Հայաստանի և ԼՂՀ-ի տարբեր շրջաններ, Երևանի և ք. Սևանի հարակից շրջանների արդյունաբերական և գյուղատնտես. օբյեկտներ
			5. ջրաբանություն		
			6. բնակչ. աշխարհ.		

		III, III հեռ.	*արտադրական* (զոնալ) 1. տնտեսական աշխարհագրություն 2. բնության պահպանություն 3. ֆիզիկական աշխարհագրություն 4. գեոմորֆոլոգիա 5. քարտեզագրություն	6	ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարություն, Ռուսաստանի պետ. հիդրոմետեորոլոգիական համալսարանի «Վալաամ» ուսումնագիտական կայան (Սանկտ Պետերբուրգ), ՌԴ Հարավային ֆեդերալ համալսարան (Դոնի Ռոստով), Երևան քաղաքի և ՀՀ մարզերի տարբեր ձեռնարկություններ, վարչական հիմնարկներ, Բնապահպանության նախարարություն, Ջրաօդերևութաբանական վարչություն, երկրաբանական արշավախմբեր, «Գեոդեզիայի և քարտեզագրության կենտրոն» ՊՈԱԿ և բազմօրյա ուղերթ Հայաստանի տարբեր մարզերի և Երևանի տարբեր ձեռնարկություններ, բնօգտագործման և բնապահպանության օբյեկտներ, տուրիստական գործակալ.
		IV, V հեռ.	*արտադրական* (մանկավարժական)	6	Երևանի դպրոցներ
		II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	6	ՀՀ շրջաններ և ձեռնարկություններ, ֆակուլտետի ամբիոններ
8.	**Պատմության ֆակուլտետ**				
	պատմություն	II, III հեռ.	*ուսումնական* (հնագիտաազգագրական/ դաշտային)	2	երթուղիներ Հայաստանի տարբեր շրջաններ, Երևանի թանգարաններ, ֆակ.-ի ամբիոններ
		III III հեռ.	*արտադրական* (թանգարանային-արխիվային)	4 2	Երևանի թանգարաններ, ՀՀ ազգային արխիվ (երեք մասնաշենք), ԵՊՀ արխիվ
		IV, V հեռ.	*արտադրական* (մանկավարժական)	4	Երևանի դպրոցներ
		II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	8	ՀՀ ԳԱԱ պատմության ինստիտուտ, Երևանի թանգարաններ, ֆակուլտետի ամբիոններ
	արվեստաբանություն	II, II հեռ.	*ուսումնական* (հնագիտաազգագրական/ դաշտային)	2	երթուղիներ Հայաստանի տարբեր շրջաններ, Երևանի թանգարաններ, ֆակ.-ի ամբիոններ
		III, III հեռ.	*արտադրական* (թանգարանային)	4 2	Երևանի տարբեր թանգարանների արխիվներ
		II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	8	Երևանի թանգարաններ, ֆակուլտետի ամբիոններ
	մշակութաբանություն	III, III հեռ.	*ուսումնական* (հնագիտաազգագրական/ դաշտային)	2	երթուղիներ Հայաստանի տարբեր շրջաններ, Երևանի թանգարաններ, ֆակ.-ի ամբիոններ
			արտադրական (թանգարանային)	2	Երևանի տարբեր թանգարաններ
		IV	*արտադրական* (մանկավարժական)	4	Երևանի դպրոցներ
		II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	5	ՀՀ ԳԱԱ պատմության ինստիտուտ, Երևանի թանգարաններ, ֆակ.-ի ամբիոններ
	կովկասագիտություն	II	*ուսումնական*	2	Բազմօրյա երթուղի Վանաձոր-Քոբեր-Օձուն-Սանահին-Հաղպատ-Աղթալա- Օձուն-Հնեվանք /Կուռթան/-Ստեփանավան-Լոռի-Բերդ

9.	**Միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետ**				
	միջազգային հարաբերություններ	III	*արտադրական*	4	ՀՀ նախագահի աշխատակազմ, ՀՀ Կառավարության աշխատակազմ, ՀՀ Ազգային ժողով, ՀՀ Սահմանադրական դատարան, ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարություն, ՀՀ ԱԳՆ, ՀՀ առողջապահության, ՀՀ արտակարգ իրավիճակների, ՀՀ սփյուռքի, ՀՀ մշակույթի, ՀՀ պաշտպանության նախարարություններ, ՀՀ Կառավարությանն առընթեր պետական գույքի կառավարման վարչություն, ՀՀ ավիացիայի պետ. վարչություն, ՀՀ–ում ՄԱԿ-ի ներկայացչ., Ճապոնիայում, ՌԴ-ում Հայաստանի Հանրապետության դեսպանատներ, ՀՀ-ում ԼՂՀ ներկայացուցչութ., Երևանի քաղաքապետարան և նրա ստորաբաժանումներ, ՀՀ քաղ. ծառայության խորհուրդ, ՀՀ տարբեր մարզպետարաններ և քաղաքապետարաններ, «Հելսինկյան ասոցիացիա» իրավապաշտպան ՀԿ, ՀՀ ռադիո և հեռուստաընկերություններ, ֆակ.-ի ամբիոններ
		II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	8	
	քաղաքագիտություն	III	*արտադրական*	4	
		II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	8	
	հանրային կառավարում	III	*արտադրական*	4	
		II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	8	
10.	**Տնտեսագիտության ֆակուլտետ**				
	տնտեսագիտության տեսություն, կառավարում	II	*ուսումնական* (հաշվողական)	3	ԵՊՀ հաշվիչ կենտրոն, ֆակ.-ի ամբիոն և լաբորատորիաներ
		III IV հեռ.	*արտադրական*	4	ՀՀ ԱԳՆ, ՀՀ ՊՆ, ՀՀ բնապահպան. նախարարություն, պետական եկամուտների, պետական գույքի կառավարման, ՀՀ ֆինանսների, ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարությունների տարբեր ստորաբաժանումներ, ՀՀ Կառավարությանն առընթեր արտոնագրային վարչություն, Պետական գնումների գործակալություն, Ան-շարժ գույքի կադաստրի կոմիտե, ՀՀ արժեթղթերի հանձնաժողով, ՀՀ ազգային վիճակագրական ծառայություն, Ֆինանսական համակարգի հաշտարար, ՀՀ Կենտրոնական բանկ, «Արդշինինվեստ» ՓԲԸ, «Անելիք», «Հայներարտբանկ» ՓԲԸ, «HSBC Հայաստան» ՓԲԸ, «Արարատ» ԲԲԸ, «Պրոմեթեյ բանկ» ՍՊԸ, «Գրիար» ՓԲԸ, «Յունիբանկ» ՓԲԸ, «Ակբա Կրեդիտ Ագրեկոլ Բանկ» ՓԲԸ, «Ինեկոբանկ» ՓԲԸ ՄՌԿ և այլ բանկեր, ՍՊՀ-ներ, ֆակ.-ի ամբիոն
		II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	6	
11.	**Փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետ**				
	փիլիսոփայություն, հոգեբանություն	III, IV հեռ.	*արտադրական*	4	ՀՀ ԳԱԱ փիլիսոփայության ինստիտուտ, ՀՀ հեռուստառադիոընկերություն, տարբեր թերթերի և ամսագրերի խմբագրություններ, Նեֆրոլոգիական
		IV, V հեռ.	*արտադրական* (մանկավարժական)	4	

		II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	4	կենտրոն, «Քինդերդորֆ» ընտանեկան տիպի մանկատուն, Նորքի ծերանոց, Մանկական վերականգնողական կենտրոն, «Նոր Խարբերդ» մանկատուն, Կանանց ռեպրոդուկտիվ առողջության կենտրոն, ՀՀ աշխ. և սոց. հարցերի նախարարության ստորաբաժանումներ, Ազգային, ԵՊՀ-ի և Ամերիկյան համալսարանի գրադարաններ, ԵՊՀ և ՀՀ այլ բուհեր, Երևանի դպրոցներ, ֆակուլտետի ամբիոններ
12.	**Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետ**				
	սոցիոլոգիա	II, III հեռ.	*ուսումնական*	4	ՀՀ արդարադատության նախարարության քրեակատարողական վարչություն, ՀՀ աշխ. և սոց. հարցերի նախարարության ստորաբաժանումներ, Երևանի քաղաքապետարանի երեխաների իրավունքների պաշտպանության բաժին, Աբովյանի կանանց և անչափահասների գաղութ, Երեխաների ընդունման և կողմնորոշման կենտրոն, ՀՀ զբաղվածության գործակալություն, Հոգեկան առողջության հիմնադրամ, ՀՕՖ-ի երեխաների ընդունման և կողմնորոշման կենտրոն, «ՍՕՍ մանկական գյուղեր» ՀԲԸ, «Զանգակատուն», Հատուկ կարիքներով երեխաների գնահատման կենտրոն, «Ունիսոն», «Փրկություն», Կենտրոն համայնքի զբաղվածության տարածքային կենտրոն, «Աջափնյակ» երեխաների հոգածության կենտրոն, «Փյունիկ», «Նռանի», Առողջության և կրթության հայկական կենտրոն, «Ապագան քոնն է» ՀԿ, արշավախումբ ԼՂՀ Շուշիի շրջանի Շուշի համայնք, «World vision» միջազգային կազմակերպություն, Սոցիալական աշխատանքների և սոց. հետազոտությունների կենտրոն, Եղվարդի, Էրեբունու, Դավիթաշենի, Զեյթուն համայնքների զբաղվածության կենտրոններ, Թուֆենկյան հիմնադրամ, «Մայրության ֆոնդ» ՀԿ, ՀՀ տարբեր շրջանների ՍԾՏԳ, ֆակուլտետի ամբիոն
		III, IV հեռ.	*արտադրական*	4	
		II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	4	
	սոցիալական աշխատանք	II	*ուսումնական*	3	
		III	*արտադրական*	6	
		IV	*արտադրական*	3	
		II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	4	
	կոնֆլիկտաբանություն	II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	4	
13.	**Հայ բանասիրության ֆակուլտետ**				
	հայոց լ. և գրակ.	III, IV, V հեռ.	*արտադրական* (մանկավարժական)	4	Երևանի դպրոցներ
	սոց. մանկավարժ.	III		4	
	հայոց լ. և գրակ.	II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	8	ՀՀ ԳԱԱ գրականության ինստիտուտ, ՀՀ գրողների միություն, ֆակուլտետի ամբիոններ
	կրթության կազմակերպում				ԵՊՀ և Հայաստանում ֆրանսիական համալսարանի ստորաբաժանումներ

14.	**Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետ**				
	լրագրություն	II, III հեռ.	*ուսումնական*	4	ՀՀ տարբեր ռադիո և հեռուստաընկերություններ, թերթերի և ամսագրերի խմբագրություններ, «Երևանի համալսարան» պաշտոնաթերթի խմբագրություն, ֆակուլտետի ամբիոններ
		III, IV հեռ.	*արտադրական*	4	
		I, II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	8 8	
15.	**Ռուս բանասիրության ֆակուլտետ**				
	թարգմանչական գործ՝ ռուսաց և հայերեն լեզուներ, լեզվաբանություն և միջմշակութային հաղորդակցություն՝ ռուսաց լեզու	IV	*արտադրական* (թարգմանչական)	6	ՀՀ Ազգային ժողով, ՀՀ արտաքին գործերի, ՀՀ սփյուռքի, ՀՀ մշակույթի նախարարություններ, «Литературная Армения» խմբագրություն, «АрмИнфо» լրատվական գործակալություն, ԵՊՀ հունագիտության կենտրոն, ֆակուլտետների ամբիոններ
			արտադրական (մանկավարժական)		
	ռուսաց լեզու և գրակ.	IV, V հեռ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	8	Երևանի դպրոցներ
16.	**Արևելագիտության ֆակուլտետ**				
	իրանագիտություն, արաբագիտություն, թյուրքագիտություն	II	*ուսումնական*	4	ՀՀ սփյուռքի, ՀՀ արտաքին գործերի նախարարություններ, ՀՀ ԳԱԱ արևելագիտության ինստիտուտ, Մատենադարան, ՀՀ Իրան-կովկասյան կենտրոն, «Արիա» միջազգային համալսարան, ֆակուլտետի ամբիոններ
		III	*արտադրական* (թարգմանչական)	4	
		II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	8	
17.	**Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետ**				
	լեզվաբ. և միջմշակ. հաղորդ.՝ անգլերեն լ.	III, IV	*արտադրական* (թարգմանչական)	3	ՀՀ Ազգային ժողով, ՀՀ արտաքին գործերի նախարարություն, Armenian Visitor Information Center, National Foundation of Armenia կազմակերպություն, Ագրոբիզնեսի և գյուղի զարգացման կենտրոն-հիմնադրամ (CARD), Boomerang Softwaere կազմակերպություն, ֆակուլտետի ամբիոններ
	անգլերեն լ. և գրակ. ֆրանսերեն լ. և գրակ. գերմաներեն լ. և գրակ. իսպաներեն լ. և գրակ. իտալերեն լ. և գրակ. թարգմ. գործ՝ անգլերեն և հայերեն լեզուներ	IV, V հեռ.	*արտադրական* (մանկավարժական)	4	Երևանի մասնագիտացված դպրոցներ
	թարգմ. գործ՝ ֆրանսերեն և հայերեն լեզուներ **թարգմ. գործ՝ գերմաներեն և հայերեն լեզուներ**	IV, V հեռ.	*արտադրական* (թարգմանչական)	4	ՀՀ Ազգային ժողով, ՀՀ արդարադատության, ՀՀ արտաքին գործերի, ՀՀ մշակույթի, ՀՀ սփյուռքի, ՀՀ արտակարգ իրավիճակների, ՀՀ պաշտպանության նախարարություններ, Իտալիայի դեսպանատան հյուպատոսարան, ՀՀ Կառավարությանն առընթեր քաղաքացիական ավիացիայի գլխավոր վարչություն, ՄԱԿ-ի հայաստանյան գրասենյակ, «Եվրոպական ինտեգրացիա», «Քաղաքացիական հասարակության ինստիտուտ» հասարակական կազմակերպություն, Բրիտանական խորհուրդ (British Consil), Ղ-Տելեկոմ (Vivacell), Orange, «Գեր-

	անգլերեն լ. և գրակ. ֆրանսերեն լ. և գրակ. գերմաներեն լ. և գրակ. իսպաներեն լ. և գրակ. **թարգմ. գործ՝ անգլերեն և հայերեն լեզուներ**	II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	8	մանական կարմիր խաչ» կազմակերպություն, Ֆրանսիական համալսարան, «Ֆրանս-հայկական մասնագիտական ուսումնական կենտրոն» հիմնադրամ, «Mission East» միջազգային բարեգործական կազմակերպություն, «World Vision Armenia» ազգային գրասենյակ, «COAF» միջազգային բարեգործական կազմակերպություն, Սպիտակի ԵՄՔԱ (YMCA) ՀԿ, SPFA կազմակերպություն, Երևանի Գյոթեի անվ. ինստիտուտ, Կոնրադ Ադենաուերի անվան հիմնադրամ, ՀՀ Երևանի թանգարաններ, ՀՀ հեռուստառադիոխորհուրդ, Երևանի տարբեր թերթերի և ամսագրերի խմբագրություններ, հրատարակչություններ, թարգմանչական գրասենյակներ, Մատենադարան, Ցեղասպանության և Էրեբունի թանգարաններ, ԵՊՀ միջազգային համագործակցության վարչություն, ԵՊՀ գրադարան, ֆակուլտետի ամբիոններ
18.	**Իրավագիտության ֆակուլտետ**				
	Իրավագիտություն	IV II մագ.	*արտադրական* *արտադրական* (նախադիպլոմային)	6 6	ՀՀ նախագահի աշխատակազմ, ՀՀ Ազգային ժողով, ՀՀ Կառավարության աշխատակազմ, ՀՀ արդարադատության, ՀՀ քաղաքաշինության, ՀՀ էկոնոմիկայի, ՀՀ արտաքին գործերի նախարարություններ, Պաշտպանության նախարարության քննչական վարչություն, Պետական եկամուտների կոմիտե, ՀՀ սահմանադրական դատարան, Փաստաբանների պալատի հանրային պաշտպանի գրասենյակ, Երևանի քաղաքապետարան, ՀՀ ոստիկանություն, ՀՀ գլխավոր, զինվորական դատախազություններ, տարբեր մարզերի ու համայնքների դատախազություններ, Ռազմական ոստիկանություն, ՀՀ Վճռաբեկ դատարան, ՀՀ դատական դեպարտամենտ, ՀՀ տարբեր համայնքների ընդհանուր իրավասության, քաղաքացիական, վերաքննիչ, վարչական, քրեական դատարաններ, ՀՀ հարկային ազգային ծառայություն, Մասնագիտական կրթության որակի ապահովման ազգային կենտրոն, ՀՀ ԳԱԱ փորձաքննությունների ազգային բյուրո, իրավաբանական տարբեր գերատեսչություններ, Անշարժ գույքի գրանցման պետական կադաստր, ՀՀ Կենտրոնական բանկ, «Յունիբանկ» և «Արցախ բանկ» ՓԲԸ, ՌԴ Օբնինսկ քաղաքի ՓԲԸ «Վարվիկս», ԵՊՀ եվրոպական ուսումնասիրությունների կենտրոն, ֆակուլտետի ամբիոններ

19.	**Աստվածաբանության ֆակուլտետ**				
	եկեղեցաբանություն	I, II	*ուսումնական* (հայրենագիտական)	4	ՀՀ պատմաճարտարապետական և եկեղեցական համալիրներ (Մարմարաշեն, Հառիճավանք, Անի), միջնադարյան Հայաստանի վանք-համալսարաններ (Գլաձոր, Տաթև) և կրթական այլ կենտրոններ, Երևանի դպրոցներ, ֆակուլտետի ամբիոններ
	աստվածաբանություն	I, II	*ուսումնական* (հայրենագիտական)	4	
		IV	*արտադրական* (մանկավարժական)	4	
		II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	8	
20.	**Եվրոպական ուսումնասիրությունների կենտրոն**				
	եվրոպագիտություն	II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	6	ՀՀ նախագահի աշխատակազմ, ՀՀ Կառավարության աշխատակազմ, ՀՀ Ազգային ժողով, ՀՀ էկոնոմիկայի, ՀՀ արտաքին գործերի և ՀՀ սփյուռքի նախարարություններ, Քաղաքացիական ծառայության խորհուրդ

Դասավանդման որակի և արդյունավետության վերաբերյալ ուսանողական հարցման արդյունքներ

Ուսանողների մասնակցությունը հարցմանը (արտահայտված տոկոսով)

Հ/Հ	Ֆակուլտետ, կենտրոն	2013/14 ուստարի								
		1-ին կիսամյակ			2-րդ կիսամյակ			Ընդամենը (ուստարի)		
		Բակ.	Մագ.	Ընդ.	Բակ.	Մագ.	Ընդ.	Բակ.	Մագ.	Ընդ.
1.	Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի	79.6	79.6	79.6	75.4	79.1	75.7	77.5	79.4	77.7
2.	Ինֆորմ. և կիրառ. մաթեմատիկայի	81.1	75.6	78.4	76	61.9	74.9	78.6	68.8	76.7
3.	Ֆիզիկայի	73.3	79.3	76.3	74.8	86.7	76.5	74.1	83.0	76.4
4.	Ռադիոֆիզիկայի	77.2	69.6	73.4	73.4	70.6	73	75.3	70.1	73.2
5.	Քիմիայի	77.5	72.6	75.1	80.4	68.3	78.1	79.0	70.5	76.6
6.	Կենսաբանության	78	69.6	73.8	80.2	73.2	79.5	79.1	71.4	76.7
7.	Աշխարհագրության և երկրաբանության	78.9	70.5	74.7	73.3	77.8	73.9	76.1	74.2	74.3
8.	Պատմության	80.3	76	78.2	72.2	80	73.1	76.3	78.0	75.7
9.	Միջազգային հարաբերությունների	79.1	84.5	81.8	72.3	74.1	72.5	75.7	79.3	77.2
10.	Տնտեսագիտության	81.2	72.8	77	72.3	72.1	72.2	76.8	72.5	74.6
11.	Փիլիսոփայության և հոգեբանության	78.5	76	77.3	73.2	77.6	73.9	75.9	76.8	75.6
12.	Սոցիոլոգիայի	71.7	84.3	78	72.6	73.7	72.7	72.2	79.0	75.4
13.	Հայ բանասիրության	82.5	85	83.8	78.8	77.8	78.7	80.7	81.4	81.3
14.	Ժուռնալիստիկայի	78.9	76	77.5	72.3	70.5	72	75.6	73.3	74.8
15.	Ռուս բանասիրության	79.7	75.4	77.5	78.1	65.1	75.8	78.9	70.3	76.7
16.	Ռոմանագերմ. բանասիրության	78.5	76.4	77.4	82.7	80.8	82.6	80.6	78.6	80.0
17.	Արևելագիտության	74.4	72.6	73.5	71.4	66.7	71	72.9	69.7	72.3
18.	Իրավագիտության	75.7	72.5	74.1	74.7	74	74.6	75.2	73.3	74.4
19.	Աստվածաբանության	79.6	77.3	78.4	76.5	90	77.2	78.1	83.7	77.8
20.	Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կրթական և հետազոտական կենտրոն	-	75.9	75.9	-	68.4	68.4	-	72.2	72.2
21.	Եվրոպական ուսումնասիրությունների կենտրոն	-	82.6	82.6	-	100	100	-	91.3	91.3
	Ընդամենը	**78.7**	**76.7**	**77.7**	**75.7**	**75**	**75.6**	**77.2**	**75.9**	**76.7**

Ուսանողների մասնակցությունը հարցմանը բակալավրիատում եւ մագիստրատուրայում (%-ով)

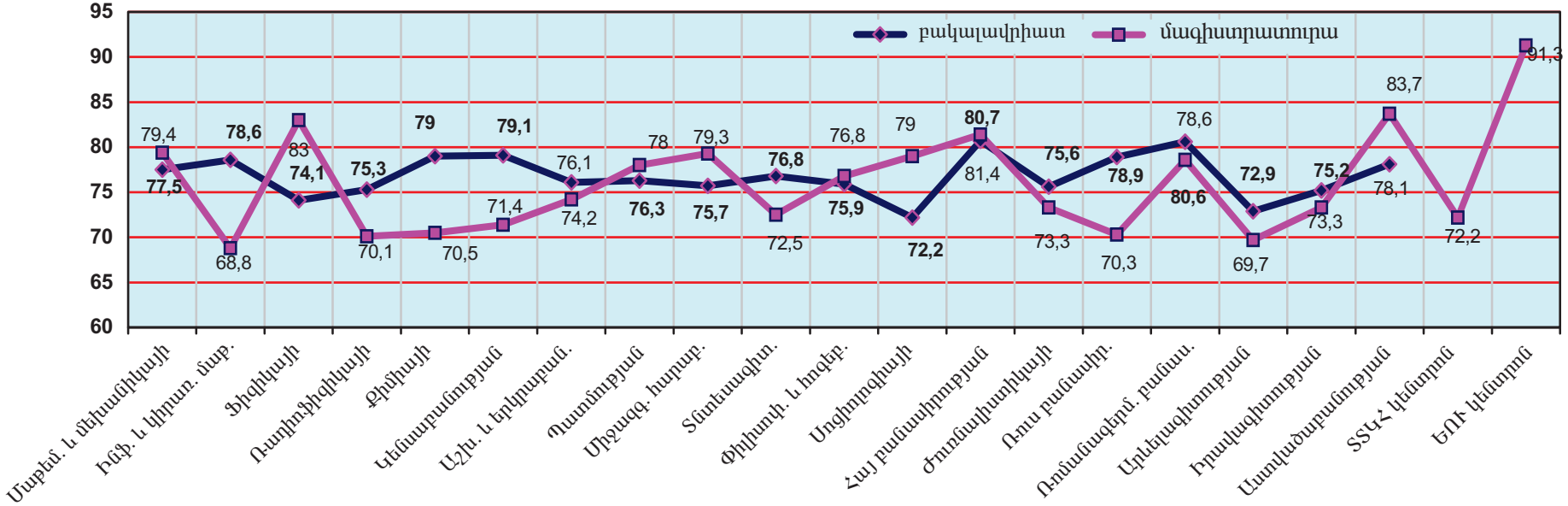

Ուսանողների մասնակցությունը հարցմանն ըստ ֆակուլտետների եւ կենտրոնների (%-ով)

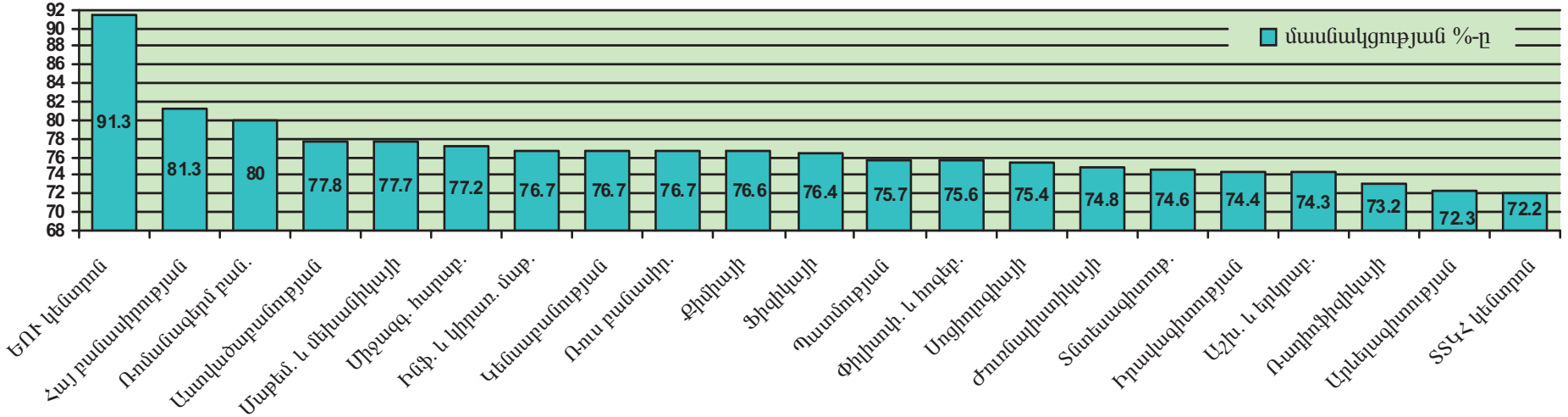

Հարցման արդյունքներն ըստ ֆակուլտետների, կենտրոնների և ամբիոնների

Հ/Հ	ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ, ԿԵՆՏՐՈՆ, ԱՄԲԻՈՆ	2013/14 ուստարի			2012/13 ուստարի
		I կիս.	II կիս.	Ընդամենը	
	ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱՅԻ ԵՎ ՄԵԽԱՆԻԿԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**4.44**	**4.45**	**4,45**	**4.48**
1.	Մաթեմատիկական անալիզի և ֆունկցիաների տեսության	4.58	4.56	4,57	4.54
2.	Ընդհանուր մաթեմատիկայի	4.11	4.24	4,18	4.18
3.	Դիֆերենցիալ հավասարումների	4.59	4.59	4,59	4.83
4.	Հանրահաշվի և երկրաչափության	4.48	4.51	4,50	4.45
5.	Հավանականությունների տեսության և մաթեմատիկական վիճակագրության	4.48	4.40	4,44	4.49
6.	Օպտիմալ կառավարման տեսության և մոտավոր մեթոդների	4.46	4.72	4,59	4.53
7.	Մեխանիկայի	4.70	4.75	4,73	4.76
8.	Ակտուարական և ֆինանսական մաթեմատիկայի	4.59	4.33	4,46	4.51
	ԻՆՖՈՐՄԱՏԻԿԱՅԻ ԵՎ ԿԻՐԱՌԱԿԱՆ ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**4.40**	**4.46**	**4,43**	**4.38**
9.	Դիսկրետ մաթեմատիկայի և տեսական ինֆորմատիկայի	4.30	4.38	4,34	4.29
10.	Թվային անալիզի և մաթեմատիկական մոդելավորման	4.51	4.54	4,53	4.47
11.	Ծրագրավորման և ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաների	4.41	4.49	4,45	4.40
	ՖԻԶԻԿԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**4.62**	**4.62**	**4,62**	**4.64**
12.	Ակադեմիկոս Վ. Համբարձումյանի անվան ընդհանուր ֆիզիկայի և աստղաֆիզիկայի	4.54	4.45	4,50	4.45
13.	Ակադեմիկոս Գ. Սահակյանի անվան տեսական ֆիզիկայի	4.70	4.81	4,76	4.64
14.	Օպտիկայի	4.20	4.57	4,39	4.52
15.	Պինդ մարմնի ֆիզիկայի	4.91	4.95	4,93	4.77
16.	Միջուկային ֆիզիկայի	4.90	4.73	4,82	4.79
17.	Մոլեկուլային ֆիզիկայի	4.82	4.53	4,68	4.77
18.	Բարձրագույն մաթեմատիկայի	4.76	4.69	4,73	4.83
	ՌԱԴԻՈՖԻԶԻԿԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**4.69**	**4.74**	**4,72**	**4.76**
19.	Գերբարձր հաճախականությունների ռադիոֆիզիկայի և հեռահաղորդակցության	4.72	4.79	4,76	4.84
20.	Ալիքային պրոցեսների տեսության և ֆիզիկայի	4.81	4.76	4,79	4.80
21.	Կիսահաղորդիչների ֆիզիկայի և միկրոէլեկտրոնիկայի	4.89	4.87	4,88	4.67
22.	Բարձրագույն մաթեմատիկայի	4.38	4.40	4,39	4.56
23.	«Գերմեծ ինտեգրալ սխեմաների նախագծում» («Սինոփսիս»)	4.97	4.96	4,97	4.95
	ՔԻՄԻԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**4.63**	**4.63**	**4,63**	**4.60**
24.	Անօրգանական և անալիտիկ քիմիայի	4.30	4.33	4,32	4.54
25.	Օրգանական քիմիայի	4.59	4.83	4,71	4.70
26.	Ֆիզիկական և կոլոիդ քիմիայի	4.71	4.61	4,66	4.68
27.	Դեղագործական քիմիայի	4.71	4.65	4,68	4.56
28.	Էկոլոգիական քիմիայի	4.75	4.92	4,84	4.80

	ԿԵՆՍԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**4.46**	**4.55**	**4,51**	**4.47**
29.	Կենսաֆիզիկայի	4.48	4.29	4,39	4.45
30.	Կենսաքիմիայի	4.84	4.87	4,86	4.77
31.	Բուսաբանության	4.68	4.84	4,76	4.84
32.	Կենդանաբանության	4.68	4.65	4,67	4.67
33.	Մանրէաբանության և մանրէների ու բույսերի կենսատեխնոլոգիայի	4.90	4.82	4,86	4.71
34.	Տ. Մուշեղյանի անվան մարդու և կենդանիների ֆիզիոլոգիայի	4.35	4.43	4,39	4.42
35.	Գենետիկայի և բջջաբանության	4.48	4.65	4,57	4.55
36.	Էկոլոգիայի և բնության պահպանության	4.13	4.11	4,12	4.10
	ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԵՐԿՐԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**4.60**	**4.61**	**4,61**	**4.65**
37.	Ֆիզիկական աշխարհագրության և ջրաօդերևութաբանության	4.57	4.53	4,55	4.57
38.	Սոցիալ-տնտեսական աշխարհագրության	4.49	4.61	4,55	4.54
39.	Քարտեզագրության և գեոմորֆոլոգիայի	4.62	4.55	4,59	4.77
40.	Ջրաերկրաբանության և ճարտարագիտական երկրաբանության	4.74	4.47	4,61	4.83
41.	Միներոլոգիայի և պետրոլոգիայի	4.66	4.87	4,77	4.81
42.	Երկրաֆիզիկայի	4.87	4.74	4,81	4.69
43.	Օգտակար հանածոների հանքավայրերի որոնման և հետախուզման	4.86	4.75	4,81	4.87
44.	Պատմական և ռեգիոնալ երկրաբանության	4.80	4.88	4,84	4.76
	ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**4.57**	**4.47**	**4,52**	**4.53**
45.	Հայաստանի հարակից երկրների պատմության	4.66	4.40	4,53	4.58
46.	Համաշխարհային պատմության	4.60	4.56	4,58	4.61
47.	Հնագիտության և ազգագրության	4.41	4.65	4,53	4.58
48.	Հայ արվեստի պատմության և տեսության	4.68	4.72	4,70	4.67
49.	Հայոց պատմության	4.51	4.42	4,47	4.47
50.	Մշակութաբանության	4.65	4.46	4,56	4.64
51.	Սփյուռքագիտության	4.69	4.55	4,62	4.58
	ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**4.57**	**4.46**	**4,52**	**4.53**
52.	Միջազգային հարաբերությունների և դիվանագիտության	4.57	4.47	4,52	4.58
53.	Դիվանագիտական ծառայության և մասնագիտ. հաղորդակցման	4.71	4.50	4,61	4.74
54.	Հանրային կառավարման	4.42	4.10	4,26	4.31
55.	Քաղաքական ինստիտուտների և գործընթացների	4.47	4.41	4,44	4.41
56.	Քաղաքական գիտության պատմության և տեսության	4.61	4.59	4,60	4.57
	ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**4.44**	**4.41**	**4,43**	**4.39**
57.	Տնտեսագիտության տեսության	4.43	4.48	4,46	4.36
58.	Տնտեսագիտության մեջ մաթեմատիկական մոդելավորման	4.43	4.23	4,33	4.40
59.	Միջազգային տնտեսական հարաբերությունների	4.49	4.45	4,47	4.53
60.	Ֆինանսահաշվային	4.37	4.26	4,32	4.18
61.	Կառավարման և գործարարության	4.49	4.73	4,61	4.51
	ՓԻԼԻՍՈՓԱՅՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**4.58**	**4.52**	**4,55**	**4.55**
62.	Տեսական փիլիսոփայության և տրամաբանության	4.38	4.45	4,42	4.43

63.	Սոցիալական փիլիսոփայության և բարոյագիտության	4.66	4.40	4,53	4.72
64.	Փիլիսոփայության պատմության	4.75	4.65	4,70	4.69
65.	Սոցիալական հոգեբանության	4.71	4.73	4,72	4.61
66.	Ընդհանուր հոգեբանության	4.57	4.46	4,52	4.50
67.	Անձի հոգեբանության	4.62	4.74	4,68	4.53
	ՍՈՑԻՈԼՈԳԻԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**4.53**	**4.46**	**4,50**	**4.59**
68.	Կիրառական սոցիոլոգիայի	4.38	4.40	4,39	4.57
69.	Սոց. աշխատանքի և սոցիալական տեխնոլոգիայի	4.77	4.66	4,72	4.73
70.	Սոցիոլոգիայի տեսության և պատմության	4.45	4.32	4,39	4.48
	ՀԱՅ ԲԱՆԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**4.42**	**4.38**	**4,40**	**4.39**
71.	Հայոց լեզվի	4.33	4.30	4,32	4.30
72.	Հայոց լեզվի պատմության	4.49	4.50	4,50	4.47
73.	Հայ գրականության	4.61	4.47	4,54	4.59
74.	Հայ նորագույն գրականության	4.54	4.39	4,47	4.40
75.	Մանկավարժության	4.33	4.38	4,36	4.35
76.	Ընդհանուր լեզվաբանության	4.41	4.34	4,38	4.34
77.	Գրականության տեսության և գրաքննադատության	4.60	4.65	4,63	4.61
	ԺՈՒՌՆԱԼԻՍՏԻԿԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**4.20**	**4.29**	**4,25**	**4.36**
78.	Մամուլի պատմության և տեսության	4.22	4.25	4,24	4.36
79.	Ռադիոհեռուստատեսային ժուռնալիստիկայի	4.19	4.33	4,26	4.37
	ՌՈՒՍ ԲԱՆԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**4.68**	**4.64**	**4,66**	**4.64**
80.	Ռուս գրականության	4.69	4.59	4,64	4.63
81.	Ռուսաց լեզվաբանության, տիպաբանության և հաղորդակցման տեսության	4.67	4.53	4,60	4.62
82.	Ռուսաց լեզվի /հումանիտար ֆակ.-ի համար/	4.69	4.72	4,71	4.69
83.	Ռուսաց լեզվի /բնագիտական ֆակ.-ի համար/	4.66	4.64	4,65	4.57
	ՌՈՄԱՆԱԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**4.62**	**4.60**	**4,61**	**4.60**
84.	Անգլերեն լեզվի թիվ 1	4.60	4.55	4,58	4.55
85.	Անգլերեն լեզվի թիվ 2	4.49	4.48	4,49	4.52
86.	Անգլիական բանասիրության	4.72	4.65	4,69	4.57
87.	Գերմանական բանասիրության	4.63	4.63	4,63	4.72
88.	Ռոմանական բանասիրության	4.71	4.64	4,68	4.68
89.	Արտասահմանյան գրականության	4.63	4.67	4,65	4.59
90.	Թարգմանության տեսության և պրակտիկայի	4.70	4.57	4,64	4.67
91.	Ֆրանսիական բանասիրության	4.53	4.74	4,64	4.71
92.	Միջմշակութային հաղորդակցության անգլերենի	4.63	4.38	4,51	-
	ԱՐԵՎԵԼԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**4.43**	**4.60**	**4,52**	**4.76**
93.	Իրանագիտության	4.63	4.55	4,59	4.72
94.	Արաբագիտության	4.74	4.61	4,68	4.83
95.	Թյուրքագիտության	4.44	4.64	4,54	4.70
	ԻՐԱՎԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**4.49**	**4.55**	**4,52**	**4.45**
96.	Պետության և իրավունքի պատմության ու տեսության	4.48	4.55	4,52	4.41
97.	Քրեական դատավարության և կրիմինալիստիկայի	4.63	4.75	4,69	4.59

98.	Քաղաքացիական դատավարության	4.34	4.46	4,40	4.43
99.	Քաղաքացիական իրավունքի	4.66	4.62	4,64	4.48
100.	Քրեական իրավունքի	4.84	4.71	4,78	4.68
101.	Սահմանադրական իրավունքի	4.26	4.30	4,28	4.26
102.	Եվրոպական և միջազգային իրավունքի	4.39	4.65	4,52	4.43
	ԱՍՏՎԱԾԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**4.48**	**4.60**	**4,54**	**4.57**
103.	Կրոնի տեսության և պատմության	4.43	4.61	4,52	4.53
104.	Աստվածաբանության	4.42	4.73	4,58	4.54
105.	Հայ եկեղեցու պատմության և եկեղեցաբանության	4.56	4.48	4,52	4.64
	ՀԱՄԱՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆ ԱՄԲԻՈՆՆԵՐ	**4.53**	**4.58**	**4,56**	**4.63**
106.	Ֆիզիկական դաստիարակության և սպորտի	4.56	4.54	4,55	4.53
107.	Քաղաքացիական պաշտպանության	4.41	4.74	4,58	4.70
	ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ԵՎ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ	**4.21**	**4.24**	**4,23**	**4.22**
108.	Տեղեկատվական համակարգերի	4.21	4.24	4,23	4.22
	ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿԵՆՏՐՈՆ	**4.43**	**5.00**	**4,72**	**4.61**
109.	Եվրոպագիտության	4.43	5.00	4,72	4.61

Հարցման արդյունքներն ըստ ֆակուլտետների եւ կենտրոնների

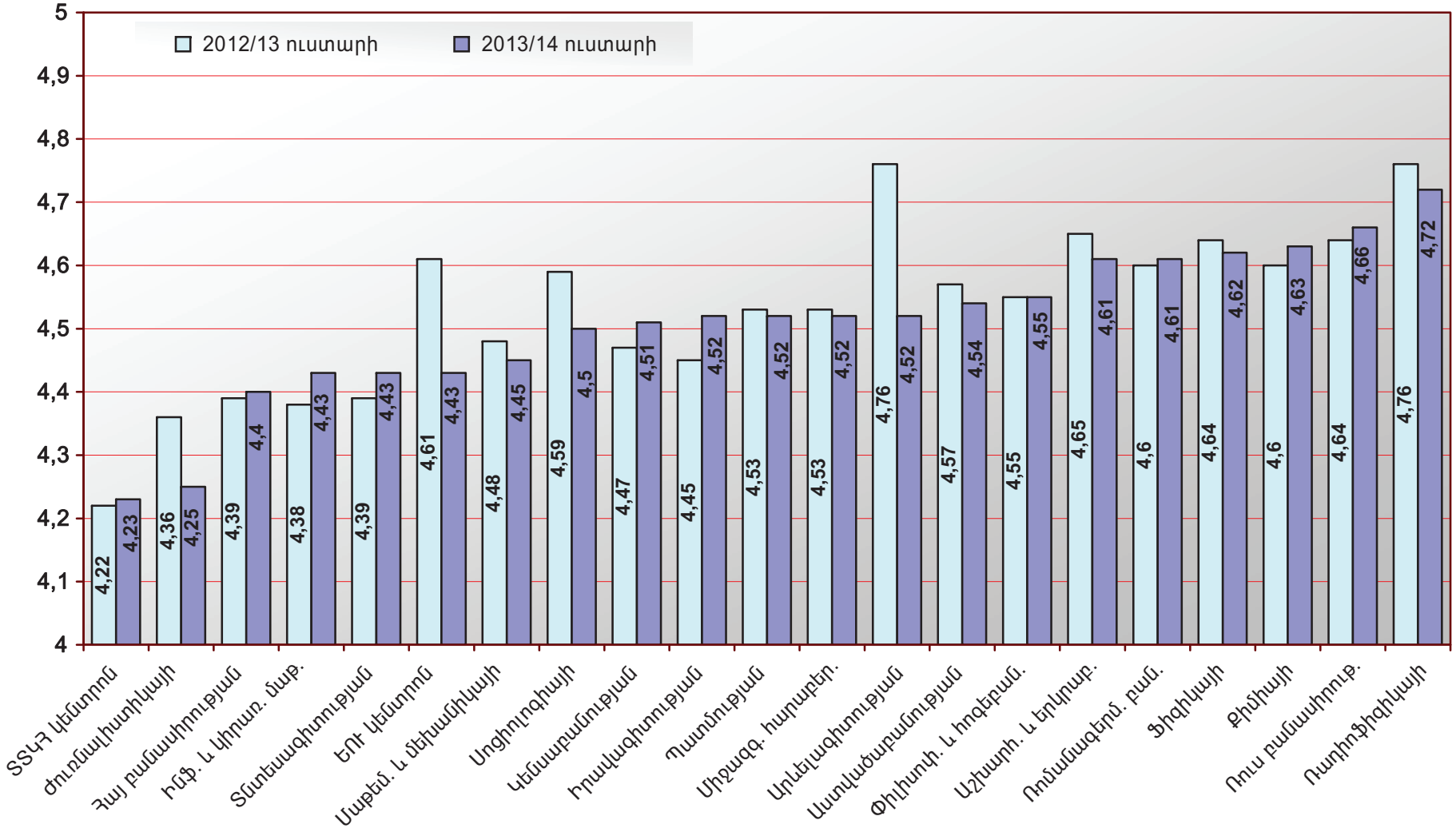

Դեկանի, դեկանի տեղակալների և դեկանատների աշխատակիցների գնահատման արդյունքներն ըստ ֆակուլտետների

Հ/Հ	Ֆակուլտետ	2013/14 ուստարի						2012/13 ուստարի	
		1-ին կիսամյակ		2-րդ կիսամյակ		Ընդամենը			
		Դեկան և դեկանի տեղակալներ	Դեկանատի աշխատակիցներ	Դեկան և դեկանի տեղակալներ	Դեկանատի աշխատակիցներ	Դեկան և դեկանի տեղակալներ	Դեկանատի աշխատակիցներ	Դեկան և դեկանի տեղակալներ	Դեկանատի աշխատակիցներ
1.	Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի	4.27	4.23	4.33	4.40	4.30	4.32	4.20	3.95
2.	Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի	4.16	3.98	4.25	4.09	4.21	4.04	3.97	3.71
3.	Ֆիզիկայի	4.62	4.68	4.81	4.83	4.72	4.76	4.65	4.75
4.	Ռադիոֆիզիկայի	4.82	4.82	4.88	4.91	4.85	4.87	4.71	4.80
5.	Քիմիայի	4.32	4.32	4.17	4.09	4.25	4.21	4.32	4.49
6.	Կենսաբանության	4.46	4.43	4.31	4.34	4.39	4.39	4.40	4.36
7.	Աշխարհագրության և երկրաբանության	4.52	4.56	4.41	4.55	4.47	4.56	4.50	4.72
8.	Պատմության	4.31	4.22	4.27	4.16	4.29	4.19	4.39	4.31
9.	Միջազգային հարաբերությունների	4.22	4.34	4.13	4.25	4.18	4.30	4.25	4.33
10.	Տնտեսագիտության	4.16	4.18	4.13	4.21	4.15	4.20	4.13	4.28
11.	Փիլիսոփայության և հոգեբանության	4.51	4.22	4.49	4.27	4.50	4.25	4.42	4.21
12.	Սոցիոլոգիայի	3.95	3.74	3.81	3.68	3.88	3.71	4.11	3.89
13.	Հայ բանասիրության	4.45	4.50	4.50	4.67	4.48	4.59	4.37	4.42
14.	Ժուռնալիստիկայի	4.38	4.24	4.47	4.33	4.43	4.29	4.61	4.51
15.	Ռուս բանասիրության	4.51	4.13	4.63	4.36	4.57	4.25	4.71	4.25
16.	Ռոմանագերմանական բանասիրության	3.99	3.73	4.08	3.89	4.04	3.81	4.01	3.65
17.	Արևելագիտության	4.13	4.19	4.71	4.63	4.42	4.41	4.56	4.35
18.	Իրավագիտության	4.69	4.50	4.69	4.52	4.69	4.51	4.76	4.58
19.	Աստվածաբանության	4.00	4.11	4.27	4.18	4.14	4.15	4.26	4.36

Դեկանի եւ դեկանի տեղակալների գնահատման արդյունքներն ըստ ֆակուլտետների

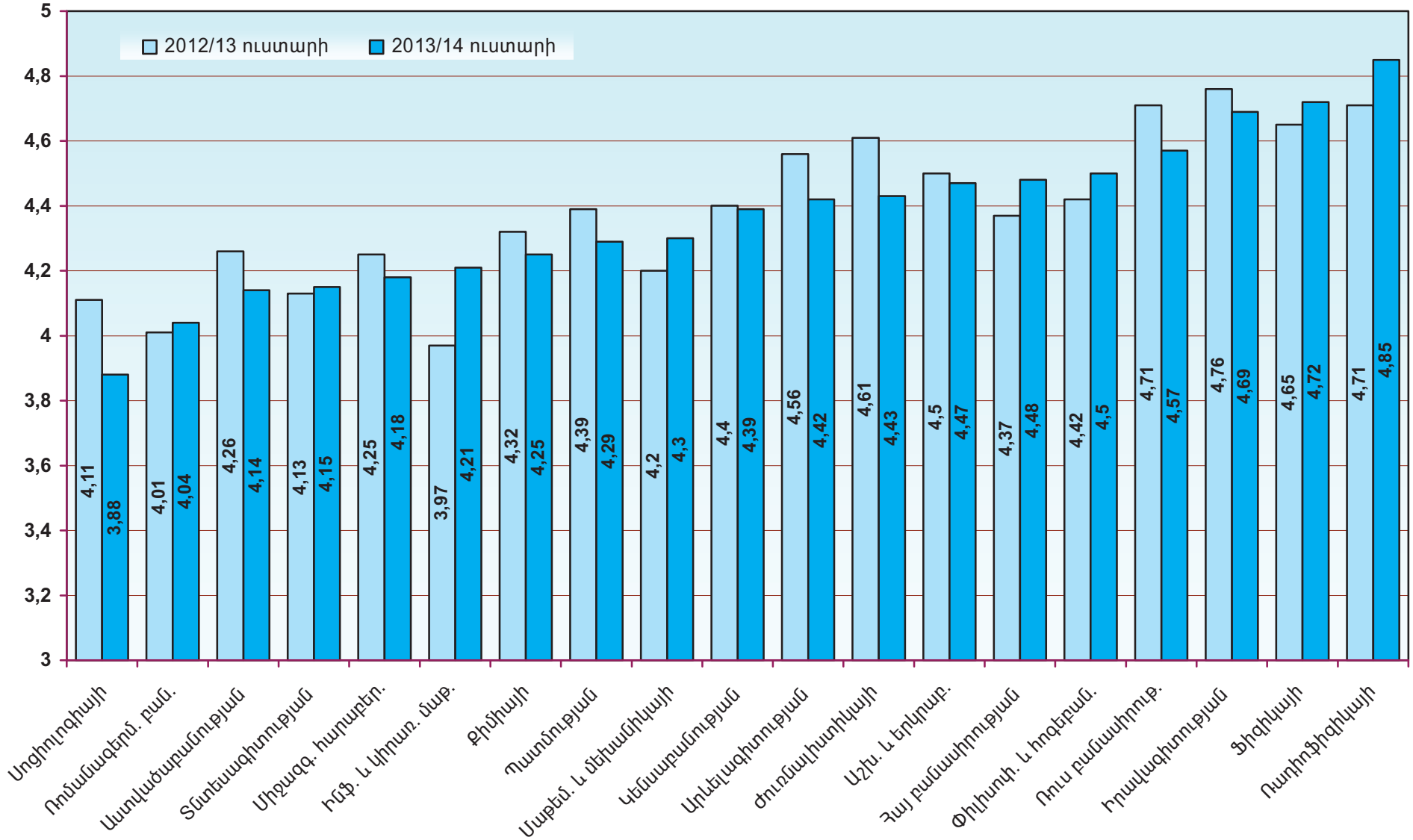

Դեկանատների աշխատակիցների գնահատման արդյունքներն ըստ ֆակուլտետների

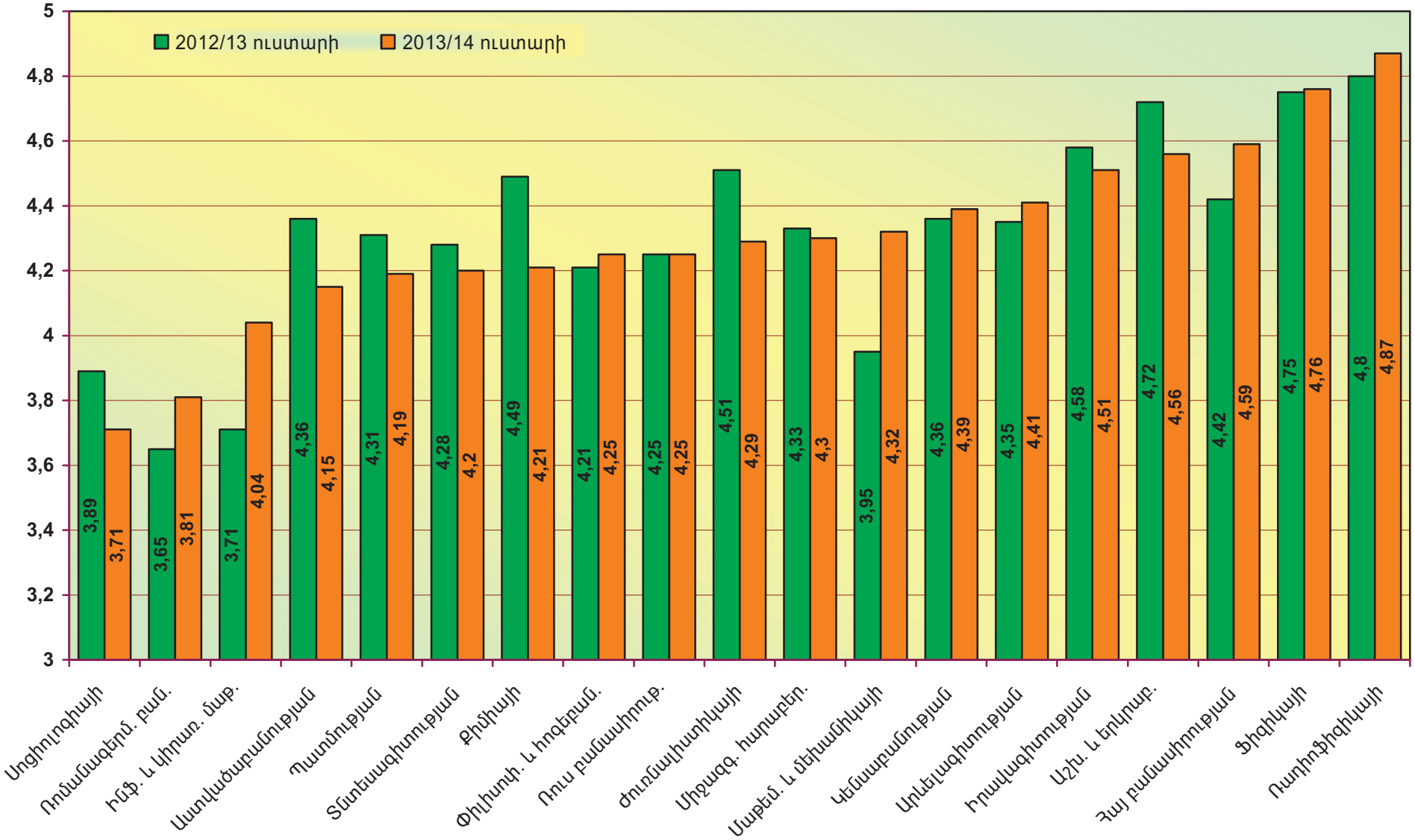

ԳԻՏԱՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐ

(2013-2014 ուստարի)

Ֆակուլտետներ և գիտական ստորաբաժանումներ	Դրամաշնորհային ծրագրեր	Արտասահմանյան դրամաշնորհներ	Ընդամենը
Աշխարհագրության և երկրաբանության	1	-	1
Աստվածաբանության	3	-	3
Արևելագիտության	1	-	1
Ժուռնալիստիկայի	-	-	-
Ինֆ. և կիրառ. մաթ.	1	-	1
Իրավագիտության	-	-	-
Կենսաբանության	11	13	24
Հայ բանասիրության	-	-	-
Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի	3	-	3
Միջազգ. հարաբ.	1	3	4
Պատմության	6	-	6
Ռադիոֆիզիկայի	6	3	9
Ռոմանագերմ. բանաս.	1	-	1
Ռուս բանասիրության	-	-	-
Սոցիոլոգիա	2	1	3
Տնտեսագիտության	-	-	-
Փիլիսոփ. և հոգեբան.	5	4	9
Քիմիայի	7	5	12
Ֆիզիկայի	17	12	29
ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղ	-	1	1
Միջազգային համագործ. վարչ.	-	11	11
Հայագիտական հետ. ինստ.	2	-	2
Եգիպտ. հայկ. կենտրոն	1	-	1
Ակադեմիկոս Ա. Սիսակյանի անվան հեռ. հետ. միջ. կենտ.	2	-	2
ԵՈՒ կենտրոն	1	1	2
Կոսմ. գիտ. խումբ-կենտրոն	1	-	1
ՏՏ կրթ. և հետ. կենտրոն	1	1	2
Ուժեղ դաշտ. ֆիզ. կենտ.	3	-	3
Քաղ. և մշակ. հետ. կենտրոն	1	-	1
Որակի ապահ. կենտրոն	1	2	3
Ընդամենը	**78**	**57**	**135**

Գիտահետազոտական աշխատանքներ (2013-2014 ուստարի)

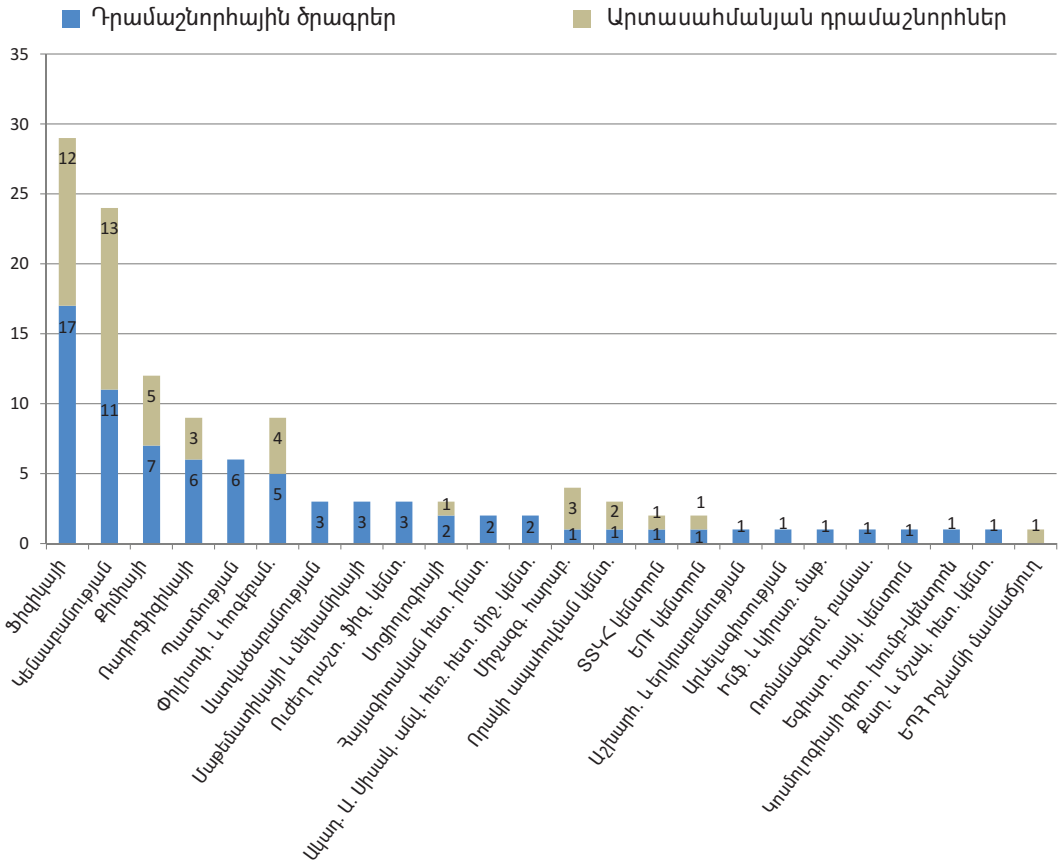

ԳԻՏԱՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆՆ ԸՍՏ ՎԵՐՋԻՆ 5 ՈՒՍՏԱՐԻՆԵՐԻ

Թեմաներ	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014
Դրամաշնորհային ծրագրեր	149	201	78	84	78
Արտասահմանյան դրամաշնորհներ	40	35	37	44	57
Ընդամենը	189	236	115	128	135

Գիտահետազոտական գործունեությունն ըստ վերջին 5 ուստարիների

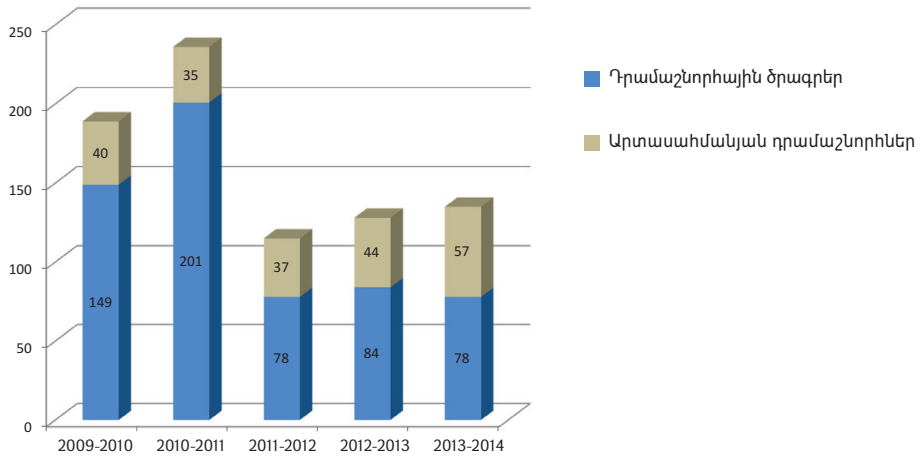

2013-2014 ուստարում գործել են պետական ֆինանսավորմամբ հետևյալ գիտահետազոտական ինստիտուտը, կենտրոններն ու լաբորատորիաները՝

- Հայագիտական հետազոտությունների ինստիտուտ - Սիմոնյան Ա.
- Էկոլոգիական իրավունքի գիտաուսումնական կենտրոն - Իսկոյան Ա.
- Եվրոպական ուսումնասիրությունների կենտրոն - Ղազինյան Ա.
- Եգիպտագիտության հայկական կենտրոն - Թութունջյան դը Վարդավան Ք.
- Կիսահաղորդչային սարքերի և նանոտեխնոլոգիաների կենտրոն - Հարությունյան Վ., Առաքելյան Վ.
- Ուժեղ դաշտերի ֆիզիկայի կենտրոն - Ավետիսյան Հ.
- Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կրթական և հետազոտական կենտրոն - Շուքուրյան Ս.
- Քաղաքակրթական և մշակութային հետազոտությունների կենտրոն - Հովհաննիսյան Դ.
- Ակադեմիկոս Ալեքսեյ Սիսակյանի անվան հեռանկարային հետազոտությունների միջազգային կենտրոն - Պողոսյան Գ.
- Էկոլոգիական անվտանգության կենտրոն - Փիրումյան Գ.
- Կոսմոլոգիայի գիտահետազոտական խումբ-կենտրոն - Գուրզադյան Վ.
- Ազոտ-, թթվածին- և ծծումբ պարունակող հետերոցիկլիկ միացությունների քիմիայի ԳՀ լաբորատորիա - Հարությունյան Վ.
- Հետերոցիկլիկ ամինաթթուների սինթեզի ԳՀ լաբորատորիա - Սաղյան Ա.
- Քիմիական և կենսաբանական համակարգերի ֆիզիկաքիմիական հետազոտությունների ԳՀ լաբորատորիա - Մարգարյան Շ.
- Անօրգանական նյութերի սինթեզի, հետազոտության և կիրառության ԳՀ լաբորատորիա - Գրիգորյան Ս.
- Ենթաբջջային կառուցվածքների կենսաֆիզիկայի ԳՀ լաբորատորիա - Վարդևանյան Պ.
- Կառուցվածքային կենսաֆիզիկայի միջֆակուլտետային ԳՀ լաբորատորիա - Գևորգյան Է., Դալյան Ե.
- Մնկերի կենսաբանության և կենսատեխնոլոգիայի ԳՀ լաբորատորիա - Բաղալյան Ս.
- Ազոտ պարունակող միացությունների կենսաքիմիայի ԳՀ լաբորատորիա - Դավթյան Մ.
- Ընդհանուր կենսաբանության ԳՀ լաբորատորիա - Օսիպյան Լ.
- Կիրառական երկրաբանության ԳՀ լաբորատորիա - Գրիգորյան Մ.
- Գերարագ օպտիկայի և ֆոտոնիկայի ԳՀ լաբորատորիա - Մուրադյան Լ.
- Պինդ մարմնի ֆիզիկայի ԳՀ լաբորատորիա - Կիրակոսյան Ա.
- Թաղանթի ձևավորման ԳՀ լաբորատորիա - Նազարյան Է.
- Քվանտային երևույթների հետազոտման և մոդելավորման ԳՀ լաբորատորիա - Սեդրակյան Դ.
- Տեսական ֆիզիկայի ԳՀ լաբորատորիա - Չուբարյան Է.
- Օպտոէլեկտրոնիկայի և ֆոտոնիկայի ԳՀ լաբորատորիա - Չիլինգարյան Յ.
- Ենթամիլիմետրային ալիքների ԳՀ լաբորատորիա - Մարտիրոսյան Ռ.
- Մակրոմոլեկուլների ֆիզիկայի ԳՀ լաբորատորիա - Հարությունյան Ս.
- Գծային և ոչ գծային մոտարկման և դրանց կիրառման ԳՀ լաբորատորիա - Գրիգորյան Մ.
- «Մեխանիկայի տեսական հարցեր և կիրառություններ» ԳՀ լաբորատորիա - Սարգսյան Ս.
- «Անձ և սոցիալական միջավայր» ԳՀ լաբորատորիա - Խաչատրյան Ն.
- Փորձարարական հոգեբանության ԳՀ լաբորատորիա - Ավանեսյան Հ.
- Անձի և մասնագիտական գործունեության հոգեբանության ԳՀ լաբորատորիա - Աղուզումցյան Ռ.
- Կիրառական սոցիոլոգիական հետազոտությունների ԳՀ լաբորատորիա - Հարությունյան Լ.
- Որակի ապահովման կենտրոնի «Համալսարանական կրթության ինստիտուցիոնալ հետազոտությունների լաբորատորիա» - Գրիգորյան Ա.
- Ռազմավարական հետազոտությունների ԳՀ լաբորատորիա - Աղաբաբյան Ա.

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
2013-2014

Ֆակուլտետներ և գիտական ստորաբաժանումներ	Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի	1	-	4	2	70	32
Ինֆ. և կիրառ. մաթ.	-	-	-	1	32	10
Ֆիզիկայի	1	-	2	-	151	50
Ռադիոֆիզիկայի	1	-	-	-	39	16
Քիմիայի	1	-	1	5	78	64
Կենսաբանության	3	3	3	11	161	56
Աշխարհ. և երկրաբանության	3	2	2	9	84	21
Տնտեսագիտության	-	1	2	14	92	4
Պատմության	7	18	1	10	166	19
Փիլիսոփ. և հոգեբան.	-	4	2	7	94	10
Սոցիոլոգիայի	-	2	5	2	40	8
Միջազգային հարաբ.	1	5	-	7	58	7
Հայ բանասիրության	1	6	3	3	119	12
Ժուռնալիստիկայի	-	9	-	6	13	-
Ռուս բանասիրության	-	-	2	-	52	2
Ռոմանագերմ. բանաս.	12	6	12	5	183	49
Արևելագիտության	-	2	2	2	66	16
Իրավագիտության	3	17	5	9	94	7
Ասավոծաբանության	-	1	-	-	38	-
Ֆիզ. դաստիարակութ. ամբիոն	-	-	1	-	3	-
Քաղ. պաշտ. ամբիոն	-	-	-	-	-	1
Իջևանի մասնաճյուղ	-	2	2	4	78	10
Հայագիտական հետ. ինստ.	1	5	-	-	66	16
ՏՏԳՀ կենտ.	-	-	-	-	5	-
Միջազգային կրթ. կենտ.	-	1	-	-	3	6
Ուժեղ դաշտ. ֆիզ. կենտ.	-	-	-	-	13	9
Կիրառական հոգեբանության կենտ.	-	-	-	-	14	-
Քաղ. և մշակ. հետ. կենտ.	-	-	-	-	9	6
Եգիպտ. հայկ. կենտ.	-	1	-	-	2	-
Ա.Ա.Ս. անվան հեռ. հետ. միջ. կենտ.	-	-	-	-	4	-
Կոսմ. գիտ. խումբ-կենտրոն	-	-	-	-	7	-
Որակի ապահովման կենտ.	-	-	-	-	7	-
Ուսանողական գիտ. ընկերություն	-	-	-	1	21	55
Ռազմ. հետ. ԳՀ լաբորատորիա	-	1	-	-	-	-
Ընդամենը	**35**	**86**	**49**	**98**	**1862**	**486**

Հրատարակություններ

(բնագիտական ֆակուլտետներ)

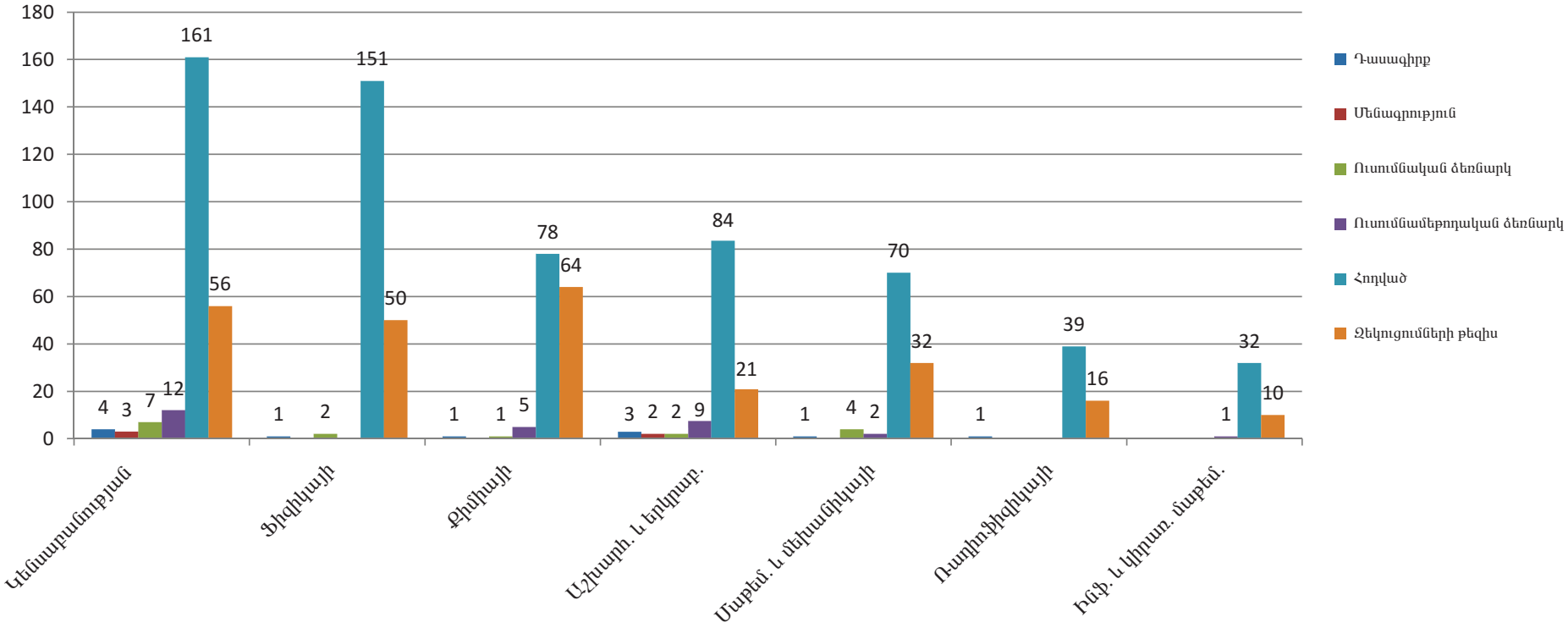

Հրատարակություններ

(հումանիտար ֆակուլտետներ)

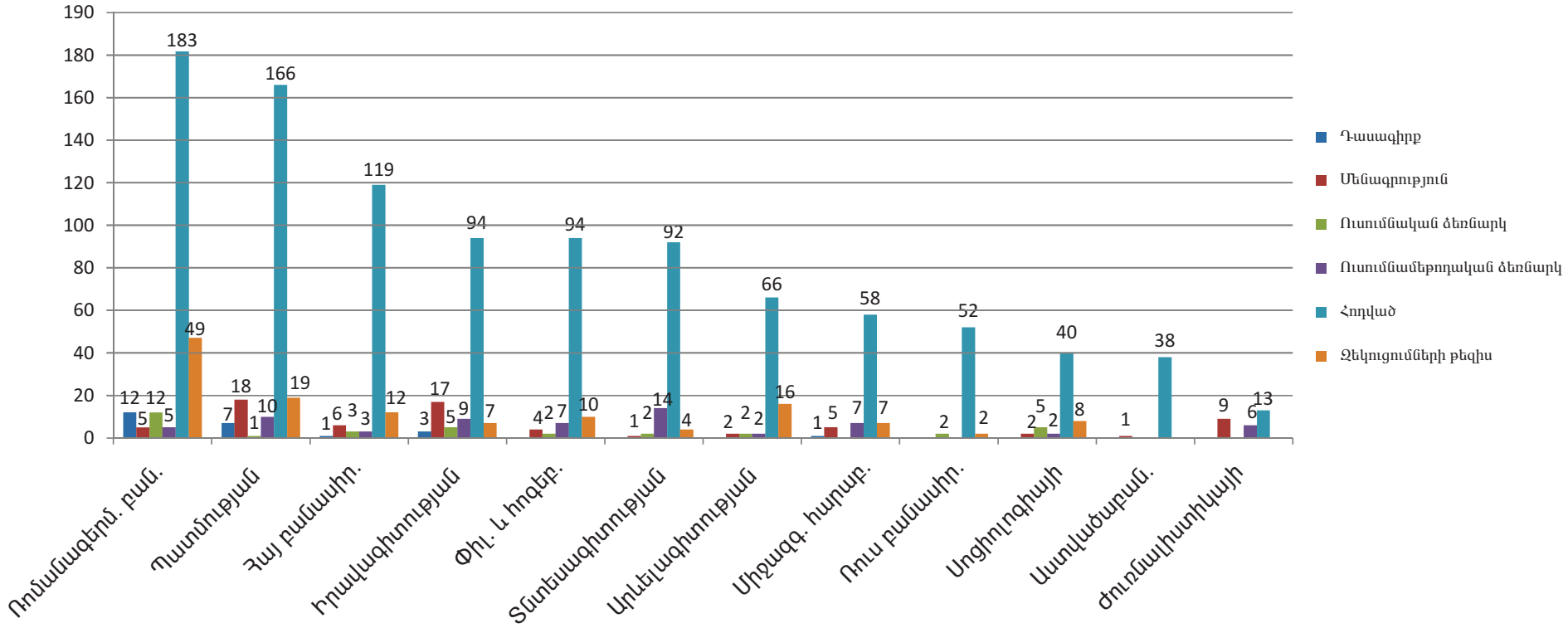

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ *(ըստ վերջին 5 ուստարիների)*

Ֆակուլտետներ և գիտական ստորաբաժանում.	Դասագիրք					Մենագրություն					Ուսումնական ձեռնարկ					Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ					Հոդված					Զեկուցումների թեզիս				
	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14
Մաթեմատիկայի և Մեխանիկայի	3	2	-	4	1	-	2	-	-	-	3	4	4	1	4	5	4	-	2	2	48	83	56	91	70	8	7	38	26	32
Ինֆ. և կիրառ. մաթ.	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	2	-	1	33	29	40	16	32	3	10	20	10	10
Ֆիզիկայի	3	6	2	1	1	-	1	2	-	-	3	4	1	1	2	4	5	1	1	-	151	138	121	163	151	76	35	53	38	50
Ռադիոֆիզիկայի	-	-	-	1	1	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	1	1	1	1	-	41	84	32	57	39	16	24	17	16	16
Քիմիայի	1	2	3	-	1	1	3	-	-	-	1	3	-	1	1	5	10	3	3	5	106	121	66	76	78	11	55	37	55	64
Կենսաբանության	3	4	-	-	3	-	-	2	-	3	6	5	4	5	3	3	2	5	10	11	177	127	111	163	161	156	89	82	112	56
Աշխարհագրության և երկրաբանության	4	4	-	-	3	4	3	3	2	2	2	4	3	3	2	9	3	2	-	9	92	104	76	68	84	11	5	12	12	21
Տնտեսագիտության	-	5	-	-	-	3	10	3	4	1	3	5	3	-	2	1	5	5	6	14	34	58	90	80	92	5	3	-	7	4
Պատմության	4	3	2	1	7	13	11	8	9	18	3	1	-	-	1	4	1	12	14	10	139	138	97	136	166	3	18	15	19	19
Փիլիսոփ. և հոգեբան.	1	-	1	1	-	6	1	5	3	4	2	-	-	3	2	10	10	7	7	7	95	107	93	74	94	14	21	14	7	10
Սոցիոլոգիայի	-	-	-	-	-	1	5	3	-	2	1	3	-	7	5	1	4	-	-	2	46	40	35	31	40	2	1	3	6	8
Միջազգային հարաբ.	-	-	3	2	1	3	5	6	4	5	-	6	2	1	-	2	5	7	4	7	47	31	35	39	58	2	12	4	8	7
Հայ բանասիրության	2	4	4	2	1	9	10	10	11	6	5	1	3	4	3	8	7	1	4	3	97	111	75	98	119	6	2	7	5	12
Ժուռնալիստիկայի	-	-	-	-	-	-	1	2	1	9	-	-	-	-	-		2	-	2	6	14	18	31	18	13	-	-	1	-	-
Ռուս բանավիրության	2	3	4	1	-	1	2	1	3	-	2	2	3	4	2	2	1	3	-	-	58	59	81	50	52	1	3	2	1	2
Ռոմանագերմ. բանաս.	9	5	18	10	12	4	2	11	6	6	19	22	16	12	12	13	6	7	12	5	141	148	138	160	183	19	35	69	15	49
Արևելագիտության	-	2	1	1	-	3	5	1	2	2	-	1	-	-	2	2	2	3	2	2	47	69	41	68	66	2	2	-	18	16
Իրավագիտության	6	2	4	2	3	5	13	5	11	17	5	4	10	6	5	6	8	5	2	9	151	64	86	83	94	-	-	2	5	7
Աստվածաբանության	-	-	-	-	-	2	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	44	50	27	34	38	-	-	-	-	-
Ֆիզ. դաստ. ամբիոն	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	1	2	-	4	6	-	-	3	-	-	3	-	-
Քաղ. ժաշտ. ամբիոն	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Իջևանի մասնաճյուղ	1	3	1	-	-	2	-	4	3	2	-	7	3	1	2	7	5	8	7	4	32	112	82	91	78	10	3	4	7	10
Հայազիտական կենտ.	-	2	-	1	1	6	17	11	10	5	1	-	-	-	-	2	-	1	-	-	38	53	36	42	66	4	13	6	6	16
ՏՏԳՀ կենտ.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	7	17	6	4	5	-	-	1	-	-
Ուժ. դաշտ. ֆիզ. կենտ.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	17	15	8	13	12	13	15	10	9
Միջազգ. կրթ. կենտ.	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	1	1	2	-	15	12	18	8	3	2	28	8	-	6
Կիրառ. հոգեբ. կենտ.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14	-	-	-	-	-
Քաղ. և մշակ. հետ. կենտ.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	10	-	8	8	9	2	8	-	-	6
Եգիպտ. հայկ. կենտ.	-	-	-	-	-	-	1	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	1	-	-	2	-	-	-	-	-
Ա.Ա.Ս. անվան հետ. հետ. միջ. կենտ.	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	12	5	4	4	-	1	1	1	-
Կոմ. գիտ. խումբ-կենտ.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	5	5	9	7	-	-	-	-	-
Պատմության թանգ.	-	-	-		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Հեղբուռ. լր. կրթ. ծառայ.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	
Որակի ապահ. կենտ.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	-	-	-	-	-
ՈՒԳԸ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	21	-	-	-	-	55
Ռազմ. հետ. ԳՀ լաբ.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ընդամենը	**39**	**42**	**43**	**27**	**35**	**65**	**94**	**80**	**72**	**86**	**57**	**73**	**52**	**50**	**49**	**86**	**84**	**79**	**90**	**98**	**1713**	**1817**	**1546**	**1699**	**1862**	**367**	**393**	**432**	**400**	**486**

ԳԻՏԱԿԱՆ ԱՍՏԻՃԱՆՆԵՐ ՇՆՈՐՀՈՂ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐ

Տեղեկություններ մասնագիտական խորհուրդների վերաբերյալ

Գործում են 12 մասնագիտական խորհուրդներ

N	Մասնագիտական խորհրդի շիֆրը	Մասնագիտության շիֆրն ու անվանումը	Գիտության բնագավառը	Նախագահ, նախագահի տեղակալ, գիտքարտուղար
1.	001	ԺԲ.00.01 - Պետության և իրավունքի տեսություն և պատմություն, պետական և իրավական ուսմունքների պատմություն ԺԲ.00.02 - Հանրային իրավունք - սահմանադրական, վարչական, ֆինանսական, մունիցիպալ, բնապահպանական, եվրոպական իրավունք, պետական կառավարում ԺԲ.00.03 - Մասնավոր իրավունք - քաղաքացիական, առևտրային (կոմերցիոն), միջազգային, մասնավոր, ընտանեկան, աշխատանքային, սոցիալական ապահովության իրավունք ԺԲ.00.04 - Դատական իրավունք - դատարանակազմություն, քաղաքացիական դատավարություն, քրեական դատավարություն, կրիմինալիստիկա, դատական փորձաքննություն, փաստաբանություն, օպերատիվ-հետախուզական գործունեության տեսություն ԺԲ. 00.05 - Քրեական իրավունք և կրիմինալոգիա, քրեակատարողական իրավունք	իրավաբանա-կան	Գ. Ս. Ղազինյան Ն. Ա. Այվազյան Վ. Դ. Ավետիսյան
2.	005	ԻԴ.01.01 - Ռեգիոնալ երկրաբանություն, երկրատեկտոնիկա, հնէաբանություն և շերտագրություն ԻԴ.01.02 - Երկրաքիմիա, օգտակար հանածոների որոնման երկրաքիմիական մեթոդներ ԻԴ.01.03 - Ընդհանուր երկրաբանություն, հիդրոերկրաբանություն, ճարտարագիտական երկրաբանություն ԻԴ.01.04 - Ապարագիտություն, հրաբխագիտություն, լիթոլոգիա ԻԴ.01.06 - Օգտակար հանածոների հանքավայրերի երկրաբանություն, որոնում և հետախուզում, մետաղագոյացում ԻԴ.01.08 - Երկրաֆիզիկա, օգտակար հանածոների որոնման մեթոդներ ԻԴ.03.01 - Ֆիզիկական աշխարհագրություն ԻԴ.03.02 - Տնտեսական, սոցիալական և քաղաքական աշխարհագրություն ԻԴ.04.01 - Երկրաբնապահպանություն	երկրաբա-նական, տեխնիկական երկրաբա-նական, ֆիզիկամաթե-մատիկական, տեխնիկական երկրաբա-նական, տեխնիկական, աշխարհա-գրական	Ռ. Ս. Մինասյան Գ. Պ. Փիրումյան Մ. Ա. Գրիգորյան

3.	009	Ժ.02.07 - Գերմանական լեզուներ Ժ.02.08 - Ռոմանական լեզուներ	բանասիրական	Ս. Ք. Գասպարյան Ա. Կ. Բարլեզիզյան Ե. Լ. Երզնկյան
4.	012	Ժ.01.01 - Հայ դասական գրականություն Ժ.01.02 - Նորագույն շրջանի հայ գրականություն Ժ.01.04 - Գրականության տեսություն Ժ.01.06 - Ժուռնալիստիկա	բանասիրական	Ժ. Ա. Քալանթարյան Ս. Պ. Մուրադյան Ա. Ա. Մակարյան
5.	013	Թ.00.01 - Տեսական փիլիսոփայություն, տրամաբանություն, գիտության փիլիսոփայություն Թ.00.02 - Փիլիսոփայության պատմություն Թ.00.04 - Սոցիալական փիլիսոփայություն, բարոյագիտություն ԻԲ.00.01 - Սոցիոլոգիայի պատմություն, տեսություններ, մեթոդաբանություն ԻԲ.00.03 - Միջին մակարդակի տեսություններ, սոցիալական կառույցներ, սոցիալական ինստիտուտներ և գործընթացներ	փիլիսոփայական փիլիսոփա-յական, սոցիոլոգիական, քաղաքական սոցիոլոգիական, փիլիսոփայական սոցիոլոգիական, տնտեսագի-տական	Հ. Ղ. Միրզոյան Է. Ա. Հարությունյան Ս. Ա. Զաքարյան Հ. Ղ. Միրզոյան Է. Ա. Հարությունյան Ս. Ա. Զաքարյան
6.	015	Ը.00.01 - Տեսական տնտեսագիտություն, տնտեսագիտական մտքի պատմություն, տնտեսության պետական կարգավորում Ը.00.02 - Տնտեսության, նրա ոլորտների տնտեսագիտություն և կառավարում Ը.00.06 - Միջազգային տնտեսագիտություն Ը.00.08 - Մաթեմատիկական տնտեսագիտություն	տնտեսագի-տական տնտեսագիտա-կան, ֆիզիկա-մաթեմատի-կական	Գ. Ա. Ղարիբյան Հ. Լ. Սարգսյան Ա. Հ. Առաքելյան
7.	044	Ա.01.07 - Հաշվողական մաթեմատիկա Ա.01.09 - Մաթեմատիկական կիբեռնետիկա և մաթեմատիկական տրամաբանություն	ֆիզիկամաթե-մատիկական	Ա. Ա. Ալեքսանյան Յու. Ռ. Հակոբյան Վ. Ժ. Դումանյան

8.	049	Ա.04.02 - Տեսական ֆիզիկա Ա.04.01 - Փորձարարական ֆիզիկայի սարքեր և մեթոդներ Ա.04.03 - Ռադիոֆիզիկա Ա.04.05 - Օպտիկա Ա.04.21 - Լազերային ֆիզիկա Ա.04.06 - Ակուստիկա Ա.04.07 - Կոնդենսացված վիճակի ֆիզիկա Ա.04.08 - Պլազմայի ֆիզիկա Ա.04.09 - Ցածր ջերմաստիճանների ֆիզիկա և գերհաղորդականություն Ա.04.10 - Կիսահաղորդիչների ֆիզիկա	ֆիզիկամաթեմատիկական ֆիզիկամաթեմատիկական ֆիզիկամաթեմատիկական, տեխնիկական ֆիզիկամաթեմատիկական, տեխնիկական	Ռ. Մ. Մարտիրոսյան Է. Վ. Չուբարյան Վ. Պ. Քալանթարյան Ռ. Մ. Մարտիրոսյան Ա. Վ. Պապոյան Վ. Պ. Քալանթարյան Ռ. Մ. Մարտիրոսյան Է. Մ. Ղազարյան Ա. Ռ. Մկրտչյան Վ. Պ. Քալանթարյան
9.	050	Ա.01.01 - Մաթեմատիկական անալիզ Ա.01.02 - Դիֆերենցիալ հավասարումներ, մաթեմատիկական ֆիզիկա Ա.01.05 - Հավանականությունների տեսություն և մաթեմատիկական վիճակագրություն Ա.01.06 - Հանրահաշիվ և թվերի տեսություն	ֆիզիկամաթեմատիկական	Գ. Գ. Գևորգյան Ա. Ա. Սահակյան Տ. Ն. Հարությունյան
10.	051	Գ.00.01 - Ռադիոկենսաբանություն Գ.00.02 - Կենսաֆիզիկա Գ.00.04 - Կենսաքիմիա Գ.00.15 - Գենետիկա Գ.00.16 - Կենսաինֆորմատիկա	կենսաբանական, ֆիզիկամաթեմատիկական, բժշկական կենսաբանական, քիմիական, տեխնիկական, գյուղատնտեսական, բժշկական, անասնաբուժական կենսաբանական, գյուղատնտեսական, բժշկական կենսաբանական, ֆիզիկամաթեմատիկական	Է. Ս. Գևորգյան Պ. Հ. Վարդևանյան Մ. Ա. Փարսադանյան
11.	065	ԺԳ.00.01 - Մանկավարժության տեսություն և պատմություն	մանկավարժական	Ն. Կ. Հարությունյան Ա. Վ. Աբրահամյան Ա. Փ. Ղազարյան

		ԺԳ.00.02 - Դասավանդման և դաստիարակության մեթոդիկա /ըստ բնագավառների/		Ն. Կ. Հարությունյան Ս. Ք. Գասպարյան Ա. Փ. Ղազարյան
12.	068	ԻԵ.00.01 - Կրոնի տեսություն և պատմություն /կրոնագիտություն/	աստվածաբանական, պատմական	Լ. Ա. Սարգսյան Ռ. Հ. Վարդանյան Ա. Յու. Բալյան

Տեղեկություններ մասնագիտական խորհուրդների աշխատանքի մասին

2013-2014 ուստարում ԵՊՀ մասնագիտական խորհուրդներում պաշտպանվել են 150 ատենախոսություններ, որոնցից 11-ը՝ դոկտորական, 139-ը՝ թեկնածուական:

N	Գիտության բնագավառը	Մասնագիտական խորհրդի շիֆրը	մասնագիտական խորհրդի նախագահ	Ատենախոսությունների քանակը		
				դոկտորական	թեկնածուական	ընդամենը
1.	Իրավագիտություն	001	Գ. Ս. Ղազինյան	2	18	**20**
2.	Աշխարհագրություն Երկրաբանություն	005	Ռ. Ս. Մինասյան	-	10	**11**
3.	Բանասիրություն /օտար լեզուներ/	009	Ս. Ք. Գասպարյան	-	18	**18**
4.	Բանասիրություն /գրականություն/	012	Ժ. Ա. Քալանթարյան	-	5	**5**
5.	Փիլիսոփայություն Սոցիոլոգիա	013	Հ. Ղ. Միրզոյան	-	3	**3**
6.	Տնտեսագիտություն	015	Գ. Ա. Ղարիբյան	2	34	**36**
7.	Ֆիզիկամաթեմատիկական	044	Ա. Ա. Ալեքսանյան	-	4	**4**
8.	Ֆիզիկամաթեմատիկական և տեխնիկական	049	Ռ. Մ. Մարտիրոսյան	4	9	**13**
9.	Ֆիզիկամաթեմատիկական	050	Գ. Գ. Գևորգյան	-	6	**6**
10.	Կենսաբանություն	051	Մ. Ա. Դավթյան	-	17	**17**
11.	Մանկավարժություն	065	Ն. Կ. Հարությունյան	2	8	**10**
12.	Աստվածաբանություն	068	Լ. Ա. Սարգսյան	-	7	**7**
Ընդամենը				***11***	***139***	***150***

N	Գիտության բնագավառը	Ատենախոսությունների քանակն ըստ վերջին 5 ուստարիների															Ընդամենը
		2009-10			2010-11			2011-12			2012-13			2013-14			
		դրկտ.	թեկնն.	ընդ.	դրկտ.	թեկնն.	ընդ.	դրկտ.	թեկնն.	ընդ.	դրկտ.	թեկնն.	ընդ.	դրկտ.	թեկնն.	ընդ.	
1.	Իրավագիտություն	-	15	15	1	15	16	2	17	19	1	27	28	2	18	20	98
2.	Աշխարհագրություն	1	3	4	1	3	4	-	4	4	1	6	7	-	4	4	23
	Երկրաբանություն	-	3	3	-	1	1	-	2	2	1	8	9	1	6	7	22
3.	Գերմանական լեզուներ	3	4	7	1	9	10	1	7	8	-	23	23	-	18	18	66
4.	Գրականագիտություն	2	10	12	-	6	6	1	5	6	1	6	7	-	3	3	34
	Ժուռնալիստիկա	-	6	6	-	4	4	-	8	8	-	5	5	-	2	2	25
5.	Փիլիսոփայություն	1	8	9	2	7	9	-	11	11	-	2	2	-	1	1	32
	Սոցիոլոգիա	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	4	-	2	2	6
6.	Տնտեսագիտություն	1	17	18	-	32	32	1	32	33	2	38	40	2	34	36	159
7.	Ռադիոֆիզիկա	1	5	6	-	5	5	3	14	17	1	11	12	1	4	5	45
	Պինդ մարմնի և կիսահաղորդիչների ֆիզիկա	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	4	6	2	4	6	12
	Տեսական ֆիզիկա	1	5	6	2	12	14	1	1	2	1	1	2	1	1	2	26
8.	Մաթեմատիկա	1	6	7	2	9	11	1	9	10	1	7	8	-	6	6	42
9.	Կիրառական մաթեմատիկա և ինֆորմատիկա	-	4	4	-	6	6	-	9	9	-	2	2	-	4	4	25
10.	Կենսաբանություն	-	15	15	1	7	8	-	10	10	1	10	11	-	17	17	61
11.	Մանկավարժություն	-	-	-	-	-	-	2	1	3	1	6	7	2	8	10	20
12.	Հոգեբանություն	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	9	-	-	-	9
13.	Աստվածաբանություն	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	7	7	8
Ընդամենը		11	101	112	10	116	126	12	130	142	13	170	183	10	139	150	713

Ատենախոսությունների քանակն ըստ վերջին 5 ուստարիների

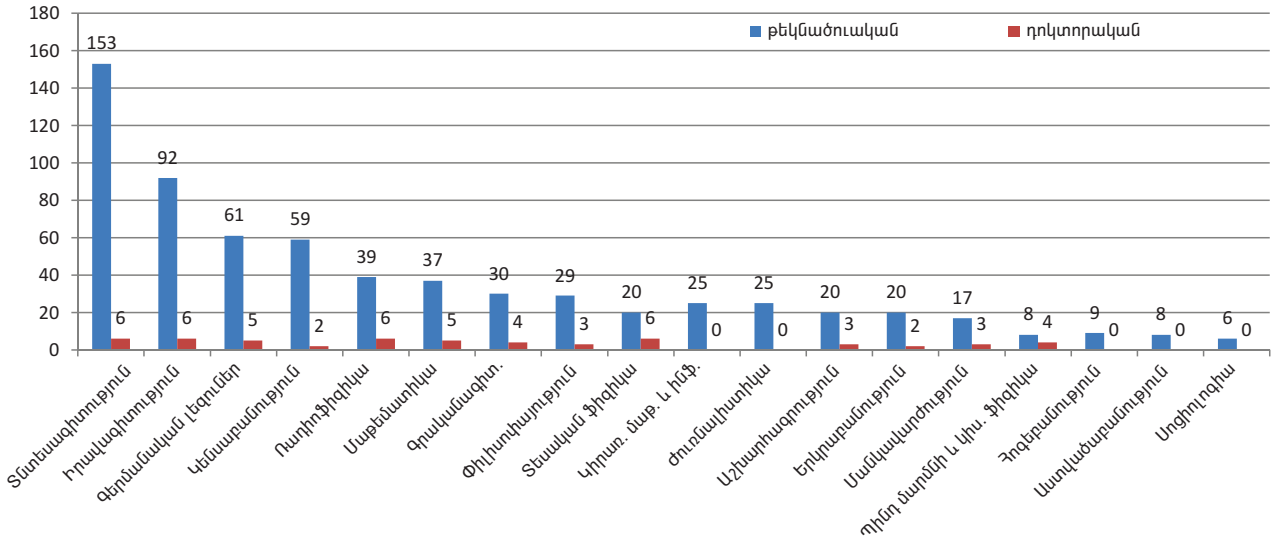

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Գիտաուսումնական փոխանակություն

Մասնագետների, ասպիրանտների և ուսանողների արտասահմանյան գործուղումներ

N	Երկրներ	Մասնագետներ	Ասպիրանտներ	Ուսանողներ	Ընդամենը
1.	ԱՄՆ	17	-	10	27
2.	Ավստրիա	3	-	4	7
3.	Բելգիա	3	1	2	6
4.	Բելառուս	1	-	-	1
5.	Բուլղարիա	4	-	4	8
6.	Գերմանիա	30	1	15	46
7.	Եգիպտոս	-	-	1	1
8.	Թուրքիա	6	-	4	10
9.	Թուրքմենստան	3	-	-	3
10.	Իսպանիա	3	1	3	7
11.	Իտալիա	15	-	5	20
12.	Իրան	2	-	-	2
13.	Լատվիա	3	-	1	4
14.	Լեհաստան	8	-	3	11
15.	Լիբանան	3	-	-	3
16.	Լիտվա	3	-	1	4
17.	Խորվաթիա	-	-	1	1
18.	Կիպրոս	-	-	1	1
19.	Հարավային Կորեա	2	-	-	2
20.	Հնդկաստան	1	-	-	1
21.	Հունաստան	2	-	-	2
22.	Ղազախստան	-	1	-	1
23.	Ճապոնիա	-	-	1	1
24.	Մեծ Բրիտանիա	-	-	3	3
25.	Մոլդովա	3	-	-	3
26.	Նիդեռլանդներ	1	-	-	1
27.	Նորվեգիա	1	-	1	2
28.	Շվեյցարիա	2	-	1	3
29.	Շվեդիա	-	-	1	1
30.	Չեխիա	2	-	1	3
31.	Չինաստան	2	-	1	3
32.	Պորտուգալիա	3	-	3	6
33.	Ռումինիա	8	-	4	12
34.	Ռուսաստան	47	6	29	82

35.	Սլովակիա	1	-	-	1
36.	Սինգապուր	-	-	1	1
37.	Վրաստան	12	-	41	53
38.	Ուկրաինա	9	-	1	10
39.	Ֆինլանդիա	-	-	1	1
40.	Ֆրանսիա	5	-	8	13
	Ընդամենը	**206**	**10**	**152**	**368**

Մասնագետների, ասպիրանտների և ուսանողների արտասահմանյան գործուղումներն ըստ ֆակուլտետների

Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ֆակուլտետ՝ 11 մարդ

N	Երկրներ	Մասնագետներ	Ասպիրանտներ	Ուսանողներ
1.	ԱՄՆ	1	-	1
2.	Բուլղարիա	2	-	3
3.	Գերմանիա	1	-	-
4.	Մեծ Բրիտանիա	-	-	1
5.	Վրաստան	1	-	1
	Ընդամենը	**5**	-	**6**

Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի ֆակուլտետ՝ 19 մարդ

N	Երկրներ	Մասնագետներ	Ասպիրանտներ	Ուսանողներ
1.	ԱՄՆ	-	-	1
2.	Գերմանիա	-	-	1
3.	Լեհաստան	-	-	2
4.	Ռուսաստան	-	-	4
5.	Վրաստան	2	-	7
6.	Ուկրաինա	2	-	-
	Ընդամենը	**4**	**-**	**15**

Ֆիզիկայի ֆակուլտետ՝ 45 մարդ

N	Երկրներ	Մասնագետներ	Ասպիրանտներ	Ուսանողներ
1.	ԱՄՆ	3	-	1
2.	Բելգիա	2	-	-
3.	Բուլղարիա	2	-	1
4.	Գերմանիա	8	-	-
5.	Թուրքիա	1	-	-
6.	Իրան	2	-	-
7.	Իտալիա	4	-	-

8.	Լիտվա	1	-	-
9.	Շվեյցարիա	1	-	-
10.	Ռուսաստան	12	1	-
11.	Ռումինիա	1	-	-
12.	Վրաստան	1	-	-
13.	Ուկրաինա	3	-	-
14.	Ֆրանսիա	-	-	1
	Ընդամենը	**41**	**1**	**3**

Ռադիոֆիզիկայի ֆակուլտետ՝ 15 մարդ

N	Երկրներ	Մասնագետներ	Ասպիրանտներ	Ուսանողներ
6.	ԱՄՆ	2	-	1
7.	Գերմանիա	4	-	-
8.	Իսպանիա	-	1	-
9.	Հունաստան	1	-	-
10.	Հվ. Կորեա	1	-	-
11.	Չինաստան	1	-	-
12.	Ռուսաստան	1	-	-
13.	Վրաստան	1	-	-
14.	Ուկրաինա	2	-	-
	Ընդամենը	**13**	**1**	**1**

Դեղագիտության և քիմիայի ֆակուլտետ՝ 12 մարդ

N	Երկրներ	Մասնագետներ	Ասպիրանտներ	Ուսանողներ
1.	ԱՄՆ	1	-	-
2.	Գերմանիա	1	-	2
3.	Լեհաստան	2	-	-
4.	Շվեյցարիա	-	-	1
5.	Ռուսաստան	4	-	-
6.	Ֆրանսիա	1	-	-
	Ընդամենը	**9**	-	**3**

Կենսաբանության ֆակուլտետ՝ 34 մարդ

N	Երկրներ	Մասնագետներ	Ասպիրանտներ	Ուսանողներ
1.	ԱՄՆ	1	-	-
2.	Գերմանիա	7	-	-
3.	Թուրքմենստան	2	-	-
4.	Թուրքիա	1	-	-
5.	Իտալիա	6	-	-
6.	Լիտվա	1	-	-
7.	Հվ. Կորեա	1	-	-
8.	Հնդկաստան	1	-	-

9.	Մոլդովա	1	-	-
10.	Նորվեգիա	-	-	1
11.	Չինաստան	1	-	-
12.	Չեխիա	1	-	-
13.	Պորտուգալիա	1	-	-
14.	Ռուսաստան	2	1	1
15.	Ռումինիա	2	-	-
16.	Ֆինլանդիա	-	-	1
17.	Ֆրանսիա	2	-	-
	Ընդամենը	**30**	**1**	**3**

Փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետ՝ 9 մարդ

N	Երկրներ	Մասնագետներ	Ասպիրանտներ	Ուսանողներ
1.	ԱՄՆ	1	-	-
2.	Ավստրիա	1	-	1
3.	Գերմանիա	1	-	-
4.	Լեհաստան	2	-	-
5.	Ռուսաստան	2	-	-
6.	Վրաստան	-	-	1
	Ընդամենը	**7**	**-**	**2**

Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետ՝ 7 մարդ

N	Երկրներ	Մասնագետներ	Ասպիրանտներ	Ուսանողներ
1.	ԱՄՆ	1	-	-
2.	Գերմանիա	1	-	-
3.	Թուրքիա	-	-	1
4.	Իտալիա	1	-	-
5.	Հունաստան	1	-	-
6.	Վրաստան	2	-	-
	Ընդամենը	**6**	**-**	**1**

Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետ՝ 28 մարդ

N	Երկրներ	Մասնագետներ	Ասպիրանտներ	Ուսանողներ
1.	Ավստրիա	-	-	1
2.	Գերմանիա	1	-	-
3.	Լատվիա	3	-	-
4.	Պորտուգալիա	-	-	2
5.	Ռուսաստան	2	2	14
6.	Վրաստան	1	-	-
7.	Ուկրաինա	1	-	-
8.	Ֆրանսիա	-	-	1
	Ընդամենը	**8**	**2**	**18**

Տնտեսագիտության ֆակուլտետ՝ 13 մարդ

N	Երկրներ	Մասնագետներ	Ասպիրանտներ	Ուսանողներ
1.	Ավստրիա	1	-	-
2.	Գերմանիա	-	-	8
3.	Մոլդովա	1	-	-
4.	Պորտուգալիա	1	-	-
5.	Ռուսաստան	1	-	-
6.	Ռումինիա	-	-	1
	Ընդամենը	**4**	**-**	**9**

Իրավագիտության ֆակուլտետ՝ 11 մարդ

N	Երկրներ	Մասնագետներ	Ասպիրանտներ	Ուսանողներ
1.	ԱՄՆ	1	-	3
2.	Ավստրիա	-	-	1
3.	Գերմանիա	2	-	-
4.	Մեծ Բրիտանիա	-	-	1
5.	Իտալիա	1	-	-
6.	Ռուսաստան	-	-	2
	Ընդամենը	**4**	**-**	**7**

Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետ՝ 11 մարդ

N	Երկրներ	Մասնագետներ	Ասպիրանտներ	Ուսանողներ
1.	Նորվեգիա	1	-	-
2.	Չեխիա	1	-	-
3.	Ռուսաստան	1	-	2
4.	Վրաստան	-	-	5
5.	Ուկրաինա	-	-	1
	Ընդամենը	**3**	**-**	**8**

Պատմության ֆակուլտետ՝ 26 մարդ

N	Երկրներ	Մասնագետներ	Ասպիրանտներ	Ուսանողներ
1.	ԱՄՆ	1	-	-
2.	Ավստրիա	1	-	-
3.	Գերմանիա	2	-	-
4.	Իտալիա	-	-	1
5.	Լատվիա	-	-	1
6.	Շվեյցարիա	1	-	-
7.	Լիբանան	3	-	-
8.	Ռուսաստան	4	2	2
9.	Ռումինիա	5	-	-
10.	Ուկրաինա	1	-	-
11.	Վրաստան	-	-	2
	Ընդամենը	**18**	**2**	**6**

Հայ բանասիրության ֆակուլտետ՝ 2 մարդ

N	Երկրներ	Մասնագետներ	Ասպիրանտներ	Ուսանողներ
1.	Թուրքիա	1	-	-
2.	Ռուսաստան	1	-	-
	Ընդամենը	**2**	-	-

Ռուս բանասիրության ֆակուլտետ՝ 6 մարդ

N	Երկրներ	Մասնագետներ	Ասպիրանտներ	Ուսանողներ
1.	Լեհաստան	3	-	-
2.	Ռուսաստան	3	-	-
	Ընդամենը	**6**	-	-

Աստվածաբանության ֆակուլտետ՝ 8 մարդ

N	Երկրներ	Մասնագետներ	Ասպիրանտներ	Ուսանողներ
1.	Բելգիա	1	-	-
2.	Գերմանիա	1	-	-
3.	Թուրքիա	-	-	1
4.	Լիտվա	1	-	-
5.	Մոլդովա	1	-	-
6.	Ռուսաստան	2	-	-
7.	Վրաստան	1	-	-
	Ընդամենը	**7**	-	1

Միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետ՝ 51 մարդ

N	Երկրներ	Մասնագետներ	Ասպիրանտներ	Ուսանողներ
1.	Ավստրիա	-	-	1
2.	ԱՄՆ	-	-	1
3.	Բելգիա	-	1	2
4.	Գերմանիա	-	-	2
5.	Թուրքիա	1	-	2
6.	Իսպանիա	2	-	-
7.	Իտալիա	-	-	1
8.	Խորվաթիա	-	-	1
9.	Կիպրոս	-	-	1
10.	Մեծ Բրիտանիա	-	-	1
11.	Ռումինիա	-	-	1
12.	Ռուսաստան	9	-	1
13.	Վրաստան	1	-	19
14.	Լեհաստան	1	-	-
15.	Ճապոնիա	-	-	1
16.	Չինաստան	-	-	1
17.	Սինգապուր	-	-	1
	Ընդամենը	**14**	**1**	**36**

Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետ՝ 45 մարդ

N	Երկրներ	Մասնագետներ	Ասպիրանտներ	Ուսանողներ
1.	ԱՄՆ	4	-	2
2.	Բելառուս	1	-	-
3.	Գերմանիա	-	1	2
4.	Իտալիա	2	-	3
5.	Սլովակիա	1	-	-
6.	Իսպանիա	-	-	3
7.	Ռուսաստան	1	-	1
8.	Ռումինիա	-	-	2
9.	Շվեդիա	-	-	1
10.	Վրաստան	2	-	6
11.	Ֆրանսիա	2	-	6
12.	Չեխիա	-	-	1
13.	Լեհաստան	-	-	1
14.	Լիտվա	-	-	1
15.	Պորտուգալիա	1	-	1
	Ընդամենը	**14**	**1**	**30**

Արևելագիտության ֆակուլտետ՝ 15 մարդ

N	Երկրներ	Մասնագետներ	Ասպիրանտներ	Ուսանողներ
1.	ԱՄՆ	1	-	-
2.	Իտալիա	1	-	-
3.	Գերմանիա	1	-	-
4.	Թուրքիա	2	-	-
5.	Թուրքմենստան	2	-	-
6.	Իսպանիա	1	-	-
7.	Ռուսաստան	2	-	2
8.	Եգիպտոս	-	-	1
9.	Նիդեռլանդներ	1	-	-
10.	Ղազախստան	-	1	-
	Ընդամենը	**11**	**1**	**3**

2013-2014 ուսումնական տարում իրականացվել է ընդամենը 537 անձ/գործուղում. գործուղվել են 206 մասնագետ, 162 ուսանող և ասպիրանտ: Համալսարանի վարչական կազմից արտասահման է գործուղվել 169 անձ:

2013-2014 ուստարում արտասահմանյան համալսարանների և հաստատությունների հետ կնքված պայմանագրեր			
հ/հ	**Հաստատության անվանումը**	**Երկիրը**	**Տարեթիվը**
1.	Բուխարեստի համալսարան	Ռումինիա	2013
2.	Սրկտրվկարի պետական համալսարան	ՌԴ	2013
3.	Ֆ. Մ. Դոստոևսկու անվան Օմսկի պետական համալսարան	ՌԴ	2013
4.	Ուկրաինայի գիտությունների ազգային ակադեմիայի կինյան իրավունքի ինստիտուտ	Ուկրաինա	2013
5.	Istituto di Alti Studi in Geopolitica e Scienze Ausiliarie	Իտալիա	2013
6.	Տյումենի պետական համալսարան	ՌԴ	2013
7.	Բելգորոդի պետական ազգային հետազոտական համալսարան	ՌԴ	2014
8.	Դաղստանի պետական համալսարան	ՌԴ	2014
9.	Կոլեկտիվ անվտանգության վերաբերյալ պայմանագրի իրագործման համալսարանական լիգա	-	2014
10.	Լէ Մանի համալսարան	Ֆրանսիա	2014
11.	Հայ կաթողիկե Մեսրոպյան վարժարան	Լիբանան	2014
12.	«Տնտեսագիտության բարձրագույն դպրոց» ազգային հետազոտական համալսարան	ՌԴ	2014

Օտարերկրյա քաղաքացիների ուսումնառությունը

2013-2014 ուստարվա օտարերկրյա ուսանողների կազմը

Բակալավրիատ

Ֆակուլտետ	**Բակալավրիատի և ՄԿԿ ուսանողների թիվը՝ 287**										**ԱՎ¹³-Ն»ՎԱ**
	I կուրս		**II կուրս**		**III կուրս**		**IV կուրս**		**V կուրս**		
I	*II*		*III*		*IV*		*V*		*VI*		
	անվ	**վճ**	**անվ**	**վճ**	**անվ**	**վճ**	**անվ**	**վճ**	**անվ**	**վճ**	
Ինֆորմ. և կիրառ. մաթեմատիկա	-	6	-	4	-	3	-	1	-	-	14
Ֆիզիկա	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	2
Մաթեմատիկա և մեխանիկա	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Քիմիա	-	4	-	7	-	3	-	4	-	-	18
Կենսաբանություն	-	1	-	1	-	1	-	2	-	-	5
Պատմություն	5	1	2	-	-	-	1	1	-	-	10
Տնտեսագիտություն	1	7	-	8	-	10	-	3	-	-	29
Փիլիս. և հոգեբ.	-	3	-	-	-	1	-	1	-	-	5
Հայ բանասիրություն	3	-	2	-	2	1	5	-	-	-	13
Ժուռնալիստիկա	3	-	1	3	-	3	2	2	-	-	14
Ռուս բանասիրություն	-	6	-	1	-	1	-	-	-	-	8
Արևելագիտություն	-	5	-	2	-	3	-	-	-	-	10
Ռոմանագերմանա-կան բանասիրություն	-	3	1	9	-	3	-	5	-	-	21
Իրավագիտություն	1	10	-	6	-	8	-	3	-	-	28

Միջազգային հարաբերություններ	-	17	-	10	-	15	-	14	-	-	56
Աշխարհագրություն և երկրաբանություն	-	4	-	4	-	4	-	4	-	-	16
Սոցիոլոգիա	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	2
Օտարերկ. քաղաք. նախ.	1	33	-	-	-	-	-	-	-	-	34
Ռադիոֆիզիկա	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	**1**

Բակալավրիատի օտարերկրյա (այդ թվում՝ ՄԿԿ) ուսանողների թիվը՝ 287

I	*II*		*III*		*IV*		*V*		*VI*	
Ֆակուլտետ	**ԱՊՀ**	**արտ**	**ԱՊՀ**	**արտ**	**ԱՊՀ**	**արտ**	**ԱՊՀ**	**արտ**	**ԱՊՀ**	**արտ**
Ինֆորմ. և կիրառ. մաթեմատիկա	4	2	1	3	3	-	1	-	-	-
Ֆիզիկա	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
Ռադիոֆիզիկա	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Մաթեմատիկա և մեխանիկա	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Քիմիա	3	1	7	-	3	-	4	-	-	-
Կենսաբանություն	1	-	1	-	1	-	2	-	-	-
Պատմություն	6	-	1	1	-	-	1	1	-	-
Տնտեսագիտություն	7	1	6	2	10	-	3	-	-	-
Փիլիս. և հոգեբ.	3	-	-	-	-	1	-	1	-	-
Հայ բանասիրություն	2	1	2	-	3	-	5	-	-	-
Ժուռնալիստիկա	2	1	4	-	3	-	4	-	-	-
Ռուս բանասիրություն	4	2	1	-	-	1	-	-	-	-
Արևելագիտություն	1	4	1	1	1	2	-	-	-	-
Ռոմանագերմանական բանասիրություն	3	-	7	3	2	1	4	1	-	-
Իրավագիտություն	11	-	6	-	7	1	3	-	-	-
Միջազգային հարաբերություններ	15	2	8	2	14	1	13	1	-	-
Աշխարհագրություն և երկրաբանություն	4	-	4	-	3	1	4	-	-	-
Սոցիոլոգիա	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-
Օտարերկ. քաղաք. նախ.	14	20	-	-	-	-	-	-	-	-
Ընդամենը	**80**	**34**	**49**	**13**	**51**	**9**	**46**	**5**	**-**	**-**

Օտարերկրյա քաղաքացիների ուսումնառությունը
2013-2014 ուստարվա օտարերկրյա ուսանողների կազմը
Մագիստրատուրա

Ֆակուլտետ	Մագիստրատուրայի ուսանողների թիվը՝89				Ընդ.
	I կուրս		II կուրս		
I	*II*		*III*		
	անվճար	վճ	անվճար	վճ	
Ռուս բանասիրություն	1	8	-	-	9
Աստվածաբանություն	-	-	-	-	-
Ֆիզիկա	-	2	-	1	3
Մաթեմատիկա և մեխանիկա	-	-	-	-	-
Ժուռնալիստիկա	-	1	-	-	1
Կենսաբանություն	-	1	-	1	2
Տնտեսագիտություն	-	-	-	6	6
Փիլիս. և հոգեբ.	-	2	-	3	5
Հայ բանասիրություն	-	1	1	3	5
Արևելագիտություն	-	4	-	-	4
Ռոմանագերմանական բանասիրություն	-	1	-	-	1
Իրավագիտություն	-	3	20	1	24
Միջազգային հարաբերություններ	-	8	2	7	17
Պատմություն	3	1	-	6	10
Աշխարհ. և երկրաբան.	-	1	-	1	**2**
Ընդամենը	**4**	**33**	**23**	**29**	**89**

Մագիստրատուրայի ուսանողների թիվը՝89

I	*II*		*III*	
	ԱՊՀ	արտ	ԱՊՀ	արտ
Ռուս բանասիրություն	2	7	-	-
Աստվածաբանություն	-	-	-	-
Ֆիզիկա	1	1	-	1
Մաթեմատիկա և մեխանիկա	-	-	-	-
Ժուռնալիստիկա	-	1	-	-
Կենսաբանություն	1	-	-	1
Տնտեսագիտություն	-	-	2	4
Փիլիս. և հոգեբ.	1	1	2	1
Հայ բանասիրություն	-	2	1	2
Արևելագիտություն	2	2	-	-
Ռոմանագերմանական	1	-	-	-

բանասիրություն				
Իրավագիտություն	3	-	21	-
Միջազգային հարաբ.	8	-	9	-
Պատմություն	2	2	4	2
Աշխարհ. և երկրաբ.	1	-	1	-
Ընդամենը	**22**	**16**	**40**	**11**

Օտարերկրյա քաղաքացիների ուսումնառությունը

2013-2014 ուստարվա օտարերկրյա ուսանողների կազմը

Ասպիրանտուրա

Ֆակուլտետ	Ասպիրանտների թիվը՝ 39								Ընդ.
	I տարի		II տարի		III տարի		IV տարի		
	անվ	վճ	անվ	վճ	անվ	վճ	անվ	վճ	
Կենսաբանություն	-	-	-	1	-	-	-	-	**1**
Պատմություն	-	-	-	1	-	1	-	-	**2**
Փիլ. և հոգեբ.	-	2	-	1	-	-	-	3	**6**
Հայ բանասիրություն	-	2	-	2	-	1	-	-	**5**
Տնտեսագիտություն	-	1	-	4	1	3	-	-	**9**
Արևելագիտություն	-	1	-	2	-	1	-	-	**4**
Մաթեմատիկա և մեխանիկա	-	-	-	-	-	-	-	1	**1**
Քիմիա	-	-	-	-	-	-	-	-	**-**
Ռադիոֆիզիկա	-	-	-	1	-	-	-	-	**1**
Միջազգային հարաբերություններ	-	-	1	-	-	1	-	1	**3**
Աշխարհագրություն և երկրաբանություն	-	1	-	-	-	1	-	1	**3**
Ինֆորմ. և կիրառ. մաթեմատիկա	-	-	-	-	-	-	-	1	**1**
Սոցիոլոգիա	-	-	-	1	-	2	-	-	**3**
Իրավագիտություն	-	-	-	-	-	2	-	-	**2**
Ռոմանագերմանական բանասիրություն	-	-	-	1	-	-	-	1	**2**
Ժուռնալիստիկա	-	-	-	-	-	-	-	-	**-**
Ընդամենը	-	7	1	13	1	9	-	8	**39**

Օտարերկրյա քաղաքացիների ուսումնառությունը
2013-2014 ուստարվա օտարերկրյա ուսանողների կազմը
Հեռակա

Ֆակուլտետ	Հեռակա ուսանողների թիվը՝ 40										Ընդ.
	I կուրս		II կուրս		III կուրս		IV կուրս		V կուրս		
I	*II*		*III*		*IV*		*V*		*VI*		
	անվ	վճ	անվ	վճ	անվ	վճ	անվ	վճ	անվ	վճ	
Ռադիոֆիզիկա	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Ինֆորմ. և կիրառ. մաթեմատիկա	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1	3
Պատմություն	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Տնտեսագիտություն	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	2
Ռուս բանասիրություն	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Ռոմանագերմանական բանասիրություն	-	-	-	2	-	-	-	-	-	2	4
Իրավագիտություն	-	1	-	-	-	1	-	1	-	2	5
Միջազգային հարաբերություններ	-	-	-	-	-	3	-	3	-	2	8
Աշխարհագրություն և երկրաբանություն	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	2
Հայ բանասիրություն	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	2
Քիմիա	-	-	-	1	-	2	-	3	-	2	8
Սոցիոլոգիա	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Փիլիսոփայություն և հոգեբանություն	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Ժուռնալիստիկա	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	2
Ընդամենը	**-**	**4**	**-**	**4**	**-**	**8**	**-**	**12**	**-**	**12**	**40**

Հեռակա ուսանողների թիվը՝ 40

I	*II*		*III*		*IV*		*V*		*VI*	
	ԱՊՀ	արտ	ԱՊՀ	արտ	ԱՊՀ	արտ	ԱՊՀ	արտ	ԱՊՀ	արտ
Ռադիոֆիզիկա	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Ինֆորմ. և կիրառ. մաթեմատիկա	-	-	-	-	-	-	2	-	1	-
Պատմություն	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Տնտեսագիտություն	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Ռուս բանասիրություն	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Ռոմանագերմանական բանասիրություն	-	-	1	1	-	-	-	-	2	-
Իրավագիտություն	-	1	-	-	1	-	1	-	1	1

Միջազգային հարաբերություններ	-	-	-	-	1	2	3	-	1	1
Աշխարհագրություն և երկրաբանություն	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-
Հայ բանասիրություն	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-
Քիմիա	-	-	1	-	2	-	3	-	2	-
Սոցիոլոգիա	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Փիլիսոփայություն և հոգեբանություն	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ժուռնալիստիկա	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-
Ընդամենը	**2**	**2**	**3**	**1**	**5**	**3**	**11**	**1**	**8**	**4**

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ

ԱՆԿԱԽ ԱՈՒԴԻՏՈՐԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «Երևանի պետական համալսարան» պետական ոչ առևտրային կազմակերպության կից ներկայացված համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունը՝ առ 31-ը դեկտեմբերի 2013թ., այդ ամսաթվին ավարտված տարվա համար շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին, սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին և դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվությունները, ինչպես նաև հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերի համառոտ նկարագիրը և այլ բացատրական ծանոթագրությունները:

Ղեկավարության պատասխանատվությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Կազմակերպության ղեկավարությունը պատասխանատու է սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման և ճշմարիտ ներկայացման համար՝ համաձայն ՖՀՄՍ-ների: Ղեկավարությունը պատասխանատու է նաև այնպիսի ներքին վերահսկողության համակարգի համար, որը, նրա կարծիքով, թույլ կտա կազմել սխալների կամ խարդախության արդյունքում առաջացող էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվություններ:

Աուդիտորների պատասխանատվությունը

Մեր պատասխանատվությունն է անցկացված աուդիտի արդյունքում արտահայտել կարծիք սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ:

Մենք աուդիտն իրականացրինք աուդիտի միջազգային ստանդարտներով: Այդ ստանդարտներով պահանջվում է, որ մենք հետևենք էթիկայի պահանջներին և աուդիտը պլանավորենք ու իրականացնենք՝ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները էական խեղաթյուրումներից զերծ լինելու մասին ողջամիտ երաշխիք ձեռք բերելու նպատակով:

Աուդիտորական աշխատանքները ներառում են այնպիսի ընթացակարգերի իրականացում, որոնք թույլ են տալիս ձեռք բերել աուդիտորական ապացույցներ համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված գումարների և բացահայտումների վերաբերյալ: Ընտրված ընթացակարգերը կախված են աուդիտորի դատողությունից և ներառում են նաև այնպիսի էական խեղաթյուրումների ռիսկի գնահատումը, որոնք կարող են պայմանավորված լինել թե՛ խարդախությամբ և թե՛ սխալներով: Այս ռիսկը գնահատելիս աուդիտորը դիտարկում է համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և վերջիններիս ճշմարիտ կերպով ներկայացման համար կիրառվող ներքին վերահսկողության համակարգը՝ նպատակ ունենալով մշակել այդ հանգամանքներին համապատասխանող աուդիտորական ընթացակարգեր, բայց ոչ կարծիք արտահայտել կազմակերպության ներքին վերահսկողության համակարգի արդյունավետության վերաբերյալ: Աուդիտորական աշխատանքները ներառում են նաև համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման ժամանակ կիրառված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության համապատասխանության, ղեկավարության կողմից կատարված հաշվապահական գնահատումների

խելամտության, ինչպես նաև համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացման գնահատումը:

Մենք գտնում ենք, որ ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Կարծիք

Մեր կարծիքով՝ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները «Երևանի պետական համալսարան» ՊՈԱԿ-ի համախմբված ֆինանսական վիճակի՝ առ 31.12.2013թ., ինչպես նաև այդ ամսաթվի դրությամբ ավարտված տարվա համախմբված ֆինանսական արդյունքների և դրամական հոսքերի մասին տալիս են ճշմարիտ և իրական պատկեր՝ համաձայն ՖՀՄՍ-ների:

Թաթուլ Մովսիսյան
Գլխավոր տնօրեն

Ղուկաս Աթոյան
Առաջադրանքի ղեկավար

27 հունիսի, 2014թ.,
ք. Երևան, Ամիրյան 4/6

Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն
2013 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

'000 դրամ	*31/12/13*	*31/12/12*
Ակտիվ		
Հիմնական միջոցներ	47.625.875	47.630.432
Ոչ նյութական ակտիվներ	34.668	24.460
Կենսաբանական ակտիվներ	76	85
Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվների համար	7.745	9.557
Ընդամենը ոչ ընթացիկ ակտիվներ	**47.668.364**	**47.666.534**
Պաշարներ	173.575	146.177
Կանխավճարներ պաշարների և ծառայությունների համար	96.772	11.817
Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	271.316	166.801
Կանխավճար շահութահարկի գծով	-	46.733
Կանխավճարներ հարկերի և պարտադիր վճարների գծով	12.399	7.545
Ավանդներ	81.091	71.060
Դրամական միջոցներ	1.249.345	1.157.038
Այլ ընթացիկ ակտիվներ	5.473	8.000
Ընդամենը ընթացիկ ակտիվներ	**1.890.153**	**1.615.171**
Ընդամենը ակտիվներ	**49.558.517**	**49.281.705**
Սեփական կապիտալ և պարտավորություններ		
Չբաշխված շահույթ	38.821.376	38.718.318
Պահուստային կապիտալ	169.894	169.894
Ընդամենը սեփական կապիտալ	38.991.270	38.888.212
Փոխառություններ	470	470
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	6.147.438	6.230.135
Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ	2.432.170	2.847.660
Ընդամենը ոչ ընթացիկ պարտավորություններ	**8.580.078**	**9.078.265**
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	53.098	62.824
Կանխավճար ծառայությունների համար	1.306.138	771.578
Շահութահարկի գծով պարտավորություն	24.641	5.316
Այլ հարկերի և պարտ. վճարների գծով պարտավորություն	165.774	73.669
Աշխ.-ի և այլ կարճ. հատ. գծով պարտավորություն	212.951	180.851
Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ	219.590	215.682
Այլ պարտավորություններ	4.677	5.308
Ընդամենը ընթացիկ պարտավորություններ	**1.987.169**	**1.315.228**
Ընդամենը սեփական կապիտալ և պարտավորություններ	**49.558.517**	**49.281.705**

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվություն 2013 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար

'000 դրամ	*2013*	*2012*
Շարունակական գործունեությունից շահույթ (վնաս)		
Հասույթ	7.166.173	6,384.800
Վաճառքի ինքնարժեք	(6.429.861)	(5.782.006)
Համախառն շահույթ	**736.312**	**602.794**
Այլ եկամուտներ (ծախսեր)	15.588	(83.296)
Իրացման ծախսեր	(3.556)	(1.973)
Վարչական ծախսեր	(658.660)	(556.278)
Գործառնական շահույթ	**89.684**	**(38.753)**
Ֆինանսական եկամուտներ	65.012	52.965
Փոխարժեքային տարբերությունից օգուտ	5.916	8.900
Շահույթը մինչև հարկումը	**160.612**	**23.112**
Շահութահարկի գծով ծախս (եկամուտ)	(57.554)	43.992
Զուտ շահույթ	**103.058**	**67.104**
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք	**103.058**	**67.104**

2013-2014 ՈՒՍՏԱՐՎԱ ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐ ԵՎ ԾԱԽՍԵՐ

01/09/2013-31/08/2014 ժամանակահատված
(դրամական միջոցների մուտքեր և ելքեր)

I Հ/Հ	Դրամական միջոցների մուտքերի (եկամուտների) հոդվածներ	Ընդամենը Գումարը (հազ. դր.)	Տեսակարար կշիռը
Ընդամենը		9 463 973.4	100,0%
այդ թվում՝			
1	Գործառնական գործունեությունից եկամուտներ	8 134 493,7	86,0%
այդ թվում՝			
1.1.	Եկամուտներ վճարովի ուսուցման ծառայություններից	5 736 644,4	60,6%
1.2.	Եկամուտներ պետական բյուջեից ստացվող ֆինանսավորումներից	2 397 849,4	25,3%
2	Գործառնական այլ եկամուտներից՝ ներառյալ ԱԱՀ	242 982,7	2,6%
3	Ոչ գործառնական եկամուտներից	1 086 496,9	11,5%

I I Հ/Հ	Դրամական միջոցների ելքերի (ծախսերի) հոդվածներ	Ընդամենը Գումարը (հազ. դր.)	Տեսակարար կշիռը
Ընդամենը		**9 159 709,2**	**100,0%**
այդ թվում՝			
Ընթացիկ ծախսեր		**8 487 956,8**	**92,7%**
այդ թվում՝			
1	Աշխատանքի վարձատրությանն ուղղվող միջոցներ և դրան հավասարեցված վճարումների ծախսեր	6 766 930,6	73,9%
2	Կրթաթոշակի ծախսեր	219 437,5	2,4%
3	Վճարումներ պետական բյուջե	169 516,4	1,9%
4	Կոմունալ վճարների ծախսեր	329 301,4	3,6%
5	Փոստային և կապի վճարների ծախսեր	39 108,9	0,4%
6	Գրասենյակային ծախսեր	18 875,5	0,2%
7	Ապրանքանյութական պաշարների ծախսեր	100 641,8	1,1%

8	Տրանսպորտային ծախսեր	57 856,3	0,6%
9	Ծառայությունների ձեռքբերման ծախսեր	196 728,1	2,1%
10	Ներկայացուցչական ծախսեր	14 845,0	0,2%
11	Անդամավճարների ծախսեր	9 682,8	0,1%
12	Վարձակալության ծախսեր	6 891,0	0,1%
13	Գործուղման ծախսեր	224 958,4	2,5%
14	Նպատակային ֆինանսավորումների ծախսեր՝ գործընկեր կազմակերպություններին	89 215,9	1,0%
15	Գրադարանային ծախսեր	38 701,9	0,4%
16	ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղի ֆինանսավորման ծախսեր	88 123,3	1,0%
17	Այլ ծախսեր	117 142,0	1,3%
Ոչ ընթացիկ ծախսեր		**671 752,4**	**7,3%**
այդ թվում՝			
18	Ոչ ընթացիկ ակտիվների ձեռքբերման ծախսեր	286 829,0	3,1%
19	Հիմնանորոգման ծախսեր	384 923,4	4,2%

ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐ

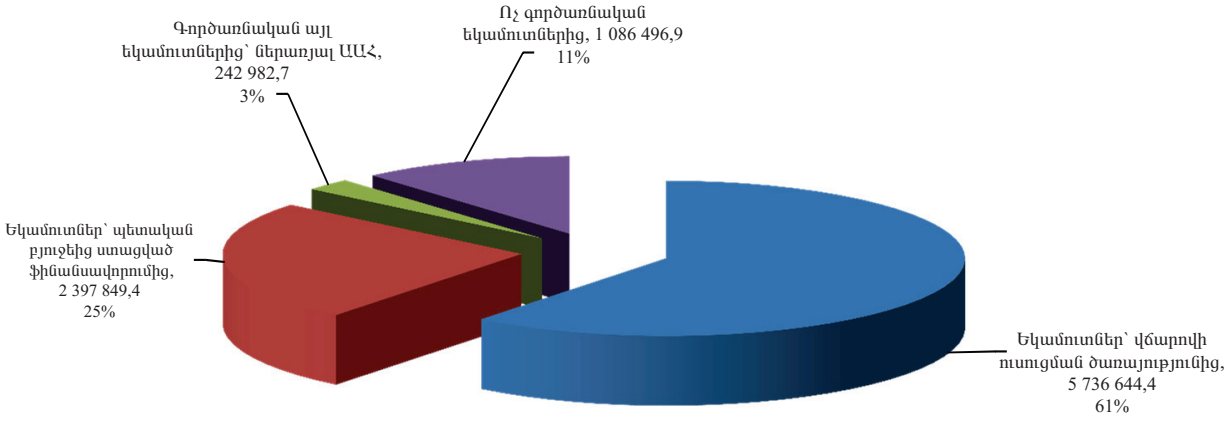

ԾԱԽՍԵՐ

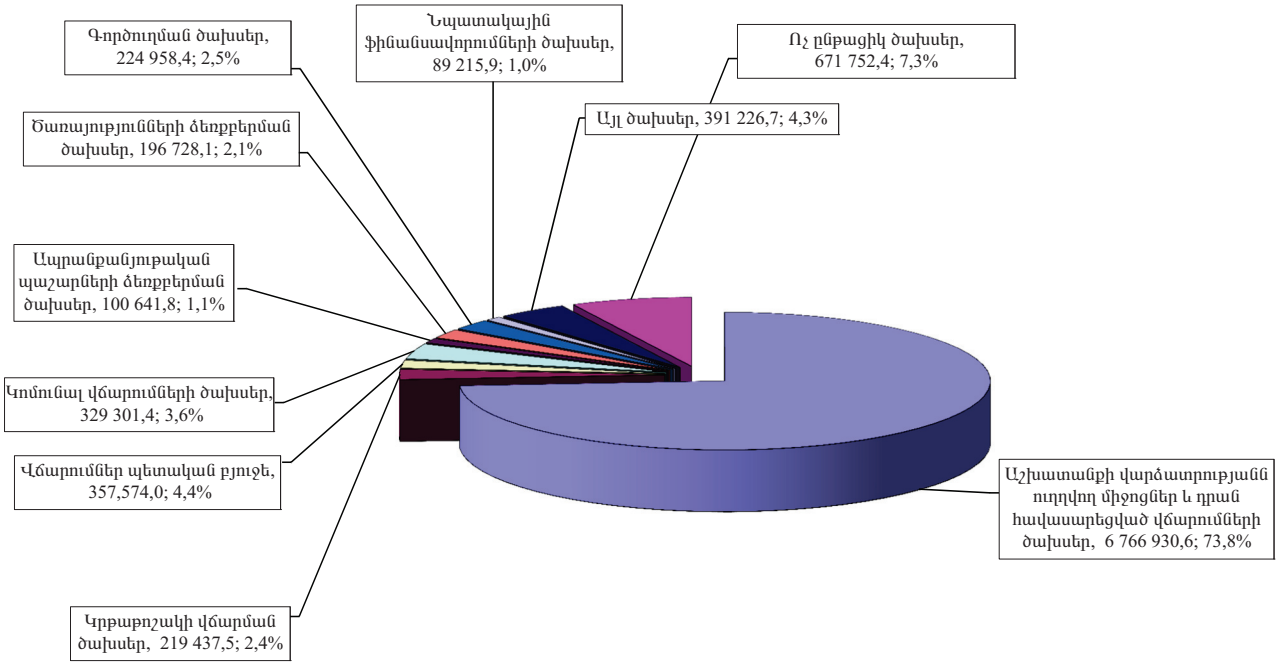

2013-2014 ուստարվա ուսման վարձի գեղչեր

Ֆակուլտետ, կենտրոն	I կիսամյակ		II կիսամյակ		Ընդհանուր գումարը
	Ուսանող-ների թիվը	Գումարը	Ուսանող-ների թիվը	Գումարը	
Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի	62	2.915.500	101	6.235.000	9.150.500
Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի	48	2.477.500	73	4.004.500	6.482.000
Ֆիզիկայի	37	1.565.000	43	2.257.500	3.822.500
Ռադիոֆիզիկայի	23	825.000	23	987.000	1.812.000
Քիմիայի	65	2.562.000	104	5.008.000	7.570.000
Կենսաբանության	81	2.868.500	119	4.702.000	7.570.500
Աշխարհագրության և երկրաբանության	105	4.209.500	170	7.573.500	11.783.000
Պատմության	148	5.603.500	241	10.170.000	15.773.500
Միջազգային հարաբերությունների	260	16.001.500	350	23.033.500	39.035.000
Տնտեսագիտության	191	12.292.000	253	16.650.500	28.942.500
Փիլիսոփայության և հոգեբանության	92	4.360.500	140	6.880.500	11.241.000
Սոցիոլոգիայի	65	2.578.500	133	6.578.000	9.156.500
Հայ բանասիրության	153	5.016.000	197	7.644.000	12.660.000
Ժուռնալիստիկայի	79	2.865.000	102	4.047.000	6.912.000
Ռուս բանասիրության	41	1.534.500	65	3.030.500	4.565.000
Ռոմանագերմանական բանասիրության	297	16.948.000	437	26.112.500	43.060.500
Արևելագիտության	77	3.935.000	104	6.702.500	10.637.500
Իրավագիտության	108	12.618.000	146	15.288.000	27.906.000
Աստվածաբանության	39	1.424.000	56	2.154.000	3.578.000
ՏՏԿՀ կենտրոն	6	260.000	6	265.000	525.000
ԵՈՒ կենտրոն	7	750.000	4	450.000	1.200.000
Հայագիտական հետազ. ինստիտուտ	-	-	3	262.500	262.500
Մասս մեդիայի կրթական կենտրոն	-	-	4	375.000	375.000
Ընդամենը	***1984***	***103.609.500***	***2874***	***160.411.000***	***264.020.500***

Ուսման վարձի գեղչերն ըստ վերջին 5 ուստարիների

Ֆակուլտետ, կենտրոն	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	Ընդամենը
Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի	5.152.500	9.050.000	8.449.500	7.450.500	9.150.500	39.253.000
Ինֆորմ. և կիրառ. մաթեմատիկայի	4.180.000	5.565.000	5.067.500	4.889.000	6.482.000	26.183.500
Ֆիզիկայի	3.372.000	4.101.500	3.109.000	3.725.000	3.822.500	18.130.000
Ռադիոֆիզիկայի	2.807.000	1.493.375	1.261.351	1.599.500	1.812.000	8.973.226
Քիմիայի	7.843.500	6.290.500	7.504.500	5.951.500	7.570.000	35.160.000
Կենսաբանության	5.428.000	6.557.000	5.902.000	6.572.500	7.570.500	32.030.000
Աշխարհագրության և երկրաբանության	5.262.250	6.720.000	6.447.500	8.502.000	11.783.000	38.714.750
Պատմության	12.020.500	14.067.500	12.361.000	17.097.000	15.773.500	71.319.500
Միջազգային հարա-բերությունների	31.405.250	37.975.500	34.838.500	41.342.500	39.035.000	184.596.750
Տնտեսագիտության	36.162.750	37.740.000	33.293.000	33.213.000	28.942.500	169.351.250
Փիլիսոփայության և հոգեբանության	8.833.000	14.254.000	13.305.000	12.868.500	11.241.000	60.501.500
Սոցիոլոգիայի	10.276.000	11.038.500	9.809.500	10.942.500	9.156.500	51.223.000
Հայ բանասիրության	6.825.000	9.819.500	10.836.000	13.922.500	12.660.000	54.063.000
Ժուռնալիստիկայի	4.894.500	5.362.000	5.018.500	6.648.500	6.912.000	28.835.500
Ռուս բանասիրության	3.484.000	4.061.500	4.071.000	4.430.500	4.565.000	20.612.000
Ռոմանագերմ. բանասիրության	45.508.500	50.106.500	49.419.500	47.483.000	43.060.500	235.578.000
Արևելագիտության	16.413.000	18.625.000	12.290.000	12.220.000	10.637.500	70.185.500
Իրավագիտության	26.849.250	30.068.500	26.240.000	30.918.500	27.906.000	141.982.250
Աստվածաբանության	2.167.500	1.890.460	3.022.500	3.214.000	3.578.000	13.872.460
ՏՏԿՀ կենտրոն	898.000	1.200.000	1.100.740	900.000	525.000	4.623.740
ԵՈՒ կենտրոն	-	1.238.325	1.507.875	2.137.500	1.200.000	6.083.700
Հայագիտ. հետազոտ. ինստիտուտ	-	-	-	-	262.500	262.500
Մասս մեդիայի կրթական կենտրոն	-	-	-	-	375.000	375.000
Ընդամենը	*239.782.500*	*277.224.660*	*254.854.466*	*276.028.000*	*264.020.500*	*1.311.910.126*

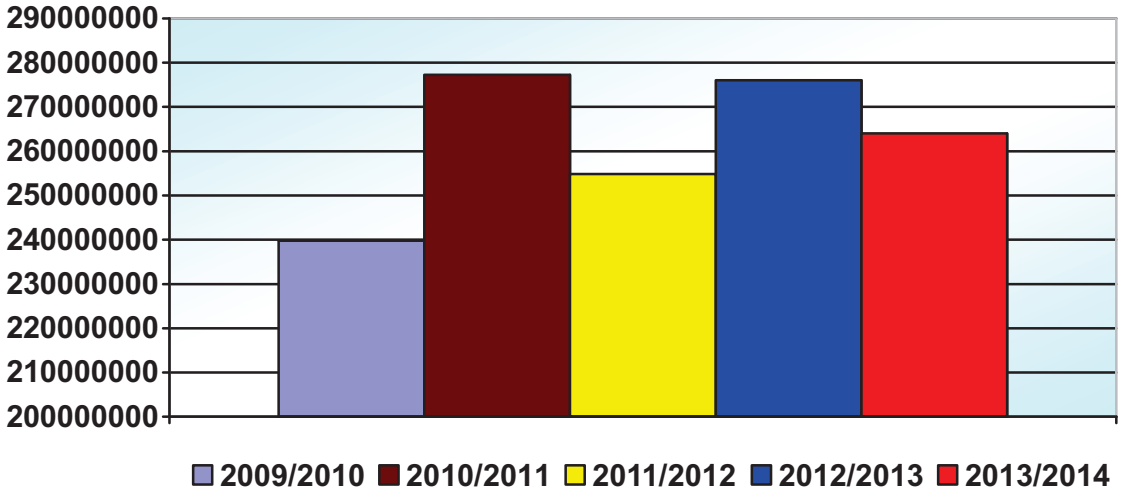

ՆՅՈՒԹԱՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ԲԱԶԱ

ԵՊՀ զարգացման ռազմավարական ծրագրի նպատակներից են նյութատեխնիկական բազայի զարգացումը, ենթակառուցվածքների ստեղծումն ու ապահովումը, որոնց համար ԵՊՀ ծախսերի և եկամուտների նախահաշվով հատկացվել են անհրաժեշտ միջոցներ: Դրանք օգտագործվել են հետևյալ նպատակներով.

- համակարգչային տեխնիկայի և հեռախոսային կապի նոր համակարգի ձեռքբերում,
- կահույքի, կենցաղային տեխնիկայի և այլ անհրաժեշտ ապրանքների ու նյութերի գնում,
- վերանորոգման աշխատանքների իրականացում,
- անվտանգության ծառայության և սանիտարական մաքրության ապահովում,
- ավտոպարկի շահագործում,
- ուսումնաարտադրական բազաների բնականոն աշխատանքի ապահովում:

2013-2014 ուստարվա գործունեության ընթացքում նկատելիորեն բարելավվել է ԵՊՀ նյութատեխնիկական բազան:

Էապես ավելացել է համակարգիչների, համակարգչային պահեստամասերի, տպիչների, պատճենահանող սարքերի, շարժական և պլանշետային համակարգիչների թվաքանակը /մոտ 85 մլն դրամի չափով/: 33.5 մլն դրամի չափով գնվել է կահույք /պահարաններ, սեղաններ, աթոռներ, ուսանողական նստարաններ, գրատախտակներ և այլն/, 7.5 մլն դրամի չափով՝ կենցաղային տեխնիկա /սառնարաններ, օդորակիչներ, փոշեկուլներ, հեռուստացույցներ, հեռախոսներ և այլն/: ԵՊՀ կարիքների համար ձեռք են բերվել քիմիական նյութեր /15 մլն դրամ/, բենզին, դիզվառելիք և քսայուղեր /17.9 մլն դրամ/, ավտոպահեստամասեր /5.5 մլն դրամ/, սպորտային գույք /2.8 մլն դրամ/, մասնագիտական հագուստ և բեմական հանդերձանք /2 մլն դրամ/: Թիվ 7 ուս. մասնաշենքի համար ձեռք են բերվել և տեղադրվել անվտանգության դարպասներ /9.39 մլն դրամ/:

Հիմնովին վերակառուցվել է ԵՊՀ ներքին հեռախոսակայանը, ձեռք են բերվել նոր թվային հեռախոսակայաններ, մեծացել է ներքին և ֆիքսված հեռախոսահամարների թիվը: Շարունակվել են ԵՊՀ մասնաշենքերը WiFi ազատ ինտերնետ կապով ապահովման աշխատանքները:

Ընդհանուր առմամբ 384.9 մլն դրամի չափով վերանորոգման աշխատանքներ են իրականացվել ԵՊՀ մի շարք մասնաշենքերում: Ավարտվել են թիվ 2 ուս. մասնաշենքի մանսարդային հարկի վերակառուցման աշխատանքները, թիվ 1 ուս. մասնաշենքի դահլիճը վերակառուցվել է 2 հարկի, իսկ տանիքը՝ մանսարդային հարկի: Վերանորոգվել են թիվ 3 և թիվ 4 ուս. մասնաշենքերի մի շարք լսարաններ, թիվ 6 ուս. մասնաշենքի 1-ին և 0 հարկերը:

Տարվա ընթացքում ԵՊՀ-ի ավտոպարկի կողմից իրականացվել է շուրջ 300 ուղերթ, այդ թվում՝ հյուրերի սպասարկման և գիտաժողովների համար՝ 110, գիտաճանաչողական էքսկուրսիաների և ուսումնաարտադրական պրակտիկայի համար՝ 95, մշակութային և ռազմահայրենասիրական միջոցառումների համար՝ 93:

ԵՊՀ Ծաղկաձորի, Հանքավանի և Բյուրականի ուսումնաարտադրական բազաներում պատշաճ կերպով կազմակերպվել են աշխատակիցների և ուսանողների հանգստի և ուսումնաարտադրական պրակտիկայի աշխատանքները:

Հետևողականորեն բարելավվել է ԵՊՀ մասնաշենքերի սանիտարական մաքրության որակը:

Համալսարանի տարածքում ակնհայտ է ծառերի խնամքի, կանաչապատման և ծաղկազարդման աշխատանքների արդյունքը: Կենտրոնական մասնաշենքի պուրակը համալրվել է շուրջ 2000 թփերով ու ծաղիկներով:

2014թ. ապրիլ ամսին կնքված պայմանագրի համաձայն՝ ԵՊՀ անվտանգության ծառայության աշխատանքների կատարումը ստանձնել է «ԼԵԳԻՈՆ Ե.Ս.Է.» ՍՊԸ-ն: Անվտանգության ծառայության աշխատակազմը համալրվել է լիցենզավորված մասնագետներով, ընդլայնվել է տեսահսկման ցանցը: Հսկիչների աշխատանքն ավելի արդյունավետ է դարձել ժամանակակից տեխնիկական միջոցների կիրառմամբ, ինչպիսիք են անալոգային և թվային ռադիոհաղորդիչ սարքավորումները:

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈԴԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

Վարչության պետ՝ *Ժամհարյան Հրանտ Գևորգի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Վարչության գործունեության հիմնական գործառույթներն են՝

- բակալավրիատում և մագիստրատուրայում ուսումնական գործընթացի պլանավորում, կազմակերպում և վերահսկում,
- համալսարանական կրթության ներքին որակի ապահովմանն առնչվող գործառույթների համակարգում և վերահսկում,
- ուսանողների գիտելիքների գնահատման գործընթացի թափանցիկության և հրապարակայնության ապահովում, այդ ուղղությամբ տարվող աշխատանքների կազմակերպում ու վերահսկում (նաև հակակոռուպցիոն ծրագրի շրջանակում),
- ուսումնական գործընթացին մասնակցող ԵՊՀ կառուցվածքային ստորաբաժանումների աշխատանքի համակարգում,
- բակալավրիատի և մագիստրատուրայի առկա և հեռակա ուսուցման ուսումնական պլանների ու առարկայական ծրագրերի մշակման գործընթացի կազմակերպում և կատարման վերահսկում,
- ամբիոնային ուսումնական բեռնվածությունների ստուգում և կատարման վերահսկում,
- ժամավճարային հիմունքներով աշխատողների ձևակերպում և հաշվառում,
- բակալավրիատի և մագիստրատուրայի առկա և հեռակա ուսուցման դասատախտակների ստուգում և ուսումնական գործընթացը լսարանային ֆոնդով ապահովում,
- ուսումնական գործընթացի ժամանակացույցի և դասատախտակների օպտիմալացում,
- առկա և հեռակա ուսուցման դասերի կայացման վերահսկում, դասամատյանների ստուգում,
- ֆակուլտետային կուրատորների և մագիստրոսական ծրագրերի ղեկավարների աշխատանքների կոորդինացում,
- ֆակուլտետների դեկանատների, ամբիոնների և ուսումնական կենտրոնների աշխատակիցներին մեթոդական աջակցություն,
- ուսանողների ավարտական փաստաթղթերի նախապատրաստում և հաշվառում,
- ավարտական, ամփոփիչ և քննական հանձնաժողովների աշխատանքների կազմակերպում,
- ուսումնական գործընթացի փաստաթղթային գործավարության ապահովում և վերահսկում,
- ուսումնական, արտադրական և մանկավարժական պրակտիկաների կազմակերպում և վերահսկում,
- առկա և հեռակա ուսուցմամբ մագիստրատուրայի և բակալավրիատի 2-րդ մասնագիտության գծով ընդունելության կազմակերպում,
- բակալավրիատի և մագիստրատուրայի առկա և հեռակա ուսուցման համակարգերում դասավանդման որակի և արդյունավետության վերաբերյալ ուսանողական հարցման կազմակերպում և իրականացում,
- ԵՊՀ-ում կրթական ծրագրերից և ստացած կրթությունից շրջանավարտների բավարարվածության վերաբերյալ տարեկան հարցման կազմակերպում,
- ուսանողների մնացորդային գիտելիքների ստուգման կազմակերպում,
- ուսանողների շարժունության հետ կապված գործընթացի կազմակերպում, հրամանագրում և վերահսկում,

- բակալավրիատի և մագիստրատուրայի անվճար-վճարովի համակարգում ուսանողների փոխատեղման /ռոտացիա/ անցկացում, ուսման վարձի զեղչման գործընթացի կազմակերպում, ձևակերպում և ամփոփում,
- վճարովի կրթական ծառայությունների կազմակերպում,
- ԵՊՀ ընթացիկ և տարեկան հաշվետվությունների համար տվյալների նախապատրաստում և ամփոփում,
- Կրթության և գիտության նախարարության համար ուսումնական գործընթացի վերաբերյալ տեղեկատվա-վիճակագրական տվյալների նախապատրաստում,
- ուսանողների տվյալների հենքի ստեղծում և պահպանում,
- ուսումնական պլանների, դասընթացներին ուսանողների գրանցման, ուսման առաջադիմության տվյալների ավտոմատացված մուտքագրման ու մշակման, ստուգարքային և քննական տեղեկագրերի ու դիպլոմի հավելվածի պատրաստման միասնական էլեկտրոնային համակարգով գործընթացի կազմակերպում և վերահսկում,
- ՀՀ ազգային վիճակագրական ծառայության համար վիճակագրական տվյալների նախապատրաստում և տրամադրում,
- ԳԱՑ (Գնահատման առանցքային ցուցանիշ) ամփոփ գրքի համար տվյալների նախապատրաստում,
- Գնահատման առանցքային ցուցանիշների ամփոփում:

Վարչության կազմում գործում են 5 բաժիններ.

- Բակալավրիատի
- Մագիստրատուրայի
- Կազմակերպչական
- Ուսումնական գործընթացի վերահսկման
- Պրակտիկայի

2013-2014 ուսումնական տարվա ընթացքում վարչությունն իրականացրել է հետևյալ աշխատանքները.

- Հաշվետու տարում ևս կրեդիտային համակարգով ուսումնառության ուղեցույցի և դասընթացների տեղեկագրքի էլեկտրոնային տարբերակը տեղադրվել է ԵՊՀ կայքէջում՝ ուսանողների և դասախոսների իրազեկության մակարդակի բարձրացման և համալսարանական կրթական ծրագրերի թափանցիկությունն ու հրապարակայնությունն ապահովելու նպատակով:
- Հաշվետու ժամանակաշրջանում, ինչպես և նախորդ տարիներին, վարչությունն առաջնորդվել է ռեկտորի կողմից հաստատված ուսումնական գործընթացի կազմակերպման հրաման-ժամանակացույցով:
- Իրականացվել է բակալավրիատի ու մագիստրատուրայի առկա և հեռակա ուսուցման առաջին կուրսի ուսանողների և ԵՊՀ-ի միջև ուսումնական կազմակերպման պայմանագրերի կնքման գործընթացը:
- Այս ուստարում ևս վերանայվել են առկա և հեռակա ուսուցմամբ բակալավրի և մագիստրոսի պատրաստման կրթական ծրագրերը՝ հաշվի առնելով դրանց արդիականությունը և ուսանողների նախասիրությունները:

- ՀՀ հեռուստալրագրության ոլորտում ժամանակակից և որակյալ մասնագետներ պատրաստելու նպատակով ԵՊՀ-ի և Հանրային հեռուստաընկերության խորհրդի համատեղ նախաձեռնության արդյունքում, ԵՊՀ գիտխորհրդի որոշմամբ, բացվել է Մասս-մեդիայի կրթական կենտրոնը, որի հիմնական նպատակն է կադրեր պատրաստել հեռուստատեսային և ռադիոյի ոլորտների համար: Կենտրոնում «Ռեժիսուրա», «Օպերատորություն», «Լրագրություն» և «Կառավարում» մասնագիտություններով իրականացվում են «Հեռուստառեժիսուրա», «Պրոդյուսերական գործ» և «Հաղորդավարական գործ» մագիստրոսական ծրագրերը:
- Շարունակվել են ուսանող-դասախոս թվաքանակի հարաբերակցությունն օպտիմալացնելու ուղղությամբ տարվող աշխատանքները:
- Վեբ հենքով էլեկտրոնային տեղեկատվական «SuperVision YSU» ծրագրի կիրառումը թույլ է տալիս կատարելագործել ուսումնական գործընթացի պլանավորումը, կառավարումը և կատարողականի վերահսկումը, մասնավորապես՝ ուսումնական պլաններից ավտոմատացված անցում իրականացնել ուսումնական աշխատանքային պլաններին, դրանց հիման վրա կազմել ամբիոնային բեռնվածությունները, դյուրացնել դասատախտակների կազմման և ստուգման գործընթացները: Ավտոմատ համակարգի միջոցով յուրաքանչյուր կիսամյակ վերահսկվում է ամբիոնների կատարողականը, որի արդյունքները հաշվի են առնվում մյուս ուսումնական տարվա ամբիոնային բեռնվածությունների հաստատման ժամանակ:
- ԵՊՀ որակի ապահովման կենտրոնի հետ համատեղ շարունակվել է աշխատանքը ուսումնական դասընթացների ելքային կրթական արդյունքների սահմանման ուղղությամբ՝ չափելի գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների տեսքով:
- Վարչությունն իր մասնակցությունն է ունեցել ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի պահանջներին համապատասխանեցնելու նպատակով ՀՀ բարձրագույն մասնագիտական կրթության մասնագիտությունների նոր ցանկի վերանայման գործընթացին:
- Ուսանողների գիտելիքների գնահատման գործընթացի թափանցիկության և հրապարակայնության ապահովման նպատակով վարչության բոլոր բաժիններն իրենց գործունեությունն իրականացրել են՝ հետևելով ՀՀ Կառավարության, ԿԳ նախարարության և ԵՊՀ կանոնակարգերին ու պահանջներին:
- Ուսումնական գործընթացները բարելավելու նպատակով ԵՊՀ ուսումնամեթոդական վարչության ստորաբաժանումները կազմակերպել են ստուգումներ այդ գործընթացներին առնչվող գործառույթների շրջանակում:
- Քննաշրջաններին նախորդող ժամանակահատվածներում ուսանողների և դասախոսների շրջանում շարունակվել են բացատրական-մեկնաբանման աշխատանքները քննությունների անցկացման ընթացակարգերի, ուսանողների պարտականությունների և իրավունքների վերաբերյալ:
- Ֆակուլտետների հետ տարվել են աշխատանքներ քննաշրջանների և փոխատեղման արդյունքներն ուսանողների համար առավել հասանելի դարձնելու և այդ գործընթացն ավելի թափանցիկ դարձնելու ուղղությամբ:
- Ուսումնական գործընթացի արդյունավետությունը բարձրացնելու, պրոֆեսորադասախոսական կազմի աշխատածավալների օպտիմալացման, ինչպես նաև ուսումնական բեռնվածությունների կատարողականի վերահսկման նպատակով, բացի գործող ավտոմատ համակարգերի կատարելագործումից, վարչությունում ստեղծվել է պրոֆեսորադասախոսական կազմի տվյալների բազա, որը, բացի դասախոսի ուսումնական բեռնվածությունից, պարունակում է նաև յուրաքանչյուր դասախոսի վերջին չորս տարվա ուսանողական հարցումների և դասախոսների վերապատրաստվելու մասին ամփոփ տվյալները:

- Վարչության կողմից պարբերաբար կազմակերպվել են հանդիպումներ ամբիոնների գործավարլաբորանտների հետ՝ նրանց մեթոդական աջակցություն ցուցաբերելու նպատակով:
- Հաշվետու տարում ևս հաշվառվել է լսարանային ֆոնդը, և իրականացվել են աշխատանքներ արդյունավետ օգտագործման և դասերի կայացման ուղղությամբ:
- Միջին մասնագիտական պետական հաստատությունների շրջանավարտների կրթությունը ԵՊՀ-ում շարունակելու համար հաշվետու տարում ևս շարունակվել է ԵՊՀ-ի և այդ հաստատությունների միջև համագործակցության գործընթացը:
- ԵՊՀ-ի և 9 ավագ դպրոցների միջև կնքած պայմանագրերի համաձայն՝ շարունակվել է դրանց հետ համալսարանի համագործակցությունը, և նախատեսված է համալսարանի 13 ֆակուլտետի առանձին դասախոսների դասավանդումը հիշյալ դպրոցներում, իսկ դասավանդման ժամերը դարձյալ ներառվել են դասախոսների անհատական բեռնվածության մեջ:
- Ընթացիկ ուստարում իրականացվել է ԵՊՀ ուսանողական նպաստների, պետական և ներբուհական կրթաթոշակների հատկացման գործընթացը կրթության որակի ապահովման խիստ պահանջներով՝ առաջնորդվելով գործող կանոնակարգով: ՀՀ պետական բյուջեով նախատեսված միջոցների և ԵՊՀ ֆինանսական միջոցների հաշվին իրականացվել է ուսանողական նպաստների հատկացումը: Առաջադիմության արդյունքներով նպաստ է տրվել բակալավրիատի և մագիստրատուրայի 1339 ուսանողների, որոնցից 355-ը՝ բակալավրիատի 1-ին կուրսում, 354-ը՝ 2-րդում, 240-ը՝ 3-րդում, իսկ 387-ը՝ մագիստրատուրայի 1-ին կուրսում: Համակարգի փոփոխման են ենթարկվել բակալավրիատի 1-ին կուրսի 101 ուսանող (30,1%), 2-րդ կուրսի՝ 84 (24,9%), 3-րդ կուրսի՝ 41 (21,9%) և 76 ուսանող (20,3%) մագիստրատուրայի 1-ին կուրսում:
- ՀՀ պետական բյուջեով նախատեսված միջոցների և ԵՊՀ ֆինանսական միջոցների հաշվին շարունակվել է ուսանողական նպաստների հատկացումը: Առաջադիմության արդյունքներով նպաստ է տրվել բակալավրիատի և մագիստրատուրայի 1339 ուսանողների, որոնցից 355-ը՝ բակալավրիատի 1-ին կուրսում, 354-ը՝ 2-րդում, 240-ը՝ 3-րդում, իսկ 387-ը՝ մագիստրատուրայի 1-ին կուրսում: Համակարգի փոփոխման են ենթարկվել բակալավրիատի 1-ին կուրսի 101 ուսանող (30,1%), 2-րդ կուրսի՝ 84 (24,9%), 3-րդ կուրսի՝ 41 (21,9%) և 76 ուսանող (20,3%) մագիստրատուրայի 1-ին կուրսում:
- Հասարակական ակտիվություն ցուցաբերած բարձր առաջադիմությամբ ուսանողներին հատկացվել է կրթաթոշակ, բացի պետական կրթաթոշակից՝ հատկացվել են ԵՊՀ-ի և այլ կազմակերպությունների կողմից սահմանված անվանական կրթաթոշակներ, որոնց թիվը 58 է:
- Հաշվետու տարում ևս «Կրթության մասին» ՀՀ օրենքի համաձայն՝ բուհի վճարովի համակարգում սովորող ուսանողներին հատկացվել են ուսման վարձի զեղչեր: Այդ զեղչերից 1-ին կիսամյակում օգտվել է 1984 ուսանող, 2-րդ կիսամյակում՝ 2874: Նրանցից 1-ին կիսամյակում 1423-ը եղել են բակալավրիատի, 372-ը՝ մագիստրատուրայի ուսանողներ, և 189-ը՝ աշխատակիցների երեխաներ, իսկ 2-րդ կիսամյակում 2118-ը եղել են բակալավրիատի, 581-ը՝ մագիստրատուրայի ուսանողներ, և 175-ը՝ աշխատակիցների երեխաներ: Երկու կիսամյակներում կիրառված զեղչերի գումարը կազմում է ավելի քան 264 մլն դրամ: Կատարված գործընթացն ըստ ուսուցման ձևի, ֆակուլտետների, մասնագիտությունների, կուրսերի, զեղչված տոկոսի չափի, կարգավիճակի և գումարների մանրամասն ամփոփվել է առանձին գրքի տեսքով, որը ներկայացվել է նաև ԿԳՆ:
- ՏՏԿՀ կենտրոնում մշակված «SuperVision YSU» ծրագրի միջոցով Ուսումնամեթոդական վարչությունը շարունակել է առաջադիմության վերահսկման աշխատանքները՝ զեղչերի կիրառման և նպաստների հատկացման գործընթացն առավել հստակ և անթերի

կազմակերպելու նպատակով: Ինչպես նախորդ, հաշվետու ուստարում ևս ՏՏԿՀ կենտրոնում և Ուսումնամեթոդական վարչությունում շարունակվել են քննությունների արդյունքների մշակման ավտոմատացման խնդիրների վերաբերյալ ուսուցողական աշխատանքները ֆակուլտետների և կենտրոնների դեկանատների աշխատակիցների հետ՝ միտված համակարգչային այդ ծրագրից օգտվելու նրանց հմտությունների զարգացմանը:

- 2013-14 ուստարվանից «SuperVision YSU» ծրագրի միջոցով ֆակուլտետներում ներդրվել է ուսանողի ուսումնական քարտի էլեկտրոնային տարբերակը, որը հեշտացնում է ֆակուլտետներում ուսանողների անձնական գործի վարումը, ուսանողների տվյալների բազայի լրամշակումը և այլ գործընթացներ:
- Ուսումնամեթոդական վարչության կողմից կազմակերպվել և իրականացվել է ելքային արդյունքների վերահսկման ընթացքը: Ամփոփվել, այնուհետև ԿԳՆ են ներկայացվել ամփոփիչ ատեստավորման հանձնաժողովների նախագահների հաշվետվությունները:
- Առկա և հեռակա ուսուցման համակարգերում շարունակվել են կրթության որակի բարելավմանը նպաստող կարևոր գործոններից հանդիսացող դասավանդման արդյունավետության վերաբերյալ իրականացվող ուսանողական հարցումների և ԵՊՀ-ում ստացած կրթությունից շրջանավարտների բավարարվածության ամենամյա հարցումների կազմակերպումն ու իրականացումը:
- Շարունակվել են լսարաններում տեսախցիկների տեղադրման աշխատանքները, որոնց շնորհիվ իրականացվել է ամփոփիչ ատեստավորման արդյունքների բողոքարկման գործընթացը:
- 2013-2014 ուստարում պատրաստվել և շրջանավարտներին են հանձնվել 4904 դիպլոմ, որոնցից 2430-ը՝ առկա ուսուցման համակարգի բակալավրիատում, 1352-ը՝ մագիստրատուրայում, 750-ը՝ հեռակա ուսուցման համակարգի բակալավրիատում, 343-ը՝ մագիստրատուրայում, 1-ը՝ նախորդ տարիների 5-րդ կուրսի շրջանավարտի: Վերականգնվել և տրվել են շրջանավարտների 28 դիպլոմի կրկնօրինակներ:
- Հաշվետու ուստարում ևս Որակի ապահովման կենտրոնի հետ համատեղ վերամշակվել, տպագրվել և բակալավրիատի ու մագիստրատուրայի շրջանավարտներին է հանձնվել միջազգային չափանիշներին համապատասխան երկլեզու (հայերեն և անգլերեն) տարբերակով դիպլոմի հավելված:
- Հաշվարկվել և վերահսկվել է ուսանողական շարժը: Ձևակերպվել են ՀՀ զինված ուժերում ծառայելու, ազատման, տեղափոխման, վերականգնման, արտերկիր գործուղման, հիվանդությունների պատճառով տարկետման, ինչպես նաև ուսումնական գործընթացին առնչվող այլ հրամաններ:
- Հաշվետու տարում ևս ՀՀ ազգային վիճակագրական ծառայություն և ՀՀ ԿԳՆ են ներկայացվել 1-ԳՄ և 3-ԳՄ ձևաչափերով վիճակագրական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են քննությունների արդյունքները և շրջանավարտների վերաբերյալ այլ տվյալներ, ինչպես նաև ԵՊՀ պրոֆեսորադասախոսական կազմին առնչվող տեղեկատվություն:
- Ինչպես նախորդ, այնպես էլ հաշվետու ուստարում մշակվել են ամբիոնային բեռնվածությունների, զեղչերի, տեղափոխությունների և քննաշրջանների արդյունքների տվյալներն ու ամփոփվել առանձին գրքի ձևով:
- Նախապատրաստական համապատասխան աշխատանքներից հետո ուսումնական պլաններում նախատեսված պրակտիկաները իրականացնելու համար ներկայումս համալսարանն ունի 84 պայմանագրեր, որոնք կնքված են պետական և ոչ պետական տարբեր կազմակերպությունների, հիմնարկ-ձեռնարկությունների և նրանց ստորաբաժանումների հետ (ինչպիսիք են՝ ՀՀ նախագահի աշխատակազմը, ՀՀ վարչապետի աշխատակազմը, ՀՀ Ազգային

ժողովը, ՀՀ Սահմանադրական դատարանը, ՀՀ Գերագույն դատարանը, նախարարությունները, ՋԼՄ խմբագրությունները, դպրոցները, միջազգային կազմակերպությունների երևանյան ներկայացուցչությունները): Պրակտիկայի վայրերն ընտրելիս հաշվի են առնվել գործատուների պահանջները, որոնք հետագայում աշխատանքի տեղավորման հարցում կնպաստեն շրջանավարտների մրցունակ լինելուն: Այդ ամենի արդյունքում որոշ շրջանավարտներ աշխատանքի են անցել ՀՀ Ազգային ժողովում, Պաշտպանության նախարարությունում, դպրոցներում, դեղագործական կազմակերպություններում, արտադրական ձեռնարկություններում և այլ կազմակերպություններում: Առանձին դեպքերում անհատական կարգով պրակտիկաներ են կազմակերպվել ԵՊՀ-ի հետ համագործակցության պայմանագիր ունեցող այլ պետությունների առաջատար բուհերում և գիտահետազոտական կենտրոններում:

- Բացված նոր կրթական ծրագրերում մեծ ուշադրություն է դարձվել պրակտիկաների ծրագրերի կազմմանը:
- Արտադրական պրակտիկայի վայրերն ընտրելիս հաշվի են առնվում աշխատաշուկայի պահանջները, ուսանողների նախասիրությունները: Արտադրական (այդ թվում՝ մանկավարժական) պրակտիկա են անցել 5243 ուսանող (բակալավր և մագիստրոս): Հատուկ ուշադրություն է դարձվում ուսումնական (դաշտային) պրակտիկայի կազմակերպմանը, որն անցկացվում է ԵՊՀ-ի Բյուրականի և Հանքավանի հանգրվաններում (Աշխարհագրության և երկրաբանության, Կենսաբանության ֆակուլտետների ուսանողների համար), իսկ նույն ֆակուլտետների, ինչպես նաև Պատմության և Աստվածաբանության ֆակուլտետների մի շարք պրակտիկաներ կազմակերպվում են մեկօրյա կամ 2-4 օր տևողությամբ ավտոբուսային երթուղիների ձևով ՀՀ տարածքում և Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունում, ինչպես նաև քաղաքամերձ հետիոտն երթուղիներ: Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետի ուսանողների համար պրակտիկա է կազմակերպվել նաև Ռուսաստանի Դաշնությունում: Ուսումնական պրակտիկա են անցել 1397 ուսանող, որոնցից 897-ը՝ դաշտային:

ՄԻՆՉՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

Վարչության պետ՝ *Գալստյան Վաչագան Սարգսի*

Հաշվետու ուստարում դիմորդների մասնագիտական կողմնորոշմանը նպաստելու, իրազեկության մակարդակը բարձրացնելու համար մեծ աշխատանք է տարվել ավագ դպրոցների 2013-2014 ուստարվա շրջանավարտների հետ: Կազմակերպվել են հանդիպում-զրույցներ, քննարկումներ աշակերտների, նրանց ծնողների, ուսուցիչների հետ: Նրանց ներկայացվել են ԵՊՀ մասնագիտությունները, շարունակական կրթության և ընդհանուր հիմունքներով բակալավրի ծրագրով բուհ ընդունվելու կարգը: Այս գործընթացին ակտիվորեն մասնակցել են ֆակուլտետների դեկանները:

Շուրջ մեկ տասնյակ պետական քոլեջների հետ շարունակական կրթության վերաբերյալ կնքվել են պայմանագրեր: Երևանի պետական համալսարանում 14 մասնագիտությունների գծով կրթություն ստանալու նպատակով նշված քոլեջներից շուրջ 100 հայտ է ներկայացվել:

Հաշվետու ուսումնական տարում ևս վարչության աշխատակիցները ԵՊՀ բոլոր ֆակուլտետների դեկանների և պրոֆեսորադասախոսական կազմի աջակցությամբ կազմակերպել են ակնարկային և բովանդակային դասախոսություններ Երևան քաղաքի և ՀՀ մարզերի դպրոցների բարձր դասարանների աշակերտների համար: ԵՊՀ վարկանիշի բարձրացման, կրթօջախի մասին լիարժեք պատկերացում կազմելու նպատակով և խիստ կարևորելով հանրակրթական դպրոցների բարձր դասարանների աշակերտների մասնագիտական կողմնորոշման ուղղությամբ տարվող աշխատանքները՝ վարչությունը հաշվետու տարվա ընթացքում մայրաքաղաքի և մարզերի դպրոցների աշակերտների համար կազմակերպել է նպատակային ճանաչողական այցեր. ԵՊՀ-ում հյուրընկալված աշակերտները նաև դասախոսություններ են լսել տարբեր ֆակուլտետներում: Բնագիտական հոսքերի աշակերտների համար անցկացվել են լաբորատոր պարապմունքներ քիմիա, ֆիզիկա և կենսաբանություն առարկաներից: Ամբողջ տարվա ընթացքում կազմակերպվել են անվճար դասընթացներ ինֆորմատիկա, բանավոր հաղորդակցման մշակույթ, ստեղծագործական աշխատանք առարկաներից, որոնց մասնակցել են շուրջ 200 դիմորդներ:

2013-2014 ուսումնական տարում ԵՊՀ-ի կողմից առաջարկվող կրթական ծրագրերի և մասնագիտությունների մարքեթինգն ակտիվացնելու, անհրաժեշտ տեղեկատվությունը հասարակությանը, մասնավորապես դիմորդներին հասանելի դարձնելու նպատակով նախապատրաստվել և 2500 տպաքանակով հրատարակվել է «Դիմորդի ուղեցույց-2014» ձեռնարկը, որը բավականաչափ տեղեկություն է պարունակում ԵՊՀ ֆակուլտետների, մասնագիտությունների, հեռակա ուսուցման համակարգի, նախապատրաստական դասընթացների և ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղի մասին: Նույն նպատակով պատրաստվել են նաև ԵՊՀ-ն ներկայացնող գունավոր բուկլետներ՝ 2000 տպաքանակով: Ուղեցույցները և բուկլետները անվճար բաժանվել են հանրապետության բոլոր հանրակրթական հաստատություններին: Համալսարանի ինտերնետային կայքում դիմորդների հետ տարվող աշխատանքների լուսաբանումը կատարելագործվել է ինչպես հարց ու պատասխանի, այնպես էլ «Դիմորդի ուղեցույց»-ը կայքում տեղադրելու միջոցով:

Արդեն բարի ավանդույթ է դարձել հանրակրթական դպրոցների ավարտական դասարանների աշակերտների համար տարբեր առարկաների գծով օլիմպիադայի կազմակերպումը: Հաշվետու տարում այն անցկացվել է Երևանում, Գյումրիում, Վանաձորում, Իջևանում, Արարատում, Գավառում, Գորիսում և Արմավիրում: Նախորդ տարիների համեմատ՝ մեծացել է մասնակից դպրոցների աշխարհագրությունը, և աճել է մասնակիցների թիվը. ՀՀ 197 դպրոցներից օլիմպիադային մասնակցել է 2822 աշակերտ: Հաղթող են

ճանաչվել 393 մասնակիցներ, որոնցից 207-ը ԵՊՀ ղեկավարության կողմից հանդիսավոր պայմաններում պարգևատրվել են I, II, III կարգի դիպլոմներով, արժեքավոր գրքերով, 186-ը՝ գովասանագրերով և արժեքավոր գրքերով: Օլիմպիադայի մասնակիցների համար կազմակերպվել են հանդիպում ԵՊՀ ռեկտորի հետ, ինչպես նաև ֆակուլտետային «բաց դռներ»՝ ըստ նախասիրությունների:

2012-13թթ. Մինչհամալսարանական կրթության վարչությունը մեծ աշխատանք է տարել ՀՀ մարզերում (Շիրակ, Արարատ, Տավուշ, Արմավիր, Սյունիք, Գեղարքունիք), որտեղ ԵՊՀ կրթական ծրագրերի և մասնագիտությունների մասին անհրաժեշտ տեղեկատվություն ապահովելու նպատակով պաշտոնապես բացվել էին ԵՊՀ ներկայացուցչություններ, որոնց թվին հաշվետու տարում ավելացել է նաև Արագածոտնի մարզի ներկայացուցչությունը: ԵՊՀ-ն, հիմք ունենալով նախորդ տարիների համագործակցությունը ավագ դպրոցների հետ, հաշվետու ուստարում ևս համագործակցության պայմանագրեր է կնքել Երևանի 10 ավագ դպրոցների հետ՝ այդ թիվը հասցնելով 19-ի, մարզերում՝ 10-ի, իսկ պայմանագրային քոլեջների ընդհանուր թիվը հասցվել է 16-ի:

Այդ ավագ դպրոցներում ԵՊՀ տարբեր ֆակուլտետների 32 փորձառու դասախոսներ դասավանդել են հանրակրթական մի շարք դասընթացներ, որոնց վարձատրությունն իրականացվել է ԵՊՀ-ի միջոցների հաշվին: Նշված ծրագիրը բավականին մեծ արձագանք է ստացել ինչպես դպրոցների տնօրինության, այնպես էլ ծնողական խորհուրդների կողմից:

Մինչհամալսարանական կրթության վարչության կողմից կազմակերպվել են նաև ակնարկային դասախոսություններ մարզերի պայմանագրային ավագ դպրոցներում: 2013թ. հոկտեմբերին այդ այցերը եղել են Գորիսում, Բերդավանում, Վարդենիկում, Գյումրիում, Վանաձորում, Գուգարքում, իսկ 2014թ. ապրիլին՝ Գորիսում, Վանաձորում, Գուգարքում, Բերդավանում, Աբովյանում, Եղեգնաձորում, Վարդենիկում:

Դպրոցների տնօրեններն իրենց երախտագիտությունն ու գոհունակությունն են հայտնել այդ այցերի համար՝ աշակերտների մասնագիտական կողմնորոշման գործում նշելով դրանց կարևորությունը:

Հաշվետու ուստարում Մինչհամալսարանական կրթության վարչությունը մասնակցել է նաև Կրթության և գիտության նախարարության կողմից կազմակերպված «EXPO-2014»-ին՝ ԵՊՀ-ն ներկայացնելով «Դիմորդի ուղեցույց»-ի, բուկլետների և խորհրդատվության միջոցով:

Ինչպես յուրաքանչյուր տարի, հաշվետու ուստարում ևս վարչությունը առկա և հեռակա ուսուցման համակարգերի դիմորդների համար կատարել է մշտական տեղեկատվական աշխատանք՝ մեծապես օժանդակելով ԵՊՀ 2014թ. ընդունելության կազմակերպման գործընթացին:

Հաշվետու տարում վարչությունը ձգտել է կատարելագործել նախապատրաստական դասընթացների համակարգը՝ այդ նպատակով ձևավորելով դասընթացների լայն ընտրանի՝ ըստ կրթական ծրագրերի, և ապահովելով դրանց իրականացման ճկուն ժամանակացույց:

Նախապատրաստական դասընթացների կրթական ծրագրերի բովանդակությունն ու որակը ապահովելու, ավարտական քննությունների թեստեր պատրաստելու նպատակով ԵՊՀ պրոֆեսորադասախոսական կազմի առավել հմուտ և փորձառու ներկայացուցիչներից ձևավորվել է փորձագիտական խորհուրդ՝ ըստ հանրակրթական առարկաների: Ունկնդիրների ուսումը կազմակերպվել է փորձագիտական խորհրդի կողմից նախապես քննարկված և հաստատված ուսումնական պլաններով, որոնք համապատասխանում են ընդունելության քննությունների համար նախատեսված ծրագրերին: Դասավանդվող բոլոր առարկաներից 2014թ. փետրվար ամսին կազմակերպվել և անց են կացվել ստուգարքներ, ապրիլին՝ ստուգողական գրավոր աշխատանքներ, իսկ մայիսի վերջին տասնօրյակում՝ ավարտական քննություններ:

Ըստ ընտրած մասնագիտությունների՝ ունկնդիրների համար ուսուցումը կազմակերպվել է 12 հանրակրթական առարկաներից: Նախապատրաստական դասընթացներ բաժնի ունկնդիրների մեծ մասը, հաջողությամբ հանձնելով առկա ուսուցման ընդունելության միասնական և կենտրոնացված քննությունները, ընդունվել է ԵՊՀ տարբեր ֆակուլտետներ, իսկ մյուս մասը դիմելու է հեռակա բաժիններ:

ՀԵՏԲՈՒՀԱԿԱՆ ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

Վարչության պետ՝ *Աղասյան Ժասմեն Արտաշեսի*

Կրթական ծրագրերը՝ որակավորման բարձրացում
մասնագիտական վերապատրաստում
ստաժավորում
կրթական ծառայություններ

2013-2014 ուսումնական տարում Հետբուհական լրացուցիչ կրթության վարչության կողմից չորս կրթական ծրագրերով իրականացվել են հետևյալ աշխատանքները.

Ա. ՈՒՍՈՒՑՈՒՄ ԸՍՏ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐԻ

1. Ունկնդիրների թիվն ըստ կրթական ծրագրերի

Հ/հ	Կրթական ծրագրի անվանումը	Ունկնդիրների թիվը		
		ընդամենը	ԵՊՀ	այլ հաստա-տություններ
1.	Որակավորման բարձրացում	2023	2019	4
2.	Մասնագիտական վերապատրաստում	302	-	302
3.	Ստաժավորում	16	-	16
4.	Կրթական ծառայություններ	8	5	3
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ	**2349**	**2024**	**325**

2. ԵՊՀ պրոֆեսորադասախոսական կազմի որակավորման բարձրացում

2.1. Ըստ կրթական կառուցամասի մոդուլների և դասընթացների

Հ/հ	Մոդուլի և դասընթացի անվանումը	Ունկնդիրների թիվը
1.	**Անգլերենը ակադեմիական միջավայրում**	**207**
2.	**Տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ**	**536**
2.1.	Համակարգչային գրագիտություն	196
2.2.	Լսարանային ցուցադրությունների պատրաստում	180
2.3.	Կիրառական ծրագրային փաթեթներ (MATLAB, Mathematics)	39
2.4.	Ուսուցողական Case-փաթեթների պատրաստում	121
3.	**Մանկավարժական-հոգեբանական պատրաստություն**	**411**
3.1.	Դասավանդման, ուսումնառության և գնահատման ժամանակակից մեթոդներ	148
3.2.	Ուսումնական ծրագրերի մշակման հիմունքներ	48
3.3.	Կրթության հոգեբանություն	118

3.4.	Խոսքի մշակույթ (հռետորական արվեստ)	97
4.	**Մասնագիտական պատրաստություն**	**564**
4.1.	**Մասնագիտության արդի հիմնախնդիրները**	**316**
4.1.1.	Անգլերեն	53
4.1.2.	Մաթեմատիկա	29
4.1.3.	Կենսաբանություն	26
4.1.4.	Հոգեբանություն	25
4.1.5.	Տնտեսագիտություն	24
4.1.6.	Ֆիզիկա	19
4.1.7.	Փիլիսոփայություն	17
4.1.8.	Ժուռնալիստիկա	16
4.1.9.	Գերմաներեն	16
4.1.10.	Ինֆորմատիկա	15
4.1.11	Ֆրանսերեն	15
4.1.12	Գրականագիտություն	13
4.1.13.	Քաղաքագիտություն	13
4.1.14	Բուժպատրաստություն	12
4.1.15	Հայոց լեզու	11
4.1.16	Միջազգային հարաբերություններ	11
4.1.17	Քիմիա	1
4.2.	**Կամընտրական դասընթացներ**	**248**
4.2.1.	Անգլերեն	63
4.2.2.	Քիմիա	50
4.2.3.	Մաթեմատիկա	42
4.2.4.	Ֆրանսերեն	29
4.2.5.	Դիվանագիտական բանակցություն	17
4.2.6.	Ինֆորմատիկա	14
4.2.7.	Միջազգային հարաբերություններ	12
4.2.8.	Քաղպաշտպանություն	12
4.2.9.	Կրթության կառավարման հիմնախնդիրները	9
5.	**Որակավորման բարձրացման այլ ձևեր**	**305**
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ	**2023**

2.2. Ունկնդիրների թիվն ըստ ֆակուլտետների և դասընթացների

Հ/հ	Ֆակուլտետի և/ կամ ամբիոնի անվանումը	Ունկնդիրների թիվը ըստ դասընթացների												Ընդամենը
		Անգլերենը ակադեմիական միջավայրում	Հանձնակարգչային գրագիտություն	Լաբորատորային ցուցադրությունների պատրաստում	Կիրառական ծրագրային փաթեթներ	Ուսուցողական Case-փաթեթների պատրաստում	Դասավանդման, ուսումն. և գնահատ. ժամանակակից մեթոդներ	Ուսումնական ծրագրերի մշակման հիմունքներ	Կրթության հոգեբանություն	Խոսքի մշակույթ	Մասնագիտության արդի հիմնախնդիրները	Մասնագիտական այլ դասընթացներ	Որակավորման բարձրացման այլ ձևեր	
1.	Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի	3	8	10	10	3	4	-	4	-	17	30	4	**93**
2.	Ինֆորմ. և կիրառ. մաթեմատիկայի	2	4	5	11	2	4	-	4	4	21	18	8	**83**
3.	Ֆիզիկայի	4	6	10	7	3	5	1	2	2	13	7	6	**66**
4.	Ռադիոֆիզիկայի	3	2	1	3	1	1	-	-	-	11	-	1	**23**
5.	Քիմիայի	4	2	1	1	8	3	2	6	5	1	50	4	**87**
6.	Կենսաբանության	5	2	2	-	1	4	2	1	1	26	-	11	**55**
7.	Աշխարհագր. և երկրաբանության	5	2	-	1	-	2	-	6	1	-	-	2	**19**
8.	Տնտեսագիտության	10	14	10	2	12	12	7	4	3	24	1	15	**114**
9.	Փիլիսոփայության և հոգեբանության	14	13	13	-	1	9	-	5	5	41	-	23	**124**
10.	Սոցիոլոգիայի	8	11	11	-	2	9	-	4	4	-	-	22	**71**
11.	Պատմության	9	8	7	-	5	7	1	7	2	-	-	9	**55**
12.	Միջազգային հարաբերությունների	19	15	15	-	1	6	-	3	2	24	28	37	**150**
13.	Արևելագիտության	3	12	10	-	2	3	2	2	3	-	-	13	**50**
14.	Հայ բանասիրության	14	9	9	-	8	23	4	9	5	24	7	15	**127**
15.	Ժուռնալիստիկայի	6	7	4	-	2	4	-	-	3	16	-	9	**51**
16.	Ռուս բանասիրության	9	6	8	-	12	5	4	8	9	-	-	27	**89**
17.	Ռոմանագերման. բանասիրության	75	58	51	-	48	38	19	50	36	84	94	77	**630**
18.	Իրավագիտության	6	9	6	-	1	4	1	-	-	-	-	5	**32**
19.	Աստվածաբանության	-	1	1	-	-	2	-	-	-	-	-	3	**7**
20.	ՏՏԿՀ կենտրոն	-	4	4	4	4	-	-	-	-	-	-	3	**19**
21.	Միջազգային կրթական կենտրոն	2	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	**3**
22.	Ֆիզդաստիարակության և սպորտի	-	-	-	-	-	-	-	-	9	-	-	-	**9**
23.	Քաղաքաշտպանության	-	1	1	-	5	3	5	2	3	12	12	11	**55**
24.	Իջևանի մասնաճյուղ	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	**2**
25.	Այլ բուհեր	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	-	**3**
26.	Ազատ ունկնդիր	6	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	**7**
	Ընդամենը	**207**	**196**	**180**	**39**	**121**	**148**	**48**	**118**	**97**	**316**	**248**	**305**	**2023**

2.3. Աշխատանքների թիվն ըստ հետազոտական-մեթոդական կառուցամասի բաղադրիչների

Հ/հ	Ֆակուլտետի և/կամ ամբիոնի անվանումը	Կառուցամասի բաղադրիչները							Ընդամենը
		հոդված	մեթոդ. աշխ.	զեկու-ցում	ուսումն. ձեռն.	դասա-գիրք	մենա-գրութ.	ատեն. պաշտ.	
1.	Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի	32	-	34	4	2	-	-	**72**
2.	Ինֆորմ. և կիրառ. մաթեմատիկայի	5	-	13	1	-	-	-	**19**
3.	Ֆիզիկայի	112	1	73	3	-	-	2	**191**
4.	Ռադիոֆիզիկայի	37	-	13	1	-	-	1	**52**
5.	Քիմիայի	44	6	54	3	-	-	1	**108**
6.	Կենսաբանության	52	-	29	5	-	-	-	**86**
7.	Աշխարհագր. և երկրաբանության	9	-	5	2	-	-	-	**16**
8.	Տնտեսագիտության	35	1	10	3	-	4	1	**54**
9.	Փիլիսոփայության և հոգեբանության	53	5	63	4	-	5	3	**133**
10.	Սոցիոլոգիայի	31	-	17	9	-	4	1	**62**
11.	Պատմության	90	5	24	4	2	11	-	**136**
12.	Միջազգային հարաբերությունների	41	5	23	6	1	5	5	**86**
13.	Արևելագիտության	12	1	8	-	1	-	-	**22**
14.	Հայ բանասիրության	55	4	26	13	3	5	1	**107**
15.	Ժուռնալիստիկայի	8	4	9	2	-	1	-	**24**
16.	Ռուս բանասիրության	37	-	56	7	3	2	-	**105**
17.	Ռոմանագերմ. բանասիրության	169	4	59	14	16	5	11	**278**
18.	Իրավագիտության	29	3	10	21	1	10	1	**75**
19.	Աստվածաբանության	18	-	7	-	-	1	-	**26**
20.	ՏՏԿՀ կենտրոն	2	-	3	-	-	-	-	**5**
21.	Միջազգային կրթական կենտրոն	12	-	9	1	-	2	-	**24**
22.	Ֆիզդաստիարակության ամբիոն	-	-	3	1	-	-	-	**4**
23.	Քաղպաշտպանության ամբիոն	-	-	-	-	-	-	-	-
	Ընդամենը	**883**	**39**	**548**	**104**	**29**	**55**	**27**	**1685**

3. Մասնագիտական վերապատրաստում ըստ կրթական ծրագրերի

Հ/հ	Կրթական ծրագրի անվանումը	Ունկնդիրների թիվը
1.	ՀՀ Ազգային անվտանգության խորհրդի աշխատակազմի քաղաքացիական հատուկ ծառայողների վերապատրաստում	12
2.	ՀՀ պաշտպանության նախարարության աշխատակազմի զինվորականների վերապատրաստում	52
3.	ՀՀ պաշտպանության նախարարության աշխատակազմի քաղաքացիական հատուկ ծառայողների վերապատրաստում	44
4.	ՀՀ քաղաքացիական ծառայողների վերապատրաստում	182
5.	«Հոգեբանություն» մասնագիտությամբ վերապատրաստում	12
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ	**302**

4. Կրթական ծառայություններ

Հ/հ	Դասընթացի անվանումը	Ունկնդիրների թիվը		
		Ընդամենը	որից	
			ԵՊՀ	այլ հաստա-տություններ
1.	Անգլերեն (միջազգային հավաստագրում)	**6**	5	1
2.	Համակարգչային հմտություններ	**1**	-	1
3.	Հոգեբանություն	**1**	-	1
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ	**8**	**5**	**3**

Բ. ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԲԵՌՆՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

1. Ըստ կրթական ծրագրերի

Հ/հ	Կրթական ծրագրի անվանումը	Ժամաքանակը		
		ընդամենը	բեռնված.	ժամավճար
	Ա. Դասախոսների որակավորման բարձրացում	**3497**	1416	2081
	Բ. Մասնագիտական վերապատրաստում	**1729**		1729
1.	ՀՀ քաղծառայողների վերապատրաստում	834	-	834
2.	«Հոգեբանություն» մասնագիտությամբ վերապատրաստում	895	-	895
	Վարչական աշխատանք	**60**	-	60
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ	**5286**	**1416**	**3870**

2013-2014 ուստարում Երևանի պետական համալսարանում լրացուցիչ կրթությունը զարգացել է ըստ հիմնական կրթական ծրագրերի.

1. ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ԲԱՐՁՐԱՑՈՒՄ

1.1. Շարունակվել է կրեդիտային համակարգով ԵՊՀ պրոֆեսորադասախոսական կազմի որակավորման բարձրացման կրթագիտական ծրագիրը, որի դասընթացներին հաշվետու տարում մասնակցել է 2023 ունկնդիր: Անգլերենի դասընթացի 207 ունկնդրից 113-ը ստացել է ITEP միջազգային

հավաստագրում (B1, B2, C1, C2): Հաշվետու տարում առաջին անգամ դասընթացին մասնակցել է նաև փոխանակման ծրագրերում ընդգրկված 6 ուսանող:

1.2. Ծրագրի կրթական կառուցամասում առաջատարը եղել է մասնագիտական պատրաստության բաղադրիչը. 26 մասնագիտությամբ կազմակերպված դասընթացներին մասնակցել է 564 դասախոս:

1.3. Կրեդիտային համակարգը ակնհայտորեն խթանել է ԵՊՀ դասախոսների կրթական մոտիվացիան՝ նպաստելով նաև ակադեմիական շարժունությանը. ունկնդիրներից 305-ը հիմնական ծրագրից դուրս մասնակցել է ԵՊՀ-ում, ՀՀ-ում և արտերկրում (98 ունկնդիր) կազմակերպված մասնագիտական կատարելագործման տարբեր դասընթացների՝ կարճաժամկետ և երկարաժամկետ ծրագրերով՝ որակավորման բարձրացման իրենց հիմնական ծրագրի կատարողականին փոխանցելով 602 կրեդիտ (որից 359-ը՝ արտերկրից):

1.4. Հաշվետու տարում ակտիվացել է դասախոսների մասնակցությունը ծրագրի հետազոտական-մեթոդական կառուցամասին. 398 ունկնդիր ներկայացրել է 1690 աշխատանք: Սակայն պետք է նշել, որ դրանք ներառում են հիմնականում 2 բաղադրիչ՝ գիտական հոդված (891) և զեկուցում գիտաժողովում (548): Քիչ են ներկայացված մյուս բաղադրիչները՝ դասագիրք, մենագրություն, ուսումնական ձեռնարկ և ուսումնամեթոդական աշխատանք (ընդամենը՝ 226):

1.5. Հանրապետության տարբեր բուհերի 19 դասախոս համալսարանում կատարելագործվել է տարբեր ծրագրերով՝ միաժամանակ ծանոթանալով ԵՊՀ ամբիոնների կրթական և հետազոտական աշխատանքներին:

2. ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄ

2.1. Հասարակության հետ կապերի հետագա զարգացումն ապահովելու և հանրային ծրագրերում ԵՊՀ առավելագույն ներգրավումն իրագործելու նպատակով վարչությունը շարունակել է հարատև կրթության ծրագրերի իրականացումը 2 հիմնական ուղղությամբ՝ հանրային ծառայողների և հոգեբանների մասնագիտական վերապատրաստում:

2.2. ԵՊՀ-ում են վերապատրաստվել ՀՀ Ազգային անվտանգության խորհրդի, ՀՀ պաշտպանության նախարարության և պետական այլ կառույցների աշխատակազմերի 302 հանրային ծառայող և զինծառայող՝ 7 մասնագիտական կրթական ծրագրերով:

2.3. «Հոգեբանություն» մասնագիտությամբ 1,5-ամյա վերապատրաստման դասընթաց է կազմակերպվել զուգահեռաբար 2 խմբերի համար: 2-րդ տարվա խմբի 12 ունկնդիրներն ամփոփիչ ատեստավորում են անցել՝ հաջողությամբ ավարտելով դասընթացը:

2.4. Վարչությունը մասնագիտական աջակցություն և խորհրդատվություն է ցուցաբերել ԼՂՀ-ում քաղաքացիական ծառայողների վերապատրաստմանը՝ միաժամանակ երեք ծրագրով 5 դասախոս գործուղելով:

Վարչության պետը 2013թ. հոկտեմբերին մասնակցել է 2 հանդիպման՝

1. Մոսկվայում՝ «Բաումանի անվան համալսարանի հեռավար ուսուցման կենտրոնների աշխատանքը ԱՊՀ երկրների համալսարաններում» միջազգային խորհրդակցությանը՝ «Հեռավար ուսուցումը Երևանի պետական համալսարանում» զեկուցումով:

2. Երևանում՝ «Մասնագիտական կրթության որակի ապահովման համակարգերի մշակում և բարելավում» թեմայով ՈԱԱԿ-ի կազմակերպած վերապատրաստման երրորդ փուլին:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

Վարչության պետ՝ *Մարգարով Ալեքսանդր Ալեքսանդրի, քաղ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Երևանի պետական համալսարանը միջազգային համագործակցության պայմանագրեր և համաձայնագրեր ունի աշխարհի շուրջ 50 երկրների 229 համալսարանների, հաստատությունների և միջազգային կազմակերպությունների հետ: Առկա պայմանագրերի շրջանակներում յուրաքանչյուր ուսումնական տարվա ընթացքում տեղի են ունենում պրոֆեսորադասախոսական կազմի և ուսանողների փոխանակումներ: ԵՊՀ արևելագիտության ֆակուլտետի ուսանողները մասնակցում են Քուվեյթում գործող արաբերեն լեզվի կենտրոններում կազմակերպվող և տարբեր տևողություն ունեցող դասընթացներին (3 ամիս, 10 ամիս): Ռոստոկի համալսարանի հետ գործող պայմանագրի շրջանակում Ֆիզիկայի և Քիմիայի ֆակուլտետների պրոֆեսորադասախոսական կազմը և ուսանողները գործուղվում են մինչև 1 տարի ժամկետով՝ համապատասխանաբար համատեղ գիտահետազոտական աշխատանք կատարելու և ուսումնական վերապատրաստում անցնելու նպատակով: Ռուսաստանի Դաշնության Միջուկային հետազոտությունների միացյալ ինստիտուտում Ֆիզիկայի ֆակուլտետի լավագույն ուսանողներին գիտահետազոտական համատեղ աշխատանք կատարելու հնարավորություն է տրվում:

ԵՊՀ ուսանողներն ակտիվորեն մասնակցում են փոխանակման ծրագրերին՝ անցնելով լեզվի վերապատրաստման դասընթացներ: Ռուս բանասիրության ֆակուլտետի ուսանողները բուլղարերենի վերապատրաստում են անցնում Բուլղարիայի Սուրբ Կլիմենտ Օհրիդսկու անվան համալսարանում, ինչպես նաև հունարեն լեզվի դասընթացների են մասնակցում Հունաստանում՝ Սալոնիկի Արիստոտելի անվան համալսարանում: Վերջին դասընթացներին մասնակցում են նաև Պատմության ֆակուլտետի լավագույն ուսանողները: Ի դեպ, ուսանողները մասնակցում են նաև հունական «Յասոն» կրթամշակութային ծրագրին: Իտալիայի Կա՛ Ֆոսկարի համալսարանում իտալերենի վերապատրաստման դասընթացներին մասնակցում են Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետի ուսանողները:

Առավել ակտիվ շարունակվում է համագործակցությունը Արիզոնայի համալսարանի (ԱՄՆ), Սանկտ Պետերբուրգի պետական համալսարանի (Ռուսաստան), Կազանի Դաշնային համալսարանի (Ռուսաստան), Բոլոնիայի համալսարանի (Իտալիա), Արևելյան լեզուների և մշակույթների ազգային ինստիտուտի (Ֆրանսիա), Մոնպելիե-I համալսարանի (Ֆրանսիա), Պրովանսի համալսարանի (Ֆրանսիա), Մաղտըմգուլիի անվան թուրքմենական պետական համալսարանի (Թուրքմենստան), Քուվեյթի համալսարանի (Քուվեյթ), Կրակովի Յագելլոնյան համալսարանի (Լեհաստան) հետ: 2013-2014 ուսումնական տարվա ընթացքում պայմանագրեր են ստորագրվել ներքոնշյալ բուհերի, հետազոտական կենտրոնների, հիմնադրամների և ընկերությունների հետ.

- Բուխարեստի համալսարան, Ռումինիա
- Սըկտըվկարի պետական համալսարան, ՌԴ
- Ֆ. Մ. Դոստոևսկու անվան Օմսկի պետական համալսարան, ՌԴ
- Ուկրաինայի գիտությունների ազգային ակադեմիայի Կիևյան իրավունքի ինստիտուտ, Ուկրաինա
- Istituto di Alti Studi in Geopolitica e Scienze Ausiliarie, Իտալիա
- Տյումենի պետական համալսարան, ՌԴ
- Բելգորոդի պետական ազգային հետազոտական համալսարան, ՌԴ

- Դաղստանի պետական համալսարան, ՌԴ
- Համազգային հայ կրթական և մշակութային միության Լիբանանի Շրջանային վարչություն, Լիբանան
- Կոլեկտիվ անվտանգության վերաբերյալ պայմանագրի իրագործման համալսարանական լիգա
- Լե Մանի համալսարան, Ֆրանսիա
- Հայ կաթողիկե Մեսրոպյան վարժարան, Լիբանան
- Համազգային հայ կրթական և մշակութային միության կենտրոնական վարչություն, Լիբանան
- «Տնտեսագիտության բարձրագույն դպրոց» ազգային հետազոտական համալսարան, ՌԴ

Վերակնքվել են Արևելյան լեզուների և քաղաքակրթությունների ազգային ինստիտուտի (Ֆրանսիա), Ի. Ջավախիշվիլիի անվան Թբիլիսիի պետական համալսարանի (Վրաստան), Ֆլորենցիայի համալսարանի (Իտալիա), Քուվեյթի համալսարանի (Քուվեյթ) հետ ստորագրված պայմանագրերը:

Ինչպես և նախորդ տարիներին, այնպես էլ 2013-2014 ուսումնական տարում Երևանի պետական համալսարանն ակտիվ մասնակցություն է ցուցաբերել տարբեր միջազգային գիտաժողովների, սեմինարների և քննարկումների կազմակերպմանը: Միևնույն ժամանակ ԵՊՀ միջազգային համագործակցության վարչությունը տարբեր գիտակրթական միջոցառումների, սեմինարների, կրթական ծրագրերի և տեղեկատվական ցուցահանդեսների կազմակերպման գործում աջակցել է ՀՀ-ում գործող միջազգային կազմակերպություններին և ՀՀ-ում հավատարմագրված դեսպանություններին:

2013թ. հոկտեմբերի 29-ին Կրակովի Յագելլոնյան համալսարանի հետ համատեղ ԵՊՀ-ում կազմակերպվել է ««Արևելյան գործընկերություն» ծրագիրը և Հայաստանը. նպատակներ-պրակտիկա-մարտահրավերներ» թեմայով կլոր սեղան-քննարկում, որի կիզակետում քննարկվում էր Հայաստանի՝ Եվրոպական միությանը կամ Մաքսային միությանը միանալու հարցը:

2014թ. հունվարի 22-ին ԵՊՀ-ում կազմակերպվել է Տեմպուս ծրագրի ՊԻԿԱՍԱ նախագծի մեկնարկային հանդիպումը, որին մասնակցում էին արտասահմանյան տարբեր երկրների ներկայացուցիչներ:

2014թ. մարտի 24-ին ԵՊՀ-ում կազմակերպվել է միջազգային գիտաժողով՝ նվիրված թուրքմեն մեծ բանաստեղծ Մահթումկուլի Ֆրագիի 290-ամյակին, և կայացել է Մահթումկուլի Ֆրագիի բանաստեղծությունների հայերեն թարգմանությամբ ժողովածուի շնորհանդեսը:

2014թ. մարտի 24-ից 28-ը ԵՊՀ-ում Թբիլիսիի Ի. Ջավախիշվիլիի անվան պետական համալսարանի հետ համատեղ կազմակերպվել է «Հայ-վրացական գիտամշակութային կապերն ու տարածաշրջանային խնդիրները» թեմայով միջազգային գիտաժողով:

2014թ. մայիսի 15-ից 16-ը ԵՊՀ-ում կազմակերպվել են բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների Եվրոպական ասոցիացիայի (EURASHE) 24-րդ տարեկան վեհաժողովը և գիտաժողովը, որին ներկա են եղել հյուրեր Ֆրանսիայից, Լեհաստանից, Մեծ Բրիտանիայից:

2014թ. հունիսի 10-ից 12-ը ԵՊՀ-ում կազմակերպվել է Տեմպուսի La Manche ծրագրի չորրորդ հանդիպումը, որին ներկա են եղել հյուրեր Ֆրանսիայից, Լեհաստանից, Մեծ Բրիտանիայից, Պորտուգալիայից, Ուկրաինայից, Հունաստանից, Բելառուսից, Մոլդովայից:

2013-2014 ուսումնական տարում միջազգային միջոցառումներից առավել ուշագրավ է 2014թ. հունիսի 9-ից 13-ը ԵՊՀ-ի 95-ամյակին նվիրված միջոցառումների շարքը, որին ներկա էին հյուրեր տարբեր օտարերկրյա բուհերից և միջազգային ընկերություններից: Այդ շրջանակում 2014թ. հունիսի 11-ին կազմակերպվել է միջազգային գիտաժողով՝ «Կրթությունը 21-րդ դարում. խնդիրներ և մարտահրավերներ» թեմայով, որին ներկա են եղել հյուրեր Բուլղարիայից, Ռուսաստանից, Մոլդովայից, Ուկրաինայից, Վրաստանից:

ԵՊՀ-ի և արտասահմանյան համալսարանների և հաստատությունների հետ կնքված պայմանագրերի շրջանակներում հաշվետու տարում կազմակերպվել են փոխայցելություններ, որոնց ընթացքում քննարկվել են երկկողմանի հետաքրքրության ոլորտներ, իրականացվել են ճանաչողական այցեր՝ դրանով իսկ ամրապնդելով և էլ ավելի զարգացնելով արդեն առկա համագործակցությունները:

Այսպես՝

- 2013թ. սեպտեմբերի 18-ին Ճապոնիայի Սոկա համալսարանի հետ համագործակցության շրջանակում ԵՊՀ ռեկտորի գլխավորած պատվիրակությունը մեկնել է Ճապոնիա, որտեղ ԵՊՀ ռեկտոր Արամ Սիմոնյանը Սոկա համալսարանի ռեկտորի կողմից արժանացել է բուհի բարձրագույն մեդալի, իսկ համալսարանի ուսանողական միավորման ներկայացուցիչը բարեկամության պատվոգիր է հանձնել ԵՊՀ ռեկտորին:
- 2013թ. հոկտեմբերի 8-ին Ուրալի դաշնային համալսարանի հետ համագործակցության շրջանակում ԵՊՀ է այցելել Ուրալի դաշնային համալսարանի ուսանողական պատվիրակությունը՝ ԵՊՀ ուսանողական կառույցների հետ համագործակցելու, ուսանողական փոխանակման ծրագրերով այդ համագործակցությունն ամրապնդելու նպատակով:
- 2013թ. նոյեմբերի 10-ին ԵՊՀ պատվիրակությունը՝ ռեկտորի գլխավորությամբ, աշխատանքային այցով մեկնել է Թուրքմենստան՝ մասնակցելու «Կրթությունը, սպորտը և տուրիզմը հզորության և երջանկության դարաշրջանում» խորագրով միջազգային գիտաժողովին և ցուցահանդեսին: Աշխատանքային այցի ընթացքում պատվիրակության անդամները հանդիպել են թուրքմենական մի շարք բուհերի ղեկավարության հետ, քննարկել բուհերի հետագա համագործակցության ծրագրերը:
- 2014թ. փետրվարի 27-ին ճանաչողական այցով ԵՊՀ-ում հյուրընկալվել են մոլդովական երկու համալսարանների ներկայացուցիչներ՝ Քիշնևի պետական համալսարանից և Տիրասպոլի Շևչենկոյի անվան պետական համալսարանից: Այցի նպատակն էր ծանոթանալ գործընկեր բուհի գործունեությանն ու բուհում գործող օրինաչափություններին:
- 2014թ. մարտի 11-ին ԵՊՀ ռեկտորի գլխավորած պատվիրակությունը մեկնել է Ռուսաստան, որտեղ ստորագրվել է համաձայնագիր ԵՊՀ-ի և Բելգորոդի պետական ազգային հետազոտական համալսարանի միջև, որին առաջիկայում հետևելու են երկու համալսարանների առանձին ստորաբաժանումների միջև ստորագրվելիք պայմանագրերը:
- 2014թ. մարտի 27-ին ԵՊՀ է այցելել Քուվեյթի համալսարանի պատվիրակությունը՝ միջբուհական համագործակցության, ինչպես նաև կրթության ու գիտության ոլորտներում փոխգործակցության հեռանկարները քննարկելու համար: Արդյունքում ԵՊՀ-ի և Քուվեյթի համալսարանի միջև ստորագրվել է փոխանակման և համագործակցության պայմանագիր:
- 2014թ. մայիսի 13-ին ԵՊՀ ռեկտորի գլխավորած պատվիրակությունը մեկնել է Թուրքմենստան՝ մասնակցելու «Մահթումկուլի Ֆրագին և համամարդկային մշակութային արժեքները» խորագրով գիտաժողովին: Գիտաժողովի բացման արարողության ժամանակ ԵՊՀ ռեկտոր Արամ Սիմոնյանը Թուրքմենստանի նախագահի կողմից արժանացել է «Մահթումկուլի Ֆրագի» մեդալին:
- 2013-2014 ուստարում շարունակվել է համագործակցությունը Արիզոնայի նահանգային համալսարանի, Հարավային դաշնային համալսարանի հետ:
- 2013-2014 ուստարում շարունակվել է նաև համագործակցությունը Մոնպելիե 1, Մոնպելիե 3 համալսարանների հետ:
- ԵՊՀ-ի և ԱՊՀ երկրների Ցանցային համալսարանի միջև համագործակցության շրջանակում 2013-2014 ուսումնական տարում Ռուսաստանի Ազգերի բարեկամության համալսարան են գործուղվել 7 ուսանողներ՝ Միջազգային հարաբերությունների, Աշխարհագրության և երկրաբանության, Ռուս բանասիրության ֆակուլտետներից: 2013-2014 ուսումնական տարում Ռուսաստանի Ազգերի

բարեկամության համալսարանի հետ համագործակցության շրջանակում ավելացել է նոր մասնագիտացում՝ «Տուրիզմի միջմշակութային հաղորդակցություն և տուրիզմ» մասնագիտությամբ:

- 2013-2014 ուստարում շարունակվել է համագործակցությունը Սանկտ Պետերբուրգի պետական համալսարանի հետ, որի շրջանակում նախատեսվում է ԵՊՀ ասպիրանտի ատենախոսության պաշտպանությունը վերոհիշյալ համալսարանում:
- Պրովանսի համալսարանի հետ համագործակցության շրջանակում շարունակվել են ԵՊՀ-ի և Պրովանսի համալսարանի տարբեր ֆակուլտետների միջև ուսանողական փոխանակումները:

Այս շրջանակներում կազմակերպվել են ԵՊՀ ռեկտորի և օտարերկրյա համալսարանների պատվիրակությունների հետ անհատական հանդիպումներ, որոնց ընթացքում քննարկվել են երկկողմանի համագործակցության և գիտահետազոտական ու կրթության զարգացմանը վերաբերող հարցեր:

Հաշվետու տարվա ընթացքում ԵՊՀ են ժամանել մի շարք պատվիրակություններ Ռուսաստանի Դաշնությունից, Գերմանիայից, Եգիպտոսի Արաբական Հանրապետությունից, Քուվեյթից, Թուրքմենստանից, Ֆրանսիայից, Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներից:

2013-2014 ուսումնական տարվա ընթացքում կազմակերպվել են հանդիպումներ ՀՀ-ում միջազգային կազմակերպությունների ներկայացուցիչների, ինչպես նաև ՀՀ-ում արտակարգ և լիազոր դեսպանների հետ: Համալսարան են ժամանել օտարերկրյա համալսարանների պրոֆեսորներ՝ ԵՊՀ տարբեր ֆակուլտետներում և կենտրոններում մասնագիտական դասընթացներ անցկացնելու նպատակով:

Այսպես՝

- 2013թ. սեպտեմբերի 30-ին «Հարավային Կովկասում Եվրամիության, մասնավորապես՝ Գերմանիայի արտաքին քաղաքականության հիմնական ուղղություններն ու տարածաշրջանային զարգացումները և այդ կոնտեքստում Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտությունը, դրա հնարավոր զարգացումները» թեմայով դասախոսությամբ հանդես է եկել ՀՀ-ում ԳԴՀ նախկին դեսպան Հանս-Յոհեն Շմիդտը:
- 2013թ. հոկտեմբերի 9-ին Իրավագիտության ֆակուլտետ է այցելել Ռուսաստանի Դաշնության Սահմանադրական դատարանի նախագահի տեղակալ, իրավագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր Սերգեյ Մարվրինը, ով ֆակուլտետի ուսանողներին ներկայացրել է ՌԴ Սահմանադրական դատարանի կառուցվածքը, աշխատանքային գործընթացներն ու կարգերը, կառույցի առջև ծառացած խնդիրները և դրանց լուծման ուղղությամբ տարվող աշխատանքները:
- 2013թ. նոյեմբերի 5-ին ԵՊՀ է այցելել Լիտվայի Հանրապետության նորանշանակ արտակարգ և լիազոր դեսպան Էրիկաս Պետրիկասին, ով հանդիպել է ԵՊՀ ռեկտորի հետ, հետաքրքրվել համալսարանի գործունեությամբ:
- 2013թ. նոյեմբերի 5-ին ԵՊՀ է այցելել Ղազախստանի արտակարգ և լիազոր դեսպան Այիմդոս Բոզժիգիտովը: Այցի հիմնական նպատակն էր էլ ավելի խորացնել ԵՊՀ-ի և Աստանայի Լ. Ի. Գումիլյովի անվան համալսարանի միջև համագործակցությունը:
- 2013թ. նոյեմբերի 7-ին ԵՊՀ է այցելել Եվրասիական տնտեսական հանձնաժողովի կոլեգիայի նախագահ Վիկտոր Խրիստենկոն, ով համալսարանականների հետ հանդիպման ժամանակ հանդես է եկել Մաքսային միության ստեղծման ու դրան նպաստող քաղաքական ու տնտեսական իրադարձությունների, Եվրասիական տնտեսական հանձնաժողովի, ինչպես նաև Հայաստանի՝ Մաքսային միությանն անդամակցելու հեռանկարների մասին դասախոսությամբ:

- 2013թ. դեկտեմբերի 11-ին ԵՊՀ է այցելել ԱՄՆ-ի արտակարգ և լիազոր դեսպան Ջոն Հեֆֆերնը, ով մասնակցել է Հետազոտական ռեսուրսների կովկասյան կենտրոնի գործունեության տասնամյակին նվիրված միջոցառմանը:
- 2014թ. մարտի 4-ին ԵՊՀ է այցելել Իրանի Իսլամական Հանրապետության արտակարգ և լիազոր դեսպան Մոհամմադ Ռեյիսին, ով Միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետի ուսանողներին ներկայացրել է Իսլամական հեղափոխության հաղթանակից հետո Իրանի անցած փուլերը և խոսել պետության որդեգրած առաջնահերթությունների մասին:
- 2014թ. մարտի 18-ին ԵՊՀ է այցելել հանրային միջազգային իրավունքի պրոֆեսոր, դր. Ֆաբիան Ռաիմոնդոն, ով ԵՊՀ ուսանողների համար հանդես է եկել «Մալվինյան հարցը» թեմայով զեկույցով:

Հաշվետու տարում ԵՊՀ-ում շարունակվել է օտարերկրյա մասնագետների դասավանդումը: 2013-2014 ուսումնական տարում ԵՊՀ-ում դասավանդել են ԱՄՆ-ից, Եգիպտոսից, Գերմանիայից, Լեհաստանից, Իրանից, Վրաստանից, Սիրիայից, Լիբանանից, Հնդկաստանից, Ավստրալիայից և Ռուսաստանից ժամանած դասախոսներ: Օտարերկրյա դասախոսներին ԵՊՀ գրադարանից անվճար օգտվելու հնարավորություն է տրվել, նրանք ապահովվել են աշխատանքի համար անհրաժեշտ պայմաններով, կազմակերպվել են նաև մշակութային ծրագրեր և ճանաչողական այցեր: ԵՊՀ ֆակուլտետներում շարունակվել է գերմաներեն, իսպաներեն, պորտուգալերեն, լեհերեն և արաբերեն լեզուների դասավանդումը:

ԵՊՀ-ն այսօր լայնորեն ներգրավված է միջազգային ծրագրերում և հանդիսանում է Համալսարանների միջազգային ընկերակցության, Եվրոպական համալսարանների ընկերակցության, Եվրասիական համալսարանների ընկերակցության, Սևծովյան երկրների համալսարանների ցանցի ընկերակցության, Ռեկտորների ռուսաստանյան միության և Համալսարանների ղեկավարների միջազգային ընկերակցության լիիրավ անդամ, Ֆրանկոֆոն համալսարանների միջազգային ասոցիացիայի անդամ, Կոլեկտիվ անվտանգության վերաբերյալ պայմանագրի իրագործման համալսարանական լիգայի անդամ:

2013-2014 ուստարում ԵՊՀ ստորաբաժանումներն ու մասնագետները, ինչպես նաև բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողները մասնակցել են տարբեր գիտական միջոցառումների, սեմինարների, արտասահմանյան գիտական և կրթական ծրագրերի: Իրականացվել են նաև միջբուհական փոխանակման ծրագրեր:

Հաշվետու տարում առավել ուշագրավ են՝

- Ֆակուլտետներին ներկայացված Գերմանական ակադեմիական փոխանակման ծառայության (DAAD) և Բաց հասարակության ինստիտուտի (OSI) կողմից 2013-2014 ուսումնական տարվա համար ուսանողներին, ասպիրանտներին և գիտնականներին առաջարկված մի շարք դրամաշնորհային ծրագրերը:
- Հունաստանի Հանրապետության կրթության նախարարության կողմից ներկայացված 2013-2014 ուսումնական տարում Հունաստանի բարձրագույն ուսումնական հաստատություններում սովորելու համար կրթաթոշակային ծրագրի մրցույթը, որի մասին տեղեկացվել են ԵՊՀ ֆակուլտետները:
- 2013-2014թ. ուստարում ԵՊՀ ուսանողներին ներկայացված ERASMUS MUNDUS միջազգային կրթական ծրագիրը, որի նպատակն է խթանել համագործակցությունը բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների միջև, ընդլայնել ուսանողների, դասախոսների և հետազոտողների փոխանակումները և աջակցել շարժունությանը հատկապես ոչ Եվրոպական միության անդամ երկրներից դեպի Եվրոպական միության անդամ երկրներ:

- IREX (Միջազգային հետազոտությունների և փոխանակման խորհուրդ)-ի կողմից ԵՊՀ ուսանողներին և շրջանավարտներին ներկայացված կրթական փոխանակման ծրագրերը:
- Գերմանիայի Բունդեսթագի կողմից հայտարարված «Միջազգային խորհրդարանական կրթաթոշակ» ծրագիրը:

ԵՊՀ ստորաբաժանումները և մասնագետները տեղեկացվել են տարբեր ոլորտներում՝ քաղաքագիտություն, իրավագիտություն, սոցիոլոգիա, մաթեմատիկա և այլն, կրթաթոշակների, համագործակցության ծրագրերի, միջազգային գիտաժողովների վերաբերյալ, ինչպես նաև ստացել են օժանդակություն հայտերի լրացման գործում:

- Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետը տեղեկացվել է Իսպանիայի Կադիսի համալսարանի «Միջազգային շարժունակության 100 կրթաթոշակներ» ծրագրի շրջանակում 2013-2014 ուստարվա համար հատկացված կրթաթոշակային ծրագրի վերաբերյալ:
- Միջազգային հարաբերությունների, Տնտեսագիտության, Պատմության ֆակուլտետները տեղեկացվել են Հայաստանում ԱՄՆ դեսպանատան կողմից կազմակերպված «Հայաստան. քաղաքական և տնտեսական հեռանկարներ» թեմայով կլոր սեղան-քննարկման վերաբերյալ:
- Ֆակուլտետները տեղեկացվել են Բաց հասարակության հիմնադրամներ-Հայաստան կազմակերպության հետազոտությունների դրամաշնորհային ծրագրի վերաբերյալ:
- Արևելագիտության, Միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետները տեղեկացվել են ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի «UNESCO-Sharjah Prize for Arab Culture» մրցույթի վերաբերյալ:
- Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետը տեղեկացվել է Ֆրանսիայի Էքս-Մարսել համալսարանի հատկացրած կրթաթոշակների վերաբերյալ:
- Ֆակուլտետները տեղեկացվել են ԱՄՆ դեսպանատան հայտարարած Ֆուլբրայթ կրթաթոշակային ծրագրի վերաբերյալ:
- Ֆակուլտետները տեղեկացվել են Հենրիխ Բյոլի անվան ֆոնդի կրթաթոշակային ծրագրի վերաբերյալ:
- Ուսանողական խորհուրդը տեղեկացվել է Հայաստանում ԱՄՆ դեսպանատան կազմակերպած «Ուսանողական խորհուրդների դերը համալսարանական կյանքում» թեմայով կլոր սեղան-քննարկման վերաբերյալ:
- Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետը տեղեկացվել է Հայաստանում ԱՄՆ դեսպանատան կազմակերպած «Ընտանեկան բռնություն» թեմայով կլոր սեղան-քննարկման վերաբերյալ:
- Ֆակուլտետները տեղեկացվել են Սանկտ Պետերբուրգի պետական համալսարանի ուսանողների փոխանակման ծրագրի վերաբերյալ:
- Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետը տեղեկացվել է Գերմանիայի Լյուդվիգշվագեն համալսարանում սովորելու հնարավորության վերաբերյալ:
- Ֆակուլտետները տեղեկացվել են Բուդապեշտի Կենտրոնական եվրոպական համալսարանի գիտահետազոտական աշխատանքների մրցույթի վերաբերյալ:
- Ֆակուլտետները տեղեկացվել են Լեհաստանում անցկացվելիք «Հումանիտար և սոցիալական գիտությունների ակտուալ խնդիրները» թեմայով որակավորման բարձրացման դասընթացի վերաբերյալ:
- Միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետը տեղեկացվել է Ֆրանսիայի Կառավարման ազգային դպրոցի հանրային կառավարման ոլորտին վերաբերող դասընթացների վերաբերյալ:
- Միջազգային հարաբերությունների, Իրավագիտության, Պատմության, Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետները տեղեկացվել են Պրահայում կազմակերպվելիք ամառային դպրոցի վերաբերյալ:

- Ռուս բանասիրության ֆակուլտետի ուսանողները տեղեկացվել են Բուլղարիայի Սոֆիայի Սբ. Կլիմենտ Օհրիդսկի համալսարանում կազմակերպվելիք բուլղարերեն լեզվի, գրականության և մշակույթի ամենամյա ամառային դասընթացների վերաբերյալ:
- Միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետը տեղեկացվել է Կորեայի Կառավարության մագիստրոսական կրթաթոշակային ծրագրի վերաբերյալ:
- Արևելագիտության, Սոցիոլոգիայի, Միջազգային հարաբերությունների, Պատմության ֆակուլտետները տեղեկացվել են Քարնեգի հետազոտական կրթաթոշակային ծրագրի վերաբերյալ:
- Արևելագիտության ֆակուլտետը տեղեկացվել է Եգիպտոսի Արաբական Հանրապետության բարձրագույն կրթության նախարարության կողմից արաբերեն լեզվի ուսուցման համար 2014-2015 ուստարում ՀՀ քաղաքացիների համար հատկացված կրթաթոշակային ծրագրի վերաբերյալ:
- Ֆակուլտետները տեղեկացվել են ՌԴ «Տնտեսագիտության բարձրագույն դպրոց» ազգային հետազոտական համալսարանի կազմակերպած միջազգային օլիմպիադայի վերաբերյալ:
- Արևելագիտության ֆակուլտետը տեղեկացվել է Քուվեյթի համալսարանի արաբերեն լեզվի ուսուցման կենտրոնում 2014-2015 ուստարում սովորելու հնարավորության վերաբերյալ:
- Ֆակուլտետները տեղեկացվել են Հնդկաստանի Կառավարության Մշակութային հարաբերությունների հնդկական խորհրդի կրթաթոշակային ծրագրի վերաբերյալ:
- Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետը տեղեկացվել է Օլդենբուրգի Կառլ Վոն Օսիեցկի համալսարանում կազմակերպվելիք շրջակա միջավայրի պաշտպանության միջազգային գիտաժողովի վերաբերյալ:
- Աստվածաբանության ֆակուլտետը տեղեկացվել է Սալոնիկի Արիստոտելի համալսարանում կազմակերպվելիք ամառային դասընթացների վերաբերյալ:
- Ֆակուլտետները տեղեկացվել են Հետազոտական ռեսուրսների կովկասյան կենտրոնի կրտսեր հետազոտողների դրամաշնորհային ծրագրի վերաբերյալ:
- Ֆակուլտետները տեղեկացվել են Ֆրանսիայի Կառավարության հատկացրած կրթաթոշակային ծրագրերի վերաբերյալ՝ Ֆրանսիայի ուսումնական հաստատությունների մագիստրատուրայում և ասպիրանտուրայում ուսանելու ու գիտական հետազոտություններ կատարելու համար:
- Ֆակուլտետները տեղեկացվել են Վիշեգրադի միջազգային հիմնադրամի դրամաշնորհային ծրագրի վերաբերյալ:
- Եվրոպական ուսումնասիրությունների կենտրոնը, Միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետը տեղեկացվել են Հարավային Կովկասում կոնֆլիկտի կանխարգելման թեմայով Հայաստանում և Վրաստանում կազմակերպվելիք միջազգային ամառային դպրոցի վերաբերյալ:
- Ֆակուլտետները տեղեկացվել են Վարշավայի տնտեսագիտական դպրոցի կազմակերպած ամառային դպրոցի վերաբերյալ:
- Ֆակուլտետները տեղեկացվել են «Արփա» հիմնարկի հայտարարած Նորարարության մրցույթի վերաբերյալ:
- Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետը տեղեկացվել է Իտալիայի դեսպանատան հատկացրած կրթաթոշակային տեղերի մրցույթի վերաբերյալ:

ԵՊՀ ֆակուլտետներից ստացված արձագանքների շնորհիվ ԵՊՀ մասնագետներին և ուսանողներին հնարավորություն է տրվել մասնակցելու վերոհիշյալ գիտակրթական սեմինարներին, գիտաժողովներին, կրթական և հետազոտական ծրագրերին: Միջազգային համագործակցության վարչությունն ապահովել է համալսարանականների արտասահման գործուղվելն ու գիտաուսումնական փոխանակումները: Այսպես՝ հաշվետու տարում համալսարանականներն առավել հաճախ գործուղվել են Ռուսաստան, Վրաստան, Գերմանիա, ԱՄՆ, Իտալիա:

2013-2014 ուստարում ԵՊՀ-ում իրականացված դրամաշնորհները

	Դրամաշնորհի անվանումը	Ղեկավար
1.	Erasmus Mundus IANUS (Inter-Academic Network Erasmus Mundus)	Ջիննի Վեյթսման
2.	Erasmus Mundus BACKIS (Between Black and Caspian Seas)	Հայկուհի Մկրտչյան
3.	Erasmus Mundus WEBB (Whole Europe Beyond Borders)	Նաիրա Մնացականյան
4.	Erasmus Mundus ELECTRA (Enhancing Learning in ENPI Countries through Clean technologies and Research related Activities)	Նաիրա Մնացականյան
5.	Erasmus Mundus EMBER (Erasmus Mundus Broadening Educational Experiences)	Նաիրա Մնացականյան
6.	Erasmus Mundus HUMERIA (Humanities, Education, Research, International relations, Arts)	Հայկուհի Մկրտչյան
7.	Tempus Cap4Com «Բուհ-ձեռնարկություն համագործակցության խթանումը ՀՀ-ում, Ուկրաինայում և Վրաստանում հմտությունների վրա հիմնված վերապատրաստումների նպատակով»	Ալեքսանդր Մարգարով
8.	Tempus LaMANCHE «Փոփոխությունների ուղղորդումն ու կառավարումը բարձրագույն կրթության ոլորտում»	Ալեքսանդր Մարգարով
9.	Tempus ATHENA «Կայուն և ինքնավար բարձրագույն կրթության համակարգերի խթանումը Արևելյան հարևանության տարածաշրջանում»	Արամ Սիմոնյան, Ալեքսանդր Գրիգորյան, Մենուա Սողոմոնյան
10.	Tempus PICASA (Promoting Internationalization of HEIs in Eastern Neighborhood Countries through Cultural and Structural Adaptations)	Ալեքսանդր Մարգարով
11.	Tempus PACT (Project Actors Capacity Training in Caucasus)	Վաչե Քալաշյան

Erasmus Mundus IANUS, BACKIS, WEBB, ELECTRA, EMBER, HUMERIA ծրագրերի հիմնական նպատակը ուսանողական, դասախոսական և վարչական անձնակազմի փոխանակումներն են ԵՄ անդամ և թիրախային երկրների միջև: Ծրագրերի դիմումների ընդունման առաջին շրջափուլի ավարտին ԵՊՀ-ից եվրոպական բուհեր են մեկնել ընդհանուր առմամբ 35 մասնակից, իսկ ԵՊՀ են ժամանել 8 արտասահմանցիներ, որոնց շարքում ընդգրկված են ինչպես բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողներ, այնպես էլ դասախոսական ու վարչական անձնակազմի ներկայացուցիչներ:

2013-2014 ուստարում շարունակվել է Tempus Cap4Com դրամաշնորհային ծրագիրը, որը միտված է ամրապնդել ՀՀ-ի, Ուկրաինայի ու Վրաստանի համալսարանների կարողությունները՝ դրանք շուկայական տնտեսությանը համապատասխանեցնելու նպատակով:

2012 թ-ին մեկնարկած և երեք տարի տևողությամբ Tempus LaMANCHE ծրագրի հիմնական նպատակն է Հայաստանում, Բելառուսում, Վրաստանում, Մոլդովայում և Ուկրաինայում խթանել բարձրագույն կրթության (ԲԿ) արդիականացումը: LA MANCHE կոնսորցիումը 29 հաստատությունների համագործակցություն է, որում ընդգրկված են Արևելյան հարևանության տարածաշրջանի 23, ԵՄ՝ 5 բուհեր և մեկ բրիտանական բիզնես կազմակերպություն: Կոնսորցիումը ներկայացնում է 10 երկրներ՝ 5 գործընկեր երկրներ Արևելյան հարևանության տարածաշրջանից՝ Հայաստան, Բելառուս, Վրաստան, Մոլդովա և Ուկրաինա, և 5 ԵՄ երկրներ՝ Բուլղարիա, Ֆրանսիա, Հունաստան, Պորտուգալիա և Միացյալ Թագավորություն:

Tempus SuToMa ծրագիրն իրականացվում է կովկասյան երեք երկրների մասնակցությամբ՝ Հայաստան, Վրաստան և Ադրբեջան, և նույնպես նախատեսված է 3 տարի ժամկետով: Ծրագրի հիմնական նպատակն է ձևավորել 12 նոր առարկաներ, որոնք հետագայում դասավանդվելու են վերոնշյալ երեք երկրների բարձրագույն ուսումնական հաստատություններում:

Tempus ATHENA ծրագիրը միտված է նպաստելու բարձրագույն կրթության համակարգերի արդիականացմանը ՀՀ-ում, Մոլդովայում և Ուկրաինայում: Ծրագրի համակարգողը Եվրոպական համալսարանների ասոցիացիան է: ՀՀ-ից ընդգրկված են ԵՊՀ-ն, Գավառի պետական համալսարանը, ՀՊՃՀ-ն, Պետական համալսարանների ռեկտորների խորհուրդը, ՀՀ կրթության և գիտության նախարարությունը: Ծրագրի հիմնական նպատակն է բարելավել ինստիտուցիոնալ և ֆինանսական ինքնավարությունն ու հաշվետվողականությունը, այն է՝ բուհերի կարողությունները: ATHENA-ն դասվում է կառուցվածքային գործողությունների շարքին և համակարգային մոտեցում է ենթադրում՝ ներառելով ազգային պետական իշխանության մարմիններին և այլ շահակիցներին (տեղական աշխատաժողովներ և վերապատրաստումներ, սեմինարներ): Ծրագիրը ռազմավարական շրջանակներ և միջոցառումների պլաններ կմշակի ազգային մակարդակում տևական կառուցվածքային փոփոխություններ կատարելու համար:

Tempus PICASA ծրագրի առաջնային նպատակներից է բուհերի կառավարման կառուցվածքային ու մշակութային բաղադրիչներում միջազգայնացման գործընթացների զարգացման և ինտեգրման միջոցով նպաստել Արևելյան հարևանության տարածքի՝ Հայաստանի, Վրաստանի, Բելառուսի և Ուկրաինայի բարձրագույն կրթական համակարգերի ճանաչմանը:

Tempus PACT ծրագրի նպատակն է աջակցել և վերապատրաստել ծրագրի աշխատակիցներին, երիտասարդ գիտնականներին, հետբուհական համակարգում սովորող ուսանողներին և հայ, վրացի ու ադրբեջանցի երիտասարդ դասախոսներին՝ հետազոտական աշխատանքներ կատարելու:

Արտերկրից ԵՊՀ-ում սովորող ուսանողները

2013-2014 ուստարում ԵՊՀ ֆակուլտետներում սովորել են 477 օտարերկրացի ուսանողներ և ասպիրանտներ, այդ թվում՝ 34 ուսանող Միջազգային կրթական կենտրոնում (ՄԿԿ), բակալավրիատում՝ 253 (224-ը՝ վճարովի, 29-ը՝ անվճար հիմունքներով), մագիստրատուրայում՝ 89 (65-ը՝ վճարովի, 24-ը՝ անվճար հիմունքներով), ասպիրանտուրայում՝ 38 (36-ը՝ վճարովի, 2-ը՝ անվճար հիմունքներով) և հեռակա՝ 40 ուսանող: Վճարովի հիմունքներով սովորող օտարերկրացիներից գանձված ուսման վարձը կազմել է 188.215.000 դրամ:

2013-2014 ուստարվա օտարերկրյա ուսանողների, ասպիրանտների, ստաժորների, հեռակա ուսանողների կազմը.

Արտերկրից ԵՊՀ-ում սովորած օտարերկրյա ուսանողների կազմը 2008-2014 տարիների ընթացքում

N	Կարգավիճակը	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	ՄԿԿ	67	28	41	29	56	34
2.	Բակալավրիատ	343	303	251	225	226	253
3.	Մագիստրատուրա	69	52	40	62	80	89
4.	Ասպիրանտուրա	404	320	244	104	63	38
5.	Ստաժորներ	-	6	6	12	14	23
6.	Հեռակա ուսուցում	20	36	51	59	49	40
	Ընդամենը	903	745	633	491	488	477

2013-2014 ուստարվա ընթացքում «Գալուստ Գյուլբենկյան» հաստատության կողմից հատուցվել են համալսարանի 32 երիտասարդ գիտնականների արտասահմանյան կարճաժամկետ գործուղումների (գիտական կոնֆերանսներ, սեմինարներ, դասընթացներ և այլն) ծախսերը՝ ընդամենը 56.000 ԱՄՆ դոլարի չափով:

«Գալուստ Գյուլբենկյան» հիմնադրամի և ՀԲԸՄ կողմից փոխհատուցվել են համալսարանում սովորող 46 սիրիահայ ուսանողների և մագիստրանտների ուսման վարձերի 60%-ը:

«Գալուստ Գյուլբենկյան» հիմնադրամի կողմից ֆինանսավորվել են նաև համալսարանական կյանքի այլ բնագավառներ, այդ թվում՝ գիտաուսումնական գրականության հրատարակություն, «Բանբեր Երևանի համալսարանի» գիտական պարբերականի հրատարակության օժանդակություն և այլն:

ԵՊՀ հրատարակչության և «Գալուստ Գյուլբենկյան» հաստատության հետ բանակցություններ են տարվել գիտական և ուսումնական գրականության հրատարակման վերաբերյալ: Կազմակերպվել է լույս տեսնող և նախկինում հրատարակված գրականության առաքումը Լիբանանի, Սիրիայի և Իրանի հայկական համայնքների մշակութային, ուսումնական կենտրոններ, ինչպես նաև «Գալուստ Գյուլբենկյան» հիմնադրամին (Լիսաբոն)՝ Եվրոպայի հայկական համայնքներում դրանք տարածելու նպատակով: 2013-2014 ուսումնական տարում այդ նպատակով առաքվել է շուրջ 400 կտոր գրականություն:

ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԻ ԵՎ ԼՐԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

Վարչության պետ՝ *Գրիգորյան Կարեն Հովիկի, բան. գիտ. թեկնածու*

ԵՊՀ հասարակայնության հետ կապերի և լրատվության վարչության գործունեության հիմնական ուղղություններն են.

- հասարակայնության հետ կապերի ոլորտում տարվող քաղաքականության վերաբերյալ առաջարկությունների ներկայացում, համապատասխան ծրագրերի և միջոցառումների մշակում և իրականացում, վարչական այլ աշխատանքների իրագործում,
- հայաստանյան և արտերկրի ԶԼՄ-ների հետ (տպագիր և էլեկտրոնային) փոխգործակցություն, ԵՊՀ միջոցառումների լուսաբանում,
- ինտերնետային ռեսուրսների զարգացում, համացանցային տիրույթում ԵՊՀ-ի վերաբերյալ տեղեկատվության և տեսանյութերի տարածում,
- «Երևանի համալսարան» պաշտոնաթերթի և այլ նյութերի հրատարակում,
- մեթոդական աշխատանքների իրականացում,
- միջոցառումների ֆոտո- և տեսանկարահանում, նյութերի արխիվացում:

Համապատասխան գործունեության առանցքում եղել են ԵՊՀ 95-ամյակին նվիրված ծրագրերին և միջոցառումներին առնչվող աշխատանքները:

2013-2014 ուստարում վարչությունում կատարվել են հետևյալ աշխատանքները.

Հասարակայնության հետ կապերի ոլորտում տարվող քաղաքականության վերաբերյալ առաջարկությունների ներկայացում, համապատասխան ծրագրերի և միջոցառումների մշակում և իրականացում, վարչական այլ աշխատանքների իրագործում

- Աշխատանքներ են իրականացվել ԵՊՀ հանրային կապերի, ներքին և արտաքին հաղորդակցության ոլորտներում ԵՊՀ զարգացման ռազմավարությամբ սահմանված խնդիրների իրականացման ուղղությամբ, համապատասխան առաջարկություններ են ներկայացվել ԵՊՀ ռեկտորատ:
- ԵՊՀ-ում տարվող աշխատանքներին համահունչ մշակվել են ԵՊՀ ինստիտուցիոնալ հավատարմագրմանն առնչվող փաստաթղթեր, ամփոփվել է ԵՊՀ հակակոռուպցիոն միջոցառումների համառոտ հաշվետվությունը, համակարգվել են ԵՊՀ 2012/13 ուստարվա հաշվետվության մշակման աշխատանքները:
- Վարչությունը ներգրավված է եղել գնումների՝ օրենքով նախատեսված պատասխանատու ստորաբաժանմանը վերապահված գործառույթների իրականացման գործում:
- Պարբերաբար կազմակերպվել են հանդիպումներ ԵՊՀ տարբեր ստորաբաժանումների հանրային կապերի պատասխանատուների հետ, քննարկվել են ստորաբաժանումներում տարվող աշխատանքների առանձնահատկությունները:
- ԵՊՀ-ում նոր բացված (վերանվանված) ստորաբաժանումների համար մշակվել և շրջանառության մեջ են դրվել համապատասխան ձևաթղթեր: «ԵՊՀ ձևաթղթերի օգտագործման ուղեցույց»-ում

ամրագրված դրույթները սահմանված կարգով օգտագործելու նպատակով պարբերաբար հանդիպումներ են կազմակերպվել ԵՊՀ ստորաբաժանումների հանրային կապերի պատասխանատուների հետ:

- Վարչությունն ապահովել է տարբեր հասարակական կազմակերպությունների, տեղական ինքնակառավարման մարմինների, միջազգային կազմակերպությունների հետ ԵՊՀ փոխգործակցությունը, ապահովել է ԵՊՀ պատշաճ արձագանքը նրանց նախաձեռնություններին:

Հայաստանյան և արտերկրի ԶԼՄ-ների հետ (տպագիր և էլեկտրոնային) համագործակցություն, ԵՊՀ միջոցառումների լուսաբանում, հանրային կապեր

- Հետևողական աշխատանք է կատարվել «ԵՊՀ-ում հանրային նշանակություն ունեցող միջոցառումների կազմակերպման, իրազեկման և հասարակայնության հետ տարվող աշխատանքների ուղեցույց»-ի դրույթների կիրառման և իրազեկման հայտերը ԵՊՀ ստորաբաժանումների կողմից ճիշտ ժամկետներում ու պատշաճ կերպով լրացնելու ուղղությամբ: Պարբերաբար կազմակերպվել են հանդիպումներ ֆակուլտետների հանրային կապերի պատասխանատուների հետ:
- 2013-2014 ուստարվա ընթացքում վարչությունը ստացել է հանրային նշանակության միջոցառման շուրջ 217 հայտ:
- Շուրջ 50 մամուլի հաղորդագրություններ են ուղարկվել ԶԼՄ-ներին:
- Իրականացվել է տպագիր ԶԼՄ-ներում և ինտերնետային կայքերում համալսարանի, կրթության և գիտության ոլորտի կարևոր խնդիրների մասին հրապարակված նյութերի մոնիթորինգ:
- Տպագիր լրատվամիջոցներում ԵՊՀ-ի մասին հրապարակված նյութերի քանակը հաշվետու ժամանակահատվածում կազմել է 589, իսկ ինտերնետային կայքերում ԵՊՀ-ին անդրադարձած նյութերի թիվը՝ 936:
- Համապատասխան նյութերը յուրաքանչյուր օր՝ առավոտյան, ներկայացվել են ԵՊՀ ռեկտորատ, իրականացվել է նյութերի վերլուծություն:
- ԵՊՀ կենտրոնական մասնաշենքի նախասրահի հեռուստաէկրաններին յուրաքանչյուր աշխատանքային օր տեղեկատվություն և հայտարարություններ են տեղադրվել համալսարանում կայանալիք միջոցառումների վերաբերյալ: Դրանց ընդհանուր թիվը շուրջ 220 է:
- Հետևողական աշխատանք է կատարվել ԵՊՀ խորհրդանշանների մասսայականացման ուղղությամբ:
- Կապեր են հաստատվել նոր ձևավորված զանգվածային լրատվության միջոցների հետ, ամրապնդվել են հին կապերը:

Ինտերնետային ռեսուրսների զարգացում, համացանցային տիրույթում ԵՊՀ-ի վերաբերյալ տեղեկատվության և տեսանյութերի տարածում

- ԵՊՀ ինտերնետային ռեսուրսների զարգացման գործողությունների պլանի համաձայն՝ շարունակվել են ԵՊՀ ինտերնետային պորտալի զարգացման աշխատանքները: Նորաստեղծ պորտալում ընդգրկված են 55 կայք ու ենթակայք:
- Կայքի «Նորություններ» բաժնում հայերեն, ռուսերեն, անգլերեն լեզուներով հրապարակվել է 1410 նյութ:
- Ապահովվել է առցանց հետադարձ կապ, ինչպես նաև մշակվել և վերլուծվել են էլեկտրոնային փոստով ու սոցիալական ցանցերի միջոցով ստացված նամակները:
- ԵՊՀ կայքում գործում է «Հարց-պատասխան» բաժինը, որի միջոցով ստացված բազմաբնույթ (936) նամակներին ԵՊՀ տարբեր ստորաբաժանումների օգնությամբ հնարավորինս սեղմ ժամկետներում տրվել են սպառիչ պատասխաններ:

- Ամենօրյա օպերատիվ աշխատանքի շնորհիվ և կայքի այցելուների հետ ինտերակտիվ կապ ապահովելու արդյունքում, նախորդ ուստարվա համեմատ, կայքի այցելուների թիվն աճել է՝ հասնելով օրական միջինը 4700-ի:
- Հաշվետու ժամանակահատվածում ֆակուլտետների կայքերում շարունակվել են թարմացվել ու տեղադրվել դասախոսների տվյալները (հայերեն ու անգլերեն), լուսանկարները, խմբագրվել և ավելացվել են մոտ 4000 գիտական հրապարակումների մասին տվյալներ, ներկայումս կայքում առկա են 17.230 հրապարակումներ:
- Վարչական փաստաթղթերի (http://doc.ysu.am) կայքը շարունակվել է պարբերաբար թարմացվել. տեղադրվել են Գիտխորհրդի արձանագրություններն ու որոշումները, ֆակուլտետային խորհուրդների արձանագրություններն ու որոշումները, կանոնակարգերն ու կանոնադրությունները, հաշվետվությունները, ռեկտորի հրամանները, ուղեցույցները և այլն: ԵՊՀ մասնագիտական աստիճանաշնորհման խորհուրդների (http://ysu.am/council) կայքը թարմացվել է 320 անգամ: Հայ մամուլի պատմության (http://www.ysu.am/oldpress), Շրջանավարտների և կարիերայի կենտրոնի (http://careercenter.ysu.am), Մշակույթի կենտրոնի (http://culture.ysu.am), ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղի (http://ijevan.ysu.am/) կայքերը գործում են բնականոն, դրանցից մի քանիսը ստացել են նոր դիզայն:
- Փոփոխության են ենթարկվել հետևյալ կայքերը՝ «Պատկերասրահ», «Ռետրո պատկերասրահ», «Տեսադարան», «Հարց-պատասխան», «Օրացույց», «Համալսարանականներ»:
- Հաշվետու տարում շահագործման են հանձնվել ԵՊՀ պորտալում տեղակայված հետևյալ նոր կայքերը՝
  - ✓ Գենդերային հետազոտությունների և առաջնորդության կենտրոն
  - ✓ «Երևանի համալսարան» ամսաթերթ
  - ✓ Որակի ապահովման կենտրոն
  - ✓ Կիրառական հոգեբանության կենտրոն
  - ✓ Արդիականության մարտահրավերները (միջ. կոնֆ. կայք)
  - ✓ Անգլերենի ուսումնասիրության հայկական ասոցիացիա
  - ✓ ԵՊՀ «Վարդանանք» ռազմահայրենասիրական դաստիարակության ակումբ
  - ✓ «Մաթեմատիկա և կիրառություններ» ամառային դպրոցի կայք
  - ✓ «Ուսանող» էջը՝ իր 5 առանձին կայքերով
  - ✓ Էլ. հեռախոսագիրք

- Facebook, Google+, Twitter սոցիալական ցանցերում վարվել են Երևանի պետական համալսարանի էջերը, մասնավորապես Facebook-ի (http://www.facebook.com/ysu.am) տիրույթում բազմաթիվ այցելուներ բուռն քննարկումներ են ծավալել. ԵՊՀ Facebook-ի էջի հետևորդների թիվը հասել է 19.000-ի, ընդ որում՝ Facebook սոցցանցի տնօրինությունը պաշտոնապես ճանաչել է ԵՊՀ-ի կողմից վարվող էջը՝ որպես պաշտոնական, և այժմ «Վիքիպեդիա» օնլայն հանրագիտարանի կողմից ավտոմատ բացված էջը և էլի մի քանի էջեր, որոնք այլոց կողմից բացվել են որպես համալսարանի էջեր, նույնացվել ու միացվել են մեկում՝ ԵՊՀ ՀԿԼ վարչության կողմից վարվող էջում: Ընդլայնվել է համագործակցությունը Google ընկերության հետ, ԵՊՀ էջը վերջինիս կողմից նույնպես պաշտոնապես ճանաչվել է:
- Առկա և հեռակա ուսուցման համակարգերի դիմորդների համար ԵՊՀ ինտերնետային կայքում տեղադրվել է համապատասխան տեղեկատվություն, իսկ հեռակա ուսուցման ընդունելության քննությունների պատասխանների 24 ձևաթղթեր օրական երկու անգամ օպերատիվ կերպով տեղադրվել են կայքում, ինչպես նաև զետեղվել են 2014 թ-ին առկա ուսուցման համակարգով ԵՊՀ ընդունված բոլոր ուսանողների տվյալները:

- 2014 թվականի օգոստոսին «Վեբոմետրիքսի» (Webometrics Ranking of World Unisvesuties) հրապարակած բուհական համաշխարհային վարկանիշային աղյուսակում ԵՊՀ-ն իր վարկանիշով 2591-րդ տեղում է՝ նախորդ տարվա 3152-ի փոխարեն: Ըստ այդմ՝ առաջխաղացումը կազմել է 561 նիշ: ԵՊՀ-ն միաժամանակ շարունակում է գլխավորել ՀՀ բուհերի ցանկը, իսկ տարածաշրջանում առաջին եռյակում է:

«Երևանի համալսարան» պաշտոնաթերթի և այլ PR նյութերի հրատարակում

- Խմբագրվել, սրբագրվել և տպագրության է պատրաստվել ԵՊՀ 2013-2014 ուստարվա գործունեության հաշվետվությունը:
- 2013-2014 ուստարվա ընթացքում լույս է տեսել «Երևանի համալսարան» թերթի 9 համար՝ միջինը 34 էջ ծավալով, յուրաքանչյուր համարում՝ 50-55 նյութ (ուստարվա կտրվածքով՝ 500-550 նյութ, այդ թվում՝ վերլուծություններ, հարցազրույցներ, կայացած միջոցառումների լուսաբանումներ և այլն):
- «Երևանի համալսարան» պաշտոնաթերթը հանդես է եկել հստակ խորագրերով՝ «Քաղաքականություն», «Գիտություն», «Կրթություն», «Հասարակություն», «Մարզական», «Մշակույթ», «Միջազգային», «Ուսումնագիտական խճանկար»:

Լուսանկարների և տեսանյութերի ստեղծում և արխիվացում

- Հաշվետու ժամանակահատվածում կատարվել են 595 լուսանկարահանումներ (միջոցառումներ, թերթի համար ֆոտոսեսիաներ և այլն), ընդհանուր թվով՝ 24.960 լուսանկար:
- Տեսանկարահանված միջոցառումների տևողությունը կազմել է ավելի քան 1000 րոպե: Տեսաշարն ամբողջությամբ թվանշայնացվել և արխիվացվել է DVD սկավառակների վրա:
- Շարունակվել են 70-ական թվականներից մինչև 2006 թ. գունավոր ֆոտոժապավենով լուսանկարահանված նյութերի թվանշայնացման և արխիվացման աշխատանքները:
- Վարչության համապատասխան բաժնի աշխատակիցները ԵՊՀ-ում կայացած միջոցառումների լուսանկարներով ապահովել են ինչպես համալսարանական, այնպես էլ հանրապետական մամուլը:

Մեթոդական աշխատանքների իրականացում

- Անցկացվել են ԵՊՀ արտաքին իմիջի վերաբերյալ Երևանի բնակչության պատկերացումների բացահայտմանն ուղղված և հեռախոսային հարցման մեթոդով իրականացված հետազոտության իններորդ և տասներորդ փուլերը: Հետազոտությունը շարունակական բնույթ ունի և անցկացվում է վեց ամիսը մեկ:
- ԵՊՀ արտաքին իմիջին վերաբերող հետազոտության համար ներգրավվել են ԵՊՀ փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետի ուսանողներ, ովքեր աջակցել են հետազոտության դաշտային և տվյալների մշակման փուլերի աշխատանքներին՝ ստանալով վերջիններիս իրականացման վերաբերյալ համապատասխան մանրամասն գիտելիքներ և հմտություններ:
- ԵՊՀ կարիերայի կենտրոնի հետ համատեղ անցկացվել է կենտրոնի գործառույթների և ուսանողների զբաղվածության վերաբերյալ հետազոտություն:
- Անցկացվել են մի շարք որակական թեմատիկ հետազոտություններ ԵՊՀ ուսանողների շրջանում:

- Կազմակերպական աջակցություն է ցուցաբերվել ՀՀ ԿԳՆ-ի միջոցով ստացված տարբեր կազմակերպությունների ուսումնասիրություններին և հետազոտություններին (ՄԻԱՎ/ՁԻԱՀ, ծխելու դեմ պայքար և այլն):

Պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինների, միջազգային կազմակերպությունների, հասարակական կազմակերպությունների, հիմնադրամների և տարբեր կառույցների հետ աշխատանքներ

- Վարչության ներկայացուցիչները մասնակցել են «Բաց հասարակության հիմնադրամներ-Հայաստան» կազմակերպության կողմից կազմակերպված «Ակադեմիական ազնվության դրսևորումները ՀՀ բուհական համակարգում Բոլոնիայի գործընթացի համատեքստում» թեմայով զեկույցի քննարկումներին և ներկայացրել ԵՊՀ հաջողված փորձը:
- Վարչության ներկայացուցիչները մասնակցել են «Ակադեմիական անազնվության դրսևորումները ՀՀ բուհական համակարգում Բոլոնիայի գործընթացի համատեքստում» թեմայով զեկույցի քննարկմանը:
- Վարչության ներկայացուցիչները ԵՊՀ հիմնադրման 95-ամյակին նվիրված հոբելյանական միջոցառումների շրջանակներում մասնակցել են Ավ. Իսահակյանի անվան կենտրոնական գրադարանում իրականացված գրքերի նվիրատվությանը: Կազմակերպվել է նաև ԵՊՀ հրատարակչության կողմից հրատարակված մի շարք գրքերի նվիրատվություն Արցախի պետական համալսարանի, ՀՀ մարզային բուհերի, ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղի, ՀՀ ՊՆ ռազմական բուհերի և Երևանի քաղաքային գրադարաններին:
- Հայոց մեծ եղեռնի 100-ամյա տարելիցին ընդառաջ նախատեսվում է ԵՊՀ գրադարանի մուտքին հարակից տարածքում հիմնել երախտիքի ծառուղի, որի վերաբերյալ պատրաստվել են տեղեկատվական բուկլետներ:
- Հայ արվեստի երախտավորներ Լուսինե Զաքարյանի և Խորեն Պալյանի հիշատակին նվիրված երեկույթի կազմակերպման գործին ակտիվորեն մասնակցել է նաև ԵՊՀ հասարակայնության հետ կապերի և լրատվության վարչությունը:
- Վարչության ներկայացուցիչները մասնակցել են «Կրթություն և կարիերա EXPO-2014» 14-րդ միջազգային մասնագիտացված ցուցահանդեսին, որը միտված է Հայաստանում կրթական ոլորտի զարգացմանը և դիմորդների մասնագիտական կողմնորոշմանը:
- ՀՀ կրթության և գիտության նախարարությանը տեղեկատվություն է տրամադրվել ԵՊՀ-ում առկա կապի և տեղեկատվական հաղորդակցման տեխնոլոգիաների ոլորտի ցուցանիշների, ինչպես նաև ԵՊՀ համակարգչային լսարանների և ինտերնետային ծառայությունների ապահովվածության վերաբերյալ:
- ԵՊՀ-ի տվյալների եռալեզու գրանցման աշխատանքներ են իրականացվել «Արեգ» և «Սփյուռ» տեղեկատուներում:
- ԶԼՄ-ների, հասարակական կազմակերպությունների և քաղաքացիների կողմից ԵՊՀ-ին հասցեագրված հարցումներին օրենքով սահմանված ժամկետներում տրվել են սպառիչ պատասխաններ:
- Վարչությունը մասնակցել է հայաստանյան և միջազգային կազմակերպությունների կողմից կազմակերպված հակակոռուպցիոն սեմինար-քննարկումներին, որոնց ընթացքում ներկայացվել են «ԵՊՀ կոռուպցիոն երևույթների դեմ պայքարի համալիր միջոցառումների» ծրագրի դրույթները:
- «Վիքիպեդիա» ազատ հանրագիտարանում պարբերաբար տեղադրվել են ԵՊՀ-ին ու անվանի համալսարանականներին վերաբերող տեղեկատվություն ու լուսանկարներ:

ԵՊՀ հանրային կապերի ուղղությամբ իրականացված ծրագրերի վերաբերյալ թվային տվյալներ

Գործունեության ոլորտները	2006-2007	2007-2008	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014
www.ysu.am կայքի նորություններ (հայերեն, ռուսերեն, անգլերեն)	528	570	840	957	1140	1041	1152	1221
www.ysu.am կայքի այցելուների քանակը (ամսական/ տարեկան)	853/10300	974/12000	1320/16000	2185/26220	2866/34392	3500/42000	4500/54000	5200/62400
ԵՊՀ կայքերի քանակը	1	1	1	20	25	32	49	55
www.ysu.am կայքի «Հարց /պատասխան» բաժնի (հայերեն, ռուսերեն, անգլերեն) հարցերի քանակը (բոլոր հարցերին տրվել են պատասխաններ)	403	497	511	670	635	1068	1192	936
«Երևանի համալսարան» թերթի թողարկումները և էջերի քանակը	3 թողարկում (համարներից յուրաքան-չյուրը՝ 8-ից 12 էջ)	9 թողարկում (համարներից յուրաքան-չյուրը՝ 12-ից 20 էջ)	10 թողարկում (համարներից յուրաքան-չյուրը՝ 16-ից 24 էջ)	10 թողարկում (համարներից յուրաքան-չյուրը՝ 16-ից 28 էջ)	10 թողարկում (համարներից յուրաքան-չյուրը՝ 16-ից 40 էջ)	10 թողարկում (համարներից յուրաքանչյուրը՝ 22-ից 44 էջ)	10 թողարկում (համարներից յուրաքան-չյուրը՝ 28-ից 40 էջ)	9 թողարկում (համարներից յուրաքան-չյուրը՝ 24-ից 44 էջ)
«Երևանի համալսարան» թերթի նյութերի քանակը	53	182	224	239	374	450	465	525
ԵՊՀ-ի մասին տպագիր մամուլում հրապարակված նյութերի քանակը	202	316	295	563	519	540	617	589
ԵՊՀ-ի մասին ինտերնետային կայքերում հրապարակված նյութերի քանակը	298	330	318	521	580	704	901	1872
ԵՊՀ-ում կայացած միջոցառումների վերաբերյալ իրազեկման հայտերի քանակը	-	-	-	-	243	250	230	271
Լուսանկարահանված միջոցառումներ/ լուսանկարների քանակը	165/16899	189/19218	242/17515	262/18720	290/19300	417/26600	582/24134	595/24960
Տեսանկարահանված միջոցառումների քանակը և տեսանկարահանման տևողությունը (բոպեներով)	92/5160	87/1160	91/4965	130/5790	127/5460	100/6000	92/6400	39/1000

«Վեբոմետրիքսի» (Webometrics Ranking of World Universities) հրապարակած բուհական համաշխարհային վարկանշային աղյուսակի՝ ԵՊՀ-ին վերաբերող թվային տվյալներ

2010 հուլիս	2011 հունվար	2011 հուլիս	2012 հունվար	2012 հուլիս	2013 հունվար	2013 հուլիս	2014 հունվար	2014 հուլիս
4392	4651	2856	1880	2051	2321	3152	2994	2591

Webometrics.info

«Վեբոմետրիքսի» (Webometrics Ranking of World Unisvesuties) հրապարակած բուհական համաշխարհային վարկանշային աղյուսակի բաղադրիչների դինամիկան

Դասակարգիչ	2011 հուլիս	2012 հունվար	2012 հուլիս	2013 հունվար	2013 հուլիս	2014 հունվար	2014 հուլիս
Ներկայություն Presence	3120	1449	850	1692	1272	3097	2256
Ազդեցություն Impact	6183	6977	6599	6196	6043	5959	6301
Թափանցիկություն Openness	9583	7083	1589	2226	4306	3858	1792
Գերազանցություն Excellence	1051	1209	1901	1905	2016	2028	2403

ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԵՐԻ ՍՊԱՍԱՐԿՄԱՆ ԵՎ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

Վարչության պետ՝ *Հովհաննիսյան Արշալույս Լյովայի*

Հաշվետու ուսումնական տարում վարչությունը շարունակել է աշխատանքներ իրականացնել իր առջև դրված խնդիրների լուծման ուղղությամբ, որոնք պայմանականորեն կարելի է բաժանել 5 հիմնական մասի՝

- տեղեկատվական համակարգերի, համակարգչային տեխնիկայի զարգացման և արդիականացման ուղղությամբ համապատասխան վարչական գործառույթների իրականացում,
- համալսարանում առկա համակարգչային տեխնիկայի սպասարկում և արդիականացում,
- ներհամալսարանական համակարգչային ցանցի սպասարկում և արդիականացում,
- համալսարանական տեղեկատվական համակարգերի սպասարկում և զարգացում,
- աջակցություն համալսարանական ստորաբաժանումներին համակարգչային տեխնիկայի շահագործման և նրանց առջև դրված խնդիրների լուծման գործում:

2013-2014 ուսումնական տարում վարչության կողմից մասնավորապես իրականացվել են հետևյալ աշխատանքները.

Վարչական գործառույթների իրականացում

Վարչությունն առաջարկություններ է ներկայացրել ԵՊՀ տեղեկատվական համակարգերի ոլորտում տարվող քաղաքականության և ծրագրերի վերաբերյալ, մասնակցել է ԵՊՀ ռազմավարական ծրագրի համապատասխան դրույթների իրականացման աշխատանքներին: Վարչության աշխատակիցները ներգրավված են եղել գնումների՝ օրենքով նախատեսված և պատասխանատու ստորաբաժանմանը վերապահված գործառույթների իրականացման գործում:

Վարչության աշխատակիցները ներգրավված են «Տեմպուս» ծրագրով իրականացվող HEN-GEAR ծրագրում, որի շրջանակում պետք է ստեղծվեն շրջանավարտների տվյալների շտեմարաններ՝ նրանց զբաղվածության և այլ խնդիրների լուծման նպատակով:

Վարչությունը վարել է համակարգչային տեխնիկայի էլեկտրոնային գույքագրման և կանչերի գրանցման շտեմարանը՝ կատարելով ընթացիկ թարմացումներ և էլեկտրոնային գրանցում: Ընդլայնվել և վերամշակվել է էլեկտրոնային փոստի հասցե բացելու, համակարգչային տեխնիկայի վերանորոգման, տպիչ սարքերի քարթրիջների վերալիցքավորման, համակարգիչները ինտերնետ ցանցին միացման և մի շարք այլ վարչական գործառույթների ավտոմատացման համակարգը:

Համալսարանում առկա համակարգչային տեխնիկայի սպասարկում և արդիականացում

- Համակարգչային պահեստամասերից հավաքվել և շահագործման են հանձնվել շուրջ 162 նոր համակարգիչներ: Կատարվել են համակարգչային տեխնիկայի ընթացիկ վերանորոգման և

ցանցի սպասարկման աշխատանքներ (ըստ մակագրված զեկուցագրերի՝ վերանորոգվել են շուրջ 600 համակարգիչ և համակարգչային տեխնիկա (անխափան սնուցման սարքեր, մոնիտորներ, տպիչ սարքեր, սկաներներ), այդ թվում՝ նաև տեղադրվել են ծրագրային ապահովումներ):

- Վարչության աշխատակիցների կողմից տեխնիկական աջակցություն է ցուցաբերվել ԵՊՀ տարբեր ստորաբաժանումների կողմից կազմակերպված ավելի քան 35 միջոցառումների համակարգչային տեխնիկայի սպասարկման և ապահովման աշխատանքներին:
- Պետական և ավարտական քննությունների ընդունման լսարաններում տեղադրված 55 IP տեսախցիկներին ավելացվել է ևս 15-ը, որոնց միջոցով բոլոր ֆակուլտետներում ապահովվել են պետական քննությունների (այդ թվում՝ ավարտական աշխատանքների պաշտպանության) ողջ ընթացքի տեսահեռարձակում ԵՊՀ ներքին ցանցում և սահմանված կարգով քննությունների տեսաձայնագրում:
- ԵՊՀ տարբեր ստորաբաժանումներում տեղադրվել են 12 ինտերակտիվ (էլեկտրոնային) գրատախտակներ:

Ներհամալսարանական ցանցի սպասարկում, կառավարում և զարգացում

- Ներհամալսարանական ցանցի ընդլայնման շրջանակում ԵՊՀ ցանցին են միացվել ինչպես նոր, այնպես էլ նախկինում ձեռք բերված համակարգիչները (շուրջ 190 համակարգիչ), վերանորոգված մասնաշենքերում և այլ լսարաններում ու աշխատասենյակներում ԵՊՀ համակարգչային ցանցին միանալու նպատակով անցկացվել է համակարգչային նոր ցանց:
- ԵՊՀ կենտրոնական մասնաշենքում, գրադարանում, բոլոր մասնաշենքերում, հյուրերի տանը, ԵՊՀ միջազգային կրթական կենտրոնում, Կիևյան ուսումնական մասնաշենքում և Ծաղկաձորի ԵՊՀ ուսումնաարտադրական բազայում ներառված WiFi սարքերի թիվը հասել է 76-ի:
- «Տեմպուս» HEN-GEAR ծրագրի շրջանակում ԵՊՀ կենտրոնական սերվերային սենյակը համալրվել է երկու նոր սերվերներով, սերվերային մոնիտորով, տվյալների պահպանման (back up) և անխափան սնուցման սարքերով: Ապահովվել են սերվերների սպասարկման աշխատանքները: Արդիականացվել է ԵՊՀ համակարգչային ցանցի կառուցվածքը:
- Շահագործվել է ԵՊՀ կենտրոնական մասնաշենքի նախասրահում տեղադրված և համակարգչային ցանցին միացված հեռուստամոնիտորների աշխատանքը, որոնք տեղեկատվություն են տալիս ԵՊՀ-ում կայանալիք միջոցառումների մասին:
- Համալսարանի ինտերնետ կապի թողունակությունն ավելացել է, և միջինը կազմել է 50Mb/s (օգտվողների թիվը հասնում է շուրջ 2000-ի):
- Ամբողջովին վերազինվել է ԵՊՀ ներքին ավտոմատ հեռախոսակայանը, տարբեր մասնաշենքերում տեղադրվել են 6 ԱՀԿ-ներ, ապահովվել է ԱՀԿ-ների միջև օպտիկամանրաթելային կապուղիների աշխատանքը, ինչպես նաև ԱՀԿ-ների ծրագրային ընթացիկ սպասարկումը: Ստեղծվել է Ծարավ աղբյուր 55ա, Կիևյան 1 և Մաշտոցի 52 հասցեներում գտնվող մասնաշենքերի հեռախոսահամարների սպասարկման կայանք:

Համալսարանական տեղեկատվական համակարգերի սպասարկում և զարգացում

- Իրականացվել են մշակումներ ԵՊՀ տարբեր ստորաբաժանումներում առկա տվյալների շտեմարանների ինտեգրման և միասնական համակարգի ստեղծման ուղղությամբ (համակցվել են էլ. փոստի և Supervision համակարգերի տվյալների հենքերը):

- Ապահովվել են առանձին սերվերով ԵՊՀ-ի www.ysu.am պորտալի շուրջ 47 կայքերի հոստինգը (տեղադրում ինտերնետում) և բոլոր կայքերի անխափան աշխատանքն ու անվտանգության բարձր մակարդակը:
- ԵՊՀ աշխատակիցներին տրամադրվել են շուրջ 150 նոր էլեկտրոնային փոստի հասցեներ ysu.am դոմեյնում: Ապահովվել են ԵՊՀ էլ. փոստի սերվերի աշխատանքները:
- Մեկնարկել է ԵՊՀ ուսանողների էլ. փոստի հասցեների տրամադրման գործընթացը, նախապատրաստվել են անհրաժեշտ սերվերները, կատարվել են համապատասխան ծրագրային կարգավորումներ՝ շուրջ 19000 օգտագործողներին էլ. փոստի հասցե տրամադրելու համար: Փորձնական նպատակով ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի ուսանողներին տրամադրվել են էլ. փոստի հասցեներ:

Աջակցություն համալսարանական ստորաբաժանումներին համակարգչային տեխնիկայի շահագործման և նրանց առջև դրված խնդիրների լուծման գործում

- Տրամադրվել է համակարգչային ծրագրերի և տեխնիկայի հետ աշխատելու խնդիրներին առնչվող խորհրդատվություն (շուրջ 1200 այցելություն և խորհրդատվություն), տարվել են համակարգչային անվտանգության հետ կապված բացատրական աշխատանքներ:
- Ապահովվել է ԵՊՀ գիտական խորհրդի նիստերի և համալսարանական այլ դահլիճներում ու սրահներում տեղի ունեցած միջոցառումների համակարգչային տեխնիկայի սպասարկումը (շուրջ 30 միջոցառում):

ԱՐՀԵՍՏԱԿՑԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ

Նախագահ՝ *Ավետիսյան Արմեն Ռուդոլֆի*

ԵՊՀ արհեստակցական կազմակերպության գործունեության հիմնական ուղղություններն են.

- ✓ մասնակցել գործատուի կողմից Արհեստակցական կազմակերպության անդամների աշխատանքային, սոցիալ-տնտեսական և իրավական շահերը շոշափող կանոնակարգերի մշակման աշխատանքներին,
- ✓ համալսարանի աշխատողների աշխատանքային, սոցիալական և այլ շահերն ու իրավունքները ներկայացնելու և պաշտպանելու նպատակով նախաձեռնել ու գործատուի հետ կնքել կոլեկտիվ պայմանագիր, հսկողություն իրականացնել դրա կատարման նկատմամբ,
- ✓ համաձայն գործող օրենսդրության՝ մասնակցել կոլեկտիվի աշխատանքային վեճերի կարգավորմանը,
- ✓ համագործակցել հանրապետության և օտարերկրյա արհեստակցական կազմակերպությունների, միավորումների և այլ կազմակերպությունների հետ, ուսումնասիրել և կիրառել արհեստակցական կազմակերպությունների աշխատանքային փորձը, կազմակերպել արհմիութենական ակտիվի ուսուցում,
- ✓ ստանալ և տարածել Արհեստակցական կազմակերպության անդամների սոցիալ-տնտեսական և աշխատանքային հարցերին առնչվող տեղեկատվությունը,
- ✓ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությանը համապատասխան՝ վերահսկել գործատուի կողմից աշխատանքային օրենսդրության և աշխատանքի պաշտպանության կանոնների պահպանումը,
- ✓ մշակել և իրականացնել աշխատողների առողջարանային բուժման և հանգստի կազմակերպման, զբոսաշրջության, մշակութային և մարզական միջոցառումների ծրագրեր, ինչպես նաև օժանդակել սոցիալական համագործակցության զարգացմանը,
- ✓ ԵՊՀ վարչակազմի առջև հանդես գալ ներհամալսարանական կյանքին վերաբերող նախաձեռնություններով՝ նպատակ ունենալով բարելավել ԵՊՀ աշխատակիցների սոցիալական վիճակն ու աշխատանքային պայմանները,
- ✓ ԵՊՀ սոցիալապես անապահով աշխատակիցներին տրամադրել դրամական օգնություն, ինչպես նաև կազմակերպել անվճար իրավաբանական խորհրդատվություն:

ԵՊՀ արհեստակցական կազմակերպությունն իր կանոնադրական խնդիրներն առավել արդյունավետ լուծելու նպատակով համալսարանի աշխատողների և ուսանողների համար շարունակել է նախորդ տարիներից ավանդույթ դարձած և սոցիալական ուղղվածություն ունեցող միջոցառումները: ԵՊՀ արհեստակցական կազմակերպությունը գործել է «ՀՀ աշխատանքային օրենսգրքի», «ՀՀ արհեստակցական կազմակերպությունների մասին օրենքի», «ԵՊՀ արհեստակցական կազմակերպության» կանոնադրության և «ԵՊՀ կոլեկտիվ պայմանագրի» շրջանակներում:

Հաշվետու ժամանակահատվածում ԵՊՀ արհեստակցական կազմակերպությունն առավել ուշադրություն է դարձրել համալսարանի աշխատակիցների հանգստի, առողջության պահպանման, սոցիալական այլևայլ խնդիրների լուծմանն ուղղված ծրագրերի իրականացմանը: Այդ նպատակով ԵՊՀ արհեստակցական կազմակերպությունն իր միջոցներից օգնության կարգով համալսարանի 388 աշխատակիցներին, առանձին դեպքերում նաև սոցիալապես խիստ անապահով և հասարակական

ակտիվություն ցուցաբերած ուսանողներին հատկացրել է տասնվեց միլիոն հարյուր ութսունվեց հազար դրամի օգնություն:

Հաշվետու տարում ԵՊՀ արհեստակցական կազմակերպությունն աշխատողների և ուսանողների 2200 երեխաների և թոռնիկների համար կազմակերպել և իրականացրել է ամանորյա միջոցառումներ՝ հատկացնելով ամանորյա ներկայացման տոմսեր և նվերներ, իսկ հունիսի 1-ի՝ Երեխաների պաշտպանության օրվա առթիվ ձեռք է բերվել կրկեսային-երաժշտական ներկայացման 1000 տոմս:

Իրականացվել է նաև Կանանց միջազգային օրվան նվիրված համահամալսարանական միջոցառում 1587 կին աշխատակիցների համար՝ ծախսելով երեք միլիոն դրամ գումար:

Նպատակ ունենալով համալսարանականներին անմասն չթողնել քաղաքային մշակութային կյանքից՝ նշված ժամանակահատվածում ձեռք է բերվել և կոլեկտիվի անդամներին անվճար հատկացվել համերգային և թատերական տարբեր ներկայացումների 3431 տոմս:

Հաշվետու տարում համալսարանի աշխատակիցների, նրանց ընտանիքի անդամների և ուսանողների հանգիստը կազմակերպվել է միայն Ծաղկաձորի ուսումնաարտադրական բազայում, որտեղ հատկացված ուղեգրերով հանգստացել է մոտ 715 մարդ (3035 մարդ-օր): Բյուրականի ուսումնաարտադրական բազայում էլ Ուսանողական խորհրդի աջակցությամբ սեփական ուժերով իրենց հանգիստն են կազմակերպել միայն ուսանողները:

Իրականացվել է հանգստյան մեկնողների համար ուղեգրերի արժեքի մասնակի զեղչման անհատական մոտեցման համակարգ՝ սոցիալապես առավել անապահով աշխատակիցների համար կիրառելով ուղեգրերի արժեքը 50 և 100 տոկոսով զեղչելու սկզբունքը:

Շարունակվել է 2010 թվականի հունիսի մեկից ԵՊՀ արհեստակցական կազմակերպության նախաձեռնած «Ծննդօգնություն համալսարանականներին» ծրագիրը: Հաշվետու ժամանակահատվածում 55 աշխատակցի ընդհանուր առմամբ հատկացվել է երեք միլիոն վեց հարյուր յոթանասունհինգ հազար դրամ գումար (21-ը՝ առաջին, 23-ը՝ երկրորդ, 9-ը՝ երրորդ, 1-ը՝ չորրորդ և 1-ը՝ երրորդ զույգ երեխայի համար):

2013-2014 ուսումնական տարում ԵՊՀ արհեստակցական կազմակերպությունը մի շարք ֆակուլտետների կոլեկտիվների համար մեկօրյա և բազմօրյա արշավներ է կազմակերպել դեպի Հայաստանի և Արցախի տարբեր տեսարժան վայրեր:

2011 թվականից ԵՊՀ արհեստակցական կազմակերպությունում գործող անվճար իրավաբանական խորհրդատվության ծառայությունից հաշվետու տարում օգտվել են ԵՊՀ 113 աշխատակիցներ՝ ստանալով իրավաբանական խորհրդատվություն ոչ միայն աշխատանքային, այլև քաղաքացիաիրավական, ընտանեկան, վարչական և այլ իրավական խնդիրների վերաբերյալ:

ԵՊՀ արհեստակցական կազմակերպության և «Ինգո Արմենիա» ապահովագրական ՓԲ ընկերության միջև կնքված փոխհամաձայնության շնորհիվ հաշվետու տարում ԵՊՀ 183 աշխատակից և ուսանող իրենց և ընտանիքի անդամներին պատկանող ավտոտրանսպորտային միջոցների ապահովագրությունն իրականացրել են սահմանվածից 10% զեղչով: Սա և՛ ժամանակի, և՛ ֆինանսական խնայողություն է:

2013-2014 ուստարում իր ակտիվ գործունեությունն է շարունակել ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղի արհբյուրոն: Պարբերաբար կազմակերպվել են տարբեր միջոցառումներ:

2013 թվականի աշնանը ԵՊՀ ֆակուլտետներում և ստորաբաժանումներում իրականացվել են արհբյուրոների անդամների և նախագահների ընտրություններ, որից հետո տեղի է ունեցել ԵՊՀ արհեստակցական կազմակերպության հերթական՝ 4-րդ համագումարը: Ամփոփվել են նախորդ հինգ տարիներին կատարված աշխատանքները, ԵՊՀ արհեստակցական կազմակերպության կանոնադրությունը համապատասխանեցվել է ՀՀ գործող օրենքներին: Համագումարից հետո տեղի ունեցած Արհկոմիտեի անդրանիկ նիստում կայացել են ԵՊՀ արհեստակցական կազմակերպության նախագահի ընտրություններ, վերընտրվել է գործող նախագահը:

Հաշվետու տարում շարունակվել է ակտիվ համագործակցությունը ինչպես Հայաստանի պետական բուհերի արհեստակցական կազմակերպությունների ճյուղային հանրապետական միության, Հայաստանի արհմիությունների հանրապետական կոնֆեդերացիայի, այնպես էլ Եվրասիական համալսարանների արհմիութենական կազմակերպությունների ասոցիացիայի և Արհմիությունների համընդհանուր կոնֆեդերացիայի հետ:

ԵՊՀ արհեստակցական կազմակերպության նախագահը 2013 թվականի սեպտեմբերի 11-ից 13-ն ընկած ժամանակահատվածում մասնակցել է Բելառուսի Հանրապետությունում տեղի ունեցած Եվրասիական համալսարանների արհեստակցական կազմակերպությունների ասոցիացիայի (ԵՀԱԿԱ) 26-րդ համագումարին՝ ներկայացնելով ՀՀ Մայր բուհը: Քննարկվել են կրթության ոլորտում պետական քաղաքականությանը, տարբեր արհեստակցական կազմակերպությունների համագործակցությանը վերաբերող հարցեր: Համագումարի հիմնական նպատակներից մեկն էլ եղել է փորձի փոխանակման համար հարթակ ստեղծելը: Համագումարի ընթացքում ԵՊՀ արհեստակցական կազմակերպության նախագահ Արմեն Ավետիսյանը միաձայն ընտրվել է ԵՀԱԿԱ-ի նախագահության անդամ:

ԵՊՀ արհեստակցական կազմակերպության արհկոմիտեի կազմը

1. Ավետիսյան Արմեն - նախագահ
2. Մամաջանյան Արտաշես - քարտուղար, հաշվապահության և գնումների բաժնի արհբյուրոյի նախագահ
3. Ալիխանյան Մարիամ - Միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետի արհբյուրոյի նախագահ
4. Գրիգորյան Հովիկ - Պատմության ֆակուլտետի արհբյուրոյի նախագահ
5. Էլոյան Ռուբիկ - Հայ բանասիրության ֆակուլտետի արհբյուրոյի նախագահ
6. Թորոսյան Միտուշ - Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետի արհբյուրոյի նախագահ
7. Թորոսյան Սվետլանա - ռեկտորատի և կենտրոնական վարչական ապարատի արհբյուրոյի նախագահ
8. Խաչատրյան Մասիս - վարչատնտեսական մասի արհբյուրոյի նախագահ
9. Խաչատրյան Մեդորա - Կենսաբանության ֆակուլտետի արհբյուրոյի նախագահ
10. Կարապետյան Արամ - Տնտեսագիտության ֆակուլտետի արհբյուրոյի նախագահ
11. Կարապետյան Դավիթ - Ֆիզիկական դաստիարակության և սպորտի համահամալսարանական ամբիոնի արհբյուրոյի նախագահ
12. Կարապետյան Էմիլյա - Ֆիզիկայի ֆակուլտետի արհբյուրոյի նախագահ
13. Կարապետյան Լիլիթ - Եվրոպական ուսումնասիրությունների կենտրոնի արհբյուրոյի նախագահ
14. Հարությունյան Հասմիկ - Քաղաքացիական պաշտպանության համահամալսարանական ամբիոնի արհբյուրոյի նախագահ
15. Հարությունյան Նարինե - Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետի արհբյուրոյի նախագահ
16. Ղուշչյան Գևորգ - Աստվածաբանության ֆակուլտետի արհբյուրոյի նախագահ
17. Մայսուրյան Հասմիկ - Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետի արհբյուրոյի նախագահ
18. Մարգարյան Ալեքսան - Իջևանի մասնաճյուղի արհբյուրոյի նախագահ
19. Միքայելյան Գագիկ - Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ֆակուլտետի արհբյուրոյի նախագահ
20. Մխիթարյան Ռազմիկ - Քիմիայի ֆակուլտետի արհբյուրոյի նախագահ
21. Պետրոսյան Աշոտ - Իրավագիտության ֆակուլտետի արհբյուրոյի նախագահ
22. Պետրոսյան Սիմոն - Միջազգային կրթական կենտրոնի արհբյուրոյի նախագահ
23. Ջահուկյան Նարինե - գրադարանի արհբյուրոյի նախագահ

24. Ջիլավյան Հրաչուհի - Արևելագիտության ֆակուլտետի արհբյուրոյի նախագահ
25. Սաղոյան Էմմա - Ռուս բանասիրության ֆակուլտետի արհբյուրոյի նախագահ
26. Սարգսյան Անի - Հայագիտական հետազոտությունների ինստիտուտի արհբյուրոյի նախագահ
27. Սերոբյան Ռուբեն - Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի ֆակուլտետի արհբյուրոյի նախագահ
28. Սողոմոնյան Ժաննա - Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կրթական հետազոտական կենտրոնի արհբյուրոյի նախագահ
29. Վարդանյան Եվգինե - Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետի արհբյուրոյի նախագահ
30. Վարդանյան Հայկանուշ - Փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետի արհբյուրոյի նախագահ
31. Քալանթարյան Վիտալի - Ռադիոֆիզիկայի ֆակուլտետի արհբյուրոյի նախագահ

ՍԱՐԳԻՍ ԵՎ ՄԱՐԻ ԻԶՄԻՐԼՅԱՆՆԵՐԻ ԱՆՎԱՆ ԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

Տնօրեն՝ *Միրզոյան Եզնիկ Սահակի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Բաժին՝ 6

Ընթերցասրահ՝ 7

Հաճախում՝ 322306

Աշխատողների թիվը՝ 73

Գրքային ունեցվածք՝ 2122011

Ընթերցողներ՝ 9237

Գրքատացք՝ 953648

Գրադարանի բաժինների կատարած աշխատանքների ընդհանուր ուղղությունները

2013-2014 ուստարում գրադարանում տարվել են գիտակրթական տեղեկատվությանն ուղղված աշխատանքներ, որոնք հիմնականում միտված են եղել արդի համալսարանական գրադարանի պահանջների հնարավորինս բավարարմանը: Դրանք են՝ գրականության նպատակային համալրումը, ընթերցողների գրանցման և սպասարկման ավտոմատացված գործընթացների ընդլայնումը, հնատիպ և եզակի գրքերի, մեծ պահանջարկ ունեցող ուսումնական գրականության թվայնացումը, էլեկտրոնային քարտարանի շարունակական հարստացումը:

Գրադարանը համագործակցել է հայրենական և արտերկրի այլ կազմակերպությունների հետ, որոնց թվում են՝ հանրապետության տարբեր մարզերի կրթական հաստատությունների և այլ բնույթի գրադարաններ ու գրատներ, հրատարակչություններ, Բոննի, Ռոստոկի, Կալիֆորնիայի, ԱՄՆ Կոնգրեսի գրադարանները, ՄԱԿ-ը, ԵԱՀԿ-ը, Միջազգային դրամական ֆոնդը, ՀՀ-ում Գերմանիայի, Մեծ Բրիտանիայի դեսպանատները և այլն:

Պարբերաբար կազմակերպվել են գրքի ցուցահանդեսներ և շնորհանդեսներ:

Մասնագիտական հմտությունների ձեռքբերման, որակավորման բարձրացման և փորձի փոխանակման նպատակով գրադարանային աշխատողները մասնակցել են հանրապետական սեմինարների, այցելել Հայաստանի ազգային և ՀՀ-ում ամերիկյան դեսպանատան գրադարաններ:

Աշխատանքային ցուցանիշներ

ԱԲՈՆԵՄԵՆՏԻ ԲԱԺԻՆ

Բաժնի վարիչ՝ *Խաչիկօղլյան Քրիստինե Ալիկի*

- ԵՊՀ գրադարանի բաժանորդների (նաև Իջևանի մասնաճյուղի) գրանցում՝ 5974,
- Գեղարվեստական առձեռն ֆոնդի համալրում՝ 1705 միավոր (հայերեն և ռուսերեն),
- Առցանց էլեկտրոնային պատվեր՝ 900,
- Գրականության սպասարկում՝

- առձեռն ֆոնդից՝ 6760 միավոր,
- պահանջաթերթիկով գրապահոցից՝ 830 միավոր:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՄԱՄՈՒԼԻ ՍՊԱՍԱՐԿՄԱՆ ԲԱԺԻՆ

Բաժնի վարիչ՝ *Գրիգորյան Անյուտա Տիգրանի*

- Մասնագիտացված ընթերցասրահների քանակը՝ 5,
- Գրականության առկա ֆոնդի կազմը և տպագիր նյութերի քանակը՝
  - գիրք՝ 42209, ամսագիր՝ 24854, ատենախոսություն՝ 1805, թերթերի կազմեր՝ 512, թերթեր (տարեկան, հատով)՝ 6228, որից՝ բաժանորդագրված՝ 3500, Սփյուռքից՝ 2728,
- Ընթացիկ ուսումնական տարում ֆոնդերի համալրում՝
  - գիրք՝ 523, ամսագիր՝ 850, ատենախոսություն՝ 213, թերթեր՝ 3800 (բաժանորդագրված՝ 3500, Սփյուռքից՝ 300),
- Սպասարկված գրականության քանակը՝ 115031,
- Հաճախումները՝ 201837,
- Պատճենահանված և վերանորոգված գրականություն՝ 344 գիրք և թերթերի կազմեր,
- Ընթերցողի պատվերով գրապահոցից բերված ժամանակավոր օգտագործման գրականություն՝ 346 միավոր,
- Քարտարանային և մատենագրանցման աշխատանքներ:

ԳՐԱՊԱՀՈՑԻ ԲԱԺԻՆ

Բաժնի վարիչ՝ *Առաքելյան Մարիա Ալեքսանդրի*

- Ֆոնդերի համալրում՝ 16500 միավոր,
- Ընթերցողական պատվերների քանակը (ըստ պահանջաթերթերի)՝ 1900,
- Սպասարկված պահանջաթերթերի քանակը՝ 830,
- Վերադարձված գրականության ընդունում և վերադարակավորում՝ 1600 միավոր,
- Դասագրքային առձեռն ֆոնդից սպասարկում՝
  - գրքատացք՝ 49442 միավոր, վերադարձ՝ 47757 միավոր,
- Այլ գործընթացների համար տեղահանված և վերադասավորված գրականություն՝
  - մուտքագրման նպատակով՝ 3090 միավոր,
  - թվայնացման նպատակով՝ 300 միավոր,
  - ընթերցասրահների պահանջով՝ 230 գիրք և 20 ատենախոսություն,
- Գրքերի կազմում և վերանորոգում՝ 15500 միավոր:

ՀԱՄԱԼՐՄԱՆ ԵՎ ՄՇԱԿՄԱՆ ԲԱԺԻՆ

Բաժնի վարիչ՝ *Մխիթարյան Անահիտ Մաքսիմի*

- Համալրված գրականության ընդհանուր քանակը՝ 1525 անուն 9126 միավոր, որից՝
  - գիտական՝ 7016, ուսումնական՝ 483 անուն 1702 միավոր, գեղարվեստական՝ 468 միավոր,

- ➢ գիրք՝ 6398, ամսագիր՝ 2470, թերթի տրցակ՝ 52, ատենախոսություն՝ 93, (հայերեն՝ 76, ռուսերեն՝ 5, անգլերեն՝ 12),
- ➢ տեղեկույթի կրիչ (պնակիտ)՝ 3,
- ➢ Ցեղասպանությանը նվիրված օտարալեզու (անգլերեն, գերմաներեն, ֆրանսերեն և այլն) գրականություն՝ շուրջ 100 միավոր,

- Նվիրատվություն՝ 789 անուն 297 միավոր (3.454.299 դրամի), որից՝
  - ➢ հայերեն՝ 1453, ռուսերեն՝ 447 և այլ լեզուներով՝ 197,
  - ➢ գիտական՝ 1502, ուսումնական՝ 112 անուն 350 միավոր, գեղարվեստական՝ 245,
- Դրամական փոխանցումով՝ 14 անուն 426 միավոր (5.282.105 դրամի), որից՝
  - ➢ գիտական՝ 306, ուսումնական՝ 3 անուն 120 միավոր,
- Գրքափոխանակությամբ՝ 18 անուն 19 միավոր (47102 դրամի), որից՝
  - ➢ գիտական՝ 6, ուսումնական՝ 13,
  - ➢ հայերեն՝ 18, ռուսերեն՝ 1,
- ԵՊՀ պահեստից և հրատարակչությունից՝ 45 անուն 5539 միավոր (9387184 դրամի), որից՝
  - ➢ գիրք՝ 3765, ամսագիր՝ 1774,
  - ➢ գիտական՝ 4914, ուսումնական՝ 5 անուն 625 միավոր,
  - ➢ հայերեն՝ 5199, ռուսերեն՝ 170, օտարալեզու՝ 170,
- ՄԱԿ-ից՝ 55 անուն 83 միավոր (38500 դրամի), որից՝
  - ➢ ամսագիր՝ 43, պնակիտ՝ 3,
  - ➢ գիտական՝ 48, ուսումնական՝ 2335,
  - ➢ հայերեն՝ 37, ռուսերեն՝ 14, օտարալեզու՝ 32,
- Կորցրածի փոխարեն՝ 511 անուն 869 միավոր (895621 դրամի), որից՝
  - ➢ գիտական՝ 87, ուսումնական՝ 327 անուն 559 միավոր, գեղարվեստական՝ 232,
  - ➢ հայերեն՝ 595, ռուսերեն՝ 202, օտարալեզու՝ 72:

Համալրմանն օժանդակած կազմակերպություններն են՝ Բոննի, Ռոստոկի, Կալիֆորնիայի, ԱՄՆ Կոնգրեսի գրադարանները, ՄԱԿ-ը, ԵԱՀԿ-ը, Միջազգային դրամական ֆոնդը, ՀՀ-ում Գերմանիայի, Մեծ Բրիտանիայի դեսպանատները:

- Գրադարանից նվիրատվությամբ և գրափոխանակմամբ ելք եղած գրականություն (գիրք, ամսագիր, քարտեզ)՝ 799 անուն 8.753 միավոր (15.097.754 դրամի):

ՀԱՄԱԿԱՐԳՉԱՅԻՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԱՎՏՈՄԱՏԱՑՄԱՆ ԲԱԺԻՆ

Բաժնի վարիչ՝ *Սարգսյան Միդա Ստեփանի*

- Էլեկտրոնային գրացուցակում մուտքագրված գրականություն՝ 3.090 միավոր,
- Առձեռն ֆոնդերից մուտքագրված գրքեր՝ 9.314,
- Պատվիրված էլեկտրոնային հոդվածներ՝ 4.759,
  - ➢ Ֆրեզնոյի համալսարանի շտեմարաններից՝ 1.800,
  - ➢ SUBITO գերմանական ծառայությունից՝ 183,
- Ուսանողների ընթերցողական տոմսերի պատրաստում՝ 5.974,
- Գրականության թվայնացում և կայքում տեղադրում՝ 1.265 գիրք,
- «KOHA» նոր գրադարանային ծրագրի ներդրման և գրադարանի կայքէջում տարվող աշխատանքներ:

ՀՆԱՏԻՊ, ՀԱՋՎԱԳՅՈՒՏ ԵՎ ԱՐՎԵՍՏԻ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԲԱԺԻՆ

Բաժնի վարիչ՝ *Հովսեփյան Մարգարիտա Սաշայի*

- Ռուսերեն հնատիպների գրանցում գրքամատյաններում՝ 3000 գիրք,
- Գրականության մուտքագրում՝ 815,
- Էլեկտրոնային քարտագրում՝ 1700,
- Ֆոնդերի համալրում՝ 17 հնատիպ և 78 նոր ստացված գրքեր,
- Սպասարկում՝ 470 ընթերցող,
- Մատենագիտական-հրատարակչական աշխատանք՝
  - «Երևանի պետական համալսարանում պաշտպանված ատենախոսությունների մատենագիտություն (2010-1012): Պրակ 10»-ի հրատարակում,
  - Նույնի 11-րդ պրակի կազմման աշխատանքներ,
  - Էլեկտրոնային քարտարանում հեղինակավոր գրառումների կազմում և խմբագրական աշխատանք:

ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԹԱՆԳԱՐԱՆ

Տնօրեն՝ *Գասպարյան Հեղինե Քերոբի*

Պատմության թանգարանի աշխատանքները պայմանականորեն կարելի է բաժանել հետևյալ խմբերի՝

- ֆոնդի համալրում,
- արխիվի համալրում,
- գիտահետազոտական աշխատանք,
- մասսայական և այլ աշխատանքներ,
- ԵՊՀ 95-ամյակին նվիրված միջոցառումներ:

Ֆոնդի համալրում

Հաշվետու ժամանակաշրջանում ֆոնդում իրականացվել է համալրում 36 միավորով:

Ներդրվել է թանգարանային առարկաների գույքագրման համակարգչային հատուկ ծրագիր, ըստ որի՝ համակարգվել, լուսանկարվել, կոդավորվել, պիտակավորվել և գույքագրվել է 541 միավոր առարկա:

Կատարվել է ԵՊՀ ուսանողական կյանքը ներկայացնող տարբեր նյութերի հավաքագրական աշխատանք:

Արխիվի համալրում

Հաշվետու ժամանակահատվածում արխիվը համալրվել է ԵՊՀ պատմությանը վերաբերող 764 էջ նոր փաստաթղթերով:

Գիտահետազոտական աշխատանք

Տարբեր պարբերականներից ու լրագրերից (սկսած 2009 թ-ից) ընտրվել, համակարգվել և մուտքագրվել են համալսարանի պատմության կարևորագույն դեպքերին ու միջոցառումներին առնչվող բազմաթիվ նյութեր:

Հաշվետու ուստարում թանգարանում եղած, ինչպես նաև նոր ձեռք բերված փաստաթղթերի և նյութերի հիման վրա կատարվել է գիտահետազոտական աշխատանք, որի արդյունքում տպագրության է պատրաստվում «Երևանի պետական համալսարան» գիրքը:

Մասսայական աշխատանք

Հաշվետու ժամանակահատվածում թանգարանի մշտական ցուցադրությունը համալրվել է համալսարանի միջազգային համագործակցությանը վերաբերող նոր նյութերով ու լուսանկարներով:

Կատարվել է նյութերի ընտրություն և համակարգում առաջիկայում կազմակերպվելիք նոր ցուցադրության համար:

Ըստ թանգարանում կազմված ժամանակացույցի՝ կազմակերպվել է ԵՊՀ առաջին կուրսեցիների և հանրակրթական դպրոցների աշակերտների այցելություն թանգարան՝ ԵՊՀ պատմությանը

ծանոթացնելու նպատակով: Թանգարան են այցելել նաև հյուրեր արտերկրից: Հաշվետու ժամանակաշրջանում թանգարանն ունեցել է 2100 այցելու:

ԵՊՀ 95-ամյակին նվիրված միջոցառումներ

ԵՊՀ հիմնադրման 95-ամյակի միջոցառումների շրջանակում «Վարդանանք» ռազմահայրենասիրական դաստիարակության ակումբի հետ համատեղ թանգարանը կազմակերպել է «Դասը վարում են ազատամարտիկները» խորագրով միջոցառում՝ նվիրված Շուշիի ազատագրման 22-րդ տարեդարձին:

Թանգարանն աջակցություն է ցուցաբերել ԵՊՀ պորտալի ռետրո պատկերասրահի ստեղծման և վարման գործում:

ՈՐԱԿԻ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

Տնօրեն՝ *Բուդաղյան Արմեն Ստեփանի, ուս. աշխատանքների գծով պրոռեկտորի տեղակալ, տեխն. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

2013-2014 ուստարում ԵՊՀ որակի ապահովման կենտրոնը (ՈԱԿ) ԵՊՀ այլ ստորաբաժանումների հետ համատեղ իրականացրել է հետևյալ աշխատանքները.

1. Որակի ապահովում

- Լրամշակվել և հրատարակվել է ԵՊՀ գիտխորհրդի 2014 թ. հունվարի 30-ի թիվ 4 նիստում հաստատված «ԵՊՀ կրթական ծրագրերի հաստատման կարգը», որը սահմանում է ԵՊՀ կրթական ծրագրերի արտոնման, ներքին փորձաքննության և հաստատման գործընթացների նպատակները և խնդիրները, դրանց ներկայացվող պահանջները, կիրառվող ընթացակարգերը և համապատասխան ժամանակացույցները: Կարգում տրվում են նաև նոր կրթական ծրագրի ստեղծման հայտի ձևաթերթը և ծրագրի հաստատման փաստաթղթային փաթեթի կազմը:
- Լրամշակվել և հրատարակվել է ԵՊՀ գիտխորհրդի 2014 թ. հունվարի 30-ի թիվ 4 նիստում հաստատված «ԵՊՀ կրթական ծրագրերի մոնիթորինգի և վերանայման կարգը», որով սահմանվում են ԵՊՀ կրթական ծրագրերի ընթացիկ մոնիթորինգի և պարբերական վերանայման գործընթացներին ներկայացվող հիմնական պահանջները, կիրառվող ընթացակարգերը, ժամանակացույցները և այլն: Կարգում տրվում է նաև ծրագրի ընթացիկ մոնիթորինգի հաշվետվության ձևաթերթը:
- ՀՀ ԿԳՆ «Կրթության որակ և համապատասխանություն» վարկային ծրագրի «Որակի ապահովման ներբուհական համակարգերի ներդրում կամ դրանց հետագա բարելավում» դրամաշնորհային ծրագրով 2012 թ-ից ԵՊՀ-ում իրականացվող «ԵՊՀ որակի ներքին ապահովման համակարգի զարգացում և ինքնագնահատման գործընթացի ներմուծում» նախագծի շրջանակներում հաշվետու ուստարում իրականացվել են հետևյալ աշխատանքները.
  1. Կազմվել է ԵՊՀ որակի ապահովման և շարունակական բարելավման ձեռնարկը, որը ներառում է ԵՊՀ որակի ապահովման քաղաքականությունը, կրթական ծրագրերի որակի ապահովումը և շարունակական բարելավումը, ուսանողների արժանահավատ գնահատման կազմակերպումը, դասախոսական կազմի որակի ապահովումը և շարունակական բարելավումը, ուսումնառության ռեսուրսների և ուսանողների աջակցության ծառայությունների որակի ապահովումը, ուսանողների և այլ շահեկիցների հետ հետադարձ կապի ապահովումը, համալսարանի և նրա կրթական ծրագրերի ինքնագնահատումը, ինստիտուցիոնալ և ծրագրային հավատարմագրման պետական չափանիշները և կարգերը:
  2. Մշակվել է ԵՊՀ դասախոսական կազմի տարեկան գործունեության գնահատման ղեկավար ձեռնարկը, որը ներառում է դասախոսի ինքնագնահատման ընթացակարգը և ձևաչափը (դասախոսի ինքնագնահատման տարեկան զեկույցի ձևաթերթի տեսքով), գործընկեր դասախոսների և անմիջական ղեկավարի (ամբիոնի վարիչի) կողմից դասախոսի գնահատման ընթացակարգը և ձևաչափը, ինչպես նաև դասախոսի գնահատման չափանիշները՝ ներկայացված երեք հիմնական ոլորտներում (դասավանդում և ուսումնամեթոդական գործունեություն, գիտահետազոտական և ստեղծագործական

գործունեություն, հասարակական և վարչական գործունեություն) տարբեր տարակարգերի դասախոսների գնահատման անալիտիկ ռուբրիկի տեսքով:

3. Իրականացվել է ֆակուլտետային ՈԱ հանձնաժողովների ղեկավարների և դեկանների տեղակալների վերապատրաստում՝ արդյունահեն երկմակարդակ կրթական ծրագրերի և դասընթացների մշակման, արտոնման, փաստաթղթավորման, ներքին փորձաքննության, հաստատման, մոնիթորինգի և վերանայման գործընթացների, ուսանողների և դասախոսական կազմի գնահատման մեթոդաբանության ուսուցման նպատակով:
4. Կազմվել են ուսումնառության ռեսուրսների և ուսանողների աջակցության ծառայությունների գործունեության գնահատման ցուցանիշների լրակազմ և միջոցառումների պլան՝ դրանց բարելավմանն ուղղված կոնկրետ գործողություններով և ժամանակացույցով: Այն ներկայացնում է ԵՊՀ ուսումնառության ռեսուրսների և ուսանողների աջակցության ծառայությունների նպատակը և կազմը, դրանց պլանավորումը, այդ ծառայություններին ներկայացվող պահանջները, գնահատումը և գնահատման չափանիշները, ծառայությունների փաստաթղթային փաթեթը:
5. Ստեղծվել է որակի ապահովման և հավատարմագրման Web-հենքով վիրտուալ շտեմարան՝ ուսանողների, դասախոսների, շրջանավարտների և արտաքին շահեկիցների հետ հետադարձ կապի ապահովման հնարավորությամբ: Համակարգի հիմնական նպատակը ԵՊՀ դասընթացների և կրթական ծրագրերի որակի և արդյունավետության գնահատման հետադարձ կապի առցանց մեխանիզմների (ուսանողական հարցումներ և այլն) ապահովումը, ծրագրերի և դասընթացների որակի բարելավմանն ուղղված միջոցառումների և դրանց արդյունքների վերաբերյալ ԵՊՀ և լայն հանրության իրազեկումն է: Համակարգի խնդիրներն են.
   - առանձին դասընթացների որակի և արդյունավետության առցանց գնահատում ուսանողական հարցումների օգնությամբ,
   - կրթական ծրագրերի որակի և արդյունավետության գնահատում բաղկացուցիչ դասընթացների գնահատման արդյունքների հիման վրա,
   - դասընթացների և ծրագրերի գնահատման արդյունքների վերաբերյալ հաշվետվությունների կազմում և համապատասխան օգտվողներին առցանց իրազեկում,
   - դասընթացների և ծրագրերի որակի բարելավմանն ուղղված միջոցառումների և/կամ գործողությունների պլանի առցանց կազմում և հրապարակում,
   - ԵՊՀ որակի ապահովման և հավատարմագրման գործընթացների արդյունավետ իրականացման համար վիրտուալ ռեսուրս-շտեմարանի տրամադրում:

- Ուսումնական աշխատանքների գծով պրոռեկտորի ղեկավարությամբ և ՈԱԿ-ի աջակցությամբ ու մասնակցությամբ աշխատանքային խմբերում մշակվել, այնուհետև համակարգվել և վերջնական տեսքի է բերվել «ԵՊՀ ինստիտուցիոնալ հավատարմագրման փորձագիտական գնահատման երաշխավորությունների իրականացման գործողությունների ծրագիրը», որը հաստատվել է ԵՊՀ ԳԽ 2014 թ. հունվարի 30-ի նիստում: Ծրագրում, ըստ հավատարմագրման չափանիշների, ներկայացված են համապատասխան փորձագիտական երաշխավորությունները, տվյալ խնդրի ընթացիկ վիճակը, բարելավող գործողությունները/միջոցառումները, վերջիններիս իրականացման ժամանակացույցը, պատասխանատուները, պահանջվող ռեսուրսները, ինչպես նաև վերջնարդյունքները և դրանց ձեռքբերման ցուցիչները:

2. Ուսումնական գործընթացի բարելավում

- Վերապատրաստված ֆակուլտետային ՈԱ հանձնաժողովների ղեկավարները և դեկանների տեղակալները ՈԱԿ-ի աջակցությամբ իրենց ֆակուլտետների կրթական ծրագրերի համար մշակել են կրթական վերջնարդյունքների վրա հիմնված ուսումնական ծրագրեր և դրանց մասնագրերը (սպեցիֆիկացիաները): Դրանցում ներկայացված են ծրագրի և նրա բաղկացուցիչ դասընթացների նպատակը, կրթական վերջնարդյունքները, դասավանդման, ուսումնառության և գնահատման կիրառվող մեթոդները և ուսումնական պլանի քարտեզը: Մշակված մասնագրերը ներկայացվել են ՈԱԿ-ի գնահատմանը՝ հեղինակներին համապատասխան կրեդիտներ հատկացնելու նպատակով:
- ՈԱԿ-ի աջակցությամբ ֆակուլտետներում տպագրվել է համաեվրոպական ձևաչափի դիպլոմի հավելվածը առկա և հեռակա ուսուցման բակալավրի և մագիստրոսի կրթական ծրագրերի ուսանողների համար:
- ՈԱԿ-ի աջակցությամբ հաշվետու ուստարում նույնպես ֆակուլտետներում լրամշակվել են ԵՊՀ առկա և հեռակա ուսուցման համակարգերի բակալավրի և մագիստրոսի կրթական ծրագրերով սովորող ուսանողների համար նախատեսված միասնական ֆակուլտետային «Կրեդիտային համակարգով ուսումնառության ուղեցույց և դասընթացների տեղեկագիրք» տեղեկատվական ձեռնարկները: Դրանք տեղադրվել են ԵՊՀ պաշտոնական կայքում՝ ներբեռնելու հնարավորությամբ:

3. Ռազմավարական պլանավորում

- Կատարվել են աշխատանքներ ԵՊՀ ռազմավարական պլանի իրականացման մոնիթորինգի ուղղությամբ: Մասնավորապես կատարվել է ԵՊՀ 2010-2014 թթ. զարգացման ռազմավարական ծրագրի իրականացման ժամանակացույց-պլանում հաշվետու ուսումնական տարվա համար նախատեսված գործողությունների կատարողականի մոնիթորինգ, որի արդյունքում նախա-տեսված գործողությունների և միջոցառումների կատարողականը հիմնականում գնահատվել է բավարար:
- Ուսումնական աշխատանքների գծով պրոռեկտորի ղեկավարությամբ և ՈԱԿ-ի անմիջական մասնակցությամբ նախապատրաստական աշխատանքներ են տարվել ԵՊՀ զարգացման նոր ռազմավարական ծրագրի մշակման ուղղությամբ: Մասնավորապես՝
  1. ԵՊՀ ռեկտորի հրամաններով կազմվել և հաստատվել են ԵՊՀ 2016-2020 թթ. զարգացման ռազմավարական ծրագրի մշակման աշխատանքները համակարգող հանձնաժողովը (Հր. N 92§37, 23.05.2014 թ.) և աշխատանքային խմբերը (Հր. N 94§1, 27.05.2014 թ.):
  2. Մշակվել և ռեկտորի կողմից ս.թ. հուլիսի 3-ին հաստատվել է ԵՊՀ 2016-2020 թթ. զարգացման ռազմավարական ծրագրի մշակման աշխատանքների ժամանակացույցը:
- Լրամշակվել և հաշվետու ուստարում նորից հրատարակվել են «ԵՊՀ գործունեության գնահատ-ման առանցքային ցուցանիշներ (ԳԱՑ)» 3-րդ հրատարակության հայերեն և անգլերեն տարբերակները՝ 2008-2013 թթ. համար, որոնք ներառում են ԵՊՀ գործունեության հիմնական յոթ ոլորտների ԳԱՑ-երը:

***

ՈԱԿ-ը մշակել և ԿԳՆ-ի ու ՀՀ մի շարք պետական բուհերի և արտասահմանյան պարտնյոր կազմակերպությունների հետ համատեղ 2014 թ. հունվարից իրականացնում է TEMPUS «ARMENQA» ազգային նշանակության եռամյա ծրագիրը, որն ուղղված է որակավորումների ազգային և ոլորտային շրջանակների (ՈԱՇ և ՈՈՇ) իրականացմանը ՀՀ-ում: Նախագիծը ֆինանսավորվում է Եվրոպական հանձնաժողովի կողմից, որի նպատակն է բարձրացնել ՀՀ բուհերի շրջանավարտների զբաղվածությունը և

նպաստել ՀՀ որակավորումների ճանաչմանը աշխատաշուկայում՝ ազգային և միջազգային մակարդակներում: Նախագծի հիմնական խնդիրներն են.

- ՀՀ ՈԱՇ-ի գործնականացում՝ օրենսդրական, կանոնադրական և մեթոդաբանական հենքի ու մի շարք գործիքների ստեղծման և կիրարկման միջոցով,
- ՈԱՇ-ի մասին հիմնական շահեկիցների՝ բուհերի, ուսանողների և շրջանավարտների, գործատուների ու աշխատաշուկայի ներկայացուցիչների, ոլորտը կարգավորող պետական մարմինների ու հանրային գործընկերների կարողությունների զարգացում,
- ՀՀ-ում ՈՈՇ-ների ստեղծման և փորձարկման նպատակով ազգային մոդելի և մեթոդաբանական հենքի մշակում,
- ՀՀ բուհերին ծրագրային կողմնորոշիչների, մեթոդաբանական հենքի և պրակտիկ գործիքների տրամադրում՝ կրթական վերջնարդյունքների վրա հիմնված բազմամակարդակ կրթական ծրագրերի մշակման համար, որոնք համահունչ են ՀՀ ՈԱՇ-ի, ՈՈՇ-ի և աշխատաշուկայի պահանջներին:

Արտասահմանյան դրամաշնորհներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. ԵՊՀ որակի ներքին ապահովման համակարգի զարգացում և ինքնագնահատման գործընթացի ներմուծում (Համաշխարհային բանկի դրամաշնորհային նախագիծ):	Գրիգորյան Ա. Կ.
2. Որակավորումների ազգային և ոլորտային շրջանակների իրականացումը Հայաստանում (ՏԵՄՊՈՒՍ-ի ARMENQA նախագիծ):	Բուդաղյան Ա. Ս.

Թեմա 1. Թեմայի շրջանակում հաշվետու ժամանակահատվածում իրականացվել են հետևյալ աշխատանքները.

1. Կազմվել է ԵՊՀ որակի ապահովման և շարունակական բարելավման ձեռնարկը:
2. Մշակվել է ԵՊՀ դասախոսական կազմի տարեկան գործունեության գնահատման ղեկավար ձեռնարկը:
3. Իրականացվել է ֆակուլտետային ՈԱ հանձնաժողովների ղեկավարների և դեկանների տեղակալների վերապատրաստում:
4. Կազմվել են ուսումնառության ռեսուրսների և ուսանողների աջակցության ծառայությունների գործունեության գնահատման ցուցանիշների լրակազմը և միջոցառումների պլանը:
5. Ստեղծվել է որակի ապահովման և հավատարմագրման Web-հենքով վիրտուալ շտեմարան:

Թեմա 2. Թեմայի շրջանակում հաշվետու ժամանակահատվածում իրականացվել են հետևյալ աշխատանքները.

1. Մշակվել է ՀՀ բարձրագույն կրթության որակավորումների ազգային շրջանակի նոր տարբերակը և ներկայացվել ՀՀ ԿԳՆ:
2. Մշակվել է ՀՀ բարձրագույն կրթության որակավորումների ազգային շրջանակի իրականացման ռազմավարությունը:
3. ՀՀ բարձրագույն կրթության որակավորումների ազգային շրջանակի հիմնական շահեկիցների համար կազմակերպվել են քննարկումներ և սեմինարներ:

Կենտրոնին կից գործում է 1 բազային լաբորատորիա

ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՑԻՈՆԱԼ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավար՝ *Գրիգորյան Ալեքսանդր Կոնստանտինի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Բուդաղյան Արմեն Ստեփանի, տեխն. գիտ. թեկնածու, դոցենտ, ավագ գիտաշխատող
2. Հարությունյան Նազիկ Կարապետի, մանկ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր, ավագ գիտաշխատող
3. Աբրահամյան Անի Դավիթի, ավագ լաբորանտ
4. Շաքյան Ստելլա Հարությունի, ավագ լաբորանտ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. ՀՀ բարձրագույն կրթության արդիականացման հիմնախնդիրները եվրոպական բարձրագույն կրթության տարածքում ինտեգրման համատեքստում (պետական ֆինանսավորում):	Գրիգորյան Ա. Կ.

Թեմա 1. Թեմայի շրջանակում հաշվետու ժամանակահատվածում իրականացվել են հետևյալ աշխատանքները.

1. Որոշվել են ԵՊՀ գործունեության հիմնական ոլորտները, մշակվել է իրավիճակի և արդյունավետության գնահատման ցուցանիշների լրակազմը, որոշվել են ցուցանիշների արժեքները վերջին 5 տարիների համար, կատարվել են դրանց վերլուծություն և հիմնական միտումների բացահայտում, արվել են համապատասխան եզրահանգումներ: Գործողության արդյունքում հրատարակվել են ԵՊՀ գործունեության գնահատման ցուցանիշների լրակազմը և համապատասխան վերլուծական զեկույցը:
2. Մշակվել են համապատասխան հարցաշարեր, պատրաստվել ու տպագրվել են դրանց հարցաթերթերը, կազմակերպվել և անց են կացվել շրջանավարտների բավարարվածության և զբաղվածության հարցումներ: Արդյունքները մշակվել և վերլուծվել են, կատարվել են համապատասխան եզրահանգումներ, պատրաստվել են ԵՊՀ շրջանավարտների բավարարվածության և զբաղվածության զեկույցներ, որոնք քննարկվել են ԵՊՀ գիտական խորհրդի 2013թ. նոյեմբերի 7-ի թիվ 2 նիստում:
3. Մշակվել են համապատասխան հարցաշարեր, պատրաստվել ու տպագրվել են դրանց հարցաթերթերը, կազմակերպվել և անց են կացվել գործատուների բավարարվածության հարցումներ: Արդյունքները մշակվել և վերլուծվել են, կատարվել են համապատասխան եզրահանգումներ, պատրաստվել է ԵՊՀ շրջանավարտներից հիմնական գործատու կազմակերպությունների բավարարվածության զեկույց:

4. Ուսումնասիրվել է ՀՀ բարձրագույն կրթության որակավորումների ազգային շրջանակը, նրա մակարդակների նկարագրիչները համադրվել են Եվրոպական բարձրագույն կրթության տարածքի որակավորումների շրջանակի, Հարատև ուսումնառության որակավորումների եվրոպական շրջանակի և մի շարք եվրոպական երկրների որակավորումների ազգային շրջանակների նկարագրիչների հետ, ինչի արդյունքում գործող նկարագրիչները ամբողջությամբ փոխվել են նորերով, առաջադրվել է նոր շրջանակի նախագիծ: Գործողության արդյունքում կազմվել և ՀՀ կրթության և գիտության նախարարությանն է ներկայացվել ՀՀ բարձրագույն կրթության որակավորումների ազգային շրջանակի նոր նախագիծը, որը հավանության է արժանացել եվրոպական փորձագետների և բուհական հանրության կողմից:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	7	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Գրիգորյան Ա., Սիմոնյան Ա., Վարդանյան Յու., Մարգարով Ա., Եղյան Մ.,* ԵՊՀ համագործակցությունը ձեռնարկությունների հետ, «Փորձը, խնդիրներն ու հեռանկարները, Համալսարան/արդյունաբերություն համագործակցություն՝ նորարարությունների խթանում» գիտակրթական համաժողովի նյութերի ժողովածու, Երևան, 2013, էջ 24-29, 62-65:
2. *Գրիգորյան Ա., Հարությունյան Ն.,* Կրթության զարգացման և որակավորման խնդիրներ, «Մանկավարժական միտք», N 1-2, 2013, էջ 5-11:
3. *Գրիգորյան Ա., Սիմոնյան Ա., Գևորգյան Գ., Մարկոսյան Ռ., Բուդաղյան Ա., Սանթուրջյան Մ., Սարգսյան Ա.,* Երևանի պետական համալսարանի գործունեության գնահատման առանցքային ցուցանիշներ (2008-2013), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, 100 էջ:
4. *Բուդաղյան Ա. Ս., Կարաբեկյան Ս. Բ.,* Ուսանողների չափանիշահենք գնահատման հիմնախնդիրները, «Մանկավարժություն և հասարակական գիտությունների բանբեր», N 2 /29/, «Լինգվա» հրատ., Երևան, 2013, էջ 12-19:
5. *Григорян А. К., Симонян А. Г., Будагян А. С., Саакян А. К., Мкртчян А. Е., Мартиросян А. Р.,* Проблемы модернизации университетского образования в условиях мирового финансового кризиса, Вестник Волгоградского государственного университета, Мировой опыт университетского образования, приложение к серии 6, Университетское образование, N 2, 2013, с. 2-44.
6. *Григорян А. К., Жамгарян Г. Г., Шукурян С. К.,* Инструментальные средства виртуального обучения, управления и контроля качества, разработанные в Ереванском государственном университете, Материалы международной научной конференции “Образование, спорт и туризм в эпоху могущества и счастья”, Ашхабад, 2013, с. 567-571.
7. *Grigoryan A., Budaghyan A.,* Development of the Internal Quality Assurance System at Yerevan State University (YSU). Proceedings of International Conference “Education in the 21st Century: Problems and Challenges”. Yerevan, 10-13 June, 2014, Yerevan, 2014, pages 12-14.

ՇՐՋԱՆԱՎԱՐՏՆԵՐԻ ԵՎ ԿԱՐԻԵՐԱՅԻ ԿԵՆՏՐՈՆ

Կենտրոնի տնօրեն՝ *Հակոբյան Լիլիթ Տարոնի*

Հաշվետու ժամանակահատվածում Շրջանավարտների և կարիերայի կենտրոնն իրականացրել է հետևյալ ծրագրերն ու միջոցառումները.

- համալսարան-ձեռնարկություն փոխգործակցության խթանում,
- աջակցություն շրջանավարտների «HEN GEAR» պորտալի ստեղծման աշխատանքներին,
- պարբերական բնույթ կրող սեմինար-դասընթացների կազմակերպում,
- ուսանողների կարիերայի զարգացման նպատակով ձեռնարկությունների ներկայացուցիչների հետ հանդիպումների իրականացում,
- ինտերնշիփների և լրացուցիչ ուսանողական պրակտիկայի կազմակերպում,
- աշխատանքային հնարավորությունների ընձեռում,
- գիտագործնական հանդիպում, համագործակցության ընդլայնում:

Համալսարան-ձեռնարկություն փոխգործակցության խթանում

Համալսարան-ձեռնարկություն փոխգործակցության ընդլայնման շրջանակում 2013թ. ԵՊՀ գիտական խորհրդի հաստատմամբ ստեղծվեց խորհրդին կից ձեռնարկությունների հետ համագործակցությունն ապահովող մշտական հանձնաժողովը: Հանձնաժողովի նախագահը ԵՊՀ ռեկտորն է, աշխատակազմում ընդգրկված են բոլոր պրոռեկտորները, որոշ ֆակուլտետների դեկաններ, վարչական ենթակառուցվածքների մի շարք ղեկավարներ, ուսանողական կառույցների ներկայացուցիչներ: Հանձնաժողովի քարտուղարությունն իրականացվում է Շրջանավարտների և կարիերայի կենտրոնի կողմից:

Հանձնաժողովի՝ մայիսի 20-ին կայացած առաջին նիստի ընթացքում հաստատվեց 2013-2014թթ. գործողությունների պլանը, ներկայացվեց հանձնաժողովի աշխատակարգի նախագիծը, քննարկվեցին ձեռնարկությունների հետ համագործակցությանն առնչվող մի շարք հարցեր:

Հաշվետու տարվա ընթացքում կենտրոնի կողմից մշակվել և հանձնաժողովի քննարկմանն են ներկայացվել աշխատանքային հետևյալ փաստաթղթերը.

- ԵՊՀ-ի և ձեռնարկությունների հետ համագործակցության ռազմավարության նախագիծ,
- Ձեռնարկությունների հետ ԵՊՀ ֆակուլտետի համագործակցության խորհուրդների կանոնակարգի նախագիծ:

Վերոնշյալ փաստաթղթերը հաստատվել են ԵՊՀ գիտական խորհրդի կողմից: Մշակման փուլում է նաև ԵՊՀ ուսանողների լրացուցիչ պրակտիկայի կազմակերպման կանոնակարգի նախագիծը:

Աջակցություն շրջանավարտների «HEN GEAR» պորտալի ստեղծման աշխատանքներին

Եվրոպական միության ֆինանսավորմամբ «HEN GEAR» ծրագրի շրջանակում նախատեսվում է ստեղծել շրջանավարտների գրանցման պորտալ, որն արդյունավետ գործիք է շրջանավարտ-գործատու անմիջական կապի հաստատման և մի շարք վիճակագրական տվյալների ձեռքբերման համար:

Ըստ ծրագրի՝ շրջանավարտն այցելում է համալսարանի ինտերնետային համապատասխան էջ ու լրացնելով համապատասխան տվյալներ՝ գրանցվում այդ համակարգում և պատասխանում հարցաթերթի հարցերին, որոնք վերաբերում են կրթության որակին, ուսմանը, շրջանավարտների հմտություններին, ցանկալի աշխատանքային ոլորտին և այլն: Այս համակարգը նաև գործատուին ինտերնետային համապատասխան CV-ի միջոցով իր աշխատողին ընտրելու հնարավորություն է ընձեռում:

Շրջանավարտների գրանցման և վիճակագրական տվյալների հետազոտական մասը համակարգում է Շրջանավարտների և կարիերայի կենտրոնը: Համակարգը դեռևս փորձարկման փուլում է, և 2014-2015 ուստարվա ընթացքում նախատեսվում է իրականացնել բոլոր ֆակուլտետների՝ 2014թ. բակալավրիատի շրջանավարտ հանդիսացող և մագիստրատուրայի 1-ին կուրսի ուսանողների փորձնական գրանցումը:

Պարբերական բնույթ կրող սեմինար-դասընթացներ

Կազմակերպություն	*Դասընթացի անվանում*	*Մասնակիցների թիվ*
▪ Շրջանավարտների և կարիերայի կենտրոն	«CV գրելու և գործատուին ներկայանալու հմտություններ», «Հարցազրույցին պատրաստվելու հոգեբանական քայլեր (ժեստերի լեզու)», «Լիդերություն, կարիերայի առաջընթաց և գենդերային հիմնախնդիրներ», «Պրեզենտացիոն հմտություններ», «Գործարար կապերի հաստատում», «Սեռային մտածողության տարբերություններ»	172
▪ «ԱյՍիթի» ընկերություն	«Մրցույթ կայքերի առաջխաղացման մասնագետների համար»	2
▪ «ՍԻԻԴ» ձեռներեցության զարգացման և ղեկավարների վերապատրաստման կենտրոն	«Նորարարության և ձեռներեցության զարգացման ծրագիր»	30
▪ «Այվազյան ընդ Փարթներս» ընկերություն	«Գործնական մարքեթինգ», «Վաճառքի պրակտիկ հմտությունները Հայաստանում»	105
▪ «Ակադեմիքս Թիմ» բիզնես խորհրդատվական և թրեյնինգ ընկերություն	«Սոցիալական մարքեթինգ»	20

▪ «Մակադամիան ԱՌ» ընկերություն	«C++-ը մոբայլ աշխարհում. Blackberry Cascades MacTalk»	11
▪ «Գոյ» հոգեբանական կենտրոն	«Կառավարման հմտությունների զարգացում»	40
Ընդամենը	*380 մասնակից*	

Ուսանողների կարիերայի զարգացմանը նպաստող հանդիպումներ

Կազմակերպություն	*Մասնակիցների թիվ*
▪ «Ինգո Արմենիա» ՍՊԸ	115
▪ «Պրոկրեդիտ բանկ»	30
Ընդամենը	*145 մասնակից*

Ինտերնշիփների և ուսանողական պրակտիկայի կազմակերպում

Կազմակերպություն	*Մասնակիցների թիվ*
▪ ՄԱԿ-ի հայաստանյան գրասենյակ	*5*
▪ «ՎՏԲ-Հայաստան բանկ» ՓԲԸ	*32*
▪ «Լույս» հիմնադրամ	*7*
▪ «Քեյ-Փի-Էմ-Ջի Արմենիա» ՓԲԸ	16
▪ «Վիվա Սել-ՄՏՍ» ընկերություն	32
▪ «Պրոկրեդիտ» բանկ	17
▪ ՀՀ Կառավարություն	5
▪ «Էյ Դի Էր Փարթներս» մեդիացիոն ընկերություն	1
▪ «Օրանժ Արմենիա» ՓԲԸ	7
Ընդամենը	*122 մասնակից*

Աշխատանքային հնարավորությունների ընձեռում

Կազմակերպություն	Դիմել է	Աշխատանքի է ընդունվել
• «ԿԱԶԱ» շվեյցարական մարդասիրական հիմնադրամ	19	2
• ՀՀ ԱՆ պրոֆ. Յոլյանի անվան արյունաբանական կենտրոն ՓԲԸ	14	1
• ՁԻԱՀ-ի կանխարգելման հանրապետական կենտրոն ՊՈԱԿ	11	1
• «Ավարայր» ՍՊԸ	33	2
• «ԱմերիաԲանկ» ՓԲԸ	21	3

• «Ռոսգոսստրախ-Արմենիա» ԱՓԲԸ	12	4
• «Վիվա Սել-ՄՏՍ» ընկերություն	7	1
• «Արփիմեդ» դեղագործական ընկերություն	12	4
• «Սաննի Թոյֆլ» ուսումնական կենտրոն	6	2
• «Կոկա-Կոլա Հելլենիկ Բոթլինգ Քամփնի Արմենիա» ՓԲԸ	25	5
Աշխատանքի է ընդունվել	*25 հոգի*	

Գիտագործնական հանդիպում, համագործակցության ընդլայնում

Հաշվետու տարում կենտրոնի կողմից ընդլայնվել են համագործակցության շրջանակները, ինչի արդյունքում կնքվել են փոխգործակցության մի շարք հուշագրեր: 2014թ. մայիսի 26-ին կայացած «Աշխատաշուկայի և բարձրագույն կրթության արդի փոխգործակցության խնդիրները» խորագրով հանրապետական գիտագործնական հանդիպումը եզրափակվել է հայաստանյան 9 բուհերի՝ Երևանի պետական համալսարանի, Երևանի պետական տնտեսագիտական, Հայաստանի պետական ճարտարագիտական, Երևանի Վ. Բրյուսովի անվան պետական լեզվահասարակագիտական, Հայաստանի ամերիկյան, Հայաստանի ազգային ագրարային, Հայաստանի ճարտարապետության և շինարարության ազգային, Խ. Աբովյանի անվան պետական մանկավարժական, Ռուս-հայկական (Սլավոնական) համալսարանների՝ կարիերայի հարցերը համակարգող կառույցների միջև համագործակցության հուշագրի ստորագրմամբ:

Համագործակցության հիմնական շրջանակներն են՝ ամենամյա հանրապետական միջբուհական աշխատանքի տոնավաճառի կազմակերպում, գիտաժողովների, սեմինարների, խորհրդակցությունների իրականացում, տեղեկատվության փոխանակում և այլ ծրագրերի մշակում:

ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԿԵՆՏՐՈՆ

Կենտրոնի տնօրեն՝ *Դավթյան Կարինե Ավետի*

2013-2014 ուստարում Մշակույթի կենտրոնը կազմակերպել է 17 միջոցառում, 15 կինոդիտում-քննարկումներ: «Համալսարանական» թատրոն-ստուդիան բեմադրել է 1 նոր ներկայացում: Վերոնշյալ միջոցառումներին մասնակցել են շուրջ 9000 ուսանողներ:

Մշակույթի կենտրոնը հաշվետու ուստարում, բացի ավանդաբար իրականացվող ծրագրերից և միջոցառումներից, իր գործուն մասնակցությունն է ունեցել ԵՊՀ-ում կազմակերպված մի շարք միջոցառումների իրականացման գործում, ինչպես նաև ընդլայնել է համագործակցության շրջանակները:

Ինչպես 2006 թվականից սկսած յուրաքանչյուր ուստարում, այնպես էլ 2013 թվականի սեպտեմբերին կենտրոնի աշխատակազմը հանդիպումներ է ունեցել ԵՊՀ բոլոր ֆակուլտետների առաջին կուրսեցիների հետ, որոնց ընթացքում մանրամասն ներկայացվել են կենտրոնի ստեղծման նպատակները, գործունեությունը և կենտրոնում գործող խմբերը: Հանդիպումների ընթացքում բաժանվել են կենտրոնի կողմից նախապես պատրաստված հայտեր՝ խմբերի համալրման և մրցույթներին մասնակցություն ապահովելու նպատակով:

Ավանդական միջոցառումներ

- ✓ ԵՊՀ կենտրոնական մասնաշենքի բակում կազմակերպվել ու անցկացվել է «ԵՊՀ մեծարման և առաջին կուրսեցիների երդման արարողություն» (11.09.2013):
- ✓ Ուսանողության միջազգային օրվա առիթով Ուսանողական խորհրդի և Մշակույթի կենտրոնի համատեղ ջանքերով կազմակերպվել է «Լավագույն ուսանող 2013» համերգ-մրցանակաբաշխությունը (18.11.2013):
- ✓ ԵՊՀ մշակույթի կենտրոնի դահլիճում կազմակերպվել է Հումորի օրվան նվիրված «Կատակում է ԵՊՀ մշակույթի կենտրոնի ՈՒՀԱ «ԵԳՄ» թիմը» ցերեկույթ (01.04.2014): Ցերեկույթին ներկա էին հայ հումորային աշխարհի հայտնի արվեստագետներ:
- ✓ ՀՀ-ում անցկացվող Ֆրանկոֆոնիայի օրերի շրջանակում ԵՊՀ մշակույթի կենտրոնի դահլիճում կազմակերպվել է ֆրանսիական երգի ամենամյա փառատոնը (16.04.2014), որի թեման Ֆրանսիայում ապրող և ստեղծագործող հայ արվեստի ներկայացուցիչներն էին:

ԵՊՀ հիմնադրման 95-ամյակին նվիրված միջոցառումներ

- ✓ «95-ամյա Մայր բուհը» թեմայով ցուցահանդես, որին մասնակցել են ԵՊՀ դասախոսներ, աշխատակիցներ և ուսանողներ: Ներկայացվել են գեղանկարներ, լուսանկարներ, փայտի փորագրություններ, գոբելեն, ձեռքի այլ աշխատանքներ: Ստեղծագործությունները ցուցադրվել են ԵՊՀ կենտրոնական մասնաշենքի բակում և շենքի 3-6-րդ հարկերի կենտրոնական հատվածներում, տրվել է պոեզիայի փառատոնի մեկնարկը (10.06.2014):
- ✓ ԵՊՀ կենտրոնական մասնաշենքի մեծ դահլիճում կազմակերպվել է պոեզիայի փառատոնի թատերականացված երեկո՝ նվիրված Համո Սահյանի, Հովհաննես Շիրազի 100 և Պարույր Սևակի 90-ամյակներին: Միջոցառման ընթացքում թատերական կոմպոզիցիայով հանդես են եկել «Համալսարանական» թատրոն-ստուդիայի սաները, իսկ երգչախումբն ու անհատ

կատարողները ներկայացրել են նրանց բանաստեղծությունների հիման վրա գրված երգեր (10.06.2014):

- ✓ ԵՊՀ կենտրոնական մասնաշենքի մեծ դահլիճում կազմակերպվել է ԵՊՀ 95-ամյակին նվիրված ուսանողական տոնական համերգ (11.06.2014):
- ✓ ԵՊՀ հիմնադրման 95-ամյակի և Վ. Շեքսպիրի 450-ամյակի առթիվ ԵՊՀ մշակույթի կենտրոնի «Համալսարանական» թատրոն-ստուդիայի սաները ներկայացրել են «Ռոմեո և Ջուլիետ» երաժշտական ներկայացումը (գեղարվեստական ղեկավար ու ռեժիսոր՝ ԵՊՀ մշակույթի կենտրոնի տնօրեն Կարինե Դավթյան) (17.06.2014):

Փառատոների ու մրցույթների մասնակցություն

Հաշվետու ժամանակաշրջանում կենտրոնը մասնակցել է հանրապետական և միջբուհական մրցույթների և փառատոների:

- ✓ Կենտրոնի մեներգիչները մասնակցել են «Խորհրդային երգեր» հանրապետական մրցույթ-փառատոնին, որին ԵՊՀ մշակույթի կենտրոնի երգչախմբի մեներգչուհի Մարիցա Թիլիքյանը զբաղեցրել է առաջին պատվավոր տեղը, Գայանե Մանուկյանը, Արփինե Խեչիկյանը՝ երկրորդ հորիզոնականը:
- ✓ Մշակույթի կենտրոնի մեներգիչ Արծրուն Խանգելդյանը մասնակցել է «Հայաստանի ձայն» հեռուստանախագծին և անցել կիսաեզրափակիչ:
- ✓ Մշակույթի կենտրոնի ՈՒՀԱ «ԵԳՄ» թիմը մասնակցել է Ուրախների և հնարամիտների ուսանողական լիգայի Զ կիսաեզրափակչի 2-րդ խաղին և զբաղեցրել 2-րդ հորիզոնականը:

Համագործակցության շրջանակներում անցկացված միջոցառումներ

Մշակույթի կենտրոնը սերտորեն համագործակցում է ինչպես ԵՊՀ ստորաբաժանումների, այնպես էլ ՀՀ նախարարությունների և պետական ու հասարակական հաստատությունների հետ:

- ✓ Մշակույթի կենտրոնի և Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի Գևորգյան հոգևոր ճեմարանի համատեղ ջանքերով արդեն 5-րդ անգամ կազմակերպվել է Սբ. Վարդանանց նահատակներին նվիրված միջոցառում: Միջոցառմանը ներկա էին Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Գարեգին Երկրորդը, ԵՊՀ ռեկտոր Արամ Սիմոնյանը, բարձրաստիճան հոգևոր հայրեր, ուսանողներ ինչպես ԵՊՀ-ից, այնպես էլ Խ. Աբովյանի անվան պետական մանկավարժական համալսարանից (27.02.2014):
- ✓ Երգի և երաժշտության միջազգային օրվա առթիվ կենտրոնի մեներգիչները մասնակցել են Հայաստանում Ֆրանսիայի դեսպանատանն անցկացված երգի փառատոնին (21.06.2014):
- ✓ ՀՀ շախմատի ակադեմիայի հրավերով Մշակույթի կենտրոնի երգիչներն ու պարային համույթը մասնակցել են հետևյալ մրցաշարերի բացման (փակման) արարողություններին.
  1. Մարտունիում անցկացված «Սևանա լիճ 2013» միջազգային մրցաշարի փակման արարողությանը (16.09.2013),
  2. Երևանում անցկացված Եվրոպայի շախմատի անհատական առաջնության փակման արարողությանը (14.03.2014),
  3. Մարտունիում անցկացված «Սևանա լիճ 2014» միջազգային մրցաշարի բացման և փակման արարողություններին (26.07.2014- 04.08.2014),
- ✓ ՀՀ սփյուռքի նախարարության «Սփյուռքի ամառային դպրոց» ծրագրի շրջանակում ազգային երգի ու պարի դասընթացներն արդեն 3-րդ տարին է՝ կազմակերպում է Մշակույթի կենտրոնը (07.07.2014-02.08.2014):

Այլ միջոցառումներ

- ✓ Մշակույթի կենտրոնի դահլիճում տեղի է ունեցել «Ամանորյա հրաշքներ» խորագիրը կրող տոնական համերգ-ներկայացումը՝ կենտրոնի «Համալսարանական» թատրոն-ստուդիայի, երգչախմբի, անհատ կատարողների և աղջիկների պարային համույթի սաների մասնակցությամբ (27.12.2013):
- ✓ Մշակույթի կենտրոնի դահլիճում տեղի է ունեցել Գրիգոր Նարեկացու «Մատյան ողբերգության» պոեմի հիման վրա մոնոներկայացում՝ ՀՀ վաստակավոր արտիստ Սամվել Բաղինյանի մասնակցությամբ (ներկայացման ռեժիսոր՝ Մշակույթի կենտրոնի տնօրեն Կարինե Դավթյան) (17.04.2014):
- ✓ Թատրոնի միջազգային օրվա առթիվ կենտրոնի տարբեր խմբերի անդամներ, կենտրոնի տնօրեն Կարինե Դավթյանի նախաձեռնությամբ, այցելել են ՀՀ գրականության և արվեստի թանգարան, ապա Կոմիտասի անվան պանթեոն՝ հարգանքի տուրք մատուցելու հայ բեմի հանճարներին (27.05.2014):

Կինոակումբի գործունեություն

ԵՊՀ մշակույթի կենտրոնի կինոակումբի և Հայաստանի ազգային կինոկենտրոնի կողմից «Կինոաշուն» փառատոնի շրջանակում յուրաքանչյուր չորեքշաբթի ցուցադրվել են հայկական արտադրության նոր ֆիլմեր, որոնց ցուցադրությունից հետո տեղի են ունեցել քննարկումներ ֆիլմարտադրողների հետ (ռեժիսորներ, դերասաններ, պրոդյուսերներ, սցենարիստներ):

- ✓ «Գարեգին Նժդեհ» (ռեժ.՝ Հրաչ Քեշիշյան, 2013), (09.10.2013)
- ✓ «Ապակե կախազարդ» (ռեժ.՝ Արսեն Ազատյան, 2013), (16.10.2013)
- ✓ «Փարաջանով» (ռեժ.՝ Ս. Ավետիքյան, Ալ. Ֆետիսովա, 2013), (23.10.2013)
- ✓ «Փուշը» (ռեժ.՝ Ս. Բաբայան 2013), (30.10.2013)
- ✓ Փառատոնի շրջանակում կազմակերպվել են Սոս Սարգսյանի կինոյի ժառանգությանը նվիրված կինոդիտումներ: Ցուցադրվել են նրա մասին և իր իսկ մասնակցությամբ ֆիլմեր (20.11.2013):
- ✓ «Սպիտակ վագր» (ռեժ.՝ Կարեն Շահնազարով) (27.11.2013)
- ✓ «Երկու աշխարհներից ի հիշատակ» (ռեժ.՝ Նիկա Շեկ, 2013), (04.12.2013)
- ✓ «Այդ ես չեմ» (ռեժ.՝ Մարիա Սահակյան, 2012), (11.12.2013)

Փառատոնի ավարտից հետո ցուցադրվել են հայկական, արտասահմանյան հայտնի ֆիլմեր, որոնց քննարկման ժամանակ հրավիրվել են կինոգետներ:

- ✓ «Ալիանս ֆրանսեզի» և Հայաստանի ազգային կինոկենտրոնի կողմից արդեն երկրորդ տարին անընդմեջ անցկացվող ֆրանսիական «Ամենակարճ օրը» կարճամետրաժ ֆիլմերի փառատոնի շրջանակում ցուցադրվել են ֆրանսիական կարճամետրաժ ֆիլմեր (18.12.2013):
- ✓ Ֆրանկոֆոնիայի շրջանակում կազմակերպվել է ֆրանսիական ֆիլմերի ցուցադրություն՝ «Այսօր կիրակի է» (ռեժ.՝ Սամիր Կեսմի), «Առագաստներ Լյուքսեմբուրգից» (ռեժ.՝ Նիկոլա Էնջլ), «Ալան» (ռեժ.՝ Ֆրեդերի Ազար) (19.03.2014):
- ✓ Արսեն Հակոբյանի և Արտակ Ավդալյանի «Արարատից Եվրոպա» ֆիլմը (26.03.2014):
- ✓ Ջիվան Ավետիսյանի «Ընդհատված մանկություն» ֆիլմը (02.04.2014):
- ✓ Հ. Պապիկյանի և Շ. Սահակյանի «Էն ուրիշ Ֆրունզիկը» ֆիլմը (09.04.2014):
- ✓ Հայոց եղեռնին նվիրված ցուցադրվել է «Մեկ ազգի մոռացված մեկ էջ» ֆիլմը (ռեժ.՝ Ա. Ավդալյան) (23.04.2014):

- ✓ «Թափառում» հայկական առաջին ռոք-ֆիլմի ցուցադրություն (ռեժ.՝ Ա. Հարությունյան, երաժշտության հեղինակ, պրոդյուսեր Ա. Սուքիասյան, գլխավոր դերակատարներ՝ Ա. Հարությունյան, Ա. Սուքիասյան, Ա. Էլբերտ), (30.04.2014):

Կենտրոնում գործող խմբեր

Խմբեր	Ղեկավար/պատասխանատու	Ներգրավված ուսանողներ
Երգչախումբ	ՀՀ վաստակավոր արտիստ Կարեն Սարգսյան (գեղ. ղեկավար), Ռուբեն Կարասեֆերյան (խմբավար)	35
Աղջիկների պարային համույթ	Իռեն Ուլիխանովա	48
«Համալսարանական» թատրոն-ստուդիա	Կարինե Դավթյան	25
Գրական ստեղծագործողների ակումբ	Սարգիս Մխիթարյան	25
Կինոակումբ	Գրիգոր Էլիզբարյան	65
«Նիկե» (նախաձեռնող, իրագործող, կամավոր երիտասարդներ)	Արևիկ Պռազյան	25
Նվագախումբ	Կարեն Սարգսյան	13
ՈՒՀԱ (Ուրախների և հնարամիտների ակումբ)	Ալեքսանդր Առաքելով	15
Ընդհանուր՝ 8 խումբ		**251 ուսանող**

ԳԻՏԱԿԱԶՄԱԿԵՐՊԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ

Բաժնի վարիչ՝ *Հարությունյան Էդգար Վիլիկի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Երևանի պետական համալսարանը հաշվետու ուսումնական տարում արդյունավետ գործունեություն է ծավալել գիտահետազոտական աշխատանքների բնագավառում: Բազմաթիվ համալսարանականներ ընդգրկվել են գիտական նոր ծրագրերում, մրցույթով շահել տարբեր դրամաշնորհներ:

2013-2014 ուստարում ԵՊՀ-ում գիտական աշխատանքներն ընթացել են երեք հիմնական ուղղություններով՝ պետական բազային («Գիտական և գիտատեխնիկական գործունեության ենթակառուցվածքի պահպանում ու զարգացում»), թեմատիկ և դրամաշնորհային ծրագրերի շրջանակներում: ԵՊՀ նոր ձեռքբերումներից էր բազային ծրագրերի ոլորտում 2 նոր գիտահետազոտական լաբորատորիաների ստեղծումը:

Հաշվետու ուստարում ԵՊՀ գիտական ստորաբաժանումներում կատարված աշխատանքների գիտական արդյունքներն ու ձեռքբերումները ներկայացված են 1862 հոդվածներում, 86 մենագրություններում: Ավելի քան 486 թեզիսներ ներկայացվել են միջազգային և տեղական տարբեր գիտաժողովներում:

Աշխատանքները շարունակվել են նաև 2005 թվականից գործող պետական բազային ֆինանսավորմամբ գիտահետազոտական ստորաբաժանումներում, որոնց թվում՝ Հայագիտության հետազոտությունների ինստիտուտում, 10 գիտահետազոտական կենտրոններում և 26 գիտահետազոտական լաբորատորիաներում:

2013-2014 ուստարում դրամաշնորհային (թեմատիկ, հայ-բելառուսական, հայ-ֆրանսիական, հայ-գերմանական և երիտասարդ գիտնականների) ծրագրերի հաշվետվությունները տրվել են գիտական փորձաքննության, ինչի շրջանակներում գնահատվել են եզրափակիչ հաշվետվության գիտական ու գիտատեխնիկական նորույթը և արդիականությունը, գիտության տվյալ բնագավառում հետազոտական խմբերի ձեռքբերումները և նրանց մասնագիտական որակավորման համապատասխանությունը:

Երևանի պետական համալսարանում 2014թ. փետրվարից գործում են նոր՝ 3 (հայ-ռուսական), մարտից՝ 1 (հայ-ֆրանսիական) և 8 («Ասպիրանտների և երիտասարդ հայցորդների հետազոտությունների աջակցության ծրագիր-2013») դրամաշնորհային ծրագրերը:

Անցած ուսումնական տարում կազմակերպվել են «Գիտական և գիտատեխնիկական գործունեության բազային ֆինանսավորման ենթակառուցվածքի պահպանման և զարգացման ծրագրերի» թափուր պաշտոնների համար մրցույթներ: Մրցութային գործընթացը շարունակվում է:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում Գիտակազմակերպական բաժնի անմիջական աջակցությամբ ձևակերպվել և պետական գրանցում են ստացել 4 արտոնագիր, որոնցից 2-ը՝ քիմիայի բնագավառում, 1-ը՝ ռադիոֆիզիկայի, 1-ը՝ երկրաբանության: Բաժնի աշխատակիցների կողմից պարբերաբար ուսումնասիրվում է արտոնագրային գրականությունը՝ «Մտավոր սեփականության գործակալության» տրամադրած գյուտերի մեթոդական նկարագրությունները և օրենսդրական ակտերը: Աշխատանքներ են տարվել «Եվրասիական արտոնագրային տեղեկատվական բազայից» ԵՊՀ-ի գիտահետազոտական ստորաբաժանումների ազատ օգտվելու ուղղությամբ:

Անցած ուսումնական տարին հարուստ է եղել նաև տարբեր գիտական միջոցառումներով: Դրանցից պետք է առանձնացնել տարբեր բնագավառներին վերաբերող մի շարք գիտաժողովներ, մասնավորապես՝

«Մաթեմատիկան Հայաստանում: Ձեռքբերումները և հեռանկարները», II (նվիրված ՀՀ ԳԱԱ հիմնադրման 70-ամյակին), օգոստոսի 31-սեպտեմբերի 7, 2013թ., ԵՊՀ, ՀՀ ԳԱԱ մաթեմատիկայի ինստիտուտ, ՀՀ մաթեմատիկական ասոցիացիա, «Գրավիտացիայի տեսություն և ռելյատիվիստական աստղաֆիզիկա» գիտաժողով՝ նվիրված ակադեմիկոս Գուրգեն Սահակյանի ծննդյան 100-ամյակին, սեպտեմբերի 22-26, 2013թ., ՀՀ ԿԳՆ ԵՊՀ, «Լեռնային շրջանների գեոմորֆոլոգիայի և երկրաբանության կիրառական հիմնախնդիրներ», հոկտեմբերի 1-ին, ՀՀ ԿԳՆ ԵՊՀ, «Իրավագիտության արդի հիմնախնդիրները» վերտառությամբ գիտաժողով՝ նվիրված ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի 80-ամյա հոբելյանին, նոյեմբեր, 2013թ., ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետ, «Եվրոպա և Կովկաս, միջտարածաշրջանային կապերն ու ինքնության հարցը», 7-8 մայիսի, 2014թ., ՀՀ ԿԳՆ ԵՊՀ, «Օտարերկրացիների ուսուցումը Հայաստանում. հիմնախնդիրներ և լուծումներ», 14-18 մայիսի, 2014թ., ՀՀ ԿԳՆ ԵՊՀ, «Քիմիան այսօր՝ 2014», 18-22 օգոստոսի, 2014թ., ՀՀ ԿԳՆ ԵՊՀ:

2013-2014 ուստարում Գիտակազմակերպական բաժնի կողմից շարունակվել են աշխատանքները ԵՊՀ ողջ գիտական և վերջինիս օժանդակ աշխատակազմի կադրային գործերի վարման թվայնացման ուղղությամբ:

ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻ ՀԵՏ ՏԱՐՎՈՂ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ԲԱԺԻՆ

Բաժնի վարիչ՝ *Վարագյան Վահագն Մանվելի, կենս. գիտ. թեկնածու*

Հաշվետու ժամանակահատվածում բաժինն իրականացրել է ուսանողական, հասարակական և մշակութային առօրյայի ակտիվացմանը, ուսանողների ինտելեկտուալ զարգացմանն ուղղված մի շարք ծրագրեր:

Բաժնի աշխատանքներն ընդհանուր առմամբ կարելի է բաժանել երկու հիմնական մասի.

- Աջակցություն համալսարանի ուսանողական կազմակերպությունների նախաձեռնություններին և ծրագրերին (ՈՒԽ և ՈՒԳԸ),
- Ուսանողական կառույցների կարողությունների զարգացում:

Աջակցություն ԵՊՀ ուսանողական կազմակերպությունների ծրագրերին և նախաձեռնություններին

- Այցելություն ԼՂՀ, ՀՀ Ազգային հերոս Թաթուլ Կրպեյանին նվիրված հուշ-ցերեկույթ Կովսականում, ԵՊՀ ՈՒԽ և ԱրՊՀ ՈՒԽ միջև համագործակցության հուշագրի ստորագրում և ծառատունկ Քաշաթաղի շրջանի Բերձոր քաղաքի համալսարանական պուրակում (07-10.11.2013, ՈՒԽ, ՈՒԳԸ),
- Ամանորյա տարեմուտի միջոցառում, որին մասնակցել են շուրջ 700 համալսարանականներ (29.12.2013, ՈՒԽ, ՈՒԳԸ),
- Արցախի հերոս Պետրոս Ղևոնդյանին նվիրված հուշ-ցերեկույթի կազմակերպում Շահումյանի շրջանի Եղեգնուտ գյուղում և Պետրոս Ղևոնդյանի անվան զորամասում (Սրխավենդ), զինադադարի 20-ամյակին նվիրված գիտաժողով Ստեփանակերտում (25-27.04.2014, ՈՒԳԸ, ՈՒԽ),
- Ուսանողների ամառային հանգստի կազմակերպում Բյուրականի ուսումնաարտադրական բազայում (01.07-20.08.2014, ՈՒԽ),
- Ուսանողական բանակում Արցախում (27.07-02.08.2014, ՈՒԽ),
- Ուսանողների ամենամյա գիտական հոդվածների ժողովածուի հրատարակում (ՈՒԳԸ),
- Սոցիալապես անապահով շուրջ 150 ուսանողների վարձավճարների զեղչերի հատկացում (ՈՒԽ, ՈՒԳԸ),
- Հաշվետու ժամանակահատվածում կազմակերպվել են նաև ուսանողական բազմաթիվ արշավներ դեպի պատմամշակութային վայրեր:

Ուսանողական կառույցների կարողությունների զարգացում

- Ուսանողական կառույցների նախագահությունների հանդիպում ԵՊՀ ռեկտորի և պրոռեկտորների հետ,
- Ծաղկաձորի ուսումնաարտադրական բազայում եռօրյա արտագնա սեմինարներ ԵՊՀ կառավարման մարմիններում ընդգրկված ուսանողների մասնակցությամբ՝ այդ մարմիններում ուսանողների մասնակցության արդյունավետությունը բարձրացնելու նպատակով:

Կազմակերպվել են նաև մի շարք հանդիպումներ գիտության, արվեստի և սպորտի հայտնի գործիչների հետ:

ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Նախագահ՝ *Քարամյան Ռաֆֆի Արայի, ԵՊՀ աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետի ասպիրանտ*

Հաշվետու ուստարում ԵՊՀ ուսանողական խորհուրդը հետևողականորեն իրականացրել է իր կանոնադրական խնդիրների լուծմանն ուղղված միջոցառումներ և ծրագրեր՝ պաշտպանելով ուսանողների շահերն ու իրավունքները, խթանելով ուսանողների ակտիվ մասնակցությունը համալսարանի կառավարմանը, վեր հանելով ուսանողությանն առնչվող տարբեր հարցեր: ՈՒԽ-ն մասնակցել է ուսումնական գործընթացի կազմակերպմանը, ուսանողներին իրազեկել է իրենց իրավունքների և պարտականությունների մասին, միավորել է համալսարանի ուսանողական կազմակերպությունների, ակումբների և միությունների ջանքերը՝ նպաստելով ուսանողության համար արտալսարանային արդյունավետ աշխատանքային մթնոլորտի ձևավորմանը:

ԵՊՀ ուսանողական խորհուրդը ֆակուլտետային ուսխորհուրդների և հանձնաժողովների նպատակային ու կանոնակարգված աշխատանքի արդյունքում խթանել է ուսանողների գիտական, կրթական, հոգևոր, մշակութային, ստեղծագործական և ֆիզիկական զարգացումը, աջակցել է ուսանողների սոցիալական վիճակի բարելավմանը, կազմակերպել է ուսանողների ազատ ժամանցն ու հանգիստը, իր մասնակցությունն է ցուցաբերել ԵՊՀ տարածքում ներքին կարգապահության պահպանման գործում, ինչպես նաև զբաղվել է ուսանողներին հուզող բազմաթիվ այլ խնդիրներով:

2013-2014 ուստարվա ընթացքում ՈՒԽ-ն անցկացրել է նախագահության 20 նիստ:

Համագործակցություն ՀՀ տարբեր կառույցների և կազմակերպությունների հետ

Հաշվետու տարում ԵՊՀ ուսանողական խորհուրդը ակտիվորեն համագործակցել է ՀՀ կրթության և գիտության, ՀՀ սպորտի և երիտասարդության հարցերի, ՀՀ սփյուռքի նախարարությունների, ՀՀ Ազգային ժողովի կրթության, գիտության, մշակույթի, սպորտի և երիտասարդության հարցերի հանձնաժողովի, Երևանի քաղաքապետարանի հետ:

Շարունակվել է համագործակցությունը նաև Հայ Առաքելական եկեղեցու հետ, որի շրջանակում կազմակերպվել են մի շարք հանդիպումներ հոգևորականների հետ, այցելություններ Հայաստանի հոգևոր, պատմական և մշակութային վայրեր:

Հաշվետու ուստարում ԵՊՀ ՈՒԽ-ն Հայաստանի երիտասարդական հիմնադրամի և հասարակական բազմաթիվ կազմակերպությունների հետ կազմակերպել է մի շարք միջոցառումներ՝ այցելություններ Արցախ, սեմինար-դասընթացներ, ՀՀ բարձրագույն կրթության որակի վերաբերյալ քննարկումներ և այլն:

Հանձնաժողովներ

ԵՊՀ արտաքին կապերի հանձնաժողովը զարգացրել է կապերը հայաստանյան և արտասահմանյան իր գործընկերների հետ: 2013-2014թթ. ԵՊՀ ՈՒԽ նախագահ Ռ. Քարամյանը մասնակցել է ԱՊՀ երկրների երիտասարդական հավաքներին: Ուսանողական խորհրդի օժանդակությամբ մի շարք ուսանողներ մեկնել են արտերկիր (Ռուսաստան, Վրաստան, Ղազախստան, Լեհաստան, Հունգարիա և այլն)՝ մասնակցելու գիտաժողովների, ֆորումների, ինտելեկտուալ խաղերի, մրցումների և այլն:

ԵՊՀ ՈՒԽ իրավական հանձնաժողովը կազմակերպել է քննարկումներ, կլոր սեղաններ, սեմինարներ՝ ԵՊՀ ուսանողներին, հատկապես 1-ին կուրսեցիներին իրենց իրավունքներին և պարտականություններին ծանոթացնելու համար: Հանձնաժողովը մշակել է ֆակուլտետային ՈՒԽ-ների և հանձնաժողովների օրինակելի աշխատակարգը, ինչպես նաև վերամշակել է ԵՊՀ ՈՒԽ կանոնադրությունը:

ԵՊՀ ՈՒԽ-ն հետևողական աշխատանքներ է իրականացրել ուսանողների սոցիալական վիճակը բարելավելու ուղղությամբ, մասնավորապես ՈՒԽ-ի աջակցությամբ գրեթե 1000 ուսանողների տրվել են ուսման վարձի զեղչեր, կրթաթոշակներ, ինչպես նաև ցուցաբերվել է այլ աջակցություն:

ԵՊՀ ՈՒԽ մշակույթի հանձնաժողովը կազմակերպել է մի շարք հանդիպումներ մշակույթի և արվեստի գործիչների հետ, կինոդիտումներ, համերգներ, ցուցահանդեսներ և այլն: Հանձնաժողովը կյանքի է կոչել համալսարանական այնպիսի մրցույթներ, ինչպիսիք են «Երգող համալսարանականը» և «Ասմունքող համալսարանականը»: Այս մրցույթներում հաղթողները հնարավորություն են ստացել ԵՊՀ ուսանողական խորհուրդը ներկայացնելու Արցախում կազմակերպված մի շարք մշակութային միջոցառումների շրջանակներում: Այս ամենից զատ՝ հանձնաժողովին կից սկսել են գործել Երիտասարդ ստեղծագործողների ակումբը, Ազգագրական պարի համույթը:

Հաշվետու ժամանակահատվածում բավականին ակտիվ է եղել նաև ԵՊՀ ՈՒԽ սպորտի հանձնաժողովը: Կազմակերպվել է ԵՊՀ ուսանողական սպարտակիադան, որի շրջանակում տեղի են ունեցել ֆուտբոլի, սեղանի թենիսի, շախմատի, վոլեյբոլի, բասկետբոլի մրցումներ:

Գիտակրթական հանձնաժողովը հաշվետու ժամանակահատվածում կազմակերպել է մի շարք միջոցառումներ: Հանձնաժողովն անցկացրել է ԵՊՀ բանավեճի, «Ի՞նչ, որտե՞ղ, ե՞րբ»-ի, «Կինոմանիա»-յի և այլ ինտելեկտուալ խաղերի առաջնություններ: Հաղթողներին տրվել են գրքեր և պատվոգրեր: 2013 թվականի նոյեմբերի 17-ին՝ Ուսանողության միջազգային օրը, կազմակերպվել է «Ուսանող-2013» մրցանակաբաշխությունը, որի ընթացքում ԵՊՀ ուսանողական խորհրդի մշակույթի հանձնաժողովի ջանքերով կազմակերպվել է համերգ, և հասարակական ակտիվություն դրսևորած ու ԵՊՀ պատիվը բարձր պահած ուսանողները պարգևատրվել են ԵՊՀ ՈՒԽ մեդալով: Նույն օրը կայացել է նաև ամենամյա «Ուսանողական ռեկտորատ» միջոցառումը: Գիտակրթական հանձնաժողովը նաև կազմակերպել է «Բոլոնիայի գործընթացը Հայաստանում» խորագիրը կրող դասընթացներ, որոնց մասնակցած ուսանողները ծանոթացել են Բոլոնիայի համակարգին:

Լրատվության և հասարակայնության հետ կապերի հանձնաժողովը ակտիվորեն շարունակել է իր գործունեությունը և կապեր հաստատել հայկական մի շարք ԶԼՄ-ների հետ: Աշխատանքներ են տարվել ՈՒԽ կայքի վերջնական կայացման և նրա հիմնական գործառույթները խթանելու համար:

Ֆինանսատնտեսական հանձնաժողովը աշխատանքներ է իրականացրել ԵՊՀ ՈՒԽ բյուջեի, միջոցների օգտագործման վերստուգման ուղղությամբ, ինչպես նաև ՈՒԽ մի շարք միջոցառումներ ֆինանսավորելու նպատակով պայմանավորվածություններ է ձեռք բերել ձեռնարկատերերի հետ:

Հաշվետու ուստարում հեռակա համակարգում սովորող ուսանողների հետ ակտիվորեն աշխատել է ԵՊՀ ՈՒԽ հեռակա բաժնի ուսանողների հետ տարվող աշխատանքների հանձնաժողովը:

ԵՊՀ ՈՒԽ նախագահության կազմը

1. Քարամյան Ռաֆֆի (Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետ)
2. Ղափլանյան Վարդան (Արևելագիտության ֆակուլտետ)
3. Ջուլհակյան Գոհար (Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետ)
4. Սահակյան Լուսինե (Միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետ)
5. Հարությունյան Սյուզաննա (Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետ)

6. Ազարյան Արսեն (Աստվածաբանության ֆակուլտետ)
7. Բագրատունյան Անահիտ (Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետ)
8. Ալավերդյան Ռոզա (Տնտեսագիտության ֆակուլտետ)
9. Թորոսյան Դավիթ (Փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետ)
10. Հովհաննիսյան Նարեկ (Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետ)
11. Սարգսյան Լևոն (Քիմիայի ֆակուլտետ)
12. Ղազարյան Տիգրան (Իրավագիտության ֆակուլտետ)
13. Գալստյան Հայկուհի (Կենսաբանության ֆակուլտետ)
14. Կարապետյան Աննա (Արևելագիտության ֆակուլտետ)
15. Սինորյան Նատալյա (Ռուս բանասիրության ֆակուլտետ)
16. Հարությունյան Ռիտա (Պատմության ֆակուլտետ)
17. Աշրաֆյան Յուրի (Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ֆակուլտետ)
18. Սարգսյան Հայկ (Միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետ)
19. Աբգարյան Գևորգ (Ռադիոֆիզիկայի ֆակուլտետ)
20. Տիգրան Ղազարյան (Իրավագիտության ֆակուլտետ)
21. Շահնազարյան Դավիթ (Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ֆակուլտետ)

ԵՊՀ ֆակուլտետների ՈՒԽ նախագահներ

1. Նարեկ Հովհաննիսյան (Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետ)
2. Վահան Կոստանյան (Արևելագիտության ֆակուլտետ)
3. Նազելի Հայրապետյան (Աստվածաբանության ֆակուլտետ)
4. Գարիկ Հարությունյան (Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետ)
5. Մարիամ Հարությունյան (Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի ֆակուլտետ)
6. Սիլվի Վարդանյան (Իրավագիտության ֆակուլտետ)
7. Աստղիկ Աբրահամյան (Կենսաբանության ֆակուլտետ)
8. Անի Աբրահամյան (Հայ բանասիրության ֆակուլտետ)
9. Դավիթ Շահնազարյան (Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ֆակուլտետ)
10. Հայկ Սարգսյան (Միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետ)
11. Նուշիկ Մխիթարյան (Պատմության ֆակուլտետ)
12. Գևորգ Աբգարյան (Ռադիոֆիզիկայի ֆակուլտետ)
13. Մարիամ Պարսամյան (Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետ)
14. Հայարփի Ղազարյան (Ռուս բանասիրության ֆակուլտետ)
15. Արամ Առաքելյան (Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետ)
16. Ռոզա Ալավերդյան (Տնտեսագիտության ֆակուլտետ)
17. Դավիթ Թորոսյան (Փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետ)
18. Ամալյա Սեդրակյան (Դեղագիտության և քիմիայի ֆակուլտետ)
19. Նարինե Մարտիրոսյան (Ֆիզիկայի ֆակուլտետ)

ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ԳԻՏԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

Նախագահ՝ *Մալխասյան Միքայել Արմենի, ԵՊՀ պատմության ֆակուլտետի հայոց պատմության ամբիոնի ասպիրանտ*

2013-2014 ուստարում Ուսանողական գիտական ընկերությունը (այսուհետ՝ ՈԻԳԸ) իրականացրել է կանոնադրային պահանջներից բխող միջոցառումներ, նպաստել է ուսանողության գիտական, կրթական, ստեղծագործական և հոգևոր զարգացմանը: 2013թ. դեկտեմբերի 20-ին ընդունվել է ՈԻԳԸ նոր աշխատակարգը, որով լրամշակվել են որակի ապահովման մեխանիզմները, և հստակեցվել կառույցի ներքին աշխատանքային սկզբունքները, մասնավորապես՝ ՈԻԳԸ անդամների և կառուցվածքային ստորաբաժանումների աշխատանքի գնահատման համակարգը:

2014թ. հունվարի 31-ին ՈԻԳԸ նախագահ Միքայել Մալխասյանը 2012-2013թթ. ուստարում ՈԻԳԸ գործունեության վերաբերյալ տարեկան հաշվետվությամբ է հանդես եկել ԵՊՀ գիտական խորհրդում:

ՈԻԳԸ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ

ԵՊՀ ՈԻԳԸ ղեկավար մարմինը Գիտական խորհուրդն է, որի կազմում են ԵՊՀ ՈԻԳԸ նախագահը, նախագահի տեղակալը, քարտուղարը, աշխատակազմի ղեկավարը, տեղեկատվական և արտաքին կապերի հանձնաժողովների ղեկավարները, Իջևանի մասնաճյուղի ՈԻԳԸ նախագահը և ֆակուլտետային 19 ՈԻԳԸ-ների նախագահները:

ՈԻԳԸ գիտական խորհրդի կազմը.

1. Մալխասյան Միքայել (նախագահ)
2. Շահինյան Գրիգոր (նախագահի տեղակալ մինչև 2014թ. ապրիլը, այնուհետև՝ ՈԻԳԸ ներկայացուցիչ ԵՊՀ գիտական խորհրդին առընթեր հանձնաժողովներում)
3. Ղանալանյան Տիգրան (քարտուղար)
4. Հակոբյան Մհեր (աշխատակազմի ղեկավար, 2014թ. ապրիլից՝ նախագահի տեղակալ)
5. Ծատրյան Հարություն (տեղեկատվական հանձնաժողովի ղեկավար)
6. Բալդրյան Ռուզաննա (արտաքին կապերի հանձնաժողովի ղեկավար)
7. Նավասարդյան Ամալյա (Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետ)
8. Մելքոնյան Սարգիս (Աստվածաբանության ֆակուլտետ)
9. Գևորգյան Արշակ (Արևելագիտության ֆակուլտետ)
10. Սարգսյան Լուսինե (Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետ)
11. Խաչատրյան Հրանտ (Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի ֆակուլտետ)
12. Հովսեփյան Մարիամ (Իրավագիտության ֆակուլտետ)
13. Աղաջանյան Լուսինե (Կենսաբանության ֆակուլտետ)
14. Պողոսյան Թամարա (Հայ բանասիրության ֆակուլտետ)
15. Խուրշուդյան Ասատուր (Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ֆակուլտետ)
16. Հարությունյան Ժաննա (Միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետ)
17. Բաղդասարյան Գոհար (Պատմության ֆակուլտետ)
18. Երանյան Լիլիթ (Ռադիոֆիզիկայի ֆակուլտետ)
19. Հովակիմյան Նազենի (Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետ)

20. Խիզանցյան Աննա (Ռուս բանասիրության ֆակուլտետ)
21. Գրիգորյան Օֆելյա (Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետ)
22. Ղուկասյան Միքայել (Տնտեսագիտության ֆակուլտետ)
23. Նիկոյան Վարսիկ (Փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետ)
24. Վարդանյան Գայանե (Քիմիայի ֆակուլտետ)
25. Սարգսյան Հայկ (Ֆիզիկայի ֆակուլտետ)
26. Հովսեփյան Արա (Իջևանի մասնաճյուղ)

Հաշվետու ուստարում 16 անգամ գումարվել է ՈՒԳԸ ԳԽ նիստ, 3 անգամ էլ՝ ՈՒԳԸ ընդլայնված կազմով նիստ՝ ՈՒԳԸ անդամների մեծ մասի մասնակցությամբ: Հարկ է առանձնացնել 2013թ. նոյեմբերի 22-24-ը ՈՒԳԸ գիտական խորհրդի՝ Ծաղկաձորում տեղի ունեցած արտագնա նիստը, որտեղ ժամանակակից մոտեցումներով համալրվել են ՈՒԳԸ զարգացման ռազմավարությունը և մարտավարական դրույթները, որոշվել է ՈՒԳԸ միջոցառումները տեսակավորել ըստ երկու խոշոր խմբերի՝ նեղ, զուտ մասնագիտական և գիտության հանրայնացման միջոցառումներ:

ՈՒԳԸ կառուցվածքային բոլոր ստորաբաժանումներում ընդգրկված ուսանողների և ասպիրանտների նոմինալ թիվը, նախորդ ուստարվա համեմատությամբ, կրճատվել է 8,8%-ով, ինչը պայմանավորված է հաշվարկային մեխանիզմի ճշգրտմամբ[1]:

ՈՒԳԸ ստորաբաժանումները և անդամների թիվը 2014թ. հունիսի 20-ի դրությամբ

Ստորաբաժանումը	*Անդամների թիվը*
Գիտական խորհուրդ	26
Հանձնաժողովներ և աշխատակազմ	88
Ֆակուլտետային ՈՒԳԸ-ներ	271
Իջևանի մասնաճյուղի ՈՒԳԸ	20
Ընդամենը	***353[1]***

ՈՒԳԸ աշխատանքներին ուստարվա ընթացքում մասնակցել է Մայր բուհի շուրջ 1400 սովորող՝ մոտ 200-ով ավելի, քան նախորդ ուստարում: Այլ բուհերից ու գիտահետազոտական կենտրոններից մասնակիցների թիվը շուրջ 400 է:

Հետաքրքրական է, որ ՈՒԳԸ աշխատանքներին անմիջականորեն աջակցած (գիտական հոդվածների ղեկավարում կամ գրախոսում, գիտաժողովների նիստերի նախագահում, սեմինարավարություն, լրացուցիչ դասախոսությունների անցկացում և այլն) դասախոսների թիվը ևս ավելացել է՝ հասնելով 500-ի, ինչը 200-ով գերազանցում է նախորդ տարվա ցուցանիշը:

[1] ՈՒԳԸ կառուցվածքային 23 ստորաբաժանումների անդամների թվի հանրագումարը 405 է, մինչդեռ այդ թվից նվազեցվել է ստորաբաժանումների ղեկավարների թիվը (որոնք կրկնվում են ՈՒԳԸ գիտական խորհրդի և իրենց ղեկավարած ստորաբաժանման պարագայում) և հանձնաժողովներում/աշխատակազմում ու ֆակուլտետային ՈՒԳԸ-ներում միաժամանակ ընդգրկված ուսանողների թիվը (29):

ՈՒԳԸ-Ի ԿՈՂՄԻՑ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՎԱԾ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԸ

ՈՒԳԸ-ի կողմից կազմակերպված միջոցառումների ընդհանուր թիվը, նախորդ ուստարվա համեմատությամբ, նվազել է 10,5%-ով, ինչը պայմանավորված է ԵՊՀ հիմնադրման 95-ամյակին նվիրված հոբելյանական գիտական նստաշրջանի (28-30.04.2014թ.) և նույն հոբելյանի առթիվ «Ինչպե՞ս կատարել գիտահետազոտական աշխատանք» խորագրով գիտապրակտիկ դասընթաց-ծրագրի (Ծաղկաձոր, 14-16.03.2014) կազմակերպման աշխատանքների համար ուժերի կենտրոնացմամբ:

2013-2014 ուստարում ՈՒԳԸ-ի կողմից կազմակերպված միջոցառումների տեսակային ցանկը

Միջոցառման բնույթը	*Քանակը*
Միջազգային, հանրապետական և համահամալսարանական գիտաժողով	21
Ներֆակուլտետային գիտաժողով	10
Ուսուցողական ծրագիր-դասընթաց	2
Սեմինար-քննարկում, կլոր սեղան, հանդիպում-դասախոսություն, ֆիլմի դիտում	304
Օլիմպիադա	5
Գիտաճանաչողական էքսկուրսիա	48
Դասախոսություն (բաց դաս) դպրոցներում	22
Բանավեճ, դատախաղ, ինտելեկտուալ խաղ և մրցութային այլ միջոցառումներ	53
Այլ (ցուցահանդես, դպրոցականների այց ԵՊՀ և այլն)	19
Ընդամենը	***484***

Ստորև ներկայացված է ՈՒԳԸ-ի կողմից կազմակերպված միջոցառումների մի մասը.

ա) Միջազգային, հանրապետական և համահամալսարանական գիտաժողովներ

- «IONS Armenia» միջազգային գիտաժողով (Ֆիզիկայի ֆակուլտետի ՈՒԳԸ, «Optical Society of America» ու «SPIE Armenian Student Chapter» կազմակերպություններ, 11-14.09.2013),
- Հայ բանասիրության ֆակուլտետի ՈՒԳԸ աշնանային նստաշրջան (Հայ բանասիրության ֆակուլտետ, 11-15.11.2013),
- Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետի հիմնադրման 9-ամյակին նվիրված գիտաժողով (Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետ, 12.11.2013),
- Հայաստանի Առաջին Հանրապետության հռչակման 95-ամյակին նվիրված հանրապետական գիտաժողով (Պատմության ֆակուլտետի ՈՒԳԸ, ՀՊՄՀ ՈՒԳԸ և ՀՀ ԳԱԱ ՈՒԽ, 13.11.2013),
- ՄԱԿ-ի մոդել-կոնֆերանս (ԵՊՀ ՈՒԳԸ գիտական խորհուրդ, ՀՀ-ում ՄԱԿ-ի ներկայացուցչություն, ԵՊԼՀ և ՀՌ(Ս)Հ կարիերայի կենտրոններ, 15-16.11.2013),
- «Երիտասարդության արդի հիմնախնդիրները» խորագրով գիտապրակտիկ կոնֆերանս՝ նվիրված Ուսանողների միջազգային օրվան (ԵՊՀ ՈՒԳԸ գիտական խորհուրդ և «Վարդանանք» ռազմահայրենասիրական դաստիարակության ակումբ, 19.11.2013),
- «Տեխնոլոգիաներ. բարի՞ք, թե՞ չարիք» խորագրով հանրապետական գիտաժողով (Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետ, 02-03.12.2013),
- Պատմաբանի օրվան (Մ. Չամչյանի ծննդյան տարեդարձին) նվիրված հանրապետական գիտաժողով (Պատմության ֆակուլտետ, 03-05.12.2013),

- «Իրավական կարգավորման կատարելագործման արդի հիմնախնդիրները ՀՀ-ում» խորագրով միջբուհական գիտաժողով՝ նվիրված Իրավագիտության ֆակուլտետի հիմնադրման 80-ամյակին (Իրավագիտության ֆակուլտետ, 04.12.2013),
- «Գենետիկորեն ձևափոխված օրգանիզմների գործածություն. օգուտներ և մարտահրավերներ» խորագրով հանրապետական գիտաժողով (Իրավագիտության ֆակուլտետ, 05.12.2013),
- «Պետականաշինություն. հայոց և համաշխարհային փորձը» խորագրով միջբուհական գիտաժողով (Պատմության ֆակուլտետ, 11.02.2014),
- «Տնտեսագիտության զարգացման հիմնահարցեր» միջազգային 2-րդ գիտաժողով (Տնտեսագիտության ֆակուլտետի ՈՒԳԸ և ԵԳՄ, 20-23.02.2014),
- «Հայոց զորավարի հավերժական կյանքն ու գործունեությունը» խորագրով Պատմության ֆակուլտետի ՈՒԳԸ հոբելյանական նստաշրջան՝ նվիրված Զորավար Անդրանիկի ծննդյան 149-ամյակին (Պատմության ֆակուլտետի ՈՒԳԸ և «Անդրանիկ օգնություն» ՀԿ, 25.02.2014),
- «Հոգեբանության արդի հիմնախնդիրները» միջբուհական գիտաժողով (Փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետ, 03.04.2014),
- Բիշքեկի հրադադարի կնքման 20-ամյակին նվիրված հոբելյանական գիտաժողով (ԵՊՀ ՈՒԳԸ գիտական խորհուրդ, ԱրՊՀ և ԳՊՀ ՈՒԳԸ-ներ, 25-27.04.2014),
- ***ԵՊՀ հիմնադրման 95-ամյակին նվիրված հոբելյանական գիտական նստաշրջան (ԵՊՀ ՈՒԳԸ գիտական խորհուրդ, 28-30.04.2014),***
- «Ֆիզիկայի արդի հիմնախնդիրները» խորագրով ուսանողական հանրապետական դպրոց-կոնֆերանս (Ֆիզիկայի ֆակուլտետի ՈՒԳԸ, ԵԳՄ, «Optical Society of America» և «SPIE Armenian Student Chapter» կազմակերպություններ, 16.05.2014) և այլն:

բ) Ներֆակուլտետային գիտաժողովներ

- «ՀՀ կայուն զբոսաշրջության ձևավորման հիմնախնդիրները» (Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետ, 30.09.2013),
- «Լրագրության արդի հիմնախնդիրները» (Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետ, 10.10.2013),
- «Երիտասարդ քիմիկոս» (Քիմիայի ֆակուլտետ, 03.12.2013, 09.12.2013) և այլն:

ԵՊՀ ՈՒԳԸ-ի կողմից կազմակերպված գիտաժողովների ընթացքում հնչել է շուրջ 1000 գիտական զեկուցում: Զեկուցումների թիվը, նախորդ ուսումնական տարվա համեմատությամբ, գրեթե անփոփոխ է մնացել, ինչը պայմանավորված է նախորդ ուստարվա Հայ գրատպության 500-ամյակին և ԵՊՀ ՈՒԳԸ հիմնադրման 65-ամյակին նվիրված միջազգային գիտաժողովի օրինակով (որտեղ ներկայացվել էր 350 զեկուցում) այս ուստարում ԵՊՀ հիմնադրման 95-ամյա հոբելյանին նվիրված գիտական նստաշրջանի անցկացմամբ (ներկայացվել է մոտ 400 զեկուցում, որից շուրջ 120-ը՝ ՀՀ և ԼՂՀ շուրջ 20 բուհերից ու ԳԱԱ-ից):

գ) Ուսուցողական ծրագիր-դասընթացներ

1. «Գիտական աշխատանքներ կատարելու հմտությունների ուսուցում».

- «Գիտական աշխատանքներ կատարելու հիմնական սկզբունքները» խորագրով ֆակուլտետային սեմինարներ (18 սեմինար, սեմինարավար՝ համապատասխան ֆակուլտետի մասնագետ, սեպտեմբեր-մայիս, 2013-2014),
- ***«Ինչպե՞ս կատարել գիտահետազոտական աշխատանք» խորագրով գիտապրակտիկ դասընթաց-ծրագիր՝ նվիրված ԵՊՀ հիմնադրման 95-ամյակին (Ծաղկաձոր, 14-16.03.2014). դասընթացներ՝***

1. Ներածական դասընթաց (վարող՝ ԵՊՀ գիտական քաղաքականության և միջազգային համագործակցության գծով պրոռեկտոր, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, ֆ.մ.գ.դ., պրոֆ. Գ. Գևորգյան),
2. Գիտահետազոտական աշխատանքի ընդհանուր մեթոդաբանությունը (վարող՝ ԵՊՀ բակալավրիատի բաժնի վարիչ, աշխ. գ.թ., դոց. Գ. Հովհաննիսյան),
3. Փաստարկման ընդհանուր մեթոդաբանությունը գիտահետազոտական աշխատանքում (վարող՝ ԵՊՀ գիտական քարտուղար, պատմ. գ.թ., ասիստ. Մ. Սողոմոնյան),
4. Գիտահետազոտական աշխատանքների տարատեսակները և դասակարգումը (վարողներ՝ ԵՊՀ բակալավրիատի բաժնի վարիչ, աշխ. գ.թ., դոց. Գ. Հովհաննիսյան և ԵՊՀ ՈՒԳԸ նախագահ, ասպիրանտ Մ. Մալխասյան),
5. Հղումներ կատարելու կարգը (վարող՝ «Տարածաշրջանային քաղաքականություն» մագիստրոսական ծրագրի ղեկավար, քաղ. գ.թ., դոց. Ն. Գալստյան):

Հրատարակման է ներկայացվել Գ. Հովհաննիսյանի, Ն. Գալստյանի, Մ. Սողոմոնյանի և Մ. Մալխասյանի կողմից կազմված «Գիտահետազոտական աշխատանք կատարելու հիմնական սկզբունքները. մեթոդական ցուցումներ» խորագրով մեթոդական ձեռնարկ-ուղեցույցը:

Ծրագրին հաշվետու ուստարում մասնակցել է շուրջ 80 դասախոս և ավելի քան 500 ուսանող:

1. «Javascript լեզվի դասընթաց» (Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի ֆակուլտետ, հոկտեմբեր-նոյեմբեր, 2013):

դ) Սեմինար-քննարկումներ, կլոր սեղաններ

- «Գրաֆների տեսությունը» սեմինարների շարք (Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի ֆակուլտետ, 07.09.2013, 12.10.2013, 19.10.2013, 26.10.2013, 02.11.2013, 09.11.2013, 16.11.2013, 23.11.2013, 30.11.2013, 07.12.2013, 14.12.2013, 22.02.2014, 01.03.2014, 15.03.2014, 22.03.2014, 19.04.2014, 10.05.2014, 31.05.2014),
- «Միջազգային ծրագրեր. ինչպես լրացնել մրցունակ դիմում» (Կենսաբանության ֆակուլտետ, 18.09.2013),
- «ՀՀ արտաքին քաղաքականությունը» (Միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետ, 19.09.2013),
- «Խզվող և կտոր առ կտոր հաստատուն գործակիցներով սովորական դիֆերենցիալ հավասարումների լուծման մասին» (Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ֆակուլտետ, 07.10.2013),
- «Մասնագիտական առանձնահատկությունների կիրառումը միջազգային իրադարձությունները լուսաբանելիս» (Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետ, 10.10.2013),
- «Բիզնեսի արժեքի գնահատումը» (Տնտեսագիտության ֆակուլտետ, 13.10.2013),
- «Խաղերի տեսություն» (Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ֆակուլտետ, 15.10.2013),
- «Բաժնետիրական իրավունք» (Իրավագիտության ֆակուլտետ, 18.10.2013),
- «Թուրքիայի «դեմոկրատացման» փաթեթի հնարավոր ազդեցությունն ազգային փոքրամասնությունների վրա» (Արևելագիտության ֆակուլտետ, 18.10.2013),
- «Ֆուրիեի շարքերի զուգամիտության որոշ հարցեր» (Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ֆակուլտետ, 22.10.2013),
- «ՏՏ ոլորտի լուսաբանման առանձնահատկությունները ՀՀ-ում» (Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետ, 25.10.2013),
- «Իրավաբանի դերը բանկային ոլորտում» (Իրավագիտության ֆակուլտետ, 28.10.2013),
- «Պատգամավորական անձեռնմխելիություն» (Իրավագիտության ֆակուլտետ, 31.10.2013),

- «ԱՊՀ պետությունների արտաքին քաղաքականության նմանությունները» (Միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետ, 04.11.2013),
- «Լեզուն հասարակական համատեքստում» (Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետ, 07.11.2013),
- «Առաձգական շերտի ու կիսատարածության համար որոշ կոնտակտային խնդիրների լուծումը» (Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ֆակուլտետ, 08.11.2013),
- «Ժամանակակից հակամարտությունները» (Միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետ, 11.11.2013),
- «Տարրական մասնիկներ և արագացուցիչներ» (Ֆիզիկայի ֆակուլտետ, 11.11.2013),
- «Տղամարդու և կնոջ փոխհարաբերության խնդիրը քրիստոնեական բարոյախոսության լույսի ներքո» (Արևելագիտության ֆակուլտետ, 13.11.2013),
- «Մագնիսական ոչ գծայնություններ» (Ռադիոֆիզիկայի ֆակուլտետ, 13.11.2013),
- «Բազմությունների տեսություն» (Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ֆակուլտետ, 14.11.2013, 21.11.2013, 28.11.2013, 05.12.2013, 12.12.2013, 19.12.2013),
- «Ադրբեջանի տեղաբնիկ ժողովուրդները. պատմություն և արդիականություն» (Արևելագիտության ֆակուլտետ, 19.11.2013),
- «Հայոց պահանջատիրության իրավական հիմունքները» (Արևելագիտության ֆակուլտետ, 20.11.2013),
- «Էլեկտրոնների շարժունակության դիսպերսիան էլեկտրական դաշտում» (Ռադիոֆիզիկայի ֆակուլտետ, 21.11.2013),
- «Վուդրո Վիլսոնի իրավարար վճիռը» (Պատմության ֆակուլտետ, 22.11.2013),
- «Գործարքի անվավերություն» (Իրավագիտության ֆակուլտետ, 25.11.2013),
- «Ֆ. Կաֆկայի ստեղծագործությունը» (Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետ, 27.11.2013),
- «Հայաստանը և հայերը Արևելքի ու Արևմուտքի միջև» (Արևելագիտության ֆակուլտետ, 28.11.2013),
- «Սոցիալական պաշտպանության համակարգը ՀՀ-ում» (Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետ, 29.11.2013),
- «Երկրաշարժը և դրա հետևանքները» (Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետ, 09.12.2013),
- «Հայկական հուշարձանների պահպանության հիմնախնդիրները Բաքվում» (Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետ, 09.12.2013),
- «Որքանո՞վ են կենսագործվում ՀՀ «Լեզվի մասին» օրենքի դրույթները» (Հայ բանասիրության ֆակուլտետ, 10.12.2013),
- «Ցուցմունքների դեպոնացման ինստիտուտը քրեական դատավարությունում» (Իրավագիտության ֆակուլտետ, 10-12.12.2013),
- «Բալզակի ստեղծագործությունը» (Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետ, 12.12.2013),
- «Հանրային խոսք» (Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետ, 13.12.2013),
- «Մեղադրյալի պաշտպանության իրավունքն ըստ ՀՀ քրեական դատավարության նոր օրենսգրքի նախագծի» (Իրավագիտության ֆակուլտետ, 13.12.2013),
- «Իտալերենի բարբառները» (Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետ, 13.12.2013),
- «Ֆիզիկական պրոցեսների մոդելավորում» (Ֆիզիկայի ֆակուլտետ, 16.12.2013),

- «Կենսաթոշակային բարեփոխումների հնարավոր ազդեցությունը ՀՀ տնտեսության զարգացման վրա» (Տնտեսագիտության ֆակուլտետ, 17.12.2013),
- «Մաքսային միությանը ՀՀ անդամակցության տնտեսական օգուտները և վնասները» (Տնտեսագիտության ֆակուլտետ, 20.12.2013),
- «Պետության բրենդը՝ որպես զբոսաշրջության զարգացման միջոց» (Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետ, 20-23.12.2013),
- «Հեռահաղորդակցության ազդեցությունը» (Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետ, 27.12.2013),
- «Հայերի բռնի իսլամացումը 1909թ. կիլիկիահայության կոտորածի ժամանակ» (Արևելագիտության ֆակուլտետ, 13.02.2014),
- «Հայերը և Հայաստանը ժամանակակից պարսից պատմավեպում» (Արևելագիտության ֆակուլտետ, 17.02.2014),
- «Քաղաքական հիերարխիան իսլամական պետություններում» (Արևելագիտության ֆակուլտետ, 24.02.2014),
- «Ջրերի պահպանության հիմնախնդիրները ՀՀ-ում» (Իրավագիտության ֆակուլտետ, 27.02.2014),
- «Հետաքրքրաշարժ բնագիտական խնդիրներ» (Քիմիայի ֆակուլտետ, 27.02.2014, 06.03.2014),
- «Սրբագրման գործիքի նախագծում Վիքիպեդիայի համար» (Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի ֆակուլտետ, 28.02.2014),
- «Զորաց քարեր - Քարահունջ» (Պատմության ֆակուլտետ, 04.03.2014),
- «Հասարակական կազմակերպությունների իրավասուբյեկտությունը ՀՀ-ում» (Իրավագիտության ֆակուլտետ, 06.03.2014),
- «Աստված պատկերագիրը ժայռապատկերներում» (Աստվածաբանության ֆակուլտետ, 13.03.2014),
- «Սոցիալական բարեփոխումների վերջին ալիքը» (Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետ, 17.03.2014),
- «Սթրես. առաջացման պատճառները» (Քիմիայի ֆակուլտետ, 26.03.2014),
- «Ֆիզիկայի ձեռքբերումները» (Ֆիզիկայի ֆակուլտետ, 28.03.2014, 04.04.2014, 11.04.2014, 25.04.2014),
- «Ցեղասպանություն և հիշողություն» (Արևելագիտության ֆակուլտետ, 31.03.2014),
- «Դրամավարկային քաղաքականությունը և դրա ազդեցությունը տնտեսության վրա» (Տնտեսագիտության ֆակուլտետ, 02.04.2014),
- «Քեսաբի դեպքերն ականատեսի աչքերով» (Արևելագիտության ֆակուլտետ, 08.04.2014),
- «Ավանդույթների տրանսֆորմացիան» (Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետ, 11.04.2014),
- «Ֆրանսիան և Լեռնային Ղարաբաղի հիմնախնդրի կարգավորումը» (Միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետ, 14.04.2014),
- «Ղրիմ՝ քաղաքակրթությունների խաչմերուկ. անցյալ, ներկա, ապագա» (Արևելագիտության ֆակուլտետ, 14.04.2014),
- «Նախկին ազատազրկվածների ինտեգրումը հասարակության մեջ» (Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետ, 16.04.2014),
- «Հայոց ցեղասպանության և Հոլոքոսթի հիշողություն. կառուցվածքային առանձնահատկություններ» (Արևելագիտության ֆակուլտետ, 21.04.2014),
- «Հոգեսոմատիկա» (Փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետ, 05.05.2014, 12.05.2014),
- «Linux-ը և նրա դերը ուկրաինական հեղափոխության մեջ» (Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի ֆակուլտետ, 06.05.2014),
- «Ինքնությունը Հայաստանում» (Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետ, 12.05.2014),

- «Անօդաչու թռչող սարքերի ուժային սխեմաները» (Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ֆակուլտետ, 21.05.2014),
- «Տրամաբանական թեստեր» (Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ֆակուլտետ, 31.05.2014) և այլն:

ե) Հանդիպում-դասախոսություններ

- Իրավագիտության ֆակուլտետի ՈՒԳԸ-ն և Սահմանադրական իրավունքի ամբիոնը կազմակերպել են հանդիպում ՌԴ Սահմանադրական դատարանի նախագահի տեղակալ Ս. Մավրինի հետ, ով ներկայացրել է սահմանադրական խնդիրները ՌԴ-ում (10.10.2013):
- Իրավագիտության ֆակուլտետի ՈՒԳԸ-ն և Եվրոպական ու միջազգային իրավունքի ամբիոնը համատեղ կազմակերպել են հանդիպում Հարավային Աֆրիկայի Կվազուլու-Նատալ համալսարանի պրոֆեսոր Դեյվիդ Մըքքվոյդ-Մեյսոնի հետ, ով ներկայացրել է գիտական հոդված գրելու հիմնական հմտությունները և միջազգային գիտական հանդեսներում տպագրվելու համար նախատեսված պահանջները (02.12.2013):
- Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետի ՈՒԳԸ-ն կազմակերպել է հանդիպում հեռուստամեկնաբան Պետրոս Ղազարյանի հետ, ով ներկայացրել է հեռուստալրագրողին անհրաժեշտ հիմնական հմտությունները (28.02.2014):
- Ռադիոֆիզիկայի ֆակուլտետի ՈՒԳԸ-ն կազմակերպել է հանդիպում Վիքիպեդիայի հայերեն բաժնի ակտիվ խմբագիրների և «Վիքիմեդիա Հայաստան» ՀԿ ներկայացուցիչների հետ, ովքեր ներկայացրել են հայերեն Վիքիպեդիայի հոդվածների ստեղծման և խմբագրման աշխատանքները և քննարկել ուսանողների՝ այդ աշխատանքներում ներգրավվելու հեռանկարները (19.03.2014):
- ՈՒԳԸ գիտական խորհուրդը Հայոց ցեղասպանության 99-րդ տարելիցի կապակցությամբ կազմակերպել է հանդիպում պ.գ.դ., պրոֆեսոր Աշոտ Հայրունու և ի.գ.թ., դոցենտ Վիգեն Քոչարյանի հետ, ովքեր ներկայացրել են Հայոց ցեղասպանությունը ցեղասպանագիտության համատեքստում, ցեղասպան քաղաքականության պատմական դրվագները, հետևանքների վերացման արդի հնարավորություններն ու հեռանկարները միջազգային իրավունքի շրջանակներում (06.05.2014):
- ՈՒԳԸ գիտական խորհուրդը կազմակերպել է հանդիպում ՄԱԿ-ի արդյունաբերական զարգացման կազմակերպության՝ Հայաստանում մաքուր տեխնոլոգիաների ծրագրի համակարգող Ֆրունզիկ Ոսկանյանի հետ, ով ներկայացրել է Հայաստանում մաքուր տեխնոլոգիաների ծրագիրը սկսնակների և ՓՄՁ-ների համար (08.05.2014):
- Տնտեսագիտության ֆակուլտետի ՈՒԳԸ-ն կազմակերպել է հանդիպում բանկային ոլորտի մասնագետ, դոկտոր Վիշվաջիթ Ռանայի հետ՝ նպատակ ունենալով բացահայտել «հաջողության ուղիները» բանկային կապիտալի ոլորտում (20.05.2014) և այլն:

զ) Գիտահանրամատչելի և գեղարվեստական ֆիլմերի դիտումներ

- «Ջրի առեղծվածը» (Աստվածաբանության ֆակուլտետ, 12.09.2013),
- «Եթե բոլորը» (Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետ, 26.09.2013),
- «Հաջողության կղզիներ (Ալանդական կղզիների հակամարտության կարգավորումը)» (Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետ, 02.10.2013),
- «Պերելմանի դասը» (Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի ֆակուլտետ, 14.10.2013),
- «Անրի Վերնոյ. ֆրանսիական կինոյի լեգենդը» (Արևելագիտության ֆակուլտետ, 16.10.2013),

- «Հայաստանը Նոյի երկիր» (Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետ, 12.12.2013),
- «Իսլամ. հավատի կայսրությունը» (Արևելագիտության ֆակուլտետ, 20.02.2014, 06.03.2014, 20.03.2014),
- «Սովի և կրակի միջև. իշխանություն կյանքի գնով» (Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետ, 28.02.2014),
- «Սումգայիթ. Հայոց Մեծ եղեռնի շարունակությունը…» (Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետ, 05.03.2014),
- «Արցախ. թաքնված գանձ» (Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետ, 13.03.2014),
- «Կյանքի կամ մահվան բանաձև» (Ռադիոֆիզիկայի ֆակուլտետ, 14.03.2014),
- «Շեքսպիրյան սիրերգությունը» (Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետ, 19.03.2014),
- «Գրավիտացիա» (Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետ, 24.03.2014),
- «Հայաստանի կոտրվող ողնաշարը» (Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետ, 28.03.2014),
- «Վանա ծովի արշալույսը» (Պատմության ֆակուլտետ, 18.04.2014),
- «Համշենը անցյալի և ներկայի խաչմերուկում» (Արևելագիտության ֆակուլտետ, 12.05.2014),
- «Մաթեմատիկայի պատմությունը» (Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ֆակուլտետ, 19.05.2014) և այլն:

է) Օլիմպիադաներ

- Տնտեսագիտության օլիմպիադա – IQ թեստ (21.11.2013),
- Սոցիոլոգիական օլիմպիադա (18.03.2014),
- Մաթեմատիկայի օլիմպիադա (12.04.2014),
- Հայոց ցեղասպանության 99-րդ տարելիցին նվիրված էսսեների հանրապետական մրցույթ-օլիմպիադա (Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետ, 15.05.2014) և այլն:

ը) Գիտաճանաչողական էքսկուրսիաներ

- Հովի. Թումանյանի տուն-թանգարան (Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետ, 29.09.2013),
- ՀՀ ժողարվեստների թանգարան (Հայ բանասիրության ֆակուլտետ, 04.10.2013),
- Ս. Էջմիածին (Աստվածաբանության ֆակուլտետ, 11.10.2013),
- Բյուրականի աստղադիտարան (Փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետ, 12.10.2013),
- Բյուրականի աստղադիտարան (Ռադիոֆիզիկայի ֆակուլտետ, 13.10.2013),
- Սարդարապատ (Արևելագիտության ֆակուլտետ, 19.10.2013),
- Երկրաբանության թանգարան (Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետ, 07.11.2013),
- Ս. Փարաջանովի տուն-թանգարան (Փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետ, 11.11.2013),
- Կենտրոն և Նորք-Մարաշ վարչական շրջանների ընդհանուր իրավասության դատարան (Իրավագիտության ֆակուլտետ, 18.11.2013),
- Անօրգանական քիմիայի ինստիտուտ (Քիմիայի ֆակուլտետ, 22.11.2013),
- Օրգանական և դեղագործական քիմիայի գիտատեխնոլոգիական կենտրոնի Լ. Մնջոյանի անվան Նուրբ օրգանական քիմիայի ինստիտուտ (Քիմիայի ֆակուլտետ, 27.11.2013),
- Մատենադարան (Հայ բանասիրության ֆակուլտետ, 06.12.2013),

- Մատենադարան (Արևելագիտության ֆակուլտետ, 07.12.2013),
- Ս. Էջմիածին (Պատմության ֆակուլտետ, 21.12.2013),
- Երևանի ֆիզիկայի ինստիտուտ (Ռադիոֆիզիկայի ֆակուլտետ, 06.03.2014),
- ՀՀ Կենտրոնական բանկ (Տնտեսագիտության ֆակուլտետ, 07.03.2014),
- «Արարատ» գինու և կոնյակի գործարան (Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետ, 17.03.2014),
- Հայաստանի ազգային պատկերասրահ (Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետ, 18.03.2014),
- Ե. Քոչարի տուն-թանգարան (Հայ բանասիրության ֆակուլտետ, 22.04.2014),
- ՀՀ փաստաբանների պալատ (Իրավագիտության ֆակուլտետ, 06.05.2014),
- Գոշավանք (Արևելագիտության ֆակուլտետի ՈՒԳԸ և ՈՒԽ, 11.05.2014) և այլն:

թ) Դասախոսություններ (բաց դասեր) դպրոցներում

Հանրակրթական դպրոցների հետ իրականացվող բոլոր ծրագրերը, այդ թվում՝ բաց դասերն ու օլիմպիադաները, կազմակերպվել են Մինչհամալսարանական կրթության վարչության հետ համատեղ: Սովորաբար բաց դասերը կրել են թեմատիկ (գիտաճանաչողական) բնույթ:

Առանձնակի ուսուցողական նշանակություն ունեին Պատմության ֆակուլտետի ՈՒԳԸ-ի կողմից 2013թ. նոյեմբերի 4-29-ը ՀՀ 6 դպրոցներում կազմակերպված և համացանցում հայագիտության զարգացման արդի միտումներին վերաբերող ճանաչողական բաց դասերը: Գիտաճանաչողական բնույթի բաց դասեր են կազմակերպել նաև Իրավագիտության, Հայ բանասիրության, Ռադիոֆիզիկայի և Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետների ՈՒԳԸ-ները:

Բաց դասերի մի մասն էլ եղել է մասնագիտական ուղղորդման նպատակով, երբ համապատասխան ֆակուլտետի ղեկավար անձը ներկայացրել է իր ֆակուլտետը: Մասնավորապես 2014թ. փետրվարի 21-ին ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի դեկան ի.գ.դ., պրոֆեսոր Գագիկ Ղազինյանը, ուսուցիչ Սուրեն Պապիկյանի և ֆակուլտետի ՈՒԳԸ նախաձեռնությամբ, հանդիպել է Երևանի համար 54 դպրոցի աշակերտների հետ: Մասնագիտական ուղղորդման նպատակով դասեր են կազմակերպվել նաև «Քվանտ» վարժարանում:

Բացի դպրոցական բաց դասերից՝ ՈՒԳԸ մի քանի ներկայացուցիչներ (Միքայել Մալխասյան, Տիգրան Ղանալանյան, Սուրեն Պապիկյան) դասախոսություններ են կարդացել նաև զորամասերում:

ԵՊՀ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻ ԵՎ ԱՍՊԻՐԱՆՏՆԵՐԻ ՀԱՋՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԵՎ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐՈՒՄ

Մրցանակներ և ձեռքբերումներ: 2013-2014 ուստարվա ընթացքում ՈՒԳԸ-ն և ՈՒԳԸ անդամներից շատերն արժանացել են տարաբնույթ մրցանակների և ունեցել այլևայլ ձեռքբերումներ:

- 2013թ. հոկտեմբերի 16-ին շնորհվել են ՏՏ ոլորտում ՀՀ նախագահի կրթական պարգևները: Մրցանակակիրների թվում էին Ֆիզիկայի ֆակուլտետի ՈՒԳԸ անդամներ Սարհադ Միրզախանյանը, Լիլիթ Գրիգորյանը, Դավիթ Քեքեջյանը, Ռադիոֆիզիկայի և Ֆիզիկայի ֆակուլտետների ևս 5 ներկայացուցիչներ:
- 2013թ. հոկտեմբերի 23-ին ստացվել է գրություն ՀՀ ԲՈՀ-ից, որով Հայ գրատպության 500-ամյակին և ԵՊՀ ՈՒԳԸ հիմնադրման 65-ամյակին նվիրված միջազգային գիտաժողովի հոդվածների ժողովածուի հինգհատորյակում ներառված աշխատանքները հաստատվում են՝ որպես ընդունելի թեկնածուական ատենախոսությունների պաշտպանության գործընթացի համար:

- ՀՀ Կառավարության նիստերի դահլիճում նոյեմբերի 12-14-ը տեղի է ունեցել «Հայացք ապագային» խորագրով երիտասարդական կազմակերպությունների ցուցահանդես-համաժողով: Միջոցառմանն առանձին տաղավարներով ներկայացված էին ԵՊՀ ուսանողական կառույցները, ընդ որում՝ ԵՊՀ ՈՒԳԸ-ն ցուցահանդեսին մասնակցող միակ ՈՒԳԸ-ն էր:
- 2013թ. նոյեմբերի 15-16-ը տեղի է ունեցել ՄԱԿ-ի հանրապետական մոդել-կոնֆերանս, որում ԵՊՀ ՈՒԳԸ ներկայացրած մասնակիցների ցուցաբերած փայլուն ելույթի շնորհիվ ԵՊՀ-ն ճանաչվել է ծրագրին մասնակից լավագույն բուհ:
- 2013թ. նոյեմբերի 18-ին տեղի է ունեցել «ԵՊՀ լավագույն ուսանող - 2013» մրցանակաբաշխությունը: Պարգևատրված 16 ուսանողներից 12-ը ՈՒԳԸ տարբեր ստորաբաժանումների անդամներ են:
- 2013թ. դեկտեմբերին ՈՒԳԸ նախագահ Միքայել Մալխասյանը շնորհակալագիր է ստացել Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի Քրիստոնեական դաստիարակության կենտրոնի տնօրեն Տ. Վարդան վարդապետ Նավասարդյանի կողմից: Շնորհակալագրում մասնավորապես ասվում է. «Գնահատելով Ձեր ազնիվ աշխատանքի և անձնվեր ծառայության արդյունավետությունը «Հայոց եկեղեցու պատմություն» առարկայի հաջող դասավանդման մեջ և մասնավորաբար իբրև արգասիք 2012-2013 ուսումնական տարվա առարկայական օլիմպիադայում սաներ առաջադրելու համար, ողջունում ենք Ձեզ և Ձեր դասավանդած կրթական հաստատության ղեկավարին»:
- 2014թ. մարտի 21-ին ՀՀ ԿԳՆ գիտության պետական կոմիտեում տեղի է ունեցել «Ասպիրանտների և երիտասարդ հայցորդների հետազոտությունների աջակցության ծրագիր - 2013» մրցույթի հաղթողների պարգևատրման արարողությունը: 28 հաղթողներից 8-ը ԵՊՀ ներկայացուցիչներ էին: Այս ցուցանիշով ԵՊՀ-ն լավագույնն էր նույնքան հաղթող ունեցող ԳԱԱ հետ միասին:
- 2014թ. հունիսի 5-ին ԵՊՀ ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի ֆակուլտետում տեղի է ունեցել «Ավտոմատ գործիքի խմբագրում» նոր ծրագրի շնորհանդեսը: Ծրագրում ընդգրկված մի քանի ուսանողներ «Վիքիմեդիա Հայաստան» ՀԿ-ի կողմից կազմակերպված դրամաշնորհների մրցույթում հաղթող են ճանաչվել:

Մասնակցություն միջազգային գիտաժողովներին ու համաժողովներին: Ուստարվա ընթացքում ՈՒԳԸ մեծ թվով անդամներ ՀՀ-ում և արտերկրում մասնակցել են հանրապետական և միջազգային գիտաժողովների ու համաժողովների:

- 2013թ. սեպտեմբերի 15-20-ը Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի ֆակուլտետի ՈՒԳԸ նախագահ Հրանտ Խաչատրյանը և ֆակուլտետի ուսանողուհի Անուշ Հակոբյանը զեկուցմամբ են հանդես եկել Լեհաստանում կայացած «CID - 2013» գիտաժողովում: Այնուհետև Հրանտ Խաչատրյանը և ֆակուլտետի ՈՒԳԸ անդամ Արսինե Մանգասարյանը զեկուցում են ներկայացրել սեպտեմբերի 23-27-ը Երևանում կայացած «Ինֆորմատիկա և տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ» միջազգային գիտաժողովում:
- 2013թ. սեպտեմբերի 20-22-ը ՈՒԳԸ նախագահ Միքայել Մալխասյանը, փոխնախագահ Գրիգոր Շահինյանը և աշխատակազմի ղեկավար Մհեր Հակոբյանը զեկուցումներով հանդես են եկել «Վարդանանք» ՌՀԴ ակումբի կողմից կազմակերպված «Կրթությունը ՀՀ անվտանգության համատեքստում» ամենամյա գիտապրակտիկ կոնֆերանսում:
- 2014թ. փետրվարի 26-28-ը ԵՊՀ ՈՒԳԸ քարտուղար Տիգրան Ղանալանյանը և Իրավագիտության ֆակուլտետի ՈՒԳԸ նախագահ Մարիամ Հովսեփյանը մասնակցել են Օմսկում զումարված ՄԱԿ-ի մոդել-կոնֆերանսին, որտեղ Հայոց ցեղասպանության՝ գալիք 100-ամյա տարելիցի առիթով քննարկվում էր ցեղասպանությունների կանխարգելման հարցը: ԵՊՀ պատվիրակների ներկայացրած նախագիծն արժանացել է բարձր գնահատանքի:

- 2014թ. ապրիլի 6-12-ը Մոսկվայի Մ. Լոմոնոսովի անվան պետական համալսարանն արդեն 21-րդ անգամ կազմակերպել է «Լոմոնոսով» միջազգային երիտասարդական գիտական համաժողովը, և գիտական այդ միջոցառմանը մասնակցում էին Մայր բուհի 8 ներկայացուցիչներ՝ ՈԻԳԸ նախագահ Միքայել Մալխասյանը, ՈԻԽ փոխնախագահ Վարդան Ղափլանյանը, Միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետի դասախոս Ցոլակ Ակոպյանը, ԵՊՀ արևելագիտության ֆակուլտետի ասպիրանտ Նաիրա Պողոսյանը, Կենսաբանության ֆակուլտետի մագիստրանտներ Ռուզաննա Մաթևոսյանը և Նելլի Գրիգորյանը, Պատմության ֆակուլտետի բակալավրիատի ուսանող Ալբերտ Բարսեղյանը և Եվրոպական ուսումնասիրությունների կենտրոնի մագիստրոս Լեյլի Ալեքսանյանը: Միքայել Մալխասյանը և Վարդան Ղափլանյանը մասնակցել են նաև համաժողովի շրջանակում անցկացված ԱՊՀ երկրների երիտասարդ առաջնորդների գագաթաժողովի աշխատանքներին:
- Ուստարվա ընթացքում միջազգային տարբեր գիտաժողովների են մասնակցել Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ֆակուլտետի ՈԻԳԸ անդամները: Այսպես՝ Ասատուր Խուրշուդյանը 2013թ. դեկտեմբերի 8-15-ը մասնակցել է «Մաթեմատիկայի կիրառությունները բնական գիտություններում» խորագրով միջազգային գիտաժողովին Լայպցիգի Մ. Պլանկի հետազոտական ինստիտուտում, 2014թ. հունվարի 24-28-ը՝ ակադեմիկոս Ն. Բոգոլյուբովի ծննդյան 105-ամյակին նվիրված գիտաժողովին Դուբնայում, ինչպես նաև 2014թ. ապրիլի 20-24-ը՝ «Երիտասարդություն, գիտություն, նորարարություն» միջազգային ֆորումին Կազանում: Ֆակուլտետի ՈԻԳԸ մեկ այլ անդամ՝ Յուրի Աշրաֆյանը, 2014թ. հունիսի 29-ից հուլիսի 5-ը Մադրիդում մասնակցել է «Երկրաչափություն, մեխանիկա և ղեկավարում» միջազգային գիտաժողովին:
- Տնտեսագիտության ֆակուլտետի ՈԻԳԸ անդամները ևս մասնակցել են միջազգային գիտաժողովների: Մասնավորապես Միքայել Ղուկասյանը, Աշոտ Նանյանը և ևս 4 ուսանողներ զեկուցմամբ են հանդես եկել Հայկական տնտեսագիտական միության կողմից կազմակերպված տարեկան միջազգային գիտաժողովներում:
- ԵՊՀ ՈԻԳԸ գործուն աջակցությամբ ապահովվել է ԵՊՀ ուսանողների մասնակցությունը Գյումրիի և Վանաձորի պետական մանկավարժական ինստիտուտների, Գավառի պետական համալսարանի, Գևորգյան հոգևոր ճեմարանի, Վ. Սարգսյանի անվան ռազմական ինստիտուտի և այլ բուհերի կողմից կազմակերպված գիտաժողովներին և տարաբնույթ միջոցառումներին: Միևնույն ժամանակ ապահովվել է վերը նշված բուհերի ուսանողների մասնակցությունը ԵՊՀ ՈԻԳԸ-ի կողմից կազմակերպված գիտաժողովներին:
- Միջբուհական ուսանողական գիտական համագործակցությունն ամրապնդելու նպատակով 2014թ. հունիսի 26-ին ԵՊՀ ՈԻԳԸ-ն համագործակցության հուշագիր է ստորագրել Խ. Աբովյանի անվան պետական մանկավարժական համալսարանի ՈԻԳԸ-ի և ՀՀ ԳԱԱ ՈԻԽ-ի հետ:
- Քայլեր են կատարվել նաև միջազգային համագործակցության ընդլայնման ուղղությամբ: Այսպես՝ 2013թ. հոկտեմբերի 11-ին համագործակցության հուշագիր է կնքվել Ուրալի դաշնային համալսարանի ուսանողների արհեստակցական կազմակերպության և ԵՊՀ ուսանողական կառույցների միջև՝ նախատեսելով համագործակցություն գիտական և տեղեկատվական ոլորտներում: Ավելին՝ Մոսկվայի պետհամալսարանում ԱՊՀ երկրների երիտասարդ առաջնորդների գագաթաժողովի ավարտին՝ ապրիլի 11-ին, ստորագրվել է հռչակագիր, որով այն ստորագրած 20-ից ավելի կազմակերպություններն ու ուսանողական կառույցները պայմանավորվել են՝ համագործակցելու ընդհանուր տեղեկատվության պարբերաբար փոխանակման, գիտական և գիտաճանաչողական ծրագրերում փոխգործակցության և այլ ոլորտներում:

Հրատարակություններ

Դասա-գիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիսների ժողովածու	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	1	21	1	55

Հրատարակումների թիվը, նախորդ ուստարվա համեմատ, շուրջ 3 անգամ նվազել է, ինչը պայմանավորված է ԵՊՀ հիմնադրման 95-ամյակին նվիրված հոբելյանական գիտական նստաշրջանի հոդվածների ժողովածուի հինգհատորյակի հրատարակման նախապատրաստմամբ (ժողովածուն, որ ընդգրկում է ավելի քան 180 հոդված, լույս է տեսնելու հաջորդ ուստարում): Միաժամանակ հարկ է նշել, որ 2013թ. հոկտեմբերի 1-ին տեղի է ունեցել Հայ գրատպության 500-ամյակին և ԵՊՀ ՈՒԳԸ հիմնադրման 65-ամյակին նվիրված միջազգային գիտաժողովի հոդվածների ժողովածուի հինգհատորյակի (244 հոդված) շնորհանդեսը:

ՀՀ ԿԳ նախարարի՝ 2014թ. հունվարի 20-ի ատենախոսությունների հիմնական արդյունքների և դրույթների հրատարակման համար գիտական հրատարակություններին ներկայացվող պահանջների վերաբերյալ հրամանի համաձայն՝ ԲՈՀ-ի կողմից ընդունելի համարվելու համար պարբերականը կամ գիտական հոդվածների ժողովածուն պետք է համապատասխանի մի շարք նոր չափորոշիչների: Հաշվի առնելով նոր պահանջները և միաժամանակ առաջնորդվելով երիտասարդական հրատարակության առանձնահատկություններով՝ ԵՊՀ ՈՒԳԸ-ն մի քանի փոփոխություններ է կատարել իր գիտական հոդվածների ժողովածուներում տպագրության տրվող հոդվածին ներկայացվող չափորոշիչներում: Այսպես՝ հոդվածը պետք է ունենա ոչ միայն ռուսերեն և անգլերեն, այլև հայերեն ամփոփագրեր: Պետք է նշված լինեն նաև բանալի բառերը, հստակ տարանջատում է մտցվել բնական և հասարակական գիտությունների հոդվածներին ներկայացվող պահանջներում, մասնավորապես տարբերակված է հղման կարգը: Չափորոշիչներում տեղի են ունեցել նաև զուտ տեխնիկական-համակարգչային բնույթի փոփոխություններ, օրինակ՝ աշխատանքներն արդեն ընդունվելու են Armenian Phonetic Unicode տառատեսակով:

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Հովհաննիսյան Հ.,* Ինչպես գրել գիտական աշխատանք պատմությունից. մեթոդական հանձնարարականներ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 64 էջ:

Հոդված (ՈՒԳԸ ժողովածուներից դուրս ՈՒԳԸ անդամների կողմից հրատարակված)

1. *Ашрафян Ю. А.,* О “движении” нулей собственных функций задачи Штурма-Лиувилля, “Ученые записки Арцахского университета”, 2013, 1 (27), с. 12-20.
2. *Бабаджанян С. Г., Газазян Э. Д., Калантарян Д. К., Никогосян В. Ц., Тер-Погосян А. Д.,* О Возможном Преобразовании Магнитной Структуры Синхротрона ЕРФИ, “Изв. НАН Армении, Физика”, т. 48, № 6, 2013, с. 253-258.
3. *Григорян О. Г.,* Проявления общинной идентичности среди студентов ЕГУ, “Евразийские исследования: актуальные проблемы и перспективы развития”, Ереван, 2013, с. 141-144.
4. *Джилавян С. А., Хуршудян Ас. Ж.,* Оптимизация топологии упругого основания прямоугольной пластинки, подверженной воздействию подвижной нагрузки, “Материалы XII Совещании по проблемам управления”, Москва, 2014, с. 1745-1756.

5. *Саркисян С. В., Хуршудян А. Ж.,* Оптимизация упругих свойств бесконечного неоднородного слоя, допускающего распространение волны с заданной фазовой скоростью, “Труды международной конференции “Актуальные проблемы механики деформируемого твердого тела””, Донецк, 2013, т. 2, с. 127-132.
6. *Халатян М. Г.,* Потенциал научной эммиграции среди студентов ЕГУ, “Евразийские исследования: актуальные проблемы и перспективы развития”, Ереван, 2013, с. 464-468.
7. *Хуршудян А. Ж., Хуршудян А. Ж.,* Оптимальное распределение вязкоупругих гасителей колебаний под упругой конечной балкой при подвижной нагрузке, “Изв. НАН Армении, Механика”, т. 67, № 3, 2014, с. 13.
8. *Хуршудян А. Ж., Хуршудян А. Ж.,* Применение метода Бубнова-Галеркина в задачах управления коэффициентом, “Труды XII всероссийского совещания по теории управления”, Москва, 2014, с. 2268-2281.
9. *Grzesik A., Khachatrian H.,* On interval edge-colorings of complete tripartite graphs, “Proceeding of the International Conference CSIT”, Yerevan, 2013, pp. 73-74.
10. *Jilavyan S. H., Khurshudyan A. Zh.,* Optimal control of anisotropic layer-plate vibrations in view of transverse shear, Proceedings of “Problems of Control, Information Processing and Transmission”, vol. 2, Saratov, 2013, pp. 219-228.
11. *Jilavyan S. H., Khurshudyan A. Zh., Sarkisyan A. S.,* On Adhesive Binding Optimization of Elastic Homogeneous Rod to a Fixed Rigid Base as a Control Problem by Coefficient, “Archives of Control Sciences”, vol. 23 (LIX), № 4, 2013, pp. 413-425.
12. *Khachatrian H. H., Petrosyan P. A., Tananyan H. G.,* Interval edge-colorings of Cartesian products of graphs I, “Discussiones Mathematicae Graph Theory”, 33 (3), 2013, pp. 613-632.
13. *Khurshudyan A. Zh.,* On Optimal Boundary and Distributed Control of Partial Integro–Differential Equations, “Archives of Control Sciences”, ol. 24 (LX), № 1, 2014, vpp. 5-25.
14. *Khurshudyan A. Zh.,* On Optimal Boundary Control of Non-Homogeneous String Vibrations under Impulsive Concentrated Perturbations with Delay in Controls, “Mathematical Bulletin of T. Shevchenko Scientific Society”, vol. 10, 2013, pp. 203-209.
15. *Khurshudyan A. Zh.,* On Some Problems of Designs Structural and Topological Optimization, “Advanced Problems in Mechanics”, vol. 1, 2014, pp. 315-325.
16. *Khurshudyan A. Zh., Arakelyan Sh. Kh.,* Delaying Control of Non-Homogeneous String Vibrations under Mixed Boundary Conditions, “Proceedings of IEEE on Control and Communications”, 2013, pp. 1-5.
17. *Khurshudyan A. Zh., Sarkisyan A. S.,* On Adhesive Binding Optimization of Elastic Homogeneous Rod to a Fixed Rigid Base, Proceedings of international conference “Mechanics-2013”, Institute of Mechanics, NAS Armenia, 2013, pp. 256-260.
18. *Movsisyan Yu. M., Davidov S. S., Safaryan M. H.,* On free A-bisemigroups, “Proceeding of the International Conference CSIT”, Yerevan, 2013, pp. 33-34.
19. *Petrosyan P., Mkhitaryan S.,* Interval cyclic edge-colorings of graphs, “Proceeding of the International Conference CSIT”, Yerevan, 2013, pp. 89-91.
20. *Petrosyan P. A., Khachatrian H. H.,* Interval Non-edge-Colorable Bipartite Graphs and Multigraphs. J. Graph Theory, 2014, 76: 200–216. doi: 10.1002/jgt.21759 http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/jgt.21759/abstract
21. *Petrosyan P., Mangasaryan A.,* On the achromatic indices of graph products, “Proceeding of the International Conference CSIT”, Yerevan, 2013, pp. 87-88.

Զեկուցումների թեզիսների ժողովածու

1. Տնտեսագիտության ժամանակակից հիմնահարցեր. միջազգային 2-րդ գիտաժողովի նյութեր (ԵԳՄ-ի հետ համատեղ), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 273 էջ (51 թեզիս):

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԵՐԿՐԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկան՝ *Գրիգորյան Մարատ Արիսի, երկր.-հանք. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Դեկանի տեղակալներ՝ *Վարդանյան Վահրամ Պանդուխտի, երկր.-հանք. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Գրիգորյան Արսեն Թորգոմի, աշխարհ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները եւ մասնագիտացումները

Շիֆր	**Մասնագիտություն**
020300	Երկրաբանություն
020400	Աշխարհագրություն
020600	Ջրաօդերևութաբանություն
020500	Քարտեզագրություն և կադաստրային գործ
100100	Սերվիս

Մասնագիտացումներ՝ (մագիստրոսական ծրագրեր)	Երկրաֆիզիկա Ջրաերկրաբանություն և ճարտարագիտական երկրաբանություն ՕՀՀ որոնում և հետազոտում Երկրաքիմիա Հասարակական աշխարհագրություն Ֆիզիկական աշխարհագրություն և լանդշաֆտների էկոլոգիա Ջրաօդերևութաբանություն Սերվիս Կադաստրային գործ

Պատվավոր կոչումներ ունեցողներ

1. Սարգսյան Հողմիկ Հմայակի, ՀՀ վաստակավոր երկրաբան
2. Բաբայան Հենրիկ Անուշավանի, ՀՀ պետական մրցանակի դափնեկիր

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 713*							
	I կուրս		II կուրս		III կուրս		IV կուրս	
	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ
Բակալավրիատ								
Աշխարհագրություն	5	43	6	40	2	11	5	30
Ջրաօդերևութաբանություն	2	12	3	6	-	-	2	15
Երկրաբանություն	6	29	7	27	2	12	11	18
Սերվիս	2	72	3	66	2	17	2	39
Քարտեզ. և կադաստր. գործ	2	19	3	18	1	9	5	16
Ընդամենը	**17**	**175**	**22**	**157**	**7**	**49**	**25**	**118**
Մագիստրատուրա								
Աշխարհագրություն	7	5	5	1	-	-	-	-
Ջրաօդերևութաբանություն	1	3	4	3	-	-	-	-
Երկրաբանություն	8	10	7	18	-	-	-	-
Սերվիս	5	22	5	15	-	-	-	-
Քարտեզ. և կադաստր. գործ	5	12	6	1	-	-	-	-
Ընդամենը	**26**	**52**	**27**	**38**	-	-	-	-

Հեռակա ուսուցում

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 379*				
	I կուրս	II կուրս	III կուրս	IV կուրս	V կուրս
Բակալավրիատ					
Աշխարհագրություն	-	12	-	12	10
Երկրաբանություն	18	14	24	22	17
Սերվիս	43	32	27	36	17
Քարտեզ. և կադաստր. գործ	8	11	18	22	5
Ընդամենը	**69**	**57**	**69**	**80**	**39**
Մագիստրատուրա					
Աշխարհագրություն	-	4	-	-	-
Երկրաբանություն	5	10	-	-	-
Սերվիս	12	-	-	-	-
Ընդամենը	**17**	**14**	**-**	-	-

Քննաշրջանների արդյունքներ
Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Աշխարհագրություն					
1-ին	48	1	29	-	38
2-րդ	46	1	26	1	41
3-րդ	13	1	4	1	62
4-րդ	35	-	11	7	69
Ջրաօդերևութաբան.					
1-ին	14	-	10	-	29
2-րդ	9	-	4	-	56
3-րդ	-	-	-	-	-
4-րդ	17	-	4	-	76
Երկրաբանություն					
1-ին	35	1	24	-	29
2-րդ	34	-	17	-	50
3-րդ	14	-	9	1	36
4-րդ	29	-	6	9	79
Սերվիս					
1-ին	74	1	16	4	77
2-րդ	69	-	18	13	74
3-րդ	19	-	9	-	53
4-րդ	41	-	6	13	85
Քարտեզ. և կադ. գործ					
1-ին	21	1	13	-	33
2-րդ	21	1	6	3	67
3-րդ	10	-	3	1	70
4-րդ	21	-	-	6	100
Ընդամենը	**570**	**7**	**215**	**59**	61

Մագիստրատուրա					
Աշխարհագրություն					
1-ին	12	-	-	9	100
2-րդ	6	-	-	4	100
Երկրաբանություն					
1-ին	18	-	-	-	100
2-րդ	25	-	-	-	100
Ջրաօդերևութաբան.					
1-ին	4	-	-	2	100
2-րդ	7	-	-	4	100
Սերվիս					
1-ին	27	-	-	11	100
2-րդ	20	-	-	5	100
Քարտեզ. և կադ. գործ					
1-ին	17	-	-	5	100
2-րդ	7	-	-	11	100
Ընդամենը	143	-	-	51	**100**

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Աշխարհագրություն					
1-ին	47	1	24	3	47
2-րդ	43	1	27	1	35
3-րդ	16	1	8	-	44
Ջրաօդերևութաբան.					
1-ին	15	-	10	-	33
2-րդ	8	-	1	1	88
3-րդ	-	-	-	-	-
Երկրաբանություն					
1-ին	34	1	24	1	26
2-րդ	32	-	8	3	75
3-րդ	15	-	8	1	47
Սերվիս					
1-ին	73	1	14	8	79
2-րդ	68	-	19	3	72
3-րդ	19	-	6	1	68
Քարտեզ. և կադաստր. գործ					
1-ին	21	1	13	-	33

2-րդ	24	-	-	8	100
3-րդ	10	-	1	3	90
Ընդամենը	425	6	163	33	60
Մագիստրատուրա					
Աշխարհագրություն					
1-ին	12	-	-	7	100
Երկրաբանություն					
1-ին	18	-	-	8	100
Ջրաօդերևութաբան.					
1-ին	4	-	-	3	100
Սերվիս					
1-ին	27	1	1	7	93
Քարտեզ. և կադաստր. գործ					
1-ին	17	-	-	10	100
Ընդամենը	**78**	**1**	**1**	**35**	**97**

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	***Ընդամենը՝ 264 (37), այդ թվում նախորդ տարիներից՝ 6***		
	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)		մագիստրատուրա
	առկա	հեռակա	
Աշխարհագրություն	35 (3)	10	6 (4)
Ջրաօդերևութաբանություն	17	-	7 (1)
Երկրաբանություն	33 (6)	16	24 (5)
Սերվիս	41 (6)	17	19 (6)
Քարտեզ. և կադաստր. գործ	22 (4)	5	6 (2)
Ընդամենը	**148 (19)**	**48**	**62 (18)**

2013-2014 ուստարում հրատարակվել են

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
3	**2**	**2**	**9**	**84**	**21**

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ 8

ՕԳՏԱԿԱՐ ՀԱՆԱԾՈՆԵՐԻ ՀԱՆՔԱՎԱՅՐԵՐԻ ՈՐՈՆՄԱՆ ԵՎ ՀԵՏԱԽՈՒԶՄԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Մովսեսյան Ռուբեն Սուրենի, երկր.-հանք. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Ներսեսյան Սուրեն Սահակի, երկր. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Մովսիսյան Հարություն Իշխանի, երկր. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Գարեյան Գոհար Ռազմիկի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Նավասարդյան Գևորգ Խաչատուրի, երկր. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Բունիաթյան Աստղիկ Ստյոպայի, ավագ լաբորանտ
2. Նունյան Գայանե Արծվիկի, լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. «ՀՀ լեռնային արդյունաբերության տեխնածին հանքահումքային թափոնները. խնդիրները և նրանց լուծման ուղիները»:

Կատարվել են ՀՀ տարածքում առկա լեռնային արդյունաբերության թափոնակույտերի և լցակույտերի վերաբերյալ հավաքագրված տեղեկատվության վերլուծություն և Ողջիի պոչամբարի ծավալային մոդելավորում: Ճշտվել է թափոնակույտերի վտանգավորության աստիճանը, և տրվել են շրջակա միջավայրի վրա դրանց ազդեցության մեղմացման հնարավոր ուղիները: Թափոնակույտերի տնտեսագիտական փորձաքննությունը ցույց է տվել, որ արդի պայմաններում շահութաբեր է օգտագործել ՀՀ հյուսիսում տեղակայված փոքր պոչամբարներում կուտակված հարստապոչերը: Տրվել են առաջարկություններ թափոնակույտերի վնասազերծման և/կամ օգտագործման նպատակով միջոցառումների կազմակերպման և դրանց իրականացման հերթականության համար:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Ուսումնասիրվել է Բազումի հորստի հարավարևելյան հատվածի երկրաբանական կառուցվածքը, և գնահատվել է դրա հանքաբերությունը:

Կատարվել են Կովսականի հանքային շրջանում հանքայնացման տեղայնացման երկրաբանակառուցվածքային պայմանների ուսումնասիրում և հանքատարության գնահատում:

Ուսումնասիրվել են Կողբի հանքային դաշտի կառուցվածքային առանձնահատկություններն ու հանքայնացման հեռանկարները:

Կատարվել է ՀՀ Սյունիքի մարզի մետաղական տեխնածին հանքահումքային թափոնների վտանգների և ներուժի ուսումնասիրում:

Կատարվել են ուսումնասիրություններ և քարտեզագրման աշխատանքներ Վարդենիս-Վայոց ձորի և Սյունիքի հրաբխային բարձրավանդակներում: Դաշտային աշխատանքների արդյունքում Սյունիքի

հրաբխային բարձրավանդակի երկրաբանական քարտեզում կատարվել է հրաբխային կենտրոնների դասակարգման և տեղաբաշխվածության, լավային հոսքերի տարածվածության սահմանների, նրանց փոխհարաբերությունների ճշգրտում: Զուգահեռ իրականացվել են նաև պետրոգրաֆիական, երկրաքիմիական և այլ ուսումնասիրություններ:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	2	10	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Ներսեսյան Ս. Ս.,* Բնապահպանական հարցերն ընդերքօգտագործման ոլորտում (մեթոդական ձեռնարկ), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, 48 էջ:
2. *Ավանեսյան Ա. Ս., Մովսիսյան Հ. Ի.,* «Կառուցվածքային երկրաբանություն և երկրաբանական քարտեզագրություն» դասընթացի կուրսային աշխատանքների մեթոդական ցուցումներ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 70 էջ:

Հոդված

1. *Գարեյան Գ. Ռ.,* Տարբեր ֆորմացիոն պատկանելիության ոսկու հանքավայրերի լիթոերկրաքիմիական պսակների զարգացման օրինաչափությունները, Դոցենտ Էդ. Խ. Խարազյանի ծննդյան 70-ամյակին նվիրված «Երկրաբանության, աշխարհագրության և էկոլոգիայի արդի հիմնախնդիրները» գիտաժողովի գիտական աշխատությունների ժողովածու, «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 54-64:
2. *Մովսեսյան Ռ. Ս., ՀՀ* լեռնային արդյունաբերության թափոնները. խնդիրներն և նրանց լուծման ուղիները, «ԵՊՀ գիտական տեղեկագիր, Երկրաբանություն և աշխարհագրություն», № 3, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 3-8:
3. *Մովսիսյան Հ. Ի.,* Տեղեկատվական համակարգերի կիրառումը հանքային դաշտերի հեռանկարների գնահատման գործում (Թեղուտի հանքային դաշտի օրինակով), Դոցենտ Էդ. Խ. Խարազյանի ծննդյան 70-ամյակին նվիրված «Երկրաբանության, աշխարհագրության և էկոլոգիայի արդի հիմնախնդիրները» գիտաժողովի գիտական աշխատությունների ժողովածու, «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 65-79:
4. *Григорян С., Арутюнян Л., Гареян. Г., Хайретгинов И.,* Эколого-геохимическая оценка выщелачивания золота при разработке золоторудных месторождений, «Կրթությունը և գիտությունը Արցախում», № 3-4, Երևան, 2013, էջ 143-146:
5. *Мовсесян Р. С., Мкртчян Г. А., Гарикалае А. Р.,* К вопросу оценки месторождений железных руд Ирана на начальной стадии их изучения, “Ученые записки ЕГУ, Геология и география”, № 2, изд-во ЕГУ, Ереван, 2013, с. 3-8.

6. *Мовсесян Р. С., Мкртчян Г. А., Мовсисян А. И.,* Перспективы промышленного освоения техногенных минеральных ресурсов Республики Армения, Известия НАН РА, “Науки о земле”, 67, № 1, 2014, с. 30-39.
7. *Мовсесян Р. С., Мовсисян А. И.,* Первоочередные задачи, связанные с хвостохранилищами Республики Армения, “Ученые записки ЕГУ, Геология и география”, № 2, изд-во ЕГУ, Ереван, 2014, с. 16-22.
8. *Мовсесян Р. С., Мовсисян А. И.,* Горнорудная промышленность Республики Армения и проблемы, связанные с ее отходами, “Науки о Земле на современном этапе”, Сборник материалов XII международной научно-практической конференции, № 12, Изд. “Спутник+”, Москва, 2014, с. 72-77.
9. *Мовсисян А. И.,* Использование географо-геологических информационных систем для выявления особенностей локализации оруденения в Шнох-Кохбском рудном узле, «Կրթությունը և գիտությունը Արցախում», № 1-2, Երևան, 2014, էջ 141-148:
10. *Neill, Meliksetian Kh., Allen M. B., Navasardyan G., Karapetyan S.,* Pliocene-Quaternary volcanic rocks of NW Armenia: magmatism and lithospheric dynamics within an active orogenic plateau, N180-181, LITHOS, 2013, p. 200-215.

ԵՐԿՐԱՖԻԶԻԿԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Մինասյան Ռոբերտ Սարիբեկի, երկր.-հանք. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Վարդանյան Վահրամ Պանդուխտի, տեխն. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Բալասանյան Վլադիմիր Սերգեյի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Մարկոսյան Գագիկ Վարազդատի, երկր.-հանք. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Սարդարյան Արամայիս Սարդարի, երկր.-հանք. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Մկրտչյան Մարինե Սարգսի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Գրիգորյան Մարատ Արիսի, երկր.-հանք. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Միրզոյան Լյուբա Բարատի, երկր. գիտ. թեկնածու, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ալեքսանյան Գուրգեն Մուշեղի, ուսումն. լաբորատորիայի վարիչ
2. Միրզոյան Լյուբա Բարատի, երկր. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ
3. Խաչատրյան Ռոման Գագիկի, լաբորանտ
4. Հովհաննիսյան Նարինե Անդրանիկի, լաբորանտ
5. Մելքոնյան Արաքսյա Մելսիկի, լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ժամանակահատվածում ամբիոնի աշխատակիցները, ասպիրանտները, հայցորդները և ուսանողները գիտական զեկուցումներով ակտիվ մասնակցություն են ունեցել Էդ. Խարազյանի ծննդյան 70-ամյակին նվիրված «Երկրաբանության, աշխարհագրության և էկոլոգիայի արդի հիմնախնդիրները» հանրապետական գիտաժողովին (Երևան, նոյեմբեր, 2012թ.), ՌԴ Պերմ քաղաքում կայացած «Геология в развивающемся мире» միջազգային գիտաժողովին (ապրիլ, 2014թ.), ՆԱՏՕ-ի կազմակերպած «Engaging the Public to Fight the Consequences of Terrorism and Disasters» միջազգային գիտաժողովին (Թբիլիսի, հունիս, 2014թ.): Գիտահետազոտական աշխատանքների նկատմամբ հետաքրքրության ակտիվության գրավական է հաշվետու ժամանակահատվածում ամբիոնի դասախոսների ղեկավարությամբ մագիստրոսների մասնակցությունը ԵՊՀ հիմնադրման 95-ամյակին նվիրված գիտաժողովին, որի արդյունքում կհրատարակվեն հոդվածներ:

Շարունակվել են ամբիոնում 2007 թ-ից գործող ԱՄՆ-ի երկրաբան-նավթագործների ասոցիացիայի (AAPG) ուսանողական խմբի աշխատանքները: Ասոցիացիայի անդամ ուսանողներն իրենց ղեկավարների օգնությամբ մշտական կապի մեջ են եղել AAPG-ի հետ, ստացել տեղեկատվություն երկրաֆիզիկայի բնագավառում կատարվող նոր գիտաարտադրական հետազոտությունների, մեթոդների և սարքերի մասին, մասնակցել են 2012-2013 թթ-ի «Austin Weeks Undergraduate Grant Program» մրցույթին: AAPG-ի հետ երկարատև համագործակցության և նրա միջազգային աշխատանքներում ունեցած ավանդի համար 2014 թ-ի մայիսին ամբիոնի վարիչ, պրոֆ. Ռ. Մինասյանը և լաբորատորիայի վարիչ Գ. Ալեքսանյանն արժանացել են AAPG-ի տնօրեն Դ. Կ. Կառտիսի շնորհակալագրերին և հնգամյա անդամության պատվոգրերի:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	8	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Մինասյան Ռ. Ս., Վարդանյան Վ. Պ.,* Ստորերկրյա ջրային ավազանների և հնահուների հայտնաբերում և ուսումնասիրություն (Արագածի հարավարևմտյան տեղամաս), «ԵՊՀ գիտական տեղեկագիր», N 1, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 52-55:
2. *Վարդանյան Վ. Պ., Մինասյան Ռ. Ս., Ավետիսյան Օ. Ա.,* «Ուրցաձոր–Գոռավան» սողանքային տեղամասի ջրաերկրաբանական պայմանների ուսումնասիրությունն էլեկտրահետախուզական մեթոդով, «ԵՊՀ գիտական տեղեկագիր», N 2, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 23-26:
3. *Варданян В. П.,* Результаты геофизических, аэрокосмических и гидрогеологических исследований при региональной оценке ресурсов подземных вод, “Образование и наука в Арцахе”, N 3-4, изд-во ЕГУ, Ереван, 2013, с. 163-168.

4. *Алоян П. Г., Маркосян Г. В. и др.,* Геолого-геофизическая модель и перспективы Шагатской золотоносной полосы (РА Сюник), Вестник Инженерной академии Армении, том 10, номер 3, Изд-во AG, Ереван, 2013, с. 482-487.
5. *Мирзоян Л. Б., Манукян Е. С.,* Геолого-геофизические критерии выделения глубинных разломов на территории Республики Армения, Сборник научных трудов "Геология в развивающемся мире", Пермь, 2014, с. 242-246.
6. *Манукян Е. С., Минасян Р. С.,* Характерные физико-гидрогеологические модели водосборного бассейна оз. Севан, Դոցենտ Էդ. Խ. Խարազյանի ծննդյան 70-ամյակին նվիրված «Երկրաբանության, աշխարհագրության և էկոլոգիայի արդի հիմնախնդիրները» գիտաժողովի գիտական աշխատությունների ժողովածու, «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 243-247:
7. *Манукян Е. С., Минасян Р. С.,* К вопросу о комплексировании палеогидрогеологических и гидрофизических методов исследований в связи с выявлением ресурсов подземных вод, «Երկրաֆիզիկայի, ինժենեբրային սեյսմաբանության և սեյսմակայուն շինարարության արդի հիմնախնդիրները», ՀՀ ԳԱԱ հիմնադրման 70-ամյակին նվիրված երիտասարդ գիտնականների առաջին միջազգային գիտաժողովի գիտական աշխատությունների ժողովածու, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2013, էջ 282-284:
8. *Aleksanyan G. M. and Grigoryan M. A.,* Detection and Monitoring of Surface Deformations in Armenia Using INSAR Satellite, A. Vaseashta and S. Khudaverdyan (eds.), Advanced Sensors for Safety and Security, NATO Science for Peace and Security Series B: Physics and Biophysics,DOI 10.1007/978-94-007-7003-4 18, Springer ScienceCBusiness Media Dordrecht, 2013, pp. 213-223.

ՁՐԱԵՐԿՐԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՃԱՐՏԱՐԱԳԻՏԱԿԱՆ ԵՐԿՐԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Հայրոյան Սարգիս Հրաչիկի, երկր. գիտ. դոկտոր, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Աղինյան Արտաշես Հովիկի, երկր. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Աչոյան Ժորա Առաքելի, տեխն. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Մկրտչյան Տիրուհի Գառնիկի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Շահնազարյան Հրաչյա Ռուբենի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Շահնազարյան Հրաչյա Ռուբենի, ուսումն. լաբորատորիայի վարիչ
2. Տիգրանյան Շուշանիկ Միսակի, ավագ լաբորանտ
3. Անդրեասյան Այծեմնիկ Սոսի, լաբորանտ
4. Իսպիրյան Արուսյակ Հարությունի, լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

2013թ. նոյեմբերի 22-ին «Ուռչող գրունտների ամրության, սողքի փոփոխության օրինաչափությունները, կանխատեսումները և դրանց կիրառման հնարավորությունները շինարարության մեջ» թեմայով Սարգիս Հայրոյանը պաշտպանել է դոկտորական ատենախոսություն:

Հաշվետու ժամանակահատվածում ամբիոնի աշխատակիցները և մագիստրատուրայի ուսանողները մասնակցել են հանրապետությունում կատարվող ջրաերկրաբանական, ճարտարագիտաերկրաբանական գիտաարտադրական հետևյալ աշխատանքներին. «ՀՀ տարածքում գերնստող գրունտների ուսումնասիրություններ նրանց որպես շինանյութ հողային կառույցներում օգտագործելու նպատակով», «Ուլաշիկի գետավազանի ջրաերկրաբանական պայմանների ուսումնասիրություններ հանքային և քաղցրահամ ջրերի որակական և քանակական հատկանիշները պարզելու նպատակով», «Երևանի մետրոպոլիտենի տարածքի ստորերկրյա ջրերի ուսումնասիրություններ մետրոպոլիտենը ջրակալումից պաշտպանելու նպատակով»: Վերոհիշյալ թեմաների շրջանակներում ամբիոնի աշխատակիցները կատարել են դաշտային հետազոտություններ:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	9	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Աչոյան Ժ. Ա., Ավետիսյան Օ. Ա.,* Երևանի մետրոպոլիտենի «Երիտասարդական»-«Զորավար Անդրանիկ» կայարանների մերձակա տարածքների աէրացիայի զոնայի գրունտների ջրաթափանցելիությունը, «ԵՊՀ գիտական տեղեկագիր», N 1, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 23-28:
2. *Աչոյան Ժ. Ա., Փոքրիկյան Գ., Խաչատրյան Ա. Է.,* Երևանի կրկեսի կառուցվող շենքի հիմքի ստորերկրյա ջրերով ողողումից պաշտպանության խնդիրները, ՓՇՀԱՀ, «Գիտական աշխատություն», հատոր 1 (52), Երևան, 2014, էջ 32-41:
3. *Աչոյան Ժ. Ա., Հովասափյան Վ. Հ.,* Դիլիջան քաղաքի միջազգային դպրոցի շինարարական կառույցների հիմնատակերը ստորերկրյա ջրերով ջրակալումից պաշտպանության միջոցառումները, «ԵՊՀ գիտական տեղեկագիր», N 2, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 27-34:
4. *Տեր-Մինասյան Ռ. Հ., Աչոյան Ժ. Ա., Թորոսյան Զ. Ն.,* Դիլիջանի միջազգային դպրոցի տեղամասի ջրաբանական և ջրաերկրաբանական պայմանները, Դոցենտ Էդ. Խ. Խարազյանի ծննդյան 70-ամյակին նվիրված «Երկրաբանության, աշխարհագրության և էկոլոգիայի արդի հիմնախնդիրները» գիտաժողովի գիտական աշխատությունների ժողովածու, «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 259-267:
5. *Աղինյան Ա. Հ., Մկրտչյան Տ. Գ.,* Հիդրոերկրաբանական եռաչափ մոդելավորման սկզբունքները և նրա կիրառումը Երևանի գոգավորության օրինակով, «ԵՊՀ գիտական տեղեկագիր», N 3, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 15-19:

6. *Մկրտչյան Տ. Գ.,* Երևան քաղաքի և քաղաքամերձ շրջանների երկրաբանական միջավայրի գնահատումը տեխնածին ազդեցությունների հիման վրա, Դոցենտ Էդ. Խ. Խարազյանի ծննդյան 70-ամյակին նվիրված «Երկրաբանության, աշխարհագրության և էկոլոգիայի արդի հիմնախնդիրները» գիտաժողովի գիտական աշխատությունների ժողովածու, «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 198-210:
7. *Айроян С. Г.,* Закономерности изменения неологических свойств набухающих глин при замачивании, “Ученые записки ЕГУ, Геология и география”, N 1, изд-во ЕГУ, Ереван, 2014, с. 13-18.
8. *Айроян С. Г., Боях чян Т. Н.,* Условия образования состав и дисперсность набухающих глин Республоики Армения, Դոցենտ Էդ. Խ. Խարազյանի ծննդյան 70-ամյակին նվիրված «Երկրաբանության, աշխարհագրության և էկոլոգիայի արդի հիմնախնդիրները» գիտաժողովի գիտական աշխատությունների ժողովածու, «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 267-277:
9. *Ачоян Ж. А.,* Оценка изменений гидродинамических условий подземных вод, обусловленных проходкой дренажной галереи, для мерополитена города Еревана, “Ученые записки ЕГУ, Геология и география”, N 2, изд-во ЕГУ, Ереван, 2013, с. 13-19.

ՌԵԳԻՈՆԱԼ ԵՐԿՐԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ, ՊԵՏՐՈԼՈԳԻԱՅԻ ԵՎ ՕԳՏԱԿԱՐ ՀԱՆԱԾՈՆԵՐԻ ՀԱՆՔԱՎԱՅՐԵՐԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Խաչատրյան Շահեն Վոլոդյայի, երկր.-հանք. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Գևորգյան Ռուդոլֆ Գրիգորի, երկր.-հանք. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Ղույումջյան Հովհաննես Պողոսի, երկր.-հանք. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Սարգսյան Հովհաննես Հակոբի, երկր. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Գրիգորյան Արայիկ Գևորգի, երկր.-հանք. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Հայրապետյան Ֆլորա Արշակի, երկր. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Գևորգյան Մարինա Ռուդոլֆի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Մուրադյան Կարապետ Մուրադի, երկր.-հանք. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
2. Առաքելյան Սամվել Աշոտի, երկր. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ավագյան Լուսինե Ալբերտի, ավագ լաբորանտ
2. Մանուկյան Գայանե Կառլենի, ավագ լաբորանտ
3. Չախոյան Նունե Խաչիկի, ավագ լաբորանտ
4. Սարգսյան Ռուզաննա Հողմիկի, ավագ լաբորանտ
5. Դուրգարյան Էլիզա Ռաֆիկի, լաբորանտ
6. Վարդանյան Կալիպսե Ահարոնի, լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Ոսկու թաքնված հիդրոջերմային հանքավայրերի լիթոերկրաքիմիական որոնումների մեթոդաբանության մշակումը (պետական ֆինանսավորում):	Գրիգորյան Ս. Վ.

Թեմա 1. Ճշգրտվել է նախօրոք կազմված մերձերևանյան տարածքի 1:25000 մասշտաբի ուրվագծային երկրաբանական քարտեզը:

Հաշվետու ժամանակահատվածում կատարվել են դաշտային աշխատանքներ Սյունիքի մարզի հանքային դաշտերում: Դաշտային աշխատանքների ժամանակ կատարվել են լիթոերկրաքիմիական նմուշարկումներ երկրի մակերևույթից փխրուն նյութի հաստվածքից՝ բացահայտելու ոսկու հանքայնացման երկրորդային ցրման պսակները: Աշխատանքները կատարվել են 1:25000, 1:50000, 1:100000, 1:200000 մասշտաբի հանույթով, վերցվել են մոտ 200 հատ լիթոերկրաքիմիական նմուշ: Վերցված լիթոերկրաքիմիական նմուշները ենթարկվել են մշակման լաբորատոր պայմաններում:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Հաշվետու ուստարում ուսումնասիրվել են.

1. ԼՂՀ Մարտակերտի շրջանի Վարդաձորի հանքային հանգույցի երկրաբանական-կառուցվածքի, մագմայականության և մետաղագոյացման առանձնահատկությունները,

2. ՀՀ տարածքի պալեոզոյ-տրիասի հասակի շերտախմբերի ձևավորման պալեոկլիմայական պայմանները և նրանց նավթաբերության հիմնախնդիրները,

3. ՀՀ Սևանի օֆիոլիթային գոտու ծագումնաբանության և նրանց հետ կապված օգտակար հանածոների համալիր օգտագործման հնարավորությունների հիմնահարցերը:

Ամբիոնն ակտիվորեն համագործակցում է Ֆրանսիայի և Գերմանիայի մի շարք բուհերի հետ, կատարվել են փոխադարձ այցելություններ:

Թարմացվել են ամբիոնում դասավանդվող առարկաների ծրագրերն ու դիտակտիկ նյութը: Համալրվել են նմուշների հավաքածուները:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	1	6	7

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Սարգսյան Հ. Հ., Գրիգորյան Ա. Գ.,* Շերտագրական ուսումնասիրությունների մեթոդները, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, 115 էջ:

Հոդված

1. *Գասպարյան Վ. Մ., Գրիգորյան Ս. Վ., Կիրակոսյան Մ. Է., Հարությունյան Լ. Վ.,* Մետաղական հանքավայրերի լիթոերկրաքիմիական որոնումների մեթոդիկայի էկոլոգիական նշանակությունը, «ԵՊՀ գիտական տեղեկագիր», N 1, 2013, էջ 3-9:
2. *Գրիգորյան Ս. Վ., Հարությունյան Լ. Վ., Գարեյան Գ., Խայրետդինով Ի.*, Ոսկու հանքավայրերի վերամշակման ժամանակ ոսկու տարալվացման էկոլոգիա-երկրաքիմիական գնահատումը, «Կրթությունը և գիտությունը Արցախում», N 3-4, 2013, էջ 143-146:
3. Գրիգորյան Ս. Վ., Փաշայան Ռ. Ա., Հարությունյան Լ. Վ., Կենտրոնական Հայաստանի հանքային ջրերի հիդրոերկրաքիմիական պարամետրերի փոխկապվածությունը սեյսմիկության հետ, ՀՀ ԳԱԱ զեկույցներ, հատոր 114, N 1, 2014, էջ 44-51:
4. *Խաչատրյան Շ. Վ.,* Հայաստանի ցեոլիթային տուֆերի տրիտիումային ջուր կլանելու և բաց թողնելու կինետիկան, «ԵՊՀ գիտական տեղեկագիր. Երկրաբանություն և աշխարհագրություն», N 2 (234), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 9-15:
5. *Алоян П. Г., Мухси-Овеян А. Г., Хачатрян Ш. В.,* Геолого-структурные особенности Вардадзорского вулкано-плутонического сооружения (НКР), Вестник Инженерной Академии Армении (ВИАА), т. 11, № 2, изд. ГИУА, Ереван, 2014, стр. 115-120.
6. *Алоян П. Г., Мухси-Овеян А. Г., Хачатрян Ш. В.,* Закономерность распределения оруденения в пределах Вардадзорского вулкано-плутонического сооружения (НКР), Вестник Инженерной Академии Армении (ВИАА), т. 11, № 3, изд. ГИУА, Ереван, 2014, стр. 65-70.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Խաչատրյան Շ. Վ.,* ՀՀ ցեոլիթային տուֆերի կիրառումը որպես միներալային հավելումներ բարձրորակ ցեմենտի ստացման համար, Դոցենտ Էդ. Խ. Խարազյանի ծննդյան 70-ամյակին նվիրված «Երկրաբանության, աշխարհագրության և էկոլոգիայի արդի հիմնախնդիրները» գիտաժողովի գիտական աշխատությունների ժողովածու, «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 215-219:
2. *Գուլումջյան Հ. Պ., Խաչատրյան Շ. Վ.,* Սևան-Հագարու զոնայի օֆիոլիտների հիմնախնդրի շուրջ, Դոցենտ Էդ. Խ. Խարազյանի ծննդյան 70-ամյակին նվիրված «Երկրաբանության, աշխարհագրության և էկոլոգիայի արդի հիմնախնդիրները» գիտաժողովի գիտական աշխատությունների ժողովածու, «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 308-314:
3. *Йоахимски М., Григорян А., Алексеев А., Гатовский Ю.,* Пермо-триасовый биотический кризис: комплексное исследование разрезов Армении и его значение для глобальных реконструкций, Палеостат, Материалы сессии Палеонтогического общества при РАН, Санкт-Петербург, 2014, с. 68-69.
4. *Григорян А. Г.,* Первые находки фауны (конодонты) в олистолитах известняков Меликгюхской пачки в разрезе вулканогенно-осадочных отложений Апаранской серии, Դոցենտ Էդ. Խ. Խարազյանի ծննդյան 70-ամյակին նվիրված «Երկրաբանության, աշխարհագրության և էկոլոգիայի արդի հիմնախնդիրները» գիտաժողովի գիտական աշխատությունների ժողովածու, «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 184-188:
5. *Grigoryan A., Grigoryan G., Vacard D., Danielian T., Sosson M. & Baudin F.,* On the Permian carbonate sequens and bituminous levels in south-western Armenia, Eastern black sea and Caucasus workshop, Tbilisi, 2013, pp. 22-23.
6. *Zambetakis L., Danielian T., Sosson M., Hubert B. & Grigoryan A.,* Cenomanian age and are pre-obduction paleoenvironmental conditions of the Upper Cretaceous carbonate sequens of the South-Armenian Block, Eastern black sea and Caucasus workshop, Tbilisi, 2013, pp. 82-83.
7. *Meijers M. J. M., Smith B., Sosson M., Rolland Y., Grigoryan A., Sahakyan L., Avagyan A., Adamia S., Sadradze N., Asanidze B., Langereis C., Kirsher U., Mensink M. & Muller C.,* A paleolatitude reconstruction of the South

Armenian Block (SAB) since the late Cretaceous: constraints on the Tethyan realm, Eastern black sea and Caucasus workshop, Tbilisi, 2013, pp. 34-35.

ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՋՐԱՕԴԵՐԵՎՈՒԹԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Վարդանյան Թրահել Գերասիմի, աշխարհ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Ալեքսանյան Կամո Բորիսի, աշխարհ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Բալյան Հասմիկ Սողոմոնի, աշխարհ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Գրիգորյան Արսեն Թորգոմի, աշխարհ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Դավթյան Պետրոս Գարուշի, աշխարհ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Մարգարյան Վարդուհի Գուրգենի, աշխարհ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Արշակյան Լաուրա Բագրատի, դասախոս
7. Հակոբյան Քրիստինա Յուրիի, դասախոս
8. Մուրադյան Զոհրաբ Զավենի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Խոյեցյան Աշոտ Վոլոդյայի, աշխարհ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Սայադյան Հովիկ Յախշիբեկի, աշխարհ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
3. Մելքոնյան Համլետ Անուշավանի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Մուրադյան Վահագն Սոսի, աշխարհ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Սուրենյան Գագիկ Համլետի, աշխարհ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Վասիլյան Մարիամ Հակոբի, ավագ լաբորանտ
2. Գրիգորյան Աննա Խաչիկի, լաբորանտ
3. Սաֆարյան Տաթևիկ Վիլենի, լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Ամբիոնում կատարվում են գիտական հետազոտություններ հետևյալ ուղղություններով.

1. ՀՀ կլիմայի փոփոխության և հարմարվողականության ուղիների մշակում,
2. ՀՀ տարածքի լանդշաֆտաէկոլոգիական ռիսկերի գնահատում,
3. ՀՀ Արաքսի ավազանի գետերի էքստրեմալ ելքերի ռիսկի գնահատում,
4. ՀՀ ջրային աղետների կանխատեսման մոդելների մշակում:

Հաշվետու ժամանակահատվածում ամբիոնի դասախոսների կողմից դաշտային աշխատանքների և լաբորատոր հետազոտությունների հիման վրա հրատարակվել են հոդվածներ և թեզիսներ, որոնց մի մասը զեկուցվել է միջազգային գիտաժողովներում ու սեմինարներում:

Զեկուցումները նվիրված են եղել Հայաստանի կլիմայի փոփոխությանը, ՀՀ ջրային ռեսուրսների խոցելիությանը, ջրաէկոլոգիական հիմնահարցերին, լանդշաֆտաէկոլոգիական ռիսկերի, ինչպես նաև ՀՀ Արաքսի ավազանի գետերի էքստրեմալ ելքերի լանդշաֆտաէկոլոգիական և տնտեսաէկոլոգիական ռիսկի գնահատմանը:

Կազմակերպվել է գիտական սեմինար՝ «Ջրաբանության, օդերևութաբանության և կլիմայագիտության արդի հիմնախնդիրները Հայաստանում» թեմայով՝ նվիրված Ջրի և օդերևութաբանի համաշխարհային օրվան:

Հաշվետու ժամանակահատվածում պաշտպանվել են թեկնածուական երկու ատենախոսություններ հետևյալ թեմաներով՝ «Իրանի Յազդի տարածաշրջանի մակերևութային հոսքի հաշվարկը և ստորգետնյա ամբարտակների վայրերի ընտրությունը (Հեռազննման /RS/, ԱՏՀ-ի /GIS/ և Որոշման աջակցման համակարգի /DSS/ օգտագործմամբ)» և «ՀՀ Արաքսի ավազանի գետերի էքստրեմալ ելքերի հաշվարկը և գնահատումը»:

Հրատարակություններ

Դասաքիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	1	-	-	12	11

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Գրիգորյան Ա. Թ., Մկրտչյան Ռ. Ս., Սարգսյան Լ. Մ., Մկրտչյան Ա. Ռ.,* Ագրոօդերևութաբանական տերմինների ռուս-հայերեն-անգլերեն բառարան, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2014, 272 էջ:

Հոդված

1. *Ալեքսանյան Կ. Բ.,* Բնաաշխարհագրական օբյեկտների անվանափոխման հարցերը Սյունիքի մարզում, Դոցենտ Էդ. Խ. Խարազյանի ծննդյան 70-ամյակին նվիրված «Երկրաբանության, աշխարհագրության և էկոլոգիայի արդի հիմնախնդիրները» գիտաժողովի գիտական աշխատությունների ժողովածու, «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 189-197:
2. *Գրիգորյան Ա. Թ.,* Գյուղատնտեսության էկոլոգացման հիմնադրույթները, «ԵՊՀ գիտական տեղեկագիր. Երկրաբանություն և աշխարհագրություն», N 2, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 47-53:
3. *Գրիգորյան Ա. Թ.,* Կայուն զարգացման հիմնախնդիրները ՀՀ գյուղատնտեսության էկոլոգացման բնագավառում, Դոցենտ Էդ. Խ. Խարազյանի ծննդյան 70-ամյակին նվիրված «Երկրաբանության, աշխարհագրության և էկոլոգիայի արդի հիմնախնդիրները» գիտաժողովի գիտական աշխատությունների ժողովածու, «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 301-307:
4. *Կոստանյան Հ. Ա., Դավթյան Պ. Գ.,* Հողերի դեգրադացիայի գնահատման նոր մոտեցման կիրառումը՝ Լոռու մարզի օրինակով, «ԵՊՀ գիտական տեղեկագիր. Երկրաբանություն և աշխարհագրություն», N 1, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 28-31:

5. *Մարգարյան Վ. Գ., Վարդանյան Թ. Գ.,* Սյունիքի մարզի մթնոլորտային տեղումների գնահատումը և տարածաժամանակային բաշխման օրինաչափությունները, «ԵՊՀ գիտական տեղեկագիր. Երկրաբանություն և աշխարհագրություն», N 2, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 19-27:
6. *Սաֆարյան Տ. Վ., Գրիգորյան Ա. Թ.,* Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության գետահովիտների կառուցվածքի առանձնահատկությունները, «Կրթությունը և գիտությունը Արցախում», N 3-4, Երևան, 2013, էջ 159-162:
7. *Վարդանյան Թ. Գ., Մուրադյան Զ. Զ.,* Արփա գետի ավազանի էքստրեմալ հոսքերի ձևավորման առանձնահատկությունները և փոփոխությունների դինամիկան, «ԵՊՀ գիտական տեղեկագիր. Երկրաբանություն և աշխարհագրություն», N 1, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 32-37:
8. *Варданян Т. Г., Мурадян З. З.,* Степень риска уязвимости минимального стока некоторых рек бассейна реки Аракс на территории Республики Армения при глобальном изменении климата, В кн.: Человек виртуальный: новые горизонты, Материалы международной научно-практической конференции, Рубежное-Луганск-Донецк-Харьков-Киев-Житомир-Новочеркаск, 2014, с. 189-197.
9. *Маргарян В. Г.,* Влияние геологического и гидрогеологического строения на формирование речного стока в Республике Армения, Сергеевские чтения, Развитие научных идей академика Е.М. Сергеева на современном этапе, Выпуск 16, Юбилейная конференция, посвященная 100-летию со дня рождения академика Е.М. Сергеева, Материалы годичной сессии Научного совета РАН по проблемам геоэкологии, инженерной геологии и гидрогеологии, Российский университет дружбы народов, 2014, с. 308-312.
10. *Мурадян З. З.,* Анализ и оценка изменения абсолютного максимального расхода воды наиболее крупных рек бассейна озера Севан, В кн.: Спецпроект: анализ научных исследований, Материалы IX Международной научно-практической конференции, т. 2, Днепропетровск, 2014, с. 3-6.
11. *Balyan H. S.,* Natural and Anthropogenic factors of the stream formation in the peripherical ridges of the lesser caucasus and volcanic ridges (Case study Republic of Armenia), Collected papers N 5 (84), “Modern problems of Geography” Proceedigs of the conference Dedicated to the 80th Anniversary Since the Foundation of Vakhushti Bagrationi Institute of Geography, Tbilisi, 2013, p. 53-57.
12. *Hakopian Ch. Yu.,* The Causes of the Issues of Small Rivers and the Ways of their Prevention in the 21st Century. In: The Threats to Land and Water Resources in the 21st Century: Prevention, Mitigation and Restoration, Abstract Proceedings of the 2nd WASWAC World Conference, Chiang Rai, Thailand, 2013, pp. 122-124.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Варданян Т. Г., Мурадян З. З.,* Особенности уязвимости стока горных рек и ее проявления при изменении климата (на примере Республики Армения), В кн.: Природные катастрофы, изменение климата и вода в горных районах, Материалы международной конференции “Горные угрозы 2013”, Бишкек, Кыргызстан, 2013, с. 52-53/50-51 (на русском/английском).
2. *Balyan H. S.,* The research methods of mudflows in the republic of Armenia, Geomorphologia Slovaca et Bohemica. Volume 13, 2013-Issue 1 Association of Slovak Geomorphologists on the SAS the Czech Association of Geomorphologists Institute of Geography, Slovak Academy of Sciences, 2013, p. 16.
3. *Balyan H. S.,* Some remarks and additions tolegend about neothectonics map. 8th international conference (AIG) on Geomorphology, “Geomorphology and sustainability”, Paris, 2013, p. 211.
4. *Balyan H. S.,* Quaternary evolution of the weste mantle of the central volcanic Armenian highland. 8th international conference (AIG) on Geomorphology, “Geomorphology and sustainability”, Paris, 2013, p. 240.

5. *Hakopian Ch. Yu.,* Purification of Waste Water with Microalga Chlorella Vulgaris, In: Nanoscience Advances in CBRN Agents Detection, Information and Energy Security. Abstracts of the NATO Advanced Study Institute, Sozopol, Bulgaria, 2014, p. 74 (with co-author).
6. *Margaryan V. G., Vardanian T. G.,* The Estimation of Extremal Temperatures of Atmospheric Air in Armenia (on the pattern of Syunik Marz). In: Technological Processing and Information Control of Environmental Protection of Administrative Region, Abstracts of the Second International Conference, Yerevan, 2013, p. 22.
7. *Mirjalili A., Barkhordari J., Musaei M., Vardanian T. G.,* The Socio-Economic Effects of Water Spreading on Rural Development (a Case Study in Herat, Yazd Province, Iran). In: The Threats to Land and Water Resources in the 21st Century: Prevention, Mitigation and Restoration. Abstract Proceedings of the 2nd WASWAC World Conference, Chiang Rai, Thailand, 2013, p. 121.
8. *Salem J., Barkhordari J., Vardanian T. G.,* Investigation on Historical Less-Irrigation Management Method Utility in Agricultural Production in Yazd Province, Iran. In: The Threats to Land and Water Resources in the 21st Century: Prevention, Mitigation and Restoration. Abstract Proceedings of the 2nd WASWAC World Conference, Chiang Rai, Thailand, 2013, p. 120.
9. *Vardanian T. G., Hakopian Ch. Yu.,* Mitigation and Prevention of Risk of Mudflows and Floods at Global Climate Change (Case Study of the Republic of Armenia). In: Natural Hazards, Climate Change and Water in Mountain Areas. Materials o International Conference "Mountain Hazards 2013", Bishkek, Kyrgyzstan, 2013, p. 228/229 (in English/Russian).
10. *Vardanian T. G.,* The Analysis and Evaluation of the Fluctuations of the Extreme Discharges of Several Rivers in the Araks River Basin in the Republic of Armenia. Abstracts of the IGU 2013 International Conference on Water Sustainability in Arid Regions, Lanzhou, Gansu, China, 2013, p. 95-96.
11. *Vardanian T. G.,* The Problems of Use and Conservation of Water Resources of Armenia in 21st Century. In: The Threats to Land and Water Resources in the 21st Century: Prevention, Mitigation and Restoration. Abstract Proceedings of the 2nd WASWAC World Conference, Chiang Rai, Thailand, 2013, p. 119.

ՍՈՑԻԱԼ-ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Պոտոսյան Ակսել Հարությունի, աշխարհ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Մանասյան Մաքսիմ Գառնիկի, աշխարհ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Թորոսյան Միտուշ Մարտինի, աշխարհ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Հարությունյան Նարեկ Աղվանի, աշխարհ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Խաչատրյան Սուսաննա Ժյուլվեռնի, աշխարհ. գիտ. թեկնածու, դասախոս
5. Ղամբարյան Գոհար Գուրգենի, դասախոս
6. Շախոյան Կարինե Վազգենի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Դանիելյան Կարինե Սուրենի, աշխարհ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Հայրապետյան Հռիփսիկ Լյուդվիկի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

3. Հովհաննիսյան Գուրգեն Ժորժիկի, աշխարհ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Անդրեասյան Վահե Դերենիկի, դասախոս
5. Վասիլյան Մարիամ Հակոբի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Հակոբյան Լուսինե Ռազմիկի, ավագ լաբորանտ
2. Հովհաննիսյան Հասմիկ Մկրտիչի, ավագ լաբորանտ
3. Չիքիլիզյան Մարգարիտ Հարությունի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ժամանակաշրջանում ամբիոնի պրոֆեսորադասախոսական կազմի կողմից կատարված ուսումնասիրությունների հիման վրա հրատարակվել են 1 մենագրություն, 25 գիտական հոդված, որոնց մի մասը զեկուցվել է միջազգային և հանրապետական գիտաժողովներում: Զեկուցումները նվիրված են եղել ՀՀ տնտեսության համաչափ զարգացմանը և տեղաբաշխմանը, տարաբնակեցման համակարգի զարգացմանը և կատարելագործմանը, սահմանամերձ և բարձրլեռնային բնակավայրերի և ՀՀ բնակչության ժողովրդագրական իրավիճակի աշխարհագրական հիմնախնդիրներին:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում ամբիոնի հայցորդների և ասպիրանտների կողմից պաշտպանվել է 2 թեկնածուական ատենախոսություն:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
2	1	-	6	20	1

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Դասագիրք

1. *Հովհաննիսյան Գ. Ժ.,* Աշխարհագրություն-7: 7-րդ դասարանի դասագիրք, «Մանմար» հրատ., Երևան, 2013, 176 էջ:
2. *Հովհաննիսյան Գ. Ժ.,* Աշխարհագրություն-8: 8-րդ դասարանի դասագիրք, «Մանմար» հրատ., Երևան, 2014, 298 էջ:

Մենագրություն

1. *Պոտոսյան Ա. Հ.,* Հայաստանի Հանրապետության գյուղական բնակչությունը և բնակավայրերը, «Աստղիկ» գրատուն, Երևան, 2013, 416 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Հովհաննիսյան Գ. Ժ.,* Աշխարհագրություն: 2013թ. պետական ավարտական և միասնական քննությունների թեստային առաջադրանքների շտեմարան, Գիրք երկրորդ, «Զանգակ-97» հրատ., Երևան, 2013, 416 էջ:
2. *Հովհաննիսյան Գ. Ժ.,* Աշխարհագրություն 7-8: Ուսուցչի ձեռնարկ, «Մանմար» հրատ., Երևան, 2013, 88 էջ:
3. *Հովհաննիսյան Գ. Ժ.,* Դպրոցական օլիմպիադաներ. Աշխարհագրություն, «Զանգակ-97» հրատ., Երևան, 2013, 448 էջ:
4. *Հովհաննիսյան Գ. Ժ.,* Աշխարհագրություն: 2014թ. պետական ավարտական և միասնական քննությունների թեստային առաջադրանքների շտեմարան: Գիրք առաջին, «Զանգակ-97» հրատ., Երևան, 2013, 416 էջ:
5. *Հովհաննիսյան Գ. Ժ.,* Աշխարհագրություն: 2014թ. պետական ավարտական և միասնական քննությունների թեստային առաջադրանքների շտեմարան: Գիրք երկրորդ, «Զանգակ-97» հրատ., Երևան, 2014, 368 էջ:
6. *Հովհաննիսյան Գ. Ժ.,* Աշխարհագրություն: 2014թ. պետական ավարտական և միասնական քննությունների թեստային առաջադրանքների շտեմարան: Գիրք երրորդ, «Զանգակ-97» հրատ., Երևան, 2014, 208 էջ:

Հոդված

1. *Պոտոսյան Ա. Հ., Քոլյան Շ. Մ.,* ՀՀ գյուղական բնակչության սեռատարիքային կառուցվածքի տարածաշրջանային առանձնահատկությունները և հիմնախնդիրները, «Ակունք» գիտական հոդվածների ժողովածու, թիվ 2 (8), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 173-185:
2. *Պոտոսյան Ա. Հ., Քոլյան Շ. Մ.,* ՀՀ գյուղական տարաբնակեցման զարգացման և վերափոխման վրա ազդող հիմնական գործոնների տարածաշրջանային տարբերությունները, ԵՊՀ տնտեսագիտության ֆակուլտետի «Տարեգիրք 2013», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 681-690:
3. *Պոտոսյան Ա. Հ., Քոլյան Շ. Մ.,* ՀՀ գյուղական բնակչության ժողովրդագրական իրավիճակի բարելավումը որպես գյուղական բնակավայրերի զարգացման նախադրյալ, «ԵՊՀ գիտական տեղեկագիր. Երկրաբանություն և աշխարհագրություն», N 1, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 38-45:
4. *Մանասյան Մ. Գ., Հարությունյան Գ. Փ.,* ՀՀ բնակչության ապրելակերպի տարածքային տարբերակումը և տարաբնակեցման համակարգը, «ԵՊՀ գիտական տեղեկագիր. Երկրաբանություն և աշխարհագրություն», N 3, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 38-42:
5. *Մանասյան Մ. Գ.,* ՀՀ տարաբնակեցման համակարգը և բնակչության ապրելակերպի տարածքային տարբերակումը, «Կրթությունը և գիտությունը Արցախում», 2013, N 1, Երևան, 2013, էջ 38-42:
6. *Հարությունյան Ն. Ա.,* Հայաստանի Հանրապետության սոցիալ-տնտեսական իրավիճակը և տնտեսության էկոլոգացման հեռանկարը, «Հայաստանի Հանրապետության սոցիալ-տնտեսական զարգացման հիմնախնդիրները և առաջնահերթությունները», Գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, Գիրք 2, Եվրասիա միջազգային համալսարան, Երևան, 2013, էջ 85-92:
7. *Հարությունյան Ն. Ա.,* Կլիմայի փոփոխության սոցիալ-տնտեսական ազդեցությունը Հայաստանում, Տնտեսության համաչափ զարգացման հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում, ՀՊՏՀ Եղեգնաձորի մասնաճյուղի հիմնադրման 5-ամյակի առիթով կազմակերպված գիտաժողովի նյութեր, ՀՊՏՀ Եղեգնաձորի մասնաճյուղ, 2013, էջ 86-90:
8. *Հարությունյան Ն. Ա.,* Հայաստանի Հանրապետության էկոլոգիական անվտանգությունը, Տնտեսության համաչափ զարգացման հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում, ՀՊՏՀ Եղեգնաձորի մասնաճյուղի հիմնադրման 5-ամյակի առիթով կազմակերպված գիտաժողովի նյութեր, ՀՊՏՀ Եղեգնաձորի մասնաճյուղ, 2013, էջ 10-12:

9. *Հարությունյան Ն. Ա.,* Հայաստանի Հանրապետությունում լանդշաֆտային պլանավորման տարածքային մակարդակների առանձնացման հիմնավորումը, Տնտեսության համաչափ զարգացման հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում, ՀՊՏՀ Եղեգնաձորի մասնաճյուղի հիմնադրման 5-ամյակի առիթով կազմակերպված գիտաժողովի նյութեր, ՀՊՏՀ Եղեգնաձորի մասնաճյուղ, 2013, էջ 7-10:
10. *Հարությունյան Ն. Ա.,* Բնական գիտություններում գիտական բացատրման մոդելը, «Կրթությունը և գիտությունը Արցախում», 1-2, Երևան, 2013, էջ 41-47:
11. *Հարությունյան Ն. Ա.,* Հայաստանի բնական ներուժի օգտագործման առանձնահատկությունները, «Ազգային տնտեսության մրցունակության բարձրացման հիմնախնդիրները», Գիտաժողովի նյութեր, «Տնտեսագետ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 125-129:
12. *Հովհաննիսյան Գ. Ժ.,* Ջրաօդերևութաբանական կրթությունը ԵՊՀ կրթական բարեփոխումների համատեքստում, «Ջրաբանության, օդերևութաբանութ. և կլիմայագիտ. արդի հիմնախնդիրները Հայաստանում», «Լուսաբաց» հրատ., Երևան, 2014, էջ 107-109:
13. *Խաչատրյան Ս. Ժ., Խոեցյան Ա. Վ.,* Արագածոտնի մարզի բնակավայրերի գեոէկոլոգիական վերլուծությունը, «Բնակավայրերի բնապահպանական հիմնախնդիրները» խորագրով հանրապետական գիտաժողովի նյութեր, ՎՊՄԻ, Երևան, 2013, էջ 21-27:
14. *Խաչատրյան Ս. Ժ., Խոեցյան Ա. Վ., Կարապետյան Ա. Գ.,* Լանդշաֆտային պլանավորման սկզբունքները լեռնային գեոհամակարգերում, «Լեռնային գեոհամակարգերը որպես բնակության էքստրեմալ միջավայր» միջբուհական գիտագործնական նստաշրջանի նյութեր, II ժողովածու, Երևան, 2013, էջ 31-46:
15. *Ղամբարյան Գ. Գ., Ավագյան Ա. Ռ.,* ՀՀ տնտեսության ճյուղային կառուցվածքի կատարելագործումը որպես մրցունակության բարձրացման նախապայման, ԵՊՀ տնտեսագիտության ֆակուլտետի «Տարեգիրք 2013», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 252-262:
16. *Потосян А. А.,* Основные факторы развития и преобразования сельского расселения в горных странах (на примере РА), “Геополитика и экогеодинамика регионов”, Научный журнал, том 10, выпуск 2, Симферополь, 2014, с. 719-723.
17. *Арутюнян Н. А.,* Социально-экономические цели ландшафтного планирования, Проблемы окружающей среды и выделение групп риска среди населения: Сборник статей, НАН РА Центр эколого-ноосферных исследований, изд-во “Гитутюн”, Ереван, 2013, ст. 27-32.
18. *Шахоян К. В.,* Основные подходы к определению агротуризма, «ԵՊՀ գիտական տեղեկագիր. Երկրաբանություն և աշխարհագրություն», N 3, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 32-37:
19. *Гамбарян Г. Г., Айриянц А. А.,* Теория “полюсов и центров роста” и региональная политика, “Modern problems of geography” proceedigs of the conference: Dedicated to the 80th Anniversary Since the Foundation of Vakhushti Bagrationi Institute of Geography: collected papers new series N 5 (84), Tbilisi, 2013, p. 223-226.
20. *Khachatryan S., Khoetsian A.,* The Modeling of Natural and Socio-economic Factors of Desertificikation and its Particularity for the Republic of Armenia, The 3-rd International Geography Symposium, Kemer TURKEY, 2013, p. 181-184.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Hovhannisyan G. Zh.,* From the history of school geography contents development in the schools of Armenia. IGU Regional Conference, IGU, Krakow, Poland, 2014, Book of Abstracts IGU2014-1363.

ՔԱՐՏԵԶԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԳԵՈՄՈՐՖՈԼՈԳԻԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Բոյնագրյան Վլադիմիր Ռուբենի, աշխարհ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Բաբայան Հենրիկ Անուշավանի, տեխն. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Գագինյան Ռուդոլֆ Խաչիկի, աշխարհ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Մանուկյան Նինա Վարդգեսի, աշխարհ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Մեթանջյան Վիլեն Աշոտի, աշխարհ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Մնացականյան Ժասմինա Սերյոժայի, դասախոս
6. Նահապետյան Ալվարդ Անդրանիկի, դասախոս
7. Նահապետյան Սամվել Ավետիքի, դասախոս
8. Փիլոյան Արտակ Սարգսի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Եզեկյան Ալբերտ Սարգսի, գյուղատնտես. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
2. Ավետիսյան Օֆելյա Արշակի, երկր. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Բոյնագրյան Արթուր Վլադիմիրի, երկր. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Դավթյան Սմբատ Ռուբիկի, դասախոս
5. Մկրտչյան Արմինե Սեդրակի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Այրիյանց Անժելա Աբրահամի, ուսումն. լաբորատորիայի վարիչ
2. Մկրտչյան Արմինե Սեդրակի, ավագ լաբորանտ
3. Հովհաննիսյան Աշխեն Հայկի, լաբորանտ
4. Նահապետյան Ագապի Վրեժի, լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ժամանակահատվածում ամբիոնի դասախոսների կողմից հրատարակվել են հոդվածներ և ուսումնական ձեռնարկ, որոնց մի մասը զեկուցվել են միջազգային գիտաժողովներում ու սեմինարներում:

Կազմվել և տպագրվել է աէրոտիեզերական մեթոդներին նվիրված ուսումնական ձեռնարկ, ուսումնասիրվել և վերլուծվել է միկրոկլիմայական գործոնի ազդեցությունը աղբյուսերի տեղաբաշխման վրա, ուսումնասիրվել և քարտեզագրվել են Հայաստանում դիտվող առավել վտանգավոր բնական երևույթները:

Թարմացվել են ամբիոնում դասավանդվող առարկաների ծրագրերը:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	1	-	14	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Բոյնագրյան Վ. Ռ., Մանուկյան Ն. Վ.,* Աշխարհագրության աէրոտիեզերական մեթոդները, Հեղինակային հրատ., Երևան, 2014, 152 էջ:

Հոդված

1. *Գազինյան Ռ. Խ.,* Հայ ժողովրդի էթնոգենեզը և Հայկական լեռնաշխարհի էթնոէկոլոգիան, ԳՊՀ գիտական հոդվածների ժողովածու, N 15, «Աստղիկ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 157-165:
2. *Նահապետյան Ս. Ա.,* Աղբյուսերի տեղաբաշխման վրա ազդող միկրոկլիմայական գործոնի ուսումնասիրումը և վերլուծությունը հեռազննման և աշխարհատեղեկատվական մեթոդներով, «Գիտությունը և կրթությունը Արցախում», N 3-4, Երևան, 2013, էջ 150-157:
3. *Бойнагрян В. Р.,* Первая Международная конференция “Водные экосистемы Колхидской низменности – охрана и рациональное использование”, “Ученые записки Ереванского ун-та. Геология и география”, N 3, Ереван, 2013, с. 51.
4. *Бойнагрян В. Р., Авакян А. А., Аракелян А. А., Ерицян Г. Г.,* Состояние, задачи и приложения морфометрических исследований рельефа Армении, Геоморфология и картография, Материалы XXXIII Пленума Геоморфологической комиссии РАН, Изд-во Саратовский госуниверситет, Саратов, 2013, с. 532-536.
5. *Бойнагрян В. Р., Бойнагрян А. В.,* Оценка опасности и риска затоплений антропогенных объектов при смещении ряда оползней в Армении, Геоморфология и картография, Материалы XXXIII Пленума Геоморф. комиссии РАН, Изд-во Саратовский госуниверситет, Саратов, 2013, с. 156-159.
6. *Бойнагрян В. Р.,* Катастрофические подвижки оползней в Армении и их последствия, Сборник докладов международной конференции “Современные проблемы географии”, Изд-во Тибилисский госуниверситет, Тбилиси, 2013, с. 64-70.
7. *Бойнагрян В. Р., Давтян П. Г., Манукян Н. В., Бойнагрян А. В., Пилоян А. С.,* Роль антропогенного фактора в формировании селей в Армении, Сборник докладов международной конференции “Современные проблемы географии”, Изд-во Тибилисский госуниверситет, Тбилиси, 2013, с. 59-63.
8. *Оганисян А. Г., Айриянц А. А.,* Оценка рисков природных катастроф на территории Армении, Материалы международной конференции “Современные проблемы географии”, Сборник трудов, N 5 (84), Изд-во Тибилисский госуниверситет, Тбилиси, 2013, с. 48-52.
9. *Гамбарян Г. Г., Айриянц А. А.,* Теория “центров развития и центров роста” и региональная политика, Материалы международной конференции “Современные проблемы географии”, Сборник трудов, N 5 (84), Изд-во Тибилисский госуниверситет, Тбилиси, 2013, с. 223-226.
10. *Arakelyan D. G., Nahapetyan S. A., Zakaryan B. G. at all.,* GIS modelling of the flood phenomena in the Debed river basin, Earth Sciences, Proceedings of the NAS RA, N 2-3, Yerevan, 2013, pp. 24-40.

11. *Colonge D., Jaubert J., Nahapetyan S., Ollivier V., Arakelian D., Devilder G., Fourloubey C., Jamois M.-H., Gasparian B. et Chataignerle C.,* Le paleolithique moyen dela haute vallee du Kasakh (Armenie): Caracterisation technologique et peuplement de montagne, Paleorient, vol. 39.2, CNRS EDITIONS, 2013, pp. 109-140.
12. *Montoya Cyril, Balasescu Adrian, Joannin Sebastien, Ollivier Vincent, Liagre Jeremie, Nahapetyan Samvel, Ghukasyan Ruben, Colonge David, Gasparyan Boris, Chataigner Christine,* The Upper Palaeolithic site of Kalavan 1 (Armenia), An Epigravettian settlement in the Lesser Caucasus, Journal of Human Evolution, N 65, 2013, pp. 621-640.
13. *Joannin Se'bastien, Ali A. Adam, Vincent Ollivier, Paul Roiron, Odile Peyron, Samy Chevaux, Nahapetyan Samuel, Tozalakyan Petros, Karakhanyan Arkadi and Chataigner Christine,* Vegetation, fire and climate history of the Lesser Caucasus: a new Holocene record from Zarishat fen (Armenia), Journal of Quaternary science, 2013, pp. 1-13.
14. *Kandel Andrew, Gasparyan Boris, Bruch Angela, Deckers Katleen, Nahapetyan Samvel and Weissbrod Lior,* Onwards and upwards in the Caucasus - a multidisciplinary approach to understanding the lifeways of the earliest modern humans in rmenia, Geophysical Research Abstracts. Vol. 15, EGU2013, p. 1110.

ՍԵՐՎԻՍԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Սուվարյան Սեյրան Ռաֆիկի, աշխարհ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Ավագյան Արամայիս Ռուստամի, աշխարհ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Գրիգորյան Վահագն Վարազդատի, մանկ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Սայադյան Հասմիկ Ռաֆիկի, տնտեսագիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Սարգսյան Տիգրան Արտավազդի, աշխարհ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Ալեքսանյան Գոռ Փարսադանի, աշխարհ. գիտ. թեկնածու, դասախոս
6. Սահակյան Իրինա Վանոյի, դասախոս
7. Սարգսյան Լիլիթ Մարտինի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Պետրոսյան Շավարշ Հրայրի, աշխարհ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
2. Անդրեասյան Վահե Դերենիկի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Անդրեասյան Վահե Դերենիկի, ուսումն. լաբորատորիայի վարիչ
2. Քելյան Սարգիս Սամվելի, տեխն. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Ամբիոնը մասնակցում է Եվրամիության «Տեմպուս» ծրագրի կողմից ֆինանսավորվող «Կայուն տուրիզմի կառավարման ոլորտում միջազգային բակալավրական և մագիստրոսական ծրագրերի նոր մոդուլների մշակում» (SuToMa) նախագծին, որի հիմնական նպատակն է մոդեռնիզացնել կայուն տուրիզմի կառավարման ուսումնական ծրագրերը:

Այս ծրագրի շրջանակներում նախատեսվում է ստեղծել 12 ուսումնական մոդուլներ՝ համապատասխան Բոլոնիայի հռչակագրով նախատեսված կրթական չափանիշներին: Ամբիոնի աշխատակիցները, ովքեր ներառված են ծրագրի մեջ, մասնակցում են 8 կրթական մոդուլների ստեղծմանը՝ ուսումնական ձեռնարկի տեսքով: Պրոյեկտը սկսվել է 2012 թ-ի նոյեմբերի 15-ին և ավարտվելու է 2015 թ-ի նոյեմբերի 14-ին: Պրոյեկտի գաղափարական և մեթոդաբանական հիմքի վրա ամբիոնում բացվել են 2 մասնագիտացումներ՝ «Սերվիսային գործունեության կազմակերպում» և «Կայուն զբոսաշրջություն»:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում աշխատանքներ են տարվել արդեն կազմված ուսումնական ծրագրերին համապատասխան ուսումնական ձեռնարկների (անգլերեն լեզվով) կազմման և հրատարակման նախապատրաստման ուղղությամբ:

Սկսվել են նաև մասնագետների վերապատրաստման ծրագրերով նախատեսված աշխատանքները:

Նախագծում ընդգրկված դասընթացները ԵՊՀ կրթական ծրագրերի հաստատման կարգով ընդունվել և ներառվել են 2014-2015 ուսումնական պլաններում:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
1	-	1	-	5	2

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Դասագիրք

1. *Ավագյան Ա. Ռ.,* Արտասահմանյան երկրների սոցիալ-տնտեսական աշխարհագրություն, մաս III, Աֆրիկա, Ամերիկա, Ավստրալիա և Օվկիանիա, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 233 էջ:

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Դանիելյան Կ. Ս., Սարգսյան Լ. Մ., Սարգսյան Տ. Ա.,* Կայուն զարգացման տեսությունն ու պրակտիկան (Համաշխարհային գործընթացը և Հայաստանը), «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2013, 176 էջ:

Հոդված

1. *Սարգսյան Տ. Ա.,* Աշխարհագրության գիտագործնական ներուժը՝ ի նպաստ կայուն ռեգիոնալ զարգացման, Երիտասարդ գիտնականների ձեռքբերումներն ու հեռանկարները (Երիտասարդ գիտնականների II համաժողովի նյութեր), ՀՀ ԳԱԱ հրատ., Երևան, 2013, էջ 150-158:

2. *Դանիելյան Կ. Ս., Սարգսյան Տ. Ա., Գասպարյան Մ.,* «Կրթություն հանուն կայուն զարգացման» 2005-2015 ՄԱԿ-ի տասնամյակը և Հայաստանը, «Լեռնային տարածաշրջանները (գեոհամակարգերը) որպես բնակության էքստրեմալ միջավայր» (Միջբուհական գիտագործնական նստաշրջանի նյութեր), «Լիմուշ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 129-140:
3. *Саргсян Т. А.,* О некоторых методах географических исследований сферы обслуживания, "Геополитика и экогеодинамика регионов" (Научный журнал), том 10, выпуск 2, Симферополь, 2014, с. 215-218.
4. *Саргсян Т. А.*, Экотуризм как фактор устойчивого регионального развития, "Курортно-рекреационный комплекс в системе регионального развития: инновационные подходы" (Материалы II международной научно-практической конференции), Кубанский госуниверситет, Краснодар, 2014, 243-247.
5. *Sargsyan T. A.,* Residential environmental conditions in housing estates in Yerevan, "Hungarian geographical bulletin", vol. 62., № 1, Budapest, 2013, pp. 121-130.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Dear Esmaell Mohajer and Avagyan A.,* Represents competitive, variety developing colestants ecotourism position based on SWOT international social scehcce. Iscindexeed journal, icv 2012, 443 dated, Yerevan, 28 Janary, 2014, p. 217-222.
2. *Avagyan A., Esmaell Mohajer,* Evaluation of ecotourism capabilities of Celestin Province international science congress association research journal of recent scieneces, India, 27.04.2014.

Ֆակուլտետում գործող լաբորատորիաների թիվը՝ 1

ԿԻՐԱՌԱԿԱՆ ԵՐԿՐԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԳՀ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավար՝ Գրիգորյան Մարատ Արիսի, երկրաբ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Հարությունյան Լևոն Վարդանի, երկրաբ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
2. Մանուկյան Եսթեր Սոսի, երկրաբ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
3. Մանուկյան Լիանա Ստյոպայի, քիմ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
4. Քելյան Սարգիս Սամվելի, տեխ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
5. Բոյախչյան Տաթևիկ Նիկոլայի, կրտսեր գիտաշխատող

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ուստարում լաբորատորիայում կատարվել են հետևյալ ուսումնասիրությունները.

- դաշտային ուսումնասիրություններ են կատարվել Կոտայքի մարզի տարածքում,

- ուսումնասիրվել է Ողջաբերդի սողանքային դաշտը,
- աշխատանք է տարվել թաքնված և փխրուն հանքային դաշտերում՝ նպատակ ունենալով ներդնել հողմնահարված հանքավայրերի լիթոերկրաքիմիական որոնումների համար մշակված մեթոդիկան,
- առաջին անգամ Ողջաբերդի սողանքային դաշտերի գրունտներում ուսումնասիրվել են կենսաքիմիական երևույթները՝ որպես սողանքային երևույթների առաջացման և սողքի հարթության ձևավորման կարևոր պատճառներից մեկը: Կենսաքիմիական երևույթների ուսումնասիրությունը թույլ է տվել կապ հաստատել երկրաֆիզիկական դաշտերի և նշված երևույթների միջև, բացահայտվել է կենսաքիմիական երևույթների առաջնային դերակատարությունը սողքի հարթության ձևավորման գործում:

ԱՍՏՎԱԾԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկան՝ *Տեր Անուշավան եպիսկոպոս Ժամկոչյան Մերոբի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Դեկանի տեղակալ՝ *Հովհաննիսյան Արամ Էդուարդի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները եւ մասնագիտացումները

Շիֆր	**Մասնագիտություն**
031900	Աստվածաբանություն
032600	Եկեղեցաբանություն

Մասնագիտացումներ՝
(մագիստրոսական ծրագրեր)

Վարդապետական աստվածաբանություն
Հայ եկեղեցու պատմություն և եկեղեցաբանություն
Կրոնագիտություն

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	***Ուսանողների թիվը՝ 217***							
	I կուրս		**II կուրս**		**III կուրս**		**IV կուրս**	
	պպ	**վճ**	**պպ**	**վճ**	**պպ**	**վճ**	**պպ**	**վճ**
Բակալավրիատ								
Աստվածաբանություն	5	30	5	32	4	7	9	25
Եկեղեցաբանություն	4	43	3	26	-	-	-	-
Ընդամենը	**9**	**73**	**8**	**58**	**4**	**7**	**9**	**25**
Մագիստրատուրա								
Աստվածաբանություն	**4**	**7**	**7**	**6**	-	-	-	-

Հեռակա ուսուցում

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	***Ուսանողների թիվը՝ 68***				
	I կուրս	**II կուրս**	**III կուրս**	**IV կուրս**	**V կուրս**
Բակալավրիատ					
Աստվածաբանություն	**12**	**16**	**13**	**13**	**14**

Քննաշրջանների արդյունքներ

Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Աստվածաբանություն					
1-ին	35	-	12	-	66
2-րդ	37	-	12	5	68
3-րդ	11	-	2	-	82
4-րդ	34	-	1	9	97
Եկեղեցաբանություն					
1-ին	47	-	14	3	70
2-րդ	29	-	6	1	79
Ընդամենը	**193**	**-**	**47**	**18**	76
Մագիստրատուրա					
Աստվածաբանություն					
1-ին	11	-	-	8	100
2-րդ	13	-	-	10	100
Ընդամենը	**24**	**-**	**-**	**18**	**100**

Ամառային քննաշրջան

Մասնագիտություն, կրթական աստիճան, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Աստվածաբանություն					
Բակալավրիատ					
1-ին	35	-	7	-	80
2-րդ	44	-	14	-	68
3-րդ	10	1	3	-	60
Եկեղեցաբանություն					
1-ին	45	-	7	-	84
2-րդ	28	-	-	-	100
Ընդամենը	**162**	**1**	**31**	**-**	**80**
Մագիստրատուրա					
1-ին	**11**	**-**	**-**	**9**	**100**

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	*Ընդամենը՝ 70 (17), այդ թվում նախորդ տարիներից՝ 8*		
	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)		մագիստրատուրա
	առկա	հեռակա	
Աստվածաբանություն	44 (8)	14 (2)	12 (7)

2013-2014 ուստարում հրատարակվել են

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցումների թեզիս
-	1	-	-	38	-

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ 3

ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԵԿԵՂԵՑԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Սարգսյան Լյովա Ազատի, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր (համատեղության կարգով)*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Բալյան Արշակ Յուրիի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Հովհաննիսյան Արամ Էդուարդի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Մանուչարյան Աշոտ Գագիկի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Սահակյան Արծրունի Սամվելի, պատմ. գիտ. դոկտոր, ասիստենտ
5. Պողոսյան Լիլիթ Աշոտի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Հարությունյան Սասուն Միսակի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
2. Սահակյան Լիդա Եղիշեի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Սահակյան Լիդա Եղիշեի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Ակնարկներ հայ եկեղեցու պատմության (պետական ֆինանսավորում):	Սահակյան Ա. Ա.

Թեմա 1. Հայ եկեղեցու պատմության և եկեղեցաբանության ամբիոնն ունի գիտական թեմա, որը նվիրված է հայ եկեղեցու պատմության ուսումնասիրությանը: Ամբիոնի պրոֆեսորադասախոսական անձնակազմը մեծ աշխատանքներ է իրականացնում նշյալ ուսումնասիրությունն ավարտին հասցնելու համար, քանի որ մինչ այժմ հայագիտության մեջ նշյալ հարցով էական ուսումնասիրություններ չեն կատարվել, և մի շարք հարցերի չեն տրվել սպառիչ պատասխաններ: Հարկ է նաև նշել, որ թեմայի մեջ ընդգրկված անձանց կողմից արդեն իսկ հրապարակվել են մի շարք կարևոր գիտական հոդվածներ, որոնք արտացոլում են հայ առաքելական եկեղեցու պատմության տարբեր դրվագները: Նախատեսվում է նաև մոտ ապագայում նույնիսկ հրապարակել բուհական դասագիրք՝ «Ակնարկներ հայ եկեղեցու պատմության» անվանումով:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	1	-	-	19	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Բալյան Ա. Յ.,* Սիմոն Վրացյանի հասարակական-քաղաքական և պետական գործունեությունը, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, 199 էջ:

Հոդված

1. *Հովհաննիսյան Ա. Է.,* Կիլիկիայի հայկական թագավորության և Կարամանյան պետության հարաբերությունների պատմությունից, ՊԲՀ, № 1, Երևան, 2014, էջ 123-131:
2. *Հովհաննիսյան Ա. Է.,* Մի դրվագ Հռոմկլայի կաթողիկոսարանի հիմնադրման պատմությունից, «Տարեգիրք» Աստվածաբանության ֆակուլտետի, Ը, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 124-132:
3. *Հովհաննիսյան Ա. Է.,* Ներսես Շնորհալին և նրա դերը հայոց եկեղեցու կյանքում, Գիտաժողովի զեկուցումներ, հ. Ա, Երևան, 2014, էջ 29-37:
4. *Սահակյան Լ. Ե.,* Սսի 1345 թ. եկեղեցական ժողովը, «Հայ Աստվածաբան», Ե, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 58-72:

5. *Սահակյան Ա. Ա.,* Մաշտոցապատումը Ղազար Փարպեցու «Հայոց պատմության» մեջ, ՀՀ ԳԱԱ «Զեկույցներ», հտ. 113, № 1, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2013, էջ 109-117:
6. *Սահակյան Ա. Ա.,* Մարաբ Մծուրնացու պատմագրական երկը (մ.թ. II դ.), «Տարեգիրք» Աստվածաբանության ֆակուլտետի, Ը, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 113-123:
7. *Սահակյան Ա. Ա.,* Մ.թ. II դ. պատմիչ Մարաբ Մծուրնացու աշխարհընկալման և աղբյուրաբանական մեթոդի մասին, ՀՀ ԳԱԱ «Զեկույցներ», հտ. 114, № 1, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2014, էջ 76-83:
8. *Սահակյան Ա. Ա.,* Մարաբ Մծուրնացին միջնո՞րդ Աբյուդենոսի և Խորենացու, ՀՀ ԳԱԱ «Զեկույցներ», հտ. 114, № 2, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2014, էջ 171-178:
9. *Սահակյան Ա. Ա.,* Սեբիոսականք. երկի հեղինակը, «Էջմիածին» ամսագիր, Ա, Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածին, 2014, էջ 49-57:
10. *Սահակյան Ա. Ա.,* Սեբիոսականք. երկի կառուցվածքը, «Էջմիածին» ամսագիր, Բ, Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածին, 2014, էջ 21-29:
11. *Սահակյան Ա. Ա.,* Սեբիոսականք, «Էջմիածին» ամսագիր, Է, Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածին, 2014, էջ 46-58:
12. *Մանուչարյան Ա. Գ.,* Նոր վիմագրեր Հովհաննավանքից, ՀՀ ԳԱԱ ՇՀՀԿ, Պատմամշակութ. ժառանգություն և արդիականություն, միջազգային գիտաժողով, զեկուցումների դրույթներ, «Գյումրի» հրատ., Երևան, 2013, էջ 39-41:
13. *Մանուչարյան Ա. Գ.,* Վահանավանքի վիմագրերը հայ եկեղեցու պատմության սկզբնաղբյուրներ, «Տարեգիրք» Աստվածաբանության ֆակուլտետի, Ը, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 107-113:
14. *Մանուչարյան Ա. Գ.,* Վիմագրագիտական ակնարկ Մեղրու տարածաշրջանի արձանագրությունների մասին, «Տարեգիրք» Աստվածաբանության ֆակուլտետի, Ը, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 223-229:
15. *Մանուչարյան Ա. Գ.,* Սարգիս Սևանցու կաթողիկոս ընտրվելու թվականի ճշգրտումն ըստ Ավան գյուղի նորահայտ արձանագրության, «Հայ Աստվածաբան», Ե, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 51-54:
16. *Մանուչարյան Ա. Գ.,* Դիոսկորոս Սանահնեցու կաթողիկոսության ժամանակի ճշգրտումն ըստ Թալինի վիմագրի, «Հայ Աստվածաբան», Ե, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 54-58:
17. *Մանուչարյան Ա. Գ.,* Սյունյաց թագավորության հիմնադիր Սմբատը Սահակի՞ որդին է, թե՞ Վասակի, «Բանբեր Երևանի համալսարանի», № 1, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 22-30:
18. *Մանուչարյան Ա. Գ.,* Փարպիի Ծիրանավորի արձանագրությունները, «Էջմիածին» ամսագիր, Գ, Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածին, 2014, էջ 134-144:
19. *Мкртчян С. С.,* Праздничная система армян в последние столетия, Основа нашей веры, Батуми, 2014, с. 1-6.

ԱՍՏՎԱԾԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Վարդանյան Ռաֆիկ Հովակիմի, պատմ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Օհանջանյան Աննա Մելքոնի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
2. Ղուշչյան Գևորգ Հրաչիկի, ասիստենտ
3. Միրզոյան Նարինե Զորիկի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Շիրինյան Մանյա Սերգեյի, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Ժամկոչյան Անդրանիկ Սերոբի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Հակոբյան Նյուրա Գևորգի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Մարտիրոսյան Վերգինե Սամվելի, բան. գիտ. թեկնածու, դասախոս
5. Սիմոնյան Գայանե Սիմոնի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Մարտիրոսյան Վերգինե Սամվելի, բան. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Դրվագներ հայ աստվածաբանական մտքի պատմությունից (պետական ֆինանսավորում):	Վարդանյան Ռ. Հ.

Թեմա 1. Թեմայի ուսումնասիրությունը նախատեսվում է ավարտել 2015 թ-ին: Հաշվետու տարում իրականացվել է նյութի թեմատիկ բաժանում, և կատարող խմբի մասնակիցներին տրվել են կոնկրետ թեմաներ, որոնց ուսումնասիրության համար իրականացվել են հետազոտական, անհրաժեշտ նյութերի, սկզբնաղբյուրների, գրականության, հետազոտական մեթոդների կիրառության ճշգրտման և հավաքագրման աշխատանքներ: Հետազոտությունների արդյունքում գիտական խմբի յուրաքանչյուր անդամ հրատարակել է մեկական հոդված:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում ամբիոնում շարունակվել են ուսումնասիրությունները տեսական, պատմական և համեմատական աստվածաբանական, տոմարագիտական, կանոնագիտական ոլորտներում:

Ամբիոնի գիտական հետազոտությունների հիմնական ուղղությունը աստվածաբանական պատմության տարբեր շրջափուլերի հետազոտությունը և ուսումնասիրությունն է:

Ամբիոնի դասախոսներ Վ. Ս. Մարտիրոսյանը, Գ. Ս. Սիմոնյանը պաշտպանել են թեկնածուական ատենախոսություններ:

Ամբիոնը «Աստվածաբանություն» ընդհանուր թեմայի շրջանակում հրատարակել է առանձին հեղինակների ու հարցերի մասին ուսումնասիրություններ, հոդվածներ:

Ամբիոնի դասախոս Ա. Մ. Օհանջանյանը մասնակցել է արտասահմանյան և հայաստանյան մի շարք գիտաժողովների ու միջոցառումների:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	5	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Վարդանյան Ռ. Հ., Սարգսյան Լ. Ա.,* «Անանիայի Շիրակացւոյ (Շիրակունւոյ) համարողի ՇԼԲ կարգ»-ը, «Տարեգիրք» Աստվածաբանության ֆակուլտետի, Ը, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 25-47:
2. *Վարդանյան Ռ. Հ., Սիմոնյան Գ. Ս.,* Հովհաննես Սարկավագի տոմարագիտական ժառանգության մեջ առկա թվականության համակարգերը, «Տարեգիրք» Աստվածաբանության ֆակուլտետի, Ը, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 48-65:
3. *Օհանջանյան Ա. Մ.,* Հովհաննես Սարկավագի «Լուծումն բանից աստվածաբանի» լուծումք-մեկնությունը, «Տարեգիրք» Աստվածաբանության ֆակուլտետի, Ը, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 66-85:
4. *Միրզոյան Ն. Զ.,* Եկեղեցական իրավունքն ըստ Մխիթար Գոշի «Դատաստանագրքի», «Հայ աստվածաբան», Ե, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 7-20:
5. *Միրզոյան Ն. Զ.,* Մխիթար Գոշի «Դատաստանագրքի» ստեղծման պատճառների շուրջ, «Մխիթար Գոշ» գիտամեթոդական հանդես, № 4-6 (37), Երևան, 2013, էջ 154-158:

ԿՐՈՆԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչի պաշտոնակար՝ *Մկրտչյան Սամվել Սուրենի, պատմ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Բարսեղյան Պարգև Աշոտի, փիլ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Հովհաննիսյան Հովհաննես Վահագնի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Սարգսյան Գոհարիկ Արամայիսի, փիլ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Քարիմյան Լիզա Ռուբենի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Խաչատրյան Վարդան Վահանի, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Քալաշյան Ավետիս Գուրգենի, փիլ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Մարմարյան Աննա Մանուկի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Մարմարյան Աննա Մանուկի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Կրոնը Հայաստանի հասարակական կյանքում (պետական ֆինանսավորում):	Ժամկոչյան Ա. Ս.

Թեմա 1. Դրամաշնորհի շրջանակում իրականացվել է նյութի թեմատիկ բաժանում, և կատարող խմբի մասնակիցներին տրվել են կոնկրետ թեմաներ, որոնց ուսումնասիրության համար իրականացվել են հետազոտական, անհրաժեշտ նյութերի, սկզբնաղբյուրների, գրականության, հետազոտական մեթոդների կիրառության ճշգրտման և հավաքագրման աշխատանքներ: Գիտական թեմայի հետազոտության արդյունքում հրատարակության են ներկայացվել մի շարք հոդվածներ: Թեմայի ղեկավարը երկու անգամ գործուղվել է Գերմանիա, որտեղ մասնակցել է սեմինարների և կատարել ուսումնասիրություն: Թեմայի ուսումնասիրությունը նախատեսված է ավարտել 2015 թվականի հունիսին:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

2013-2014 ուստարում ամբիոնում շարունակվել են ուսումնասիրությունները տեսական, պատմական և համեմատական կրոնագիտության ոլորտներում:

Ամբիոնի գիտական հետազոտությունների հիմնական ուղղությունը կրոնների պատմության տարբեր շրջափուլերի (նախաքրիստոնեական կրոնամշակութային շերտեր, դիցաբանության պատմություն, ժամանակակից համաշխարհային և ազգային կրոններ, արդի կրոնական դենոմինացիաներ և ներփակ խմբեր և այլն) հետազոտությունը և ուսումնասիրությունն է:

Հետազոտական աշխատանքների արդյունքում ամբիոնը հրատարակել է 12 գիտական հոդված:

Հաշվետու շրջանում ամբիոնում զգալի աշխատանք է կատարվել ուսումնամեթոդական աշխատանքների բնագավառում: Խմբագրվել և ֆակուլտետի ուսանողներին են տրվել մասնագիտական ընդհանուր և հատուկ դասընթացների դասախոսության տեքստերը: Պարբերաբար անցկացվել են գիտական բանավեճեր, տեսական և մեթոդական սեմինարներ, որոնց ընթացքում քննարկվել են կրոնների պատմության, համեմատական կրոնագիտության և դասավանդման մեթոդիկայի հետ կապված արդիական հիմնահարցեր:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	14	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Մկրտչյան Ս. Ս.,* Հայոց կրոնական վարքագծի փոփոխությունները խորհրդային և հետխորհրդային համակարգերի համատեքստում, «Տարեգիրք» Աստվածաբանության ֆակուլտետի, Ը, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 203-208:
2. *Մկրտչյան Ս. Ս.,* Հայոց կրոնական վարքագծի դրսևորման սոցիալ-մշակութային առանձնահատկությունները (էթնոսոցիոլոգիական հետազոտություն), Պատմամշակութային ժառանգություն և արդիականություն, Միջազգային գիտաժողով, Զեկուցման դրույթներ, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2013, էջ 219-220:
3. *Մկրտչյան Ս. Ս.,* Սեռատարիքային և կրթական գործոնները տոների կենցաղավարման համատեքստում, Ավանդականը և արդիականը հայոց մշակույթում, «Հայ ժողովրդական մշակույթ», XVI, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2014, էջ 197-206:
4. *Մկրտչյան Ս. Ս.,* Տավուշցիների տոնական և կրոնական վարքագիծը, Տավուշ. սոցիալ-մշակութային գործընթացներ (ավանդույթ և արդիականություն), «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2014, էջ 223-275:
5. *Բարսեղյան Պ. Ա.,* Ճապոնական ազգային կրոնի մի քանի առանձնահատկություններ, Գավառի պետական համալսարանի գիտական հոդվածների ժողովածու, N 15, «Իրավունք» հրատ., Երևան, 2013, էջ 410-417:
6. *Բարսեղյան Պ. Ա.,* Շիվայականություն, Գավառի պետական համալսարանի գիտական հոդվածների ժողովածու, N 15, «Իրավունք» հրատ., Երևան, 2013, էջ 417-423:
7. *Բարսեղյան Պ. Ա.,* Բուդդայի մասին, «Տարեգիրք» Աստվածաբանության ֆակուլտետի, Պրակ Ը, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 209-220:
8. *Սարգսյան Գ. Ա.,* Մայր Աստվածուհու դիցաբանական կերպարը, «Տարեգիրք» Աստվածաբանության ֆակուլտետի, Պրակ Ը, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 180-189:
9. *Հովհաննիսյան Հ. Վ.,* Ալեքսանդրյան և անտիոքյան աստվածաբանական դպրոցների տարամիտությունը քրիստոսաբանական հարցի շուրջ, Գավառի պետական համալսարանի գիտական հոդվածների ժողովածու, N 15, «Իրավունք» հրատ., Երևան, 2013, էջ 446-457
10. *Հովհաննիսյան Հ. Վ.,* Կյուրեղ Ալեքսանդրացու քրիստոսաբանական համակարգի նախադրյալները, Գավառի պետական համալսարանի գիտական հոդվածների ժողովածու (հումանիտար գիտություններ), N 15, «Իրավունք» հրատ., Երևան, 2013, էջ 457-466:
11. *Խաչատրյան Վ. Վ.,* Քրիստոնեության պատմական ուրվագիծը, «Տարեգիրք» Աստվածաբանության ֆակուլտետի, Պրակ Ը, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 155-180:
12. *Քալաշյան Ա. Գ.,* Հայ եկեղեցին Պողոս Սամոսատցու միապետական հերձվածի դոգմատիկական ուղղվածության մասին, Գավառի պետական համալսարանի գիտական հոդվածների ժողովածու, N 15, «Իրավունք» հրատ., Երևան, 2013, էջ 424-435:
13. *Քալաշյան Ա. Գ.,* Հայ եկեղեցին Սաբել Լիբեացու մոդալիստական հերձվածի դոգմատիկական ուղղվածության մասին, Գավառի պետական համալսարանի գիտական հոդվածների ժողովածու, N 15, «Իրավունք» հրատ., Երևան, 2013, էջ 435-445:
14. *Мкртчян С. С.,* Архивные материалы как важный первоисточник для исследований празднично-обрядной культуры (по армянским материалам), South-west Georgia (history, archaeology, ethnology) III conference materials, Tbilisi, 2013, p. 135-140.

ԱՐԵՎԵԼԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկան՝ *Մելիքյան Գուրգեն Վրեժի, բան. գիտ. թեկնածու, պրոֆեսոր*

Դեկանի տեղակալներ՝ *Մելքոնյան Ռուբեն Հովհաննեսի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Ոսկանյան Վարդան Ստեփանի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները եւ մասնագիտացումները

Շիֆր	**Մասնագիտություն՝**
030800	Արաբագիտություն
030800	Իրանագիտություն
030800	Թուրքագիտություն

Մասնագիտացումներ՝
(մագիստրոսական ծրագրեր)

Պատմաբանասիրություն
Արաբական Արևելքի արդի պատմ. և տարածաշրջանագիտություն
Արաբամուսուլման քաղաքակրթ. պատմություն և իսլամ.
Իրանական բանասիրություն
Թալիշագիտություն և էթնոդավանական հանրույթներ

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	***Ուսանողների թիվը՝ 602***							
	I կուրս		**II կուրս**		**III կուրս**		**IV կուրս**	
	պպ	**վճ**	**պպ**	**վճ**	**պպ**	**վճ**	**պպ**	**վճ**
Բակալավրիատ								
Արաբագիտություն	9	56	9	46	6	5	17	33
Իրանագիտություն	6	51	8	32	5	5	9	31
Թուրքագիտություն	7	63	7	37	5	10	13	25
Ընդամենը	**22**	**170**	**24**	**115**	**16**	**20**	**39**	**89**
Մագիստրատուրա								
Արաբագիտություն	8	8	11	12	-	-	-	-
Իրանագիտություն	9	9	8	10	-	-	-	-
Թուրքագիտություն	6	9	9	8	-	-	-	-
Ընդամենը	**23**	**26**	**28**	**30**	-	-	-	-

Քննաշրջանների արդյունքներ
Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանող-ների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադի-մության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Արաբագիտություն					
1-ին	65	2	23	14	62
2-րդ	55	-	3	19	95
3-րդ	11	-	4	3	64
4-րդ	50	-	10	14	80
Իրանագիտություն					
1-ին	57	2	37	8	32
2-րդ	40	-	1	6	98
3-րդ	10	-	2	4	80
4-րդ	40	-	3	10	93
Թուրքագիտություն					
1-ին	70	2	46	9	31
2-րդ	44	-	9	4	80
3-րդ	15	1	7	3	47
4-րդ	38	-	6	16	84
Ընդամենը	**495**	**7**	**151**	**110**	68
Մագիստրատուրա					
Արաբագիտություն					
1-ին	16	4	1	6	69
2-րդ	23	-	3	14	87
Իրանագիտություն					
1-ին	18	-	1	10	100
2-րդ	18	-	-	15	100
Թուրքագիտություն					
1-ին	15	-	-	4	100
2-րդ	17	-	-	8	100
Ընդամենը	**107**	**4**	**5**	**57**	**92**

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանող-ների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադի-մության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Արաբագիտություն					
1-ին	59	-	7	4	88
2-րդ	58	-	6	15	90
3-րդ	11	-	3	2	73
Իրանագիտություն					
1-ին	51	1	15	5	69
2-րդ	41	-	1	17	98
3-րդ	10	-	1	-	90
Թուրքագիտություն					
1-ին	65	1	17	8	72
2-րդ	45	-	4	12	91
3-րդ	20	1	12	1	35
Ընդամենը	**360**	**3**	**66**	**64**	**81**
Մագիստրատուրա					
Արաբագիտություն					
1-ին	15	-	1	7	93
Իրանագիտություն					
1-ին	17	-	1	13	94
Թուրքագիտություն					
1-ին	14	-	-	5	100
Ընդամենը	**46**	**-**	**2**	**25**	**96**

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	*Ընդամենը՝ 184 (83), այդ թվում նախորդ տարիներից՝ 3*	
	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)	մագիստրատուրա
Արաբագիտություն	50 (19)	21 (12)
Իրանագիտություն	41 (14)	19 (16)
Թուրքագիտություն	40 (15)	16 (7)
Ընդամենը	**131 (48)**	**56 (35)**

2013-2014 ուստարում հրատարակվել են

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	2	2	2	66	16

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ 3

ԻՐԱՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Ասատրյան Գառնիկ Մերոբի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Առաքելովա Վիկտորիա Ալեքսանդրի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Ղազարյան Լուսյա Վառլամի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Մարկարյան Սամվել Ասատուրի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Շեխոյան Լաուրա Հայկի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Ոսկանյան Վարդան Ստեփանի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Ստամբոլցյան Անուշ Գևորգի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Ամիրբեկյան Ռաիսա Իվանի, արվեստագիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Ասատրյան Սարգիս Գառնիկի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
9. Արորա Սանտոշ Կումարի Դիվան Զադե, փիլիսոփ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
10. Գևորգյան Խաչիկ Գագիկի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
11. Յարալյան Ռուդիկ Ֆելիքսի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
12. Չարչյան Թադևոս Կառլենի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
13. Բիանջյան Հասմիկ Հայկի, ասիստենտ
14. Ամրյան Թերեզա Իշխանի, դասախոս
15. Գևորգյան Գառնիկ Թելմանի, դասախոս
16. Դավթյան Նվեր Շահենի, դասախոս
17. Դավթյան Սոնա Գագիկի, դասախոս
18. Խաչատրյան Զարուհի Հրայրի, դասախոս
19. Հովհաննիսյան Դիանա Ֆրունզեյի, դասախոս
20. Հովսեփյան Էլֆրիդա Ավետիսի, դասախոս
21. Վերմիշյան Արման Վաղինակի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Մելիքյան Գուրգեն Վրեժի, բան. գիտ. թեկնածու, պրոֆեսոր
2. Ասատրյան Ժորիկ Սեդրակի, դասախոս
3. Գեղամյան Աստղիկ Մերուժանի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Գևորգյան Անի Գնունու, ավագ լաբորանտ, Իրանի կաբինետի պատասխանատու

2. Առուշանյան Արփինե Արսենի, ավագ լաբորանտ
3. Գեղամյան Աստղիկ Մերուժանի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ուստարում «BRILL» (Լեյդեն, Հոլանդիա) հրատարակչատան կողմից տպագրվել են *«Iran and the Caucasus»* միջազգային գիտական հանդեսի 17-րդ համարի 3-րդ, 4-րդ, 18-րդ համարի 1-ին և 2-րդ հատորները: Տպագրվել է նաև *«Օրիենտալիա»* գիտական հոդվածների ժողովածուի 15-րդ պրակը:

Ամբիոնի աշխատակիցները Իրանում, Գերմանիայում, Ռուսաստանում և այլուր մասնակցել են տարբեր միջազգային գիտաժողովների:

2013թ. նոյեմբերի 1-2-ը Իրանագիտության ամբիոնը Երևանում կազմակերպել է «Շիրվան, Առան և Ատրպատական» խորագիրը կրող միջազգային գիտաժողովը: Մասնակիցներն իրենց ելույթներում ներկայացրել են տարածաշրջանի և նրա սահմաններում առաջացած ժամանակակից պետությունների պատմության, մշակույթի ու քաղաքականության վերաբերյալ իրենց ուսումնասիրությունների արդյունքները՝ մասնավորապես անդրադառնալով նաև համեմատաբար վերջերս ամրակայված ու քաղաքականացված դրդումներով առաջացած միտումնավոր գործընթացներին, երբ պատմական Ազերբայջան (Իրանի հյուսիսային Ատրպատական նահանգ) անվանման աշխարհագրական սահմաններն ընդլայնվեցին դեպի հյուսիս՝ ներառելով նախկին ադրբեջանական ԽՍՀ-ի տարածքը: Գիտաժողովի աշխատանքներին մասնակցել են արևելագետներ (իրանագետներ, կովկասագետներ) Գերմանիայի, Իրանի, Լեհաստանի, Կանադայի, Հայաստանի, Մեծ Բրիտանիայի, Նիդեռլանդների, Ռուսաստանի ու Վրաստանի հեղինակավոր գիտական կենտրոններից ու համալսարաններից, ինչպես նաև Ադրբեջանի Հանրապետության ու Հյուսիսային Կովկասի բնիկ ժողովուրդների (թալիշների, թաթերի, ավարների, լեզգիների, լակերի, ինգիլոյցիների ու խինալուգների) անվանի գիտնական ներկայացուցիչներ:

2014թ. մայիսի 16-17-ը Իրանագիտության ամբիոնը Երևանում կազմակերպել է «Առաջին միջազգային թաթագիտական գիտաժողովը»: Կովկասյան պարսիկներին կամ թաթերին նվիրված և Երևանում կազմակերպված առաջին միջազգային գիտաժողովի նպատակն էր լայն ակադեմիական շրջանակում քննել իրանական այդ ժողովրդի պատմության, լեզվի, կրոնական հավատալիքների, մշակույթի, ազգագրության և մարդաբանության հիմնահարցերը: Գիտաժողովին մասնակցել են մոտ 40 գիտնականներ Հայաստանից, Իրանից, Ռուսաստանից, Վրաստանից, Ֆրանսիայից, Գերմանիայից, Լեհաստանից և այլ երկրներից:

2014թ. տպագրվել է Գ. Ասատրյանի «Армения и Регион, Популярные статьи, очерки, эссе, научная и общественно-политическая публицистика» հասարակագիտական հոդվածների ժողովածուն:

2013-2014 ուստարում Իրանագիտության ամբիոնում կազմակերպվել են սեմինար-դասախոսություններ տարածաշրջանում առկա քաղաքական իրավիճակի, հնարավոր զարգացումների, արևելագիտական տարբեր հիմնախնդիրների և այլնի վերաբերյալ:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցումների թեզիս
-	2	-	1	25	14

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Asatrian G. S.* (with V. Arakelova), The Religion of Peacock Angel, Acumen publishing house, London, 2013 160 p.
2. *Асатрян Г. С.,* Армения, Иран и регион, “Асохик”, Ереван, 2014, 516 с.

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Аракелова В. А.,* Этноконфессиональные группы ближневосточного региона, Кавказский центр иранистики, Ереван, 2014, 9 с.

Հոդված

1. *Ամրյան Թ. Ի.*, Կնքելու և ձեռնադրելու ծեսերը եզդիականության մեջ, ՀՀ սոցիալ-տնտեսական կայուն զարգացման հիմնախնդիրները (Գիտական հոդվածների ժողովածու), № 3 (19), Անանիա Շիրակացի համալս. հրատ., Երևան, 2013, էջ 213-220:
2. *Ամրյան Թ. Ի.,* Կավալների երաժշտական գործիքները որպես պաշտամունքի առարկա եզդիական հավատալիքներում, «Orientalia», պրակ 15, Իրանագիտական կովկասյան կենտրոն, Երևան, 2013, էջ 36-39:
3. *Ամրյան Թ. Ի.,* Ճգնածեսը եզդիականության մեջ, Արևելագիտության հարցեր, VIII հատոր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 323-332:
4. *Ասատրյան Գ. Ս.*, Ղովտ, «Orientalia», հատոր 14, Իրանագիտական կովկասյան կենտրոն, Երևան, 2013, էջ 27-29:
5. *Խաչատրյան Զ. Հ.*, Ուղտի որոշ ընդհանրական անվանումներ ժամանակակից պարսկերենում, «Արևելագիտության հարցեր» ժողովածու, VIII հատոր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 299-305:
6. *Հովհաննիսյան Դ. Ֆ.,* Օսերենի բայանունների ձևակազմական առանձնահատկությունները, «Orientalia», հատոր 15, Իրանագիտական կովկասյան կենտրոն, Երևան, 2013, էջ 102-106:
7. *Ոսկանյան Վ. Ս.,* Բայահիմքերը Քալասուրի նոր ազարիական բարբառում, «Արևելագիտության հարցեր», VIII հատոր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 274-281:
8. *Չարչյան Թ. Կ. [գրախոսություն], Բախշինյան Ք., Ղազարյան Լ. Բիանջյան Հ., Մելիքյան Գ.,* Պարսկերենի դասագիրք, Երևան, ԻԿԿ հրատ, 2011, 280 էջ, «Արևելագիտության հարցեր», VIII հատոր, Երևան, ԵՊՀ հրատ., 2014, էջ 422-424:
9. *Ստամբոլցյան Ա. Գ.,* Բանակի ղեկավարության դիրքորոշումը որպես 1978-1979 թթ. իրանական հեղափոխության ավարտն ու հետևանքները կանխորոշող կարևոր գործոն. հետահայաց դիտարկում, «Մերձավոր և Միջին Արևելքի երկրներ և ժողովուրդներ», հատոր 29, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 245-260:
10. *Վերմիշյան Ա. Վ.,* Մահվան խորհուրդն ու հուղարկավորության ծեսերը Յազդի զրադաշտականների մոտ, «Orientalia», հատոր 15, Իրանագիտական կովկասյան կենտրոն, Երևան, 2013, էջ 14-18:
11. *Վերմիշյան Ա. Վ.,* Հոգու ճանապարհորդությունն՝ ըստ դասական զրադաշտականության և ավեստայի հիմնադրույթների, «Կանթեղ» գիտական հոդվածների ժողովածու, N 4 (57) Երևան, 2013, էջ 224-227:
12. *Վերմիշյան Ա. Վ.,* Հանդերձյալ աշխարհի վերաբերյալ պատկերացումներն ու հուղարկավորության ծեսերը սկյութների շրջանում, «Բանբեր», Երևանի Վ. Բրյուսովի անվան պետական լեզվաբանական համալսարան, 1 (28), Երևան, 2013, էջ 47- 55:

13. *Վերմիշյան Ս. Վ.,* Իրանցի զրադաշտականների հուղարկավորության ծեսերն արդի ժամանակաշրջանում, Երևանի «Անանիա Շիրակացի» միջազգային հարաբերությունների համալսարանի գիտական հոդվածների ժողովածու, 3 (19), Երևան, 2013, էջ 220-224.
14. *Бианджян А. А.,* М. Джамаль-Заде о значении перевода в становлении персидской прозы нового типа, «Orientalia», հատոր 15, Իրանագիտական կովկասյան կենտրոն, Երևան, 2013, էջ 30-35:
15. *Казарян Л. В.,* Формант -n- в Гилякских Диалектах, «Արևելագիտության հարցեր» ժողովածու, VIII հատոր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 282-285:
16. *Маркарян С. А.*, Сочинение Халифы ал-Усфури "Тарих" в переводе В. М. Бейлиса и его значение, журн. «Східний світ», N 2-3, Киев, 2013, с. 8-15.
17. *Маркарян С. А.*, От редакторов в книге: Погосян (Хахбакян) Г. Г., Культурно-историческое наследие Армении. Нахиджеванский край, Центр общественных связей и информации, Ереван, 2013, с. 5-8, (совместно с Г. С. Асатряном).
18. *Маркарян С. А.*, От редакторов в книге: Погосян (Хахбакян) Г. Г., Армяне Шемахи в упоминаниях некоторых западноевропейцев, Центр общественных связей и информации, Ереван 2013, с. 5-10, (совместно с Г. С. Асатряном).
19. *Маркарян С. А.,* Рецензия: Г. С. Асатрян, Этническая композиция Ирана. От "Арийского простора" до азербайджанского мифа, журн. "Восток", N 4, Москва, 2013, сс. 201-206.
20. *Маркарян С. А.,* Вхождение Талышского ханства в Российскую империю, "Caucasica", Т. 2. ИПСИЧКР-"Русская понорама", Москва, 2013, с. 83-92.
21. *Маркарян С. А.,* Мудрая и прекрасная "Дедопали Грузии", газета "Мост", ежемесячное приложение к газете "Голос Армении", 24 апреля, Ереван, 2014, сс. 8.
22. *Arakelova V. A.,* The Onion and the Mandrake: Plants in the Yezidi Folk Beliefs, Journal of Persianate Studies, 7.1, Brill: Leiden-Boston, 2014, pp. 149-156.
23. *Arakelova V. A.,* The Halvori Vank: An Armenian Monastery and Zaza Sanctuary, "Iran and the Caucasus", 17.4, Brill: Leiden-Boston, 2013, pp. 383-390 (with Kristine Grigorian).
24. *Arakelova V. A.,* On the South Caspian Contact Zone: Some Talishi Folk Beliefs, "Iran and the Caucasus", 18.2, Brill: Leiden-Boston, 2014, pp. 216-237 (with Garnik Asatrian).
25. *Asatrian G. S.,* "Nose" in Armenian, "Iran and the Caucasus", 18.2, BRILL, Leiden-Boston, 2014, pp. 147-152.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Аракелова В. А.,* О некоторых особенностях культа ал-Хидра у народов Кавказа и Турции (абстракт), Abstracts of the First International Conference on Tati Studies, The Caucasian center of Iranian studies, Yerevan, May, 2014, pp. 10-11 (совместно с Амрян Т. И.).
2. *Арушанян А. А.,* Культ Авд Дзуары у осетин, Abstracts of the First International Conference on Tati Studies, The Caucasian center of Iranian studies, Yerevan, May, 2014, p. 13.
3. *Восканян В. С.,* Этноним "тюрк" в Арране и Ширване, Programme and Abstacts of the "Shirvan, Arran and Azerbaijan" International Conference, The Caucasian center of Iranian studies, Yerevan, November, 2013, pp. 47-48.
4. *Восканян В. С.,* О татских названиях островов Каспийского моря, Abstracts of the First International Conference on Tati Studies, The Caucasian center of Iranian studies, Yerevan, May, 2014, pp. 48-49.
5. *Гегамян А. М.,* О некоторых параллелях в фольклоре татов и народов Ближнего Востока, Abstracts of the First International Conference on Tati Studies, The Caucasian center of Iranian studies, Yerevan, May, 2014, p. 22.

6. *Геворгян А. Г.,* Заметки об амулетах, талисманах и оберегах у иранских народов Кавказа, Abstracts of the First International Conference on Tati Studies, The Caucasian center of Iranian studies, Yerevan, May, 2014, p. 24.
7. *Геворгян Г. Т.,* Низами Гянджеви и его время, Programme and Abstacts of the "Shirvan, Arran and Azerbaijan" International Conference, The Caucasian center of Iranian studies, Yerevan, November, 2013, p. 23.
8. *Казарян Л. В.,* Наследие профессора Энаятолла Реза в области изучения Аррана и Ширвана, Programme and Abstacts of the "Shirvan, Arran and Azerbaijan" International Conference, The Caucasian center of Iranian studies, Yerevan, November, 2013, p. 31.
9. *Маркарян С. А.,* Конфликт культур и методология толерантности в условиях современного мира, Международная конференция в режиме онлайн, 11 ноября, 2013, Сайт: mesiyerev@com.ru
10. *Маркарян С. А.,* Хазарские вторжения в кавказскую Албанию (VIIIв.), "Shirvan, Arran and Azerbaijan" International Conference, The Caucasian center of Iranian studies, Yerevan, November, 2013, pp. 37-38.
11. *Маркарян С. А.,* Хазарский след в дербентских евреях, Abstracts of the First International Conference on Tati Studies, The Caucasian center of Iranian studies, Yerevan, May, 2014, pp. 32-33.
12. *Чарчян Т. К.,* Классификация лексики парфянских надписей по семантическим полям, Programme and Abstacts of the "Shirvan, Arran and Azerbaijan" International Conference, The Caucasian center of Iranian studies, Yerevan, November, 2013, pp. 44-45.
13. *Arakelova V. A.,* On some peculiarities of the South Caspian Contact Zone (abstract), Abstracts of the Sixth Biennial Convention of the Association for the Study of Persianate Societies (ASPS), Sarajevo, 2013, p. 22.
14. *Arakelova V. A.,* Этно-культурная среда Гянджи эпохи Низами Гянджеви (абстракт), Programme and Abstacts of the "Shirvan, Arran and Azerbaijan" International Conference, The Caucasian center of Iranian studies, Yerevan, November, 2013, p. 48.

ԹՅՈՒՐՔԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Սաֆարյան Ալեքսանդր Վիլենի, պատմ. գիտ. թեկնածու, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Մելքոնյան Ռուբեն Հովհաննեսի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Սահակյան Լուսինե Սուրենի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Սաֆրաստյան Լիլիթ Մերուժանի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Սողոմոնյան Աշոտ Սերյոժայի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Միրզոյան Քնարիկ Պարույրի, դոցենտ
6. Աբրահամյան Մհեր Արշակի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Գինոսյան Նաիրա Լևոնի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Խաչատրյան Լուսինե Ավետիքի, բան. գիտ. թեկնածու, դասախոս
9. Գալշոյան Սիրանույշ Մուշեղի, դասախոս
10. Խաչատրյան Էդգար Արմենի, դասախոս
11. Կարապետյան Դիանա Հրայրի, դասախոս
12. Հայրապետյան Դիանա Արթուրի, դասախոս
13. Մարտիրոսյան Անուշիկ Հովհաննեսի, դասախոս
14. Մովսիսյան Լիլիթ Ռազմիկի, դասախոս

15. Պողոսյան Նաիրա Հակոբի, դասախոս
16. Սարգսյան Անի Համլետի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Խառատյան Ալբերտ Արմենակի, ՀՀ ԳԱԱ թղթ. անդամ, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Սաֆրաստյան Ռուբեն Արամի, ՀՀ ԳԱԱ թղթ. անդամ, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Դումանյան Արթուր Դերենիկի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Հակոբյան Տաթևիկ Վասակի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Իսահակյան Նունե Ռուբենի, ավագ լաբորանտ, կաբինետի պատասխանատու
2. Զաքարյան Շուշանիկ Իշխանի, ավագ լաբորանտ
3. Հակոբյան Տաթևիկ Վասակի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Հայկական թեմատիկան ժամանակակից թուրք գրականության մեջ (XX դ. երկրորդ կեսին - XXI դ. սկզբին) (պետական ֆինանսավորում):	Մելքոնյան Ռ. Հ.

Թեմա 1. Հաշվետու ժամանակահատվածում դրամաշնորհային ծրագրի շրջանակներում Թուրքիայից ձեռք է բերվել, ուսումնասիրվել և վերլուծության ենթարկվել թեմային առնչվող տարաբնույթ գրականություն: Կարս և Ստամբուլ կատարած գործուղումների ընթացքում իրականացվել են հարցազրույցներ մի շարք թուրք և քուրդ գրողների ու հասարակական-քաղաքական գործիչների, այդ թվում՝ Քեմալ Յալչընի, Զաֆեր Շենոջաքի, Ֆեթիհե Չեթինի, Ալիջան Ալիբեյօղլուի հետ:

Ծրագրի իրականացման հաջորդ փուլում նախատեսվում է հավաքված նյութերի վերջնական ամփոփում և մենագրության տպագրում: Ծրագրի արդյունքները ներկայացվելու են նաև 2015 թ. կայանալիք հանրապետական և միջազգային գիտաժողովներին:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Ամբիոնում շարունակվել են թուրքերենի և ադրբեջաներենի, թուրքական և ադրբեջանական գրականության ուսումնասիրության ուղղությամբ աշխատանքները (մասնավորապես ուսումնասիրության նյութ է դարձել ադրբեջանական գրականության մեջ հակահայկական թեմատիկան): Շարունակվել է Թուրքիայի քրիստոնյա փոքրամասնությունների նկատմամբ թուրքական իշխանությունների վարած խտրական քաղաքականության ուսումնասիրությունը:

Ավարտին են մոտեցել ՀՀ ԳԱԱ արևելագիտության ինստիտուտի հետ համատեղ «Թուրքիայի Հանրապետության պատմություն» առաջին բուհական դասագրքի կազմման աշխատանքները:

ԵՊՀ գիտական խորհրդի երաշխավորությամբ լույս է տեսել թուրքմենական գրականության դասական Մահթումկուլիի բանաստեղծությունների հայերեն երրորդ հրատարակությունը՝ Թուրքմենստանի նախագահ, ԵՊՀ պատվավոր դոկտոր Գուրբանգուլի Բերդիմուհամեդովի առաջաբանով և ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ Ա. Սիմոնյանի և Ալ. Սաֆարյանի վերջաբանով: Թուրքմենստանի նախագահի հրամանագրով «Մահթումկուլի-Ֆրագիի ստեղծագործական ժառանգության ուսումնասիրության ու տարածման գործում բացառիկ ծառայությունների», Թուրքմենստանի և Հայաստանի միջև «բարեկամական հարաբերությունների զարգացման մեջ անձնական մեծ ավանդի», մշակույթի ոլորտում «արդյունավետ աշխատանքի և ակնառու ստեղծագործական նվաճումների համար» Արամ Սիմոնյանը և Ալեքսանդր Սաֆարյանը պարգևատրվել են Թուրքմենստանի պետական պարգևով՝ «Մահթումկուլի-Ֆրագի» մեդալով (http://www.parahat.info/law/2014-05-16-ukaz-prezidenta-turkmenistana-o-nagrajdenii-inostrannyh-grajdan-medalyu-turkmenistana-magtymguly-pyragy):

Բ.գ.թ., դոցենտ Ռ. Մելքոնյանը «Կրթության և գիտության ոլորտում ներդրած ավանդի համար» և ԵՊՀ 95-ամյակի կապակցությամբ պարգևատրվել է ՀՀ վարչապետի շնորհակալագրով: Պ.գ.թ., դոցենտ Ա. Սողոմոնյանը ԵՊՀ 95-ամյակի կապակցությամբ արժանացել է ԵՊՀ պատվոգրի:

ՀՀ ԲՈՀ-ի կողմից հաստատվել է ամբիոնի դասախոս Լուսինե Խաչատրյանի «Ընտանի կենդանիների անվանումները թյուրքական լեզուներում» թեկնածուական ատենախոսությունը (գիտ. ղեկ.՝ պրոֆ. Ալ. Սաֆարյան):

Պաշտպանվել է ամբիոնի դասախոս և ասպիրանտ Էդգար Խաչատրյանի «Հերոսի կերպարի առանձնահատկությունները Օրհան Քեմալի արձակում» թեկնածուական ատենախոսությունը (գիտ. ղեկ.՝ դոցենտ Ռ. Մելքոնյան):

Պաշտպանության են ներկայացվել ամբիոնի հայցորդ Ստեփան Բաղդասարյանի «Գերմանա-թուրքական հարաբերություններն Առաջին համաշխարհային պատերազմի ավարտից մինչև Երկրորդ համաշխարհային պատերազմի ավարտը. դաշնակցային հարաբերությունների փոխակերպումները» (գիտ. ղեկ.՝ ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, պրոֆ. Ռ. Սաֆրաստյան), դասախոսներ Սիրանույշ Գալշոյանի «Յաշար Քեմալի վիպական աշխարհը» և Անի Սարգսյանի «16-րդ դարի օսմանյան պոեզիայի զարգացման առանձնահատկությունները Բաքիի դիվանում» (գիտ. ղեկ՝ պրոֆ. Ալ. Սաֆարյան) թեկնածուական ատենախոսությունները:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	17	2

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Գինոսյան Ն. Լ.,* Հայ երաժիշտներն Օսմանյան կայսրությունում (19-րդ դ. երկրորդ կես - 20-րդ դ. սկիզբ), VII տարեկան գիտաժողով (3-7 դեկտեմբեր, 2012թ.), մաս 2, գիտական հոդվածների ժողովածու, Հայ-ռուսական (Սլավոնական) համալսարան, Երևան, 2013, էջ 71-76:

2. *Գինոսյան Ն. Լ.,* Հայ մանկավարժները և գիտնականները Օսմանյան կայսրությունում (XIX դարի երկրորդ կես - XX դարի սկիզբ), «Արևելագիտության հարցեր» (գիտական հոդվածների պարբերական ժողովածու), № 8, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 157-167:
3. *Խաչատրյան Է. Ա.,* «Փոքր մարդու» հոգեբանական խնդիրների արտացոլումը Օրհան Քեմալի «Գրքերի վաճառքի մասին» պատմվածքում, Մերձավոր Արևելք. լեզվաբանություն, գրականություն և պատմություն (Հովսեփ Օրբելու ծննդյան 125-ամյակին նվիրված միջազգային գիտաժողովի նյութերի ժողովածու), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 109-114:
4. *Խաչատրյան Է. Ա.,* Բանտային թեման Օրհան Քեմալի ստեղծագործություններում. «72-րդ բանտախուցը» վիպակը, «Լրաբեր հասարակական գիտությունների», թիվ 3 (639), Երևան, 2013, էջ 133-139:
5. *Խաչատրյան Է. Ա.,* «Փոքր մարդու» կերպարի առանձնահատկությունները Օրհան Քեմալի «Օտարի աղջիկը» վեպում, «Հայագիտական հանդես» (Խ. Աբովյանի անվան հայկական պետական մանկավարժական համալսարան), թիվ 3-4 (23-24), Երևան, 2013, էջ 189-197:
6. *Կարապետյան Դ. Հ.,* Հայ հերոսի կերպարը Գյունել Անարգըզգի «Ղարաբաղյան պատմվածքներ» պատմվածաշարում, «Արևելագիտության հարցեր» (գիտական հոդվածների պարբերական ժողովածու), № 8, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 243-251:
7. *Հակոբյան Տ. Վ.,* Սուլթան Աբդուլ Համիդ II-ի կերպարի փոփոխության դրսևորումները թուրքական պատմագրության մեջ, «Արևելագիտության հարցեր» (գիտական հոդվածների պարբերական ժողովածու), № 8, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 168-173:
8. *Հայրապետյան Դ. Ա.,* Թուրքերենի ոչ լիարժեք բառային միավորներով կազմված հարադրությունները, «Արևելագիտության հարցեր» (գիտական հոդվածների պարբերական ժողովածու), № 8, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 267-272:
9. *Մարտիրոսյան Ա. Հ.,* 1980-ական թթ. թուրքական «բանտային գրականությունը» կամ «նոր ձայներ», «Արևելագիտության հարցեր» (գիտական հոդվածների պարբերական ժողովածու), № 8, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 202-214:
10. *Մելիքյան Գ. Վ., Սաֆարյան Ա. Վ.,* Պողոսյան Վարուժան, Հայոց ցեղասպանության առաջին փուլը ֆրանսիական պատմագրության և հասարակական-քաղաքական մտքի գնահատմամբ (XIX դարի վերջ - XX դարի սկիզբ) (երկրորդ, բարեփոխված և լրամշակված հրատարակություն), Երևան, ԵՊՀ հրատ., 2011 էջ + 8 էջ ներդիր (գրախոսություն), «Արևելագիտության հարցեր» (գիտական հոդվածների պարբերական ժողովածու), № 8, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 413-418:
11. *Մելիքյան Գ. Վ., Միրզոյան Ք. Պ., Սաֆարյան Ալ. Վ.,* Զիյա Գյոքալփը և «Թյուրքականության հիմունքները» (գրախոսություն), «Հայագիտության հարցեր», թիվ 1, Երևան, 2014, էջ 173-175:
12. *Մելքոնյան Ռ. Հ., Կարապետյան Դ. Հ.,* Աքրամ Այլիսլի, Քարե երազներ (գրախոսություն), «Հայագիտության հարցեր», թիվ 1, Երևան, 2014, էջ 196-201:
13. *Մելքոնյան Ռ. Հ.,* 1955 թ. սեպտեմբերի 6-7-ի դեպքերը (Թուրքիայում քրիստոնյա փոքրամասնությունների դեմ բռնությունների հերթական դրսևորումը), «Արևելագիտության հարցեր» (գիտական հոդվածների պարբերական ժողովածու), № 8, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 144-156:
14. *Միրզոյան Ք. Պ.,* Ժամանակակից թուրքերենի նախադասությունների տեսակները, «Լրաբեր հասարակական գիտությունների», թիվ 3, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2013, էջ 140-147:
15. *Մովսիսյան Լ. Ռ.,* Ադրբեջանական մամուլի պատմությունից. համառոտ ակնարկ, «Արևելագիտության հարցեր» (գիտական հոդվածների պարբերական ժողովածու), № 8, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 258-266:
16. *Պողոսյան Ն. Հ.,* Թուրքական բանահյուսությունը Եվրոպայում. «գերմանական թյուրքյուների» որոշ թեմատիկ առանձնահատկությունները, «Արևելագիտության հարցեր» (գիտական հոդվածների պարբերական ժողովածու), № 8, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 215-228:

17. *Սիմոնյան Ա. Հ., Սաֆարյան Ա. Վ.,* Մահթումկուլի-Ֆրագիի բանաստեղծությունների հայերեն երրորդ հրատարակության առթիվ, Մահթումկուլի-Ֆրագի, «Հատընտիր» (կազմ. և խմբ.՝ Վ. Խաստուր և Ալ. Սաֆարյան, ծանոթագրությունները՝ Ա. Պետրոսյան և Ալ. Սաֆարյան), «Արտագերս» հրատ., Երևան, 2014, էջ 178-184:

Զեկուցումների թեզիս

1. *Սաֆրաստյան Լ. Մ.,* Հայի կերպարը ժամանակակից իրանական արձակում. Շ. Փարսիփուր «Ասիյեն երկու աշխարհների միջև», «Հայագիտությունը և արդի ժամանակաշրջանի մարտահրավերները» հայագիտական միջազգային երկրորդ համաժողով, Զեկուցումների դրույթներ, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2013, էջ 190-192:
2. *Погосян Н. А.,* О некоторых аспектах становления литературы турецкой общины Германии (1960-1980-ые годы), Материалы Международного молодежного научного форума “Ломоносов-2014”, “МАКС-ПРЕСС”, Москва, 2014, http://lomonosov-msu.ru/archive/Lomonosov_2014/2490/2200_54489_32e0a3.pdf

ԱՐԱԲԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչի պաշտոնակատար՝ *Տոնիկյան Սոնա Ալբերտի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Հովհաննիսյան Դավիթ Արտաշեսի, բան. գիտ. թեկնածու, պրոֆեսոր
2. Կարաբեկյան Սամվել Բորիսի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Միրաքյան Ռուբեն Միքայելի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Յավրումյան Մարատ Մնացականի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Տեր-Պետրոսյան Լիլիթ Դավիթի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Քոչարյան Հայկ Մկրտչի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Էլոյան Ալիս Ժիրայրի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Հարությունյան Արայիկ Էդուարդի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
9. Մանուկյան Մարինե Ջոնիկի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
10. Ասատրյան Հովհաննես Միսակի, ասիստենտ
11. Էլմասյան Մարիամ Արմենի, ասիստենտ
12. Գյոզալյան Լիլյա Կամոյի, դասախոս
13. Գյոզալյան Սյուզաննա Կամոյի, դասախոս
14. Գրիգորյան Հարություն Իսրայելի, դասախոս
15. Համազասպյան Զարուհի Եղիշեի, դասախոս
16. Հովհաննիսյան Ալվինա Պողոսի, դասախոս
17. Մինասյան Երվանդ Փանոսի, դասախոս
18. Մկրտումյան Գայանե Սերգեյի, դասախոս
19. Փոլադյան Սարգիս Դավթի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Գևորգյան Գոռ Գևորգի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Հարությունյան Լիլիթ Միշայի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Փաշայան Արաքս Ասատուրի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Հովհաննիսյան Միքայել Դավիթի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ջիլավյան Հրաչուհի Մեսրոպի, ավագ լաբորանտ, ուսումն. Կաբինետի պատասխանատու
2. Դանիելյան Աննա Սամվելի, ավագ լաբորանտ
3. Հովսեփյան Վարվառա Վարդանի, ավագ լաբորանտ
4. Սարգսյան Մարգարիտա Ռադիկի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. «Մերձավոր Արևելքի տարածաշրջանի խնդիրների քաղաքակրթական հենքը» թեմայի (ղեկ.՝ Դ. Ա. Հովհաննիսյան) շրջանակում որոշում է ընդունվել ուսումնասիրությունն ավարտել 2014 թ-ին՝ հաշվի առնելով Մերձավոր Արևելքում ընթացող ակտիվ գործընթացները: Հաշվետու տարում ուսումնասիրվել են Մեծ Մերձավոր Արևելքում ընթացող գործընթացները, տարածաշրջանի ներռեգիոնալ հարաբերություններում իսլամական գործոնի դերի պատմական ասպեկտները և ակտիվացման հնարավորությունները, ինչպես նաև տարածաշրջանային և գլոբալ ցանցերի ազդեցությունները մերձավորարևելյան տարածաշրջանի վրա: Մասնավորապես ուսումնասիրությունը կենտրոնացել է Սիրիայում, Եգիպտոսում և Թունիսում ընթացող տրանսֆորմացիոն գործընթացների վրա:

Թեմա 2. «Իսլամի քաղաքական և սոցիալական հիմնախնդիրներ (ադապտացիոն մեխանիզմներ)» թեմայի (ղեկ.՝ Ս. Ա. Տոնիկյան) ուսումնասիրությունը ներառում է իսլամի քաղաքական և սոցիալական հիմնախնդիրների ուսումնասիրությունը ադապտացիոն մեխանիզմների համատեքստում: Թեմայի ուսումնասիրությունը նախատեսվում է ավարտել 2014 թ-ին:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Ամբիոնում տարվող գիտահետազոտական աշխատանքների պրոբլեմատիկայի շրջանակը ներառում է արաբական լեզվաբանության, ասորագիտության, եբրայագիտության, արաբական միջնադարյան մշակույթի, իսլամագիտության, արաբական նորագույն գրականության և արաբական աշխարհի արդի հիմնախնդիրների ոլորտները:

Ամբիոնի աշխատակիցները մասնակցել են տարբեր միջազգային գիտաժողովների, մասնավորապես Ալվինա Հովհաննիսյանը 2014թ. մայիսի 15-18-ը Իտալիայում (Վենետիկ) մասնակցել է Վենետիկի հրեական համայնքի պատմությանը նվիրված կոնֆերանսին և հանդես եկել «Հայկական և հրեական առևտրական ցանցերի գործունեությունը Վենետիկում» թեմայով զեկույցով: Սամվել Կարաբեկյանը 2014թ. մայիսի 5-8-ը Դանիայում՝ Օրհուսի համալսարանի դասավանդման զարգացման և թվային մեդիայի կենտրոնում, մասնակցել է Որակավորումների ազգային շրջանակի մշակման և գործառության խնդիրներին նվիրված աշխատաժողովին, հունիսի 12-13-ը Խորվաթիայում՝ Զագրեբի համալսարանում, մասնակցել է բարձրագույն կրթության որակի ապահովման արդիական խնդիրներին նվիրված փորձագիտական սեմինարի, իսկ հունիսի 16-18-ը Ավստրիայում՝ Գրացի համալսարանում,

մասնակցել է համալսարանական ցկյանս ուսումնառության ռազմավարական պլանավորման մեթոդաբանությանը նվիրված աշխատաժողովին:

Ամբիոնն ակտիվորեն համագործակցում է արաբական երկրների գիտաուսումնական հաստատությունների հետ: Մասնավորապես ակտիվացել են հարաբերությունները Քուվեյթի համալսարանի հետ, որի ռեկտորի գլխավորած պատվիրակության այցի ընթացքում ձեռք են բերվել հետագա համագործակցության վերաբերյալ պայմանավորվածություններ: 2014թ. մայիսի 16-23-ին ամբիոն է այցելել Քուվեյթի համալսարանի Լեզվի կենտրոնի տնօրենի օգնական Իբրահիմ Մուհամմադ Նասերը, ում ներկայացվել են հետագա համագործակցության առաջարկներ: Հանդիպումներ են կայացել մի շարք արաբական երկրների դեսպանների հետ:

Հաշվետու ուստարում պաշտպանվել է թեկնածուական մեկ ատենախոսություն (Ալեքսանդր Սահակյան, թեման՝ «Թուրք-իսրայելական ռազմավարական համագործակցությունը 20-րդ դարի վերջին և 21-րդ դարի սկզբին»), Հ. Աճառյանի անվան լեզվի ինստիտուտի մասնագիտական խորհուրդ է հանձնվել Ալվինա Հովհաննիսյանի «Հրեական քերականական ուսմունքի կայացումն ու զարգացումը 9-13-րդ դարերում՝ արաբահրեական առնչությունների համատեքստում» թեմայով ատենախոսությունը, ինչպես նաև ընդունվել է մեկ ասպիրանտ՝ Եգիպտոսի Արաբական Հանրապետության քաղաքացի Մերվաթ Գոմմա Աբդալահ Օսմանը:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցումների թեզիս
-	-	2	1	24	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Տոնիկյան Ս. Ա., Մանուկյան Մ. Ջ., Հովհաննիսյան Ա. Պ.,* Գրական արաբերենը հարացույցերով, հեղինակային հրատ., Երևան, 2013, 132 էջ:
2. *Մանուկյան Մ. Ջ., Էլոյան Ա. Ժ.,* Լսում և սովորում ենք արաբերեն, Հեղինակային հրատ., Երևան, 2014, 368 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Մանուկյան Մ. Ջ., Էլոյան Ա. Ժ.,* Լսում և սովորում ենք արաբերեն (Պատասխանների ուղեցույց), Հեղինակային հրատ., Երևան, 2014, 129 էջ:

Հոդված

1. *Անդրեասյան Ա. Կ.,* Արաբական քերականությունը և նրա կապը տրամաբանության հետ ըստ ալ–Ֆարաբիի, «Արաբագիտական ուսումնասիրություններ», հատոր VI, «Վան Արյան» հրատ., Երևան, 2013, էջ 8-22:
2. *Անդրեասյան Ա. Կ.,* Տրամաբանության դերը արաբական քերականական ավանդույթում, «Արևելագիտության հարցեր», հատոր VIII, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 131-142:

3. *Ասատրյան Է. Տ.,* Եգիպտա-իսրայելական հարաբերությունները և արաբական աշխարհը (XX դարի 70-ականների երկրորդ կեսին), «Արևելագիտության հարցեր», հատոր VIII, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 86-102:
4. *Դանիելյան Ա. Ս.,* Շարահյուսական վերադրման խնդիրը ʿanna wa "aʿaw"tuha բայախմբի ֆունկցիոնալ-կառուցվածքային վերլուծության համատեքստում, «Արաբագիտական ուսումնասիրություններ», հատոր VI, «Վան Արյան» հրատ., Երևան, 2013, էջ 23-30:
5. *Դանիելյան Ա. Ս.,* Էլիպսիսի շարահյուսական և իմաստաբանական գործառույթների շուրջ. զեղչումն արաբական լեզվաբանական ավանդույթում, «Արևելագիտության հարցեր», հատոր VIII, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 116-130:
6. *Էլոյան Ա. Ժ.,* Նասաբի իմաստային, գործառույթային ու ժանրային դրսևորումները, «Արաբագիտական ուսումնասիրություններ», հատոր VI, «Վան Արյան» հրատ., Երևան, 2013, էջ 31-44:
7. *Իսրայելյան Ա. Հ.,* Միջմշակութային հաղորդակցությունը հայ-եգիպտական միջնադարյան հարաբերություններում, «Արաբագիտական ուսումնասիրություններ», հատոր VI, «Վան Արյան» հրատ., Երևան, 2013, էջ 45-51:
8. *Իսրայելյան Ա. Հ.,* Այուբյան շրջանի հայ երևելիների պատմությունից, «Արևելագիտության հարցեր», հատոր VIII, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 20-28:
9. *Կարաբեկյան Ս. Բ., Բուդաղյան Ա. Ս.,* Ուսանողների չափանիշահենք գնահատման հիմնախնդիրները, «Բանբեր Երևանի Վ. Բրյուսովի անվ. պետական լեզվաբանական համալսարանի», պրակ 2 (29), «Մանկավարժություն և հասարակական գիտություններ», ԵՊԼՀ «Լինգվա» հրատ., Երևան, 2013, էջ 29-35:
10. *Հարությունյան Գ. Գ., Միրաքյան Ռ. Մ.,* Բրիտանական լրատվամիջոցների դերը 9/11-ի ահաբեկչական գործողությունների լուսաբանման մեջ (2001-2005թթ.), «Արաբագիտական ուսումնասիրություններ», հատոր VI, «Վան Արյան» հրատ., Երևան, 2013, էջ 52-60:
11. *Հովհաննիսյան Դ. Ա.,* Տրանսֆորմացիոն գործընթացները Միջին Արևելքում և Հայաստանը, «Վերլուծական տեղեկագիր», № 6, Քաղաքակրթական և մշակութային հետազոտությունների կենտրոն, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 4-26:
12. *Հովհաննիսյան Դ. Ա.,* 100 days: Foreign Policy Dimensions, Caucasus Analytic Digest, No. 53-54, 2013, pp. 23-27, //www.css.ethz.ch/publications/pdfs/CAD-53-54.pdf//.
13. *Ղարիբյան Տ. Գ.*, Իբն Աբդ Ռաբբիհիի «Բացառիկ վզնոց» ստեղծագործության «Գիտելիք և Ադաբ» գլուխը՝ որպես միջնադարյան արաբամուսուլմանական արժեհամակարգի օրինակ, «Արևելագիտության հարցեր», հատոր VIII, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 103-115:
14. *Ղոլամռեզա Մ. Ռ.,* Քարբալայի ընդվզման քաղաքական և կրոնական ձեռքբերումները, «Արևելագիտության հարցեր», հատոր VIII, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 64-77:
15. *Մանուկյան Մ. Ջ.,* Преобразование единиц класса ism mu·mar в процессе структурной трансформации глагольной основы, «Արաբագիտական ուսումնասիրություններ», հատոր VI, «Վան Արյան» հրատ., Երևան, 2013, էջ 81-96:
16. *Մկրտումյան Գ. Ս.,* Ալի Մանշուրը՝ որպես քրիստոնյա համայնքների իրավունքներն ամրագրող պայմանագիր մուսուլմանական տիրապետության օրոք, «Արաբագիտական ուսումնասիրություններ», հատոր VI, «Վան Արյան» հրատ., Երևան, 2013, էջ 97-103:
17. *Մկրտումյան Գ. Ս.,* Օմար իբն ալ-Խատտաբ խալիֆային վերագրված և Սիրիայի քրիստոնյա բնակչության կողմից կազմված պայմանագիրը, «Արևելագիտության հարցեր», հատոր VIII, ԵՊՀ հրատ., Երևան 2013, էջ 52-63:
18. *Շենասի Վ. Ղ.,* Survey of historic roots of Arabian nationalism and its effect on Jamal Abdul Nasser's ideas, «Արաբագիտական ուսումնասիրություններ», հատոր VI, «Վան Արյան» հրատ., Երևան, 2013, էջ 61-80:

19. *Սահակյան Ա. Հ.,* 1990-ական թթ. թուրք-իսրայելական ռազմավարական համագործակցության ձևավորման արտատարածաշրջանային նախադրյալներն ու դրդապատճառները, «Արաբագիտական ուսումնասիրություններ», հատոր VI, «Վան Արյան» հրատ., Երևան, 2013, էջ 104-121:
20. *Սահակյան Ա. Հ.,* Թուրք-իսրայելական հարաբերությունները տարածաշրջանային ու ներքաղաքական գործոնների ազդեցության համատեքստում (2000-2002թթ.), «Արաբագիտական ուսումնասիրություններ», հատոր VI, «Վան Արյան» հրատ., Երևան, 2013, էջ 122-141:
21. *Սահակյան Ն. Է., Տոնիկյան Ս. Ա.,* Կրակի և արևի պաշտամունքը «Հազար ու մեկ գիշեր» հեքիաթների ժողովածուի մեջ, «Արաբագիտական ուսումնասիրություններ», հատոր VI, «Վան Արյան» հրատ., Երևան, 2013, էջ 142-152:
22. *Սարգսյան Դ. Կ., Հովհաննիսյան Մ. Դ.,* Եգիպտոսի դիցաքաղաքական համակարգը 2011 թ-ի հեղափոխությունից հետո, «Արաբագիտական ուսումնասիրություններ», հատոր VI, «Վան Արյան» հրատ., Երևան, 2013, էջ 153-163:
23. *Քարիմի Ա. Շ.,* Փոքր Ասիան XV դարի երկրորդ կեսում Սեֆյանների և Օսմանյանների հարաբերությունների համատեքստում, «Արաբագիտական ուսումնասիրություններ», հատոր VI, «Վան Արյան» հրատ., Երևան, 2013, էջ 164-182:
24. *Ֆիքրովա-Դավթյան Ա. Հ.,* Օմայանների՝ Երուսաղեմում և Դամասկոսում իրականացրած կառուցապատման քաղաքականությունը՝ որպես Օմայան դինաստիայի գերակայությունը հռչակելու միջոց, «Արևելագիտության հարցեր», հատոր VIII, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 29-51:

ԺՈՒՌՆԱԼԻՍՏԻԿԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկան՝ *Մարտիրոսյան Նաղաշ Նարինբեկի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Դեկանի տեղակալ՝ *Մենեմշյան Անահիտ Ռուբենի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները եւ մասնագիտացումները

Շիֆր **Մասնագիտություն՝**

030600 Լրագրություն

Մասնագիտացումներ՝
(մագիստրոսական ծրագրեր)

Միջազգային և քաղաքական լրագրություն
Հաղորդակցություն, մեդիա և հասարակություն
Հանրային կապեր և լրատվամիջոցների հետ հաղորդակցություն

Մասնագիտություն, կրթական աստիճան	*Ուսանողների թիվը՝322*							
	I կուրս		II կուրս		III կուրս		IV կուրս	
	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ
Լրագրություն								
Բակալավրիատ	9	70	7	71	5	23	10	31
Մագիստրատուրա	9	36	8	43	-	-	-	-

Հեռակա ուսուցում

Մասնագիտություն, կրթական աստիճան	*Ուսանողների թիվը՝ 201*				
	I կուրս	II կուրս	III կուրս	IV կուրս	V կուրս
Լրագրություն					
Բակալավրիատ	40	59	18	26	24
Մագիստրատուրա	7	14	13	-	-

Քննաշրջանների արդյունքներ

Ձմեռային քննաշրջան

Մասնագիտություն, կրթական աստիճան, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Լրագրություն					
Բակալավրիատ					
1-ին	79	-	40	9	49
2-րդ	78	-	23	1	71
3-րդ	28	-	7	1	75
4-րդ	41	-	1	15	98
Ընդամենը	**226**	**-**	**71**	**26**	69
Մագիստրատուրա					
1-ին	45	-	5	10	89
2-րդ	51	-	4	8	92
Ընդամենը	96	-	9	18	91

Ամառային քննաշրջան

Մասնագիտություն, կրթական աստիճան, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Լրագրություն					
Բակալավրիատ					
1-ին	77	2	9	4	86
2-րդ	77	1	13	5	82
3-րդ	28	-	9	1	68
Ընդամենը	**182**	**3**	**31**	**10**	81
Մագիստրատուրա					86
1-ին	**44**	**-**	**3**	**14**	93

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	*Ընդամենը՝ 127 (20)*			
	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)		*մագիստրատուրա*	
	առկա	հեռակա	առկա	հեռակա
Լրագրություն	**40 (9)**	**24**	**50 (11)**	**13**

2013-2014 ուստարում հրատարակվել են

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	9	-	6	13	-

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ 2

ՄԱՄՈՒԼԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Պետրոսյան Դավիթ Վլադիմիրի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Ալոյան Լենտրուշ Արամի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Մենեմշյան Անահիտ Ռուբենի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Սայադյան Լիաննա Կարապետի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Հովհաննիսյան Գագիկ Հովհաննեսի, դոցենտ
5. Պետրոսյան Վարդուհի Գևորգի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Գոյունյան Անահիտ Ստեփանի, դասախոս
7. Մկրտիչյան Աննա Շահենի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Բրուտյան Անահիտ Խորենի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Սողոմոնյան Գայանե Արշավիրի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Զորյան Հրայր Նորայրի, դասախոս
4. Սարգսյան Զարուհի Ջիվանի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Պարոնյան Մերի Կամսարականի, ավագ լաբորանտ
2. Վարդանյան Գայանե Սարգսի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

2013-2014 ուստարում ամբիոնի աշխատակիցները շարունակել են իրենց գիտական հետազոտությունները լրագրագիտության ոլորտում: Մամուլի պատմության ասպարեզում

առանձնակի ուշադրություն է դարձվել 20-րդ դարասկզբի հայ մամուլի՝ համեմատաբար քիչ ուսումնասիրված շրջաններին, նշանավոր խմբագիրների և հրապարակախոսների գործունեությանը:

Ամբիոնի աշխատակիցների տեսադաշտում են եղել նաև ԶԼՄ-ների կարգավորման և ինքնակարգավորման խնդիրները, ավանդական և նոր մեդիաոլորտներում ի հայտ եկած միտումները, տպագիր և առցանց պարբերականների գործունեության նոր ուղղությունները, ԶԼՄ-լսարան փոխհարաբերությունների ուշագրավ դրսևորումները և այլն:

Ամբիոնի դասախոսները մասնակցել են միջբուհական, հանրապետական և միջազգային գիտաժողովների, նրանց ելույթները տպագրվել են նաև հանրապետությունից դուրս՝ տարբեր միջազգային հանդեսներում:

2013-2014 ուստարում առանձին գրքերով լույս են տեսել ամբիոնի դասախոսներ Լ. Ա. Ալոյանի, Ա. Ռ. Մենեմշյանի, Զ. Զ. Սարգսյանի, Վ. Գ. Պետրոսյանի գիտական ուսումնասիրությունները, իսկ ամբիոնի ասպիրանտների և հայցորդների մի շարք հոդվածներ հրատարակվել են հանրապետության գիտական հանդեսներում:

2014թ. մայիսին «Միֆաստեղծումը արդի հայ մամուլում (1988-1995թթ.)» թեմայով թեկնածուական ատենախոսություն է պաշտպանել Զ. Զ. Սարգսյանը:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցումների թեզիս
-	8	-	1	10	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Ալոյան Լ. Ա.,* «Մշակը» 1893-1913թթ., ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, 98 էջ:
2. *Ալոյան Լ. Ա.,* Աշոտ Աթանասյանը խմբագիր, հրապարակախոս, Հեղ. հրատ., Երևան, 2013, 47 էջ:
3. *Ալոյան Լ. Ա.,* Լեոն «Մշակի» թղթակից, աշխատակից, խմբագիր, Հեղ. հրատ., Երևան, 2013, 48 էջ:
4. *Ալոյան Լ. Ա.,* Խաչատուր Մալումյան (Էդուարդ Ակնունի): Մեծ հրապարակախոսը, հասարակական-քաղաքական գործիչը, հռետորը, «Վան Արյան» հրատ., Երևան, 2014, 72 էջ:
5. *Ալոյան Լ. Ա.,* Վահան Նալբանդյանը հրապարակախոս, «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2014, 72 էջ:
6. *Ալոյան Լ. Ա.,* Համբարձում Առաքելյանը հրապարակախոս, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 120 էջ:
7. *Մենեմշյան Ա. Ռ., Սարգսյան Զ. Զ., Ստեփանյան Վ. Ս.,* Հայ դեռահասի արժեհամակարգի փոխակերպումները էլեկտրոնային լրատվամիջոցների ազդեցությամբ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 75 էջ:
8. *Սարգսյան Զ. Զ.,* Նոր միֆերի ստեղծումը հայաստանյան մամուլում (1988-1995թթ.), «Լիմուշ» հրատ., Երևան, 2014, 59 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Պետրոսյան Վ. Գ.,* ԶԼՄ ինքնակարգավորում և կարգավորում, Դասախոսություններ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 44:

Հոդված

1. *Զորյան Հ. Ն.,* Հանրության հետ կապերի մասնագետի պատրաստման մի շարք հիմնախնդիրներ, «Հանրային հաղորդակցության արդի մարտահրավերներն ու զարգացման հեռանկարները» (գիտաժողովի նյութերի ժողովածու), «Էդիթ պրինտ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 9-18:
2. *Կարապետյան Մ. Մ.,* Հայաստան-Եվրոպա քաղաքակրթական առնչություններ: Արվեստի և գրականության մշակութային փաստարկը 1990-ականների մամուլում, «Համատեքստ-2013», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 274-282:
3. *Մկրտիչյան Ա. Շ.,* ԼՂ հակամարտության լուսաբանումը հայաստանյան մամուլում հայ-ադրբեջանական պատերազմի առաջին փուլում, 1991-1992թթ., «Պատմություն և մշակույթ» հայագիտական հանդես (գիտական հոդվածների ժողովածու), Երևան, 2013, էջ 329-334:
4. *Պետրոսյան Դ. Վ.,* Լրագրողը և ներքին հասցեատերը հայկական մեդիատեքստերում, «Վեմ» համահայկական հանդես, թիվ 2 (46), Երևան, 2014, էջ 180-189:
5. *Սայադյան Լ. Կ.,* Հետաքննական լրագրությունը սոցիալական մեդիայի դարաշրջանում, «Լավագույնը ցանցում», առցանց լրագրողի ուղեցույց, «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 51-61:
6. *Սայադյան Լ. Կ.,* Լրագրողի վարքագիծը սոցցանցերում, «Լավագույնը ցանցում», առցանց լրագրողի ուղեցույց, «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 72-83:
7. *Սարգսյան Զ. Զ.,* Ինքնաճանաչողության միֆական միջավայրի ստեղծումը 1990-ականների սկզբի մամուլում, «Հայագիտական հանդես», թիվ 1 (25), Երևան, 2014, էջ 204-216:
8. *Петросян В. Г.,* Блоги - СМИ или платформа свободного выражения?, Фундаментальные и прикладные исследования в современном мире, Материалы V международной научно-практической конференции, Том 1, Санкт-Петербург, 2014, с. 134-137.
9. *Петросян Д. В.,* Профессиональная идентичность журналиста и многовекторность национальной аудитории, Материалы международной научно-практической конференции “Журналистика 2013”, Изд.-полиг. комплекс ИТАР-ТАСС, Москва, 2014, с. 84-85.
10. *Петросян Д. В.,* Журналист и внутренний адресат в медиатекстах, “Журналист. Социальные коммуникации, периодическое научно-практическое издание”, Москва, 2014, с. 98-124.

ՌԱԴԻՈՀԵՌՈՒՏԱՏԵՍԱՅԻՆ ԺՈՒՌՆԱԼԻՍՏԻԿԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Հովսեփյան Մուշեղ Մայիսի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Մարտիրոսյան Անուշ Մանվելի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Վարդանյան Նանե Էդիկի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Ալավերդյան Դավիթ Հրայրի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Ավետիսյան Աստղիկ Շամսի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Բայադյան Հրաչիկ Լադիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Հակոբյան Վանիկ Թադևոսի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Մայսուրյան Հասմիկ Արամայիսի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Միրաքյան Վահրամ Գևորգի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
9. Աղաբաբյան Ալվինա Սամվելի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Մարտիրոսյան Նաղաշ Նարինբեկի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Գրիգորյան Մարգարիտա Աշոտի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Հակոբյան Լիլիթ Սամվելի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ղազարյան Արման Հովհաննեսի, ուսումն. լաբորատորիայի վարիչ
2. Անաստասյան Աիդա Անաստասի, ավագ լաբորանտ
3. Հակոբյան Լիլիթ Սամվելի, Նոր մեդիա և հաղորդակցություն կաբինետի ավագ լաբորանտ
4. Տոնոյան Գայանե Աղասու, ավագ լաբորանտ (համակարգչ. սենյակի պատասխանատու)
5. Գալստյան Կարինե Վարդանի, ռադիոստուդիայի սպասարկող լաբորանտ
6. Աբրահամյան Ռուզաննա Համբարձումի, ուսումնական վարպետ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Ռադիոհեռուստատեսային ժուռնալիստիկայի ամբիոնը 2013-2014 ուստարում շարունակել է իր ուսումնագիտական բնականոն գործունեությունը: Ամբիոնը սերտորեն համագործակցել է հայաստանյան հեռարձակվող և առցանց ԶԼՄ-ների հետ, որոնց առաջատար լրագրողները հրավիրվել են վարելու գործնական և սեմինար պարապմունքներ:

Ամբիոնի դասախոսները հաշվետու ուստարում ընդլայնել են գիտական և հետազոտական ուսումնասիրությունների շրջանակը: Նրանց գիտահետազոտական ուսումնասիրություններն առնչվել են հեռարձակող և առցանց ԶԼՄ-ների ստեղծագործական և տեխնիկական խնդիրների քննությանը, ինչպես նաև նոր և այլընտրանքային մեդիային վերաբերող մի շարք հիմնախնդիրների:

Առանձին գրքերով լույս են տեսել Մ. Մ. Հովսեփյանի, Ա. Շ. Ավետիսյանի, Դ. Հ. Ալավերդյանի, Ա. Ս. Աղաբաբյանի, Հ. Ա. Մայսուրյանի, Լ. Ս. Հակոբյանի գիտական ուսումնասիրությունները:

Ամբիոնի դասախոսները (Դ. Ալավերդյան, Ա. Ավետիսյան) զեկուցումներով հանդես են եկել 2013թ. հոկտեմբերին ԵՊՀ-ում կազմակերպված «Հանրային հաղորդակցություն. արդի մարտահրավերներն ու զարգացման հեռանկարները, Հայաստան-2013» խորագրով միջազգային գիտաժողովին, որի ընթացքում քննարկվել են հանրային հաղորդակցություն-ԶԼՄ ոլորտին առնչվող մի շարք հիմնախնդիրներ:

Ամբիոնի ասպիրանտները զեկուցումներով հանդես են եկել 2014թ. ապրիլի 28-ից 30-ը ԵՊՀ-ի հիմնադրման 95-ամյակին նվիրված հոբելյանական գիտական նստաշրջանին. զեկույցները ներկայացվել են հրատարակման:

Ամբիոնի ասիստենտ Ա. Ավետիսյանը 2014թ. հունիսին արժանացել է դոցենտի գիտական կոչման:

Ամբիոնի դասախոսները ժուռնալիստիկայի արդի հիմնախնդիրների վերաբերյալ պարբերաբար ելույթներ են ունեցել հայաստանյան առաջատար հեռուստաընկերություններով և ռադիոընկերություններով, մասնակցել էլեկտրոնային լրատվամիջոցների կողմից կազմակերպված հանդիպումներին և բանավեճերին, ամբիոնում էլ ճանաչված լրագրողների և փորձագետների մասնակցությամբ կազմակերպվել են մի շարք հանդիպումներ:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	1	-	5	3	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Աղաբաբյան Ա. Ս., Ղարիբյան Ա. Ա.,* Արցախ, մաս 1, «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2014, 160 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Ավետիսյան Ա. Շ.,* Հանրային կապերը զանգվածային հաղորդակցության համակարգում (դասախոսություններ), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 76 էջ:
2. *Ալավերդյան Դ. Հ.,* Տեղեկատվական պատերազմներ (դասախոսություններ), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 40 էջ:
3. *Հակոբյան Լ. Ս.,* Զանգվածային հաղորդակցություն և հանրային կարծիք (դասախոսություններ), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, 92 էջ:
4. *Հովսեփյան Մ. Մ.,* Ռադիոժուռնալիստիկայի հիմունքներ. պատմություն և տեսություն (դասախոսություններ), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 104 էջ:
5. *Մայսուրյան Հ. Ա.,* ԶԼՄ տեխնիկա և տեխնոլոգիա (դասախոսություններ), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 52 էջ:

Հոդված

1. *Ավետիսյան Ա. Շ., Հանրային կապեր. հանրային կարծիքի վրա ազդեցության մեթոդներ,* «Հանրային հաղորդակցություն. արդի մարտահրավերներն ու զարգացման միտումները, Հայաստան-2013» գիտաժողովի նյութեր, «Էդիթ Պրինտ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 40-51:
2. *Ալավերդյան Դ. Հ.,* Հայ-ադրբեջանական կիբեռպատերազմը որպես տեղեկատվական հակամարտության կարևոր բաղկացուցիչ, «Հանրային հաղորդակցություն. արդի մարտահրավերներն ու զարգացման միտումները, Հայաստան-2013» գիտաժողովի նյութեր, «Էդիթ Պրինտ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 113-118:
3. *Bayadyan H. L.,* “The Soviet Sixties: Forms of Cultural Resistance” in Sweet Sixties: Specters and Spirits of a Paraiiei Avant-Garde, ed. Georg Schollhammer, “StembergPress”, Berlin, 2014, pp. 449-464.

ԻՆՖՈՐՄԱՏԻԿԱՅԻ ԵՎ ԿԻՐԱՌԱԿԱՆ ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկան՝ *Դումանյան Վահրամ Ժորայի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ*

Դեկանի տեղակալներ՝ *Դանոյան Էդվարդ Հայկազի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*
Ասլամաջյան Գևորգ Մկրտչի, դոցենտ

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները եւ մասնագիտացումները

Շիֆր **Մասնագիտություն՝**

010400 Ինֆորմատիկա և կիրառական մաթեմատիկա

010300 Մաթեմատիկա: Համակարգչային գիտություններ

Մասնագիտացումներ՝
(մագիստրոսական ծրագրեր)

Թվային անալիզ և մաթեմատիկական մոդելավորում
Հաշվողական մեքենաների, համալիրների, համակարգերի և ցանցերի մաթեմատիկական և ծրագրային ապահովում
Դիսկրետ մաթեմատիկա և տեսական ինֆորմատիկա

ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոսներ և թղթակից անդամներ

1. Բաղդասարյան Գևորգ Երվանդի
2. Շուքուրյան Յուրի Հայկի

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 665*							
	I կուրս		II կուրս		III կուրս		IV կուրս	
	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ
Բակալավրիատ								
Ինֆորմ. և կիրառ. մաթեմատիկա	45	150	52	115	11	32	38	68
Մաթեմատիկա: Համակարգչ. գիտ.	9	31	4	29	-	-	-	-
Ընդամենը	**54**	**181**	**56**	**144**	**11**	**32**	**38**	**68**
Մագիստրատուրա								
Ինֆորմ. և կիրառ. մաթեմատիկա	**20**	**22**	**19**	**20**	-	-	-	-

Հեռակա ուսուցում

Մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 100*				
	I կուրս	II կուրս	III կուրս	IV կուրս	V կուրս
Բակալավրիատ *Ինֆորմ. և կիրառ. մաթեմ.*	13	22	22	17	26

Քննաշրջանների արդյունքներ

Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Ինֆորմ. և կիրառ. մաթեմատիկա					
1-ին	195	4	85	11	**54**
2-րդ	167	7	77	7	**50**
3-րդ	43	4	26	2	**30**
4-րդ	106	4	51	15	**48**
Մաթեմատիկա: Համակարգչ. գիտ.					
1-ին	40	1	26	1	**33**
2-րդ	33	2	21	-	**30**
Ընդամենը	**584**	**22**	**286**	**36**	**47**
Մագիստրատուրա					
Ինֆորմ. և կիրառ. մաթեմատիկա					
1-ին	42	-	5	11	**88**
2-րդ	39	-	-	22	**100**
Ընդամենը	**81**	**-**	**5**	**33**	**94**

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Ինֆորմ. և կիրառ. մաթեմատիկա					
1-ին	171	11	73	16	51
2-րդ	160	16	77	5	42
3-րդ	35	6	23	2	17
Մաթեմատիկա: Համակարգչ. գիտ.					
1-ին	36	2	18	1	44
2-րդ	31	1	16	-	45
Ընդամենը	**433**	**36**	**207**	**24**	44
Մագիստրատուրա					
Ինֆորմ. և կիրառ. մաթեմատիկա					
1-ին	**43**	**-**	**6**	**23**	**86**

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	Ընդամենը՝ 156 (24)		
	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)		մագիստրատուրա
	առկա	հեռակա	
Ինֆորմ. և կիրառ. մաթեմատիկա	100 (9)	19	37 (15)

2013-2014 ուստարում հրատարակվել են

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	1	32	10

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ 3

ԴԻՍԿՐԵՏ ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱՅԻ ԵՎ ՏԵՍԱԿԱՆ ԻՆՖՈՐՄԱՏԻԿԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Ալեքսանյան Արա Անանիկի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Չուբարյան Անահիտ Արտաշեսի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Միքայելյան Վահագն Համլետի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
3. Բոլիբեկյան Հովհաննես Ռաֆայելի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Գաբրիելյան Վարուժան Պարտիզունու, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Եղիազարյան Էդուարդ Վազգենի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Հակոբյան Համլետ Ցոլակի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Մալխասյան Արա Շավարշի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Մարգարյան Ժիրայր Գեղամի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
9. Ասլամաջյան Գևորգ Մկրտչի, դոցենտ
10. Պետրոսյան Պետրոս Աշոտի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
11. Ղազարյան Սերժիկ Սպարտակի, ասիստենտ
12. Մովսեսյան Հռիփսիմե Գեղամի, ասիստենտ
13. Սերոբյան Ռուբեն Կառլենի, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Շուքուրյան Յուրի Հայկի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, տեխն. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Մարտիրոսյան Գևորգ Արթուրի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Վարդանյան Սեյրան Մյասնիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Աբրահամյան Գոհար Ռոմիկի, ավագ լաբորանտ
2. Կարապետյան Կարինե Նորիկի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Տարբեր տրամաբանությունների ասույթային հաշվի որոշ համակարգերում արտածումների բարդության տարբեր բնութագրիչների հետազոտում (պետական ֆինանսավորում):	Չուբարյան Ա. Ա.

Թեմա 1. **ա/** Ուսումնասիրվել է արտածման բարդության տարբեր բնութագրիչների (size, time, width, space) փոխկապակցվածությունը դասական այնպիսի «թույլ» համակարգերում, ինչպիսիք են՝ elimination, resolution, elimination polynomial calculus, elimination over linear equations, cut-free Gentzen: Ապացուցվել է, որ բանաձևերի որոշակի դասի համար արտածումների վերոհիշյալ բարդության չորս բնութագրիչներն ունեն միևնույն կարգի վերին և ստորին գնահատականներ նշված համակարգերում:

բ/ Ներմուծվել է դասական, ինտուիցիոնիստական, մինիմալ, մոդալ և ոչ ճշգրիտ (Fuzzy) նույնաբանությունների խիստ հավասարության գաղափարը, և հետազոտվել է խիստ հավասար նույնաբանությունների արտածման բարդության բնութագրիչների փոխհարաբերությունը ասույթային հաշվի մի շարք համակարգերում:

գ/ Ուսումնասիրվել է բազմարժեք տրամաբանության որոշ համակարգերի լրիվության հարցը:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Հետազոտություններ են կատարվել հետևյալ բնագավառներում.

- Գրաֆների ներկումների հետ կապված խնդիրներ,
- Գրաֆների տեսության էքստրեմալ խնդիրներ,
- Բուլյան հավասարումների համակարգեր,
- Ֆունկցիոնալ սխեմաների անալիզ և սինթեզ,
- Դիսկրետ օպտիմիզացման խնդիրներ:

Դրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	7	6

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Chubaryan An. A., Chubaryan Arm. A., Mnatsakanyan A. J.,* Proof Complexities of strongly Equal Classical tautologies some proof systems, Nauka i Studia, 42 (110), Poland, 2013, pp. 92-98.
2. *Chubaryan An. A., Mnatsakanyan A. J.,* Proof systems and satisfiability problem, CSIT-2013, Yerevan, 2013, pp. 27-29.
3. *Chubaryan An. A., Sayadyan S. M.,* On the Proof Complexities of Strongly Equal Non-classical Tautologies, British Journal of Mathematics & Computer Science 4(15):XX-XX, 2014, pp. 2170-2176.
4. *Petrosyan P. A., Mkhitaryan S. A.,* Interval cyclic edge-colorings of graphs, Proceedings of the CSIT Conference, Yerevan, 2013, pp. 89-91.
5. *Petrosyan P. A., Khachatrian H. H.,* Interval non-edge-colorable bipartite graphs and multigraphs, Journal of Graph Theory 76, Issue 3, 2014, pp. 200-216.
6. *Petrosyan P. A., Kamalian R. R.,* On sum edge-coloring of regular, bipartite graphs and split graphs, Discrete Applied Mathematics, 165, 2014, pp. 263-269.
7. *Petrosyan P. A.,* On maximum matchings in almost regular graphs, Discrete Mathematics, 318, 2014, pp. 58-61.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Chubaryan An. A., Chubaryan Arm. A.,* Some propositional proof systems for various logics, ASL, ESM, Logic Colloquium-2013, Evora, Volume of Abstracts, 2013, pp. 34.
2. *Chubaryan An. A., Chubaryan Arm. A.,* Comparison of proof complexity for strongly equal tautologies in some proof systems, Second Joint International Meeting of the IMU-AMS, June, 2014, Abstracts, pp. 16-17.
3. *Chubaryan An. A., Mnatsakanyan A. J.,* On some new propositional proof systems, CiE-2013, Milan, Collection of Abstracts, 2013, pp. 9.
4. *Petrosyan P. A., Khachatryan N. A.,* On interval total colorings of the Cartesian products of graphs, Proceedings of the CSIT Conference, Yerevan, 2013, pp. 85-86.
5. *Petrosyan P. A., Mangasaryan A. H.,* On the achromatic indices of graph products, Proceedings of the CSIT Conference, Yerevan, 2013, pp. 87-88.
6. *Petrosyan P. A., Khachatrian H. H.,* On a generalization of interval edge colorings of graphs, 15th Workshop on Graph Theory, Colourings, Independence and Domination, Szklarska Poreba, Poland, 2013, p. 44.

ԹՎԱՅԻՆ ԱՆԱԼԻԶԻ ԵՎ ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱԿԱՆ ՄՈԴԵԼԱՎՈՐՄԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Հակոբյան Յուրի Ռուբենի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Բաղդասարյան Գևորգ Երվանդի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Հակոբյան Հակոբ Ավագի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Արաբյան Մարիամ Հովսեփի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

4. Դաղայան Յուրիկ Գևորգի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Դանոյան Էդվարդ Հայկազի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Խաչատրյան Ռաֆիկ Աղասու, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Հարությունյան Անահիտ Վաղինակի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Հովհաննիսյան Զոհրաբ Բագրատի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
9. Մանուկյան Սուսաննա Միքայելի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
10. Միքայելյան Լևոն Վելիխանի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
11. Մկրտչյան Երվանդ Սարգսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
12. Նավասարդյան Կարեն Արշալույսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
13. Ստեփանյան Սեյրան Պավելի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
14. Ավետիսյան Ժոզեֆ Հովսեփի, դոցենտ
15. Գրիգորյան Բորիս Վազգենի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
16. Հովհաննիսյան Նունե Վալիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
17. Սահակյան Սահակ Լևոնի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
18. Հակոբյան Եկատերինա Արամի, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Դումանյան Վահրամ Ժորայի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Հովհաննիսյան Սուսաննա Գուրգենի, ավագ լաբորանտ
2. Ոսկանյան Անահիտ Գևորգի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Ուսումնասիրվել է Գասքայի և Մաեզթուի վարկածը, որը վերաբերում է Չանգի և Յաոյի երկրաչափական բնութագրմամբ (ԵԲ) ճշգրիտ հանգույցների կառուցման եղանակին, որի էությունն այն է, որ հիմնական (ֆունդամենտալ) բազմանդամները վերածվում են գծային արտադրիչների: Հաշվետու ժամանակահատվածում ընդհանրացվել է Գասքա-Մաեզթուի վարկածն ավելի բարձր կարգի կորերի համար: Դիտարկվել են ճշգրիտ հանգույցներ, որոնց բոլոր հիմնական (ֆունդամենտալ) բազմանդամները վերածվում են արտադրիչների (ոչ անհրաժեշտաբար գծային): Ըստ մեր վարկածի՝ այդ դեպքում գոյություն ունի մաքսիմալ կոր, այսինքն՝ կոր, որն անցնում է առավելագույն հնարավոր հանգույցներով:

Շարունակվել են հետազոտությունները բազմացանցային հանրահաշվական վերապայմանավորիչների մշակման ուղղությամբ: Ուսումնասիրվել է բազմացանցային վերապայմանավորիչների կառուցումը հիերարխիկ ցանցերի մանրացման տարբեր արագությունների համար: Ստացված են գնահատականներ մատրիցների պայմանավորվածության թվերի համար: Գնահատված են բազմացանցային ալգորիթմների թվաբանական բարդությունները: Կատարվել են փորձարարական տվյալները փոքրագույն քառակուսիների մեթոդով մոտարկելիս առաջացող նորմալ

համակարգերի մատրիցների համար հանրահաշվական բազմամակարդակային վերապայմանավորիչների կառուցումը և դրանց հետազոտումը:

Շարունակվել է սահմանափակ տիրույթում ընդհանուր երկրորդ կարգի էլիպտական հավասարումների համար քառակուսիով ինտեգրելի եզրային ֆունկցիաներով Դիրիխլեի խնդրի լուծելիության հարցերի ուսումնասիրությունը: Ստացվել են բավարար պայմաններ, որոնց դեպքում խնդրի լուծումը պատկանում է սոբոլևյան տարածությանը:

Կատարվել են հետազոտություններ մագնիսաառաձգական մարմինների և էլեկտրամագնիսական դաշտերի փոխազդեցության մաթեմատիկական մոդելավորման բնագավառում: Հետազոտվել են բարակապատ համակարգերի մագնիսաառաձգական տատանումները և կայունությունը մագնիսական դաշտերի ազդեցության տակ: Ուսումնասիրվել են ալիքային պրոցեսներ մագնիսաառաձգական միջավայրերում մագնիսական դաշտերի առկայությամբ:

Ուսումնասիրվել է աստղաձև արժեքներով բազմարժեք ֆունկցիաներից անընդհատ սելեկցիաների անջատման խնդիրը: Ապացուցվել են թեորեմներ, որոնք հայտնի Մայքլի թեորեմի ընդհանրացումներն են:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	2	12	2

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Դաղայան Յու. Գ., Ստեփանյան Ս. Պ.,* Վերջավոր տարրերի մեթոդը և կիրառությունները, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, 134 էջ:

Հոդված

1. *Դանոյան Է. Հ., Ղուկասյան Է. Ս.,* Ֆրակտալների զարմանահրաշ աշխարհը, «Բնագետ», հ. 1, «Զանգակ-97» հրատ., Երևան, 2014, էջ 40-46:
2. *Hakopian H., Jetter K., Zimmermann G.,* The Gasca-Maeztu conjecture for n=5, Numerische Mathematik, v. 127, No. 4, 2014, pp. 685-713.
3. *Harutynyan A. V., Lusky W.,* A remark on the isomorphic classification of weighted spaces of holomorphic functions on the upper half-plane, Annales Univ. Sci. Budapesht, Sect. Comp., 39, 2013, pp. 125-135.
4. *Harutynyan A. V., Lusky W.,* Bounded operators on the weighted spaces of holomorphic functions on the unit ball in C^n.- Arxiv, Math., Submission ID: 1009118, 26 Jun, 2014, p. 13.
5. *Harutynyan A. V.,* Bounded operators on the weighted spaces of holomorphic functions on the polydisk, Arxiv. Math., Submission ID: 1010511, 27 Jun, 2014, p. 10.
6. *Hovhannisyan N., Muller S. and R. Schaffer,* Adaptive Multiresolution discontinuous Galerkin schemes for conservation laws, Mathematics of Computations, v. 83, No. 285, 2014, pp. 113-151.
7. *Hakopian Yu. R. and Hovhannisyan R. Z.,* On two-level preconditioning in least squares method, Proceedings of the Yerevan State University, Physical and Mathematical Sciences, No. 1, 2014, pp. 7-15.

8. *Акопян Ю. Р., Оганесян Р. З.,* Об использовании чебышевских итераций при построении многоуровневых переобуславливателей, Вестник РАУ, серия: физико-математические и естественные науки, изд-во РАУ, No. 1, 2014, с. 4-16.
9. *Даноян З. Н., Атоян Л. А., Саакян С. Л., Даноян Н. З.,* Электроупругие поверхностные волны Лява в слоистой структуре при наличии электрического экрана, Известия НАН Армении, Механика, т. 66, No. 2, Ереван, 2013, с. 25-32.
10. *Оганян Г. Г., Саакян С. Л.,* Собственные колебания круговой цилиндрической оболочки с протекающей невязкой газожидкостной смесью, Известия НАН Армении, Механика, т. 67, No. 1, Ереван, 2014, с. 45-53.
11. *Киракосян Р. М., Степанян С. П.,* Напряженно-деформированное состояние двухслойной круглой ортотропной пластинки малой сдвиговой жидкости, Прикладная механика, т. 50, No. 5, Киев, 2014, с. 52-62.
12. *Думанян В. Ж.,* "О разрешимости задачи Дирихле для эллиптического уравнения второго порядка", ТМФ, том 180, N 2, 2014, с. 189-205.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Khachatryan R. A.,* On directionally differentiable selections of set-valued mappings, Mathematics in Armenia, Second International Conference, Tsaghadzor, Armenia, 24-31 August, 2013, p. 34-35.
2. *Думанян В. Ж.,* "О разрешимости задачи Дирихле для эллиптического уравнения второго порядка", Четвертая международная конференция "Математическая физика и ее приложения", Самара, 25 августа-1 сентября 2014г., Материалы конференции, СамГТУ, Самара, 2014, с. 152-153.

ԾՐԱԳՐԱՎՈՐՄԱՆ ԵՎ ԻՆՖՈՐՄԱՑԻՈՆ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Նիգիյան Սեմյոն Ալեքսանդրի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Ավետիսյան Սվետլանա Ավանեսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Գասպարյան Հարություն Վոլոդյայի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Դարբինյան Կարապետ Սուրենի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Խաչոյան Լուսիկ Օնիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Հովակիմյան Աննա Սեդրակի, տեխն. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Սարգսյան Սիրանուշ Գեղամի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Սարդարյան Գագիկ Ռազմիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Առաքելյան Արա Հայկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
9. Բաղդասարյան Շուշանիկ Աշոտի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
10. Բուդաղյան Լուսինե Էդգարի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
11. Սարգսյան Լուսինե Արամայիսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
12. Անդրեասյան Արմեն Սամվելի, ասիստենտ
13. Զաքարյան Վարդան Արարատի, ասիստենտ
14. Նազարյան Զավեն Արծրունու, ասիստենտ

15. Գալստյան Կարինե Գրիշայի, դասախոս
16. Իսպիրյան Նարինե Հելբերտի, դասախոս
17. Հակոբյան Սոնիկ Ռուբենի, դասախոս
18. Մանուկյան Անյա Գարսևանի, դասախոս
19. Մարտիրոսյան Նարինե Մայիսի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Բալիկյան Սուրեն Վարուժանի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
2. Աղասյան Մանուշակ Մարտիրոսի, դասախոս
3. Քոչարյան Անի Գագիկի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Մկրտչյան Նաիրա Լևոնի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ուստարում ամբիոնում դիտարկվել են արգումենտների անորոշ արժեքներով թվաբանական ֆունկցիաներ: Այդ ֆունկցիաների համար ներմուծվել են հաշվարկելիության, ուժեղ հաշվարկելիության, λ-որոշելիության գաղափարները: Ապացուցվել է, որ կամայական λ-որոշելի ֆունկցիան մոնոտոն է և հաշվարկելի: Սահմանվել է արգումենտների անորոշ արժեքներով մասնակի կարգընթաց ֆունկցիաների դաս: Ապացուցվել է արգումենտների անորոշ արժեքներով մասնակի կարգընթաց ֆունկցիաների λ-որոշելիությունը: Ապացուցվել է մոնոտոն, բնական չընդլայնված, ուժեղ հաշվարկելի արգումենտների անորոշ արժեքներով թվաբանական ֆունկցիաների գոյությունը, որոնք λ-որոշելի չեն: Ապացուցվել է նաև մոնոտոն, բնական չընդլայնված, ուժեղ հաշվարկելի արգումենտների անորոշ արժեքներով թվաբանական ֆունկցիաների գոյությունը, որոնք λ-որոշելի են:

Նկարագրվել է տրամաբանական ծրագրի ձևափոխություն, որով ցանկացած փոփոխականներ չօգտագործող P ծրագիր փոխակերպվում է մեկ այլ՝ P′ ծրագրի, այնպես որ՝ P ծրագրի ցանկացած թույլատրելի G հարցման համար G հարցումը տրամաբանորեն հետևում է P ծրագրից այն և միայն այն դեպքում, երբ այն տրամաբանորեն հետևում է P′ծրագրից, և ցույց է տրվում, որ (P′,G) զույգի ցանկացած SLD-ծառ վերջավոր է: Նկարագրվել է տրամաբանական ծրագրի ձևափոխություն, որով ցանկացած մեկ և ավել տեղանի ֆունկցիոնալ սիմվոլներ չօգտագործող P ծրագիր փոխակերպվում է մեկ այլ՝ P′ ծրագրի, այնպես որ՝ P ծրագրի ցանկացած թույլատրելի G հարցման համար G′ հարցումը տրամաբանորեն հետևում է P ծրագրից այն և միայն այն դեպքում, երբ այն տրամաբանորեն հետևում է P ծրագրից, և ցույց է տրվում, որ (P, G) զույգի ցանկացած SLD-ծառ վերջավոր է: Նկարագրվել են տրամաբանական ծրագրի և հարցման ձևափոխություններ, որոնցով ցանկացած P մոնադիկ ծրագիր և G թույլատրելի, փոփոխականներ չօգտագործող մոնադիկ հարցում փոխակերպվում է P′ծրագրի և G′ հարցման, այնպես որ՝ G հարցումը տրամաբանորեն հետևում է P ծրագրից այն և միայն այն դեպքում, երբ G′հարցումը տրամաբանորեն հետևում է P′ծրագրից, և ցույց է տրվում, որ (P′,G′) զույգի ցանկացած SLD-ծառ վերջավոր է: Ընդ որում՝ ձևափոխությամբ ստացված P′ծրագիրը նույնն է բոլոր դիտարկվող հարցումների համար:

Նախագծվել և իրականացվել է ուսումնական պրոցեսների ղեկավարման համակարգի նախատիպը, որը ներառում է քննությունների գրանցման, գնահատականների մուտքագրման և գնահատականի փոփոխման հնարավորությունները, ինչպես նաև ֆակուլտետների, մասնագիտությունների, խմբերի, ուսանողների, դասախոսների և ուսումնական պլանների մուտքագրման ու խմբագրման հնարավորությունները: Համակարգում իրականացվել են նաև գրաֆիկական ինտերֆեյսի միջոցով հարցումների կառուցման և այդ հարցումների կատարման հնարավորությունները:

Մշակվել է ծրագրային համակարգ, որը թույլ է տալիս կատարել պատահական ցանցերի գեներացիա, տոպոլոգիական բնութագրիչների հաշվարկ և հետագա ստատիստիկ վերլուծություն: Առավել հետաքրքրություն է ներկայացնում բլոկ-հիերարխիկ մոդելի պատահական ցանցերի ուսումնասիրությունը:

Երկու աշխատակիցներ մասնակցել են EMC ակադեմիական ֆորումի (2013թ., ք. Յալթա) աշխատանքներին, անցել են վարպետության դասեր և սերտիֆիկացվել:

Հաշվետու ուստարում ամբիոնում պաշտպանվել է թեկնածուական 1 ատենախոսություն:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	13	2

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Խաչատյան Ա., Սարգսյան Ս., Հովակիմյան Ա.,* Ժամանակային շարքերի կանխատեսումը արհեստական նեյրոնային ցանցերի կիրառմամբ, «Տարեգիրք» ԵՊՀ տնտեսագիտության ֆակուլտետ, ԵՊՀ հրատ., 2014թ., Երևան, էջ 561-573
2. *Нигиян С. А.,* Арифметические функции с неопределенными значениями аргументов, Вычислимость иλ- определимость, Доклады НАН РА, Том 114, № 1, Ереван, 2014, с. 7-14.
3. *Аветисян С., Кочарян А. О.,* регулярных блочно-иерархических сетях и их свойствах, Ученые записки, АрГУ, 1, 2013, с. 24-39.
4. *Аветисян С., Кочарян А.,* О циклах длины четыре в регулярных блочно-иерархических сетях, Ученые записки, АрГУ, 1, 2014, с. 26-35.
5. *Саркисян С. Г., Хачоян Л. О., Овакимян А. С., Испирян Н. Г.,* Создание учебных case-пакетов, Сборник научных статей, Физико-математические и естественные науки, Изд-во РАУ, Ереван, 2013, с. 121-132.
6. *Овакимян А. С., Саркисян С. Г., Зироян М. А.,* Об одном методе построения сценариев электронного обучения, Труды межд. конференции, изд. НNН, Цахкадзор, 2014, с. 136-140.
7. *Hovakimyan A., Sargsyan S., Ispiryan N., Khachoyan L.,* Virtual Laboratory Design and Testing Patterns, Сборник научных статей, Физико-математические и естественных науки, Изд-во РАУ, Ереван, 2013, с. 105-110.
8. *Hovakimyan A., Sargsyan S., Nazaryan A.,* Self-Organizing Map Application for Iris Recognition, Journal of Commun. &Comput. Eng. ISSN 2090-623, Volume 3, Issue 2, 2013, p. 10-13 /http://www.msciences.com/index.php/.

9. *Hovakimyan A., Ispiryan N., Narimanyan G.,* Armenian texts Recognition via Neural Networks, Proc. of CSIT-2013, “Gitutyun”, Yerevan, 2013, pp. 449-452.
10. *Avetisyan S., Kocharyan A.,* The system of generation of random networks and computation of their topological properties, In Proceedings of CSIT-2013, “Gitutyun”, Yerevan, 2013, p. 381-384.
11. *Khachatryan S. A.,* On the optimization of functional symbol-free logic programs. In Proceedings of CSIT-2013, “Gitutyun”, Yerevan, 2013, p. 27-29.
12. *Khachatryan S. A.,* On termination of functional symbol-free logic programs, Proceedings of the Yerevan State University. Physical and Mathematical Sciences, 3, Yerevan, 2013, p. 49-56.
13. *Khachatryan S. A.,* On optimization of monadic logic programs, Proceedings of the Yerevan State University. Physical and Mathematical Sciences, 1, Yerevan, 2014, p. 40-47.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Саркисян С. Г., Овакимян А. С., Хачоян Л. О.,* Применение нейронных сетей для анализа больших данных, Сборник тезисов докладов участников Академического форума корпорации ЕМС, Ялта, 2013, с. 51-53.
2. *Саркисян С. Г., Овакимян А. С., Хачоян Л. О.,* Интеллектуальные информационные системы в задачах управления, Материалы первой научно-практической интернет-конференции, http://www.kgu.edu.ua, Ялта, 28 марта, 2014, с. 126-128.

ԻՐԱՎԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկան՝ *Ղազինյան Գագիկ Սերգեյի, ՀՀ ԳԱԱ թղթ. անդամ, իրավ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*
Դեկանի տեղակալներ՝ *Խաչիկյան Հարություն Մարտինի, իրավ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*
Հայկյանց Արմեն Մերուժանի, իրավ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
Գևորգյան Կարեն Ալբերտի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները եւ մասնագիտացումները

Շիֆր **Մասնագիտություն՝**

030500 Իրավագիտություն

Մասնագիտացումներ՝ (մագիստրոսական ծրագրեր)
Քրեական իրավունք և դատավարություն
Քաղաքացիական իրավունք և դատավարություն
Սահմանադրական իրավունք, պետության և իրավունքի տեսություն
Միջազգային և եվրոպական իրավունք
Գործարարական իրավունք
Կրիմինալոգիա

ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոսներ և թղթակից անդամներ

1. Ղազինյան Գագիկ Սերգեյի (թղթակից անդամ)

Պատվավոր կոչում ունեցողներ

1. Բարսեղյան Տարիել Կարապետի, ՀՀ վաստակավոր իրավաբան
2. Գաբուզյան Արա Հարությունի, ՀՀ վաստակավոր իրավաբան
3. Ղազինյան Գագիկ Սերգեյի, ՀՀ վաստակավոր իրավաբան
4. Օհանյան Լևոն Պարգևի, ՀՀ վաստակավոր իրավաբան

Մասնագիտություն, կրթական աստիճան	*Ուսանողների թիվը՝ 620*							
	I կուրս		II կուրս		III կուրս		IV կուրս	
	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ
Իրավագիտություն								
Բակալավրիատ	4	167	4	159	4	64	2	104
Մագիստրատուրա	25	29	24	34	-	-	-	-

Հեռակա ուսուցում

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 539*				
	I կուրս	II կուրս	III կուրս	IV կուրս	V կուրս
Բակալավրիատ					
Իրավագիտություն	**60**	**73**	**95**	**74**	**72**
Մագիստրատուրա					
Իրավագիտություն	**60**	**53**	**52**	-	-

Քննաշրջանների արդյունքներ

Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկ-ների թիվը	Առաջադի-մության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Իրավագիտություն					
1-ին	171	1	77	6	54
2-րդ	163	3	94	13	40
3-րդ	68	2	43	1	34
4-րդ	106	1	72	7	31
Ընդամենը	**508**	**7**	**286**	**27**	42
Մագիստրատուրա					
Իրավագիտություն					
1-ին	54	-	5	18	91
2-րդ	58	-	5	20	91
Ընդամենը	**112**	**-**	**10**	**38**	**91**

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադի-մության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Իրավագիտություն					
1-ին	189	2	73	12	60
2-րդ	174	3	82	16	51
3-րդ	75	2	37	4	48
Ընդամենը	**438**	**7**	**192**	**32**	55
Մագիստրատուրա					
Իրավագիտություն					
1-ին	**54**	**-**	**-**	**20**	**100**

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	*Ընդամենը՝ 265 (36), այդ թվում նախորդ տարիներից՝ 8*			
	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)		մագիստրատուրա	
	առկա	հեռակա	առկա	հեռակա
Իրավագիտություն	101 (9)	64 (3)	52 (24)	48

2013-2014 ուստարում հրատարակվել են

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցումների թեզիս
3	17	5	9	94	7

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ 7

ՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՈՒ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Վաղարշյան Արթուր Գրիշայի, իրավ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Մարտիրոսյան Հայկ Սամսոնի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Քոչարյան Սերգեյ Սևանի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Հովսեփյան Գևորգ Ենոքի, դոցենտ
4. Ալեքսանյան Ալվարդ Արարատի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Գևորգյան Վահե Վահանի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Կարապետյան Արշակ Արայիկի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Սիմոնյան Տարոն Վարդանի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Գևորգյան Հասմիկ Սոսի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Սումբատյան Անուշ Անդրանիկի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ժամանակաշրջանում ամբիոնը շարունակել է գիտական հետազոտությունները պետության և իրավունքի պատմության ու տեսության հիմնահարցերի վերաբերյալ: Տպագրվել են ինչպես մենագրական հետազոտություններ, այնպես էլ ուսումնամեթոդական գրականություն:

Ամբիոնի վարիչը «Տիգրան Մեծ» հրատարակչության հետ մասնակցել է հանրակրթական դպրոցի 9-րդ դասարանի «Հասարակագիտություն» դասագրքի համար հայտարարված մրցույթին և հաղթել, որի արդյունքում տպագրվել է ուսուցիչների համար նախատեսված ուսումնամեթոդական ձեռնարկը, և տպագրության ընթացքում է 9-րդ դասարանի «Հասարակագիտություն» դասագիրքը:

Ամբիոնն ակտիվ մասնակցություն է ունեցել հանրապետական և միջազգային գիտաժողովներին: Ա. Վաղարշյանը «Հայաստանի առաջին հանրապետության պետաիրավական համակարգի կառուցման և գործունեության հիմնախնդիրները» թեմայով գիտական զեկուցում է կարդացել ՀՀ ոստիկանության կրթահամալիրի կազմակերպած գիտաժողովում (Երևան, 2014թ., մայիսի 30):

Ամբիոնի դասախոս Տ. Սիմոնյանը 2013թ. սեպտեմբերի 6-ին Վանաձորում՝ «Հայ ուսանողները հանուն ազատության» կազմակերպության ամենամյա համաժողովում, հանդես է եկել դասախոսությամբ՝ «Ազատության հայեցակարգերը և զարգացող աշխարհ. փոփոխվող հարացույցեր» թեմայով, իսկ 2013թ. դեկտեմբերի 21-ին Միջազգային և համեմատական իրավունքի կենտրոնի կազմակերպած համաժողովում հանդես է եկել «Փակ սահմանների հիմնախնդիրը տնտեսական համագործակցության միջազգային իրավական համակարգերում» զեկույցով: Տ. Սիմոնյանը ՄԱԿ-ի զարգացման ծրագրի (UNDP) շրջանակում փորձագիտական աշխատանք է կատարել ՀՀ փաստաբանական պալատի հանրային պաշտպանի գրասենյակի զարգացման օրենսդրական կառուցակարգերի մշակման ուղղությամբ, ինչպես նաև նախապատրաստել է Միջազգային և համեմատական իրավունքի կենտրոնի և Կարմիր խաչի միջազգային կոմիտեի համատեղ կազմակերպած միջազգային մարդասիրական իրավունքի դատախաղ մրցույթը (2013թ., նոյեմբեր):

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	2	-	5	3	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Վաղարշյան Ա. Գ., Գալստյան Ն. Ա.,* Քաղաքացիական կրթություն. բացատրական բառարան, GIZ, «Միջազգային համագործակցության գերմանական ընկերություն», Երևան, 2013, 405 էջ:
2. *Օհանյան Վ. Ա.,* Իրավունքի աղբյուրների տեսագործնական հիմնախնդիրները, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 208 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Վաղարշյան Ա. Գ. (համահեղինակ),* Հասարակագիտություն 8-9-րդ դասարանների համար, (Ուսուցչի ձեռնարկ 8-9-րդ դասարանների համար), «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2013, 96 էջ:
2. *Վաղարշյան Ա. Գ.,* Հասարակագիտություն, 9-րդ դասարան, Թեմատիկ և կիսամյակային ամփոփիչ ստուգողական գրավոր աշխատանքներ, 1-ին և 2-րդ կիսամյակներ, Ա տարբերակ, «ԷՎ-ՎԱ» ՍՊԸ հրատ., Երևան, 2013, 28 էջ:
3. *Վաղարշյան Ա. Գ.,* Հասարակագիտություն, 9-րդ դասարան, Թեմատիկ և կիսամյակային ամփոփիչ ստուգողական գրավոր աշխատանքներ, 1-ին և 2-րդ կիսամյակներ, Բ տարբերակ, «ԷՎ-ՎԱ» ՍՊԸ հրատ., Երևան, 2013, 28 էջ:
4. *Վաղարշյան Ա. Գ.,* Հասարակագիտություն, 11-րդ դասարան, Թեմատիկ և կիսամյակային ամփոփիչ ստուգողական գրավոր աշխատանքներ, 1-ին և 2-րդ կիսամյակներ, Ա տարբերակ, «ԷՎ-ՎԱ» ՍՊԸ հրատ., Երևան, 2013, 40 էջ:
5. *Վաղարշյան Ա. Գ.,* Հասարակագիտություն, 11-րդ դասարան, Թեմատիկ և կիսամյակային ամփոփիչ ստուգողական գրավոր աշխատանքներ, 1-ին և 2-րդ կիսամյակներ, Բ տարբերակ, «ԷՎ-ՎԱ» ՍՊԸ հրատ., Երևան, 2013, 40 էջ:

Հոդված

1. *Սիմոնյան Տ. Վ., Գևորգյան Գ. Ա.,* Դատարանում երեխայի լսված լինելու իրավունքի օրենսդրական հիմնախնդիրները ՀՀ-ում, «Պետություն և իրավունք», թիվ 1 (63), Երևան, 2014, էջ 44-53:
2. *Սիմոնյան Տ. Վ., Թորոսյան Գ. Գ.,* Ձեռքբերման վաղեմություն՝ դատական պրակտիկան և զարգացման միտումները (ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի 187-րդ հոդվածի վերլուծություն), Քաղաքացիական իրավունքը դատավարության տեսանկյունից (հոդվածների ժողովածու), USAID, Երևան, 2013, էջ 8-24:
3. *Սիմոնյան Տ. Վ., Թորոսյան Գ. Գ.,* Սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության մասնակցի՝ ընկերության կառավարմանը մասնակցելու իրավունքը, ընկերությունից դուրս գալու կարգը և իրավակիրառական խնդիրները (ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի 99-րդ և 103-րդ հոդվածներ), Քաղաքացիական իրավունքը դատավարության տեսանկյունից (հոդվածների ժողովածու), USAID, Երևան, 2013, էջ 24-43:

ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Դանիելյան Գևորգ Բալաբեկի, իրավ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Այվազյան Նորիկ Անուշավանի, իրավ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Այվազյան Վարդան Նորիկի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Եղյան Ռաֆայել Հակոբի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Մուրադյան Սամվել Վիլիկի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Շաթիրյան Էդգար Էդուարդի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Մուղնեցյան Գնել Սամվելի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Հարությունյան Գագիկ Գարուշի, իրավ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Ենգոյան Հասմիկ Ալեքսանդրի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Մախմուդյան Ռուստամ Ջասմի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Մանասյան Անահիտ Արտյոմի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Ռաֆայելյան Վահե Վարուժանի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ղազարյան Անահիտ Արտեմի, ավագ լաբորանտ
2. Սարգսյան Մերի Մնացականի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Ամբիոնը համագործակցում է իրավագիտության հարցերով որոշակի փորձ ունեցող մի շարք հասարակական կազմակերպությունների հետ: Հատկապես հաջողված կարելի է համարել համագործակցությունը «Սահմանադրական իրավունքի կենտրոն» և «Քաղաքացիական հասարակություն» հասարակական կազմակերպությունների հետ: Բանակցություններ են տարվում և պայմանագրի կնքման փուլում է գտնվում ամբիոնի և «Սահմանադրական իրավունքի կենտրոնի» խորհրդի կողմից՝ ԵԱՀԿ երևանյան գրասենյակի միջև «Սահմանադրական դատարանի որոշումների ոչ պաշտոնական մեկնաբանությունն ու կատարման ընթացքը» թեմայով ծրագրի առնչությամբ նախաձեռնությունը: Ամբիոնից ծրագրի կատարման նպատակով տրվել է Ա. Մանասյանի թեկնածությունը: Ըստ պայմանագրի նախագծի՝ ծրագրի ղեկավարման աշխատանքներն իրականացվելու են ամբիոնի վարիչի կողմից: Ամբիոնի վարիչը 2013թ. հուլիսի 6-ից ընտրվել է «Հայ իրավաբանների միջազգային ասոցիացիայի» խորհրդի կողմից ստեղծված «Հայոց ցեղասպանության դատապարտման իրավական հիմքերը» թեմայով ծրագրի իրականացման հանձնախմբի համակարգող: Այդ հանձնախմբում քարտուղարի կարգավիճակով ընդգրկված է նաև ամբիոնի դասախոս Ա. Մինասյանը: Ամբիոնի անդամները մասնակցել և ելույթ են ունեցել հետևյալ 10 միջազգային և հանրապետական գիտաժողովներին ու սեմինարներին.

1. «Իրավունքի գերակայության սկզբունքի երաշխավորումը, ապահովումն ու իրացումը սահմանադրական լուծումներով, մարդու և քաղաքացու հիմնական իրավունքներին և ազատություններին առնչվող սահմանադրական լուծումները» (Երևան, 2014թ., մայիսի 20), զեկույց:
2. Բոսնիա և Հերցեգովինայում սահմանադրական արդարադատության 50-ամյակին նվիրված միջազգային խորհրդաժողով (Սարաևո, Բոսնիա և Հերցեգովինա, 2014թ., մարտի 26-28), զեկույց:
3. «Կառավարության կողմից օրենսդրական նախաձեռնության իրավունքի իրագործման առանձնահատկությունները և կատարելագործման ուղիները Հայաստանի Հանրապետությունում» միջբուհական գիտաժողով՝ նվիրված ՀՀ Պետական կառավարման ակադեմիայի հիմնադրման 20-ամյակին (Երևան, 2014թ., մարտի 27-28), զեկույց:
4. Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրական դատարան Ավստրիայի Սահմանադրական դատարանի պատվիրակության պաշտոնական այցի շրջանակում կազմակերպված սեմինարներ (Երևան, 2013թ., նոյեմբերի 6-7), զեկույց:

5. «Սահմանադրական դատարանի որոշումների կատարումը և դրանց ազդեցությունը իրավական համակարգի զարգացման համար» խորագրով միջազգային խորհրդաժողով (Վիլնյուս, Լիտվայի Հանրապետություն, 2013թ., նոյեմբերի 27), զեկույց:

6. «Սահմանադրությունը՝ որպես բելառուսական պետության և հասարակության հիմնական օրենք (ընդունման 20-ամյակին ընդառաջ)» խորագրով միջազգային խորհրդաժողով (Մինսկ, Բելառուսի Հանրապետություն, 2014թ., մարտի 11-12), զեկույց:

7. «Ընտրական օրենսդրության արդի հիմնահարցերը և զարգացման հեռանկարները Հայաստանի Հանրապետությունում» թեմայով կլոր սեղան-քննարկում (Երևան, 2013թ., նոյեմբերի 19), զեկույց:

8. «Կանանց մասնակցությունը կուսակցության գործունեությանը և դրա իրավական կարգավորումը» (Աղվերան, 2013թ., 27-29 սեպտեմբերի), զեկույց:

9. ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի ասպիրանտների և հայցորդների տարեկան գիտական նստաշրջան (Երևան, ԵՊՀ, 2013թ., դեկտեմբերի 9-10), 4 զեկույց:

10. Լատվիայի Հանրապետության սահմանադրական դատարանի «Ժողովրդավարություն՝ իրավունքի միջոցով» եվրոպական հանձնաժողովի (Վենետիկի հանձնաժողով) հետ համատեղ կազմակերպած միջազգային խորհրդաժողով: Սահմանդրական դատարանի իրավասությունը. սահմանափակումներ և ընդլայնման հնարավորություններ (2013թ., սեպտեմբերի 26-27), զեկույց:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցումների թեզիս
-	4	1	-	21	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Մանասյան Ս. Ս.,* Սահմանադրական դատարանի որոշումների տեղը ՀՀ իրավական համակարգում և դրանց դերը Սահմանադրության կայունության ապահովման գործում, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, 248 էջ:
2. *Շաթիրյան Է. Է., Մանասյան Ս. Ս., Հովհաննիսյան Ս. Ս.,* Ընտրական օրենսդրության արդի հիմնահարցերը և զարգացման հեռանկարները Հայաստանի Հանրապետությունում, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2013, 208 էջ:
3. *Манасян А. А., Шатирян Э. Э., Оганесян А.,* Актуальные проблемы избирательного законодательства Республики Армения и перспективы развития, изд-во “Зангак”, Ереван, 2013, 240 с.
4. *Harutyunyan G. G.,* New Millennium Constitutionalism: Paradigms of Reality and Challenges. Published on the Initiative and with a Foreword of Dr. G. G. Harutyunyan, Njar, Yerevan, 2013, 526 p.

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Այվազյան Վ. Ն.,* Մարդու իրավունքներ, ուսումնական ձեռնարկ, երրորդ լրամշակված հրատարակություն, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 560 էջ:

Հոդված

1. *Դանիելյան Գ. Բ.,* Հասարակության ներքին հակասությունների սահմանադրաիրավական արտացոլումը, «Բանբեր Երևանի համալսարանի. իրավագիտություն», թիվ 1 (142), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 3-12:
2. *Եղյան Ռ. Հ.,* Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ օրենսդրության բարեփոխումների հիմնահարցերը, «Պետություն և իրավունք», թիվ 1 (63), Երևան, 2014, էջ 6-15:
3. *Շաթիրյան Է. Է.,* Արտասահմանում բնակվող ՀՀ քաղաքացիների ակտիվ ընտրական իրավունքի իրացման հետ կապված որոշ հիմնահարցեր, «ԼՂՀ դատական իշխանություն», 3 (11), Ստեփանակերտ, 2013, էջ 18-26:
4. *Շաթիրյան Է. Է.,* Անձի պատվի, արժանապատվության և գործարար համբավի իրավական պաշտպանության որոշ կառուցակարգերի կատարելագործման հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում, «ԼՂՀ դատական իշխանություն», թիվ 1 (03), Ստեփանակերտ, 2014, էջ 17-26:
5. *Սարգսյան Մ. Մ.,* Գործադիր իշխանության մարմինների ձևավորման և գործունեության նկատմամբ ՀՀ Նախագահի ներգործության սահմանադրական որոշ կառուցակարգերի բարելավման ուղղությունները, ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի ասպիրանտների և հայցորդների 2013թ. նստաշրջանի նյութերի ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, էջ 23-34:
6. *Սարգսյան Մ. Մ.,* Կառավարության կազմավորման հարցում ՀՀ Նախագահի ներգործության սահմանադրական կառուցակարգերի բարելավման ուղղությունները, «Պետություն և իրավունք», թիվ 1 (63), Երևան, 2014, էջ 23-33:
7. *Բաղալյան Ս. Ս.,* Օրինագծերի գիտական-իրավական փորձաքննության նշանակությունն օրենքների որակի ապահովման գործում, «Կանթեղ», թիվ 1 (58), Երևան, 2014, էջ 184-192:
8. *Բաղալյան Ս. Ս.,* Օրենսդրական նախաձեռնության իրավունքի իրագործման ձևերի հիմնախնդիրը, «Պետություն և իրավունք», թիվ 1 (63), Երևան, 2014, էջ 16-22:
9. *Բաղալյան Ս. Ս.,* Օրենսդրական նախաձեռնությունը՝ որպես սուբյեկտիվ իրավունք, Հայ գրատպության 500-ամյակին և ԵՊՀ ՈՒԳԸ հիմնադրման 65-ամյակին նվիրված միջազգային գիտաժողովի հոդվածների ծողովածու, հատոր 3, Հասարակական գիտություններ, Իրավագիտություն, Ժուռնալիստիկա, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 172-177:
10. *Բաղալյան Ս. Ս.,* Ժողովրդական նախաձեռնության՝ որպես անմիջական ժողովրդավարության ինստիտուտի կայացման արդի հիմնահարցերը, ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի ասպիրանտների և հայցորդների 2013թ. նստաշրջանի նյութերի ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, էջ 7-13:
11. *Բաղալյան Ս. Ս.,* Օրենսդրական նախաձեռնության իրավունքի իրականացումն օրենսդրական առաջարկության ներկայացման միջոցով, «ԼՂՀ դատական իշխանություն», թիվ 3 (11), Ստեփանակերտ, 2013, էջ 37-43:
12. *Մանասյան Ա. Ա.,* Պասիվ ընտրական իրավունքի ցենզերին առնչվող որոշ հիմնախնդիրներ. թեկնածուների բնակության ու քաղաքացիության ցենզին առնչվող ՀՀ իրավակարգավորումներն ու դրանց զարգացման հեռանկարները, «ԼՂՀ դատական իշխանություն», թիվ 1 (03), Ստեփանակերտ, 2014, էջ 14-16:
13. *Մանասյան Ա. Ա.,* Սահմանադրության կայունությունը և դրա իրավական բնույթը, «ԼՂՀ դատական իշխանություն», թիվ 2 (10), Ստեփանակերտ, 2013, էջ 44-54:
14. *Մանասյան Ա. Ա.,* Որոշ նկատառումներ ՀՀ Սահմանադրական դատարանի իրավական դիրքորոշումների պարտադիր բնույթի վերաբերյալ, «ԼՂՀ դատական իշխանություն», թիվ 3 (11), Ստեփանակերտ, 2013, էջ 27-36:
15. *Арутюнян Г. Г.,* Конституционные гарантии дееспособности и функциональной независимости конституционной юстиции, Из материалов Международной конференции “Компетенция конституционного суда: границы и возможности расширения”, Международный вестник

"Конституционное правосудие", N 4, Рига, 2013, с. 7-15.
16. *Арутюнян Г. Г.,* Место и роль верховенства права в социальном поведении человека и гражданина, Международный альманах "Конституционное правосудие в новом тысячелетии", "Нжар", Ереван, 2013, с. 29-35.
17. *Арутюнян Г. Г.,* Роль конституционного суда в конституционализации социального поведения человека и власти в правовом государстве, Вопросы защиты прав человека и гражданина органами конституционной юрисдикции в современных условиях, материалы Международной конференции, К. Логос, Ялта, 2013, с. 40-47.
18. *Манасян А. А.,* О монографии Правосудие в современном мире, Critique, Конституционное правосудие (Вестник Конференции органов конституционного контроля стран новой демократии), N 3 (61), Ереван, 2013, с. 116-118.
19. *Айвазян В. Н.,* Концептуальные аспекты конституционно-правового регулирования интеграционных процессах в рамках национальных союзных образований в стратегического партнерства, "Юридические записки", Научно-практический юридический журнал, N 2, Украина, 2014, с. 49-57.
20. *Манасян А. А.,* Стабильность Конституции как важнейшая предпосылка укрепления конституционализма в современных государствах, Сравнительное конституционное обозрение, N 5 (96), издается Институтом права и публичной политики, Москва, 2013, с. 21-31.
21. *Манасян А. А.,* Место решений Конституционного Суда в правовой системе Республики Армения, Studia Politologiczne (Политологические исследования), N 32, издается Институтом политических наук Варшавского университета, Варшава, 2014, с. 177-189.

ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Ավետիսյան Վահրամ Դավիթի, իրավ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Բարսեղյան Տարիել Կարապետի, իրավ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր, ամբիոնի պատվավոր վարիչ
2. Հայկյանց Արմեն Մերուժանի, իրավ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Բեքմեզյան Գրիգոր Հովհաննեսի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Դավթյան Տաթևիկ Արթուրի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Հովհաննիսյան Արփինե Աշոտի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Սերոբյան Դավիթ Մարատի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Մելիքջանյան Լիպարիտ Ռոբերտի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Թավադյան Արսեն Աշոտի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Կարապետյան Նորա Արայիկի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
2. Ֆարմանյան Սիմոն Տիգրանի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Հակոբյան Հռիփսիմե Առուշանի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ժամանակաշրջանում ամբիոնում գիտահետազոտական աշխատանքներ են իրականացվել քաղաքացիական, կորպորատիվ, միջազգային մասնավոր և ընտանեկան իրավունքների արդի հիմնահարցերի ուսումնասիրության ուղղությամբ: Կազմվել և վերահրատարակվել են ուսումնամեթոդական նյութեր, շարունակվել են հիմնական և մասնագիտական դասընթացների նոր ծրագրերի կազմման ու արդիականացման աշխատանքները:

Ամբիոնում դասավանդվող դասընթացներին վերաբերող նյութերը տեղադրվել են համացանցում, ինչն ուսանողի համար առավել դյուրին է դարձնում դասավանդվող նյութին ծանոթանալու, դասախոսների հետ հետադարձ կապի ապահովման հնարավորությունը: Ամբիոնը լուրջ ուշադրություն է դարձրել ուսանողական գիտական ընկերության շրջանակում ուսանողների հետ տարվող աշխատանքներին, կազմակերպվել են քննարկումներ, ուսանողական գիտաժողովներ, որտեղ քննարկված զեկուցումները հրատարակվել են առանձին ժողովածուում:

Ամբիոնի դասախոսները և ասպիրանտներն ակտիվ մասնակցություն են ցուցաբերել կլինիկայի աշխատանքներին:

Ամբիոնի աշխատանքային ծրագրում հատուկ տեղ է զբաղեցրել գիտամանկավարժական կադրերի պատրաստումը: Ամբիոնում լսվել են ասպիրանտների ու հայցորդների հաշվետվությունները, քննարկվել և տպագրության են երաշխավորվել նրանց գիտական հոդվածները, կազմակերպվել են ատենախոսությունների նախնական պաշտպանություններ:

2013-2014 ուստարում ամբիոնի վարիչ Վահրամ Ավետիսյանը «Կորպորատիվ իրավահարաբերությունների արդի հիմնահարցերը Հայաստանի Հանրապետությունում (տնտեսական ընկերությունների օրինակով)» թեմայով պաշտպանել է դոկտորական ատենախոսություն, ամբիոնի 2 ասպիրանտներ պաշտպանել են թեկնածուական ատենախոսություն:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
2	3	-	1	15	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Դասագիրք

1. *Բարսեղյան Տ. Կ., ՀՀ* Քաղաքացիական իրավունք, 4-րդ հրատարակություն, «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2014, 560 էջ:
2. *Հայկյանց Ա. Մ.,* Միջազգային մասնավոր իրավունք, 2-րդ հրատարակություն, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, 552 էջ:

Մենագրություն

1. *Ավետիսյան Վ. Դ.,* Կորպորատիվ իրավահարաբերությունների արդի հիմնահարցերը Հայաստանի Հանրապետությունում (տնտեսական ընկերությունների օրինակով), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, 400 էջ:
2. *Կարապետյան Ն. Ա.,* Սեփականության անձեռնմխելիություն. ներպետական կարգավորումներից մինչև Եվրոպական դատարան, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 256 էջ:
3. *Հովհաննիսյան Ա. Ա., Մանասյան Ա. Ա., Շաթիրյան Է. Է.,* Ընտրական օրենսդրության արդի հիմնահարցերը և զարգացման հեռանկարները Հայաստանի Հանրապետությունում, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2013, 208 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Բեքմեզյան Գ. Հ., Մերբոյան Դ. Մ., Մելիքջանյան Լ. Ռ., Մեղրյան Ս. Գ.,* Քաղաքացիական իրավունք (գործնական պարապմունքների ձեռնարկ), Երկրորդ մաս (2-րդ հրատարակություն՝ փոփոխություններով և լրացումներով), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, 154 էջ:

Հոդված

1. *Ավետիսյան Վ. Դ.,* Կորպորացիայի լուծարման կապակցությամբ առաջացող կորպորատիվ իրավահարաբերությունների առանձնահատկությունները, «Օրինականություն», N 79, Երևան, 2013, էջ 26-36:
2. *Ավետիսյան Վ. Դ.,* Կորպորատիվ կառավարման ընդհանուր բնութագիրը, «Բանբեր Երևանի համալսարանի. իրավագիտություն», 141.3, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 3-16:
3. *Ավետիսյան Վ. Դ.,* Կորպորացիայի հիմնադրման կապակցությամբ առաջացող կորպորատիվ իրավահարաբերությունների առանձնահատկությունները, «Բանբեր Երևանի համալսարանի. իրավագիտություն», N 140.3, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 3-14:
4. *Ավետիսյան Վ. Դ.,* Կորպորատիվ տիպի իրավաբանական անձինք, «Դատական իշխանություն», թիվ 7 (168), Երևան, 2013, էջ 54-65:
5. *Ավետիսյան Վ. Դ.,* Հայաստանի Հանրապետության կորպորատիվ իրավունքի որոշ հիմնահարցեր, «Դատական իշխանություն», թիվ 6 (167), Երևան, 2013, էջ 56-71:
6. *Ավետիսյան Վ. Դ.,* Հսկող և հսկվող կորպորացիաները և դրանց էությունը, «Դատական իշխանություն», թիվ 8 (169), Երևան, 2013, էջ 38-44:
7. *Մերոբյան Դ. Մ.,* Պայմանագրային կարգապահության հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում, «Դատական իշխանություն», N 3, Երևան, 2014, էջ 2-14:
8. *Թավադյան Ա. Ա.,* Տնտեսական մրցակցության իրավական կարգավորման անհրաժեշտությունը և նպատակը, «Դատական իշխանություն», թիվ 7/168, Երևան, 2013, էջ 42-47:
9. *Թավադյան Ա. Ա.,* Ապրանքային շուկայի հասկացությունը և մասնակիցները, Հայ գրատպության 500-ամյակին և ԵՊՀ ՈՒԳԸ հիմնադրման 65-ամյակին նվիրված միջազգային գիտաժողովի նյութեր, հատոր 3, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 63-67:
10. *Թավադյան Ա. Ա.,* Հակամրցակցային համաձայնությունը որպես անվավեր գործարք, ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի ասպիրանտների և հայցորդների 2013թ. նստաշրջանի նյութերի ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 63-70:
11. *Թավադյան Ա. Ա.,* Հակամրցակցային համաձայնությունների դրսևորման ձևերը, «Պետություն և իրավունք», թիվ 2-3/60-61, Երևան, 2013, էջ 76-86:

12. *Թավադյան Ս. Ա.,* Հակամրցակցային համաձայնությունների թույլատրելիության վերաբերյալ ԵՄ և ԱՄՆ իրավական համակարգերում ձևավորված որոշ չափանիշների կիրառության նպատակահարմարությունը ՀՀ-ում, «Պետություն և իրավունք», թիվ 1/63, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 124-132:
13. *Թավադյան Ս. Ա.,* Հակամրցակցային համաձայնությունների տեսակները, «Դատական իշխանություն», թիվ 6/180, Երևան, 2014, էջ 42-45:
14. *Аветисян В. Д.,* Актуальные проблемы корпоративных правоотношений в Республике Армения, Современные проблемы совершенствования правового регулирования: национальные и международные правовые аспекты, Сборник материалов международной научно-практической конференции, посвященной 80-летию создания юридического факультета Ереванского государственного университета, изд. “Тигран Мец”, Ереван-Дилижан, 2013, с. 24-32.
15. *Аветисян В. Д.,* Реорганизация корпорации и особенности ее осуществления в Республике Армения, Вестник Российской правовой академии Министерства юстиции РФ, N 3, Москва, 2013, с. 41-46.

ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Մեղրյան Սերգեյ Գուրգենի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Իսկոյան Աիդա Բագրատի, իրավ. գիտ. թեկնածու, պրոֆեսոր
2. Հովհաննիսյան Վահե Վաղինակի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Պետրոսյան Գևորգ Վոլոդյայի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Խաչատրյան Պերճ Ժորայի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Նիկողոսյան Արսեն Սերժիկի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Դանիելյան Արմեն Սերյոժայի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Թադևոսյան Պավել Դավիթի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Մարկոսյան Տիգրան Արթուրի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Մովսիսյան Գոռ Սամվելի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Վարդազարյան Տիրայր Յուրիկի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Գեղամյան Օլիմպիա Մարտինի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դասախոս
8. Եսայան Վարդուշ Գևորգի, դասախոս
9. Հախվերդյան Հեղինե Սոկրատի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ռաֆայելյան Աշխեն Սինանի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ժամանակաշրջանում ամբիոնում կատարվել են գիտահետազոտական աշխատանքներ քաղաքացիական դատավարության, վարչական դատավարության, աշխատանքային, էկոլոգիական, հողային և մաքսային իրավունքների արդիական հիմնախնդիրների հետազոտման ուղղությամբ:

Հաշվետու տարում աշխատանքներ են կատարվել ամբիոնի կողմից սպասարկվող ընդհանուր և հատուկ դասընթացների համար ուսումնական և ուսումնամեթոդական նյութերի ստեղծման ուղղությամբ:

Ամբիոնի աշխատանքային ծրագրերում հատուկ տեղ է զբաղեցնում գիտամանկավարժական կադրերի պատրաստումը: Ամբիոնն ունի 8 ասպիրանտ և 7 հայցորդ: Հաշվետու ժամանակաշրջանում ամբիոնում քննարկվել են նրանց գիտական հաղորդումները, ինչպես նաև քննարկվել և տպագրության են երաշխավորվել մի շարք գիտական հոդվածներ:

2013-2014 ուստարում ամբիոնի ասպիրանտ Պ. Դ. Թադևոսյանը պաշտպանել է «Օտարերկրյա դատարանների քաղաքացիական գործերով կայացրած դատական ակտերի ճանաչումը և կատարումը Հայաստանի Հանրապետությունում» թեմայով թեկնածուական ատենախոսություն, որի համար նրան շնորհվել է իրավաբանական գիտությունների թեկնածուի գիտական աստիճան: Պաշտպանության են երաշխավորվել Վ. Վ. Հովհաննիսյանի՝ «Վերաքննության կարգով դատական ակտերի վերանայման հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական դատավարությունում» վերտառությամբ դոկտորական ատենախոսությունը, ինչպես նաև Ա. Ղարսլյանի՝ «Գործը դատաքննության նախապատրաստելը որպես քաղաքացիական դատավարության փուլ» թեմայով և Վ. Եսայանի՝ «Տնօրինչականության սկզբունքը և տնօրինչական գործողությունները քաղաքացիական դատավարությունում» թեմայով թեկնածուական ատենախոսությունները:

Ամբիոնի դասախոսները մասնակցություն են ցուցաբերել օրենսդրության պրոպագանդմանը, մասնակցել են համալսարանից դուրս կազմակերպված սեմինարներին, կոնֆերանսներին, դասախոսություններին: Ամբիոնի աշխատանքների կարևոր մասն է կազմել անդամների մասնակցությունն օրենսդրական նախագծերի քննարկմանը և առաջարկությունների ու եզրակացությունների ներկայացմանը:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
1	2	-	1	16	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Դասագիրք

1. *Պետրոսյան Գ. Վ.,* Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքային իրավունք, Հատուկ մաս, «Հայրապետ» հրատ., Երևան, 2014, 720 էջ:

Մենագրություն

1. *Մարկոսյան Տ. Ա.,* Նոր երևան եկած հանգամանքներով դատական ակտերի վերանայման վարույթը

քաղաքացիական դատավարությունում, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 208 էջ:

2. *Թադևոսյան Պ. Դ.,* Օտարերկրյա դատարանների քաղաքացիական գործերով կայացրած դատական ակտերի ճանաչումը և կատարումը Հայաստանի Հանրապետությունում, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 224 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Իսկոյան Ա. Բ., Խաչատրյան Պ. Ս.,* Հայաստանի Հանրապետության հողային իրավունք. իրավական ակտերի ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 588 էջ:

Հոդված

1. *Հովհաննիսյան Վ. Վ.,* Տնօրինչականության սկզբունքի գործառության քաղաքացիադատավարական առանձնահատկությունները դատական ակտերի վերաքննության փուլում, «Բանբեր Երևանի համալսարանի», թիվ 140.3, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 15-25:
2. *Հովհաննիսյան Վ. Վ.,* Վերաքննիչ դատարանի ակտերին ներկայացվող էական պահանջների տարանջատման հիմնախնդիրները քաղաքացիական դատավարությունում, «Դատական իշխանություն», թիվ 4/165, Երևան, 2013, էջ 26-34:
3. *Հովհաննիսյան Վ. Վ.,* Վերաքննիչ դատարանի ակտերին ներկայացվող որոշակիության, անպայմանականության, լրիվության և նպատակահարմարության պահանջների տարանջատման անհրաժեշտությունը քաղաքացիական դատավարությունում, «Դատական իշխանություն», թիվ 6/167, Երևան, 2013, էջ 72-78:
4. *Մարկոսյան Տ. Ա.,* Նոր երևան եկած հանգամանքներով դատական ակտերի վերանայման վարույթի հարուցումը քաղաքացիական դատավարությունում, «Բանբեր Երևանի համալսարանի», թիվ 140.3, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 25-38:
5. *Մարկոսյան Տ. Ա.,* Կեղծված ապացույցները և ակնհայտ սխալ թարգմանությունը որպես օրինական ուժի մեջ մտած դատական ակտերը նոր երևան եկած հանգամանքներով վերանայելու հիմք քաղաքացիական դատավարությունում, «Պետություն և իրավունք», թիվ 4 (62), Երևան, 2013, էջ 44-49:
6. *Եսայան Վ. Գ.,* Քաղաքացիական դատավարությունում հայցից հրաժարվելու տնօրինչական գործողության նկատմամբ դատական հսկողության հիմնախնդիրները, ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի ասպիրանտների և հայցորդների 2013թ. նստաշրջանի նյութերի ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 124-137:
7. *Եսայան Վ. Գ.,* Հայցի ընդունումը տնօրինչական գործողությունների համակարգում, «Պետություն և իրավունք», թիվ 4 (62), Երևան, 2013, էջ 65-74:
8. *Եսայան Վ. Գ.,* Հաշտության համաձայնությունը քաղաքացիական դատավարությունում, «Դատական իշխանություն», թիվ 3/177, Երևան, 2014, էջ 14-24:
9. *Ղարսյան Ա. Ռ.,* Նախնական դատական նիստի հասկացության տեսական հիմնախնդիրները և իրավական կարգավորման առանձնահատկությունները ՀՀ քաղաքացիական դատավարությունում, «Պետություն և իրավունք», թիվ 4 (62), Երևան, 2013, էջ 59-64:
10. *Ղարսյան Ա. Ռ.,* Քաղաքացիական գործի վարույթի ավարտը գործը դատաքննության նախապատրաստելու փուլում, ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի ասպիրանտների և հայցորդների 2013թ. նստաշրջանի նյութերի ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 181-191:
11. *Ղարսյան Ա. Ռ.,* Դատական ակտը վերաքննության կարգով վերանայելուն նախապատրաստելու հիմնախնդիրները ՀՀ քաղաքացիական դատավարությունում, «Արդարադատություն», 3 /22/, Երևան, 2013, էջ 53-60:

12. *Ղարսյան Ա. Ռ.,* Գործը դատաքննության նախապատրաստելու փուլի վերականգնման նախադրյալները ՀՀ քաղաքացիական դատավարությունում, «Դատական իշխանություն», թիվ 8/169, Երևան, 2013, էջ 45-53:
13. *Դալլաքյան Վ. Կ.,* Հայաստանի Հանրապետությունից դրամական միջոցների բռնագանձման հիմնախնդիրները, ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի ասպիրանտների և հայցորդների 2013թ. նստաշրջանի նյութերի ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 137-156:
14. *Դալլաքյան Վ. Կ.,* Դատական ակտի հարկադիր կատարման շրջանակներում պարտապանի գույքի վրա բռնագանձում տարածելու նյութաիրավական հիմքերը, «Կանթեղ», թիվ 1 /58/, Երևան, 2014, էջ 203-210:
15. *Դալլաքյան Վ. Կ.,* Կատարողական վարույթում արգելադրված գույքի իրացման որոշ հարցեր, «Պետություն և իրավունք», թիվ 1 /63/, Երևան, 2014, էջ 114-123:
16. *Գրիգորյան Վ. Հ.,* Հայաստանի Հանրապետության վերաքննիչ քաղաքացիական դատարանի կողմից ընդհանուր իրավասության դատարանի վճիռը բեկանելու և փոփոխելու դեպքում կայացվող որոշման բնույթը և դրա բողոքարկման հետ կապված հիմնախնդիրները, ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի ասպիրանտների և հայցորդների 2013թ. նստաշրջանի նյութերի ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 156-181:

ՔՐԵԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Գաբուզյան Արա Հարությունի, իրավ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Խաչիկյան Հարություն Մարտինի, իրավ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Առաքելյան Սերգեյ Վահանի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Մարգարյան Աննա Ռազմիկի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Սիմոնյան Տիգրան Վիգենի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Համատեղողներ

1. Գահնապետյան Արամ Պետրոսի, բժշկ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
2. Հովհաննիսյան Արման Համլետի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Վարդապետյան Աննա Կարենի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Օսիկյան Արթուր Հակոբի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Տեր-Գևորգյան Վարազդատ Մարատի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դասախոս
6. Ասատրյան Աննա Էդուարդի, դասախոս
7. Թադևոսյան Սեդրակ Զոհրաբի, դասախոս
8. Մարուքյան Լիանա Էդիկի, դասախոս
9. Պետրոսյան Աշոտ Հենրիկի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ասատրյան Աննա Էդուարդի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքներն ուղղված են եղել ՀՀ քրեական նոր օրենսգրքի հայեցակարգի մշակմանը: Այդ կապակցությամբ ուսումնասիրություններ են իրականացվել պատժի համակարգի, դրա արդյունավետության, ազատազրկմանը այլընտրանք համարվող պատժատեսակների և քրեական իրավունքի այլ ոլորտներում: Մշակվել է ՀՀ քրեական նոր օրենսգրքի հայեցակարգը, որը ներկայումս քննարկվում է իրավապահ մարմինների և այլ շահագրգիռ կազմակերպությունների կողմից:

Շարունակվել են ՀՀ-ում բռնությամբ կատարվող հանցագործությունների, բնակչության վիկտիմիզացիայի և հանցավորության վիկտիմոլոգիական գործոնների բացահայտմանն ու հանցավորության վիկտիմոլոգիական կանխման միջոցառումների մշակմանն ուղղված հետազոտությունները: Այս ամենից զատ՝ շարունակվել են հետազոտությունները անչափահասների հանցավորության և դրա առանձին տեսակների զարգացման միտումների, ինչպես նաև անչափահասների հանցավորության նկատմամբ վերահսկողության ու պատժողական քաղաքականության արդյունավետության բացահայտման ուղղությամբ:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	1	1	-	10	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Аракелян С. В.,* Преступное насилие, Изд-во ЕГУ, Ереван, 2013, 304 с..

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Մարգարյան Ա. Ռ., Վարդապետյան Ա. Կ. և ուրիշներ,* ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի որոշումների գիտագործնական մեկնաբանություններ, հ. 2, «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2013, 408 էջ:

Հոդված

1. *Ասատրյան Ա. Է.,* Հանցավոր ենթամշակույթի ազդեցությունը պենիտենցիար հանցավորության վրա, «Բանբեր Երևանի համալսարանի», թիվ 141.3, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 42-55:
2. *Ասատրյան Ա. Է.,* Պենիտենցիար հանցավորությանը նպաստող գործոնները, «Բանբեր Երևանի համալսարանի», թիվ 1, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 67-78:
3. *Գաբուզյան Ա. Հ.,* Հայաստանի Հանրապետությունում կրիմինալ վիկտիմիզացիայի հարցի շուրջ,

«Բանբեր Երևանի համալսարանի», թիվ 140.3, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 50-61:

4. *Մարության Լ. Է.,* Աշխատանքը և ուսումը որպես անչափահաս դատապարտյալների վերասոցիալականացման լավագույն միջոց, «Բանբեր Երևանի համալսարանի», թիվ 140.3, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 62-66:
5. *Սիմոնյան Տ. Վ.,* Молодежная женская преступность в РА, «Բանբեր Երևանի համալսարանի», թիվ 1, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 62-66:
6. *Аракелян С. В.,* Истоки и особенности детерминации насильственного преступного поведения в РА, Вестник ЕГУ, “Правоведение” 141.3, Ереван, 2013, с. 17-33.
7. *Аракелян С. В.,* К вопросу о личности потерпевшего от насильственного преступления в РА, “Юрист юга России и Закавказья”, Ростов-на-Дону, 2013, с. 18.
8. *Аракелян С. В.,* Характеристика насильственной преступности в РА”, “Современные проблемы совершенствования правового регулирования: нацинальные и международные аспекты”, Сборник материалов международной научно-практической конференции, посвященной 80-летию создания юридического факультета ЕГУ, “Тигран Мец”, Ереван, 2013, с. 176-196.
9. *Аракелян С. В.,* Общесоциальные причины насильственной преступности в РА, “Общество и право”, N 1, Краснодарский университет МВД РФ, 2014, с. 117-121.
10. *Аракелян С. В.,* Социально-экономические причины насильственной преступности в РА”, “Право и экономика”, N 3, Институт законодательства и сравнительного правоведения при правительстве РФ, Российский Союз промышленников и предпринимателей, Издание Международного союза юристов, Москва, 2014, с. 60-64.

ՔՐԵԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԿՐԻՄԻՆԱԼԻՍՏԻԿԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Դիլբանդյան Սամվել Աղվանի, իրավ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Օհանյան Լևոն Պարգևի, իրավ. գիտ. թեկնածու, պրոֆեսոր
2. Ենգիբարյան Վահե Գուրգենի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Հարությունյան Արմեն Ռազմիկի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Ղուկասյան Հրայր Հովհաննեսի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Համատեղողներ

1. Ղազինյան Գագիկ Սերգեյի, ՀՀ ԳԱԱ թղթ. անդամ, իրավ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Թաթոյան Արման Հակոբի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Հարությունյան Արմեն Ռազմիկի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Ղուկասյան Հրայր Հովհաննեսի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Մելիքյան Ռուբեն Նորայրի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Չախոյան Արթուր Սամվելի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Խաչատուրյան Դավիթ Միհերի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Սուջյան Տաթևիկ Հովհաննեսի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Հովհաննիսյան Իրինա Ասքանազի, ուսումն. լաբորատորիայի վարիչ
2. Աղաբաբյան Նելլի Խաչատուրի, ավագ լաբորանտ
3. Ավագյան Էմմա Ղևոնդի, ավագ լաբորանտ
4. Վարդանյան Աստղիկ Արտյոմի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

2013-2014 ուստարում ամբիոնում մեծ ուշադրություն է դարձվել ուսումնական ծրագրերի փոփոխմանը՝ մասնավորապես դրանց տալով պրակտիկ ուղղվածություն, ինչպես նաև աշխատանքների կազմակերպմանը, մեթոդական և գիտահետազոտական աշխատանքների կատարմանը:

Կատարվել են զգալի աշխատանքներ՝ կապված ուսումնական և ուսումնամեթոդական ձեռնարկների հրատարակման և վերահրատարակման հետ:

Ամբիոնի առարկաների դասավանդման արդյունավետությունը բարձրացնելու նպատակով զգալի աշխատանքներ են կատարվել ինչպես ուսումնական ձեռնարկներում, այնպես էլ դասագրքերում՝ ՀՀ Սահմանադրական դատարանի որոշումները, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի և Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի նախադեպային որոշումները մտցնելու ուղղությամբ: Ֆակուլտետի հեռակա զարգացման ծրագրային խնդիրներով պայմանավորված՝ ամբողջությամբ վերանայվել է մագիստրոսական և ավարտական աշխատանքների թեմատիկան՝ դրանց տալով առավելագույնս պրակտիկ ուղղվածություն:

Ամբիոնում քննարկվել և հրատարակվել են հինգ մենագրություն, երկու ուսումնական ձեռնարկ, երկու ուսումնամեթոդական ձեռնարկ և 18 գիտական հոդված, 5 զեկուցումների թեզիս: Մեծ ուշադրություն է դարձվել նաև ուսումնական դատախաղերի և ՈՒԳԸ աշխատանքների կազմակերպմանը և պաշտպանությանը:

Ամբիոնը կազմակերպել է ուսանողների հանդիպում դատական համակարգի և իրավապահպան մարմինների աշխատակիցների հետ, ինչպես նաև վերջիններս քրեական դատավարության վիճահարույց հարցերի վերաբերյալ կարդացել են դասախոսություններ: Ամբիոնը մասնակցում է ՀՀ Սահմանադրական բարեփոխումների գործընթացին, մասնավորապես ներկայացվել է դատական իշխանության բարեփոխումների հայեցակարգային նախագիծ: Ամբիոնը ակտիվորեն մասնակցում է նաև քրեական դատավարության նոր օրենսգրքի նախագծի մշակման աշխատանքներին: Այդ կապակցությամբ կազմակերպվել են մի քանի գիտական կոնֆերանսներ և հանդիպումներ արտասահմանյան մասնագետների հետ:

Ամբիոնի աշխատակիցները մասնակցել են մի շարք միջազգային գիտաժողովների և հանդես եկել զեկույցներով, մասնավորապես.

1. *Ղազինյան Գ. Ս.,* «Հայաստանի իրավական համակարգը և իրավունքի աղբյուրները 4-9-րդ դարերում», «Հայագիտական միջազգային երկրորդ համաժողով. հայագիտությունը և արդի ժամանակաշրջանի մարտահրավերները» (Երևան, 2013թ.):

2. *Ղազինյան Գ. Ս.,* «Необходимость внедрения в образовательные стандарти элементов антикоррупционного образования» զեկուցմամբ, «Կոռուպցիայի դեմ պայքարը. օրենսդրական բարեփոխումներ» խորագրով գիտաժողով, Մոսկվա:

3. *Ենգիբարյան Վ. Գ.,* «ՀՀ դատական համակարգի հիմնախնդիրները, կատարելագործման հեռանկարները» զեկուցմամբ, Դատավորների եվրոպական համաժողով (Մալթա, 2014թ., մայիս 13-15):

4. *Ենգիբարյան Վ. Գ.,* «ՀՀ-ում ՄիԵԴ-ի նախադեպային պրակտիկայի ուսուցման հիմնախնդիրները» զեկուցմամբ, «Help» տարեկան կոնֆերանս (Ստրասբուրգ, Ֆրանսիա, 2014թ., հունիսի 16-17):

5. *Енгибарян В. Г.,* “150 лет Уставу Уголовному судопроизводству России. современное состояние и перспективы развития Уголовно-процессуального законодательства”, Академия Управления МВД России, международная научно-практическая конференция, “Новые подходы судебной экспертизы по новому проекту ПК РА” (Մոսկվա, 2014թ., ապրիլի 9-10):

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	4	2	2	18	5

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Ավետիսյան Դ. Զ., Ենգիբարյան Վ. Գ., Սարգսյան Հ. Վ., Թորոսյան Գ. Գ., Ֆերոյան Ա. Գ.,* Արդարադատության հրատապ հիմնախնդիրներ: Դատական պատճառաբանում և դատական ակտի կազմում, «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2013, 378 էջ:
2. *Ավետիսյան Դ. Զ., Մելիքյան Ռ. Ն.,* Հայաստանի Հանրապետության վճռաբեկ դատարանի որոշումների գիտագործնական մեկնաբանություններ, Հատոր 2, «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2013, 488 էջ:
3. *Енгибарян В. Г.,* Криминалистическая теория расследования массовых беспорядков, “Юрлитинформ”, Москва, 2014, 328 с.
4. *Енгибарян В. Г.,* Теория и практика расследования массовых беспорядков, LAP /LAMBERT Academic Pablishing/, Москва, 2014, 132 с.

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Ենգիբարյան Վ. Գ.,* Հանցագործությունների քննության մեթոդիկա, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 504 էջ:
2. *Ղազինյան Գ. Ս.,* Հասարակագիտություն, «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2013, 96 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Դիլբանդյան Ս. Ա.,* Հայաստանի Հանրապետության քրեական դատավարություն դասընթացի խնդիրների ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, 102 էջ:
2. *Ավետիսյան Դ. Զ.,* Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի վճիռների ժողովածու, գիրք իններորդ, «Անտարես» հրատ., Երևան, 2013, 360 էջ:

Հոդված

1. *Դիլբանդյան Ս. Ա.,* Անչափահաս կասկածյալների և մեղադրյալների նկատմամբ դատավարական հարկադրանքի միջոցների կիրառման առանձնահատկությունները, «Պետություն և իրավունք», No 2-3 (60-61), Երևան, 2013, էջ 10-16:

2. *Ավետիսյան Դ. Զ.,* Հիմնավոր կասկածը՝ որպես խափանման միջոցների կիրառման իրավաչափության պայման՝ ըստ քրեական դատավարության նոր օրենսգրքի, «Դատական իշխանություն», թիվ 4-5, Երևան, 2014, էջ 14-21:
3. *Սուջյան Տ. Հ.,* Վճռաբեկության սահմանները հանրային և մասնավոր շահեր համատեքստում, ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի ասպիրանտների և հայցորդների 2013թ. նստաշրջանի նյութերի ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 249-268:
4. *Հարությունյան Ա. Գ.,* Փաստաբանական էթիկայի սկզբունքների իրացումը քրեական պաշտպանության ընթացքում, ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի ասպիրանտների և հայցորդների 2013թ. նստաշրջանի նյութերի ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 282-296:
5. *Աղաբաբյան Ն. Խ.,* Անչափահասների վերաբերյալ քրեական գործերով վարույթի միջազգային իրավական կարգավորումը, «Պետություն և իրավունք», թիվ 2-3 (60-61), Երևան, 2013, էջ 28-36:
6. *Աղաբաբյան Ն. Խ.*, Անչափահասին վերագրվող հանցանքի վերաբերյալ վարույթում ապացուցման ենթակա հանգամանքների առանձնահատկությունները, ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի ասպիրանտների և հայցորդների 2013թ. նստաշրջանի նյութերի ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 297-314:
7. *Սարգսյան Հ. Վ.,* Դատական քննության սահմանները մրցակցության և ի պաշտոնե քննության մոդելներում, ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի ասպիրանտների և հայցորդների 2013թ. նստաշրջանի նյութերի ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 268-281:
8. *Енгибарян В. Г.*, Основные формы механизма (технологии) массовых беспорядков, “Образование. Наука”, No 06/13, Москва, 2013, стр. 45-48.
9. *Енгибарян В. Г.*, Криминалистическое значение первичных данных при расследовании массовых беспорядков, “Закон и право”, No 2/ 14, Москва, 2014, стр. 100-104.
10. *Енгибарян В. Г.,* Концепция судебных экспертиз по новому проекту УПК Республики Армении, “Образование. Наука”, No 01/14, Москва, 2014, с. 83-87.
11. *Енгибарян В. Г.,* Проблемы организации оперативно-розыскной деятельности при расследовании массовых беспорядков по законодательству Республики Армения, Вестник Московского университета МВД России, № 1, Москва, 2014, с. 94-97.
12. *Енгибарян В. Г.,* Особенности возбуждения уголовных дел о массовых беспорядков, Труды Академии управления МВД России, № 1 (29), Москва, 2014, с. 66-69.
13. *Енгибарян В. Г.,* Новые правовые подходы к расследованию массовых беспорядков по законодательству Республики Армения, “Закон и право”, № 3/14, Москва, 2014, с. 116-118.
14. *Енгибарян В. Г.,* Современное развитие криминалистических знаний о расследовании массовых беспорядков, “Закон и право”, № 4/14, Москва, 2014, с. 109-113.
15. *Енгибарян В. Г.,* Основы одержания и структуры криминалистической методики расследования преступлений, “Закон и право”, № 5/14, Москва, 2014, с. 122-126.
16. *Енгибарян В. Г.,* Проблемы классификации методик расследования массовых беспорядков, “Закон и право”, № 7/14, Москва, 2014, с. 128-130.
17. *Енгибарян В. Г., Аракелян С. В.,* Доктринальное понятие насилия по УК РА при совершении массовых беспорядков, “Образование. Наука. Научные кадры”, № 03/14, Москва, 2014, с. 63-66.
18. *Гукасян Г. О.,* Основные тенденции развития уголовно-процессуального законодательства Республики Армения, Сборник материалов международной научно-практической конференции, посвященной 80-летию создания юридического факультета ЕГУ, изд. “Тигран Мец”, Ереван, 2013, с. 289-299.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Ղազինյան Գ. Ս.,* Հայաստանի իրավական համակարգը և իրավունքի աղբյուրները 4-9-րդ դարերում, Հայագիտական միջազգային երկրորդ համաժողով. հայագիտությունը և արդի ժամանակաշրջանի մարտահրավերները, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2013, էջ 307-308:
2. *Ենգիբարյան Վ. Գ.,* ՀՀ դատական համակարգի հիմնախնդիրները, կատարելագործման հեռանկարները, Դատավորների եվրոպական համաժողով, Մալթա, 2014, էջ 214-220:
3. *Ենգիբարյան Վ. Գ.,* ՀՀ-ում ՄԻԵԴ-ի նախադեպային պրակտիկայի ուսուցման հիմնախնդիրները, «Help» տարեկան կոնֆերանս, Ստրասբուրգ, 2014, էջ 184-187:
4. *Казинян Г. С.,* Необходимость внедрения в образовательные стандарти элементов антикоррупционного образования, материалы международной научной конференции “Правовые проблемы противодействия коррупции”, институт Законодательства и сравнительного правоведения при правительстве РФ, изд. “Юриспруденция”, Москва, с. 77-79.
5. *Енгибарян В. Г.,* 150 лет Уставу Уголовного судопроизводства России. современное состояние и перспективы развития Уголовно-процессуального законодательства, Академия Управления МВД России, международная научно-практическая конференция, “Новые подходы судебной экспертизы по новому проекту ПК РА”, Москва, 2014, с. 47-52.

ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ԵՎ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Քոչարյան Վիգեն Վլադիմիրի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Գևորգյան Կարեն Ալբերտի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Սարգսյան Արման Գագիկի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Սարգսյան Լիաննա Լյուդվիգի, դասախոս
4. Սիմոնյան Անի Արամի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Հովհաննիսյան Վոլոդյա Համբարձումի, իրավ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Ղազինյան Արթուր Գագիկի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Գևորգյան Լևոն Սասունի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Թորոսյան Գոռ Գագիկի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Մարուխյան Արմեն Վոլոդյայի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Սարգսյան Նորա Վաչագանի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Վարդանյան Վլադիմիր Դավթի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Սահակյան Սիրանուշ Ստեփանի, դասախոս
9. Վարդանյան Քնարիկ Հակոբի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Վարդանյան Քնարիկ Հակոբի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

«Հայոց ցեղասպանության միջազգային իրավական հիմնախնդիրները» գիտական թեմայի շրջանակում կատարված հետազոտությունները վերաբերում են ժամանակակից միջազգային իրավունքի արդիական ոլորտներից մեկին՝ Հայոց ցեղասպանության միջազգային իրավական հիմնախնդիրներին:

Թեմային առնչվող հիմնահարցերի ուսումնասիրությունը և վերլուծությունը իրականացվել են ինչպես միջազգային իրավունքի տեսության ենթատեքստում՝ օգտագործելով առկա դոկտրինալ աղբյուրները, այնպես էլ ուսումնասիրվել են միջազգային իրավական գործիքները և նրանց կիրառման միջազգային իրավական պրակտիկան, միջազգային հարաբերություններում առկա նախադեպերն ու դատական որոշումները:

Հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ համապատասխան դատական ատյանների իրավական դիրքորոշումները կարող են էական նշանակություն ունենալ Հայոց ցեղասպանության հետ կապված հիմնախնդիրների լուծման համար, հետազոտության առարկա է հանդիսացել վերջին տասնամյակներում ձևավորված միջազգային դատական ատյանների գործունեությունը՝ կապված ցեղասպանության հանցագործության համար պատասխանատվության հարցերի հանգուցալուծման հետ:

Կատարված հետազոտության արդյունքները ամփոփվել են Հայոց ցեղասպանության միջազգային իրավական փաստաթղթերի վերաբերյալ առանձին ժողովածուում:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Հաշվետու ժամանակահատվածում ամբիոնն ակտիվորեն մասնակցել է ՀՀ-ում և արտերկրում կազմակերպվող գիտաժողովներին և գիտահետազոտական ծրագրերին: 2013-2014 ուստարվա ընթացքում ամբիոնի անդամները մասնակցել են հետևյալ գիտաժողովներին.

1. ՄԱԿ ՓԳՀ հայաստանյան գրասենյակի և ՀՀ Փաստաբանական դպրոցի կողմից կազմակերպված «Փախստականների իրավունք» թեմայով դասընթաց (Երևան, հունիս-հոկտեմբեր, 2013թ.):
2. Ասիական երկրների սահմանադրական դատարանների երկրորդ միջազգային կոնգրես (Ստամբուլ, Թուրքիա, ապրիլ, 2014թ.):
3. Արիզոնայի պետական համալսարանում «Զարգացման իրավունքի հիմնախնդիրները միջազգային իրավունքում» թեմայով զեկուցում (ԱՄՆ, Արիզոնա, հունվար, 2014թ.):
4. Բաց հասարակության հիմնադրամի «Academic Fellowship Program» կրթաթոշակային ծրագրի շրջանակներում «Ակադեմիական գրագրություն» թեմայով սեմինար-քննարկում (Երևան, դեկտեմբեր, 2013թ.):
5. Հայկական կարմիր խաչի ընկերության և Միջազգային և համեմատական իրավունքի կենտրոնի կողմից կազմակերպված միջազգային մարդասիրական իրավունքի մրցույթ (Ծաղկաձոր, նոյեմբեր, 2013թ.):
6. «Սահմանադրական արդարադատությունում կիրառվող միջազգային իրավական փաստաթղթերի իրավական ուժի հիմնախնդիրը» թեմայով զեկուցում (Բելգրադ, Սերբիա, հոկտեմբեր, 2013թ.):
7. ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի 80-ամյակին նվիրված միջազգային գիտագործնական

կոնֆերանս «Իրավական կարգավորման կատարելագործման արդի հիմնախնդիրների ազգային և միջազգային իրավական ասպեկտները» թեմայով (Դիլիջան, սեպտեմբեր, 2013թ.):

8. ՄԱԿ ՓԳՀ հայաստանյան գրասենյակի և ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի կողմից կազմակերպված Ամառային դպրոց 3 (Երևան, սեպտեմբեր, 2013թ.):

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	1	-	-	5	1

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Քոչարյան Վ. Վ.,* Հայոց ցեղասպանությունը միջազգային իրավական փաստաթղթերում /Ժողովածու/, Հեղինակային հրատարակչություն, Երևան, 2014, 208 էջ:

Հոդված

1. *Վարդանյան Ք. Հ.,* Փախստականների պաշտպանության և մարդու իրավունքների հարաբերակցությունը միջազգային իրավունքում, «Դատական իշխանություն», թիվ 6 (180), Երևան, 2014, էջ 26-35:
2. *Վարդանյան Ք. Հ.*, Փախստականի հասկացության սահմանման արդի հիմնախնդիրները, «Պետություն և իրավունք», թիվ 1 (63), Երևան, 2014, էջ 133-145:
3. *Վարդանյան Ք. Հ.,* Փախստականների ինտեգրման իրավական հիմնախնդիրները ՀՀ-ում, ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի ասպիրանտների և հայցորդների 2013թ. նստաշրջանի նյութերի ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 315-334:
4. *Քոչարյան Վ. Վ., Մեղրյան Ջ. Շ.,* Ժողովուրդների ինքնորոշման և ուժի չգործադրման միջազգային իրավական սկզբունքների հարաբերակցության հիմնախնդիրը, «Օրինականություն», N 80, Երևան, 2013, էջ 53-58:
5. *Кочарян В. В.,* Значение практики Европейского суда по правам человека в контексте защиты прав национальных меньшиств, «Բանբեր Երևանի համալսարանի. իրավագիտություն», 141.3, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 56-65:

Զեկուցումների թեզիս

1. *Кочарян В. В.,* Проблемы формирования европейских стандартов в области борьбы с дискриминацией и нетерпимостью, Современные проблемы совершенствования правового регулирования: национальные и международные правовые аспекты, Сборник материалов международной научно-практической конференции, посвященной 80-летию создания юридического факультета ЕГУ, Изд. дом “Тигран Мец”, Ереван, 2013, էջ 145-159.

ԷԿՈԼՈԳԻԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ԳԻՏԱՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

Ղեկավար՝ *Իսկոյան Աիդա Բագրատի, իրավ. գիտ. թեկնածու, պրոֆեսոր*

Կենտրոնի աշխատակիցների կազմը

1. Մարկոսյան Տիգրան Արթուրի, իրավ. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
2. Ալումյան Հայկ Ռուբենի, կրտսեր գիտաշխատող
3. Ավագյան Նարինե Աշոտի, կրտսեր գիտաշխատող
4. Հախվերդյան Հեղինե Սոկրատի, կրտսեր գիտաշխատող
5. Հայրապետյան Արփինե Արծրունու, կրտսեր գիտաշխատող
6. Պետրոսյանց Լաուրա Տիգրանի, կրտսեր գիտաշխատող

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ կենտրոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ժամանակահատվածում կատարվել են գիտահետազոտական աշխատանքներ ՀՀ էկոլոգիական իրավունքի, ԵՄ էկոլոգիական իրավունքի և ՀՀ հողային իրավունքի արդի որոշ հիմնախնդիրների ուղղությամբ:

Պատրաստվում են երկու թեկնածուական ատենախոսություններ «ՀՀ-ում էկոլոգիական ապահովագրության ինստիտուտի ներդրման իրավական ասպեկտները» և «Ընդերքի օգտագործման և պահպանության իրավական կարգավորումը ՀՀ-ում» թեմաներով:

Աշխատանքներ են կատարվել նաև տարբեր շահագրգիռ խմբերի (քաղաքացիական ծառայողներ, դատավորներ և դատավորի պաշտոնի թեկնածուներ, ՀՀ պաշտպանության նախարարության սպայական կազմ, հանքարդյունաբերության ոլորտի ձեռնարկություններ, ՀԿ-ներ և այլն) համար անցկացվող դասընթացները համապատասխան նյութերով ապահովելու ուղղությամբ:

Կենտրոնի աշխատակիցները ներգրավված են շրջակա միջավայրի պահպանության և բնօգտագործման ոլորտին վերաբերող տարբեր իրավական ակտերի մշակման գործընթացներին ինչպես աշխատանքային խմբերի կազմում, այնպես էլ դիտողությունների և առաջարկների մշակման եղանակով: ՀՀ բնապահպանության նախարարության, ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության, ինչպես նաև ՀՀ ազգային ժողովի հետ համագործակցության շրջանակներում անցկացվել են մի շարք իրավական ակտերի հանրային քննարկումներ շահագրգիռ կողմերի ներգրավմամբ:

2013-2014 ուստարում անցկացվել են շուրջ 10 դասախոսություններ էկոլոգիական իրավունքի տարբեր հիմնախնդիրների վերաբերյալ, կազմակերպվել է նաև միջբուհական ուսանողական գիտաժողով՝ «Գենետիկորեն ձևափոխված օրգանիզմների գործածություն. օգուտներ և մարտահրավերներ» խորագրով:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցումների թեզիս
-	-	1	-	6	1

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Искоян А. Б. и др.,* Антология интерэкоправа: учебное пособие, тематический каталог, ссылки на скачивание полных текстов, инсточниковедческие обзоры, интервью и статьи, 2-е изд., М.-Уфа: МИРмпОС, Центр интерэкоправа ЕврАзНИИПП, 2014, 678 стр.

Հոդված

1. *Հախվերդյան Հ. Հ.,* Պարտադիր էկոլոգիական ապահովագրության կիրառման որոշ հարցերի շուրջ, «Պետություն և իրավունք», թիվ 4 (62), Երևան, 2013, էջ 95-110:
2. *Հախվերդյան Հ. Հ.,* Պարտադիր էկոլոգիական ապահովագրության համակարգ ՀՀ-ում. իրավական կարգավորման որոշ խնդիրներ, ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի ասպիրանտների և հայցորդների 2013թ. նստաշրջանի նյութերի ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 111-123:
3. *Искоян А. Б.,* Роль права в охране окружающей природной среды и участие общественности. Опыт США, “Банбер ереванского университета”, N 3 (139), Ереван, 2013, стр. 46-53.
4. *Искоян А. Б.,* Процессуальная правосубьектность общественных организаций (Конституционно-правовой анализ), Современные проблемы совершенствования правового регулирования: национальные и международные правовые аспекты, Сборник материалов международной научно-практической конференции, посвященной 80-летию создания юридического факультета Ереванского государственного университета, “Тигран Мец”, Ереван, 2013, стр. 33-50.
5. *Iskoyan A. B., Movsisyan G. S., Hakhverdyan H. S., Petrossiantz L. T.,* Risk-Based Environmental Control and Locus Standi Jurisprudence, IUCN E-Journal, Issue 4, Ottawa, 2013, pp. 43-49.
6. *Iskoyan A. B., Hakhverdyan H. S., Petrossiantz L. T., Hovsepyan M. V.,* New Draft Legislation of RA on Use of GMOs, IUCN E-Journal, Issue 6, Ottawa, 2014, pp. 38-43.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Hakhverdyan H. S.,* “Bona Fides” Principle in Environmental Law: a New Dimension for Purely Civil Category, USG Alumni and Scholars Conference: “Integrity in Action: Education, Social Accountability and Development” Abstracts and Articles, “Edit Print” pub., Yerevan, pp. 179-180.

ԿԵՆՍԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկան՝ *Գևորգյան Էմիլ Սոսի, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Դեկանի տեղակալներ՝ *Եսայան Ալեքսանդր Հրանտի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Սեմերջյան Հենրիկ Հարությունի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները եւ մասնագիտացումները

Շիֆր՝	**Մասնագիտություններ՝**
020200	Կենսաբանություն
021200	Կենսաֆիզիկա
021300	Կենսաքիմիա
021500	Կենսաինֆորմատիկա

Մասնագիտացումներ՝	Գենետիկա և բջջաբանություն
(մագիստրոսական ծրագրեր)	Էկոլոգիա և բնության պահպանություն
	Կիրառական կենսաբանություն
	Մանրէաբանություն և կենսատեխնոլոգիա
	Մարդու և կենդանիների ֆիզիոլոգիա
	Կենսաբազմազանության հետազոտություն և պահպանում
	Կենսաֆիզիկա
	Ընդհանուր և բժշկական կենսաքիմիա
	Կենսաինֆորմատիկա

ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոսներ և թղթակից անդամներ

1. Դավթյան Միսակ Արշամի
2. Օսիպյան Լիա Լևոնի
3. Գևորգյան Էմիլ Սոսի (թղթակից անդամ)
4. Թռչունյան Արմեն Համբարձումի (թղթակից անդամ)
5. Հարությունյան Ռուբեն Միքայելի (թղթակից անդամ)

Պատվավոր կոչումներ ունեցողներ

1. Դավթյան Միսակ Արշամի, ՀՀ գիտության վաստակավոր գործիչ
2. Փանոսյան Գերասիմ Հարությունի, ՀՀ գիտության վաստակավոր գործիչ
3. Օսիպյան Լիա Լևոնի, ՀՀ գիտության վաստակավոր գործիչ
4. Գևորգյան Էմիլ Սոսի, ՀՀ գիտության վաստակավոր գործիչ
5. Թռչունյան Արմեն Համբարձումի, ՀՀ նախագահի մրցանակի դափնեկիր

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 485*							
	I կուրս		II կուրս		III կուրս		IV կուրս	
	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ
Բակալավրիատ								
Կենսաբանություն	7	36	10	32	10	10	12	36
Կենսաֆիզիկա	4	26	3	11	-	-	8	6
Կենսաքիմիա	4	31	6	27	-	-	9	35
Կենսաինֆորմատիկա	3	10	4	14	-	-	5	11
Ընդամենը	**18**	**103**	**23**	**84**	**10**	**10**	**34**	**88**
Մագիստրատուրա								
Կենսաբանություն	6	14	6	45	-	-	-	-
Կենսաֆիզիկա	3	2	3	2	-	-	-	-
Կենսաքիմիա	3	11	4	7	-	-	-	-
Կենսաինֆորմատիկա	1	4	1	3	-	-	-	-
Ընդամենը	**13**	**31**	**14**	**57**	-	-	-	-

Հեռակա ուսուցում

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 125*				
	I կուրս	II կուրս	III կուրս	IV կուրս	V կուրս
Բակալավրիատ					
Կենսաբանություն	8	33	19	30	22
Մագիստրատուրա					
Կիրառական կենսաբ.	5	8	-	-	-

Քննաշրջանների արդյունքներ

Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Կենսաբանություն					
1-ին	43	-	24	-	44
2-րդ	42	-	16	2	62
3-րդ	20	2	2	1	80
4-րդ	48	-	9	9	81
Կենսաֆիզիկա					
1-ին	30	-	15	-	50
2-րդ	14	-	5	-	64
3-րդ	-	-	-	-	-
4-րդ	14	-	4	4	71

Կենսաքիմիա					
1-ին	35	-	23	-	34
2-րդ	33	-	5	1	85
3-րդ	-	-	-	-	-
4-րդ	44	-	4	8	91
Կենսաինֆորմատիկա					
1-ին	13	1	5	-	54
2-րդ	18	-	5	1	72
3-րդ	-	-	-	-	-
4-րդ	16	-	-	3	100
Ընդամենը	**370**	**3**	**117**	**29**	68
Մագիստրատուրա					
Կենսաբանություն					
1-ին	20	1	3	6	80
2-րդ	51	-	1	28	98
Կենսաֆիզիկա					
1-ին	5	-	-	2	100
2-րդ	5	-	-	3	100
Կենսաքիմիա					
1-ին	14	-	-	2	100
2-րդ	11	-	-	3	100
Կենսաինֆորմատիկա					
1-ին	5	-	-	5	100
2-րդ	4	-	-	-	100
Ընդամենը	**115**	**1**	**4**	**49**	96

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Կենսաբանություն					
1-ին	43	-	18	2	58
2-րդ	41	-	14	1	66
3-րդ	21	-	3	1	86
Կենսաֆիզիկա					
1-ին	30	-	11	-	63
2-րդ	12	-	4	-	67
3-րդ	-	-	-	-	-
Կենսաքիմիա					
1-ին	35	-	19	-	46
2-րդ	33	-	2	5	94
3-րդ	-	-	-	-	-
Կենսաինֆորմատիկա					
1-ին	11	-	5	-	55
2-րդ	17	-	5	-	71
3-րդ	-	-	-	-	-
Ընդամենը	**243**	**-**	**81**	**9**	67

Մագիստրատուրա					
Կենսաբանություն 1-ին	20	-	1	11	95
Կենսաֆիզիկա 1-ին	5	-	-	2	100
Կենսաքիմիա 1-ին	12	-	-	9	100
Կենսաինֆորմատիկա 1-ին	5	-	-	3	100
Ընդամենը	42	-	1	25	98

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	*Ընդամենը՝ 213 (46), այդ թվում նախորդ տարիներից՝ 1*		
	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)		մագիստրատուրա
	առկա	հեռակա	
Կենսաբանություն	47 (5)	22 (1)	51 (25)
Կենսաֆիզիկա	14 (2)	-	5 (2)
Կենսաքիմիա	44 (5)	-	11 (4)
Կենսաինֆորմատիկա	16 (1)	-	3 (1)
Ընդամենը	**121 (13)**	**22 (1)**	**70 (32)**

2013-2014 ուստարում հրատարակվել են

Դասագիրք	**Մենագրություն**	**Ուսումնական ձեռնարկ**	**Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ**	**Հոդված**	**Զեկուցումների թեզիս**
3	**3**	**3**	**11**	**161**	**56**

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ 8

Տ. ՄՈՒՇԵՂՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՄԱՐԴՈՒ ԵՎ ԿԵՆԴԱՆԻՆԵՐԻ ՖԻԶԻՈԼՈԳԻԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչի պաշտոնակատար՝ *Գևորգյան Էմիլ Սոսի, ՀՀ ԳԱԱ թղթ. անդամ, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Գրիգորյան Վիլենա Հրանտի, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Մինասյան Սիրուշ Մինասի, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Ադամյան Ծովինար Իշխանի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Ադամյան Նոնա Յուրիկի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Գևորգյան Էմմա Սերգեյի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

6. Սահակյան Սուսաննա Գարեգինի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Սարգսյան Նելլի Վազգենի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Աղաբաբյան Հասմիկ Ռուբենի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
9. Առաքելյան Անահիտ Նորայրի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ղազարյան Աշխեն Ղազարի, ուսումն. լաբորատորիայի վարիչ
2. Հովհաննիսյան Կարինե Ռուբենի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ
3. Աբրահամյան Հերմինե Տիգրանի, ավագ լաբորանտ
4. Բաղդասարյան Կարինե Վահանի, ավագ լաբորանտ
5. Զուրաբյան Քրիստինե Սերժիկի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

«Ընդերամարմնական համակարգերի գործառույթների կարգավորման մեխանիզմները էկոլոգիական և տեխնածին գործոնների ազդեցության պայմաններում» (ղեկ.՝ Մինասյան Ս. Մ.) թեմայի շրջանակներում հաշվետու ուստարում, ըստ ներկայացված գիտական պլանի, կատարվել են ներքոբերյալ հետազոտությունները:

Ալբինոս ցեղի առնետների վրա ուսումնասիրվել է ստորին անդաստակային կորիզի (ՍԱԿ) նեյրոնային ակտիվությունը ենթատեսաթմբի հարփորոքային և վերտեսողական կորիզների բարձրահաճախ էլեկտրական խթանման, թրթռահարման և PRP-1-ի կիրառման պայմաններում:

Համակարգչային մաթեմատիկական մշակված ծրագրերի կիրառմամբ բացահայտվել է, որ էլեկտրական խթանմանը ՍԱԿ-ի նեյրոններում գրանցվել է տետանիկ պոտենցիացիա, իսկ թրթռահարման պայմաններում՝ գլխավորապես հետտետանիկ պոտենցիացիա: PRP-1-ի ներարկման պայմաններում գրանցվել են դրդման և արգելակման հավասարակշռված ռեակցիաներ, նյարդամիջնորդանյութերի ակտիվության հարմարողական փոփոխություններ ու ՍԱԿ-ի նեյրոնների ապրելունակության բարձրացում, թթվային ֆոսֆատազի ակտիվության բարձրացում երկարատև թրթռահարման պայմաններում:

Հետազոտությունների երկրորդ տարբերակում ուսումնասիրվել է գլխուղեղի տարբեր գոյացությունների (կեղևի զգայաշարժիչ շրջան, ենթատեսաթմբի հետին (NHP) և հարմիջային (HDM) կորիզների նեյրոնային ակտիվության վրա կարմիր երեքնուկի ազդեցությունը թթվածնաքաղցի դինամիկայում: Փորձարարական տվյալները վկայում են, որ թթվածնաքաղցի ազդեցության դինամիկայում (I փուլ՝ 4000-5000 մ և II փուլ՝ 7500-8000 մ) առավել շուտ արգելակվում է կեղևի զգայաշարժիչ շրջանի նեյրոնների ազդակային ակտիվությունը: Ենթատեսաթմբի NHP և HDM կորիզների նեյրոնային ակտիվության անկում հիմնականում դիտվել է թթվածնաքաղցի ծանր փուլում (7500-8000 մ): Ինչ վերաբերում է կոճղեզային շնչառական կենտրոնի նեյրոններին, ապա ներշնչական նեյրոններն առավել կայուն են թթվածնաքաղցի նկատմամբ արտաշնչական նեյրոնների համեմատությամբ:

Երեքնուկի օգտագործումը նշված բոլոր գոյացությունների ազդակային ակտիվության վրա թողնում է շտկող ազդեցություն: Դրական ազդեցությունն առավել դրսևորվել է կեղևի նեյրոններում թթվածնաքաղցի I և II փուլերում: Ենթատեսաթմբի կորիզների և շնչառական կենտրոնի նեյրոնային ակտիվության վրա երեքնուկի դրական ազդեցությունն առավել նկատելի է թթվածնաքաղցի ծանր՝ 7500-

8000 մ փուլում: Ստացված արդյունքները վկայում են, որ երեքնուկը հակաթթվածնաքաղցային ազդեցություն է թողնում գլխուղեղի ուսումնասիրված գոյացությունների վրա:

Հետազոտությունների հաջորդ տարբերակում ուսումնասիրվել է ֆիզիկական ծանրաբեռնվածության ազդեցությունը վելոէրգոմետրի (3-րդ մակարդակի ուժգնությամբ) վրա աշխատելուց հետո և վերականգնողական շրջանի 15-րդ րոպեին: Սրտի ռիթմը կարգավորող մեխանիզմների գնահատման համար հաշվարկվել են սրտի ռիթմի տատանողականության սպեկտրային, վիճակագրական և հիստոգրաֆիկական ցուցանիշները, ինչպես նաև գրանցվել են հոգեֆիզիոլոգիական վիճակը բնութագրող թեստեր: Ֆիզիկական ծանրաբեռնվածությունից հետո դիտվել են ուսանողների անհանգստության մակարդակի իջեցում և տրամադրության ցուցանիշի բարձրացում, կենտրոնական հեմոդինամիկայի և սրտի կարգավորման սիմպաթիկ օղակի ինտեգրալային և սպեկտրային ցուցանիշների արտահայտված աճ: Նկատված տեղաշարժերը պահպանվել են վերականգնման շրջանի 15-րդ րոպեին: Հետծանրաբեռնվածության շրջանում ուսումնասիրված ցուցանիշների դիտված համեմատաբար բարձր մակարդակը վկայում է հետազոտվող ուսանողների օրգանիզմի գործառական ցածր հնարավորությունների մասին, որոնք պայմանավորված են հոգեհուզական լարվածությամբ, հոգնածությամբ և երկարատև թերշարժունությամբ:

Միաժամանակ ուսումնասիրվել են նաև Ա. Շիրակացու անվան կրթահամալիրի XI դասարանում սովորող աշակերտների հեմոդինամիկայի և սրտի ռիթմի կարգավորման հիմնական ցուցանիշները հոգեհուզական լարվածության պայմաններում: Հետազոտությունները կատարվել են համակարգչային հատուկ մշակված ծրագրերով:

Կիրառվել են նաև հոգնածության մակարդակը գնահատող հոգեբանական թեստեր: Հետազոտությունների արդյունքները վկայում են, որ քննական սթրեսի պայմաններում գրանցվում են սրտի կծկումների հաճախության, արյան զարկերակային սիստոլային և դիաստոլային ճնշումների, արյան սիստոլային և րոպեական ծավալների, ինչպես նաև լարվածության ցուցչի, Am₀-ի, ՌՎՑ-ի, ԿԳԱՑ-ի, VLF-ի ու այլ ցուցանիշների փոփոխություններ, որոնք վկայում են քննական սթրեսի պայմաններում աշակերտների լարվածության և հոգնածության գործընթացների զարգացման մասին:

Հետազոտությունների առանձին տարբերակում ուսումնասիրվել են № 72 մանկապարտեզում նախադպրոցական տարիքի գրիպով և անգինայով հաճախակի հիվանդացող երեխաների (փորձնական խումբ) արյան սիստոլային և դիաստոլային ճնշումներն ու սրտի կծկումների հաճախությունը: Փորձնական խմբի հետազոտվողների 45,5%-ի մոտ սիստոլային զարկերակային ճնշումը գերազանցում է տարիքային նորմայի սահմանները, իսկ 55%-ի մոտ դիտվել է դիաստոլային զարկերակային ճնշման ցուցանիշների շեղում նորմայից: Դիտվել է նաև սրտի կծկումների հաճախության ցուցանիշների աճ առողջ երեխաների (ստուգիչ խումբ) համեմատությամբ:

Որպես գրիպի կանխարգելիչ փորձնական խմբի երեխաների քթանցքերում երկարատև կաթեցվել է 0,9% NaCl-ի լուծույթի 3-4 կաթիլ, իսկ անգինայով հիվանդացողների բերանը ողողվել է լորենու ծաղիկներից պատրաստված թուրմով և «Ակվալորով»: Ստացված արդյունքները գտնվում են մշակման փուլում:

Հետազոտությունների առանձին տարբերակում ուսումնասիրվել է 30 օր (օրական 2 ժամ) աղմկահարված ճագարների արյան թթվածնային տարողությունը (ըստ շրջանառու արյան հեմոգլոբինի պարունակության և էրիթրոցիտների քանակի) մատուտակի արմատներով կերակրելու դեպքում: Հետազոտությունների արդյունքները վկայում են, որ աղմկահարված ճագարների մոտ նկատվում է սակավարյունություն, որի ժամանակ 23%-ով նվազում են արյան էրիթրոցիտների և հեմոգլոբինի քանակը ու թթվածնային տարողությունը: Աղմուկի և մատուտակի համակցված ազդեցության պայմաններում ավելանում են էրիթրոցիտների ընդհանուր քանակը, հեմոգլոբինի պարունակությունը, որի արդյունքում թթվածնային տարողությունն ավելանում է 22,8%-ով: Ստացված արդյունքներից հետևում է, որ

երկարատև աղմուկի ազդեցության պայմաններում մատուտակի արմատներով կերակրումը զգալիորեն բարելավում է աղմկահարված ճագարների արյան թթվածնային տարողությունը:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում ամբիոնում ուսումնասիրվել է նաև ճագարների արյան գլյուկոզի պարունակության և պրոլինի կենսասինթեզի ֆերմենտների ակտիվության փոփոխությունների բնույթը մեղրախոտի և իմմոբիլիզացիոն սթրեսի ազդեցության պայմաններում: Կատարված հետազոտությունների արդյունքներից պարզվել է, որ սթրեսի ազդեցության սկզբնական շրջանում դիտվում է արյան գլյուկոզի պարունակության ավելացում, իսկ երկարատև ազդեցության դեպքում՝ արտահայտված հիպոգլիկեմիա: Սթրեսի ենթարկված կենդանիների մոտ պրոլինի կենսասինթեզի ակտիվության բարձրացում դիտվել է սրտում, ուղեղում և երիկամներում: Մեղրախոտի և իմմոբիլիզացիոն սթրեսի համակցված ազդեցության դեպքում մեղրախոտում պարունակվող գլյուկոզիդները վերականգնում են թիրախ բջիջների ինսուլինառեզիստենտությունը, որի արդյունքում վերականգնվում է գլյուկոզի բնականոն մակարդակը:

Հետազոտությունների հաջորդ տարբերակում ուսումնասիրվել է պոլիվալենտ հակաթույնի կիրառման արդյունավետ ազդեցությունը գյուրզայի թույնի ազդեցությամբ առաջացած արյան ձևաբանական ցուցանիշների շեղումների նկատմամբ: Փորձերի արդյունքները վկայում են, որ բազմավալենտ հակաթույնի կիրառումը որոշակիորեն մեղմացնում է թույնի ազդեցությունը, սակայն նրա արդյունավետությունը այնքան էլ մեծ չէ, որը, ըստ երևույթին, պայմանավորված է տվյալ հակաթույնում համապատասխան հակամարմինների բացակայությամբ:

Առանձին տարբերակով ուսումնասիրվել է ԷՈՒԳ-ի ցուցանիշների փոփոխությունների բնույթը մտածողական գործունեության ընթացքում: Հետազոտության արդյունքներից պարզվել է, որ կանանց խմբում կոնվերգենտ մտածողության ժամանակ դիտվում է հիմնականում ձախ կիսագնդային գերիշխում, իսկ տղամարդկանց մոտ՝ աջ կիսագնդային: Ստեղծագործական գործընթացից հետո և՛ կանանց, և՛ տղամարդկանց խմբում դիտվել է միջկիսագնդային տարբերություն երկու հետազոտվող բաղադրիչներով: Ինչպես աջ, այնպես էլ ձախ կիսագնդի ազդեցության փաստը վկայում է այն մասին, որ ստեղծագործական գործընթացը իրականանում է ուղեղի երկու կիսագնդերի ակտիվ մասնակցության շնորհիվ:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցումների թեզիս
-	-	1	-	17	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Ադամյան Ծ. Ի., Գևորգյան Է. Ս., Ադամյան Ն. Յու., Սահակյան Ս. Գ.,* Առաջադրանքներ և իրավիճակային խնդիրներ ֆիզիոլոգիայից, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 176 էջ:

Հոդված

1. *Ադամյան Ծ. Ի., Գևորգյան Է. Ս., Հովհաննիսյան Լ. Է., Ասլանյան Ա. Վ., Քսաջիկյան Ն. Ն.,* Սակավաշարժունության ազդեցությունը լեյկոպոեզի ցուցանիշների վրա, «Կենսաբանական հանդես», LXV, թ. 4, 2013, էջ 26-30:

2. *Գևորգյան Է. Ս., Մինասյան Ս. Մ.,* Ուսանողների սիրտ-անոթային համակարգի ակտիվության և ֆիզիկական աշխատունակության հարաբերական կապերը, «Հայաստանի բժշկագիտություն», LIV, N 1, 2014, էջ 107-115:
3. *Մինասյան Ս. Մ., Գևորգյան Է. Ս., Աբրահամյան Հ. Տ.,* Ուսանողների կենտրոնական հեմոդինամիկայի ռեակցիայի առանձնահատկությունները վելոէրգոմետրիական ծանրաբեռնվածության պայմաններում, «Կենսաբանական հանդես», LXVI, թ. 1, 2014, էջ 6-11:
4. *Ղուկասյան Լ. Է., Մինասյան Ս. Մ., Գևորգյան Է. Ս., Ադամյան Ծ. Ի.,* Աշակերտների սիրտ-անոթային համակարգի հարմարողական մեխանիզմները ոչ ավանդական ռեժիմով դասավանդվող դպրոցներում, «Բժշկություն, Գիտություն, Կրթություն», թ. 15, 2013, էջ 124-128:
5. *Ղուկասյան Լ. Է., Մինասյան Ս. Մ., Գևորգյան Է. Ս., Քսաջիկյան Ն. Ն.,* Աշակերտների հեմոդինամիկայի ցուցանիշների փոփոխություններն ուսումնական ծանրաբեռնվածության պայմաններում, «Բժշկություն, Գիտություն, Կրթություն», թ. 15, 2013, էջ 113-117:
6. *Քսաջիկյան Ն. Ն., Մինասյան Ս. Մ., Գևորգյան Է. Ս., Բաբայան Բ. Ա.,* Տարբերակված ուսուցմամբ դպրոցների աշակերտների հոգեֆիզիոլոգիական ցուցանիշների փոփոխությունները քննաշրջանի ընթացքում, «Բժշկություն, Գիտություն, Կրթություն», թ. 15, 2013, էջ 108-112:
7. *Геворкян Э. С., Минасян С. М., Адамян Ц. И, Абраамян Э. Т.,* Роль музыки в процессе адаптации студентов к экзаменационному стрессу, ж. “Валеология”, 2, Ростов-на-Дону, 2013, с. 76-85.
8. *Геворкян Э. С., Минасян С. М., Адамян Ц. И., Абраамян Э. Т.,* Корригирующее влияние музыки на функциональное состояние студентов, “Гигиена и Санитария”, 3, Москва, 2013, с. 85-89.
9. *Геворкян Э. С., Минасян С. М., Абраамян Э. Т.,* Изучение степени толерантности сердечно-сосудистой системы студентов к велоэргометрической нагрузке, ж. “Валеология”, 3, Ростов-на-Дону, 2013, с. 61-67.
10. *Геворкян Э. С., Ксаджикян Н. Н., Адамян Ц. И.,* Влияние ароматерапии на функциональное состояние студентов после физической нагрузки, II Всероссийская научная Интернет-конф. с межд. уч., “Спорт и здоровье. Новые подходы и перспективы”, Казань, ноябрь, 2013, с. 23-24.
11. *Минасян С. М., Геворкян Э. С.,* Электрическая активность коры головного мозга студентов при экзаменационном стрессе, “Мед. наука Армении”, LIII, N 4, 2013, с. 146-154.
12. *Саркисян С. Г.,* Изучение пластичности вестибулярного ядерного комплекса в условиях вибрации, делабиринтации и протекторного эффекта гипоталамического нейропептида, Автореферат докт. дисс., 2013, с. 47.
13. *Туманян Л. Р., Никоян А. А., Саркисян С. Г., Давтян М. А.*, Активность аргиназы различных органов крыс, подвергнутых правосторонней лабиринтэктомии, Биолог. журн. Армении, 4 (65), 2013, с. 35-38.
14. *Карапетян М. А., Адамян Н. Ю.,* Влияние раздражения некоторых ядер гипоталамуса на импульсную активность дыхательных нейронов при гипоксии, Авиокос. и эколог. Медицина, т. 48, N 2, 2014, с. 30-38.
15. *Adamyan Ts. I., Gevorkyan E. S., Kalantaryan V. P.,* The impact of vibration and electromagnetic fields on activity changes of proline biosynthesis enzymes. BioEM 2013 Joint Meeting of The Bioelectromagnetics Society and the European BioElectromagnetics Association Thessaloniki, Greece, 2013, p. 63.
16. *Gevorkyan E. S., Ksadjikyan N. N., Adamyan Ts. I.,* Correction of functional status of students with pine oil durind physical exertion, Third jubilee internacional conference of Neuroscience and biological psychiatry, Yerevan, 2013, p. 50-51.
17. *Minasyan S. M., Abrahamyan H. T.,* Changes of heart rate spectral parameters in condition of examination stress and the influence of music therapy Third jubilee international conference of Neuroscience and Biological Psychiatry, 2013, p. 66-67.

ԷԿՈԼՈԳԻԱՅԻ ԵՎ ԲՆՈՒԹՅԱՆ ՊԱՀՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Գրիգորյան Կառլեն Վաղարշակի, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Եսայան Ալեքսանդր Հրանտի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Կարաքեշիշյան Հենրիետա Մաթևոսի, գյուղ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Մովսեսյան Հասմիկ Սեդրակի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Վասիլյան Անահիտ Վելլերի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Համբարյան Լուսինե Ռաֆայելի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Հովհաննիսյան Նելլի Ալեքսանդրի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Ղազարյան Կարեն Արամայիսի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Գրիգորյան Կարեն Կառլենի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Ժամհարյան Հրանտ Գևորգի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Փարսադանյան Գայանե Աշոտի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Վարագյան Վահագն Մանվելի, կենս. գիտ. թեկնածու, ուսումն. լաբորատորիայի վարիչ (համատեղության կարգով)
2. Ղարիբյան Նարինե Գրիգորի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ
3. Փարսադանյան Գայանե Աշոտի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ
4. Զաքարյան Հասմիկ Ներսեսի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. ՀՀ Սյունիքի մարզի հանքարդյունաբերական շրջանների էկոլոգիապես խոցելի հողատարածքների աղտոտվածության գնահատումը կենսաբանական մեթոդներով և բարելավման ուղիները (պետական ֆինանսավորում):	Գրիգորյան Կ. Վ.
2. Արենի քարանձավային համալիրում հայտնաբերված հնագույն խաղողի մնացորդների համեմատական հնէագենետիկական ուսումնասիրությունը (պետական ֆինանսավորում):	Հովհաննիսյան Ն. Ա.

Թեմա 1. Ծրագրի շրջանակում ուսումնասիրվել են ՀՀ Սյունիքի մարզի հանքարդյունաբերական շրջանների էկոլոգիապես խոցելի տարածքների հողերի ֆիզիկաքիմիական և որոշ կենսաբանական պարամետրեր: Ինչպես նաև որոշվել է հողերի ծանր մետաղներով աղտոտման աստիճանը, բացահայտվել են աղտոտման հիմնական աղբյուրները, և ուսումնասիրվել է ծանր մետաղներով հողերի աղտոտվածության ազդեցությունը հողի որակը պայմանավորող հիմնական ցուցանիշների՝ ֆերմենտային ակտիվության մակարդակի և մանրէների կենսազանգվածի վրա:

Թեմա 2. Ծրագրի հիմնական նպատակն է ուսումնասիրել Արենի-1 քարանձավում հայտնաբերված հնագույն խաղողի մնացորդները՝ դրանք համեմատելով Հայաստանում առկա խաղողի սորտերի բազմազանության հետ՝ կիրառելով գենետիկական և հնագիտական արդի մեթոդները: Կատարված աշխատանքների արդյունքում 22 միկրոսատելիտային ԴՆԹ մարկերների և 48 SNP մարկերների կիրառմամբ գենետիկորեն ուսումնասիրվել են Հայաստանի խաղողների 40 սորտ, բացահայտվել են դրանց համանունները և կատարվել են համեմատական գենետիկական վերլուծություններ՝ համեմատելով ստացված տվյալները միջազգային գենետիկական բանկերի հետ: Իրականացվել է Արենի քարանձավային համալիրից հայտնաբերված խաղողի հնագույն մնացորդների իդենտիֆիկացում և դրանց նկարագրման աշխատանքներ: Խաղողի հնագույն մնացորդներից անջատվել է գենոմային ԴՆԹ-ն, և ներկայումս իրականացվում են դրա մանրամասն գենետիկական ուսումնասիրությունները, որոնք հետագայում պետք է համեմատվեն ժամանակակից խաղողների արդեն իսկ ստեղծված բազայի հետ:

Արտասահմանյան դրամաշնորհներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. East-West Collaboration for Grapevine Diversity Exploration and Mobilization of Adaptive Traits for Breeding. COST Action FA1003.	Osvaldo Faila (University of Milano)
2. Evaluation of soil pollution level of ecologically vulnerable areas of mining territories in Lori Marz of the Republic of Armenia by biological methods and suggestion of ways for their improvement. NFSAT YSSP-13-47.	Ghazaryan K. A.

Թեմա 1. Ծրագրի շրջանակում իրականացվել է Հայաստանի խաղողների տեխնիկական և հազվադեպ հանդիպող աբորիգեն սորտերի ամպելոգրաֆիկ և գենետիկական ուսումնասիրություն:

Թեմա 2. Ծրագրի շրջանակում իրականացվել են ՀՀ Լոռու մարզի հանքարդյունաբերական շրջանների էկոլոգիապես խոցելի տարածքների հողերի աղտոտվածության (հիմնականում՝ ծանր մետաղներով/մետաղանմաններով) աստիճանի գնահատում Igeo, Cf, Cd, PLI ինդեքսների միջոցով և կենսաինդիկացիոն մեթոդի օգնությամբ, ինչպես նաև հողերի ֆրեմենտատիվ ակտիվության և մանրէաբանական ընդհանուր կենսազանգվածի ուսումնասիրություններ:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

«Կիրառական կենսաբանության գերազանցության կենտրոնի ստեղծում» (Հայաստանի բարձրագույն կրթության նորարարությունների մրցակցային հիմնադրամ) (ղեկ.՝ Հովհաննիսյան Ն. Ա.) ծրագրի նպատակն է ԵՊՀ-ում ստեղծել արդյունավետորեն գործող կենտրոն, որը կխթանի ԵՊՀ-ի, այլ բուհերի, գործարար և գիտական ոլորտների ազգային և միջազգային համագործակցությունը, կրթական, գիտահետազոտական գործունեության և նորարարությունների զարգացումը կիրառական կենսաբանության արդիական և մեծ պահանջարկ ունեցող ոլորտներում: Ծրագրի շրջանակներում մշակվել է և ԵՊՀ գիտխորհրդի կողմից հաստատվել Կիրառական կենսաբանության գերազանցության կենտրոնի կանոնադրությունը: Արդիական և Հայաստանում եզակի սարքավորումներով վերազինվում են կենտրոնի

լաբորատորիաները: Արդեն իսկ աշխատանքային վիճակում են սկանավորող էլեկտրոնային մանրադիտակը և ինֆրակարմիր ճառագայթների տիրույթում աշխատող սպեկտրոսկոպը: Մշակման փուլում են մագիստրոսական ծրագրերի նոր կառուցվածքը և բովանդակությունը՝ արտադրական կամ հետազոտական ոլորտի աշխատաշուկայի պահանջներին համահունչ:

Առաջին անգամ իրականացվել են Աղստև գետի և դրա ջրահավաք ավազանի տարածքում համալիր էկոլոգիական ուսումնասիրություններ, որոնց հիման վրա բացահայտվել են կենսաերկրացենոզների աղտոտման հիմնական աղբյուրները, և տրվել է տարածքի էկոլոգիական վիճակի գնահատականը:

- Իրականացվել են Աղստև գետի ու դրա Գետիկ վտակի ջրերի ջրաֆիզիկական, ջրաքիմիական և ջրակենսաբանական տարբեր ցուցանիշների ուսումնասիրություններ, վերլուծվել են դրանց փոփոխությունների օրինաչափություններն ըստ տարիների, սեզոնների և գետերի հոսքի, և տրվել է ջրերի որակն ըստ ուսումնասիրված որոշ ցուցանիշների:
- Աղստև գետի ավազանում ոռոգվող հողերի ֆիզիկական, ֆիզիկաքիմիական, քիմիական և ագրոքիմիական հատկությունների վրա ավազանի ջրերի ունեցած ազդեցության հետևանքները պարզելու համար որոշել ենք դրանց ոռոգելի հատկությունները: Նմանատիպ ուսումնասիրություններն ունեն կարևոր բնապահպանական և տնտեսական նշանակություն:
- Աղստև գետի և դրա Գետիկ վտակի ջրերում առաջին անգամ ուսումնասիրվել է ընդհանուր (աերոբ) և E. coli բակտերիաների զարգացման սեզոնային դինամիկան ըստ գետերի հոսքի:

Մեր կողմից կատարված հաշվարկների և ՀՀ ազգային վիճակագրական ծառայության աշխատակազմի մարզային գործակալության տվյալների հիման վրա բացահայտել ենք մարդու կենցաղային և գյուղատնտեսական գործունեության, մասնավորապես անասնապահության ազդեցության չափն Աղստև գետի ջրահավաք ավազանների կենսաերկրացենոզների վրա:

Ամբիոնում պաշտպանվել է չորս ատենախոսություն.

1. Մոհամադ Գոդարզինիկ՝ «Սնդիկով աղտոտված հողերի և նստվածքների էկոլոգիական գնահատականը ու վերականգնման ուղիները» (Գ.00.11, գիտական ղեկավար՝ Կառլեն Գրիգորյան),

2. Ալի Բեհմանեշ՝ «Բաբուլռուդ գետի (Իրան) էկոլոգիական բնութագիրը» (Գ.00.11, գիտական ղեկավար՝Կառլեն Գրիգորյան),

3. Գրիգորյան Կարինե Աշիկի՝ «ՀՀ Շիրակի մարզի Ամասիայի տարածաշրջանի շրջակա միջավայրի և Արփի լճի վրա մարդածին գործոնի ազդեցության գնահատականը» (Գ.00.11, գիտական ղեկավար՝ Կառլեն Գրիգորյան),

4. Խաչատրյան Սոնա Ժիրայրի՝ «Աղստև գետի և նրա ջրահավաք ավազանի էկոլոգիական բնութագիրը» (Գ.00.11, գիտական ղեկավար՝ Կառլեն Գրիգորյան):

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	4	15	1

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Անտոնյան Ա. Պ., Գրիգորյան Կ. Վ., Եսայան Ա. Հ., Փարսադանյան Գ. Ա. և ուրիշներ,* Կենսաբանություն. 2013թ. Կենսաբանության թեստային առաջադրանքների շտեմարան, Մաս 4, «Աստղիկ» գրատուն, Երևան, 2014, 346 էջ:
2. *Գևորգյան Է. Ս., Դանիելյան Ֆ. Դ., Եսայան Ա. Հ., Հովհաննիսյան Ն. Ա., Նանագյուլյան Ս. Գ.,* Կենդանի օրգանիզմների բազմազանություն, 7-րդ դասարանի դասագիրք, «Աստղիկ» գրատուն, Երևան, 2013, 256 էջ:
3. *Ամիրյան Ս. Վ., Գևորգյան Է. Ս., Դանիելյան Ֆ. Դ., Եսայան Ա. Հ., Հովհաննիսյան Ն. Ա., Նանագյուլյան Ս. Գ.,* Կենսաբանություն (կենդանի օրգանիզմների բազմազանությունը: Կենսաբանություն: Մարդ), Ուսուցչի ձեռնարկ, «Աստղիկ» գրատուն, Երևան, 2013, 320 էջ:
4. *Հովհաննիսյան Ն. Ա., Եսայան Ա. Հ., Դանիելյան Ա. Ա.,* Ագրոկենսաբազմազանություն: Կրթական ծրագրերի և դասընթացների մշակման մեթոդական ուղեցույց, «Աստղիկ» գրատուն, Երևան, 2013, 64 էջ:

Հոդված

1. *Բաբայան Է. Ա., Կարաքեշիշյան Հ. Մ.,* Պետական բնապահպանական քաղաքականության տնտեսագիտաէկոլոգիական խնդիրների մասին, Հայաստանի Հանրապետության սոցիալ-տնտեսական կայուն զարգացման հիմնախնդիրները, N 1, 21, Երևան, 2014, էջ 116-121:
2. *Գրիգորյան Կ. Ա., Գևորգյան Գ. Ա., Գրիգորյան Կ. Վ.,* Արփի լճի ջրի որակի գնահատումը մանրէաբանական ցուցանիշներով, Հայաստանի ճարտարագիտական ակադեմիայի լրաբեր, հ. 10, N 3, 2013, էջ 590-593:
3. *Գրիգորյան Կ. Ա., Գևորգյան Գ. Ա., Գրիգորյան Կ. Վ.,* Արփի լճի ջրի ոռոգիչ հատկությունների գնահատումն ըստ իոնական կազմի, Տեսական և կլինիկական բժշկության հարցեր, N 8, 2013, էջ 28-31:
4. *Խաչիկյան Թ. Գ., Համբարյան Լ. Ռ., Հովհաննիսյան Ռ. Հ., Մկրտչյան Ժ. Հ.,* Սևանա լճի հիմնական վտակների պլանկտոնային ջրիմուռների տեսական բազմազանությունն ու էկոլոգիական բնութագիրը, Հայաստանի կենսաբանական հանդես, Հ. 65, N 3, 2013, էջ 23-28:
5. *Խաչատրյան Ս. Ժ., Ղազարյան Կ. Ա., Գրիգորյան Կ. Վ.,* Աղստև և Գետիկ գետերի ջրերի հիդրոքիմիական բնութագիրը և ոռոգելի հատկությունները, «Կրթությունը և գիտությունը Արցախում», № 1-2, 2013, էջ 89-95:
6. *Խաչատրյան Ս. Ժ., Ղազարյան Կ. Ա.,* E. coli բակտերիաների պարունակությունը Աղստև և Գետիկ գետերի ջրերում որպես ֆեկալ աղտոտման ինդիկատոր, Հայաստանի ճարտարագիտական ակադեմիայի լրաբեր, № 3, 2013, էջ 594-597:
7. *Շալունց Շ. Վ., Ղազարյան Կ. Ա., Գրիգորյան Կ. Վ.,* Որոտան գետի և նրա հիմնական վտակների ջրերի հիդրոքիմիական բնութագիրը և ոռոգելի հատկությունները, Հայաստանի կենսաբանական հանդես, Հ. 65, N 3, 2013, էջ 99-106:
8. *Շալունց Շ. Վ., Ղազարյան Կ. Ա., Գրիգորյան Կ. Վ.,* Ընդհանուր (աերոբ) և E. coli բակտերիաների պարունակությունը Որոտան, Սիսիան և Գորիսգետ գետերի ջրերում որպես մարդածին աղտոտման ինդիկատոր, «Կրթությունը և գիտությունը Արցախում», № 3-4, 2013, էջ 116-120:
9. *Dallakyan M. V., Yesayan A. H., Yesoyan S. S., Melyan G. H., Hovhannisyan N. A.,* Armenian grape varieties SSR fingerprintingby using Qiaxcel DNA fragment analyses system, Biological Journal of Armenia, 65, 2, 2013, pp. 85-90.
10. *Dallakyan M. V., Yesoyan S. S., Harutyunyan F. A., Melyan G. H., Yesayan A. H., Hovhannisyan N. A.,* Application of microsatellite markers for varietal identification grape rootstocks: Preliminary analysis, Biological Journal of Armenia, 65 (3), 2013, pp. 136-138. ISSN 0366-5119.

11. *Dallakyan M. V., Yesayan A. H., Hovhannisyan N. A.,* Armenian aborigene grape varieties identification and genetic diversity assessment by 48 SNP markers set for grapevine, Biological Journal of Armenia, 66 (2), 2014, pp. 84-86. ISSN 0366-5119.
12. *Ghazaryan K. A., Movsesyan H. S., Ghazaryan N. P., Gevorgyan G. A., Grigoryan K. V.,* General characteristic of soils of Kajaran town surroundihgs, ԵՊՀ գիտական տեղեկագիր, Քիմիական և կենսաբանական գիտություններ, 3, 2013, էջ 44-51.
13. *Ghazaryan K. A., Gevorgyan G. A., Grigoryan K. V.,* Monitoring of the soils of the ecological vulnerable areas around Qajaran town, Armenia, Academic Journal of Science, CD-ROM. ISSN: 2165-6282, 2 (2), 2013, p. 235-243.
14. *Hayrapetyan A. G., Grigoryan K. K., Petrosyan R. G., Fritzsche S.,* Propagation of sound waves through a spatially homogeneous but smoothly time-dependent medium, Annals of Physics, Volume 333, June, 2013, p. 47-65.
15. *Movsesyan H. S., Aroutounian R. M., Shakyan L. V., Asmaryan Sh. G., Galstyan H. M., Bazikyan G. M., Martirosyan H. A., Saghatelyan A. K.,* Studying cancer incidence in kids and juveniles in Yerevan in relationship with air and soil pollution on their dwelling sites, Biological journal of Armenia, 65, N 3, 2013, p. 69-75.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Սարգսյան Մ. Ա., Մովսեսյան Հ. Ս., Ղազարյան Ն. Փ., Սարգսյան Ա. Մ., Մեսրոպյան Հ. Ռ., Ավագյան Ա. Մ.,* Հողաբնակ ամոնիֆիկատորների թվաքանակը անտառային դարչնագույն հողերում բակտերիական միջատասպանների ներմուծումից հետո, Հայաստանի կենսաբանական հանդես, հ. 65, N 4, 2013, էջ 121-123:

ՄԱՆՐԷԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՄԱՆՐԷՆԵՐԻ ՈՒ ԲՈՒՅՍԵՐԻ ԿԵՆՍԱՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Թոչունյան Արմեն Համբարձումի, ՀՀ ԳԱԱ թղթ. անդամ, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Ազարյան Կետի Գուրգենի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Պետրոսյան Մարգարիտ Թորգոմի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Փանոսյան Հովիկ Հարությունի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Փոլադյան Աննա Արշակի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Բազուկյան Ինգա Լևոնի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Սեմերջյան Ինեսա Հենրիկի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
2. Մարգարյան Արմինե Արմենի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Սեմերջյան Ինեսա Հենրիկի, կենս. գիտ. թեկնածու, ուսումն. լաբորատորիայի վարիչ
2. Բաբայան Անուշ Մարտինի, ավագ լաբորանտ
3. Բլբուլյան Սյուզաննա Սուրենի, ավագ լաբորանտ
4. Հովսեփյան Լուսինե Գաբրիելի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Քեմոտրոֆ և ֆոտոտրոֆ բակտերիաների կողմից H_2-ի արտադրության կենսատեխնոլոգիայի կատարելագործման ուղիները (պետական ֆինանսավորում):	Թոչունյան Ա. Հ.
2. Բակտերիաների F_0F_1_ԱԵՖ-ազի դերը էներգիայի ձևափոխության գործընթացներում C_2-ի տարբեր աղբյուրների խմորման ընթացքում (պետական ֆինանսավորում):	Բլբուլյան Ս. Ս.

Թեմա 1. Հաշվետու ժամանակահատվածում ուսումնասիրվել է ածխածնի խառը աղբյուրների՝ գլիցերոլի և մրջնաթթվի խմորումը *Escherichia coli* բակտերիայի վայրի տիպի և հիդրոգենազ 1-4 (Հիդ) ֆերմենտների խաթարումներով մուտանտներում միջավայրի pH-ի 5.5-7.5 արժեքներում: Փորձերն իրականացվել են մրջնաթթվի տարբեր կոնցենտրացիաներով՝ 10 մՄ, 30 մՄ և 50 մՄ, որոնցից 10 մՄ-ն օպտիմալ կոնցենտրացիա է: *E. coli* բակտերիայի վայրի տիպի գլիցերոլի և մրջնաթթվի առանձին և համատեղ խմորման պայմաններում բակտերիաների աճի լոգարիթմական փուլի սկզբնամասում նկատվում է օքսիդավերականգնողական պոտենցիալի (ՕՎՊ) անկում մինչև 450 մՎ, ինչը վկայում է H_2-ի առկայության մասին: Ուսումնասիրվել է բակտերիաների աճը և ՕՎՊ-ի կինետիկան գլիցերոլի և 10 մՄ մրջնաթթվի համատեղ յուրացման պայմաններում, pH-ի 6.5 և 7.5 արժեքներում հիդրոգենազային ակտիվության բացակայությամբ մուտանտներում:

H_2 արտադրման կարգավորումն ուսումնասիրվել է *E. coli* վայրի տիպի և Հիդ 1-ի և Հիդ 2-ի ակտիվության բացակայությամբ կրկնակի մուտանտում (MW1000) գլյուկոզի խմորման պայմաններում, ՕՎՊ-ի արժեքի փոփոխմամբ օքսիդավերականգնման ռեագետների, ինչպիսիք են օքսիդիչ կալիումի ֆերրիցիանիդի և վերականգնիչ ԴԹՏ-ի օգնությամբ: Հետազոտվել են տարբեր ածխածնի աղբյուրների խառնուրդի խմորումը՝ համեմատելով ածխածնի մեկ աղբյուրի հետ, *E. coli*-ի կողմից և H_2-ի արտադրման առանձնահատկությունները միջավայրի տարբեր պայմաններում: Մասնավորապես ուսումնասիրվել է գլյուկոզի և գլիցերոլի համատեղ խմորման ընթացքում H_2-ի արտադրությունը միջավայրի pH-ի տարբեր արժեքների դեպքում: Նկատվել է *E. coli*-ի վայրի տիպի նախնու կողմից H_2-ի արտադրության նվազում միջավայրի pH 7.5 և 6.5 արժեքների, բայց ոչ pH 5.5-ի դեպքում, երբ գլյուկոզի կոնցենտրացիան աճում է 0.05 %-ից մինչև 0.2 %:

Ուսումնասիրվել են նաև Հայաստանի Ջերմուկ հանքային աղբյուրներից անջատված *R. sphaeroides* ծիրանագույն բակտերիաների MDC6522 շտամի աճման և H_2-ի արտադրության առանձնահատկությունները հիդրոգենազների արգելակիչ՝ դիֆենիլենյոդոնիումի (ԴՖՅ) և

նիտրոգենազների արգելակիչ՝ մետրոնիդազոլի ցածր կոնցենտրացիաների ազդեցությամբ: Ուսումնասիրվել է *R. sphaeroides* բակտերիաների աճման տեսակարար արագությունը տվյալ միացությունների ազդեցությամբ: Երկու միացություններն էլ արգելակում են աճման տեսակարար արագությունը. 1-2 մկՄ ԴՖՑ-ն արգելակում է աճման տեսակարար արագությունը 6-12 անգամ, իսկ 1 մՄ մետրոնիդազոլը՝ 5 անգամ:

Թեմա 2. Հաշվետու ժամանակահատվածում գլիցերոլի խմորման պայմաններում պրոտոնային ԱԵՖ-ազի և տարբեր հիդրոգենազների կապը պարզաբանելու համար ուսումնասիրվել է *E. coli* բակտերիայի վայրի տիպի և տարբեր հիդրոգենազներում խանգարումներով մուտանտների թաղանթային բշտիկների դիցիկլոհեքսիլկարբոդիիմիդի նկատմամբ զգայուն F_oF_1-ԱԵՖ-ազային ակտիվությունը pH-ի 5.5, 6.5 և 7.5 արժեքների դեպքում: Ցույց է տրվել, որ գլիցերոլի խմորման պայմաններում F_oF_1-ԱԵՖ-ազի ակտիվության համար առավել օպտիմալ է pH 7.5-ը: Բոլոր չորս հիդրոգենազների բացակայությամբ *hypF* մուտանտի թաղանթային բշտիկների ԱԵՖ-ազային ակտիվության ուսումնասիրումը հիմք է տալիս առաջարկելու հիդրոգենազների և F_oF_1-ԱԵՖ-ազի փոխկապվածությունը նաև գլիցերոլի խմորման պայմաններում:

Ցույց է տրվել, որ pH-ի 5.5-ի դեպքում նախնու և *hypF* մուտանտի ԴՑԿԴ-զգայուն F_oF_1-ԱԵՖ-ազային ցածր է՝ համեմատած pH 7.5-ի հետ: *hyaB hybC selC* եռակի մուտանտի ԱԵՖ-ազային ցածր ակտիվությունը pH 7.5-ի դեպքում ցույց է տալիս տարբեր ֆերմենտների՝ 1-ին և 2-րդ հիդրոգենազների, մրջնաթթուջրածին լիազի և F_oF_1-ԱԵՖ-ազի փոխազդեցությունը գլիցերոլի խմորման պայմաններում:

Սկսվել է նաև *E. Coli*-ի նախնու և հիդրոգենազային տարբեր մուտանտների F_oF_1-ԱԵՖ-ազի ակտիվության ուսումնասիրությունը գլիցերոլի և գլյուկոզի խառնուրդի խմորման պայմաններում:

Արտասահմանյան դրամաշնորհներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Հետճառագայթային ժամանակահատվածում շրջակա միջավայրի գնահատման արդյունավետ մեթոդ (Միջազգային գիտատեխնիկական կենտրոնի A-2089 նախագիծ, մանրէաբանների ենթախումբ, 2014-2016):	Թռչունյան Ա. Հ.
2. Էկոլոգիական մանրէաբանության բնագավառում համագործակցություն Հայաստանի և Նորվեգիայի միջև (CPEA - 2011/10081 դրամաշնորհային ծրագիր, 2011-2014):	Փանոսյան Հ. Հ.
3. Հայաստանի երկրաջերմային աղբյուրներից մեկուսացված թերմոֆիլ աերոբ էնդոսպոր առաջացնող բակտերիաների բնութագրումը ըստ փ-ՌՆԹ-ների մոդիֆիկացիաների պրոֆիլի (DAAD հետազոտական դրամաշնորհ A/13/03781, 2013):	Փանոսյան Հ. Հ.
4. Էկոլոգիական մանրէաբանության և կենսատեխնոլոգիայի բնագավառում գիտական հետազոտությունների և բարձրագույն կրթության Եվրասիական-Նորվեգական ցանց (CPEALA-2013/10107 դրամաշնորհային ծրագիր, 2013-2014):	Փանոսյան Հ. Հ. Բիրկելանդ Ն. Կ. (Բերգենի համալսարան)
5. *Escherichia coli* բակտերիայում գլիցերոլի նյութափոխանակության էլեկտրաքիմիական ուսումնասիրությունը միջավայրի pH-ի տարբեր պայմաններում. ռեդոքս միացությունների և ծանր մետաղների ազդեցությունը (ANSEF NS-Microbio-3212 հետազոտական դրամաշնորհ, 2013):	Փոլադյան Ա. Ա.

6. Հայաստանի երկրաջերմային աղբյուրների թերմոֆիլ մանրէները և դրանց կենսատեխնոլոգիական ներուժը (ANSEF NS-microbio 3362 հետազոտական դրամաշնորհ, 2014):	Փանոսյան Հ. Հ.
7. Ոչխարի և մատակի կաթից ստացված հայկական կաթնամթերքներից մեկուսացված կաթնաթթվային բակտերիաների հակասնկային ակտիվության ուսումնասիրությունը (ANSEF-N biotech-3474 հետազոտական դրամաշնորհ, 2014):	Բազուկյան Ի. Լ.

Թեմա 1. Դրամաշնորհի շրջանակում որոշվել են հողային տարբեր խմբերի բակտերիաների (*Escherichia coli, Pseudomonas aeruginosa, Bacillus subtilis*) բաշխվածությունը, ճառագայթահարման թիրախները և դրա բջջային մեխանիզմները, որոնք ներառում են թաղանթով պրոտոնների և այլ իոնների հոսքերի գնահատումը, ինչպես նաև ԱԵՖ-ազային և այլ ֆերմենտային ակտիվությունների և թաղանթակապ այլ հատկանիշների որոշումը: Ուսումնասիրվում են նաև ռենտգենյան ճառագայթահարման նկատմամբ նշված բակտերիաների զգայունությունը, կառուցվածքային փոփոխությունները, որոշվում են ռենտգեն ճառագայթահարված բակտերիական թաղանթների բյուրեղացման աստիճանը: Հետազոտությունները ներառում են նաև ճառագայթահարված բակտերիաների վրա տարբեր ծանր մետաղների ազդեցության ուսումնասիրություններ:

Թեմա 2. Հաշվետու տարում ծրագրի շրջանակում նմուշահանման նպատակով իրականացվել են գիտարշավներ ԼՂՀ-ի տարածքում. աճեցման և մոլեկուլային գենետիկական մեթոդներով ուսումնասիրվել է Քարվաճառի և Զուառի երկրաջերմային հանքային աղբյուրների ջրային և տղմային նմուշներում բակտերիական համակեցությունների կենսաբազմազանությունը: 16S ռՌՆԹ-ի գենի գենադարանների ստեղծման և դենատուրացնող գրադիենտային ժել էլեկտրաֆորեզային վերլուծությամբ ցույց է տրվել այդ համակեցություններում *Proteobacteria, Cyanobacteria, Bacteroidetes, Planctomycetes, Verrucomicrobia, Chloroflexi* ֆիլումներին և դեռևս չդասակարգված ֆիլոտիպերին պատկանող ներկայացուցիչների լայն տարածվածությունը: Ստացված հաջորդականությունների մեծամասնության վերլուծությունը վկայում է մանրէների չկուլտիվացվող ձևերի առկայության մասին, իսկ դրանց 89-96% նմանությունը GenBank-ի հաջորդականություններին հաստատում է ուսումնասիրված համակեցության կառուցվածքի մենահատկությունը: Քարվաճառի երկրաջերմային աղբյուրից մեկուսացվել է աերոբ ասպորոգեն բակտերիական կուլտուրա, որն ըստ ֆենոտիպական հատկանիշների և 16S ռՌՆԹ գենի հաջորդականությունների վերլուծության նույնականացվել է որպես *Thermus scotoductus* (99% նմանությամբ):

Ամբիոնի ուսումնական լաբորատորիան համալրվել է սառեցման համակարգ ունեցող կենտրոնախուսակով, դյուրակիր մեխանիկական ֆիլտրման ապարատով և քիմիական ռեակտիվներով: Շարունակվում է իրականացվել նաև դասախոսների, ասպիրանտների և մագիստրոսների վերապատրաստում Բերգենի համալսարանում. Բերգենի համալսարան են գործուղվել մեկ ասպիրանտ և մագիստրատուրայի մեկ ուսանող:

Թեմա 3. Հեղուկ քրոմատոգրաֆային-մասսպեկտրաչափական մեթոդի կիրառմամբ ուսումնասիրվել է աերոբ էնդոսպոր առաջացնող բակտերիաների փ-ՌՆԹ-ների մոդիֆիկացիաների պրոֆիլը: Ուսումնասիրության նյութ են ծառայել Հայաստանի երկրաջերմային աղբյուրներից մեկուսացված *Anoxybacillus gonensis* J-18, *Anoxybacillus* sp. H-69, *Anoxybacillus flavithermus* K-97, *Geobacillus thermodenitrificans* Arz-6, *Geobacillus stearothermophilus* Ara-3-1, *Geobacillus toebii* Arz-33, *Geobacillus pallidus* Akh-115, *Geobacillus* sp. Arz-7, *Bacillus amyloliquefaciens* G-35, *Bacillus aestuarii* B-123A, *Bacillus licheniformis* Akh-14a, *Brevibacillus* sp. H-65, *Ureibacillus sp.* B-119, *Paenibacillus xylanilyticus* Arz-3 աերոբ էնդոսպոր առաջացնող բացիլների շտամները: Փորձերում կիրառվել են 16 մոդիֆիկացված

փՌՆԹ-ներ (m^1A, m^6A, Am, t^6A, i^6A, ms^2i^6A, Q, m^1G, $m^6{}_2A$, m^2G, $m^2{}_2G$, Gm, m^2A, m^7G, m^5C, Cm) և դրանց իզոտոպային նշակիր տարբերակները: Ցույց է տրվել, որ m^6A, i^6A $m^6{}_2A$ և Cm մոդիֆիկացիաները հազվադեպ են ուսումնասիրված շտամներում, իսկ mG մոդիֆիկացիան հաճախ է հանդիպում թեմոֆիլ *Geobacillus* and *Anoxybacillus* ցեղերի տեսակներում: Թեև i^6A մոդիֆիկացիան հայտնաբերվել է բոլոր ուսումնասիրված շտամներում, դրա ածանցյալները, օրինակ՝ ms^2i^6A, որը լայն տարածում ունի հետազոտված բացիլների թերմոֆիլ տեսակներում, չի հայտնաբերվել *Ureibacillus* ցեղի տեսակներում: m^1G մոդիֆիկացիան բնորոշ է եղել միայն *Brevibacillus* տեսակներին. m^2A և m^7G մոդիֆիկացիաների շատ բարձր հանդիպման հաճախականությունը վկայում է էնդոսպոր առաջացնող բակտերիաների վաղ էվոլյուցիայի ընթացքում այդ մոդիֆիկացիաների ի հայտ գալը: Թե՛ մեզոֆիլ, թե՛ թերմոֆիլ տեսակներում հանդիպում են Gm, m^1G և ms^2i^6A մոդիֆիկացիաներ, թեպետ Gm մոդիֆիկացիան հայտնաբերվել է միայն թերմոֆիլ տեսակներում: Այս վերլուծության արդյունքները հիմք կարող են հանդիսանալ բացիլների տարբեր ցեղերի տեսակները միմյանցից, ինչպես նաև բացիլների մեզոֆիլ և թերմոֆիլ ձևերի տարբերակման համար:

Թեմա 4. Դրամաշնորհային ծրագիրը իրականացվող «Էկոլոգիական մանրէաբանության բնագավառում համագործակցություն Հայաստանի և Նորվեգիայի միջև» (CPEA - 2011/10081) դրամաշնորհային ծրագրի ընդլայնումն է միջինասիական համագործակից բուհերի ընդգրկմամբ: Ծրագիրը միտված է հեռանկարում ստեղծելու Հայաստանի, Նորվեգիայի Ուզբեկստանի և Տաջիկստանի միջև կրթական և գիտահետազոտական ցանց էկոլոգիական մանրէաբանության ու կենսատեխնոլոգիայի բնագավառում բարձրագույն կրթության զարգացման և արդիականացման համար: Նախատեսվում է ծրագրի շրջանակում դասախոսների, ասպիրանտների և մագիստրանտների վերապատրաստում համագործակից բուհերում:

Թեմա 5. Ուսումնասիրվել են *Escherichia coli* բակտերիաների վայրի տիպի և 1-ին և 2-րդ հիդրոգենազների խախտումներով մուտանտի աճի և մոլեկուլային ջրածնի արտադրության վրա 0.01 - 0.3 մՄ ծանր մետաղների իոնների Mo6+, Ni2+, Fe2+, Fe3+ ազդեցությունները: Բոլոր իոնները ունեցել են 1.2 - 1.4 անգամ խթանիչ ազդեցություն բակտերիաների աճի վրա և՛ գլյուկոզի, և՛ գլիցերոլի խմորման պայմաններում: Առավելագույն խթանում դիտվել է 0.2 մՄ $NiCl_2$-ի առկայությամբ հիմնային pH-ի պայմաններում: Մինչդեռ 0.05-0.1 Cu^{2+} իոնները ունեցել են ճնշիչ ազդեցություն մոլեկուլային ջրածնի արտադրության վրա: Ստացված արդյունքները կարևոր են վերջինիս կարգավորման նպատակով դրա կենսատեխնոլոգիայի մշակման համար:

Թեմա 6. Հայաստանի և Լեռնային Ղարաբաղի երկրաջերմային աղբյուրներից մեկուսացվել են լիպազ և ամիլազ արտադրող ջերմասեր բացիլների շտամներ: Մեկուսացված բացիլները ֆենոտիպական հատկանիշների և ըստ 16S ռՌՆԹ-ների հաջորդականությունների վերլուծության հիման վրա նույնականացվել են որպես *Bacillus, Geobacillus, Brevibacillus, Anoxybacillus, Ureibacillus, Paenibacillus,* և *Thermoactinomyces* ցեղի տեսակներ: Ցույց են տրվել *Geobacillus* sp. Tatev N5 և Tatev N6 շտամների չմաքրված ամիլազ ֆերմենտների ակտիվությունները. օպտիմալ ջերմաստիճանի և pH-ի պայմաններում (65՛C, pH 7) կազմել են 70.3 և 80.7 Մ/մլ համապատասխանաբար: *Bacillus licheniformis* Akhourik 106 and *B. aestuarii* Akhourik 107 շտամների լիպազային առավելագույն ակտիվությունը դիտարկվել է pH 6.5-7, 56˚C ջերմաստիճանային և 0.5 % NaCl-ի պայմաններում: Լիպազի առավելագույն ակտիվությունը նշված շտամներում դիտվել է աճի ուշ էքսպոնենցիալ փուլում՝ կազմելով 0.03 Մ $մլ^{-1}$ $ր^{-1}$ և 0.027 Մ $մլ^{-1}$ $ր^{-1}$ համապատասխանաբար *B. licheniformis* Akhourik 106 և *B. aestuarii* Akhourik 107 շտամների համար:

Թեմա 7. Հետազոտվել է Հայաստանի տարբեր շրջանների կաթնամթերքի նմուշներից մեկուսացված կաթնաթթվային բակտերիաների 32 շտամների հակասնկային ակտիվությունը 6 տարբեր ցեղերին պատկանող բորբոսասնկերի նկատմամբ: Հաստատվել է *Lactobacillus rhamnosus* R-2002-ի

հակասնկային ակտիվությունը *Penicillum aurantio-violaceum* և *Mucor plumbeus* նկատմամբ: *Lactobacillus delbrueckii* subsp. *lactis* INRA-2010-4.2 և *Lactobacillus acidophilus* JM-2012 շտամներն օժտված են հակասնկային ակտիվությամբ *Debaryomyces hansenii* խմորասնկի նկատմամբ: *L. rhamnosus* R-2002-ի հակասնկային ակտիվությունը դիտվում է pH լայն տիրույթում (pH 3-9): Դա կորցնում է իր ակտիվությունը 45°C պայմանում 15 րոպե մշակելիս *M. plumbeus* նկատմամբ և 55°C պայմանում 15 րոպե մշակելիս *P. aurantio-violaceum* նկատմամբ: Հակասնկային ակտիվությամբ օժտված նյութերը համակցված են *L. rhamnosus* R-2002-ի բջջապատի հետ: Ցույց է տրվել, որ հակասնկային ակտիվությունը ամբողջովին արգելակվում է պրոտեինազ K-ով և պեպսինով մշակելիս, մինչդեռ տրիպսինով մշակումը չի թողնում որևէ ազդեցություն: Դա վկայում է հակասնկային ակտիվությամբ օժտված նյութի սպիտակուցային բնույթի մասին, այն էլ նրա բաղադրության մեջ կա՛մ բացակայում են լիզինն ու արգինինը, կա՛մ նշված երկու ամինաթթուները ծայրային դասավորվածության են:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Հաշվետու տարում մշակվել են թերապևտիկ բարձր արժեք ունեցող, բարդածաղկավորների ցեղին պատկանող և *S. balsamita* և Հայաստանի Կարմիր գրքում ընդգրկված (ոչնչացման սպառնալիքի ենթակա կարգավիճակով) *A. sosnovskyi* բույսերի մեկուսացված կուլտուրաների ստացման, միկրոբազմացման պայմանները, և ուսումնասիրվել են ստացված կուլտուրաների աճի և նյութափոխանակության առանձնահատկությունները: *A. sosnovskyi* բույսը հավաքվել է ծաղկման շրջանում Սուրենավանի տարածքից (Արարատի մարզ) (բարձրությունը ծովի մակերևույթից՝ 815 մ): *S. balsamita* բույսը հավաքվել է ծաղկման շրջանում Երևանի տարածքից (ծովի մակարդակից մոտ 1000 մ բարձրություն): *S. balsamita* բույսը հավաքվել է ծաղկման շրջանում Երևանի տարածքից (ծովի մակարդակից մոտ 1000 մ բարձրություն): Կալուսային կուլտուրան ստացվել է բաժակաթերթերից փորձարկված սննդամիջավայրերից միայն Մուրասիգե-Սկուգի սննդամիջավայրի վրա:

Կալուսային կուլտուրաները ստացվել են փորձարկված սննդամիջավայրերից միայն Մուրասիգե-Սկուգի սննդամիջավայրի վրա:

S. balsamita և *A. sosnovskyi* բույսի կալուսի աճի առանձնահատկությունների ուսումնասիրման համար որոշվել են աճի ինդեքսը և չոր նյութերի կուտակումը՝ աճեցման մեկ փուլում՝ 5, 10, 15, 20, 30 օրերի ընթացքում: S. *balsamita* և *A. sosnovskyi* կալուսի աճեցման 30-րդ օրը աճի ինդեքսը հասել է առավելագույնի՝ համապատասխանաբար կազմելով 3.5 և 4.0: *S. balsamita* կալուսային հյուսվածքի չոր նյութի առավելագույն քանակը դիտվել է միայն աճեցման 15-րդ օրը՝ հասնելով 7 %, մինչդեռ *A. sosnovskyi* կալուսային հյուսվածքինը՝ 25-րդ օրը՝ հասնելով 4.5 %:

Ուսումնասիրվել է նաև *A. sosnovskyi* և *S. balsamita* կուլտուրաների հակաօքսիդանտային ակտիվությունը, որը կալուսի աճի մեկ ցիկլի ընթացքում փոփոխվել է՝ ցիկլի վերջում հասնելով առավելագույնի՝ համապատասխանաբար 29.22 % և 41.89 %: Այսպիսով՝ ստացվել են *A. sosnovskyi* և *S. balsamita* բույսերի նյութափոխանակության բարձր ակտիվությամբ օժտված մեկուսացված կուլտուրաներ, որոնք կարելի է առաջարկել որպես կենսաբանորեն ակտիվ նյութերի ստացման այլընտրանքային աղբյուր:

Ուսումնասիրվել են Հայաստանի բազմամետաղյա հանքապարներից մեկուսացված մետաղակայուն թերմոֆիլ բացիլների ամիլազային և լիպազային ակտիվությունները Cu(II), Ni(II), Zn(II) և Cd(II) ծանր մետաղների իոնների ինչպես առանձին, այնպես էլ համակցված ազդեցության պայմաններում: Ցույց է տրվել, որ *Bacillus subtilis* AG4 և *B. licheniformis* AS1 շտամների ամիլազային ակտիվությունը հասնում է իր առավելագույն արժեքին ինչպես առանձին, այնպես էլ համակցված Zn(II) և Cd(II) իոնների 5 մգ/լ կոնցենտրացիաների դեպքում, մինչդեռ Cu(II) և Ni(II) իոնները ճնշում են շտամների ամիլազային ակտիվությունը: *Geobacillus toebi* AD5 շտամի լիպազային ակտիվությունը առավելագույնս

դրսևորվել է Cu(II), Ni(II) և Cd(II) 20, 15, 20 մգ/լ կոնցենտրացիաների պայմաններում, իսկ Zn(II) իոնները արգելակում են ֆերմենտի ակտիվությունը:

Ուսումնասիրվել է նաև դեղաբույսերի լուծամզվածքների ազդեցությունը կաթնամթերքի մերանների թթվառաջացման և հակաբակտերիական ակտիվության վրա: Հալվե իրականի (*Aloe vera* L.) լուծամզվածքի հավելումը բոլոր ուսումնասիրված համակեցությունների վրա թողնում է դրդող ազդեցություն: Սրոհունդ ծակոտկենի (*Hypericum perforatum* L.), ուրց սողացողի (*Thymus serpyllum* L.), անանուխ պղպեղայինի (*Mentha piperia* L.) լուծամզվածքի հավելումը բոլոր ուսումնասիրված համակեցությունների վրա թողնում է արգելակող ազդեցություն: Մեղրախոտի (*Stevia rembaudiana* Bertoni), հազարատերև սովորականի (*Achillea millefolium* L.) և ռեհան մշակովիի (*Ocimum basilicum* L.) լուծամզվածքի հավելումը թթվասերի պատրաստման համար նախատեսված համակեցության վրա թողնում է արգելակող ազդեցություն: Բոլոր ուսումնասիրված բույսերի լուծամզվածքների խառնուրդի հավելումը կաթին արգելակում է համակեցություններում մանրէների աճը: Ռեհան մշակովիի (*Ocimum basilicum* L.), հալվե իրականի (*Aloe vera* L.) և սրոհունդ ծակոտկենի (*Hypericum perforatum* L.) լուծամզվածքներով դեղաբույսերով պատրաստված յոգուրտը, մածունն ու թանը դրսևորում էին հակաբակտերիական ակտիվություն գրամդրական *S. aureus* WDCM 5233 շտամի նկատմամբ: Հալվե իրականի և սրոհունդ ծակոտկենի լուծամզվածքների հավելումը դրդում է յուգուրտի պատրաստման համար նախատեսված համակեցության հակամանրէային ակտիվությունը *E. coli* VKMB-M17-ի նկատմամբ: Առաջարկվող համակեցություններով պատրաստված սննդամթերքի սպիտակուցային կազմում զգալի փոփոխություններ չեն դիտվել:

Մշակվել է մանրէների ամբողջական բջիջներում գլյուկոզիլտրանսֆերազի հայտնաբերման մեթոդ: Բոլոր ուսումնասիրված կաթնաթթվային բակտերիաները չեն դրսևորում գլյուկոզիլտրանսֆերազի ակտիվություն: Սակայն հաստատվել է Բջնի 127, Ախուրիկ 115 և Բջնի 123A ջերմասեր էնդեսպոր առաջացնող բացիլների գլյուկոզիլտրանսֆերազի ակտիվություն: Ուսումնասիրված շտամների գլյուկոզիլտրանսֆերազի ակտիվության դրսևորման համար սախարոզի խտությունը սննդամիջավայրում պետք է լինի 1 %:

Շարունակվել են Հայաստանում առաջին անգամ արտադրողների կողմից տրամադրված որոշ կենսապատրաստուկների փորձարկումները դաշտային և դեկորատիվ մշակաբույսերի վրա: Կատարվել է 2012թ. Երկրագործության կենտրոնի դաշտում աշնանը ցանած սիսեռի բերքահավաքը, որը ցույց տվեց Գումատ+7 կենսապարարտանյութի խթանիչ ազդեցությունը սիսեռի բերքային ցուցանիշների վրա սերմերի նախացանքային թրջման և ծաղկման փուլում սածիլների ցողման տարբերակներում: Պատրաստուկը խթանել է բույսերի ինչպես աճը, այնպես էլ պտղագոյացումը, որի արդյունքում ձևավորվել են ստուգիչից 20-45%-ով ավելի շատ և խոշոր սերմեր, ինչն ի վերջո բերել է բերքի ավելի մեծ չափով բարձրացմանը /մինչև 50%/ ցողման տարբերակում:

Բանջարաբոստանային մշակաբույսերի կենտրոնի փորձադաշտում կատարվել է վարունգի Մանե և Հայարփի սորտերի ամառացանք, որի ընթացքում կիրառված 3 պատրաստուկներից առավել բարձր արդյունավետություն է դրսևորել Միցեֆիտ ռուսաստանյան պատրաստուկը: Սերմերի նախացանքային թրջման դեպքում ձևավորվել են բազմաթիվ խոշոր սերմեր, և բերքի բարձրացումը հասել է մոտ 20%-ի, և այդ պատրաստուկի փորձարկումը շարունակվում է նաև այս տարի:

Շարունակվել է նաև որոշ թփերի կտրոնների արմատակալման վրա ստացված մի շարք պատրաստուկների փորձարկումը, որի ընթացքում առավել բարձր արդյունավետություն է ցուցաբերել, ինչպես և վարունգի փորձում Միցեֆիտը, փքապտուղ թփի կտրոնների վրա: Նման խթանում է արձանագրված նաև որոշ դեկորատիվ խոտաբույսերի սերմերի և սածիլների մշակման արդյունքում հնդկական Մայկոնետ և գերմանական Միկոպլանտ պատրաստուկների կիրառման դեպքում:

Ուսումնասիրվել է ջրածնի պերօքսիդ պարունակող առանձին բիոցիդային պատրաստուկների հակասնկային ազդեցությունը *Saccharomyces cerevisiae* և *Rhodotorula rubra* խմորասնկերի ցեղերի տեսակների վրա, որոնք անջատվել են հյութերի արտադրության գործարանների սարքավորումներից և արտադրական մակերեսներից: Ցույց է տրված խմորասնկերի ճնշման աստիճանը՝ կախված պատրաստուկի կոնցենտրացիայից, շփման ժամանակից և շտամների բնույթից: Իրականացվել է ՀՀ երկու մարզերի՝ Կոտայքի և Մեղրիի մեղուների փեթակներից վերցված քսուկների մանրէաբանական վերլուծություն: Անջատվել և նույնականացվել են միցելիալ և կոլիֆորմ բակտերիաների տեսակները՝ *Hafnia alvei, Serratia mascerans*, *Penicillium aurantiogriseum*, *P. brevi-compactu,* որոնք բնութագրվում են հանդիպման բարձր հաճախականությամբ: Կոլիֆորմ բակտերիաների նույնականացման համար օգտագործվել է API 20E թեստը: *Penicillium* ցեղի տեսակներով բարձր աղտոտվածություն ունեցող փեթակներում նկատվում էր կոլիֆորմ բակտերիաներով աղտոտման ցածր մակարդակ:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
1	-	-	4	41	16

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Դասագիրք

1. *Ղազարյան Է. Մ., Թոչունյան Ա. Հ., Մելիքյան Գ. Ա., Վարդանյան Թ., Խաչատրյան Հ.,* Բնագիտություն-5, Դասագիրք դպրոցի 5-րդ դասարանի համար, «Աստղիկ» հրատ., Երևան, 2013, 160 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Անտոնյան Ա. Պ., Արծրունի Գ. Գ., Գրիգորյան Կ. Վ., Գևորգյան Է. Ս., Դանիելյան Ֆ. Դ., Եսայան Ա. Գ., Թոչունյան Ա. Հ. և ուրիշներ,* Կենսաբանություն. Թեստային առաջադրանքների շտեմարան, Մաս 1, «Աստղիկ» հրատ., Երևան, 2014, 316 էջ:
2. *Անտոնյան Ա. Պ., Արծրունի Գ. Գ., Գրիգորյան Կ. Վ., Գևորգյան Է. Ս., Դանիելյան Ֆ. Դ., Եսայան Ա. Գ., Թոչունյան Ա. Հ. և ուրիշներ,* Կենսաբանություն. Թեստային առաջադրանքների շտեմարան, Մաս 2, «Աստղիկ» հրատ., Երևան, 2014, 272 էջ:
3. *Անտոնյան Ա. Պ., Արծրունի Գ. Գ., Գրիգորյան Կ. Վ., Գևորգյան Է. Ս., Դանիելյան Ֆ. Դ., Եսայան Ա. Գ., Թոչունյան Ա. Հ.* և ուրիշներ, Կենսաբանություն. Թեստային առաջադրանքների շտեմարան, Մաս 3, «Աստղիկ» հրատ., Երևան, 2014, 340 էջ:
4. *Ղազարյան Է. Մ., Թոչունյան Ա. Հ., Մելիքյան Գ. Ա., Վարդանյան Թ., Խաչատրյան Հ.,* Բնագիտություն-5, Ուսուցչի ձեռնարկ, «Աստղիկ» հրատ., Երևան, 2013, 116 էջ:

Հոդված

1. *Բազուկյան Ի., Մաթևոսյան Լ., Թոչունյան Ա.,* Կաթնաթթվային բակտերիաները՝ XXI դարի բուժարարներ, «Գիտության աշխարհում», N 4, 2013, էջ 44-48:

2. *Գաբրիելյան Լ., Փոլադյան Ա., Թռչունյան Ա.,* Համակարգչային տեխնոլոգիաների կիրառման առավելությունները և փորձը բուհական կենսաբանության դասավանդման գործընթացում, Համահայկական 4-րդ կրթական գիտաժողով. «Բնագիտությունը 21-րդ դարում. Ուսուցման հիմնախնդիրներ և լուծումներ», «Բնագետ», 2014, էջ 139-141:
3. *Գուրզոլյան Մ. Մ., Փանոսյան Հ. Հ.,* Գավառագետի ջրի աերոբ քեմոօրգանոտրոֆ բակտերիաների թվաքանակի որոշումը և սանիտարական-մանրէաբանական վիճակի գնահատումը, Երիտասարդ գիտնականների ձեռքբերումներն ու հեռանկարները, Երիտասարդ գիտնականների II համաժողով, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2013, էջ 40-45:
4. *Թռչունյան Ա. Հ.,* Ի՞նչ գիտենք Հայաստանի մանրէների և նրանց բազմազանության մասին, «Բնագետ», 3, 2013, էջ 44-50:
5. *Թռչունյան Ա. Հ.,* Մանրէաբանությունը 21-րդ դարում. Միկոպրլազմները, նանոբակտերիաները և արհեստական կենդանի բջիջները, «Բնագետ», 1, 2014, էջ 47-54:
6. *Հակոբյան Լ. Հ., Մելիք-Անդրեասյան Գ. Գ., Հարությունյան Ն. Մ., Հարությունյան Կ. Վ., Հարությունյան Մ. Վ., Թռչունյան Ա. Հ.,* Կենսաբանական բարձր հատկություններով օժտված պրոբիոտիկ կաթնաթթվային բակտերիաների ստացումը, Համաճարակաբանության արդիական հարցերը, Ա. Բ. Ալեքսանյանի անվան ՀՎ և ԲՄ ԳՀԻ, 2013, էջ 22-26:
7. *Փանոսյան Հ. Հ., Բազուկյան Ի. Լ., Մարգարյան Ա. Ա., Պոպով Յու.Գ., Թռչունյան Ա. Հ.,* Բուհական կրթական համակարգում լաբորատոր աշխատանքների իրականացման ժամանակակից մոտեցումները, Համահայկական 4-րդ կրթական գիտաժողով. «Բնագիտությունը 21-րդ դարում. Ուսուցման հիմնախնդիրներ և լուծումներ», «Բնագետ», 2014, էջ 145-146:
8. *Պետրոսյան Մ. Թ., Սահակյան Ն. Ժ., Թռչունյան Ա. Հ.,* Ինքնուրույն ուսուցման և հետազոտական աշխատանքի հմտությունների զարգացումը կենսաբանության մասնագիտական առարկաների դասավանդման գործընթացում, Համահայկական 4-րդ կրթական գիտաժողով. «Բնագիտությունը 21-րդ դարում. Ուսուցման հիմնախնդիրներ և լուծումներ», «Բնագետ», 2014, էջ 147-149:
9. *Арутюнян Н. М., Алексанян Ю. Т., Мелик-Андреасян Г. Г., Акопян Л. Г., Арутюнян К. В., Арутюнян М. В., Трчунян А. А.,* Способность адгезии и приживаемости пробиотика *L.acidophilus* Ep 317/402 “Наринэ” в пищеварительном тракте и слизистой оболочке толстого кишечника, Актуальные вопросы эпидемиологии, РА МЗ, 2013, с. 58-60.
10. *Мурадян М. Ш., Петросян М. Т.,* Антимикробное действие изолированной культуры *Alkanna orientalis*, ՀՀ ԳԱԱ հիմնադրման 70-ամյակին նվիրված երիտասարդական գիտաժողովի հոդվածների ժողովածու, Երևան, 2013, էջ 80-87:
11. *Akopyan K., Trchounian A.,* Proton cycles through membranes in bacteria: relationship between proton passive and active fluxes and their dependence on some external physico-chemical factors under fermentation, Biophysics, 58, 2013, pp. 624-639, DOI: 10.1134/S0006350913050023.
12. *Azaryan K. G., Popov Yu. G., Hovsepyan A. S., Avetisyan S.V.,* Perspectives of natural stimulators' application in plant cultivation, Acta Horticulture (ISHS), 1033, 2014, p. 65-75.
13. *Blbulyan S., Trchounian A.,* Role of *Escherichia coli* hydrogenases in the F_oF_1 ATPase activity under mixed carbon fermentation at different pHs, Biochim. Biophys. Acta-Bioenergetics, V. 1817, July 2014, e107-e108, DOI: 10.1016/j.bbabio.2014.05.257.
14. *Gasparyan G., Balayan M., Grigoryan A., Hakopyan A., Manvelyan A., Mirzabekyan S., Trchounian A. et al.,* Growth peculiarities of commensal *Escherichia coli* isolates from the gut microflora of the Crohn’s disease patients, Biophysics, 58, 2013, pp. 537-542, DOI: 10.1134/S0006350913040064.

15. *Ghazaryan A., Poladyan A., Panosyan H., Trchounian A.*, Oxidative and reductive routes investigation in thermophilic bacilli strain *Geobacillus toebii* ArzA-8 under influence of oxidizing and reducing reagents, The FEBS J. 280, 2013, pp. 243, DOI: 10.1111/febs.12340.
16. *Grigoryan K., Badalyan G., Martiryan M. I., Al-Fageeh M. B., Agabekov V. E., Tavadyan L., Nersesyan L.,* Antifungal activity of hydrogen peroxide based disinfectant Bioxil, J Microbiol Biotech Food Sci, 3 (6), 2014, pp. 519-521.
17. *Du P., Viswanatham U. M., Khairan K., Buric T., Saidu N. E. B., Xu Z., Han B., Bazukyan I., Trchounian A., Hannemann F., Bernhard I., Burkholz T., Diesel B., Kiemer A. K., Schifer K. H., Montenarh M., Kirsch G., Jacob C.,* Synthesis of amphiphilic, chalcogen-based redox modulators with *in vitro* cytotoxic activity against cancer cells, macrophages and microbes, Med. Chem. Comm. 5, 2014, pp. 25-31, DOI: 10.1039/C3MD00204G.
18. *Hakobyan A., Panosyan H., Trchounian A.*, Production of cellulose by the haloalkaliphilic strains of *Streptomyces* isolated from saline-alkaline soils of Ararat Plain, Armenia. Electronic Journal of NAS RA, Natural Science, Biotechnology, 2 (21), 2013, pp. 44-46.
19. *Hakobyan L., Gabrielyan L., Trchounian A.,* Role of proton motive force and ATPase activity in biohydrogen production by Rhodobacter sphaeroides, Eur. Biophys. J. 42, 2013, Suppl. S39. DOI 10.1007/s00249-013-0917-x.
20. *Keryan A. G., Bazukyan I. L., Popov Yu. G., Trchounian A. H.,* Phenotypic characteristics of the new lactobacilli strain isolated from matsoun, the Armenian traditional sour-milk product, *Sci.* Med. J. 9, 2014, pp. 18-23 (ISSN: 1829-0418).
21. *Keryan A. G., Simonyan Y. A., Bazukyan I. L., Trchounian A. H.,* Inhibitationof growth and antimicrobial activity of new Lactobacilli strains isolated from Armenian dairy product matsoun with EDTA in low concentrations: comparative study with Gram-positive and Gram-negative bacteria, Reports Nat. Acad. Sci. Armenia, V. 114, N 2, 2014, p. 149-155.
22. *Ligaba A., Dreyer I., Margaryan A., Schneider D. J., Kochian L., Piperos M.,* Functional, structural and phylogenetic analysis of domains underlying the Al sensitivity of the aluminum-activated malate/anion transporter, TaALMT1, The Plant Journal, V. 76, Issue 5, 2013, pp. 766-780.
23. *Margaryan A. A., Panosyan H. H., Birkeland N.-K., Trchounian A.,* Heavy metal accumulation and the expression of the *copA* and *nikA* genes in *Bacillus subtilis* AG4 isolated from the Sotk Gold Mine in Armenia, Biological Journal of Armenia, 3 (65), 2013, pp. 51-57.
24. *Margaryan A., Birkeland N., Panosyan H., Popov Yu., Trchounian A.,* The effect of combined heavy metal ions on *copA, nikA* and *czcD* genes expression of metal-resistant bacilli, The FEBS J. 280, 2013, 231. DOI: 10.1111/febs.12340.
25. *Panosyan H.,* Distribution of *Geobacillus* species in Arzakan (Armenia) geothermal mineral spring, Transactions of Gavar State University, Iravunq, N 15, Yerevan, 2013, pp. 95-98.
26. *Panosyan H., Birkeland N. K.,* Microbial diversity in an Armenian geothermal spring assessed by molecular and culture-based methods, J. Basic Microbiol., 54, 2014, DOI 10.1002/jobm.201300999.
27. *Poladyan A., Abrahamyan V., Trchounian A.,* Formate and growth medium composition influence on *Escherichia coli* growth and molecular hydrogen production under glycerol fermentation at different pHs, The FEBS J. 280, 2013, 601. DOI: 10.1111/febs.12340.
28. *Poladyan A., Abrahamyan V., Vassilian A., Trchounian A.,* Hydrogen production during glucose fermentation by Escherichia Coli: Effects of oxidative and reductive routes on the strain lacked of hydrogen oxidizing hydrogenases 1 and 2, Proc. 13th Int. Conf. Clean Energy (eds. I. Dincer, C.O. Colpan, O.Kizilkan et al.), Istanbul (Turkey), 2014, pp. 1087-1092. ISBN: 978-605-64806-0-7 www.icce-2014.net
29. *Poladyan A., Trchounian K., Sawers G., Trchounian A.,* Hydrogen-oxidizing hydrogenases 1 and 2 of *Escherichia coli* regulate the onset of hydrogen evolution and ATPase activity, respectively, during glucose

fermentation at alkaline pH, FEMS Microbiol. Lett., V. 348, 2013, pp. 143-148; DOI: 10.1111/1574-6968.12281.

30. *Poladyan A., Vardanyan Z., Petrosyan M., Trchounian A.,* Oriental plant *Alkanna orientalis* extracts effects on enterococcal membrane-associated properties, Biophys. J., 106 (2), 2014, 586a.
31. *Sargsyan H., Gabrielyan L., Trchounian A.,* Concentration-dependent effect of metronidazole, inhibitor of nitrogenase on hydrogen photoproduction by *Rhodobacter sphaeroides,* 5th World Hydrogen Technologies Convention, 14th China Hydrogen Energy Conference and 6th Mainland, Taiwan and Hongkong Symposium on Hydrogen Energy. Proc., Shanghai (China), 2013, pp. 46-47.
32. *Sargsyan H., Gabrielyan L., Trchounian A.,* Concentration-dependent effects of metronidazole, inhibiting nitrogenase, on hydrogen photoproduction and proton-translocating ATPase activity of *Rhodobacter sphaeroides,* Int. J. Hydrogen Energy, V. 39, 2014, pp. 100-106; DOI: 10.1016/j.ijhydene.2013.10.049.
33. *Soghomonyan D., Trchounian A.,* Comparable effects of low-intensity electromagnetic irradiation at the frequency of 51.8 GHz and 53 GHz and antibiotic ceftazidime on *Lactobacillus acidophilus* growth and survival, Cell Biochem. Biophys., V. 67, 2013, pp. 829-835; DOI: 10.1007/s12013-013-9571-2.
34. *Torgomyan H., Ohanyan V., Blbulyan S., Trchounian A.,* Changes in ion transport through the membranes, atpase activity and antibiotics effects on *Enterococcus hirae* after low intensity electromagnetic irradiation of the frequencies of 51.8 and 53 Ghz, Biophysics, V. 58, 2013, pp. 524-529; DOI: 10.1134/S0006350913040167.
35. *Torgomyan H., Trchounian A.,* Low intensity 70.6 and 73 GHz frequencie electromagnetic irradiation and different antibiotics effects on *E. coli* ions transports properties, The FEBS J. 280, 2013, pp. 206-207. DOI: 10.1111/febs.12340.
36. *Trchounian A.,* Mechanisms for hydrogen production by different bacteria during mixed-acid and photo-fermentation and perspectives of hydrogen production biotechnology, Crit. Rev. Biotechnol. Epub Jul 29, 2013. DOI: 10.3109/07388551.2013.809047.
37. *Trchounian A.,* Hydrogenases and interaction between hydrogen and proton cycles during fermentation in bacteria, 5th World Hydrogen Technologies Convention, 14th China Hydrogen Energy Conference and 6th Mainland, Taiwan and Hongkong Symposium on Hydrogen Energy. Proc., Shanghai (China), 2013, p. 210.
38. *Trchounian A., Sawers R. G.,* Novel insights into the bioenergetics of mixed-acid fermentation: can hydrogen and proton cycles combine to help maintain a proton motive force?, IUBMB Life, V. 66, 2014, pp. 1-7; DOI:10.1002/iub.1236.
39. *Trchounian K., Sargsyan H., Trchounian A.,* Hydrogen production by *Escherichia coli* depends on glucose concentration and its combination with glycerol at different pHs, Int. J. Hydrogen Energy, V. 39, 2014, pp. 6419-6423; DOI: 10.1016/j.ijhydene.2014.02.050.
40. *Trchounian K., Trchounian A., Escherichia coli* multiple [Ni-Fe]-hydrogenases are sensitive to osmotic stress during glycerol fermentation but at different pHs, FEBS Lett., V. 587, 2013, pp. 3562-3566; DOI: 10.1016/j.febslet.2013.09.016.
41. *Trchounian K., Trchounian A.,* Clean energy technology development: hydrogen production by *Escherichia coli* during glycerol fermentation, Proc. 13th Int. Conf. Clean Energy (eds. I. Dincer, C.O. Colpan, O.Kizilkan et al.), Istanbul (Turkey), 2014, pp. 1322-1328. ISBN: 978-605-64806-0-7 www.icce-2014.net

Զեկուցումների թեզիս

1. *Керян А. Г., Базукян И. Л., Попов Ю. Г., Трчунян А. А.,* Влияние Ca^{2+} и Co^{2+} на антибактериальную активность молочнокислых бактерий, 18-ая межд. Пущинская школа-конф. мол. ученых “Биология-наука XXI века”, Сб. тез., 2014, с. 23-24.
2. *Оганесян П. А., Варданян Г. Г., Маргарян А. А., Паносян О. А., Трчунян А. А.,* Термофильные бациллы,

выделенные из геотермальных источников Армении, как продуценты гидролитических ферментов, 18-ая межд. Пущинская школа-конф. мол. ученых “Биология-наука XXI века”, Сб. тез., 2014, с. 221.

3. *Сагателян А. Р., Маркарян А. А., Паносян О. А., Трчунян А. А., Thermus scitoductus* изолированный из горячего источника Карвачар, 18-ая межд. Пущинская школа-конф. мол. ученых “Биология-наука XXI века”, Сб. тез., 2014, с. 223-224.
4. *Babayan A., Petrosyan M. T., Sahakyan N. Zh., Trchounian A. H.,* Evaluation of antimicrobial and antioxidant activity of isolated culture of St.-John’s Wort elongated (*Hypericum elongatum* Ledeb.), 18-ая межд. Пущинская школа-конф. мол. ученых “Биология-наука XXI века”, Сб. Тез., 2014, с. 3.
5. *Galstyan A. S., Shirinyan E. A., Bazukyan I. L.,* Novel potential biologically active of sulfur-containing vicinal amino alcohols: Synthesis and activity, In proceeding of: Conference “Frontiers in Chemistry 2013”, Yerevan, Armenia, p. 1.
6. *Gabrielian L., Sargsyan H., Trchounian A.,* Redox sensing by *Rhodobacter sphaeroides*: effects of oxidizer ferricyanide on bacterial growth and hydrogen photoproduction, ASM 114th General Meeting. Abstracts, Boston (USA), 2014, N. 745.
7. *Haroutoiunian K., Hakobyan L., Trchounian A.,* The Adhesive Properties and Hemolytic Activity of Probiotic Lactic Acid Bacteria, 2nd Int. Conf. Young Sci. “Contribution of young generation in the development of biotechnology”, Yerevan, 2013, P. 73.
8. *Ohanyan V., Vardanyan Z., Trchounian A.,* Effects of electromagnetic irradiation and heavy metal ions on *Enterococcus hirae,* ASM 114th General Meeting. Abstracts, Boston (USA), 2014, N. 2651.
9. *Panosyan H., Birkeland N. K.,* Phylogenetic diversity of endospore-forming thermophilic bacilli isolated from geothermal springs in Armenia. Abstract book of 12th Intern. Meeting Thermophiles, Regensburg, Germany, 2013, p. 86.
10. *Panosyan H. H., Dodsworth J. A., Cole J. K., Hedlund B. P.,* Archaeal diversity in Armenian geothermal springs detected by molecular and culture-based approaches. Abstract book of 12th Intern. Meeting Thermophiles, Regensburg, Germany, 2013, p. 85.
11. *Poladyan A., Abrahamyan V., Vassilian A., Trchounian A.,* Hydrogen production during glucose fermentation by Escherichia Coli: Effects of oxidative and reductive routes on the strain lacked of hydrogen oxidizing hydrogenases 1 and 2, 13th Int. Conf. Clean Energy, Abtracts, Istanbul (Turkey), 2014, P. 429.
12. *Soghomonyan D., Trchounian A.,* Proton-translocating f_0f_1 atpase as a target for combined effects of low-intensity electromagnetic irradiation and antibiotics on *Lactobacillusacidophilus*, ASM 114th General Meeting. Abstracts, Boston (USA), 2014, N. 754.
13. *Trchounian K., Abrahamyan V., Trchounian A.,* Role of formate transport coding *focA* and *focB* genes in H_2 production activity by *Escherichia coli* during glycerol fermentation at slightly alkaline pH, ASM 114th General Meeting. Abstracts, Boston (USA), 2014, N. 748.
14. *Trchounian K., Sawers R. G., Trchounian A.,* Proton motive force generation during glycerol fermentation: an important factor for reversibility of *Escherichia coli* hydrogenases, FEMS 2013, 5th Cong. Eur. Microbiologists, Leipzig (Germany), 2013, 1677.
15. *Trchounian K., Trchounian A.,* Glucose or Glycerol: Which Fermentation Substrate is better for H_2 Production by Bacteria?, 2nd Int. Conf. Young Sci. “Contribution of young generation in the development of biotechnology”, Yerevan, 2013, P. 9.
16. *Trchounian K., Trchounian A.,* Clean energy technology development: hydrogen production by *Escherichia coli* during glycerol fermentation, 13th Int. Conf. Clean Energy, Abstracts, Istanbul (Turkey), 2014, P. 324.

ԳԵՆԵՏԻԿԱՅԻ ԵՎ ԲՋՋԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Հարությունյան Ռուբեն Միքայելի, ՀՀ ԳԱԱ թղթ. անդամ, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Հովհաննիսյան Գալինա Գեորգիի, կենս. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
2. Ազարյան Նորա Հրաչիկի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Գևորգյան Անի Լևոնի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Զալինյան Գայանե Գեորգիի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Բաբայան Նելլի Սամվելի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
2. Մաթևոսյան Մարգարիտա Բենիամինի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Նեբիշ Աննա Անդրեյի, կենս. գիտ. թեկնածու, ուսումն. լաբորատորիայի վարիչ
2. Մաթևոսյան Մարգարիտա Բենիամինի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ
3. Խուդոյան Արմինե Ցոլակի, ավագ լաբորանտ
4. Հարությունյան Տիգրան Աշոտի, ավագ լաբորանտ
5. Վարժապետյան Աննա Սահակի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Մարդու բջիջներում մակածված քրոմոսոմային խաթարումների տեղայնացման ուսումնասիրությունը տարածական եռաչափ մոլեկուլային բջջագենետիկական մոտեցումների օգնությամբ (պետական ֆինանսավորում):	Հովհաննիսյան Գ. Գ.
2. ԴՆԹ-ի վնասվածքների ուսումնասիրությունը Հայաստանի աղտոտված տարածքներում բնակվող մողեսների կենսացուցիչ տեսակների մոտ (պետական ֆինանսավորում):	Սիմոնյան Ա. Է.
3. Միկոտոքսինների գենաթունային էֆեկտների մոլեկուլային-բջջագենետիկական ուսումնասիրումը մարդու բջիջներում և դրանց կանխարգելումը (պետական ֆինանսավորում):	Հարությունյան Տ. Ա.

Թեմա 1. FISH մեթոդի կիրառմամբ ուսումնասիրվել է միկրոկորիզներում 8, 15 և 20 քրոմոսոմների հանդիպման հաճախականությունը մարդու արյան բջիջներում: Կիրառվել են ցենտրոմերային և ամբողջական քրոմոսոմային զոնդեր՝ ամբողջական քրոմոսոմների և քրոմոսոմային ֆրագմենտների առկայությունը միկրոկորիզներում հայտնաբերելու համար: Որպես քրոմոսոմների վնասման գործոն կիրառվել է դասական կլաստոգեն միտոմիցին C-ն: Բացահայտվել է, որ 8-րդ և 15-րդ քրոմոսոմները վնասվում են կրկնակի բարձր հաճախականությամբ՝ 20-րդ քրոմոսոմի համեմատ, ինչը ապացուցում է գենոմում մուտագեններով մակածված վնասվածքների անհամաչափ բաշխումը:

Թեմա 2. Կատարվել են էկոգենոթունաբանական ուսումնասիրություններ՝ օգտագործելով մողեսներին որպես արտաքին միջավայրի աղտոտվածության կենսաինդիկատոր: ԴՆԹ-ի վնասվածքների մակարդակը գնահատվել է Քաջարանից բռնված D. raddei երկսեռ ժայռային մողեսների և Ստեփանավանից բռնված D. armeniaca կուսածին մողեսների էրիթրոցիտներում ԴՆԹ-կոմետ մեթոդով: Իրականացվում է տվյալների վիճակագրական վերլուծություն:

Թեմա 3. Մոլեկուլային բջջագենետիկայի մեթոդների կիրառմամբ ուսումնասիրվել են 6, 8, 15 և 17 քրոմոսոմներում միկոտոքսիններով մակածված ԴՆԹ-ի կրկնողությունների վարիացիաները (CNV) մարդու արյան բջիջներում: Կիրառվել են ամբողջական քրոմոսոմային, ցենտրոմեր-սպեցիֆիկ և BAC զոնդեր: Մետաֆազային քրոմոսոմների պատկերները գրանցվել են ISIS, իսկ CNV ֆլյուորեսցենցիան չափվել է Scion ծրագրերի միջոցով: Ուսումնասիրությունների արդյունքում բացահայտվել է, որ աֆլատոքսին B1-ը հավաստիորեն փոփոխում է CNV հաճախականությունը մարդու արյան բջիջներում:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Բաժին 1.01. Հետազոտվել են հայտնի հակաքաղցկեղային դեղամիջոցների՝ ցիսպլատինի և դոքսորուբիցինի հիման վրա սինթեզված նանոկոմպլեքսների բջջաթունային հատկությունները *in vitro* պայմաններում: Բացահայտվել է ցինկ-օքսիդային շերտի օպտիմալ հաստությունը՝ նանոկոմպլեքսի առավելագույն հակաքաղցկեղային ակտիվությունն ապահովելու համար:

Բաժին 1.02. Իրականացվել է Հայկական խաղողի որոշ սորտերի (Սեյրակ Արենի, Թոզոտ, Արենի կլոն, Արարատ, Սև խարջի, Էրեբունի, Հայաստան, Մուսկատ Երևանի, Վանի և Փարվանա) բջջասաղմնաբանական հետազոտությունը: Մեկ ծաղկում չորս զարգացած սերմնաբողբոջների փոխարեն նկատվել է 1-ից մինչև 2,8: Հայտնաբերվել է, որ մակրոգամետոգենեզի խախտումների մակարդակը սերմնաբողբոջներում ավելի բարձր է աբորիգեն սորտերում: Սերմերի ձևավորման խախտումների քանակը գերակշռում է նոր սելեկցիոն սորտերում:

Բաժին 1.03. Ուսումնասիրվել են բետայինի և աֆոբազոլի հակագենաթունային հատկությունները արյան քրոնիկ միելոիդ լեյկոզի KCL22 բջիջներում ԴՆԹ-կոմետ մեթոդով: Իրականացվել է N-ացետիլցիստեինի հակամուտագեն հատկությունների գնահատում KCL22 բջիջներում միկրոկորիզային թեստով: Ցույց է տրվել, որ բոլոր ուսումնասիրված միացությունները հավաստի իջեցնում են միտոմիցինով մակածված ԴՆԹ-ի և քրոմոսոմների վնասվածքների մակարդակը:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	14	14

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Փարսադանյան Գ. Գ., Զալինյան Գ. Գ., Ներսեսյան Ս. Կ.,* Միկրոկորիզների մակարդակի գնահատումը Երևան քաղաքի և Հայաստանի գյուղական շրջանների ծնողկանների մոտ, Երևանի Մխիթար Հերացու անվան պետական բժշկական համալսարանի տարեկան հաշվետու գիտաժողով, Գիտական հոդվածների ժողովածու, N 1, Երևան, 2013, էջ 183-188:
2. *Небиш А. А., Торосян А. Б.,* Морфогенетические особенности некоторых армянских сортов винограда, Երիտասարդական գիտաժողով «Բույսերի արտադրության ինովացիոն տեխնոլոգիաների ժամանակակից հիմնախնդիրները», Երևան, 2013, էջ 17-22:
3. *Агаджанян Э. А., Авалян Р. Э., Атоянц А. Л., Геворкян А. Л., Минасян С. Г., Симонян А. Э., Арутюнян Р. М.,* Скрининг генотоксических эффектов вод рек бассейна оз. Севан с помощью растительной тест-системы - традесканции, Биолог. Журн. Армении, 1 (66), 2014, с. 31-35.
4. *Мулюкина Н. А., Ковалева И. А., Герус Л. В., Карастан О. М., Небиш А. А., Маргарян К. С., Мелян Г. Г., Арутюнян Р. М.,* Фенотипическая и генотипическая характеристика межвидовых сортов винограда Опаловый и Бурмунк, для получения перспективных гибридных форм, Биолог. Журн. Армении, 1 (66), 2014, с. 103-107.
5. *Arakelova E. R., Farmazyan Z. M., Khachatryan A. M., Avjyan K. E., Babayan N. S., Grigoryan R. M., Sarkisyan N. K., Singh Sh. R., In vitro* study of anticancer activity of polymer-based DOX-ZnO compositions: the case of vinyl alcohol (co)polymers, Journal of Nanogenomics and Nanomedicine, North America, 2, apr., 2014, p. 1-11.
6. *Arakelova E. R., Grigoryan S. G., Arsenyan F. G., Babayan N. S., Grigoryan R. M., Sarkisyan N. K., In vitro* and *in vivo* Anticancer Activity of Nanosize Zinc Oxide Composites of Doxorubicin, International Journal of Medical, Pharmaceutical Science and Engineering, Vol: 8, No:1, 2014, p. 33-38.
7. *Fan X., Sangpakdee W., Tanomtong A., Chaveerach A., Pinthong K., Pornnarong S., Supiwong W., Trifonov V., Hovhannisyan G., Loth K., Hensel Ch., Liehr Th., Weise A.,* Comprehensive molecular cytogenetic analysis of Barbary macaque (*Macaca sylvanus*), Biolog. Journal of Armenia, 1 (66), 2014, p. 98-102.
8. *Fan X., Sangpakdee W., Tanomtong A., Chaveerach A., Pinthong K., Pornnarong S., Supiwong W., Trifonov V., Hovhannisyan G., Aroutionian R. M., Liehr Th., Weise A.,* Molecular cytogenetic analysis of thai southern pig-tailed macaque (Macaca nemestrina) by multicolor banding, Proceedings of the Yerevan State University, № 1, 2014, p. 46-50.
9. *Harutyunyan T., Karapetyan A., Hovhannisyan G., Aroutiounian R.,* Combined genotoxic effects of aflatoxin B1, ochratoxin A and zearalenone in rat bone marrow and blood leukocytes. Korean Journal of Environmental Biology, v. 31, N 3, 2013, p. 189-191.
10. *Margaryan K., Aroutiounian R.,* Phenolic composition of Armenian grape varieties. Proceedings of young scientists conference dedicated to the 70 th anniversary of NAS RA "Modern problems of innovation technologies in plant production", Yerevan, 2013, p. 23-29.
11. *Margaryan K., Aroutiounian R., Melyan G., Failla O.,* Polyphenolic profiles detected in Armenian wine and table grape varieties. Cultivars Acta Horticulturae books, 1032, ISHS, 2014, p. 139-144.
12. *Movsesyan H. S., Aroutiounian R. M., Sahakyan L. V., Asmaryan Sh. G., Galstyan H. M., Bazikyan G. K., Martirosyan H. A., Saghatelyan A. K.,* Study of the cancer incidence in kids and juveniles in Yerevan in relation to air and soil pollution on their dwelling sites. Biological Journal of Armenia, 3 (65), 2013, p. 69-74.
13. *Simonyan A., Hovhannisyan G., Aroutiounian R., Jin Kyu Kim.,* Effect of *N*-acetyl-L-cysteine on human chronic myeloid leukemia cells KCL22 treated with mitomycin CJ. Ecol. Environ, 37 (1), 2014, p. 1-4.

14. *Simonyan A. E., Harutyunyan T. A.,Gevorgyan A. L., Tadevosyan E. H., Gabrielyan B. K., Badalyan N. S., Aroutiounian R. M.,* Levels of DNA damage in crayfish hemocytes. Proceedings of the Yerevan State University, (1), 2014, p. 58-60.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Հարությունյան Տ. Ա., Սիմոնյան Ա. Է., Գևորգյան Ա. Լ.,* Հայաստանի ջրային միջավայրում քիմիական մուտագենների/կանցերոգենների մոնիթորինգ, ՀՀ ԳԱԱ «Փորձաքննությունների ազգային բյուրո»-ի գիտաժողով, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2013, էջ 77-82:
2. *Арутюнян Р. М.,* Экологическая генетика человека и среды его обитания в Армении, Материалы V Международной научно-практической конференции “Актуальные проблемы биологии, нанотехнологий и медицины”, изд. Южного федерального университета, Ростов-на-Дону, 3-5 октября, 2013, с. 7-8.
3. *Арутюнян Р. М., Симонян А. Э., Оганесян Г. Г.,* Антимутагенез в клетках человека, Материалы V Международной научно-практической конференции “Актуальные проблемы биологии, нанотехнологий и медицины”, изд. Южного федерального университета, Ростов-на-Дону, 3-5 октября, 2013, с. 58-59.
4. *Арутюнян Т. А., Арутюнян Р. М., Оганесян Г. Г., Карапетян А. Ф.,* Комбинированное генотоксическое воздействие афлатоксина В 1, охратоксина А и зеараленона в лейкоцитах крови и клетках костного мозга, Материалы V Международной научно-практической конференции “Актуальные проблемы биологии, нанотехнологий и медицины”, издат. Южного федерального университета, Ростов-на-Дону, 3-5 октября, 2013, с. 334-336.
5. *Арутюнян Р. М., Лир Т., Оганесян Г. Г.,* Анализ повреждений ДНК и хромосом гибридными методами молекулярной цитогенетики, VI Съезд Вавиловского общества генетиков и селекционеров (ВОГиС) и ассоциированные генетические симпозиумы, Ростов-на-Дону, 15-20 июня, 2014, с. 106.
6. *Казарян Ш., Бабаян Н., Григорян Р., Саркисян Н., Аракелова Е.,* Противоопухолевая активность in vitro новых наноразмерных композитов на основе доксорубицина, XXI Международная конференция студентов, аспирантов и молодых ученых “Ломоносов-2014”, МГУ, сборник “Тезисы докладов”, секция “Биология”, Издательство Московского университета, апрель 7-11, 2014, с. 28.
7. *Babayan N., Apresyan L., Harutyunyan T., Grigoryan S., Arakelova E.,* New doxorubicin nanosize composites’ anticancer activity in vitro and in vivo. Proceedings of International young scientists conference “Perspectives for development of molecular and cellular biology”-4, Biolog. Journal of Armenia, Supplement 1 (65), Yerevan, October 21-22, 2013, p. 45-46.
8. *Chavushyan A., Hovhannisyan L., Mkrtchyan G., Hovsepyan M., Arakelyan A., Hakobyan S., Khoyetsyan A., Petrosyan M., Harutyunyan K., Musaelian R., Ayvazyan V., Hovhannisyan G., Aroutionian R., Boyajyan A.,* Comparative characteristics of different subpopulations of the immune complexes in psycho-neurological disorders: implication to disease-related molecular pathomechanisms. International Symposium on Neuroscience and Biological Psychiatry “Stress and behavior: Yerevan-2013”, Yerevan, September 20-21, 2013, p. 16-17.
9. *Margaryan K., De Lorenzis G.,* Molecular evolution of Myb-related genes in Armenian aboriginal grapevines. Proceedings of International young scientists conference “Perspectives for development of molecular and cellular biology”-4, Biolog. Journal of Armenia, Supplement 1 (65), Yerevan, October 21-22, 2013, p. 98-100.
10. *Margaryan K., Aroutiounian R., Melyan G., Failla O.,* Polyphenolic profiles detected in Armenian wine and table grape varieties. International Symposium on fruit culture and its traditional knowledge along Silk Road countries, Armenia & Georgia, November 4-8, 2013, p. 50.

11. *Nebish A. A., Melyan G., Aroutiounian R.,* Phenotypic studies of some Armenian grapevine aboriginal varieties. International Symposium on Fruit Culture and its Traditional Knowledge along Silk Road Countries, Armenia & Georgia, November 4-8, 2013, p. 49.
12. *Nebish A. A., Galstyan S. V.,* Cytoembryological and morphogenetic characteristics of some new selected Armenian grapevine varieties. Proceedings of International young scientists conference "Perspectives for development of molecular and cellular biology"-4, Biolog. Journal of Armenia, Supplement 1 (65), Yerevan, October 21-22, 2013, p. 109-110.
13. *Royo C., Carbonell-Bejerano P., Hernaiz S., Nebish A. A., Aroutiounian R. M., Ibanez J., Martinez-Zapater J. M.,* Analysis of the origin of parthenocarpy in grapevine cultivar Corinto Bianco. Second Annual Conference of the COST Action FA1106 "QualityFruit", Fleshy Fruit Development & Ripening, Chania, Crete, Greece, book of abstracts, September 22-25-th 2013, p. 57.
14. *Simonyan A.,* The protective effects of few natural and synthetic substances on human chronic myeloid leukemia cells KCL22. Proceedings of International young scientists conference "Perspectives for development of molecular and cellular biology"-4, Biolog. Journal of Armenia, Supplement 1 (65), Yerevan, October 21-22, 2013, p. 136-138.

ԲՈՒՍԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՍՆԿԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Նանագուլյան Միրանուշ Գերասիմի, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Բաղալյան Սուսաննա Միշայի, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Պողոսյան Աստղիկ Վիկտորի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Զաքարյան Նարինե Հմայակի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Էլոյան Ինեսսա Մակեդոնի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Շահազիզյան Իռեն Վաչագանի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Ադամյան Ռուզաննա Գեորգիի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Հովհաննիսյան Եվա Խորենի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
2. Սողոյան Եվա Յուրիի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Քարտաշյան Նունե Գրիգորի, ուսումն. լաբորատորիայի վարիչ
2. Մարգարյան Լուսինե Վահանի, ավագ լաբորանտ
3. Մաթևոսյան Ռուզաննա Էդուարդի, ավագ լաբորանտ
4. Սողոյան Եվա Յուրիի, ավագ լաբորանտ
5. Ստեփանյան Անուշ Ստեփանի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Հայաստանի հարավային շրջանների սնկերի, բույսերի, կենդանիների կենսաբազմազանության վրա մարդածին գործոնի ազդեցության գնահատումը (պետական ֆինանսավորում) (Կենդանաբանության ամբիոնի հետ համատեղ):	Նանագյուլյան Ս. Գ.
2. Ծառաբնակ պոլիպորային սնկերի (բաժին Basidiomycota) գենետիկական ռեսուրսներն ու գենոտիպային բազմազանությունը և դրանց կենսատեխնոլոգիական պոտենցիալի գնահատումը (պետական ֆինանսավորում):	Բաղալյան Ս. Մ.
3. Բնափայտ քայքայող սնկերի հակաբորբոքային ակտիվության ուսումնասիրությունը (պետական ֆինանսավորում):	Ավագյան Ի. Ա.

Թեմա 1. Հայաստանի հարավային շրջանների հարուստ կենսաբազմազանությունը գտնվում է մարդածին գործոնի ուժեղ ազդեցության ներքո և կարիք ունի հատուկ ուսումնասիրության: Ծրագրի շրջանակում ուսումնասիրվել է Հայաստանի հարավային շրջանների հարուստ, սակայն թերի հետազոտված կենսաբազմազանությունը: Աղտոտված շրջաններ համարվող Կապան և Քաջարան արդյունաբերական քաղաքների շրջակայքից և համեմատաբար մաքուր Շիկահողի պետական արգելոցի տարածքից հավաքված սնկերի, բույսերի և կենդանիների կենսաբազմազանության տարբեր տեսակների գույքագրումը և գնահատումը թույլ կտան դասակարգել շրջակա միջավայրի և դրա փոփոխության կենսացուցիչներին: Ներկայացված ծրագիրը իրականացվում է Բուսաբանության և սնկաբանության ու Կենդանաբանության ամբիոնների մասնագետների կողմից: Ծրագրի շրջանակում սնկաբանություն մասնագիտությամբ հաջողությամբ ավարտեցին 2 ուսանող, որոնցից մեկ ուսանող կատարեց ավարտական հետազոտական աշխատանք, իսկ մյուսը՝ մագիստրոսական ատենախոսություն:

Թեմա 2. Շարունակվել են Հայաստանի և Ռուսաստանի տարածքներում աճող պոլիպորային սնկերի Polyporales կարգի *Fomes fomentarius, Fomitopsis pinicola* և այլ տեսակների գենետիկական ռեսուրսների և գենոտիպային բազմազանության, ինչպես նաև դրանց կենսաբանական առանձնահատկությունների ու կենսատեխնոլոգիական պոտենցիալի գնահատման աշխատանքները Մոսկվայի պետական համալսարանի հետ:

Թեմա 3. Առաջարկվող նախագծի հիմնական նպատակն էր ուսումնասիրել հակաբորբոքային և իմունոմոդուլյատոր ակտիվությունները երեք տեսակի բնափայտ քայքայող սնկերի կուլտուրաների լուծամզուկներում ու հայտնաբերել հիմնական կենսաբանորեն ակտիվ նյութերը, որոնք պատասխանատու են այդ ակտիվության համար: Մեր կողմից ցույց է տրված, որ գերբարձր հաճախության էլեկտրամագնիսական ճառագայթումը 45-53 ԳՀց տիրույթում կտրուկ ակտիվացնում է բնափայտ քայքայող սնկերի որոշակի ֆերմենտները, ինչը որոշվել էր սնկի մաքուր կուլտուրաների լուծամզուկներում (*Pleurotus ostreatus* կամ ականջասունկ սովորական, Lentinus edodes՝ շիիտակ, և *Ganoderma lucidum* ՝ լաքապատաբեթասունկը):

Արտասահմանյան դրամաշնորհներ

Թեմայի անվանումը	Մասնակիցներ
1. Ժամանակակից պոլիմերային համակարգերի օգտագործումը ռադիոակտիվ նյութերով աղտոտված հողերը և տարբեր մակերևույթները վնասազերծելու նպատակով (ISTS A-2071):	Նանագյուլյան Ս. Գ. Շահազիզյան Ի. Վ.

Թեմա 1. Ծրագրի շրջանակում ուսումնասիրվում է մանրադիտակային հողային սնկերի՝ միկրոմիցետների ազդեցությունը պոլիմերային համակարգերից ստացված լուծույթների կենսաքայքայման պրոցեսների վրա, որոնք կիրառվում են որպես ծածկող պոլիմերային թաղանթներ: Փորձարկվում է նաև ուտիլիզացիայի ընթացքում միկրոմիցետների ազդեցությունը վերը նշված պոլիմերային թաղանթների վրա:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում շարունակվել է Հայաստանի տարբեր մարզերի միկրո- և մակրոսկոպիկ սնկերի կենսաբազմազանության մոնիթորինգը: Շարունակվել են ուսումնասիրությունները հանրապետության և Լեռնային Ղարաբաղի որոշ շրջանների սնկերի և դեղաբույսերի սնկային հիվանդությունների կարգաբանական կազմի վերաբերյալ: Կատարվել են Հայաստանում տարածված կերային բույսերի 12 ընտանիքների վրա մակաբուծող ֆիտոպաթոգեն սնկերի կարգաբանական և էկոլոգիական վերլուծություններ: Իրականացվել է Երևան քաղաքի դեղատնային ցանցից գնված *Flores Chamomillae* դեղամիջոցի մոնիթորինգը: Որոշվել է դեղատնային երիցուկի թուրմի և եթերայուղի հակասնկային ակտիվությունը սնկերի 5 տեսակների նկատմամբ:

Ուսումնասիրվել է Վայոց ձորի մարզի դեղաբույսերի տաքսոնոմիկ բազմազանությունը, և անցկացվել է տեղի բնակչության հարցում: Հետազոտվել են Գեղարքունիքի մարզի Ծովակ գյուղի շրջակայքի ֆլորան և բուսականությունը, ինչպես նաև Շիրակի մարզի Հառիճավանքի տարածքի բրիոֆլորան: Կատարվել են Իջևանի ֆլորիստական շրջանի արևելյան հատվածի ֆլորայի և բուսականության ուսումնասիրություններ: Շարունակվում են Հայաստանի Geraniaceae ընտանիքի մորֆոլոգիական հատկանիշների հետազոտությունները, կազմվել են ցեղերի և տեսակների որոշիչները, ինչպես նաև տեսակների տարածման կետային քարտեզները:

Իրականացվել են ՀՀ որոշ եկեղեցիների և խաչքարերի վրա տարածված քարաքոսերի ուսումնասիրություններ: Ստեղծվել է ԵՊՀ-ի բուսաբանության և սնկաբանության ամբիոնի քարաքոսերի հերբարիումի համակարգչային տվյալների բազա:

Ուսումնասիրվել են օտորինոլարինգոլոգիայի բաժանմունքի հիվանդների միկոտիկ հիվանդությունները, ստուգվել է անջատված իզոլյատների զգայունությունը հակասնկային պատրաստուկների նկատմամբ:

Կատարվել են հողերից անջատված սնկերի մորֆոլոգիական առանձնահատկությունների շարունակական ուսումնասիրություններ, ինչպես նաև տարբեր նշանակություն ունեցող տարածքների օդի աղտոտվածության աստիճանի հետազոտություններ: Ուսումնասիրվել են Մատենադարանի հնագույն տպագիր և ձեռագիր գրքերի միկրոմիցետներով աղտոտվածության աստիճանը և բուսական ծագման տարբեր բիոցիդներով այդ գրքերի վարակազերծման արդյունավետությունը: Որոշվել է տարբեր ծագում ունեցող պոլիմերային նյութերի սնկադիմացկունությունը:

Ուսումնասիրվել է Հայաստանի տարբեր շրջաններում տարածված և դեղաբանական հատկություններ ունեցող սնկերի կենսաբազմազանությունը: Շարունակվում են որոշ սնկատեսակների արհեստական աճեցման աշխատանքները:

Սկսվել են աշխատանքներ սնկաբանության վերաբերյալ հրատարակված գիտահետազոտական աշխատությունների մատենագրության կազմման ուղղությամբ: Մինչ այժմ մշակվել են ֆիտոպաթոլոգիական գրական տվյալները:

Շարունակվել են կոպրինային սնկերի կարգաբանության և կենսաբանական առանձնահատկությունների վերաբերյալ հետազոտությունները Գյոթինգենի համալսարանի հետ համատեղ: Ուսումնասիրվել է որոշ տեսակների մոնոկարիոնային և դիկարիոնային իզոլյատների պրոտեոլիտիկ ակտիվությունը, իրականացվել են որոշ ներկայացուցիչների քիմիական՝ ճարպաթթվային և ածխաջրային կազմի, ինչպես նաև դեղաբանական հատկությունների ուսումնասիրման վերաբերյալ աշխատանքներ:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
2	1	-	-	24	11

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Դասագիրք

1. *Ամիրյան Ս. Վ., Գևորգյան Է. Ս., Դանիելյան Ֆ. Դ., Եսայան Ա. Հ., Հովհաննիսյան Ն. Ա., Նանագյուլյան Ս. Գ.,* Կենսաբանություն: Ուսուցչի ձեռնարկ հանրակրթական հիմնական դպրոցի 7-րդ և 8-րդ դասարանների համար, «Աստղիկ գրատուն», Երևան, 2013, 320 էջ:
2. *Գևորգյան Է. Ս., Դանիելյան Ֆ. Դ., Եսայան Ա. Հ., Հովհաննիսյան Ն. Ա., Նանագյուլյան Ս. Գ.,* Կենդանի օրգանիզմների բազմազանությունը: Դասագիրք հանրակրթական դպրոցի 7-րդ դասարանի համար, «Աստղիկ գրատուն», Երևան, 2013, 256 էջ:

Մենագրություն

1. *Осипян Л. Л.,* Микобиота Армении. Том VIII: ч. 1 - Головневые грибы; ч. 2 - Дополнение к томам “Микофлоры Арм. ССР”, Изд-во ЕГУ, Ереван, 2013, 302 с.

Հոդված

1. *Հովհաննիսյան Ե. Խ., Մաթևոսյան Ռ. Մ.,* Կոկորդի և ականջի սնկային հիվանդություններ, Հայ գրատպ. 500-ամ. և ԵՊՀ ՈՒԳԸ հիմն. 65-ամ. նվիրված միջ. գիտաժ. հոդվածների ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 144-147:
2. *Նանագյուլյան Ս. Գ., Զաքարյան Ն. Հ., Պետրոսյան Ա. Մ.,* Վիրտուալ հերբարիում (ընտանիք աստղածաղկազգիներ Asteraceae), Հայաստանի կենսաբանական հանդես, 66 (1), 2014, էջ 89-92:
3. *Շահազիզյան Ի. Վ., Ստեփանյան Ա. Ս.,* Էջմիածին քաղաքի եկեղեցիների պատերի վրա տարածված քարաքոսերը, Հայ գրատպ. 500-ամ. և ԵՊՀ ՈՒԳԸ հիմն. 65-ամ. նվիրված միջ. գիտաժ. հոդվածների ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 139-142:
4. *Нанагюлян С. Г., Оганесян Е. Х.,* История изучения и развития медицинской микологии в Республике Армения, Журн. “Успехи медицинской микологии”, XII, Национальная академия микологии, Москва, 2014, с. 403-405.

5. *Оганесян Е. Х., Нанагюлян С. Г., Мурадян А. М., Элоян И. М., Шахазизян И. В.,* Эпидемиология грибковых человека отитов в Армении, Журн. “Успехи медицинской микологии”, Т. XI, Национальная академия микологии, Москва, 2013, с. 241-243.
6. *Осипян Л. Л.,* Поражаемость видов семейства Poaceae в Армении головневыми грибами (Ustilaginomycetes), Takhtajania, N 2, Yerevan, 2013, с. 131-133.
7. *Осипян Л. Л.,* Из истории биологической науки в Армении, Биологический журнал Армении, 65 (4), 2013, с. 138-139.
8. *Осипян Л. Л., Роль А. А.,* Ячевского в развитии микологии и фитопатологии в Армении, Тр. межд. конф. “Проблемы микологии и фитопатологии в XXI веке”, Санкт-Петербург, 2013, с. 44-45.
9. *Пароникян А. Е.,* Материалы к изучению видового состава микобиоты воздуха отдельных помещений и старопечатных книг института древних рукописей Матенадарана, Журн. “Успехи медицинской микологии”, Т. XI, Национальная академия микологии, Москва, 2013, с. 71-73.
10. *Саркисян Э. Ю., Осипян Л. Л.,* Сравнительная оценка состава возбудителей онихомикоза в Армении в разные периоды исследования, Тр. межд. конф. “Успехи медицинской микологии”, Т. 11, Москва, 2013, с. 189-191.
11. *Саркисян Э. Ю., Осипян Л. Л.,* Случай онихомикоза комбинированного и последовательного характера, Тр. межд. конф. “Успехи медицинской микологии”, Т. 13, Москва, 2014, с. 161-162.
12. *Таманян К. Г., Адамян Р. Г.,* Род Geranium L. (Geraniaceae) в Армении, Тахтаджания, 2, Ереван, 2013, с. 69-72.
13. *Элоян И. М., Шахазизян И. В., Оганесян Е. Х., Нанагюлян С. Г.,* Аэромикологические исследования библиотек некоторых районов Республики Армения, Журн. “Успехи медицинской микологии”, XII, Национальная академия микологии, Москва, 2014, с. 41-43.
14. *Avagyan I. A., Nanagulyan S. G., Minasbekyan L. A.,* Increasing of fermentative and antiinflamatory activity of the Pleurotus ostreatus (Jacq.:Fr.) Kumm. culture by modification of growth conditions by MM-waves, PIERS Proceedings, Stockholm, Sweden, 2013, p. 1658-1660.
15. *Badalyan S. M., Gharibyan N. G., Mkrtchyan J. A.,* Fatty acids composition in coprini mushrooms, IMMC7, Beijing, China. Int J Med Mushroom, 2013, p. 184-185.
16. *Badalyan S. M., Shahbazyan T. A.,* Proteolytic activity of several *Coprinellus* species, Int. J Med Mushroom. IMMC7, Beijing, China, 2013, p. 204-205.
17. *Eliazyan G., Paronikyan A., Markaryan L., Sahakyan A.,* The use of natural biocides in the work on conservation of an old printed book of 1645 from the fund of Matenadaran, International conference of Restorers, Tbilisi, 2013, p. 102-104.
18. *Mkrtchyan J. A.,* Qualitative analysis of fatty acids composition in different collections of coprinoid mushrooms, Proceedings of the Yerevan State University, 1, 2014, p. 37-41.
19. *Mkrtchyan J. A.,* Antifungal/antagonistic activity of several coprini mushrooms against potentially pathogenic for human and animals fungi, Scientific Medical Journal, 9 (1), 2014, p. 47-52.
20. *Mkrtchyan J. A.,* Growth characteristics and proteolytic activity of mycelia of several Coprini species, In: 2nd Int. Sci. Conf. Young Researchers “Contribution of the Young Generation in the Development of Biotechnology”, Yerevan, 2013, p. 132-137.
21. *Nikoyan A. A., Tumanyan L. R., Nanagulyan S. G., Margaryan L. V.,* Arginase and ornithine carbamoyl transferase activity and urea accumulation dynamics in different phases of Pleurotus ostreatus (Jacq.:Fr.) Kumm. fungi fructification, Proceedings of the YSU, Chemistry and Biology, N 1, 2014, p. 42-45.
22. *Barari H., Dalili S. A., Badalian S. M.,* Mycelial Compatibility Grouping and Aggressiveness of *Sclerotinia sclerotiorum* on Different hosts in North of Iran, Jordan Journal of Agriculture Sciences, 10 (1), 2014, p. 45-57.
23. *Mkrtchyan J. A.,* Qualitative analysis of fatty acids composition in different collections of coprinoid mushrooms, Proceedings of the Yerevan State University, 1, 2014, p. 37-41.

24. *Mkrtchyan J. A.,* Antifungal/antagonistic activity of several coprini mushrooms against potentially pathogenic for human and animals fungi, Scientific Medical Journal, 9 (1), 2014, p. 47-52.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Григорян Н. В.,* Лекарственные растения Дарелегисского флористического района Армении, XXI междун. конференция студентов, аспирантов и молодых ученых: "Ломоносов-2014", Секция "Биология", Москва, 2014, с. 72.
2. *Оганесян Е. Х., Матевосян Р. М.,* Выделение и идентификация возбудителей микотических заболеваний ЛОР-органов, XXI междун. конференция студентов, аспирантов и молодых ученых: "Ломоносов-2014", Секция "Биология", Москва, 2014, с. 178-179.
3. *Avagyan I., Minasbekyan L., Zhamgaryan A.,* Study of protein content of mushrooms' intracellular extracts having anti-flammatory and anticancer activity, YSF. Book of Abstracts, Saint Petersburg, 2013, A103.
4. *Nanagulyan S. G., Hovhannisyan Y. Kh., Margaryan L. V.,* Conservation of Medicinal Mushrooms in Armenia, The 7th International Medicinal Mushroom Conf., China, 2013, C2-0-13.
5. *Badalyan S. M.,* Bioactive compounds of mycorrhizae forming mushrooms, Int. J Med Mushroom. IMMC7, Beijing, Aug. 26-29, 2013, p. 205-206.
6. *Badalyan S. M., Shahbazyan T. A.,* Proteolytic activity of several *Coprinellus* species, Int. J Med Mushroom. IMMC7, Beijing, Aug. 26-29, 2013, p. 204-205.
7. *Badalyan S. M., Gharibyan N. G., Asatryan A.N.,* Antifungal/antagonistic activity of several *Ganoderma* species against filamentous fungi. Int. J Med Mushroom. IMMC7, Beijing, Aug. 26-29, 2013, p. 175-176.
8. *Badalyan S. M., Gharibyan N. G., Mkrtchyan J. A.,* Fatty acids composition in coprini mushrooms. Int. J Med Mushroom. IMMC7, Beijing, Aug. 26-29, 2013, p. 184-185.
9. *Badalyan S. M., Shnyreva A. V., Zambonelli A.,* Biotechnological Role of Culture Collections of Polypore Mushrooms (Basidiomycota, Polyporales). ICCC13, Beijing, September 23-27, 2013, p. 33-34.
10. *Badalyan S. M., Gieƣler A., Navarro-Gonznlez M. and Kues U.,* Characteristic mycelial traits in cultures of coprinoid mushrooms. XI Fungal Biology Conference, Karlsruhe, Sept. 29-Oct. 3, Germany, 2013, p. 191.
11. *Badalyan S. M., Gharibyan N. G., Shnyreva A. V., Iotti M., Innocenti G., Zambonelli A.,* Biological and Genetic Characteristics of Collections of Several Polypore Mushrooms (Basidiomycota). 12th European conf. Fungal genetics, Seville, March 23-27, 2014, p. 278.

ԿԵՆԴԱՆԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Դանիելյան Ֆելիքս Դանիելի, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Եղիազարյան Էդուարդ Մուրազի, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Ջիվանյան Կարինե Արամի, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Առաքելյան Մարինե Սեմյոնի, կենս. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
4. Ասլանյան Աշոտ Վարդգեսի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Կարապետյան Աննա Ֆելիքսի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Վարդանյան Լուիզա Կոնստանտինի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Համատեղողներ

1. Ղազարյան Աստղիկ Սամվելի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
2. Պապով Գեորգի Յուրիի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Գրիգորյան Աննա Վլադիմիրի, ուսումն. լաբորատորիայի վարիչ
2. Ղազարյան Աստղիկ Սամվելի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ
3. Սարգսյան Նելլի Հովհաննեսի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ
4. Հարությունյան Թեհմինե Կարլենի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Արտասահմանյան դրամաշնորհներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Հայաստանի Սյունիքի մարզի մանր կաթնասունների կենսաբազմազանությունը և նրանց դերը էկոհամակարգերում (YSSP-13-16):	Ղազարյան Ա. Ս.
2. Դաշտամկները որպես կենսաինդիկատորներ և նրանց դերը էկոհամակարգերում (zoo-3657):	Հայրապետյան Տ. Ա.

Թեմա 1. Ծրագրի հիմնական նպատակն է ուսումնասիրել մանր կաթնասունների (կրծողներ, միջատակերներ, ձեռքաթևավորներ) տարածվածությունը, էկոլոգիական, ձևաբանական և ցիտոգենետիկ բազմազանությունը և նրանց փոխհարաբերությունները էկոհամակարգերի հետ: Աղտոտված և «մաքուր» տարածքներում իրականացված ուսումնասիրությունները ցույց են տվել, որ աղտոտված տարածքներում հիմնականում հանդիպում են անտառային մկները, ընդ որում՝ սպիտակափոր անտառային մուկը: Հայաստանի հարավում հետազոտություններ կատարելիս հայտնաբերվել են մանր կաթնասունների նոր տեսակներ, որոնք այդ տարածքներում դեռ նկարագրված չեն եղել. օրինակ՝ բեղավոր գիշերաչղջիկի մայրական գաղութ, սովորական երկարաթևի երկու ենթատեսակների խառը գաղութ, փոքր պայտաքթերի ամառային գաղութ, դեղնափոր անտառային մուկ:

Թեմա 2. Հայաստանում կան արդյունաբերական քաղաքներ, որտեղ բարձր է մարդածին գործոնի ազդեցությունը, և ուժեղ է տեխնիկական աղտոտվածությունը: Այդ քաղաքներն են, օրինակ, Սյունիքի մարզի Քաջարան, Կապան և Ագարակ քաղաքները:

Աղտոտվածության բացասական ազդեցությունն ուսումնասիրելու համար մեր կողմից կօգտագործվեն դաշտամկներ: Աղտոտված և համեմատաբար մաքուր տարածքներում կկատարվեն կենդանիների հավաք:

Հավաքածուներում դաշտամկների քանակի և տեսակային բազմազանության փոփոխության կախվածությունը միջավայրի աղտոտվածությունից թույլ կտա մշակել մեթոդներ՝ դաշտամկներին որպես կենսաինդիկատորներ օգտագործելու համար:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Կենդանաբանության ամբիոնում շարունակվել են Հայաստանում տարածված ժայռային մողեսների սիմպատրիկ պոպուլյացիաներում ընթացող հիբրիդային տեսակառաջացման միկրոէվոլյուցիոն գործընթացների կոմպլեքսային ուսումնասիրությունները: Հիմնական էկոլոգիական ուսումնասիրությունները կատարվել են Ապարանի շրջանի Քուչակ գյուղի շրջակայքում գտնվող սիմպատրիկ պոպուլյացիայում: Նշված պոպուլյացիայում միասին ապրում են 2 տեսակ կուսածին ժայռային մողեսներ D.unisexualis, D.armeniaca և 1 տեսակ երկսեռ D. valentini տեսակները: Այդ պոպուլյացիայում կատարվել է պոպուլյացիայի թվաքանակի, սեռահասուն առանձնակների խտության, դրանց օրական և սեզոնային ակտիվության դինամիկայի, տարբեր տեսակների վարքի և կենդանիների կողմից էկոլոգիական խորշերի օգտագործման ուսումնասիրություն: Ուսումնասիրվել է նաև պոպուլյացիայում տարբեր միջտեսակային խմբավորումների ձևաբանական և գենետիկական բազմազանությունը: Պարզվել է այդ խմբավորումներում տարբեր տեսակներին պատկանող ակտիվ առանձնակների մարմնի և նրանց կողմից օգտագործվող էկոլոգիական խորշերի ջերմաստիճանը: Սիմպատրիկ պոպուլյացիաներում կատարված ուսումնասիրությունների ընթացքում ստացված նախնական տվյալները ցույց տվեցին, որ ժայռային մողեսները միևնույն ապրելավայրերում գրավում են նման էկոլոգիական խորշեր, որոնք համապատասխանում են նրանց կենսաբանական առանձնահատկություններին: Բացի դրանից՝ նրանց սեռական օրգանների զարգացումը ընթանում է միաժամանակ, որը միջտեսակային հիբրիդիզացիայի հնարավորություն է տալիս:

Հաշվետու տարում կատարվել է նաև թռչունների տարբեր տեսակների արյան ավելի քան 700 նմուշների հավաք լաբորատորիայում արյան սպորավոր մակաբույծների հետազոտությունների համար: Հետազոտությունների արդյունքները ցույց են տվել մակաբույծների մոտ «տերերի լայն սպեկտր - տարածվածության բարձր մակարդակ» կապը: Ուսումնասիրվել է նաև մակաբույծների տարբեր խմբերի մոտ տարածվելու տարբեր ունակությունները: Համատեղելով մանրադիտակային և մոլեկուլային հետազոտությունների արդյունքները՝ նախատեսվում է հետազոտել կլիմայի գլոբալ փոփոխության հնարավոր ազդեցությունը մակաբույծների տարածվածության և բազմազանության վրա: Կատարվել է նաև ամբիոնի թռչունների նմուշների համալրում նոր տեսակի թռչունների «խրտվիլակներով»:

Իրականացվել են մի շարք ձեռքաթևավորների ուլտրաձայնային ազդանշանների ձայնագրում և վերլուծություն: Ուլտրաձայնային ազդանշանների էֆեկտիվ մոնիթորինգը մեծ նշանակություն ունի ձեռքաթևավորների կենսաբանության ուսումնասիրման և պահպանության միջոցառումների մշակման գործում: Վերլուծությունների արդյունքում ստացվել են, որ ձեռքաթևավորների որոշ տեսակներ, մասնավորապես բեղավոր գիշերաչղջիկի, եռագույն գիշերաչղջիկի և թզուկ փոքրաչղջիկի արձակած ուլտրաձայներում առկա են տարբերություններ: Այդ տարբերությունները առաջին հերթին կապված են լանդշաֆտի, թռիչքի ձևի և արագության հետ: Որպես հստակ և առավելապես կայուն ցուցանիշ՝ այն կարող է օգտագործվել տեսակի որոշման համար:

Ձեռքաթևավորների որոշ տեսակների գլխուղեղի նեյրոգենեզի ուսումնասիրությունների արդյունքում պարզվել է, որ մեծ պայտաքթերի արուների և էգերի ենթափորոքային շրջանում և հիպոկամպի ատամնավոր ծալքում նոր առաջացած բջիջների քանակությունները տարբեր չեն, չնայած նրանց կենսակերպերը տարբեր են հատկապես ձագերի ծնվելու ժամանակ:

Միկոտոքսինների՝ օրգանիզմի վրա ունեցած բացասական ազդեցության գնահատման ուղղությամբ կատարված ուսումնասիրությունների արդյունքում պարզվել է, որ առնետներին *աֆլատոքսին B1-ի, օխրատոքսին A-ի և զեարալենոնի*, կերի հետ առանձին և համատեղ 15-60 օրվա ընթացքում ներմուծման դեպքում լյարդում տեղի են ունենում կառուցվածքային հետադիմական փոփոխություններ, հավաստիորեն նվազում է կենսունակ բջիջների քանակությունը, մեծանում ապոպտոզով մահացող բջիջների տոկոսային պարունակությունը: Նշված միկոտոքսինների ամենօրյա ներմուծման

պայմաններում փորձակենդանիների իմունիտետի համակարգի կենտրոնական և ծայրամասային օրգաններում՝ թիմուսում և փայծաղում, դիտվում էին ֆունկցիոնալ ճնշվածության երևույթներ, որոնք դրսևորվում էին կայուն ապլազիայի, փայծաղի սպիտակ կակղանի և թիմուսի կեղևային նյութի հարաբերական ծավալի նվազման մեջ: Փորձի 30-րդ օրվանից սկսած փայծաղում արձանագրվել են նաև հարմարողական փոփոխություններ և անոթային ռեակցիա՝ ուղղված իմունային պաշտպանության և ֆագոցիտոզի ինտենսիվացմանը: Միկոտոքսինների գենաթունաբանական ազդեցության ուսումնասիրության արդյունքում ստացված տվյալները վկայում են այն մասին, որ փորձակենդանիների կարմիր ոսկրածուծի արյունաստեղծման շարքերի բջիջներում հավաստի չափով ավելացել էին ԴՆԹ-ի վնասվածքները:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
1	1	1	4	7	5

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Դասագիրք

1. *Գևորգյան Է. Ս., Դանիելյան Ֆ. Դ., Եսայան Ա. Հ., Հովհաննիսյան Ն. Ա., Նանագուլյան Ս. Գ.,* Կենսաբանություն, Կենդանի օրգանիզմների բազմազանությունը, 7, «Աստղիկ գրատուն», Երևան, 2013, 255 էջ:

Մենագրություն

1. *Դանիելյան Ֆ., Առաքելյան Ա., Ղազարյան Ա., Հայրապետյան Տ.,* Ճանաչիր և պահպանիր Հայաստանի կենդանական աշխարհը, «Լուսաբաց» հրատ., Երևան, 2014, 218 էջ:

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Եղիազարյան Է. Մ.,* Կենսաակուստիկա, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, 80 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Անտոնյան Ա. Պ., Արծրունի Գ. Գ., Գրիգորյան Կ. Վ., Գևորգյան Է. Ս., Դանիելյան Ֆ. Դ., Եսայան Ա. Գ., Թոչունյան Ա. Հ. և ուրիշներ,* Կենսաբանություն. Թեստային առաջադրանքների շտեմարան, Մաս 1, «Աստղիկ» հրատ., Երևան, 2014, 316 էջ:
2. *Անտոնյան Ա. Պ., Արծրունի Գ. Գ., Գրիգորյան Կ. Վ., Գևորգյան Է. Ս., Դանիելյան Ֆ. Դ., Եսայան Ա. Գ., Թոչունյան Ա. Հ. և ուրիշներ,* Կենսաբանություն. Թեստային առաջադրանքների շտեմարան, Մաս 2, «Աստղիկ» հրատ., Երևան, 2014, 272 էջ:
3. *Անտոնյան Ա. Պ., Արծրունի Գ. Գ., Գրիգորյան Կ. Վ., Գևորգյան Է. Ս., Դանիելյան Ֆ. Դ., Եսայան Ա. Գ., Թոչունյան Ա. Հ.* և ուրիշներ, Կենսաբանություն. Թեստային առաջադրանքների շտեմարան, Մաս 3, «Աստղիկ» հրատ., Երևան, 2014, 340 էջ:

4. *Ամիրյան Ս. Վ., Գևորգյան Է. Ս., Դանիելյան Ֆ. Դ., Եսայան Ա. Հ., Հովհաննիսյան Ն. Ա., Նանագուլյան Ս. Գ.,* Կենսաբանություն (Կենդանի օրգանիզմների բազմազանությունը: Կենսաբանություն: Մարդ) Ուսուցչի ձեռնարկ, «Աստղիկ գրատուն», Երևան, 2013, 319 էջ:

Հոդված

1. *Harutyunyan T., Karapetyan A., Hovhannisyan G., Aroutiounian R.,* Combined Genotoxic Effects of Aflatoxin B1, Ochratoxin A and Zearalenone in Rat Bone Marrow and Blood Leukocytes. Korean J. Environ. Biol. 31 (3), 2013, p. 189-191.
2. *Sargsyan N., Danielyan F., Arakelyan M.,* Seven new species of helminthes for reptiles from Armenia, ActaParasitologica, 59 (3), 2014, p. 442-447.
3. *Sargsyan N., Arakelyan M., Danielyan F., Vartanyan L.,* Helminthes of some species of reptiles from republic of Armenia, Electronic Journal of Natural Sciences, 1 (22), 2014, p. 51-54.
4. *Sargsyan N.,* Influence of abiotic factors on infestation of rock lizards of *Darevskia raddei* by geohelminth *Spauligodon saxicolae*, Proceedings of the YSU, 2, 2013, p. 44-47.
5. *Arakelyan M., Petrosyan R., Ilgaz C., Kumlutaş Y., Durmuş Salih H., Tayhan Y., Danielyan F.,* A skeletochronological study of parthenogenetic lizards of genus Darevskia from Turkey, Acta Herpetologica, 8 (2), 2013, p. 99-104.
6. *Drovetski S. V., Aghayan S. A., Mata V. A., Lopes R. J., Mode N. A., Harvey J. A., Voelker G.,* Does the niche breadth or trade-off hypothesis explain the abundance-occupancy relationship in avian Haemosporidia?, Molecular Ecology, 23 (13), 2014, p. 3322-3329.
7. *Yeghiazaryan E. M.,* Current situation of amphibian in Armenia, Agriculture, Forestry and Fisheries, vol. 12, n. 2, 2014, p. 81-86.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Карапетян А. Ф., Дживанян К. А., Григорян А. В.,* Особенности гистоморфологии тонкой кишки крыс при поступлении с кормом микотоксинов, “Успехи медицинской микологии”, т. XIII, Материалы 6-го Всероссийского конгресса по медицинской микологии, 2014, с. 338-339.
2. *Дживанян К. А., Карапетян А. Ф., Григорян А. В.,* О морфофункциональных изменениях селезенки крыс при поступлении с кормом микотоксинов, Успехи медицинской микологии”, т. XIII, Материалы 6-го Всероссийского конгресса по медицинской микологии, 2014, с. 331-332.
3. *Карапетян А. Ф., Дживанян К. А., Григорян А. В.,* Особенности гистоморфологии тонкой кишки крыс при поступлении с кормом микотоксинов, “Успехи медицинской микологии”, т. XIII, Материалы 6-го Всероссийского конгресса по медицинской микологии, 2014, с. 338-339.
4. *Drovetski S. V., Aghayan S. A., Vanessa M., Ricardo J. L.,* Does the niche-breadth or trade-off hypothesis explain the abundance-occupancy relationship in avian haemosporidia? International Conference on Malaria and Related Haemosporidian Parasites of Wildlife being held in Vilnius, Lithuania, from 7 to 11 of August, 2013, p. 62.
5. *Sargsyan N., Arakelyan M., Danielyan F.,* Helminthofauna of common reptiles of Armenia, Proceedings of international conference on diseases of zoo and wild animals, Warsaw, 28-31 May, 2014, p. 199-202.

ԿԵՆՍԱՖԻԶԻԿԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Վարդանյան Պողոս Հովհաննեսի, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Անտոնյան Արա Պետիկի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Արծրունի Իրինա Գեղամի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Մատինյան Կարինե Ստեփանի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Յավրոյան Ժենյա Վաղինակի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Ներկարարյան Անահիտ Վլադիմիրի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Փարսադանյան Մարինե Աշոտի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Համատեղողներ

1. Գևորգյան Էմիլ Սոսի, ՀՀ ԳԱԱ թղթ. անդամ, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Փանոսյան Գերասիմ Հարությունի, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Գաբրիելյան Լիլիթ Սերգեյի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Պողոսյան Գայանե Հմայակի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Տիրացույան Սուսաննա Գուրգենի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Հովհաննիսյան Գոհար Գարիկի, ուսումն. լաբորատորիայի վարիչ
2. Շահինյան Մարիամ Աշոտի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ
3. Ասատրյան Անուշ Լևոնի, ավագ լաբորանտ
4. Համբարձումյան Լիլիթ Արմենի, ավագ լաբորանտ
5. Միքայելյան Մարիետա Սամվելի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Բակտերիաների վրա ցածր ուժգնությամբ 70,6 և 73 ԳՀց հաճախության էլեկտրամագնիսական ճառագայթման ազդեցության մեխանիզմների ուսումնասիրումը (պետական ֆինանսավորում):	Թորգոմյան Հ. Ռ.

Թեմա 1. Դրամաշնորհի շրջանակներում շարունակվել են ուսումնասիրվել 70,6 և 73 ԳՀց հաճախություններով ճառագայթման, N,N'-դիցիկլոհեքսիլկարբոդիիմիդի (ԴՑԿԴ), կանամիցին և ցեֆտրիաքսոն հակաբիոտիկների ազդեցությունները *E. coli*-ի թաղանթներով իոնների տեղափոխության

վրա: Ուսումնասիրվել է նաև ծայրահեղ բարձր հաճախության էլեկտրամագնիսական ճառագայթման (ԾԲՀ ԷՄՃ) ազդեցությունը *E. coli*-ի բջջի մորֆոլոգիայի վրա էլեկտրոնային մանրադիտակի միջոցով: Որոշվել է ԷՄՃ-ի ազդեցությունը բակտերիայի թաղանթային պոտենցիալի արժեքի և գլյուկոզ-կախյալ H^+ և K^+ իոնների տեղափոխության վրա:

Արտասահմանյան դրամաշնորհներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Խառն ածխածին խմորում. E.coli կողմից H_2 արտադրության խթանման նոր մոտեցումները (ANSEF biotech-3460):	Թոչունյան Կ. Ա.

Թեմա 1. ANSEF biotech-3460 դրամաշնորհի շրջանակում հետազոտվել է աղիքային ցուպիկի *(Escherichia coli)* կողմից ածխածնի խառն աղբյուրների խմորման ընթացքում մոլեկուլային ջրածնի (H_2) արտադրությունը միջավայրի pH-ի տարբեր արժեքների դեպքում: Մասնավորապես օգտագործվել են ածխածնի աղբյուրների հետևյալ խառնուրդները՝ գլյուկոզ և/կամ գլիցերոլ, գլիցերոլ և/կամ մրջնաթթու: Տարբեր հիդրոգենազներում առկա խախտումներով մուտանտների միջոցով ցույց է տրվել, թե որ հիդրոգենազներն են պատասխանատու H_2-ի արտադրության համար միջավայրի pH-ի տարբեր արժեքների դեպքում: Ավելին, օգտագործելով ածխածնի խառն աղբյուրներ՝ հնարավոր է դարձել բարելավել H_2-ի արտադրությունը:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Հաշվետու ժամանակահատվածում շարունակվել են ԴՆԹ-ի հետ էթիդիումի բրոմիդի (ԷԲ), մեթիլեն կապույտի (ՄԿ) և Hoechst 33258-ի (H33258) կոմպլեքսների ուսումնասիրությունները տարբեր իոնական ուժերում: Ստացված տվյալներից բացահայտվել է, որ լուծույթի փոքր իոնական ուժերի դեպքում ԷԲ-ն և ՄԿ-ը ԴՆԹ-ի հետ փոխազդում են երեք, H33258-ը՝ երկու եղանակներով:

Ուսումնասիրվել է նաև ցորենի ծլող սերմերի բջիջներում կորիզաթաղանթի էլեկտրակինետիկ պոտենցիալի արժեքի փոփոխությունը, ինչպես նաև այդ պարամետրը ուսումնասիրվել է ծլման ընթացքում ծայրահեղ բարձր հաճախականությամբ էլեկտրամագնիսական ալիքների և ֆիտոհորմոն հիբերելինի ազդեցության ներքո: Ցույց է տրվել, որ կորիզաթաղանթի էլեկտրակինետիկ պոտենցիալի արժեքի փոփոխությունները ամենամեծն են ջրի համար ռեզոնանսային հաճախականություններով էլեկտրամագնիսական ճառագայթահարման և հիբերելինի համատեղ ազդեցության դեպքերում:

Ներկայումս ԴՆԹ-ի մեթիլացումը ամենակարևոր և ինտենսիվ ուսումնասիրվող հարցադրումներից է, քանի որ այն կարող է որպես ցուցանիշ հանդիսանալ մի շարք հիվանդությունների, այդ թվում՝ նաև տարբեր տեսակի ուռուցքների դեպքում: Տարբեր գործոնների ազդեցության ներքո վնասված հյուսվածքների ԴՆԹ-ի որոշակի հատվածները հիպերմեթիլացվում են: Մեր կողմից ուսումնասիրվել է միլիմետրային ալիքների ազդեցությամբ *in vivo* ԴՆԹ-ի մեթիլացման աստիճանի փոփոխությունը: Հայտնաբերվել է, որ միլիմետրային ալիքները առաջացնում են փոփոխություն կորիզաթաղանթի բաղադրության մեջ՝ ավելի թափանցելի դարձնելով այն, ապա ազդում են ԴՆԹ-ի վրա:

Պոլի (ԱԿՖ-ռիբոզ)պոլիմերազ 1-ի (ՊԱՌՊ 1) արգելակիչների կիրառությունը խթանում է բազմաթիվ դեղամիջոցների ազդեցությունը և բարելավում կլինիկական արդյունքները: Յուրահատուկ գործնական նշանակություն ունի ՊԱՌՊ 1-ի արգելակիչների և հակաուռուցքային ալկիլացնող դեղամիջոցների համատեղ կամ զուգակցված ազդեցության ուսումնասիրությունը: Հայտնի է, որ ողնաշարավորների օրգանիզմը պաշտպանվում է օտարածին քիմիական, այդ թվում՝ նաև սննդային ծագումով ազդակներից՝ լյարդի բջիջների և թիմոցիտների նպատակային գործունեության շնորհիվ: Ելնելով այն հանգամանքից, որ վերոհիշյալ բջիջների գործունեությունը կախված է տարիքային և սեռական առանձնահատկություններից,

հաշվետու ժամանակաշրջանում խնդիր էր դրված ուսումնասիրել ցիսպլատինի /հակաուռուցքային ալկիլացնող դեղամիջոց/ և ՊԱՌՊ 1-ի դասական արգելակիչներ՝ ԱԵՖ-ի և բենզամիդի (Բամ) ազդեցությունների համեմատական վերլուծությունը տարբեր սեռի և տարիքի առնետների լյարդի բջիջների և թիմոցիտների կորիզներում:

Ցույց է տրվել, որ ցիսպլատինի (ցիս-ԴԴՊ-ի) ներարկումից (10 մգ/1000 գ, ներորովայնային) 48 ժամ հետո իգական սեռի կենդանիների մոտ լյարդի բջիջների և թիմոցիտների ՊԱՌՊ 1-ի ակտիվությունները ի հայտ են բերում օրգան-սպեցիֆիկ տարբերություններ: Ֆերմենտի ակտիվությունը արու առնետների լյարդի բջիջներում ավելի զգայուն է Բամ-ի արգելակիչ ազդեցության նկատմամբ: Ցիսպլատինի ներարկումից հետո դիտվում են արգելակիչների ազդեցության արդյունավետության փոփոխություններ: Այս տվյալները թույլ են տալիս ենթադրելու, որ չարորակ ուռուցքների բուժման նպատակով համատեղ կիրառվող դեղամիջոցների չափաբաժինների որոշման ժամանակ պետք է հաշվի առնվեն հիվանդների ոչ միայն տարիքային, այլև սեռական տարբերությունները:

Հաշվետու տարում ամբիոնում պաշտպանվել է չորս ատենախոսություն.

1. Զաքարյան Զ. Ա.՝ «Ազատ ռադիկալային գործընթացները և հակաօքսիդանտների դերն ախտաբանական վիճակներում» (Գ.00.02 - Կենսաֆիզիկա, ղեկավար՝ ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր Ա. Հ. Թոչունյան),
2. Թոչունյան Կ. Ա.՝ «Հիդրոգենազային ակտիվությունը և H_2-ի արտադրության առանձնահատկությունները Escherichia coli-ում գլիցերոլի խմորման ընթացքում» (Գ.00.02 - Կենսաֆիզիկա և Գ.00.14 - Կենսատեխնոլոգիա, ղեկավար՝ ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր Ա. Հ. Թոչունյան),
3. Հակոբյան Լ. Յու.՝ «Հայաստանի հանքային ջրերից մեկուսացված Rodobacter sphaeroides ֆոտոտրոֆ բակտերիաների կենսաէներգետիկական բնութագիրը և ջրածնի արտադրությունը» (Գ.00.02 - Կենսաֆիզիկա և Գ.00.14 - Կենսատեխնոլոգիա, ղեկավար՝ ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր Ա. Հ. Թոչունյան),
4. Դարբինյան Մ. Ռ.՝ «Ցածր ինտենսիվությամբ ՄՄ-տիրույթի էլեկտրամագնիսական ալիքների ներգործությունը ցորենի ծիլերի ենթաբջջային կառուցվածքների վրա» (Գ.00.02 - Կենսաֆիզիկա, ղեկավար՝ կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր Պ. Հ. Վարդևանյան):

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	1	4	30	11

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Արծրունի Ի. Գ.,* Ֆերմենտային կինետիկայի հիմունքներ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, 191 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Անտոնյան Ա. Պ., Արծրունի Գ. Գ., Գրիգորյան Կ. Վ., Գևորգյան Է. Ս., Դանիելյան Ֆ. Դ., Եսայան Ա. Գ., Թոչունյան Ա. Հ. և ուրիշներ,* Կենսաբանություն. Թեստային առաջադրանքների շտեմարան, Մաս 1, «Աստղիկ» հրատ., Երևան, 2013, 278 էջ:
2. *Անտոնյան Ա. Պ., Արծրունի Գ. Գ., Գրիգորյան Կ. Վ., Գևորգյան Է. Ս., Դանիելյան Ֆ. Դ., Եսայան Ա. Գ., Թոչունյան Ա. Հ. և ուրիշներ,* Կենսաբանություն. Թեստային առաջադրանքների շտեմարան, Մաս 2, «Աստղիկ» հրատ., Երևան, 2014, 272 էջ:
3. *Անտոնյան Ա. Պ., Արծրունի Գ. Գ., Գրիգորյան Կ. Վ., Գևորգյան Է. Ս., Դանիելյան Ֆ. Դ., Եսայան Ա. Գ., Թոչունյան Ա. Հ.* և ուրիշներ, Կենսաբանություն. Թեստային առաջադրանքների շտեմարան, Մաս 3, «Աստղիկ» հրատ., Երևան, 2014, 340 էջ:
4. *Անտոնյան Ա. Պ., Ներկարարյան Ա. Վ., Գրիգորյան Կ. Վ., Գրիգորյան Ռ. Հ., Կարապետյան Ա. Ֆ., Փարսադանյան Գ. Ա., Վարդևանյան Պ. Հ.,* Կենսաբանություն: 2014թ. պետական ավարտական և միասնական քննությունների առաջադրանքների շտեմարան, Մաս 4, «Աստղիկ» հրատ., Երևան, 2014, 348 էջ:

Հոդված

1. *Վարդևանյան Պ. Հ.,* ԴՆԹ-ի այլընտրանքային կառուցվածքները, «Բնագետ», N 1, 2014, էջ 62-68:
2. *Авагян И. А., Минасбекян Л. А., Геворкян Р. Г., Арутюнян Р. С.,* Исследование рациональности использования цеолитов и их смесей с удобрениями на урожайность фасоли (supported by the grant N 11-1d 244 of National State Committee on Science of the Ministry of Education and Science of the Republic of Armenia). Известия аграрной науки, т. 11, N 2, 2013, с. 41-45.
3. *Амирбекян К. Ю., Антонян А. П., Вардеванян П. О., Маркарян Ш. А.,* Молекулярные взаимодействия бензимид-трихлорида (Hoechst 33258) с ДНК в водных растворах диметилсульфоксида по данным спектроскопии, Журнал Физической химии, т. 87, N 12, 2013, с. 2062-2064.
4. *Вардеванян П. О., Антонян А. П., Парсаданян М. А., Шагинян М. А., Амбарцумян Л. А.,* Механизмы связывания метиленового синего с ДНК, Журнал прикладной спектроскопии, т. 80, N 4, 2013, с. 610-614.
5. *Вардапетян Г., Тирацуян С., Оганесян А., Зильфян А.,* Ранозаживляющие свойства экстрактов листьев Laurus nobilis. ФАRMA, N 08, 2014 с. 48-53.
6. *Загорски К., Тирацуян С. Г., Оганесян А.,* Исследование совместного действия яда Apis Mellifera с кверцетином, Седьмая годичная научная конференция РАУ, Сб. науч. статей, 2013, с. 182-186.
7. *Оганесян А. Г.,* Сдвиги в содержании фосфолипидов ядер клеток тимуса крыс после воздействия цисплатина, Биол. Журн. Армении, т. 65, N 3, 2013, с. 42-45.
8. *Arakelyan V. B., Vardevanyan P. O., Navoyan Z. E., Parsadanyan M. A., Hovhannesyan G. G., Karapetian A. T.,* Kinetics of adsorption of extended ligands on DNA at small fillings. J. Biomol. Struct. Dyn., 32 (2), 2014, p. 330-333.
9. *Artsruni I. G., Matinyan K. S., Margaryan A. V., Asatryan A. L., Gevorgyan E. S.,* Gender dependent differences in poly(ADP-ribose)polymerase-1 activity of rat liver and thymocyte nuclei. Biolog. Journal of Armenia, 4 (65), 2013, p. 20-25.
10. *Gevorgyan E. S., Yavroyan Zh. V., Hovhanisyan A. G., Hakobyan N. R., Sargisyan E. G.,* Cisplatin action on phospholipid content in rat liver and thymus nuclear membranes. Electronic Journal of NAS of RA, Natural Sciences, v. 21, N 2, 2013, p. 14-16.
11. *Gevorgyan E. S., Hovhannisyan A. G., Hakobyan N. R., Yavroyan Zh. V., Ghukasyan G. B.,* In vivo Action of Cisplatin on Content of Neutral Lipids in Rat Liver and Thymus Nuclear Matrix. Biolog. Journal of Armenia, v. 65, N 3, 2013, p. 85-88.

12. *Gevorgyan E. S., Yavroyan Zh. V., Hovhannisyan A. G., Hakobyan N. R., Sargsyan E. G.,* Phospholipid Content in Rat Liver and Thymus Nuclear Matrix under the In vivo Action of Cisplatin. Electronic Journal of Natural Sciences, 1 (22), 2014, p. 8-11.
13. *Gevorgyan E. S., Yavroyan Zh. V., Hovhannisyan A. G., Hakobyan N. R.,* Changes in Polyphosphoinositides Content in Nuclear Membranes of Rat KLiver and Thymus Cells under the Action of Cisplatin. Biolog. Journal of Armenia, v. 66, N 2, 2014, p. 46-51.
14. *Hambardzumyan L.A.,* Thermodynamic investigation of methylene blue complexes with DNA. YSU Sci. Reports, 1, 2013, p. 23-27.
15. *Hovhannisyan G. G., Arakelyan V. B., Antonyan A. P., Minasyants M. V., Vardevanyan P. O.,* Analysis of isotherms with two binding sites in the region of small fillings. Biolog. Journal of Armenia, 3 (65), 2013, p. 75-79.
16. *Hovhannisyan D., Tiratsuyan S., Gasparyan G., Voskanyan A., Vardapetyan H.,* Antihemorrhagic activity of quercetin against Macrovipera lebetina obtusa venom. Journal of Experimental Biology and Agricultural Sciences, v. 2, N 2, 2014, p. 165-170.
17. *Hakobyan L., Gabrielyan L., Trchounian A.,* Investigation of proton motive force and proton ATPase activity role in *Rhodobacter sphaeroides* hydrogenase activity. *Eur. Biophys. J.*, V. 42, suppl. 1, p. S39, ISSN: 0175-7571 (Print), 2013, p. 1432-1017 (Online), doi: 10.1007-s00249-013-0917-x.
18. *Minasbekyan L. A., Abovyan M. S.,* Changes in DNA Methylation Wheat Seedlings in First and Second Generations under Influence of EHF EMI. Proceedings of PIERS, Stockholm, Sweden, Aug. 12-15, 2013, p. 118-121.
19. *Minasbekyan L. A., Darbinyan M. R.,* Effects of Extremely High Frequency EMI on Growth and Some Parameters of Wheat Seedlings Nuclei. Proceedings of PIERS, Stockholm, Sweden, Aug. 12-15, 2013, p. 1654-1657.
20. *Nerkararyan A. V., Shahinyan M. A., Mikaelyan M. S., Vardevanyan P. O.,* Effect of millimeter waves with low intensity on peroxidase total activity and isoenzyme composition in cells of wheat seedling shoots. Int. J. of Scientific Res. in Environ. Sciences, 1 (9), 2013, p. 217-223.
21. *Nerkararyan A. V., Mikaelyan M. S., Shahinyan M. A., Vardevanyan P. O.,* Change of electrokinetic potential value of rat blood erythrocytes irradiated by EMI EHF. Inter. J. of Scientific Res. in Environ. Sci., 2 (7), 2014, p. 228-232.
22. *Poladyan A., Vardanyan Z., Petrosyan M., Trchounian A.,* Oriental plant Alkanna orientalis extracts effects on enterococcal membrane-associated properties. Biophys J, v. 106 (2), 2014, p. 586a.
23. *Poladyan A., Trchounian K., Minasyants M., Trchounian A.,* Glycerol fermentation and molecular hydrogen production by *Escherichia coli*batch cultures affected by some reducing reagents and heavy metal ions. In Black Sea Energy Resource Development and Hydrogen Energy Problems. NATO Science for Peace and Security Series C: Environmental Security, A. Veziroglu, M. Tsitskishvili (Eds.), Springer (Netherlands), 2013, p. 153-163.
24. *Trchounian K., Trchounian A.,* Clean energy technology development: hydrogen production by *Escherichia coli* during glycerol fermentation, Proc. 13th Int. Conf. Clean Energy (eds. I. Dincer, C.O. Colpan, O.Kizilkan et al.), Intanbul (Turkey), 2014, p. 1322-1328. ISBN: 978-605-64806-0-7 www.icce-2014.net
25. *Vardevanyan P. O., Antonyan A. P., Hambardzumyan L. A., Shahinyan M. A., Karapetian A. T.,* Thermodynamic analysis of DNA complexes with methylene blue, ethidium bromide and Hoechst 33258. Biopolym.Cell, 29 (6), 2013, p. 515-520.
26. *Vardevanyan P. O., Nerkararyan A. V., Shahinyan M. A., Darbinyan M. R.,* The effect of EMI EHF on electro-kinetic potential of cell nuclear membranes of wheat seedlings treated with hybberellic acid. J. of Experimental Biology and Agricultural Sciences, 1 (4), 2013, p. 223-227.

27. *Vardevanyan P. O., Parsadanyan M. A., Shahinyan M. A., Darbinyan M. R.,* Changes in chromatin active fraction of germinating seedlings of wheat under the effect of EMI EHF. J. of Applied Biol. & Biotech., v. 2 (002), 2014, p. 001-004.
28. *Vardapetyan H., Hovhannisyan D., Tiratsuyan S., Chailyan G.,* Quercetin content and antioxidant activity of Armenian Crataegus laevigata, Plantago major and Artemisia absinthium plants extracts, Journal of Experimental Biology and Agricultural Sciences, v. 2, N 2, 2014, p. 220-225.
29. *Vardanyan Z., Trchounian A.,* Comparative effects of single Cu(II) and Fe(III) ions and their mixture on *Enterococcus hirae* growth and membrane associated ATPase activity. Biochim. Biophys. Acta – Bioenergetics, 1837, 2014, suppl, p.e116; DOI:10.1016/j.bbabio.2014.05.280.
30. *Vardanyan Z., Trchounian A.,* The effects of manganese (II) but not nickel (II) ions on *Enterococcus hirae* cell growth, redox potential decrease, and proton-coupled membrane transport. Cell Biochem Biophys., DOI: 10.1007/s12013-013-9662-0, 67, 2013, p. 1301-1306.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Գաբրիելյան Լ., Փոլադյան Ա., Թռչունյան Ա.,* Համակարգչային տեխնոլոգիաների կիրառման առավելությունները և փորձը բուհական կենսաբանության դասավանդման գործընթացում, Համահայկական բնագիտական կրթական IV գիտաժողովի նյութեր, «Բնագիտությունը 21-րդ դարում. ուսուցման հիմնախնդիրներ և լուծումներ», Երևան, 2014, էջ 139-141:
2. *Avagyan I. A., Minasbekyan L. A., Nanagulyan S. G.,* Increasing of Fermentative and Antiinflammatory Activity of the Pleurotus Ostreatus (Jacq.:Fr.) Kumm. Culture by Modification of Growth Conditions by MM-waves. Proceedings of PIERS, 2013 Stockholm, Sweeden, August 12-15, (abstract P.1473), 2013, p. 1658-1660.
3. *Asatryan A. L., Margaryan A. V., Artsruni I. G., Matinyan K. S., Gevorgyan E. S.,* Poly(ADP-ribose)polymerase-1 (PARP-1) activity demonstrates gender-dependent differences in rat liver cell and thymocyte nuclei. “Perspectives for development of molecular and cellular biology-4”. Biol. Journal of Armenia, Suppl. 1 (65), Yerevan, 2013, p. 37-38.
4. *Gabrielyan L., Sargsyan H., Trchounian A.,* Redox sensing by *Rhodobacter sphaeroides*: effects of oxidizer ferricyanide on bacterial growth and hydrogen photoproduction. ASM 114th General Meeting. Abstracts, N. 745. Boston, May 17-20, 2014.
5. *Gabrielyan L., Trchounian A.,* Manganese, an important microelement for H_2 photoproduction by *Rhodobacter sphaeroides.* ASM 113th General Meeting. Abstracts, Denver, May 18-21, 2013, O-2001.
6. *Hakobyan N. R., Hovhannisyn A. G., Yavroyan Zh. V., Gevorgyan E. S.,* Cisplatin effects on nuclear neutral lipids of rat thymus cells. The 5th EMBO Meeting 2013, Amsterdam, 21-24 September, p. 190.
7. *Ohanyan V., Vardanyan Z., Trchounian A.,* Effects of electromagnetic irradiation and heavy metal ions on *Enterococcus hirae*. ASM 114th General Meeting. Abstracts, Boston, May 17-20, 2014, N. 2651.
8. *Trchounian K., Abrahamyan V., Trchounian A.,* Role of formate transport coding focA and focB genes in H_2 production activity by *Escherichia coli* during glycerol fermentation at slightly alkaline pH. ASM 114th General Meeting. Abstracts, Boston (USA), May 17-20, 2014, N. 748.
9. *Torgomyan H., Hovnanyan K., Trchounian A.,* Antibacterial Effects of Low-Intensity Extremely High Frequencies Electromagnetic Irradiation on *Escherichia coli*: Morphology Study. *ASM 113th General Meeting. Abstracts, Denver (USA),* 2013, I-1043.
10. *Torgomyan H., Trchounian A.,* Low intensity 70.6 and 73 GHz frequencies electromagnetic irradiation and different antibiotics effects on *E. coli* ions transports properties. The FEBS J. v. 280, 2013, p. 206-207. DOI: 10.1111/febs.12340.
11. *Vardanyan Z., Trchounian A.,* Comparable effect of different heavy metal ions on *Enterococcus hirae* membrane vesicles ATPase activity. The FEBS J. 280, Suppl., 2013, p. 186.

ԿԵՆՍԱՔԻՄԻԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Դավթյան Միսակ Արշամի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Հովհաննիսյան Սոֆիկ Պետրոսի, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Նավասարդյան Լիպարիտ Հայրապետի, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Բարսեղյան Էռնեստինա Խիկարի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Խաչատրյան Մեդորա Հարությունի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Կարապետյան Սուսաննա Աղասու, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Սեմերջյան Հենրիկ Հարությունի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Աղաջանյան Անուշ Արամայիսի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Կարապետյան Հասմիկ Մաէնլեստի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
9. Հայրապետյան Նարինե Նիկոլայի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Թումանյան Լիլիթ Ռուբենի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Մարության Սեդա Վիկտորի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Բաղալյան Իրինա Արտեմի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Նիկոյան Արմինե Ալեքսեյի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Սեմերջյան Գայանե Հենրիկի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Սեմերջյան Գայանե Հենրիկի, կենս. գիտ. թեկնածու, ուսումն. լաբորատորիայի վարիչ
2. Բաղալյան Իրինա Արտեմի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ
3. Զախարյան Անի Ալեքսանի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ
4. Մարության Սեդա Վիկտորի, կենս. գիտ. թեկնածու, գործավար
5. Նիկոյան Արմինե Ալեքսեյի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ
6. Սիմոնյան Թամարա Նվերի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ուստարում ամբիոնի աշխատակիցները գիտահետազոտական աշխատանքներ են կատարել Ազոտ պարունակող միացությունների կենսաքիմիայի գիտահետազոտական լաբորատորիայում:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	1	-	-	17	3

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Ծատուրյան Թ. Գ., Գևորգյան Մ. Լ.,* Հայաստանի վայրի դեղաբույսերը, «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2014, 314 էջ:

Հոդված

1. *Սիմոնյան Թ. Ն., Բաբսեղյան Է. Խ., Գևորգյան Մ. Լ., Դավթյան Մ. Ա.,* Սպիտակ առնետի լյարդի արգինազի թթվային ինակտիվացման և հետագա ռեակտիվացման ազդեցությունը ֆերմենտի ակտիվության և ֆլուորեսցենցիայի վրա, Հայաստանի կենսաբանական հանդես, հ. 66, № 2, 2014, էջ 75-77:
2. *Մարության Ս. Վ.,* Խմորասնկային ԴՆԹ-ի ֆլյուրեսցենտային ցուցանիշների փոփոխությունը ռենտգենյան ճառագայթման ազդեցությամբ, Հայաստանի կենսաբանական հանդես, հ. LXV, N 4, 2013, էջ 133-134:
3. *Գևորգյան Մ. Լ.,* Բույսերը՝ թունաքիմիկատներին փոխարինողներ, «Բնագետ», N 1, 2013, էջ 35-37:
4. *Գևորգյան Մ. Լ.,* Հայաստանի մակաբույծ ծաղկավոր բույսերը, «Բնագետ», N 2, 2013, էջ 62-65:
5. *Давтян Р. М., Оганесян С. П., Карапетян А. М., Давтян М. А.,* Влияние перекиси водорода на активность ферментов орнитинового цилка у плесневых грибов Asp.niger R-3, Биол. Ж. Арм., т. 65, N 3, 2013, с. 46-50.
6. *Бадалян И. А., Дилбарян А. С., Давтян М. А.,* Амидированность белков головного мозга крыс при гипоксии, Доклады НАН РА, т. 113, N 4, 2013, с. 391-395.
7. *Давтян М. А., Айрапетян Н. Н., Хачатрян М. А., Григорян А. П.,* Гуаниндезаминаза и гуанозиндезаминаза в различных биологических обектах, Доклады НАН РА, т. 114, N 1, 2013, с. 51-57.
8. *Simonyan T. N.,* Role of Low weight protein fractions in the process of reversible inactivation of white rat liver arginase, Proceedings of YSU, № 1, 2014, p. 32-36.
9. *Avtandilyan N. V., Karapetyan S. A., Davtyan M. A.,* The change of the activity of agrinase isoenzymes after the intravenous injection of polyamines, National Academy of Sciences of RA, Electronic Journal of Natural Sciences, 2 (23), 2014, pp. 9-12.
10. *Avtandilyan N. V.,* The resaearch of the role of nonureotelic arginases in polyamines biosynthesis in brain and kidney *in vitro*, Biolog. J. of Armenia, 1 (65), 2013, pp. 26-32.
11. *Tumanyan L. R., Nikoyan A. A.,* Arginase and ornithine carbamoil transferase activity and urea accumulation dynamics in different phases of Pleurotus astreatus (JACQ. :FR.) Kumm. Fungi fructification, Proceedings of the Yerevan State University, N 1, 2014, p. 42-45.
12. *Davtyan H. M.,* The relationship of glutathione's SH groups with hydrogen peroxide during L-amino acid activation in Asp.niger R-3 yeasts, National Academy of Sciences of RA, Electonic Joirnal of Natural Sciences, 2 (21), 2013, pp. 10-13.

13. *Davtyan H. M., Hovhannisyan S. P., Karapetyan H. M.,* Optimal conditions of L-amino acid oxidase of Aspergillus niger R-3 fungus by hydrogen peroxide, Preceedings of the Yerevan State University Chemical and Biological Sciences, N 2, 2013, p. 40-43.
14. *Shamirian A. S., Barseghyan E. Kh., Davtyan M. A.,* The effect of several L-amino acids on the inactivation process of Rana ridibunda adult frog liver arginase, Biol. J. Armenia, v. 2, № 65, 2013, p. 43-46.
15. *Shamirian A. S.,* Characteristics of Rana ridibunda frog liver arginase inactivation by EDTA and further reactivation processes. Electronic Journal of natural sciences, v. 21, Issue 2, 2013, p. 26-29.
16. *Shamirian A. S., Zakaryan T. A., Barseghyan E. Kh., Davtyan M. A.,* Role of functional SH groups on the activity expression and conformation maintenance of Rana ridibunda frog liver arginase, Proceedings of YSU, № 3, 2013, p. 32-35.
17. *Javrushyan H. G., Khachatryan M. A., Davtian M. A.,* NO effect of urea cycle enzymes activity in different tissues of rats, Biol. J. of Arm., v. 1 (65), 2013, p. 80-81.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Автандилян Н. А.,* Регуляторная роль неуреотелической аргиназы печени в биосинтезе полиаминов, 17-ая Международная Пущинская школа - конференция молодых ученых, Сборник тезисов, Пущино, 2013, с. 165.
2. *Hovnanyan N. L., Navasardyan A. L., Hovnanyan K., Sargsyan Ch. A., Hovnanyan K. O.,* SEM of *C.guilliermondii NP-4* formation of biofilm on ceramic porous plate of zirconia, Abstract Book of the International Symposium on Integrated Functionalities, Grapevine, Texas, USA, 2013, p. 2 (N C2.03).
3. *Hovnanyan K., Pepoyan A., Hovnanyan M., Navasardyan L., Hovnanyan N., Trchounian A.,* Interactions of bacteria and yeast in biofilms: transmission and scanning electron microscopic analysis. Proceedings of Conference MC-2013, Correlative Microscopy in Life and Materials Science, MIM. 4., Regensburg, Germany, 2013, p. 510-511.

Ֆակուլտետում գործող լաբորատորիաների թիվը՝ 5

ԱԶՈՏ ՊԱՐՈՒՆԱԿՈՂ ՄԻԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿԵՆՍԱՔԻՄԻԱՅԻ ԳԻՏԱՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավար՝ *Դավթյան Միսակ Արշամի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր, գլխավոր գիտաշխատող*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Նավասարդյան Լիպարիտ Հայրապետի, կենս. գիտ. դոկտոր, առաջատար գիտաշխատող
2. Բարսեղյան Էռնեստինա Խիկարի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
3. Հովհաննիսյան Սոֆյա Պետրոսի, կենս. գիտ. դոկտոր, ավագ գիտաշխատող
4. Աղաջանյան Անուշ Արամայիսի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
5. Գևորգյան Մարգարիտա Լևոնի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող

6. Թումանյան Լիլիթ Ռուբենի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
7. Խաչատրյան Մեդորա Հարությունի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
8. Կարապետյան Սուսաննա Աղասու, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
9. Հայրապետյան Նարինե Կոլյայի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
10. Մարության Սեդա Վիկտորի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
11. Գրիգորյան Աիդա Պետրոսի, կենս. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
12. Կարապետյան Հասմիկ Մաէնլեստի, կենս. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
13. Նավասարդյան Արփինե Լևոնի, կենս. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
14. Ավթանդիլյան Նիկոլայ Վլադիմիրի, կրտսեր գիտաշխատող
15. Սիմոնյան Թամարա Նվերի, կրտսեր գիտաշխատող
16. Հարությունյան Սիրանուշ Վարդգեսի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Ազոտ պարունակող միացությունների կատաբոլիզմը և ամոնիակի չեզոքացման մեխանիզմները համեմատական էվոլյուցիոն տեսանկյունից (պետական ֆինանսավորում):	Դավթյան Մ. Ա.

Թեմա 1. Հաշվետու տարում ցույց է տրվել, որ ոչ ուրեոթելիկ արգինազի իզոֆերմենտները մասնակցում են պոլիամինների կենսասինթեզին և արգելակվում են նրանց ազդեցությամբ: Ցույց է տրվել նաև, որ երկկենցաղների և կաթնասունների ուրեոթելիկ արգինազը օժտված է որոշակի կառուցվածքային դոմեններով, որոնք տարբեր դենատուրացնող գործոնների նկատմամբ որոշակի կայունություն ունեն և ունակ են տարբեր աստիճանի ռենատուրացիայի և ռեակտիվացիայի: Իրականացվել են նաև արգինազի ֆլյուորեսցենտային հատկությունների ուսումնասիրություններ:

Շարունակվել է ջրածնի պերօքսիդի տարբեր կոնցենտրացիաների ազդեցության դինամիկայի ուսումնասիրությունը Asp. niger R-3 բորբոսասնկից անջատված L-ամինաթթվային օքսիդազների (L-արգինին, L-մեթիոնին, L-ալանին) վրա:

Ցույց է տրվել, որ հողային և հիդրոպոնիկայի եղանակով աճեցված բույսերի էքստրակտները զգալիորեն իջեցնում են գլյուկոզի կոնցենտրացիան արյան մեջ:

Օրնիթինային ցիկլի ֆերմենտների ակտիվության վրա ազդող գործոնների ուսումնասիրությունները ցույց են տվել, որ առնետի ուղեղում ամիլոիդային սպիտակուցով ինտոքսիկացիայի պայմաններում ի հայտ է գալիս ինտակտ ուղեղում բացակայող օրնիթինտրանսկարբամոիլազային ակտիվություն, որին զուգընթաց կրկնակի բարձրանում է արգինազային ակտիվությունը:

Ցույց է տրվել, որ ծերացման ժամանակ և հիպօքսիայի պայմաններում առնետների գլխուղեղում տեղի է ունենում սպիտակուցների դեզամիդացում: Սպիտակուցների ամիդացման վրա հակասթրեսային ազդեցություն ունի Trifolium pratense-ն, որի ազդեցությունը հիպօքսիայի պայմաններում թուլանում է ծերացմանը զուգընթաց:

Շարունակվել են աշխատանքները տարբեր գործոնների ազդեցությամբ պուրինային ազոտային հիմքերը և նուկլեոզիդները դեզամինացնող ֆերմենտների ակտիվության փոփոխությունների ուսումնասիրման ուղղությամբ: Ցույց է տրվել, որ հիպոքսիայի բարձրացման պայմաններում տեղի է ունենում գուանինդեզամինազ, ադենինդեզամինազ և ադենոզինդեզամինազ ֆերմենտների ակտիվության զգալի աճ: Շարունակվել են համեմատական ուսումնասիրությունները ռենտգենյան ճառագայթահարման և հետճառագայթային ինկուբացիայի պայմաններում խմորասնկային բջիջներում պուրինային և պիրիմիդինային միացությունների դեզամինացման ուսումնասիրման ուղղությամբ:

ԵՆԹԱԲՋՋԱՅԻՆ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔՆԵՐԻ ԿԵՆՍԱՖԻԶԻԿԱՅԻ ԳԻՏԱՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավար՝ *Վարդանյան Պողոս Հովհաննեսի, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Փանոսյան Գերասիմ Հարությունի, կենս. գիտ. դոկտոր, առաջատար գիտաշխատող
2. Ճավրշյան Ջանիկ Մամիկոնի, կենս. գիտ. դոկտոր, առաջատար գիտաշխատող
3. Անտոնյան Արա Պետիկի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
4. Գաբրիելյան Լիլիթ Սերգեյի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
5. Փարսադանյան Մարինե Աշոտի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
6. Փոլադյան Աննա Արշակի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
7. Զաքարյան Արմեն Եգորի, կենս. գիտ. դոկտոր, գիտաշխատող
8. Հակոբյան Նունե Ռոմենի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
9. Մինասբեկյան Լիա Ալեքսանդրի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
10. Պողոսյան Գայանե Հմայակի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
11. Սարգսյան Էվելինա Գեորգիի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
12. Տիրացույան Սուսաննա Գուրգենի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
13. Դարբինյան Մերի Ռազմիկի, կենս. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
14. Թորգոմյան Հեղինե Ռաֆիկի, կենս. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
15. Թոչունյան Կարեն Արմենի, կենս. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
16. Հակոբյան Լիլիթ Յուրիկի, կենս. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
17. Շահինյան Մարիամ Աշոտի, կենս. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
18. Վարդանյան Զարուհի Արմենի, կենս. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
19. Օհանյան Վահե Աշոտի, կենս. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
20. Սարգսյան Հարություն Հրաչիկի, կրտսեր գիտաշխատող
21. Համբարձումյան Լիլիթ Արմենի, ավագ լաբորանտ
22. Մինասյանց Միքայել Վահանի, ավագ լաբորանտ
23. Սարգսյան Գոհար Գուրգենի, ավագ լաբորանտ
24. Սողոմոնյան Դիանա Ռազմիկի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Բջջի միասնական համակարգում կառուցվածքաֆունկցիոնալ փոխհարաբերությունները միջավայրի գործոնների ազդեցության ներքո (պետական ֆինանսավորում):	Վարդևանյան Պ. Հ.

Թեմա 1. Հաշվետու ժամանակահատվածում շարունակվել են ԴՆԹ-ի հետ էթիդիումի բրոմիդի (ԷԲ), մեթիլեն կապույտի (ՄԿ) և Hoechst 33258-ի (H33258) կոմպլեքսների ուսումնասիրությունները տարբեր իոնական ուժերում: Ստացված տվյալներից բացահայտվել է, որ լուծույթի փոքր իոնական ուժերի դեպքում ԷԲ-ն և ՄԿ-ը ԴՆԹ-ի հետ փոխազդում են երեք, H33258-ը՝ երկու եղանակներով: Ստացված տվյալներն ի հայտ են բերել, որ ԴՆԹ-ի հետ ինտերկալյացիոն մեխանիզմով կապվող ԷԲ-ն և ՄԿ-ը փոխազդում են նաև կիսաինտերկալյացիոն եղանակով: Ցույց է տրվել, որ ավելի մեծ իոնական ուժերի դեպքում ԴՆԹ-ի հետ ԷԲ-ի կապման եղանակների թիվը չի փոխվում, ՄԿ-ի դեպքում հայտնաբերվում է երկու եղանակ: ԴՆԹ-ի հետ կապման եղանակների թվի փոփոխություն չի հայտնաբերվում նաև Hoechst 33258-ի դեպքում, սակայն այդ եղանակներից մեկի կապման մեխանիզմը որակապես փոխվում է:

Հետազոտվել է ԾԲՀ հաճախականությունների ազդեցությունը կենդանիների արյան պլազմայի և էրիթրոցիտների թաղանթների վրա: Պարզվել է, որ ԾԲՀ ԷՄՃ բազմակի ճառագայթահարումը հանգեցնում է արյան պլազմայի մակերևութային լարվածության գործակցի փոփոխությանը, ինչպես նաև փոխվում են էրիթրոցիտների թաղանթի թափանցելիությունը և էրիթրոցիտների դիմացկունությունը թթվային հեմոլիզի պայմաններում: Ստացված տվյալները վկայում են այն մասին, որ ճառագայթահարված կենդանիների արյան կազմում փոխվում է բարձրակայուն և ցածրակայուն էրիթրոցիտների հարաբերությունը, խթանվում է արյունաստեղծումը, և աճում է երիտասարդ բարձրակայուն էրիթրոցիտների քանակը: Սակայն ԷՄՃ բազմակի ներգործության արդյունքում փոխվում են նաև էրիթրոցիտների մակերևութային լիցքի խտությունը և վերջիններիս էլեկտրակինետիկ շարժունակությունը էլեկտրական դաշտում:

Կորիզաթաղանթը բարձր կարգավորված կառուցվածքով թաղանթային խոչընդոտ է, որը տարանջատում է էուկարիոտ բջջի կորիզը ցիտոպլազմայից: Միևնույն ժամանակ այն ապահովում է կորիզացիտոպլազմային փոխանակությունը: Բացի դրանից՝ պարզվել է, որ կորիզաթաղանթի կազմում առկա որոշակի լիպիդները՝ խոլեստերինը, սֆինգոմիելինը և ֆոսֆատիդիլխոլինը, ինչպես նաև լամին B-ն ընդգրկված են կորիզաթաղանթի միկրոդոմենների կամ ներկորիզային կոմպլեքսների մեջ: Ընդ որում՝ այդ ներկորիզային կոմպլեքսներն ապահովում են կորիզաթաղանթի ու ակտիվ քրոմատինի կապը: Միկրոդոմենների լիպիդային կազմի քանակական փոփոխություն է դիտվում՝ կախված բջջի տրանսկրիպցիոն ակտիվությունից: Չի բացառվում կորիզաթաղանթի լիպիդների մասնակցությունը ցիտոպլազմայից կորիզ ցիսպլատինի ներթափանցման գործընթացում: Բացի դրանից՝ հնարավոր է նաև միկրոդոմենների կազմում ընդգրկված լիպիդների մասնակցությունը այդ դեղամիջոցի հակաքաղցկեղային և իմունոմոդուլացնող ազդեցությունների դրսևորման ժամանակ: Այդ ազդեցությունները կարող են իրականանալ կորիզաթաղանթի լիպիդների քանակական փոփոխությունների հաշվին: Հաշվետու ժամանակահատվածում ուսումնասիրվել են առնետի ուրցագեղձի կորիզաթաղանթի կազմում առկա ֆոսֆոլիպիդների և չեզոք լիպիդների կազմը և պարունակությունը հակաուռուցքային դեղամիջոց ցիսպլատինի in vivo (24 ժամ) ազդեցությունից հետո:

Շարունակվել են ցածր ուժգնությամբ 51.8 և 53 ԳՀց հաճախականությամբ էլեկտրամագնիսական ալիքների և երրորդ սերնդի հակաբիոտիկ ցեֆտազիդիմի համակցված ազդեցության ուսումնասիրությունները կաթնաթթվային բակտերիաների *Lactobacillus acidophilus* VKMB-1660 վայրի շտամի աճի և կենսունակության, ինչպես նաև թաղանթային բշտիկների ԱԵՖ-ազային ակտիվության վրա: Ցույց է տրվել, որ նշված ֆիզիկական գործոնի ազդեցությամբ տեղի են ունենում բակտերիաների աճի ճնշում և կենսունակության նվազում, ընդ որում՝ այդ փոփոխություններն առավել ակնհայտ են դառնում ցեֆտազիդիմի հետ զուգակցման դեպքում: Նաև նկատվել է ԴՑԿԴ-զգայուն ԱԵՖ-ազային ակտիվության նվազում, ինչը վկայում է, որ H^+-ի տեղափոխող F_0F_1-ԱԵՖազը նշված գործոնի հիմնական թիրախ է:

Ուսումնասիրվել է նաև 51.8, 53.0, 70.6 և 73 ԳՀց հաճախության էլեկտրամագնիսական ալիքների առանձին և հակաբիոտիկների հետ համակցված ազդեցությունները *Enterococcus hirae* ATCC 9790 բակտերիաների աճման առանձնահատկությունների վրա կարճատև ճառագայթահարման պայմաններում: Ցույց է տրվել, որ 53.0, 70.6 և 73 ԳՀց հաճախություններում կարճատև ճառագայթահարումները զգալի ազդեցություններ չեն ցուցաբերում: Սակայն 51.8 ԳՀց հաճախությամբ կարճատև՝ 1, 5, 10, 15 րոպե ճառագայթահարումը խթանել է բակտերիաների աճը, ընդ որում՝ հստակ օրինաչափությամբ. 15 րոպե ճառագայթահարման դեպքում դիտվել է աճի առավելագույն խթանում՝ գրեթե 4 անգամ չճառագայթված նմուշների համեմատությամբ:

Շարունակվել են 1 ժամ տևողությամբ ցածր ուժգնությամբ 51.8 և 53 ԳՀց հաճախականությամբ էլեկտրամագնիսական ալիքներով ճառագայթահարված հակաբիոտիկներ ամպիցիլինի և դալացինի ուղղակի և անուղղակի ազդեցությունների ուսումնասիրությունները:

Ուսումնասիրվել է որոշ ծանր մետաղների իոնների ազդեցությունը *Enterococcus hirae* և Հայաստանի հանքային աղբյուրներից անջատված *Rhodobacter sphaeroides* բակտերիաների աճի և թաղանթային ակտիվության վրա: Պարզվել է, որ Mn^{2+}-ը խթանում է *E. Hirae*-ի աճը՝ կրճատելով լաг փուլի տևողությունը և մեծացնելով աճման տեսակարար արագությունը: Պարզվել է նաև, որ Mn^{2+}-ը ազդում է թաղանթով պրոտոն-կալիումական փոխանակության և թաղանթային բշտիկների ԴՑԿԴ-զգայուն պրոտոնային ԱԵՖ-ազային ակտիվության վրա: Այսպիսի ազդեցությունը կարող է պայմանավորված լինել մետաղի իոնների անմիջական ազդեցությամբ թաղանթի վրա: Կատարվել է նաև ԱԵՖ-ազային ակտիվության վրա պղնձի և երկաթի իոնների ազդեցության համեմատական վերլուծություն:

R. sphaeroides ծիրանագույն բակտերիաներում ցույց է տրվել Mn^{2+}-ի խթանող ազդեցությունը բակտերիաների ֆոտոտրոֆ աճի վրա: Առավելագույն ուժգնությամբ աճ դիտվել է 50 մՄ Mn^{2+}-ի ազդեցությամբ: Mn^{2+}-ի կոնցենտրացիայի ավելացումը հանգեցրել է բակտերիաների աճի ճնշմանը. 500 մկՄ Mn^{2+} ազդեցությամբ աճման տեսակարար արագությունը ճնշվել է 2 անգամ: Ջրածնի արտադրության արդյունավետությունը նույնպես դրսևորել է կոնցենտրացիոն կախվածություն. ջրածնի ելքը աճել է Mn^{2+}-ի կոնցենտրացիայի ավելացմանը (10-200 մՄ) զուգահեռ, սակայն 500 մկՄ Mn^{2+}-ի առկայությամբ ջրածնի ելքը նվազել է մոտ 4 անգամ՝ ստուգիչի համեմատությամբ:

Նաև ուսումնասիրվել է համակցված ծանր մետաղների ազդեցությունը *E. hirae* բակտերիաների վայրի տիպի և MS116 ԱԵՖ-ազային մուտանտի աճի և թաղանթային ակտիվության վրա: Ուսումնասիրվել են այնպիսի մետաղների զույգեր, ինչպիսին են՝ Cu^{2+}-Fe^{3+}; Cu^{+}-Fe^{3+}; Cu^{2+}-Fe^{2+}; Mn^{2+}-Fe^{3+}: Ստացված արդյունքները համեմատվել են նախկինում նույն քանակով (0.1 մՄ և 1 մՄ) առանձին մետաղների հետ կատարված փորձերի արդյունքների հետ, և պարզվել է, որ դիտվող ազդեցություններն էապես տարբերվում են: Ընդ որում՝ ազդեցությունները կարող են ինչպես ուժեղանալ կամ թուլանալ, այնպես էլ ընդհանրապես վերանալ: Ենթադրվում է, որ ծանր մետաղների ազդեցության թիրախ կարող են հանդիսանալ թաղանթակապ ԱԵՖ-ազները, և մետաղների միջև հնարավոր են որոշակի մրցակցային երևութներ:

Սկսվել են օքսիդիչ՝ ֆերիցիանիդի ազդեցության ուսումնասիրությունները *R. sphaeroides* բակտերիաների անաերոբ աճման առանձնահատկությունների վրա: Ֆերիցիանիդի կոնցենտրացիայի ավելացումը հանգեցրել է բակտերիաների աճի արգելակմանը. 2-5 մՄ ֆերիցիանիդը ճնշել է *R. sphaeroides*-ի աճման տեսակարար արագությունը 2.5-5.5 անգամ:

Ֆլավոնոիդները բուսական ծագման երկրորդային մետաբոլիտներ են, որոնք ցածրամոլեկուլային պոլիֆենոլներ են: Նրանք օժտված են կենսաբանական բարձր ակտիվության լայն սպեկտրով, ցուցաբերում են իմունամոդուլացնող, հակաբորբոքային, հակասթմատիկ, հակաուռուցքային և այլ ակտիվություններ: Ֆենոլային միացությունների ազդեցության հիմքում ընկած են նրանց հակաօքսիդանտային հատկությունները: Հաշվետու ժամանակաշրջանում ուսումնասիրվել են մի շարք դեղաբույսերի՝ *P. major-ի, A. absinthium-ի, C. laevigata-ի, L. nobilis-ի, O. basilicum-ի, H. perforatum-ի* էքստրակտների հակաօքսիդանտային հատկությունները: Կատարվել են վերը նշված բույսերի էթանոլային էքստրակտների հիմնական բաղադրիչների քանակական և որակական վերլուծություններ HPLC (ԲԱՀՔ) մեթոդով, բացահայտվել են ակտիվ բաղադրիչները, հետազոտվել են էքստրակտների և նրանց բաղադրիչների հակադոտ հատկությունները *in vivo* և *in vitro* փորձարարական մոդելային համակարգերում:

Հակառադիկալային ազդեցությունը գնահատվել է DPPH ռադիկալի գունազրկման, իսկ ֆլավոնոիդների ընդհանուր պարունակությունը կոլորիմետրիկ մեթոդներով: Ֆլավոնոիդների ամենամեծ քանակությունը հայտնաբերվել է *L. nobilis-ի,* իսկ ամենաքիչը՝ *A. absinthium-ի* էքստրակտի մեջ: Հետազոտված բույսերի սպիրտային էքստրակտներից ամենաբարձր հակառադիկալային ակտիվություն ունի *C. laevigata-ի* էքստրակտը, իսկ ամենացածրը՝ *O. basilicum-ը:* Ստացված արդյունքների համաձայն՝ բոլոր երեք էքստրակտները պարունակում են քվերցետին և քվերցետրին: Կարևորվում է այն փաստը, որ քվերցետինի քանակը էքստրակտներում և նրանց հակառադիկալային և հակաթունային ակտիվությունները կորելացվում են:

Հաշվետու ժամանակահատվածում ուսումնասիրվել է կենսաբանական թաղանթների լիպիդներում մշտապես ընթացող գերօքսիդային օքսիդացման պրոցեսը նորմայում և որոշ պաթոլոգիաների ժամանակ: Կիրառվել է լիպոսոմների բազմակի սառեցման-հալեցման մեթոդով ստացման եղանակը: Մշակվել են ստանդարտ քեմիլյումինեսցենտային համակարգ (լիպոսոմներ+Fe^{2+}), դրա ինտենսիվության խթանման մեթոդ (ֆիզիկական ակտիվատոր՝ կումարին C-525, ռոդամին 6Ի): Ստացվել են լիպոսոմների, հեպատոցիտների կորիզաթաղանթների և միտոքոնդրիումների թաղանթների Fe^{2+} ինդուկցված ՔԼ-ի կինետիկայի վրա լիպոսոմների, երկաթի իոնների, կումարինի կոնցետրացիոն էֆեկտները: Մշակված եղանակի միջոցով ուսումնասիրվել է արյան պլազմայի, այլ կենսաբանական հեղուկների հակաօքսիդանտային ակտիվությունը:

ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԱՅԻՆ ԿԵՆՍԱՖԻԶԻԿԱՅԻ ՄԻՋՖԱԿՈՒԼՏԵՏԱՅԻՆ ԳԻՏԱՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավարներ՝ *Գևորգյան Էմիլ Սոսի, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ*
Դալյան Եվա Բենոյի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Անանյան Գայանե Վոլոդի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
2. Արծրունի Իրինա Գեղամի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող

3. Եսայան Ալեքսանդր Հրանտի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
4. Մատինյան Կարինե Ստեփանի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
5. Յավրոյան Ժենյա Վաղինակի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
6. Հակոբյան Նունե Ռոմենի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
7. Հարությունյան Տիգրան Սամվելի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
8. Ղուկասյան Գայանե Բաբկենի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
9. Վարդապետյան Արմեն Ռուբենի, անաս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
10. Ազիզյան Ռաֆայել Արմենի, կենս. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
11. Դալլաքյան Մարինա Վահանի, կրտսեր գիտաշխատող
12. Եսոյան Սյուզաննա Սայաթի, կրտսեր գիտաշխատող
13. Թորոսյան Անահիտ Լևոնի, կրտսեր գիտաշխատող
14. Հովհաննիսյան Ազապի Գևորգի, կրտսեր գիտաշխատող
15. Մանուկյան Իսկուհի Մարտիկի, լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

ԵՊՀ կենսաբանության և ֆիզիկայի ֆակուլտետների մասնագետները համագործակցում են Կառուցվածքային կենսաֆիզիկայի միջֆակուլտետային լաբորատորիայի շրջանակում: Հետազոտություններն ուղղված են բջջակորիզի հիմնական կառուցվածքների՝ կորիզաթաղանթի, կորիզային մատրիքսի, ինչպես նաև քրոմատինի և ԴՆԹ-ի վրա տարաբնույթ էնդոգեն և էկզոգեն էֆեկտորների *in vitro* և *in vivo* ներգործման մոլեկուլային մեխանիզմների պարզաբանմանը: Որպես դասական էնդոգեն կարգավորիչներ հանդես են գալիս տարբեր հորմոններ, իսկ որպես էկզոգեն էֆեկտորներ՝ մետաղ պարունակող տարբեր հակաուռուցքային պրեպարատներ /օրինակ՝ ցիսպլատինը, ցիսպալադիումը և այլն/:

1. Հաշվետու ժամանակահատվածում միջֆակուլտետային լաբորատորիայի Կենսաֆիզիկայի ամբիոնում գործող խմբում ուսումնասիրվել է ՊԱՌՊ-1-ի ակտիվության սեռական դիմորֆիզմից կախված կարգավորումը առնետների թիմոցիտներում և լյարդի բջիջներում, ինչը պայմանավորված է այս օրգանների՝ օրգանիզմի իմունային և հակատոքսիկացնող հզոր գործունեության առումով ունեցած նշանակությունից: Ցույց է տրվել, որ կոֆերմենտ $ՆԱԴ^+$-ի պարունակությունը առնետների լյարդի բջջակորիզներում մոտ երկու անգամ գերազանցում է վերջինիս պարունակությունը թիմոցիտների կորիզներում: Արձանագրվել է ՊԱՌՊ-1-ի ակտիվության օրգան-սպեցիֆիկ դրսևորումը: Համաձայն նախնական արդյունքների՝ ՊԱՌՊ-1-ի ակտիվությունը էապես տարբերվում է էգ և արու առնետների մոտ, ինչը կարող է բացատրել ֆերմենտի ինհիբիտորների էֆեկտիվության տարբերությունները տարբեր սեռերի մոտ:

Միաժամանակ նկատի ունենալով, որ պոլի(ԱԿՖ-ռիբոզ)պոլիմերազ-1-ի (ՊԱՌՊ-1) արգելակիչների կիրառությունը խթանում է բազմաթիվ դեղամիջոցների ազդեցությունը, ուսումնասիրվել է ՊԱՌՊ-1-ի արգելակիչներ ԱԵՖ-ի և բենզամիդի (Բամ) ազդեցությունը առնետների լյարդի բջիջներում և թիմոցիտներում հակաուռուցքային դեղամիջոց ցիսպլատինի (ցիս-ԴԴՊ-ի) ներարկումից հետո: Ցույց է տրվել, որ իգական սեռի կենդանիների լյարդի բջիջների և թիմոցիտների ՊԱՌՊ-1-ի ակտիվությունը բավականին տարբեր է: Ֆերմենտի ակտիվությունն արու առնետների լյարդի բջիջներում ավելի զգայուն է Բամ-ի արգելակիչ ազդեցության հանդեպ: Ցիս-ԴԴՊ-ի ներարկումից հետո էգ առնետների լյարդի բջիջների զգայնությունը Բամ-ի արգելակիչ ազդեցության հանդեպ աճում է, իսկ արուների լյարդի

բջիջներում ՊԱՌՊ-1-ի ակտիվությունը նվազում է գրեթե երեք անգամ: ՊԱՌՊ-1-ի արգելակիչների ազդեցության փոփոխությունները, որոնք դիտվում են ցիս-ԴԴՊ-ի ներարկումից հետո, չարորակ ուռուցքների բուժման ժամանակ կարող են զգալի ներգործություն ունենալ լրացուցիչ դեղաբուժական միջամտությունների արդյունավետությունը մեծացնելու առումով: Հաշվետու ժամանակաշրջանում մշակվել և ներդրվել են մոլեկուլային իմունոլոգիական մեթոդներ՝ Ուեսթերն բլոթինգի և ELISA-ի մեթոդները:

Հաշվետու տարում շարունակվել են նաև հետազոտությունները բջջակորիզի տարբեր կառուցվածքների լիպիդային բաղադրամասերի վրա ցիսպլատինի in vivo ազդեցության առումով: Մասնավորապես իրականացվել են հետազոտություններ՝ նվիրված ֆոսֆոինոզիտիդային ցիկլի ֆոսֆոլիպիդների՝ մոնոֆոսֆոինոզիտիդների, դիֆոսֆոինոզիտիդների և տրիֆոսֆոինոզիտիդների պարունակության ցիսպլատինի ներգործության տակ դիտվող քանակական տեղաշարժերին: Հետազոտությունները ցույց տվեցին նաև, որ ցիսպլատինի ազդեցության արդյունքում գրանցված փոփոխություններն առաջացնում են միկրոդոմենների կազմում ընդգրկված հիմնականում 3 լիպիդների՝ ֆոսֆատիդիլխոլինի, սֆինգոմիելինի և խոլեստերինի խիստ որոշակի հարաբերության փոփոխություն: Դա իր հերթին կարող է անդրադառնալ ինչպես կորիզա-ցիտոպլազմային փոխանակման գործընթացի, այնպես էլ կորիզի հիմնական ֆունկցիաների վրա:

Հաշվետու տարում իրականացվել են նաև բազմասուբստրատ և մասնավորապես երկսուբստրատ ֆերմենտային ռեակցիաների կինետիկայի տեսական հետազոտություններ: Տարբեր համակարգչային փաթեթների միջոցով համակարգչային փորձը՝ *in silico* հետազոտությունները, թույլ են տալիս հայտնաբերել հետազոտվող օբյեկտների մի շարք առանձնահատկություններ, որոնք երբեմն բավականին դժվար է լինում հայտնաբերել *in vitro* հետազոտություններում: Համակարգչային մոդելների փորձարկումները, ինչպես նաև տարբեր տիպի արգելակիչների ազդեցության համեմատական վերլուծությունը վկայում են, որ ինչպես հաջորդական, այնպես էլ պինգ-պոնգ մեխանիզմներով ընթացող երկսուբստրատ ֆերմենտային ռեակցիաների կինետիկայի վրա առավել արդյունավետ են ոչ մրցակցային արգելակիչները: Արգելակման արդյունավետության տեսանկյունից ոչ մրցակցային արգելակիչներից հետո ֆերմենտային ռեակցիաների առավել արդյունավետ արգելակում են դրսևորում անմրցակցային արգելակիչները (բացառությամբ հաջորդական մեխանիզմով ընթացող ռեակցիայի՝ առաջին կոմպլեքսի նկատմամբ անմրցակցային արգելակչի): Ինչ վերաբերում է մրցակցային արգելակիչներին, ապա պետք է նշել, որ միևնույն սկզբնական կոնցենտրացիաներով տարբեր տիպի արգելակիչներից առավել նվազ արգելակում դիտվում է հենց մրցակցային արգելակիչների առկայության ժամանակ: Նշված տեսական հետազոտությունների հիման վրա հաշվետու տարում պաշտպանվել է թեկնածուական ատենախոսություն:

2. Հաշվետու ժամանակահատվածում լաբորատորիայի Մոլեկուլային ֆիզիկայի ամբիոնում գործող խմբում շարունակվել են հետազոտությունները ԴՆԹ-պորֆիրին կոմպլեքսառաջացման առանձնահատկությունների բնագավառում: Մասնավորապես հիմնվելով ֆոտոդինամիկ թերապիայի և ուռուցքաբանության բնագավառում պորֆիրինների լայն կիրառությունների վրա՝ հետազոտվել են ԴՆԹ-պորֆիրին կոմպլեքսառաջացման առանձնահատկությունները ներկայումս ամենատարածված և էֆեկտիվ համարվող հակաուռուցքային պրեպարատ cisPt-ի առկայությամբ: Քանի որ ԴՆԹ-ի հետ պորֆիրինների փոխազդեցության մեխանիզմը պայմանավորված է կողմնային ռադիկալի տեսակով, դիրքով և, որ ամենակարևորն է, կենտրոնական մետաղի տեսակով, ուսումնասիրվել են օքսիէթիլ կողմնային ռադիկալով և փոխազդեցության տարբեր մեխանիզմներ նախընտրող մետաղապորֆիրիններ՝ Co(II), Cu(II), Zn(II), Ag(II), որոնք համեմատվել են մետաղ չպարունակող իրենց անալոգի հետ՝ H_2TOEtPyP4: Հետազոտությունները կատարվել են հիմնականում սպեկտրալ մեթոդներով: Մասնավորապես ցույց է տրվել, որ մեկ աքսիալ լիգանդով օժտված Co- և Zn-պորֆիրինները ԴՆԹ-ի հետ

փոխազդում են արտաքին կապման մեխանիզմով, իսկ մետաղ չպարունակող և Ag-, Cu-պարունակող հարթ պորֆիրինները նախընտրում են ինտերկալյացիոն մեխանիզմը: ԴՆԹ-ի պլատինացումը առավել վառ է դրսևորում կապման առանձնահատկությունները: Հայտնի է, որ cisPt-ի հակաուռուցքային ազդեցությունը հիմնված է հիմնականում ֆիզիոլոգիական պայմաններում ամուր կովալենտ կապերով կցակարումներ առաջացնելու վրա, որով հնարավոր է դառնում ուռուցքային ԴՆԹ-ի երկրորդային կառուցվածքի դեֆեկտավոր տեղամասերը կցակարել: Ցույց է տրվել, որ անկախ կենտրոնական մետաղի տեսակից՝ պորֆիրինները կայունացնում են ԴՆԹ-ի մոլեկուլը, որը հնարավորություն է տալիս այդ պորֆիրինները համատեղ կիրառել cisPt-ի հետ, քանի որ cisPt-ը ապակայունացնում է ԴՆԹ-ի մոլեկուլը: Այդ մասին են վկայում ԴՆԹ-պորֆիրին կոմպլեքսի հալման թերմոդինամիկական պարամետրերը: Կապման մեխանիզմների առանձնահատկությունները բացահայտելու նպատակով հաշվվել են կապման պարամետրերը՝ K և n, ինչպես cisPt-ի առկայությամբ, այնպես էլ առանց cisPt-ի: Ցույց է տրվել, որ լուծույթում cisPt-ի առկայությունը էապես ազդում է ԴՆԹ-ի հետ պորֆիրինների կապման առանձնահատկությունների վրա:

3. Հաշվետու տարում լաբորատորիայի էկոլոգիայի ամբիոնում գործող խմբում շարունակվել են մշակաբույսերի, մասնավորապես խաղողի տարբեր սորտերի և դրանց վայրի ցեղակիցների գենետիկական բազմազանության համեմատական ուսումնասիրությունները: Շարունակվել են Արենի-1 քարանձավային համալիրում հայտնաբերված բուսական մնացորդներից ԴՆԹ-ի անջատման և դրա քիմիական ու կենսաբանական առանձնահատկությունների գնահատման աշխատանքները: Կատարվում են նաև այդ մնացորդների քիմիական կազմի ուսումնասիրության և մասնավորապես դրանցում պորֆիրինային տիպի միացությունների հայտնաբերման աշխատանքներ: Փորձարարական աշխատանքների հետ մեկտեղ իրականացվել են նաև այլ աշխատանքներ՝ հիմնված համակարգչային մոդելավորման վրա:

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԵՆՍԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԳՀ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավար՝ *Օսիպյան Լիա Լևոնի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Գրիգորյան Կառլեն Վաղարշակի, կենս. գիտ. դոկտոր, առաջատար գիտաշխատող
2. Դանիելյան Ֆելիքս Դանիելի, կենս. գիտ. դոկտոր, առաջատար գիտաշխատող
3. Թոչունյան Արմեն Համբարձումի, կենս. գիտ. դոկտոր, առաջատար գիտաշխատող
4. Հարությունյան Ռուբեն Միքայելի, կենս. գիտ. դոկտոր, առաջատար գիտաշխատող
5. Մինասյան Սիրանուշ Մինասի, կենս. գիտ. դոկտոր, առաջատար գիտաշխատող
6. Նանագյուլյան Սիրանուշ Գերասիմի, կենս. գիտ. դոկտոր, առաջատար գիտաշխատող
7. Պոպով Յուրի Գեորգիի, կենս. գիտ. դոկտոր, առաջատար գիտաշխատող
8. Եղիազարյան Էդուարդ Մուրազի, կենս. գիտ. դոկտոր, ավագ գիտաշխատող
9. Հովհաննիսյան Գալինա Գեորգիի, կենս. գիտ. դոկտոր, ավագ գիտաշխատող
10. Ադամյան Նոնա Յուրիի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
11. Աղաջանյան Էվելինա Արտաշի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
12. Առաքելյան Մարինե Սեմյոնի, կենս. գիտ. դոկտոր, ավագ գիտաշխատող
13. Գրիգորյան Կարինե Մարտինի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող

14. Երվանդյան Սիրունիկ Գերասիմի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
15. Զալինյան Գայանե Գևորգի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
16. Էլոյան Ինեսսա Մակեդոնի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
17. Կարապետյան Աննա Ֆելիքսի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
18. Կարապետյան Մարիետտա Արմենակի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
19. Հովհաննիսյան Համասփյուռ Հովհաննեսի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
20. Հովհաննիսյան Նելլի Ալեքսանդրի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
21. Պոպով Գեորգի Յուրիի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
22. Սարգսյան Սուսաննա Հրաչի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
23. Ադամյան Ծովինար Իշխանի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
24. Աթոյանց Անահիտ Լևոնի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
25. Աղայան Սարգիս Աղասու, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
26. Ավալյան Ռիմա Էդուարդի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
27. Բաբայան Նելլի Սամվելի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
28. Գևորգյան Էմմա Սերգեյի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
29. Հովհաննիսյան Եվա Խորենի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
30. Ղազարյան Աստղիկ Սամվելի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
31. Ղազարյան Կարեն Արամայիսի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
32. Ղուկասյան Լիլիթ Էդիկի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
33. Մարգարյան Քրիստինե Սերյոժայի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
34. Նեբիշ Աննա Անդրեյի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
35. Շահազիզյան Իրեն Վաչագանի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
36. Գրիգորյան Կարեն Կառլենի, գիտաշխատող
37. Սահակյան Նաիրա Ժորայի, գիտաշխատող
38. Քսաջիկյան Նարինե Ներսեսի, գիտաշխատող
39. Ադամյան Ռուզաննա Գեորգիի, կրտսեր գիտաշխատող
40. Մարգարյան Արմինե Արմենի, կրտսեր գիտաշխատող
41. Մարգարյան Լուսինե Վահանի, կրտսեր գիտաշխատող
42. Պետրոսյան Աիդա Միքայելի, կրտսեր գիտաշխատող
43. Սողոյան Եվա Յուրիի, կրտսեր գիտաշխատող
44. Քեռյան Անդրանիկ Գեղամի, կրտսեր գիտաշխատող
45. Աբրահամյան Հերմինե Տիգրանի, ավագ լաբորանտ
46. Աբրահամյան Վարդուհի Ռաֆիկի, ավագ լաբորանտ
47. Առաքելյան Անուշ Հայկի, ավագ լաբորանտ
48. Գալստյան Հասմիկ Հենրիկի, ավագ լաբորանտ
49. Զաքոյան Ամալիա Կարոյի, ավագ լաբորանտ
50. Ծովյան Էլիզա Արմենի, ավագ լաբորանտ
51. Պարոնիկյան Արմինե Երվանդի, ավագ լաբորանտ
52. Պողոսյան Լուսինե Հակոբի, ավագ լաբորանտ
53. Սարգսյան Մարիամ Պետրոսի, ավագ լաբորանտ
54. Սիմոնյան Աննա Էդիկի, ավագ լաբորանտ
55. Հարությունյան Թեհմինե Կառլենի, լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Հայաստանի սնկերի կենսաբազմազանության տեսակային, տարածական և ֆունկցիոնալ կառուցվածքը (պետական ֆինանսավորում):	Նանագյուլյան Ս. Գ.
2. Կազմավորման տարբեր մակարդակներ ունեցող համակարգերի կենսաբազմազանություն (պետական ֆինանսավորում):	Հարությունյան Ռ. Մ.
3. Ընդերամարմնական համակարգերի գործառույթների կարգավոր-ման մեխանիզմները էկոլոգիական և տեխնածին գործոնների ազդեցության պայմաններում (պետական ֆինանսավորում):	Մինասյան Ս. Մ.
4. Ողնաշարավոր կենդանիների սիմպատրիկ պոպուլյացիաներում գործող հիբրիդոգեն մեխանիզմների և միկրոէվոլյուցիոն պրոցեսների ուսումնասիրությունը (պետական ֆինանսավորում):	Դանիելյան Ֆ. Դ.
5. Դեղաբույսերի մեկուսացված կուլտուրաների և Հայաստանի տարբեր հողերից մեկուսացված էքստրեմոֆիլ մանրէների կենսատեխնոլոգիական ներուժի գնահատումը (պետական ֆինանսավորում):	Թոչունյան Ա. Հ.

Թեմա 1. **«Հայաստանի սնկերի կենսաբազմազանության տեսակային, տարածական և ֆունկցիոնալ կառուցվածքը»** խմբի շրջանակում շարունակվել է Հայաստանի տարբեր մարզերի, մասնավորապես հատուկ պահպանվող տարածքների, միկրո- և մակրոմիցետների կենսաբազմազանության մոնիթորինգը: Շարունակվել են ուսումնասիրությունները հանրապետության և Լեռնային Ղարաբաղի որոշ քիչ հետազոտված շրջանների սնկերի և սնկային խմբակցությունների կարգաբանական և էկոլոգիական կազմի վերաբերյալ:

ՀՀ ԳԱԱ բուսաբանության ինստիտուտի մասնագետների հետ համատեղ իրականացվել են աշխատանքներ՝ կապված Թեղուտի և հարակից տարածքների միկոբիոտայի /հիմնականում մակրոմիցետների/, քարաքոսերի և մամուռների կենսաբազմազանության ուսումնասիրության հետ: Ստացված արդյունքները գտնվում են մշակման փուլում: Ամփոփվել են միկրոսկոպիկ սնկերի որոշակի տաքսոնոմիական խմբերի կենսաբազմազանության երկարատև ուսումնասիրությունները, արդյունքում հրատարակվել է «Микобиота Армении» («Հայաստանի միկոբիոտան») բազմահատորյակի ութերորդ հատորը, որը հանդիսանում է նախկինում տպագրված «Микофлора Армянской ССР» («Հայկական ԽՍՀ միկոֆլորան») մատենաշարի շարունակությունը: Սկսվել է նյութերի հավաք՝ Հայաստանում սնկաբանական և ֆիտոպաթոլոգիական հետազոտություններին նվիրված աշխատանքների մատենագրություն կազմելու նպատակով: Կատարվել են Հայաստանի կերային բույսերի ախտածին միկոբիոտայի տաքսոնոմիական և էկոլոգիական վերլուծություն, տեսակային կազմի բացահայտում: Իրականացվել է սնկերի զարգացման սեզոնային դինամիկայի որոշում Հայաստանի տարբեր բնակլիմայական գոտիներում և ֆլորիստիկ շրջաններում: Բացահայտվել են առավել վտանգավոր սնկային հիվանդությունների հարուցիչները և դրանց նկատմամբ կայուն տեր-բույսերը: Կազմվել է ախտածին սնկերի տվյալների բազա: Շարունակվել են Հայաստանի որոշ եկեղեցիների և խաչքարերի վրա տարածված քարաքոսերի, մամուռների և բարձրակարգ բույսերի ուսումնասիրությունները: Հայաստանի

Հնագույն ձեռագրերի ինստիտուտ մատենադարանի աշխատակիցների հետ համատեղ ուսումնասիրվել են գրապահոցների օդի և գրքերի ֆոնդի միկոդեստրուկտորները: Շարունակվել են Հայաստանի տարբեր քաղաքների և գյուղերի գրադարաններում սնկերով վարակված գրքերի միկոդեստրուկտորների տեսակային կազմի հայտնաբերման աշխատանքները: Ուսումնասիրվել է նաև օդի աղտոտվածությունը տարբեր շինություններում, այդ թվում՝ ԵՊՀ-ի գրադարանի գրապահոցներում, բնակելի տարածքներում, դպրոցներում, մանկապարտեզներում, թանգարաններում և այլն: Շարունակվել են օտորինոլարինգոլոգիայի բաժանմունքի միկոտիկ հիվանդությունների հետազոտման աշխատանքները, ստուգվել է անջատված իզոլյատների զգայունությունը հակասնկային պատրաստուկների նկատմամբ: Կատարվել է Հայաստանում տարբեր ժամանակահատվածներում հայտնաբերված օնիխոմիկոզներով հիվանդների համեմատական վերլուծություն:

Անջատվել և նույնականացվել են ախտահարված տարբեր պոլիմերային նյութերից միկոդեստրուկտորների տեսակներ, որոնցից առանձնացվել են ռադիոռեզիստենտ հատկություններով օժտված սնկեր: Շարունակվել են «Պլաստպոլիմեր» գիտահետազոտական ինստիտուտի հետ համատեղ աշխատանքները ժամանակակից պոլիմերային նյութերի սնկադիմացկունության ուղղությամբ: Այդ նյութերը նախատեսվում է կիրառել տարբեր մակերևույթներից և հողերից ռադիոակտիվ նյութերի վնասազերծման ժամանակ:

Շարունակվել են արհեստականորեն աճեցվող որոշ սնկատեսակների ֆիզիոլոգիական ակտիվության օրինաչափությունների ուսումնասիրման աշխատանքները: Ընթացքում են բժշկական նշանակություն ունեցող սնկերի առանձնահատկությունների, դրանց դեղաբանական հատկությունների ուսումնասիրման աշխատանքները: Սկսվել են Հայաստանի տարբեր մարզերում խաղողի տարբեր տեսակների ֆիտոպաթոգեն սնկերի տարածման աշխատանքները:

Թեմա 2. **«Կազմավորման տարբեր մակարդակներ ունեցող համակարգերի կենսաբազմազանություն»:** Բաժին 1.01 Ուսումնասիրվել է Սևանա լճի՝ թերակղզու և Շորժա գյուղից հարավ ընկած տարածքից, ինչպես նաև լիճ թափվող Գավառագետ և Զկնագետ գետերի ջրերի նմուշների գենաթունային ազդեցությունը բուսական թեստ-օբյեկտ՝ տրադեսկանցիա 02 կլոն-ի կիրառմամբ: Գավառագետ և Զկնագետ գետերի ջրերը հավաստի բարձրացնում են տրադեսկանցիայի առէջաթելերի մազիկների ռեցեսիվ մուտացիոն դեպքերի (ՌՄԴ) և միկրոկորիզների (ՄԿ) հաճախականությունը ստուգիչի և մյուս նմուշների համեմատ: Բացահայտվել է բարձր դրական կորելյացիա ՌՄԴ-ի և ՄԿ-ի մակարդակների և Si, P, Al, Mn, Fe պարունակության միջև:

Բաժին 1.02 Իրականացվել է հայկական խաղողի գունավոր և սպիտակ 20 սորտերի ֆենոլային միացությունների վերլուծություն: Գումարային ֆենոլների առավելագույն քանակ դիտվել է Ալդարի, Կարմրահյութ և Թոզոտ սորտերի մոտ, որոնք ունեն պտղի սև գունավորում և օգտագործվում են գինու արտադրության մեջ: Ֆենոլների նվազագույն քանակ դիտվել է Արարատ և Վան սորտերի մոտ, որոնք ունեն պտղամաշկի բաց գունավորում և օգտագործվում են որպես սեղանի սորտեր: Խաղողի հայկական սորտերի համար ներկայացվել են ֆենոտիպային բնութագրեր: Ընտրվել են ֆենոլային միացությունների ամենաբարձր պարունակությամբ խաղողի սորտեր՝ հետագա սելեկցիոն աշխատանքներում կիրառելու համար:

Բաժին 1.03 Արարատի և Արագածոտն մարզերում ծննդկան կանանց բերանի խոռոչի բջիջներում ուսումնասիրվել են միկրոկորիզների մակարդակները, որոնք կազմում են համապատասխանաբար 2,1 և 1,7‰: Կանանց կրծքի կաթի նմուշներում քլորօրգանական պեստիցիդների պարունակությունը Արարատի մարզում ավելի բարձր է, քան Արագածոտն մարզում, սակայն դա չի առաջացնում միկրոկորիզների քանակի ավելացում: Կանանց ավելի ավագ տարիքային խմբում բացահայտվել է միկրոկորիզների ստույգ բարձրացում:

Բաժին 1.04 Պատմամշակութային ժառանգության գիտահետազոտական կենտրոնի հետ համատեղ իրականացվել է Հայաստանի հնէաբանական հուշարձաններից (Վերին Նավեր և Շենգավիթ) վերցված հողերի 7 նմուշների պալինոլոգիական ուսումնասիրություն: Հայտնաբերվել են մշակովի (ցորեն) և վայրի հացազգիների ու խաղողի փոշեհատիկներ, հետևաբար նկարագրված շրջաններում զարգացած են եղել հողագործությունը և խաղողագործությունը:

Թեմա 3. **«Ընդերամարմնական համակարգերի գործառույթների կարգավորման մեխանիզմները էկոլոգիական և տեխնածին գործոնների ազդեցության պայմաններում»:** Ալբինոս ցեղի առնետների վրա ուսումնասիրվել է ստորին անդաստակային կորիզի (ՍԱԿ) նեյրոնային ակտիվությունը ենթատեսաթմբի հարփորոքային և վերտեսողական կորիզների բարձրահաճախ էլեկտրական խթանման, թրթռահարման և PRP-1-ի կիրառման պայմաններում:

PRP-1-ի ներարկման պայմաններում գրանցվել են դրդման և արգելակման հավասարակշռված ռեակցիաներ, նյարդամիջնորդանյութերի ակտիվության հարմարողական փոփոխություններ ու ՍԱԿ-ի նեյրոնների ապրելունակության բարձրացում, թթվային ֆոսֆատազի ակտիվության բարձրացում երկարատև թրթռահարման պայմաններում:

Հետազոտությունների երկրորդ տարբերակում ուսումնասիրվել է գլխուղեղի տարբեր գոյացությունների (կեղևի զգայաշարժիչ շրջան, ենթատեսաթմբի հետին (NHP) և հարմիջային (HDM) կորիզների նեյրոնային ակտիվության վրա կարմիր երեքնուկի ազդեցությունը թթվածնաքաղցի դինամիկայում:

Երեքնուկի օգտագործումը նշված բոլոր գոյացությունների ազդակային ակտիվության վրա թողնում է շտկող ազդեցություն: Դրական ազդեցությունն առավել դրսևորվել է կեղևի նեյրոններում թթվածնաքաղցի I և II փուլերում: Ենթատեսաթմբի կորիզների և շնչառական կենտրոնի նեյրոնային ակտիվության վրա երեքնուկի դրական ազդեցությունն առավել նկատելի է թթվածնաքաղցի ծանր՝ 7500-8000մ փուլում: Ստացված արդյունքները վկայում են, որ երեքնուկը հակաթթվածնաքաղցային ազդեցություն է թողնում գլխուղեղի ուսումնասիրված գոյացությունների վրա:

Հետազոտությունների հաջորդ տարբերակում ուսումնասիրվել է ֆիզիկական ծանրաբեռնվածության ազդեցությունը վելոէրգոմետրի (3-րդ մակարդակի ուժգնությամբ) վրա աշխատելուց հետո և վերականգնողական շրջանի 15-րդ րոպեին: Ֆիզիկական ծանրաբեռնվածությունից հետո դիտվել են ուսանողների անհանգստության մակարդակի իջեցում և տրամադրության ցուցանիշի բարձրացում, կենտրոնական հեմոդինամիկայի և սրտի կարգավորման սիմպաթիկ օղակի ինտեգրալային և սպեկտրային ցուցանիշների արտահայտված աճ: Նկատված տեղաշարժերը պահպանվել են վերականգնման շրջանի 15-րդ րոպեին:

Միաժամանակ ուսումնասիրվել են նաև Ա. Շիրակացու անվան կրթահամալիրի XI-րդ դասարանում սովորող աշակերտների հեմոդինամիկայի և սրտի ռիթմի կարգավորման հիմնական ցուցանիշները հոգեհուզական լարվածության պայմաններում:

Հետազոտությունների արդյունքները վկայում են, որ քննական սթրեսի պայմաններում գրանցվում են սրտի կծկումների հաճախության, արյան զարկերակային սիստոլային և դիաստոլային ճնշումների, արյան սիստոլային և րոպեական ծավալների, ինչպես նաև լարվածության ցուցչի, Am₀-ի, ՌՎՑ-ի, ԿԳԱՑ-ի, VLF-ի ու այլ ցուցանիշների փոփոխություններ, որոնք վկայում են քննական սթրեսի պայմաններում աշակերտների լարվածության և հոգնածության գործընթացների զարգացման մասին:

Հետազոտությունների առանձին տարբերակում ուսումնասիրվել են № 72 մանկապարտեզում նախադպրոցական տարիքի գրիպով և անգինայով հաճախակի հիվանդացող երեխաների (փորձնական խումբ) արյան սիստոլային և դիաստոլային ճնշումներն ու սրտի կծկումների հաճախությունը: Փորձնական խմբի հետազոտվողների 45,5%-ի մոտ սիստոլային զարկերակային ճնշումը գերազանցում է տարիքային նորմայի սահմանները, իսկ 55%-ի մոտ դիտվել է դիաստոլային զարկերակային ճնշման

ցուցանիշների շեղում նորմայից: Դիտվել է նաև սրտի կծկումների հաճախության ցուցանիշների աճ առողջ երեխաների (ստուգիչ խումբ) համեմատությամբ:

Հետազոտությունների առանձին տարբերակում ուսումնասիրվել է 30 օր (օրական 2 ժամ) աղմկահարված ճագարների արյան թթվածնային տարողությունը (ըստ շրջանառու արյան հեմոգլոբինի պարունակության և էրիթրոցիտների քանակի) մատուտակի արմատներով կերակրելու դեպքում:

Ստացված արդյունքներից հետևում է, որ երկարատև աղմուկի ազդեցության պայմաններում մատուտակի արմատներով կերակրումը զգալիորեն բարելավում է աղմկահարված ճագարների արյան թթվածնային տարողությունը: Աղմուկի և մատուտակի համակցված ազդեցության պայմաններում ավելանում են էրիթրոցիտների ընդհանուր քանակը, հեմոգլոբինի պարունակությունը, որի արդյունքում թթվածնային տարողությունն ավելանում է 22,8%-ով:

Թեմա 4. **«Ողնաշարավոր կենդանիների էվոլյուցիոն պրոցեսներն ապահովող մի շարք օրինաչափությունների ուսումնասիրությունն անհատական զարգացման և պոպուլյացիոն մակարդակով»** թեմայի շրջանակում, ըստ օրացուցային պլանի, շարունակվել են հետազոտությունները:

Իրականացվել են սողունների սիմպատրիկ պոպուլյացիաների թվաքանակի, սեռահասուն առանձնակների խտության, դրանց օրական և սեզոնային ակտիվության դինամիկայի, տարբեր տեսակների վարքի և կենդանիների կողմից էկոլոգիական խորշերի օգտագործման ուսումնասիրություններ, ինչպես նաև ամփոփվել են սողունների հելմինթոֆաունայի տեսակային և քանակական կազմի ու վարակվածության տարբեր ասպեկտների վերաբերյալ ստացված տվյալները, որոնց հիման վրա պաշտպանվել է թեկնածուական ատենախոսություն՝ «Հայաստանի որոշ սողունների հելմինթոֆաունան և տարբեր գործոնների ազդեցությունը վարակվածության վրա» թեմայով:

Հաշվետու տարվա ընթացքում իրականացվել է Հայաստանի թռչունների արյան սպորավոր մակաբույծների հետազոտություն: Գիտարշավների ընթացքում հայտնաբերվել է նոր թռչնատեսակ Հայաստանի ֆաունայի համար (*Rhodospiza obsoleta*), ինչպես նաև իրականացվել է Կանաչ մորեհավի (*Hippolais icterina*) կարգավիճակի և տարածվածության բնութագրում: Շարունակվել են կլիմայի գլոբալ փոփոխության ազդեցության հետազոտությունները թռչունների արյան սպորավոր մակաբույծների տարածվածության վրա:

Հանրապետության հարավային շրջաններում՝ հիմնականում Շիկահողի արգելոցում, լքված հանքահորում հայտնաբերվել է սովորական երկարաթև տեսակի չղջիկների երկու ենթատեսակների խառը պոպուլյացիա: Կատարվել է այդ պոպուլյացիայի որոշ առանձնյակների հավաք, ձևաբանական, մակաբուծաբանական և գենետիկական ուսումնասիրությունների նպատակով: Կապան քաղաքի շրջակայքում հայտնաբերվել է ձեռքաթևավորների նոր տեսակ *Myotis alcathoe* Հայաստանի հանրապետության համար, որը հետազոտվել է Բեռլինի Բնության թանգարանում և տեսակը հաստատվել է գենետիկորեն: Պարզաբանվել են անտառային մկների տեսակային կազմը և կարգաբանական վիճակը Հայաստանում: Շարունակվել են նաև խոշոր կաթնասունների ուսումնասիրությունները հատկապես Վայոց ձորի մարզում:

Միկոտոքսինների՝ օրգանիզմի վրա ունեցած բացասական ազդեցության գնահատման ուղղությամբ կատարված ուսումնասիրությունները շարունակվել են:

Թեմա 5. **«Դեղաբույսերի մեկուսացված կուլտուրաների և Հայաստանի տարբեր հողերից մեկուսացված էքստրեմոֆիլ մանրէների կենսատեխնոլոգիական ներուժի գնահատումը»:** Հաշվետու տարում ուսումնասիրվել է *Hypericum elongatum* մեկուսացված կուլտուրայի հակաբակտերիական և հակաօքսիդանտային ակտիվությունը: Հակաբակտերիական ակտիվությունն ուսումնասիրվել է ագարում դիֆուզիայի մեթոդով տարբեր թեստ-օրգանիզմների կիրառմամբ *(Escherichia coli* VKPM M-17, *Salmonella typhimurium* TA 100, *Staphylococcus aureus* WDCM 5233, *St. citreus* WT, *Baciluus subtilis* A1WT, *B. mesentericus* WDCM 1873): Պարզվել է, որ երկրորդային նյութափոխանակության արգասիքների սինթեզի

ակտիվությունը կախված է մեկուսացված կուլտուրայի կուլտիվացման պայմաններից և սննդամիջավայրի կազմից: *H. elongatum* մեկուսացված կուլտուրայի հակաօքսիդանտային ակտիվությունն ուսումնասիրվել է էքսպրես-թեստի մեթոդով՝ DPPH-ի (2,2-diphenyl-1-picrylhydrazyl) կիրառմամբ: Պարզվել է, որ ուսումնասիրվող կուլտուրայի 1000, 500, 100, 50 pl/ml լուծամզվածքների հակաօքսիդանտային ակտիվությունը հասել է համապատասխանաբար 95%, 54,6%, 39,7%, 10,8%-ի և կախված է եղել կուլտիվացման պայմաններից: Հաշվետու տարում մշակվել են նաև թերապևտիկ բարձր արժեք ունեցող *S. balsamita* բույսի կուլտիվացման պայմանները: Բույսը հավաքվել է ծաղկման շրջանում Երևանի տարածքից (ծովի մակարդակից մոտ 1000 մ բարձրություն): Կալուսային կուլտուրան ստացվել է բաժակաթերթերից Մուրասիգե-Սկուգի սննդամիջավայրի վրա: Կալուսի աճի առանձնահատկությունների ուսումնասիրման համար որոշվել են աճի ինդեքսը և չոր նյութերի կուտակումը՝ աճեցման մեկ փուլում՝ 5, 10, 15, 20, 30 օրերի ընթացքում: *S. balsamita* կալուսի աճեցման 30-րդ օրը աճի ինդեքսը հասել է առավելագույնի՝ կազմելով 3.5: Կալուսային հյուսվածքի չոր նյութի առավելագույն քանակը դիտվել է միայն աճեցման 15-րդ օրը՝ հասնելով 7%-ի:

Ուսումնասիրվել են 51,8 և 53 ԳՀց հաճախականությամբ էլեկտրամագնիսական ալիքների և հակաբիոտիկ ցեֆտազիդիմի առանձին և զուգակցված ազդեցությունները կաթնաթթվային բակտերիաների *Lactobacillus acidophilus* շտամի կենսունակության և ԱԵՖ-ազային ակտիվության վրա: Որոշվել են վերը նշված հաճախություններով ճառագայթված և հակաբիոտիկ ցեֆտազիդիմով մշակված *L. acidophilus* բակտերիաների կենսունակությունը տարբեր pH-ներով (pH 2; 3; 4; 5; 7.5; 8) ՄՌՇ աճման միջավայրում, ինչպես նաև pH 4 և pH 6,5 միջավայրերում աճեցված *L. acidophilus* բակտերիաների թաղանթային բշտիկների ԱԵՖ-ազային ակտիվությունը:

Ցույց է տրվել, որ բակտերիաների կենսունակությունը զգալիորեն փոփոխվում է, և այդ փոփոխությունը առավել ակնհայտ է ճառագայթման և հակաբիոտիկի զուգակցման դեպքում, ինչպես նաև *L. acidophilus* բակտերիաների թաղանթային բշտիկները ցուցաբերում են նկատելի ԴՑԿԴ զգայուն ԱԵՖ-ազային ակտիվություն, որն առավել ակնհայտ է թթվային պայմաններում և զգալիորեն ճնշվում է 6,5 pH-ում՝ ճառագայթման և հակաբիոտիկի զուգակցման դեպքում:

Ուսումնասիրվել է տարբեր դեղաբույսերի լուծամզվածքների ազդեցությունը կաթնամթերքի մերանների թթվառաջացման և հակաբակտերիական ակտիվության վրա: Ռեհան մշակովի (*Ocimum basilicum* L.), հալվե իրականի (*Aloe vera* L.) և սրոհունդ ծակոտկենի (*Hypericum perforatum* L.) լուծամզվածքներով պատրաստված յոգուրտը, մածունն ու թանը դրսևորում էին հակաբակտերիական ակտիվություն գրամդրական *S. aureus* WDCM 5233 շտամի նկատմամբ: Հալվե իրականի և սրոհունդ ծակոտկենի լուծամզվածքների հավելումը դրդում է յուգուրտի պատրաստման համար նախատեսված համակեցության հակամանրէային ակտիվությունը *E. coli* VKMB-M17-ի նկատմամբ: Առաջարկվող համակեցություններով պատրաստված սննդամթերքի սպիտակուցային կազմում զգալի փոփոխություններ չեն դիտվել:

Ուսումնասիրվել է ջրածնի պերօքսիդ պարունակող առանձին բիոցիդային պատրաստուկների հակասնկային ազդեցությունը հյութերի արտադրության գործարանների սարքավորումներից և արտադրական մակերեսներից անջատված *Saccharomyces cerevisiae* և *Rhodotorula rubra* խմորասնկերի ցեղերի տեսակների վրա: Ցույց է տրվել խմորասնկերի ճնշման աստիճանը՝ կախված պատրաստուկի կոնցենտրացիայից, շփման ժամանակից և շտամների բնույթից: Իրականացվել է ՀՀ երկու մարզերի՝ Կոտայքի և Սյունիքի (Մեղրու տարածաշրջան) մեղուների փեթակներից վերցված քսուկների մանրէաբանական վերլուծություն: Անջատվել և նույնականացվել են միցելիալ և կոլիֆորմ բակտերիաների տեսակները՝ *Hafnia alvei, Serratia mascerans*, *Penicillium aurantiogriseum*, *P. brevi-compactu,* որոնք բնութագրվում են հանդիպման բարձր հաճախականությամբ: Կոլիֆորմ բակտերիաների նույնականացման համար օգտագործվել է API 20E թեստը: *Penicillium* ցեղի տեսակներով բարձր աղտոտվածություն ունեցող փեթակներում նկատվում էր կոլիֆորմ բակտերիաներով աղտոտման ցածր մակարդակ:

ՍՆԿԵՐԻ ԿԵՆՍԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԿԵՆՍԱՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՅԻ ԳՀ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավար՝ *Բաղալյան Սուսաննա Միքայելի, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Ղարիբյան Նարինե Գրիգորի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
2. Գրիգորյան Մարգարիտա Օգսենի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
3. Ասատրյան Անժելա Նովիկի, լաբորանտ
4. Շահբազյան Տաթևիկ Արշակի, լաբորանտ
5. Մկրտչյան Ջոն Ասպուրակի, լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Մակրոմիցետների կարգաբանության և կենսաբանական առանձնահատկությունների ուսումնասիրությունը կենսատեխնոլոգիայում նրանց կիրառման նպատակով (պետական ֆինանսավորում):	Բաղալյան Ս. Մ.

Թեմա 1. Շարունակվել են կոպրինային սնկերի կարգաբանության և կենսաբանական առանձնահատկությունների հետազոտությունները Գյոթինգենի համալսարանի հետ համատեղ: Ուսումնասիրվել է դրանց որոշ տեսակների մոնոկարիոնային և դիկարիոնային իզոլյատների պրոտեոլիտիկ ակտիվությունը, իրականացվել են որոշ ներկայացուցիչների քիմիական՝ ճարպաթթվային և ածխաջրային կազմի, ինչպես նաև դեղաբանական հատկությունների ուսումնասիրման վերաբերյալ աշխատանքներ: Բացահայտվել են կարգաբանական նշանակություն ունեցող նոր կուլտուրալ հատկանիշներ: Ուսումնասիրվել է նաև կոպրինային սնկերի հակասնկային ակտիվությունը մարդու և կենդանիների պոտենցիալ պաթոգեն սնկերի նկատմամբ: Աշխատանքներ են տարվում *Ganoderma* ցեղի որոշ տեսակների (*Ganoderma lucidum, G. applanatum, G. adspersum, G. resinaceum* և ուրիշներ) կարգաբանության, կենսաբանական և գենետիկական առանձնահատկությունների ուսումնասիրման ուղղությամբ Բոլոնիայի և Ուրբինոյի (Իտալիա) համալսարանների հետ համատեղ: Ամփոփվել են Հյուսիսային Իրանում տարածված *Sclerotinia sclerotiorum* ֆիտոպաթոգեն սնկի բարձր գենոտիպային բազմազանության, ագրեսիվության և համապատասխանության խմբերի բացահայտման վերաբերյալ աշխատանքները Մազանդարանի շրջանի գյուղատնտեսության և բնական ռեսուրսների գիտական կենտրոնի հետ համատեղ:

ՀԱՅ ԲԱՆԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկան՝ *Ավագյան Արծրուն Աբգարի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Դեկանի տեղակալներ՝ *Եղիազարյան Վարդան Վոլոդյայի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*
Սարգսյան Արտաշես Լիպարիտի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները եւ մասնագիտացումները

Շիֆր	**Մասնագիտություն՝**
031000	Հայոց լեզու և գրականություն
050100	Կրթության կազմակերպում
051300	Սոցիալական մանկավարժություն

Մասնագիտացումներ՝
(մագիստրոսական ծրագրեր)

Համաշխարհային գրականություն և գրականության տեսություն
Հայ նորագույն գրականություն և գրաքննադատություն
Ժամանակակից հայոց լեզու և թարգմանչական գործ
Հայոց լեզվի պատմություն և լեզվաբանություն
Հայ գրականության պատմություն
Բարձրագույն կրթության կառավարում
Հանրակրթության կառավարում

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	***Ուսանողների թիվը՝ 728***							
	I կուրս		**II կուրս**		**III կուրս**		**IV կուրս**	
	պպ	**վճ**	**պպ**	**վճ**	**պպ**	**վճ**	**պպ**	**վճ**
Բակալավրիատ								
Հայոց լեզու և գրականություն	22	112	23	127	22	12	26	116
Սոցիալական մանկավարժություն	2	35	2	44	2	17	5	21
Ընդամենը	**24**	**147**	**25**	**171**	**24**	**29**	**31**	**137**
Մագիստրատուրա								
Հայոց լեզու և գրականություն	19	44	17	27	-	-	-	-
Կրթության կազմակերպում	3	14	3	13	-	-	-	-
Ընդամենը	**22**	**58**	**20**	**40**	-	-	-	-

Հեռակա ուսուցում

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 369*				
	I կուրս	II կուրս	III կուրս	IV կուրս	V կուրս
Բակալավրիատ					
Հայոց լեզու և գրակ.	**30**	**37**	**33**	**75**	**76**
Մագիստրատուրա					
Հայոց լեզու և գրակ.	11	22	19	-	-
Կրթության կազմակերպ.	15	30	21	-	-
Ընդամենը	**26**	**52**	**40**	-	-

Քննաշրջանների արդյունքներ

Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկ-ների թիվը	Առաջադի-մության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Հայոց լեզու և գրակ.					
1-ին	134	3	23	5	81
2-րդ	150	1	24	3	83
3-րդ	34	5	7	2	65
4-րդ	142	4	63	6	53
Սոցիալական մանկավարժություն					
1-ին	37	-	1	8	97
2-րդ	46	-	1	4	98
3-րդ	19	-	8	4	58
4-րդ	26	-	7	3	73
Ընդամենը	**588**	**13**	**134**	**35**	75
Մագիստրատուրա					
Հայոց լեզու և գրակ.					
1-ին	63	-	1	17	98
2-րդ	44	-	-	21	100
Կրթության կազմակերպ.					
1-ին	17	-	-	2	100
2-րդ	16	-	-	6	100
Ընդամենը	**140**	**-**	**1**	**46**	99

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկ-ների թիվը	Առաջադի-մության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Հայոց լեզու և գրակ.					
1-ին	133	3	26	6	78
2-րդ	154	-	22	12	86
3-րդ	31	2	5	-	77
Սոցիալական մանկավարժություն					
1-ին	37	-	7	-	81
2-րդ	48	-	2	1	96
3-րդ	19	-	6	3	68
Ընդամենը	**422**	**5**	**68**	**22**	83
Մագիստրատուրա					
Հայոց լեզու և գրակ.					
1-ին	64	-	3	19	95
Կրթության կազմակերպ.					
1-ին	17	-	3	8	82
Ընդամենը	**81**	**-**	**6**	**27**	93

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	*Ընդամենը՝ 330 (50), այդ թվում նախորդ տարիներից՝ 11*			
	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)		մագիստրատուրա	
	առկա	հեռակա	առկա	հեռակա
Հայոց լեզու և գրականություն	137 (17)	68 (4)	44 (20)	18
Սոցիալական մանկավարժություն	26 (4)	-	-	-
Կրթության կազմակերպ.	-	-	16 (5)	**21**
Ընդամենը	**163 (21)**	**68 (4)**	**60 (25)**	**39**

2013-2014 ուստարում հրատարակվել են

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիսներ
1	**6**	**3**	**3**	**119**	**12**

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ 7

ՀԱՅՈՑ ԼԵԶՎԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Ավետիսյան Յուրիկ Սրապիոնի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Եզեկյան Լյովիկ Կորյունի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր, ամբիոնի պատվավոր վարիչ
2. Աբաջյան Աննա Հենրիկի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Ադիլխանյան Անահիտ Զավենի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Աղաջանյան Զարիկ Խաչատուրի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Թելյան Լեոնիդ Գուրգենի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Թիրաբյան Նելլի Հարությունի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Հայրապետյան Լևոն Հրանտի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Մարգարյան Ռեբեկա Հայկարամի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
9. Մեյթիխանյան Փառանձեմ Գառնիկի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
10. Միքայելյան Կարինե Ռոբերտի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
11. Ներսիսյան Բագրատ Սուրենի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
12. Ներսիսյան Գոհար Միշայի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
13. Ներսիսյան Նարինե Վոլոդյայի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
14. Սաղաթելյան Ռիտա Գուրգենի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
15. Սարգսյան Արտաշես Լիպարիտի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
16. Սուքիասյան Քնարիկ Աշոտի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
17. Տեր-Մինասյան Աշոտ Անդրանիկի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
18. Գաբրիելյան Սուսաննա Վոլոդյայի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
19. Գևորգյան Շուշանիկ Սամսոնի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
20. Մադանյան Մադլենա Նորիկի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
21. Մանուկյան Անահիտ Լևոնի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
22. Մովսիսյան Անահիտ Ժորայի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
23. Մուրադյան Անի Սամվելի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
24. Սարգսյան Հրաչին Գրիշայի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
25. Քամալյան Արևիկ Սերգեյի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
26. Քոշատաշյան Սիլվա Սերյոժայի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
27. Ֆալակյան Մանուկ Հարությունի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
28. Կիրակոսյան Մարիամ Վրույրի, ասիստենտ
29. Համբարձումյան Ռիմա Սերժիկի, ասիստենտ
30. Գրիգորյան Նելսոն Գրիգորի, դասախոս
31. Եզեկյան Լիլիթ Լևիկի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Տոնոյան Թադևոս Վոլոդյայի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Մելքոնյան Լուիզա Արմենի, դասախոս
3. Պապիկյան Լիլիթ Միհերի, դասախոս
4. Սարգսյան Լիանա Սամվելի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Սարգսյան Լիանա Սամվելի, բան. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ
2. Մելքոնյան Լուիզա Արմենի, ավագ լաբորանտ
3. Պապիկյան Լիլիթ Միհերի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

2013-2014 հաշվետու տարում ամբիոնը ծավալել է գիտաուսումնական բավարար գործունեություն:

2013թ. հոկտեմբերի 17-ին և 18-ին «Հայագիտությունը և արդի մարտահրավերները» միջազգային հայագիտական համաժողովում զեկուցումներ են կարդացել պրոֆ. Յուրի Ավետիսյանը, դոց. Լեոնիդ Թելյանը և դոց. Փառանձեմ Մեյթիխանյանը:

2014թ. մայիսի 13-ին և 14-ին «Հայերենագիտության հիմնահարցեր և զարգացման հեռանկարներ» միջազգային երկրորդ գիտաժողովում զեկուցումներ են կարդացել պրոֆեսորներ Յուրի Ավետիսյանը, Աննա Աբաջյանը, դոցենտներ Բագրատ Ներսիսյանը, Անահիտ Ադիլխանյանը և ասիստենտ Շուշան Գևորգյանը:

2014թ. մարտի 24-ին և 28-ին ԵՊՀ-ի և Թբիլիսիի պետական համալսարանի համատեղ միջազգային գիտաժողովին մասնակցել է դոց. Բագրատ Ներսիսյանը:

2014թ. ապրիլին կազմակերպվել է հանդիսավոր նիստ՝ նվիրված վաստակաշատ լեզվաբան Ալեքսանդր Մարգարյանի ծննդյան 90-ամյակին:

Հայոց լեզվի ամբիոնը 2014 թվականից նախաձեռնել է գրական հայերենի կանոնարկման խնդիրների վերաբերյալ քննարկումների շարք՝ «Արդի գրական հայերենը. կանոն և զարգացում» խորագրով: 2014թ. մարտի 17-ին տեղի է ունեցել այդ շարքի առաջին նախագծի («Հարադրավոր բաղադրյալ հատուկ անուններում և հապավումներում մեծատառերի գործածության մասին») քննարկումը, որին մասնակցել են մասնագետներ ՀՀ ուսումնական տարբեր հաստատություններից, կազմակերպություններից: Կազմվել է նախագիծ ՀՀ լեզվի պետական տեսչություն ներկայացնելու համար:

Տպագրության է հանձնվել պրոֆ. Յու. Ավետիսյանի «Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ (Գիրք Ա)» դասագիրքը, որը նախատեսված է ոչ բանասիրական ֆակուլտետների ուսանողության համար: Սկսվել են հիշյալ դասագրքի երկրորդ մասի («Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ (Գիրք Բ)») կազմման աշխատանքները, որոնք իրականացնում է ամբիոնում ստեղծված հեղինակային խումբը՝ Լ. Թելյան, Ա. Տեր-Մինասյան, Ա. Ադիլխանյան, Ա. Սարգսյան, Ն. Ներսիսյան, Շ. Գևորգյան:

Ամբիոնում քննարկվել են մի քանի ատենախոսություններ: 2013թ. թեկնածուական ատենախոսություններ են պաշտպանել ամբիոնի հայցորդներ Լ. Սարգսյանը, Ս. Համբարձումյանը, Լ. Խաչատրյանը: Ամբիոնում ձևակերպվել է հեռակա ուսուցմամբ 1 ասպիրանտ:

Հաշվետու ուսումնական տարում վերանայվել և փոփոխվել են հայոց լեզվի բոլոր դասընթացների ծրագրերը. դրանք համապատասխանեցվել են կրթական ծրագրերի կազմման նոր չափանիշներին, նորացվել են հարցաշարերը, միջանկյալ և ավարտական քննական տոմսերը:

Հրատարակվել են գիտական տարաբնույթ հոդվածներ:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիսներ
-	-	-	-	17	3

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Աբաջյան Ա. Հ.,* Լեզվական մեղանչումները մեր լեզվում, «Հայերենագիտության հիմնահարցեր և զարգացման հեռանկարներ», Միջազգային գիտաժողովի զեկուցումների ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 187-197:
2. *Ավետիսյան Յու. Ս.,* Արդի լեզվաքաղաքականության խնդիրներ, «Մայրենիի օրվան նվիրված գիտաժողովի նյութեր», «Էդիթ Պրինտ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 54-59:
3. *Ավետիսյան Յու. Ս.,* Լեզվական նորմ. նորմավորման չափանիշները, «Բանբեր Երևանի համալսարանի. հայագիտություն», հ. 142. 2, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 3-12:
4. *Գևորգյան Շ. Ս.,* Ժամանակի քերականական կարգի ըմբռնումը հայ քերականագիտության մեջ, «Հայագիտական հանդես», հ. 1 (25), Երևանի Խ. Աբովյանի անվան հայկական պետական մանկավարժական համալսարանի հրատ., Երևան, 2014, էջ 13-20:
5. *Գևորգյան Շ. Ս.,* Ներկա ժամանակը հայերենում և արաբերենում (համահեղինակ՝ Գ. Մկրտումյան), «Կրթությունը և գիտությունը Արցախում», հ. 3-4, «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 88-92:
6. *Եգեկյան Լ. Կ.,* Դարձյալ ուղղագրության մասին, «Հայերենագիտության հիմնահարցեր և զարգացման հեռանկարներ», Միջազգային գիտաժողովի զեկուցումների ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 10-16:
7. *Մելթիխանյան Փ. Գ.,* Աստվածաշնչի հատկավանագիտություն. եբրայական անունների քննություն, «Տարեգիրք», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 86-103:
8. *Մովսիսյան Ա. Ժ.,* Ոչ գրական բառաշերտը Գուրգեն Խանջյանի «Ենոքի աչքը» վեպում, «Համատեքստ», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 153-163:
9. *Ներսիսյան Ն. Վ.,* Հակադրությունը Պ. Սևակի «Նույն ճամփով», «Նույն հասցեով», «Նորից չեն սիրում, սիրում են կրկին» շարքերում, «Հայագիտական հանդես», հ. 1 (25), Երևանի Խ. Աբովյանի անվան հայկական պետական մանկավարժական համալսարանի հրատ., Երևան, 2014, էջ 3-12:
10. *Պապիկյան Լ. Մ.,* Գեղամ Սարյանի պոեմների ու բալլադների ստեղծագործական մշակումների լեզվաոճական քննություն, «Էջմիածին», № Ա, «Էջմիածին» հրատ., Էջմիածին, 2014, էջ 108-119:
11. *Սարգսյան Լ. Ս.,* Համագործածական բառերի երգիծական կիրառությունները Երվանդ Օտյանի արձակում, «Սփյուռքագիտություն. տարեգիրք», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 160-174:
12. *Սարգսյան Լ. Ս.,* Խոսուն անունները Երվանդ Օտյանի երկերում, «Էջմիածին», № Գ, «Էջմիածին» հրատ., Էջմիածին, 2013, էջ 127-134:

13. *Տեր-Մինասյան Ա. Ա.,* Պատկերի և գաղափարի ներդաշնակությունը Ակսել Բակունցի պատմվածքներում, «Կրթությունը և գիտությունը Արցախում», հ. 3-4, «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 78-82:
14. *Տոնոյան Թ. Վ.,* Ստորոգման հոգեկան, մտածավալ մեխանիզմը ըստ Մ. Աբեղյանի և ստորոգյալի քերականական դրսևորման հարցը, «Գարուն», հ. 1-2, «Բեկոր» հրատ., Երևան, 2014, էջ 112-116:
15. *Տոնոյան Թ. Վ.,* Արյան և խոսքի (բանի, տեքստի) համընկալումը հայերենի լեզվամտածողության համակարգում, «Հայկական ինքնության խնդիրները 21-րդ դարում», Գիտաժողովի նյութեր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 157-167:
16. *Տոնոյան Թ. Վ.,* Մահվան ու կյանքի փոխհարաբերությունը հայերենի լեզվամտածողական համակարգում. Մեծ և Փոքր Միհրներ, «Գարուն», հ. 5-6, «Բեկոր» հրատ., Երևան, 2013, էջ 62-66:
17. *Քամալյան Ա. Ս.,* Թարգմանչական սխալների հիմնական պատճառները, «Բանբեր Երևանի համալսարանի. բանասիրություն», հ. 140. 2, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 71-80:

Զեկուցումների թեզիս

1. *Ավետիսյան Յու. Ս.,* Ժամանակակից հայերենի նորմավորման հարցեր, Հայագիտական միջազգային երկրորդ համաժողով. «Հայագիտությունը և արդի ժամանակաշրջանի մարտահրավերները», «Գիտություն» հրատ., Երևան, 17-19 հոկտեմբերի, 2013, էջ 110-112:
2. *Թելյան Լ. Գ.,* Շարահյուսական հոմանիշության չափանիշների մասին, Հայագիտական միջազգային երկրորդ համաժողով. «Հայագիտությունը և արդի ժամանակաշրջանի մարտահրավերները», «Գիտություն» հրատ., Երևան, 17-19 հոկտեմբերի, 2013, էջ 125-126:
3. *Մելթիխանյան Փ. Գ.,* Աստծուն տրվող անվանումները ըստ Աստվածաշնչի հայերեն բնագրերի, Հայագիտական միջազգային երկրորդ համաժողով. «Հայագիտությունը և արդի ժամանակաշրջանի մարտահրավերները», «Գիտություն» հրատ., Երևան, 17-19 հոկտեմբերի, 2013, էջ 344-345:

ՀԱՅՈՑ ԼԵԶՎԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Սաքապետոյան Ռուբեն Կարապետի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Գրիգորյան Սուսաննա Ալբերտի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Դիլբարյան Նարինե Հակոբի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Խաչատրյան Ալվարդ Ալբերտի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Հանայան Գաղթուհի Կարապետի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Յուզբաշյան Անահիտ Լյուդվիգի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Պողոսյան Նորայր Բերիկի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Պարոնյան Նաիրա Վրույրի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Շաբոյան Ռուզաննա Սերժիկի, ասիստենտ
9. Կարապետյան Աստղիկ Ալբերտի, դասախոս
10. Մարկոսյան Նարինե Վարուժանի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Մուրադյան Վիկտորյա Ռուդիկի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
2. Սանթուրջյան Մարի Գարեգինի, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Մուրադյան Վիկտորյա Ռուդիկի, բան. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հայոց լեզվի պատմության ամբիոնի աշխատակիցները հաշվետու տարում զբաղվել են գրաբարի, միջին հայերենի, բարբառագիտության, հայոց լեզվի պատմության հիմնահարցերի ուսումնասիրությամբ և այդ գիտակարգերին վերաբերող դասընթացների մշակմամբ ու կատարելագործմամբ:

Մանկավարժական աշխատանքներին զուգահեռ՝ ամբիոնի աշխատակիցները զբաղվել են նաև գիտահետազոտական աշխատանքով:

Ամբիոնի դասախոսների մեծ մասը ղեկավարել է ՈՒԳԸ նիստեր և զեկուցումներ:

Հայոց լեզվի պատմության ամբիոնի դասախոսները մասնակցել են նաև որակավորման բարձրացման տարբեր դասընթացների և հավաքել համապատասխան միավորներ:

Ամբիոնի դասախոսները տպագրել են բազմաթիվ հոդվածներ, մասնակցել միջազգային և հանրապետական գիտաժողովների:

2014թ. ամբիոնը կազմակերպել է «Հայերենագիտության հիմնահարցեր և զարգացման հեռանկարներ» խորագրով հանրապետական գիտաժողովը, որին մասնակցել են ամբիոնի գրեթե բոլոր անդամները և բազմաթիվ մասնակիցներ ՀՀ տարբեր բուհերից:

Հայոց լեզվի պատմության ամբիոնն ունի երկու հայցորդ և մեկ առկա ասպիրանտ:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	3	-	-	21	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Սաքապետոյան Ռ. Կ.*, Նորահայտ և նորակազմ բառեր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 78 էջ:
2. *Պողոսյան Ն. Բ.,* Նորահայտ բառեր վաղաշխարհաբարյան աղբյուրներում, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, 224 էջ:
3. *Պողոսյան Ն. Բ.,* Հակոբ Նալյան, Հոգևոր զրույցներ (խմբագիր և առաջաբանի հեղ.), Ս. Էջմիածին հրատ., Ս. Էջմիածին, 2013, 88 էջ:

Հոդված

1. *Պողոսյան Ն. Բ.,* 16-17-րդ դարերի հայերեն գրավոր աղբյուրների բնութագիրը, «Հայագիտությունը և արդի ժամանակաշրջանի մարտահրավերները» միջազգային երկրորդ գիտաժողովի զեկուցումներ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 147-149:
2. *Պողոսյան Ն. Բ.,* Անդրադարձ Անիի վիմագրերի լեզվին, «Պատմամշակութային ժառանգություն և արդիականություն» միջազգային գիտական նստաշրջանի զեկուցումների դրույթներ, ԳԱԱ Շիրակի հայագիտական հետազոտությունների կենտրոնի հրատ., Գյումրի, 2013, էջ 43-44:
3. *Պողոսյան Ն. Բ.,* Հնչյունափոխական-բառապաշարային նոր դրսևորումներ վաղ աշխարհաբարում, «Ջահուկյանական ընթերցումներ» հանրապետական գիտական նստաշրջանի զեկուցումներ, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2013, էջ 114-127:
4. *Պողոսյան Ն. Բ.,* Իմաստափոխության նոր դրսևորումներ վաղ աշխարհաբարում «Հայերենագիտության հիմնահարցեր և զարգացման հեռանկարներ» միջազգային գիտաժողովի զեկուցումներ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 122-128:
5. *Պողոսյան Ն. Բ.,* Ոսկան Երևանցու քերականական ժառանգությունը, ԲԵՀ, թիվ 1, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 54-68:
6. *Սաքապետոյան Ա. Կ.,* Նոր մոտեցումներ արևմտահայերենի գիտական քննությանը, Հայերենագիտության հիմնահարցեր և զարգացման հեռանկարներ (Միջազգային գիտաժողով), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 5-9:
7. *Խաչատրյան Ա. Ա.,* Հակոբ Մեղապարտի «Տաղարանի» լեզվաոճական առանձնահատկությունները, Հայկական տպագրությունը դարերի միջով (Հանրապետական գիտական նստաշրջան), «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2014, էջ 129-135:
8. *Խաչատրյան Ա. Ա.,* Մովսես Խորենացու «Հայոց պատմություն» երկի անձնանունների կենսունակությունը, Հայերենագիտության հիմնահարցեր և զարգացման հեռանկարներ (Միջազգային գիտաժողով), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 10:
9. *Գրիգորյան Ս. Ա.,* Կոստան Զարյանի «Տատրագոմի հարսը» պոեմի երկու հրատարակությունները, «Լեզու և կրթություն», հ. 5, «Զանգակ» հրատ, Երևան, 2013, էջ 56-64:
10. *Գրիգորյան Ս. Ա.,* Ժողովրդախոսակցական բառաշերտը Կ. Զարյանի չափածոյում, Գիտական հոդվածներ, հ. 15, «Իրավունք» հրատ, Երևան, 2013, էջ 538-543:
11. *Գրիգորյան Ս. Ա.,* Նորակազմությունները Կոստան Զարյանի պոեմներում, «Հայերենագիտության հիմնահարցեր և զարգացման հեռանկարներ», Միջազգային գիտաժողովի զեկուցումների ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 68-76:
12. *Դիլբարյան Ն. Հ.,* Գեորգ վարդապետ Մեղրիկի աղոթքների լեզուն, ԲԵՀ, N 143.1, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 50-60:
13. *Դիլբարյան Ն. Հ.,* Հայկական տեղանվանակազմիչները, «Հայերենագիտության հիմնահարցեր և զարգացման հեռանկարներ» միջազգային գիտաժողովի զեկուցումների ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 26-35:
14. *Դիլբարյան Ն. Հ.,* Հեթանոսական և քրիստոնեական եզրույթները հայոց տեղանուններում, «Հանդէս ամսօրեայ», թիվ 1-12, «Մխիթարեան» հրատ., Վիեննա-Երեւան, 2013, էջ 195-209:
15. *Դիլբարյան Ն. Հ.,* Բնիկ և փոխառյալ կազմիչները Հայաստանի տեղանվանական համակարգում, «Ջահուկյանական ընթերցումներ-2013», հանրապետական գիտական նստաշրջանի զեկուցումներ, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2013, էջ 105-112:
16. *Դիլբարյան Ն. Հ.,* Հայկական բնականունների կառուցվածքը, Ավանդականը և արդիականը հայոց մշակույթում, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2013, էջ 567-574:

17. *Պարոնյան Ն. Վ.,* Միջնադարյան տոմարական երկերում առկա եզրերը և նրանց կենսունակությունը, «Հայերենագիտության հիմնահարցեր և զարգացման հեռանկարներ», Միջազգային գիտաժողովի զեկուցումների ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 179-186:
18. *Մարկոսյան Ն. Վ.,* Անցյալ դերբայի ոճական-շարահյուսական առանձնահատկությունները Փավստոս Բուզանդի «Պատմութիւն հայոց» երկում, «Կանթեղ» գիտական հոդվածների ժողովածու, h. 4 (57), «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 105-116:
19. *Մարկոսյան Ն. Վ.*, Անցյալ դերբայի կիրառությունները միջին հայերենում, «Հայագիտական հանդես», N 3-4 (23-24), ԵՊՄՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 28-41:
20. *Сакапетоян Р. К.,* Западноармянский литературный язык, Языки мира: Реликтовые индоевропейские языки Передней и Центральной Азии, РАН. Институт языкознания, Ред. колл.: Ю. Б. Коряков, А. А. Кибрик, Москва, 2013, с. 291-320.
21. *Дилбарян Н. А.,* Древнеармянский язык, Языки мира: Реликтовые индоевропейские языки Передней и Центральной Азии, РАН. Институт языкознания. Ред. колл.: Ю. Б. Коряков, А. А. Кибрик, Москва, 2013, с. 230-270.

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԼԵԶՎԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Պետրոսյան Վարդան Զորիկի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Հովսեփյան Լիանա Սամվելի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Աբրահամյան Աշոտ Սերգեյի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Հայրապետյան Աշոտ Պուշկինի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Հարությունյան Ծովինար Ռաֆիկի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Ավետյան Սարգիս Ռուդիկի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Մկրտչյան Նելլի Նորիկի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Վարդազարյան Օլգա Սերգեյի, փիլիսոփ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Գրիգորյան Կարինե Բաղդասարի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Բայրամյան Հրաչիկ Սմբատի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ասատրյան Էդիտա Էդիկի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

2013 թ-ի գարնանային և աշնանային քննաշրջաններում ամբիոնի երկու մասնագիտացումների գծով ընդունվել է չորս ասպիրանտ՝ Գարիկ Գրիգորյանը (առկա ուսուցմամբ), Գայանե Դալլաքյանը, Հասմիկ Հայրապետյանը և Արմինե Գևորգյանը (հեռակա ուսուցմամբ), ովքեր արդեն իսկ ներգրավված են գիտակրթական աշխատանքների մեջ:

Դասավանդման հետ միաժամանակ ամբիոնի դասախոսները զբաղվում են գիտահետազոտական և ուսումնամեթոդական աշխատանքներով: Ամբիոնի գիտական հետաքրքրությունների շրջանակն ընդգրկում է լեզվաբանության տեսության և պատմության, զուգադրական տիպաբանության, լեզվի ձևայնացված նկարագրության, տեղեկատվական տեխնոլոգիաներում հայերենի կիրառության, հայերենի համեմատական քերականության, հայոց լեզվի պատմական զարգացման, դասական լեզուների դասավանդման հետ կապված մի շարք կարևոր խնդիրներ:

Ամբիոնում ստեղծվել են ուսումնամեթոդական և ուսումնական ձեռնարկներ դասական լեզուների համար:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	1	1	14	1

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Հայրապետյան Ա. Պ., Մկրտչյան Ն. Ն.,* Լատիներենի ձեռնարկ, հեղինակային հրատ., Երևան, 2013, 347 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Ավետյան Ս. Ռ.,* Համեմատական լեզվաբանության սկզբունքները, «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2014, 68 էջ:

Հոդված

1. *Պետրոսյան Վ. Զ.,* Ստուգաբանական դիտարկումներ, «Հայկազեան հայագիտական հանդէս», հտ. ԼԳ, Պէյրութ, 2013, էջ 153-164:
2. *Պետրոսյան Վ. Զ.,* Հայերենագիտության երկու հիմնահարց ըստ Հ. Պեդերսընի, «ԲԵՀ. Բանասիրություն», N 141.2, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 38-53:
3. *Պետրոսյան Վ. Զ.*, Հնչույթի տեսության հոլովույթը Է. Աղայանի աշխատություններում, «ԲԵՀ. Բանասիրություն», N 143.2, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 3-15:
4. *Աբրահամյան Ա. Ս.,* Էդուարդ Աղայանի ներդրումը տեսական լեզվաբանության և նրա ուսուցման մեջ, «ԲԵՀ. Բանասիրություն», N 2 (143), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 15-23:
5. *Հայրապետյան Ա. Պ.,* Բառակերտությունը որպես լեզվի ստեղծագործական հատկանիշի իրացման միջոց, «ԲԵՀ. Բանասիրություն», N 2 (143), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 23-31:

6. *Հարությունյան Ծ. Ռ.,* Հունարեն Xarites-հայերեն Ձիրք, «ԲԵՀ. Բանասիրություն», N 2 (143), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 132-136:
7. *Բայրամյան Հ. Ս.,* Պրոֆ. Լևոն Մելիքսեթ-Բեկ. կենսագործունեության համառոտ ակնարկ, «Հայ-վրաց հարաբերություններ» մատենաշար, Ա գրքի առաջաբան, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 3-8:
8. *Մկրտչյան Ն. Ն.,* Լատիներենի առաջին հայերեն դասագիրքը, «ԲԵՀ. Բանասիրություն», N 2 (143), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 59-68:
9. *Ավետյան Ս. Ռ.,* Հնդեվրոպական և սեմական երկբարբառների տարաժամանակյա-տիպաբանական քննություն, «Պատմաբանասիրական հանդես», N 3, Երևան, 2013, էջ 228-238:
10. *Ավետյան Ս. Ռ.,* Հին հայերենի ե խոնարհման ան ածանցավոր բայերի անցյալ կատարյալի ձևերի հետագա զարգացումը, «ԲԵՀ. Բանասիրություն», N 141.2, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 54-57:
11. *Ավետյան Ս. Ռ.,* Հայերենի բարբառային ու/վա հնչյունակապակցության առաջացման հարցի շուրջ, «ԲԵՀ. Բանասիրություն», N 2 (143), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 95- 107:
12. *Овсепян Л. С., Геворкян Г. Г.,* Армянские диалекты (общий обзор), Языки мира, Реликтовые индоевропейские языки Передней и Центральной Азии, М., Academia, 2013, с. 320-334.
13. *Овсепян Л. С.,* Восточноармянский литературный язык, Языки мира, Реликтовые индоевропейские языки Передней и Центральной Азии, М., Academia, 2013, с. 242-291.
14. *Овсепян Л. С., Донабедян А., Сакапетоян Р. К.,* Западноармянский литературный язык, Языки мира, Реликтовые индоевропейские языки Передней и Центральной Азии, М., Academia, 2013, с. 291-320.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Հովսեփյան Լ. Ս., Ասիլբեկյան Շ.,* Հայագիտության և արդի ժամանակաշրջանի մարտահրավերները, «Հայագիտական միջազգային 2-րդ համաժողովի զեկուցումների դրույթներ», ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2013, էջ 137-138:

ՀԱՅ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Մուրադյան Սամվել Պարգևի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Մակարյան Ալբերտ Արշավիրի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Սաֆարյան Վազգեն Հմայակի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Մխիթարյան Սարգիս Մխիթարի, բան. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
4. Եղիազարյան Վարդան Վոլոդյայի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Էլոյան Ռուբիկ Կառլենի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Համբարձումյան Հայկ Աշոտի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Վարդանյան Խաչատուր Գարուշի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Շահնազարյան Անի Անդրանիկի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
9. Վարդանյան Նվարդ Խաչատուրի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Ավետիսյան Զավեն Վասիլի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Սրապիոնյան Սերժիկ Գագիկի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Գալստյան Արշալույս Մերուժանի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Հայրապետյան Հասմիկ Աշոտի, ավագ լաբորանտ
2. Թորոսյան Աննա Պետրոսի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հայ գրականության ամբիոնը 2013-2014 ուստարում շարունակել է իր գիտական գործունեությունը թե՛ հին և միջնադարյան, թե՛ ժողովրդական բանահյուսության և թե՛ հայ նոր գրականության ուղղություններով: Ամբիոնի աշխատակիցները եռանդով մասնակցել են հանրապետության գիտական ու գրական կյանքին, բազմաթիվ համալսարանական, հանրապետական, միջազգային գիտական նստաշրջաններին, այդ թվում՝ և արտասահմանում կազմակերպված:

Գիտական զեկուցումներով և հոդվածներով ամբիոնի անդամներից հանդես են եկել Ս. Մուրադյանը, Զ. Ավետիսյանը, Վ. Սաֆարյանը, Ալ. Մակարյանը, Ս. Մխիթարյանը, Հ. Համբարձումյանը, Ա. Շահնազարյանը: Պրոֆ. Ս. Մուրադյանը 2014 թ-ի փետրվարի վերջին Կալիֆորնիայի ՌԱԿ-ի և «Նոր օր» թերթի հրավերով մեկնել է ԱՄՆ՝ Բրենբաքի «Գալաջյան» սրահում Հայոց ցեղասպանության 100-ամյակին ընդառաջ ամերիկահայության առջև հանդես գալու երեք հոբելյարների՝ Հ. Շիրազի, Հ. Սահյանի և Պ. Սևակի մասին հրապարակային բանախոսությամբ: Նա զեկուցումներով հանդես է եկել նաև Երևանի և Թբիլիսիի պետական համալսարանների՝ «Հայագիտության արդի մարտահրավերները» խորագրով համատեղ կազմակերպած միջազգային գիտաժողովի նստաշրջաններում:

Վերջին նստաշրջանին զեկուցումներով հանդես են եկել պրոֆ. Վ. Սաֆարյանն ու դոցենտ Ս. Սրապիոնյանը: Դոց. Հ. Համբարձումյանը 2013թ. նոյեմբերին Մոսկվայի Մ. Գորկու անվան համաշխարհային գրականության ինստիտուտի կազմակերպած «Եվրոպայի և Ասիայի ժողովուրդների էպոսները: Դիպաշարային ուղեցույցից՝ տեքստ. բանահյուսական ժառանգության համակարգման պրակտիկան և մեթոդաբանությունը» գիտաժողովում հանդես է եկել ««Սասնա ծռեր» էպոսի պատումների տիպաբանական խմբերը. համակարգման փորձ» թեմայով զեկուցմամբ:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	1	2	-	14	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարկությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Միխիթարյան Ս. Մ.,* Միջնադարյան Գետարգելի (Զագավանքի) պատմությունը, «ԱՀԱ պոլիգրաֆ» հրատ., Երևան, 2014, 80 էջ:

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Մակարյան Ա. Ա.,* Հարություն Ալամդարյան, 2-րդ հրատ., «Նաիրի» հրատ., Երևան, 2013, 192 էջ:
2. *Ավետիսյան Զ. Վ.,* Ե դարի հայ պատմագրության տիպաբանությունը, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2013, 188 էջ:

Հոդված

1. *Մուրադյան Ս. Պ.,* Սայաթ-Նովայի խաղերի առաջին հրատարակությունն ու մեկնությունը, «Հայկական հարց», Աբովյանագիտական հայագիտական հասարակական-քաղաքական հանդես, հ. 3 (4), Երևան, 2013, էջ 11-14:
2. *Մուրադյան Ս. Պ.,* Մեր երեքհարյուրամյա մշտանոր Սայաթ-Նովան, «Կամուրջ» գրական-մշակութային ՀԿ, Թբիլիսի, 2013, էջ 43-61:
3. *Սաֆարյան Վ. Հ.,* Մովսես Կաղանկատվացին հայոց մշակութային համակարգում, «Բանբեր Երևանի համալսարանի», հ. 2, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 3-13:
4. *Սաֆարյան Վ. Հ.,* Աբովյանը արևմտյան բանաստեղծության և բայաթիների շառավիղներում, «Քաղաքակրթությունների խաչմերուկում» ժողովածու, Երևան, 2013, էջ 6-14:
5. *Մակարյան Ալ. Ա.,* Երգիծանքը հայ միջնադարյան գրականության մեջ (հայ և եվրոպական միջնադարյան երգիծանքի համեմատական քննությունը), «Վեմ» համահայկական հանդես, թիվ 1, Երևան, 2014, էջ 76-97:
6. *Մակարյան Ալ. Ա.,* «Վերք Հայաստանի…» վեպի դասավանդման մի քանի հարցեր, «Մանկավարժական միտք» ամսագիր, թիվ 1, Երևան, 2014, էջ 121-126:
7. *Միխիթարյան Ս. Մ.,* Ն. Քուչակի մասին եղած ավանդազրույցները և դրանց ուսումնասիրությունը գիտամանկավարժական նկատառումներով, «Պատմամշակութային ժառանգություն և արդիականություն», միջազգային գիտաժողով (Զեկուցումների դրույթներ), ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2013, էջ 407-410:
8. *Միխիթարյան Ս. Մ.,* Նոր Զուղայի տպարանը, Հայկական տպարանը դարերի միջով, ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., ՀՀ ԳԱԱ պատմության ինստիտուտ, Երևան, 2014, էջ 47-55:
9. *Միխիթարյան Ս. Մ.,* Նոր գիրք հայ-վրացական կապերի մասին (գրախոսություն Հր. Բայրամյանի գրքի մասին), «Գրական թերթ», թիվ 10 (3199), Երևան, 2014, էջ 8:
10. *Միխիթարյան Ս. Մ.,* Միջնադարյան Գետարգելի (Զագավանքի) պատմությունը (համառոտ ուրվագիծ), «Հայ աստվածաբան» գիտական հոդվածների ժողովածու, հ. Ե, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 73-102:
11. *Համբարձումյան Հ. Ա.,* Ժ. Քալանթարյանի «Եղիշե Չարենց» (ուսումնասիրությունների) ժողովածուն, «Վեմ» հանդես, թիվ 2 (42), Երևան, 2013, էջ 45-54:
12. *Համբարձումյան Հ. Ա.,* Ներկա ու բացակա աստծո պես. հայ կերպարը արդի հայ արձակում, «Ժամանակակից հայ արձակի հիմնախնդիրները» (գիտաժողովի նյութերի ժող.), «Անտարես», Երևան, 2014, էջ 145-162:
13. *Համբարձումյան Հ. Ա.,* Բանավոր էպոսն ու գրականությունը, ավանդույթը, «Բանբեր Մատենադարանի», թիվ 24, Երևան, 2014, էջ 153-168:
14. *Համբարձումյան Հ. Ա.,* Սայաթ-Նովայի առասպելականացումը, «Գրականագիտական հանդես», թիվ ԺԴ (14), Երևան, 2013, էջ 45-54:

ՀԱՅ ՆՈՐԱԳՈՒՅՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Գաբրիելյան Վազգեն Արշալույսի, բան. գիտ. դոկտոր,պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Աղաբեկյան Կիմիկ Բագրատի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Մնացականյան Լարիսա Հրանտի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Արզումանյան Արմենուհի Մարտունի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Գրիգորյան Սեյրան Զավենի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Դանիելյան Վահրամ Սամվելի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Դվոյան Սիրանուշ Գառնիկի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Ղազարյան Սնակ Արմենի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Ավագյան Արծրուն Աբգարի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ղազարյան Մարինե Դավթի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հայ նորագույն գրականության ամբիոնի անդամները 2013-2014 ուստարում հրատարակել են գիտական և ուսումնամեթոդական գրքեր ու հոդվածներ՝ նվիրված հայ նորագույն գրականության և գրականության մեթոդիկայի այլազան խնդիրներին:

Պրոֆ. Ա. Ավագյանը և դոց. Ս. Գրիգորյանը կատարել են անցյալ ուստարում ավարտած մենագրությունների վերջին խմբագրական աշխատանքները, միաժամանակ հրատարակության պատրաստել նոր հոդվածներ: Ս. Գրիգորյանը հրատարակել է «Չարենցի բնագիրը» մենագրությունը, պրոֆ. Ա. Ավագյանը՝ մի քանի հոդվածներ՝ նվիրված Խ. Աբովյանի կյանքի ու ստեղծագործության խնդիրներին, բ.գ.թ., ասիստենտ Ս. Ղազարյանը՝ «Պարույր Սևակի անտիպ ժառանգությունը» մենագրությունը:

Դոցենտ Ս. Դվոյանը հրատարակել է «Տեքստի ընթերցում» դասախոսությունը՝ որպես մագիստրոսական ծրագրի ուսումնամեթոդական ուղեցույց, դոց. Ա. Արզումանյանը՝ «Գրականության դասավանդման մեթոդներ, ձևեր» ուսումնամեթոդական ձեռնարկը:

Ա. Ավագյանը մասնակցել է Աբովյանի տուն-թանգարանում Տարտուի գիտնականների հետ համատեղ անցկացված գիտաժողովին, վարել այդ գիտաժողովը, ապա խմբագրել գիտաժողովի նյութերն ամփոփող ժողովածուն:

Ա. Ավագյանը 2014թ. փետրվարի 23-ից մարտի 6-ը «Նոր օր» շաբաթաթերթի հրավերով եղել է ԱՄՆ-ի տարբեր քաղաքներում, կարդացել դասախոսություններ՝ նվիրված Ցեղասպանության 100-ամյակին և հայ գրքի տպագրության 500-ամյակին:

Սիրանուշ Դվոյանը 2013թ. մեկ ամիս տևողությամբ Քեմբրիջի համալսարանում կատարել է գիտահետազոտական աշխատանք (պատրաստված հոդվածը՝ «An episode from the Armenian Avant-guard Movement and Historical Materialism» (the Journals «Norq» an «Standart») լույս է տեսնելու Քեմբրիջի համալսարանի «Սլավոնագիտության պատմություն» ամսագրում): Դվոյանը հրատարակության է ներկայացրել (կազմել և խմբագրել) Եղիա Տեմիրճիպաշյանի «Անգեղեն երգ» գիրքը:

Վահրամ Դանիելյանը Ստամբուլի Շեհին համալսարանում 2013թ. նոյեմբերի 6-9-ը մասնակցել է գիտաժողովի, հանդես եկել «Կարսը որպես վեպի տարածություն» (անգլերենով) զեկուցումով, որը ներկայացվել է տպագրության:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
1	2	-	2	17	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Դասագիրք

1. *Մնացականյան Լ. Հ. (համահեղինակներ՝ Ներսիսյան Վ., Կիրակոսյան Վ.),* Գրականություն հանրակրթական դպրոցների 9-րդ դասարանի համար, «Մանմար» հրատ., Երևան, 2013, էջ 108-139:

Մենագրություն

1. *Գրիգորյան Ս. Զ.,* Չարենցի բնագիրը, «ՎՄՎ-ՊՐԻՆՏ» հրատ., Երևան, 2013, 320 էջ:
2. *Ղազարյան Ս. Ա.,* Պարույր Սևակի անտիպ ժառանգությունը. գեղարվեստական արձակ և գրականագիտություն, «Արեգ» հրատ., Երևան, 2014, 150 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Արզումանյան Ա. Մ.,* Գրականության դասավանդման մեթոդներ, ձևեր, «ԱՀԱ պոլիգրաֆ» հրատ., Երևան, 2014, 100 էջ:
2. *Դվոյան Ս. Գ.,* Տեքստի ընթերցում, «Ա-ակտուալ արվեստ» հրատ., Երևան, 2013, 56 էջ:

Հոդված

1. *Գաբրիելյան Վ. Ա.,* Կյանքը՝ թվերի տակ, «Գրական թերթ», թիվ 5 (3194), Երևան, 2014, էջ 6-7:
2. *Գաբրիելյան Վ. Ա.,* «Գրական թերթ», թիվ 43… և ոչ միայն, «Գրական թերթ», թիվ 1 (3190), Երևան, 2014, էջ 1, 6-7:
3. *Գաբրիելյան Վ. Ա.,* «Անվերջ շարժման ու գործողության մեջ» կամ Մտավորականի դիմանկարը «բաց» տեքստում, «Գրական թերթ», թիվ 24 (3213), Երևան, 2014, էջ 3-4:
4. *Աղաբեկյան Կ. Բ.,* Կորուսյալ եզերքի գեղարվեստական պատկերը Մուշեղ Գալշոյանի ստեղծագործություններում, «Գրական թերթ», թիվ 4 (3193), Երևան, 2014, էջ 4:
5. *Աղաբեկյան Կ. Բ.,* Մտորումներ Բակունցի «Կարմրաքար» վեպի շուրջ, «Գրականագիտական հանդես», թիվ ԺԴ, Երևան, 2013, էջ 164-180:

6. *Աղաբեկյան Կ. Բ.,* Համո Սահյանի և նրա պոեզիայի նվիրյալը, «Սյունյաց երկիր», թիվ 6 (314), Գորիս, 2014, էջ 33:
7. *Ավագյան Ա. Ա.,* Խաչատուր Աբովյան. կյանքի երեք շրջան, երեք միջավայր, «Հայագիտական հանդես», թիվ 2, Երևան, 2014, էջ 3-22:
8. *Մնացականյան Լ. Հ.,* Գրական ասուլիսները և դրանց գեղագիտական-պատմական դերը, «Գրական ասուլիսներ, Կ. Պոլիս, 1913», Ա-Զ, «Անտարես» հրատ., Երևան, 2013, էջ 3-28:
9. *Մնացականյան Լ. Հ.,* Չարենցագիտության երեկը, այսօրը, վաղը, «Գրական թերթ», թիվ 8 (3197), Երևան, 2014, էջ 6-7:
10. *Գրիգորյան Ս. Զ.,* Ստալինը Չարենցի բանաստեղծություններում, «Գրանիշ» հանդես, թիվ 4, Երևան, 2014, էջ 41-51:
11. *Արզումանյան Ա. Մ.,* «Հեղինակի աթոռ» ուսուցման ժամանակակից մեթոդի կիրառման առանձնահատկությունը, «Մանկավարժության և հոգեբանության հիմնախնդիրներ», թիվ 3, «Զանգակ-97» հրատ., Երևան, 2013, էջ 67-73:
12. *Դվոյան Ս. Գ.*, Երևակայական թատրոն, «Ժամանակակից հայ արձակի հիմնախնդիրներ» գիտաժողովի նյութեր, «Անտարես» հրատ., Երևան, 2013, էջ 99-120:
13. *Դանիելյան Վ. Ս.,* Պատկերազարդ պատմություն (Շուշան Ավագյանի «Զարուբյանի կանայք» վեպը), http://www.arteria.am/hy/1343497029/հունվար, 2014:
14. *Դանիելյան Վ. Ս.,* Մեկ այլ ոճիրի գեղարվեստական մանրամասները (Բերնհարդ Շլինկի «Ընթերցողը» վեպը), http://www.arteria.am/hy/1343497029/ապրիլ, 2014:
15. *Դանիելյան Վ. Ս.,* Անդառնալի պատմություն թղթե տնակի տեսքով (Առնո Գայգերի «Ծեր թագավորը իր աքսորավայրում» վեպը) http://www.arteria.am/hy/1343497029/մայիս, 2014/:
16. *Авакян А. А.,* Историко-культурное и национальное значение армянской литературы, Книга-основа национальной культуры: Россия-Армения-Европа (Сборник материалов международной научно-практической конференции, посвященной 500-летию издания первой печатной книги на армянском языке), Рязань, 2013, с. 28-33:
17. *Dvoyan S. G.*, Participant,"Sweet 60's" International Project's Glossary Meetings and Lectures in Tbilisy, May 24-28, 2014, էջ 42-53:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԳՐԱՔՆՆԱԴԱՏՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Քալանթարյան Ժենյա Անդրանիկի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Ջանփոլադյան Մագդալինա Գեորգիի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Բեքմեզյան-Սողոմոնյան Աստղիկ Սարգսի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Նավասարդյան Վահան Սուրենի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Ջրբաշյան Աշխեն Էդուարդի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Սեմիրջյան Ալվարդ Հովհաննեսի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Նալբանդյան Աննա Վաչիկի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

2013-2014 ուսումնական տարին ամբիոնում եղել է աշխատանքային լարված տարի: Ամբիոնում շարունակական բնույթ են կրում հատկապես մագիստրոսական ծրագրերի թարմացումն ու արդիականացումը: Ամբիոնի աշխատակիցները շարունակում են աշխատել մագիստրոսների համար նախատեսվող ձեռնարկի պատրաստման ուղղությամբ: Առանձին թեմաների վերաբերյալ Ժ. Քալանթարյանի և Ա. Բեքմեզյանի պատրաստի աշխատանքներն արդեն տպագրվել են գիտական մամուլում:

Ընդհանուր առմամբ ամբիոնի բոլոր աշխատակիցները գրական ու գիտական մամուլում, ժողովածուներում տպագրել են 20 հոդված, 2 թեզիս:

Ամբիոնի անդամները զեկուցումներով հանդես են եկել համալսարանական, հանրապետական ու միջազգային գիտաժողովներում: Ամբիոնի ասիստենտ Ա. Սեմիրջյանը մասնակցել է Սանկտ Պետերբուրգում տեղի ունեցած Հայ լեզվաբանության 9-րդ միջազգային գիտաժողովին՝ «Գեղարվեստական լեզուն արդի հայ արձակում» զեկուցումով: Նա «Պոստմոդեռնիստական գեղագիտության հետքերով. Հովհաննես Թեքգյոզյանի «Փախչող քաղաքը» վեպը» թեմայով զեկուցում է կարդացել: «Արդի հայ արձակի հիմնախնդիրները» թեմայով գիտաժողովին, որը կազմակերպել էին Համազգային մշակութային միությունն ու ԵՊՀ-ն, զեկուցումներ են կարդացել պրոֆ. Ժ. Քալանթարյանը և ասիստենտ Ա. Սեմիրջյանը: Ընդհանրապես Ա. Սեմիրջյանը մեծ ակտիվություն է ցուցաբերում Հայաստանի գրողների միության կազմակերպած երիտասարդական գիտաժողովներին, որտեղ հանդես է գալիս և՛ իբրև երիտասարդների ղեկավար ու խորհրդատու, և՛ իբրև զեկուցող:

Ամբիոնի վարիչ, պրոֆ. Ժ. Քալանթարյանը 2013թ. հոկտեմբերին «Արդի գրականության ճանաչողական նշանակությունը» թեմայով զեկուցում է կարդացել Հայագիտական 2-րդ միջազգային գիտաժողովում, «Արդի հայ արձակի վիճակն ու հիմնախնդիրները» թեմայով՝ Հայաստանի գրողների միության պլենումում: Զեկուցումները տպագրվել են:

Պրոֆ. Մ. Ջանփոլադյանը զեկուցում է կարդացել Սայաթ-Նովայի մասին: 2013թ. նոյեմբերին ամբիոնը կազմակերպել է ակադ. Է. Ջրբաշյանի ծննդյան 90-ամյակին նվիրված գիտաշրջան, որտեղ զեկուցումներով հանդես են եկել ինչպես ամբիոնի դասախոսները, այնպես էլ գիտնականներ հանրապետության տարբեր գիտակրթական օջախներից:

Ամբիոնն ունի չորս ասպիրանտ, որոնք ներգրավված են ամբիոնային աշխատանքներում:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	20	2

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Քալանթարյան Ժ. Ա.,* Համադրականության սկզբունքը արդի հայ արձակում, «Ժամանակակից հայ արձակի հիմնախնդիրները», «Անտարես» հրատ., Երևան, 2013, էջ 287-301:

2. *Քալանթարյան Ժ. Ա.,* Գրականագիտության բազմադիմությունը, «Բանբեր Երևանի համալսարանի. հայագիտություն», h. 1 /142/, ԵՊՀ հրատ, Երևան, 2014, էջ 3-15:
3. *Քալանթարյան Ժ. Ա.,* Ազգային ինքնության փիլիսոփայությունը էպոսում ըստ Լ. Խեչոյանի, «Գրական թերթ», թիվ 13, Երևան, 2014, էջ 6-7:
4. *Քալանթարյան Ժ. Ա.,* Ժամանակակից արձակի վիճակն ու հիմնախնդիրները, «Գրական թերթ», թիվ 16, Երևան, 2014, էջ 1-4:
5. *Ջանփոլադյան Մ. Գ.,* Саят-Нова на русском языке, «Բանբեր Երևանի համալսարանի. (հասարակական գիտություններ, հայագիտություն)», 140.1, ԵՊՀ հրատ, Երևան, 2013, էջ 43-56:
6. *Ջանփոլադյան Մ. Գ.,* Левон Мкртчян /к 80-летию со дня рождения/, «Պատմաբանասիրական հանդես», h. 2, ԳԱԱ հրատ., Երևան, 2013, էջ 293-299:
7. *Ջանփոլադյան Մ. Գ.,* Գրական ազդեցությունների և կապերի խնդիրները Էդ. Ջրբաշյանի աշխատություններում, «Նոր-Դար», 4, Երևան, 2013, էջ 45-57:
8. *Ջանփոլադյան Մ. Գ.,* Проблемы литературных воздействий и связей в трудах Эд. Джрбашяна, «Բանբեր Երևանի համալսարանի (հասարակական գիտություններ, հայագիտություն)», 140.2, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 32-41:
9. *Ջանփոլադյան Մ. Գ.,* Հովհաննես Թումանյանի ռուսերեն հոբելյանական եռահատորյակի ստեղծման պատմությունից, Հովհաննես Թումանյանը և արդիականությունը, Հյուսիսային համալսարանի հրատ., Երևան, 2013, էջ 59-71:
10. *Բեքմեզյան Ա. Ս.,* Ստեղծագործական գործընթացի իմացական հոգեբանական մակարդակը, «Բանբեր Երևանի համալսարանի (հասարակական գիտություններ, հայագիտություն)», 139.2, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 3:
11. *Բեքմեզյան Ա. Ս.,* Բառի գեղագիտական ընկալումը աշխարհայացքի ձևավորման համակարգում, «Մանկավարժական միտք», h. 1-2, «Զանգակ-97» հրատ., Երևան, 2013, էջ 12-16:
12. *Բեքմեզյան Ա. Ս.,* Արևմտահայ արձակ բանաստեղծության կառուցվածքային շերտերը, «Համատեքստ», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 118-129:
13. *Ջրբաշյան Ա. Է.,* Տաղաչափության դասավանդման մի քանի հարցեր, «Մանկավարժական միտք», h. 1-2, «Զանգակ-97» հրատ., Երևան, 2014, էջ 164-169:
14. *Ջրբաշյան Ա. Է.,* Պատումը իբրև ժանրաստեղծիչ գործոն, «Համատեքստ-2012», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 129-137:
15. *Ջրբաշյան Ա. Է.,* Հայկական սոնետի պատմությունից, «Վեմ» համահայկական հանդես, թիվ 1 /45/, Երևան, 2014, էջ 98-125:
16. *Ջրբաշյան Ա. Է.,* Էջեր Էդ. Ջրբաշյանին Հրանտ Ապրեսյանի գրած նամակներից, «Բանբեր Երևանի համալսարանի (հայագիտություն)», 141.1, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 61-72:
17. *Սեմիրջյան Ա. Հ.,* Պոստմոդեռնիզմի գեղագիտության հետքերով. Հովհ. Թեքգյոզյանի «Փախչող քաղաքը» վիրտուալ կինովիպակը, «Համատեքստ-2012», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 137-145:
18. *Սեմիրջյան Ա. Հ.,* Երգիծանքը արդի հայ արձակում, «Ժամանակակից հայ արձակի հիմնախնդիրները» ժողովածու, «Անտարես» հրատ., Երևան, 2013, էջ 255-280:
19. *Джанполадян М. Г.,* Армения Елены Николевской, “Голос Армении”, 21 октября, Ереван, 2013, с. 3-7.
20. *Джанполадян М. Г.,* Этот огненный зов… /Армения в поэтическом мире Нины Габриелян/, “Литературная Армения”, Но 4, Ереван, 2013, с. 147-155.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Քալանթարյան Ժ. Ա.,* Արդի գրականության ճանաչողական նշանակությունը, «Հայագիտությունը և արդի ժամանակաշրջանի մարտահրավերները», Զեկուցումների դրույթներ, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2013, էջ 192-194:

2. *Навасардян В. С.,* Ст. Малхасянц о метрической природе армянского стиха, Материалы международной конференции “Литература в меняющемся мире”, Изд. РАУ, Ереван, 2013, с. 75-78.

ՄԱՆԿԱՎԱՐԺՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Հարությունյան Նազիկ Կարապետի, մանկ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Բաբայան Գարուն Աշոտի, մանկ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Գյուլբուդաղյան Վաղարշակ Սիրաքի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Հարությունյան Թամարա Սարգսի, մանկ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Ղազարյան Արևիկ Փանոսի, մանկ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Ալեքսանյան Աննա Սեյրանի, մանկ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Աշիկյան Արմենուհի Աշոտի, մանկ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Ավետիսյան Մերի Բաբկենի, մանկ. գիտ.թեկնածու, դասախոս
8. Հայրապետյան Լուսինե Խաչատուրի, դասախոս
9. Ղայթանջյան Ռուզաննա Լյովայի, դասախոս
10. Նասիլյան Տաթևիկ Մուշեղի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Ազարյան Ռոբերտ Նիկոլայի, մանկ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Կարապետյան Իգոր Կարապետի, մանկ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Չատինյան Աշոտ Աղվանի, մանկ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
4. Գրիգորյան Ալեքսանդր Կոնստանտինի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Խաչատրյան Ռուզաննա Յաշայի, մանկ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Հովհաննիսյան Կարինե Ռուբենի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Սաղաթելյան Արա Կառլենի, մանկ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Մարգարով Ալեքսանդր Բագրատի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Բաղդասարյան Վիկտորիա Ռուբենի, ավագ լաբորանտ
2. Գասպարյան Էլիզա Աշոտի, ավագ լաբորանտ
3. Խլոպուզյան Անահիտ Հրանտի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Ամբիոնը գրել և ավարտին է հասցրել «Սոցիալական մանկավարժություն» բուհական ձեռնարկը, այն տպագրության կհանձնվի 2014 թ-ի սեպտեմբեր ամսին (հեղինակներ՝ Հարությունյան Ն. Կ., Ղազարյան Ա. Փ., Ղուկասյան Լ. Ա.):

Ամբիոնի ՈՒԳԸ-ն ակտիվորեն մասնակցել է համալսարանի և ֆակուլտետի ՈՒԳԸ-ի միջբուհական գիտաժողովին, որտեղ լսվել են համալսարանի տարբեր ֆակուլտետների, «Կրթության կազմակերպում» և «Սոցիալական մանկավարժություն» բաժինների ուսանողների ելույթները մանկավարժության բազմաբնույթ հարցերի վերաբերյալ:

Ամբիոնն ակտիվորեն մասնակցել է Հայ բանասիրության ֆակուլտետի և համալսարանի միջոցառումներին ու գիտաժողովներին:

2013թ. նոյեմբերին ամբիոնի դասախոսներ Տ. Նասիլյանը. Մ. Ավետիսյանը, Լ. Հայրապետյանը զեկուցումներով մասնակցել են «Որակյալ ուսուցման հիմնախնդիրները ՀՀ հանրակրթական դպրոցներում» հանրապետական գիտաժողովին (ք. Երևան):

2014թ. մարտին ամբիոնի դասախոսներ, պրոֆ. Ն. Հարությունյանը, դոց. Ա. Ղազարյանը, ասիստենտներ Ա. Աշիկյանը, Ա. Ալեքսանյանը, դասախոսներ Տ. Նասիլյանը և Լ. Հայրապետյանը մասնակցել են «Образование, наука и экономика в вузах и школах» խորագրով միջազգային գիտաժողովին (ք. Ծաղկաձոր):

2014թ. հունիսին ամբիոնի վարիչ, պրոֆ. Ն. Հարությունյանը զեկուցմամբ մասնակցել է ԵՊՀ 95-ամյակին նվիրված միջազգային գիտաժողովին:

Ֆակուլտետում գործում է գիտական աստիճաններ շնորհող մանկավարժության 065 մասնագիտական խորհուրդ: 2013-2014 ուստարում խորհրդում կազմակերպվել է 10 ատենախոսության պաշտպանություն, որոնցից 2-ը՝ դոկտորական ատենախոսություն:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	16	6

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Հարությունյան Ն. Կ., Ղազարյան Ա. Փ.,* Սոցիալական մանկավարժության ձևավորման նախադրյալները և զարգացման հեռանկարները, «Մանկավարժական միտք», հ. 1-2, Երևան, 2014, էջ 54-62:
2. *Հայրապետյան Լ. Խ.,* Լևոն Կարապետ Պալճյանի մանկավարժական գործունեությունը ռումինահայ գաղութի «Միսաքյան-Քեսիմյան» ազգային վարժարանում, «Որակյալ ուսուցման հիմնախնդիրները ՀՀ հանրակրթական դպրոցներում» գիտաժողովի հոդվածների հավաքածու, մաս 1-ին, «Հաշ-Էնդ-Հաշ պրինտ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 85-99:

3. *Հայրապետյան Լ. Խ.,* Ամենայն Հայոց հայրապետ Վազգեն Առաջինը ուսուցման հոգեբանամանկավարժական հիմքերի մասին, «Մանկավարժական միտք», հ. 1-2, Երևան, 2014, էջ 269-278:
4. *Նասիլյան Տ. Մ.,* ՄԻԱՎ/ՁԻԱՀ-ի մասին գիտելիքների իմացության աստիճանը որոշող սոցիոլոգիական հարցումների արդյունքների վերլուծություն (ուսուցիչների և աշակերտների շրջանում), «Մանկավարժական միտք», հ. 1-2, Երևան, 2013, էջ 8-14:
5. *Նասիլյան Տ. Մ.,* ՄԻԱՎ/ՁԻԱՀ-ի մասին գիտելիքների իմացությունը որպես վարքագծային շեղումների կանխարգելման միջոց, «Որակյալ ուսուցման հիմնախնդիրները ՀՀ հանրակրթական դպրոցներում» ՀՀ ԿԳՆ և «Մանկավարժական նախաձեռնության հայկական ասոցիացիա» ՀԿ-ի համատեղ գիտաժողովի հոդվածների ժողովածու, մաս I, 2013, էջ 65-71:
6. *Նասիլյան Տ. Մ.,* ՄԻԱՎ/ՁԻԱՀ-ը որպես մարտահրավեր աճող սերնդի առողջության պահպանմանը, Սուրեն Խուդոյանի ծննդյան 100-ամյակին նվիրված միջբուհական գիտաժողովի նյութեր, 2013, էջ 68-71:
7. *Ալեքսանյան Ա. Ս.,* Դասավանդողի հաղորդակցական ներգործության և սովորողի հաղորդակցական ակտիվության փոխառնչությունների հարցի շուրջ, «Մանկավարժական միտք», № 3-4, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 11-21:
8. *Ալեքսանյան Ա. Ս.*, Communication Models' Contribution to Stability, Reproduction and Change of Social Values, «Բանբեր Երևանի համալսարանի. հասարակական գիտություններ, սոցիոլոգիա», № 138.6, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 182-189:
9. *Ալեքսանյան Ա. Ս.,* Դպրոցականի հաղորդակցական ակտիվության խթանման ու զարգացման հնարավորությունները, «Հայ մանկավարժության պատմությունը և դպրոցի արդի հիմնախնդիրները» միջբուհական գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 48-53:
10. *Հարությունյան Թ. Ս.,* Ղեկավարի կառավարման էթիկայի առանձնահատկությունները, «Կրթությունը և գիտությունը Արցախում», հ. 3-4, Երևան, 2013, էջ 4-8:
11. *Հարությունյան Թ. Ս.,* Գաբրիել Այվազովսկին մանկավարժ, «Մխիթար Գոշ», հ. 1-2, Երևան, 2014, էջ 29-33:
12. *Հարությունյան Թ. Ս.,* Մանկավարժական գիտահետազոտական մեթոդների դերը բարձրորակ պրոֆեսիոնալ մասնագետների պատրաստման գործում, «Կրթությունը և գիտությունը Արցախում», հ. 1-2, Երևան, 2013, էջ 4-8:
13. *Ավետիսյան Մ. Բ.,* Особенности управления системы высшего образования Франции, «Որակյալ ուսուցման հիմնախնդիրները ՀՀ հանրակրթական դպրոցներում» ՀՀ ԿԳՆ և «Մանկավարժական նախաձեռնություն հայկական ասոցիացիա» ՀԿ-ի համատեղ գիտաժողովի հոդվածների ժողովածու, մաս I, 2013, էջ 72-78:
14. *Աշիկյան Ա. Ա.,* Ինտերակտիվ մեթոդների կիրառումը բարձրագույն դպրոցում մանկավարժական դասընթացում, «Մանկավարժական միտք», № 3-4 «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 123-128:
15. *Բաբայան Գ. Ա.,* Սպայի դերը զինծառայողների ուսուցման և դաստիարակության գործընթացում, «Մանկավարժական միտք», № 1-2 «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 82-86:
16. *Арутюнян Н. К., Мардоян Р. А.,* Методологические подходы при анализе системы педагогических ценностей, Science and education a new dimension, Humanities and Social Science, I (2), Hungary, Issue: 12.2013, էջ 7-11:

Զեկուցումների թեզիս

1. *Арутюнян Н. К.,* Методологические основы дистанционного обучения, Тезисы международной конференции, посвященной 95-летию Ереванского государственного университета, "Образование в XXI веке: проблемы и вызовы", Ереван, 10-13 июня, 2014.

2. *Арутюнян Н. К., Казарян А. Ф.,* Предпосылки формирования социальной педагогики и перспективы его развития, Международной научной конференции под эгидой премьер-министра РА Тиграна Саркисяна “Образование, наука и экономика в вузах и школах. Интеграция в международное образовательное пространство”, Цахкадзор, 24-29 марта 2014.
3. *Насилян Т. М.,* Семейное воспитание как важнейший фактор профилактики ВИЧ/СПИДА несовершеннолетних, Международная научная конференция под эгидой премьер-министра РА Тиграна Саркисяна “Образование, наука и экономика в вузах и школах. Интеграция в международное образовательное пространство”, Цахкадзор, 24-29 марта 2014.
4. *Ашикян А. А.,* Проблема трафикинга у несовершеннолетних в Армении, Международная научная конференция под эгидой премьер-министра РА Тиграна Саркисяна “Образование, наука и экономика в вузах и школах. Интеграция в международное образовательное пространство”, Цахкадзор, 24-29 марта 2014.
5. *Aleksanyan A. S.,* The Problem of Tolerance Training in Educational Institutions, Международная научная конференция под эгидой премьер-министра РА Тиграна Саркисяна “Образование, наука и экономика в вузах и школах. Интеграция в международное образовательное пространство”, Цахкадзор, 24-29 марта 2014.
6. *Айрапетян Л. Х.,* Вопросы воспитания в трудах Католикоса Всех Армян Вазгена Первого, Международная научная конференция под эгидой премьер-министра РА Тиграна Саркисяна “Образование, наука и экономика в вузах и школах. Интеграция в международное образовательное пространство”, Цахкадзор, 24-29 марта 2014.

ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱՅԻ ԵՎ ՄԵԽԱՆԻԿԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկան՝ *Սահակյան Արթուր Արտուշի, ՀՀ ԳԱԱ թղթ. անդամ, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Դեկանի տեղակալ՝ *Թասլաքյան Առաքել Կարապետի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները եւ մասնագիտացումները

Շիֆր	**Մասնագիտություն՝**
010100	Մաթեմատիկա
011000	Ակտուարական և ֆինանսական մաթեմատիկա
010800	Մեխանիկա

Մասնագիտացումներ՝ **(մագիստրոսական ծրագրեր)**	Դիֆերենցիալ հավասարումներ Ֆունկցիաների տեսություն Կիրառական հանրահաշիվ և երկրաչափություն Օպտիմիզացիայի մեթոդներ Հավանականությունների տեսություն և մաթեմատիկական վիճակագրություն Ակտուարական և ֆինանսական մաթեմատիկա Ռիսկերի կառավարում Դեֆորմացվող պինդ մարմնի մեխանիկա Շարժման ղեկավարում և կայունություն

ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոսներ և թղթակից անդամներ

1. Աղալովյան Լենսեր Աբգարի
2. Գևորգյան Գեղամ Գրիգորի
3. Ավետիսյան Արա Սերգեյի (թղթակից անդամ)
4. Սահակյան Արթուր Արտուշի (թղթակից անդամ)

Պատվավոր կոչումներ ունեցողներ

1. Մովսիսյան Յուրի Մովսեսի, Հանրահաշվի և երկրաչափության ամբիոնի պատվավոր վարիչ

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 606*							
	I կուրս		II կուրս		III կուրս		IV կուրս	
	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ
Բակալավրիատ								
Մաթեմատիկա	19	29	22	44	2	9	27	42
Ակտ. և ֆինանս. մաթեմատիկա	5	115	10	54	5	10	15	37
Մեխանիկա	8	-	7	19	-	5	11	10
Ընդամենը	**32**	**144**	**39**	**117**	**7**	**24**	**53**	**89**
Մագիստրատուրա								
Մաթեմատիկա	12	12	11	15	-	-	-	-
Ակտ. և ֆինանս. մաթեմատիկա	9	12	4	9	-	-	-	-
Մեխանիկա	3	4	4	6	-	-	-	-
Ընդամենը	**24**	**28**	**19**	**30**	-	-	-	-

Հեռակա ուսուցում

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 39*				
	I կուրս	II կուրս	III կուրս	IV կուրս	V կուրս
Բակալավրիատ					
Մաթեմատիկա	-	-	-	-	8
Ակտ. և ֆինանս. մաթեմ.	-	9	-	10	12
Ընդամենը	**-**	**9**	**-**	**10**	**20**

Քննաշրջանների արդյունքներ

Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Մաթեմատիկա					
1-ին	48	-	17	5	**65**
2-րդ	66	5	21	-	**61**
3-րդ	11	-	4	-	**64**
4-րդ	69	4	19	5	**67**
Ակտ. և ֆինանս. մաթեմ.					
1-ին	120	-	77	3	**36**
2-րդ	59	1	20	13	**64**
3-րդ	15	-	6	-	**60**
4-րդ	52	-	8	19	**85**
Մեխանիկա					
1-ին	8	-	-	1	**100**
2-րդ	26	-	14	1	**46**
3-րդ	5	-	4	-	**20**
4-րդ	21	1	9	3	**52**
Ընդամենը	**500**	**11**	**199**	**50**	**58**

Մագիստրատուրա					
Մաթեմատիկա					
1-ին	24	-	1	13	**96**
2-րդ	21	2	-	15	**90**
Ակտ. և ֆինանս. մաթեմ.					
1-ին	21	-	1	3	**95**
2-րդ	13	-	3	3	**77**
Մեխանիկա					
1-ին	7	-	-	3	**100**
2-րդ	10	-	-	6	**100**
Ընդամենը	**96**	**2**	**5**	**43**	**93**

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Մաթեմատիկա					
1-ին	45	-	15	7	**67**
2-րդ	66	4	20	1	**64**
3-րդ	10	-	3	-	**70**
Ակտ. և ֆինանս. մաթեմ.					
1-ին	115	-	87	4	**24**
2-րդ	64	1	25	6	**59**
3-րդ	17	-	5	1	**71**
Մեխանիկա					
1-ին	9	-	-	2	**100**
2-րդ	27	1	18	1	**30**
3-րդ	5	-	3	-	**40**
Ընդամենը	**358**	**6**	**176**	**22**	**49**
Մագիստրատուրա					
Մաթեմատիկա					
1-ին	22	-	-	11	**100**
Ակտ. և ֆինանս. մաթեմ.					
1-ին	19	-	-	7	**100**
Մեխանիկա					
1-ին	7	1	-	5	**86**
Ընդամենը	**48**	**1**	**-**	**23**	**98**

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	*Ընդամենը՝ 200 (49), այդ թվում նախորդ տարիներից՝ 3*		
	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)		մագիստրատուրա
	առկա	հեռակա	
Մաթեմատիկա	66 (8)	10	22 (7)
Ակտ. և ֆինանս. մաթեմ.	50 (11)	11	13 (3)
Մեխանիկա	18 (4)	-	10 (6)
Ընդամենը	**134 (33)**	**21**	**45 (16)**

2013-2014 ուստարում հրատարակվել են

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
1	-	4	2	70	32

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ 8

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Ավետիսյան Կարեն Լարիկի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Պետրոսյան Ալբերտ Իսրայելի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Գալստյան Լևոն Հարությունի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Դավթյան Ալեքսանդր Արամայիսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Թասլաքյան Առաքել Կարապետի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Հակոբյան Գագիկ Գուրգենի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Հովհաննիսյան Սեդրակ Մուշեղի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Նազարյան Էռնեստ Հովակիմի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Սահակյան Բորիկ Հայկազի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
9. Սահակյան Ռուբեն Շվայցիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
10. Սահակյան Կարեն Պայքարի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
11. Պիվազյան Էլզա Էմանուելի, դասախոս
12. Ղազարյան Սուսաննա Վեմիրի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Այվազյան Էդվարդ Իշխանի, մանկ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Մարտիրոսյան Կարինե Գուրգենի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դիցուք n-չափանի կոմպլեքս R^n տարածության B միավոր գնդում $\{\varphi,\psi\}$ կշռային ֆունկցիաները կազմում են նորմալ զույգ: Հետազոտվել են $L^p(B)$ բանախյան տարածության մեջ որոշված որոշակի տեսքի գծային օպերատորներ, որոնք կախված են $\{\varphi,\psi\}$ զույգից, և գտնվել են

պայմաններ, որոնց դեպքում այդ օպերատորները հանդիսանում են սահմանափակ պրոյեկտորներ: Ստացվել են Թեյլոր–Մակլորենի շարքի զուգամիտության արագության գնահատականներ:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
1	-	-	-	8	3

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Դասագիրք

1. *Թասլաքյան Ս. Կ., Գևորգյան Գ. Գ., Գալստյան Լ. Հ., Միքայելյան Գ. Վ., Նավասարդյան Կ. Ա.,* Մաթեմատիկական անալիզի խնդրագիրք, մաս I և II (Չորրորդ լրամշակված հրատարակություն), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 265 էջ և 263 էջ:

Հոդված

1. *Таслакян А. К.,* Оценка производных квазиполиномов из системы Мюнтца, Известия НАН Армении, математика, Том 48, номер 6, 2013, с. 101-111.
2. *Айвазян Э.,* Традиционные для курса школьной математики методы доказательств, Труды международной научной конференции “Образование, наука и экономика в вузах и школах. Интеграция в международное образовательное пространство”, том II, 2014, с. 54-59.
3. *Sahakyan B. A.,* On a generalized formula of Taylor-Maclaurin type in a neighborhood of $+\infty$, Proceedings of the YSU. Physical and Mathemstical sciences, N 3, 2013, p. 37-44.
4. *Sahakyan B. A.,* On the representation ρ_j, w_j absolute monotone functions, Procedings of the YSU. Physical and Mathematical sciences, N 1, 2014, p. 26-34.
5. *Avetisyan K. L.,* shar inclusions and lacunary series in mixed norm saces on the polydisc, Complex variables Elitic Equ., vol. 58, No. 2, 2013, p. 185-195.
6. *Morais J., Avetisyan K., Querlebek K.,* On Riesz systems of harmonic conjugates in R^3, Math.Metods Ale.sci., vol. 36, No. 12, 2013, p. 1598-1614.
7. *Aghekyan G., Sahakyan K.,* Dynamic Geometry of Cubic Polynomial, Universal Journal of Applied Mathematics, Vol. 1, No 4, 2013, p. 207-211.
8. *Aghekyan G., Sahakyan K.,* On critical points of some polynomials, Proceedings of the YSU, No 2, 2013, p. 64-66.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Avetisyan K., Tonoyan Y.,* On Bergman type projections over Besov and mixed norm spaces. Second International Conference Mathematics in Armenia, Advances and Persectives, 24-31 August, 2013, Tsaghkadzor, Yerevan, 2013, p. 24.
2. *Sahakyan K.,* Hermite type quadrature and cubature formulas, Second International Conference Mathematics in Armenia, Advances and Persectives, 24-31 August, 2013, Tsaghkadzor, Yerevan, 2013, p. 54-55.
3. *Sahakyan K.,* “Some quadrature and cubature formulas of Hermite type”. AMU Annual Session, Yerevan, 2013, p. 92.

ՀԱՎԱՆԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Օհանյան Վիկտոր Կարոյի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Սարաֆյան Վահան Վրթանեսի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Ահարոնյան Նարինե Գևորգի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Գասպարյան Կարեն Վահանի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Խաչիկյան Տիգրան Զավենի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Նարիմանյան Սահակ Մերուժանի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Վարդանյան Խաչատուր Լորիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Իսրայելյան Եպրաքսյա Ռուբիկի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Պետրոսյան Գայանե Հեկտորի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Կովարիոգրամի հաշվարկը մամինների ենթադասերի համար (պետական ֆինանսավորում):	Գասպարյան Ա. Գ.

Թեմա 1. Նախագծի հիմնական նպատակն է ուսումնասիրել ուռուցիկ և սահմանափակ մարմինները՝ հետազոտելով այդ մարմինների կովարիոգրամները: Ունենալով ուռուցիկ և սահմանափակ մարմնի կովարիոգրամի բացահայտ տեսքը՝ կարելի է ստանալ այդ մարմնի հետ կապված մի շարք մեծությունների բացահայտ տեսքեր, ինչպես նաև ուսումնասիրել այդ մարմնի երկրաչափական հատկությունները: Նախագծի շրջանակներում ստացվել է նոր գիտական արդյունք. դուրս է բերվել անհրաժեշտ պայման ուղղությունից կախված լարի երկարության բաշխման ֆունկցիան մաքսիմալ լարից ֆունկցիա հանդիսանալու համար:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին: Ուսումնասիրված է ուղղությունից կախված բաշխման ֆունկցիան հարթության վրա և տարածության մեջ որոշ սահմանափակ ուռուցիկ մարմինների համար: Մասնավորապես բերված են ուղղությունից կախված լարի երկարության բաշխման ֆունկցիաների բանաձևերը կանոնավոր բազմանկյան, էլիպսի և կամայական եռանկյան համար:

Ապացուցվել է Պարետոյի տիպի դիսկրետ բաշխումների պարամետրերի ճշմարտանմանության մաքսիմումի գնահատականների գոյության և նրա ասիմպտոտիկ հատկություններին վերաբերող թեորեմը:

Բերվում են կամայական ֆիլտրացիայով բինար վիճակագրական փորձերին համապատասխանող մասնակի ճշմարտանմանության պրոցեսի ասիմպտոտիկ նորմալության պայմանները:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	4	3

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Ohanyan V. K.,* Distribution of Cross-sections of Convex Bodies, European Researcher International Multiplinary Journal, vol. 49, 2014, pp. 12-19.
2. *Ohanyan V. K., Harutunyan H. S.,* Orientation-Dependent Section Distributions for Convex Bodies, Journal of Contemporary Math Analysis, vol. 49, N 3, 2014, pp. 139-156.
3. *Ohanyan V. K., Gaspryan A. G.,* Covariogram of parallelogram, Journal of Contemporary Math Analysis, vol. 49, N 4, 2014, pp. 17-34.
4. *Gasparian K. V., Farbod D.,* On the maximum likelihood estimators for some generalized Pareto-like frequency distribution, Journal of the Iranian Statistical Society, 2013, Vol. 12, No. 2, pp. 211-223.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Ohanyan V. K.,* Tomograpty problems of pattern recognition, Second international Conference Mathematics in Armenia, Advances and Perspectives, 24-31 August, 2013, Tsahkadzor, Armenia, p. 102.
2. *Aharonyan N. G.,* Orientation-dependent chord lenght distribution function for a convex domain, Second international Conference Mathematics in Armenia, Advances and Perspectives, 24-31 August, 2013, Tsahkadzor, Armenia, p. 81.
3. *Gasparian K. V.,* Asymptotic normality of the logarithm of partial likelihood process in irregular case, Second international Conference Mathematics in Armenia, Advances and Perspectives, 24-31 August, 2013, Tsahkadzor, Armenia, p. 89.

ՀԱՆՐԱՀԱՇՎԻ ԵՎ ԵՐԿՐԱՉԱՓՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Աթաբեկյան Վարուժան Սերգեյի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Մովսիսյան Յուրի Մովսեսի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր, ամբիոնի պատվավոր վարիչ
2. Դալալյան Սամվել Հրանտի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Ավետիսյան Լավրենտի Աղասու, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

4. Գալստյան Նորիկ Գագիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Դավիդով Սերգեյ Ստեփանի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Միրզախանյան Նարինե Էդուարդի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Ներսեսյան Վահրամ Անդրանիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Փիլիպոսյան Վարդան Արշալույսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
9. Օհնիկյան Հակոբ Հմայակի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Օհանյան Արմինե Հրաչիկի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Պարբերական որոշիչ առնչություններով խմբեր: Ներդրումներ և ավտոմորֆիզմներ (պետական ֆինանսավորում):	Աթաբեկյան Վ. Ս.

Թեմա 1. Ապացուցվել է, որ կամայական m>1 ռանգի ազատ բեռնսայդյան B(m,n) խմբի ներքին ավտոմորֆիմների խումբը բոլոր ավտոմորֆիմների խմբի բնութագրիչ ենթախումբ է, այսինքն՝ ինվարիանտ է Aut(B(m,n)) խմբի ավտոմորֆիմների նկատմամբ: Ցույց է տրվել, որ B(m,n) խմբի ավտոմորֆիմների խմբի միակ նորմալ ենթախումբը, որն իզոմորֆ է, որևէ ազատ պարբերական խմբի, նրա ներքին ավտոմորֆիզմների խումբն է: Ապացուցվել է, որ ինչպես և Aut(Fm) խմբերը, Aut(B(m,n)) խմբերը ևս կատարյալ խմբեր են: Հաջողվել է նաև ապացուցել, որ տարբեր ռանգերի դեպքում ավտոմորֆիզմների Aut(B(m,n)) խմբերն իրար իզոմորֆ չեն:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	3	-	16	6

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնական ձեռնարկ

1. Ներսեսյան Վ. Ա., Վերլուծական երկրաչափություն և գծային հանրահաշիվ, խնդիրների ժողովածու (մաս II), «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2013, 234 էջ:
2. *Գալստյան Ն. Գ.,* Դիֆերենցիալ երկրաչափություն, դասախոսություններ (2-րդ հրատարակություն), «Նոյյան տապան» հրատ., Երևան, 2013, 125 էջ:

3. *Գալստյան Ն. Գ.,* Դիֆերենցիալ երկրաչափություն, խնդիրների ժողովածու (2-րդ հրատարակություն), «Նոյյան տապան» հրատ., Երևան, 2013, 176 էջ:

Հոդված

1. *Атабекян В. С.,* Расщепляющие автоморфизмы порядка p^k свободных бернсайдовых групп - внутренние, Матем. заметки, 95:5, 2014, с. 651-655.
2. *Атабекян В. С., Адян С. И.,* О хопфовости n-периодических произведений групп, Матем. заметки, 95:4, 2014, с. 483-491.
3. *Давидов С. С.,* Медиальные и регулярные алгебры, Вестник КГЭУ, т. 4 (19), Казань, 2013, с. 26-31.
4. *Atabekyan V. S.,* Splitting automorphisms of prime power orders of free Burnside groups, arXiv:1403.6798.
5. *Atabekyan V. S.,* Automorphism tower problem and semigroup of endomorphisms for free Burnside groups, 2013, arXiv:1401.0177.
6. *Atabekyan V. S.,* The Groups of Automorphisms are Complete for Free Burnside groups of odd exponents n≥1003, International Journal of Algebra and Computation, Vol. 23, No. 6, 2013, p. 1485-1496.
7. *Atabekyan V. S.,* The Automorphism Tower Problem for Free Periodic Groups, Proc. of the Yerevan State Univ. Phys. and Math., Sci, 2 (231), 2013, p. 3-7.
8. *Movsisyan Yu. M., Ehsani A.,* A representation of paramedical n-groupoids, Asian-European Journal of Mathematics, Volume 07, N 1, 2014, pp. 8-24.
9. *Movsisyan Yu. M., Aslanyan V. A.,* A functional completeness theorem for De Morgan functions, Discrete Applied Mathematics, 162, 2014, pp. 1-16.
10. *Movsisyan Yu. M., Aslanyan V. A.,* Super-Boolean functions and free Boolean quasilatices, Discrete Mathematics, algorithms and Applications, 6 (2), 2014, pp. 55-67.
11. *Movsisyan Yu. M., Pashazadeh J.,* Matrix characterization of 4-ary algebraic operations of idempotent algebras, Communications in Algebra, 42, 2014, pp. 2533-2543.
12. *Movsisyan Yu. M., Aslanyan V. A.,* Boole-De Morgan Algebras and Quasi-De Morgan Functuions, Communications in Algebra, 42 (11), 2014, pp. 4757-4777.
13. *Movsisyan Yu. M., Pashazadeh J.,* An Abstract characterization of De Morgan (2,5)-semigroup of 5-ary functions, Journal Of Mathematical Sciences, 195 (4), 12/2013, pp. 529-532.
14. *Davidov S. S.,* On regular medial division algebras, Quasigroups and Related Systems, т. 21 2013, pp. 157-166.
15. *Davidov S. S.,* On Invertible T-Algebras, Journal of Mathematical Sciences, Springer, v. 193, No. 3, 2013, pp. 394-400.
16. *Davidov S. S.,* On the Invertible Algebras Linear over an Abelian Group, Journal of Contemporary Mathematical Analysis, v. 48, No. 4, 2013, pp. 158-165.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Атабекян В. С.,* Полугруппа эндоморфизмов свободной периодической группы, Международная конференция "Мальцевские чтения", Институт математики им. С. Л. Соболева Сибирского отделения Российской академии наук, Новосибирский государственный университет, 11-15 ноября, 2013, с. 75.
2. *Давидов С. С.,* Линейные над группой обратимые алгебры и ядра, Мальцевские чтения, Новосибирск, 11-15 ноября, 2013, с. 152.
3. *Atabekyan V. S.,* Automorphism tower problem and group of automorphisms for free Burnside groups Discrete Groups and Geometric Structures with Applications, Leuven (Heverlee), Belgium, June 2-6, 2014.

4. *Atabekyan V. S.,* Completeness of automorphisms groups of free periodic groups. Second International Conference, Mathematics in Armenia, Advances and Perspectives, Tsaghkadzor, 24-31 August, 2013, pp. 109-110.
5. *Atabekyan V. S.,* Splitting automorphisms of free Burnside groups of orders p^k are inner, The International Conference on Group Theory in Honor of the 70-th Birthday of Prof. V.D. Mazurov, Novosibirsk, Sobolev Institute of Mathematics, July 16-20, 2013, p. 12.
6. *Davidov S. S.,* On Regular Medial Division n-ary Groupoids, Second International Conference Mathematics in Armenia, Tsaghadzor, 24-31 August, 2013, Abstracts, pp. 112-113.

ԴԻՖԵՐԵՆՑԻԱԼ ՀԱՎԱՍԱՐՈՒՄՆԵՐԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Հարությունյան Տիգրան Ներսեսի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Կարախանյան Մարտին Իսահակի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Ասատրյան Հայկ Ալբերտի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Տեփոյան Լիպարիտ Պետրոսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Քամալյան Արմեն Հրաչիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Պետրոսյան Անուշիկ Համլետի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Ղազարյան Հայկ Գեղամի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Բաբայան Նունիկ Արտուշի, լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Կատարվել են հետազոտություններ Շտուրմ-Լիուվիլի և Դիրակի օպերատորների սպեկտրալ տեսության բնագավառներում: Շարունակվել են հետազոտությունները բանախյան հանրահաշիվների և անալիտիկ մատրից ֆունկցիաների բնագավառներում: Վերասերվող դիֆերենցիալ-օպերատորային հավասարումների համար ստացվել են նոր արդյունքներ:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	1	-	7	9

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Հարությունյան Տ. Ն.,* Շտուրմ-Լիուվիլի եզրային խնդիրը, Մաս I, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 42 էջ:

Հոդված

1. *Арутюнян Т. Н.,* О сходимости разложений по собственным функциям задачи Штурма-Лиувилля, Ученые записки Арцахского гос. университета, 2 (28), 2013, с. 10-22.
2. *Камалян А. Г.,* Об одном типе факторизации матриц-функций, Вестник Казанского государственного энергетического университета, т. 19, № 4, 2013, с. 46-56.
3. *Harutyunyan T. N.,* The asymptotics of the norming constants of the Sturm-Liouville problem, Proceedings of the Yerevan State University, № 3, 2013, pp. 3-11.
4. *Karakhanyan M. I.,* On a Phenomenon of John von Newman, Вестник Казанского государственного энергетического университета, т. 19, № 4, 2013, с. 57-62.
5. *Tepoyan L.,* Nonself-adjoint Degenerate Differential-operator Equations of Higher Order, Bulletin of TICMI (Tbilisi International Centre of Mathematics and Informatics), 17, no. 2, 2013, pp. 15-23.
6. *Kamalyan H. A.,* Operator analogue of Bernstein theorem, Proc. of YSU, Physical and Math. Sciences, No. 1, 2014, pp. 16-18.
7. *Kamalyan H. A.,* On generalization of the theorem of Picard, Proc. of YSU, Physical and Math. Sciences, No. 2, 2014, pp. 64-66.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Harutyunyan T. N.,* The inverse problem for a family of Sturm-Liouville operators, Second International Conference “Mathematics in Armenia, Advances and Perspectives”, 24-31 August, 2013, Tsaghkadzor, pp. 69-70.
2. *Harutyunyan T. N., Ashrafyan Yu. A.,* On the “movement” of the zeros of eigenfunctions of the Sturm-Liouville problem, Second International Conference “Mathematics in Armenia, Advances and Perspectives”, 24-31 August, 2013, Tsaghkadzor, pp. 70-71.
3. *Harutyunyan T. N.,* Direct and inverse problems for the Sturm-Liouville and Dirac operators, IV International Conference of the Georgian Mathematical Union dedicated to academician V. Kupradze on the occasion of 110-th anniversary of his birthday, Tbilisi-Batumi, 9-15 September, 2013, p. 97.
4. *Harutyunyan T. N., Ashrafyan Yu. A.,* A new proof of the Sturm oscillation theorem. IV International Conference of the Georgian Mathematical Union dedicated to academician V. Kupradze on the occasion of 110-th anniversary of his birthday, Tbilisi-Batumi, 9-15 September, 2013, p. 98.

5. *Karakhanyan M. I.* On a β-uniform $H_{\beta}^{\infty}(\Delta)$ algebras, Second International Conference Mathematics in Armenia, Advances and Perspectives, Tsaghkadzor, August 24-31, 2013, Dedicated to 70-th anniversary of Foundation of Armenian National Academy of Sciences.
6. *Kamalyan A. G., Spitkovsky I. M.,* On partial indices of triangular matrix functions, Abstracts of the Second International conference "Mathematics in Armenia", 2013, 73 (with).
7. *Kamalyan A. G., Nersessyan A. B.,* On convalution type integral operators IV International Conference of the Georgian Mathematical Union dedicated to academician V. Kupradze on the occasion of 110-th anniversary of his birthday, Tbilisi-Batumi, 9-15 September, 2013, p. 99.
8. *Pahlevanyan A. A.,* The isospectral Sturm-Liouville problems, Second International Conference "Mathematics in Armenia: Advances and Perspectives", Tsaghkadzor, 24-31 August, 2013, pp. 76-77.
9. *Pahlevanyan A. A.,* The description of the isospectral Sturm Sturm-Liouville operators, IV international conference of the Georgian Mathematical Union dedicated to academician V. Kupradze on the occasion of 110-th anniversary of his birthday, Tbilisi-Batumi, 9-15 September, 2013, p. 105.

ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱԿԱՆ ԱՆԱԼԻԶԻ ԵՎ ՖՈՒՆԿՑԻԱՆԵՐԻ ՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Հայրապետյան Հրաչիկ Մերգոյի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Բաղշեցյան Արա Վազգենի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Հակոբյան Արամ Միքայելի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Միքայելյան Գագիկ Վազգենի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Մարտիրոսյան Մհեր Սոսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Ռաֆայելյան Սպարտակ Գևորգի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Քեռյան Կարեն Ալեքսանդրի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Գևորգյան Գեղամ Գրիգորի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Սահակյան Արթուր Արտուշի, ՀՀ ԳԱԱ թղթ. անդամ, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Կարագուլյան Գրիգոր Արտաշեսի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
4. Վարդանյան Անուշ Արարատի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Դանիելյան Մելանյա Ցոլակի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. R-ի վրա ըստ Ֆրանկլինի ընդհանուր համակարգի շարքերի զուգամիտության և այդ համակարգի բազիսության հարցեր (պետական ֆինանսավորում):	Գևորգյան Գ. Գ.

Թեմա 1. Հետազոտվել է Ֆրանկլինի ընդհանուր համակարգի բազիսությունը հատուկ ատոմներով ծնված $B^1[0;1]$ տարածությունում: Ապացուցվել է. որպեսզի T թույլատրելի տրոհումով ծնված Ֆրանկլինի ընդհանուր համակարգը լինի բազիս $B^1[0;1]$ տարածությունում, անհրաժեշտ է և բավարար, որ T -ն լինի զույգով ռեգուլյար: Իսկ որպեսզի Ֆրանկլինի ընդհանուր համակարգը լինի ոչ պայմանական բազիս $B^1[0;1]$ տարածությունում, անհրաժեշտ է և բավարար, որ T -ն լինի ուժեղ ռեգուլյար:

Հետազոտվել են առանցքի վրա անընդհատ ֆունկցիաների, ըստ Ֆրանկլինի համակարգի, Ֆուրիեի շարքի լոկալ հավասարաչափ զուգամիտության հարցերը: Ապացուցվել է, որ ցանկացած տրոհման դեպքում կոմպակտ կրիչով անընդհատ ֆունկցիայի, ըստ $\{F_n\}_{n=2}^{\infty}$ համակարգի, Ֆուրիեի շարքը հավասարաչափ զուգամետ է: Գտնվել են անհրաժեշտ և բավարար պայմաններ անընդհատ ֆունկցիայի անվերջում անվերջի ձգտելու արագության վրա, որի դեպքում ֆունկցիայի վերլուծությունը լոկալ հավասարաչափ զուգամետ է:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Ստացվել են անհրաժեշտ և բավարար պայմաններ ընդհանրացված սահմանափակ մասնակի վարիացիա ունեցող մի քանի փոփոխականի ֆունկցիաների, ըստ եռանկյունաչափական և Ուոլշի համակարգերի, Ֆուրիեի շարքերի զուգամիտության և Չեզարոյի մեթոդով գումարման համար:

Ֆունկցիաների որոշ դասերի համար ստացվել են գնահատականներ Տյոպլիցյան մատրիցների և օպերատորների հետքերի մոտարկման համար:

Ուսումնասիրվել են Ռիմանի եզրային խնդիրները անընդհատ ֆունկցիաների դասերում: Առաջարկվել է նոր մոտեցում, և ապացուցվել է, որ այդ խնդիրը նորմալ լուծելի է: Դիտարկվել են նաև եզրային խնդիրներ պոլիանալիտիկ ֆունկցիաների դասերում:

Ամբողջ ֆունկցիաների որոշ մետրիկական դասերում ուսումնասիրվել են ինտերպոլյացիայի լրիվության և բազիսության հարցեր:

Հարդիի կշռային դասերում ռացիոնալ ֆունկցիաների որոշ համակարգերի լրիվության համար ստացվել են անհրաժեշտ և բավարար պայմաններ:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	**7**	**5**

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Կարագուլյան Գ. Ա.,* Ուոլշի և Հաարի համակարգերի տարամիտության մասին ըստ սեկտորային և եռանկյունաչափական տիրույթների, «ԵՊՀ գիտական տեղեկագիր. ֆիզիկա և մաթեմատիկա», N 2, 2014, էջ 3-12:
2. *Геворкян Г. Г.,* Об абсолютной сходимости рядов по общей системе Франклина, Известия НАН Армении, Математика, т. 49, № 2, 2014, с. 3-24.
3. *Геворкян Г. Г., Керян К. А.,* Об общей системе Франклина на R^1, Доклады НАН Армении, т. 113, № 4, 2013, с. 331-336.
4. *Саакян А. А., Гиновян М. С.,* О проблеме аппроксимации следов для усеченных Теплицевых операторов и матриц, Изв. НАН Армении, сер. мат., т. 49, 2014, с. 3-23.
5. *Айрапетян Г. М., Бабаян В. А.,* О граничной задаче Римана-Гилmберта в пространствах непрерывных функций, Научные ведомости Белгородского университета, математика и физика, N 19 (162), вып. 32, 2013, с. 22-32.
6. *Sahakian A. A.,* On the double Fourier Series of Functions of Bounded Partial Λ-variation, Second International Conference “Mathematics in ARMENIA”, Advances and Perspectives, Tsaghkadzor, August 24-31, 2013, p. 54.
7. *Mikaelyan G. V.,* Mobius-invariant divisors for the space, «ԵՊՀ գիտական տեղեկագիր. ֆիզիկա և մաթեմատիկա», 2, 2013, էջ 22-27:

Զեկուցումների թեզիս

1. *Karagulyan G. A.,* On the divergence sets of Walsh-Fourier series of contin uous funktions, Abstracts of reports of international conferense dedicated to the 80-th anniversary of Levon Zhizhiashvili “Fourier Analysis and Approximation theory”, Bazaletti, Georgia, 2013, p. 23-28.
2. *Karagulyan G. A.,* On classes of everywhere diwergent power series, Acta Mathematica Hungarica, N 1-2, 140, 2013, p. 36-46.
3. *Gevorkyan G. G.,* General franklin system as bases in B1, Second International Conference Mathematics in Armenia, Advances and Perspeectives, Tsaghkadzor, 24-31 August, 2013, p. 34.
4. *Gevorkyan G. G., Keryan K. A.,* On general Franklin system on R1, Second International Conference Mathematics in Armenia, Advances and Perspeectives, Tsaghkadzor, 24-31 August, 2013, p. 35.
5. *Sahakian A. A.,* Convergence and summation of multiple Fourier series of functions of bounded partial generalized variation, International Conference “Fourier Analysis and Approximation Theory” dedicated to the 80th anniversary of Levan Zhizhiashvili, Bazaleti, October 23-28, 2013, p. 28.

ՕՊՏԻՄԱԼ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՄՈՏԱՎՈՐ ՄԵԹՈԴՆԵՐԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Հակոբյան Գուրգեն Սահակի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Ավետիսյան Վահան Վարդգեսի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր

2. Պողոսյան Միքայել Պողոսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Սաղաթելյան Կարեն Վաչագանի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Մամիկոնյան Հայկանուշ Արտուշի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Մկոյան Հասմիկ Աշոտի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ժամանակաշրջանում հետազոտվել է պսևդոպարաբոլական հավասարումների համար վարիացիոն խնդիր, ապացուցվել են լուծման գոյությունը և միակությունը համապատասխան ֆունկցիոնալ տարածություններում: Կառուցվել է ալգորիթմ, որը հնարավորություն է տալիս որոնելի շարժական օբյեկտը հայտնաբերել փնտրող օբյեկտների խմբի միջոցով:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	1	1

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Аветисян В. В.,* Оптимизация управления в задаче избежания столкновения для колебательных систем, Труды XII всероссийского совещания по проблемам управления, ИПУ РАН, Москва, 2014, с. 1714-1725.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Petrosyan A. A. and Hakobyan G. S.,* Variational inequalities for a class of nonlinear pseudoparabolic operators, Second International Conference, Mathematics in Armenia, Advanced and perspectives, Yerevan, 2013, p. 77-78.

ԱԿՏՈՒԱՐԱԿԱՆ ԵՎ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Ավետիսյան Կարինե Ռուբենի, տնտեսագիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Չիթչյան Ռոբերտ Նավասարդի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Զայիմցյան Հայկ Գևորգի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

3. Սաղաթելյան Վահագն Կարենի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Գևորգյան Ելենա Արկադիի, դասախոս
5. Գուլյան Անահիտ Գևորգի, դասախոս
6. Հրաչյան Գայանե Գագիկի, դասախոս
7. Սայադյան Աննա Արմենի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Թորոյան Վասակ Հովհաննեսի, տնտ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Դանիելյան Իրինա Էդուարդի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Խաչատրյան Անահիտ Սեբոյի, տեխն. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Գասպարյան Գուրգեն Աղասու, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Դաբաղյան Ջուլիետա Հայկի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Հովհաննիսյան Տիգրանուհի Կարապետի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

2013-2014 ուստարում ամբիոնը «ԱԿԲԱ-Կրեդիտ Ագրիկոլ» բանկի հետ սկսել է ակտիվ համագործակցություն, որի առաջին արդյունքներից է այն, որ 25 ուսանող անցել են արտադրական պրակտիկա վերոհիշյալ բանկում, որից անմիջապես հետո նրանցից 7-ը աշխատանքի առաջարկ է ստացել այդ բանկում: Հետագայում նախատեսվում է համագործակցությունն ընդլայնել՝ ներառելով այլ ուղղություններ ևս:

Ամբիոնը, ինչպես միշտ, ակտիվ մասնակցություն է ունեցել ապահովագրական ընկերությունների և ԱՊՊԱ բյուրոյի կողմից իրականացվող ապահովագրավճարների և սակագների հաշվարկման գործընթացին, ինչպես նաև նոր ներդրված «բոնուս-մալուս» համակարգի քննարկմանը և հաշվարկների իրականացմանը:

Ամբիոնի հիմնական աշխատակիցներից մեկը 6-ամսյա վերապատրաստման դասընթաց է անցել ԱՄՆ-ի Բոստոնի Ֆլետչերի անվան իրավունքի և դիվանագիտության դպրոցում, ամբիոնի ասպիրանտներից երկուսը պաշտպանել են թեկնածուական ատենախոսություն, երկու աշխատակից ստացել է դոցենտի գիտական կոչում:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	1	4	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Առաքելյան Ա. Զ., Դանիելյան Ի. Է.,* Հավանականությունների տեսության ընտրյալ բաժիններ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, 121 էջ:

Հոդված

1. *Բարսեղյան Գ. Վ.,* Դրամավարկային քաղաքականության դինամիկ ստոխաստիկ ընդհանուր հավասարակշռության մոդելում շոկերի ազդեցության ուսումնասիրությունը, «Հայաստան. ֆինանսներ և էկոնոմիկա», 2 (152), 2013, էջ 36-38:
2. *Բարսեղյան Գ. Վ.,* Դրամավարկային քաղաքականության մոդել ՀՀ տնտեսության համար, «Կրթությունը և գիտությունը Արցախում», 3-4, 2014, էջ 77-81:
3. *Բարսեղյան Գ. Վ.,* Դինամիկ ստոխաստիկ ընդհանուր հավասարակշռության մոդելի հատկությունները և դրամավարկային քաղաքականության փոխանցումային մեխանիզմը, ՀՀ ԳԱԱ «Լրաբեր հասարակական գիտությունների», 2-3 (634-635), 2014, էջ 191-199:
4. *Мартиросян А. Р., Даниелян И. Э.,* Аппроксимация критических рисков в страховых портфелях, Доклады НАН РА, № 2, т. 108, Ереван, 2014, с. 21-27.

ՄԵԽԱՆԻԿԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Սարգսյան Սամվել Վլադիմիրի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Գեղամյան Բագրատ Պարույրի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Մաթևոսյան Արամ Գագիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Շահինյան Սմբատ Գրիգորի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Ջիլավյան Սամվել Հակոբի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Սիմոնյան Թամարա Ալեքսանի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Քերոբյան Աղասի Վաչագանի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Գալստյան Կարինե Անդրանիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Հովհաննիսյան Համլետ Վարազդատի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Աղալովյան Լենսեր Աբգարի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Ավետիսյան Արա Սերգեյի, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Բարսեղյան Վանյա Ռաֆայելի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
4. Ղուկասյան Արտուշ Ապրեսի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Մինասյան Դավիթ Մելսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ուսումն. լաբորատորիայի վարիչ
2. Հովհաննիսյան Սալբի Գուրգենի, ավագ լաբորանտ
3. Մկրտչյան Աննա Արծվիի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ժամանակաշրջանում ուսումնասիրվել է երկու վերջավոր ճաքերով թուլացված բաղադրյալ հարթության համար առաձգականության մաթեմատիկական տեսության խառը խնդիր: Խնդրի լուծումը հանգել է սինգուլյար ինտեգրալ հավասարումների համակարգի լուծմանը, որի լուծումը կառուցվել է Չեբիշևի օրթոգոնալ բազմանդամների օգնությամբ: Որոշված են լարումների կոնցենտրացիայի գործակիցները ճաքերի ծայրակետերում:

Հետազոտվել է շատ նպատակային բազմությունների դեպքում մի քանի խաղացողներով կոալիցիոն գծային դիֆերենցիալ խաղ: Ստացված են էքստրեմալ ստրատեգիաների որոշման պայմանները և կոալիցիայում ընդգրկված խաղացողների շահույթի մասնաբաժինը բնութագրող գործակիցների օպտիմալ արժեքները: Դիտարկված է ազատ եզրերով հենված առաձգական հեծանի տատանումների օպտիմալ ղեկավարման և դիտման խնդիրները, երբ առկա է առանցքային սեղմում, ընդ որում՝ Էյլերյան կրիտիկական արժեքը գերազանցող ուժերի համար: Կառուցված է օպտիմալ ղեկավարող ազդեցությունը, և ցույց է տրված համապատասխան շարքերի զուգամիտությունը: Լուծված է ժամանակի տրված պահին կատարված չափումներով հեծանի սկզբնական պայմանների վերականգնման խնդիրը: Հետազոտված է գծային կապակցված համակարգերի օպտիմալ ստաբիլիզացիայի խնդիր, և առաջարկված է օպտիմալ ստաբիլիզացնող ղեկավարման կառուցման եղանակ:

Հիմնվելով Բուբնով-Գալյորկինի եղանակի վրա՝ կառուցվել և կոնկրետ խնդիրներում կիրառվել է երկգծային համակարգերի օպտիմալ ղեկավարման թվային եղանակ: Այդ եղանակով ուսումնասիրվել են շարժվող բեռների ազդեցությանը ենթարկվող վերջավոր ձողի և սալի տակ առաձգական ու առաձգամածուցիկ մարիչ միջավայրի բաշխման օրենքի օպտիմալացման խնդիրները՝ նշված կառուցվածքների ծռման տատանումների մարման նպատակով: Ֆուրիեի ընդհանրացված ձևափոխության օգնությամբ ուսումնասիրվել են օպտիմալ ղեկավարման խնդիրներ անհամասեռ լարի տատանումների, ինտեգրադիֆերենցիալ հավասարումների և մասնակի ածանցյալներով կապակցված դիֆերենցիալ հավասարումների համակարգերի համար:

Ամբիոնում ստացված կարևոր գիտական արդյունքները ներկայացվել են գիտական հաշվետվություններում, զեկուցվել մի շարք հեղինակավոր միջազգային գիտաժողովների, ԵՊՀ մեխանիկայի ամբիոնի և ԳԱԱ մեխանիկայի ինստիտուտի գիտական սեմինարներում, հրատարակվել գիտական ամսագրերում:

Ամբիոնի ասպիրանտ Ա. Քամալյանը պաշտպանել է թեկնածուական ատենախոսություն՝ «Սահքի էլեկտրաառաձգական ալիքների տեղայնացումը անհամասեռ պիեզոդիէլեկտրիկ միջավայրում» թեմայով (գիտական ղեկավար՝ ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր, ՀՀ ԳԱԱ թղթ. անդ. Ա. Ս. Ավետիսյան): Ամբիոնի ասպիրանտ Ա. Խուրշուդյանն արժանացել է SISSA (Տրիեստե, Իտալիա) հետազոտական ինստիտուտի դրամաշնորհին և այնտեղ անցկացրել հետազոտություն, որի արդյունքները տպագրվել են առանձին հոդվածով: Ամբիոնի աշխատակիցները մասնակցել են տարբեր միջազգային գիտաժողովների աշխատանքներին. Հայաստան (Ծաղկաձոր), Իսպանիա (Մադրիդ), Գերմանիա (Լայպցիգ, Մյունստեր), Ռուսաստան (Դուբնա, Կազան), Ավստրիա (Լինց), Կորեա (Սեուլ):

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	1	23	5

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. Հարցաշար ընդհանուր դասընթացների, Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ֆակուլտետ, Մեխանիկայի ամբիոն, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, 28 էջ:

Հոդված

1. *Բարսեղյան Վ. Ռ.,* Ղեկավարվող թռչող սարքեր և դրանց ղեկավարման դինամիկ նախագծման հիմնահարցերը, ՀՀ պաշտպանական անվտանգային համակարգի բարեփոխման ուղենիշները, մաս 2, ՀՀ ՊՆ Դ. Կանայանի անվան ԱՌՀԻ, 2013, էջ 92-101:
2. *Аветисян А. С., Камалян А. А.,* О распространении электроупругого сдвигового сигнала в неоднородном пьезодиэлектриеском слое класса 6mm, Доклады НАН Армении, т. 114, № 2, 2014, с. 108-115.
3. *Аветисян А. С., Камалян А. А.,* Влияния поперенной неоднородности пьезодиэлектриеского слоя и сочетаний граничных условий при распространении сдвигового электроупругого сигнала, Вестник ГИУА, Серия “Механика. Машиноведение. Машиностроение”, вып. 17, № 1, 2014, с. 37-51.
4. *Барсегян В. Р., Степанян А. А.,* Об одной коалиционной линейной дифференциальной игре при многих целевых множествах, Математическая Теория Игр и ее Прилож., т. 6, вып. 1, 2014, с. 3-18.
5. *Барсегян В. Р., Мовсисян Л. А.,* Об оптимальном управлении и наблюдении упругих колебаний балки, Изв. НАН РА, Механика, Т. 67. № 2, 2014, с. 69-78.
6. *Джилавян С. А., Хуршудян Ас. Ж.,* Оптимизация топологии упругого основания прямоугольной пластинки, подверженной воздействию подвижной нагрузки, Труды XII “Всероссийского совещания по теории управления”, Москва, 2014, с. 1745-1756.
7. *Джилавян С. А., Саркисян М. А., Хуршудян А. Ж.,* Оптимальное управление термоупругими напряжениями в бесконечном слое, Сборник научных статей 8-ой годичной научной конференции, изд-во РАУ, Ереван, 2014, с. 105-111.
8. *Камалян А. А.,* О распространении и поведении электроупругой волны в пьезоэлектрике в зависимости от неоднородности, Известия НАН Армении, Т. 66. № 4, Механика, 2013, с. 38-48.
9. *Камалян А. А.,* О задаче распространения электроупругой волны в пьезослое с тригонометрической неоднородностью по толщине, Известия НАН Армении, Механика, т. 67, N 2, 2014, ст. 72-78.
10. *Керопян А. В.,* Контактные задачи для упругой полосы и бесконечной пластины с двумя конечными упругими накладками при наличии сдвиговых прослоек, Известия НАН Армении, Механика, т. 67, № 1, 2014, с. 22-34.
11. *Оганисян Г. В., Агабекян П. В., Хуршудян М. Ж.,* К смешанной задаче для упругой кусочно-однородной (составной) плоскости с двумя конечными трещинами, Сборник научных трудов Международной школы- конференции молодых ученых, посвященной 70-летию основания НАН Армении, 1-4 октября, Цахкадзор, 2013, с. 190-194.

12. *Саркисян С. В., Мелконян А. В.,* Применение интегрального преобразования Радона в задаче о распространении волн в полупространстве, Сборник научных трудов Международной школы-конференции молодых ученых, посвященной 70-летию основания НАН Армении, Цахкадзор, 1-4 октября, 2013, с. 181-184.
13. *Саркисян С. В.,* Распространение упругих волн в пластинке и в слое при наличии внешнего постоянного магнитного поля, Сборник научных статей 7-ой годичной научной конференции: физико-математические и естественные науки, изд-во РАУ, Ереван, 2013, с. 42-47.
14. *Хуршудян Ас. Ж., Хуршудян Ам. Ж.,* Применение метода Бубнова–Галеркина в задачах управления коэффициентом, Труды XII "Всероссийского совещания по теории управления", Москва, 2014, с. 2268-2281.
15. *Шагинян С. Г.,* Об устойчивости динамических систем при интегрально малых возмущениях, Труды XII Всероссийское совещание по проблемам управления, ИПУ РАН, Москва, 2014, с. 345-352.
16. *Aghalovyan L. A., Aghalovyan M. L.,* On characteristic properties of a layered packet base-foundation on the base of the analysis of the solution of the corresponding three-dimensional problems of elasticity theory, Advances in Science and Technology, vol. 83, 2013, pp. 28-36.
17. *Jilavyan S. H., Khurshudyan As. Zh., Sarkisyan A. S.,* On Adhesive Binding Optimization of Elastic Homogeneous Rod to a Fixed Rigid Base as a Control Problem by Coefficient, Archives of Control Sciences, Vol. 23 (LIX), № 4, 2013, pp. 413-425.
18. *Jilavyan S. H., Khurshudyan As. Zh.,* Optimal Control of Anisotropic Layer–Plate Vibrations in View of Transverse Shear, Proceedings of "Problems of Control, Information Processing and Transmission", Vol. 2, Saratov, 2013, pp. 219-228.
19. *Khurshudyan As. Zh.,* On Some Problems of Designs Structural and Topological Optimization, Advanced Problems in Mechanics, 2014, pp. 315-325.
20. *Khurshudyan As. Zh.,* On Optimal Boundary and Distributed Control of Partial Integro–Differential Equations, Archives of Control Sciences, Vol. 24 (LX), № 1, 2014, pp. 5-25.
21. *Khurshudyan As. Zh.,* On Optimal Boundary Control of Non-Homogeneous String Vibrations under Impulsive Concentrated Perturbations with Delay in Controls, Mathematical Bulletin of T. Shevchenko Scientific Society, Vol. 10, 2013, pp. 203-209.
22. *Khurshudyan As. Zh., Arakelyan Sh. Kh.,* Delaying Control of Non-Homogeneous String Vibrations under Mixed Boundary Conditions, Proceedings of IEEE on Control and Communications, 2013, pp. 1-5.
23. *Khurshudyan As. Zh., Sarkisyan A. S.,* On Adhesive Binding Optimization of Elastic Homogeneous Rod to a Fixed Rigid Base, Proceedings of int. conf. "Mechanics–2013", Institute of Mechanics, NAS Armenia, 2013, pp. 256-260.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Керопян А. В.,* Контактная задача для упругой полуплоскости с двумя конечными накладками при наличии сдвиговых прослоек. Современные проблемы механики деформируемого твердого тела, дифференциальных и интегральных уравнений, Тезисы докладов международной научной конференции (светлой памяти Г. Я. Попова посвящается), Одесса, 23-26 августа, 2013, с. 68-69.
2. *Хуршудян Ас. Ж.,* Некоторые задачи управления для билинейных систем, V научный форум "Молодежь, наука, инновации", Казань, 2014, ст. 27.

3. *Хуршудян Ас. Ж.,* Оптимизация топологии конструкций как задача управления коэффициентом, XVIII научная конференция “Объединение молодых ученых и специалистов”, посв. 105-летию академика Н.Н. Боголюбова, Дубна, 2014, с. 73-76.
4. *Khurshudyan As. Zh.,* Some Optimal Control Problems, Sci. Meeting “Mathematics in Natural Sciences”, Max Plank Research Institute, Leipzig, 2013, pp. 68-69.
5. *Khurshudyan As. Zh.,* Comparative analysis of L1 and L2 optimal control for one-dimensional wave equation with variable coefficients, Abstracts of Inter. Conf. “The modern problems of solid mechanics, differential and integral equations”, Odessa, 2013, pp. 131-132.

Ֆակուլտետում գործող լաբորատորիաների թիվը՝ 1

«ՄԵԽԱՆԻԿԱՅԻ ՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ ԵՎ ԿԻՐԱՌՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ» ԳՀ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավար՝ *Սարգսյան Սամվել Վլադիմիրի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Գեղամյան Բագրատ Պարույրի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
2. Հովհաննիսյան Համլետ Վարազդատի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
3. Մաթևոսյան Արամ Գագիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
4. Մինասյան Դավիթ Մելսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
5. Շահինյան Սմբատ Գրիգորի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
6. Պողոսյան Արման Սմբատի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
7. Քերոբյան Աղասի Վաչագանի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Առաձգականության տեսության հարթ խնդրի շրջանակում դիտարկված են կոնտակտային խնդիրներ առաձգական կիսահարթության, առաձգական շերտի և անվերջ սալի համար, որոնք ուժեղացված են ինչպես անհամասեռ առաձգական վերադիրներով (ստրինգերներով), այնպես էլ տարբեր առաձգական հատկություններ ունեցող երկու վերջավոր վերադիրներով: Կոնտակտային փոխազդեցությունը առաձգական վերադիրների և դեֆորմացվող հիմքերի միջև իրագործվում է այլ ֆիզիկամեխանիկական և երկրաչափական հատկություններ ունեցող սահքի միջնաշերտերի առկայությամբ: Կոնտակտային լարումների որոշման խնդիրը հանգեցված է տարբեր միջակայքերում գործող երկու անհայտ ֆունկցիաների նկատմամբ Ֆրեդհոլմի երկրորդ սեռի ինտեգրալ հավասարումների համակարգերի լուծմանը: Մյուս խնդիրներում լուծումները հանգեցված են տարբեր միջակայքերում Կոշու կորիզով երկրորդ սեռի սինգուլյար ինտեգրադիֆերենցիալ հավասարումների համակարգերի լուծմանը, որոնք իրենց հերթին հանգեցված են քվազիլիովին ռեգուլյար անվերջ հանրահաշվական հավասարումների համակարգերի լուծմանը, որոնց ստացման համար օգտագործվել է Չեբիշևի

օրթոգոնալ բազմանդամների ապարատը: Դիտարկված են հնարավոր մասնավոր դեպքեր, և պարզաբանված են տարբեր տեղամասերում գործող կոնտակտային լարումների վարքը և բնույթը:

Ուսումնասիրված է փոփոխական զանգվածով նյութական կետի հարթ շարժման օպտիմալ ստաբիլիզացիայի խնդիրը, երբ կետի վրա ժամանակի վերջավոր միջակայքում ազդում են ինտեգրալով փոքր գրգռող ուժեր: Ստացված է օպտիմալ ղեկավարող ազդեցության անալիտիկ տեսքը: Ուսումնասիրված է անօդաչու թռչող սարքի օպտիմալ ղեկավարման խնդիրը գծային մոտավորությամբ: Կառուցվել են համակարգը սկզբնական դիրքից վերջնական դիրք տեղափոխող օպտիմալ ղեկավարող ազդեցությունները: Ուսումնասիրված է գլանաձև խոռոչ ունեցող և հեղուկով լցված հոլի (արկի) պտտական շարժման կայունության և ստաբիլիզացիայի խնդիրը, երբ հոլի (արկի) վրա ժամանակի վերջավոր միջակայքում ազդում են ինտեգրալով փոքր գրգռող ուժեր:

Ուսումնասիրված է իդեալական հաղորդիչ սալում երկայնական ալիքի տարածման խնդիրը հաստատուն մագնիսական դաշտում: Ցույց է տրված, որ սկզբնական ձև ունեցող ալիքը ի վերջո դառնում է կվազիհարմոնիկ ալիք: Հետազոտված են երկայնական մագնիսական դաշտում գտնվող առաձգական իդեալական հաղորդիչ սալի ալիքատար հատկությունները: Ուսումնասիրված է նորմալ մագնիսաառաձգական ծռման ալիքների տարածման հարցը: Ուսումնասիրված է առաձգական իդեալական հաղորդիչ շերտում ալիքի տարածման եռաչափ խնդիրը հաստատուն արտաքին մագնիսական դաշտի առկայությամբ: Ռադոնի ինտեգրալ ձևափոխության օգնությամբ հետազոտված է առաձգական կիսատարածությունում ալիքի տարածման հարցը:

Հետազոտված է ըստ հաստության անհամասեռ անվերջ շերտի առաձգական բնութագրիչների օպտիմիզացիայի խնդիրը: Մաթեմատիկորեն խնդիրը ձևակերպվում է փոփոխական ղեկավարվող գործակիցներով՝ 2-րդ կարգի մասնական ածանցյալներով դիֆերենցիալ հավասարումների համակարգի տեսքով: Ստացված է օպտիմալ, ըստ շերտի հաստության, առաձգականության մոդուլի բաշխումը կտոր առ կտոր հաստատուն ֆունկցիայի տեսքով: Խնդրի լուծումը բերված է ինտեգրալ սահմանափակումներով օպտիմալության ֆունկցիոնալի մինիմիզացիայի խնդրին, որն էլ իր հերթին բերվում է ոչ գծային ծրագրավորման որոշակի խնդրին:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկան՝ *Պետրոսյան Գեղամ Հարությունի, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Դեկանի տեղակալներ՝ *Իսրայելյան Արթուր Հրաչիկի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*
Մանուկյան Ժակ Սամվելի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
Նահապետյան Կարեն Ռաֆիկի, ասիստենտ (հեռակա ուսուցման գծով)
Քալանթարյան Էդգար Անդրանիկի, դասախոս

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները եւ մասնագիտացումները

Շիֆր	**Մասնագիտություն՝**
030200	Քաղաքագիտություն
030700	Միջազգային հարաբերություններ
032000	Հանրային կառավարում

Մասնագիտացումներ՝ (մագիստրատուրա)
Միջազգային հարաբերություններ
Համաշխարհային քաղաքականություն
Հանրային կառավարում
Քաղաքագիտություն
Ազգային անվտանգություն
Քաղաքական տեխնոլոգիաներ և մարկետինգ
Տարածաշրջանային քաղաքականություն

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	***Ուսանողների թիվը՝ 1253***							
	I կուրս		**II կուրս**		**III կուրս**		**IV կուրս**	
	պպ	**վճ**	**պպ**	**վճ**	**պպ**	**վճ**	**պպ**	**վճ**
Բակալավրիատ								
Միջազգ. հարաբերութ.	2	142	5	139	3	67	8	94
Քաղաքագիտություն	7	80	7	74	6	19	5	46
Հանրային կառավարում	3	74	3	70	4	34	6	41
Ընդամենը	**12**	**296**	**15**	**283**	**13**	**120**	**19**	**181**
Մագիստրատուրա								
Միջազգ. հարաբերութ.	26	41	27	46	-	-	-	-
Քաղաքագիտություն	16	43	17	33	-	-	-	-
Հանրային կառավարում	8	24	5	28	-	-	-	-
Ընդամենը	**50**	**108**	**49**	**107**	-	-	-	-

Հեռակա ուսուցում

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 982*				
	I կուրս	II կուրս	III կուրս	IV կուրս	V կուրս
Բակալավրիատ					
Միջազգ. հարաբերութ.	62	60	51	61	45
Քաղաքագիտություն	15	52	26	54	53
Հանրային կառավարում	38	60	30	37	50
Ընդամենը	**115**	**172**	**107**	**152**	**148**
Մագիստրատուրա					
Միջազգ. հարաբերություններ	68	70	48	-	-
Քաղաքագիտություն	36	34	32	-	-
Ընդամենը	**104**	**104**	**80**	-	-

Քննաշրջանների արդյունքներ
Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկ-ների թիվը	Առաջադի-մության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Միջազգ. հարաբերութ.					
1-ին	144	1	57	5	60
2-րդ	144	2	27	10	80
3-րդ	70	3	43	1	34
4-րդ	102	4	31	3	66
Քաղաքագիտություն					
1-ին	87	1	50	2	41
2-րդ	81	-	14	11	83
3-րդ	25	-	8	4	68
4-րդ	51	-	8	16	84
Հանրային կառավարում					
1-ին	77	-	22	7	71
2-րդ	73	-	3	19	96
3-րդ	38	2	12	3	63
4-րդ	47	-	5	11	89
Ընդամենը	**939**	**13**	**280**	**92**	69
Մագիստրատուրա					
Միջազգ. հարաբերութ.					
1-ին	67	4	6	27	85
2-րդ	73	1	11	20	84
Քաղաքագիտություն					
1-ին	59	-	8	13	86
2-րդ	50	-	3	31	94
Հանրային կառավարում					
1-ին	32	-	7	4	78
2-րդ	33	-	-	8	100
Ընդամենը	**314**	**5**	**35**	**103**	87

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Միջազգ. հարաբերութ.					
1-ին	138	1	37	5	72
2-րդ	114	1	46	9	59
3-րդ	73	3	54	-	22
Քաղաքագիտություն					
1-ին	83	-	37	8	55
2-րդ	81	-	8	14	90
3-րդ	24	-	7	5	71
Հանրային կառավարում					
1-ին	69	-	8	7	88
2-րդ	77	-	12	16	84
3-րդ	38	1	14	4	61
Ընդամենը	**697**	**6**	**223**	**68**	67
Մագիստրատուրա					
Միջազգ. հարաբերութ.					
1-ին	65	4	9	21	80
Քաղաքագիտություն					
1-ին	59	-	4	24	93
Հանրային կառավարում					
1-ին	31	-	8	6	74
Ընդամենը	**155**	**4**	**21**	**51**	84

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	*Ընդամենը՝ 584 (130), այդ թվում նախորդ տարիներից՝ 9*			
	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)		մագիստրատուրա	
	առկա	հեռակա	առկա	հեռակա
Միջազգ. հարաբերութ.	101 (24)	42	77 (33)	46 (1)
Քաղաքագիտություն	52 (17)	55	51 (25)	31
Հանրային կառավարում	48 (19)	48 (4)	33 (7)	-
Ընդամենը	**201 (60)**	**145 (4)**	**161 (65)**	**77 (1)**

2013-2014 ուստարում հրատարակվել են

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
1	**5**	-	**7**	**58**	**7**

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ 5

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԴԻՎԱՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Վարդազարյան Մարութ Երեմի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Բայբուրդյան Վահան Առաքելի, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Բալասանյան Գրիգոր Ալեքսանդրի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Կարապետյան Աշոտ Վահրամի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Մանուկյան Ժակ Սամվելի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Պետրոսյան Վահրամ Սամվելի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Հարությունյան Արամ Արայի, դոցենտ
7. Մինասյան Սմբատ Ալբերտի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Սաֆարյան Արամ Վիլենի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
9. Վարդազարյան Երեմ Մարութի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
10. Նահապետյան Կարեն Ռաֆիկի, ասիստենտ
11. Թովմասյան Մարտին Գագիկի, դասախոս
12. Ղազարյան Նաիրա Գագիկի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Ավագյան Արսեն Գագիկի, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Պետրոսյան Գեղամ Հարությունի, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Բալայան Տիգրան Կիմի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Գաբրիելյան Վահե Վազգենի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Պետրոսյան Արևիկ Համլետի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Քոչարյան Շավարշ Միքայելի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Հովհաննիսյան Գուրգեն Ռուբենի, դոցենտ
8. Կարապետյան Ռոման Գագիկի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
9. Հակոբյան Միհրան Տարոնի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
10. Թորոսյան Շիրակ Արտեմի, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Բաղալյան Անի Միշայի, ավագ լաբորանտ
2. Բարսեղյան Ռադմիլա Ռուբենի, լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. ՀՀ երկկողմ հարաբերությունները Մաքսային Միության և Միասնական Տնտեսական Տարածքի անդամ երկրների հետ /Ռուսաստանի Դաշնություն, Բելառուս և Ղազախստան/ 1991-2013թթ. (պետական ֆինանսավորում):	Կարապետյան Ա. Վ.

Թեմա 1. Հաշվետու ժամանակահատվածում դրամաշնորհի շրջանակներում կատարվել են հետևյալ աշխատանքները.

- հետևողական աշխատանք է տարվել ԱԳՆ և այլ նախարարությունների ու գերատեսչությունների արխիվային փաստաթղթերը ձեռք բերելու ուղղությամբ, առնչվող ՀՀ երկկողմ հարաբերություններին ԵՄ անդամ երկրների հետ գրեթե բոլոր բնագավառներում,
- հարցազրույցներ են անցկացվել ՀՀ ԱԳՆ դիվանագիտական կորպուսի այն ներկայացուցիչների ու դեսպանների հետ, ովքեր դերակատարում են ունեցել երկկողմ փոխհարաբերություններում,
- աշխատանքներ են տարվել գիտական հոդվածներ ու թեզիսներ հրատարակությանը պատրաստելու ուղղությամբ,
- սահմանվել է աշխատանքային ժամանակացույց, որը գտնվում է խմբի ղեկավարի մշտական վերահսկողության ներքո:

Գիտական համատեղ հոդվածներից 2-ը հանձնվել են գիտական հանդեսների խմբագրությանը և գտնվում են հրատարակության փուլում:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Հաշվետու ուստարում՝ 2013 թ-ի հոկտեմբերի 17-ին, ամբիոնի կողմից կազմակերպվել է «Հայաստանի Հանրապետության արտաքին քաղաքականությունը. հիմնախնդիրներ և մարտահրավերներ» (Внешняя политика Республики Армения. Проблемы и вызовы) թեմայով գիտապրակտիկ գիտաժողովը՝ ՀՀ անկախության 22-րդ տարեդարձին նվիրված:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	3	-	-	20	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Բայբուրդյան Վ. Ա.,* Իրանի հայ համայնքը. արդի հիմնախնդիրներ, «Լուսագն» հրատ., Երևան, 2013, 212 էջ:
2. *Ավետիսյան Ս. Ռ.,* Անգլիական օգնության կոմիտեի (Անգլկոմ) գործունեությունը Հայաստանում 1920-ական թվականներին (Փաստաթղթերի և նյութերի ժողովածու), ՀՀ ԳԱԱ պատմ. ինստ., Երևան, 2014, 150 էջ:

3. *Bayburdyan V. A.,* The Kurds, the Armenian Question, and the History of Armenian-Kurdish Relations, Ottawa, 2013, 418 p..

Հոդված

1. *Բայբուրդյան Վ. Ա.,* Հայերը և Լևանտյան առևտուրը, Հայագիտական միջազգային երկրորդ համաժողով, «Հայագիտությունը և արդի ժամանակաշրջանի մարտահրավերները» զեկուցումների դրույթներ, ՀՀ ԳԱԱ հրատ., Երևան, 2013, էջ 8-10:
2. *Բայբուրդյան Վ. Ա.,* Պարթևական պետությունը, «Հայաստանի հարակից երկրների պատմություն», հատոր I, Հին շրջան, ՀՀ ԳԱԱ արևելագիտության ինստիտուտ, Երևան, 2013, էջ 344-384:
3. *Ավագյան Ա. Գ.,* Ադրբեջանի արտաքին ռազմավարության փոփոխման գնահատումը Հայաստանի ազգային անվտանգության ռազմավարության գերակայությունների տեսակետից, «Հայկական բանակ» ռազմագիտական հանդեսի հավելված, «Աշխատանքային տետրեր», N 3-4 (27-28), Երևան, 2013, էջ 50-80:
4. *Վարդազարյան Մ. Ե.,* Ռուսաստանի Դաշնության և Ադրբեջանի Հանրապետության փոխհարաբերությունների զարգացման դինամիկան 2013թ., «21-րդ դար» տեղեկատվական-վերլուծական հանդես, թիվ 3 (55), Երևան, 2014, էջ 68-89:
5. *Վարդազարյան Մ. Ե.,* Ռուսաստանի Դաշնության և Ադրբեջանի Հանրապետության միջև հարաբերությունների ձևավորման առանձնահատկությունները և դինամիկան 1991-2000թթ., Մեսրոպ Մաշտոց համալսարանի լրատու, գիտական հոդվածների պարբերական ժողովածու, «Լիմուշ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 172-187:
6. *Պետրոսյան Վ. Ս.,* Խաղաղության մոնիթորինգի ուժերի խնդիրն Իրաքյան Քուրդիստանում թուրքական ռազմական ներկայության համատեքստում, «Ժամանակակից Եվրասիա», ՀՀ ԳԱԱ արևելագիտության ինստիտուտ, Երևան, 2013, էջ 23-36:
7. *Բալասանյան Գ. Ա.,* Հայ-ադրբեջանական առևտրատնտեսական առնչությունների պատմությունից (1923-1927թթ), «Բանբեր Երևանի համալսարանի. Միջազգային հարաբերություններ, Քաղաքագիտություն», 141.6, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 3-17:
8. *Կարապետյան Ա. Վ.,* ՀՀ և Ավստրիայի Հանրապետության միջև քաղաքական հարաբերությունների զարգացման հիմնական միտումները, «Պատմություն և մշակույթ» հանդես Բ, Երևան, 2013, էջ 55-62:
9. *Կարապետյան Ա. Վ.,* ՀՀ և Իտալիայի Հանրապետության միջև քաղաքական հարաբերությունների զարգացման հիմնական միտումները, «Պատմություն և մշակույթ» հանդես Բ, Երևան, 2013, էջ 81-87:
10. *Թորոսյան Շ. Ա.,* Դեպի ծով ելքի հարցը և հայ-վրացական տարակարծությունները Սան Ռեմոյի խորհրդաժողովում, «21-րդ դար», թիվ 4 (50), «Նորավանք», Երևան, 2013, էջ 135-136:
11. *Թորոսյան Շ. Ա.,* Լազիստանի խնդրում հայ-վրացական տարակարծությունները Լոնդոնի խորհրդաժողովում (1920թ. փետրվար-մարտ), «Հայոց պատմության հարցեր», N 14, ՀՀ ԳԱԱ պատմության ինստիտուտ, Երևան, 2013, էջ 161-172:
12. *Петросян Г. А.,* Грузино-азербайджанские антирусские военные договора и Республика Армения (1919г. июнь, сентябрь), “Внешняя политика Республики Армения. Проблемы и вызовы”, Научно-практическая конференция, посвященная 22-летию независимости РА, изд-во ЕГУ, Ереван, 2014, с. 26-55.
13. *Петросян Г. А.,* Отношения Республики Армения с Сибирью и Дальним Востоком (середина 1919г.-начало 1920г.), Միջազգային հարաբերություններ, «Հայկական աշխարհ» հանդես, թիվ 8, Երևան, 2013, էջ 96-99:
14. *Вардазарян М. Е.,* Республика Армения перед выбором между новыми инициативами РФ и “Восточным партнерством” ЕС, Вестник МГИМО-Университет, N 1 (34), 2014, с. 31-37.
15. *Вардазарян М. Е.,* Республика Армения-Таможенный союз: существует ли альтернатива?, “Внешняя политика Республики Армения. Проблемы и вызовы”, Научно-практическая конференция, посвященная 22-летию независимости РА, издательство ЕГУ, Ереван, 2014, с. 64-75.

16. *Вардазарян М. Е.,* Эволюция политики Российской Федерации на постсоветском пространстве в первой половине 2000-х гг., “Журнал международного права и международных отношений”, N 2 (69), Минск, 2014, с. 53-60.
17. *Петросян В. С.,* Военно-разведывательная деятельность Турции в Иракском Курдистане, Государство, общество, международные отношения на мусульманском востоке, Институт востоковедения РАН, “Крафт+”, Москва, 2014, с. 431-456.
18. *Манукян Ж. С.,* Политика Турции на Южном Кавказе и проблемы безопасности Республики Армения 1991-2007гг., “Внешняя политика Республики Армения. Проблемы и вызовы”, Научно-практическая конференция, посвященная 22-летию независимости РА, изд-во ЕГУ, Ереван, 2014, с. 91-107.
19. *Сафарян А. В.,* Накануне создания Евразийского Экономического союза, “Стратегии развития”, N 1 (11), Москва, 2014, с. 24-26.
20. *Баласанян Г. А.,* Влияние лоббистских организаций на внешнюю политику США на Южном Кавказе, Научно-практическая конференция, посвященная 22-летию независимости РА, Изд-во ЕГУ, Ереван, 2014, с. 146-153.

ԴԻՎԱՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՄԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչի պաշտոնակատար՝ *Չալբման Նուբար Տրդատի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Բաբայան Ամալյա Միքայելի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Իսրայելյան Արթուր Հրաչիկի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Հակոբյան Աննա Գեղամի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Չանչուրյան Հռիփսիմե Յուրիի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Պետրոսյան Վարդուհի Արամայիսի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Աբրահամյան Անահիտ Սերգեյի, դոցենտ
7. Պետրոսյան Լիա Ռազմիկի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Մելիք-Բախշյան Գոհար Ստեփանի, ասիստենտ
9. Առուստամյան Ռուզաննա Աշոտի, դասախոս
10. Մարտիրոսյան Արմենուհի Արամի, դասախոս
11. Մելիքյան Ռուզաննա Լեոնիդի, դասախոս
12. Մելքոնյան Նունե Հենրիկի, դասախոս
13. Մկրտչյան Մարինե Գագիկի, դասախոս
14. Նավասարդյան Սյուզաննա Կարապետի, դասախոս
15. Պետրոսյան Լուսինե Գեղամի, դասախոս
16. Քեռյան Լուսինե Գարիկի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Իսպիրյան Հասմիկ Լևոնի, ավագ լաբորանտ
2. Կարոյան Անահիտ Ռաֆայելի, ավագ լաբորանտ
3. Ղազարյան Հասմիկ Սարգսի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ժամանակաշրջանում Դիվանագիտական ծառայության և մասնագիտական հաղորդակցման ամբիոնում գիտահետազոտական աշխատանքներն ընթացել են հետևյալ ուղղություններով.

1. *Դասագրքեր*
2. *Ուսումնամեթոդական ձեռնարկներ*
3. *Հոդվածներ*
4. *Զեկուցումներ*
5. *Դրամաշնորհներ*

Հրատարակվել է Մ. Գ. Մկրտչյանի և Ա. Ա. Մարտիրոսյանի «Դիվանագիտական արարողակարգ» /Diplomatic Protocol/ դասագիրքը, որը նախատեսված է միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետի բակալավրիատի ուսանողների համար:

Երկրորդ ուղղությամբ հրատարակվել են Ա. Գ Հակոբյանի «Correspondencia diplomntica en espapol» ուսումնամեթոդական ձեռնարկը և Վ. Ա. Պետրոսյանի «Կրոնական տերմինների ֆրանսերեն-հայերեն բառարանը», որոնք էական դեր ունեն ուսումնական պրոցեսի կազմակերպման գործում:

2013-2014 ուստարում ամբիոնի դասախոսները հրատարակել են մի շարք հոդվածներ: Հրատարակվել է նաև Մոսկվայի միջազգային հարաբերությունների պետական ինստիտուտի (МГИМО) 70-ամյակին նվիրված «Նոր տեխնոլոգիաները օտար լեզուների դասավանդման մեջ» միջազգային գիտաժողովում Ս. Կ. Նավասարդյանի «Организация процесса обучения интерактивным методом при применении новейших технологий Магия ИННО: новые технологии в языковой подготовке специалистов-международников» թեմայով զեկույցը:

Հինգերորդ ուղղությամբ Ա. Մ. Բաբայանը մասնակցել է «Erasmus Mundus IANUS» բուհական ոլորտում Եվրոպական համագործակցության և շարժունության և Թայվանի արտաքին գործերի նախարարության գիտական համագործակցության գծով դրամաշնորհային ծրագրերին:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
1	-	-	2	6	2

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Դասագիրք

1. *Մկրտչյան Մ. Գ., Մարտիրոսյան Ա. Ա.,* Դիվանագիտական արարողակարգ /Diplomatic Protocol/, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, 216 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Hakobiãn A. G.,* Correspondencia diplomntica en espapol, Manual academico, Universidad Estatal de Erevnn, YSU pub. house, Erevnn, 2013, 172 p..
2. *Պետրոսյան Վ. Ա.,* Կրոնական տերմինների ֆրանսերեն-հայերեն բառարան, «Պաստառ» հրատ., Երևան, 2013, 80 էջ:

Հոդված

1. *Իսրայելյան Ա. Հ.,* Միջմշակութային հաղորդակցությունը հայ-եգիպտական միջնադարյան հարաբերություններում, «Արաբագիտական ուսումնասիրություններ» հոդվածների ժողովածու, հատ. 6, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 45-51:
2. *Իսրայելյան Ա. Հ.,* Այուբյան շրջանի հայ երևելիների պատմությունից, «Արևելագիտության հարցեր» հոդվածների ժողովածու, հատ. 8, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 117-125:
3. *Մելիքյան Ռ. Լ.,* On the Equivalence of the Armenian Translation of Charles Dickens's "Oliver Twist", «Օտար լեզուները բարձրագույն դպրոցում», N 15, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 201-207:
4. *Навасардян С. К.,* Организация процесса обучения интерактивным методом при применении новейших технологий Магия ИННО, Новые технологии в языковой подготовке специалистов-международников, Материалы научно-практической конференции к 70-летию факультета международных отношений, МГИМО, Москва, 2013, с. 28-35.
5. *Նավասարդյան Ս. Գ.,* Մեղքն ու ապաշխարանքը Գյունթեր Գրասի «Մուկն ու կատու» վիպակում, «Հանդես» գիտամեթոդական հոդվածների ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 220-225:
6. *Առուստամյան Ռ. Ա.,* Գենդերային տարբերությունները քաղաքական խոսույթում, «Լեզուն և գրականությունը գիտական իմացության ժամանակակից հարացույցում» գիտական հոդվածների ժողովածու, N 5, «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2013, էջ 22-28:

Զեկուցումների թեզիս

1. *Աբրահամյան Ա. Ս., Մելիք-Բախշյան Գ. Ս.,* New Approaches - New Achievements, զեկուցում Մոսկվայի միջազգային հարաբերությունների պետական ինստիտուտի (МГИМО) 70-ամյակին նվիրված «Նոր տեխնոլոգիաները օտար լեզուների դասավանդման մեջ» միջազգային գիտաժողովում, Մոսկվա, սեպտեմբեր, 2013:
2. *Навасардян С. К.,* Организация процесса обучения интерактивным методом при применении новейших технологий Магия ИННО, Новые технологии в языковой подготовке специалистов-международников: Материалы научно-практической конференции к 70-летию факультета международных отношений, МГИМО, Москва, 2013.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Ենգոյան Աշոտ Փայլակի, քաղ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Մանուչարյան Հենզել Գերասիմի, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Ալեքսանյան Աշոտ Սեյրանի, քաղ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

3. Գալստյան Խաչիկ Սամվելի, քաղ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Վանեսյան Ռոմիկ Հայրապետի, փիլ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Վարդանյան Լյուդվիկ Գեղամի, փիլ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Դավթյան Արգինա Միքայելի, քաղ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Մանուկյան Արամ Արմենակի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Մնացականյան Անժելա Ավետիքի, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Սարգսյան Հովհաննես Լավրենտի, փիլ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Գասպարյան Աբրահամ Գևորգի, քաղ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Հարությունյան Հենրիխ Արմենի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Շահգելդյան Միհր Լևոնի, քաղ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Ջանգոզյան Ստելլա Յուրայի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ջանգոզյան Ստելլա Յուրայի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Քաղաքական գիտության պատմության և տեսության ուղղությամբ լուրջ հետազոտություններ են իրականացրել պրոֆ. Հ. Մանուչարյանը, դոցենտներ Ա. Ալեքսանյանը, Լ. Վարդանյանը, Ա. Ենգոյանը: Հ. Մանուչարյանը հրատարակել է «Հայ քաղաքական մտքի պատմություն» աշխատությունը: Ամբիոնը հրապարակության է ներկայացրել մի շարք հետազոտություններ, որոնք ընդգրկել են քաղաքական գիտության կառուցվածքի, ազգային գաղափարախոսության, քաղաքացիական հասարակության, քաղաքական կանխատեսման, քաղաքական կոնֆլիկտաբանության, հայ քաղաքական մտքի և ժողովրդավարացման հիմնահարցեր:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	1	-	2	11	5

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Մանուչարյան Հ. Գ.,* Հայ քաղաքական մտքի պատմություն, գիրք Ա, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, 310 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Վարդանյան Լ. Գ.,* «Քաղաքականության տեսություն» դասընթացի ծրագիր և հանրագիտական բառարան քաղաքագիտության բաժնի 1-ին կուրսի ուսանողների համար, «Լիմուշ» հրատ., Երևան, 2014, 86 էջ:
2. *Ենգոյան Ս. Փ.,* «Գաղափարախոսություն» հասկացության քաղաքագիտական մեկնաբանությունը, Դասախոսության նյութեր, «Լիմուշ» հրատ., Երևան, 2014, 70 էջ:

Հոդված

1. *Ալեքսանյան Ս. Ս.,* Քաղաքացիական ժուռնալիստիկան որպես քաղաքացիավարական գործոն, «Բանբեր Երևանի համալսարանի», № 141.6, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 24-34:
2. *Մանուչարյան Հ. Գ.,* Հայ ժողովրդի ազգային գաղափարախոսության սկզբնավորումը, «Բանբեր Երևանի համալսարանի», № 140.6, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 45-52:
3. *Մանուչարյան Հ. Գ.,* Գոնսալո Գուարչը և Հայոց ցեղասպանությունը, /գրախոսություն/, «Հայոց աշխարհ», Երևան, 22 փետրվար, 2014, էջ 6:
4. *Գալստյան Խ. Ս.,* «Homo dialogus». նոր դարաշրջանի ֆենոմենը, «Լրատու» գիտական հոդվածների ժողովածու, 2 (15), Ստեփանակերտ, 2013, էջ 24-33:
5. *Գալստյան Խ. Ս.,* Հետսառըպատերազմյան աշխարհակարգի հիմնական պարադիմերն ու քաղաքական երկխոսութաբանության արդիականությունը, «21-րդ դար», 1, 2014, էջ 34-57:
6. *Енгоян А. П.,* Идеологические парадигмы переходного периода в Армении, Вестник Ереванского университета, 141.6, Изд-во ЕГУ, Ереван, 2013, с. 35-41.
7. *Енгоян А. П.,* Общность ценностных ориентаций и ментальности постсоветских обществ, Внешняя политика Республики Армения. Проблемы и вызовы, Научно-практическая конференция, посвященная 22-летию независимости РА, изд-во ЕГУ, Ереван, 2014, с. 55-63.
8. *Галстян Х. С.,* Армяно-российские взаимоотношения в контексте евразийского диалога, Внешняя политика Республики Армения. Проблемы и вызовы, Материалы научно-практической конференции, изд-во ЕГУ, Ереван, 2014, с. 108-117.
9. *Джангозян С. Ю.,* Некоторые аспекты проявления этнической идентичности в диаспоре, “Вестник Ереванского университета”, N 1 (142), Изд-во ЕГУ, Ереван, 2014, с. 64-73.
10. *Джангозян С. Ю.,* К вопросу об институционализации армянской диаспоры, Внешняя политика Республики Армения. Проблемы и вызовы, Научно-практическая конференция, посвященная 22-летию независимости РА, изд-во ЕГУ, Ереван, 2014, с. 154-165.
11. *Саркисян О. Л., Биджоян Т. С.,* О некоторых аспектах соотношения понятий “стратегическая культура” и “политическая культура”, “Вестник” РАУ, № 16 (№ 1/2014), изд-во РАУ, Ереван, 2014, с. 25-32.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Саркисян О. Л., Биджоян Т. С.,* Проблема определения понятия “Стратегическая культура”, Сборник научных статей, Седьмая годичная научная конференция РАУ, изд-во РАУ, Ереван, ноябрь, 2013, с. 218-224.
2. *Саркисян О. Л.,* Проблема сохранения национальной идентичности в условиях глобализационных процессов (на примере Армении: история и современность), ГЛОБАЛИСТИКА–2013: Материалы III Международного научного конгресса; Москва, МГУ имени М.В. Ломоносова, Тезисы докладов, “МАКС Пресс”, Москва, 23-25 октября, 2013, с. 291-293.
3. *Aleksanyan A. S.,* The social dimension of trade unions: social partnership and dialogue in Armenia, “Современные проблемы инновационной экономики в развивающихся странах”, Международная

научно-практическая конференция (17-18 октября 2013г.), Сборник научных статей, Том I, Изд-во РАУ, Ереван, 2014, с. 155-156.
4. *Aleksanyan A. S.,* Social Dimension of European Integration in the South Caucasus: Limits and Possibilities of Social Construction, International Conference "Whither Europe? European integration in transformation", Institute of European studies, Jagiellonian University, Krakow, 19-20 September, 2013, pp. 10-11.
5. *Aleksanyan A. S.,* Institutional Process of Democratization in the Countries of the South Caucasus //http://www.ipsa.org/my-ipsa/events/montreal2014/paper/institutional-process-democratization-countries-south-caucasus/.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏՆԵՐԻ ԵՎ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑՆԵՐԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Քեռյան Գարիկ Միշայի, քաղ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Մանուկյան Արմենակ Սարիբեկի, պատմ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
2. Գաբուզյան Կարինե Սերգեյի, փիլ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Գալստյան Նարեկ Սմբատի, քաղ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Ղևոնդյան Ալեն Գուրգենի, քաղ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Շափաղաթյան Հասմիկ Նապոլեոնի, քաղ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Ալիխանյան Մարիամ Գեորգիի, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Մարկարով Ալեքսանդր Ալեքսանդրի, քաղ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Հովհաննիսյան Սիրակ Սարիբեկի, քաղ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Մարտիրոսյան Վլադիմիր Էդուարդի, քաղ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Շարմազանով Էդուարդ Հովսեփի, մանկ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Ակոպյան Ցոլակ Արամի, քաղ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Սողոմոնյան Մենուա Անդրանիկի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Մկրտչյան Հայկուհի Վարդգեսի, դասախոս
8. Մկրտչյան Նարինե Հովհաննեսի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Մովսիսյան Մարգարիտա Սերոբի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ժամանակաշրջանում Քաղաքական ինստիտուտների և գործընթացների ամբիոնում ուսումնագիտական աշխատանքներն ընթացել են հետևյալ ուղղություններով.

Թեմա 1. Քաղաքական ինստիտուտներ

Թեմա 2. Ներքաղաքական գործընթացներ

Թեմա 3. Համեմատական քաղաքագիտություն

Թեմա 4. Համաշխարհային և տարածաշրջանային միջազգային քաղաքական գործընթացներ

Առաջին և երկրորդ ուղղություններով հետազոտություններ են կատարվել հիմնականում պրոֆեսորներ Գ. Քեռյանի, Ա. Մարգարովի և դոց. Ն. Գալստյանի կողմից: Շարունակվել են ուսումնագիտական աշխատանքները Հայաստանի Հանրապետության և հետխորհրդային երկրների քաղաքական համակարգերի կերպափոխման ուսումնասիրության ուղղությամբ: Ավարտվել են աշխատանքները Քաղաքական կուսակցությունների տիպավորման կազմակերպական կառուցվածքային սկզբունքի կիրառման գիտամեթոդական հարցի շուրջ /պրոֆ. Գ. Քեռյան/: Հետազոտության առարկա են հանդիսացել քաղաքացիական կրթության հիմնահարցերը /դոց. Ն. Գալստյան/ և քաղաքական կանխատեսման գիտական հիմնախնդիրները /դոց. Ս. Հովհաննիսյան/:

Առավել արդյունավետ են ընթացել գիտահետազոտական աշխատանքները միջազգային քաղաքական գործընթացների ուսումնասիրության ուղղությամբ: Դրանք հիմնականում ընդգրկել են ԵՄ, Հարավային Կովկասի երկրների և Ռուսաստանի Դաշնության միջազգային քաղաքական գործընթացները: Ցանկալի արդյունքներ են ստացվել Եվրոպական միության այսրկովկասյան քաղաքականության պատճառների, Եվրոպական միության հարավկովկասյան քաղաքականության հիմքերի ու առանձնահատկությունների և եվրասիական կողմնորոշման շուրջն ընթացող քաղաքական քննարկումների հետազոտության ուղղությամբ /դոց. Ն. Գալստյան/: Չորրորդ ուղղությամբ առավել ակնհայտ են դրական արդյունքները Հարավային Կովկասում Եվրոպական միության էներգետիկ անվտանգության ռազմավարության հետազոտության ուղղությամբ /Ա. Թերզյան/:

Շարունակվել են ուսումնագիտական աշխատանքները ուսումնական ձեռնարկների և մեթոդական ուղեցույցների կազմման ուղղությամբ:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	1	1	-	16	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Սողոմոնյան Մ. Ա.,* «Միջազգային հարաբերությունների տեսություններ և վերլուծության մակարդակներ» դասախոսության նյութեր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 80 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Գալստյան Ն. Ս., Վաղարշյան Ա. Գ.,* Քաղաքացիական կրթության բացատրական բառարան, Միջազգային համագործակցության գերմանական ընկերություն (GIZ), Երևան, 2013, 415 էջ:

Հոդված

1. *Քեռյան Գ. Մ.,* Քաղաքական կուսակցությունների տիպավորման կազմակերպական կառուցվածքային սկզբունքի կիրառման գիտամեթոդական հարցի շուրջ, «Լրատու» գիտական հոդվածների ժողովածու, «Լիմուշ» հրատ., Ստեփանակերտ, 2014, էջ 203-217:
2. *Գալստյան Ն. Ս.,* Եվրոպական միությունը որպես արտաքին քաղաքական նորմատիվային դերակատար, Գիտական հոդվածների ժողովածու, 2 (02), Եվրոպական ակադեմիա, Երևան, 2013, էջ 176-180:
3. *Գալստյան Ն. Ս.,* Եվրոպական միության այսրկովկասյան քաղաքականության պատճառականները, Հայաստանի անվտանգությունը տարածաշրջանային ռազմաքաղաքական գործընթացների համատեքստում, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 123-134:
4. *Գալստյան Ն. Ս.,* Եվրոպական միության հարավկովկասյան քաղաքականության հիմքերն ու առանձնահատկությունները, «Ժամանակակից Եվրասիա: Եվրասիական խաչմերուկներ. նոր մարտահրավերներ», Հատոր II (2), ՀՀ ԳԱԱ արևելագիտության ինստիտուտ, Երևան, 2013, էջ 111-120:
5. *Հովհաննիսյան Ս. Ս.,* Քաղաքական կանխատեսման հարցի արժևորման մասին, «Լրատու» գիտական հոդվածների ժողովածու, «Լիմուշ» հրատ., Ստեփանակերտ, 2014, էջ 87-91:
6. *Թերզյան Ա. Տ.,* Հարավային Կովկասը Եվրամիության էներգետիկ անվտանգության քաղաքականության համատեքստում, «21-րդ դար» վերլուծական հանդես, թիվ 1 (53), Երևան, 2014, էջ 57-82:
7. *Թերզյան Ա. Տ.,* Նորֆունկցիոնալիստական և միջկառավարական հայեցակարգերի կիրառելիությունը Եվրամիության էներգետիկ քաղաքականության մեջ, ՀՀ ԳԱԱ «Լրաբեր հասարակական գիտությունների», N 2 (638), «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2013, էջ 138-149:
8. *Թերզյան Ա. Տ.,* Եվրոպական միության հարավկովկասյան քաղաքականության փոխակերպման միտումները, «Հայաստանի անվտանգությունը տարածաշրջանային ռազմաքաղաքական գործընթացների համատեքստում» գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 160-171:
9. *Թերզյան Ա. Տ.,* Հարավային Կովկասում Եվրոպական միության էներգետիկ անվտանգության քաղաքականության և տարածաշրջանային հակամարտությունների փոխազդեցությունների շուրջ, Մեսրոպ Մաշտոց համալսարանի «Լրատու» գիտական հոդվածների ժողովածու, 2 (15), «Դիզակ պլյուս» հրատ., Ստեփանակերտ, 2013, էջ 33-43:
10. *Թերզյան Ա. Տ.,* Հարավային Կովկասում Եվրոպական միության էներգետիկ անվտանգության ռազմավարության կերպափոխումը, «Կրթությունը և գիտությունը Արցախում», N 3-4, Երևան, 2013, էջ 72-77:
11. *Հովհաննիսյան Ս. Ս.,* Քաղաքական կանխատեսման դերը արտաքին քաղաքականության ոլորտում, «Լրաբեր» հասարակական գիտությունների, ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., Երևան, էջ 111-117:
12. *Галстян Н. С.,* Южный Кавказ в пространстве “нормативной геополитики” Европейского союза. Взгляд из Еревана, “Восточное партнерство. Цели - опыт - вызовы. Анализ процесса имплементации в государствах, охваченных программой”, Краков, 2013, с. 341-365.
13. *Галстян Н. С.,* Евразийская тематика на внутриполитической повестке Армении: позиции и оценки исполнительной власти и основных политических сил (аналитический обзор), “Внешняя политика Республики Армения. Проблемы и вызовы”, Научно-практическая конференция, посвященная 22-летию независимости РА, Изд-во ЕГУ, Ереван, 2014, с. 117-146.
14. *Маркаров А. А.,* Полупрезидентская система: содержание понятия и основные характеристики, Политическая наука, N 1, РАН ИНИОН, Москва, 2014, с. 34-50.
15. *Terzyan A. T.,* New dimensions of the European Union’s energy security and the South Caucasus, EU govemance of extemal energy policy in the South Caucasus region/interlingua Linguistic University, Kantegh articles, 3 (56), Erevan, 2013, pp. 198-208.

16. *Terzyan A. T.,* Normative and geopolitcal dimensions of EU's Energy Policy : the case of South Caucasus, Proceedings: Artsakh State University, 1 (27), Stepanaket, 2013, pp. 158-165.

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Ազլյան Վահագն Ռոբերտի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Մանուկյան Սահակ Սամսոնի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
2. Սարգսյան Տաթևիկ Կոմիտասի, դասախոս
3. Քալանթարյան Էդգար Անդրանիկի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Խալափյան Բելա Երվանդի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Մարկոսյան Ռուբեն Լևոնի, տեխն. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Մելիքյան Նարինե Վալերիյայի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Սարգսյան Գեղամ Երջանիկի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Քալաշյան Վաչե Ռոմեոյի, քաղ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Ենոքյան Աղասի Էդիկի, ասիստենտ
7. Նիկոյան Վարդան Սամվելի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ալթունյան Կատերինա Վանիկի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Արտասահմանյան դրամաշնորհներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. "Patterns of Regional Hierarchical Relations in the CIS: Institutional Setting", Carnegie Research Fellowship Program, UCLA, Center for European and Eurasian Studies", "Promoting Internationalization of HEIs in Eastern Neighborhood Countries through Cultural and Structural Adaptations" (ԵՊՀ - TEMPUS, Leuven, 544125-TEMPUS - 1-2013-1-AM-TEMPUS-SMGR, 2013-4588/001-001):	Ազլյան Վ. Ռ.
2. "Gender Factor in Ethics of Public Service: Survey of Armenian Public organizations", Yerevan, RA:	Սարգսյան Տ. Կ.

3. «Հայաստանի և Վրաստանի քաղաքային մեգապոլիսների բնակարանային լանդշաֆտի սոցիալական բովանդակությունը. ինստիտուտներ, բաժնետերեր, քաղաքականություններ», ԵՊՀ - ASCN:	Քալաշյան Վ. Ռ.

Թեմա 1. ԵՄ-ի կողմից ֆինանսավորվող «TEMPUS PICASA» ծրագրի նպատակն է օժանդակել ԵՄ Արևելյան հարևանության պետությունների բարձրագույն կրթության համակարգերի միջազգայնացմանը կառուցվածքային և մշակութային վերափոխման միջոցով: Ծրագրի իրականացման երկու հիմնական բաղադրատարրերն են ինստիտուցիոնալը և ծրագրայինը: Հանրային կառավարման ամբիոնը ներգրավված է «TEMPUS PICASA»-ի ծրագրային մակարդակում:

Թեմա 2. 2014 թ-ին ամբիոնի վարիչ Վահագն Ազլյանը և նույն ամբիոնի դասախոս Տաթևիկ Սարգսյանը մասնակցել են ԵՊՀ գենդերային հետազոտությունների և առաջնորդության կենտրոնի կողմից ֆինանսավորվող «Գենդերային գործոնը պետական ծառայության էթիկայում. ՀՀ հանրային կազմակերպությունների հետազոտություն» դրամաշնորհային ծրագրին: Ծրագրի նպատակն է քանակական հետազոտության միջոցով, մասնավորապես հարցումների իրականացմամբ դուրս բերել ՀՀ պետական ծառայության համակարգում էթիկական նորմերի և չափանիշների պահպանման գենդերային օրինաչափությունները՝ հատուկ ուշադրություն դարձնելով կին և տղամարդ պետական ծառայողների տարբերվող մոտեցումներին ՀՀ պետական ծառայության համակարգում առկա էթիկական հիմնախնդիրների և էթիկական քաղաքականությունների նկատմամբ:

Թեմա 3. Ծրագրի շրջանակներում հետազոտվել է բնակելի լանդշաֆտի փոփոխությունների ազդեցությունը բնակիչների սոցիալ-հոգեբանական փոփոխությունների վրա: Իրականացվել է արխիվային տվյալների հավաքագրում և վերլուծություն: Արտասահմանյան մասնագետների հետ իրականացվել է համատեղ աշխատանք, նախապատրաստվում են գիտական հոդվածներ:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Թեմա 1. *«Հիերարխիկ միջպետական հարաբերությունների հիմնահարցը հետխորհրդային տարածաշրջանում»* (կատարող՝ պ.գ.թ., դոցենտ Վ. Ազլյան, չֆինանսավորվող)

Հաշվետու ժամանակահատվածում հավաքագրվել են թեմային վերաբերող փորձագիտական և փաստագրական նյութեր, ակադեմիական մի շարք դրույթներ փորձաքննություն են անցել Կալիֆորնիայի պետական համալսարանի եվրոպական և եվրասիական ուսումնասիրությունների կենտրոնում (CEES):

Թեմա 2. *«ՀՀ պետական տեղեկատվական կառավարումը»* թեմայի կատարման ուղղությամբ էական ձեռքբերում է ասիստենտ Է. Քալանթարյանի թեկնածուական ատենախոսության պաշտպանության նախապատրաստական աշխատանքների ավարտը:

Դրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	2	5	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Քալաշյան Վ. Ռ.,* ՀՀ դատախազության համակարգի պետական ծառայողների ու քաղաքացիների միջև հաղորդակցման հմտությունների կատարելագործումը և պետական ծառայողների էթիկայի կանոնների կիրառումը, «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2013, 79 էջ:
2. *Քալաշյան Վ. Ռ.,* Պետական կառավարման արդյունավետությունը, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 168 էջ:

Հոդված

1. *Մանուկյան Ս. Ս.,* Հայերենին տիրապետելը՝ որպես համայնքային ծառայության պաշտոն զբաղեցնելու պարտադիր պայման, «Բանբեր Երևանի համալսարանի. Միջազգային հարաբերություններ, Քաղաքագիտություն», 142.6, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 74-79:
2. *Քալանթարյան Է. Ա.,* ՀՀ էլեկտրոնային կառավարման արդի վիճակը և զարգացման հեռանկարները, «Բանբեր Երևանի համալսարանի. Միջազգային հարաբերություններ, Քաղաքագիտություն», 141.6, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 66-74:
3. *Քալաշյան Վ. Ռ.,* ՀՀ պետական կառավարման համակարգի բարեփոխումների գնահատման մեթոդներն ու դրանց կիրառական հնարավորությունները, «Հանրային կառավարում» գիտական հանդես, N 2, Երևան, 2013, էջ 49-60:
4. *Քալաշյան Վ. Ռ.,* Հանրային կառավարման կառուցվածքային հիմնախնդիրներն ու զարգացման ուղենիշները, «Հանրային կառավարում» գիտական հանդես, N 3-4, Երևան, 2013, էջ 71-84:
5. *Սարգսյան Տ. Կ.,* Issues of measuring the effectiveness of ethics policies in EU member states , Մեսրոպ Մաշտոց համալսարանի «Լրատու» գիտական հոդվածների ժողովածու, I SSN 1829, «Լիմուշ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 153-161:

ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկան՝ *Մինասյան Էդիկ Գարեգինի, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Դեկանի տեղակալներ՝ *Հակոբյան Վահագն Արարատի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ*

Յախշյան Քրիստինե Ժորայի, դասախոս

Ուլուբաբյան Լորենս Լևոնի, դասախոս (հեռակա ուսուցման գծով)

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները եւ մասնագիտացումները

Շիֆր	**Մասնագիտություն՝**
030400	Պատմություն
031500	Արվեստաբանություն
031400	Մշակութաբանություն
032900	Կովկասագիտություն
032500	Սփյուռքագիտություն

Մասնագիտացումներ՝
(մագիստրոսական ծրագրեր)

Ազգագրություն
Հնագիտություն
Համաշխարհային պատմություն
Հայոց պատմություն (հին և միջին դարեր)
Հայոց պատմություն (նոր և նորագույն շրջան)
Հայաստանի հարակից երկրների պատմություն
Կովկասագիտություն
Մշակութաբանություն
Արվեստաբանություն
Սփյուռքագիտություն

ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոսներ և թղթակից անդամներ

1. Սիմոնյան Հրաչիկ Ռուբենի
2. Սիմոնյան Արամ Հրաչիկի (թղթակից անդամ)
3. Մելքոնյան Աշոտ Աղասու (թղթակից անդամ)
4. Աբրահամյան Լևոն Հմայակի (թղթակից անդամ)
5. Հասրաթյան Մուրադ Մարգարի (թղթակից անդամ)

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	Ուսանողների թիվը՝ 993							
	I կուրս		II կուրս		III կուրս		IV կուրս	
	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ
Բակալավրիատ								
Պատմություն	13	62	11	69	13	47	15	58
Արվեստաբանություն	6	54	6	48	4	16	6	42
Մշակութաբանություն	5	54	3	46	3	9	3	42
Կովկասագիտություն	8	64	6	43	-	-	-	-
Ընդամենը	**32**	**234**	**26**	**206**	**20**	**72**	**24**	**142**
Մագիստրատուրա								
Պատմություն	13	45	15	55	-	-	-	-
Արվեստաբանություն	5	14	7	13	-	-	-	-
Մշակութաբանություն	6	10	5	9	-	-	-	-
Կովկասագիտություն	2	7	2	7	-	-	-	-
Սփյուռքագիտություն	2	7	2	11	-	-	-	-
Ընդամենը	**28**	**83**	**31**	**95**	-	-	-	-

Հեռակա ուսուցում

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	Ուսանողների թիվը՝ 447				
	I կուրս	II կուրս	III կուրս	IV կուրս	V կուրս
Բակալավրիատ					
Պատմություն	25	77	51	55	30
Արվեստաբանություն	-	14	13	21	19
Մշակութաբանություն	11	14	-	18	18
Ընդամենը	**36**	**105**	**64**	**94**	**67**
Մագիստրատուրա					
Պատմություն	28	20	**19**	-	-
Արվեստաբանություն	-	9	**-**	-	-
Մշակութաբանություն	-	5	**-**	-	-
Ընդամենը	**28**	**34**	**19**	-	-

Քննաշրջանների արդյունքներ
Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Պատմություն					
1-ին	75	4	29	-	56
2-րդ	80	1	34	4	56
3-րդ	60	1	15	5	73
4-րդ	73	2	33	-	52
Արվեստաբանություն					
1-ին	60	1	32	2	45
2-րդ	54	1	7	2	85
3-րդ	20	-	3	1	85
4-րդ	48	-	3	16	94
Մշակութաբանություն					
1-ին	59	-	31	-	47
2-րդ	49	-	8	1	84
3-րդ	12	-	3	2	75
4-րդ	45	-	7	9	84
Կովկասագիտություն					
1-ին	72	1	42	-	40
2-րդ	49	-	5	8	90
Ընդամենը	**756**	**11**	**252**	**50**	65
Մագիստրատուրա					
Պատմություն					
1-ին	58	-	4	26	93
2-րդ	70	-	2	36	97
Արվեստաբանություն					
1-ին	19	-	4	5	79
2-րդ	20	-	-	15	100
Մշակութաբանություն					
1-ին	16	-	1	8	94
2-րդ	14	-	1	10	93
Կովկասագիտություն					
1-ին	9	-	1	1	89
2-րդ	9	-	2	3	78
Սփյուռքագիտություն					
1-ին	9	-	1	-	89
2-րդ	13	-	-	9	100
Ընդամենը	**237**	**-**	**16**	**113**	93

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Պատմություն					
1-ին	73	3	37	2	45
2-րդ	79	3	25	4	65
3-րդ	61	1	16	6	72
Արվեստաբանություն					
1-ին	57	-	33	2	42
2-րդ	53	-	9	8	83
3-րդ	20	1	4	3	75
Մշակութաբանություն					
1-ին	58	-	32	2	45
2-րդ	51	-	3	5	94
3-րդ	13	-	4	4	69
Կովկասագիտություն					
1-ին	69	-	36	2	48
2-րդ	49	-	13	6	73
Ընդամենը	**583**	**8**	**212**	**44**	62
Մագիստրատուրա					
Պատմություն					
1-ին	49	-	3	30	94
Արվեստաբանություն					
1-ին	16	-	2	11	88
Մշակութաբանություն					
1-ին	15	-	-	10	100
Կովկասագիտություն					
1-ին	9	1	2	1	67
Սփյուռքագիտություն					
1-ին	9	-	-	6	100
Ընդամենը	**98**	**1**	**7**	**58**	92

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	Ընդամենը՝ 361 (86), այդ թվում նախորդ տարիներից՝ 7			
	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)		մագիստրատուրա	
	առկա	հեռակա	առկա	հեռակա
Պատմություն	75 (7)	33	56 (26)	15
Արվեստաբանություն	46 (11)	19 (2)	21 (12)	-
Մշակութաբանություն	46 (12)	15 (2)	15 (6)	-
Կովկասագիտություն	-	-	7(2)	-
Սփյուռքագիտություն	-	-	13 (6)	-
Ընդամենը	**167 (30)**	**67 (4)**	**112 (52)**	**15**

2013-2014 ուստարում հրատարակվել են

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցում-ների թեզիս	Քարտեզ
7	18	1	10	166	19	18

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ 7

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչի պաշտոնակատար՝ *Հովհաննիսյան Պետրոս Հովհաննեսի, պատմ. գիտ. թեկնածու, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Հայրունի Աշոտ Նորայրի, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Հովհաննիսյան Հայկազ Ժորայի, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Ներսիսյան Աշոտ Արտաշեսի, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
4. Գրիգորյան Հովիկ Բաբկենի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Դանիելյան Էդվարդ Գալուստի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Եղիազարյան Կարինե Ալբերտի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Կիրակոսյան Գասպար Լևոնի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Ղազարյան Ֆեդիկ Կարապետի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
9. Մկրտչյան Լևոն Հովհաննեսի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
10. Մովսիսյան Արտակ Երջանիկի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
11. Գևորգյան Մարինե Գրիգորի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
12. Հակոբյան Վահագն Արարատի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

13. Հովհաննիսյան Միհեր Սուրենի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
14. Մելքոնյան Գևորգ Գագիկի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
15. Բաղալյան Գեղամ Միհրանի, ասիստենտ
16. Գևորգյան Տիգրան Կամոյի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դասախոս
17. Յախշյան Քրիստինե Ժորայի, դասախոս
18. Ուլուբաբյան Լորենս Լևոնի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Մելքոնյան Աշոտ Աղասու, ՀՀ ԳԱԱ թղթ. անդամ, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Սիմոնյան Արամ Հրաչիկի, ՀՀ ԳԱԱ թղթ. անդամ, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Մինասյան Էդիկ Գարեգինի, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
4. Վիրաբյան Ամատունի Սասունիկի, պատմ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
5. Թևոսյան Բաղդասար Մանուցի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Ղարիբյան Ալիկ Ավետիքի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Մկրտումյան Լեոնիկ Ալբերտի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Շահնազարյան Արտաշես Իվանի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
9. Ամիրյան Սերգեյ Հակոբի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
10. Հայրապետյան Կարեն Պավելի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
11. Սաֆարյան Սուսաննա Հրանտի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Աբովյան Հասմիկ Լևոնի, ավագ լաբորանտ
2. Մամյան Լիանա Լևոնի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Հայաստանի երրորդ հանրապետության կայացման գործընթացի առանձնահատկությունները (պետական ֆինանսավորում):	Մինասյան Է. Գ.
2. Ռուսաստանի, Հյուսիսային Կովկասի և Հայաստանի փոխհարաբերությունների պատմությունը (պետական ֆինանսավորում):	Հովհաննիսյան Հ. Ժ.

Թեմա 1. Թեմայի գիտահետազոտական խումբը, ըստ հաստատված աշխատանքային նախագծի, սկսել է հավաքել, ծանոթագրել ու մեկնաբանել այն նյութերը, որոնք վերաբերում են նշված խնդրին, ինչպես նաև լույս է տեսել խմբի ղեկավարի՝ թեմային վերաբերող մենագրությունը:

Թեմա 2. Թեմայի գիտահետազոտական խումբը, ըստ հաստատված աշխատանքային նախագծի, սկսել է հավաքել, թարգմանել, ծանոթագրել ու մեկնաբանել այն նյութերը, որոնք վերաբերում են նշված ժամանակաշրջանի Ռուսաստանի և Կովկասի ժողովուրդների փոխհարաբերությունների պատմությանը:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

2013-2014 ուսումնական տարում ամբիոնը ձեռնամուխ է եղել «Հայոց պատմություն» բուհական դասագրքի ստեղծման աշխատանքներին: Կատարվել է աշխատանքի բաժանում, ստեղծվել է դասագրքի պլան, տրվել են կոնկրետ հանձնարարություններ, և շարունակվում են աշխատանքները դասագրքի ստեղծման ուղղությամբ:

Երկրորդ հատորը, որն ընդգրկում է հայոց պատմության նոր և նորագույն ժամանակաշրջանները, գրեթե պատրաստ է մասնագիտական քննարկման համար:

Ամբիոնի մյուս աշխատակիցները շարունակել են իրենց աշխատանքները՝ իրենց կցված գիտահետազոտական թեմաների կատարման ուղղությամբ:

Ամբիոնի անդամները զգալի աշխատանք են կատարել նաև «Հայոց պատմություն» բուհական ձեռնարկի ռուսերեն թարգմանությունը հրատարակության պատրաստելու ուղղությամբ: Ձեռնարկը լույս կտեսնի 2014 թվականի ընթացքում:

Հաշվետու շրջանում ամբիոնի աշխատակիցները զբաղվել են նաև հայոց պատմության ինչպես հին ու միջին, այնպես էլ նոր և նորագույն շրջանի, Հայաստանի պատմական աշխարհագրության, հայ ազգային-ազատագրական շարժումների, Հայաստանի երրորդ հանրապետության, հայոց պետականության պատմության, հայագիտության երախտավորների աշխատությունների ուսումնասիրության և հրատարակության ու մի քանի այլ հիմնախնդիրներով:

Ամբիոնի աշխատակիցները մասնակցել են մի շարք հանրապետական ու միջազգային գիտաժողովների: Կազմակերպվել են գիտական բանավեճեր՝ նվիրված հայոց պատմության զանազան հիմնախնդիրներին: Ամբիոնի աշխատակիցները հաճախ հանդես են եկել ռադիոյով, հեռուստատեսությամբ, հոդվածներ են տպագրել մամուլում:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս	Քարտեզ
4	6	1	5	25	4	18

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Դասագիրք

1. *Հովհաննիսյան Պ. Հ.,* Հայոց պատմություն, հանրակրթական դպրոցի 6-րդ դասարանի դասագիրք (հնագույն և հին շրջան), «Մանմար» հրատ., Երևան, 2013, էջ 31-41, 42-53, 70-78, 79-114, 149-164:
2. *Հովհաննիսյան Պ. Հ.,* Հայոց եկեղեցու պատմություն, հանրակրթական դպրոցի 8-րդ դասարանի դասագիրք, «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 54-91:
3. *Հովհաննիսյան Պ. Հ.,* Հայոց եկեղեցու պատմություն, հանրակրթական ավագ դպրոցի 11-րդ դասարանի դասագիրք, «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 99-110:
4. *Մովսիսյան Ա. Ե., Մելքոնյան Ա. Ա., Դանիելյան Է. Լ.,* Հայոց պատմություն, հանրակրթական դպրոցի 6-րդ դասարանի դասագիրք, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 17-112, 131-169:

Մենագրություն

1. *Մովսիսյան Ա. Ե.,* Տասը ականավոր հայ թագուհիներ, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2014, 104 էջ:
2. *Ներսիսյան Ա. Ա.,* Զորավար Սեպուհ, «Էդիթ պրինտ» հրատ., Երևան, 2014, 340 էջ:
3. *Ներսիսյան Ա. Ա.,* Հ. Յ. Դաշնակցութեան պատմութիւն 1908-1918 թթ., հատոր Գ, «Զավարեան մատենաշար» հրատ., Բեյրութ, 2013, 350 էջ:
4. *Մինասյան Է. Գ.,* Հայաստանի երրորդ հանրապետության պատմություն, «Գասպրինտ» հրատ., Երևան, 2013, 625 էջ:
5. *Мовсисян А. Е.,* История Армении, Учебное пособие для однодневных армянских школ Диаспоры, изд-во ЕГУ, Ереван, 2013, 120 с.
6. *Mowsisyan A. E.,* Das heilige Hochland: Die spirituell-geografische Bedeutung Armeniens in den Aufzeichnungen des Alten Orients, Via Verbis Verlab, Wambach, 2013, s. 132.

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Ղազարյան Ֆ. Կ.,* Լեռնահայաստանի հերոսամարտը և Գարեգին Նժդեհը, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, 45 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Հովհաննիսյան Հ. Ժ.,* Ինչպես գրել գիտական աշխատանք պատմությունից, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 64 էջ:
2. *Մինասյան Է. Գ., Մելքոնյան Ա. Ա., Եզիազարյան Կ. Ա.,* Հայոց պատմություն. 2014 պետական ավարտական և միասնական քննությունների թեստային առաջադրանքների շտեմարան, գիրք առաջին, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2013, 424 էջ:
3. *Մինասյան Է. Գ., Մելքոնյան Ա. Ա., Յախշյան Ք. Ժ., Եզիազարյան Կ. Ա.,* Հայոց պատմություն. 2014 պետական ավարտական և միասնական քննությունների թեստային առաջադրանքների շտեմարան, գիրք երկրորդ, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2014, 512 էջ:
4. *Մինասյան Է. Գ., Մելքոնյան Ա. Ա., Յախշյան Ք. Ժ., Եզիազարյան Կ. Ա.,* Հայոց պատմություն. 2014 պետական ավարտական և միասնական քննությունների թեստային առաջադրանքների շտեմարան, գիրք երրորդ, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2014, 464 էջ:
5. *Մինասյան Է. Գ.,* Պետական ավարտական և միասնական քննությունների թեստերի նմուշօրինակներ, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2014, 233 էջ:

Հոդված

1. *Հովհաննիսյան Պ. Հ., Սիմոնյան Հր. Ռ.,* Հայոց ժամանակակից պատմության հիմնահարցերի շուրջ, «Լրատու» գիտական հոդվածների ժողովածու, № 2, Արցախի պետ. համալսարանի հրատ., Ստեփանակերտ, 2013, էջ 93-122:
2. *Հովհաննիսյան Պ. Հ.,* Արիստակես Լաստիվերցին և իր «Պատմութիւն»-ը, «Պատմություն և մշակույթ» հայագիտական հանդես, Բ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 3-6:
3. *Հովհաննիսյան Պ. Հ.,* Հրանտ Արմենի կյանքն ու սխրանքը, տե՛ս Հրանտ Արմեն, «Փառանձեմ թագուհի», վերահրատարակություն, «Հայագիտակ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 76-87:
4. *Մինասյան Է. Գ., Ավետիսյան Հ. Գ.,* Հնագետ Իգիթ Ղարիբյան, «Պատմություն և մշակույթ» հայագիտական հանդես, Ա, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 278-280:
5. *Մինասյան Է. Գ., Հարությունյան Հ. Ժ.,* Էդուարդ Դ. Ֆռոլով, «Պատմություն և մշակույթ» հայագիտական հանդես, Ա, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 280-282:

6. *Մինասյան Է. Գ.,* Գիտական բեղմնավոր ուղի (պրոֆ. Հենրիկ Աբրահամյանի ծննդյան 75-ամյակի առթիվ), «Պատմություն և մշակույթ» հայագիտական հանդես, Բ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 371-374:
7. *Մինասյան Է. Գ.,* Ազատագրական պայքարի ուղիներում աշխատությունը հինգ հատորով, «Պատմություն և մշակույթ» հայագիտական հանդես, Բ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 344-349:
8. *Մինասյան Է. Գ., Ավետիսյան Հ. Գ.,* Ռ. Նահապետյանի «Հայոց ազգակցական համակարգը» ուսումնասիրությունը, «Պատմություն և մշակույթ» հայագիտական հանդես, Բ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 350-353:
9. *Մինասյան Է. Գ.,* Վաստակաշատ մանկավարժն ու ազգագրագետը (պատմաբան, ազգագրագետ Ռ. Նահապետյանի ծննդյան 70-ամյակի առթիվ), «Պատմություն և մշակույթ» հայագիտական հանդես, Բ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 366-370:
10. *Մինասյան Է. Գ.,* Պետրոս Հովհաննեսի Հովհաննիսյան. կյանքի և գիտական-մանկավարժական գործունեության ուրվագիծ, «Պետրոս Հովհաննիսյանի կենսամատենագիտություն», «Հայագիտակ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 3-8:
11. *Հովհաննիսյան Հ. Ժ.,* Հայ գրի և մատենագրության գնահատությունը ռուսական աղբյուրներում, «Էջմիածին» ամսագիր, № Ե, «Էջմիածին» հրատ., Էջմիածին, 2014, էջ 120-131:
12. *Հովհաննիսյան Հ. Ժ.,* Իրավիճակը Սուրմալուում 1919թ., «Պատմություն և մշակույթ» հայագիտական հանդես, Բ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 50-60:
13. *Հովհաննիսյան Հ. Ժ.,* Հայոց պատմության հարցերի գիտական մշակումը Մկրտիչ Էմինի աշխատություններում, «Բանբեր Մատենադարանի», № 20, «Նաիրի» հրատ., Երևան, 2014, էջ 67-81:
14. *Հովհաննիսյան Հ. Ժ.,* Հայաստան և Ռուսաստան, պատմության դասեր և իրողություններ, «Լրաբեր հասարակական գիտությունների», № 1, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2014, էջ 9-18:
15. *Հովհաննիսյան Հ. Ժ.,* Եղբայրական օգնություն Թուրքիայում տուժած հայերին, «Հայկական հարց» ամսագիր, № 5, Աբովյանի տուն-թանգարանի հրատ., Երևան, 2014, էջ 4-15:
16. *Կիրակոսյան Գ. Լ.,* Երևանի նահանգի բնակչության դասային կազմը XIX դարի երկրորդ կեսին, Գավառի պետական համալսարանի գիտական հոդվածների ժողովածու, № 15, «Օրենք և իրականություն» ՍՊԸ հրատ., Երևան, 2013, էջ 200-220:
17. *Կիրակոսյան Գ. Լ.,* Արևելյան Հայաստանի հոգևոր դասը և հոգևոր ինքնագործները XIX դարի երկրորդ կեսին, Գավառի պետական համալսարանի գիտական հոդվածների ժողովածու, № 15, «Օրենք և իրականություն» ՍՊԸ հրատ., Երևան, 2013, էջ 220-230:
18. *Հայրունի Ա. Ն.,* 1915-1916 թթ. գերմանա-թուրքական դաշինքի շուրջ, «Հայագիտության հարցեր», № 1, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 34-48:
19. *Բաղալյան Գ. Մ., Խաչատրյան Կ. Հ.,* ՀԽՍՀ տարածքի և սահմանների ձևավորումը (1920թ. դեկտեմբեր-1922թ. սկիզբ), «Հայոց պատմության հարցեր» տարեգիրք, № 14, Պատմության ինստիտուտի հրատ., Երևան, 2013, էջ 173-196:
20. *Минасян Э. Г.,* Фальсификация истории Арцахского движения и Нагорно-Карабахской Республики в азербайджанских учебниках, «Բանբեր հայագիտության», թիվ 1, Երևան, 2013, էջ 180-192:
21. *Оганнесян П. О.,* Знаменитый выпускник Санкт-Петербургского университета: жизнь и творчество Николая Георгиевича Адонца (1871-1942 гг.), “Вестник СПб ГУ”, № 1, изд. СПб ГУ, Санкт-Петербург, 2013, с. 83-90.
22. *Hayruni A. N.,* Johannes Lepsius armenische Verbindungen, “Johannes Lepsius – Eine deutsche Ausnahme; der Voelkermord an den Armeniern, Humanitarismus und Menschenrechte”, Wallstein Verlag, Goettingen, 2013, s. 207-227.
23. *Hayruni A. N.,* Johannes Lepsius waehrend des Weltkrieges, “Armenisch-Deutsche Korrespondenz”, № 3, Verlag det-DAG, Frankfurt/M., 2013, s. 41-42.
24. *Hayruni A. N.,* Johannes Lepsius waehrend des Weltkrieges, “Armenisch-Deutsche Korrespondenz”, № 4, Verlag der DAG, Frankfurt/M., 2013, s. 42-44.

25. *Hayruni A. N.,* Johannes Lepsius waehrend des Weltkrieges, “Armenisch-Deutsche Korrespondenz”, № 1, Verlag der DAG, Frankfurt/M., 2014, s. 43-44.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Հայրունի Ա. Ն.,* Գերմանիան և Մեծ եղեռնը, «Հայագիտությունը և արդի ժամանակաշրջանի մարտահրավերները» հայագիտական միջազգային երկրորդ համաժողովի զեկուցումների դրույթներ, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2013 էջ 273-274:
2. *Ներսիսյան Ա. Ա.,* Հողի կորստի ցավի զգացողությամբ, «Բուհերի ակադեմիական ազատությունների և միջազգային պայմանների ապահովումը բարձրորակ կրթության գրավական» միջազգային գիտաժողովի նյութեր, Հյուսիսային համալսարանի հրատ., Երևան, 2013, էջ 284-288:
3. *Մինասյան Է. Գ.,* Հայաստանի երրորդ հանրապետության վիճակն ու հայ պատմագիտության խնդիրները, «Հայագիտությունը և արդի ժամանակաշրջանի մարտահրավերները» հայագիտական միջազգային երկրորդ համաժողովի նյութեր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 39-43:
4. *Յախշյան Ք. Ժ.,* Հայկական հարցը Նիկողայոս Ադոնցի գնահատմամբ (1917-1918թթ.), «Կրոնագիտության և եկեղեցաբանության խնդիրները Հայաստանում» գիտաժողովի նյութեր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 89-104:

Քարտեզ

1. *Բադալյան Գ. Մ.,* Հայաստանի հարակից երկրների պատմություն, ԳԱԱ արևելագիտության ինստիտուտ, հատոր I (Հին շրջան), «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 294-295:
2. *Բադալյան Գ. Մ.,* Ազատագրական շարժումներն Արցախում և Սյունիքում 1722-1730թթ.: Խամսայի (Արցախ) հայկական մելիքությունների միությունը, հանրակրթական հիմնական դպրոցի 8-րդ դասարանի «Հայոց պատմություն» դասագիրք, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 14:
3. *Բադալյան Գ. Մ.,* Հալիձորի 1727թ. ճակատամարտը, հանրակրթական հիմնական դպրոցի 8-րդ դասարանի «Հայոց պատմություն» դասագիրք, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 18:
4. *Բադալյան Գ. Մ.,* Արևելյան Հայաստանի միացումը Ռուսաստանին, հանրակրթական հիմնական դպրոցի 8-րդ դասարանի «Հայոց պատմություն» դասագիրք, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 35:
5. *Բադալյան Գ. Մ.,* Հայկական երկու վարչամիավորներն ըստ 1914թ. հունվարի 26-ի ռուս-թուրքական համաձայնագրի, հանրակրթական հիմնական դպրոցի 8-րդ դասարանի «Հայոց պատմություն» դասագիրք, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 110:
6. *Բադալյան Գ. Մ.,* Օսմանյան կայսրությունը 1683թ., հանրակրթական հիմնական դպրոցի 8-րդ դասարանի «Համաշխարհային պատմություն: Նոր դարեր» դասագիրք, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 43:
7. *Բադալյան Գ. Մ.,* Օսմանյան կայսրությունը 1914թ., հանրակրթական հիմնական դպրոցի 8-րդ դասարանի «Համաշխարհային պատմություն: Նոր դարեր» դասագիրք, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 120:
8. *Badalyan G. M.,* Massacres of Armenians and other Christians in Western Armenia in 1914-1915, Armenian Genocide by Ottoman Turkey. 1915, Testimony of Survivors, Collection of Documents, “Zangak” edition, Yerevan, 2013, scale 1:220000.
9. *Badalyan G. M.,* Sanjak of Van in 1914, Armenian Genocide by Ottoman Turkey. 1915, Testimony of Survivors, Collection of Documents, “Zangak” edition, Yerevan, scale 1:750000.
10. *Badalyan G. M.,* Sanjak of Hakkari in 1914, Armenian Genocide by Ottoman Turkey. 1915, Testimony of Survivors, Collection of Documents, “Zangak” edition, Yerevan, 2013, scale 1:700000.

11. *Badalyan G. M.,* District of Erzurum in 1914, Armenian Genocide by Ottoman Turkey. 1915, Testimony of Survivors, Collection of Documents, "Zangak" edition, Yerevan, 2013, scale 1:350000.
12. *Badalyan G. M.,* District of Khnus in 1914, Armenian Genocide by Ottoman Turkey. 1915, Testimony of Survivors, Collection of Documents, "Zangak" edition, Yerevan, 2013, scale 1:350000.
13. *Badalyan G. M.,* District of Kghi in 1914, Armenian Genocide by Ottoman Turkey. 1915, Testimony of Survivors, Collection of Documents, "Zangak" edition, Yerevan, 2013, scale 1:250000.
14. *Badalyan G. M.,* District of Mush (Taron) in 1914, Armenian Genocide by Ottoman Turkey. 1915, Testimony of Survivors, Collection of Documents, "Zangak" edition, Yerevan, 2013, scale 1:300000.
15. *Badalyan G. M.,* Sasun in 1914, Armenian Genocide by Ottoman Turkey. 1915, Testimony of Survivors, Collection of Documents, "Zangak" edition, Yerevan, 2013, scale 1:300000.
16. *Badalyan G. M.,* Bulanukh, Khlat (Bitlis Vilayet) and Aljavaz (Van Vilayet) in 1914, Armenian Genocide by Ottoman Turkey. 1915, Testimony of Survivors, Collection of Documents, "Zangak" edition, Yerevan, 2013, scale 1:400000.
17. *Badalyan G. M.,* The Armenian Rebellion against the Byzantine Empire in 538-539, Militaires Armnniennes dans l'Empire Byzantin. Luttes et alliances sous Justinien et Maurice, "Zangak" edition, Paris, 2013, scale 1:600000.
18. *Badalyan G. M.,* Fortifications along the Byzantine-Persian Frontier in Great Armenia (5-6 th Centuries), Luttes et alliances sous Justinien et Maurice, "Sigest" edition, Paris, 2013, scale 1:3500000.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՐԱԿԻՑ ԵՐԿՐՆԵՐԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Մարգարյան Հայրապետ Գևորգի, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Աբրահամյան Հենրիկ Մուշեղի, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Դարբինյան Արտավազդ Գեորգիի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Զոհրաբյան Էդուարդ Լենդրուշի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Վարդանյան Անդրանիկ Խորենի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Սերոբյան Սուսաննա Վոլոդյայի, ասիստենտ
6. Դարբինյան Ասյա Վարազդատի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Չոբանյան Պավլիկ Աշոտի, պատմ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
2. Ալեքսանյան Հովհաննես Ստյոպայի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Հակոբյան Ալեքսան Հակոբի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Մաիլյան Բենիամին Վիկտորի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Աբելյան Արփինե Արթուրի, ավագ լաբորանտ
2. Մելիքյան Լիլիթ Կամոյի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ժամանակաշրջանում ամբիոնում իրականացվել են ուսումնամեթոդական և գիտահետազոտական աշխատանքներ, քննարկվել են մի շարք թեկնածուական ատենախոսություններ:

Ամբիոնի վարիչ, պատմական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր Հ. Մարգարյանը զեկուցումով հանդես է եկել «Հայագիտությունը և արդի ժամանակաշրջանի մարտահրավերները» հայագիտական միջազգային երկրորդ համաժողովում (Երևան, 2013թ., հոկտեմբեր):

2013-2014 ուստարում պրոֆեսոր Հ. Աբրահամյանը ղեկավարել է ֆակուլտետի մրցութային հանձնաժողովի աշխատանքները:

Պ.գ.թ., դոցենտ Ա. Դարբինյանը շարունակել է ղեկավարել ֆակուլտետի մեթոդխորհրդի աշխատանքները:

Ամբիոնի դոցենտ Էդ. Զոհրաբյանը, ասիստենտ Ս. Սերոբյանը 2014թ. եղել են «Պատմություն» առարկայի համալսարանական և հանրապետական դպրոցական օլիմպիադաների հանձնաժողովի անդամներ:

Ամբիոնի դոցենտ Հ. Ալեքսանյանը Ռումինիայում մասնակցել է միջազգային գիտաժողովի. նրա հոդվածների համառոտ սեղմ Paper abstracts-ը տպագրված է, իսկ ժողովածուն տպագրման փուլում է:

Ամբիոնի դոցենտ Ալ. Հակոբյանը մասնակցել է «Հայագիտական համաժողով» միջազգային գիտաժողովին (հոկտեմբերի 17-19, 2013), որտեղ ընթերցել է ««Առանշահիկների» և «Միհրանեանների» տոհմաբանական առասպելի պատմական հիմքերը» զեկուցումը:

Ամբիոնի նիստերի ընթացքում բազմիցս քննարկվել են դասախոսների դասավանդման որակի, ուսանողների ուսման առաջադիմության բարձրացման, ուսուցման կրեդիտային համակարգի բարեփոխման խնդիրները: Վերանայվել են նաև ամբիոնի մագիստրոսական ծրագրերում դասավանդվող առարկաների և դասախոսների ցանկը:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	3	29	2

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Սերոբյան Ս. Վ., Մելքոնյան Ա. Ա., Գևորգյան Է. Գ., Մալոյան Ա. Կ., Քոչարյան Թ. Վ., Գևորգյան Մ. Հ., Նազարյան Ա. Ս., Մինասյան Է. Գ., Սարգսյան Ա. Ա., Մուրադյան Հ. Ղ.,* «Հայոց պատմություն» 2014թ. ավարտական և միասնական քննությունների թեստային առաջադրանքների շտեմարան, «Զանգակ» հրատ., գիրք I, Երևան, 2014, 424 էջ:
2. *Մարգարյան Հ. Գ., Սերոբյան Ս. Վ., Զոհրաբյան Է. Լ., Մելքոնյան Ա. Ա., Գևորգյան Է. Գ., Մալոյան Ա. Կ., Քոչարյան Թ. Վ., Գևորգյան Մ. Հ., Նազարյան Ա. Ս., Մինասյան Է. Գ., Սարգսյան Ա. Ա., Մուրադյան Հ. Ղ.,* «Հայոց պատմություն» 2014թ. ավարտական և միասնական քննությունների թեստային առաջադրանքների շտեմարան, «Զանգակ» հրատ., գիրք II, Երևան, 2014, 512 էջ:

3. *Մարգարյան Հ. Գ., Սերոբյան Ս. Վ., Զոհրաբյան Է. Լ., Մելքոնյան Ա. Ա., Գևորգյան Է. Գ., Մալոյան Ա. Կ., Քոչարյան Թ. Վ., Գևորգյան Մ. Հ., Նազարյան Ա. Ս., Մինասյան Է. Գ., Սարգսյան Ա. Ա., Մուրադյան Հ. Ղ.,* «Հայոց պատմություն» 2014թ. ավարտական և միասնական քննությունների թեստային առաջադրանքների շտեմարան, «Զանգակ» հրատ., գիրք III, Երևան, 2014, 464 էջ:

Հոդված

1. *Աբրահամյան Հ. Մ.,* ԽՍՀՄ փլուզումը և նորանկախ պետությունների առաջացումը որպես աշխարհաքաղաքական նոր իրողություն, «Պատմություն և մշակույթ» հայագիտական հանդես, Բ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 12:
2. *Ալեքսանյան Հ. Ս.,* Հայ ազգաբնակչությունը միութենական հանրապետություններում ըստ 1959-1989թթ. մարդահամարների տվյալների, «Սփյուռքագիտություն» տարեգիրք, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 44-55:
3. *Զոհրաբյան Է. Լ.,* Սոցիալական խնդիրները Հայաստան-Սփյուռք արդի փոխհարաբերությունների համատեքստում, ԳՊՀ, գիտ. հոդվ. ժողովածու, N 15, «Իրավունք» հրատ., Երևան, 2013, էջ 247-258:
4. *Margaryan H. G.,* Characteristic Features and Periodic Classification of the Medieval Armenian Historiography, Journal of Armenian Studies, N 1, Yerevan, 2013, p. 34-60.
5. *Մարգարյան Հ. Գ.,* Հայաստանի քաղաքական դրությունը XII դարի 20-80-ական թվականներին, «Հայոց պատմություն», հատոր 2, գիրք 2, ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2014, էջ 201-211:
6. *Մարգարյան Հ. Գ.,* Հայկական տարածքների ազատագրումը, «Հայոց պատմություն», հատոր 2, գիրք 2, Երևան, 2014, էջ 219-229:
7. *Մարգարյան Հ. Գ.,* Զաքարյանների իշխանությունների և իշխանական նոր տների առաջացումը, «Հայոց պատմություն», հատոր 2, գիրք 2, Երևան, 2014, էջ 229-239:
8. *Մարգարյան Հ. Գ.,* Զալալ ադ-Դինի ասպատակությունները, «Հայոց պատմություն», հատոր 2, գիրք 2, Երևան, 2014, էջ 267-272:
9. *Մարգարյան Հ. Գ.,* Մոնղոլների սոցիալ-տնտեսական քաղաքականությունը և դրա հետևանքները, «Հայոց պատմություն», հատոր 2, գիրք 2, Երևան, 2014, էջ 281-285:
10. *Մայիլյան Բ. Վ.,* Աբխազիան 1917-1921 թվականներին, «Պատմության հարցեր-2», տարեգիրք, Երևան, 2013, էջ 278-289:
11. *Հակոբյան Ս. Հ.,* Հայ ժողովրդի էթնոհամախմբման գործընթացի պատմամշակութային առանձնահատկությունները, «Վէմ» համահայկական հանդես, Ե (ԺԱ) տարի, համար 1 (41), Երևան, 2013, էջ 34-69:
12. *Հակոբյան Ս. Հ.,* Անանուն (Է դար), Աշխարհացոյց, Գիտաքննական բնագիր Ա. Յակոբեանի, «Հանդէս ամսօրեայ», ՃԻԷ տարի, Վիեննա-Երևան, 2013, էջ 35-194:
13. *Акопян А. Х.,* К постановке вопроса об этноконсолидации населения Кавказской Албании в период ослабления Арабского Халифата, “Caucasica”, Сборник докладов, прочитанных на Международном научном симпозиуме “Кавказская Албания и лезгинские народы”, (Москва, 14-15.05.2008), Москва, 2013, с. 27.
14. *Հակոբյան Ս. Հ.,* Աղուանք, Հայաստանի հարակից երկրների պատմություն, հտ. I, Հին շրջան, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 514-529:
15. *Հակոբյան Ս. Հ.,* Հայկական լեռնաշխարհում բիացիների և խորենացիական Հայկեանների տարածման ուղիների համադրութեան փորձ, «Հայկազունիներ», «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2013, էջ 181-205:
16. *Հակոբյան Ս. Հ.,* Մարի-Լուիզ Շօմոն, Գրիգոր Լուսաւորչի ձեռնադրութիւնը Կեսարիայում եւ մկրտութիւնը Բագաւանում «Հանդէս ամսօրեայ», ՃԻԷ տարի, Վիեննա-Երևան, 2013, էջ 1-34:

17. *Հակոբյան Ա. Հ.* (համահեղինակ՝ Գ. Ս. Ասատրեան), Ականաւոր արեւելագէտի յիշատակին /մահախօսական՝ Անահիտ Փերիխանեան/, «Հայկազեան հայագիտական հանդէս», Բեյրութ, 2013, էջ 452-454:
18. *Հակոբյան Ա. Հ.,* Սարգոն Բ-ի արշաւանքն Ուրարտու եւ Հին Հայաստանի պատմական աշխարհագրութիւնը. Մաս առաջին. Սարգոն Բ-ի Ք.ա. 714թ. արշաւանքի երթուղին մինչեւ Ուրարտու, «Վէմ» համահայկական հանդէս, Զ (ԺԲ) տարի, համար 1 (45), Երևան, 2014, էջ 39-61:
19. *Հակոբյան Ա. Հ.* (համահեղինակներ՝ Գ. Մ. Սարգսեան և Ա. Վ. Գնունի), Սիւնիքի արեւելեան սահմանների պաշտպանական համակարգը մ.թ.ա. II-I հազարամեակներում. Նախնական դիտարկումներ Աղավնո գետի աւազանում 2013 թ. դաշտային հետազօտութիւնների տուեալների հիման վրայ, «Վէմ» համահայկական հանդէս, Զ (ԺԲ) տարի, համար 1 (45), Երևան, 2014, էջ 147-171:
20. *Հակոբյան Ա. Հ.,* Մաշտոց Եղիվարդեցի կաթողիկոս, Պատմութիւն. Ուսումնասիրութիւն եւ Թ դարի բնագրի վերականգնման փորձ, «Հանդէս ամսօրեայ», ՃԻԸ տարի, Վիեննա-Երևան, 2014, էջ 1-54:
21. *Հակոբյան Ա. Հ.,* Մատթէոս Ուռհայեցու վկայութիւնը 961 թուականին Անին մայրաքաղաք հռչակելու մասին (նոր աղբիւրագիտական քննութիւն), «Մերձաւոր եւ Միջին Արեւելքի երկրներ եւ ժողովուրդներ», հտ. XXIX, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 169-186:
22. *Չորանյան Պ. Ա.,* Ադրբեջան-Վրաստան հարաբերությունները արդի փուլում, «Ռազմավարական անվտանգային հետազոտություններ», հատոր 1, Երևան, 2014, էջ 345-353:
23. *Չորանյան Պ. Ա.,* Վրաստանի նկատմամբ ՀՀ անվտանգային քաղաքականության մշակման ռազմավարական կողմնորոշիչների շուրջ, «Ռազմավարական անվտանգային հետազոտություններ», հատոր 1, ՀՀ ՊՆ ԱՌՀԻ հրատ., Երևան, 2014, էջ 481-514:
24. *Չորանյան Պ. Ա.,* Թուրքիա-Վրաստան հարաբերությունների զարգացումները ՀՀ ազգային անվտանգության ռազմավարության համատեքստում, «Ռազմավարական անվտանգային հետազոտություններ», հատոր 1, ՀՀ ՊՆ ԱՌՀԻ հրատ., Երևան, 2014, էջ 655-663:
25. *Чобанян П. А.,* Легитимность Карабахских ханов в контексте политической истори Шуши, ՊԲՀ, թիվ 1, Երևան, 2014, էջ 164-182:
26. *Маилян Б. В.,* Краткий очерк изгнания армян из Джавахка в 1918 году, Седьмая годичная научная конференция Российско-Армянского университета, Сборник научных статей, изд. РАУ, Ереван, 2013, с. 77-83.
27. *Маилян Б. В.,* К вопросу о территориальном конфликте на Черноморском побережье Кавказа (июль 1918 г. - май 1920 г.), Историческое пространство (Проблемы истории стран СНГ), Москва, 2013, с. 174-207.
28. *Маилян Б. В.,* Армяне в контексте миграционных процессов в Абхазии и её этнополитической истории конца XIX – начала XX веков, НАИРИ (Альманах: сборник материалов об Армении и армянской диаспоре), Вып. 6, Ниж. Новгород, 2013, с. 169-187.
29. *Aleksanyan H. S.,* International conference on Romanian-Armenian cultural heritage, Bucharest 29 october-2 november 2013, Paper abstracts, The past and present of Armenian community in Romania, 2013, pp. 9-10.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Մարգարյան Հ. Գ.,* Գագիկ Ա-ի արտաքին քաղաքականությունը, «Հայագիտությունը և արդի ժամանակաշրջանի մարտահրավերները» հայագիտական միջազգային երկրորդ համաժողովի զեկուցումների դրույթներ, Երևան, 2013, էջ 37-38:
2. *Հակոբյան Ա. Հ.,* ««Առանշահիկների» և «Միհրանեանների» տոհմաբանական առասպելի պատմական հիմքերը», «Հայագիտությունը և արդի ժամանակաշրջանի մարտահրավերները» հայագիտական միջազգային երկրորդ համաժողովի զեկուցումների դրույթներ, Երևան, 2013, էջ 47-49:

ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Ստեփանյան Ալբերտ Անդրանիկի, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Գասպարյան Արա Սպարտակի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Թինոյան Դավիթ Ֆեդիկի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Հարությունյան Հակոբ Ժորայի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Հովհաննիսյան Սմբատ Խանամիրի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Մինասյան Լիլիթ Ռոբերտի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Քիլիմջյան Գևորգ Ստեփանի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Մկրտչյան Լիլիթ Սերյոժայի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Գասպարյան Կարեն Յուրիկի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Հարությունյան Գագիկ Սուրենի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Ղազարյան Արտաշես Սոսի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Թելունց Անահիտ Աշոտի, դոցենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Կճանյան Ջուլիետա Կարոյի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ժամանակաշրջանում ամբիոնի պրոֆեսորադասախոսական կազմը կազմակերպել և իրագործել է երկու ծրագիր.

1. Ամբիոնի վարիչ, պրոֆ. Ա. Ա. Ստեփանյանի, դասախոսներ Լ. Ս. Մկրտչյանի, Կ. Յ. Գասպարյանի, Ջ. Կ. Կճանյանի գլխավորությամբ 2013թ. նոյեմբերի 24-25-ը կազմակերպվել է «Մեդիացիան (Միջնորդություն) որպես միջպետական կոնֆլիկտների լուծման այլընտրանքային տեխնոլոգիա-2» խորագրով աշնանային դպրոցը: Դպրոցին մասնակցել են 8 դասախոս և կազմակերպչական խմբի անդամներ, ՀՀ տարբեր բուհերի 25 ուսանող: Դպրոցն իրականացվել է Հայաստանի երիտասարդական հիմնադրամի, Երիտասարդ պատմագետների ասոցիացիայի աջակցությամբ և «Imagine» կոնֆլիկտների հաղթահարման կենտրոնի ֆինանսավորմամբ:

2. Ամբիոնի դասախոսներ Լ. Ռ. Մինասյանի, Դ. Ֆ. Թինոյանի, ասպիրանտ Ջ. Կ. Կճանյանի կողմից 2014թ. հունիսի 28-ին ԵՊՀ պատմության ֆակուլտետի և համաշխարհային պատմության հայկական ասոցիացիայի նախաձեռնությամբ կազմակերպվել է «Անհատը պատմության հոլովույթում» խորագրով երիտասարդ հետազոտողների միջբուհական գիտաժողով:

Գիտաժողովի նպատակն էր գիտական քննարկման առարկա դարձնել պատմության ընթացքի վրա անհատի ազդեցության, հատկապես անցումային դարաշրջանների և ճգնաժամերի ժամանակ

պատմության ընթացքի բազմաթիվ այլընտրանքների առկայությունը և դրանց ընտրության ժամանակ խոշոր անհատականությունների և նրանց սատարող հասարակական ուժերի դերակատարության խնդիրը, նպաստել ՀՀ երիտասարդ գիտնականների ներգրավվածությանը համաշխարհային գիտական հասարակայնության հետաքրքրության շրջանակում գտնվող նշյալ գիտախնդրի ուսումնասիրությանը, ինչպես նաև ձևավորել հումանիտար և հասարակական գիտությունների երիտասարդ հետազոտողների, հետազոտողների տարբեր սերունդների համագործակցության հարթակ, նպաստել ՀՀ-ում միջկրթանքային հետազոտությունների կատարմանը: Գիտաժողովին մասնակցել են 30 ուսանող և գիտաշխատող հանրապետության տարբեր բուհերից: Նախատեսվում է լավագույն զեկուցումները հրատարակել առանձին գրքույկով:

Ամբիոնի ուժերով հրատարակվել է դպրոցական երկու դասագիրք՝ «Համաշխարհային պատմություն. Հին աշխարհ» (խմբագիր և հիմնական հեղինակ՝ Ա. Ա. Ստեփանյան) և «Համաշխարհային պատմություն. Միջին դարեր» (հիմնական հեղինակ՝ Գ. Ս. Հարությունյան):

Հաշվետու ժամանակահատվածում ամբիոնի հրավերով ամբիոնի ուսանողների համար դասախոսություններ է կարդացել Կալիֆորնիայի համալսարանի (Ֆրեզնո) պրոֆեսոր Սերջիո Լա Պորտան՝ «12-14-րդ դդ. Մերձավոր Արևելք. իրադարձություններ, ընկերային կառույց, մշակութայն արժեքներ» թեմայով:

Հանդիպում է կազմակերպվել նաև «Պատմություն դասավանդողների եվրոպական ասոցիացիայի» համակարգող Սթիվեն Սթիջերի հետ, ով ամբիոնի դասախոսների համար դասախոսություն է կարդացել Եվրոկլիոյի կառույցի, գործունեության և նպատակների մասին:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում ամբիոնի պրոֆեսորադասախոսական կազմը մասնակցել է նաև հանրապետական և միջազգային գիտաժողովների և հանդես եկել զեկուցումներով:

Ամբիոնի դասախոս Լ. Ս. Մկրտչյանը 12-27.08.2013 մասնակցել է «European Forum Alpbach 2013»-ի աշխատանքներին: Վերապատրաստվել է «Values in Science» և «Roots of European Values» թեմաներով:

19.09.-3.12.2013 մասնակցել է ,Ուսուցանում ուսուցանողների համարե թեմայով ՀՀ սպորտի և երիտասարդության հարցերի նախարարության և Երիտասարդական միջոցառումների իրականացման կենտրոնի կողմից կազմակերպված վերապատրաստման ծրագրին՝ ստանալով թրեյների որակավորում ոչ ֆորմալ կրթության ոլորտում:

24 -31.10.2013 Բեռլինում մասնակցել է Բեռլինի համալսարանի ,Historical Narratives in the Ethnic Confflictsե խորագրով աշխատաժողովին (Institute fur Europaische Ethnologie der Humboldt- Universitat Berlin, Organisatioren Europaische Ethnologie and George Mason University (Washington, USA)), 12-18.01.2014-ին՝ Բանավեճի համաշխարհային ինստիտուտի տնօրեն, Վերմոնտի համալսարանի դասախոս Ալֆրեդ Շնայդերի դասախոսությանը:

14-16.03.2014 Ստամբուլում մասնակցել է «History Education in the Context of the South Caucasus Conflicts, Cordinating Meeting on the Manual on Historiography and History Education» հանդիպմանը:

Ասպիրանտներ Ն. Ա. Մկրտչյանը և Տ. Ռ. Եփրեմյանը գիտաժողովների են մասնակցել Գերմանիայում և Թբիլիսիում, ինչպես նաև նրանք Նորվեգիայի Արտաքին գործերի նախարարության աջակցությամբ Միջազգային հարաբերությունների նորվեգական ինստիտուտում (NUPI) իրագործվող «Research Beyond the Ivory Tower: Policy and Communications» ծրագրում /2013-2015թթ./ Երևանի պետական համալսարանը և Հայաստանի ամերիկյան համալսարանը ներկայացնող հետազոտական խմբի անդամներ են:

Ասպիրանտ Ջ. Կ. Կճանյանը զեկուցումով մասնակցել է Գերմանիայի Բրաունշվիգ քաղաքում Georg Eckert դասագրքերի հետազոտման միջազգային ինստիտուտի կազմակերպած և «Education for Sustainble Peace» խորագիրը կրող միջազգային ամառային դպրոցին և «Social Media and Peace Education» խորագրով սիմպոզիումին:

ԵՊՀ-ի և ՊՆ-ի համագործակցության շրջանակում ամբիոնի դասախոսներ, դոց. Հ. Ժ. Հարությունյանը, Գ. Ս. Քիլիմջյանը դասախոսություններ են կարդացել ՀՀ ԶՈՒ զորամասերում:

Ամբիոնի դասախոսներ Հ. Ժ. Հարությունյանը, Ս. Խ. Հովհաննիսյանը, Լ. Ռ. Մինասյանը, Դ. Ֆ. Թինոյանը, Լ. Ս. Մկրտչյանը, Կ. Յ. Գասպարյանը մասնակցել են որակավորման բարձրացման ծրագրի դասընթացներին:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
2	1	-	1	35	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Դասագիրք

1. *Ստեփանյան Ա. Ա., Ավետիսյան Հ. Գ., Քոսյան Ա. Վ.,* Համաշխարհային պատմություն. Հին աշխարհ, 6-րդ դասարան, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2013, 160 էջ:
2. *Հարությունյան Գ. Ս., Նազարյան Ա. Ս.,* Համաշխարհային պատմություն. Միջին դարեր, 7-րդ դասարան, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2013, 160 էջ:

Մենագրություն

1. *Հովհաննիսյան Ս. Խ.,* Պատմություն և հիշողություն, «Անտարես» հրատ., Երևան, 112 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Մկրտչյան Լ. Ս.,* Եվրոպական միություն. Կառույցը, գործառույթները, դերակատարությունը, դասախոսությունների նյութեր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, 47 էջ:

Հոդված

1. *Ստեփանյան Ա. Ա.,* «Քաղաքակրթություն-թանգարան» իմաստային շրջափոխությունը (Տեսական հարցադրումներ), «Թանգարան» գիտատեսական և մեթոդական ամենամյա հանդես, 2012, «Անտարես» հրատ., Երևան, 2013, էջ 78-86:
2. *Ստեփանյան Ա. Ա.,* Տարտամ անցյալականությունից դեպի պատմություն. Տեքստ, պատում, մեկնություն, «ՎԷմ» համահայկական հանդես, թիվ 1 (45), «ՎԷմ» ՍՊԸ հրատ., Երևան, 2014, էջ 11-28:
3. *Ստեփանյան Ա. Ա.,* Արտաշես I բարենորոգումները. Ներհանրութային հոմեոստասիսի հաստատումը հայոց միջավայրում, «Հայկազունիներ», «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2013, էջ 526-538:
4. *Թինոյան Դ. Ֆ.,* Հայ աշխարհիկ իշխանությունը Կիլիկիայում ջալալիների շարժման վերելքի շրջանում, «Լրաբեր հասարակական գիտությունների», № 1, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2014, էջ 86-94:
5. *Թինոյան Դ. Ֆ.,* Հովհաննես Անթեպցի Կիլիկիո կաթողիկոսի նախքան հովվապետ օծվելու գործունեության որոշ դրվագների մասին, «Կրոնագիտության և եկեղեցաբանության խնդիրները Հայաստանում» գիտաժողովի զեկուցումներ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 74-82:

6. *Հարությունյան Հ. Ժ.,* Ադոնցագիտության նոր դարաշրջանի սկիզբը, «Պատմություն և մշակույթ» հայագիտական հանդես, Բ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 354-360:
7. *Հարությունյան Հ. Ժ., Հովհաննիսյան Պ. Հ.,* Մովսես Խորենացի. Մատենագիտություն, (գրախոսություն), «Պատմաբանասիրական հանդես», № 1, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 218-220:
8. *Հովհաննիսյան Ս. Խ.,* Հայ պատմագրության նոր հարացույցը, «Վէմ» համահայկական հանդես, թիվ 1 (45), «Վէմ» ՍՊԸ հրատ., Երևան, 2014, էջ 217-222:
9. *Հովհաննիսյան Ս. Խ.,* Պատմությունն իբրև մտակեցվածք և երևակայություն (Ժակ լը Գոֆֆի հիշատակին), «Վէմ» համահայկական հանդես, թիվ 2 (45), «Վէմ» ՍՊԸ հրատ., Երևան, 2014, էջ 212-223:
10. *Մինասյան Լ. Ռ.,* Պատմությունը թանգարանի միջավայրում իբրև խաղ-ներկայացում, «Թանգարան» թանգարանագիտական հանդես, 2012, Երևան, 2013, էջ 260-268:
11. *Մինասյան Լ. Ռ.,* Հասարակական ինովացիան Ք.ա. I դարի Հռոմում (Լուսավորյալ միապետության ակունքները), «Քաղաքագիտության հարցեր-2012», «Մանկավարժ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 223-234:
12. *Մկրտչյան Լ. Ս.,* Թանգարանն իբրև կրթական միջավայր. Ինքնության ցուցադրումը ավանդական տոների միջոցով, «Թանգարան» թանգարանագիտական հանդես, 2012, Երևան, 2013, էջ 271-275:
13. *Մկրտչյան Լ. Ս.,* Կրթության տեսություն և արդիականություն. Կրթության դերը հասարակության կյանքում, «Պատմություն և մշակույթ» հայագիտական հանդես, Բ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 114-121:
14. *Մկրտչյան Լ. Ս.,* Մասնագիտական կրթության առաջին աստիճանի կազմակերպումը ՀՀ-ում անկախության տարիներին՝ 1991-2005 թթ., «Ակունք», 2 (8), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 211-217:
15. *Գասպարյան Կ. Յ.,* Ազգերի լիգայի կանոնադրության քննարկումը և մերժումը Միացյալ Նահանգների Կոնգրեսում (1919թ. փետրվար-1920թ. մարտ), «Ակունք», 2 (8), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 211-217:
16. *Մկրտչյան Ն. Ս.,* Ղազախստանի ազգաշինության մարտահրավերները, «Ժամանակակից Եվրասիա. Եվրասիական խաչմերուկներ. Նոր մարտահրավերներ», հատոր II (2), «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2013, էջ 68-81:
17. *Арутюнян А. Ж.,* Отечественная война 1812 года и армяне, “Русский язык в Армении”, N 7, изд. Национального института образования, Ереван, 2014, с. 44-47.
18. *Арутюнян А. Ж.,* Царство Оронтидов согласно “Описанию земли” Гекатея Милетского, “Иран-Наме”, научный востоковедческий журнал, N 3, Ереван, 2014, с. 150-174.
19. *Арутюнян А. Ж., Минасян Э. Г.,* Наш юбиляр - Эдуард Давидович Фролов, «Պատմություն և մշակույթ» հայագիտական հանդես, Ա , ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 281-282:
20. *Арутюнян А. Ж.*, К вопросу определения авторства древнеармянской карты (или “Ашхарацуйц”-а), Сб. материалов I международной научно-практической конференции, I международная заочная научно-практическая конф. “Интеграция мировых научных процессов как основа общественного прогресса” (М-1), “Общество науки и творчества”, Казань, 2013, с. 1-5.
21. *Арутюнян А. Ж.,* Ориентация древнеармянской карты “Ашхарацуйц”, Восток (Oriens), Афро-азиатские общества: история и современность, N 3, изд. РАН, Ереван, 2013, с. 88-94.
22. *Арутюнян А. Ж., Оганесян П. О.,* Юбилей известного историка-антиковеда, «Լրաբեր հասարակական գիտությունների», N 2, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2013, էջ 270-273:
23. *Арутюнян А. Ж.,* Укрепление границ Аршакидской Армении в IV веке, Военно-исторический журнал Parabellum novum. Military History Journal, N 1 (34), изд. Д.А. Скобелев, 2013, с. 27-32.
24. *Арутюнян А. Ж.,* Двойной статус Софены в мировозрении Страбона, Историк в историческом и историографическом времени. Материалы международного форума, посвященного 100-летию со дня рождения проф. А. С. Шифмана, изд. “Яз” Казанского (Приволжского) федерального университета, Казань, 2013, с. 174-178.
25. *Арутюнян А. Ж., Оганесян П. О.,* Знаменитый выпускник Санкт-Петербургского университета: Жизнь и творчество Николая Георгиевича Адонца (1871-1942 гг.), “Вестник СПбРу”, серия 2, История, вып. 1, изд. СПбу., Санкт-Петербург, 2014, с. 83-90.

26. *Тиноян Д. Ф.,* Духовное образование молодежи в Армении. Геворгянская духовная семинария - оплот духовного образования в Армении, Перспективы развития духовного образования - взгляд в будущее, Материалы Международного семинара-совещания представителей государств-участников СНГ, изд. МГЛУ, 2013, с. 76-82.
27. *Оганнисян С. Х.,* Фернан Бродель и армянский торговый капитал (Цивилизационная перспектива проблемы), Альманах "Наири", N 6, Нижний Новгород, 2013, с. 88-94.
28. *Минасян Л. Р.,* Из истории армянской дипломатии (Арташатский договор 66г. до н.э.), Альманах "Наири", N 6, Нижний Новгород, 2013, с. 146-153.
29. *Stepanyan A. A., Minasyan L. R.,* Great Armenia and Euphrates Frontier in 60-s A.D. (Conflict, ideas, settlemnet), Journal of Armenian Studies, № 1 (1), NAS RA, 2013, pp. 14-33.
30. *Stepanyan A. A.,* The Idea of Cosmic and Social Recurrence in the Armenian Intellectual tradition (The Epic Sasna Tser and Mosēs Khorenatsi), "Journal of Armenian Studies", № 2 (3), NAS RA, 2014, pp. 61-90.
31. *Epremyan T. R.,* Assessing Authoritarian Regimes and Legitimacy, The Eurasia Studies Society of Great Britain & Europe Journal, Vol. 3, No. 1, London, 2014, pp. 1-6.
32. *Stepanyan A. A.,* On the Interpretation of a Fragment by Moses Khorenatsi (History of the Armenians, II, 53, 11), Armenian Review, Vol. 54, Issue 1/2, 2013, p. 1-23.
33. *Mkrtchyan N. A.,* "The Good Life": Greek Polis, Roman Empire, and Christendom, The Eurasia Studies Society Journal, No. 1, Vol. 2., London, 2013, pp. 1-4.
34. *Mkrtchyan N. A.,* Astana: A New Post-Soviet Text, International Journal of Humanities and Social Sciences, Vol. 3, No. 21, Special Issues-December, New York, 2013, pp. 229-237.
35. *Mkrtchyan N. A.,* The Notion Of "Kazakhness" Behind The Symbolic Nation-Building of Kazakhstan, CEU (Central European University) Political Science Journal, Vol. 9, No. 1-2, 2014, pp. 16-38.

ՀՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԱԶԳԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Ավետիսյան Հայկ Գրիգորի, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Ղարիբյան Իգիթ Գարեգինի, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Նահապետյան Ռաֆիկ Ասքանազի, պատմ. գիտ. դոկտոր պրոֆեսոր
3. Գաբրիելյան Մխիթար Ռազմիկի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Հակոբյան Հայկ Պիոնի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Պետրոսյան Անուշավան Սաղաթելի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Հարությունյան Հասմիկ Թելմանի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Աբրահամյան Լևոն Համայակի, ՀՀ ԳԱԱ թղթ. անդամ, պատմ. գիտ. թեկնածու, պրոֆեսոր
2. Բոբոխյան Արսեն Ալեքսանդրի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Գնունի Արտակ Վարդգեսի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Թադևոսյան Աղասի Զավենի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Սաքոյան Կարինե Խաչիկի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Պատմական Սյունիքը բրոնզի և երկաթի դարերում /ըստ նորագույն հնագիտական տվյալների/ (պետական ֆինանսավորում):	Ավետիսյան Հ. Գ.

Թեմա 1. Հաշվետու ժամանակաշրջանում թեմայի իրականացման ուղղությամբ կատարվել են հետևյալ աշխատանքները. հավաքվել և քննության են ենթարկվել գրականության և աղբյուրների մեջ արտացոլված խնդրո առարկայի վերաբերյալ նյութերը: Լուսանկարվել և դասակարգվել են Եղեգնաձորի թանգարանի հնագիտական հավաքածուները: Դիտարկումներ են կատարվել Գորիսի, Սիսիանի և Գեղարքունիքի շրջաններում, հավաքվել են վիշապաքար կոթողների, մենհիրների, կուռքերի, ժայռապատկերների մի շարք դեռևս անհայտ գտածոներ: Խմբի կողմից տպագրության են ներկայացվել երկու ծավալուն հոդվածներ, կարդացվել է զեկուցում Թ. Թորամանյանի 150-ամյակին նվիրված միջազգային գիտաժողովում, հրատարակության է նախապատրաստվում պատմական Սյունիքի սրբազան լանդշաֆտը բրոնզ-երկաթի դարում մենագրությունը:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

2013-2014 ուստարում Հնագիտության և ազգագրության ամբիոնի ուսումնագիտական աշխատանքներն ընթացել են հետևյալ ուղղություններով.

Ա. Ուսումնակրթական. բացվել է մեկ նոր ծրագիր՝ Հնագիտության և ազգագրության: Կենսաբանության ֆակուլտետի հետ մշակվել է կրթական մագիստրական նոր ծրագիր: Վերանայվել, փոփոխվել և նոր գրականությամբ համալրվել են ինչպես ընդհանուր, այնպես էլ հատուկ մասնագիտական դասընթացները: Համալրվել է նաև ամբիոնի գրադարանային ֆոնդը. ստացվել է մեծ քանակությամբ անգլերենով ժամանակակից գրականություն հնագիտության, ֆիզիկական մարդաբանության արդի հիմնախնդիրների վերաբերյալ, ձեռք են բերվել ուսումնական ֆիլմեր, սարքավորումներ:

Բ. Դաշտային աշխատանքներ և հետազոտություններ. շարունակվել են հնագիտական պեղումները Արամուսում, Հողմիկում, Բջնիում, Լոռի բերդում, Օշականում, Սյունիքում, որոնց մասնակցել են ամբիոնի դասախոսներն ու մագիստրատուրայի ուսանողները: Գիտարշավների մի մասը միջազգային է, դրանց աշխատանքներին մասնակցում են գիտնականներ և ուսանողներ ԱՄՆ-ից, եվրոպական տարբեր կենտրոններից ու համալսարաններից: Ամբիոնի դասախոսների և ուսանողների մասնակցությամբ կազմակերպվել են հնագիտության արդի հիմնախնդիրներին նվիրված սեմինարներ:

Ազգագրության գծով իրականացվել են հետազոտական ծրագրեր: Դաշտային ազգագրական նյութեր են գրառվել ՀՀ Վայոց ձորի, Արագածոտնի, Տավուշի մարզերում: Գիտության պետական կոմիտեի և ՌԴ Հումանիտար գիտական հիմնադրամի համատեղ միջազգային դրամաշնորհային ծրագրի շրջանակում շարունակվել է «Հայաստան և Ռուսաստան. անցյալի դասերը և ներկա հեռանկարները» հետազոտական ծրագիրը:

Գ. Հաշվետու տարում ամբիոնի դասախոսները Երևանում, Գերմանիայում, Վրաստանում մասնակցել են հանրապետական և միջազգային գիտական կոնֆերանսների:

Հաշվետու տարում պ.գ.դ., պրոֆ. Հ. Ավետիսյանը ղեկավարել է Ինսբուրգի, Մյունխենի համալսարանների արշավախմբերի պեղումները Արամուսում և Օշականում: Արտասահմանցի հնագետների հետ պեղումներ է կատարել Մասիս բլուր նոր քարեդարյան բնակավայրում: Հայաստանի հնագիտության վերաբերյալ դասախոսություններ է կարդացել արտասահմանցի ուսանողների համար: Հ. Ավետիսյանը մասնակցել է Երևանում կայացած միջազգային գիտաժողովի աշխատանքներին՝ նվիրված Թ. Թորամանյանի 150-ամյակին:

Պ.գ.դ., պրոֆ. Ի. Ղարիբյանը մասնակցել է Լոռե բերդաքաղաքի պեղման և վերականգնման աշխատանքներին: Մշակույթի նախարարության առաջարկով ղեկավարել է Բջնի ամրոցի պեղումները, մասնակցել է միջազգային գիտաժողովների:

Պ.գ.թ., դոցենտ Հայկ Հակոբյանը 2013թ. օգոստոսին ղեկավարել է Հողմիկի հեթանոսական տաճարական համալիրի պեղումները: Համացանցում ներկայացրել է դասախոսություն «Ավարայրի ճակատամարտի քննական վերլուծության մասին» թեմայով՝ http://bon. Am/ vardan-mamikonyan-hayk-hakobyan/: Հրատարակել է մեկ մենագրություն, խմբագրել «Հայկազունիներ» գիտական ժողովածուն: Հ. Հակոբյանը մասնակցել է Վան քաղաքին նվիրված գիտաժողովին:

Պ.գ.թ., դոցենտ Ա. Բոբոխյանը պեղումներ է կատարել Սոդքի և Մարգահովտի հնավայրերում, Արագածի լանջերին: Ուղեգծային արշավներ է իրականացրել Եղեգնաձորի, Գորիսի տարածաշրջաններում, Սելիմի լեռնանցքում: Ամփոփել և հրապարակման է նախապատրաստել 2013թ. Սոդքի, Մարգահովտի հուշարձանների, վիշապաքարերի, Եղեգնաձոր կատարած արշավի նյութերը: Տիպաբանել է Եղեգնաձորի, Աթթաշի և Սելիմի նորահայտ վիշապաքարերը: Տիպաբանվել և նորովի են թվագրվել Եղեգնաձորի և Գորիսի թանգարանների նյութերը: Էջմիածնի թանգարանում ուսումնասիրվել է Ռ. Թորոսյանի ֆոտոարխիվը՝ նվիրված Սևանա լճի ավազանի 1969թ. և Շամիրամի 1973թ. արշավախմբերի արդյունքներին:

Ա. Բոբոխյանը հաշվետու տարում արտասահմանում մասնակցել է մի շարք գիտաժողովների և կարդացել դասախոսություններ Հայաստանի հնագիտության վերաբերյալ:

Պ.գ.դ., պրոֆ. Ռ. Ա. Նահապետյանը 2013-2014 ուստարում հրատարակել է մեկ մենագրություն, մեկ ուսումնամեթոդական ձեռնարկ և յոթ գիտական հոդված: Հրատարակության է ներկայացրել երեք գիտական հոդված, աշխատել է «Հայ ազգագրության պատմություն. հնագույն և վաղ միջնադարի շրջան» և «Հայ ազգագրություն» ձեռնարկների պատրաստման ուղղությամբ: Ռ. Նահապետյանն ընդդիմախոսել է 2 ատենախոսություն:

Պ.գ.թ., դոցենտ Ա. Ս. Պետրոսյանը 2013-2014 ուստարում շարունակել է աշխատել գեղարվեստական գրականությունը որպես ազգագրական հետազոտությունների սկզբնաղբյուր հիմնախնդրի ուսումնասիրման ուղղությամբ: Հրատարակել է երկու հոդված:

Պ.գ.թ., դոցենտ Մ. Ռ. Գաբրիելյանը շարունակել է ընդհանուր և մասնագիտական դասընթացներ վարել «Պատմություն» և «Կովկասագիտություն» բակալավրական և «Հնագիտություն և ազգագրություն» և «Կովկասագիտություն» մագիստրոսական ծրագրերում: Մշակել է մասնագիտական ծրագրի նոր դասընթաց:

Մ. Գաբրիելյանը մասնակցել է ԵՊՀ և Թբիլիսիի պետական համալսարանի կազմակերպած «Հայագիտությունը և արդի ժամանակաշրջանի մարտահրավերները» միջազգային համաժողովին, որտեղ հանդես է եկել «Առօրյա ազգայնականության և էթնիկության խորհրդային պատմությունը» թեմայով զեկուցմամբ: ԵՊՀ ու Արիզոնայի պետական համալսարանի կազմակերպած միջազգային գիտաժողովին հանդես է եկել հարավկովկասյան հանրապետություններում հողի սեփականաշնորհման գործընթացին վերաբերող զեկուցմամբ: Մասնակցել է Գիտության պետական կոմիտեի կողմից ֆինանսավորվող

ծրագրին, ինչպես նաև ՀՀ ԿԳՆ Գիտության պետական կոմիտեի և ՌԴ ՌՊՀՀ-ի համատեղ հետազոտական ծրագրին: Անհատական հետազոտական դրամաշնորհային ծրագրեր է իրականացրել «Բաց հասարակության հիմնադրամներ-Հայաստան» հիմնադրամի և ԵՊՀ գենդերային հետազոտությունների և առաջնորդության կենտրոնի տրամադրած հետազոտական դրամաշնորհի շրջանակում: «Euroclio» միջազգային կազմակերպության և Եվրամիության կողմից իրականացվող «Կիսելով պատմությունը. մշակութային երկխոսություններ» ծրագրի շրջանակում որպես հայաստանյան կողմի համակարգողներից մեկը սեմինար-քննարկումների է մասնակցել Հայաստանում և Վրաստանում:

Դասախոս Հ. Հարությունյանը հաշվետու տարում ՀՀ ԳԱԱ հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտի ազգագրության բաժնի արշավախմբի կազմում դաշտային ազգագրական հետազոտություններ է անցկացրել Լոռու և Տավուշի մարզերում: Պաշտպանության է ներկայացրել «Հովհաննես Թումանյանը և հայ ազգագրությունը» թեմայով թեկնածուական ատենախոսություն: Դասախոսների որակավորման բարձրացման կրթական ծրագրի շրջանակում մասնակցել է 4 դասընթացների և ստացել համապատասխան կրեդիտներ: «Անգլերենը ակադեմիական միջավայրում» քննությունը հանձնելով՝ ստացել է միջազգային հավաստագիր (B2): Մասնակցել է Դ. Վարդումյանի ծննդյան 90-ամյակին նվիրված գիտաժողովին, ներկայացրել զեկուցում: Հրատարակել է երկու հոդված:

Պ.գ.թ. Ա. Գնունին պեղումներ է կատարել Կերենի դամբանադաշտում: Ուղեգծային արշավներ է կատարել Եղեգնաձորի, Գորիսի, Կապանի, ԼՂՀ Քաշաթաղի շրջանի տարածքներում: Ամփոփել և հրատարակման է նախապատրաստել 2013թ. Կերենի պեղումների նյութերը, Աքեմենյան շրջանի կարասային թաղումների համատեքստում տիպաբանել է դամբարանային կառույցները: Հրատարակել է 2013թ. Քաշաթաղի շրջանի ուղեգծային արշավների արդյունքները: Ուսումնասիրել է Բերձորի, Ստեփանակերտի, Կապանի և Եղեգնաձորի թանգարաններում պահպանվող ծորակավոր անոթները: Մշակել և հրատարակման է նախապատրաստել 2012թ. Կապանի պեղումների նյութերը: Էջմիածնի պատմաազգագրական թանգարանում մշակել է Ռ. Թորոսյանի ձեռագիր ժառանգությունը:

Ամբիոնը երկու՝ հնագիտություն և ազգագրություն մասնագիտությունների գծով հեռակա ասպիրանտուրայի ընդունելություն է կազմակերպել:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
1	2	-	1	22	1

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Դասագիրք

1. *Ավետիսյան Հ. Գ.,* Համաշխարհային պատմություն, Հին աշխարհ, 6-րդ դասարան, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2013, 190 էջ:

Մենագրություն

1. *Նահապետյան Ռ. Ա.,* Ազգագրական տեղեկությունները Փավստոս Բուզանդի «Հայոց պատմություն» երկում, «Նահապետ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 149:

2. *Հակոբյան Հ. Պ.,* Հայաստանի բանակն ու ռազմարվեստը Երվանդունիների օրոք, «Պրինթինֆո» հրատ., Երևան, 2013, էջ 80:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Նահապետյան Ռ. Ա.,* Ուսումնամեթոդական ծրագիր ԵՊՀ պատմության ֆակուլտետի «Ազգագրություն» մասնագիտացմամբ մագիստրատուրայի մասնագիտական դասընթացի, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 1-16:

Հոդված

1. *Ավետիսյան Հ. Գ., Ղարիբյան Ի. Գ.,* «Հուշարձան», Տարեգիրք Ը, «Հուշարձան» հրատ., Երևան, 2013, էջ 136-141:
2. *Ավետիսյան Հ. Գ.,* Ուրվագծեր Կարապետ Սուքիասյանի հայագիտական գործունեության, «Պատմություն և մշակույթ» հայագիտական հանդես, Բ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 349-350:
3. *Ավետիսյան Հ. Գ.,* Ռ. Նահապետյանի «Հայոց ազգակցական համակարգը /19-րդ դ. երկրորդ կես-20-րդ դ. սկիզբ/» ուսումնասիրությունը, «Պատմություն և մշակույթ» հայագիտական հանդես, Բ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 350-352:
4. *Նահապետյան Ռ. Ա.*, Ա. Պետրոսյան, Հայ գրականությունը և բանարվեստը ազգագրության սկզբնաղբյուր /գրախոսություն/, «Պատմություն և մշակույթ» հայագիտական հանդես, Բ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 352-353:
5. *Նահապետյան Ռ. Ա.*, Հայկական ազգային հագուստի էթնոմշակութային բնութագրի շուրջ, «Ակունք» գիտական հոդվածների ժողովածու, թիվ 2 /8/, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 197-210:
6. *Նահապետյան Ռ. Ա.*, Դաշտային ազգագրական-բանահավաքչական նյութերի գրառման շուրջ, «Պատմություն և մշակույթ» հայագիտական հանդես, Բ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 241-252:
7. *Նահապետյան Ռ. Ա.,* Փավստոս Բուզանդը Հայաստանի պետական կառավարման համակարգի և բանակի մասին, «Լրաբեր հասարակական գիտությունների», թիվ 2, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2013, էջ 64-76:
8. *Նահապետյան Ռ. Ա.*, Հայաստանում ազգագրական նյութերի գրառման սկզբնավորման պատմությունից, Հայ ժողովրդական մշակույթ 16-րդ, «Ավանդականը և արդիականը հայոց մշակույթում» գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2014, էջ 31-40:
9. *Նահապետյան Ռ. Ա.,* Դաշտային ազգագրական հետազոտությունները իբրև ազգագրական գիտության հիմնական սկզբնաղբյուր, Խ. Աբովյանի անվ. ՀՊՄՀ 90-ամյակին նվիրված գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, 2-րդ պրակ, «Մանկավարժ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 372-377:
10. *Պետրոսյան Ա. Ս.,* Հայոց ավանդական տնտեսական կենցաղն ըստ Մկրտիչ Խրիմյանի, ԵՊՀ աստվածաբանության ֆակուլտետի «Տարեգիրք», Ը, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 229-237:
11. *Պետրոսյան Ա. Ս.,* Ս. Փիլոյանի «Կորած մարգարիտը» աշխատանքը նոր բայազետցիների ազգագրական ուսումնասիրության սկզբնաղբյուր, «Պատմություն և մշակույթ» հայագիտական հանդես, Բ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 252-259:
12. *Հակոբյան Հ. Պ.,* Տիգրան Մեծը և Հայկազունները համաձայն Խորենացու և Սեբեոսի, /անգլերեն ռեզյումեով/, «Հայկազուններ. առասպել և պատմություն» միջազգային գիտաժողովի զեկուցումների և հիմնախնդրին նվիրված ու նախկինում հրատարակված ուսումնասիրությունների ժողովածու, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2013, էջ 17-47:

13. *Բոբոխյան Ա. Ա., Ջիլիբերա Ա., Հնիլա Պ.,* Վիշապաքարերի պահպանության հարցը, «Պատմամշակութային ժառանգության պահպանման հիմնախնդիրները», Միջազգային գիտաժողովի նյութեր, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 10-11:
14. *Գնունի Ա. Վ., Սարգսյան Գ., Հակոբյան Ա.,* Սյունիքի արևելյան սահմանների պաշտպանական համակարգը մ.թ.ա. II-I հազ, «ՎԷՄ» հանդես, N 1, Երևան, 2014, էջ 147-171:
15. *Հարությունյան Հ. Թ.,* Հովհաննես Թումանյան և Ստեփան Լիսիցյան. երկու մեծերի համագործակցությունը, Ավանդականը և արդիականը հայոց մշակույթում, Հայ ժողովրդական մշակույթ, XVI, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2014, էջ 40-49:
16. *Հարությունյան Հ. Թ.,* Հմայությունը և գուշակությունը հայ ժողովրդական հավատալիքներում՝ ըստ Հովհ. Թումանյանի ստեղծագործությունների, Աստվածաբանության ֆակուլտետի «Տարեգիրք», Ը, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 238-245:
17. *Gabrielyan M. R., Dabaghyan A.,* At Borders as in Islands: Steps of Anthropology into the Field, Voell, Stephane and Ketevan Khutsishvili (eds.) Caucasus, Conflict, Culture: Anthropological Perspectives on Times of Crisis (Curupira Workshop, 18), Marburg: Curupira, 2013, pp. 37-64.
18. *Gabrielyan M. R.,* Soviet History of Daily Nationalism and Ethnicity in Armenia.-political Transformation and Social Change in The South Caucasus: Georgia, Armenia and Azerbaijan in Perspective, 3rd ASCN Annual Conference, Friburg, 2013, p. 42.
19. *Bobokhyan A. A.,* Projekt Ushkiani. Untersuchungen der Kulturlandschaft um das prehistorische Goldrevier von Sotk, Veröffentlichungen des Landesamtes für Denkmalpflege und Archäologie Sachsen Anhalt - Landesmuseum für Vorgeschichte 67, Halle, 2013, p. 49-88 (Koautoren: Kunze R., Pernicka E., Meliksetian K.).
20. *Bobokhyan A. A.,* Ausgrabungen in Karchaghbyur, Provinz Gegharkunik, Veröffentlichungen des Landesamtes für Denkmalpflege und Archäologie Sachsen Anhalt – Landesmuseum für Vorgeschichte 67, Halle, 2013, p. 109-163 (Koautoren: Engibaryan N., Kunze R.).
21. *Bobokhyan A. A.,* Die armenischen višap, Veröffentlichungen des Landesamtes für Denkmalpflege und Archäologie Sachsen Anhalt – Landesmuseum für Vorgeschichte 67, Halle, 2013, p. 195-205 (Koautoren: Gilibert A., Hnila P.).
22. *Bobokhyan A. A.,* Vishapakars/Dragon Stones: High-Altitude Monuments in Armenia and Problem of Their Protection, ICOMOS Heritage Conservation Regional Network Journal 3, 2013-09-30 (**http://rcchd.icomos.org.ge/?l=E&m=4-4**) (Coauthors: Gilibert A., Hnila P.).

Զեկուցումների թեզիս

1. *Գաբրիելյան Մ. Ռ.,* Առօրյա ազգայնականության և էթնիկության խորհրդային պատմությունը, «Հայագիտությունը և արդի ժամանակաշրջանի մարտահրավերները», Հայագիտական միջազգային երկրորդ համաժողովի զեկուցումների դրույթներ, Երևան, 2013, էջ 235-236:

ՀԱՅ ԱՐՎԵՍՏԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչի պաշտոնակատար՝ *Չուգասզյան Լևոն Բաբկենի, արվեստագիտ. դոկտոր, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Մանուկյան Սեյրանուշ Սոսի, արվեստագիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Տեր-Մարտիրոսով Ֆելիքս Իվանի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Հակոբյան Զարուհի Ավետիսի, արվեստագիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Պիպոյան Լիլիթ Սուրենի, ճարտարապետ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Վարդանյան Սաթենիկ Վլադիմիրի, արվեստագիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Դավթյան Լիլիթ Սարգսի, դասախոս
7. Զոհրաբյան Շուշանիկ Գևորգի, դասախոս
8. Միքայելյան Լիլիթ Շավարշի, դասախոս
9. Չուգասզյան Լարիսա Բաբկենի, դասախոս
10. Չուգասզյան Սաթենիկ Լևոնի, դասախոս
11. Սարգսյան Լուսինե Վահանի, դասախոս
12. Վարդանյան Հռիփսիմե Էդուարդի, դասախոս
13. Վարդանյան Մարիամ Ռուբենի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Հմայակյան Սիմոն Գևորգի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Տեր-Մինասյան Անուշ Աշոտի, ճարտարապետ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Տեր-Վարդանյան Գևորգ Հմայակի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Ղազարյան Դավիթ Գեղամի, արվեստագիտ. թեկնածու, դասախոս
5. Աթայան Արա Ռոմենի, դասախոս
6. Բաղդամյան Իրինա Ռուբենի, դասախոս
7. Կալչուրինա Վերա Սեմյոնի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Դանիելյան Ինեսա Գառնիկի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Հայոց ցեղասպանությունից (1915-1923 թթ.) փրկված հայարվեստի նմուշները Ռումինիայում (պետական ֆինանսավորում):	Չուգասզյան Լ. Բ.

Թեմա 1. Հաշվետու ժամանակահատվածում թեմայի իրականացման համար կատարվել են հետևյալ աշխատանքները: 2013թ. հուլիս-օգոստոս ամիսներին ամբիոնի դասախոսներ, արվեստագիտության թեկնածու, դոցենտ Սեյրանուշ Մանուկյանը, Մարիամ Վարդանյանը և Նելլի Սմբատյանը մեկնել են Բուխարեստ՝ տեղի հայկական Սրբոց Հրեշտակապետաց եկեղեցու Տուտյան թանգարանում աշխատելու:

Մարիամ Վարդանյանը (զբաղվում է հայկական արծաթագործության ուսումնասիրությամբ) և Նելլի Սմբատյանը (զբաղվում է հայկական եկեղեցական գործվածքի ուսումնասիրությամբ) շարունակել են դեռևս 2012թ. աշնանը սկսած իրենց աշխատանքը թանգարանի գեղարվեստական մետաղի և գործվածքի արժեքավոր հավաքածուների ուսումնասիրության ուղղությամբ: Սեյրանուշ Մանուկյանը սկսել է թանգարանի սրբանկարների հավաքածուի ուսումնասիրությունը:

2014թ. սեպտեմբերին կտպագրվեն Նելլի Սմբատյանի («Հայկական եկեղեցական սաղավարտների և վակասների գեղարվեստական նկարագիրը (Բուխարեստի հայկական եկեղեցու թանգարանի նմուշների օրինակով)») և Մարիամ Վարդանյանի («Բուխարեստի հայկական եկեղեցու թանգարանի սկիհերի հավաքածուն») հոդվածները, որոնք հիմնված են թանգարանում կատարված ուսումնասիրությունների վրա:

2013թ. նոյեմբերի 16-28-ը ամբիոնի վարիչ Լևոն Չուգասզյանը դրամաշնորհի գործուղումների համար նախատեսված ֆինանսավորման շրջանակում գիտական այցով մեկնել է Ռումինիա՝ նպատակ ունենալով խորացնելու հայ-ռումինական պատմամշակութային հարաբերություններին վերաբերող գիտական համագործակցությունը և ուսումնասիրելու Ռումինիայի երբեմնի հայաբնակ շրջաններում պահպանված արվեստի ստեղծագործությունները: Այցի ընթացքում Լ. Չուգասզյանն ուսումնասիրել է Բուխարեստի Պատմության թանգարանում գտնվող հայ արվեստի ստեղծագործությունները, դասախոսություններ է ունեցել Հարավարևելյան եվրոպական ուսումնասիրությունների ինստիտուտում, Բուխարեստի համալսարանում, Գեղարվեստի ակադեմիայում, ինչպես նաև Հայոց միության սրահում, ապա մեկնել է Տրանսիլվանիայի շրջան և այնտեղ ուսումնասիրել երբեմնի հայաքաղաք Գերլայի երկու հայկական եկեղեցիներում պահվող նկարների, քանդակների, սրբապատկերների, որմնանկարների, հայկական ծխական կենտրոնի և ակումբի հավաքածուների պահպանման վիճակը, 1700 թվականից կառուցված հայկական տների և հաստատությունների շենքերի զինանշանները և քանդակները:

2014թ. հուլիսի 15-ից օգոստոսի 20-ը կրկին Ռումինիա են մեկնել Ս. Մանուկյանը, Ն. Սմբատյանը և Մ. Վարդանյանը:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում ամբիոնի ղեկավարությունը և անձնակազմը որոշակի հաջողությունների են հասել թե՛ ուսումնական, թե՛ գիտական ոլորտներում:

Ամբիոնի դասախոսները ակտիվորեն մասնակցել են հանրապետական և միջազգային գիտաժողովների, հրատարակել են հոդվածներ և մենագրություններ:

Ամբիոնի դոցենտ, պատմական գիտությունների թեկնածու Ֆելիքս Տեր-Մարտիրոսովը 2013 թվականի հոկտեմբերի 26-ից նոյեմբերի 3-ը Ստամբուլում մասնակցել է Հուշարձանների համաշխարհային ֆոնդի կազմակերպած և Անիի շրջանի հուշարձանների պահպանության և վերականգնման հարցերին նվիրված սեմինարին:

Ամբիոնի ասիստենտ, արվեստագիտության թեկնածու Սաթենիկ Վարդանյանը զեկուցմամբ հանդես է եկել ՀՀ ԳԱԱ կազմակերպած «Հայագիտությունը և արդի ժամանակաշրջանի մարտահրավերները» Հայագիտական միջազգային երկրորդ համաժողովին:

Հայաստանի և Ռումինիայի մշակույթների նախարարությունների միջև կայացած համագործակցության պայմանավորվածության շրջանակում Լ. Բ. Չուգասզյանը ռումինական կողմից նշանակված համակարգող, պատմաբան Ֆիորել Ակիմի հետ կազմակերպել է հայ-ռումինական պատմական և մշակութային առնչություններին նվիրված միջազգային գիտաժողով, որը հոկտեմբերի 29-31-ը տեղի է ունեցել Բուխարեստում, և ելույթներով հանդես են եկել Լ. Չուգասզյանը, Ս. Մանուկյանը, Մ. Վարդանյանը և Ն. Սմբատյանը, ՀՀ ԳԱԱ և Մատենադարանի մի շարք աշխատակիցներ, ռումինացի, ինչպես նաև Ֆրանսիայից, Գերմանիայից, Ուկրաինայից, Մոլդովայից ժամանած գիտնականներ:

Ամբիոնի դասախոս Լուսինե Սարգսյանը Բուխարեստի Նոր Եվրոպա քոլեջից ստացել է դրամաշնորհ և 2013թ. հոկտեմբերին հինգ ամսով մեկնել է Ռումինիա՝ ուսումնասիրելու այնտեղ գտնվող հայկական նկարազարդ ձեռագրերը:

2014թ. մարտի 25-27-ը ԵՊՀ-ի և Թբիլիսիի Ջավախիշվիլու անվան պետական համալսարանի կազմակերպած և հայ-վրացական գիտական ու մշակութային կապերին և տարածաշրջանային խնդիրներին նվիրված կոնֆերանսին մասնակցել են ամբիոնի ասիստենտներ, արվեստագիտության թեկնածուներ Զ. Հակոբյանը, Ս. Վարդանյանն ու Ի. Թաջարյանը: Ս. Վարդանյանը մասնակցել է նաև Խորվաթիայում 2014թ. հունիսի 3-6-ը կայացած «Քրիստոնեական պատկերագրությունը ժամանակակից արվեստում» խորագրով պատկերագրական ուսումնասիրությունների 8-րդ միջազգային կոնֆերանսին:

Ամբիոնի դասախոս Հ. Վարդանյանը 2014թ. հունիսի 19-ին ԺԷ. 00.03-«Կերպարվեստ, դեկորատիվ և կիրառական արվեստ, դիզայն» մասնագիտությամբ պաշտպանել է թեկնածուական ատենախոսություն՝ «Ռուդոլֆ Խաչատրյանի արվեստը» թեմայով:

2014թ. հուլիսի 10-ին ամբիոնի դասախոս Շ. Զոհրաբյանը «Վարդգես Սուրենյանցի նկարների կոմպոզիցիոն-տարածաչափական առանձնահատկությունները» թեմայով պաշտպանել է թեկնածուական ատենախոսություն, իսկ ամբիոնի հայցորդ Գ. Առաքելյանը՝ «Անդրանիկ Քոչարի լուսանկարչական արվեստը» թեմայով:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	1	-	-	17	6

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Манукян С. С.,* Мои современники. My contemporaries. Книга-альбом к выставке Г. Элибекяна, (Министерство культуры РА, Музей современного искусства мэрии города Еревана), Ереван, 2014, 30 с..

Հոդված

1. *Թաջարյան Ի. Ն.,* Լուսանկարչության և գեղանկարչության փոխազդեցությունը, «Պատմություն և մշակույթ» հայագիտական հանդես, Բ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 260-264:
2. *Վարդանյան Ս. Վ.,* Աբովյան քաղաքի նորակառույց Սբ. Հովհաննես եկեղեցու Ամենակալ Քրիստոսը, «Ավանդույթ և արդիականություն, հավատամք», (Отечество Церковь Достоинство), газета армянской общины Санкт-Петербурга, № 1-2 (247-248), Санкт-Петербург, 2014, с. 4.
3. *Հակոբյան Զ. Ա., Միքայելյան Լ. Շ.,* Սենմուրվը և սասանյան առասպելական կենդանիները հայ միջնադարյան արվեստում, Երևանի գեղարվեստի պետական ակադեմիայի «Տարեգիրք», 1/2013, Երևանի գեղարվեստի պետական ակադեմիայի հրատ., Երևան, 2013, էջ 5-29:
4. *Հակոբյան Զ. Ա.,* Դավիթ-Գարեջի. Սաբերեբի վանքի հայագիր որմնանկարները (X դ.), «Բանբեր հայագիտության», № 2-3, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 130-164:
5. *Վարդանյան Հ. Է.,* Ռուդոլֆ Խաչատրյանի վերջին ստեղծագործությունները. «Կերպափոխություններ», «Պատմություն և մշակույթ» հայագիտական հանդես, Բ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 324-328:
6. *Ղուքասզյան Ս. Լ.,* Մատենադարանի թիվ 9422 Ավետարանի արվեստը, «Էջմիածին», ամսագիր, N 7 (Յուլիս), «Էջմիածին» հրատ., Էջմիածին, 2013, էջ 46-57:
7. *Ղուքասզյան Ս. Լ.,* Մատենադարանի թիվ 9422 Ավետարանի պատմությունն ու Հոգեգալստյան տեսարանը, «Կանթեղ» գիտական հոդվածների ժողովածու, 4 (57), «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2013, էջ 235-245:
8. *Ղուքասզյան Ս. Լ.,* Մատենադարանի թիվ 9422 Ավետարանի լուսանցազարդերն ու անվանաթերթերը, «Լրաբեր հասարակական գիտությունների», 2 (638), «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2013, էջ 258-265:
9. *Ղուքասզյան Ս. Լ.,* Մաշտոցի անվան Մատենադարանի թիվ 9422 Ավետարանի պատմությունն ու նկարագրությունը, «Պատմություն և մշակույթ» հայագիտական հանդես, Բ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 268-275:
10. *Վարդանյան Հ. Է.,* Ռուդոլֆ Խաչատրյանի ինքնանկարները, «Ակունք», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 258-263:
11. *Վարդանյան Հ. Է.,* Այլաբանական նատյուրմորտները Ռուդոլֆ Խաչատրյանի արվեստում, Երիտասարդ հայ արվեստաբանների գիտական ութերորդ նստաշրջանի նյութեր, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2014, էջ 42-50:
12. *Манукян С. С.,* Слуцкие пояса из коллекций Первопрестольного Св. Эчмиадзина, Международная научная конференция “Художественная культура армянских общин на землях Речи Посполитой”, “Арт Дизайн”, Минск, 2013, с. 206-211, илл. 1-5.
13. *Микаелян Л. Ш.,* Мотив лент и ожерелий в средневековой скульптуре Армении и в искусстве Сасанидского Ирана, Путем орнамента: Исследования по искусству Византийского мира, Сборник статей, “МАКС Пресс”, Москва, 2013, с. 64-72.
14. *Микаелян Л. Ш.,* Некоторые композиционные схемы и иконографические мотивы в раннехристианской скульптуре Армении в свете сасанидских влияний, Актуальные проблемы теории и истории искусства, т. III, Сборник научных статей, “НП-Принт”, СПб, 2013, с. 112-122.
15. *Hakobyan Z. A.,* The Restitution of the True Cross in the 10th -century Armenian Sources and its depiction in the Early Medieval Sculpture, REArm, vol. 35, 2013, pp. 237-250.
16. *Chookaszian L. B.,* Armenian Book Illumination of Crimea and the Art of Miniaturist Grigor Sukiasants (14th century), Die Kunst des Armenier im Östlichen Europa, Heransgegeben von M. Dmitrieva und B. Kovacs, Köln-Weimar-Wien, 2014, S. 190-197.
17. *Ter-Martirosov F. I., Ayvazian A. A.,* Legacy of Armenian Treasures. Testimony To a People. The Alex and Marie Manoogian Museum. Ancient Objects, “University Lithorprinters, Ann Arbor”, Michigan, 2013, p. 179-198.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Վարդանյան Ս. Վ.,* Աբովյան քաղաքի նորակառույց Սբ. Հովհաննես եկեղեցու Ամենակալ Քրիստոսը, Ավանդույթ և արդիականություն, «Հայագիտությունը և արդի ժամանակաշրջանի մարտահրավերները» հայագիտական միջազգային երկրորդ համաժողովի զեկուցումների դրույթներ, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2013, էջ 352-353:
2. *Chookaszian L. B.,* The Armenians in Romania as seen through their art, International conference on Romanian-Armenian cultural heritage, paper abstracts, Bucharest, 29 October - 2 November, 2013, p. 7-8.
3. *Vardanyan M. R.,* Silver objects in the Museum of Armenian Church in Bucharest, International conerence on Romanian-Armenian cultural heritage, paper abstracts, Bucharest, 29 October - 2 November, 2013, p. 64-65.
4. *Smbatyan N. B.,* The collection of the liturgical crowns and superhumerals in the Museum of Armenian Church in Bucharest, International conference on Romanian-Armenian cultural heritage, paper abstracts, Bucharest, 29 October – 2 November, 2013, p. 60-61.
5. *Manukyan S. S.,* Gospel No. 9510 donated to the Armenian Institute of Ancient Manuscripts (“Matenadaran”) by the Armenians of Romania, International Conference on Romanian-Armenian Cultural Heritage, paper abstracts, Bucharest, 29 October-2 November, 2013. p. 36-37.
6. *Vardanyan S. V.,* The Image of Jesus Christ in the 20th Century and Contemporary Art of Armenia, Abstracts of Communications, Eighth International Conference of Iconographic Studies, “Christian Iconography in Modern and Contemporary Art”, University of Rijeka, Croatia, 03-06.06.2014, p. 38.

ՄՇԱԿՈՒԹԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Պետրոսյան Համլետ Լենսերի, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Կիրակոսյան Լյուբա Վլադիմիրի, ճարտարագիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Մարգարյան Նիկոլ Մերուժանի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Պիկիչյան Հռիփսիմե Վահրամի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Անտոնյան Յուլիյա Յուրիի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Մկրտչյան Ռուզան Ալբերտի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Նալբանդյան Սառա Աշոտի, արվեստագիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Մուրադյան Հայկուհի Մանվելի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Փիլիպոսյան Հասմիկ Սուրենի, արվեստաբան. գիտ. թեկնածու, պրոֆեսոր
2. Մաթևոսյան Կարեն Արտուշի, պատմ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
3. Գալստյան Միհրան Վարդգեսի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Զոհրաբյան Արմինե Լևոնի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Հայրապետյան Թամար Լազարի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Մելքումյան Համլետ Լորիկի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Սուքիասյան Լաուրա Վարդանի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Արցախի Տիգրանակերտի պատմամշակութային կերպարի վերականգնման փորձ (2005-2014թթ. հնագիտական հետազոտության արդյունքների քննությամբ) (պետական ֆինանսավորում):	Պետրոսյան Հ. Լ.
2. 21-րդ դարասկզբի Ռուսաստանի և Հայաստանի դավանաբանական մշակույթները՝ տիպաբանական և ծագումնաբանական ասպեկտները (պետական ֆինանսավորում):	Անտոնյան Յու. Յու.

Թեմա 1. Թեմայի շրջանակում Հ. Պետրոսյանի ղեկավարությամբ 2014թ. հունիս-օգոստոս ամիսներին շարունակվել են Արցախի Տիգրանակերտի պեղումները: Պեղումներին մասնակցել են թեմայի ղեկավար Համլետ Պետրոսյանը, թեմայի կատարողներ, ամբիոնի դոցենտ Լյուբա Կիրակոսյանը, պատմ. գիտ. թեկնածու Տատյանա Վարդանեսովան, ամբիոնի առկա ուսուցման ասպիրանտ Նժդեհ Երանյանը, ինչպես նաև ՀՀ ԳԱԱ հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտի ավագ գիտաշխատող, պատմ. գիտ. թեկնածու Ինեսսա Կարապետյանը, նույն ինստիտուտի գիտաշխատող, կենսաբանական գիտ. թեկնածու Ռոման Հովսեփյանը, նույն ինստիտուտի ավագ գիտաշխատող Արմինե Գաբրիելյանը, Արցախի համալսարանի պատմության ամբիոնի վարիչ, պատմ. գիտ. թեկնածու Վարդգես Սաֆարյանը և ԵՊՀ մշակութաբանության բաժնի չորս ուսանող:

2013թ. հնագիտական հետազոտության հիմնական գիտական եզրակացություններն են.

1. Տիգրանակերտը հիմնադրվել է որպես ամրոցից, առանձին քաղաքային թաղամասերից, ժայռափոր տնտեսական կառույցներից և Արքայական աղբյուրները ներառող զբոսայգային համալիրից կազմված ընդարձակ քաղաք:

2. Կենտրոնական թաղամասում առկա է կրոնածիսական մեծ համալիր՝ սալահատակ ընդարձակ բակով և ճարտարապետական ու քանդակային ազդեցիկ արտաքին ունեցող հուշակոթողներով:

3. Քաղաքը առևտրափոխանակային հարաբերություններ է ունեցել մերձավորարևելյան և փոքրասիական խոշոր արհեստագործական կենտրոնների հետ:

Վերաբնակեցված բնակավայրերի մշակութաբանական հետազոտությունը վկայում է, որ այդտեղ ընթացել են տարածքի մշակութային յուրացման, համայնքների սոցիալ-ժողովրդագրական, մշակութային ինքնության ձևավորման ինտենսիվ գործընթացներ:

Հետազոտության արդյունքներն ամփոփվել են «Հուշարձանը և հասարակությունը. Արցախի Տիգրանակերտ» ռուսերեն ժողովածուի մեջ:

Թեմա 2. Ծրագրի գործընկերներն են Սանկտ Պետերբուրգի Գրականության ինստիտուտի և Եվրոպական համալսարանի ներկայացուցիչները: Ծրագրի մեկնարկել է 2014թ. հունվարի 1-ին: Ծրագրի ընթացքում իրականացվելու են համատեղ դաշտային աշխատանքներ, սեմինարներ և համատեղ հրապարակումներ: Ամբիոնի կողմից մասնակցում են 3 հոգի՝ երկու դասախոս և 1 ասպիրանտ:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

ա. ***Միջազգային համագործակցություն:*** Ամբիոնի վարիչ Հ. Պետրոսյանի նախաձեռնությամբ նախապատրաստվել է և ստորագրվել երկկողմ պայմանագիր Երևանի պետական և Ֆլորենցիայի համալսարանների միջև, ըստ որի՝ ԵՊՀ մշակութաբանության ամբիոնն ու Ֆլորենցիայի համալսարանի միջնադարյան հնագիտության ամբիոնը համատեղ կիրականացնեն «Հայաստանը մետաքսի ճանապարհի համատեքստում» գիտակրթական նախագիծը, որը նախատեսում է համատեղ հետազոտություն Հայաստանի Սյունիքի և Վայոց ձոր մարզերում, սեմինարների և դասընթացների կազմակերպում, դասախոսների և ուսանողների փոխանակում: Արդեն երկրորդ տարին է, ինչ Ֆլորենցիայի համալսարանի մասնագետները մասնակցում են Արցախի Տիգրանակերտի պեղումներին:

Ամբիոնի դասախոս Հ. Պիկիչյանի նախաձեռնությամբ նախապատրաստվել է և ընթացքի մեջ է թանգարանագիտության ասպարեզում միջբուհական համագործակցության համաձայնագրի ստորագրումը ԵՊՀ-ի և Հռոմ-3 համալսարանի միջև:

բ. ***Գիտաժողովների և սեմինարների կազմակերպում:*** 2012թ. սեպտեմբերից ամբիոնում գործում է «Մշակութաբանության խնդիրներ» գիտական սեմինարը, որն ունեցել է չորս նիստ, որտեղ զեկուցումներով հանդես են եկել ամբիոնի և հրավիրյալ դասախոսները: Երրորդ տարին է, ինչ ամբիոնի դասախոս Յու. Անտոնյանի նախաձեռնությամբ բաժնի ուսանողների համար գործում է «Մշակութային մարդաբանության խնդիրներ» ուսանողական արտալսարանային սեմինարները: Կազմակերպվել է 15 սեմինար՝ երկու շաբաթը մեկ անգամ: Ամբիոնի դոցենտ Հ. Վ. Պիկիչյանի նախաձեռնությամբ և Թանգարանների աշխատողների և բարեկամների ասոցիացիայի, Հայ զբոսավարների գիլդիայի, ICOM-ի ազգային կոմիտեի և Գերմանիայի բարձրագույն դպրոցների միության (DVV international) կազմակերպության համագործակցությամբ Մեսրոպ Մաշտոցի անվ. մատենադարանում կազմակերպվել է թանգարանային էքսկուրսավարների վերապատրաստման մեկշաբաթյա սեմինար-վարժանք, որտեղ Հ. Պիկիչյանը զեկուցումներ է կարդացել «Թանգարանը երկրի մշակութային կերպարի ներկայացման խորապատկերում» և «ՀՀ-ում մշակութային զբոսաշրջության զարգացման հեռանկարները» թեմաներով:

Արմինե Զոհրաբյանը մասնակցել է ԵՊՀ կազմակերպած և հայ-վրացական պատմամշակութային կապերին նվիրված գիտաժողովին, որտեղ զեկուցում է կարդացել «Հայ-վրացական փոխառնչությունները միջնադարում՝ ըստ դրամագիտական նյութի» թեմայով:

գ. ***Կրթաթոշակներ:*** 2013թ. հոկտեմբերին «Friends of Armenia» անգլիական կազմակերպության և ամբիոնի համագործակցության շրջանակում՝ Մշակութաբանության բաժնի բարձր առաջադիմություն ունեցող և սոցիալապես անապահով երեք ուսանողներ՝ Անի Դարբինյանը (մագիստրատուրա, 2-րդ կուրս), Մանիկ Շեկիկյանը (բակալավրիատ, 4-րդ կուրս) և Արաքս Ասլանյանը (բակալավրիատ, 3-րդ կուրս) ստացել են միանվագ կրթաթոշակ՝ յուրաքանչյուրը՝ 200.000 դրամի չափով: Նույն կազմակերպության մեկ այլ կրթաթոշակ էլ մագիստրոսական ուսուցման երկու կիսամյակների համար հատկացվել է մագիստրատուրայի երկրորդ կուրսի ուսանող Խաչատուր Քալաշյանին:

դ. ***Մասնակցությունը գիտաժողովներին:*** Ամբիոնի վարիչ Հ. Պետրոսյանը մասնակցել է «Հայկական ինքնության խնդիրները 21-րդ դարում» (Երևան, 2013) գիտաժողովին, «Հայագիտությունը և արդի ժամանակաշրջանի մարտահրավերները» հայագիտական երկրորդ համաժողովին (Երևան, 2013), «Պատմամշակութային ժառանգության պահպանման հիմնախնդիրները» միջազգային գիտաժողովին (Երևան, 2013): Ամբիոնի դասախոս Հ. Պիկիչյանը «Պատմամշակութային ժառանգության պահպանման հիմնախնդիրները» միջազգային գիտաժողովում զեկույց է կարդացել «Երաժշտախոսքային տեքստ, կենսընթաց, պատմություն (ըստ ՀՀ ԳԱԱ արվեստի ինստիտուտի ձայնադարանային հավաքածուի)» թեմայով:

Ն. Մարգարյանը մասնակցել է «Պատմամշակութային ժառանգություն և արդիականություն» միջազգային գիտաժողովին, (Գյումրի, 4-6 հոկտ., 2013)՝ ներկայացնելով «Հաբիթուսը, մշակութային

կապիտալը և մշակույթի ընկալումը» թեմայով զեկուցում, «Հանրային հաղորդակցություններ. արդի մարտահրավերներն ու զարգացման հեռանկարները. Հայաստան 2013» գիտաժողովին (2013, նոյեմբերի 26):

Ռ. Մկրտչյանը 2013 նոյեմբերի 6-8-ը մասնակցել է «Ալեքսևյան ընթերցումներ» խորագրով Տ. Ի. Ալեքսևի և Վ. Պ. Ալեքսևի հիշատակին նվիրված 5-րդ միջազգային գիտաժողովին՝ "Взаимодействие культур, динамика среды обитания и человек в эпоху палеометалла", ինչպես նաև 2014թ. հունիսի 25-27-ը՝ «Современная антропология: новые данные, перспективы развития, методологические принципы» (Մինսկ, Բելառուս) միջազգային գիտաժողովին (զեկույց՝ Воронцова Е. Л., Мкртчян Р. А., «О роли ДВП как генетических маркёров в анализе могильников с коллективным обрядом погребений (на примере могильника Неркин Геташен, Армения)»:

Յու. Անտոնյանը 2013թ. հոկտեմբերի 17-20-ը մասնակցել է Բիշքեկում կայացած «Ֆոլքսվագեն» հիմնադրամի «Կովկաս-Միջին Ասիա» ծրագրի միջազգային սեմինարին, հոկտեմբերի 25-26-ը՝ «Religion and Nationalism»" միջազգային գիտաժողովին՝ «Տնտեսագիտության բարձրագույն դպրոցը և Սանկտ Պետերբուրգի Եվրոպական համալսարանը» (Սանկտ Պետերբուրգ, գիտաժողովի նյութերը 2015 թ-ին հրապարակվելու են «Ab Imperio» գիտական ամսագրում), 2014թ. ապրիլի 4-5-ը՝ «Caucasus Connections» միջազգային գիտաժողովին (Ինդիանայի համալսարան, Բլումինգտոն, ԱՄՆ, ծրագիրը հրապարակվել է http://arisc.org/?page_id=1036 կայքում), իսկ մայիսին Համբուրգի համալսարանում կարդացել է երկու դասախոսություն:

Յու. Անտոնյանի ղեկավարությամբ իրականացվում է Շվեյցարիա-Կովկաս գիտական ցանց կազմակերպության /Academic Swiss Caucasus Net (ASCN)-ի կողմից ֆինանսավորվող հայ-վրացական համատեղ հետազոտական ծրագիր՝ «Էլիտա. հասկացություններ, ինքնության և մշակութային բնորոշիչներ: Հայաստանի և Վրաստանի հանրային կառուցվածքում արդի սոցիալական փոխակերպումների մարդաբանական առումները»: Ծրագիրը սկսվել է 2014 մարտի 1-ից: Ծրագրի գործընկերներն են Թբիլիսիի պետական համալսարանի և Իլյա Ճավճավաձեի անվան համալսարանի ներկայացուցիչները: Ծրագրի ընթացքում հետազոտվելու են ընդհանուր թեմային վերաբերող մի քանի ենթաթեմաներ, իսկ վերջում լույս է տեսնելու համատեղ մենագրություն: Ամբիոնի կողմից մասնակցում են 4 հոգի՝ երկու դասախոս և 2 ասպիրանտ:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	5	-	-	28	7

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Հայրապետյան Թ. Լ.,* Երգինքան իրեք խնձոր վեր ընգավ ու տասը խրատ, Հայ ժողովրդական հեքիաթներ Ղարաբաղի բարբառով, (հավաքեց, առաջաբանը գրեց, ծանոթագրեց և տպագրության պատրաստեց Թամար Հայրապետյանը), «Անտարես» հրատ., Երևան, 2014, 87 էջ:
2. *Հայրապետյան Թ. Լ.,* Խորհրդանշային ցուցիչները հայ ժողովրդական հեքիաթներում և վիպապատմական բանահյուսության մեջ, Ժ.01.05 «Բանահյուսություն» մասնագիտությամբ

բանասիրական գիտությունների դոկտորի գիտական աստիճանի հայցման ատենախոսության սեղմագիր, «Ռիզոգրաֆ» հրատ., Երևան, 2014, 49 էջ:

3. *Մաթևոսյան Կ. Ա.,* Աղթամարի պատմամշակութային ժառանգությունը, «Ս. Էջմիածին», Էջմիածին, 2013, 176 էջ:
4. *Պետրոսյան Հ. Լ.,* Խաչքար, հեղ. հրատ., Երևան, 2014, 72 էջ:
5. *Պիկիչյան Հ. Վ., Թազակչյան Զ. Պ.,* Վայոց ձորի ավանդական երգեր և նվագներ, Հայ ավանդական երաժշտություն, պրակ XI, «Ամրոց Գրուպ» հրատ., Երևան, 2013, 200 էջ:

Հոդված

1. *Գալստյան Մ. Վ.,* Միգրացիան և մշակութային փոխակերպումները, «Լրաբեր հասարակական գիտությունների», N 2, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2013, էջ 184-193:
2. *Գալստյան Մ. Վ.,* Սոցիալական ցանցերի դերը Հայաստանից աշխատանքային միգրացիայի հոսքերի ձևավորման գործում, «Պատմամշակութային ժառանգություն և արդիականություն» միջազգային գիտաժողովի զեկուցումների դրույթներ, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2013, էջ 79-82:
3. *Գալստյան Մ. Վ.,* Միգրացիայի միտումները հետխորհրդային Հայաստանի բնակչության շրջանում (1991-2010), Ավանդականը և արդիականը հայոց մշակույթում, հայ ժողովրդի մշակույթ, XVI, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2014, էջ 283-291:
4. *Գալստյան Մ. Վ.,* Սոցիալական ցանցերը և Հայաստանից աշխատանքային միգրացիայի ձևավորման առանձնահատկությունները, «Լրաբեր հասարակական գիտությունների», N 1, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2014, էջ 203-213:
5. *Զոհրաբյան Ա. Լ.,* Մահմեդական մակադրոշմներով բյուզանդական դրամների շրջանառությունը Հայաստանում XII դարում, «Պատմամշակութային ժառանգություն և արդիականություն» միջազգային գիտաժողովի նյութեր, «Գիտություն» հրատ., Գյումրի, 2013, էջ 24-26:
6. *Զոհրաբյան Ա. Լ.,* Սեֆյան դրամահատման կնիքներ՝ հայտնաբերված Հայաստանից, Պայման, Թեհրան, 2013, էջ 108-112 (պարսկերեն):
7. *Զոհրաբյան Ա. Լ.,* Շապուհ Բ-ի դրամ խաչի պատկերով, «Պայման», Թեհրան, 2013, էջ 120-125 (պարսկերեն):
8. *Կիրակոսյան Լ. Վ.,* Ղազարավանի և Օրգովի ամրոց-բնակատեղիները (Պաշտպանական համակարգի և ճարտարապետության շուրջ), «Հուշարձան» տարեգիրք, Ը, Երևան, 2013, էջ 71-81:
9. *Կիրակոսյան Լ. Վ.,* Մշակութային եղեռն (Արցախի ճարտարապետական հուշարձանների օրինակով), «Հայագիտության հարցեր» հանդես, 1, Երևան, 2014, էջ 107-119:
10. *Կիրակոսյան Լ. Վ.,* Նորահայտ ամրոցը Արցախի Տիգրանակերտի մերձակայքում, «Հայագիտական ուսումնասիրություններ», 4, Ստեփանակերտ, 2014, էջ 14-21:
11. *Մարգարյան Ն. Մ.,* Հայերի անձնանվանական համալիրի փոխակերպումները հետխորհրդային ժամանակահատվածում (նորածինների անձնանվանական համալիրի քննություն), «Ավանդականը և արդիականը հայոց մշակույթում» գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2014, էջ 181-187:
12. *Մարգարյան Ն. Մ.,* Անձնանունը և քաղաքական հաղորդակցությունը, «Հանրային հաղորդակցություն. արդի մարտահրավերներն ու զարգացման հեռանկարները» գիտաժողովի նյութեր, Երևան, 2014, էջ 90-98:
13. *Մաթևոսյան Կ. Ա.,* Լրացումներ Սամվել Անեցու ժամանակագրության ձեռագրերում, «Էջմիածին», Ա, «Էջմիածին» հրատ., Էջմիածին, 2013, էջ 130-139:

14. *Մաթևոսյան Կ. Ա.,* Հոռոմոսի վանքի հնագոյն եկեղեցու անուան շուրջ, «Հանդէս ամսօրեայ», Երևան-Վիեննա, 2013, էջ 311-326:
15. *Մաթևոսյան Կ. Ա.,* Հավուց թառի գրչության կենտրոնը, «Բանբեր Մատենադարանի», թիվ 19, Երևան, 2013, էջ 159-172:
16. *Հայրապետյան Թ. Լ.,* Առասպելական տարրերը Բահաթրյանների գրառած հրաշապատում հեքիաթներում (Շուշի, XIX դարի երկրորդ կես), «Շուշին հայկական մշակույթի օջախ» հայկական գրատպության 500-ամյակին նվիրված միջազգային գիտական կոնֆերանսի զեկուցումներ, «Կաճառ» գիտական կենտրոնի հրատ., Շուշի, 2014, էջ 113-123:
17. *Հայրապետյան Թ. Լ.,* Շիրակի ժողովրդական հեքիաթները (ըստ XX դարի սկզբի գրառումների), «Պատմամշակութային ժառանգություն և արդիականություն» միջազգային գիտաժողովի զեկուցումների դրույթներ, ՀՀ ԳԱԱ Շիրակի հայագիտական հետազոտությունների կենտրոն, Գյումրի, 2013, էջ 195-196:
18. *Հայրապետյան Թ. Լ.,* Նվիրագործման ծեսը հեքիաթային անտառում (հայկական հրաշապատում հեքիաթների հիման վրա) «Ոսկե դիվան» հեքիաթագիտական հանդես, պրակ 4, Երևան, 2013, էջ 7-13:
19. *Հայրապետյան Թ. Լ.,* Հայ ժողովրդական հեքիաթների աղայանական մշակումների շուրջ, «Ոսկե դիվան» հեքիաթագիտական հանդես, պրակ 4, Երևան, 2013, էջ 53-60:
20. *Հայրապետյան Թ. Լ.,* Հայ ժողովրդական հեքիաթների սյուժեների ու տիպերի նշացանկի նախնական տարբերակը (ըստ Աարնե-Թոմփսոն-Ութերի հեքիաթների տիպերի միջազգային նշացանկի), Հայ ժողովրդական մշակույթ, XVI, «Ավանդականը և արդիականը հայոց մշակույթում» գիտաժողովի հոդվածների ժողովածու, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2014, էջ 375-383:
21. *Պետրոսյան Հ. Լ.,* Հայ ինքնության խորհրդանշանները և դրանց մերօրյա դրսևորումները. տապանակիր լեռը և կորուսյալ դրախտը, «Հայկական ինքնության խնդիրները 21-րդ դարում» գիտաժողովի նյութեր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 123-138:
22. *Պետրոսյան Հ. Լ.,* Հուշարձանը և հասարակությունը. Արցախի Տիգրանակերտ, «Հայագիտությունը և արդի ժամանակաշրջանի մարտահրավերները» հայագիտական երկրորդ համաժողովի զեկուցումների հիմնադրույթներ, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2013, էջ 100-101:
23. *Պիկիչյան Հ. Վ.,* Ռաբիս պարը. նախնական դիտարկումներ, Հայ ժողովրդական մշակույթ, XVI, «Ավանդականը և արդիականը հայոց մշակույթում» գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2014, էջ 217-224:
24. *Антонян Ю. Ю.,* Возвращение героя: новые культы “древней” религии, в: Язычество в XX-XXI вв.: российский и европейский контекст, Colloquium Heptaplomeres: Научный альманах, Выпуск I, НГПУ им. К.Минина, Нижний Новгород, 2014, с. 126-135.
25. *Антонян Ю. Ю.,* (совместно с Л. Абрамяном, С. Акопяном, Л. Гущяном, Г. Мелкумяном, С. Мкртчяном, А. Погосяном, Г. Шагояном), Дискуссия по поводу статьи М. Соколова и К. Титаева, Антропологический Форум, # 19, Санкт Петербург, 2013, с. 189-215.
26. *Мкртчян Р. А., Воронцова Е.,* Изучение вариабельности строения черепов из могильника Неркин Геташен (Республика Армения), Вестник Московского университета, Серия 23, Антропология, № 1, Москва, 2014, с. 57-73.
27. *Antonyan Yu. Yu.,* Reminiscences of the Future: the Social Life of Monuments in Refugee-villages, in: Caucasus, Conflict, Culture. Anthropologica Perspectives on the Time of Crisis, S. Voell, K. Khutsishvili, eds., Curupira: Marburg, 2014, pp. 195-208.
28. *Mkrtchyan R. A., Simonyan H. A.,* Vorbericht zur Paleoanthropologie des Skelettmaterials von Norabak 1 und Sotk 2, Archeologie in Armenia II, Band 67, 2013, p. 280.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Հայրապետյան Թ. Լ.,* Ամանոր և Վանատուր դիցազույզը՝ իբրև նորապտղի ծպտյալ հովանավոր, «Գերբնականի խորհուրդը հեքիաթում» գիտաժողովի թեզիսներ, Հ. Թումանյանի թանգարան, Երևան, 2014, էջ 30-33:
2. *Մարգարյան Ն. Մ., Թորոսյան Մ. Գ.,* Հաբիթուսը, մշակութային կապիտալը և մշակույթի ընկալումը, «Պատմամշակութային ժառանգություն և արդիականություն» միջազգային գիտաժողով, Հայագիտական կենտրոն, Գյումրի, 4-6 հոկտեմբեր, 2013:
3. *Մարգարյան Ն. Մ., Հարությունյան Ղ. Ա.,* ՀՀ Գյումրիի համայնքի 2009-2012թթ. բյուջետային քաղաքականության հետազոտություն, Գյումրի, 2013:
4. *Պետրոսյան Հ. Լ.,* Հայ ինքնության խորհրդանշանները և դրանց մերօրյա դրսևորումները. տապանագիր լեռը և կորուսյալ դրախտը, Հայկական ինքնության խնդիրները 21-րդ դարում, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 123-138:
5. *Պետրոսյան Հ. Լ.,* Հուշարձանն ու հասարակությունը. Արցախի Տիգրանակերտ, Հայագիտությունը և արդի ժամանակաշրջանի մարտահրավերները, հայագիտական երկրորդ համաժողով, ՀՀ ԳԱԱ հրատ., Երևան, 2013, էջ 100-101:
6. *Պետրոսյան Հ. Լ.,* Մշակութային ժառանգության հանրահռչակման մի օրինակի մասին. Արցախի Տիգրանակերտ, Պատմամշակութային ժառանգության պահպանման հիմնախնդիրները, Միջազգային գիտաժողով, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 24:
7. *Мкртчян Р. А., Воронцова Е. Л.,* О роли ДВП как генетических маркёров в анализе могильников с коллективным обрядом погребений (на примере могильника Неркин Геташен), Международная научно-практическая конференция “Современная антропология: новые данные, перспективы развития, методологические принципы”, Минск, 25-27 июня, 2014, с. 23-25.

ՍՓՅՈՒՌՔԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Եղիազարյան Արման Սամվելի, պատմ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ*

Համատեղողներ

1. Մարուքյան Արմեն Ցոլակի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Մխիթարյան Գայանե Մելիսի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Ավետիսյան Լևոն Վազգենի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Դանիելյան Համազասպ Գրիգորի, քաղ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Մինասյան Տաթևիկ Էդիկի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

2013-2014 հաշվետու տարում ամբիոնը ծավալել է գիտաուսումնական լայն գործունեություն՝ հիմնված 2013թ. մշակված «Սփյուռքագիտության զարգացման հայեցակարգ»-ում ամրագրված սկզբունքների վրա:

Ամբիոնի դասախոսները մասնակցել են «Սփյուռքագիտություն» տարեգրքի պատրաստման աշխատանքներին: Տարեգրքում զետեղվել են Սփյուռքի տարբեր ոլորտներին առնչվող գիտական հոդվածներ և հաղորդումներ:

Մշակվել է մագիստրոսական ծրագրի նոր առարկայացանկը, որը միտված է սփյուռքագիտությունը միջազգային չափանիշներին համապատասխանեցնելուն: Նոր առարկայացանկը կազմված է միջկրթանքային մոտեցման սկզբունքին համապատասխան:

2014թ. մայիսի 14-16-ը ամբիոնը, ի դեմս Ա. Եղիազարյանի, մասնակցել է Բեյրութում կազմակերպված «Հայերը Լիբանանում» միջազգային գիտաժողովի աշխատանքներին: Լիբանանի համայնքային կազմակերպությունների ներկայացուցիչների հետ հաստատվել են համագործակցության ձևաչափեր:

2014թ. ԵՊՀ հայագիտական հետազոտությունների ինստիտուտի, Սփյուռքագիտության ամբիոնի և Համազգային հայ կրթական և մշակութային միության ներկայացուցիչները մշակել են «Հայագիտություն» մագիստրոսական ծրագիրը և համապատասխան առարկայացանկը: «Հայագիտություն» ծրագիրը կգործի 2014 թվականից:

Ամբիոնի դասախոսները (Ա. Եղիազարյան, Հ. Ալեքսանյան, Ա. Մարուքյան, Գ. Մխիթարյան, Է. Հովհաննիսյան) մասնակցել են ՀՀ-ում և արտերկրում կայացած մի շարք գիտաժողովների:

Հաշվետու տարում ամբիոնի դասախոսները հրատարակել են մենագրություններ և գիտական հոդվածներ:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	3	-	-	14	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Եղիազարյան Ա. Ս.*, Աշոտ Ա Բագրատունի. թագավոր Հայոց (թագադրության թվականը և գահակալության տարիները), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 80 էջ:
2. *Ալեքսանյան Հ. Ս.,* Հայկական համայնքները Խորհրդային հանրապետություններում 1917-1941թթ., «Տիր» հրատ., Երևան, 2014, 221 էջ:
3. *Մարուքյան Ա. Յ.,* Հայոց ցեղասպանության հետևանքների հաղթահարման հիմնախնդիրներն ու պատմահիրավական հիմնավորումները, ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2014, 332 էջ:

Հոդված

1. *Եղիազարյան Ա. Ս.,* Բագրատունիների վրացական թագավորության ձևավորման գործընթացը, Մաս երկրորդ. Համավրացական թագավորության ինքնուրույն պատմական հեռանկարի ուրվագծերը, «Վէմ» համահայկական հանդես, N 2, Երևան, 2013, էջ 32-57:
2. *Եղիազարյան Ա. Ս.,* Հայկական քաղաքակրթությունը և հայության պատմական հեռանկարը, «Հայկական ինքնության խնդիրները 21-րդ դարում» գիտաժողովի նյութեր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 81-92:
3. *Եղիազարյան Ա. Ս.,* Բագրատունիները եւ Վրացական թագաւորութեան պետական գաղափարաբանութեան ձեւաւորումը, «Հայկազեան հայագիտական հանդէս», Պէյրութ, 2013, էջ 67-82:
4. *Եղիազարյան Ա. Ս.,* Տայքը և Կղարջքի կուրապաղատությունը IX դարում, «ԲԵՀ. Հայագիտություն», 141.1, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 3-15:
5. *Եղիազարյան Ա. Ս.,* Հայ գաղթաշխարհի պատմության պարբերացման փորձ, «Սփյուռքագիտություն. տարեգիրք», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 3-28:
6. *Եղիազարյան Ա. Ս.,* Բագրատունիների վրացական թագավորության ձևավորման գործընթացը: Մաս երրորդ. Քաղկեդոնական երկրամասերի միավորումը և Այսրկովկասի քաղկեդոնականների միասնական թագավորության ստեղծումը, «Վէմ» համահայկական հանդես, N 4, Երևան, 2013, էջ 30-59:
7. *Եղիազարյան Ա. Ս.,* Հայոց իշխանաց իշխանը Բագրատունի առաջին արքաների օրոք, «Վէմ» համահայկական հանդես, N 1, Երևան, 2014, էջ 62-75:
8. *Հովհաննիսյան Է. Գ.,* Երկու փաստաթուղթ Հայաստան-Սփյուռք քաղաքական հարաբերությունների սկզբնավորման պատմության վերաբերյալ, «Սփյուռքագիտություն. տարեգիրք», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 76-96:
9. *Հովհաննիսյան Է. Գ.,* Մարտնչող անաստվածների գործունեությունը Խորհրդային Հայաստանում 1920-1930-ական թթ., «Էջմիածին», Ա, հունվար, «Էջմիածին» հրատ., Էջմիածին, 2014, էջ 100-107:
10. *Մարուքյան Ա. Յ.,* Սփյուռքի ջանքերը միջազգային կազմակերպությունների կողմից Հայոց ցեղասպանության ճանաչման ու դատապարտման բանաձևերի ընդունման գործում, «Սփյուռքագիտություն. տարեգիրք», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 29-43:
11. *Մարուքյան Ա. Յ.,* Պատմություն և իրավունք. Հայոց ցեղասպանության ժխտումը քրեականացնելու դեմ ուղղված Պիեռ Նորայի «փաստարկները», «Վէմ» համահայկական հանդես, N 2, Երևան, 2013, էջ 10-31:
12. *Մարուքյան Ա. Յ.,* Հայոց ցեղասպանության հետևանքների հաղթահարման հիմնախնդիրները և հայ-թուրքական հարաբերությունները, «Գիտության աշխարհում», N 1, Երևան, 2014, էջ 10-19:
13. *Մինասյան Տ. Է.,* Հայրենիք-Սփյուռք առնչությունները կրթամշակութային բնագավառում ՀՀ անկախության տարիներին, «Սփյուռքագիտություն. տարեգիրք», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 140-148:
14. *Марукян А. Ц.,* Новые тенденции в процессе отрицания Геноцида армян (о попытках отрицания Геноцида армян российскими историками М. Мейером и О. Кузнецовым), «Լրաբեր (հաս. գիտ.)», N 1, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2014, էջ 19-45:

ՌԱԴԻՈՖԻԶԻԿԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկան՝ *Վարդանյան Յուրի Լազարի, ՀՀ ԳԱԱ թղթ. անդամ, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Դեկանի տեղակալներ՝ *Մովսիսյան Կարեն Միքայելի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները եւ մասնագիտացումները

Շիֆր	**Մասնագիտություն՝**
011200	Ռադիոֆիզիկա և էլեկտրոնիկա
011300	Կիսահաղորդիչների ֆիզիկա և միկրոէլեկտրոնիկա
011400	Հեռահաղորդակցություն և ազդանշանների մշակում

Մասնագիտացումներ՝ (մագիստրոսական ծրագրեր)	Ալիքային պրոցեսների տեսություն և տիեզերքի ֆիզիկա ԳԲՀ ռադիոֆիզիկա Կիսահաղորդիչների ֆիզիկա և միկրոէլեկտրոնիկա Գերմեծ ինտեգրալ սխեմաների նախագծում Հեռահաղորդակցություն և ազդանշանների մշակում

ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոսներ և թղթակից անդամներ

1. Հարությունյան Վլադիմիր Միքայելի
2. Մարտիրոսյան Ռադիկ Մարտիրոսի
3. Վարդանյան Յուրի Լազարի (թղթակից անդամ)

Պատվավոր կոչումներ ունեցողներ

1. Վարդանյան Յուրի Լազարի, ՀՀ գիտության վաստակավոր գործիչ

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 284*							
	I կուրս		II կուրս		III կուրս		IV կուրս	
	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ
Բակալավրիատ								
Ռ/Ֆ և էլեկտրոնիկա	22	18	20	38	4	8	21	18
Կիսահաղ. ֆիզիկա և միկրոէլ.	7	-	5	16	-	-	4	1
Հեռահաղ. և ազդանշ. մշակում	3	9	5	16	-	-	-	-
Ընդամենը	**32**	**27**	**30**	**70**	**4**	**8**	**25**	**19**
Մագիստրատուրա								
Ռ/Ֆ և էլեկտրոնիկա	12	11	9	13	-	-	-	-
Կիսահաղ. ֆիզիկա և միկրոէլ.	6	-	6	1	-	-	-	-
Հեռահաղ. և ազդանշ. մշակում	4	3	1	3	-	-	-	-
Ընդամենը	**22**	14	**16**	**17**	-	-	-	-

Հեռակա ուսուցում

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 34*				
	I կուրս	II կուրս	III կուրս	IV կուրս	V կուրս
Բակալավրիատ					
Ռ/Ֆ և էլեկտրոնիկա	-	12	7	11	4

Քննաշրջանների արդյունքներ

Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկ-ների թիվը	Առաջադի-մության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Ռ/Ֆ և էլեկտրոնիկա					
1-ին	40	4	15	1	53
2-րդ	58	3	31	5	41
3-րդ	12	-	-	-	100
4-րդ	39	4	15	4	51
Կիսահաղ. ֆիզիկա և միկրոէլ.					
1-ին	7	1	-	-	86
2-րդ	21	2	8	1	52
3-րդ	-	-	-	-	-
4-րդ	5	1	-	1	80
Հեռահաղ. և ազդանշ. մշակում					
1-ին	12	-	6	-	50
2-րդ	21	2	13	-	29
3-րդ	-	-	-	-	-
4-րդ	10	-	3	3	70
Ընդամենը	225	17	91	15	52

Մագիստրատուրա					
Ռ/Ֆ և էլեկտրոնիկա					
1-ին	23	-	-	10	100
2-րդ	22	-	-	18	100
Կիսահաղ. ֆիզիկա և միկրոէլ.					
1-ին	6	-	-	6	100
2-րդ	7	-	-	7	100
Հեռահաղ. և ազդանշ. մշակում					
1-ին	7	-	-	1	100
2-րդ	4	-	-	2	100
Ընդամենը	**69**	**-**	**-**	**44**	100

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկ-ների թիվը	Առաջադի-մության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Ռ/Ֆ և էլեկտրոնիկա					
1-ին	33	5	9	1	58
2-րդ	56	2	31	4	41
3-րդ	15	4	4	1	47
Կիսահաղ. ֆիզիկա և միկրոէլ.					
1-ին	7	2	-	-	71
2-րդ	20	3	13	1	20
3-րդ	-	-	-	-	-
Հեռահաղ. և ազդանշ. մշակում					
1-ին	12	-	7	-	42
2-րդ	20	1	11	-	40
3-րդ	-	-	-	-	-
Ընդամենը	163	17	75	7	44
Մագիստրատուրա					
Ռ/Ֆ և էլեկտրոնիկա					
1-ին	23	-	-	8	100
Կիսահաղ. ֆիզիկա և միկրոէլ.					
1-ին	6	-	-	5	100
Հեռահաղ. և ազդանշ. մշակում					
1-ին	7	-	-	4	100
Ընդամենը	**36**	**-**	**-**	**17**	**100**

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	Ընդամենը՝ 94 (27), այդ թվում նախորդ տարիներից՝ 1		
	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)		մագիստրատուրա
	առկա	հեռակա	
Ռ/ֆ և էլեկտրոնիկա	38 (4)	4	21 (15)
Կիսահաղ. ֆիզիկա և միկրոէլ.	7 (1)	-	7 (7)
Հեռահաղ. և ազդանշ. մշակում	10 (3)	-	4 (2)
Ընդամենը	**55 (8)**	**4**	**35 (19)**

2013-2014 ուստարում հրատարակվել են

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
1	-	-	-	39	16

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ 4

ԳԵՐԲԱՐՁՐ ՀԱՃԱԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՌԱԴԻՈՖԻԶԻԿԱՅԻ ԵՎ ՀԵՌԱՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Մարտիրոսյան Ռադիկ Մարտիրոսի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր (համատեղության կարգով)*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Ավետիսյան Յուրի Հովհաննեսի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Ներկարարյան Խաչատուր Վլադիմիրի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Թադևոսյան Վահե Ռազմիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Հարոյան Հովհաննես Սամվելի, տեխն. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Մակարյան Արմեն Հովհաննեսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Մովսիսյան Կարեն Միքայելի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Նիկողոսյան Անահիտ Սերգեյի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Քալանթարյան Վիտալի Պետրոսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
9. Բաբաջանյան Արսեն Ժորայի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, ասիստենտ
10. Մինասյան Հասմիկ Արամի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Բաղդասարյան Դավիթ Հակոբի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Հախումյան Արսեն Ալեքսանդրի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

3. Աբրահամյան Լեոնարդ Էդուարդի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Զաքարյան Տիգրան Վանիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Աբրահամյան Տիգրան Արսենի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ուսումն. լաբորատորիայի վարիչ
2. Գրիգորյան Նատալիա Գրիգորի, ավագ լաբորանտ
3. Թևոսյան Սուսաննա Ամասիկի, ավագ լաբորանտ
4. Մակարյան Քրիստինե Ժորայի, ավագ լաբորանտ
5. Առուշանյան Կարինե Ռուբիկի, լաբորանտ
6. Հովսեփյան Տաթևիկ Անուշավանի, լաբորանտ
7. Մովսիսյան Մանուշակ Լերմոնտի, լաբորանտ
8. Պողոսյան Դեղձիկ Հովհաննեսի, լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Տերահերցային ալիքների գեներացումը փուլային դիմակի միջոցով ձևավորված պարբերական ոչ գծային կառուցվածքներում (պետական ֆինանսավորում):	Ավետիսյան Յու. Հ.
2. Բազմաշերտ պլազմոնային նանոլազերներ և կոնաձև նանոանտենաներ (պետական ֆինանսավորում):	Ներկարարյան Խ. Վ.
3. Պլազմոնային ճեղքային նանոանտենաների տեսական և փորձարարական հետազոտություն (պետական ֆինանսավորում):	Հարոյան Հ. Ս.
4. Հեղուկի շերտի նանոմետրական տատանումների չափումը մետաղական ծածկույթով զոնդի միջոցով (պետական ֆինանսավորում):	Առաքելյան Շ. Խ.

Թեմա 1. Ցույց է տրվել, որ պարբերական բևեռացված լիթիումի նիոբատ (ՊԲԼՆ) բյուրեղում, լազերային իմպուլսների ՊԲԼՆ բյուրեղի դոմենային պատերին զուգահեռ տարածման դեպքում, կարելի է գեներացնել նեղշերտ ՏՀց ճառագայթում՝ $\Delta\nu \approx 15$ ԳՀց: Առաջարկվել է որպես պարբերական ոչ գծային համակարգ օգտագործել համասեռ (միադոմեն) $LiNbO_3$ բյուրեղ, որը պատված է բինարային փուլային դիմակով (ՓԴ): ՓԴ-ի օգտագործումը ՕՈՒ պրոցեսում համարժեք է ոչ գծային բյուրեղի լայնական հարթության մեջ բյուրեղի երկրորդ կարգի ոչ գծայնության գործակցի նշանի պարբերական փոփոխությանը, ինչի շնորհիվ բյուրեղում ստեղծվում է վիրտուալ պարբերական քվազի փուլահամաձայնեցված (ՔՓՀ) կառուցվածք:

Փուլային դիմակով պատված բյուրեղում ՏՀց ճառագայթման հաճախությունը հնարավոր է ղեկավարել՝ դիմակի և բյուրեղի միջև տեղավորելով ոսպնյակների համակարգ, որի միջոցով կարելի է

ստանալ դիմակի պատկերը բյուրեղում: Այս դեպքում, փոփոխելով ոսպնյակների համակարգի M խոշորացումը, կարելի է փոփոխել վիրտուալ պարբերական քվազի փուլահամաձայնեցված կառուցվածքի պարբերությունը և հետևաբար նաև գեներացվող ՏՀց ճառագայթման հաճախությունը՝ $\omega_M = \omega_0/M$:

Փորձնականորեն հետազոտվել է ՏՀց ճառագայթման գեներացումը փուլային դիմակով պատված միադոմեն ԼՆ բյուրեղում: Ստացվել է հաճախալարքավորվող ճառագայթում 0.42-1 ՏՀց տիրույթում, երբ ոսպնյակների համակարգի խոշորացումը փոխվում է 1-ից մինչև 0.4: Գեներացվող ճառագայթման հաճախության աճն ուղեկցվում է ճառագայթման սպեկտրալ շերտի լայնացմամբ:

Թեմա 2. Առաջարկված է լայն արգելված գոտիով կիսահաղորդիչներում էքսիտոնների կապի էներգիայի մեծացման մեխանիզմ՝ օպտիկապես մղված էլեկտրոն-խոռոչային պլազմայի առկայության պայմաններում: Համեմատաբար մեծ կապի էներգիայով (>150 մէՎ) այդ էքսիտոնները կարող են գոյատևել սենյակային ջերմաստիճանում, երբ կիսահաղորդչի դիէլեկտրական թափանցելիության արժեքը սպեկտրի ինֆրակարմիր տիրույթում էապես նվազում է: CdS-ի նանոբյուրեղի համար կատարված հաշվարկները ցույց են տալիս, որ նման էքսիտոնների ձևավորման համար էլեկտրոն-խոռոչային պլազմայի խտությունը պետք է կազմի մոտ 10^{19} սմ$^{-3}$:

Ռեզոնանսորեն կապված քվանտային դիպոլային ճառագայթչի և մետաղական նանոմասնիկի համակարգում ռելաքսացիոն պրոցեսի ժամանակային վարքը նկարագրվում է աստիճանաձև կորով և սկզբունքորեն տարբերվում է ընդունված էքսպոնենցիալ տեսքից: Այդ ընթացքում ճառագայթման հզորությունը զգալի հապաղմամբ հասնում է իր առավելագույն արժեքին:

Թեմա 3. Զարգացվել է տեսական մոդել՝ դիէլեկտրիկ ճեղքով տարանջատված սֆերիկ մակերևույթներից և հարթ մետաղական շերտից կազմված ղեկավարվող պլազմատիկ ոսպնյակներում ֆոկուսացման և կառավարման առանձնահատկությունները բնութագրելու համար: Կատարվել են պլազմոնիկ ոսպնյակների մոդելավորում և թվային հաշվարկներ՝ օգտագործելով վերջավոր տարրերի եղանակը (FEM) COSMOL միջավայրում: Իրականացվել են նաև փորձարարական հետազոտություններ պլազմոնային ոսպնյակների ֆոկուսացման և կառավարման առանձնահատկությունների վերաբերյալ:

Թեմա 4. Ցույց է տրվել, որ բարակ մետաղական թաղանթով պատված օպտիկական մանրաթելի կոնաձև գագաթից ելնող ճառագայթումը կտրուկ աճում է հեղուկի մակերևույթից ելնելու ընթացքում: Դա պայմանավորված է գագաթի շուրջը ձևավորվող մենիսկով, որը ծառայում է որպես ալիքատար: Հետազոտվող երևույթը կարելի է օգտագործել հեղուկի մակերևույթի նանոմետրական տատանումները գրանցելու համար:

Արտասահմանյան դրամաշնորհներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Մանրադիտարկումը մակերևութային ալիքների միջոցով (2011-0004688):	Բաբաջանյան Ա. Ժ.

Թեմա 1. Մետաղ-օրգանական միացությունների համակցման եղանակով պատրաստվել են 0.8-1.2 մկմ հաստությամբ բիսմութի ատոմներով տեղակալված նռնաքարե բարակ թաղանթներ: Դիտարկվել է, որ կարճաժամկետ նախաբյուրեղացման պրոցեսում հաստ նմուշները ցուցաբերում են հագեցված մագնիսաօպտիկական հատկություններ, ունեն լավ բյուրեղական կառուցվածք և բարձր մագնիսական հագեցում:

Արյան մեջ գլյուկոզի քանակությունը իրական ժամանակում չափելու համար օգտագործվել է միկրոալիքային ռեզոնանսային սենսոր: 90-550 մգ/դլ տիրույթում արյան մեջ գլյուկոզի խտությունը չափվել է 4.76 ԳՀց աշխատանքային հաճախությունների համար: Արդյունքները վկայում են, որ

միկրոալիքային սենսորը շատ զգայուն և օգտակար կիրառություններ կարող է ունենալ ամենատարբեր կենսաբանական հետազոտություններում:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Հաշվետու ժամանակահատվածում ամբիոնի պրոֆեսոր Խ. Ներկարարյանը գործուղվել է Հարավդանիական համալսարան՝ համատեղ գիտական հետազոտություններ կատարելու նպատակով:

Ամբիոնի դոցենտ Վ. Քալանթարյանը Սոֆիայում (Բուլղարիա) մասնակցել է VIII միջազգային գիտական կոնֆերանսին, որտեղ ներկայացրել է զեկուցում:

Ամբիոնի դոցենտ Ա. Նիկողոսյանը մասնակցել է 38-րդ «IMMW-THz-2013» միջազգային կոնֆերանսին (Մայնց, Գերմանիա)՝ հանդես գալով երկու զեկուցումներով: Նա մասնակցել է նաև Շտուտգարտի ինստիտուտի Կոսմիկական համակարգերի կենտրոնի (Գերմանիա) գիտական քննարկումներին և սեմինարներին:

Ամբիոնում շարունակվել են հետազոտությունները՝ ուղղված միլիմետրային տիրույթի էլեկտրամագնիսական ալիքների փոխազդեցությանը կենսաբանական օբյեկտների հետ (Վ. Քալանթարյան, Լ. Աբրահամյան), ՏՀց տիրույթի ալիքատարային համակարգերին (Յու. Ավետիսյան, Ա. Նիկողոսյան, Հ. Հարոյան, Վ. Թադևոսյան), էլեկտրամագնիսական ալիքների դետեկտմանը ֆերրոմագնիսական միջավայրերում (Ա. Մակարյան, Վ. Թադևոսյան, Կ. Մովսիսյան, Հ. Հարոյան):

Ամբիոնի ասիստենտ Ա. Բաբաջանյանը և Ուսումնական լաբորատորիայի վարիչ Տ. Աբրահամյանը Սոգանգի համալսարան (Հարավային Կորեա) կատարած գործուղման ընթացքում մոտակա-դաշտային տեսածրող մանրադիտակի օգնությամբ հետազոտել են օրգանական կիսահաղորդչային տրանզիստորների և լուսաճառագայթային դիոդների հատկությունները հաճախությունների միկրոալիքային տիրույթում:

Հաշվետու ժամանակահատվածում ամբիոնի ասիստենտ Ա. Բաբաջանյանը պաշտպանել է դոկտորական ատենախոսություն, իսկ ասպիրանտ Վ. Թեքկոզյանը (ղեկ.՝ պրոֆ. Խ. Ներկարարյան)՝ թեկնածուական ատենախոսություն:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	14	3

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Մալաքյան Մ. Հ., Բաջինյան Ս. Ա., Եղիազարյան Դ. Ե., Աբրահամյան Լ. Է.,* 1800 ՄՀց ռադիոհաճախության ալիքների ազդեցությունը սուր և խրոնիկ ճառագայթված առնետների արյան ցուցանիշների վրա, ճառագայթային անվտանգության արդիական հիմնախնդիրները, «Ճառագայթային բժշկության և այրվածքների գիտական կենտրոնի գիտապրակտիկ կոնֆերանսի նյութերի ժողովածու», Երևան, 2014, էջ 29-33:
2. *Оганисян А., Калантарян В.,* Влияние низкоинтенсивного электромагнитного излучения на активность сукцинатгидрогеназы сердечной и скелетных мышц кроликов, “Биомедицинская радиоэлектроника”, N 3, 2014, pp. 55-57.

3. *Мартиросян Р. М., Макарян А. О., Мхитарян В. М., Татевосян В. Р.,* Оптическое детектирование в ферромагнетике, “Письма в ЖЭТФ”, том 99, вып. 8, 2014, с. 505-510.
4. *Nerkararyan Kh. V. and Bozhevolnyi S. I.,* Relaxation dynamics of a quantum emitter resonantly coupled to a metal nanoparticle, “Optics Letters”, Vol. 36, Issue 6, 2014, pp. 1617-1620.
5. *Tekkozyan V., Babajanyan A., Nerkararyan Kh., Lee K.,* Formation of excitons in semiconductor nanostructures in the presence of electron-hole plasma, “Journal of Contemporary Physics” (Armenian Academy of Sciences), Volume 49, Issue 3, 2014, pp. 123-126.
6. *Tekkozyan V., Babajanyan A., Nerkararyan Kh., Lee K.,* Surface plasmonpolaritons modes in a convex cylinder microresonator, “Proceedings of the YSU, Physical and Mathematical Sciences”, 1, 2014, pp. 57-60.
7. *Galstyan O., Lee H., Lee S., Yoo N., Park J., Babajanyan A., Friedman B., Lee K.,* Effect of Pre-Crystallization on the Preparation of Thick Bi-YIG Films by the Metal-Organic Decomposition Method, “Journal of Magnetism and Magnetic Materials”, vol. 366, No. 11, 2014, pp. 21-27.
8. *Kim S., Kim J., Kim K., Lee J., Babajanyan A., Friedman B., Lee K.,* In vitro Monitoring of Goat-Blood Glycemia with a Microwave Biosensor, “Current Applied Physics”, vol. 14, No. 4, 2014, pp. 563-569.
9. *Pors A., Nerkararyan Kh. V. and Bozhevolnyi S. I.,* Scaling in light scattering by sharp conical metal tips, “Optics Letters”, Vol. 39, Issue 11, 2014, pp. 3308-3311.
10. *Никогосян А. С.,* Терагерцовый $LiNbO_3$ Волновод, “Альтернативная энергетика и экология”, N 9 (131), 2013, стр. 46-51.
11. *Nikogosyan A. S., Tunyan M. Yu., Kazaryan M. A.,* THz wave imaging in medical diagnostics, “International Scientific Journal for Alternative Energy and Ecology”, № 06/1 (127), 2013, pp. 54-57.
12. *Nikoghosyan A. S.,* Terahertz $LiNbO_3$ waveguide, “Letters in ISJAEE”, N 2, 2014, pp. 10-12.
13. *Kalantaryan V., Martirosyan R., Babayan Yu., Nersesyan L., Stepanyan H.,* Preliminary Results of Influence of Nonionizing Electromagnetic Radiation on Tumor and Healthy DNA and Role of Water, “American Journal of Medical and Biological Research”, Vol. 2, No. 1, 2014, pp. 18-25.
14. *Martirosyan R. M., Makaryan A. H., Mekhitarian V. M. and Tadevosyan V. R.,* Optical Detection in a Ferromagnet, “JETP Letters”, Vol. 99, N 8, 2014, pp. 435-440.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Nikoghosyan A. S., Roeser H. P., Martirosyan R. M.,* THz Radiation in the Tapered $LiNbO_3$ Ribbon Waveguide, 38 International Conference on Infrared and Millimeter and Terahertz waves, Mainz, 2013, Th P3-04.
2. *Nikoghosyan A. S.,* Laser-Driven $LiNbO_3$ Crystal Wedge THz Antenna, 38 International Conference on Infrared and Millimeter and Terahertz waves, Mainz, 2013, Th P3-15.
3. *Kalantaryan V., Martirosyan R., Adamyan Ts., Gevorkyan E. & Badalyan H.,* Influence of super weak electromagnetic emission (EME) and mechanical vibration on activity changes of prolin biosynthesis enzymes, Abstract International Scientific Conference “Physics, Chemistry and Biology of water”, Sofia, 2013, p. 23.

ԱԼԻՔԱՅԻՆ ՊՐՈՑԵՍՆԵՐԻ ՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՖԻԶԻԿԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Ալավերդյան Գրիգոր Բախշիի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Հաջյան Գևորգ Սուրենի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ

2. Հարությունյան Արթուր Սաղաթելի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Սիմոնյան Կորյուն Խաչատուրի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Ավետիսյան Գագիկ Ավետիսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Հարությունյան Տարոն Արթուրի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Հարությունյան Անահիտ Ռոլանդի, ասիստենտ
7. Ալավերդյան Անի Գրիգորի, դասախոս
8. Մելիքյան Շուշանիկ Ռազմիկի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Վարդանյան Յուրի Լազարի, ՀՀ ԳԱԱ թղթ. անդամ, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Գազազյան Էդմոնդ Դավթի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ասլյան Զորիկ Ռուդոլֆի, ուսումն. լաբորատորիայի վարիչ
2. Եսայան Ասյա Օթարի, ավագ լաբորանտ
3. Ղազարյան Լուսինե Սերժիկի, ավագ լաբորանտ
4. Շահինյան Հասմիկ Աշոտի, ավագ լաբորանտ
5. Հարությունյան Աննա Սեյրանի, լաբորանտ
6. Միրաքյան Ելենա Վլադիմիրի, լաբորանտ
7. Սիմոնյան Նարինե Կորյունի, լաբորանտ
8. Վարդանյան Արտաշես Յուրիի, լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

1) Շարունակվել են տարօրինակ թզուկների կայունության ուսումնասիրությունները: Դրանք գերխիտ աստղեր են, որոնք ունեն Արեգակի զանգվածի երկու հարյուրերորդականը չգերազանցող զանգվածով տարօրինակ քվարկային նյութից բաղկացած փոքր ինքնակապված կորիզ և սովորական սպիտակ թզուկների նյութից բաղկացած լայնաշերտ թաղանթ: Այդ աստղերն ունեն սովորական սպիտակ թզուկներին բնորոշ զանգված ու շառավիղ: Ցույց է տրված, որ այդպիսի գերխիտ աստղերի կայունության ուսումնասիրության համար անհրաժեշտ է դիտարկել զանգվածի կախումը երկու պարամետրերից, ի թիվս որոնց՝ հարմար է ընտրել քվարկային կորիզի բարիոնների լրիվ թիվը և քվարկային կորիզի մակերևույթի վրա թաղանթի էներգիայի խտությունը: Տարօրինակ թզուկների զանգվածի ու շառավղի վերաբերյալ տեսական մոդելների ու «HIPPARCOS» ծրագրի շրջանակներում ստացված դիտողական տվյալների համադրման միջոցով բացահայտվել է տարօրինակ թզուկի ամենահավանական թեկնածուն:

2) Մասաչուսեթսի տեխնոլոգիական ինստիտուտի (MIT) քվարկային պարկի մոդելի շրջանակում որոշվել է ջերմ տարօրինակ քվարկային նյութի վիճակի հավասարումը, որի մեջ հաշվի է առնված միջավայրում էլեկտրոնա-պոզիտրոնային զույգերի ծնման հնարավորությունը: Ուսումնասիրվել են ջերմ տարօրինակ աստղերի հավասարակշիռ վիճակները: Ցույց է տրվել, որ կենտրոնական ջերմաստիճանի՝ $0 \le T_c \le 100$ ՄէՎ տիրույթում իզոթերմ տարօրինակ աստղի զանգվածի կախումը կենտրոնական

խտությունից և շառավղի կախումը զանգվածից թույլ կախվածություն ունեն T_c կենտրոնական ջերմաստիճանից: Դրան հակառակ՝ սևեռված բարիոնային լիցքով տարօրինակ աստղի զանգվածը, ջերմաստիճանի նվազմանը զուգընթաց, զգալիորեն նվազում է: Արդյունքների վերլուծությունը ցույց է տվել, որ $N < 1,83 \cdot 10^{57}$ բարիոնային լիցքով տարօրինակ աստղերը սառչելու ընթացքում միայն սեղմվում են, իսկ $1,83 \cdot 10^{57} < N < 2,02 \cdot 10^{57}$ դեպքում, սկզբնական ջերմաստիճանի արժեքից կախված, աստղը կա՛մ անընդմեջ ընդարձակվում է, կա՛մ սառչելու սկզբնական փուլում ընդարձակվում է, իսկ այնուհետև՝ սեղմվում:

3) Ուսումնասիրվել են իզոսպինային-ասիմետրիկ միջուկային նյութի հատկությունները ռելյատիվիստական միջին դաշտի տեսության շրջանակում, որում հաշվի է առնված նաև սկալյար-իզովեկտոր դելտա մեզոնի արդյունարար դաշտը: Ստացվել են այդպիսի նյութում քվարկային փուլային անցման երկու տարբեր մեխանիզմներին՝ Գլենդենինգի և Մաքսվելի կառուցումներին համապատասխանող վիճակի հավասարումները: Հաշվարկվել են կոմպակտ աստղերի բնութագրերը, և կատարվել է փուլային անցման վերոհիշյալ երկու այլընտրանքային տարբերակների համեմատական վերլուծություն, որի նպատակն է եղել պարզել, թե կոմպակտ աստղերի կառուցվածքի ու դիտելի բնութագրերի վրա ինչպիսի ազդեցություն կարող է ունենալ փուլային անցման տեսակը: Հաշվարկվել են քվարկային փուլային անցումով պայմանավորված էներգաանջատման չափը և աստղի շառավղի թռիչքաձև փոփոխությունը ինչպես Գլենդենինգի սցենարի, այնպես էլ Մաքսվելի կառուցման դեպքում:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
1	-	-	-	3	3

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Դասագիրք

1. *Հաջյան Գ. Ս.,* Ալիքային պրոցեսների տեսության հիմունքներ, ԵՊՀ հրատ.,Երևան, 2013, 200 էջ:

Հոդված

1. *Vartanyan Yu. L., Hajyan G. S., Grigoryan A. K., Sarkisyan T. R.,* Stability of strange dwarfs: a comparision with observations, Journal of Physics: Conf. Ser. 496, 2014, 012009 (5 pages).
2. *Alaverdyan A. G., Hajyan G. S.*, On the radii of hot strange stars, Journal of Physics: Conf. Ser. 496, 2014, 012005 (6 pages).
3. *Alaverdyan G. B.,* Influence of phase-transition scenarios on the abrupt changes in the characteristics of compact stars, Journal of Physics: Conf. Ser. 496, 2014, 012001 (6 pages).

Զեկուցումների թեզիս

1. *Vartanyan Yu. L., Hajyan G. S., Grigoryan A. K., Sarkisyan T. R.,* Stability of strange dwarfs: a comparision with observations, In Book of abstracts of the International Conference “The modern Physics of Compact Stars and Relativistic Gravity”, Yerevan, 18-21 September, 2013, p. 20.

2. *Alaverdyan A. G., Hajyan G. S.*, On the radii of hot strange stars, In Book of abstracts of the International Conference "The modern Physics of Compact Stars and Relativistic Gravity", Yerevan, 18-21 September, 2013, p. 9.
3. *Alaverdyan G. B.,* Influence of phase-transition-scenarios on the neutron star characteristics abrupt changes triggered by the formation of quark phase, In Book of abstracts of the International Conference "The modern Physics of Compact Stars and Relativistic Gravity", Yerevan, 18-21 September, 2013, p. 1.

ԿԻՍԱՀԱՂՈՐԴԻՉՆԵՐԻ ՖԻԶԻԿԱՅԻ ԵՎ ՄԻԿՐՈԷԼԵԿՏՐՈՆԻԿԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Հարությունյան Վլադիմիր Միքայելի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Գասպարյան Ֆերդինանդ Վազգենի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Ղամբարյան Կարեն Մարտինի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
3. Մելքոնյան Սլավիկ Վոլոդյայի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
4. Միքայելյան Մարգարիտա Ռուբենի, դասախոս
5. Նանուշյան Հրանուշ Վարդգեսի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Առաքելյան Վալերի Միքայելի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ալեքսանյան Միքայել Սերյոժայի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ուսումն. լաբորատորիայի վարիչ
2. Բաղիյան Երան Մոսիկի, ավագ լաբորանտ
3. Հովհաննիսյան Հայկանուշ Ռաֆայելի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Միջին ինֆրակարմիր տիրույթի և ջերմաէլեկտրիկական կիրառությունների նպատակով InAsSbP, Si և Ge նանոկառուցվածքների հետազոտումը և դրանց մակերևույթների բնութագրումը (պետական ֆինանսավորում):	Ղամբարյան Կ.Մ.

Թեմա 1. Ստեղծվել են միջին ենթակարմիր տիրույթի ֆոտոընդունիչներ՝ n-InAs/p-InAsSbP դիոդային հետերոկառուցվածքներ, որոնց p-n անցման աղքատացված շերտում ընկղմված են 10-ից 30 նմ տրամագծով և 3-ից 20 նմ բարձրությամբ քվանտային կետեր: Ի տարբերություն առանց քվանտային կետերի համանման կառուցվածքների, քվանտային կետերով դիոդային հետերոկառուցվածքների՝ սենյակային ջերմաստիճանում կատարված կլանման և հեղուկ ազոտի ջերմաստիճանում ֆոտոլյումինեսցենցի սպեկտրների չափման արդյունքում դիտվել է դրանց երկարալիքային շեղում: Կատարվել են գերմանացի գործընկերների կողմից աճեցված Si-ի նանոկառուցվածքների օպտիկական և էլեկտրաֆիզիկական հատկությունների հետազոտումը: Մասնավորապես Ֆուրյե- ձևափոխման ենթակարմիր սպեկտրոմետրի միջոցով չափվել են դրանց թափանցելիության սպեկտրերը, որոշվել է հաղորդականության տեսակը: Ջերմավակուումային փոշեցրման եղանակով ստեղծվել են օհմական հպակներ, և չափվել են նանոկառուցվածքների վոլտ-ամպերային և վոլտ-ունակային բնութագրերը:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Հետազոտվել են էլեկտրալիտում գտնվող փականով ղեկավարվող 50 նմ հաստությամբ սիլիցիումային նանոլարից պատրաստված դաշտային էֆեկտով տրանզիստորներում ընթացող ստատիկ և դինամիկական պրոցեսները: Տեսականորեն և փորձնական ճանապարհով ուսումնասիրվել է այդպիսի կենսաքիմիական սենսորների նանոլարում լիցքակիրների լայնակի բաշխումը ինչպես դասական, այնպես էլ քվանտամեխանիկական մոտեցումներով: Ցույց է տրվել, որ նանոչափային սարքերում քվանտացման հետևանքով լիցքակիրների բաշխումը էապես տարբերվում է դասականից: Հենվելով քվանտամեխանիկական մոտեցման վրա՝ բացատրվել են ինչպես վոլտամպերային բնութագծերի ընթացքը, այնպես էլ այդ սենսորներում ի հայտ եկող պատահական հեռագրային աղմուկի առանձնահատկությունները: Հետազոտվել է նանոլարի 10^{-12} սմ^2 մակերեսի վրա գտնվող 9 նմ հաստությամբ օքսիդի շերտում գտնվող մեկ (միակ) վանող բնույթի թակարդով ընթացող գրավման և արտանետման պրոցեսների դինամիկան: Բացահայտվել է, որ հենց այդ թակարդներն էլ պատասխանատու են պատահական հեռագրային ազդանշանի առաջացման համար: Աղմկային սպեկտրասկոպիան հնարավորություն է տվել հաշվել ինչպես թակարդի հեռավորությունը օքսիդ-նանոլար բաժանման սահմանից, այնպես էլ այդ թակարդի վրա լիցքակիրների գրավման կտրվածքը:

Հիմնվելով դաշտով ինդուկցված էլեկտրոն-ֆոնոն թունելային ցրման մեխանիզմի վրա՝ ուսումնասիրվել է արտաքին էլեկտրական դաշտի ազդեցությունը էլեկտրոն-ակուստիկական ֆոնոն ցրումների վրա: Էլեկտրական դաշտի ազդեցության տակ գտնվող անհավասարակշիռ կիսահաղորդչում էներգետիկ գոտիները թեքվում են: Թեքված գոտիներով ծավալային կիսահաղորդչի համար հաշվարկվել են էլեկտրոն-ակուստիկական ֆոնոն թունելային անցման մատրիցական էլեմենտը, հավանականությունը և ռելաքսացիայի ժամանակը, ստացված արտահայտությունները հետազոտվել և վերլուծվել են: Ցույց է տրվել, որ արտաքին էլեկտրական դաշտի բացակայության սահմանային դեպքում ստացված արտահայտություններից հետևում են հարթ գոտիներով կիսահաղորդչի դեպքի համար գրականությունից լավ հայտնի համապատասխան արտահայտությունները:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	7	2

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Aroutiounian V. M.,* Investigations in the field of conversion of solar energy at Yerevan State University, Proc. of Engineering Academy of Armenia, 3rd World Congress, Yerevan, 2013, p. 28-32.
2. *Aroutiounian V. M.,* Nanotechnology: Present Status and Future Prospects in Armenia, In: Nanotechnology - Present Status and Future Prospects in Developing Countries, chapter 13, Daya Publishing House, Delhi, 2013, p. 167-187.
3. *Buniatyan V., Huck C., Poghossian A., Aroutiounian V. M., Schoening M. J.*, $Ba_xSr_{1-x}TiO_3$/pc-Si heterojunction capacitance, Armenian Journal of Physics, v. 6, N 4, Yerevan, 2013, p. 177-187.
4. *Buniatyan V., Huck C., Poghossian A., Aroutiounian V. M., Schoening M. J.,* $Ba_xSr_{1-x}TiO_3$/pc-Si heterojunction capacitance, Armenian Journal of Physics, v. 6, N 4, Yerevan, 2013, p. 188-197.
5. *Gasparyan F. V.,* Charge carriers distribution in the inversion channel of nanosized FETs, Armenian Journal of Physics, v. 7, N 3, Yerevan, 2014, p. 123-133.
6. *Gasparyan F. V., Vitusevich S. A.,* Millimeter wave detectors developed on the base of doped semiconductors, Modern Physics Letters B, v. 28, N 31, Singapore, 2014, p. 1450001 (7 pages).
7. *Pud S., Gasparyan F., Petrychuk M., Li J., Offenhäusser A., Vitusevich S.,* Single trap dynamics in electrolyte-gated Si-nanowire field effect transistors, Journal of Applied Physics, v. 115, AIP Publishing, USA, 2014, p. 233705 (11 pages).

Զեկուցումների թեզիս

1. *Melkonyan S. V., Asriyan H. V., Surmalyan Ash. V., Harutyunyan A. L.,* Electron mobility variance in the presence of an electric field, 22nd Intern. Conf. On Noise and Fluctuations (ICNF 2013), IEEE Xplore, Montpellier, 2013.
2. *Surmalyan Ash. V.,* Electron mobility variance in metals and degenerate semiconductors, 22nd Intern. Conf. On Noise and Fluctuations (ICNF 2013), IEEE Xplore, Montpellier, 2013.

ԲԱՐՁՐԱԳՈՒՅՆ ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Հովհաննիսյան Արթուր Հովհաննեսի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Խաչատրյան Արամ Գևորգի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Մկրտչյան Ռուդիկ Զավենի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Նավոյան Վարազդատ Խաժակի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Օհանյան Վաղարշակ Հայաստանի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Նաջարյան Նելսոն Գագիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Մխիթարյան Ալեքսան Արտուշի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ժամանակահատվածում ամբիոնում կատարվել են հետևյալ գիտական աշխատանքները:

Երկրորդ կարգի հիպերբոլական տիպի հավասարումների համար ֆունդամենտալ լուծման կառուցման նոր եղանակի հիման վրա հետազոտվել է Հադամարի խնդիրը: Հյուգենսի սկզբունքին բավարարող մեկ հավասարման համար այդ ֆունդամենտալ լուծման կառուցման ընթացքում ստացվել է ինտեգրալ հավասարում, որի լուծումը գրվում է վերջավոր անդամներ պարունակող գումարի տեսքով: Ստացված արդյունքները պատրաստվում են տպագրության:

Հետազոտվել է 1935 թվականին Կլի-Եֆիմով-Ստեչկինի կողմից դրված խնդիրն այն մասին, որ ցանկացած չեբիշևյան բազմություն հիլբերտյան տարածության մեջ ուռուցիկ է: Այդ խնդիրը դեռևս մնում է չլուծված: Ստացված արդյունքները պատրաստվում են տպագրության:

Դիտարկվել է հայտնի կոնֆորմ ինվարիանտներից մեկի՝ կորերի ընտանիքի էքստրեմալ երկարության անընդհատության հատկությունը: Կառուցվել է ժիստորինակ, որը հերքում է Պ. Մ. Թամրազովի հայտնի արդյունքներից մեկը:

Ուսումնասիրվել է F<x> ազատ հանրահաշվի ֆակտոր հանրահաշիվների ռադիկալը: Ապացուցվել է, որ այդպիսի որոշ ֆակտոր հանրահաշիվների Ջեկոբսոնի ռադիկալը իդեալ է: Այն ընդհանրացնում է Ս. Ա. Ամիցուրի դասական թեորեմներից մեկը:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	-	2

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Զեկուցումների թեզիս

1. *Навоян Х. В., Навоян В. Х.,* “О свойстве непрерывности экстремальной длины”, Труды международной научной конференции, “H&H Print”, Цахкадзор, 24-29 марта, 2014, с. 27-29.
2. *Казарян С. С., Навоян В. Х., Пашоян С. А.* “О некоторых особенностях преподавания теории матриц на естественных факультетах вуза”, “H&H Print”, Цахкадзор, 24-29 марта, 2014, с. 51-53.

Ֆակուլտետում գործող լաբորատորիաների թիվը՝ 2

ԿԻՍԱՀԱՂՈՐԴՉԱՅԻՆ ՍԱՐՔԵՐԻ ԵՎ ՆԱՆՈՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐԻ ԿԵՆՏՐՈՆ

Գիտական ղեկավար՝ *Հարությունյան Վլադիմիր Միքայելի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս*

Գործադիր տնօրեն՝ *Առաքելյան Վալերի Միքայելի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, առաջատար գիտաշխատող*

Կենտրոնի աշխատակիցների կազմը

1. Վահանյան Արտյոմ Ընձակի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, ավագ գիտաշխատող
2. Ադամյան Զավեն Նիկոլայի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
3. Ազարյան Միխաիլ Հրաչյայի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
4. Մարգարյան Հակոբ Լևոնի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
5. Առաքելյան Արծրուն Հովհաննեսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
6. Հարությունյան Վարդան Գագիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
7. Շահնազարյան Գոհար Էմիլի, գիտաշխատող
8. Սիմոնյան Արփինե Կորյունի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
9. Խաչատուրյան Էմմա Արսենի, կրտսեր գիտաշխատող
10. Հակոբյան Նունե Հրանտի, կրտսեր գիտաշխատող
11. Սեմերջյան Բաբկեն Օգսենի, կրտսեր գիտաշխատող
12. Ստեփանյան Գնել Մկրտիչի, կրտսեր գիտաշխատող
13. Ղազարյան Մարգարիտա Սեմյոնի, ավագ ինժեներ
14. Մամիկոնյան Գայանե Մամիկոնի, ավագ ինժեներ
15. Մելիքյան Հրաչիկ Կառլոսի, ավագ ինժեներ
16. Թոփչյան Հայկազ Լևոնի, տեխնիկ
17. Հովհաննիսյան Ռաֆայել Վաղինակի, լաբորանտ (ասպիրանտ)
18. Սայունց Արտակ Գարեգինի, լաբորանտ (ասպիրանտ)
19. Առաքելյան Արմեն Հայկի, լաբորանտ (մագիստրոս)
20. Երանյան Լիլիթ Սուրենի, լաբորանտ (մագիստրոս)

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ կենտրոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր և գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Մետաղ-օքսիդային կիսահաղորդիչների և բազմակոմպոնենտ միացությունների հիման վրա ճառագայթային էներգիայի փոխակերպիչների, տարբեր գազերի ու կենսաբանական նանոկառուցվածքային սենսորների և այլ սարքերի ստեղծումն ու հետազոտումը (պետական ֆինանսավորում):	Հարությունյան Վ. Մ.
2. Թունավոր և պայթյունավտանգ գազերի նանոկառուցվածքային սենսորների ստեղծում և դրանցում ընթացող ֆիզիկական երևույթների հետազոտում (պետական ֆինանսավորում):	Հարությունյան Վ. Մ.

Թեմա 1. Մշակվել է տեխնոլոգիա, պատրաստվել և հետազոտվել են ռեզիստիվ գազային սենսորներ՝ մոդիֆիկացված բազմապատ ածխածնային նանոխողովակների (ԲՊԱՆԽ) հիման վրա: α-Fe_2O_3գ ԲՊԱՆԽ(25:1) դեկորացված նանոկոմպոզիտ փոշու ձևաբանությունը ուսումնասիրվել է տեսածրող էլեկտրոնային մանրադիտակով: Ածխածնային նանոխողովակների տրամագծերը 20-50 նմ կարգի են: Չափվել է պատրաստված սենսորների զգայնությունը սպիրտի գոլորշիների նկատմամբ: COOH խմբերով ֆունկցիոնալացված ԲՊԱՆԽ-ի հիման վրա պատրաստված սենսորների համար նկատվում է դիմադրության փոփոխություն սպիրտի գոլորշիների ազդեցության ներքո աշխատանքային մարմինն արդեն մինչև 150°C ջերմաստիճան տաքացնելիս: ԲՊԱՆԽ-ի պատումը Fe_2O_3 նանոմասնիկներով բերում է սենսորի զգայունության կտրուկ բարձրացման: Սենսորի դիմադրությունը փոքրանում է 2 կարգով, երբ փորձախցիկում սպիրտի գոլորշիների քանակությունը 5000 ppm է, իսկ գազազգայուն տարրի ջերմաստիճանը՝ 200°C: Fe_2O_3գԲՊԱՆԽ(25:1)/Pd նանոկառուցվածքներով սենսորները ցուցաբերում են բավարար զգայունություն սպիրտի գոլորշիների նկատմամբ՝ սկսած արդեն 500 ppm կոնցենտրացիայից աշխատանքային մարմնի 300°C ջերմաստիճանում: Զգայնության՝ կոնցենտրացիայից կախված մոնոտոն աճը հնարավորություն է տալիս գրանցել ոչ միայն սպիրտի գոլորշիների առկայությունը, այլև մեծ ճշտությամբ որոշել միջավայրում նրա կոնցենտրացիան:

Հետազոտվել են նանոչափային կատալիտիկ մասնիկներով ծածկված մետաղօքսիդային գազի տվիչների ներքին աղմուկները: Բացահայտվել և ուսումնասիրվել է ցածրհաճախականային աղմուկների սպեկտրալ խտությունը: Աղմկային սպեկտրասկոպիան հնարավորություն է տալիս նաև բացահայտելու այդ տվիչների մակերևույթին ընթացող ֆիզիկաքիմիական պրոցեսների բնույթը և դրանք դարձնելու ավելի կառավարելի:

Ուսումնասիրվել են Si-Ge-C համակարգում նանոկառուցվածքների, քվանտային կետերի և լարերի ձևավորման և սաղմնառաջացման մեխանիզմները: Տեսականորեն պարզվել է, որ ածխածնի կոնցենտրացիայի մեծացնելը SiGeC համակարգում և գերմանիումինը՝ SiGe համակարգում, հանգեցնում է քվանտային կետի ձևավորման կրիտիկական չափերի փոքրացմանը: Հաշվարկվել են $Si_{1-x-y}Ge_xC_y$ պինդ լուծույթների խառնման ազատ էներգիաները, ու կառուցվել են դրանց 2D և 3D սխեմատիկ պատկերները: Հետազոտվել են դրանց սպինոդալ և բինոդալ անցումային տիրույթները, ինչպես նաև որոշվել են պինդ լուծույթների բաղադրությունների կայուն, մետակայուն և անհամատեղելիության միջակայքերը տարբեր

ջերմաստիճանների դեպքում: Ցույց է տրվել, որ անհամատեղելիության տիրույթները խիստ կախված են ջերմաստիճանից, և դրանք փոքրանում են ջերմաստիճանի մեծացմանը զուգընթաց:

Հետազոտվել է բազմահովիտ կիսահաղորդիչների գոտիական կառուցվածքի որոշ պարամետրերի որոշման սկզբունքային հնարավորությունը (վիճակների խտության արդյունարար զանգված, հովիտների միջև էներգիական հեռավորությունը և խառնուրդային մակարդակների իոնիզացման էներգիան) ընդհանուր կոնցենտրացիայի ջերմաստիճանային կախման փորձարարական կորերի հիման վրա:

Ա. Կ. Սիմոնյանը պաշտպանել է ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների թեկնածուի ատենախոսություն «A^3B^5 դասի և Si-Ge-C կիսահաղորդչային համակարգերում նանոկառուցվածքների ձևավորման օրինաչափությունները» թեմայով:

Կ. Մ. Ղամբարյանը պաշտպանել է ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների դոկտորի ատենախոսություն «Կիսահաղորդչային էպիտաքսիալ նանոկառուցվածքների և դրանց հիման վրա միջին ենթակարմիր տիրույթի ֆոտոընդունիչների ստեղծում և հետազոտում» թեմայով:

Ռ. Վ. Հովհաննիսյանը պաշտպանել է տեխնիկական գիտությունների թեկնածուի ատենախոսություն «Նանոկառուցվածքային գազային սենսորներ» թեմայով:

Թեմա 2. Բազմակոմպոնենտ օքսիդային կիսահաղորդչային միացությունների ու ածխածնային նանոխողովակներ/մետաղօքսիդային կիսահաղորդիչ կոմպոզիտ միացությունների հիման վրա ստեղծվել են թունավոր գազերի սենսորներ: Հետազոտվել է սենսորների զգայունությունը՝ կախված սենսորների աշխատանքային ջերմաստիճանից, գազի կոնցենտրացիայից և գազի ազդեցության ժամանակից, ինչպես նաև գրանցվել են սենսորների արձագանքի և վերականգնման ժամանակները:

Ացետոնի և տոլուոլի սենսորների ստացման նպատակով մշակվել են ածխածնի բազմապատ նանոխողովակներ/անագի երկօքսիդ նանոկոմպոզիտ փոշիների ստացման տեխնոլոգիաներ՝ կիրառելով երեք տարբեր մեթոդներ՝ զոլ-ժել, հիդրոթերմիկ սինթեզ և այդ երկու տեխնոլոգիաների համատեղումը (հիբրիդային տեխնոլոգիա): Իրականացվել են նանոխողովակների համապատասխան ֆունկցիոնալիզացիայի և SnO_2 նանոմասնիկների նանոխողովակների պատերի վրա նստեցման օպերացիաները: ԲՊԱՆԽ/SnO_2 հիման վրա պատրաստված սենսորները ցուցաբերել են բավարար զգայունություն ≈400 ppm կոնցենտրացիայով ացետոնի և տոլուոլի գոլորշիների նկատմամբ աշխատանքային մարմնի 200°C - 250°C ջերմաստիճանում:

Մշակվել է տեխնոլոգիա, և բարձրհաճախային մագնետրոնային փոշեցրման եղանակով In_2O_3qGa_2O_3qSnO_2 (70:20:10) քառաբաղադրիչ նանոկոմպոզիտի հիման վրա պատրաստվել են բարակթաղանթային սենսորներ էթանոլի և ացետոնի գոլորշիների հայտնաբերման համար: Ցույց է տրվել, որ In_2O_3qGa_2O_3qSnO_2 (70:20:10) նանոկոմպոզիտի հիման վրա սենսորը էթանոլի գոլորշիների նկատմամբ էական զգայունություն է ցուցաբերում՝ սկսած աշխատանքային մարմնի 150°C ջերմաստիճանից: Այս սենսորները հարաբերականորեն ավելի բարձր զգայունություն են ցուցաբերում էթանոլի գոլորշիների նկատմամբ: Հետազոտվել են նաև In_2O_3qGa_2O_3qSnO_2 (70:20:10) նանոկոմպոզիտի հիման վրա պատրաստված սենսորների աղմկային զգայունությունները: Ցույց է տրվել, որ աղմկային եղանակով չափված զգայունության արժեքները գերազանցում են ռեզիստիվ եղանակով որոշված արժեքները: Այսպիսի սենսորները կարող են օգտագործվել էթանոլի ցածր կոնցենտրացիաների (≈ 500 ppm) հայտնաբերման համար: Կառուցվածքի զգայունության մոնոտոն բարձրացումը (որոշված ռեզիստիվ եղանակով), էթիլ սպիրտի և ացետոնի գոլորշիների պարունակության աճին զուգընթաց, թույլ է տալիս այս սենսորներն օգտագործել նաև օդում դրանց կոնցենտրացիան արագ որոշելու համար:

Արտասահմանյան դրամաշնորհներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Հեղուկ բյուրեղային բևեռացնող դիֆրակցիոն ցանցի հիման վրա սպեկտրապոլյարիմետրի արտադրական նախանմուշի մշակումը բժշկական նպատակների համար (A-1951):	Մարգարյան Հ. Լ.
2. Միջին ինֆրակարմիր տիրույթի ֆոտոընդունիչների համար InAsSbP քվանտային կետերի աճեցումը և ուսումնասիրությունը (YSSP-13-08):	Հարությունյան Վ. Գ.

Թեմա 1. Նախագծի աշխատանքները սկսվել են 2011թ. դեկտեմբերին և ավարտվել 2013թ. նոյեմբերի 30-ին: Աշխատանքը նվիրված է հեղուկ բյուրեղային դիֆրակցիոն ցանցի հիման վրա բժշկական կիրառության (ախտորոշում) համար սպեկտրոպոլյարիմետրի մշակմանը և նախանմուշի պատրաստմանը: Նախագծվել, պատրաստվել և փորձարկվել են սպեկտրոպոլյարիմետրի հիմնական ֆունկցիոնալ հանգույցները: Ըստ փորձարկման արդյունքների՝ ի հայտ են բերվել կատարելագործման ենթակա հանգույցները, մշակվել, պատրաստվել և ձեռք են բերվել համապատասխան մասերն ու հանգույցները: Նախագծվել, պատրաստվել և փորձարկվել է նաև սպեկտրոպոլյարիմետրի ծրագրային ապահովումը:

Ստեղծված սարքի լաբորատոր փորձարկման նպատակով չափվել է եզան շիճուկային ալբումինի («կոնգո կարմիր» ներկանյութի և պրոտեինի հետ խառնուրդի տեսքով) շրջանային դիքրոզմը (աջ- և ձախ-շրջանային պոլարիզացիայով դիֆրակցված փնջերի ինտենսիվությունների տարբերությունը): Չափումների արդյունքները համեմատվել են Մոսկվայի պետական համալսարանում «Chiroscan» (Applied Photophysics, GB) սպեկտրոպոլյարիմետրով կատարված չափումների հետ: Այդ չափումների համաձայն՝ 500 նմ ալիքի երկարության վրա խառնուրդի շրջանային դիքրոիզմի մեծության տարբերությունը կազմել է 0.2 միլիաստիճան:

Հայտնի է, որ «կոնգո կարմիր» ներկանյութի և տարբեր պրոտեինների կոմպլեքսների շրջանային դիքրոիզմի ազդանշանների ձևը և ինտենսիվությունը կախված են պրոտեինի մոլեկուլների կոնֆորմացիայից, ուստի մեր լաբորատոր չափման արդյունքների տարբերությունը նշված արդյունքներից կարելի է բացատրել հետազոտվող խառնուրդներում եզան շիճուկային ալբումինի կոնֆորմացիայի տարբերությամբ:

Չափվել է նաև B-12 վիտամինի շրջանային դիքրոիզմի սպեկտրը: Նախքան չափումները սկսելը ստուգվել է բազային գծի կայունությունը: 5 ժամվա ընթացքում շեղումը 0-ական գծից կազմել է 1 միլիաստիճան: B-12 վիտամինի շրջանային դիքրոիզմը կազմել է 70 միլիաստիճան 420 նմ ալիքի երկարության վրա: Մեր չափած և «Chirascan™-plus» սարքի տեխնիկական անձնագրից վերցված B-12 վիտամինի շրջանային դիքրոիզմի արժեքների տարբերությունը կազմում է 35 միլիաստիճան 420 նմ ալիքի երկարության վրա և պայմանավորված է կյուվետի հաստության տարբերությամբ:

Թեմա 2. InAs կիսահաղորդչի հիման վրա աճեցվել և ուսումնասիրվել են միջին ինֆրակարմիր տիրույթում աշխատող քվանտային կետերով ֆոտոընդունիչներ: InAs տակդիրի վրա InAsSbP քվանտային կետերի աճեցման համար օգտագործվել է ձևափոխված հեղուկային էպիտաքսիայի տարբերակը: Քվանտային կետերի չափերը, ձևերը և բաշխման խտությունը ուսումնասիրվել են սկանավորող էլեկտրոնային և ատոմաուժային մանրադիտակների միջոցով: Հպակների փոշեցրմամբ պատրաստվել են ֆոտոհաղորդիչ բջջի տեսքով քվանտային կետերով ֆոտոընդունիչներ: Կատարվել են սենյակային և հեղուկ ազոտի ջերմաստիճաններում վոլտ-ամպերային, վոլտ-ունակային, ինչպես նաև մագնիսադիմադրության չափումներ: Օպտիկական չափումների արդյունքում դիտվել է ֆոտոարձագանքի սպեկտրի երկարալիքային շեղում: 3.39 մկմ ալիքի երկարության մինչև 0.1 Վտ/սմ^2 հզորության խտությամբ ճառագայթմամբ նկատվել են առավելագույնը 10% մակերևութային դիմադրության անկում և 1 մԱ/Վտ զգայունություն:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	15	6

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Ваганян А. И., Багиян Е. М.,* О возможности экспериментального определения параметров зонной структуры многодолинных полупроводников, Известия НАН Армении, Физика, т. 49, N 4, Ереван, 2014, с. 263-266.
2. *Маргарян А. Л.,* Получение и исследование тонких пленок аморфного кремния и p-i-n структур на их основе, Известия НАН Армении, Физика, т. 48, N 4, Ереван, 2013, с. 277-284.
3. *Оганесян Р. В., Хондкарян Г. Д., Алексанян М. С., Аракелян В. М., Семерджян Б. О., Арутюнян В. М., Гаспарян Ф. В.,* Статические и шумовые характеристики нанокомпозитных газовых сенсоров, Известия НАН Армении, Физика, т. 49, N 4, Ереван, 2014, с. 241-251.
4. *Симонян А. К.,* Теоретический анализ процесса зародышеобразования и функции распределения квантовых точек в системе InAsSbP при их оствальдовском созревании, Известия НАН Армении, Физика, т. 48, N 5, Ереван, 2013, с. 330-335.
5. *Aroutiounian V. M.,* Band gap opening in grapheme, “Armenian Journal of Physics”, v. 6, N 3, Erevan, 2013, p. 141-148.
6. *Aroutiounian V. M.,* Porous silicon gas sensors, In: Semiconductor gas sensors, Series in Electronic and Optical Materials, N 38, chapter 12, Woodhead Publishing, 2013, p. 408-430.
7. *Aroutiounian V. M.,* Use of metaloxide, porous silicon and carbon nanotube gas sensors for safety and security, In: Advanced Sensors for Safety and Security, NATO Science for Peace and Security Series B: Physics and Biophysics, chapter 9, Springer, Netherlands, 2013, p. 105-124.
8. *Gambaryan K. M., Aroutiounian V. M.,* Growth and characterization of cooperative quantum dot chains in quaternary InAsSbP material system, AIP Advances, v. 3, N 5, AIP Publishing, USA, 2013, p. 052108 (5 pages).
9. *Gambaryan K. M., Harutyunyan V. G., Aroutiounian V. M., Boeck T., Marquardt O., Schuette F.,* InAsSbP-based quantum dot mid-infrared photodetectors: fabrication, properties and applications, Proc. 3rd Intern. Conf. “Nanomaterials: Application and Properties” (NAP-2013), v. 2, N 4, Alushta, the Crimea, Ukraine, 16-21 September, 2013, 04NAESP02 (4 pages).
10. *Hovhannisyan D. L., Tabiryan N. V., Margaryan H. L., Abrahamyan V. K., Hakobyan N. H.,* Electrically controlled phase gratings for terahertz radiation based on nematic liquid crystal, Journal of Physics: Conference Series, v. 490, IOP Publishing, 2014, p. 012176 (4 pages).
11. *Hovhannisyan D. L., Tabiryan N. V., Margaryan H. L., Abrahamyan V. K., Hakobyan N. H.,* Restoration of diffracted far field at the output of circular diffraction waveplate, Journal of Physics: Conference Series, v. 490, IOP Publishing, 2014, p. 012177 (4 pages).
12. *Hovhannisyan R. V.,* MWCNTsqFe_2O_3 gas sensors with different structure of Ohmic contacts, “Armenian Journal of Physics”, v. 7, N 1, Erevan, 2014, p. 28-37.
13. *Margaryan H. L., Hovhannisyan D. L., Hakobyan N. H., Sargsyan T. K., Gasparyan P. K., Pokhsraryan D. K., Tabirian N. V.,* Device for measuring the circular dichroism spectrum in real time, Journal of Nonlinear optical Physics & Materials, v. 22, N 4, Singapore, 2013, p. 1350042 (7 pages).

14. *Monaselidze J. K., Gorgoshidze M. M., Khachidze D. L., Kiladze M. V., Bregadze V. K., Kiziria E. H., Margaryan H. L., Hakobyan N. H.,* Zn ions change binding mode of TOEPyP4 with DNA and cause DNA transition from B to C and Zn-like conformations, American Journal of Analytical Chemistry, N 4, USA, 2013, p. 744-748.
15. *Shmavonyan G. Sh., Sevoyan G. G., Aroutiounian V. M.,* Enlarging the surface area of monolayer graphene synthesized by mechanical exfoliation, "Armenian Journal of Physics", v. 6, N 1, Erevan, 2013, p. 1-6.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Aroutiounian V. M.,* Carbon nanotube gas sensors, Abstracts of the 5th Intern. Conf. on Nanostructures (ICNS5), Kish Island, Iran, 6-9 March, 2014, INV 03.
2. *Gambaryan K. M.,* Magnetoresistance and capacitance oscillations in type-II InAsSbP quantum dots system, Proc. of Energy, Materials and Nanotechnology, EMN Spring-2014, Las Vegas, USA, February 27- March 2, 2014, p. 55-56.
3. *Gambaryan K. M., Harutyunyan V. G., Aroutiounian V. M.,* InAsSbP quantum dots/InAs(100) mid-infrared photoconductive cells: fabrication, properties and applications, Proc. of Energy Materials Nanotechnology East Meeting, Beijing, China, May 12-15, 2014, p. 95-96.
4. *Hakobyan N. H., Tabiryan N. V., Margaryan H. L., Sargsyan T. K., Gasparyan P. K., Hovhannisyan D. L., Chilingaryan H. S., Pokhsraryan D. K.,* Device for real time spectropolarimetry based on liquid crystal polarization diffraction grating, 12th European Conf. on Liquid Crystals (ECLC-2013), Rhodes, Greece, 22-27 September, 2013, Abstract PI.7.
5. *Margaryan H. L., Tabirian N. V., Hovhannisyan D. L., Aroutiounian V. M., Abrahamyan V. K., Hakobyan N. H., Sargsyan T. K., Gasparyan P. K., Movsisyan A. S.,* New method of light polarization determination, 15th Topical Meeting on the Optics of Liquid Crystals, Honolulu, Hawaii, September 29 - October 4, 2013.
6. *Margaryan H. L., Tabiryan N. V., Hovhannisyan D. L., Aroutiounian V. M., Abrahamyan V. K., Hakobyan N. H., Sargsyan T. K., Gasparyan P. K.,* New approach to determination of light polarization state, SID Mid-Europe Chapter Spring Meeting, 2013, p. 67-68.

ԵՆԹԱՄԻԼԻՄԵՏՐԱՅԻՆ ԱԼԻՔՆԵՐԻ ԳԻՏԱՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավար՝ *Մարտիրոսյան Ռադիկ Մարտիրոսի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Ավետիսյան Յուրի Հովհաննեսի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, ավագ գիտաշխատող
2. Ներկարարյան Խաչատուր Վլադիմիրի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, ավագ գիտաշխատող
3. Մակարյան Արմեն Հովհաննեսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
4. Աբրահամյան Լեոնարդ Էդուարդի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
5. Բաղդասարյան Դավիթ Հակոբի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
6. Թադևոսյան Վահե Ռազմիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
7. Վարդանյան Արտաշես Յուրիի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
8. Քալանթարյան Վիտալի Պետրոսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Ժամանակային տիրույթի տերահերցային (ՏՀց) սպեկտրոմետրում կատարվել են կառուցվածքային որոշ փոփոխություններ, ինչի շնորհիվ հնարավոր է ՏՀց ճառագայթում գեներացնել ոչ միայն կիսահաղորդչի մակերևույթից Դեմբեր էֆեկտի շնորհիվ, այլև տարբեր բնույթի ոչ գծայնությամբ օժտված միջավայրերում՝ ֆեմտովայրկյանային լազերային ճառագայթման օպտիկական ուղղման միջոցով: Միադոմեն և պարբերական բևեռացված ոչ գծային բյուրեղներում սինքրոնիզմի ապահովման համար առաջարկվում է բյուրեղի դիմաց տեղադրել ստվերային կամ փուլային դիմակներ: Հետազոտվել է փուլային դիմակի կիրառման արդյունավետությունը՝ քվազիմոնոքրոմատիկ ՏՀց ճառագայթում ստանալու համար: Հետազոտվել է նաև ֆեմտովայրկյանային ինֆրակարմիր ճառագայթման դետեկտումը թափանցիկ ֆերոմագնիսական միջավայրում: Նախապատրաստվել են համակարգեր քաղցկեղով հիվանդ հյուսվածքների ժամանակային տիրույթի ՏՀց սպեկտրոմետրի միջոցով հետազոտման համար:

Լաբորատորիայի աշխատակիցները զուգահեռաբար մասնակցում են նաև ԳԲՀ ռադիոֆիզիկայի և հեռահաղորդակցության ամբիոնում տարվող գիտական աշխատանքներին (նրանց գիտական հրատարակումներն ընդգրկված են ամբիոնի հրատարակումների ցանկում):

ՌՈՄԱՆԱԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկան՝ *Աբրահամյան Սամվել Աբրահամի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Դեկանի տեղակալներ՝ *Բարսեղյան Գևորգ Ռուդիկի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Կարապետյան Լիլիթ Գառնիկի, դասախոս

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները եւ մասնագիտացումները

Շիֆր	**Մասնագիտություն՝**
031300	Անգլերեն լեզու և գրականություն
031300	Ֆրանսերեն լեզու և գրականություն
031300	Գերմաներեն լեզու և գրականություն
313000	Իսպաներեն լեզու և գրականություն
031300	Իտալերեն լեզու և գրականություն
032300	Թարգմանչական գործ՝ անգլերեն և հայերեն լեզուներ
032300	Թարգմանչական գործ՝ ֆրանսերեն և հայերեն լեզուներ
032300	Թարգմանչական գործ՝ գերմաներեն և հայերեն լեզուներ
032300	Թարգմանչական գործ՝ իսպաներեն և հայերեն լեզուներ
031200	Լեզվաբանություն և միջմշակութային հաղորդակցություն՝ անգլերեն լեզու

Մասնագիտացումներ՝
(մագիստրոսական ծրագրեր)

Ֆրանսերեն լեզու և գրականություն
Անգլերեն լեզու և գրականություն
Գերմաներեն լեզու և գրականություն
Արտասահմանյան գրականություն
Թարգմանչական գործ՝ անգլերեն
Թարգմանչական գործ՝ ֆրանսերեն
Իսպաներեն լեզու և գրականություն
Լեզվաբանություն և միջմշակութային հաղորդակցություն/անգլերեն լեզու
Իտալերեն լեզու և գրականություն

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 1689*							
	I կուրս		II կուրս		III կուրս		IV կուրս	
	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ
Բակալավրիատ								
Անգլերեն լեզու և գրակ.	8	155	8	168	9	20	12	142
Ֆրանսերեն լեզու և գրակ.	2	9	2	29	5	4	2	17
Գերմաներեն լեզու և գրակ.	4	28	2	28	6	1	2	23
Իսպաներեն լեզու և գրակ.	4	43	3	49	3	5	2	34
Իտալերեն լեզու և գրակ.	3	15	2	15	-	-	2	20
Թարգմանչական գործ՝ անգլ. և հայ. լ.	4	77	8	74	5	13	5	37
Թարգմանչական գործ՝ ֆրանս. և հայ. լ.	4	11	2	10	-	-	3	14
Թարգմանչական գործ՝ գերմ. և հայ. լ.	-	-	2	12	-	-	2	11
Թարգմանչական գործ՝ իսպան. և հայ. լ.	2	14	2	15	-	-	-	-
Լեզվաբ. և միջմշակ. հաղ.՝ անգլ. լեզու	5	72	4	74	2	3	5	39
Ընդամենը	36	424	35	474	30	46	35	337
Մագիստրատուրա								
Անգլերեն լեզու և գրակ.	19	29	20	27	-	-	-	-
Թարգմանչական գործ՝ անգլ. և հայ. լ.	7	8	5	26	-	-	-	-
Թարգմանչական գործ՝ ֆրանս. և հայ. լ.	1	10	1	7	-	-	-	-
Ֆրանսերեն լեզու և գրակ.	3	2	6	4	-	-	-	-
Իսպաներեն լեզու և գրակ.	5	7	5	7	-	-	-	-
Գերմաներեն լեզու և գրակ.	3	4	4	4	-	-	-	-
Իտալերեն լեզու և գրակ.	3	6	2	4	-	-	-	-
Արտասահմանյան գրակ.	1	9	1	10	-	-	-	-
Լեզվաբ. և միջմշակ. հաղ.՝ անգլ. լեզու	5	8	3	6	-	-	-	-
Ընդամենը	**47**	**83**	**47**	**95**	-	-	-	-

Հեռակա ուսուցում

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 480*				
	I կուրս	II կուրս	III կուրս	IV կուրս	V կուրս
Բակալավրիատ					
Անգլերեն լեզու և գրակ.	35	124	45	52	78
Իսպաներեն լեզու և գրակ.	5	38	7	22	14
Ընդամենը	**40**	**162**	**52**	**74**	**92**
Մագիստրատուրա					
Անգլերեն լեզու և գրակ.	**22**	**38**	-	-	-

Քննաշրջանների արդյունքներ
Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Անգլերեն լեզու և գրակ.					
1-ին	163	1	29	21	82
2-րդ	176	-	4	27	98
3-րդ	29	7	3	2	66
4-րդ	154	3	42	10	71
Ֆրանսերեն լեզու և գրակ.					
1-ին	11	-	4	2	64
2-րդ	31	-	-	5	100
3-րդ	9	-	2	-	78
4-րդ	19	-	2	3	89
Գերմաներեն լեզու և գրակ.					
1-ին	32	-	15	3	53
2-րդ	30	-	1	4	97
3-րդ	7	-	-	-	100
4-րդ	25	-	8	1	68
Իսպաներեն լեզու և գրակ.					
1-ին	47	1	16	1	64
2-րդ	52	-	3	9	94
3-րդ	8	-	4	1	50
4-րդ	36	-	17	4	53
Իտալերեն լեզու և գրակ.					
1-ին	18	-	8	1	56
2-րդ	17	-	-	1	100
3-րդ	-	-	-	-	-
4-րդ	22	-	5	3	77
Թարգմ. գործ՝անգլ. և հայ. լ.					
1-ին	81	-	11	6	86
2-րդ	82	-	4	13	95
3-րդ	18	1	2	1	83
4-րդ	42	-	9	1	79
Թարգմ. գործ՝ֆրանս. և հայ. լ.					
1-ին	15	-	-	4	100
2-րդ	12	-	-	2	100
3-րդ	-	-	-	-	-
4-րդ	17	-	6	3	65
Թարգմ. գործ՝գերմ. և հայ. լ.					
1-ին	-	-	-	-	-
2-րդ	14	-	2	1	86
3-րդ	-	-	-	-	-
4-րդ	13	-	2	1	85
Թարգմ. գործ՝իսպ. և հայ. լ.					

1-ին	16	-	5	-	69
2-րդ	17	-	1	2	94
Լեզվաբ. և միջմշակ. հաղ. ՝ անգլ. լեզու					
1-ին	77	-	2	14	97
2-րդ	78	-	19	3	76
3-րդ	5	-	-	-	100
4-րդ	44	-	5	3	89
Ընդամենը	**1417**	**13**	**231**	**152**	**83**
Մագիստրատուրա					
Անգլերեն լեզու և գրակ.					
1-ին	48	-	3	11	94
2-րդ	47	-	-	13	100
Ֆրանսերեն լեզու և գրակ.					
1-ին	5	-	-	3	100
2-րդ	10	-	-	5	100
Իսպաներեն լեզու և գրակ.					
1-ին	12	-	-	3	100
2-րդ	12	-	-	4	100
Գերմաներեն լեզու և գրակ.					
1-ին	7	-	-	-	100
2-րդ	8	-	-	2	100
Իտալերեն լեզու և գրակ.					
1-ին	9	-	1	2	89
2-րդ	6	-	-	2	100
Արտասահմանյան գրակ.					
1-ին	10	-	2	-	80
2-րդ	11	-	-	-	100
Թարգմ. գործ՝ անգլ. և հայ. լ.					
1-ին	15	-	1	2	93
2-րդ	31	-	-	3	100
Թարգմ. գործ՝ ֆրանս. և հայ. լ.					
1-ին	11	-	-	-	100
2-րդ	8	-	-	-	100
Լեզվաբ. և միջմշակ. հաղ. ՝ անգլ. լեզու					
1-ին	13	-	3	3	77
2-րդ	9	-	-	3	100
Ընդամենը	**272**	**-**	**10**	**56**	**96**

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Անգլերեն լեզու և գրակ.					
1-ին	162	1	25	22	84
2-րդ	178	1	21	19	88
3-րդ	31	3	9	2	61
Ֆրանսերեն լեզու և գրակ.					
1-ին	10	-	2	-	80
2-րդ	31	-	8	2	74
3-րդ	9	-	2	-	78
Գերմաներեն լեզու և գրակ.					
1-ին	32	-	14	3	56
2-րդ	30	-	4	3	87
3-րդ	8	1	-	-	88
Իսպաներեն լեզու և գրակ.					
1-ին	46	-	25	-	46
2-րդ	51	-	10	6	80
3-րդ	10	-	3	-	70
Իտալերեն լեզու և գրակ.					
1-ին	18	-	3	-	83
2-րդ	16	-	-	-	100
3-րդ	-	-	-	-	-
Թարգմ. գործ՝ անգլ. և հայ. լ.					
1-ին	81	-	13	3	84
2-րդ	83	-	4	15	95
3-րդ	17	1	9	-	41
Թարգմ. գործ՝ ֆրանս. և հայ. լ.					
1-ին	15	-	1	2	93
2-րդ	12	-	-	2	100
3-րդ	-	-	-	-	-
Թարգմ. գործ՝ գերմ. և հայ. լ.					
1-ին	-	-	-	-	-
2-րդ	14	-	3	1	79
3-րդ	-	-	-	-	-
Թարգմ. գործ՝ իսպ. և հայ. լ.					
1-ին	16	-	2	1	88
2-րդ	17	-	2	2	88
Լեզվաբ. և միջմշակ. հաղ.՝ անգլ. լեզու					
1-ին	77	1	7	15	90
2-րդ	79	-	10	16	87
3-րդ	5	-	1	-	80
Ընդամենը	**1048**	**8**	**178**	**114**	82

Մագիստրատուրա					
Անգլերեն լեզու և գրակ. 1-ին	48	1	2	16	94
Ֆրանսերեն լեզու և գրակ. 1-ին	5	-	-	2	100
Իսպաներեն լեզու և գրակ. 1-ին	12	1	1	4	83
Գերմաներեն լեզու և գրակ. 1-ին	7	-	-	2	100
Իտալերեն լեզու և գրակ. 1-ին	9	1	4	1	44
Արտասահմանյան գրակ. 1-ին	9	-	1	2	89
Թարգմ. գործ՝ անգլ. և հայ. լ. 1-ին	15	1	-	4	93
Թարգմ. գործ՝ ֆրանս. և հայ. լ. 1-ին	10	-	-	1	100
Ընդամենը	**115**	**4**	**8**	**32**	**90**

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	*Ընդամենը՝ 597 (102), այդ թվում նախորդ տարիներից՝ 9*		
	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)		**մագիստրատուրա**
	առկա	հեռակա	առկա
Անգլերեն լեզու և գրակ.	152 (20)	74 (3)	56 (15)
Ֆրանսերեն լեզու և գրակ.	18 (3)	-	10 (6)
Գերմաներեն լեզու և գրակ.	24 (3)	-	7 (3)
Իսպաներեն լեզու և գրակ.	35 (7)	16 (1)	13 (4)
Իտալերեն լեզու և գրակ.	22 (4)	-	6 (2)
Թարգմանչական գործ՝ անգլ. և հայ. լ.	42 (6)	-	30 (4)
Թարգմանչական գործ՝ ֆրանս. և հայ. լ.	16 (3)	-	8
Թարգմանչական գործ՝ գերմ. և հայ. լ.	13	-	2
Լեզվաբ. և միջմշակ. հաղ. ՝ անգլ. լեզու	44 (16)	-	9 (2)
Ընդամենը	366 (62)	90 (4)	141 (36)

2013-2014 ուստարում հրատարակվել են

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
12	6	12	5	183	49

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ 9

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Գասպարյան Մեղա Քերոբի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Ջիվանյան Ալվարդ Հակոբի, բան. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
2. Առաքելյան Ռուզաննա Սպարտակի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Գալստյան Անահիտ Հայրապետի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Գասպարյան Նաիրա Հմայակի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Գիրունյան Գայանե Սուրենի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Դալալյան Մանանա Գուրգենի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Երնջակյան Նուարդա Վարդգեսի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Կնյազյան Աննա Տարիելի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
9. Հարությունյան Գոհար Ռազմիկի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
10. Հարությունյան Քրիստինե Մուրադի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
11. Հովսեփյան Գոհար Սամվելի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
12. Մաթևոսյան Արմինե Իլյայի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
13. Մուրադյան Գայանե Հարությունի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
14. Չուբարյան Աստղիկ Էդուարդի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
15. Պողոսյան Օֆելյա Շահենի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
16. Վարդանյան Սվետլանա Նահապետի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
17. Գասպարյան Լուիզա Արեգի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
18. Եթիմյան Նարինե Գագիկի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
19. Կարապետյան Աննա Կարոյի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
20. Հակոբյան Աննա Էդվարդի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
21. Հովհաննիսյան Հասմիկ Ռազմիկի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
22. Ղումաշյան Վարդուհի Սուրենի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
23. Մկրյան Նաիրա Ռաուլի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
24. Տոնյան Մարիկա Արմենի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
25. Քոչունց Կարինե Վլադիկի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
26. Անտոնյան Զարուհի Հենրիկի, ասիստենտ
27. Ավագյան Նաիրա Մակիչի, ասիստենտ
28. Գալստյան Սվետլանա Մամիկոնի, ասիստենտ
29. Եփրեմյան Մերի Աղվանի, ասիստենտ
30. Կարապետյան Լիլի Հովհաննեսի, ասիստենտ
31. Համբարձումյան Նորա Վլադիմիրի, ասիստենտ
32. Մարգարյան Արուս Վանիկի, ասիստենտ
33. Մարտիրոսյան Նաիրա Հարությունի, ասիստենտ
34. Վարդանյան Երվանդ Կարապետի, ասիստենտ
35. Մանուկյան Ալիսա Էմիլի, բան. գիտ. թեկնածու, դասախոս

36. Աբգարյան Լիլիթ Ալբերտի, դասախոս
37. Աղաբեկյան Արմինե Իլյայի, դասախոս
38. Բեքարյան Նունե Մանուկի, դասախոս
39. Գասպարյան Նարինե Ալբերտի, դասախոս
40. Գուլյան Սոնա Արայի, դասախոս
41. Գևորգյան Արմինե Վրեժի, դասախոս
42. Խաժակյան Մարիամ Գարեգինի, դասախոս
43. Խանդանյան Սիրանուշ Լևիկի, դասախոս
44. Կիրակոսյան Տաթևիկ Ալբերտի, դասախոս
45. Կոջոյան Անի Սամվելի, դասախոս
46. Հայրապետյան Նունե Սերգեյի, դասախոս
47. Հարությունյան Մերի Հայկի, դասախոս
48. Ղազարյան Արմինե Սասունիկի, դասախոս
49. Ղուկասյան Նաիրա Հունանի, դասախոս
50. Մաղոյան Արփինե Համլետի, դասախոս
51. Մաղոյան Գոհար Գագիկի, դասախոս
52. Մաղոյան Նարինե Համլետի, դասախոս
53. Մանուկյան Գայանե Մամիկոնի, դասախոս
54. Մելքոնյան Նոննա Մելքոնի, դասախոս
55. Մխիթարյան Կարինե Սամվելի, դասախոս
56. Մկրտչյան Կարինե Ստեփանի, դասախոս
57. Ներսիսյան Նաիրա Ստյոպայի, դասախոս
58. Նիկողոսյան Նարինե Վաչագանի, դասախոս
59. Շահինյան Արփինե Վազգենի, դասախոս
60. Պետրոսյան Լիլիթ Իսահակի, դասախոս
61. Սարգսյան Լիլիթ Աշոտի, դասախոս
62. Տեր-Պետրոսյան Անի Կամոյի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Աբրահամյան Սամվել Աբրահամի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Սարգսյան Մարիաննա Սամվելի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ավագյան Իզաբելլա Ռոբերտի, ավագ լաբորանտ
2. Թորոսյան Սեդա Արմենի, ավագ լաբորանտ
3. Մխիթարյան Հասմիկ Արամի, ավագ լաբորանտ
4. Մկրտչյան Հասմիկ Սամվելի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Տեքստի կատեգորիան ժամանակակից ոճաբանության և լեզվագործաբանության գիտական հարացույցում (պետական ֆինանսավորում):	Սարգսյան Մ. Ս.

Թեմա 1. Հաշվետու ժամանակաշրջանում իրականացվել են հետևյալ աշխատանքները.

- տեքստի գործաբանական արժեքի խթանման և գործաբանական կողմերի քանակական ու որակական հատկանիշների բարձրացմանն ուղղված միջոցների քննություն,
- տեքստի միկրոմակարդակը կազմող բաղադրիչների դերը տեքստի գործաբանական իմաստի ձևավորման գործընթացում,
- հիմնապատկերների դերը տեքստի գործաբանական և գեղագիտական տեղեկատվության ձևավորման գործընթացում,
- հեղինակ-տեքստ-ընթերցող փոխհարաբերությունների յուրահատուկ դրսևորումների ուսումնասիրություն:

Թեմայի մասնակիցների կողմից իրականացված հետազոտական աշխատանքների շրջանակներում նախապատրաստվել են 5 գիտական աշխատանքներ: Ստացված արդյունքները ներկայացրել են նաև Անգլերենի ուսումնասիրության եվրոպական ընկերության 12-րդ միջազգային գիտաժողովի աշխատանքներին (12th ESSE CONFERENCE, PJSU, KOŠICE, SLOVAKIA. 29 August -2 September, 2014):

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների ամփոփում:

2013թ. օգոստոսի 5-ից դեկտեմբերի 17-ը ամբիոնի դասախոս Ա. Կոջոյանը վերապատրաստվել է Արիզոնայի պետական համալսարանում, մասնակցել է մի շարք դասընթացների, որոնց արդյունքում կազմել է 5 ուսումնական ծրագիր, որոնք պաշտոնապես հաստատվել են Արիզոնայի պետական համալսարանի և ԵՊՀ-ի կողմից:

2014 թ-ի ապրիլի 4-ից 5-ը Անգլիական բանասիրության և միջմշակութային հաղորդակցության անգլերենի ամբիոնները անգլերենի ուսումնասիրության հայկական ասոցիացիայի և ԱՄՆ դեսպանատան հետ համատեղ կազմակերպել են «Ինքնուրույն ուսուցման խթանումը» խորագրով միջազգային գիտաժողովը:

2014թ. փետրվարի 5-9-ը Ա. Կոջոյանը մասնակցել է ԱՄՆ-ում՝ Արիզոնայի նահանգում, Միջնադարի և վերածննդի ուսումնասիրության կենտրոնի կողմից կազմակերպված 20-րդ միջազգային գիտաժողովին, իսկ 2014թ. մարտի 23-ին՝ Բրիտանական խորհրդի կողմից կազմակերպված IELTs-ի 25-րդ տարեդարձին նվիրված գիտաժողովին:

2014 թ-ի օգոստոսի 28-ից սեպտեմբերի 4-ը Անգլիական բանասիրության ամբիոնի դոցենտներ Գ. Հարությունյանը, Ռ. Առաքելյանը, Ա. Մաթևոսյանը, Ա. Չուբարյանը, Գ. Մուրադյանը, Ա. Գալստյանը, դասախոսներ Գ. Մադոյանը, Մ. Սարգսյանը մասնակցել են Սլովակիայում կայացած ESSE (անգլերենի ուսումնասիրության եվրոպական կազմակերպություն) միջազգային գիտաժողովին:

2014թ. ամբիոնի դասախոս Ն. Մադոյանը մասնակցել է Երևան քաղաքում կազմակերպված «21st Century Challenges in Philology and Foreign Language Teaching: From Theory to Practice» գիտաժողովին և ներկայացրել «Analysis of Linguistic, Extralinguistic and Paralinguistic Cues in EMC» զեկուցումը:

2013-2014 ուստարում պաշտպանվել են թեկնածուական հետևյալ ատենախոսությունները.

1. Ալիսա Մանուկյան՝ «Բնական ձևաբանական կաղապարների տիպաբանական առանձնահատկությունները ժամանակակից անգլերենում»,
2. Մինու Խամեսիան՝ «Ճարտարագիտության ոլորտի անգլերենի գործառական քննություն (իրանական գիտակրթական համատեքստում)
3. Նարինե Գասպարյան՝ «Խրախուսական դիսկուրսի գործաբանական-կառուցվածքային առանձնահատկությունները ժամանակակից անգլերենում»:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
1	3	4	-	21	5

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Դասագիրք

1. *Gasparyan S. K., Galstyan S. M., Muradyan G. H.,* Connecting the Dots, «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2013, 215 էջ:

Մենագրություն

1. *Գիրունյան Գ. Ս.,* Գրական անդրադարձի մեկնողական ընդգրկումը, Հեղինակային հրատ., Երևան, 2014, 202 էջ:
2. *Гаспарян С. К.,* Фигура сравнения в функциональном освещении, издание 2, "Лусакн" издат., Ереван, 2013, 322 с.
3. *Gasparyan S. K.,* The Armenian Genocide: A Linguocognitive Perspective, YSU press, Yerevan, 2014, 206 p.

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Վարդանյան Ս. Ն.,* Լեզու և երաժշտություն, «Լիմուշ» հրատ., Երևան, 2014, 201 էջ:
2. *Варданян С. Н.,* Сонорные в составе финальных консанантных комплексов современного английского языка в речи и пении (в сопоставлении с русским и армянским), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 163 էջ:
3. *Vardanyan S. N.,* English Phonetics, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, 149 էջ:
4. *Hambardzumyan N. V., Avagyan N. M.,* A Step to Wider English, «VMV-Print» հրատ., Երևան, 2014, 158 էջ:

Հոդված

1. *Ավագյան Ն. Մ.,* Երկլեզվակիր երեխաների խոսքային բնորոշ թարգմանական սխալների շուրջ, Գիտական հոդվածների ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 275-279:
2. *Առաքելյան Ռ. Ս.,* Գովազդային տեքստերի թարգմանության հոգելեզվաբանական առանձնահատկությունները, «Լեզուն և գրականությունը գիտական իմացության ժամանակակից հարացույցում», N 5, «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2013, էջ 128-135:

3. *Կիրակոսյան Տ. Ա.*, Հուզականության և արտահայտչականության կարգերի իրականացումը համացանցային հաղորդագրություններում, «Լեզուն և գրականությունը գիտական իմացության ժամանակակից հարացույցում», N 5, «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2013, էջ 17-22:
4. *Հակոբյան Ա. Է.,* Ալբերտ Կամյուի «Ժանտախտը» վեպը և նրա հայերեն թարգմանության գնահատումը ըստ օբյեկտիվ չափանիշների, «Լեզուն և գրականությունը գիտական իմացության ժամանակակից հարացույցում», N 5, «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2013, էջ 135-141:
5. *Հովսեփյան Գ. Ս.,* Աձականների գնահատողական կառույցների ուսուցման մեթոդական խնդիրների շուրջ, «Լեզուն և գրականությունը գիտական իմացության ժամանակակից հարացույցում», N 5, «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2013, էջ 85-94:
6. *Մկրյան Ն. Ռ.,* Տարածական ցուցայնությունն անգլերենում, «Լեզուն և գրականությունը գիտական իմացության ժամանակակից հարացույցում», N 5, «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2013, էջ 8-13:
7. *Նիկողոսյան Ն. Վ.,* Գիտաֆանտաստիկայի և նրա կիբեռփանկ ժանրի զարգացման ուղիները, «Լեզուն և գրականությունը գիտական իմացության ժամանակակից հարացույցում», N 5, «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2013, էջ 142-151:
8. *Абрамян С. А.,* Речевая комуникация в контексте межкультурных различий, Вопросы прикладной лингвистики, Вып. 1 (9), РУДН, Москва, 2013, с. 7-13.
9. *Гаспарян С. К., Князян А. Т.,* Синтактический уровень эмоциональной речи мужчин и женщин в английских анекдотах, Studia Philologika, Збірник наукових праць, Випуск 2, Киівский университет ім. Бориса Грімченка, Киів, 2013, с. 19-25.
10. *Князян А. Т.,* Тема измены в английских анекдотах, «Լեզուն և գրականությունը գիտական իմացության ժամանակակից հարացույցում», N 5, «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2013, էջ 113-118:
11. *Князян А. Т.,* Социанальные роли мужчины и женщины в разных культурах, «Լեզուն և գրականությունը գիտական իմացության ժամանակակից հարացույցում», N 5, «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2013, էջ 106-113:
12. *Gasparyan S. K., Chubaryan A. E., Karapetyan R. R.,* On Domain- Specific Functions of Subjunctive Mood across Languages, ‘‘Вісник Харківського національного університету ім. В.Н.Каразіна’’, N 1051, Харківського національного університет, Харків, 2013, с. 139-146.
13. *Gasparyan N. H.,* T. E. Lawrence’s Idea on How to Solve the Armenian Question, AASE, «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2014, էջ 171-177:
14. *Kojoyan A. S.,* Damnable Lives? The Inter- Textual Relations between Marlowe’s Doctor Faustus and the English Faust Book, AASE, «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2014, էջ 131-142:
15. *Kochunts K. V.,* On the Category of State (‘Sleep’ vs ‘Asleep’), «Լեզուն և գրականությունը գիտական իմացության ժամանակակից հարացույցում», N 5, «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2013, էջ 48-52:
16. *Kniazyan A. T.,* Gender Stereotypes in Advertising, AASE, «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2014, էջ 82-88:
17. *Matevosyan A. I.,* The Semiotic Interpretation of Joan Miro’s World of Signs, AASE, «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2014, էջ 76-82:
18. *Matevosyan A. I.,* Homophonic Pun in “Alice in Wonderland” in English and Armenian, AASE, «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2014, էջ 70-76:
19. *Matevosyan A. I.,* Syntactic Stylistic Devices in Science Fiction, «Լեզուն և գրականությունը գիտական իմացության ժամանակակից հարացույցում», N 5, «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2013, էջ 75-80:
20. *Sargsyan M. S.,* The Role of the Key Images in the creation and Enhancement of the Pragmatic Potential of the Text, AASE, «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2014, էջ 76-82:
21. *Tonyan M. A.,* Author’s Ego in “The Ballad of the Reading Gaol”, AASE, «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2014, էջ 45-54:

Զեկուցումների թեզիս

1. *Գասպարյան Ս. Ք.,* Հայոց ցեղասպանության արծարծումները լեզվաճանաչողական մեկնակետից, Հայագիտական միջազգային 2-րդ համաժողով՝ «Հայագիտությունը և արդի ժամանակաշրջանի մարտահրավերները» (զեկուցումների դրույթներ), Երևան, 2013, էջ 270-272:
2. *Gasparyan S. K., Muradyan G. H.,* Armenia: Ancient Traditions, Upheavals and the Beginnings of the Anglicist Women's and Gender Studies, The 12th International Conference of the European Society for the Study of English (Book of Abstracts), Koshitse, 2013, p. 148.
3. *Girunyan G. S.,* Linguo- Cultural Competence and a Cross- Cultural Perspective, Միջազգային գիտաժողով, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 8:
4. *Khazhakyan M. G.,* The Informative and Influential Functions of Euphemisms, Similes and Parallel Constructions in Political Speech, Միջազգային գիտաժողով, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 9:
5. *Yernjakyan N. V.,* Teaching and Learning in Civic Education, Միջազգային գիտաժողով, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 11:

ԱՆԳԼԵՐԵՆ ԼԵԶՎԻ ԹԻՎ 1 ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Ապրեսյան Մարգարիտա Հրանտի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Բարսեղյան Գևորգ Ռուդիկի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Խասապետյան Սիլվա Ռուբենի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Մկրտչյան Քրիստինա Վարազդատի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Մնացականյան Լուսինե Սարգսի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Պետրոսյան Աննա Գագիկի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Գրիգորյան Լուսինե Գեորգիի, դոցենտ
7. Վարդյան Ադրիանա Ղևոնդի, դոցենտ
8. Զաքոյան Լիլիթ Մյասնիկի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
9. Կարապետյան Ռուզաննա Ռաֆայելի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
10. Հայրապետյան Նաիրա Սերգոյի, մանկ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
11. Մարտիրոսյան Ստելլա Գևորգի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
12. Ալիմյան Մարինե Միքայելի, դասախոս
13. Այվազյան Աննա Արմենակի, դասախոս
14. Ասադյան Ժաննա Միրոյի, դասախոս
15. Ասիկյան Սուսաննա Նիկիտի, դասախոս
16. Ավագյան Լուսինե Վաղինակի, դասախոս
17. Ավետիկյան Մարիետա Յուրիի, դասախոս
18. Բագիրյան Դիանա Պյոտրի, դասախոս
19. Բաղդասարյան Ալինա Հրաչյայի, դասախոս
20. Բեգլարյան Աննա Էդուարդի, դասախոս

21. Գրիգորյան Աստղիկ Հովհաննեսի, դասախոս
22. Գրիգորյան Հասմիկ Մարատի, դասախոս
23. Գրիգորյան Շուշիկ Ալբերտի, դասախոս
24. Գևորգյան Ռուզաննա Էդվարդի, դասախոս
25. Դարբինյան Արաքսի Գուրգենի, դասախոս
26. Եղոյան Մարինե Արզումանի, դասախոս
27. Թովմասյան Գայանե Վարդանի, դասախոս
28. Խալաթյան Լիանա Լևոնի, դասախոս
29. Խանդանյան Աիդա Սուրենի, դասախոս
30. Խաչատրյան Աննա Մարտինի, դասախոս
31. Կարապետյան Կարինե Կարենի, դասախոս
32. Հարությունյան Գայանե Միքայելի, դասախոս
33. Հարությունյան Լիանա Կարենի, դասախոս
34. Ղուկասյան Աննա Աշոտի, դասախոս
35. Մարգարյան Ելիզավետա Գրիշայի, դասախոս
36. Մելքոնյան Ռուզաննա Ռազմիկի, դասախոս
37. Մինասյան Անահիտ Մուկուչի, դասախոս
38. Միրիմանյան Սուսաննա Գուրգենի, դասախոս
39. Մխիթարյան Զարինե Նորայրի, դասախոս
40. Մուրադյան Արփի Սամվելի, դասախոս
41. Մուրադյան Թանգիկ Նորիկի, դասախոս
42. Նիկողոսյան Նարինե Ալֆրեդի, դասախոս
43. Ոսկանյան Անահիտ Աղվանի, դասախոս
44. Պարանյան Մարիաննա Վալերիի, դասախոս
45. Ստեփանյան Նաիրա Գրիգորի, դասախոս
46. Սուքիասյան Սիլվա Մարտինի, դասախոս
47. Փահլևանյան Իրինա Վաչագանի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Հայրապետյան Լիլիթ Արթուրի, դասախոս
2. Հովսեփյան Վարվառա Վարդանի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ամիրխանյան Նելլի Աբրամի, ավագ լաբորանտ
2. Կարապետյան Մարիամ Վարդանի, ավագ լաբորանտ
3. Սարգսյան Լուսինե Արմենի, ավագ լաբորանտ
4. Փաշայան Արմենուհի Ավետիքի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Ամբիոնն իրականացնում է անգլերենի ուսուցումը բնագիտական, ինչպես նաև այն հումանիտար ֆակուլտետներում, որտեղ լեզուները համարվում են ոչ մասնագիտական առարկա: Կատարված աշխատանքների հիմնական ուղղություններն են.

- անգլերենի արդիական խնդիրները,
- օտար լեզվի դասավանդման ժամանակակից մեթոդները (անգլերենը մասնագիտական նպատակների համար),
- կիրառական լեզվաբանություն,
- բառարանագիտություն:

Ամբիոնը տարբեր ֆակուլտետներում (Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի, Ֆիզիկայի, Ռադիոֆիզիկայի, Քիմիայի, Կենսաբանության, Աշխարհագրության և երկրաբանության, Փիլիսոփայության և հոգեբանության, Սոցիոլոգիայի, Պատմության, Աստվածաբանության և Իրավագիտության) ակտիվորեն իրականացնում է լայնածավալ ու բազմամակարդակ կրթական ծրագրեր: Դրանք ուղղված են անգլերենի ուսուցումը մասնագիտական նպատակներին ծառայեցնելուն: Ամբիոնի աշխատանքային և կրթական գործունեության կարևոր մասն է կազմում գիտամեթոդական աշխատանքը՝ պայմանավորված գիտատեխնիկական առաջընթացի, միջազգային և շուկայական հարաբերությունների զարգացման և գլոբալացման մարտահրավերներով:

2013-2014 ուստարում ամբիոնի դասախոսները հաջողությամբ են անցկացրել միջազգային թեստավորման TOEFL (ibt) դասընթացներ և քննություններ ասպիրանտուրայի հավակնորդների համար: Անցկացվել են նաև TOEFL (pbt) քննություններ ինչպես ասպիրանտուրայի հավակնորդների, այնպես էլ անգլերենի՝ որակավորման բարձրացման նպատակով արտասահման մեկնող մասնագետների համար (ԱՄՆ դեսպանատան պատվերով): Հաշվետու տարվա ընթացքում ամբիոնը կազմակերպել է TOEFL ibt դասընթացներ և քննություն ՀՀ տարբեր պետական բուհերի ասպիրանտուրա ընդունվել ցանկացող շուրջ 170 անձանց համար, որոնց մեծամասնությունը հաջողությամբ հաղթահարել է ասպիրանտուրայի ընդունելության համար պահանջվող շեմը:

Դասախոսների որակավորման ծրագրերի շրջանակներում ամբիոնը հաջողությամբ իրականացրել է ITEP քննություն՝ անգլերենի իմացության միջազգային վկայագրի տրամադրմամբ (iTEP - international test of English proficiency՝ անգլերենի իմացության միջազգային թեստ): Միջազգային թեստավորման փորձ ձեռք բերած ամբիոնի մի շարք դասախոսներ անց են կացնում լեզվի իմացության B1, B2 մակարդակի եվրոպական սանդղակին համապատասխան դասընթացներ: Ամբիոնի 10 դասախոսներ հանձնել են անգլերենի իմացության ITEP միջազգային թեստ և ստացել C1, C2 մակարդակին համապատասխան միջազգային վկայագիր:

Ամբիոնն իրականացնում է նաև ընդհանուր և մասնագիտական անգլերենի ուսուցում ԵՊՀ-ի վարչական ու տարբեր մասնագիտություններ ներկայացնող պրոֆեսորադասախոսական կազմի համար, որի ավարտին անց է կացվում գիտելիքների թեստավորում:

Ամբիոնի մի խումբ արհեստավարժ դասախոսներ ներգրավված են եղել անգլերենի միասնական ընդունելության քննությունների շտեմարանի կազմման գործընթացում /2013-2014/: Ամբիոնի որոշ դասախոսներ էլ ընդգրկված են եղել անգլերենի բանավոր միասնական ընդունելության քննությունների հանձնաժողովի կազմում:

2013-2014թթ. Անգլերենի թիվ 1 ամբիոնի և Անգլիական բանասիրության ամբիոնի միացյալ նիստում հաստատվել են ամբիոնի հայցորդների ատենախոսությունների հետևյալ թեմաները.

«Պաշտպանական խոսքը ամերիկյան դատական խոսույթում» (գիտական ղեկավար՝ Մ. Ապրեսյան, հայցորդ՝ Ա. Այվազյան),

«Համոզման և փաստարկման հնարները դիվանագիտական երկխոսության մեջ» (գիտական ղեկավար՝ Մ. Ապրեսյան, հայցորդ՝ Մ. Մարտիրոսյան),

«Իրավաբանական տեքստերի լեզվառճական առանձնահատկությունները հրապարակախոսական ոճում (դատական զեկույցների, իրավալրատվական տեղեկատվությունների, հոդվածների հիման վրա)» (գիտական ղեկավար՝ Մ. Ապրեսյան, հայցորդ՝ Լ. Աղյան),

«Գենդերային տարբերությունների դրսևորումը դիվանագիտական գրավոր խոսքում (կոնֆլիկտային իրավիճակներին առնչվող փաստաթղթերի հիման վրա)» (գիտական ղեկավար՝ Մ. Ապրեսյան, հայցորդ՝ Լ. Հարությունյան):

Ամբիոնը հանդիսավոր նշել է FLSP (Օտար լեզուները մասնագիտական նպատակների համար) պարբերականի տասնամյա հոբելյանը: Հրատարակվել և ԵՊՀ-ի գլխավոր կայքում տեղադրվել է FLSP №10-ը (օտար լեզուները հատուկ նպատակների համար): Պարբերականում հրատարակվող հոդվածները լուսաբանում են անգլերենով մասնագիտության ուսուցման միջազգային փորձն ու ձեռքբերումները, դասավանդման մեթոդիկան՝ ըստ սովորողների փոփոխվող կարիքների ու պահանջների: Պարբերականում հոդվածով հանդես են եկել նաև մի շարք արտերկրյա համալսարանները ներկայացնող մասնագետներ: Հրատարակության է հանձնվել FLSP №11 (օտար լեզուները հատուկ նպատակների համար) պարբերականը, որտեղ զետեղված են շուրջ 15 գիտական հոդվածներ:

Ամբիոնը թեզիսներով և զեկուցումներով ակտիվ մասնակցություն է ունեցել հետևյալ կոնֆերանսներին.

- The future of education, 4th conference edition, Florence, Italy, 12-13 June, 2014,
- The Fourth International Conference on Law, Translation and Culture (LTC4), June 13-16, Shanghai, China, 2014,
- International conference devoted to the 95th anniversary of Yerevan State University, Education in the 21st century: Problems and challenges, 10-13 June, 2014,
- “Promoting Independent Learning”, MOOC panel poster presentation and workshop on methodologies, Yerevan State University, Faculty of Romance and Germanic Philology, 4-6 April, Yerevan, 2014,
- IV международная научно-методическая конференция. Российско-Армянский (Славянский) университет, Ереван, 2014,
- Современные проблемы межкультурной коммуникации: материалы и доклады сообщений международной научно-практической конференции, РУДН, Москва, 23-24 апреля, 2014,
- «Պատմամշակութային ժառանգություն և արդիականություն», ՀՀ ԳԱԱ Շիրակի հայագիտական հետազոտությունների կենտրոն, Գյումրի, 4-6 հոկտեմբերի, 2013,
- Թարգմանությունը որպես գիտական ուսումնասիրության առարկա և միջմշակութային փոխներթափանցման միջոց, ԵՊՀ, 2013:

Ամբիոնի մի շարք դասախոսներ բեղմնավոր և վաստակաշատ գործունեություն ծավալելու համար ԿԳ նախարարության և ԵՊՀ-ի կողմից պարգևատրվել են հուշամեդալներով և պատվոգրերով:

Ամբիոնի ակտիվ գործունեությունը հանգեցնում է երիտասարդ մասնագետների գիտական աճի խթանմանը՝ ասիստենտներ, հայցորդներ, գիտության թեկնածուներ, դոցենտներ և այլ շնորհալի երիտասարդ մասնագետներ:

Ամբիոնի նպատակն է տարբեր բնագավառներում մասնագիտացող ապագա գիտնականներին տալ մասնագիտական անգլերենի հուսալի գիտելիքներ, որոնք նրանց կօգնեն ներկայացնելու ՀՀ գիտական պոտենցիալը միջազգային ասպարեզում:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
6	-	4	-	25	8

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Դասագիրք

1. *Գրիգորյան Լ. Գ.,* Անգլերենի հանրակրթական հիմնական դպրոցի 5-րդ դասարանի դասագիրք, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2014, 176 էջ:
2. *Գրիգորյան Լ. Գ.,* Անգլերենի հանրակրթական հիմնական դպրոցի 7-րդ դասարանի դասագիրք, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2014, 176 էջ:
3. *Գրիգորյան Լ. Գ.,* Անգլերենի հանրակրթական հիմնական դպրոցի 5-րդ դասարանի վարժությունների գիրք, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2014, 48 էջ:
4. *Գրիգորյան Լ. Գ.,* Անգլերենի հանրակրթական հիմնական դպրոցի 7-րդ դասարանի վարժությունների գիրք, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2014, 48 էջ:
5. *Zakoyan L. M.,* English for Psychologists, Հեղինակային հրատ., Երևան, 2014, 500 էջ:
6. *Margaryan E. G.,* A Guide to Science, «Արսեն Ժամհարյան» հրատ., Երևան, 2014, 200 էջ:

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Asikyan S. N.,* Sociology, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2014, 180 էջ:
2. *Ասիկյան Ս. Ն.,* Սոցիոլոգիա. անգլերեն-հայերեն բացատրական բառարան, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2014, 305 էջ:
3. *Գրիգորյան Լ. Գ.,* Անգլերենի 5-6-րդ դասարանների ուսուցչի ձեռնարկ, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2014, 96 էջ:
4. *Գրիգորյան Լ. Գ.,* Անգլերենի 7-9-րդ դասարանների ուսուցչի ձեռնարկ, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2014, 96 էջ:

Հոդված

1. *Ապրեսյան Մ. Հ., Այվազյան Ա. Ա.,* Պաշտպանական խոսքի առանձնահատկությունները դատական խոսույթում, Օտար լեզուները մասնագիտական նպատակների համար «FLSP», N 1 (10), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 173-178:
2. *Բարսեղյան Գ. Ռ.,* Սպորտային լեզվի բառապաշարի շերտերը, Օտար լեզուները մասնագիտական նպատակների համար «FLSP», N 1 (10), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 187-192:
3. *Գրիգորյան Շ. Ա., Կարապետյան Ի. Կ.,* Եկեղեցակրոնական բառապաշարի ընտրության և ուսուցման իմացական-հաղորդակցական մոտեցումը, «Մանկավարժական միտք», N 3-4, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 115-122:
4. *Գևորգյան Ռ. Է.,* Վերլուծական ընթերցանության հիմնախնդիրը անգլերենի հումանիտար կողմնորոշման դասընթացում, Օտար լեզուները մասնագիտական նպատակների համար «FLSP», N 1 (10), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 200-208:
5. *Գևորգյան Ռ. Է.,* Տեքստի նախաթարգմանական վերլուծության ուսուցման տեխնոլոգիաները բանասիրական կողմնորոշման անգլերենի դասընթացում, «Մանկավարժական միտք», N 1-2, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 226-233:

6. *Դարբինյան Ա. Գ.,* Լեզվի նպատակային ուսուցման մի քանի խնդիրների շուրջ, Օտար լեզուները մասնագիտական նպատակների համար «FLSP», N 1 (10), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 193-199:
7. *Թովմասյան Գ. Վ.,* Իրադրությունները որպես բանավոր խոսքի զարգացման միջոց, Օտար լեզուները մասնագիտական նպատակների համար «FLSP», N 1 (10), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 209-215:
8. *Թովմասյան Գ. Վ.,* 19-րդ դարի հայ-անգլիական բառարանագրությունը. Հարություն Ավգերյան, «Աստղիկ», N 24, «Սահակ Պարթև» հրատ., Երևան, 2013-2014, էջ 344-352:
9. *Հարությունյան Լ. Կ.,* Լեզվամշակութային տարրի կարևորությունը օտար լեզվի դասավանդման ընթացքում, Օտար լեզուները մասնագիտական նպատակների համար «FLSP», N 1 (10), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 216-223:
10. *Ոսկանյան Ա. Ա.,* Անգլերեն իրավաբանական տեքստերի հետ աշխատանքը՝ որպես ուսանողների միջմշակութային հաղորդակցական կարողությունների զարգացման միջոց, Օտար լեզուները մասնագիտական նպատակների համար «FLSP», N 1 (10), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 224-232:
11. *Ոսկանյան Ա. Ա.,* Իրավաբան ուսանողների միջմշակութային հաղորդակցման կարողությունների ձևավորման հիմնախնդիրը, «Օտար լեզուները Հայաստանում» գիտամեթոդական հանդես, N 5, Կրթության ազգային ինստիտուտ, Երևան, 2013, էջ 33-46:
12. *Ոսկանյան Ա. Ա., Նազարյան Մ. Մ.,* Իրավական անգլերեն ենթալեզվի ուսուցումը դետեկտիվ գրականության ընթերցանության միջոցով, «Մանկավարժական միտք», N 1-2, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 217-225:
13. *Պետրոսյան Ա. Գ.,* Ուիլյամ Բլեյքի ռոմանտիզմը, «Գարուն» ամսագիր, N 1-2, «Բեկոր» հրատ., Երևան, 2014, էջ 70-75:
14. *Асикян С. Н.,* Лингво-социо-культурный метод обучения иностранным языкам, Օտար լեզուները մասնագիտական նպատակների համար «FLSP», N 1 (10), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 129-133:
15. *Багирян Д. П.,* Возникновение научной метафоры ДНК, ее популяризация и дальнейшее проникновение в общепопулярный дискурс, Օտար լեզուները մասնագիտական նպատակների համար «FLSP», N 1 (10), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 134-141:
16. *Закоян Л. М.,* Инаугурационный дискурс президентов США, I Фирсовские чтения, Современные проблемы межкультурной коммуникации: материалы и доклады сообщений международной научно-практической конференции, РУДН, Москва, 2014, с. 133-137.
17. *Закоян Л. М.,* Особенности перевода политического дискурса, Թարգմանությունը որպես գիտական ուսումնասիրության առարկա և միջմշակութային փոխներթափանցման միջոց, Գիտական հոդվածների ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 135-142:
18. *Никогосян Н. А.,* О некоторых проблемах перевода научного текста, Օտար լեզուները մասնագիտական նպատակների համար «FLSP», N 1 (10), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 152-159:
19. *Avetikian M. Y.,* Needs analysis in teaching ESP and ESL, Օտար լեզուները մասնագիտական նպատակների համար «FLSP», N 1 (10), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 17-23:
20. *Grigoryan Sh. A., Harutyunyan G. M., Mirimanyan S. G.,* General tips on some principles and techniques of teaching methodology, Օտար լեզուները մասնագիտական նպատակների համար «FLSP», N 1 (10), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 24-29:
21. *Margarian E. G.,* Strengthening visual and auditory images in EFL reading: some listening-based techniques, Օտար լեզուները մասնագիտական նպատակների համար «FLSP», N 1 (10), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 43-52:
22. *Matevosyan A. I., Alimyan M. M.*, The pragma-rhetoric aspect of metaphor in business discourse, Օտար լեզուները մասնագիտական նպատակների համար «FLSP», N 1 (10), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 53-58:
23. *Mkrtchyan K. V., Mnatsakanyan L. S.,* The role of language in law, legal reasoning and legal education, Օտար լեզուները մասնագիտական նպատակների համար «FLSP», N 1 (10), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 59-65:

24. *Vardyan A. Gh.,* Teaching ESL through essays, Օտար լեզուները մասնագիտական նպատակների համար «FLSP», N 1 (10), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 72-78:
25. *Zakoyan L. M.,* Biblical references in speeches of American presidents, Օտար լեզուները մասնագիտական նպատակների համար «FLSP», N 1 (10), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 79-86:

Զեկուցումների թեզիս

1. *Հարությունյան Լ. Կ.,* Միջմշակութային հաղորդակցման մեթոդների լուսաբանումը օտար լեզու ուսումնասիրողների համար, "Promoting Independent Learning", MOOC panel poster presentation and workshop on methodologies, Yerevan State University, 4-6 April, Yerevan, 2014, p. 6:
2. *Асикян С. Н.,* Новые технологии в преподавании иностранных языков "Promoting Independent Learning", MOOC panel poster presentation and workshop on methodologies, Yerevan State University, 4-6 April, Yerevan, 2014, с. 2.
3. *Асикян С. Н.,* О необходимости использования метода лингвосоциокультуры в процессе преподавания иностранных языков, Тезис доклада на IV международной научно-методичесской конференции, Российско-Армянский (Славянский) университет, Ереван, 2014, с. 2.
4. *Закоян Л. М.,* Особенности перевода политического дискурса, Թարգմանությունը որպես գիտական ուսումնասիրության առարկա և միջմշակութային փոխներթափանցման միջոց, Ծրագիր և թեզիսներ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, Հոկտ. 17-18, 2013, էջ 63-65:
5. *Apresyan M. H.,* The Fourth International Conference on Law, Translation and Culture (LTC4), On Syntax In Legal Discourse, June 13-16, Shanghai, China, 2014, p. 33-41.
6. *Apresyan M. H.,* New challenges for EFL educators in Armenia, Proceedings of international conference devoted to the 95th anniversary of Yerevan State University, Education in the 21st century: Problems and challenges, 10-13 June, 2014, p. 9.
7. *Bagiryan D. P.,* Integration of WebQuests into ESP Course Curriculum, The future of education, 4th conference edition, Florence, 12-13 June, 2014, p. 430-433.
8. *Hayrapetyan N. S.,* The role and the significance of cross-cultural communication in business today, the impact of culture in international business negotiation, "Promoting Independent Learning", MOOC panel poster presentation and workshop on methodologies, Yerevan State University, 4-6 April, Yerevan, 2014.

ԱՆԳԼԵՐԵՆ ԼԵԶՎԻ ԹԻՎ 2 ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Երզնկյան Ելենա Լևոնի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Հովակիմյան Լուսիկ Բախտիարի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Ղազարյան Ռուզան Ռաֆայելի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Շարուրյան Հայկանուշ Ալբերտի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Սարգսյան Լիլիթ Վալդիմանի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Թովմասյան Նունե Մարտինի, դոցենտ
6. Բաղդասարյան Մառա Աղասու, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Բարսեղյան Լիանա Վահանի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

8. Բուռնազյան Իրինա Սերգեյի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
9. Գարգալոյան Ռուզաննա Թաթոսի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
10. Դանիելյան Գայանե Լեյնադի, մանկ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
11. Հաջի-Հակոբյան Աննա Երվանդի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
12. Պապոյան Աննա Կլիմենտի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
13. Վարդապետյան Զարուհի Համլետի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
14. Պետրոսյան Արշալույս Հակոբի, ասիստենտ
15. Ամիրյան Աննա Գառնիկի, դասախոս
16. Ավագյան Նատալի Հայկի, դասախոս
17. Ավետյան Կարինե Երեմի, դասախոս
18. Բոստանջյան Լուսինե Գեղամի, դասախոս
19. Եղիկյան Լիլիթ Վրեժի, դասախոս
20. Լազարյան Արփիկ Արամի, դասախոս
21. Խաչատրյան Վերոնիկ Պողոսի, դասախոս
22. Կարապետյան Մարինա Ռոբերտի, դասախոս
23. Հայթյան Լուսինե Արամի, դասախոս
24. Հովհաննիսյան Աստղիկ Հենրիկի, դասախոս
25. Հովհաննիսյան Գայանե Վլադիմիրի, դասախոս
26. Մաթևոսյան Կարինա Ռաֆայելի, դասախոս
27. Մանուկյան Նարինե Ռուդոլֆի, դասախոս
28. Մկրտչյան Սուսաննա Սեդրակի, դասախոս
29. Նիկողոսյան Հռիփսիմե Գրիգորի, դասախոս
30. Շեկոյան Էդիտա Էդուարդի, դասախոս
31. Ոսկանյան Էլիզ Գագիկի, դասախոս
32. Ոսկանյան Մարինե Աշոտի, դասախոս
33. Չիրքինյան Ժաննա Նորիկի, դասախոս
34. Սարոյան Սաթենիկ Նորիկի, դասախոս
35. Սարուխանյան Բելլա Կարապետի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Մնացականյան Նաիրա Վասյայի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Բարեղամյան Ներիսա Արսենի, ավագ լաբորանտ
2. Գյուրջյան Տաթև Կարպիսի, ավագ լաբորանտ
3. Ղազարյան Լենա Լևոնի, ավագ լաբորանտ
4. Մանուկյան Նարինե Գագիկի, ավագ լաբորանտ
5. Մարդոյան Լիզա Վանիկի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ժամանակահատվածում ամբիոնն իրականացրել է լայնածավալ ուսումնամեթոդական և գիտական աշխատանքներ:

Ամբիոնում գիտական աշխատանքներ են տարվում արդի լեզվաբանության տարբեր ուղղություններով՝ իմաստաբանություն և գործաբանություն, թարգմանության տեսություն, ինչպես նաև բառարանագրություն: Ուսումնասիրության կենտրոնում են անգլերենի իմաստային և հաղորդակցական-գործաբանական կարգերը, մասնավորապես ցուցայնության, ժխտման և ուժգնացման (ինտենսի-վիկացիայի) ինչպես նաև քաղաքավարության կարգը և ներակայման լեզվական դրսևորումները, որոնք մեծ դեր ունեն արդյունավետ հաղորդակցման և մասնավորապես երկխոսության զարգացման գործում: Ուսումնասիրվել է նաև հանրամշակութային գործոնների, մասնավորապես գենդերային տարբերակումների իմացության անհրաժեշտությունը անգլերենի դասավանդման մեջ, ինչպես նաև գործարար անգլերենի, մասնավորապես գործարար նամակագրության առանձնահատկությունների տիրապետումը անգլերենում:

Լեզվի իմաստագործաբանական կարգերի ուսումնասիրության ոլորտում դիտարկվում են բառիմաստի և համատեքստի փոխազդեցության խնդիրները, վերլուծվում է երկխոսությունը կառուցվածքային, իմաստային և գործաբանական տեսանկյուններից:

Վերոհիշյալ ուղղություններով ուսումնասիրությունների արդյունքները հաշվետու ժամանակահատվածում ամփոփվել են ամբիոնի դասախոսների կողմից հեղինակած մի շարք աշխատություններում:

Նպատակ ունենալով մշակել լեզվի տիրապետման տարբեր մակարդակների պահանջներ՝ ամբիոնը շարունակում է աշխատել թեստային համակարգի հիմնադրույթների մշակման և կատարելագործման խնդիրների ուղղությամբ: Մասնավորապես մշակվում են ընթացիկ գնահատման համար երաշխավորվող հայտորոշիչ թեստեր, ինչպես նաև թեմատիկ գրավոր աշխատանքների նմուշներ, որոնք համապատասխանում են ամբիոնի կողմից ներկայացված անգլերենի դասավանդման ծրագրային պահանջներին և արդյունավետ գնահատում են սովորողների գիտելիքներն ու կարողությունները:

Դասավանդման հիմքում ընկած են անգլերենը որպես օտար/երկրորդ լեզու՝ (EFL/ESL) և անգլերենը մասնագիտական/ակադեմիական նպատակներով (ESP/EAP) դասընթացները, որոնք միանգամայն արդյունավետ և օտար լեզուների դասավանդման առավել տարածված մոտեցումներ են ողջ աշխարհում:

Ամբիոնը վերամշակել է բակալավրիատի և մագիստրատուրայի փուլերում անգլերենի համակողմանի ուսումնասիրությանը նպատակաուղղված ուսումնական ծրագրերը, որոնք հիմք են ծառայել դասագրքերի, մեթոդական ձեռնարկների, քրեստոմատիաների, ուսումնական բառարանների, տեղեկատուների, մեթոդական ուղեցույցների և այլ օժանդակ նյութերի ընտրության և ստեղծման համար: Վերանայվել և համակարգվել են գործող դասագրքերը:

Ուսուցման գործընթացը առավել արդյունավետ դարձնելու նպատակով ամբիոնը ակտիվորեն կիրառում է համակարգչային *Edusoft - English Discoveries* ծրագիրը: Մշակելով Edusoft համակարգչային ծրագրի հիման վրա մեթոդական և ուսումնական նյութեր, որոնք նպաստում են անգլերենի ուսուցման արդյունավետության բարձրացմանը, ամբիոնը աշխատում է համակարգչային ծրագրերի միջոցով անգլերենի ուսուցման հարցերի տեսական հիմնավորման ուղղությամբ:

Պատասխանատու լինելով դասախոսների որակավորման բարձրացման կրթագիտական ծրագրի կրթական կառուցամասի «Անգլերենը ակադեմիական միջավայրում» դասընթացի A1 և A2 մակարդակների ծրագրի իրականացման համար՝ ամբիոնը ակտիվորեն մասնակցում է այդ

աշխատանքներին՝ կազմակերպելով դասընթացներ համալսարանի դասախոսների համար, ինչպես նաև կազմում է նշված մակարդակների անգլերենի իմացությունը ստուգող թեստերը:

Ամբիոնը հրատարակում է գիտական հանդես՝ «Օտար լեզուները բարձրագույն դպրոցում»: Հանդեսում տպագրվում են լեզվաբանության և գրականագիտության տարբեր խնդիրներին, ինչպես նաև օտար լեզվի դասավանդման մեթոդիկային նվիրված հոդվածներ: Ուսումնասիրվում են մասնավորապես իմաստաբանության, քերականության, ոճաբանության և ներկայումս լայն տարածում գտած ճանաչողական և գործաբանական լեզվաբանության, օտար լեզուների դասավանդման մեթոդաբանության և արտասահմանյան գրականության հարցեր: «Օտար լեզուները բարձրագույն դպրոցում» գիտական հանդեսն ընդգրկված է ատենախոսությունների արդյունքների տպագրման համար ընդունելի ամսագրերի Բարձրագույն որակավորման հանձնաժողովի ցանկում և լույս է տեսնում տարեկան երկու անգամ: 2013-2014 ուստարում լույս են տեսել գիտական հանդեսի 15-րդ և 16-րդ համարները:

Ամբիոնի անմիջական մասնակցությամբ հրատարակվում է ՀՀ ԿԳՆ «Օտար լեզուները Հայաստանում» գիտամեթոդական հանդեսը (գլխավոր խմբագիր, բ.գ.դ., պրոֆ. Ելենա Երզնկյան), որը նախատեսված է ընթերցողների լայն շրջանակի համար և կոչված է իրականացնելու գիտամեթոդական և տեղեկատվական գործունեություն՝ ուշադրության կենտրոնում պահելով այնպիսի ոլորտներ, ինչպիսիք են կրթական բարեփոխումները, լեզվաբանությունը և դասավանդումը, ուսուցումը և դաստիարակությունը, դասավանդման մեթոդիկան և այլն:

Ամբիոնին կից գործում է լեզվաբանական արդի հարցերին նվիրված տեսական սեմինար, քննարկվում են դասախոսների և ամբիոնի հայցորդների գիտական դիտարկումները, ուսումնասիրություններն ու հրատարակվող նյութերը:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցումների թեզիս
1	-	1	-	24	7

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Դասագիրք

1. *Karapetyan M. R.,* Politics and the Public: Language Practice, VMV Publishing House, Yerevan, 2014, pp. 246.

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Саргсян Л. В.,* Из истории лингвистических учений, Изд. ЕГУ, Ереван, 2014, с. 66.

Հոդված

1. *Ամիրյան Ա. Գ.,* Հին և Նոր Ամերիկան Վաշինգտոն Իրվինգի նովելներում, «Օտար լեզուները բարձրագույն դպրոցում», № 1 (16), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 144-154:
2. *Դանիելյան Գ. Լ.,* «Թարգմանչի կեղծ բարեկամների» հետ աշխատանքի ռազմավարությունն անգլերենի հումանիտար դասընթացում, «Օտար լեզուները բարձրագույն դպրոցում», № 15, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 56-64:

3. *Երզնկյան Ե. Լ., Մանուկյան Ն. Գ.,* Զեղչված կառույցները որպես ոչ կանխամտածված ներիմաստի կրողներ, «Օտար լեզուները բարձրագույն դպրոցում», № 15, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 65-74:
4. *Երզնկյան Ե. Լ., Մանուկյան Ն. Գ.,* Կանխամտածված ներիմաստի արտահայտումը զեղչված և անավարտ նախադասություններում, «Օտար լեզուները Հայաստանում», № 5, ՀՀ ԿԳՆ ԿԱԻ հրատ., Երևան, 2013, էջ 19-32:
5. *Երզնկյան Ե. Լ., Պողոսյան Կ. Գ.,* Թեստային առաջադրանքի օգտակարության չափման բաղադրիչները, «Օտար լեզուները Հայաստանում», № 6, ՀՀ ԿԳՆ ԿԱԻ հրատ., Երևան, 2014, էջ 3-14:
6. *Ղազարյան Ռ. Ռ.,* Ինքնակենսագրական ժանրն իբրև մանկության ու պատանեկության թեմայի բացահայտման ձև, «Օտար լեզուները բարձրագույն դպրոցում», № 15, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 208-216:
7. *Շարուրյան Հ. Ա.,* «Հիփիստական էքզիստենցիալիզմի» դասավանդումը բուհում, «Մանկավարժական միտք», № 1-2, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 127-132:
8. *Շարուրյան Հ. Ա.,* Հիսուս Քրիստոսի կերպարը հայ և ամերիկյան գրականության մեջ (համեմատական քննություն), «Հայագիտական հանդես», № 1 (25), ՀՊՄՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 74-90:
9. *Ոսկանյան Է. Գ.*, Մեղմասությունների կիրառման ոլորտները, «Օտար լեզուները բարձրագույն դպրոցում», № 15, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 82-90:
10. *Սարգսյան Լ. Վ.,* Լեզվաբանության զարգացման որոշ միտումների մասին, «Օտար լեզուները բարձրագույն դպրոցում», № 15, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 101-108:
11. *Սարոյան Ս. Ն.,* Հարցը որպես ոչ բացահայտ ժխտման միջոց, «Օտար լեզուները բարձրագույն դպրոցում», № 15, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 116-122:
12. *Վարդապետյան Զ. Հ.,* Անգլերեն գործարար նամակագրության շարակարգային առանձնահատկությունները, «Օտար լեզուները բարձրագույն դպրոցում», № 15, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 137-142:
13. *Վարդապետյան Զ. Հ.,* Անգլերեն գործարար նամակների բառապաշարի ուսուցումը վարժությունների միջոցով, «Օտար լեզուները բարձրագույն դպրոցում», № 1 (16), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 128-136:
14. *Бостанджян Л. Г.,* Жанровые особенности дипломатического письма в английском языке, «Օտար լեզուները բարձրագույն դպրոցում», № 15, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 150-157:
15. *Ерзинкян Е. Л., Карапетян М. Р.,* К вопросу об обоснованности использования композиционных тестов и их оценке в практике преподавания английского языка, «Օտար լեզուները բարձրագույն դպրոցում», № 1 (16), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 137-143:
16. *Ерзинкян Е. Л., Карапетян М. Р.,* К вопросу о тестировании языковых навыков, «Օտար լեզուները Հայաստանում», № 2, ՀՀ ԿԳՆ ԿԱԻ հրատ., Երևան, 2014, էջ 23-33:
17. *Papoyan A. K.,* On some aspects of a Jigsaw listening and speaking method in an EFL classroom for the humanities, «Օտար լեզուները բարձրագույն դպրոցում», № 15, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 191-195:
18. *Tovmasyan N. M.*, Video materials and films in the EFL classroom, «Օտար լեզուները բարձրագույն դպրոցում», № 15, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 196-200:
19. *Gyurjyan T. K.*, Teaching Grammar through Games, «Օտար լեզուները Հայաստանում», № 6, ՀՀ ԿԳՆ ԿԱԻ հրատ., Երևան, 2014, էջ 44-54:
20. *Gyurjyan T. K.,* The Role of Games in FLT, Հայ գրատպության 500-ամյակին և ԵՊՀ ՈՒԳԸ հիմնադրման 65-ամյակին նվիրված միջազգային գիտաժողովի հոդվածների ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 279-286:
21. *Mardoyan L. V.,* The Correlation of Adversative and Casual Discourse Markers, «Օտար լեզուները բարձրագույն դպրոցում», № 15, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 14-18:
22. *Yerznkyan Y. L.,* On Deitic Conceptualization of Emotions, “LATEUM 2013 Conference Proceedings”, MAKS Press, Moscow, 2013, էջ 42-45.

23. *Mardoyan L. V., Khandanyan S. L.,* Functional-Communicative Study of Adversative and Causal Discourse Markers, “AASE - International Journal of English Studies”, № 1-2 (11), Yerevan, 2013, p. 62-67.
24. *Mardoyan L. V., Matevosyan A. I.,* On the Semiotic Interpretation of the Epic Poems “David of Sassoon” and “Beowulf”, “AASE - International Journal of English Studies”, № 1-2 (11), Yerevan, 2013, p. 151-155.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Ոսկանյան Է. Գ.,* ԶԼՄ-ներում կիրառվող մեղմասությունների ներազդող բնույթը լեզվի տարբեր մակարդակներում, “21st Century Challenges in Philology and Foreign Language Teaching: From Theory to Practice”, Publishing House RAU, Yerevan, February, 2014, p. 32.
2. *Շարուրյան Հ. Ա.,* Քրիստոսի կերպարի մեկնաբանությունը ամերիկյան գրականության մեջ, “21st Century Challenges in Philology and Foreign Language Teaching: From Theory to Practice”, Publishing House RAU, Yerevan, February, 2014, p. 46.
3. *Ерзинкян Е. Л.,* Об антропоцентричности организации языкового пространства и времени, “21st Century Challenges in Philology and Foreign Language Teaching: From Theory to Practice”, Publishing House RAU, Yerevan, February, 2014, p. 9.
4. *Manukyan N. G.,* The Nature of Intentional Implicitness in Dialogue, “21st Century Challenges in Philology and Foreign Language Teaching: From Theory to Practice”, Publishing House RAU, Yerevan, February, 2014, p. 15.
5. *Tovmasyan N. M., Ghazaryan R. R.,* On Some Translation Methods of Slang Expressions, “21st Century Challenges in Philology and Foreign Language Teaching: From Theory to Practice”, Publishing House RAU, Yerevan, February, 2014, p. 19.
6. *Mardoyan L. V.,* The Nature of Errors Typical of Elementary Level Language Learners, “21st Century Challenges in Philology and Foreign Language Teaching: From Theory to Practice”, Publishing House RAU, Yerevan, February, 2014, p. 37.
7. *Gyurjyan T. K.,* Teaching Beginners: A Blessing or a Curse, “21st Century Challenges in Philology and Foreign Language Teaching: From Theory to Practice”, Publishing House RAU, Yerevan, February, 2014, p. 32.

ՄԻՋՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԱՆԳԼԵՐԵՆԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Պարոնյան Շուշանիկ Հարությունի, բան. գիտ. դոկտոր, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Հարությունյան Նարինե Լևոնի, բան. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
2. Յաղուբյան Մարինե Հարությունի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Այունց Անուշ Յուրիի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Խաչատրյան Արմինե Ալեքսանդրի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Ռոստոմյան Աննա Արմենի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Օհանյան Մարիանա Միհրանի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Ղալթախչյան Սիրանուշ Խաչատուրի, բան. գիտ. թեկնածու, դասախոս
8. Աբրահամյան Տաթևիկ Ավետիքի, դասախոս
9. Գրիգորյան Սյուզաննա Աշոտի, դասախոս

10. Համբարձումյան Լուսինե Արտաշեսի, դասախոս
11. Մաղոյան Լուսինե Աշոտի, դասախոս
12. Սահակյան Իզաբելլա Տարոնի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Թամոյան Նարե Նորիկի, ավագ լաբորանտ
2. Սեղբոսյան Արմենուհի Լևոնի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ժամանակահատվածում ամբիոնում մեծ աշխատանքներ են տարվել ուսումնական գործընթացը էլ ավելի բարելավելու, դասախոսների գիտամեթոդական և ուսանողների ուսումնագիտական գործունեությունները խթանելու, ուսանողների հետ տարվող գիտամանկավարժական և դաստիարակչական աշխատանքները կատարելագործելու ուղղությամբ: Վերանայվել և թարմացվել են մասնագիտական օտար լեզվի շրջանակում դասավանդվող որոշ ասպեկտների առարկայական ծրագրերը, մասնավորապես՝ գրավոր պրակտիկայի, քերականության, մամուլի լեզվի:

Հաշվետու ուսումնական տարին բավականին բեղմնավոր էր ամբիոնի համար գիտական կյանքի առումով: Ամբիոնի դասախոսներից ևս մեկը՝ Սիրանուշ Ղալթախչյանը, հաջողությամբ պաշտպանել է թեկնածուական ատենախոսությունը, և ամբիոնն ունի նաև իր առաջին ասպիրանտը:

2014թ. ապրիլի 4-5-ը Միջմշակութային հաղորդակցության անգլերենի ամբիոնը Անգլիական բանասիրության ամբիոնի, Անգլերենի ուսումնասիրության հայկական ասոցիացիայի և ամերիկյան դեսպանատան հետ համատեղ անցկացրել է իր անդրանիկ միջազգային գիտաժողովը՝ «Ինքնուրույն ուսուցման խթանումը» խորագրով: Գիտաժողովին մասնակցել են ԵՊՀ դասախոսներ, ինչպես նաև Երևանի, Գյումրիի, Վանաձորի բուհերի դասախոսներ, «English Language Fellows» ծրագրով տարբեր երկրներում անգլերեն դասավանդող ամերիկացի մասնագետներ, Հարվարդի համալսարանի ուսումնամեթոդական կենտրոնի առաջատար մասնագետ, Հայաստանում դասավանդող ամերիկացի կամավորներ և այլն: Վերոնշյալ երկու ամբիոնների, ինչպես նաև ծրագրով ամբիոնում դասավանդող ամերիկացի մասնագետ Ալեքս Լաուրիի ջանքերով կոնֆերանսը մեծ հաջողություն է ունեցել:

Միջմշակութային հաղորդակցության անգլերենի ամբիոնի դասախոսները հաջողությամբ և ակտիվ կերպով մասնակցել են որակավորման բարձրացման դասընթացներին: Գրեթե բոլորը ստացել են անգլերենի C1 և C2 մակարդակների որակավորում:

Ուսումնական գործընթացն էլ ավելի բարելավելու, դասախոսների գիտամեթոդական գործունեությունը խթանելու համար ամբիոնում պարբերաբար գործնական սեմինարներ են անցկացվել «English Language Fellows» ծրագրով դասավանդող ամերիկացի մասնագետ Ալեքս Լաուրիի և Հարվարդի համալսարանի «Բոկ» ուսումնական կենտրոնի առաջատար մասնագետ Էլեն Սարգիսյանի կողմից:

2013-2014 ուստարվա 2-րդ կիսամյակում ամբիոնի երկու լաբորանտները՝ Նարե Թամոյանը, Արմենուհի Սեղբոսյանը, և 1-ին կուրսի մագիստրանտները հաջողությամբ մասնակցել են Կալիֆորնիայի Բերկլիի համալսարանի կողմից MOOC ծրագրով իրականացվող գրավոր խոսքի եռամսյա առցանց ծրագրին և համապատասխան հավաստագրեր են ստացել:

Ամբիոնը համագործակցում է նաև «Երևանի ամերիկյան անկյուն» գրադարանի հետ, կազմակերպվում են կինոդիտումներ, քննարկումներ: Պայմանավորվածություն կա նաև երրորդ կուրսի լավագույն ուսանողների արտադրական պրակտիկան այդ կազմակերպությունում անցկացնելու վերաբերյալ:

«Լեզվաբանություն և միջմշակութային հաղորդակցություն՝ անգլերեն» բաժնի 4-րդ կուրսի ուսանողուհի Աննա Բաբաջանյանը որպես կամավոր թարգմանիչ մասնակցել է Սոչիում կայացած պարալիմպիկ խաղերին՝ հաջողությամբ կիրառելով ԵՊՀ-ում ստացած իր գիտելիքները միջմշակութային հաղորդակցության իրական իրադրություններում:

Ամբիոնում աշխատանքներ են տարվում նաև ուսանողների գիտական աշխատանքը խթանելու ուղղությամբ: Բաժնի ուսանողները ակտիվորեն մասնակցում են ֆակուլտետի ՈՒԳԸ աշխատանքներին, կազմակերպում են քննարկումներ միջմշակութային հաղորդակցության առանձնահատկությունների վերաբերյալ, հոդվածներ տպագրում:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
1	1	1	-	15	6

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Դասագիրք

1. Paronyan, Sh. H., Ayunts A. Y., Language and Culture in Academic Context, Pub. "Lusakn", 2014, Yerevan, 293 p.

Մենագրություն

1. *Օհանյան Մ. Մ.,* Անգլերեն բժշկագիտական խոսքի ոճաժանրային առանձնահատկությունները, «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2014, 177 էջ:

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Համբարձումյան Լ. Ա.,* English in Use, (Step 1), «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2013, էջ 212:

Հոդված

1. *Պարոնյան Շ. Հ.,* Արտալեզվական լեզվամշակութային գործոնների դերը բանավոր թարգմանության գործընթացում, Թարգմանությունը որպես գիտական ուսումնասիրության առարկա և միջմշակութային փոխներթափանցման միջոց, Գիտական հոդվածների ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 45-52:
2. *Պարոնյան Շ. Հ., Ռոստոմյան Ա. Ա.,* Խոսքի սաստկացման միջոցների թարգմանության խնդիրը, Թարգմանությունը որպես գիտական ուսումնասիրության առարկա և միջմշակութային փոխներթափանցման միջոց, Գիտական հոդվածների ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 180-188:
3. *Պարոնյան Շ. Հ., Բեքարյան Լ. Ա.,* Verbalization of Interpersonal Conflict in Fiction, Studia Filologica, Збірник наукових праць, Випуск 2, Київ, 2013, с. 60-66.

4. *Հարությունյան Ն. Լ.,* Ըմբռնումը որպես միջմշակութային հաղորդակցության և համարժեք թարգմանության նպատակ, Թարգմանությունը որպես գիտական ուսումնասիրության առարկա և միջմշակութային փոխներթափանցման միջոց, Գիտական հոդվածների ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 170-177:
5. *Yaghubyan M. H.,* Phonetic and Graphical Isolation of Parenthetical Constructions, «Օտար լեզուները բարձրագույն դպրոցում», N15, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 25-30:
6. *Yaghubyan M. H.,* On the Grammatical Relation of Parenthetical Constructions with Sentence, «Լեզուն և գրականությունը գիտական իմացության ժամանակակից հարացույցում», N13, «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2013, էջ 59-63:
7. *Յաղուբյան Ն. Հ.,* The Expressions of Hesitation in Spoken Discourse, Նոր ուսուցիչ նոր դպրոցի համար. Մանկավարժական կրթության բարեփոխման հեռանկարներ. Տեսություն և պրակտիկա, Խ. Աբովյանի անվան ՀՊՄՀ-ի հիմնադրման 90-ամյակին նվիրված գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, «Մանկավարժ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 171-174:
8. *Խաչատրյան Ա. Ա.,* Խոսքայնացված թանատաբանական հասկացույթի թարգմանության փոխանցումը Էդգար Ալլան Պոյի «Կարմիր մահվան դիմակը» ստեղծագործության մեջ, Թարգմանությունը որպես գիտական ուսումնասիրության առարկա և միջմշակութային փոխներթափանցման միջոց, Գիտական հոդվածների ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 156-163:
9. *Օհանյան Մ. Մ., Գասպարյան Ն. Հ.,* Բժշկագիտական թարգմանության որոշ առանձնահատկությունների շուրջ, Թարգմանությունը որպես գիտական ուսումնասիրության առարկա և միջմշակութային փոխներթափանցման միջոց, Գիտական հոդվածների ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 289-296:
10. *Այունց Ա. Յ.,* Բնագիր և թարգմանության զուգադրական քննության դերը գեղարվեստական ստեղծագործության վերլուծության գործընթացում, Թարգմանությունը որպես գիտական ուսումնասիրության առարկա և միջմշակութային փոխներթափանցման միջոց, Գիտական հոդվածների ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 64-69:
11. *Մաղոյան Լ. Ա.,* Indirect Speech Acts in the English and Armenian Languages, «Օտար լեզուները բարձրագույն դպրոցում», N 1 (16), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, p. 19-23.
12. *Ղալթախչյան Ս. Խ.,* Առցանց էլեկտրոնային խնդրագրի գործառական նկարագիրը, «Օտար լեզուները բարձրագույն դպրոցում», N 15, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 125-133:
13. *Ghaltakhchyan S. Kh.,* Online Petition as a Type of Persuasive Discourse, Armenian Folia Anglistika. International Journal of English Studies, No 1-2 (11), Lusakn Publishers, Yerevan, 2013, pp. 100-110.
14. *Grigoryan S. A.,* Influence of the Internet on Language, Седьмая Годичная научная конференция, Сборник научных статей: Социально-гуманитарные науки, Часть II, Изд-во РАУ, Ереван, 2013, с. 107-111.
15. *Tamoyan N. N., Mkhitaryan Y. S.,* A Study of Explicit and Implicit Means of Connection in Monologic Supraphrasal Reported Speech, Armenian Folia Anglistika, International Journal of English Studies, N 1-2 (11), Lusakn Publishers, Yerevan, 2013, էջ 7-13.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Պարոնյան Շ. Հ.,* Արտալեզվական լեզվամշակութային գործոնների դերը բանավոր թարգմանության գործընթացում, Թարգմանությունը որպես գիտական ուսումնասիրության առարկա և միջմշակութային փոխներթափանցման միջոց, Ծրագիր և թեզիսներ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 16:
2. *Պարոնյան Շ. Հ., Ռոստոմյան Ա. Ա.,* Խոսքի սաստկացման միջոցների թարգմանության խնդիրը, Թարգմանությունը որպես գիտական ուսումնասիրության առարկա և միջմշակութային փոխներթափանցման միջոց, Ծրագիր և թեզիսներ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 43:

3. *Խաչատրյան Ա. Ա.,* Խոսքայնացված թանատաբանական հասկացույթի թարգմանության փոխանցումը Էդգար Ալլան Պոյի «Կարմիր մահվան դիմակը» ստեղծագործության մեջ, Թարգմանությունը որպես գիտական ուսումնասիրության առարկա և միջմշակութային փոխներթափանցման միջոց, Ծրագիր և թեզիսներ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 51-52:
4. *Հարությունյան Ն. Լ.,* Ըմբռնումը որպես միջմշակութային հաղորդակցության և համարժեք թարգմանության նպատակ, Թարգմանությունը որպես գիտական ուսումնասիրության առարկա և միջմշակութային փոխներթափանցման միջոց, Ծրագիր և թեզիսներ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 33-35:
5. *Օհանյան Մ. Մ., Գասպարյան Ն. Հ.,* Բժշկագիտական թարգմանության որոշ առանձնահատկությունների շուրջ, Թարգմանությունը որպես գիտական ուսումնասիրության առարկա և միջմշակութային փոխներթափանցման միջոց, Ծրագիր և թեզիսներ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 58:
6. *Այունց Ա. Յ.,* Բնագիր և թարգմանության զուգադրական քննության դերը գեղարվեստական ստեղծագործության վերլուծության գործընթացում, Թարգմանությունը որպես գիտական ուսումնասիրության առարկա և միջմշակութային փոխներթափանցման միջոց, Ծրագիր և թեզիսներ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 72:

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆՅԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Առաքելյան Արա Հրաչիկի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Էդոյան Հենրիկ Անտոնի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Արսենյան Վահե Արամի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Գոնչար-Խանջյան Նատալյա Կարենի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Դավթյան Գայանե Արմենի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Եգանյան Անահիտ Վանոյի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Հարությունյան Սվետլանա Արտաշեսի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Մարտիրոսյան Արփի Արմենի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Շահմուրադյան Անահիտ Ռուբենի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
9. Սեդրակյան Անուշ Ռոստոմի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
10. Սիմյան Տիգրան Սերժիկի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
11. Ստեփանյան Սերգեյ Լևոնի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
12. Տեր-Խաչատրյան Երվանդ Գարեգինի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
13. Պապոյան Արփիկ Նիկոլայի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Դարբինյան Նարինե Սուրենի, ավագ լաբորանտ
2. Եփրեմյան Նաիրա Սուրենի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

2013-2014 ուսումնական տարում ամբիոնը հաջողությամբ է լուծել իր առջև դրված խնդիրները, առաջընթաց է արձանագրվել ուսումնական, գիտամեթոդական և կազմակերպչական աշխատանքների ուղղությամբ:

Ամբիոնում մեծ ուշադրություն է դարձվել ուսման որակի բարելավմանը: Հաջողությամբ կատարվել են պետական ծրագրերը, որոնք տարեցտարի բարելավվում են:

Գիտամեթոդական աշխատանքների գծով ամբիոնում լուրջ աշխատանքներ են տարվել: Ամբիոնի դասախոսների մեծ մասը մասնակցել է որակավորման բարձրացման դասընթացներին և ստացել B-1, B-2 որակավորման վկայականներ:

Ամբիոնում աշխատանքներ են տարվել հինգ դոկտորական ատենախոսությունների - պատրաստման ուղղությամբ: Դրանցից մեկը պատրաստ է և շուտով կներկայացվի պաշտպանության:

Հաշվետու տարում ամբիոնում նախապատրաստվել և հաջողությամբ պաշտպանվել են հինգ թեկնածուական ատենախոսություններ: Ամբիոնում իրենց հետազոտական աշխատանքներն են շարունակել վեց ասպիրանտներ և ինը հայցորդներ:

Հաշվետու տարում ամբիոնի դասախոսները հաջողությամբ մասնակցել են միջազգային գիտաժողովների: Հաջողությամբ կազմակերպվել է մեծ փիլիսոփա Ֆր. Նիցշեի ժառանգության ուսումնասիրությանը նվիրված միջազգային գիտաժողով, որին մասնակցել են ինչպես մեր, այնպես էլ ԵՊՀ այլ ֆակուլտետների ներկայացուցիչներ, գիտնականներ տասը երկրներից:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	2	-	-	28	2

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Առաքելյան Ա. Հ.,* 20-րդ դարի առաջին կեսի գերմանական փիլիսոփայական վեպը. Թոմաս Ման, «Անտարես» հրատ., Երևան, 2014, 455 էջ:
2. Edoyan H., A Religious Philosophical Critical Approach to Western Literature/A Way to Equiliberium/, Nowrouzehonar Inst. Of Culture & art, Tehran, 2013, 285 p.

Հոդված

1. *Առաքելյան Ա. Հ.*, Ֆր. Նիցշեն և նիցշեականությունը Թ. Մանի «Դոկտոր Ֆաուստուս» վեպում, «Համատեքստ-2013», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 4-14:
2. *Առաքելյան Ա. Հ.,* Թոմաս Մանի փիլիսոփայական վեպերը, «Բանբեր Երևանի համալսարանի», 141.2, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 15-22:
3. *Արսենյան Վ. Ա.,* Պայծառացում գրական հնարքը որպես «կամուրջ» գրական սերնդի և աշխարհի միջև. աշխարհի և գիտակցության հաղթահարումը Վ. Վուլֆի և Ռ. Մ. Ռիլկեի արվեստում, «Համատեքստ-2013», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 46-53:

4. *Գոնչար-Խանջյան Ն. Կ.,* Ստիվենսոնի «Դոկտոր Ջեքիլի և միստր Հայդի տարօրինակ պատմությունը» վիպակի հոգեբանական պրոբլեմատիկան, «Համատեքստ-2013», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 53-64:
5. *Դավթյան Գ. Ա.,* Անհատի գոյության խնդիրը Խորխե Գիլյենի պոեզիայում, «Համատեքստ-2013», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 75-80:
6. *Շահմուրադյան Ա. Ռ.,* Կյանքի իմաստի ու երազանքի կորուստը Ջոն Սթայնբեքի «Մեր հոգսերի ձմեռը», վեպում, «Համատեքստ-2013», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 64-70:
7. *Պապոյան Ա. Ն.,* Շ. Բոդլերի «Փոքրիկ արձակ» պոեմների ժանրապոետիկական առանձնահատկությունները, «Համատեքստ-2013», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 80-86:
8. *Տեր-Խաչատրյան Ե. Գ.,* Բելգիական «PHYRSE» հանդեսում Կոստան Զարյանի տպագրած հոդվածները, «Համատեքստ-2013», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 166-174:
9. *Սեդրակյան Ա. Ռ.,* Չեսլավ Միլոշի բանաստեղծական արվեստը, «Համատեքստ-2013», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 28-33:
10. *Միմյան Տ. Ս.,* Հ. Հեսսեի Բեռլինյան դադաիստների հակապատերազմական ասույթը և պահվածքը, «Համատեքստ-2013», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 33-46:
11. *Միմյան Տ. Ս.,* Վահան Տերյանը՝ հայ մշակույթի «ճարտարագետ», «Հայկազյան հայագիտական հանդես», Haigazian University Press, Բեյրութ, 2013, էջ 225-240:
12. *Միմյան Տ. Ս.,* Ինտելեկտուալի հաբիտուսը առաջին աշխարհամարտի համատեքստում, «ՎԵՄ», N 1 /45/, Երևան, 2014, էջ 183-201:
13. *Միմյան Տ. Ս.,* Գերմանական էքսպրեսիոնիզմի խնդրի շուրջ /սկիզբ, առանձնահատկություններ, ավարտ/, «Գրականագիտական հանդես», ԺԴ, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2013, էջ 203-222:
14. *Ստեփանյան Ս. Լ.,* Ռիլկե-Ցելան, ընդհանրություններ և հակադրությունները, «Համատեքստ-2013», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 86-94:
15. *Ստեփանյան Ս. Լ.,* Պաուլ Ցելանի «Radix Matrix» բանաստեղծության վերլուծության փորձ, «Բանբեր Երևանի համալսարանի», N 1, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 16-23:
16. *Ստեփանյան Ս. Լ.*, Փոխաբերության իշխանությունը /Դանիել Վարուժան-Պաուլ Ցելան/, «Գրականագիտական հանդես», ԺԴ, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2013, էջ 256-262:
17. *Аракелян А. Г.,* Музыка и немецкий роман первой половины XX века /Т. Манн, Г. Гессе, Ф. Верфель/, Университет Российской академии образования, N 1, Москва, 2014, с. 72-77.
18. *Гончар-Ханджян Н. К.,* Личность О. Уайльда в контексте викторианской эпохи, ԿՄԱ գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, «Հայբուսակ», Երևան, 2013, էջ 101-107:
19. *Гончар-Ханджян Н. К.,* К проблематике романа О. Уайльда “Портрет Дориана Грея”, Գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, «Էդիտ պրինտ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 101-107:
20. *Гончар-Ханджян Н. К.,* О персонажах новеллы Р. Л. Стивенсона в параллелях с теорией трансакции Э. Берна, Материалы международной научной конференции, “Литература в меняющемся мире”, Изд-во РАУ, Ереван, 2013, с. 47-51.
21. *Гончар-Ханджян Н. К.,* Китайские отражения в текстах Борхеса, Проблема литератур Дальнего Востока, Шестая Международная Конференция, Санкт-Петербургский государственний университет, изд-во “Студия НП-Принт”, Санкт-Петербург, 2014, с. 155-157.
22. *Еганян А. В.,* Идеи мифотворчества Мирче Элиаде, «Համատեքստ-2013», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 70-75:
23. *Симян Т. С.,* К проблеме манифеста как жанра: генезис, понимание, функция, Критика и семиотика, Вып. 19, Новосибирск-Москва, 2013, с. 130-148.
24. *Симян Т. С.,* К проблеме возникновения “внешней” /Exilliteratur/ эмиграции, или поэтика “дистанцированной” критики нацизма в романе Лиона Фейхтвангера “Лже-Нерон”, Literature in Exil. Emigrants`Fiction /20th century experience/ /Ed.By Prof.Dr Irma Ratiani/, Volume 3, Institute of Literature press, Tbilisi, 2013, p. 74-85.

25. *Симян Т. С.,* Kritik des Nationalsozialismus in der Erzählung, “Die Morgenlandfahrt” von Hermann Hesse, Goethe-Tage-2013 /Hrsg. Nanuli Kakauridse und Rolf Zeiller/, Kutaissi, Verlag der Staatlichen Zeretli-Universität, Band 6, 2013, S. 113-130.
26. *Степанян С. Л.,* Попытка анализа одного стихотворения Пауля Целана, “Вестник”, Университет Российской академии образования, N 1, Москва, 2014, с. 35-40.
27. *Степанян С. Л.,* Пауль Целан о языке поэзии, Литература XX века: итоги и перспективы изучения, Материалы Одиннадцатых Андреевских чтений, Москва, 2013, с. 209-213.
28. *Степанян С. Л.,* Eine Celan-Benn-Kontroverse /Noch einmal über die Sprache/, Ortsvereinigung Kutaissi der Internationalen Goethe-Gesellschaft in Weimar E. V., Goethe’Tage, Band 6, Kutaissi, 2013, p. 158-164.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Гончар-Ханджян Н. К.,* Восточные обитатели “Книги вымышленных существ” Хорхе Луиса Борхеса, Գերբնական խորհուրդը հեքիաթում, Հեքիաթագիտական 6-րդ գիտաժողով, Գիտաժողովի ծրագրեր և թեզիսներ, «Հովհ. Թումանյանի թանգարան» հրատ., Երևան, 2014, էջ 43-44:
2. *Арутюнян С. А.,* Об организации системы образов в романе Т. Манна “Волшебная гора”, Международная научная конфереция “Литература в меняющемся мире, РАУ, Ереван, 2013, стр. 32-34.

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹՅԱՆ ՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՊՐԱԿՏԻԿԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Կարապետյան Կարո Մնացականի, մանկ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Սեֆերյան Սոնա Սարգսի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Գաբրիելյան Սեդա Ռազմիկի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Գևորգյան Գուրգեն Անուշավանի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Խաչատրյան Աննա Վանիկի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Հակոբյան Աննա Արշալույսի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Հովհաննիսյան Լյուդմիլա Վահանի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Միրզոյան Ռուզան Վասիլի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Վարդանյան Նվարդ Պողոսի, դոցենտ
9. Սարգսյան Լուսինե Հրաչիկի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
10. Թամրազյան Շուշանիկ Հրաչյայի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
11. Բագումյան Լուսինե Արտաշեսի, դասախոս
12. Գրիգորյան Գայանե Էդուարդի, դասախոս
13. Դանիելյան Գոհար Համլետի, դասախոս
14. Հակոբյան Գայանե Վարդգեսի, դասախոս
15. Հայրոյան Դիանա Սարգսի, դասախոս
16. Ոսկանյան Մարկուհի Արտակի, դասախոս
17. Սողոմոնյան Քրիստինա Սողոմոնի, դասախոս
18. Քալաեջյան Տաթևիկ Կարապետի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Զաբաղյան Նարե Դավիդի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Նաջարյան Տաթևիկ Գևորգի, ավագ լաբորանտ
2. Զաբաղյան Նարե Դավիդի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ժամանակահատվածում ամբիոնը մեծ ծավալի գիտական աշխատանք է կատարել: Հաստատվել են մի շարք գիտական թեկնածուական ատենախոսությունների թեմաներ: Ամբիոնն ունի 6 հայցորդ և 1 ասպիրանտ (հեռակա): Մեկ թեկնածուական ատենախոսություն քննարկվել է ներամբիոնային և համատեղ նիստի ժամանակ ու երաշխավորվել հրապարակային պաշտպանության:

Ամբիոնում մշակվել են նոր տեսական դասընթացներ ինչպես բակալավրիատի, այնպես էլ մագիստրատուրայի ծրագրերի համար: Կատարելագործվել է բանավոր թարգմանության հիմունքների, բանավոր խոսքի վարպետության, համաժամանակյա և հաջորդական թարգմանություններ կատարելու բովանդակությունը: Վերանայվել և փոփոխություններ են կատարվել բակալավրիատի ու մագիստրատուրայի ուսումնական պլաններում: Այդ փոփոխությունները քննարկվել են ֆակուլտետի գիտական խորհրդում և արժանացել հավանության:

Հաշվետու ժամանակահատվածում տեղի են ունեցել ամբիոնի 8 նիստեր, որոնց ընթացքում քննարկվել են կուրսային աշխատանքների, բակալավրիատի ավարտական աշխատանքների, մագիստրոսական թեզերի թեմաներն ու ներկայացվող պահանջները:

Ամբիոնը ձեռք է բերել նոր ուսումնական նյութեր գրավոր և բանավոր թարգմանության դասընթացների համար:

Կատարվել են նաև պետական ավարտական քննությունների նյութերի ընտրություն և՛ գրավոր, և՛ բանավոր թարգմանությունների համար: 2014թ. առաջին անգամ 4-րդ կուրսի բանավոր թարգմանության 2-րդ հարցը՝ մայրենի լեզվից օտար լեզու հաջորդական թարգմանության համար, ուսանողներին հայերեն տեքստերը ներկայացվել են ձայնագրված տեսքով:

2013-14 ուստարվա հոկտեմբերի 17-18-ին ամբիոնը կազմակերպել է հանրապետական գիտաժողով՝ «Թարգմանությունը որպես գիտական ուսումնասիրման առարկա և միջմշակութային փոխներթափանցման միջոց» խորագրով, որը նվիրված էր ամբիոնի ստեղծման 5-ամյակին:

Գիտաժողովի մասնակիցների ելույթներն առնչվել են թարգմանաբանության տեսական և գործնական հարցերին: Շուրջ 50 զեկույցներ հրատարակվել են գիտական հոդվածների ժողովածուում:

Ամբիոնը համագործակցում է Հայաստանում DAAD-ի հետ, ինչպես նաև Ֆրանսիայի Էքս-Մարսել համալսարանի համապատասխան ամբիոնների հետ: Ամբիոնի դասախոսները և ուսանողները հնարավորություն ունեն կատարելագործվելու և վերապատրաստվելու վերոհիշյալ համալսարանում:

2013 թ-ին ֆրանսիական բաժնի մագիստրատուրայի 1-ին կուրսի 2 ուսանողներ հնարավորություն են ունեցել 1 կիսամյակ ուսումը շարունակելու Էքս-Մարսել համալսարանում «MED ACCUEIL» դրամաշնորհային ծրագրով:

Ամբիոնի գիտական հիմնական ուղղություններն են. թարգմանաբանություն՝ գրավոր թարգմանությունների ուսումնասիրություններ տարբեր մակարդակներով՝ բառային, ոճական և քերականական, բանավոր թարգմանության տեսական հիմունքների ուսումնասիրություն:

Արտալսարանային աշխատանքներ

1. Դասատախտակում ներառված դասերից դուրս տեղի են ունեցել լրացուցիչ դասընթացներ՝ ուսանողների գիտելիքներն ու հմտությունները գործնական տեսանկյունից էլ ավելի խթանելու համար:
2. Կազմակերպվել է 1-ին կուրսի ուսանողների՝ թարգմանչի երդման արարողությունը Օշականի Սուրբ Մեսրոպ Մաշտոց եկեղեցում:
3. Ուսանողների շրջանում հայրենասիրական ոգի դաստիարակելու նպատակով ամբիոնում կազմակերպվել են բազմաթիվ միջոցառումներ՝ այցելություններ Մատենադարան, թանգարաններ, նշանավոր և տեսարժան վայրեր, որտեղ ուսանողները ստանում են լրացուցիչ գիտելիքներ հարազատ երկրի մասին:
   Այցելություն է կատարվել «Թումո» ստեղծարար տեխնոլոգիաների կենտրոն, որտեղ ուսանողները հնարավորություն են ունեցել մասնակցելու TEDEd Clubs-ի դասընթացներին:
4. Ամբիոնը կատարել է նաև բազմաթիվ թարգմանություններ ռեկտորատի հանձնարարությամբ: Դրանց թվում է «Երևանի պետական համալսարանի գործունեության գնահատման առանցքային ցուցանիշներ (2008-2013)» աշխատությունը (100 էջ):

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս	Թարգմանություն	Խմբագրություն
-	-	1	-	39	18	13	6

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Gabrielyan S. R., Meloyan S. Z., Hovhannisyan M. A., Aristakesyan M. A.,* Translation Studies: Theory in Practice, Անհատական հրատ., Երևան, 2013, 248 էջ:

Հոդված

1. *Կարապետյան Կ. Մ.,* Թարգմանություն դասավանդելու և թարգմանիչներ պատրաստելու խնդիրը, «Թարգմանությունը որպես գիտական ուսումնասիրության առարկա և միջմշակութային փոխներթափանցման միջոց», Գիտական հոդվածների ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 3-8:
2. *Карапетян К. М., Мкртчян А. Е.,* Прагматический аспект обучения переводу устной речи на факультете журналистики, «Թարգմանությունը որպես գիտական ուսումնասիրության առարկա և միջմշակութային փոխներթափանցման միջոց», Գիտական հոդվածների ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 221-226:

3. *Karapetyan K. M., Nargesy H. M., Translating cultures: the case of English-Persian translation,* «Թարգմանությունը որպես գիտական ուսումնասիրության առարկա և միջմշակութային փոխներթափանցման միջոց», Գիտական հոդվածների ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 248-253:
4. *Սեֆերյան Ս. Ս.,* Շեքսպիրի «Հռոմեական ողբերգությունները» Հովհաննես Մասեհյանի մեկնաբանությամբ, «Աստղիկ (Գիրք թարգմանչաց)», N 24, «Սահակ Պարթև» հրատ., Երևան, 2014, էջ 156-168:
5. *Հովհաննիսյան Լ. Հ., Թեմրեզյան Է. Հ.,* Վահրամ Փափազյանը Շեքսպիրի թարգմանիչ, «Աստղիկ (Գիրք թարգմանչաց)», N 24, «Սահակ Պարթև» հրատ., Երևան, 2014, էջ 177-184:
6. *Հովհաննիսյան Լ. Հ., Զաքարյան Ն. Մ.,* Սինքլեր Լուիսը և ամերիկյան գրականությունը, «Աստղիկ (Գիրք թարգմանչաց)», N 24, «Սահակ Պարթև» հրատ., Երևան, 2014, էջ 209-217:
7. *Հովհաննիսյան Լ. Հ., Հովհաննիսյան Վ. Վ.,* Դ. Հ. Լորենսը և բնաշխարհը, «Աստղիկ (Գիրք թարգմանչաց)», N 24, «Սահակ Պարթև» հրատ., Երևան, 2014, էջ 195-202:
8. *Գաբրիելյան Ս. Ռ., Մելոյան Ս. Զ.,* J.-P. Vinay and J. Darbelnet's Translation Procedures in Use, «Աստղիկ (Գիրք թարգմանչաց)», N 24, «Սահակ Պարթև» հրատ., Երևան, 2014, էջ 127-134:
9. *Գաբրիելյան Ս. Ռ.,* Գեղարվեստական թարգմանություն և գեղարվեստական համարժեքություն, «Թարգմանությունը որպես գիտական ուսումնասիրության առարկա և միջմշակութային փոխներթափանցման միջոց», Գիտական հոդվածների ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 17-21:
10. *Հակոբյան Ա. Ա.,* Գեղարվեստական թարգմանության առանձնահատկությունները, «Բագին» հոբելյանական հանդես, N 1, Համազգային Կենդրոնական Վարչութեան, Պէյրութ, 2013, էջ 22-29:
11. *Հակոբյան Ա. Ա.,* Ալբեր Կամյու, «Աբսուրդ և ընդվզում», «Կամար», N 20, Պէյրութ, 2013, էջ 62-72:
12. *Հակոբյան Ա. Ա.,* Գյուստավ Ֆլոբերի «Զգացական դաստիարակությունը» վեպի թարգմանության գնահատումը՝ ըստ օբյեկտիվ չափանիշների, «Օտար լեզուները դպրոցում», N 14, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 239-248:
13. *Հակոբյան Ա. Ա.,* Անտուան դը Սենտ-Էքզյուպերիի «Փոքրիկ իշխանը» վիպակի թարգմանության գնահատումը՝ ըստ օբյեկտիվ չափանիշների, «Ոսկե դիվան» հեքիաթագիտական հանդես, պրակ 4, Հովհաննես Թումանյանի թանգարանի հրատ., Երևան, 2013, էջ 36-48:
14. *Հակոբյան Ա. Ա.,* Ալբեր Կամյուի «Ժանտախտը» վեպի թարգմանության գնահատումը՝ ըստ օբյեկտիվ չափանիշների, «Լեզուն և գրականությունը գիտական իմացության ժամանակակից հարացույցում», N 5, «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2013, էջ 135-140:
15. *Հակոբյան Ա. Ա.,* Թարգմանությունը իբրև միջմշակութային հաղորդակցման միջոց, «Թարգմանությունը որպես գիտական ուսումնասիրության առարկա և միջմշակութային փոխներթափանցման միջոց», Գիտական հոդվածների ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 57-63:
16. *Դանիելյան Գ. Հ., Առաքելյան Լ. Մ.,* Ասացվածքները՝ ազգային մշակութային ժառանգություն. արժանի մարտահրավեր թարգմանիչներին, «Թարգմանությունը որպես գիտական ուսումնասիրության առարկա և միջմշակութային փոխներթափանցման միջոց», Գիտական հոդվածների ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 122-128:
17. *Գևորգյան Գ. Ա.,* Քերականական դժվարությունները քաղաքական լեզվի թարգմանության ժամանակ, «Թարգմանությունը որպես գիտական ուսումնասիրության առարկա և միջմշակութային փոխներթափանցման միջոց», Գիտական հոդվածների ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 129-134:
18. *Գևորգյան Գ. Ա.,* Աստվածաշնչյան անդրադարձները որպես պատկերավորման միջոց և դրանց արտացոլումը Շեքսպիրի «Համլետ» ողբերգությունում, «Համատեքստ», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 145-153:
19. *Հակոբյան Գ. Վ.,* Linguistic Peculiarities of Hemingway's Prose, «Աստղիկ (Գիրք թարգմանչաց)», N 24, «Սահակ Պարթև» հրատ., Երևան, 2014, էջ 327-336:
20. *Միրզոյան Ռ. Վ.,* Համարժեքության որոշ խնդիրներ Մ. Էմեի «Թառած կատվի հեքիաթներ»-ի թարգմանություններում, «Թարգմանությունը որպես գիտական ուսումնասիրության առարկա և

միջմշակութային փոխներթափանցման միջոց», Գիտական հոդվածների ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 107-117:

21. *Սարգսյան Լ. Հ.,* Ted Talk-ը որպես բանավոր թարգմանության ուսուցանման միջոց, «Թարգմանությունը որպես գիտական ուսումնասիրության առարկա և միջմշակութային փոխներթափանցման միջոց», Գիտական հոդվածների ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 146-150:
22. *Ջաբաղյան Ն. Դ.,* Դպրոցականների համար նախատեսված «մաթեմատիկական որոնումներ» հետաքրքրաշարժ գրքերի շարքի հայերեն թարգմանության շուրջ, «Թարգմանությունը որպես գիտական ուսումնասիրության առարկա և միջմշակութային փոխներթափանցման միջոց», Գիտական հոդվածների ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 261-268:
23. *Согомонян К. С.,* Особенности перевода фразеологических единиц, «Թարգմանությունը որպես գիտական ուսումնասիրության առարկա և միջմշակութային փոխներթափանցման միջոց», Գիտական հոդվածների ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 118-121:
24. *Թամրազյան Շ. Հ.,* Գիտական տեքստերի թարգմանության խնդիրներն ու դժվարությունները, «Թարգմանությունը որպես գիտական ուսումնասիրության առարկա և միջմշակութային փոխներթափանցման միջոց», Գիտական հոդվածների ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 45-51:
25. *Թամրազյան Շ. Հ.,* Բանաստեղծը և հասարակական պահանջարկը, «Էջմիածին» հանդես, N 12, «Էջմիածին» հրատ., Էջմիածին, 2013, էջ 141-145:
26. *Թամրազյան Շ. Հ.,* Ձևի պատասխանատվությունը, «Հրապարակ» օրաթերթ, նոյեմբերի 20, Երևան, 2013, էջ 7:
27. *Թամրազյան Շ. Հ.,* Հետազիծ, Արտասահմանյան գրականություն, N 12, Գրողների միության տպարան, Երևան, 2014, էջ 177-181:
28. *Թամրազյան Շ. Հ.,* Հասցեն. Ժ. դը Ներվալի ստեղծագործությունը (Ժերար դը Ներվալին նվիրված հոդված), «Օրելիա». Ժ. դը Ներվալ, «Նաիրի» հրատ., Երևան, 2014, էջ 200-215:
29. *Թամրազյան Շ. Հ.,* Բանտարկյալը. Իվ Բոնֆուա և Ժերար դը Ներվալ (Ժերար դը Ներվալին նվիրված հոդված), «Օրելիա». Ժ. դը Ներվալ, «Նաիրի» հրատ., Երևան, 2014, էջ 215-230:
30. *Վարդանյան Ն. Պ.,* Ժան Ժիոնոյի «Պանի նախերգը» ստեղծագործության խորհրդանիշները և դրանց փոխանցումը հայերեն, «Թարգմանությունը որպես գիտական ուսումնասիրության առարկա և միջմշակութային փոխներթափանցման միջոց», Գիտական հոդվածների ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 93-107:
31. *Վարդանյան Ն. Պ.,* Թարգմանություն, հարանշանակություն, հիմնանշանակություն, «Ռոմանական բանասիրության հանդես», N 10, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 93-103:
32. *Khachatryan A. V.,* The Importance of Memory Training in Interpretation, «Աստղիկ (Գիրք թարգմանչաց)», N 24, «Սահակ Պարթև» հրատ., Երևան, 2014, էջ 52-57:
33. *Խաչատրյան Ա. Վ.,* Բանաստեղծական խոսքի թարգմանությունը, «Թարգմանությունը որպես գիտական ուսումնասիրության առարկա և միջմշակութային փոխներթափանցման միջոց», Գիտական հոդվածների ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 52-56:
34. *Grigoryan G. E.,* Lost Generation. Love and Life of a Generation of Souls Lost in the World, «Աստղիկ (Գիրք թարգմանչաց)», N 24, «Սահակ Պարթև» հրատ., Երևան, 2014, էջ 312-316:
35. *Grigoryan G. E.,* Relationship Between Couples in Hemingway's Short Stories (Cat in the Rain, The Snows of Kilimanjaro, Hills Like White Elephants'), «Աստղիկ (Գիրք թարգմանչաց)», N 24, «Սահակ Պարթև» հրատ., Երևան, 2014, էջ 316-327:
36. *Գրիգորյան Գ. Է.,* Հեմինգուեյի վերաբերմունքը գենդերային հարցերին, «Թարգմանությունը որպես գիտական ուսումնասիրության առարկա և միջմշակութային փոխներթափանցման միջոց», Գիտական հոդվածների ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 297-300:
37. *Ոսկանյան Մ. Ա., Կարապետյան Ա. Կ.,* Ապագա թարգմանչին անհրաժեշտ սկզբունքային հմտությունները և դրանց զարգացման ժամանակակից մեթոդները, «Թարգմանությունը որպես

գիտական ուսումնասիրության առարկա և միջմշակութային փոխներթափանցման միջոց», Գիտական հոդվածների ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 207-212:

38. *Նաջարյան Տ. Գ.,* Արթյուր Ռեմբոյի արձակ բանաստեղծությունները և դրանց թարգմանական դժվարությունները հայերենում, «Թարգմանությունը որպես գիտական ուսումնասիրության առարկա և միջմշակութային փոխներթափանցման միջոց», Գիտական հոդվածների ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 69-75:
39. *Մանուկյան Ա. Գ.,* Խոսքային ու ոչ խոսքային միջոցների թարգմանությունը որպես միջմշակութային հաղորդակցման ձև, «Թարգմանությունը որպես գիտական ուսումնասիրության առարկա և միջմշակութային փոխներթափանցման միջոց», Գիտական հոդվածների ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 241-248:

Զեկուցումների թեզիս

1. *Կարապետյան Կ. Մ.,* Թարգմանություն դասավանդելու և թարգմանիչներ պատրաստելու խնդիրը, «Թարգմանությունը որպես գիտական ուսումնասիրության առարկա և միջմշակութային փոխներթափանցման միջոց», Ծրագիր և թեզիսներ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 12-14:
2. *Карапетян К. М., Мкртчян А. Е.,* Прагматический аспект обучения переводу устной речи на факультете журналистики, «Թարգմանությունը որպես գիտական ուսումնասիրության առարկա և միջմշակութային փոխներթափանցման միջոց», Ծրագիր և թեզիսներ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 73-74:
3. *Karapetyan K. M., Nargesy H. M.,* Translating cultures: the case of English-Persian translation, «Թարգմանությունը որպես գիտական ուսումնասիրության առարկա և միջմշակութային փոխներթափանցման միջոց», Ծրագիր և թեզիսներ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 79:
4. *Սեֆերյան Ս. Ս.,* «Աստղիկ (Գիրք թարգմանչաց)»-ի դերը թարգմանիչ պատրաստելու գործում, «Թարգմանությունը որպես գիտական ուսումնասիրության առարկա և միջմշակութային փոխներթափանցման միջոց», Ծրագիր և թեզիսներ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 14-16:
5. *Գաբրիելյան Ս. Ռ.,* Գեղարվեստական թարգմանություն և գեղարվեստական համարժեքություն, «Թարգմանությունը որպես գիտական ուսումնասիրության առարկա և միջմշակութային փոխներթափանցման միջոց», Ծրագիր և թեզիսներ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 17-21:
6. *Հակոբյան Ա. Ա.,* Թարգմանությունը իբրև միջմշակութային հաղորդակցման միջոց, «Թարգմանությունը որպես գիտական ուսումնասիրության առարկա և միջմշակութային փոխներթափանցման միջոց», Ծրագիր և թեզիսներ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 20-21:
7. *Դանիելյան Գ. Հ., Առաքելյան Լ. Մ.,* Ասացվածքները՝ ազգային մշակութային ժառանգություն. արժանի մարտահրավեր թարգմանիչներին, «Թարգմանությունը որպես գիտական ուսումնասիրության առարկա և միջմշակութային փոխներթափանցման միջոց», Ծրագիր և թեզիսներ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 48-50:
8. *Գևորգյան Գ. Ա.,* Քերականական դժվարությունները քաղաքական լեզվի թարգմանության ժամանակ, «Թարգմանությունը որպես գիտական ուսումնասիրության առարկա և միջմշակութային փոխներթափանցման միջոց», Ծրագիր և թեզիսներ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 27:
9. *Միրզոյան Ռ. Վ.,* Համարժեքության մի քանի խնդիրներ (Մ. Էմեի «Թառած կատվի հեքիաթները»), «Թարգմանությունը որպես գիտական ուսումնասիրության առարկա և միջմշակութային փոխներթափանցման միջոց», Ծրագիր և թեզիսներ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 31-32:
10. *Սարգսյան Լ. Հ.,* Ted Talk-ը որպես բանավոր թարգմանության ուսուցանման միջոց, «Թարգմանությունը որպես գիտական ուսումնասիրության առարկա և միջմշակութային փոխներթափանցման միջոց», Ծրագիր և թեզիսներ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 25-26:
11. *Ջաբաղյան Ն. Դ.,* Դպրոցականների համար նախատեսված «Մաթեմատիկական որոնումներ» հետաքրքրաշարժ գրքերի շարքի հայերեն թարգմանության շուրջ, «Թարգմանությունը որպես

գիտական ուսումնասիրության առարկա և միջմշակութային փոխներթափանցման միջոց», Ծրագիր և թեզիսներ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 62-63:
12. *Согомонян К. С.,* Особенности перевода фразеологических единиц, «Թարգմանությունը որպես գիտական ուսումնասիրության առարկա և միջմշակութային փոխներթափանցման միջոց», Ծրագիր և թեզիսներ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 65-66:
13. *Թամրազյան Շ. Հ.,* Գիտական տեքստերի թարգմանության խնդիրներն ու դժվարությունները, «Թարգմանությունը որպես գիտական ուսումնասիրության առարկա և միջմշակութային փոխներթափանցման միջոց», Ծրագիր և թեզիսներ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 23-25:
14. *Վարդանյան Ն. Պ.,* Ժան Ժիոնոյի «Պանի նախերգ»-ում խորհրդանիշ արտահայտող բառապաշարի և ոճի առանձնահատկությունները և համարժեքը հայերենում, «Թարգմանությունը որպես գիտական ուսումնասիրության առարկա և միջմշակութային փոխներթափանցման միջոց», Ծրագիր և թեզիսներ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 56-57:
15. *Խաչատրյան Ա. Վ.,* Բանաստեղծական խոսքի թարգմանությունը, «Թարգմանությունը որպես գիտական ուսումնասիրության առարկա և միջմշակութային փոխներթափանցման միջոց», Ծրագիր և թեզիսներ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 32-33:
16. *Գրիգորյան Գ. Է.,* Հեմինգուեյի վերաբերմունքը գենդերային հարցերին, «Թարգմանությունը որպես գիտական ուսումնասիրության առարկա և միջմշակութային փոխներթափանցման միջոց», Ծրագիր և թեզիսներ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 55-56:
17. *Ոսկանյան Մ. Ա., Կարապետյան Ա. Կ.,* Ապագա թարգմանչին անհրաժեշտ սկզբունքային հմտությունները և դրանց զարգացման ժամանակակից մեթոդները, «Թարգմանությունը որպես գիտական ուսումնասիրության առարկա և միջմշակութային փոխներթափանցման միջոց», Ծրագիր և թեզիսներ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 59-61:
18. *Մանուկյան Ա. Գ.,* Խոսքային ու ոչ խոսքային միջոցների թարգմանությունը որպես միջմշակութային հաղորդակցման ձև, «Թարգմանությունը որպես գիտական ուսումնասիրության առարկա և միջմշակութային փոխներթափանցման միջոց», Ծրագիր և թեզիսներ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 69-70:

Թարգմանություն

1. *Միրզոյան Ռ. Վ.,* Մարսել Էմե «Թառած կատվի հեքիաթները», «Անտարես» հրատ., Երևան, 2014, 429 էջ:
2. *Սեֆերյան Ս. Ս.,* Սքոթ Ֆիցջերալդ «Մեծն Գեթսբին», «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2013, 216 էջ:
3. *Սեֆերյան Ս. Ս.,* Սքոթ Ֆիցջերալդ «Գիշերն անույշ է», «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2014, 476 էջ:
4. *Թամրազյան Շ. Հ.,* Մոգ արքաներ, «Անտարես» հրատ., Երևան, 2013, 44 էջ:
5. *Թամրազյան Շ. Հ.,* Թռչնագիր, «Նաիրի» հրատ., Երևան, 2013, 272 էջ:
6. *Tamrazyan Sh. H.,* Rois mages, Le Cahier du refuge, CIPM, («Մոգ արքաներ» բանաստեղծության հայերենից ֆրանսերեն թարգմանությունը), 2013, էջ 9-11:
7. *Թամրազյան Շ. Հ.,* Իվ Բոնֆուա, Երկու նախաբան, ծանոթագրությունները թարգմանչի կողմից, «Նաիրի» հրատ., Երևան, 2014, 45 էջ:
8. *Թամրազյան Շ. Հ.,* Ժերար դը Ներվալ, «Օրելիա», «Պանդորա», ծանոթագրությունները թարգմանչի կողմից, «Նաիրի» հրատ., Երևան, 2014, 300 էջ:
9. *Վարդանյան Ն. Պ.,* Ժերար դը Ներվալ, «Ուլթ սոնետ», «Գրական թերթ», հոկտեմբերի 13, ՀԳՄ հրատ., Երևան, 2013, էջ 5:
10. *Ջաբաղյան Ն. Դ.,* «Մաթեմատիկական որոնումներ: Հուշումների քարանձավը», «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2013, 48 էջ:
11. *Ջաբաղյան Ն. Դ.,* «Մաթեմատիկական որոնումներ: Լաբիրինթոսների կալվածքը», «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2013, 48 էջ:

12. *Ջաբաղյան Ն. Դ.,* «Մաթեմատիկական որոնումներ: Հանելուկների մոլորակ», «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2013, 48 էջ:
13. *Ջաբաղյան Ն. Դ.,* «Մաթեմատիկական որոնումներ: Առեղծվածների թանգարանը», «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2013, 48 էջ:

Խմբագրություն

1. *Կարապետյան Կ. Կ., Հակոբյան Ա. Ա., Միրզոյան Ռ. Վ., Վարդանյան Ն. Պ., Խաչատրյան Ա. Վ., Սարգսյան Լ. Հ., Դանիելյան Գ. Հ.,* «Թարգմանությունը որպես գիտական ուսումնասիրության առարկա և միջմշակութային փոխներթափանցման միջոց», Ծրագիր և թեզիսներ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, 83 էջ:
2. *Կարապետյան Կ. Կ., Հակոբյան Ա. Ա., Միրզոյան Ռ. Վ., Վարդանյան Ն. Պ., Խաչատրյան Ա. Վ., Սարգսյան Լ. Հ., Դանիելյան Գ. Հ.,* «Թարգմանությունը որպես գիտական ուսումնասիրության առարկա և միջմշակութային փոխներթափանցման միջոց», Գիտական հոդվածների ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 315 էջ:
3. *Սեֆերյան Ս. Ս.,* «Աստղիկ (Գիրք թարգմանչաց)»-ի գլխավոր խմբագիր:
4. *Գաբրիելյան Ս. Ռ.,* «Աստղիկ (Գիրք թարգմանչաց)»-ի խմբագրական խորհրդի անդամ:
5. *Խաչատրյան Ա. Վ.,* «Աստղիկ (Գիրք թարգմանչաց)»-ի խմբագրական խորհրդի անդամ:
6. *Հովհաննիսյան Լ. Վ.,* «Աստղիկ (Գիրք թարգմանչաց)»-ի խմբագրական խորհրդի անդամ:

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Գաբրիելյան Յուրիկ Միշայի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Առաքելյան Սուսաննա Ռազմիկի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Խանոյան Նելլի Սարգսի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Շաչիլվյան Նաիրա Արամայիսի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Անթառանյան Նազիկ Սանդրոյի, դասախոս
5. Ապրեսյան Արմինե Գերասիմի, դասախոս
6. Ավակիմյան Աննա Վիկտորի, դասախոս
7. Գևորգյան Երանուհի Հովհաննեսի, դասախոս
8. Դիվանյան Նաիրա Լևոնի, դասախոս
9. Կոպալյան Նաիրա Արշակի, դասախոս
10. Հայրապետյան Նազիկ Մերուժանի, դասախոս
11. Մանուկյան Հասմիկ Ալբերտի, դասախոս
12. Մարգարյան Արամ Հայկի, դասախոս
13. Մարիկյան Լուսինե Վազգենի, դասախոս
14. Մելտոնյան Գայանե Պետրոսի, դասախոս
15. Մնացականյան Գայանե Վլադիմիրի, դասախոս
16. Պետրոսյան Իրինա Հարությունի, դասախոս
17. Վարդանյան Գեղանուշ Վարդանի, դասախոս

18. Քոսայան Ռուզաննա Տիրանի, դասախոս
19. Օգանովա Ռաիսա Վարդանի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Մակիչյան Վարդուշ Լադիկի, բան. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ
2. Անանյան Մանե Դավթի, ավագ լաբորանտ
3. Արաբյան Աննա Սամվելի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. «Գերմաներենի և հայերենի քերականական և շարահյուսական առանձնահատկությունների զուգադրական ուսումնասիրություն» թեման ներառում է գերմաներենի քերականական կարգերի զուգադրական ուսումնասիրություն՝ համաժամանակյա հայեցակետից (պրոֆ. Յու. Գաբրիելյան) և գերմաներենի շարահյուսական կառուցվածքի տիպաբանական քննություն՝ տարաժամանակյա հայեցակետից (ասիստենտ. Ն. Խանոյան), որոնցից առաջինի արդյունքները հրատարակվել են Յու. Գաբրիելյանի «Theoretische Grammatik des Deutschen» աշխատությամբ, իսկ երկրորդի հիման վրա պաշտպանվել է թեկնածուական ատենախոսություն (Ն. Խանոյան), և տարվում են աշխատանքներ դրանք որպես մենագրություն հրատարակելու ուղղությամբ:

Թեմա 2. Շարունակվել է երկարաժամկետ (2012-2015թթ.) Գերմանիայի Մանհայմի համալսարանի և Բրյուսովի անվան ԵՊԼՀ-ի հետ համատեղ «Գերմաներեն շարահյուսական կառուցվածքների տիպաբանություն» թեմայի ուսումնասիրությունը: Ծրագիրը, որը մասամբ ֆինանսավորվում է Գերմանական ակադեմիական փոխանակման ծրագրի կողմից (ղեկ.՝ պրոֆ. Յու. Գաբրիելյան), նախատեսում է ինչպես առանձին խնդիրների վերաբերյալ հոդվածների և ժողովածուների հրատարակում, այնպես էլ թեկնածուական թեզերի պատրաստում: Ծրագրին մասնակցում են նաև ամբիոնի դոց. Ս. Առաքելյանը, ասիստենտ Ն. Շաչիլվյանը, հայց. Ա. Արաբյանը և Մ. Անանյանը: Հաշվետու ուսումնական տարում թեմայի շրջանակում հրատարակվել են 5 հոդված (պրոֆ. Յու. Գաբրիելյան, դոց. Ս. Առաքելյան, հայց. Մ. Անանյան), միջազգային կոնֆերանսի զեկուցման թեզիսներ, (Յու. Գաբրիելյան, Հ. Զոլմս, Ս. Վարդանյան), և աշխատանքներ են իրականացվել «Գերմաներենի շարահյուսության հաղորդակցական կաղապարները» վերնագրով համատեղ ուսումնասիրությունը հրատարակման պատրաստելու ուղղությամբ:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	1	-	5	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Գաբրիելյան Յ. Մ., Ավետյան Ա. Ս., Առաքելյան Ս. Ռ., Հովհաննիսյան Կ. Մ., Սաֆարյան Լ. Ա., Լուլուկյան Ս. Վ., Հայթյան Ս. Հ., Միսկարյան Ջ. Մ.,* Գերմաներեն 2014թ. պետական ավարտական և միասնական քննությունների առաջադրանքների շտեմարան, Մաս III, «Հաշ Ընդ Հաշ Փրինթ» հրատ., Երևան, 2014, 328 էջ:

Հոդված

1. *Գաբրիելյան Յ. Մ.,* Հարաժամանակայնությունը որպես լեզվի ուսումնասիրության հայեցակետ, «Բանբեր Երևանի համալսարանի», № 1 (142), «Լիմուշ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 42-49:
2. *Առաքելյան Ս. Ռ.,* Գերմաներենի բաղադրյալ ձևերի ուղղագրության խնդիրը, «Օտար լեզուները Հայաստանում», № 2, ԿԱԻ հրատ., Երևան, 2014, էջ 6-13:
3. *Անանյան Մ. Դ.,* Ժամանակակից գերմաներենի էրգատիվ բայերը, «Օտար լեզուները բարձրագույն դպրոցում», № 16 (1), ԵՊՀ հրատ., 2014, Երևան, էջ 51-55:
4. *Անանյան Մ. Դ.,* Էրգատիվության խնդիրը արդի գերմաներենում, «Օտար լեզուները մասնագիտական նպատակների համար», № 2 (11), ԵՊՀ հրատ., 2014, Երևան, էջ 63-69:
5. Gabrielyan J., Die Negationsmittel im Deutschen und Armenischen, «Օտար լեզուները մասնագիտական նպատակների համար», № 2 (11), ԵՊՀ հրատ., 2014, Երևան, էջ 17-25:

ՌՈՄԱՆԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Բաղդասարյան Հասմիկ Գրիգորի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Ղազարյան Գրիգոր Արտեմի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
2. Մանուկյան Արմինե Արևշատի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Սարոյան Լիլիթ Նորիկի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Օհանյան Հռիփսիմե Լևոնի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Ազիզբեկյան Զարուհի Ռուբենի, դասախոս
6. Ազրոյան Աննա Հակոբի, դասախոս
7. Արսենյան Անի Տիգրանի, դասախոս
8. Բարսեղյան Ինգա Լևոնի, դասախոս
9. Գասպարյան Իրինա Սերգեյի, դասախոս
10. Գևորգյան Աննա Վարդանի, դասախոս
11. Դավթյան Աննա Ռուբենի, դասախոս
12. Դեյրմեջյան Արմինե Արամի, դասախոս
13. Եփրեմյան Մարիաննա Սամվելի, դասախոս
14. Իսրայելյան Մագդա Սարգսի, դասախոս

15. Խաչատրյան Ասյա Եղիշեի, դասախոս
16. Կարապետյան Մարիաննա Արթուրի, դասախոս
17. Կիրակոսյան Մարինե Էդուարդի, դասախոս
18. Կուբանյան Աննա Սամվելի, դասախոս
19. Մարտիրոսյան Մերի Էդուարդի, դասախոս
20. Մելիքյան Մերի Մասիսի, դասախոս
21. Մինասյան Արևիկ Էդիկի, դասախոս
22. Մինասյան Էլիզա Մանուկի, դասախոս
23. Շիրխանյան Անի Սարգսի, դասախոս
24. Շուքուրյան Լուսինե Աշոտի, դասախոս
25. Ոսկանյան Զարուհի Վիգենի, դասախոս
26. Սարգսյան Նվարդ Նորայրի, դասախոս
27. Սողոմոնյան Ադրինե Սարգսի, դասախոս
28. Ստեփանյան Արաքսյա Հակոբի, դասախոս
29. Սուքիասյան Մերի Աղվանի, դասախոս
30. Տոնոյան Գոհար Աշոտի, դասախոս
31. Օհանյան Էլեն Արծրունու, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Գևորգյան Նարինե Էդուարդի, ավագ լաբորանտ
2. Եղիազարյան Մարինե Արմենի, ավագ լաբորանտ
3. Եղիազարյան Տաթևիկ Արմենի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Ամբիոնում իրականացվում են հետևյալ գիտահետազոտական աշխատանքները.

- «Հրաշապատում հեքիաթների լեզվառճական առանձնահատկությունները իսպաներենում»,
- «Դարձվածային միավորների իմաստակառուցվածքային առանձնահատկությունները իսպաներենում»,
- «Առածի և ասացվածքի թարգմանության համարժեքության խնդիրը»,
- «Հուզական հասկացույթների խոսքային և ոչ խոսքային դրսևորումները իտալական լեզվամշակույթում»,
- «Փաստարկման լեզվական միջոցները գովազդային տեքստում»:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

2013-2014 ուստարում ամբիոնը իր աշխատանքները իրականացրել է մի քանի ուղղություններով՝ ուսումնական, ուսումնամեթոդական, գիտական և թարգմանչական: 2013-14 ակադեմիական տարվա վերջում «Իտալերեն լեզու և գրականություն» մասնագիտությամբ մագիստրատուրայի առաջին շրջանավարտները հաջողությամբ պաշտպանեցին իրենց մագիստրոսական թեզերը: «Իտալերեն լեզու և գրականություն» մագիստրոսական ծրագրի հաջող իրագործումը պայմանավորված է այս ուղղությամբ ամբիոնի կատարած աշխատանքների հետ, քանի որ վերջին երկու տարիների ընթացքում ամբիոնը

Իտալիայից ձեռք է բերել մասնագիտական անհրաժեշտ գրականություն, ինչպես նաև մագիստրատուրայի ուսանողների և իտալերենի դասախոսների համար կազմակերպվել են մի շարք գիտական սեմինարներ, որոնք հիմնականում անց են կացրել հեղինակավոր արտասահմանցի մասնագետներ: Հեյդելբերգի համալսարանի թարգմանության տեսության և պրակտիկայի ամբիոնի վարիչ, պրոֆեսոր Վ. Աթայանը ուսումնական տարվա ընթացքում կարդացել է մի քանի դասախոսություն և անցկացրել խորհրդատվություններ իտալական բաժնի դասախոսների և մագիստրատուրայի ուսանողների համար: Ուստարվա ընթացքում Պերուջիայի Արտասահմանցիների համալսարանի պրոֆեսոր Նատալե Ֆիորետոյի հետ համատեղ մշակվել է հեռավար սկզբունքով մասնագիտական սեմինարների «Tête-a-Tête» ծրագիրը, որը դեկտեմբերի 11-ին մեկնարկել է իտալերենի կաբինետում՝ «Հեռավար ուսուցում. լեզվի և մշակույթի դասավանդման ժամանակակից մեթոդներ» թեմայով դասախոսությամբ:

Ուսումնական տարվա սկզբում հրատարակվել է «Ռոմանական բանասիրության հանդես» գիտական հոդվածների ժողովածուի 10-րդ համարը, որի հիմնական նպատակն է խթանել մեր հանրապետությունում ռոմանագիտության զարգացմանը՝ ռոմանագետներին համախմբելու և ամսագրում ռոմանագիտությանն առնչվող արդիական խնդիրներ արծարծելու հնարավորություն ընձեռելով:

Հոկտեմբերի 15-ին Չարենցի անվան դահլիճում ՀՀ-ում Իտալիայի դեսպան Բրունո Սկապինիի մասնակցությամբ կազմակերպվել էր Հայաստանում իտալերեն լեզվի շաբաթի բացման հանդիսավոր արարողությունը, իտալերեն լեզվին և մշակույթին վերաբերող տարբեր դասախոսություններով հանդես են եկել Իտալիայից ժամանած դասախոսներ, մշակույթի գործիչներ:

Իտալիայի դեսպանատան տրամադրած կրթաթոշակների շնորհիվ ամբիոնի 4 դասախոս և 1 ուսանող ուստարվա ընթացքում Պերուջիայի Արտասահմանցիների համալսարանում անցել են մասնագիտական վերապատրաստման տարբեր դասընթացներ:

Ուստարվա ընթացքում արտաժամյա սկզբունքով ամսական 2 անգամ կազմակերպվել են «Իսպաներենը միջազգային հարաբերություններում» և «Իսպանական և լատինամերիկյան գրականություն» դասընթացները, որոնք վարել են արտասահմանցի երկու դասախոսներ:

Ամբիոնի դասախոսները մասնակցել են որակավորման բարձրացման տարբեր դասընթացների, զեկուցումներով հանդես եկել հանրապետական և միջազգային տարբեր գիտաժողովներում:

Ամբիոնում արդեն ավանդույթ է դարձել Սերվանտեսի ինստիտուտի հետ համագործակցությամբ կազմակերպվող «Իսպաներենը որպես օտար լեզու» որակավորման միջազգային քննությունը՝ օտար լեզուներին ներկայացվող եվրոպական արդի չափանիշներին համապատասխան: Քննությունը կազմակերպվել է նոյեմբեր և մայիս ամիսներին, այն հնարավորություն է տալիս վավերացնել լեզվական իմացության տվյալ մակարդակը և ստանալ իսպաներեն լեզվի՝ միջազգայնորեն ճանաչված միակ դիպլոմը, որը տրվում է Իսպանիայի կրթության նախարարության և Սերվանտեսի ինստիտուտի կողմից: Սիենայի համալսարանի և Հայաստանում Իտալիայի դեսպանատան հետ համագործակցությամբ էլ հունիսին կազմակերպվել է CILS իտալերեն լեզվի որակավորման միջազգային քննությունը:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս	Թարգմանություն
-	-	-	1	24	2	2

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Օհանյան Հ. Լ.,* Կենդանիների անուններով դարձվածքներն իսպաներենում և հայերենում, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, 106 էջ:

Հոդված

1. *Բաղդասարյան Հ. Գ.,* Համընդհանուրի, առանձինի և եզակիի դիալեկտիկան լեզվական ուսումնասիրություններում և թարգմանության մեջ, «Ռոմանական բանասիրության հանդես», N 10, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 27-36:
2. *Բաղդասարյան Հ. Գ., Եփրեմյան Մ. Ս.,* Իսպաներենում սպորտի լեզվի որոշ առանձնահատկությունների շուրջ, «Ռոմանական բանասիրության հանդես», N 10, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 165-171:
3. *Բաղդասարյան Հ. Գ.,* Պատկերավորության՝ որպես թարգմանական կատեգորիայի որոշ խնդիրների շուրջ, «Թարգմանությունը որպես գիտական ուսումնասիրության առարկա և միջմշակութային փոխներթափանցման միջոց», Գիտական հոդվածների ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 28-35:
4. *Սարոյան Լ. Ն.,* Ցուցայնական տարրերի և համատեքստի փոխազդեցության որոշ դիտարկումներ, «Ռոմանական բանասիրության հանդես», N 10, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 104-110:
5. *Սարոյան Լ. Ն.,* Անգլերենում ու իսպաներենում ժամանակի ցուցայնության արտահայտչամիջոցների համապատասխանության խնդրի շուրջ, «Օտար լեզուները բարձրագույն դպրոցում», N 15, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 109-115:
6. *Արսենյան Ա. Տ.,* Իսպաներենում հատուկ և հասարակ անունների իմաստային և գործառական որոշ առանձնահատկությունների շուրջ, «Ռոմանական բանասիրության հանդես», N 10, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 63-74:
7. *Օհանյան Հ. Լ.,* Կենդանիների անվանումների դարձվածակազմական արդյունավետությունը իսպաներենում և հայերենում, «Ռոմանական բանասիրության հանդես», N 10, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 83-92:
8. *Կուբանյան Ա. Ս.,* «Աստված» և «սատանա» բաղադրիչներով դարձվածքների իմաստային կառուցվածքի վերլուծություն իսպաներենում և հայերենում, «Ռոմանական բանասիրության հանդես», N 10, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 127-135:
9. *Ազիզբեկյան Զ. Ռ.,* Մակդիրի գործածության մի քանի առանձնահատկություններ իսպանական հրաշապատում հեքիաթներում, «Լրաբեր» հասարակական գիտությունների, N 3, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2013, էջ 216-223:
10. *Ազիզբեկյան Զ. Ռ.,* Չափազանցության գործածության մի քանի առանձնահատկություններ իսպանական հրաշապատում հեքիաթներում, «Օտար լեզուները բարձրագույն դպրոցում», N 16, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 41-51:
11. *Ազիզբեկյան Զ. Ռ.,* Ուրուգվահայ գաղութի կազմավորումն ու զարգացումը (XIX դարի վերջ XXI դարի սկիզբ), «Հայոց պատմության հարցեր», N 14, Պատմության ինստիտուտի հրատ., Երևան, 2013, էջ 134-142:
12. *Սողոմոնյան Ա. Ս.,* Համեմատության՝ որպես ոճական կարգի ուսումնասիրության մի քանի խնդիրների շուրջ, «Ռոմանական բանասիրության հանդես», N 10, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 142-151:
13. *Կիրակոսյան Մ. Է.,* Խուան Կարլոս Օնետտին որպես նոր լատինամերիկյան գրականության և էկզիստենցիալիզմի ներկայացուցիչ, Երիտասարդ գրականագետների հանրապետական գիտաժողովի նյութեր, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2013, էջ 255-259:

14. *Կիրակոսյան Մ. Է.,* Լատինական Ամերիկայի գրականության առանձնահատկությունները, Երիտասարդ գրականագետների հանրապետական գիտաժողովի նյութեր, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2013, էջ 247-254:
15. *Իսրայելյան Մ. Ս.,* Իսպանալեզու գովազդում բայի գործածության որոշ առանձնահատկություններ, «Ռոմանական բանասիրության հանդես», N 10, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 159-164:
16. *Տոնոյան Գ. Ա.,* «Ուրախություն» հասկացույթի դրսևորումները իտալական դարձվածքներում և ասացվածքներում, «Ռոմանական բանասիրության հանդես», N 10, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 203-212:
17. *Տոնոյան Գ. Ա.,* «Զայրույթ»/«rabbia» հուզական հասկացույթի անվանման հոմանիշային շարքը իտալերենում, «Օտար լեզուները բարձրագույն դպրոցում», N 16, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 108-115:
18. *Մարտիրոսյան Մ. Է.,* Միգել Դելիբեսի արձակի զարգացման ընդհանուր միտումները, «Ռոմանական բանասիրության հանդես», N 10, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 235-242:
19. *Խաչատրյան Ա. Ե.,* Կենդանիների անուն պարունակող առածների և ասացվածքների թարգմանության խնդիրների շուրջ, «Թարգմանությունը որպես գիտական ուսումնասիրության առարկա և միջմշակութային փոխներթափանցման միջոց», Գիտական հոդվածների ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 279-284:
20. *Ղազարյան Գ. Ա.,* Հաղորդակցական կաղապարների փոխներթափանցումը միջմշակութային համատեքստում, «Ռոմանական բանասիրության հանդես», N 10, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 111-118:
21. *Ղազարյան Գ. Ա.,* Հաջորդական թարգմանության մարտավարության հարցերի շուրջ, «Թարգմանությունը որպես գիտական ուսումնասիրության առարկա և միջմշակութային փոխներթափանցման միջոց», Գիտական հոդվածների ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 213-220:
22. *Baghdasarinn H. G.,* Sobre algunos problemas de la traduccign como acto de comunicacign intercultural, Современные проблемы межкультурной коммуникации, Материалы докладов и сообщений международной научно-практической конференции, Российский университет дружбы народов, Москва, 2014, с. 72-74.
23. *Khazaryan G. A.,* The Opposition Between the “Own” and the “Other” at the, «Օտար լեզուները բարձրագույն դպրոցում», N 16, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 14-19:
24. *Manukinn A. A.,* Acerca del enigma de Avellaneda, «Ռոմանական բանասիրության հանդես», N 10, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 220-234:

Զեկուցումների թեզիս

1. *Բաղդասարյան Հ. Գ.,* Պատկերավորության՝ որպես թարգմանական կատեգորիայի որոշ խնդիրների շուրջ, «Թարգմանությունը որպես գիտական ուսումնասիրության առարկա և միջմշակութային փոխներթափանցման միջոց», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 19-20:
2. *Խաչատրյան Ա. Ե.,* Կենդանիների անուն պարունակող առածների և ասացվածքների թարգմանության խնդիրների շուրջ, «Թարգմանությունը որպես գիտական ուսումնասիրության առարկա և միջմշակութային փոխներթափանցման միջոց», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 44-45:

Թարգմանություն

1. *Մարիո Բենեդետտի,* «Երկնքի արքայություն» (իսպաներենից թարգմանեց Մ. Սուքիասյանը), «Աստղիկ», N 25, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 147-157:
2. *Ջ. Ռոդարի,* «Մանկական բանաստեղծություններ» (իտալերենից թարգմանեց Ա. Ստեփանյանը), Ջ. Ռոդարի, «Ջելսոմինոյի արկածները», «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2014, 12 էջ:

ՖՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Հարությունյան Զավեն Հրանտի, մանկ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Մելիքսեթյան Ռոզա Սեդրակի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Մուրադյան Ամալյա Գրիգորի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Առաքելյան Զարուհի Սամվելի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Սարգսյան Գայանե Ռուդոլֆի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Խաչատրյան Սուսաննա Սեդրակի, ասիստենտ
6. Առաքելյան Կատյա Ցոլակի, դասախոս
7. Ավետիսյան Հեղինե Վարդգեսի, դասախոս
8. Բլբուլյան Թագուհի Մովսեսի, դասախոս
9. Գալստյան Հասմիկ Սերյոժայի, դասախոս
10. Խալաֆյան Սոնա Ռոբերտի, դասախոս
11. Կարապետյան Գոհար Ռոբերտի, դասախոս
12. Կարապետյան Լիլիթ Գառնիկի, դասախոս
13. Հարությունյան Լիանա Վարդանի, դասախոս
14. Հարությունյան Նարինե Ռոբերտի, դասախոս
15. Ղարիբյան Ասյա Հարությունի, դասախոս
16. Մարտիրոսյան Էլեոնորա Մերուժանի, դասախոս
17. Մարության Աննա Հայկի, դասախոս
18. Մելքոնյան Նաիրա Իշխանի, դասախոս
19. Մեսրոպյան Անահիտ Խաչիկի, դասախոս
20. Շահբազյան Կարինե Ռազմիկի, դասախոս
21. Շմավոնյան Ժենիկ Ավետիսի, դասախոս
22. Ջուլհակյան Մելանյա Գրիգորի, դասախոս
23. Վարդանյան Լիլյա Սուրենի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Աբրահամյան Մերի Հակոբի, ավագ լաբորանտ
2. Զադայան Սոնա Վլադիմիրի, ավագ լաբորանտ
3. Կարապետյան Լուսինե Հրաչյայի, ավագ լաբորանտ
4. Հովհաննիսյան Լիլիա Հայկազի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Ֆրանսիական բանասիրության ամբիոնի գիտահետազոտական աշխատանքների հիմնական ուղղություններն են.

- իմաստաբանություն,
- դարձվածաբանություն,
- քաղաքական խոսույթի ոճագիտություն,
- պրաքսեմատիկա,
- գործաբանական լեզվաբանություն,
- խոսքային ակտերի տեսություն,
- բնական լեզվաբանություն,
- բանաստեղծական տեքստերի նշանագիտություն:

Ամբիոնում այժմ իրականացվում են հետևյալ գիտահետազոտական աշխատանքները.

- «Տարարմատության դրսևորումները ֆրանսերենում՝ բնական լեզվաբանության համատեքստում»,
- «Գունային իմաստի լեզվական դրսևորումները ժամանակակից ֆրանսերենում»,
- «Էպոնիմների կառուցվածքային-իմաստաբանական առանձնահատկությունները ֆրանսերենում»,
- «Ազգակցություն ցույց տվող բառերի կառուցվածքային-իմաստաբանական առանձնահատկությունները ֆրանսերենում»,
- «Ֆրանսերենի համակարգչային լեզվի նորաբանությունների կառուցվածքային և իմաստային առանձնահատկությունները»,
- «Ֆրանսերենի դարձվածակազմության հիմնական միտումները»,
- «Սյուրռեալիստական բանաստեղծական տեքստերում իմաստի առկայացման առանձնահատկությունները»,
- «Համեմատության իմաստաբանական-կառուցվածքային առանձնահատկությունները ֆրանսերենի գեղարվեստական խոսույթում»,
- «Լաֆոնտենի առակների լեզվառճական առանձնահատկությունները»:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

- Կլոր սեղան ֆրանկոֆոնիայի միամյակի շրջանակում:
- Մշակույթի կենտրոնի հետ համատեղ համերգ-միջոցառում և ֆրանսահայ նկարիչներին նվիրված կինոնկարի ցուցադրություն: Քննարկումներ ուսանողների հետ:
- Ֆրանսիական կարճամետրաժ կինոնկարների ցուցադրություն Մշակույթի կենտրոնում: Քննարկումներ ուսանողների հետ:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնա-կան ձեռնարկ	Ուսումնամեթո-դական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
3	-	-	4	2	1

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Դասագիրք

1. *Բլբուլյան Թ. Մ.,* Հնչյունաբանության դասագիրք, «Անտարես» հրատ., Երևան, 2014, 246 էջ:
2. *Բլբուլյան Թ. Մ.,* Ֆրանսերենի դասագիրք հանրակրթական դպրոցի 5-րդ դասարանի համար, «Անտարես» հրատ., Երևան, 2014, 182 էջ:
3. *Ավետիսյան Հ. Վ.,* Ֆրանսերենի դասագիրք հանրակրթական դպրոցի 7-րդ դասարանի համար, «Անտարես» հրատ., Երևան, 2014, 176 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Կարապետյան Լ. Գ., Բլբուլյան Թ. Մ. և ուրիշներ,* Ֆրանսերեն տեքստերի 2014թ. շտեմարան, 1-ին հատոր, «Հաշ ընդ հաշ փրինթ» հրատ., Երևան, 2014, 450 էջ:
2. *Կարապետյան Լ. Գ., Բլբուլյան Թ. Մ. և ուրիշներ,* Ֆրանսերեն տեքստերի 2014թ. շտեմարան, 2-րդ հատոր, «Հաշ ընդ հաշ փրինթ» հրատ., Երևան, 2014, 176 էջ:
3. *Բլբուլյան Թ. Մ.,* Ուսուցչի ձեռնարկ /Հանրակրթական դպրոցի 5-րդ դասարանի ֆրանսերենի դասագիրք/, «Անտարես» հրատ., Երևան, 2014, 98 էջ:
4. *Ավետիսյան Հ. Վ.,* Ուսուցչի ձեռնարկ /Հանրակրթական դպրոցի 7-րդ դասարանի ֆրանսերենի դասագիրք/, «Անտարես» հրատ., Երևան, 2014, 100 էջ:

Հոդված

1. *Խաչատրյան Ս. Ս.,* Թարգմանիչը՝ միջմշակութային հաղորդակցության միջնորդ, «Թարգմանությունը որպես գիտական ուսումնասիրության առարկա և միջմշակութային փոխներթափանցման միջոց» գիտաժողովի հոդվածների ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 164-169:
2. *Հակոբյան Ա. Վ.,* Փաստարկման լեզվաբանական վերլուծությունը խոսույթում, «Բանբեր Երևանի Վ. Բրյուսովի անվան պետական լեզվաբանական համալսարանի, Բանասիրություն», N 1 (28), «ԼԻՆԳՎԱ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 252-263:

Զեկուցումների թեզիս

1. *Խաչատրյան Ս. Ս.,* Թարգմանիչը՝ միջմշակութային հաղորդակցության միջնորդ, «Թարգմանությունը որպես գիտական ուսումնասիրության առարկա և միջմշակութային փոխներթափանցման միջոց», Ծրագիր և թեզիսներ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 22-23:

ՌՈՒՍ ԲԱՆԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկան՝ *Բալայան Պավել Բորիսի, մանկ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Դեկանի տեղակալ՝ *Գազարովա Դիանա Յուրիի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ*

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները եւ մասնագիտացումները

Շիֆր	**Մասնագիտություն՝**
032400	Ռուսաց լեզու և գրականություն
032300	Թարգմանչական գործ՝ ռուսերեն և հայերեն լեզուներ
031200	Լեզվաբանություն և միջմշակութային հաղորդակցություն՝ ռուսաց լեզու
031300	Հունարեն լեզու և գրականություն

Մասնագիտացումներ՝ (մագիստրոսական ծրագրեր)

Ռուս գրականություն
Ռուսաց լեզու
Թարգմանչական գործ՝ ռուսերեն և հայերեն
Լեզվաբանություն և միջմշակութային հաղորդակցություն/ռուսաց լեզու

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 367*							
	I կուրս		II կուրս		III կուրս		IV կուրս	
	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ
Բակալավրիատ								
Ռուսաց լեզու և գրականություն	6	32	7	28	4	8	8	34
Թարգմ. գործ՝ ռուսաց և հայ. լ.	-	-	2	4	-	-	3	8
Լեզվաբ. և միջմշակ. հաղ. ՝ ռուսաց լեզու	5	33	5	31	2	6	8	34
Հունարեն լ. և գրակ.	3	2	4	21	-	-	-	-
Ընդամենը	**8**	**35**	**9**	**52**	**2**	**6**	**8**	**34**
Մագիստրատուրա								
Ռուսաց լեզու և գրականություն	10	20	10	5	-	-	-	-
Թարգմ. գործ՝ ռուսաց և հայ. լ.	2	8	3	2	-	-	-	-
Լեզվաբ. և միջմշակ. հաղ. ՝ ռուսաց լեզու	-	-	2	7	-	-	-	-
Ընդամենը	**12**	**28**	**15**	**14**	-	-	-	-

Հեռակա ուսուցում

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 78*				
	I կուրս	II կուրս	III կուրս	IV կուրս	V կուրս
Բակալավրիատ					
Ռուսաց լեզու և գրակ.	**10**	**18**	**12**	**21**	**17**

Քննաշրջանների արդյունքներ
Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկ-ների թիվը	Առաջադի-մության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Ռուս. լեզու և գրակ.					
1-ին	38	-	14	6	63
2-րդ	35	-	15	3	57
3-րդ	12	1	7	-	33
4-րդ	42	-	2	1	95
Թարգմ. գործ՝ ռուսաց և հայերեն լեզուներ					
1-ին	-	-	-	-	-
2-րդ	6	-	3	-	50
3-րդ	-	-	-	-	-
4-րդ	11	-	-	-	100
Լեզվաբ. և միջմշակ. հաղ.՝ ռուսաց լեզու					
1-ին	38	-	2	5	95
2-րդ	36	1	7	6	78
3-րդ	8	-	5	-	38
4-րդ	42	-	10	8	76
Հունարեն լ. և գրակ.					
1-ին	5	-	-	4	100
2-րդ	25	-	3	1	88
Ընդամենը	**298**	**2**	**68**	**34**	77
Մագիստրատուրա					
Ռուս. լեզու և գրակ.					
1-ին	30	1	2	9	90
2-րդ	15	-	1	5	93
Թարգմ. գործ՝ ռուսաց և հայերեն լեզուներ					
1-ին	10	-	3	-	70
2-րդ	5	-	-	2	100
Լեզվաբ. և միջմշակ. հաղ.՝ ռուսաց լեզու					
1-ին	-	-	-	-	-
2-րդ	9	-	2	3	78
Ընդամենը	**69**	**1**	**8**	**19**	87

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկ-ների թիվը	Առաջադի-մության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Ռուս. լեզու և գրակ.					
1-ին	37	-	17	4	54
2-րդ	35	1	11	4	66
3-րդ	11	2	1	1	73
Թարգմ. գործ՝ ռուսաց և հայերեն լեզուներ					
1-ին	-	-	-	-	-
2-րդ	6	1	3	-	33
3-րդ	-	-	-	-	-
Լեզվաբ. և միջմշակ. հաղ.՝ ռուսաց լեզու					
1-ին	39	-	22	4	44
2-րդ	36	1	16	1	53
3-րդ	7	-	3	-	57
Հունարեն լ. և գրակ.					
1-ին	5	-	-	-	100
2-րդ	25	-	12	2	52
Ընդամենը	**201**	**5**	**85**	**16**	55
Մագիստրատուրա					
Ռուս. լեզու և գրակ.					
1-ին	30	-	3	6	90
Թարգմ. գործ՝ ռուսաց և հայերեն լեզուներ					
1-ին	10	-	1	1	90
Ընդամենը	**40**	**-**	**4**	**7**	90

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	*Ընդամենը՝ 156 (10)*		
	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)		մագիստրատուրա
	առկա	հեռակա	
Ռուսաց լեզու և գրականություն	46 (1)	24 (1)	18 (7)
Թարգմ. գործ՝ ռուսաց և հայ. լ.	11	-	-
ԼՄՀ՝ ռուսաց լեզու	41 (4)	-	-
Ընդամենը	**98(2)**	**24 (1)**	**18 (7)**

2013-2014 ուստարում հրատարակվել են

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	2	-	52	2

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ 4

ՌՈՒՍ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Հակոբյան Լևոն Գեորգիի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Այվազյան Մարիամ Ղազարի, բան. գիտ. թեկնածու, պրոֆեսոր
2. Աթանեսյան Աշխեն Սամսոնի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Գոնչար Նատալյա Ալեքսանդրի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Խոջոյան Յուլիա Միքայելի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Մխիթարյան Կարինե Մելիքի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Պետրոսյան Մերի Վարդանի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Տեր-Գրիգորյան Ռուզաննա Աշոտի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Հարությունյան Տատյանա Վլադիմիրի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
9. Մկրտչյան Մարիաննա Աշոտի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
10. Խաչոյան Նարինե Անդրանիկի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Ադուլյան Մարինա Միսակի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ադուլյան Մարինա Միսակի, ավագ լաբորանտ (կաբինետի պատասխանատու)
2. Հարությունյան Տաթևիկ Ալեքի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Ռուս գրականության ամբիոնի դասախոսների գիտական աշխատությունները նվիրված են ռուս գրականության պատմության, հայ-ռուսական գրական առնչությունների և գրականության տեսության խնդիրներին, ինչպես նաև արդի գրահրատարակման հարցերին:

Հաշվետու ուստարում հրատարակվել են մի շարք հոդվածներ:

Ամբիոնի դասախոսները մասնակցել և զեկուցումներով հանդես են եկել միջազգային գիտաժողովներում:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	13	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Айвазян М. К.,* Становление лирических жанров в русской литературе XVIII в., Годичная научная конференция, Сборник научных статей, ч. 2, т. 7, РАУ, Ереван, 2013, с. 137-142.
2. *Айвазян М. К.,* Своеобразие исторического пути развития лирических жанров в русской литературе начала XVIII в., Материалы международной научной конференции “Литература в меняющемся мире”, РАУ, Ереван, 2013, с. 17-18.
3. *Айвазян М. К.,* Роль А. А. Ржевского в становлении и развитии лирических жанров русской поэзии XVIII века, Сборник научных литературоведческих статей “Декабрьские литературные чтения”, выпуск 12, ЕГУ, Ереван, 2014, с.13-25.
4. *Акопян Л. Г.,* Межтекстовые связи в венке сонетов, Материалы международной научной конференции “Литература в меняющемся мире”, РАУ, Ереван, 2013, с. 25-27.
5. *Акопян Л. Г.,* Венок сонетов как сверхтекстовое единство, Сборник научных литературоведческих статей “Декабрьские литературные чтения”, выпуск 12, ЕГУ, Ереван, 2014, с. 26-35.
6. *Атанесян А. С.,* К проблеме перевода сказок М. Е. Салтыкова-Щедрина на армянский язык, Сборник научных литературоведческих статей “Декабрьские литературные чтения”, выпуск 12, ЕГУ, Ереван, 2014, с. 51-61.
7. *Арутюнян Т. В., Ходжоян Ю. М.,* Война в русской современной прозе конца XX века / опыт анализа художественного текста на уроках русского языка (для факультета Международных отношений), Сборник научных литературоведческих статей “Декабрьские литературные чтения”, выпуск 12, ЕГУ, Ереван, 2014, с. 36-50.
8. *Гончар Н. А.,* Два шедевра русской лирики в переводе Эд. Джрбашяна, “Вестник Ереванского университета”, Серия “Арменоведение”, N 141.1, ЕГУ, Ереван, 2013, с. 73-81.
9. *Мкртчян М. А.,* Фосфорическая женщина в пьесе В. Маяковского “Баня”: к вопросу о мифологической интерпретации образа, Сборник научных литературоведческих статей “Декабрьские литературные чтения”, выпуск 12, ЕГУ, Ереван, 2014, с. 79-90.
10. *Мхитарян К. М.,* Образ родины в поэзии Н. А. Заболоцкого, Материалы международной научной конференции “Литература в меняющемся мире”, РАУ, Ереван, 2013, с. 77-79.
11. *Мхитарян К. М.,* Семантика образов насекомых в поэзии Н. Заболоцкого, Сборник научных литературоведческих статей “Декабрьские литературные чтения”, выпуск 12, ЕГУ, Ереван, 2014, с. 91-99.

12. *Петросян М. В.,* Стихотворение А. С. Пушкина “Я вас любил…”: оригинал и его армянские переводы, Сборник научных литературоведческих статей “Декабрьские литературные чтения”, выпуск 12, ЕГУ, Ереван, 2014, с. 100-110.
13. *Тер-Григорян Р. А.,* Неисследованные страницы литературного наследия Александра Паносяна, Сборник научных литературоведческих статей “Декабрьские литературные чтения”, выпуск 12, ЕГУ, Ереван, 2014, с. 111-120.

ՌՈՒՍԱՑ ԼԵԶՎԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ, ՏԻՊԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՄԱՆ ՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Բրուտյան Լիլիթ Գեորգիի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Գրձելյան Ռուզան Ռուբենի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Հարությունյան Վերոնիկա Նիկիտայի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Մաթևոսյան Լիաննա Բենիամինի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
4. Լամբարջյան Սրբուհի Պետրոսի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Մանուչարյան Իվետա Կարապետի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Խաչատուրյան Նելլի Արտաշեսի, դոցենտ
7. Գազարովա Դիանա Յուրիի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Մարտիրյան Նաիրա Իգնատիոսի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Բալայան Պավել Բորիսի, մանկ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Սարգսյան Արշակ Գևորգի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Քյուրքչյան Հասմիկ Համբարձումի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Ամբիոնի դասախոսները հաշվետու տարում ակտիվորեն զբաղվել են գիտամեթոդական և գիտահետազոտական աշխատանքներով. հրատարակել են հոդվածներ և թեզիսներ առաջատար ամսագրերում և հանդեսներում, հաջողությամբ մասնակցել են մի շարք միջազգային գիտաժողովների (Պրահա, Մոսկվա, Սանկտ Պետերբուրգ):

Ամբիոնում պարբերաբար անցկացվել են ռուս լեզվաբանության, հաղորդակցման տեսության և սլավոնական լեզուների տիպաբանության արդի հիմնահարցերին նվիրված տեսական սեմինարներ:

Ամբիոնի երեք հայցորդներ պաշտպանել են թեկնածուական ատենախոսություններ:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	17	2

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Арутюнян В. Н.,* Полилингвизм как основа современной образовательной системы, Материали за 9-а международна научна практична конференция, “Achievement of high school”, Том 24. Педагогически науки. “Бял ГРАД-БГ” ООД, София, 2013, с. 14-16.
2. *Балаян П. Б.,* Истоки армянской духовности, Книга-основа национальной культуры: Россия – Армения – Европа, Сборник материалов Международной научно-практической конференции, посвященной 500-летию издания первой печатной книги на армянском языке, Рязань, 2013, с. 33-42.
3. *Брутян Л. Г.,* Культурный код комплимента, Cognition. Communication. Discourse. Когниция. Коммуникация. Дискурс, Журнал Харьковского национального университета им. В. Н. Каразина, Выпуск 8, Харьков, 2014, с. 8-19, // https://sites.google.com/site/cognitiondiscourse/vypusk-no 8-2014.
4. *Грдзелян Р. Р.,* Цвет и эпоха: анализ одной армянской цветолексемы, “Апробация”, Ежемесячный научно-практический журнал, N 1 (16), Научно-издательский центр “Апробация”, Махачкала, 2014, с. 64-67.
5. *Ламбарджян С. П.,* Я-психоэмоциональное персуазивное, «Լեզուն և գրականությունը գիտական իմացության ժամանակակից հարացույցում», Գիտական հոդվածների ժողովածու, N 5, «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2013, с. 28-47.
6. *Ламбарджян С. П.,* Я-физическое в зеркале персуазивности, “Русский язык в Армении”, N 3 (80), Ереван, 2013, с. 25-40.
7. *Манучарян И. К.,* Об основных принципах обучения русскому языку в старшей школе Республики Армения, International Conference and Practical Seminar “Multilingualism and Intercultural Communication: Challenges of the XXI Century”, Prague, 2013, с. 42-46.
8. *Манучарян И. К.,* К вопросу о некоторых особенностях славянского местоимения в синхронии и диахронии, Славянские языки и литературы в синхронии и диахронии, Материалы Международной научной конференции “Славянские языки и литературы в синхронии и диахронии”, “МАКС Пресс”, Москва, 2013, с. 227-230.
9. *Манучарян И. К.,* Диалог в старорусских памятниках XVII века, Русский язык: исторические судьбы и современность, V Международный конгресс исследователей русского языка. Труды и материалы, Изд-во МГУ, Москва, 2014, с. 67-68.
10. *Манучарян И. К.,* Славянское местоимение в синхронии и диахронии, “Stephanos”, Сетевое издание, Рецензируемый мультиязычный научный журнал, Электронный проект филологического факультета МГУ им. М. В. Ломоносова, N 5, Москва, 2014, с. 72-79, http: // www. stephanos.ru / index. php?entry=2.
11. *Матевосян Л. Б.,* Адекватное прочтение проективных текстов как объект изучения в иностранной аудитории, Вопросы кавказского языкознания: Сборник статей, Вып. 7, Дагестанский государственный университет, Махачкала, 2013, с. 127-132.

12. *Матевосян Л. Б.,* Русский язык в образовательном пространстве Армении, Русское зарубежье и славянский мир: Сборник трудов, Славистическое общество Сербии, Белград, 2013, с. 408-410, http://www.slavistickodrustvo.org.rs/.
13. *Матевосян Л. Б.,* Лингвокультурологические особенности стереотипных высказываний и трудность их восприятия инофонами, “Русский язык в Армении”, № 6, Ереван, 2013, с. 13-24.
14. *Матевосян Л. Б.,* Проективное высказывание как объект изучения в иностранной аудитории, Материалы V Международного конгресса исследователей русского языка “Русский язык: исторические судьбы и современность”, МГУ им. М. В. Ломоносова, Москва, 2014, с. 499-500.
15. *Матевосян Л. Б.,* Языковой стереотипный пласт сознания в зеркале стереолингвистики Ж. Дюрена, Вестник Восточно-Сибирской открытой академии, Электронный научный журнал, № 14, Красноярск, 2014, с. 31-41, http://vsoa.esrae.ru/pdf/2014/14/846.PDF
16. *Матевосян Л. Б.,* Русский - язык консолидации евразийского образовательного пространства, Материалы Международной конференции “Образование в XXI веке: проблемы и вызовы”, Изд-во ЕГУ, Ереван, 2014, с. 64-66.
17. *Саркисян А. Г.,* О некоторых случаях вариативного использования библейских крылатых слов в русском языке, XII конференция “Богословие и светские науки: традиционные и новые взаимосвязи”, Православный собеседник, Вып. 2 (20), Казань, 2014, с. 31-39.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Хачатурян Н. А.,* Лес в языковом коде русской картины мира, Тезисы V Международной конференции «Անտառը հրաշապատում հեքիաթում: Հեքիաթային անտառներ», «Զանգակ» հրատ., Ереван, 2013, с. 7-9.
2. *Хачатурян Н. А.,* Трансформация лесных сверхъестественных существ в современном фэнтези, Тезисы VI Международной конференции “Сверхъестественные существа в сказочном фольклоре”, «Զանգակ» հրատ., Ереван, 2014, с. 30-32.

ՌՈՒՍԱՑ ԼԵԶՎԻ ԱՄԲԻՈՆ
(ՀՈՒՄԱՆԻՏԱՐ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ)

Ամբիոնի վարիչ՝ *Լալայան Սուսաննա Ավագի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Բազյան Սահանուշ Սահակի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Հակոբյան Անուշ Վահանի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Զոլյան Լիլիթ Ռոբերտի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Զուրաբյան Անահիտ Սերյոժայի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Հովհաննիսյան Կարինա Հմայակի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Դպիրյան Մարգարիտա Ռոմանի, ասիստենտ
7. Միջիֆերջյան Թերեզա Վազգենի, ասիստենտ
8. Այվազյան Մարինա Ցոլակի, դասախոս
9. Այվազյան Նունե Սուրենի, դասախոս

10. Առուշանովա Թամարա Արամի, դասախոս
11. Բաղդասարյան Ալլա Ռաֆայելի, դասախոս
12. Բաղդասարյան Լիլիա Ռոբերտի, դասախոս
13. Գասպարյան Արմինե Վլադիմիրի, դասախոս
14. Գրձելյան Մարիամ Արամի, դասախոս
15. Խաչատրյան Նաիրա Հենրիկի, դասախոս
16. Խաչատրյան Նարինե Ռոբերտի, դասախոս
17. Հակոբյան Էլեոնորա Էմիլի, դասախոս
18. Համբարձումյան Տաթևիկ Հրայրի, դասախոս
19. Հարությունյան Լուսինե Ստեփանի, դասախոս
20. Հարությունյան Սոֆյա Էդուարդի, դասախոս
21. Հովհաննեսյան Գայանե Սուրենի, դասախոս
22. Ղարագյոզյան Արուսյակ Լևոնի, դասախոս
23. Մելքումյան Մարիկա Իվանի, դասախոս
24. Մինասյան Կարինե Ռոբերտի, դասախոս
25. Ներսիսյան Մարգարիտա Վլադիմիրի, դասախոս
26. Շատվորյան Մարինա Պավելի, դասախոս
27. Պետրոսյան Խաչատուր Արսենի, դասախոս
28. Սագոյան Էմմա Խաչիկի, դասախոս
29. Քարամյան Վարդ Սարգսի, դասախոս
30. Քոչարյան Սուսաննա Վարդանի, դասախոս
31. Օստրոգորսկայա Սոֆյա Ռոբերտի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Հարությունյան Տաթևիկ Ալեքի, դասախոս
2. Մարգարյան Նվարդ Իվանի, դասախոս
3. Ներսեսյան Արուսյակ Սերգեյի, դասախոս
4. Քյուրքչյան Հասմիկ Համբարձումի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Արշակյան Մարիամ Գեղամի, ավագ լաբորանտ
2. Ավետյան Իգոր Իվանի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու տարում ամբիոնի դասախոսները հրատարակել են մի շարք գիտական հոդվածներ առաջատար ամսագրերում («Կանթեղ», «Вестник ЕГУ», «Ученые записки АГУ»)՝ նվիրված ռուսաց լեզվի տեսության արդիական խնդիրներին և դասավանդման ժամանակակից մեթոդներին:

Ամբիոնի դասախոսները հրատարակել են նաև հոդվածներ՝ նվիրված ռուս գրականության և գեղարվեստական թարգմանության խնդիրներին:

Ամբիոնի դասախոսները գիտական զեկուցումներով մասնակցել են միջազգային գիտաժողովների (Международная научно-практическая конференция к 195-летию со дня рождения И. С. Тургенева, Международная научно-практическая конференция к 200-летию со дня рождения М. Ю. Лермонтова, Научная конференция Международной академии образования, Международная конференция и VII международный научно-практический семинар “Многоязычие и межкультурная коммуникация: вызовы XXI века”):

Ամբիոնում պարբերաբար անցկացվել են տեսական և ուսումնամեթոդական սեմինարներ: Մասնագիտական լեզվի զարգացման նպատակով բաց դասեր են անցկացվել Իրավագիտության, Միջազգային հարաբերությունների, Ռոմանագերմանական բանասիրության, Պատմության ֆակուլտետներում:

Հաշվետու տարվա ընթացքում կազմակերպվել է դպրոցական օլիմպիադա: Անցկացվել է նաև համահամալսարանական օլիմպիադա, որին մասնակցել են համալսարանի 1-ին և 2-րդ կուրսերի բոլոր ուսանողները:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	13	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Золян Л. Р.,* Лексико-семантические особенности терминов психологии и способы их презентации на уроках русского языка как языка специальности, «Կանթեղ» գիտական հոդվածների ժողովածու, № 3 (56), «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 94-101:
2. *Золян Л. Р.,* О способах презентации некоторых структурных и лексических особенностях терминов психологии в процессе обучения русскому языку, АГУ. Ученые записки, № 1 (27), Ереван, 2013, с. 246-253.
3. *Золян Л. Р.,* Основные пути формирования русской психологической терминологии, Вестник ЕГУ, Общественные науки. Филология, № 141. 2, Изд. ЕГУ, Ереван, 2013, с. 58-65.
4. *Лалаян С. А.,* Компонентный анализ пассивных конструкций, Материалы международной научно-практической конференции “Научная мысль информационного века”, Изд. “Nauka i Studia”, Польша, 2014, с. 97-101.
5. *Мелкумян М. И.,* Смиренный сердцем, он духом велик и смел... Материалы международной научно-практической конференции к 195-летию со дня рождения И. С. Тургенева, Изд. “Лусабац”, Ереван, 2013, с. 445-456.
6. *Мелкумян М. И.,* Вечные темы: М. Лермонтов - С. Есенин, Материалы международной научно-практической конференции к 200-летию со дня рождения М. Ю. Лермонтова, Изд. “Лусабац”, Ереван, 2014, с. 48-58.

7. *Нерсесян М. В., Багдасарян А. Р.,* Прагматическая адекватность при переводе, “Психология и жизнь”, № 1-2, Изд. «Զանգակ», Ереван, 2013, с. 100-105.
8. *Оганесян Г. С.,* Противоречие как особенность мировоззрения Л. Н. Толстого и его отражение в позднем художественном творчестве писателя, Сборник материалов научной конференции Международной академии образования, Изд. “Айбусак”, Ереван, 2013, с. 107-111.
9. *Оганесян Г. С.,* Стилистические средства создания образа в повести И. С. Тургенева “Ася”, И. С. Тургенев: русская и национальные литературы, Материалы международной научно-практической конференции, Изд. “Лусабац”, Ереван, 2013, с. 548-562.
10. *Оганесян Г. С.,* Идеалистическое прочтение главного персонажа в повести И. С. Тургенева “Ася”, Филологические науки в России и за рубежом, Изд. “Реноме”, Санкт-Петербург, 2013, с. 19-22.
11. *Оганесян К. А.,* Применение инновационных технологий в обучении русскому языку в высших учебных заведениях Республики Армения, Международная конференция и VII международный научно-практический семинар “Многоязычие и межкультурная коммуникация: вызовы XXI века”, Изд. “ERMAT”, Прага, 2013, с. 64.
12. *Оганесян К. А.,* Учебный текст в аспекте интеллектуализации вузовского обучения русскому языку, Сборник материалов научной конференции, Изд. “Айбусак”, Ереван, 2013, с. 112-118.
13. *Оганесян К. А.,* В. Брюсов – переводчик и критик французского поэта-символиста Ш. Бодлера, “Филология и современность”, Выпуск 4, Сборник научных трудов, В честь 65-летия со дня рождения доктора филологических наук, профессора Маханбета Джусунова, Узбекский государственный университет мировых языков, Изд. “MERIYUS”, Ташкент, 2013, с. 170-175.

ՌՈՒՍԱՑ ԼԵԶՎԻ ԱՄԲԻՈՆ
(ԲՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ)

Ամբիոնի վարիչ՝ *Խոջումյան Բելլա Սուրենի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Շատիրյան Հասմիկ Միքայելի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Տեր-Սարգսյան Լուիզա Ալեքսանդրի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Մկրտչյան-Լալայան Սոնա Ավագի, ասիստենտ
4. Ներսիսյան Մարիա Լևոնի, ասիստենտ
5. Կեսայան Մարինա Դմիտրիի, բան. գիտ. թեկնածու, դասախոս
6. Ադամյան Սուսաննա Ժիրայրի, դասախոս
7. Աֆանասևա Տատյանա Ալեքսանդրի, դասախոս
8. Բաղրամյան Նատալյա Վիուլի, դասախոս
9. Խաչատուրյան Ջեմմա Ռուբենի, դասախոս
10. Հովակիմյան Նելլի Վլադիմիրի, դասախոս
11. Հովհաննիսյան Մարինե Յուրիի, դասախոս
12. Մարկոսյան Ելենա Անդրանիկի, դասախոս
13. Մկրտչյան Անուշ Ռիանոսի, դասախոս

14. Մուրադյան Աննա Հենրիկի, դասախոս
15. Շաքարյան Նաթելլա Ղևոնդի, դասախոս
16. Սիրականյան Անահիտ Ալեքսանդրի, դասախոս
17. Ստեփանյան Իրինա Իմրանի, դասախոս
18. Օռկուսյան Գայանե Յուրիի, դասախոս
19. Օրմանյան Նարինե Ժորայի, դասախոս
20. Ֆարամազյան Լարիսա Ռաֆայելի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Տեր-Սարգիսովա Հռիփսիմե Սերգեյի, դասախոս
2. Ֆարմանյան Ինեսա Էդուարդի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Տեր-Սարգիսովա Հռիփսիմե Սերգեյի, ավագ լաբորանտ
2. Ֆարմանյան Ինեսա Էդուարդի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Ամբիոնում շարունակվել են աշխատանքները ռուսաց լեզվի քերականության տարբեր շերտերի՝ հնչյունաբանության, բառագիտության, ձևաբանության, շարահյուսության, ոճաբանության ուսումնասիրության բնագավառներում: Նշված ոլորտներում զուգահեռ կատարվել են համեմատական ուսումնասիրություններ:

Մեծ ուշադրություն է հատկացվել ռուսաց լեզվի դասավանդման մեթոդիկայի նորագույն ուղղությունների ուսումնասիրությանը և բնագիտական ֆակուլտետներում մասնագիտական ռուսերենի դասավանդման արդյունավետությունը բարձրացնելու հարցին: Այդ ոլորտում կատարվել են մի շարք կարևոր աշխատանքներ: Ամբիոնում անց են կացվել մշտական մեթոդական սեմինարներ, որոնց ժամանակ տեղի է ունեցել դասախոսների փորձի փոխանակում, ներկայացվել և քննարկվել են նորագույն մեթոդական ուղղությունները և միտումները: Տպագրվել է ուսումնամեթոդական ձեռնարկ Երկրաբանության բաժնի ուսանողների համար, կազմվել են նոր օրացուցային պլաններ տարբեր ֆակուլտետների համար, մշակվել են նոր թեստեր գրավոր աշխատանքների համար: Հաշվետու տարում ամբիոնում կազմվել է մեծ կարևորություն ունեցող ռուսաց լեզվի նոր դասագիրք:

Հաշվետու տարում ամբիոնի վարիչի ղեկավարությամբ ամբիոնը նախապատրաստել և անց է կացրել դպրոցական օլիմպիադա ռուսաց լեզու առարկայից, նաև՝ ռուսաց լեզվի ուսանողական օլիմպիադա, որին մասնակցել են ԵՊՀ բոլոր ֆակուլտետների առաջին և երկրորդ կուրսերի ուսանողները:

Ամբիոնի դասախոսները հաշվետու տարվա ընթացքում կազմակերպել և անց են կացրել հետևյալ թեմաներին նվիրված միջոցառումներ՝ Հայոց ցեղասպանությանը (Աշխարհագրության և երկրաբանության ու Քիմիայի ֆակուլտետներում), ռուս բանաստեղծ Մ. Ցվետաևայի ստեղծագործությանը (Քիմիայի և ԻԿՄ-ի ֆակուլտետներում), ուսանողական մասնագիտական գիտաժողով (Քիմիայի ֆակուլտետում), գրքի շնորհանդես (Տնտեսագիտության ֆակուլտետում), Վ. Վ.

Վիսոցկու հիշատակին (Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետում): Անց են կացվել նաև բաց դասեր Ֆիզիկայի, Ռադիոֆիզիկայի, Կենսաբանության, Տնտեսագիտության ֆակուլտետներում:

Հաշվետու տարում ամբիոնի դասախոսները զեկույցներով հանդես են եկել տարբեր միջազգային գիտաժողովներում:

Ամբիոնի դասախոսներն անցել են որակավորման բարձրացման դասընթացներ բոլոր պարտադիր և մի շարք կամընտրական առարկաների գծով, որոնք ընդգրկված են հնգամյա որակավորման ծրագրում:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	2	-	9	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Мкртчян А. Р.,* Русско-армяно-английский словарь терминов по агрометеорологии, изд-во ЕГУ, Ереван, 2014, 272 с.
2. *Сираканян А. А., Мурадян А. Г.,* Учебное пособие по русскому языку для студентов-геологов, изд-во ЕГУ, Ереван, 2014, 136 с.

Հոդված

1. *Ходжумян Б. С.,* К проблеме структурно-семантической слитности фразеологизмов, включающих соматический компонент (сопоставительный анализ), Вестник ЦМО МГУ, N 4, 2013, с. 29-34.
2. *Ходжумян Б. С.,* К проблеме классификации СФ (на материале русского и армянского языков), “Русский язык в Армении”, N 7 (84), Ереван, 2013, с. 19-25.
3. *Тер-Саркисян Л. А.,* Просторечие в русской и армянской лингвокультурах, Сб.: “Молодой ученый”, N 1, Чита, 2014, с. 703-708.
4. *Тер-Саркисян Л. А.,* Об одном из способов обучения грамматике русского языка, Сб.: “Молодой ученый”, N 4, Чита, 2014, с. 1246-1251.
5. *Тер-Саркисян Л. А.,* Общественно-экономические условия в Армении и обучение русскому языку, Сб.: “Молодой ученый”, N 5, Чита, 2014, с. 217-220.
6. *Тер-Саркисян Л. А.,* О повышении мотивации изучения русского языка, Сб.: “Русский язык и культура в зеркале перевода”, изд. МГУ, Москва, 2014, с. 152-160.
7. *Шатирян А. М.,* Способы выражения отрицательных эмоций в русской и армянской лингвокультурах, “Русский язык в Армении”, N 7 (84), Ереван, 2013, с. 26-31.
8. *Мкртычян-Лалаян С. А.,* Видовая избирательность зависимого инфинитива, Материалы X международной конференции “Перспективные научные исследования”, Филологические науки, 28 т., “Бял ГРАД-БГ” ООД, София, 2014, с. 13-20.
9. *Мкртычян-Лалаян С. А.,* Модальность соотносительных по виду инфинитивных конструкций с отрицанием, Материалы Международной научной конференции “Ключевые проблемы современной науки-2014”, Филологические науки, 28 т., “Бял ГРАД-БГ” ООД, София, 2014, с. 7-12.

ՍՈՑԻՈԼՈԳԻԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկան՝ *Մկրտիչյան Արթուր Երվանդի, փիլ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Դեկանի տեղակալ՝ *Սահակյան Անահիտ Ռուբենի, հոգ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները եւ մասնագիտացումները

Շիֆր	**Մասնագիտություն՝**
040200	Սոցիոլոգիա
040100	Սոցիալական աշխատանք
040400	Հասարակայնության հետ կապեր

Մասնագիտացումներ՝
(մագիստրոսական ծրագրեր)

Միգրացիայի և կոնֆլիկտի ուսումնասիրություններ
Սոցիոլոգիական հետազոտությունների մեթոդաբանություն
Հասարակության հետ կապեր (PR)
Սոցիալական քաղաքականություն և վարչարարություն

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	***Ուսանողների թիվը՝ 394***							
	I կուրս		**II կուրս**		**III կուրս**		**IV կուրս**	
	պպ	**վճ**	**պպ**	**վճ**	**պպ**	**վճ**	**պպ**	**վճ**
Բակալավրիատ								
Սոցիոլոգիա	8	44	5	49	4	8	5	44
Սոց. աշխատանք	4	61	4	42	-	-	4	29
Ընդամենը	**12**	**105**	**9**	**91**	**4**	**8**	**9**	**73**
Մագիստրատուրա								
Սոցիոլոգիա	5	2	4	6	-	-	-	-
Կոնֆլիկտաբանություն	1	8	2	6	-	-	-	-
Սոց. աշխատանք	5	4	6	11	-	-	-	-
Հասարակայնութ. հետ կապեր, PR	2	11	2	8	-	-	-	-
Ընդամենը	**13**	**25**	**14**	**31**	-	-	-	-

Հեռակա ուսուցում

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 135*				
	I կուրս	II կուրս	III կուրս	IV կուրս	V կուրս
Բակալավրիատ					
Սոց. աշխատանք	**38**	**40**	**7**	**-**	**11**
Մագիստրատուրա					
Սոցիոլոգիա	**7**	**-**	**5**	-	-
Հասարակայնութ. հետ կապեր, PR	**14**	**13**	**-**	-	-
Ընդամենը	**21**	**13**	**5**	-	-

Քննաշրջանների արդյունքներ

Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկ-ների թիվը	Առաջադիմու-թյան %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Սոցիոլոգիա					
1-ին	52	-	1	-	98
2-րդ	54	1	11	3	78
3-րդ	12	2	6	2	33
4-րդ	49	-	14	2	71
Սոց. աշխատանք					
1-ին	65	-	16	-	75
2-րդ	46	-	7	4	85
3-րդ	-	-	-	-	-
4-րդ	33	-	5	7	85
Ընդամենը	**311**	**3**	**60**	**18**	80
Մագիստրատուրա					
Սոցիոլոգիա					
1-ին	7	-	-	-	100
2-րդ	10	-	-	-	100
Կոնֆլիկտաբանություն					
1-ին	9	-	1	1	89
2-րդ	8	-	-	1	100
Սոց. աշխատանք					
1-ին	9	-	-	2	100
2-րդ	17	-	-	8	100
Հասարակայնութ. հետ կապեր, PR					
1-ին	13	-	1	3	92
2-րդ	10	-	-	3	100
Ընդամենը	**83**	**-**	**2**	**18**	98

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Սոցիոլոգիա					
1-ին	52	1	18	1	63
2-րդ	55	1	19	4	64
3-րդ	13	1	8	-	31
Սոց. աշխատանք					
1-ին	65	-	-	2	100
2-րդ	45	-	-	2	100
3-րդ	-	-	-	-	-
Ընդամենը	**230**	**3**	**45**	**9**	79
Մագիստրատուրա					
Սոցիոլոգիա					
1-ին	7	-	-	-	100
Կոնֆլիկտաբանություն					
1-ին	9	-	1	2	89
Սոց. աշխատանք					
1-ին	9	-	-	5	100
Հասարակայնութ. հետ կապեր, PR					
1-ին	13	-	-	2	100
Ընդամենը	**38**	**-**	**1**	**9**	97

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	*Ընդամենը՝ 139 (18), այդ թվում նախորդ տարիներից՝ 2*			
	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)		մագիստրատուրա	
	առկա	հեռակա	առկա	հեռակա
Սոցիոլոգիա	49 (4)	-	18	5
Սոց. աշխատանք	33 (4)	7	17 (7)	-
Հասարակայնութ. հետ կապեր, PR	-	-	10 (3)	-
Ընդամենը	**82 (8)**	**7**	**45 (10)**	**5**

2013-2014 ուստարում հրատարակվել են

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցումների թեզիս
-	2	5	2	40	8

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ 3

ԿԻՐԱՌԱԿԱՆ ՍՈՑԻՈԼՈԳԻԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Աթանեսյան Արթուր Վլադիմիրի, քաղ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Հարությունյան Լյուդմիլա Հակոբի, փիլիսոփ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Զասլավսկայա Մարիա Իգորի, սոց. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
3. Աստվածատուրով Սեդրակ Վլասի, սոց. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Գևորգյան Հասմիկ Էդուարդի, փիլիսոփ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Թադևոսյան Գոհար Մերուժանի, սոց. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Մելքոնյան Նվարդ Արայիկի, սոց. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Շահնազարյան Գոհար Նելսոնի, սոց. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Բաբլոյան Աղրինե Գարեգինի, սոց. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
9. Հարությունյան Բագրատ Միխաիլի, սոց. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
10. Վարտիկյան Արամ Ռոբերտի, սոց. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
11. Շաքարյան Լիլիթ Վասիլիի, դասախոս
12. Սահակյան Հայկ Էմինի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Այունց Արտակ Յուրիի, սոց. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
2. Ավետիսյան Ալեքսանդր Ռոբերտի, դասախոս
3. Եղիազարյան Հասմիկ Նուրիջանի, դասախոս
4. Մալխասյան Աննա Արայի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Եղիազարյան Հասմիկ Նուրիջանի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ուսումնական տարում ամբիոնի գիտամանկավարժական գործունեությունն իրականացվել է բակալավրիատի «Սոցիոլոգիա», ինչպես նաև մագիստրատուրայի «Սոցիոլոգիական հետազոտությունների մեթոդաբանություն», «Միգրացիոն և կոնֆլիկտաբանական ուսումնասիրություններ», «Հասարակայնության հետ կապեր (PR)» ծրագրերում: Մասնավորապես «Միգրացիոն և կոնֆլիկտաբանական ուսումնասիրություններ» մագիստրոսական ծրագրի մասին տեղեկատվությունն ընդգրկվել է http://www.masterstudies.com/Master-in-Migration-and-Conflict-Studies/Armenia/YSU/ կայքում: Ծրագիրն իրականացվում է «Tempus IV» միջազգային ծրագրի օժանդակությամբ:

Հաշվետու ուսումնական տարում ամբիոնի գիտական հետազոտությունները հիմնականում վերաբերել են արդի հայաստանյան հասարակության փոխակերպումներին, միգրացիոն գործընթացներին, վերազգային սոցիալական ցանցերին, կոնֆլիկտային հաղորդակցություններին և ԶԼՄ ազդեցությանը հասարակության առանձին խմբերի վրա, ինչպես նաև հասարակայնության հետ կապերի (PR) իրականացման տեսական և կիրառական, քաղաքական, կրթության, ռազմական սոցիոլոգիայի հիմնախնդիրներին:

Մասնավորապես ամբիոնի պրոֆեսորադասախոսական կազմի ներկայացուցիչները հաշվետու տարում իրականացրել են ՀՀ ԿԳՆ Գիտության պետական կոմիտեի կողմից թեմատիկ ֆինանսավորում ստացած «Հայկական միգրացիոն ցանցերի ձևավորման և գործառնման առանձնահատկությունները» հետազոտական ծրագրի առաջին տարվա համար պլանավորված հետազոտական գործունեությունը, որի նպատակն է բացահայտել հայկական ներքին համայնքային սոցիալական ցանցերի փոխակերպման արդյունքում միգրացիոն ցանցերի կառուցման և գործառնման առանձնահատկությունները, որոնք առաջ են գալիս մասնավորապես ավանդական սոցիալական փոխկապվածության խաթարման և արտագաղթի հետևանքով:

Ամբիոնի նախաձեռնությամբ իրականացվել է ժամանակակից հասարակության պայմաններում բանակի տեղի և գործառութային փոխակերպումների ուսումնասիրություն, որի արդյունքում պատրաստվել և հրատարակվել է «Բանակ և հասարակություն. ժամանակակից հիմնախնդիրներ» ուսումնական ձեռնարկը բուհերի և ռազմական ուսումնական հաստատությունների համար:

ՀՀ ԶՈՒ հետ համագործակցության սերտացման գործընթացի շարունակությունն էր հաշվետու տարում Կիրառական սոցիոլոգիայի ամբիոնի կողմից ՀՀ պաշտպանության նախարարին առընթեր հասարակական խորհրդի հետ համատեղ 2014թ. հունիսի 3-ին «Բանակ և հասարակություն. փողոցային արատավոր բարքերի դեմ պայքարի արդիական հիմնախնդիրները» թեմայով ՀՀ ՊՆ-ում կայացած հանրապետական գիտաժողովը, որի արդյունքներով լույս տեսավ նյութերի ժողովածու:

Հաշվետու ուստարում շարունակվել է նաև ամբիոնի համագործակցությունը միջազգային գիտակրթական հաստատությունների հետ: Մասնավորապես Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետի կողմից «TEMPUS IV» միջբուհական ծրագրին մասնակցության շրջանակում ամբիոնի ներկայացուցիչները մասնակցել են Թբիլիսիի պետական համալսարանում կազմակերպված (27-31.10.2013) սեմինարին՝ նվիրված միգրացիոն հետազոտություններին և համագործակցային ծրագրում համատեղ գործողությունների պլանավորմանը:

Ամբիոնի դասախոսներն ու երիտասարդ հետազոտողները (ուսանողներ և ասպիրանտներ) 2013թ. հոկտեմբերի 14-20-ը մասնակցել են Ռոստովի դաշնային համալսարանի հետ համատեղ իրականացված «Վստահությունը աշխարհաքաղաքական և ազգային ինքնության կառուցակցման գործընթացի և Եվրասիական միության կայացման համատեքստում» միջազգային գիտաժողովին:

Միջամբիոնային համագործակցության շրջանակում Կիրառական սոցիոլոգիայի ամբիոնի վարիչ Ա. Աթանեսյանը 2013թ. հոկտեմբերի 20-30-ը հրավիրվել է Հռոմի Սապիենցա համալսարան՝ մագիստրանտների և դասախոսական կազմի համար «Անվտանգային հիմնախնդիրները Հարավային Կովկասում» թեմայով դասախոսություններ կարդալու, իսկ նոյեմբերի 1-15-ը՝ ՌԴ Եկատերինբուրգի դաշնային համալսարան՝ դասախոսություններ կարդալու «Զինված հակամարտությունների լուսաբանման տեխնոլոգիաները» թեմայով և մասնակցելու «Միջազգային հարաբերությունները XXI-րդ դարում» միջազգային գիտաժողովին:

Պրոֆեսորադասախոսական կազմի գիտական գործունեության, ինչպես նաև մասնագիտական վերապատրաստումների շրջանակում ամբիոնի դոցենտ Նվարդ Մելքոնյանը 2013թ. նոյեմբեր ամսին մասնակցել է «Հանրային հաղորդակցություն. արդի մարտահրավերներն ու զարգացման հեռանկարները. Հայաստան 2013» թեմայով ԵՊՀ-ում կայացած գիտաժողովին, նույն ամսին՝ Երևանում կայացած «II Տարածաշրջանային ՄՌԿ» համաժողովին: Հոկտեմբեր ամսին նա մասնակցել է նաև Բիշքեկում «Volksvaggen Foundation»-ի կողմից կազմակերպված «The Transformation of Economy, State and Law in Central Asia and the Caucasus: Coping with Change» գիտագործնական հանդիպմանը:

Ամբիոնի մի շարք դասախոսներ 2014թ. ապրիլի 12-ին մասնակցել են Հայաստանի ամերիկյան համալսարանում կազմակերպված հասարակայնության հետ կապերի վերաբերող գիտաժողովին:

2013թ. հոկտեմբերի 7-8-ին ամբիոնի դոցենտներ Մարիա Զասլավսկայան և Սեդրակ Աստվածատուրովը մասնակցել են ԵՊՀ գենդերային հետազոտությունների և առաջնորդության կենտրոնի կողմից կազմակերպված «Գենդերային անհավասարությունը աշխատաշուկայում. հիմնախնդիրները և լուծումները լոկալ և գլոբալ համատեքստում» միջազգային գիտաժողովին՝ համապատասխանաբար «ՀՀ երիտասարդության զբաղվածության գենդերային բնութագիրը» և «Գենդերային ռիսկերը զբաղվածության ոլորտում» թեմաներով ելույթներով:

Ամբիոնի դասախոս Հայկ Սահակյանը 2014թ. ապրիլի 4-5-ը մասնակցել է ԱՄՆ Միչիգանի համալսարանում կազմակերպված «Armenia and Diaspora 1918-2013» 5-րդ տարեկան համաժողովին՝ «Integration of Syrian Armenians in Armenia: Policies and Perspectives» թեմայով զեկույցով, իսկ մայիսին՝ «Երիտասարդ պատմագետների ասոցիացիա» ՀԿ-ի, «Համախմբված երիտասարդություն» միջազգային ՀԿ-ի, «ՀՀԿ երիտասարդական կազմակերպությունների ասոցիացիայի» և Երևանի քաղաքապետին կից երիտասարդական հարցերի խորհրդի կողմից կազմակերպված «Պատմության քառուղիներում» դասընթացին:

Բացի միջազգային գիտաժողովներից և վերապատրաստումներից՝ ամբիոնի պրոֆեսորադասախոսական կազմն ակտիվորեն մասնակցել է ԵՊՀ դասախոսների վերապատրաստման կրեդիտային դասընթացներին:

Ամբիոնի գործունեության մեջ մեծ տեղ է հատկացվել ամբիոնի մեթոդաբանական սեմինարին, որին մասնակցել են ինչպես ամբիոնի դասախոսներ, ասպիրանտներ, մագիստրանտներ, այնպես էլ մասնագետներ արտերկրից:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	1	1	-	13	5

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Գևորգյան Հ. Է.,* Գենդեր. խնդիրներ և լուծման ուղիներ: Գենդերային ուսուցման մեթոդաբանական մոտեցում, «Էդիթ Պրինտ» հրատ., Երևան, 2014, 232 էջ:

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Աթանեսյան Ա. Վ., Մկրտիչյան Ա. Ե., Ավետիսյան Ա. Ռ., Սահակյան Ա. Ռ., Մարգարյան Վ. Հ., Մախալկինա Մ. Ա.,* Բանակ և հասարակություն. ժամանակակից հիմնախնդիրներ, «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2013, 311 էջ:

Հոդված

1. *Աթանեսյան Ա. Վ.,* Համացանցը որպես ԼՂՀ ազգային անվտանգության տեղեկատվական պաշտպանության հարթակ, «21-րդ դար», N 6, «Նորավանք» գիտակրթական հիմնադրամ, Երևան, 2013, էջ 35-61:
2. *Մելքոնյան Ն. Ա.,* ՀՀ ԶՈՒ իմիջը, Բանակ և հասարակություն. փողոցային արատավոր բարքերի դեմ պայքարի արդիական հիմնախնդիրները, Հոդվածների ժողովածու, «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 51-58:
3. *Арутюнян Л. А., Заславская М. И.,* Миграционные процессы на территории бывшего СССР: исчерпание постимперских тенденций, Ежегодник 2012. Экономика, ЕГУ, Ереван, 2013, с. 427-438.
4. *Аствацатуров С. В.,* Гендерные риски сферы занятости в современной Армении, Наука в современном обществе, Сборник статей V международной научной конференции, “Логос”, Ставрополь, 2014, с. 52-56.
5. *Аствацатуров С. В.,* О принципах рископревентивной социальной политики государства в трансформирующемся армянском обществе, Актуальные вопросы развития социально-экономических систем в современном обществе, Часть 1, Материалы IV международной научно-практической конференции, “Академия бизнеса”, Саратов, 2014, с. 7-10.
6. *Аствацатуров С. В.,* Гендерные риски в современной Армении: постановка исследовательской проблемы, Теория и практика актуальных исследований, Материалы VI международной научно-практической конференции, Сборник научных трудов, В 2-х томах, Том 1, “Априори”, Краснодар, 2014, с. 100-102.
7. *Аствацатуров С. В.,* О содержании гендерной политики в современной Армении, Тенденции и инновации современной науки, Материалы XIII Международной научно-практической конференции, Сборник научных трудов, “Априори”, Краснодар, 2014, с. 22.
8. *Атанесян А. В.,* Методические и коммуникативные проблемы дистанционного преподавания иностранным студентам и аспирантам в современном вузе, Журнал “Проблемы психологии и педагогики”, N 1, “Зангак-97”, Ереван, 2013, с. 15-26.
9. *Заславская М. И.,* Особенности этнической толерантности в современных условиях, Сборник “Толерантность и интолерантность в современном обществе: осмысление новой реальности”, Изд. СПбГУ, СПб, 2013, с. 180-188.
10. *Заславская М. И.,* О проблеме влияния социального контекста на социологическое знание, Журнал “Проблемы теоретической социологии”, вып. 9, СПб, 2013, с. 7-25.
11. *Заславская М. И.,* Междисциплинарная парадигма в свете перспектив развития современной социологии, Социология в современном мире: наука, образование, творчество: сборник статей, Вып. 5, Изд-во Алт. ун-та, Барнаул, 2013, с. 51-56.

12. *Gevorgyan H.,* A Sociological Perspective on the Phenomenon of Teaching, Hasmik Gevorgyan, Sona Balasanyan, Bulletin of Yerevan State University, Sociology Economics, 139.5, 2013, p. 40-46.
13. *Zaslavskaya M., Sharifi A.,* Modernization in the mentality of women students of the Tehran university, "Kantegh", N 1 /54/, 2013, p. 239-246.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Աստվածատուրով Ս. Վ.,* Գենդերային ռիսկերը զբաղվածության ոլորտում, «Գենդերային անհավասարությունը աշխատաշուկայում, հիմնախնդիրները և լուծումները լոկալ և գլոբալ համատեքստում» միջազգային գիտաժողով, Հոկտեմբերի 7-8, ԵՊՀ, Երևան, 2013:
2. *Аствацатуров С. В.,* Российско-Армянская международная научно-практическая конференция "Доверие в процессе конструирования геополитической и национальной идентичностей в контексте создания и развития Евразийского Союза", Ереван-Цахкадзор, 14-19 октября, 2013.
3. *Заславская М. И.,* Проблемы получения и сравнения социологического знания в межнациональных сравнительных социологических исследованиях: влияние социального контекста на социологическое знание, IV Международная социологическая конференция "Продолжая Грушина", Материалы Конференции, Москва, 27-28 февраля, 2014, с. 208-210.
4. *Заславская М. И.,* Особенности трансформации этнической идентичности в контексте миграционных процессов современности, Доклад на международной научно-практической конференции "Доверие в процессе конструирования геополитической и национальной идентичности в контексте создания и развития Евразийского Союза", Цахкадзор, 14-20 октября, 2013.
5. *Sahakyan H.,* Integration of Syrian Armenians in Armenia: Policies and Perspectives, "Armenia and Diaspora 1918-2013", Fifth Annual International Graduate Student Workshop, sponsored by the Armenian Studies Program at the University of Michigan, April 4-5, 2014.

ՍՈՑԻՈԼՈԳԻԱՅԻ ՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Սահակյան Արմեն Կոյայի, սոց. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Թոքմաջյան Զինաիդա Սեդրակի, սոց. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Մաքսուդյան Աննա Ռոբերտի, տնտեսագիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Վերմիշյան Հարություն Ռաֆիկի, սոց. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Մխիթարյան Սամսոն Արարատի, սոց. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Սաղաթելյան Սոնա Կարենի, սոց. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Նիկողոսյան Փառանձեմ Սարգսի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Մկրտիչյան Արթուր Երվանդի, փիլիսոփ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Բալասանյան Սոնա Արմենի, սոց. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Գիշյան Բարսեղ Ժորայի, սոց. գիտ. թեկնածու, դասախոս

4. Գրիգորյան Հովհաննես Ռոբերտի, դասախոս
5. Ղազարյան Արմեն Սերգեյի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Հովհաննիսյան Սիրան Հրաչի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Լոկալ ինքնությունները քաղաք Երևանում (պետական ֆինանսավորում):	Վերմիշյան Հ. Ռ.

Թեմա 1. Հաշվետու ժամանակահատվածում աշխատանքային խումբը, շարժվելով նախապես հաստատված պլանի համապատասխան, տվել է դրա շրջանակում անհրաժեշտ արդյունքները, ինչը վկայում է այդ ժամանակահատվածում խմբի գործունեության արդյունավետության և ռեսուրսների ռացիոնալ կիրառման մասին: Մասնավորապես ծրագրի շրջանակում՝

- 09.2013-11.2013 ժամանակահատվածում իրականացվել են անհրաժեշտ գրականության վերլուծություն, հետազոտության տեսամեթոդաբանական հիմքերի մշակում:
- 12.2013–01.2014 ժամանակահատվածում թիմի աշխատանքի արդյունքում ձևակերպվել են հետազոտական հիմնախնդիրը, նպատակը, հիպոթեզները, օբյեկտը և առարկան, ինչն իրականացնելու համար ուսումնասիրվել են խնդրի տեղական համատեքստերը բացահայտող փաստաթղթեր, վերլուծական և հետազոտական նյութեր:
- 02.2014 –03.2014 ժամանակահատվածում Երևան քաղաքում իրականացվել է քանակական հետազոտություն (ստանդարտացված հարցազրույցներ երևանաբնակների հետ), որը ծրագրով նախատեսված հետազոտության առաջին փուլն էր:
- 03.2014–06.2014 ժամանակահատվածում իրականացվել է քանակական հետազոտության արդյունքների նախնական վերլուծություն:

Թիմի անդամները միաժամանակ իրականացնում են հետևյալ աշխատանքները.

1. Արխիվային հետազոտության մեթոդաբանության մշակում (արդեն իսկ ձեռք է բերվել նախնական պայմանավորվածություն Հայաստանի ազգային արխիվի հետ, և Օ. Գրիգորյանը զբաղված է արխիվային կատալոգների հետախուզական ուսումնասիրությամբ):

Մշակվում է հետազոտական պլան սեպտեմբեր-հոկտեմբեր ամիսներին որակական սոցիոլոգիական հետազոտություն իրականացնելու համար: Մասնավորապես նախատեսված են խորին հարցազրույցներ երևանաբնակների հետ՝ կենսագրական մեթոդաբանությամբ:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Ամբիոնի ուսումնագիտական գործունեության հիմնական ուղղություններն են սոցիոլոգիական տեսությունները, սոցիալական մարդաբանության և սոցիոլոգիայի հատման ուղիները, սոցիոլոգիայի, հատկապես հայ սոցիոլոգիայի պատմությունը, տնտեսական սոցիոլոգիան, աշխատանքի սոցիոլոգիան,

մարքեթինգային ուսումնասիրությունները, կրոնի սոցիոլոգիան, մարդկային ռեսուրսների կառավարման առանձնահատկությունները, կառավարման սոցիոլոգիան և այլն:

Ամբիոնը միջազգային ասպարեզում համագործակցում է գիտակրթական մի շարք հաստատությունների՝ Հումբոլդտի (Գերմանիա), Պոտսդամի (Գերմանիա), Ֆրայբուրգի (Շվեյցարիա), Մոգիլյովի պետական (Բելառուս), Սանկտ Պետերբուրգի ճարտարատնտեսագիտական պետական (ՌԴ), Հարվարդի (ԱՄՆ), Պրինստոնի (ԱՄՆ), Թբիլիսիի Ի. Զավախիշվիլու անվան պետական (Վրաստան), Ղրղզա-ռուսական սլավոնական Ելցինի անվան (Ղրղզստան) համալսարանների, Սանկտ Պետերբուրգի ֆինանսատնտեսական ակադեմիայի (ՌԴ) հետ և այլն:

Հաշվետու տարվա ընթացքում՝ մասնավորապես 2013թ. դեկտեմբերին, ամբիոնի դասախոս Բարսեղ Գիշյանը պաշտպանել է թեկնածուական ատենախոսություն՝ «Մեթոդաբանական համապատասխանեցման հիմնախնդիրը փոփոխվող հասարակության սոցիոլոգիական ուսումնասիրություններում» թեմայով:

Ամբիոնի պրոֆեսորադասախոսական անձնակազմը ակտիվորեն մասնակցել է ԵՊՀ դասախոսների պարտադիր վերապատրաստման դասընթացներին: Մասնավորապես այդ դասընթացների շարքում են անգլերեն լեզուն, մանկավարժությունը, համակարգչային հմտությունները, հոգեբանությունը, հռետորությունը և այլն:

2013-2014 ուսումնական տարվա ընթացքում ամբիոնի անձնակազմը ֆակուլտետում գործող մյուս ամբիոնների դասախոսների հետ ապրիլի 29-30-ին մասնակցել է Միգրացիայի ուսումնասիրությունների կենտրոնի կողմից կազմակերպված «Միգրացիան գլոբալացված աշխարհում» գիտաժողովին: Ամբիոնի դոցենտ Հարություն Վերմիշյանը և ասիստենտ Սոնա Բալասանյանը 2014թ. հունիսի 10-ին մասնակցել են Գենդերային հետազոտությունների և առաջնորդության կենտրոնի կողմից կազմակերպված «Կանայք, առաջնորդությունը և հասարակությունը» խորագրով միջազգային գիտաժողովին:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցումների թեզիս
-	1	3	-	18	3

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Մկրտիչյան Ա. Ե., Շահնազարյան Գ. Ն., Սահակյան Ա. Կ., Վարտիկյան Ա. Ռ., Վերմիշյան Հ. Ռ.,* Սոցիալական ինքնության պահպանման հիմնախնդիրները ՀՀ գյուղական համայնքներում, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 200:

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Մկրտիչյան Ա. Ե., Աթանեսյան Ա. Վ., Ավետիսյան Ա. Ռ., Սահակյան Ա. Ռ., Մարգարյան Վ. Հ., Մախալկինա Մ. Ա.,* Բանակ և հասարակություն. ժամանակակից հիմնախնդիրներ, «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2013, 311 էջ:
2. *Սահակյան Ա. Կ., Բախշյան Ա. Ժ.,* Տնտեսական սոցիոլոգիա, Գիրք առաջին, «Ֆենոմեն» հրատ., Երևան, 2013, 120 էջ:

3. *Սահակյան Ա. Կ., Բախշյան Ա. Ժ.,* Տնտեսական սոցիոլոգիա, Գիրք երկրորդ, ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2014, 264 էջ:

Հոդված

1. *Անդրեասյան Ժ. Ա., Հարությունյան Կ. Վ.,* Բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների վարկանիշավորման և աստիճանակարգման համակարգերի ստեղծման և կիրառության միջազգային փորձը, «Բանբեր» Երևանի Վ. Բրյուսովի անվան պետական լեզվաբանական համալսարանի, «Մանկավարժություն և հասարակական գիտություններ», 2 (29), «Լինգվա» հրատ., Երևան, 2013, էջ 19:
2. *Միսիթարյան Ս. Ա.,* Հանցավորության մեջ տարածված բարքերի դրսևորման առանձնահատկությունները զինծառայողների փոխհարաբերություններում, «Բանակ և հասարակություն. ժամանակակից հիմնախնդիրներ», «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 48-56:
3. *Մկրտիչյան Ա. Ե.,* Ազգային ինքնությունը և գաղափարախոսությունը բանակաշինության գործում, «Բանակ և հասարակություն. ժամանակակից հիմնախնդիրներ», «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 38-63:
4. *Մկրտիչյան Ա. Ե.,* ՀՀ բանակում ոչ կանոնադրական հարաբերություններով պայմանավորված միջանձնային կոնֆլիկտների առաջացման պատճառների և կարգավորման եղանակների սոցիոլոգիական վերլուծություն, Բանակ և հասարակություն. փողոցային արատավոր բարքերի դեմ պայքարի արդիական հիմնախնդիրները, Հոդվածների ժողովածու, Երևան, 2014, էջ 28-36:
5. *Սահակյան Ա. Կ.,* Հայ-վրացական սոցիալ-տնտեսական հարաբերությունները նոր պայմաններում, «ԿԱՆԹԵՂ», 1 (58), Երևան, 2014, էջ 174-184:
6. *Սահակյան Ա. Կ.,* Երիտասարդ մասնագետների հարմարվողականությունը ժամանակակից ռուսական կազմակերպություններում, Կարիերայի ուղղորդման հիմնախնդիրներն ու զարգացման միտումները, Միջազգային գիտական կոնֆերանսի հոդվածների ժողովածու, «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 159-168:
7. Мкртичян А. Е., Общество ни войны, ни мира, Как особый тип переходного общества, N 1, «Իմաստություն» հրատ., Երևան, 2013, էջ 82-85.
8. *Вермишян А. Р.,* Вера как субъективный аспект доверия в контексте формирования Евразийского Союза, Евразийские исследования: Актуальные проблемы и перспективы развития, изд. “Амарас”, Ереван, 2013, с. 109-112.
9. *Саакян А. К.,* Социологический анализ влияния миграционных процессов на жизнь сельских общин, ж-л “Социология и право”, ВАК РФ, СПб, 2013, с. 41-49.
10. *Саакян А. К.,* Философские и социологические проблемы общественного развития, ж-л “Научная мысль”, N (2) 6, Череповец, 2013, с. 111-121.
11. *Саакян А. К.,* Социальное партнерство и 3-ь сторонний механизм в регулировании социально-трудовых отношений, ж-л “Научная мысль”, Н3 (7), Череповец, 2013, с. 46-53.
12. *Саакян А. К., Покровская Н. Н.,* Современные задачи социального труда, Сборник трудов международной научной конференции Евразийские исследования, изд. “Амарас”, Ереван, 2013, с. 160-171.
13. *Саакян А. К., Покровская Н. Н.,* Социокультурные аспекты интеграции Армении и стран Евразийского сообщества, Сборник трудов междунородной научной конференции Евразийские исследования, изд. “Амарас”, Ереван, 2013, с. 16-23.
14. *Саакян А. К., Сафарян А. Г.,* Современные проблемы социального управления трудовым поведением, «ԱԿՈՒՆՔ», ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղի գիտական հոդվածների ժողովածու, 3 (9), Երևան, 2013, էջ 153-157:
15. *Mkrtichyan A. E.,* Sociological analysis of causes and methods of regulation of interpersonal conflicts determined by non-formal relations in the RA army, Army and society: actual issues of struggle against negative street attitudes, Yerevan, 2014, pp. 28-36.
16. *Mkrtichyan A. E.,* The Problems of modernization of university education in lights of world financial crises, Bulletin of Volgograd State University, Nr. 2, Volgograd, 2013, pp. 3-44.

17. *Mkrtichyan A. E.,* "Unequal Differentiation" in Armenia: between Global Trends and Regional Obstacles, Bulletin of Yerevan University, Nr. 1 (139.5), Yerevan, 2013, pp. 15-23.
18. *Mkrtichyan A. E.,* Azetnopolititai konfliktusok globalizalodasa, Magyar Naplo, Budapest, 2014, 47-53.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Andreasyan Zh. A.,* Social Construction of Soviet Past in the Textbooks of History in Armenia, Georgia and Azerbaijan: Commonalities and Specifics, IIS 41th World Congress in Uppsala, Sweden, June, 2013 /http://www.swedishcollegium.se/iis/iis2013/congressbook.pdf/.
2. *Vermishyan H. R.,* Local appearances of transnational identities in current Armenian (RA) village communities, «Միգրացիան գլոբալացված աշխարհում», Երևան, ապրիլ 29-30, 2014:
3. *Vermishyan H. R.,* Generating and Analyzing Qualitative Data, Academic Swiss Caucasus Net (ASCN), April 10-12, 2014.

ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԵՎ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Խաչատրյան Արտակ Կարապետի, փիլիսոփ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Անտոնյան Միրա Հովհաննեսի, սոց. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Գեղամյան Նունե Գրիշայի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Սահակյան Անահիտ Ռուբենի, հոգեբան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Մելքումյան Յուլիանա Գագիկի, սոց. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Մեջլումյան Ավետիք Արամայիսի, փիլիսոփ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Կարապետյան Լուսինե Թորոսի, դասախոս
7. Մկրտչյան Լիանա Հովհաննեսի, դասախոս
8. Յարմալոյան Մարինե Սամվելի, դասախոս
9. Ոսկանյան Աննա Արմենի, դասախոս
10. Ջուհարյան Սյուզաննա Սաշայի, դասախոս
11. Վարդանյան Եվգինե Ռոբերտի, դասախոս
12. Քարամյան Լուսինե Վաչագանի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Նիկողոսյան Աննա Աշոտի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Նիկողոսյան Աննա Աշոտի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Հայաստանի Հանրապետության բնակչության սոցիալական պաշտպանության համակարգում տեղական ինքնակառավարման մարմինների դերակատարման սոցիոլոգիական մոդելավորում (պետական ֆինանսավորում):	Վարդանյան Ե. Ռ.

Թեմա 1. Թեմայի շրջանակներում նախատեսվում է սոցիոլոգիական լայնածավալ հետազոտության իրականացում հայաստանյան համայնքներում, որի արդյունքները կներկայացվեն Եվ. Վարդանյանի թեկնածուական ատենախոսության շրջանակներում:

Արտասահմանյան դրամաշնորհներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Masters Programmes in Public Health and Social Services (MPPHSS/511303-TEMPUS-1-2010-10UK-TEMPUS-JPCR):	Խաչատրյան Ա. Կ.

Թեմա 1. Հաշվետու տարին մասամբ համընկավ «Տեմպուս» ծրագրի ավարտական փուլին: 2013թ. սեպտեմբերին ամբիոնի չորս դասախոսներ և մագիստրատուրայի մեկ ուսանող մասնակցեցին Մոլդովայում կայացած միջազգային գիտաժողովին: Երկու դասախոս էլ 2014թ. ապրիլին մասնակցեցին Գերմանիայի Լյուդվիգսֆախեն դպրոցի կազմակերպած միջազգային գիտաժողովին: Այդ դպրոցի հետ կա համագործակցության պայմանագիր, որը ենթադրում է նաև դասախոսների ու ուսանողների փոխանակում:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Հաշվետու տարում ամբիոնը շարունակել է հաջողությամբ իրականացնել իր գործառույթները ուսումնական գործընթացի սպասարկման ուղղությամբ: Այս առումով ամբիոնի ծանրաբեռնվածությունը գնալով աճում է ու աճելու է՝ նկատի ունենալով դիմորդների թվի կայուն աճը: Դա լուրջ խնդիրներ է առաջադրում ինչպես լսարանային աշխատանքի, այնպես էլ արտալսարանային՝ գիտահետազոտական աշխատանքի և մասնագիտական պրակտիկայի արդյունավետ կազմակերպման առումով: Ամբիոնի անձնակազմը փորձում է անընդհատ բարելավել իր մասնագիտական և մանկավարժական որակները՝ մասնակցելով համալսարանի դասախոսների համար պարտադիր վերապատրաստումներին: Մյուս կողմից ամբիոնի բոլոր դասախոսները շարունակում են համագործակցել սոցիալական ոլորտի տարբեր կառույցների հետ՝ մասնակցելով սոցիալական և հետազոտական տարբեր ծրագրերի: Հաշվետու տարում ամբիոնի դասախոսները տպագրել են 8 հոդվածներ, ձեռնարկներ և այլ աշխատանքներ, մասնակցել են գիտաժողովների:

Կոնկետիկուտի Սոցիալական աշխատանքի դպրոցի հետ համագործակցությունը նույնպես հաջողությամբ շարունակվել է: ԵՊՀ-են այցելել դպրոցի դեկանը և on-line դասընթացը վարող դասախոսը: Նրանց հետ քննարկումների արդյունքում ճշգրտվել և վերահաստատվել են հետագա համագործակցության ուղղությունները: Ուսանողների փոխադարձ այցելությունների ծրագրով մարտ

ամսին մենք մեկ շաբաթով հյուրընկալել ենք ամերիկացի 8 ուսանողների, որից հետո մեր երեք ուսանողները երեք շաբաթով եղել են Կոնեկտիկուտում:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցումների թեզիս
-	-	3	2	9	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Անտոնյան Մ. Հ., Գեղամյան Ն. Գ.,* Անչափահասների արդարադատությունը սոցիալական աշխատանքի համատեքստում. Տեսություն և պրակտիկա, «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2013, 280 էջ:
2. *Մելքումյան Յու. Գ., Թումանյան Դ. Գ., Այվազով Ա. Ա., Մովսիսյան Վ. Ա., Արտաշեսյան Ա. Ա.,* Տարածքային սոցիալական պլանավորման մեթոդաբանություն, Երևան, 2013, 167 էջ:
3. Սահակյան Ա. Ռ., Աթանեսյան, Ա. Վ., Մկրտիչյան Ա. Ե., Ավետիսյան Ա. Ռ., Մարգարյան Վ. Հ., Մախալկինա Մ. Ա., Բանակ և հասարակություն. ժամանակակից հիմնախնդիրներ, «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2013, 311 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Մեջլումյան Ա. Ա.,* Վերաբնակեցումը Քաշաթաղում և Շահումյանում, Հայաստանի բնակչության թվի անկումը, հետազոտական աշխատանքի Կոլոլյան հիմնադրամ, Երևան, 2013, 137 էջ:
2. *Սահակյան Ա. Ռ.,* Մասնագիտական աշխատանք բռնության ենթարկված երեխայի հետ, Երևան, 2013, 80 էջ:

Հոդված

1. *Խաչատրյան Ա. Կ,* Սոցիալական աշխատանք գիտության զարգացման հեռանկարները Հայաստանում, «Սոցիալական աշխատանքի տեսությունը, կրթությունն ու պրակտիկան արդի բարեփոխումների համատեքստում» գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 76-83:
2. *Մելքումյան Յ. Գ.,* Սոցիալական պետություն. հիմնախնդիրներ և զարգացման հեռանկարներ, «Սոցիալական աշխատանքի տեսությունը, կրթությունն ու պրակտիկան արդի բարեփոխումների համատեքստում» գիտագործնական համաժողովի նյութերի ժողովածու, Երևան, 2013, էջ 35-39:
3. *Սահակյան Ա. Ռ.,* Հարատև կրթություն. Սոցիալական աշխատողների հարատև կրթության առանձնահատկությունները ՀՀ-ում, «Սոցիալական աշխատանքի տեսությունը, կրթությունն ու պրակտիկան արդի բարեփոխումների համատեքստում» գիտագործնական համաժողովի նյութերի ժողովածու, «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 95-101:
4. *Յարմալոյան Մ. Ս.,* Բնակչության սոցիալական պաշտպանության համակարգի և մոդելի ձևավորումը հետխորհրդային Հայաստանում, «Բանբեր Երևանի համալսարանի. սոցիոլոգիա, տնտեսագիտություն», N 1 (142), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 17-26:
5. *Յարմալոյան Մ. Ս.,* Բնակչության սոցիալական պաշտպանություն հասկացության մեկնաբանումը, «Մանկավարժական միտք», թիվ 3, «Զանգակ-97» հրատ., Երևան, 2014, էջ 115-121:

6. *Мелкумян Ю. Г.,* Динамика социальной структуры на примере Республики Армения, Евразийские исследования: актуальные проблемы и перспективы развития, Ереван, 2013, с. 282-286.
7. *Khachatryan A. K.,* Status of Social Work education and practice: issues and Challenges, N 8/68/, Moldovia, 2013, p. 30-36.
8. *Vardanyan Y. R.,* The Establishment of "Social Policy and Social Administration" New Master Program at Yerevan State University as an Objective of YSU participation in "Master Programms in Public Health and Social Services" Tempus Project, Masters Programmes in Public Health and Social Services: International Vision and Local Implementation: Materials of Final Conference, Moldova State University, Chishinau, 2013, p. 184-198.
9. *Yarmaloyan M. S.,* Evaluation of the online course "Comparative social welfare policy between the United States and the second world", Materials of the Final Conference within the Tempus Project "Masters Programmes in Public Health and Social Services", Chisinau, 22-27 September 2013, p. 203-210.

Ֆակուլտետում գործող լաբորատորիաների թիվը՝ 2

ԿԻՐԱՌԱԿԱՆ ՍՈՑԻՈԼՈԳԻԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԳՀ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավար՝ *Հարությունյան Լյուդմիլա Հակոբի, փիլ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Զասլավսկայա Մարիա Իգորի, սոց. գիտ. դոկտոր, դոցենտ, ավագ գիտաշխատող
2. Ղազարյան Արմեն Սերգեյի, ավագ գիտաշխատող
3. Աղաբաբյան Ստեփան Սերյոժայի, կրտսեր գիտաշխատող
4. Գալստյան Հայկ Ռուբենի, կրտսեր գիտաշխատող
5. Թաղևոսյան Ասյա, լաբորանտ
6. Օսյան Աստղիկ, լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. ԵՊՀ-ում հեռակա կրթական ծառայություն մատուցողների և սպառողների (մեզո և միկրո մակարդակ) դիրքորոշումը հեռակա կրթության որակի վերաբերյալ (պետական ֆինանսավորում):	Հարությունյան Լ. Հ.

Թեմա 1. Կիրառական սոցիոլոգիայի լաբորատորիայի աշխատանքային գործունեության հիմնական կիզակետը հաշվետու տարում համալսարանական կրթության տարբեր հիմնախնդիրների ուսումնասիրությունն է եղել, կրթության արդյունավետության բարձրացմանը նպաստող առաջարկներով

հանդես գալը: Լաբորատորիայի գործունեության առաջնային ուղղություններից են համալսարանական կրթության որակի մոնիթորինգը և գնահատումը: Այդ սկզբունքների կիրառումը որակյալ կրթության ապահովման առանցքային գրավականն է, ուստի դրանց ուսումնասիրությունը հնարավորություն է տալիս զարգացնելու և կատարելագործելու բարձրագույն կրթության որակի գնահատման համակարգը:

«Կրթության որակ» հասկացության բազմակողմանի տեսական վերլուծությունը լուրջ մեթոդաբանական հիմք է ապահովում Կիրառական սոցիոլոգիայի լաբորատորիային՝ հասկացության էմպիրիկ ուսումնասիրման համար: 2013թ. լաբորատորիայի հետազոտական գործունեությունը շարունակել է կենտրոնանալ համալսարանական կրթության որակի տարբեր բաղադրիչների ուսումնասիրության վրա: Այսպես՝ նախորդ տարիների ընթացքում իրականացված հետազոտությունները, որոնք վերաբերում էին «կրթության որակ» հասկացության այնպիսի բաղադրիչների ուսումնասիրությանը, ինչպիսիք են դասավանդման մեթոդների արդյունավետությունը, գնահատման համակարգը, մասնավորապես՝ ուսանողների գիտելիքների գնահատման սանդղակի զգայունությունը և արդյունավետությունը, նպաստավոր հիմք են նախապատրաստել «կրթության որակի» թերևս ամենից կարևոր բաղկացուցիչ չափանիշի, այն է՝ աշխատաշուկայի պահանջներին կրթության որակի համապատասխանության ուսումնասիրության դաշտ մուտք գործելու համար: Կրթության որակի բազմաթիվ բաղադրիչներից մեր հասարակության մեջ թերևս առավել արդիական է հետագա աշխատանքային գործունեություն ծավալելու տեսանկյունից տրվող կրթության որակի ուսումնասիրությունը, քանի որ փոխակերպական այս շրջանում, երբ մեծ են գործազրկության և հատկապես մասնագիտական գործազրկության ցուցանիշները, եթե բուհն ավարտած շրջանավարտը, անկախ բուհում ստացած կրթության որակից, չի գտնում մասնագիտական աշխատանք, այս երևույթն ինքնին արդեն ազդում է տվյալ մասնագիտության հեղինակության, մասնագիտական ընտրության դրդապատճառների, ինչպես նաև մի շարք այլ գործոնների վրա, որոնք այս կամ այն կերպ պայմանավորում են կրթության որակը: Կրթության որակի և աշխատաշուկայի պահանջների միջև փոխկապվածությունն ուսումնասիրելու համար հարկ է իրականացնել բազմափուլ սոցիոլոգիական հետազոտություններ, որոնք հնարավորություն կտան բազմակողմանիորեն և բոլոր շահագրգիռ կողմերի տեսանկյունից չափել հիմնախնդիրը, վեր հանել առկա թերացումները և վերջիններիս հաղթահարման համար մշակել համապատասխան առաջարկներ:

Վերոնշյալ հետազոտական հիմնախնդիրը բազմակողմանիորեն ուսումնասիրելու և դրանց համապարփակ պատասխաններ տալու համար հարկ է դրանք դիտարկել գործընթացում ներգրավված անկյունաքարային շահագրգիռ կողմերի տեսանկյունից: Այս պարագայում որպես նման շահագրգիռ խմբեր հանդես են եկել ուսանողները, մասնավորապես՝ աշխատող ուսանողները, համալսարանի պրոֆեսորադասախոսական անձնակազմը: Հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ Կիրառական հետազոտությունների սոցիոլոգիական լաբորատորիան 2012թ. ընթացքում իրականացրել է հետազոտություն գործատուների շրջանում՝ վեր հանելով նրանց պատկերացումները ԵՊՀ շրջանավարտների կրթության որակի, դրա առավելությունների և թերացումների վերաբերյալ, լաբորատորիայի 2013-2014թթ. գործունեությունը ընդգրկել է հետազոտությունների շարք վերը նշված մյուս երկու շահագրգիռ խմբերի շրջանակներում:

ՍՈՑԻՈԼՈԳԻԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏԻ ՀԵՌԱՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Լաբորատորիայի վարիչ՝ *Խուրշուդյան Արտաշես Բաբկենի, սոց. գիտ. թեկնածու*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Մելքոնյան Հովիկ Սենեքերիմի, բան. գիտ. թեկնածու, լաբորատորիայի Գյումրիի մասնաճյուղի վարիչ
2. Ղուկասյան Լուսիկ Հենրիկի, լաբորատորիայի Գյումրիի մասնաճյուղի լաբորանտ-մեթոդիստ
3. Ղազարյան Արմեն Սերգեյի, լաբորանտ-մեթոդիստ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

2013-2014 ուստարում լաբորատորիան, համագործակցելով Հայաստանի և օտարերկրյա մասնագետների հետ, շարունակել է անգլալեզու «Հայագիտություն» դասընթացի մշակումը: Դասընթացը նախատեսվում է ներդնել 2014-2015 ուստարում՝ զարգացնելու համար Երևանի պետական համալսարանի կողմից մատուցվող հեռաուսուցման ծրագրերը:

«Հայագիտություն» անգլալեզու դասընթացը հիմնականում նախատեսվում է սփյուռքահայ անգլալեզու ներկայացուցիչների համար: Դասընթացը բաղկացած է վեց մոդուլից, որոնցից մեկը կամընտրական է: Յուրաքանչյուր մոդուլի տևողությունը երկու ամիս է: Հեռաուսուցման եղանակով դասընթացի մշակման ու իրականացման նպատակն է ամրապնդել Հայաստան-Սփյուռք կապը, և այն ուղղված է աշխարհում հայապաշտպանության ընդհանուր հայեցակարգի ամրապնդմանն ու զարգացմանը:

2013-2014 ուստարում լաբորատորիայում «Սոցիալական աշխատանք», «Սոցիալական մանկավարժություն», «Հասարակայնության հետ կապեր և մարքեթինգ» և «Մարդկային ռեսուրսների կառավարում» դասընթացների շրջանակներում վերապատրաստվել է շուրջ 115 մասնակից, այդ թվում՝ նաև Գյումրիի մարզային կենտրոնում:

Հեռաուսուցման լաբորատորիայում շարունակաբար թարմացվում են ինչպես հայալեզու, այնպես էլ անգլալեզու բոլոր դասընթացների ուսումնական նյութերը, և մշակվում են տեսաձայնային նյութեր և հոլովակներ:

ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկան՝ *Սարգսյան Հայկ Լևոնի, տնտեսագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր*

Դեկանի տեղակալներ՝ *Եղոյան Կարեն Շիրազի, տնտեսագիտ. թեկնածու, դոցենտ*
Ներսիսյան Արմեն Ռովելի, տնտեսագիտ. թեկնածու, ասիստենտ
Բարխուդարյան Գոհար Արայի, ասիստենտ

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները եւ մասնագիտացումները

Շիֆր	**Մասնագիտություն՝**
080100	Տնտեսագիտության տեսություն
080200	Կառավարում

Մասնագիտացումներ՝	Միջազգային տնտեսական հարաբերություններ
(մագիստրոսական ծրագրեր)	Կառավարման ինֆորմացիոն համակարգեր
	Ֆինանսներ, դրամաշրջանառություն և վարկ
	Հաշվապահական հաշվառում և աուդիտ
	Մոդելավորումը ֆինանսատնտեսական համակարգում
	Տնտեսական քաղաքականություն և իրավունք
	Գործարար կառավարում
	Ինովացիոն կառավարում

ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոսներ և թղթակից անդամներ

1. Ղարիբյան Գրիշա Ալեքսանի (թղթակից անդամ)

Պատվավոր կոչումներ ունեցողներ

1. Ղարիբյան Գրիշա Ալեքսանի, Տնտեսագիտության տեսության ամբիոնի պատվավոր վարիչ

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 1008*							
	I կուրս		II կուրս		III կուրս		IV կուրս	
	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ
Բակալավրիատ								
Տնտեսագիտության տեսություն	11	157	19	176	11	34	19	127
Կառավարում	8	66	5	62	4	12	5	51
Ընդամենը	**19**	**223**	**24**	**238**	**15**	**46**	**24**	**178**
Մագիստրատուրա								
Տնտեսագիտության տեսություն	33	60	32	62	-	-	-	-
Կառավարում	10	18	9	17	-	-	-	-
Ընդամենը	**43**	**78**	**41**	**79**	-	-	-	-

Հեռակա ուսուցում

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 828*				
	I կուրս	II կուրս	III կուրս	IV կուրս	V կուրս
Բակալավրիատ					
Տնտեսագիտ. տեսություն	41	59	31	71	72
Կառավարում	42	29	27	25	19
Ընդամենը	**83**	**88**	**58**	**96**	**91**
Մագիստրատուրա					
Տնտեսագիտ. տեսություն	97	86	130	-	-
Կառավարում	54	45	-	-	-
Ընդամենը	**151**	**131**	**130**	-	-

Քննաշրջանների արդյունքներ

Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկ-ների թիվը	Առաջադի-մության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Տնտեսագիտ. տես.					
1-ին	168	6	87	5	45
2-րդ	195	4	81	11	56
3-րդ	45	1	22	1	49
4-րդ	146	2	63	20	55
Կառավարում					
1-ին	74	2	21	3	69
2-րդ	67	-	17	9	75
3-րդ	16	-	8	3	50
4-րդ	56	1	21	3	61
Ընդամենը	**767**	**16**	**320**	**55**	56

Մագիստրատուրա					
Տնտեսագիտ. տես.					
1-ին	93	-	12	29	87
2-րդ	94	-	7	34	93
Կառավարում					
1-ին	28	-	5	7	82
2-րդ	26	-	1	14	96
Ընդամենը	**241**	**-**	**25**	**84**	90

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Տնտեսագիտ. տես.					
1-ին	161	5	122	1	21
2-րդ	193	3	92	14	51
3-րդ	48	2	9	2	77
Կառավարում					
1-ին	73	4	30	1	53
2-րդ	63	-	29	7	54
3-րդ	17	-	7	-	59
Ընդամենը	**555**	**14**	**289**	**25**	45
Մագիստրատուրա					
Տնտեսագիտ. տես.					
1-ին	87	1	10	39	87
Կառավարում					
1-ին	26	-	1	9	96
Ընդամենը	**113**	**1**	**11**	**48**	**89**

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	*Ընդամենը՝ 528 (69), այդ թվում նախորդ տարիներից՝ 16*			
	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)		մագիստրատուրա	
	առկա	հեռակա	առկա	հեռակա
Տնտեսագիտության տեսություն	149 (19)	61	92 (29)	130 (7)
Կառավարում	53 (4)	18	25 (12)	-
Ընդամենը	**202 (23)**	**79**	**117 (41)**	**130 (7)**

2013-2014 ուստարում հրատարակվել են

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	1	2	14	92	4

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ 5

ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Միքայելյան Միքայել Վարազդատի, տնտ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Ղարիբյան Գրիշա Ալեքսանի, ՀՀ ԳԱԱ թղթ. անդամ, տնտ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Գալստյան Գագիկ Սերյոժայի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Գալստյան Հասմիկ Նորիկի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Եղիազարյան Մարգարիտա Ռաֆայելի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Խաչատրյան Լևոն Հայկի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Հովսեփյան Վոլոդյա Երվանդի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Մարգարյան Լևոն Շավարշի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Մարտիրոսյան Արման Ռուբիկի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
9. Ներսիսյան Արմեն Ռովելի, տնտեսագիտ. թեկնածու, ասիստենտ
10. Պետրոսյան Արսեն Գառնիկի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
11. Պետրոսյան Գևորգ Կամոյի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
12. Ղազարյան Լևոն Գեորգիի, ասիստենտ
13. Մարգարյան Հասմիկ Գառնիկի, ասիստենտ
14. Գաբրիելյան Վարդուհի Գևորգի, դասախոս
15. Գալստյան Անի Նորիկի, դասախոս
16. Խանդամիրյան Անուշ Պավլուշի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Նավոյան Իզաբելա Զավենի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ուսումնական տարում ամբիոնում պաշտպանվել են երեք թեկնածուական ատենախոսություններ, որոնք նվիրված են մակրոտնտեսական կայունության, կրթության զարգացման և շահույթի բաշխման ու վերաբաշխման հիմնախնդիրներին:

Ամբիոնում կազմակերպվել են գիտական սեմինարների շարք, որոնցում հաղորդումով հանդես են եկել ամբիոնի դասախոսները:

Հաշվետու ուստարում ամբիոնի դասախոսները մասնակցել են որակավորման բարձրացման մի շարք դասընթացների:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	3	18	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Գալստյան Գ. Ս., Մարգարյան Հ. Գ.,* Մակրոտնտեսագիտություն (ուսումնամեթոդական ձեռնարկ), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 56 էջ:
2. *Խաչատրյան Լ. Հ., Մարգարյան Լ. Շ., Խանդամիրյան Ա. Պ.,* Տնտեսագիտության հիմունքներ դասընթացի ուսումնամեթոդական ձեռնարկ (ոչ տնտեսագիտական ֆակուլտետների համար), «Լիմուշ» հրատ., Երևան, 2014, 132 էջ:
3. *Հովսեփյան Վ. Ե., Եղիազարյան Մ. Ռ.,* Ազգային տնտեսություն (ուսումնամեթոդական ձեռնարկ), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 223 էջ:

Հոդված

1. *Գալստյան Ա. Ն.,* Շահույթ կատեգորիայի վերլուծության տեսա-մեթոդական հիմքերը, «Հայաստան. ֆինանսներ և էկոնոմիկա», N 7 (157), Երևան, 2013, էջ 41-44:
2. *Գալստյան Ա. Ն.,* Շահույթի տնտեսական էությունը և գործառույթները շուկայական տնտեսությունում, «Հայաստան. ֆինանսներ և էկոնոմիկա», N 7 (157), Երևան, 2013, էջ 44-47:
3. *Գալստյան Ա. Ն.,* Շահութաբերության խնդիրները ՀՀ տրանսֆորմացիոն տնտեսությունում, «Հայաստան. ֆինանսներ և էկոնոմիկա», N 9 (159), Երևան, 2013, էջ 12-15:
4. *Գալստյան Հ. Ն.,* Տնտեսական քաղաքականության խնդիրները ճգնաժամի հաղթահարման գործընթացներում, «Հայաստան. ֆինանսներ և էկոնոմիկա», N 10 (160), Երևան, 2013, էջ 30-31:
5. *Եղիազարյան Մ. Ռ., Պետրոսյան Գ. Կ., Փլավչյան Պ. Գ.,* Մարժինալիզմի «ինստիտուցիոնալ շեշտադրումները», «Այլընտրանք» հետազոտական կենտրոն, գիտական հանդես, N 1, Երևան, 2014, էջ 34-38:
6. *Եղոյան Կ. Շ., Գաբրիելյան Վ. Գ., Ստեփանյան Ա. Գ., ՀՀ* հողօգտագործման որոշ հիմնախնդիրներ, «ԵՊՀ տնտեսագիտության ֆակուլտետի տարեգիրք-2013», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 34-54:

7. *Հովսեփյան Վ. Ե.,* Ներդրումները և տնտեսական աճը Հայաստանում, «ԵՊՀ տնտեսագիտության ֆակուլտետի տարեգիրք-2013», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 148-156:
8. *Ղարիբյան Գ. Ա., Եղիազարյան Մ. Ռ., Իսահակյան Ռ. Ա.,* Բնակչության առողջությունը՝ մարդկային կապիտալի բաղադրատոմս, կորուստները և կանխման հիմնախնդիրները, «ԵՊՀ տնտեսագիտության ֆակուլտետի տարեգիրք-2013», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 180-190:
9. *Ղարիբյան Գ. Ա., Իսահակյան Ռ. Ա.,* Միգրացիան արտագաղթի տեսակ և դրա զարգացումները Հայաստանի Հանրապետությունում, «ԵՊՀ տնտեսագիտության ֆակուլտետի տարեգիրք-2013», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 55-70:
10. *Ղարիբյան Գ. Ա., Համբարձումյան Ա. Հ.,* Գործազրկությունը և մարդկային կապիտալի կորուստները Հայաստանի Հանրապետությունում, «ԵՊՀ տնտեսագիտության ֆակուլտետի տարեգիրք-2013», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 354-366:
11. *Մարտիրոսյան Ա. Ռ., Եպոյան Ս. Կ.,* Վարքագծային, թե հոգեբանական տնտեսագիտություն. մեթոդական ասպեկտները, «Այլընտրանք» գիտական հանդես, N 3 (10), Երևան, 2013, էջ 23-28:
12. *Միքայելյան Մ. Վ., Գապոյան Գ. Մ.,* Փոքր և միջին ձեռնարկատիրության զարգացումը որպես ՀՀ ամբողջական պահանջարկի աճի գործոն, «ԵՊՀ տնտեսագիտության ֆակուլտետի տարեգիրք-2013», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 141-146:
13. *Միքայելյան Մ. Վ., Միքայելյան Գ. Մ.,* Տնտեսական մրցակցության պաշտպանության օրենսդրական կարգավորման հարցի շուրջ, «ԵՊՀ տնտեսագիտության ֆակուլտետի տարեգիրք-2013», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 218-223:
14. *Միքայելյան Մ. Վ.,* Տնտեսագիտական մի քանի եզրույթի օգտագործման մասին, «ԵՊՀ տնտեսագիտության ֆակուլտետի տարեգիրք-2013», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 547-552:
15. *Егиазарян М. Р.,* Роль малого предпринимательства в модернизации экономики Армении, “Апробация”, ежемесячный научно-практический журнал, № 3 (18), Махачкала, 2014, с. 84-87.
16. *Симонян А. Г., Григорян А. К., Будагян А. С., Саакян А. К., Мкртичян А. Е., Мартиросян А. Р.,* Проблемы модернизации университетского образования в условиях мирового финансового кризиса, Вестник Волгоградского государственного университета, Мировой опыт университетского образования, приложение к серии 6, “Университетское образование”, N 2, Волгоград, 2013, с. 2-44.
17. *Yeghiazaryan M. R., Martirosyan A. R.,* Socio-Economic Aspects of the Health Care System Development in the Republic of Armenia, Austrian Journal of Humanities and Social Sciences, Scientofic Journal, N 1 2014 (January-February), Volume 2, Vienna, 2014, p. 129-133.
18. *Yeghiazaryan M. R., Martirosyan A. R.,* Specific Features of Accumulation and Reproduction of Human Capital in the Republic of Armenia, Informatization of Society: Socio-Economic, Socio-Cultural And International Aspects. Materials of the IV international scientific conference on January 15-16, Prague, 2014, p. 22-26.

ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱԿԱՆ ՄՈԴԵԼԱՎՈՐՄԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Առաքելյան Արամ Հմայակի, տեխն. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Սահակյան Մելս Արտավազդի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, պրոֆեսոր
2. Գևորգյան Ռուբեն Ալբերտի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
3. Ավետիսյան Ռուբիկ Ավետիսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Բունիաթյան Մարինե Մնացականի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

5. Եղոյան Կարեն Շիրազի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Խառատյան Ալվարդ Ալբերտի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Կակոսյան Աշոտ Վազրիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Կարապետյան Արամ Տալվորիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
9. Ղուկասյան Գայանե Մամիկոնի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
10. Մարտիրոսյան Նարեկ Արմենի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
11. Ջրբաշյան Նաիրուհի Մխիթարի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
12. Սարգսյան Սոնա Հայկի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
13. Սարդարյան Լաուրա Մաթևոսի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
14. Տոնոյան Գագիկ Պետրոսի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
15. Քոչինյան Նարինե Սինարայի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
16. Խալաթյան Անի Սարգսի, դասախոս
17. Մարուխյան Վեհանուշ Սամվելի, դասախոս
18. Միքայելյան Մանուկ Արմենի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Սարգսյան Աննա Սուրիկի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ասրյան Լիլիթ Մերուժանի, ավագ լաբորանտ
2. Համբարձումյան Նարինե Ատոմի, ավագ լաբորանտ
3. Գրիգորյան Նելլի Ալեքսանդրի, լաբորանտ (համակարգչ. սենյակի պատասխանատու)
4. Հայրապետյան Մանե Ռուբենի, լաբորանտ (համակարգչ. սենյակի պատասխանատու)
5. Ռաֆյան Տաթևիկ Հակոբի, լաբորանտ (համակարգչ. սենյակի պատասխանատու)
6. Փարսյան Աստղիկ Գենադիի, լաբորանտ (համակարգչ. սենյակի պատասխանատու)

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

2013-2014 ուստարում ամբիոնում իրականացվել են գիտահետազոտական աշխատանքներ, որոնք նվիրված են եղել էներգաարդյունավետության հիմնախնդրի ուսումնասիրությանը: Արդյունքում Օլդենբուրգի (Գերմանիա) Տնտեսագիտական կրթության ինստիտուտի հետ մշակվել է համատեղ հետազոտությունների նախագիծ, որը նվիրված է էներգաարդյունավետության ուսումնասիրություններին. մասնավորապես նախատեսվում է հետազոտել տնային տնտեսությունների վարվելակերպը էներգաարդյունավետության ապահովման բնագավառում: Նախատեսվում է հետազոտել նաև էներգաարդյունավետության տեխնոլոգիական, սոցիոլոգիական և տնտեսագիտական ասպեկտները: Կատարվող հետազոտությունը հնարավորություն կտա ուսումնասիրելու էներգաարդյունավետության ապահովման սկզբունքի ընկալումը ՀՀ բնակչության կողմից: Անհրաժեշտ է լուսաբանել նաև էներգաարդյունավետության հիմնախնդրի ներկայացման վիճակը ՀՀ կրթության բնագավառում:

Նախագծի կատարման ժամկետներն են 2014թ. հոկտեմբերի 1-ից 2016թ. սեպտեմբերի 30-ը: Ֆինանսավորումն իրականացվելու է Գերմանիայի կրթության և գիտության նախարարության կողմից:

Հաշվետու ժամանակահատվածում ամբիոնում կատարվել են մակրոտնտեսական և միկրոտնտեսական մոդելավորման հիմնախնդիրների ուսումնասիրություններ, և մասնավորապես ուսումնասիրվել են չեզոք տոկոսադրույքի, գովազդի, պահանջարկի և առաջարկի մոդելավորման, տնտեսական ինտեգրման և հաշվողական ընդհանուր հավասարակշռության հիմնախնդիրները:

Հաշվետու ուսումնական տարում ամբիոնում պաշտպանվել են մեկ դոկտորական և հինգ թեկնածուական ատենախոսություններ:

Ամբիոնի գիտահետազոտական աշխատանքների արդյունքում բարելավվել են ավարտական աշխատանքների և մագիստրոսական ատենախոսությունների թեմաները՝ դրանք առավելագույնս համապատասխանեցնելով ՀՀ տնտեսության ժամանակակից պահանջներին:

Հաշվետու ուստարում ամբիոնի դասախոսները մասնակցել են որակավորման բարձրացման մի շարք դասընթացների:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	11	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Առաքելյան Ա. Հ., Մխիթարյան Ժ. Ս.,* Հայաստանի Հանրապետությունում գնաճի ժամանակային շարքի սպեկտրալ վերլուծություն, «ԵՊՀ տնտեսագիտության ֆակուլտետի տարեգիրք-2013», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 437-442:
2. *Առաքելյան Ա. Հ., Մելքոնյան Ն. Մ.,* Ավտոմեքենաների ապահովագրավճարների և վթարներով պայմանավորված կորուստների փոխկախվածությունը, «ԵՊՀ տնտեսագիտության ֆակուլտետի տարեգիրք-2013», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 491-496:
3. *Ավետիսյան Ռ. Ա., Մխիթարյան Ժ. Ս.,* Օպտիմալ տնտեսական աճի երկսեկտոր մոդելը և նրա կիրառությունը, «ԵՊՀ տնտեսագիտության ֆակուլտետի տարեգիրք-2013», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 423-436:
4. *Եղոյան Կ. Շ., Գաբրիելյան Վ. Գ., Ստեփանյան Ա. Գ., ՀՀ* հողօգտագործման որոշ հիմնախնդիրներ, «ԵՊՀ տնտեսագիտության ֆակուլտետի տարեգիրք-2013», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 34-54:
5. *Թադևոսյան Հ. Հ.,* Վարկային պորտֆելում ժամկետանց պարտավորությունների ռիսկայնության գնահատումը մարկովյան շղթաների միջոցով, «ԵՊՀ տնտեսագիտության ֆակուլտետի տարեգիրք-2013», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 497-503:
6. *Խալաթյան Ա. Ս., Կակոսյան Ա. Վ.,* Էլեկտրաէներգիայի և բնական գազի սպառման վերլուծությունը էներգետիկ անվտանգության տեսանկյունից, «ԵՊՀ տնտեսագիտության ֆակուլտետի տարեգիրք-2013», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 459-464:
7. *Խառատյան Ա. Ա., Սարգսյան Ս. Հ., Հովակիմյան Ա. Ս.,* Արհեստական նեյրոնային ցանցերի կիրառումը տնտեսա-մաթեմատիկական մոդելավորման մեջ (ՀՀ գնաճի կանխատեսման օրինակով), «ԵՊՀ տնտեսագիտության ֆակուլտետի տարեգիրք-2013», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 561-573:

8. *Մարուխյան Վ. Ս., Կակոսյան Ա. Վ.,* Մատակարարման շղթայի ցանցային մոդելի կառուցումը ՀՀ էլեկտրաէներգետիկ ոլորտում, «ԵՊՀ տնտեսագիտության ֆակուլտետի տարեգիրք-2013», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 465-476:
9. *Սահակյան Մ. Ա., Թումանյան Գ. Վ.,* Գովազդային տեսահոլովակների բաշխումն ըստ հեռուստաալիքների, «ԵՊՀ տնտեսագիտության ֆակուլտետի տարեգիրք-2013», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 443-449:
10. *Սահակյան Մ. Ա., Թումանյան Գ. Վ.,* Գովազդարշավի պլանավորում և արդյունավետության գնահատում, «ԵՊՀ տնտեսագիտության ֆակուլտետի տարեգիրք-2013», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 450-458:
11. *Avetisian R. A.,* On a singular set for absolute convergence, Advances and Perspectives, Second International Conference, Tsaghkadzor, August, 2013, p. 24-31.

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Թորոսյան Թորոս Շահենի, տնտ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Մանասերյան Թաթուլ Նորայրի, տնտ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Հայրապետյան Գրիգոր Ռաֆայելի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Հովհաննիսյան Հասմիկ Վաղինակի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Մկրտչյան Մարիետա Թևոսի, աշխ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Պողոսյան Սուրեն Հովհաննեսի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Գաբրիելյան Արման Գառնիկի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Ենգոյան Արտակ Մերուժանի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
2. Հարությունյան Հրանտ Զավենի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Պապյան Սիմոն Ռաֆայելի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Բարսեղյան Սաթենիկ Արմենի, ավագ լաբորանտ
2. Դավթյան Մարիաննա Արթուրի, ավագ լաբորանտ
3. Խաչատրյան Կարինե Զարգանդի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ուստարում ԵՊՀ ՄՏՀ ամբիոնն ուսումնասիրել է արտաքին առևտրի ազդեցությունը ՀՀ-ի տնտեսական աճի վրա: Մասնավորապես ուսումնասիրվել են ՀՀ-ի արտաքին առևտրի զարգացման

օրինաչափությունները, ցույց են տրվել արտահանման և ներմուծման աճի և նրանց միջև հարաբերակցության փոփոխությունների դրսևորումները: Առանձնակի ուշադրություն է դարձվել արտահանման ծավալների և դրա կառուցվածքի դիվերսիֆիկացման խնդիրների վրա: Այդ տեսակետից մշակվել են առաջարկություններ հանրապետության արտահանման կառուցվածքի բարելավման ուղղությամբ՝ ապրանքային և աշխարհագրական տեսանկյունից: Բոլոր հարցերը քննարկված են՝ հաշվի առնելով հանրապետության արտահանման հնարավորությունների ընդլայնման միջոցով կայուն տնտեսական աճի ապահովումը:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	13	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Թորոսյան Թ. Շ., Սարգսյան Լ. Ն.,* Իրանի Իսլամական Հանրապետությունը տարածաշրջանային տնտեսական համակարգում, «ԵՊՀ տնտեսագիտության ֆակուլտետի տարեգիրք-2013», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 378-387:
2. *Հայրապետյան Գ. Ռ., Հայրապետյան Վ. Լ.,* Իրանի տնտեսության զարգացման մարտահրավերները, «ԵՊՀ տնտեսագիտության ֆակուլտետի տարեգիրք-2013», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 624-629:
3. *Հայրապետյան Գ. Ռ., Հայրապետյան Վ. Լ.,* Տեքստիլ և հագուստի արդյունաբերության զարգացման հիմնախնդիրները ՀՀ-ում, «ԵՊՀ տնտեսագիտության ֆակուլտետի տարեգիրք-2013», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 624-629:
4. *Հայրապետյան Գ. Ռ., Հայրապետյան Վ. Լ.,* Արևելյան գործընկերության ծրագրի ազդեցությունը ՀՀ տնտեսության վրա, Սոցիալ-տնտեսական զարգացման արդի հիմնախնդիրները ՀՀ-ում, Գիտական հոդվածների ժողովածու, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2013, էջ 210-215:
5. *Հարությունյան Հ. Զ.,* Համաշխարհային ճգնաժամի և տնտեսագիտական մտքի հիմնահարցեր, S 776, Տնտեսագիտության ժամանակակից հիմնահարցեր, Միջազգային 2-րդ գիտաժողովի նյութեր, ԵՊՀ ԵԳՄ, Երևան, 2014, էջ 45-53:
6. *Հարությունյան Հ. Զ., Մելքոյան Վ. Փ.,* ՀՀ բուհական կրթական ծառայություններն անդրազգային կրթության համատեքստում, «ԵՊՀ տնտեսագիտության ֆակուլտետի տարեգիրք-2013», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 153-163:
7. *Մանասերյան Թ. Ն.,* Տնտեսական դիվանագիտության տեսությունից դեպի իրական կյանք, «ԵՊՀ տնտեսագիտության ֆակուլտետի տարեգիրք-2013», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 597-611:
8. *Շեկյան Ս. Լ.,* Հայաստանի Հանրապետությունը եվրոպական հարևանության քաղաքականության շրջանակներում, «Կրթությունը և գիտությունը Արցախում», 1/2, Երևան, 2013, էջ 79-82:
9. *Պողոսյան Ս. Հ.,* Կապիտալի միջազգային շուկայի արդի զարգացումները, «ԵՊՀ տնտեսագիտության ֆակուլտետի տարեգիրք-2013», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 367-377:
10. *Պողոսյան Ս. Հ., Բաղդասարյան Ա. Մ.,* Արժեթղթերի շուկայի միջազգայնացման և ինստիտուցիոնալ փոխակերպման արդի միտումները, ՀՊՏՀ, «Բանբեր», N 3, Երևան, 2013, էջ 98-106:
11. *Պողոսյան Ս. Հ., Մխիթարյան Ա. Ս.,* Փոքր բիզնեսի վարկավորման հիմնախնդիրները ՀՀ-ում, ՀՀ սոցիալ-տնտեսական զարգացման հիմնախնդիրները և առաջնահերթությունները, Գիտաժողովի

նյութերի ժողովածու, Եվրասիա միջազգային համալսարան, Գիրք 2, Երևան, 2013, էջ 129-136:
12. *Айрапетян Г. Р., Айрапетян В. Л.,* Реализация программы “Восточное партнерство” ЕС и ее влияние на экономику РА, Восточное партнерство: Цели-опыт-вызовы, Краков 2013, с. 365-373.
13. *Hovhanesian H. V., Manasyan H. G.,* South Caucasus–People’s Republic of China Bilateral Free Trade Agreements: Why It Matters?, No. 125, Asian Development Bank, Publication Stock WPS146272, Manila, Philippine, January 2014, pp. 1-60.

ՖԻՆԱՆՍԱՀԱՇՎԱՅԻՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Մնացականյան Հայկ Գերասիմի, տնտ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Բոստանջյան Վարդան Բաբկենի, տնտ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Զուրաբյան Կարինե Անուշավանի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Հակոբյան Արզուման Զորիկի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Հովակիմյան Թամարա Սիրականի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Ասատրյան Բագրատ Արտաշեսի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Ավագյան Ենոք Ենոքի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Մարզպանյան Էդգար Հարությունի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Մնացականյան Գրիգոր Մանվելի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
9. Սահակյան Գնել Էդուարդի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
10. Սահակյան Կարեն Էդուարդի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
11. Վարդանյան Աշոտ Գուրգենի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Նահապետյան Սամվել Սուրենի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Ներսեսյան Կարեն Վասիլի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Քառյան Արա Վլադիմիրի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Անանյան Դավիթ Սանասարի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Առաքելյան Մեսրոպ Ֆելիքսի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Ավագյան Աննա Արմանի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Բաղդասարյան Քրիստինե Յուրիի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Կիրակոսյան Գևորգ Ֆերդինանտի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
9. Մինասյան Արծվիկ Գարեգինի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
10. Մուրադյան Արման Մաքսիմի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
11. Սիրոյան Գարիկ Աշոտի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
12. Սողոմոնյան Եղիշե Հենրիկի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
13. Ֆարմանյան Հայկ Լևոնի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
14. Մինասյան Լուսինե Պետիկի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ալեքսանյան Փիրուզա Հարությունի, ավագ լաբորանտ
2. Սարգսյան Արևիկ Վահանի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

2013-2014 ուստարում ամբիոնում իրականացվել են գիտահետազոտական աշխատանքներ, որոնք նվիրված են եղել ՀՀ ներդրումային միջավայրի բարելավմանը, ներդրումների ֆինանսավորման խնդիրների բացահայտմանը, բանկային համակարգի զարգացմանը, դրամավարկային քաղաքականության գործիքներին, հաշվապահական ոլորտի միջազգային կրթական ստանդարտներին, աուդիտի մեթոդաբանության և ստանդարտների ուսումնասիրությանը, որակի ապահովման խնդիրներին: Աշխատանքների հիմնական ուղղությունը կենտրոնացվել է նաև ամբիոնի կողմից դասավանդվող առարկաների գծով որակի շարունակական ապահովման վրա: Ամբիոնը սպասարկում է առարկաներ առկա և հեռակա բակալավրիատում, կազմակերպում է կրթություն մագիստրոսական երկու ծրագրերով՝ «Ֆինանսներ, դրամաշրջանառություն և վարկ» և «Հաշվապահական հաշվառում և աուդիտ»:

Նշված ժամանակահատվածում ամբիոնն ակտիվորեն մասնակցել և ներկայացրել է հայտեր ՀՀ կրթության և գիտության նախարարության Գիտության պետական կոմիտեի կողմից հայտարարված գիտական կազմակերպության առանձնացված գիտական կամ գիտակրթական ստորաբաժանման գիտական ու գիտատեխնիկական գործունեության բազային, ինչպես նաև թեմատիկ ֆինանսավորման մրցույթներին:

Ամբիոնում իրականացվել են աշխատանքներ, որոնք հիմնականում ուղղված են եղել նաև ավարտական աշխատանքների և մագիստրոսական ատենախոսությունների թեմաների համապատասխանեցմանը ՀՀ տնտեսության ժամանակակից խնդիրներին:

Հաշվետու ուստարում ամբիոնի դասախոսները մասնակցել են որակավորման բարձրացման մի շարք դասընթացների:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	2	-	9	2

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Ասատրյան Բ. Ա. (գլխ. խմբագիր)*, Բանկային գործ, «Գիր» հրատ., Երևան, 2013, 688 էջ:
2. *Կիրակոսյան Գ. Ֆ.,* Հարկային բեռի արդարացի բաշխման և վարչարարության բարելավման հիմնախնդիրները ՀՀ-ում, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2014, 103 էջ:

Հոդված

1. *Ասատրյան Բ. Ա., Հայրիյան Ե. Ռ.,* Գնաճի կառավարման առանձնահատկությունները և դրա արդյունավետության բարձրացման խնդիրները ԼՂՀ-ում, «Հայաստան. ֆինանսներ և էկոնոմիկա», N 6 (156), Երևան, 2013, էջ 23-26:
2. *Ասատրյան Բ. Ա., Միհիթարյան Ժ. Ս.,* Դրամավարկային քաղաքականությունը Հայաստանում. ծագումից մինչև մեր օրերը, «Այլընտրանք» հանդես, N 2, Երևան, 2014, էջ 139-155:
3. *Բոստանջյան Վ. Բ., Հովակիմյան Թ. Ս., Ղուկասյան Գ. Ա.,* Հայաստանի Հանրապետության պետական պարտքի կառավարման հիմնախնդիրները, «ԵՊՀ տնտեսագիտության ֆակուլտետի տարեգիրք-2013», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 233-244:
4. *Բոստանջյան Վ. Բ., Մուսայելյան Տ. Վ.,* Հայաստանի Հանրապետության տնտեսության մրցունակության բարձրացման հիմնախնդիրները, «ԵՊՀ տնտեսագիտության ֆակուլտետի տարեգիրք-2013», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 204-217:
5. *Զուրաբյան Կ. Ա.,* Եկամուտների և ծախսերի հաշվառումն ըստ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության, «ԵՊՀ տնտեսագիտության ֆակուլտետի տարեգիրք-2013», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 580-594:
6. *Կիրակոսյան Գ. Ֆ.,* Բյուջետային քաղաքականության մշակման և իրականացման հիմնահարցերը, հետագծի և ապագայի ուրվագծեր. արդի հիմնահարցեր, ՀՀ ԳԱԱ տնտեսագիտության ինստիտուտ, Երևան, 2013, էջ 145-164:
7. *Ղահրամանյան Հ. Ջ.,* Կայունության առաջնահերթությունները. դրամավարկայի՞ն, թե՞ ֆինանսական, «ԵՊՀ տնտեսագիտության ֆակուլտետի տարեգիրք-2013», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 121-129:
8. *Մինասյան Ա. Գ.,* Արտագաղթի նվազեցման և ներգաղթի խրախուսման հրամայականը, «ԵՊՀ տնտեսագիտության ֆակուլտետի տարեգիրք-2013», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 5-10:
9. *Mnatsakanyan H. G.,* Possible Impact of Rotation on Auditors' Independence and Market Concentration (Case of Armenia), Science and Economics, Scientific-theoretical journal, Issue 2 (34), Khmelnytskyy Economical University, Ukraine, 2014, pp. 61-67.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Հովակիմյան Թ. Ս.,* Ֆինանսական ճարտարագիտություն առարկայի ներդրման անհրաժեշտությունը ՀՀ-ում, Կրթության որակի բարձրացման ուղիները Երևանի ճարտարապետության և շինարարության պետական համալսարանում, գիտական կոնֆերանսի թեզիսների ժողովածու, ՀՊՃՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 43-45:
2. *Միրոյան Գ. Ա.,* Ռուսաստանի տեղը որպես հիմնական ընդունող երկիր Հայաստանի էմիգրանտների համար. պատճառահետևանքային վերլուծություն, Տնտեսության համաչափ զարգացման հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում, ՀՊՏՀ Եղեգնաձորի մասնաճյուղի հիմնադրման 5-ամյակի առիթով կազմակերպված գիտաժողովի նյութեր, Եղեգնաձոր, 2013, էջ 46-49:

ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԵՎ ԳՈՐԾԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Ղանթարջյան Սարգիս Լևոնի, տնտ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Սարիբեկյան Ամալյա Սարիբեկի, տնտ. գիտ. թեկնածու, պրոֆեսոր

2. Աբրահամյան Վահրամ Գևորգի, տեխն. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
3. Ասրյան Կարինե Նիկոլայի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Գալստյան Ամալյա Ռոմենի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Զաքոյան Հարություն Վարազդատի, տեխն. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Խաչատրյան Նոննա Նիկոլայի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Հակոբջանյան Աննա Հովիկի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Համբարձումյան Անահիտ Համբարձումի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
9. Անտոնյան Քրիստինե Աղասու, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
10. Չիլինգարյան Ալեքսանդր Երվանդի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
11. Սահակյան Նունե Մեսրոպի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
12. Բարխուդարյան Գոհար Արայի, ասիստենտ
13. Մկրտչյան Աննա Ֆահրադի, ասիստենտ
14. Ոսկանյան Արթուր Ֆրիդրիխի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Դավոյան Սամսոն Աշոտի, տնտ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Սարգսյան Հայկ Լևոնի, տնտ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Առաքելյան Վալերի Հովհաննեսի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Ասլանյան Գագիկ Սերգեյի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Սարգսյան Արման Ալբերտի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Ալեքսանյան Վարդան Սամվելի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Դաղայան Լիլիթ Յուրիի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Թոմիկյան Կարապետ Հովհաննեսի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
9. Խաչատրյան Կառլեն Գագիկի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
10. Կարապետյան Տիգրան Սերյոժայի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
11. Մանուկյան Մեսրոպ Գևորգի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
12. Գրիգորյան Անդրանիկ Գրիշայի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Հարությունյան Էմմա Արտակի, ավագ լաբորանտ
2. Ստեփանյան Նաիրա Հակոբի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Ամբիոնի գիտաուսումնական ընդհանուր ուղղություններն են՝ ձեռնարկությունների կառավարման, մտավոր սեփականության գնահատման, ինովացիոն գործունեության և մարդկային ռեսուրսների կառավարման հարցերը:

Հատուկ դասընթացները վարելու համար հրավիրվել են հանրապետության ճանաչված մասնագետներ, ինչը թույլ է տալիս ակադեմիական կրթությունը զուգակցել պրակտիկ գործունեության ժամանակ ձեռք բերած ունակությունների հետ:

Հաշվետու ուստարում ամբիոնում պաշտպանվել է մեկ դոկտորական ատենախոսություն, իսկ ամբիոնի դասախոսները մասնակցել են որակավորման բարձրացման մի շարք դասընթացների:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	1	-	11	43	2

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Առաքելյան Վ. Հ.,* Մարքեթինգային գործունեության ռազմավարության մշակում և գնահատում, «Նահապետ» հրատ., Երևան, 2014, 152 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Աբրահամյան Վ. Գ.,* Գործնական լոգիստիկա. արտադրանքի կյանքի պարբերաշրջանի փուլերի լոգիստիկական-կողմնորոշիչ կառավարումը, Հեղինակային հրատ., Երևան, 2014, 296 էջ:
2. *Ալեքսանյան Վ. Ս., Գրիգորյան Կ. Ա.,* Մեթոդական ցուցումներ մագիստրոսական թեզ կատարելու համար, «Ագրոբիզնես և շուկայաբանություն» մասնագիտություն, Հայաստանի ազգային ագրարային համալսարան, Երևան, 2014, 32 էջ:
3. *Անտոնյան Ք. Ա.,* Ակադեմիական անազնվությունը ՀՀ կրթական համակարգում կամ ազնվորեն ակադեմիական անազնվության մասին, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, 85 էջ:
4. *Դաղայան Լ. Յու., Շահբազյան Ա. Ս.,* ԱՊՀ կազմակերպությունների կառավարում, Մեթոդական ցուցումներ «Արտադրության կառավարման պրակտիկան և ոճը, դրանց կատարելագործման ուղիները» թեմայով կուրսային (դիպլոմային) աշխատանք կատարելու համար, ՀԱԱՀ, Երևան, 2013, 20 էջ:
5. *Դաղայան Լ. Յու., Շահբազյան Ա. Ս., Գրիգորյան Մ. Հ.,* ԱՊՀ կազմակերպությունների կառավարում, Մեթոդական ցուցումներ «Կառավարչական որոշումների ընդունման և իրականացման կազմակերպման համակարգն ու դրա կատարելագործումը» թեմայով կուրսային (դիպլոմային) աշխատանք կատարելու համար, ՀԱԱՀ, Երևան, 2013, 20 էջ:
6. *Խաչատրյան Կ. Գ.,* Հարկեր և հարկային քաղաքականություն, Հեղինակային հրատ., Երևան, 2014, 148 էջ:
7. *Խաչատրյան Ն. Ն., Գասպարյան Կ. Է.,* Ծառայությունների էկոնոմիկա, «Էդիթ Պրինտ» հրատ., Երևան, 2013, 176 էջ:
8. *Խաչատրյան Ն. Ն., Կոստանդյան Ն. Ա.,* Կրթության ֆինանսական կառավարում, «Էդիթ Պրինտ» հրատ., Երևան, 2014, 135 էջ:
9. *Խաչատրյան Ն. Ն., Մակիչյան Մ. Բ.,* Ինչպես կազմել բիզնես պլան, «Էդիթ Պրինտ» հրատ., Երևան, 2013, 116 էջ:
10. *Համբարձումյան Ա. Հ.,* Աշխատանքային հարաբերությունների պետական կարգավորում, դասախոսություններ, «Աստղիկ» հրատ., Երևան, 2014, 107 էջ:

11. *Ղանթարջյան Ս. Լ.,* Մասնագիտության արդիական խնդիրները (Ինովացիոն կառավարում), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 150 էջ:

Հոդված

1. *Աբրահամյան Վ. Գ.,* Արտադրության վերակառուցման հիմնական ուղղությունները ՀՀ մեքենաշինական կազմակերպություններում, «ԵՊՀ տնտեսագիտության ֆակուլտետի տարեգիրք-2013», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 410-419:
2. *Աբրահամյան Վ. Գ.,* Ինովացիոն արտադրանքի ներդրման գործընթացների տնտեսական հիմնավորումը մեքենաշինական արտադրությունում, Международная научно-практическая конференция, современные проблемы инновационной экономики в развивающихся странах, 17-18 октября 2013г., том 1, Издательство РАУ, Ереван, 2014, с. 115-123:
3. *Ալեքսանյան Վ. Ս.,* Գյուղացիական տնտեսությունների խոշորացման կառուցակարգերի մշակման և գյուղատնտեսության ճյուղային կառուցվածքի բարելավման հիմնական ուղղությունները (ՀՀ Արագածոտնի մարզի օրինակով), «Հայաստան. ֆինանսներ և էկոնոմիկա», N 2, 2013, էջ 61-62:
4. *Առաքելյան Վ. Հ.,* Մրցակցային ռազմավարության արդյունավետության գնահատման մի քանի հարց, «Հայաստան. ֆինանսներ և էկոնոմիկա», N 6 (156), Երևան, 2013, էջ 50-52:
5. *Առաքելյան Վ. Հ.,* ԲՈՒՀ-ի գործունեության ռազմավարության արդյունավետության գնահատման մոդելը, Գիտական հոդվածների ժողովածու (ԳՊՀ, N 15), «Իրավունք» հրատ., Երևան, 2013, էջ 364-369:
6. *Առաքելյան Վ. Հ.,* Նորամուծական գործընթացի մշակման ռազմավարության արդի հիմնախնդիրները, Գիտական հոդվածների ժողովածու (ԳՊՀ, N 15), «Իրավունք» հրատ., Երևան, 2013, էջ 370-378:
7. *Առաքելյան Վ. Հ.,* Կորպորատիվ ռազմավարության գնահատման մեթոդաբանական հարցեր, Գիտական հոդվածների ժողովածու (ԳՊՀ, N 15), «Իրավունք» հրատ., Երևան, 2013, էջ 379-384:
8. *Գրիգորյան Մ. Ա.,* Աշխատանքի շուկան ֆինանսատնտեսական ճգնաժամի պայմաններում (Ադրբեջանում, Հայաստանում, Վրաստանում), «ԵՊՀ տնտեսագիտության ֆակուլտետի տարեգիրք-2013», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 388-399:
9. *Դավոյան Ս. Ա.,* Տարբեր երկրներում իրականացված վերափոխումների համեմատական արդյունավետության գնահատումը, «ԵՊՀ տնտեսագիտության ֆակուլտետի տարեգիրք-2013», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 507-520:
10. *Զաքոյան Հ. Վ.,* Իրացվելիության ռիսկի կառավարման մեթոդական հիմնահարցեր, «ԵՊՀ տնտեսագիտության ֆակուլտետի տարեգիրք-2013», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 553-560:
11. *Զաքոյան Հ. Վ.,* Իրացվելիության ռիսկի քանակական գնահատման մեթոդաբանությունը, «Հայաստան. ֆինանսներ և էկոնոմիկա», N 11-12 (161-162), Երևան, 2013, էջ 63-65:
12. *Զաքոյան Հ. Վ.,* Տոկոսադրույքի ռիսկի գնահատման մեթոդաբանական մոտեցում, «Հայաստան. ֆինանսներ և էկոնոմիկա», N 1 (163), Երևան, 2014, էջ 33-34:
13. *Զաքոյան Հ. Վ.,* Գործառնական ռիսկերի կառավարման համակարգի տարրերն առևտրային բանկերում, «Հայաստան. ֆինանսներ և էկոնոմիկա», N 4 (166), Երևան, 2014, էջ 7-9:
14. *Զաքոյան Հ. Վ.,* Իրացվելիության ռիսկի կառավարման համակարգի տարրերն առևտրային բանկերում, «Հայաստան. ֆինանսներ և էկոնոմիկա», N 5 (167), Երևան, 2014, էջ 9-12:
15. *Թումիկյան Կ. Հ.,* Պետական գնումների մասնակիցների ֆինանսական միջոցների գնահատման հիմնախնդիրները ՀՀ-ում, «ԵՊՀ տնտեսագիտության ֆակուլտետի տարեգիրք-2013», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 630-637:
16. *Խաչատրյան Ն. Ն., Ճուղուրյան Ա. Գ.,* Կրթական ծառայությունների եկամուտների կառավարման հիմնախնդիրները բուհերում, «Հանրային կառավարում», 3-4/2013, Երևան, 2013, էջ 98-105:
17. *Խաչատրյան Ն. Ն.,* Ակադեմիական ազատությունների և կրթության որակի ապահովման ընդլայնման հնարավորությունները ՀՀ բուհերում, Միջազգային գիտաժողովի նյութեր, 8-13.05.2013, Երևանի հյուսիսային համալսարան, Երևան, 2014, էջ 123-128:

18. *Խաչատրյան Ն. Ն., Աբեսաձե Ն. Ա.,* Շարունակական կրթության սոցիալ-տնտեսական շարժառիթները, Տնտեսության զարգացման արդի հիմնախնդիրները ՀՀ-ում, Միջազգային գիտաժողովի նյութեր, Հյուսիսային համալսարանի հրատ., Երևան, 2014, էջ 45-49:
19. *Խաչատրյան Ն. Ն.,* Ներդրումային քաղաքականության առանձնահատկությունները զբոսաշրջության ոլորտում, «Բանբեր Երևանի համալսարանի», N 2, Երևան, 2014, էջ 18-23:
20. *Համբարձումյան Ա. Հ.,* Աշխատանքի տնտեսագիտության որոշ հասկացությունների հստակեցման փորձ, «Բանբեր Երևանի համալսարանի» /Սոցիոլոգիա, Տնտեսագիտություն/, 141.5, Երևան, 2013, էջ 24-30:
21. *Հովհաննիսյան Թ. Գ.,* Ապագա կառավարիչների և վարձու աշխատողների ձեռնարկատիրական ձիրքի համեմատական վերլուծություն, «ԵՊՀ տնտեսագիտության ֆակուլտետի տարեգիրք-2013», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 477-490:
22. *Հովհաննիսյան Թ. Գ.,* Հանքարդյունաբերական ռեսուրսների արդյունավետ օգտագործման հիմնախնդիրները ՀՀ-ում, Տնտեսագիտության ժամանակակից հիմնահարցեր, Միջազգային 2-րդ գիտաժողովի նյութեր, ԵՊՀ ԵԳՄ, Երևան, 2014, էջ 59-65:
23. *Ղարիբյան Գ. Ա., Համբարձումյան Ա. Հ.,* Գործազրկությունը և մարդկային կապիտալի կորուստները Հայաստանի Հանրապետությունում, «ԵՊՀ տնտեսագիտության ֆակուլտետի տարեգիրք-2013», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 354-366:
24. *Համբարձումյան Ա. Հ., Հովհաննիսյան Թ. Գ.,* Ով է ձեռնարկատերը, և ինչ է ձեռնարկատիրությունը. Ձեռնարկատիրության տեսության վեց դպրոցները, ՀՀ սոցիալ-տնտեսական զարգացման հիմնախնդիրները, Գիտական հոդվածների ժողովածու-4 /20/, «Անանիա Շիրակացի» համալսարանի հրատ., Երևան, 2013, էջ 47-63:
25. *Ղազարյան Տ. Ս.,* Արտահանման խթանման ուղղությամբ մատուցվող ֆինանսական ծառայությունները ՀՀ-ում, Տնտեսագիտության ժամանակակից հիմնահարցեր, Միջազգային 2-րդ գիտաժողովի նյութեր, ԵՊՀ ԵԳՄ, Երևան, 2014, էջ 71-75:
26. *Ղանթարջյան Ս. Լ.,* Ռիսկերի նույնականացումն ինովացիոն նախագծերում, «ԵՊՀ տնտեսագիտության ֆակուլտետի տարեգիրք-2013», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 537-541:
27. *Ղանթարջյան Ս. Լ.,* Մտավոր սեփականության օբյեկտների առևտրայնացման հիմնախնդիրները ՀՀ-ում, «ԵՊՀ տնտեսագիտության ֆակուլտետի տարեգիրք-2013», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 542-546:
28. *Մարկոսյան Ա. Խ., Սարգսյան Հ. Լ., Խաչատրյան Լ. Հ.,* Ներքին շուկայի պաշտպանության և մրցակցության զարգացման հիմնախնդիրները ՀՀ-ում (Պարենամթերքի առանձին տեսակների օրինակով), «ԵՊՀ տնտեսագիտության ֆակուլտետի տարեգիրք-2013», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 273-316:
29. *Միրզոյան Ն. Է.,* Վարկանշման մեթոդների համեմատական վերլուծություն, Տնտեսագիտության ժամանակակից հիմնահարցեր, Միջազգային 2-րդ գիտաժողովի նյութեր, ԵՊՀ ԵԳՄ, Երևան, 2014, էջ 76-80:
30. *Ջնդրյան Շ. Խ.,* ՀՀ առողջապահական ոլորտի ֆինանսավորման և դրա արդյունավետության գնահատման խնդիրները, «ԵՊՀ տնտեսագիտության ֆակուլտետի տարեգիրք-2013», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 194-203:
31. *Ջնդրյան Շ. Խ.,* Բարեփոխումների քաղաքականության առաջնային խնդիրները ՀՀ առողջապահական համակարգում, Տնտեսագիտության ժամանակակից հիմնահարցեր, Միջազգային 2-րդ գիտաժողովի նյութեր, ԵՊՀ ԵԳՄ, Երևան, 2014, էջ 100-103:
32. *Սարգսյան Հ. Լ., Մարկոսյան Ա. Խ., Խաչատրյան Լ. Հ.,* Պարենի առանձին տեսակների արտադրության, արտահանման և գնագոյացման միտումները համաշխարհային շուկայում, «ԵՊՀ տնտեսագիտության ֆակուլտետի տարեգիրք-2013», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 319-353:
33. *Սարիբեկյան Ա. Ս.,* Հասարակական-տնտեսական համակարգի արդի հիմնախնդիրները. Կառավարման ազգային հայեցակարգը, «ԵՊՀ տնտեսագիտության ֆակուլտետի տարեգիրք-2013», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 130-140:

34. *Սարգսյան Հ. Լ.,* Հողօգտագործման ու ջրօգտագործման ազգային ծրագրի մշակման հարցի շուրջ, «ԵՊՀ տնտեսագիտության ֆակուլտետի տարեգիրք-2013», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 11-26:
35. *Սարգսյան Հ. Լ., Անտոնյան Ք. Ա., Խաչատրյան Կ. Գ.,* ՀՀ բնակչության արտագաղթի հակվածության գործոնային վերլուծություն, «ԵՊՀ տնտեսագիտության ֆակուլտետի տարեգիրք-2013», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 71-91:
36. *Սարգսյան Հ. Լ., Մարկոսյան Ա. Խ., Ավագյան Բ. Ա.,* ՀՀ և ԼՂՀ արտաքին առևտրի վրա տնտեսական միությունների ազդեցությունների հիմնախնդիրները, «ԵՊՀ տնտեսագիտության ֆակուլտետի տարեգիրք-2013», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 92-100:
37. *Antonyan K. A.,* Academic Dishonesty and Quality Assurance in Armenia, Journal of European Higher Education Area, 03/2013, Strasbourg, 2013, pp. 113-139.
38. *Antonyan K. A.,* Armenian Higher Education Developments: Issues, Challenges and Opportunities, The International Handbook of Cultures of Education Policy (Volume One), editor Bnatrice Boufoy-Bastick, Analytrics, Strasbourg, France, 2013, pp. 39-59.
39. *Davoyan A. S.,* The Assessment of the Comparative Efficiency of Various Reforms of Countries by the Integral Index of Reforms, Journal of Communication and Computer, Volume 10, Number 10 (Serial Number 107), Los Angeles, "David publishing" Company, USA, October 2013, pp. 1271-1283.
40. *Davoyan A. S., Sahakyan T. A.,* The Assessment of Reforms in Different Countries by Social-Economic Development Integral Index, International conference on business, economics and financial applications, World academy of science, Engineering and Technology, Issue 79, Stockholm, 2013, pp. 1320-1327.
41. *Davoyan A. S., Sahakyan T. A.,* The Assessment of The Comparative Efficiency of The Reforms for Different Groups of Countries, Recent Advances in Economics, Management and Development, Proceedings of the 2014 International Conference on Economics, Management and Development, Switzerland, Interlaken, February 22-24, 2014, pp. 85-92.
42. *Davoyan S. A., Davoyan A. S.,* The Issues of the Improvement of the Methodology for the Assessment of Reforms, Recent advances in mathematics, statistics and economics, Proceedings of the 2014 International Conference on Economics and Statistics, Venice, Italy, March 15-17, 2014, pp. 192-199.
43. *Khachatryan N. N., Juguryan A. A., Rishma V. A.,* Tax Planning issues in universities, «Հանրային կառավարում», 1-2, Երևան, 2014, էջ 153-161:

Զեկուցումների թեզիս

1. *Սարիբեկյան Ս. Ս.,* Հասարակական-տնտեսական զարգացման շրջափուլային առանձնահատկությունները. հոգևոր առաջնայնություններն այդ համատեքստում, ՀՏԱ տարեկան գիտաժողով, Երևան, հոկտեմբեր, 2013թ.:
2. *Սարիբեկյան Ս. Ս., Հարությունյան Ս. Ա.,* ՀՀ արժեթղթերի շուկայի արդի հիմնախնդիրները, ՀՏԱ տարեկան գիտաժողով, Երևան, հունիս, 2014թ.:

ՓԻԼԻՍՈՓԱՅՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկան՝ *Բաղդասարյան Ալեքսան Ստեփանի, փիլիսոփ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Դեկանի տեղակալ՝ *Պետրոսյան Գագիկ Սարգսի, դասախոս*

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները եւ մասնագիտացումները

Շիֆր	**Մասնագիտություն՝**
030100	փիլիսոփայություն
030300	հոգեբանություն

Մասնագիտացումներ (մագիստրոսական ծրագրեր)	Փիլիսոփայություն Անձի հոգեբանություն և հոգեբանական խորհրդատվություն Կառավարման և կազմակերպչական հոգեբանություն Կլինիկական հոգեբանություն և հոգեթերապիա

ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոսներ և թղթակից անդամներ

1. Մանասյան Ալեքսանդր Սարգսի (թղթակից անդամ)

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	***Ուսանողների թիվը՝ 494***							
	I կուրս		**II կուրս**		**III կուրս**		**IV կուրս**	
	պպ	**վճ**	**պպ**	**վճ**	**պպ**	**վճ**	**պպ**	**վճ**
Բակալավրիատ								
Փիլիսոփայություն	5	27	5	31	5	5	5	24
Հոգեբանություն	5	71	6	71	6	20	5	56
Ընդամենը	**10**	**98**	**11**	**102**	**11**	**25**	**10**	**80**
Մագիստրատուրա								
Փիլիսոփայություն	6	10	4	5	-	-	-	-
Հոգեբանություն	8	45	13	56	-	-	-	-
Ընդամենը	**14**	**55**	**17**	**61**	-	-	-	-

Հեռակա ուսուցում

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 206*				
	I կուրս	II կուրս	III կուրս	IV կուրս	V կուրս
Բակալավրիատ					
Հոգեբանություն	22	28	44	27	19
Մագիստրատուրա					
Հոգեբանություն	32	34	30	-	-

Քննաշրջանների արդյունքներ

Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Փիլիսոփայություն					
1-ին	32	-	5	1	84
2-րդ	36	-	12	4	67
3-րդ	10	-	1	2	90
4-րդ	29	-	6	5	79
Հոգեբանություն					
1-ին	76	-	5	8	93
2-րդ	77	-	-	5	100
3-րդ	26	-	3	1	88
4-րդ	61	-	15	9	75
Ընդամենը	347	-	47	35	86
Մագիստրատուրա					
Փիլիսոփայություն					
1-ին	16	1	2	6	81
2-րդ	9	-	-	4	100
Հոգեբանություն					
1-ին	53	-	1	24	98
2-րդ	69	-	3	31	96
Ընդամենը	147	1	6	65	95

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Փիլիսոփայություն					
1-ին	29	1	9	-	66
2-րդ	33	-	11	2	67
3-րդ	11	-	3	1	73
Հոգեբանություն					
1-ին	75	-	14	8	81
2-րդ	77	-	4	11	95
3-րդ	27	-	8	3	70
Ընդամենը	**252**	**1**	**49**	**25**	80
Մագիստրատուրա					
Փիլիսոփայություն					
1-ին	15	-	3	8	80
Հոգեբանություն					
1-ին	52	-	1	29	98
Ընդամենը	**67**	**-**	**4**	**37**	**94**

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	*Ընդամենը՝ 220 (55), այդ թվում նախորդ տարիներից՝ 7*			
	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)		մագիստրատուրա	
	առկա	հեռակա	առկա	հեռակա
Փիլիսոփայություն	29 (10)	-	10 (4)	-
Հոգեբանություն	60 (11)	21 (1)	70 (29)	30
Ընդամենը	**89 (21)**	**21 (1)**	**80 (33)**	**30**

2013-2014 ուստարում հրատարակվել են

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	4	2	7	94	10

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ 6

ՏԵՍԱԿԱՆ ՓԻԼԻՍՈՓԱՅՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՏՐԱՄԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ Մանասյան Ալեքսանդր Սարգսի, ՀՀ ԳԱԱ թղթ. անդամ, փիլիսոփ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Դեմիրճյան Մովսես Հարությունի, փիլիսոփ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Հովհաննիսյան Հովհաննես Օնիկի, փիլիսոփ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Ղազարյան Ալբերտ Սողոմոնի, փիլիսոփ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Մանուկյան Սերյոժա Լենդրուշի, փիլիսոփ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Վարդումյան Ատոմ Սերյոժայի, փիլիսոփ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Գրիգորյան Քրիստինե Ռաֆիկի, փիլիսոփ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Վարդանյան Սուսան Վաչագանի, փիլիսոփ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Բախշինյան Վլադիմիր Իվանի, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Հովհաննիսյան Սուրեն Հայկի, փիլիսոփ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Բաղդասարյան Ալեքսան Ստեփանի, փիլիսոփ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Ավագյան Վահրամ Գագիկի, փիլիսոփ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Ալավերդյան Նելլի Ալավերդու, դասախոս
5. Նահապետյան Օվսաննա Լևոնի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Նահապետյան Օվսաննա Լևոնի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

2013-2014 ուստարում շարունակվել են բակալավրիատում, մագիստրատուրայում, ինչպես նաև ասպիրանտների համար կարդացվող դասընթացների արդիականացման ուղղությամբ տարվող աշխատանքները: Ժամանակակից հարցադրումների տեսակետից թարմացվել է «Գիտության փիլիսոփայություն» դասընթացի բովանդակությունը: «Քաղաքական և իրավական գործոնները Ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման գործընթացում» խորագրով նոր դասընթաց է կարդացվել Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետի մագիստրատուրայում:

Ամբիոնի աշխատակիցներն ակտիվորեն մասնակցել են իրենց համար հետաքրքրություն ներկայացնող միջազգային ու հանրապետական գիտաժողովներին: Նրանց մի մասը ներգրավված է նաև ազգային հիմնախնդիրներին նվիրված և տարբեր ձևաչափերով իրագործվող նախագծերին: Ամբիոնի վարիչ Ա. Ս. Մանասյանը մասնակցել է 2013թ. հոկտեմբերին Ստեփանակերտում կայացած «Արցախի ազգային ազատագրական պայքարը Գյուլիստանից մինչև մեր օրերը» թեմայով միջազգային գիտաժողովին, ԵՊՀ-ի և Սփյուռքի նախարարության կողմից կազմակերպված ամառային դպրոցի

շրջանակում դասախոսություններ է կարդացել հանրապետության և Սփյուռքի ուսուցիչների ու լրագրողների համար: Ամբիոնի դոցենտ Մ. Հ. Դեմիրճյանը մասնակցել է Հանրային հաղորդակցության ժամանակակից հիմնախնդիրներին նվիրված գիտաժողովին: Ամբիոնի դոցենտ Հ. Օ. Հովհաննիսյանը մասնակցել է ԵԱՀԿ-ի, ԵՄ-ի ու Բրիտանական խորհրդի կողմից ՀՀ-ում ժողովրդավարության զարգացման գործընթացներին նվիրված խորհրդաժողովների ու սեմինարների աշխատանքներին, կարդացել է փաստարկման և ճարտասանությանը նվիրված դասախոսություններ ԵՄ Քաղաքագիտական դասընթացների երևանյան դպրոցում և ՀՀ Արդարադատության ակադեմիայում:

Ամբիոնում նախապատրաստական աշխատանքներ են տարվել 2014-2015 ուստարում ԵՊՀ-ում կայանալիք «Արդիականության մարտահրավերները. փիլիսոփայական և հոգեբանական հիմնախնդիրներ» խորագրով միջազգային գիտաժողովի կազմակերպման ուղղությամբ: Գիտաժողովին ներկայացվող զեկուցումների առանցքում իմացական ու սոցիալական կոնֆլիկտների հետազոտության փիլիսոփայական և մեթոդաբանական հարցերն են:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	1	-	-	12	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Նիկողոսյան Վ. Ռ.,* Ինտրայի ներանձնախոհական իմաստնությունը, «Կոմպթաուն» ՍՊԸ, Երևան, 2014, 292 էջ:

Հոդված

1. *Մանասյան Ա. Ս.,* Ադրբեջանահայության գործոնը քաղաքական օրակարգում, Հայագիտության միջազգային հանդես, Հայագիտության բանբեր, № 2-3 (2-3), Երևան, 2013, էջ 177-194:
2. *Հովհաննիսյան Հ. Օ.,* Հայաստանում քաղաքացիական հասարակության հաստատությունների զարգացման հիմնախնդիրները. պետական քաղաքականությունը հասարակական կազմակերպությունների բնագավառում, «Հասարակական շարժումը Հայաստանում արդի փուլում. նոր մարտահրավերներ և հեռանկարներ» (խորհրդաժողովի նյութերի ժողովածու), «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 36-42:
3. *Վարդումյան Ա. Ս.,* Փիլիսոփայություն-փիլիսոփայական հռետորիկա, «Բանբեր», № 140.4, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 3-19:
4. *Դեմիրճյան Մ. Հ.,* Ազգային ինքնությունը արժեհամակարգի փոխակերպման ժամանակակից պայմաններում, «Բանբեր», № 140.4, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 35-42:
5. *Դեմիրճյան Մ. Հ.,* Պետության և իշխանության ընկալումները հասարակության լայն շրջանակներում և լրատվամիջոցներում, Հանրային հաղորդակցություն, Գիտաժողովի նյութեր, «Էդիթ պրինտ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 99-109:
6. *Ալավերդյան Ն. Ա.,* Ավանդական սոցիոմշակութային արժեքների հասարակության փոխազդեցության մոդելը, «Բանբեր», № 140.4, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 42-49:

7. *Մանուկյան Ս. Լ.,* Նարեկացու արորդիության խորհուրդը, «Գարուն», № 1-2, Երևան, 2014, էջ 4-17:
8. *Մանուկյան Ս.Լ.*, Նարեկացու մանասեապատումը, «Գարուն», № 1-2, Երևան, 2014, էջ 96-111:
9. *Մանուկյան Ս. Լ.,* Հայի հակահիսուսականը – ինչ են հուշում հայկական ավանդապատումները, «Գարուն», № 5-6, Երևան, 2013, էջ 4-13:
10. *Մանուկյան Ս. Լ.,* «Սասունցի Դավիթ» էպոսի խորհրդանիշները, «Գարուն», № 7-8, Երևան, 2013, էջ 4-10:
11. *Ոսկանյան Ս. Վ.,* Լուսավորությունը որպես հոգևոր ձևավորման սոցիոմշակութային միջավայր, «Բանբեր», № 1, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 33-43:
12. *Багдасарян А. С.,* Философская рефлексия современных социокультурных трансформаций, Философские-гуманитарные чтения, сборник научных трудов, выпуск 1, Днепропетровск, 2014, с. 26-28.

ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՓԻԼԻՍՈՓԱՅՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԲԱՐՈՅԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ Հարությունյան Էդվարդ Արզումանի, փիլիսոփ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Հակոբյան Սանդրո Մովսեսի, փիլիսոփ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Ղարագուլյան Արման Լիպարիտի, փիլիսոփ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Մկրտչյան Նաիրա Ժորայի, փիլիսոփ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Սոխակյան Աշոտ Սուրենի, փիլիսոփ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Սողոմոնյան Գագիկ Արմենակի, փիլիսոփ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Բալայան Արշակ Ղարիբի, փիլիսոփ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Մանուկյան Երանուհի Կարապետի, փիլիսոփ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Յարալյան Կարինե Էդիկի, փիլիսոփ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
9. Ավետիսյան Ղազար Ալբերտի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Մկրտչյան Աննա Արտակի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ժամանակահատվածում «Արդիականության հոգևոր ճգնաժամը և նրա դրսևորման առանձնահատկությունները հայոց փոխակերպվող սոցիումում» հիմնահարցի շրջանակում ամբիոնը զբաղվել է հոգևոր ճգնաժամի քաղաքակրթական, քաղաքական և մարդաբանական նախադրյալների վերլուծությամբ, մշակել է նոր դասընթացներ, աշխատել է սոցիալական փիլիսոփայության արդիականացման ուղղությամբ: 2013թ. ամբիոնը կազմակերպել է «Մասնագիտության արդի հիմնախնդիրները» խորագրով դասախոսների որակավորման բարձրացման դասընթաց, որին մասնակցել է Վեստ Վաշինգտոնի համալսարանից (ԱՄՆ) Նեդ Մարկոսյանը և Մարիա Բաղրամյանը Յունիվերսիթի քոլեջից (Իռլանդիա):

Ամբիոնի անդամներից փ.գ.թ., դոցենտ Ն. Ժ. Մկրտչյանը 2013թ. հոկտեմբերի 10-11-ը Թբիլիսիում մասնակցել է «Միջազգային գիտական համագործակցությունն իբրև Կովկասում կայուն զարգացման շարժիչ» թեմայով տարածաշրջանային կոնֆերանսին: Փ.գ.թ. Ա. Ղ. Բալայանը 2014թ. ապրիլի 28-29 Մոսկվայում մասնակցել է «Տնտեսագիտության բարձրագույն դպրոց» ազգային հետազոտական համալսարանի կողմից կազմակերպված և «Փիլիսոփայություն, լեզու, մշակույթ» խորագիրը կրող ամենամյա 5-րդ գիտաժողովին:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	7	1

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Հարությունյան Է. Ա.,* Հնարավորությունների հավասարություն և շահերի հավասարակշռություն, «Բանբեր Երևանի համալսարանի. փիլիսոփայություն, հոգեբանություն», թիվ 141.4, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 3-13:
2. *Սողոմոնյան Գ. Ա.,* Ազգային ինքնություն և սոցիոմշակութային անվտանգություն, «Բանբեր Երևանի համալսարանի. փիլիսոփայություն, հոգեբանություն», թիվ 141.4, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 14-26:
3. *Ղարագույան Ա. Լ.,* Առօրեականությունը որպես հոգևորի ձևավորման սոցիոմշակութային միջավայր, «Բանբեր Երևանի համալսարանի. փիլիսոփայություն, հոգեբանություն», թիվ 142.4, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 33-42:
4. *Փիրումյան Տ. Ա.,* Հանդուրժողականության հիմնախնդիրը համաշխարհայնացման համատեքստում, «Բանբեր Երևանի համալսարանի. փիլիսոփայություն, հոգեբանություն», թիվ 141.4, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 27-35:
5. *Բաբաջանյան Լ. Գ.,* Ցինիզմի դրսևորման սոցիոմշակութային նախադրյալները, «Բանբեր Երևանի համալսարանի. փիլիսոփայություն, հոգեբանություն», թիվ 141.4, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 36-47:
6. *Մանուկյան Ե. Կ.,* Սոցիալական հնարավորությունների և հավակնությունների անհամատեղելիությունը, «Եվրոպական կրթական տարածաշրջանային ակադեմիա», պրակ 3, «ԵԿՏԱ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 70-78:
7. *Տանաջյան Ք. Ա.,* Վստահությունը որպես սոցիալական կապիտալի կուտակման հիմնաքար, Մեսրոպ Մաշտոց համալսարանի լրատու-գիտական հոդվածների ժողովածու, «Լիմուշ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 196-202:

Զեկուցումների թեզիս

1. *Balayan A. Gh.,* What Toleration is: Its Nature and Moral Boundaries, Moscow, 2014, http://phil.hse.ru/plc/abstracts.

ՓԻԼԻՍՈՓԱՅՈՒԹՅԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ Զաքարյան Սեյրան Արտուշայի, փիլիսոփ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Պետրոսյան Սիլվա Սարգսի, փիլիսոփ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Սարգսյան Արմեն Աշոտի, փիլիսոփ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Խաչատրյան Սերոբ Հովսեփի, ասիստենտ
4. Առաքելյան Ֆելիքս Հուսիկի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Միրզոյան Հրաչիկ Ղազարի, փիլիսոփ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Վարդանյան Հայկանուշ Անուշավանի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Վարդանյան Հայկանուշ Անուշավանի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Մենք և նրանք (ազգային հոգեկերտվածքների համեմատական վերլուծություն) (պետական ֆինանսավորում):	Զաքարյան Ս. Ա.

Թեմա 1. 2013-14 ուստարում ամբիոնի դասախոսներն ուսումնասիրել են «Մենք և նրանք (ազգային հոգեկերտվածքների համեմատական վերլուծություն)» գիտական թեման: Հրատարակվել է թեմային նվիրված «Հայոց ինքնության հարցեր» գիտական հոդվածների ժողովածուի երկրորդ պրակը, որում դիտարկվել են ազգային ինքնության կառուցաստեղծման, «Մենք»-ի և «Նրանք»-ի փոխհարաբերությանն աղերսվող հարցեր: Պրոֆ. Ս. Զաքարյանը հրատարակել է «Հայոց ինքնության քրիստոնեական հարացույցը» հոդվածը, որում պատմական նյութի վերլուծության միջոցով ցույց է տվել «Մենք»-ի նոր հարացույցի ձևավորման ու կայացման ընթացքը: Նա տպագրել է նաև «Հեթանոսականի և քրիստոնեականի հարաբերակցության հարցը հայոց ինքնության քրիստոնեական հարացույցում» հոդվածը, որում ներկայացրել է դրվագ հայոց ինքնության հարացույցների հերթափոխության, ինքնության քրիստոնեական հարացույցի կառուցաստեղծման պատմությունից: Թեմայի շրջանակում պրոֆ. Հ. Միրզոյանը հրատարակել է երկու հոդված՝ «Մեր հարևանները՝ ծանոթ և անծանոթ» և «Դավանաբանական պայքարի դերը հայոց ինքնության պահպանման գործընթացում»: Ամբիոնի դոցենտ Ս. Պետրոսյանը հրատարակել է թեմային առնչվող մեկ հոդված, որտեղ «Մենք»-ի ինքնության կառուցման որոշ տարրերի փիլիսոփայական վերլուծության փորձ է կատարել, իսկ դոցենտ Ա. Սարգսյանը

հրատարակել է «Հայատյացությունը Ադրբեջանում. ռեսենտիմենտի և ավտորիտարիզմի խաչմերուկում» մենագրությունը, որում վերլուծվում և ցույց են տրվում Ադրբեջանում իրականացվող հայատյաց քաղաքականության ձևավորման նախադրյալներն ու բնութագրական գծերը: Նրա «Ադրբեջանում հակահայկական քարոզչության պետական հիմքերի ցուցանիշները» հոդվածում էլ վեր են հանվում և վերլուծվում Ադրբեջանում հայատյաց քաղաքականության պետական հիմքերը, դրանց ցուցիչները: Ընդհանուր գծերով ցույց են տրվում այդ ցուցիչների հիմքում ընկած բացասական էթնոկենտրոն մոտեցումները, որոնք որոշակիորեն կապված են հայի նկարագրի, հայի ինքնության ադրբեջանական ըմբռնման յուրակերպությունների հետ: Նա հրատարակել է նաև «Հայատյացությունը Ադրբեջանի կրթական համակարգում» հոդվածը, որում ադրբեջանական աղբյուրների ուսումնասիրության և վերլուծության հիման վրա ցույց են տրվում Ադրբեջանի կրթական համակարգում «հայկական թեմատիկայի» յուրակերպությունները: Հիմնավորվում է, որ Ադրբեջանի կրթական համակարգում հայատյացությունը դրսևորվում է ինչպես դասագրքերի, այնպես էլ այլ ուսումնաօժանդակ նյութերի մակարդակում և տարիքային սահմաններ չի ճանաչում: Ավելին՝ համապատասխան կրթական նյութերում հայոց ինքնությունն ու հոգեբարոյական նկարագիրը հիմնականում ներկայացվում են այնպես, ինչպես նացիստական Գերմանիայում ներկայացնում էին հրեաներին:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Ամբիոնի դասախոսներն իրականացրել են նաև գիտահետազոտական և ուսումնամեթոդական բնույթի այլ աշխատանքներ: Պրոֆ. Ս. Զաքարյանը հրատարակել է «Ունիվերսալիաների հիմնահարցը միջնադարյան Հայաստանում» գիրքը, որում վերլուծվել և գնահատվել են միջնադարյան հայ մտածողների ըմբռնումները: Նա 2013թ. հոկտեմբերին հանդես է եկել Երևանում կայացած «Հայագիտությունը և արդի ժամանակաշրջանի մարտահրավերները» հայագիտական միջազգային երկրորդ համաժողովում՝ «Ազգայինը և քաղաքացիականը հայոց ինքնության արդիականացման գործընթացում» վերնագրով զեկուցմամբ: Պրոֆ. Հ. Միրզոյանը տպագրել է նաև մեկ հոդված հայ տպագրության մեծ երախտավոր Ոսկան Երևանցու ծննդյան 400-ամյակի առթիվ՝ «Ոսկան Երևանցու ինքնակենսագրությունը» վերտառությամբ, ինչպես նաև հրատարակության է ներկայացրել հրապարակախոսական մեկ հոդված՝ «Ոսկան Երևանցու դասերը»: 2013թ. հոկտեմբերին նա «Զաքարիա Ագուլեցու երկը որպես հայ եկեղեցու պատմության սկզբնաղբյուր» վերնագրով զեկուցմամբ հանդես է եկել Երևանում կայացած «Հայագիտությունը և արդի ժամանակաշրջանի մարտահրավերները» հայագիտական միջազգային երկրորդ համաժողովում:

Դոցենտ Ս. Պետրոսյանը՝ որպես վերապատրաստող, մասնակցել է ՀՀ բուհերում ՈԱ համակարգի ներդրմանն ու բարելավմանն ուղղված ծրագրին: Նա զեկույցներով հանդես է եկել ՈԱ երկրորդ ֆորումում, ԵՊՀ 95-ամյակին նվիրված միջազգային գիտաժողովում, մարդու թրաֆիքինգի և շահագործման կանխարգելմանը նվիրված ծրագրի տարածաշրջանային կոնֆերանսում, բարձրագույն կրթության երրորդ աստիճանի բարեփոխումներին նվիրված ծրագրի աշխատաժողովում (Գրաց, Ավստրիա): Ս. Պետրոսյանը մասնակցել է ՀԲ և ՀՀ ԿԳՆ «Ընթացիկ գնահատում և թեստավորում հանուն արդյունավետ ուսուցման և ուսումնառության» դասընթացին, ինչպես նաև Դյուսելդորֆում (Գերմանիա) անցկացված ՈԱ-ին և բենչմարքինգին նվիրված վերապատրաստումներին:

Դոցենտ Ս. Պետրոսյանը և ասիստենտ Ս. Խաչատրյանը դպրոցական մի քանի ուսումնական ձեռնարկների համահեղինակ են: Ամբիոնի ասիստենտ Ս. Խաչատրյանը 2014թ. մայիսին «Կրթության հիմնախնդիրները և Հայ Առաքելական եկեղեցին» զեկույցով հանդես է եկել «Հայ եկեղեցին և կրթությունը, գիտությունը և մշակույթը» խորագրով գիտաժողովին:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	2	2	-	12	3

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Զաքարյան Ս. Ա.,* Ունիվերսալիաների հիմնահարցը միջնադարյան հայ փիլիսոփայության մեջ, «Լիմուշ» հրատ., Երևան, 2014, 126 էջ:
2. *Սարգսյան Ա. Ա.,* Հայատյացությունը Ադրբեջանում. ռեսենտիմենտի և ավտորիտարիզմի խաչմերուկում, «ՎՄՎ-ՊՐԻՆՏ» հրատ., Երևան, 2013, 152 էջ:

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Պետրոսյան Ս. Ս. և այլք,* Արժանապատվություն և հանդուրժողականություն, Ձեռնարկ ավագ դպրոցի ուսուցիչների համար, «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2014, 317 էջ:
2. *Պետրոսյան Ս. Ս., Խաչատրյան Ս. Հ. և այլք,* Թրաֆիքինգ. Մարդկանց շահագործում, Ձեռնարկ ուսուցիչների համար, «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2013, 135 էջ:

Հոդված

1. *Զաքարյան Ս. Ա.,* Հեթանոսականի և քրիստոնեականի հարաբերակցության հարցը հայոց ինքնության քրիստոնեական հարացույցում (Ագաթանգեղոս), «Բանբեր Երևանի համալսարանի. հայագիտություն», թիվ 1, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 3-11:
2. *Զաքարյան Ս. Ա.,* Հայոց ինքնության քրիստոնեական հարացույցը (ձևավորման և կայացման փուլ), «Հայոց ինքնության հարցեր», պրակ 2, «Լիմուշ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 7-25:
3. *Միրզոյան Հ. Ղ.,* Մեր հարևանները՝ ծանոթ և անծանոթ, «Հայկական հարց» հանդես, թիվ 2, Երևան, 2013, էջ 80-86:
4. *Միրզոյան Հ. Ղ.,* Ոսկան Երևանցու ինքնակենսագրությունը, «Բանբեր Երևանի համալսարանի. հայագիտություն», թիվ 1, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 43-53:
5. *Միրզոյան Հ. Ղ.,* Կրոնադավանաբանական պայքարի խաղացած դերը հայոց ինքնության պահպանման գործընթացում, «Հայոց ինքնության հարցեր», պրակ 2, «Լիմուշ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 26-44:
6. *Պետրոսյան Ս. Ս.,* «Մենք» - ինքնության կառուցման որոշ տարրերի փիլիսոփայական վերլուծության փորձ, «Հայոց ինքնության հարցեր», պրակ 2, «Լիմուշ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 45-58:
7. *Պետրոսյան Ս. Ս.,* Երվանդ Քոչարի ստեղծագործությունների ընթերցման փորձ Յունգի արվեստի փիլիսոփայության համատեքստում, «Յունգ. 50 տարի անց», Յունգյան ընթերցումներ գիտաժողովի նյութեր, «Սիմ» հրատ., Վանաձոր, 2014, էջ 80-95:
8. *Պետրոսյան Ս. Ս.,* Համալսարան-ձեռներեցություն կապի ապահովման և ուսանողների աշխատանքի տեղավորվելու կարողությունների զարգացմանն ուղղված համակարգը Քովենթրիի համալսարանում (Մեծ Բրիտանիա), Եվրոպական լավագույն փորձի վերլուծությունը համալսարան-ձեռնարկություն համագործակցության ոլորտում, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 71-95:

9. *Պետրոսյան Ս. Ս.,* Հանդուրժողականությունն ու ժողովրդավարության հիմնարար այլ արժեքները հայ մեծ վիպագիր Մուրացանի գրական ժառանգության մեջ, «Մարդ և հասարակություն», թիվ 6, Երևան, 2013, էջ 28-51:
10. *Պետրոսյան Ս. Ս.,* Որակի ապահովման ներքին համակարգերի մշակման և ներդրման հիմնախնդիրների շուրջ ՈԱԱԿ-ի իրականացրած վերապատրաստումների արդյունքները, «Որակի ապահովման երկրորդ ֆորում: Անցումային ժամանակաշրջանի մարտահրավերները ՀՀ մասնագիտական կրթության որակի ապահովման համակարգում. վստահության ձևավորում, Երևան, 2014, էջ 124-132:
11. *Սարգսյան Ա. Ա.,* Հայատյացությունը Ադրբեջանի կրթական համակարգում, «Հայոց ինքնության հարցեր», պրակ 2, «Լիմուշ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 59-82:
12. *Սարգսյան Ա. Ա.,* Ադրբեջանում հակահայկական քարոզչության պետական հիմքերի ցուցանիշները, Գիտական հոդվածների ժողովածու, գիրք 4, «ԵՏԱ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 168-172:

Զեկուցումների թեզիս

1. *Զաքարյան Ս. Ա.,* Ազգայինը և քաղաքացիականը հայոց ինքնության արդիականացման գործընթացում, «Հայագիտությունը և արդի ժամանակաշրջանի մարտահրավերները», Հայագիտական միջազգային երկրորդ համաժողով, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 17-19 հոկտեմբեր, 2013, էջ 237-239:
2. *Միրզոյան Հ. Ղ.,* Զաքարիա Ագուլեցու երկը որպես հայ եկեղեցու պատմության սկզբնաղբյուր, «Հայագիտությունը և արդի ժամանակաշրջանի մարտահրավերները», Հայագիտական միջազգային երկրորդ համաժողով, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 17-19 հոկտեմբեր, 2013, էջ 345-346:
3. *Պետրոսյան Ս. Ս.,* Համալսարանական դասավանդումը որպես հետազոտություն, “Proceedings of International Conference Devoted to the 95th Anniversary of Yerevan State University”, Yerevan, 10-13 June, 2014, էջ 22-24:

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ Ավանեսյան Հրանտ Միքայելի, հոգեբան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Ասրիյան Էլինա Վյաչեսլավի, հոգեբան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Հովհաննիսյան Հրաչյա Ռաֆայելի, հոգեբան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Հովհաննիսյան Սահակ Վիուլի, մանկ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Պապոյան Վարդուհի Ռոբերտի, հոգեբան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Հարությունյան Նարինե Ասքանազի, հոգեբան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Սահակյան Մարինե Մարտունիկի, հոգեբան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Ստեփանյան Լուսինե Սամվելի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Պետրոսյան Նարինե Հայկի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Հայրապետյան Դավիթ Ռազմիկի, հոգեբան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Պետրոսյան Լաուրա Համբարձումի, հոգեբան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Գալստյան Ալինա Սոխակի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Գալստյան Արմենուհի Համբերիկի, հոգեբան. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Անձի տարածական կողմնորոշման ձևավորման առանձնահատկությունները արդի տեղեկատվական միջավայրում (պետական ֆինանսավորում):	Ավանեսյան Հ. Մ.
2. Մասնագիտական ինքնորոշման և կայացման հոգեբանական ուղղորդման տեխնոլոգիաները կրթական համակարգում (պետական ֆինանսավորում):	Պապոյան Վ. Ռ.
3. Հոգեբանական էվրիստիկ մեխանիզմները սպառողի դրամային վարքագծում և դրանց հաղթահարումը (պետական ֆինանսավորում):	Հայրապետյան Դ. Ռ.

Թեմա 1. Թեմայի շրջանակում կատարված աշխատանքները միտված են եղել անձի զարգացման տարբեր տարիքային փուլերում տարածական դեցենտրացիայի ձևավորման մեխանիզմների ու առանձնահատկությունների ուսումնասիրմանը՝ կախված տեղեկատվական դաշտում նրա ընդգրկվածության աստիճանից:

Պայմանագրով նախատեսված առաջադրանքի համապատասխանությամբ կատարված հետազոտության փուլերի արդյունքում ստացված եզրակացությունների ընդհանրացումը հնարավորություն է տալիս առանձնացնելու հաշվետու ժամանակահատվածում ունեցած հետևյալ ձեռքբերումները. 1) առաջադրված հիմնահարցի վերաբերյալ գիտական հայեցակարգային հիմնավորում, 2) պիլոտաժային գիտափորձ, որի արդյունքում բացահայտվեցին տարածական և ժամանակային ընկալման դրսևորման առանձնահատկությունների զարգացման միտումները տեղեկատվական միջավայրի փոփոխության պայմաններում, 3) դասակարգվել են անձի կենսագործունեության ժամանակակից պայմաններում տարածական կողմնորոշման միտումների բնույթի հնարավոր փոփոխությունների վրա ներազդող գործոնները, 4) ընթացքի մեջ է հիմնական գիտափորձի փուլը, որի իրականացումը պահանջում է մշակել անձի տարածական կողմնորոշման առանձնահատկությունների ախտորոշման հուսալի հետազոտական համալիր փաթեթ:

Թեմայի հետազոտվածության աստիճանը և հրապարակայնությունը առավել հանգամանալից ներկայացվել և քննարկվել են մի շարք գիտաժողովներում՝ հոդվածների, զեկույցների և քննարկումների տեսքով:

Թեմա 2. Նախագծի փուլային աշխատանքը ընթացել է անձի անհատական հոգեբանական առանձնահատկությունների համալիր գնահատման, մասնագիտության կոմպետենտության արտացոլման և մասնագիտության մասին իրական ու իդեալական պատկերացումների համաձայնեցվածության ուսումնասիրման ուղղություններով: Մշակվել են մասնագիտական ինքնորոշման, ընտրության և աջակցման հոգեբանական տեխնոլոգիաներ, ուսումնասիրվել է հասարակության մեջ մասնագետների և աշխատաշուկայի պահանջարկի համապատասխանությունը, բացահայտվել են մասնագիտության ինքնորոշմանը նպաստող գործոններ, ընտրվել են համապատասխան մեթոդներ և մեթոդիկաներ, ուսումնասիրվել է մեր հասարակության մեջ մասնագիտության մասին տեղեկությունների ստացման ուղղակի (հետաքրքրություններ, ընդունակություններ, մասնագիտական հակումներ) և անուղղակի միջոցների (ԶԼՄ-ների, ծնողների, բարեկամների, ծանոթների և այլոց խորհուրդներ և ցանկություններ) տարածվածությունը:

Թեմա 3. Հաշվետու ժամանակահատվածում, համաձայն պլանավորված ծրագրի, կատարվել են մի շարք աշխատանքներ: Ամփոփվել են 2008-2013 թվականներին անցկացված հետազոտությունների արդյունքները, դուրս է բերվել և կառուցվել ուսումնասիրված էվրիստիկ հնարների ամփոփ համակարգ: Տվյալ համակարգը վերամշակվել է և նրանում ընդգրկվել են նոր բաղադրիչներ: Թարգմանվել և տեղայնացման փուլում են գտնվում սպառողական որոշումների ընդունման թվով ութ մեթոդիկաներ՝ անցկացված ավելի քան 600 հետազոտվողների հետ:

Հաշվետու ժամանակահատվածում տեղի է ունեցել արտասահմանյան խորհրդատուի առաջին այցը, որի ընթացքում վերամշակվել և ամփոփվել է հիմնական հետազոտության մեթոդական համակարգը, և համաձայնեցվել են հետազոտության անցկացման ընթացքն ու փուլերը, որի սկիզբը պլանավորվել է 2014 թվականի սեպտեմբերին:

Դրամաշնորհային ծրագրի սահմաններում հաշվետու ժամանակահատվածում տպագրվել են 4 հոդվածներ և զեկուցումների թեզիսներ, արդյունքները ներկայացվել են 2 միջազգային գիտաժողովներում:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	6	34	1

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Աղուզումցյան Ռ. Վ.,* Ինչպես հանձնել քննությունները, Մեթոդական ուղեցույց, «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2013, 18 էջ:
2. *Գալստյան Ա. Ս., Ստեփանյան Ռ. Ռ., Բեջանյան Ա. Տ.,* Հոգեբանասոցիալական աջակցություն երեխաներին արտակարգ իրավիճակներում, Ձեռնարկ մանկավարժների համար, «Անտարես» հրատ., Երևան, 2013, 104 էջ:
3. *Հովհաննիսյան Ս. Վ.,* Մասնագիտական կողմնորոշման հիմունքներ (գործնական հոգեբանություն), Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 332 էջ:
4. *Ստեփանյան Լ. Ս.,* Ագրեսիվ վարքի հոգեբանություն, Մեթոդական ուղեցույց, Հեղինակային հրատ., Երևան, 2013, 80 էջ:

5. *Агузумцян Р. В.,* Принципы психологического проектирования системы профессиональной подготовки, Учебно-методическое пособие, Изд-во “Асохик”, Ереван, 2013, 120 с.
6. *Степанян Л. С.,* Пути диагностики, профилактики и коррекции агрессивного поведения подростков, Учебно-методическое пособие, Авторское изд., Ереван, 2014, 50 с.

Հոդված

1. *Աղուզումցյան Ռ. Վ.,* Մագիստրանտների ուսուցման արդյունավետությունն ապահովող հոգեբանական գործոնների ուսումնասիրում, «Տեսական և կիրառական հոգեբանության արդի հիմնախնդիրները» IV միջազգային գիտաժողովի նյութեր, «Էդիթ Պրինտ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 18-21:
2. *Ամիրյան Ծ. Ս.,* Կնոջ և տղամարդու դերերի արժևորման խնդիրը ժամանակակից իրականության համատեքստում, «Տեսական և կիրառական հոգեբանության արդի հիմնախնդիրները» IV միջազգային գիտաժողովի նյութեր, «Էդիթ Պրինտ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 21-23:
3. *Ասրիյան Է. Վ.,* Կոմերցիոն գովազդը իբրև ընտանիքի մոդելի մասին պատկերացումների ձևավորմանը նպաստող գործոն, «Տարեգիրք», Տնտեսագիտության ֆակուլտետ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 701-706:
4. *Ասրիյան Է. Վ.,* Психологические характеристики личности как фактор успешности в разных сферах рекламной деятельности, «Հանրային կառավարում» գիտական հանդես, N 3, «Պետական ծառայություն» հրատ., Երևան, 2014, էջ 310-317:
5. *Ասրիյան Է. Վ., Դավթյան Ա. Գ.,* Անձի սոցիալական դիրքորոշումների ազդեցությունը նրա աշխատանքով բավարարվածության վրա, «Տեսական և կիրառական հոգեբանության արդի հիմնախնդիրները» IV միջազգային գիտաժողովի նյութեր, «Էդիթ Պրինտ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 26-28:
6. *Ասրիյան Է. Վ., Զեյնալյան Ն. Ա.,* Երևանի համբավանիշի (բրենդի) ձևավորման հոգեբանական առանձնահատկությունները, «Հանրային կառավարում» գիտական հանդես, N 1-2, «Պետական ծառայություն» հրատ., Երևան, 2014, էջ 322-328:
7. *Ավանեսյան Հ. Մ., Հովհաննիսյան Ս. Վ.,* Արդի տեղեկատվական միջավայրում անձի տարածական կողմնորոշման և հարմարման հիմնախնդրի հոգեբանական առանձնահատկությունները, «Տեսական և կիրառական հոգեբանության արդի հիմնախնդիրները» IV միջազգային գիտաժողովի նյութեր, «Էդիթ Պրինտ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 34-37:
8. *Ավանեսյան Հ. Մ., Մուրադյան Է. Ա.,* Անձի մասնագիտական նույնականությունը պայմանավորող հոգեբանական գործոնների վերլուծություն, «Հանրային կառավարում» գիտական հանդես, N 3, «Պետական ծառայություն» հրատ., Երևան, 2014, էջ 318-321:
9. *Ավանեսյան Հ. Մ., Սարգսյան Դ. Յ.,* Կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող անձանց հոգեբանական առանձնահատկությունների հետազոտման հիմնախնդիրները, «Հատուկ կրթության հիմնախնդիրներ» գիտամեթոդական հանդես, N 1, ԵՊՄՀ, Երևան, 2014, էջ 43-48:
10. *Գալստյան Ա. Հ.,* Տարբերակված մոտեցում ժամանակի ընկալման և գնահատման հիմնախնդրին, «Տեսական և կիրառական հոգեբանության արդի հիմնախնդիրները» IV միջազգային գիտաժողովի նյութեր, «Էդիթ Պրինտ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 47-49:
11. *Գալստյան Ա. Ս.,* Պրոյեկտիվ մեթոդիկաների մեկնաբանման հիմնախնդիրը հոգեբանական աշխատանքում, «Տեսական և կիրառական հոգեբանության արդի հիմնախնդիրները» IV միջազգային գիտաժողովի նյութեր, «Էդիթ Պրինտ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 49-52:
12. *Հարությունյան Ն. Ա.,* Ամուսնական կյանքից բավարարվածության ուսումնասիրությունների համեմատական վերլուծություն, «Տեսական և կիրառական հոգեբանության արդի հիմնախնդիրները» IV միջազգային գիտաժողովի նյութեր, «Էդիթ Պրինտ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 122-124:
13. *Հովհաննիսյան Ս. Վ.,* Ակտիվացնող մեթոդիկաների կիրառումը մասնագիտական-կողմնորոշիչ խորհրդատվությունում, «Հանրային կառավարում» գիտական հանդես, N 3, «Պետական ծառայություն» հրատ., Երևան, 2014, էջ 360-368:

14. *Սահակյան Մ. Մ.,* Հարալեզվական խոսքը որպես հոգեկանի դրսևորումների արտացոլում, «Տեսական և կիրառական հոգեբանության արդի հիմնախնդիրները» IV միջազգային գիտաժողովի նյութեր, «Էդիթ Պրինտ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 164-166:
15. *Սահակյան Մ. Մ.,* Արժեքային համակարգը և կրոնական մարդը, «Կրոնագիտության և եկեղեցաբանության խնդիրները Հայաստանում» գիտաժողովի զեկուցումներ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 35-39:
16. *Ստեփանյան Լ. Ս.,* Ակմեաբանական մշակույթի ձևավորման նախադրյալները երիտասարդ տարիքում, «Հանրային կառավարում» գիտական հանդես, N 3, «Պետական ծառայություն» հրատ., Երևան, 2014, էջ 324-329:
17. *Аванесян Г. М.,* Значение механизма децентрации в процессе психологического образования студентов, Высшая школа: опыт, проблемы, перспективы, Материалы VII Международной научно-практической конференции, РУДН, Москва, 2014, с. 94-99.
18. *Агузумцян Р. В., Погосян С. Г.,* Влияние шахмат на развитие креативности и интеллекта в младшем школьном возрасте, Հոգեկան առողջության հայկական հանդես, N 4 (1), Հայկական հոգեբուժական ասոցիացիա, Երևան, 2013, էջ 26-30:
19. *Айрапетян Д. Р.,* Проявление денежней иллюзии и эвристик принятия решения в контексте этнокультурных различий, Психолого-экономические и этнокультурные ресурсы улучшения межнациональных отношений в российских регионах: материалы международной науч.-практ. конф., Изд-во ИГУ, Иркутск, 2014, с. 167-172.
20. *Айрапетян Д. Р., Агаджанян Р. О.,* Особенности пространственно-временного восприятия при принятии потребительского решения, Тринадцатая международная научно-практическая конференция “Экономическая психология: современные проблемы и перспективы развития”, Материалы конференции, Изд-во ИМЦ “НВШ-СПб”, СПб, 2013, с. 16-20.
21. *Айрапетян Д. Р., Эбоян А. К.,* Социально-психологические особенности продавцов, обеспечивающие повышение эффективность продаж в системе продавец-покупатель, «Տեսական և կիրառական հոգեբանության արդի հիմնախնդիրները» IV միջազգային գիտաժողովի նյութեր, «Էդիթ Պրինտ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 208-211:
22. *Мурадян Е. Б.,* Психологическая адаптация и психологическая безопасность личности в современном обществе, «Տեսական և կիրառական հոգեբանության արդի հիմնախնդիրները» IV միջազգային գիտաժողովի նյութեր, «Էդիթ Պրինտ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 321-323:
23. *Папоян В. Р., Севумян Е. В.,* Исследование особенностей самореализации и дезадаптации учителя в профессиональной деятельности, «Տեսական և կիրառական հոգեբանության արդի հիմնախնդիրները» IV միջազգային գիտաժողովի նյութեր, «Էդիթ Պրինտ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 335-339:
24. *Папоян В. Р.,* Психологические технологии формирования толерантных установок, Проблемы и перспективы развития образования в XXI веке: Международная научно-практическая конф., Социосфера, Прага, 2013, с. 106-114.
25. *Папоян В. Р., Мурадян Е. Б., Галстян А. С.,* Психологический аспект профессиональной ориентации старших школьников, VII Международная научно-практическая конференция (Украина-Россия-Сербия) “Религия, религиозность, философия и гуманитаристика в современном информационном пространстве”, Изд-во ФОП Котова О. В., Луганск, 2013, с. 23-26.
26. *Саакян М. М.,* Способность руководителя к общению, VII Международная научно-практическая конференция (Украина-Россия-Сербия) “Религия, религиозность, философия и гуманитаристика в современном информационном пространстве”, Изд-во ФОП Котова О. В., Луганск, 2013, с. 29-31.
27. *Саргсян Д. Ю.,* Значение психологической подготовки врачей в экстремальных ситуациях, Психология стресса и совладающего поведения, Материалы 3 международной научно-практической коференции, Том 2, Изд-во КГУ им. Н. А. Некрасова, Кострама, 2013, с. 156-158.

28. *Степанян Л. С., Григорян В. Г.,* Взаимосвязь самооценки с характерологическими акцентуациями личности студентов, «Տեսական և կիրառական հոգեբանության արդի հիմնախնդիրները» IV միջազգային գիտաժողովի նյութեր, «Էդիթ Պրինտ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 247-249.
29. *Степанян Л. С., Григорян В. Г., Азизян Г. Р.,* Диагностика предрасположенности к девиантному поведению по комплектации личностных факторов риска, 7-ая годичная научн. конф., Сборник научн. статей, Изд-во РАУ, Ереван, 2013, с. 325-331.
30. *Asriyan E. V., Stepanyan L. S.,* The features of spatial orientation formation, «Տեսական և կիրառական հոգեբանության արդի հիմնախնդիրները» IV միջազգային գիտաժողովի նյութեր, «Էդիթ Պրինտ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 412-415:
31. *Avanesyan H. M.,* De l'adaptation et de l'accueil des ntudiants ntrangers en Armnnie De l'intngration au developpement personnel, Chapitre 5, Construire son identitn culturelle/Sous la direction de Louis BASCO, L'HARMATTAN, Paris, 2014, p. 95-106.
32. *Hayrapetyan D. R.,* Money illusion in economic behavior of consumer and customer, Risks and safety in rapidly changing world: materials of the II international scientific conference on May 10-11, Vedecko vydavatelske centrum "Sociosfera-CZ", Prague, 2014, p. 115-120.
33. *Hovhannisyan S. P.,* Psychological aspects of human resource management, «Տեսական և կիրառական հոգեբանության արդի հիմնախնդիրները» IV միջազգային գիտաժողովի նյութեր, «Էդիթ Պրինտ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 420-422:
34. *Sargsyan D. Yu.,* Self - Management as a Basis of the Future Professional Sustaining in High School Learning, «Տեսական և կիրառական հոգեբանության արդի հիմնախնդիրները» IV միջազգային գիտաժողովի նյութեր, «Էդիթ Պրինտ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 446-447:

Զեկուցումների թեզիս

1. *Hayrapetyan D. R.,* Consumer versus customer: manifestation of money illusion in the human motivational system, Шестая международная конференция по когнитивной науке: Тезисы докладов, Калининград, 2014, с. 58-59.

ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ Շահվերդյան Գայանե Միքայելի, հոգեբան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Միքայելյան Վլադիմիր Հակոբի, հոգեբան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Սարգսյան Սյուզան Ֆելիքսի, հոգեբան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Կոբելյան Արթուր Թենգիզի, հոգեբան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Հարոյան Նելլի Հայկի, հոգեբան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Բազոյան Ֆենյա Նորայրի, դասախոս
6. Գևորգյան Դավիթ Էմիլի, դասախոս
7. Ղազարյան Իզաբելլա Արտավազդի, դասախոս
8. Շահվերդյան Սեդա Անդրանիկի, դասախոս
9. Պետրոսյան Գագիկ Սարգսի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Ամիրյան Դավիթ Սեյրանի, հոգեբան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Ավետիսյան Մարի Վազգենի, դասախոս
3. Մարգարյան Մարի Ռաֆիկի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ավետիսյան Մարի Վազգենի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Սոցիալական ցանցերում դեռահասների և երիտասարդների միջանձնային հաղորդակցման հոգեբանական ռիսկերը (պետական ֆինանսավորում):	Կոբելյան Ա. Թ.

Թեմա 1. Թեմայի շրջանակում կատարվել է տեսական հետազոտություն, որի ընթացքում իրականացվել է հիմնախնդրի՝ սոցիալական ցանցերի, դրանցում դեռահասների միջանձնային հաղորդակցման և այս ամենի հետ կապված հոգեբանական հնարավոր ռիսկերի տեսական և մասնագիտական վերլուծություն: Արդյունքում դուրս են բերվել հիմնախնդրին վերաբերող առկա օրինաչափությունները և ժամանակակից հետազոտական միտումները: Իրականացվել է նախնական փորձարարական հետազոտություն՝ փորձագիտական հարցման տեսքով: Կազմվել է փորձագիտական հարցաթերթիկ, որի շրջանակում փորձագետները տվել են իրենց մասնագիտական գնահատականները: Արդյունքում դուրս են բերվել այն արժեքները, որոնք կամա թե ակամա քարոզվում են սոցիալական ցանցերում: Փորձագիտական հարցման արդյունքները ենթարկվել են որակական և քանակական վերլուծության: Կատարվել է փորձարարական հետազոտության համալիր մեթոդների կազմում, որի շրջանակում նախնական ուսումնասիրության արդյունքների հիման վրա կազմվել են փորձարարական հետազոտության համալիր մեթոդներ՝ ուղղված թիրախային խմբի՝ սոցիալական ցանցերում միջանձնային հաղորդակցման և դրանց հետևանքով առաջ եկող հոգեբանական ռիսկերի բացահայտմանը:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Վերամշակվել են ամբիոնի մագիստրոսական երկու ծրագրերը և դասընթացների ծրագրերը բակալավրիատի համար: Պարբերաբար կազմակերպվել են գիտական քննարկումներ սոցիալական ներազդման հոգեբանության, ինչպես նաև Հայոց ցեղասպանության փաստի ընկալման և դրա սոցիալ-հոգեբանական հետևանքների ուսումնասիրման ուղղությամբ: Հաշվետու ուստարվա ընթացքում ամբիոնը կազմակերպել է ուսանողական գիտաժողով՝ «Իմաստի որոնման և ներքին դատարկությունը լցնելու եղանակները» թեմայով:

2013-14 ուստարվա ընթացքում ամբիոնի աշխատակիցների կողմից Գիտության պետական կոմիտեին է ներկայացվել «Սոցիալական ցանցերում դեռահասների և երիտասարդների միջանձնային

հաղորդակցման հոգեբանական ռիսկերը» թեման և ստացել ֆինանսավորում, նաև ամբիոնի աշխատակիցների կողմից մշակվել են 2 դրամաշնորհային ծրագրեր՝ «Հայոց ցեղասպանության փաստի ընկալումը և դրա սոցիալ-հոգեբանական հետևանքները հայ երիտասարդության շրջանում» թեմայով (ներկայացվել է ԳՊԿ-ին) և «Երիտասարդ քաղաքացիական ակտիվիստի անձի արժեհամակարգային և մոտիվացիոն առանձնահատկությունները» թեմայով (ներկայացվել է Բաց համալսարանին), որոնք, սակայն, չեն ստացել ֆինանսավորում:

Հաշվետու ուստարվա ընթացքում ամբիոնի աշխատակիցները մասնակցել են միջազգային գիտաժողովների, ամառային դպրոցի, հանդես են եկել զեկույցներով և տպագրված հոդվածներով: Նաև ամբիոնի դասախոսը հրավիրվել է եռօրյա թրեյնինգ անցկացնելու Վրաստանում՝ «Սթրես մենեջմենթ» և «Խորհրդատվական հմտություններ» թեմաներով (EFES GEORGIA, JSC “Lomisi” կազմակերպություն):

2013-14 ուստարվա ընթացքում ամբիոնում քննարկվել է թեկնածուական 2 ատենախոսություն, և պաշտպանվել է 1 ատենախոսություն:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	1	16	1

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Կոբելյան Ա. Թ.,* Կոնֆլիկտի հոգեբանություն, «Լուսաբաց» հրատ., Երևան, 2013, 90 էջ:

Հոդված

1. *Գևորգյան Դ. Է., Սարգսյան Մ. Ս.,* Ես-կոնցեպցիայի յուրահատկությունը տարբեր նևրոտիկ խանգարումների ներքո, «Տեսական և կիրառական հոգեբանության արդի հիմնախնդիրները» IV միջազգային գիտաժողովի նյութեր, «Էդիթ Պրինտ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 69-72:
2. *Հարոյան Ն. Հ.,* Յոգան և վերլուծական հոգեբանությունը, «Յունգյան ընթերցումներ» գիտաժողովի նյութեր, «Սիմ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 77-85:
3. *Հարությունյան Հ. Ա.,* Հոգեբանական վիճակի նշանակությունը վերականգնողական աշխատանքներում, «Ռեաբիլիտացիայի ժամանակակից ասպեկտները բժշկության մեջ» 6-րդ միջազգային կոնֆերանս, «Վարդ-Գրանտ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 25-27:
4. *Ղազարյան Ի. Ա.,* Առցանց խորհրդատվությունը՝ որպես գործնական հոգեբանի գործունեության զարգացման հնարավորություն, «Կարիերայի ուղղորդման հիմնախնդիրներն ու զարգացման միտումները» միջազգային գիտաժողովի հոդվածների ժողովածու, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 107-112:
5. *Ղազարյան Ի. Ա.,* Քաղաքականության հոգեբանամշակութային հիմքերը, «Յունգյան ընթերցումներ» գիտաժողովի նյութեր, «Սիմ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 86-91:
6. *Սարգսյան Ս. Ֆ.,* Սերունդների տրանսգեներացիոն կապերի ֆենոմենը, «Բանբեր Երևանի համալսարանի», N 1 (142), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 55-60:

7. *Սարգսյան Ս. Ֆ.,* Մշակութային անգիտակցականը որպես գեղարվեստական մտածողության ակունք, «Յունգյան ընթերցումներ» գիտաժողովի նյութեր, «Սիմ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 68-76:
8. *Аветисян М. В.,* Психологические особенности патологического горя, “Человек в мире. мир в человеке” материалы VI международной научно-практической конференции, ПГНИУ изд., Пермь, 2013, с. 461-468.
9. *Микаелян В. А.,* Психическая целостность личности и диссоциативный процесс, «Բանբեր Երևանի համալսարանի», N 141.4, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 55-65:
10. *Միքայելյան Վ. Ա.,* Հոգեբանական ժամանակը և սինքրոնայնությունը, «Յունգյան ընթերցումներ» գիտաժողովի նյութեր, «Սիմ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 57-67:
11. *Шавердян Г. М.,* Интериоризированное людоедство, сетевой научно-практический журнал “Перспективы науки и образования”, N 6, Москва, 2013, с. 112-123.
12. *Шавердян Г. М.,* Ницше: пророк, безумец, терапевт, сетевой научно-практический журнал “Перспективы науки и образования”, N 2 (8), Москва, 2014, с. 137-150.
13. *Шавердян Г. М.,* Уроки демонизма для психологов, сетевой научно-практический журнал “Перспективы науки и образования”, Москва, N 3 (9), 2014, с. 132-141.
14. *Шавердян Г. М.,* К. Г. Юнг - 50 лет спустя: что понял мир из его идей, «Յունգյան ընթերցումներ» գիտաժողովի նյութեր, «Սիմ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 14-22:
15. *Шавердян Г. М.,* Трансцендентные опыты Юнга как предпосылка возникновения трансперсональной психологии, «Յունգյան ընթերցումներ» գիտաժողովի նյութեր, «Սիմ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 23-33:
16. *Шавердян Г. М.,* К. Г. Юнг - 50 лет спустя: что стоило бы понять миру из его идей?, «Յունգյան ընթերցումներ» գիտաժողովի նյութեր, «Սիմ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 34-56:

Զեկուցումների թեզիս

1. *Шавердян Г. М.,* О некоторых аспектах формализации гуманитарного образования, “Образование в 21-ом веке: проблемы и вызовы” тезисы международной конференции, посвященной 95-летию ЕГУ, изд. ЕГУ, Ереван, июнь, 2014, с. 83-84.

ԱՆՁԻ ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ ՝ Խաչատրյան Նարինե Գագիկի, հոգեբան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Հարությունյան Սվետլանա Ֆրունզեի, հոգեբան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Գարգրցյան Լիլիթ Ալբերտի, հոգեբան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Զաքարյան Էլեոնորա Ալեքսանդրի, հոգեբան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Խանամիրյան Իրինա Ռյուրիկի, հոգեբան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Հարությունյան Ինգա Կարենի, հոգեբան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Մանուսյան Սոնա Հովհաննեսի, հոգեբան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Առաքելյան Քնարիկ Ներսեսի, դասախոս
8. Հակոբջանյան Աննա Ռուբիկի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Սարգսյան Լիանա Ստեփանի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Արտասահմանյան դրամաշնորհներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Գենդերային սոցիալականացման գործընթացի վերլուծություն. հայկական ընտանիքներում կանանց և աղջիկների հեռանկարներն ու կարգավիճակը:	Գարգրցյան Լ. Ա.
2. Մարդկանց թրաֆիքինգ՝ զոհային վարքի իրազեկում և կանխարգելում:	Առաքելյան Ք. Ն.

Թեմա 1. Հետազոտական ծրագիրը նպատակ ունի բացահայտելու Հայաստանում երեխաների սեռային սոցիալականացման գործընթացի այն առանձնահատկությունները, որոնք հանգեցնում են ընտանիքներում աղջիկների և կանանց անհավասար կարգավիճակին և անցանկալի հետևանքներին (օրինակ՝ արու զավակի նախընտրություն, սեռով պայմանավորված հղիության ընդհատումներ, կանանց նկատմամբ բռնության դեպքեր և այլն):

Հաշվետու տարում իրականացվել է առկա հետազոտությունների վերլուծություն, մասնավորապես՝ Հայաստանում և այլ երկրներում (որոնցում սեռով պայմանավորված հղիության ընդհատումների տոկոսը բարձր է) արու զավակի նախընտրության սոցիալ-տնտեսական և հոգեբանական պատճառների վերաբերյալ առկա աղբյուրների վերլուծություն:

Հետազոտության արդյունքում մենք ակնկալում ենք դուրս բերել սեռային սոցիալականացման մեջ ամենաառանցքային խնդիրները, որոնք ամրապնդում և վերարտադրում են առկա գենդերային կարծրատիպերը, ինչպես նաև ակնկալվում է մշակել գենդերային սոցիալականացման այնպիսի ծրագիր, որի նպատակը կլինի գենդերային կարծրատիպերի հաղթահարումը և գենդերային հավասարության սկզբունքի կարևորումը ընտանեկան հարաբերություններում:

Թեմա 2. Ծրագրի հիմնական նպատակն է իրականացնել հետազոտական-կանխարգելիչ աշխատանք զոհաբանության տեսանկյունից խոցելի խմբի ներկայացուցիչների, մասնավորապես Երևանի և ՀՀ մարզերի մանկատների անչափահաս սաների շրջանակում: Հետազոտական մասն ուղղված է զոհային վարքի սոցիալ-հոգեբանական նախադրյալների բացահայտմանը, իսկ կանխարգելիչ ծրագրի հիմնական նպատակն է մարդկանց թրաֆիքինգի վերաբերյալ կանխարգելիչ թրեյնինգ-սեմինար անցկացնելը:

Հաշվետու ժամանակահատվածում ավարտվել են հետազոտության նախապատրաստական և ծրագրավորման փուլերը՝ կազմվել է հետազոտական ընտրանքը, ընտրվել են հիմնական մեթոդիկաները, և որոշվել են հետազոտության անցկացման վայրերը: Մշակվել է նաև կանխարգելիչ ծրագրի աշխատանքային տարբերակը, որը վերջնական տեսքի կբերվի հետազոտական տվյալների վերլուծության արդյունքում:

Հետազոտության արդյունքների հիման վրա ակնկալում ենք դուրս բերել անձնային, վարքային և հոգեբանական դետերմինանտներով պայմանավորված զոհային վարքի ցուցաբերման հակվածության

գործոնային մոդելը, որը բնորոշ է տվյալ թիրախային խմբի ներկայացուցիչներին: Ծրագրվում է իրականացնել նաև մարդկային թրաֆիքինգի կանխարգելիչ ծրագիր:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

- Վերանայվել և վերամշակվել են հոգեբանության բակալավրիատի «Անձի հոգեբանություն և հոգեբանական խորհրդատվություն» և «Զարգացման հոգեբանություն» մագիստրոսական ծրագրերում դասավանդվող առարկայական ծրագրերը:
- Կազմակերպվել են մի շարք մեթոդաբանական սեմինարներ անձի հոգեբանության և զարգացման հոգեբանության բնագավառի նորարարական մոտեցումների ու հետազոտության կազմակերպմանն ու իրականացմանն առնչվող զեկուցումներով:
- Կազմակերպվել է ուսանողների արտադրական պրակտիկան՝ ըստ կնքված պայմանագրերի, և արդյունավետորեն իրականացվել են պրակտիկայի համար նախատեսված ծրագրերը:
- Ամբիոնի աշխատակիցները մասնակցել են գիտագործնական սեմինարների, միջազգային գիտաժողովների և հանդես են եկել զեկույցներով:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	1	-	-	17	4

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Խաչատրյան Ն. Գ., Մանուսյան Ս. Հ., Սերոբյան Ա. Կ., Գրիգորյան Ն. Ա., Հակոբջանյան Ա. Ռ.,* Մշակույթ, արժեքներ, համոզմունքներ. վարքի կողմնորոշիչները փոփոխվող հայ հասարակությունում, «Լեգալ պլյուս» հրատ., Երևան, 2014, 164 էջ:

Հոդված

1. *Խաչատրյան Ն. Գ., Մանուսյան Ս. Հ.,* Սոցիալական աքսիոմների գործոնային վերլուծություն. համեմատական արդյունքներ հայկական ընտրանքի դեպքում, «Տեսական և կիրառական հոգեբանության արդի հիմնախնդիրները» IV միջազգային գիտաժողովի նյութեր, «Էդիթ Պրինտ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 93-95:
2. *Զաքարյան Է. Ա., Միքայելյան Մ. Հ.,* Անձնային զարգացումը որպես դպրոցի կարևորագույն գործառույթ, «Տեսական և կիրառական հոգեբանության արդի հիմնախնդիրները» IV միջազգային գիտաժողովի նյութեր, «Էդիթ Պրինտ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 147-149:
3. *Խանամիրյան Ի. Ռ., Աբրահամյան Տ. Ա.,* Վաղ դեռահասության տարիքում օժտված երեխաների հարմարման առանձնահատկությունները կրթական համակարգում, «Տեսական և կիրառական հոգեբանության արդի հիմնախնդիրները» IV միջազգային գիտաժողովի նյութեր, «Էդիթ Պրինտ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 7-9:
4. *Խանամիրյան Ի. Ռ.,* Ամուսնալուծությունը և երեխայի ապրումների դինամիկան, «Տեսական և կիրառական հոգեբանության արդի հիմնախնդիրները» IV միջազգային գիտաժողովի նյութեր, «Էդիթ Պրինտ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 83-85:

5. *Խանամիրյան Ի. Ռ., Մաջարյան Ա. Վ.,* Սիբլինգների միջև հարաբերությունների ուսումնասիրություն, «Տեսական և կիրառական հոգեբանության արդի հիմնախնդիրները» IV միջազգային գիտաժողովի նյութեր, «Էդիթ Պրինտ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 140-142:
6. *Գարգրցյան Լ. Ա.,* Անձի սուբյեկտիվ տարիքի կառուցվածքն ու առանձնահատկությունները հասունության փուլում, «Տեսական և կիրառական հոգեբանության արդի հիմնախնդիրները» IV միջազգային գիտաժողովի նյութեր, «Էդիթ Պրինտ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 54-56:
7. *Հակոբջանյան Ա. Ռ.,* Առողջության պահպանմանն ուղղված վարքի գործոնների ուսումնասիրման հարցի շուրջ, «Տեսական և կիրառական հոգեբանության արդի հիմնախնդիրները» IV միջազգային գիտաժողովի նյութեր, «Էդիթ Պրինտ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 112-114:
8. *Հակոբջանյան Ա. Ռ.,* Առողջության հոգեբանության արդի վիճակն ու խնդիրները, «Բանբեր Երևանի համալսարանի. փիլիսոփայություն, հոգեբանություն», № 1 (142), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 61-69:
9. *Հակոբջանյան Ա. Ռ.,* Առողջությանն առնչվող վարքաձևերի ուսումնասիրմանն ուղղված հարցարանի մշակում (պլանավորված վարքի տեսության հիման վրա), «Երիտասարդ հոգեբանների միջբուհական գիտաժողով», Գիտաժողովի նյութեր, «Հոգատար բարեկամ» բարեգործական ՀԿ, Երևան, 2014, էջ 87-90:
10. *Գրիգորյան Ն. Ա., Սերոբյան Ա. Կ.,* Սոցիալական աքսիոմների առանձնահատկությունները. ուսումնասիրություն հայկական ընտրանքի օրինակով, «Տեսական և կիրառական հոգեբանության արդի հիմնախնդիրները» IV միջազգային գիտաժողովի նյութեր, «Էդիթ Պրինտ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 61-64:
11. *Գրիգորյան Ն. Ա., Սերոբյան Ա. Կ.,* Անձնային գծերը որպես ինքնակարգավորման վարքաձևերի ընտրության նախապայման, «Բանբեր Երևանի համալսարանի. փիլիսոփայություն, հոգեբանություն», № 4 (141), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 66-75:
12. *Хачатрян Н. Г.,* Сравнительный анализ системы ценностей и убеждений среди населения Армении, Сборник научных статей “Седьмая годичная научная конференция РАУ”, В 2 ч. - Социально-гуманитарные науки, Изд. РАУ, 2013, с. 55-64.
13. *Хачатрян Н. Г.,* Исследование ценностно-мотивационных предпочтений молодых людей, принадлежащих к армянской культуре, в контексте социокультурных трансформаций общества, Проблемы и перспективы развития образования в XXI веке: профессиональное становление личности (философские и психолого-педагогические аспекты), Материалы III международной научно-практической конференции, Изд. “Sociosfera-CZ”, 2013, с. 157-164.
14. *Ханамирян И. Р.,* К вопросу отревожности одаренных детей в среднем звене школы, Человек в мире. Мир в человеке: актуальные проблемы философии, социологии, политологии и психологии, Международная научно-практическая конференция студентов, аспирантов и молодых ученых, Пермь, 2013, с. 589-598.
15. *Гаргрцян Л. А.,* Феноменологическое исследование субъективного возраста личности в период зрелости, Психология и педагогика: методика и проблемы практического применения: сборник материалов XXXIII Международной научно-практической конференции: в 2-х частях, Часть 1, Изд-во ЦРНС, Новосибирск, 2013, с. 34-39.
16. *Khachatryan N. G., Żemojtel-Piotrowska M., Piotrowski J., Argentero P., Baltatescu S., Bardhwaj G., Bukowski M., Calogero R., Chargazia M., Clinton A., Halik M. H. J., Ilisko D. et al.,* Kulturowe wymiary postaw roszczeniowych, Cultural dimensions of entitlement, Psychologia Spoleczna, tom 9, 2 (29), 2014, p. 220–240.
17. *Khachatryan N. G., Wu M. S., Schmitt M., Zhou C., Nartova-Bochaver S., Astanina N., Han H.,* Examining Self-Advantage in the Suffering of Others: Cross-Cultural Differences in Beneficiary and Observer Justice Sensitivity Among Chinese, Germans and Russians, Social Justice Research, v. 27, 2014, p. 231-242.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Խաչատրյան Ն. Գ.,* Արժեքային կողմնորոշումները Հայաստանում. տարիքային դինամիկան սոցիալական փոփոխությունների համատեքստում, «Հայագիտությունը և արդի ժամանակաշրջանի մարտահրավերներ», Հայագիտական միջազգային երկրորդ համաժողովի դրույթներ, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2013, էջ 244-245:
2. *Khachatryan N. G.,* Values reflected in intentions of political and social behavior: comparing the capital and the regions by age and gender. "Political Transformations and Social Changes in South Caucases: Georgia, Armenia and Azerbaijan in Perspective", 3-rd ASCN Annual Conference, Book of Abstract, University of Fribourg, 2013, pp. 46-47.
3. *Arakelyan K. N.,* Family Determinants of Personality Victimization, The International Conference "Actual problems of psychology and law. Victims and witnesses: from research to effective practice", St. Petersburg State University, European Association of Psychology and Law (EAPL), June 24-27, 2014, pp. 191-192.
4. *Арутюнян С. Ф.,* Гражданская идентичность: психологический ракурс, «Հայագիտությունը և արդի ժամանակաշրջանի մարտահրավերները», Հայագիտական միջազգային երկրորդ համաժողովի դրույթներ, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2013, էջ 250-251:

Ֆակուլտետում գործող լաբորատորիաների թիվը՝ 3

ՓՈՐՁԱՐԱՐԱԿԱՆ ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԳՀ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավար՝ *Ավանեսյան Հրանտ Միքայելի, հոգեբան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Հովհաննիսյան Սահակ Վիուլի, մանկ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
2. Ասրիյան Էլինա Վյաչեսլավի, հոգեբ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
3. Ստեփանյան Լուսինե Սամվելի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
4. Գալստյան Արմենուհի Համբերիկի, հոգեբ. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
5. Հովհաննիսյան Սոնա Պավելի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Փորձարարական հետազոտության մեթոդների կատարելագործման և ներդրման օրինաչափությունները հոգեբանության կիրառական բնագավառներում (պետական ֆինանսավորում):	Ավանեսյան Հ. Մ.

Թեմա 1. Հաշվետու ժամանակահատվածում գիտահետազոտական խմբի կողմից մշակվել ու տեղայնացվել են միօրինակացված հոգեբանական վալիդ մեթոդիկաներ: Դրանց տեղեկատվական ցուցանիշների հիման վրա մշակվել է մասնագիտական պիտանելիության գնահատման ախտորոշիչ ալգորիթմ, որն անցել է փորձարարական ապրոբացիա: Արդյունքները փաստում են, որ նշված ալգորիթմի կիրառումը առավել մատչելի կլինի ինչպես փորձարարական հոգեբանության մեջ, այնպես էլ այլ ոլորտներում հոգեբանական ծառայություն կամ աջակցություն կազմակերպելու գործընթացում:

Ներկայումս լրամշակվում է գնահատման մոդելի համակարգչային տարբերակը, որը բացառում է թեստավորման սուբյեկտիվությունը: Համակարգչային մոդելի մշակման գործընթացում հաշվառվել են տարբեր սոցիալական խմբերի վերաբերմունքը համակարգչային թեստավորմանը, ինչպես նաև դրանից օգտվելու համար բնակչության մեծ մասի մոտ առկա հատուկ հմտությունները (բջջային հեռախոս, բանկոմատ, հեռակառավարման վահանակ և այլն): Այսպիսով՝ առաջարկվող մոդելը փաստացի ներառում է կազմակերպչական կանոններ և գործելակարգ, որոնք կարգավորում են ուսանողների, թեկնածուների և աշխատակազմի գնահատման վերաբերյալ որոշումների կայացման գործընթացները:

ԱՆՁԻ ԵՎ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԳՀ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավար՝ *Աղուզումցյան Ռուբեն Վազգենի, հոգեբան. գիտ. թեկնածու, պրոֆեսոր*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Աղուզումցյան Ռուբեն Վազգենի, հոգեբան. գիտ. թեկնածու, առաջատար գիտաշխատող
2. Մուրադյան Ելենա Բորիսի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
3. Պապոյան Վարդուհի Ռոբերտի, հոգեբան. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
4. Գալստյան Ալինա Սոխակի, գիտաշխատող
5. Սարգսյան Դիանա Յուրայի, հոգեբան. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
6. Ամիրյան Ծովինար Սեյրանի, կրտսեր գիտաշխատող

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Անձի հոգեբանական անվտանգության ապահովումը մասնագիտական գործունեության մեջ (պետական ֆինանսավորում):	Աղուզումցյան Ռ. Վ.

Թեմա 1. 2014թ. կատարված վերլուծությունների վերաբերյալ տպագրվել են հոդվածներ, վերանայվել և խմբագրվել են մինչ այժմ կատարված աշխատանքների նյութերը տարեվերջյան ամփոփիչ հաշվետվության համար: Տպագրված հոդվածներում ընդգրկված տեսական և հետազոտական ուսում-

նասիրությունները վկայում են կենսագործունեության տարբեր ոլորտներում մասնագետի անձի հոգեբանական անվտանգության ապահովման հիմնախնդրի կարևորությունը:

Հետազոտական ընտրանքը, որն ընդլայնվել էր ինչպես Երևան քաղաքի, այնպես էլ տարբեր մարզերի բնակչությամբ /Շիրակ, Արարատ, Արմավիր և Վայոց ձոր/, կազմել է 505 հոգի: Հետազոտական տվյալների կոռելյացիոն վերլուծությանը հաջորդել է գործոնային վերլուծությունը՝ անձի հոգեբանական անվտանգության բաղադրիչների և գործոնների թվի նվազեցման և գլխավոր գործոնների դուրսբերման նպատակով: Ստացված արդյունքները անձի հոգեբանական անվտանգության բովանդակությունը մոտեցնում են տարբեր երկրներում կատարված հետազոտությունների երջանկության ինդեքսի գործոնային վերլուծությանը:

Համագործակցության հանդիպումներ են տեղի ունեցել ՌԴ գիտությունների ակադեմիայի հոգեբանության ինստիտուտի հետ, կատարվել է համատեղ հետազոտություն ուղևորների անվտանգության ենթատեքստում:

«ԱՆՁ ԵՎ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՄԻՋԱՎԱՅՐ» ԳՀ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավար՝ *Խաչատրյան Նարինե Գագիկի, հոգեբ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Գրիգորյան Նվարդ Արեգի, կրտսեր գիտաշխատող
2. Սերոբյան Աստղիկ Կորյունի, կրտսեր գիտաշխատող
3. Հակոբջանյան Աննա Ռուբիկի, լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Արտասահմանյան դրամաշնորհներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Values, Beliefs and Social Behavior: Dynamics and Specifics in Modern Armenian Society. (ASCN, 2011-2013) (Արժեքներ, համոզմունքներ և սոցիալական վարք. դինամիկան և առանձնահատկությունները ժամանակակից հայ հասարակությունում):	Խաչատրյան Ն. Գ.
2. Կանանց ակադեմիական առաջընթացի սոցիալ-հոգեբանական գործոնները:	Խաչատրյան Ն. Գ.

Թեմա 1. Հաշվետու ուստարում ավարտվել են հետազոտական աշխատանքները՝ հարցում, ֆոկուս-խմբեր և էքսպերտային հարցազրույցներ, որոնց հիման վրա վերլուծվել և ամփոփվել են ստացված արդյունքները: Դրամաշնորհային ծրագրի արդյունքում պատրաստվել և երկու լեզվով (հայերեն և անգլերեն) տպագրվել է մենագրություն՝ «Մշակույթ, արժեքներ, համոզմունքներ. վարքի կողմնորոշիչները

փոփոխվող հայ հասարակությունում» (“Culture, Values, Beliefs: Behaviour Guidelines in Changing Armenian Society”) վերնագրով:

Դրամաշնորհային ծրագրի ավարտին կազմակերպվել է քննարկում «Արժեքային կողմնորոշումներ և սոցիալական բարեկեցություն. սոցիալ-հոգեբանական խոչընդոտները և հնարավորությունները» թեմայով, որին հրավիրվել են սոցիալական գիտության տարբեր բնագավառների մասնագետներ, դասախոսներ, հետազոտողներ, հասարակական կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ, քաղաքականություն իրականացնողներ: Հանդիպման ընթացքում տեղի է ունեցել նաև տպագրված գրքի շնորհանդեսը:

Թեմա 2. Հետազոտական ծրագրի ուսումնասիրման նպատակն է հասկանալ ՀՀ կրթական համակարգի բարեփոխումների համատեքստում ինստիտուցիոնալ, սոցիալ-մշակութային և սոցիալ-հոգեբանական այն խոչընդոտները, որոնք պայմանավորում են բարձրագույն կրթության կառավարման մեջ գենդերային անհավասարության ֆորմալ և ոչ ֆորմալ պրակտիկաների վերարտադրումը:

Հաշվետու ժամանակահատվածում կատարվել է վիճակագրական վերլուծություն, որի արդյունքում դուրս է բերվել բուհերում կանանց և տղամարդկանց համահարաբերակցությունը տարբեր ուղղություններով՝ ըստ կրթական մակարդակների ուսանողների, ասպիրանտների, գիտական աստիճան և կոչում ունեցող դասախոսների, գիտամանկավարժական անձնակազմի թվաքանակը: Իրականացվել է նաև չորս ֆոկուս խումբ կին ասպիրանտների հետ՝ տարբեր մասնագիտական բնագավառներից: Ֆոկուս խմբերից ստացված արդյունքները գտնվում են մշակման փուլում: Նախատեսվում են նաև հարցազրույցներ այն կանանց հետ, ովքեր զբաղեցնում են որևէ պաշտոն իրենց գիտական կամ գիտամանկավարժական գործունեության մեջ:

Լաբորատորիայում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

1. Շարունակվել է անձի ուսումնասիրման ժամանակակից մեթոդիկաների տեղայնացման գործընթացը՝ հուսալիության և վալիդության չափանիշներին համապատասխան:

2. Սոցիալ-մշակութային փոփոխման պայմաններում անձի արժեքների, համոզմունքների և նույնականացման միտումների ուսումնասիրում:

Իրականացվել են միջմշակութային հետազոտություններ միջազգային համագործակցության շրջանակներում (Լեհաստան, Չինաստան), որի արդյունքում տպագրվել է երկու հոդված:

ՔԻՄԻԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկան՝ *Ղոչիկյան Տարիել Վլադիմիրի, քիմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*
Դեկանի տեղակալ՝ *Վարդապետյան Սամվել Մարտունի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները եւ մասնագիտացումները

Շիֆր	**Մասնագիտություն**
020100	Քիմիա
020900	Էկոլոգիական քիմիա
021000	Դեղագործական քիմիա
060300	Դեղագիտություն

Մասնագիտացումներ՝ (մագիստրոսական ծրագրեր)	Օրգանական քիմիա Ֆիզիկական քիմիա Անօրգանական քիմիա Դեղագիտություն Էկոլոգիական քիմիա

ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոսներ և թղթակից անդամներ

1. Սաղյան Աշոտ Սերոբի
2. Խառատյան Սուրեն Լևոնի (թղթակից անդամ)

Պատվավոր կոչումներ ունեցողներ

1. Սաղյան Աշոտ Սերոբի, ՀՀ գիտության վաստակավոր գործիչ
2. Փիրումյան Գևորգ Պետրոսի, ՀՀ գիտության վաստակավոր գործիչ

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 447*							
	I կուրս		II կուրս		III կուրս		IV կուրս	
	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ
Բակալավրիատ								
Քիմիա	8	11	8	12	2	3	13	10
Էկոլոգիական քիմիա	-	-	4	12	-	-	8	6
Դեղագիտություն	8	55	6	83	6	13	9	52
Ընդամենը	**16**	**66**	**18**	**107**	**8**	**16**	**30**	**68**
Մագիստրատուրա								
Քիմիա	5	9	4	9	-	-	-	-
Էկոլոգիական քիմիա	3	5	4	6	-	-	-	-
Դեղագիտություն	6	32	7	28	-	-	-	-
Ընդամենը	**14**	**46**	**15**	**43**	-	-	-	-

Հեռակա ուսուցում

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 196*				
	I կուրս	II կուրս	III կուրս	IV կուրս	V կուրս
Բակալավրիատ					
Էկոլոգիական քիմիա	-	8	-	11	3
Դեղագործական քիմիա	28	39	47	31	29
Ընդամենը	**28**	**47**	**47**	**42**	**32**

Քննաշրջանների արդյունքներ
Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Քիմիա					
1-ին	19	1	8	1	53
2-րդ	20	1	8	1	55
3-րդ	5	1	3		20
4-րդ	23	2	4	3	74
Էկոլոգիական քիմիա					
1-ին	-	-	-	-	-
2-րդ	16	-	1	1	94
3-րդ	-	-	-	-	-
4-րդ	14	4	6	-	29
Դեղագիտություն					
1-ին	63	2	44	5	27
2-րդ	89	1	37	3	57
3-րդ	19	1	8	1	53
4-րդ	61	-	30	-	51
Ընդամենը	**329**	**13**	**149**	**15**	51
Մագիստրատուրա					
Քիմիա					
1-ին	14	-	-	6	100
2-րդ	13	1	-	8	92
Էկոլոգիական քիմիա					
1-ին	8	-	-	2	100
2-րդ	10	-	1	1	90
Դեղագիտություն					
1-ին	38	-	-	6	100
2-րդ	35	-	1	11	97
Ընդամենը	118	1	2	34	97

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Քիմիա					
1-ին	19	1	6	1	63
2-րդ	18	-	1	8	94
3-րդ	4	-	1	1	75
Էկոլոգիական քիմիա					
1-ին	-	-	-	-	-
2-րդ	16	-	1	4	94
3-րդ	-	-	-	-	-
Դեղագիտություն					
1-ին	60	1	27	1	53
2-րդ	87	1	38	2	55
3-րդ	19	2	5	1	63
Ընդամենը	**223**	**5**	**79**	**18**	**62**
Մագիստրատուրա					
Քիմիա					
1-ին	14	1	2	5	79
Էկոլոգիական քիմիա					
1-ին	8	-	-	-	100
Դեղագիտություն					
1-ին	38	-	13	6	66
Ընդամենը	**60**	**1**	**15**	**11**	**73**

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	*Ընդամենը՝ 195 (10), այդ թվում նախորդ տարիներից՝ 9*		
	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)		մագիստրատուրա
	առկա	հեռակա	
Քիմիա	23 (2)	-	14
Էկոլոգիական քիմիա	12	2	9 (3)
Դեղագործական քիմիա	63 (5)	28	35
Ընդամենը	**98 (7)**	**30**	**58 (3)**

2013-2014 ուստարում հրատարակվել են

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
1	-	1	5	78	64

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ 5

ԱՆՕՐԳԱՆԱԿԱՆ ԵՎ ԱՆԱԼԻՏԻԿ ՔԻՄԻԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Հարությունյան Ռոմիկ Սուրենի, քիմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Խարատյան Սուրեն Լևոնի, ՀՀ ԳԱԱ թղթ. անդամ, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Գրիգորյան Գառնիկ Լևոնի, քիմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Խաչատրյան Համբարձում Գուրգենի, քիմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր, ամբիոնի պատվավոր վարիչ
4. Ադամյան Ռոբերտ Խաչիկի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Գյոկչյան Նունե Օնիկի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Դարբինյան Հրանուշ Հերբերտի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Մխիթարյան Ռազմիկ Պարսամի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Մկրտչյան Ռոբերտ Տիգրանի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
9. Բեգլարյան Հայկ Ալեքսանի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
10. Մկրտչյան Արմինե Ռոբերտի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
11. Պետրոսյան Գոհար Գրիգորի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
12. Գրիգորյան Գոհար Լյուդվիգի, դասախոս
13. Հարությունյան Մելանյա Գուրգենի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Սարգսյան Կարինե Վլադիմիրի, ուսումն. լաբորատորիայի վարիչ
2. Թադևոսյան Լուսինե Գեղամի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ
3. Ներսիսյան Լուսիկ Գեղամի, տեխն. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ
4. Գալոյան Կարինե Հայկարամի, ավագ լաբորանտ
5. Գալստյան Նելլի Ժորայի, ավագ լաբորանտ
6. Դայան Ռուզաննա Հենզելի, ավագ լաբորանտ
7. Կարապետյան Լիլյա Ֆելիքսի, ավագ լաբորանտ
8. Մանգասարյան Լուսինե Գագիկի, ավագ լաբորանտ
9. Վարդանյան Նունե Սերյոժայի, ավագ լաբորանտ
10. Ասլանյան Սուսաննա Վարդգեսի, պրեպարատոր

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Մակերևույթների մոդիֆիկացումը պղնձի և ցինկի օքսիդներով և այդ համակարգերի մանրէասպան հատկությունների հետազոտումը (պետական ֆինանսավորում):	Գրիգորյան Գ. Լ.

2. Նոր սորբենտներ՝ ջրերից ռադիոնուկլիդների և ծանր մետաղների հեռացման և որոշ արժեքավոր տարրերի կորզման համար (պետական ֆինանսավորում):	Խաչատրյան Հ. Գ.
3. Բնական մոդիֆիկացված ցեոլիտների և դրանց համասեռ մեզոծակոտկեն անալոգների ֆիզիկաքիմիական հատկությունները և կիրառումը (պետական ֆինանսավորում):	Հարությունյան Ռ. Ս.

Թեմա 1. CuO-ի քիմիական տեղափոխության ուսումնասիրությունները ցույց տվեցին, որ գազային ջրածնի պերօքսիդի միջոցով պղնձի թիթեղից նյութի տեղափոխություն իրականացվում է միանգամայն ցածր ջերմաստիճաններում (T<0^0C): Ցինկի օքսիդի դեպքում դա տեղի է ունենում 10-15 աստիճան ավելի բարձր ջերմաստիճաններում: Ջերմաստիճանը բարձրացնելիս երկու դեպքում էլ նյութի տեղափոխության արագությունը կտրուկ փոքրանում է: Մեր ուսումնասիրած ջերմաստիճանային միջակայքում CuO-ն ամենամեծ արագությամբ տեղափոխվում է 0^0C-ում, իսկ ZnO-ն՝ 10^0C-ում: Փորձնականորեն որոշվել են գործընթացի բոլոր այն պարամետրերի արժեքները, որոնց դեպքում իրականացվում են պինդ կրիչների մակերևույթի վրա նյութի նստեցումը: Որպես պինդ կրիչներ օգտագործել ենք սիլիկաժել և կվարցային ապակու մանրահատիկ ավազ: Փորձի պայմաններում տեղափոխության ենթարկված նյութի քանակների վերահաշվարկը ցույց տվեց, որ գործընթացի արագությունը կազմում է մոտավորապես 5.10^{-8} մոլ.$լ^{-1}$.$վ^{-1}$: Օգտագործված կրիչների վրա օքսիդը նստում է բավականին ամուր: Իրականացվել են նաև աշխատանքներ կվարցի ապակու հատիկների վրա նստեցված օքսիդների մանրէասպան հատկությունների ուսումնասիրման ուղղությամբ:

Թեմա 2. Առավել տարածված ախտոտիչներից՝ Ca, Mg, Cu, Fe, Pb, Ni, Al, B, F, ռադիոնուկլիդներից՝ Cs, Sr, Co, մաքրելու արդյունավետությունը բարձրացնելու համար հարկավոր է ստեղծել նոր սորբենտներ, որոնք օժտված կլինեն որոշակի տարրի հանդեպ բարձր ընտրողականությամբ: Այդ հատկությունները բավարար չափով արտահայտված չեն չմշակված բնական սորբենտների և ակտիվացված ածուխների համար: Որոշ կավային նյութեր բավականին ակտիվ են բնական վիճակում, բայց դրանց մեծ մասն անհրաժեշտ է ենթարկել քիմիական և ջերմային մշակման՝ դրանց ծակոտկեն բնութագրերը բարելավելու և կարգավորելու, ինչպես նաև մակերևույթի քիմիական բնույթը փոփոխելու համար: Աշխատանքի շրջանակում սինթեզվել են մեկ տասնյակից ավելի նոր սորբենտներ՝ հիդրօքսիապատիտի, ցիրկոնիումի օքսիդ - հիդրօքսիապատիտ համակարգի և մանգանի սիլիկատի հիման վրա: Հաստատվել է առաջին երկու տեսակի սորբենտների բարձր արդյունավետությունը հոսքաջրերից ծանր մետաղների հեռացման, ինչպես նաև ռադիոնուկլիդներ պարունակող լուծույթների վնասազերծման գործընթացներում: Մանգանի սիլիկատի հիման վրա պատրաստված սորբենտը մեծ արդյունավետությամբ ընտրողաբար կորզում է կալիումի աղերը թափոնաջրերից:

Թեմա 3. Նոյեմբերյանի ցեոլիտային հանքավայրի փորձանմուշները մշակվել են տարբեր բնույթի մակերևութային ակտիվ նյութերով (անիոնային, կատիոնային և ոչ իոնային)՝ դրանց կլանիչ և իոնափոխանակային հատկությունները բարելավելու նպատակով: Որոշվել է ցեոլիտային փորձանմուշի կողմից կլանված մակերևութային ակտիվ նյութի (ՄԱՆ) քանակը: Ցույց է տրված, որ այն կախված է ՄԱՆ-ի բնույթից: Մշակվել են համապատասխան պայմաններ, որոնց դեպքում տեղի է ունենում ցեոլիտային փորձանմուշի կողմից ՄԱՆ-ի առավելագույն կլանում:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

1. «Լուծույթներում միջմոլեկուլային փոխազդեցությունները և ռեակցիաների կինետիկայում դրանց դերի ուսումնասիրումը» գիտական թեմայի (ղեկավար՝ պրոֆ. Ռ. Ս. Հարությունյան, չֆինանսավորվող) շրջանակում իրականացվել են հետևյալ աշխատանքները. ուսումնասիրվել է ՄԱՆ-վիտամին-ջուր համակարգում միցելագոյացման օրինաչափությունները: Ցույց է տրված, որ ջրալույծ վիտամինների

կոնցենտրացիայի աճով իոնային ՄԱՆ-ի (նատրիումի դոդեցիլսուլֆատ, նատրիումի պենտադեցիլսուլֆոնատ, ցետիլ պիրիդինիումի բրոմիդ) ՄԿԿ-ն մեծանում է, իսկ ոչ իոնային ՕՀ-20-ի դեպքում՝ փոքրանում: Թերմոդինամիկական մեծությունների հաշվարկը ցույց է տվել, որ միցելագոյացումը ինքնաբերաբար ընթացող գործընթաց է, վիտամինները հիմնականում տեղայնացվում են միցելների հիդրոֆիլ-հիդրատացված շերտում, և միցելագոյացման գործընթացում որոշիչ է էնտրոպիական գործոնը:

2. «Բարձրջերմաստիճանային ինքնատարածվող սինթեզի (կրճատ՝ ԲԻՍ) պրոցեսների ա). կինետիկայի հետազոտությունն ու բ). դրանց կիրառումը կերամիկական կոմպոզիտային նյութերի սինթեզի նոր ուղիների մշակման համար» (ղեկավար՝ պրոֆ. Ս. Լ. Խառատյան, չֆինանսավորվող) թեմայի շրջանակում իրականացվել են հետևյալ աշխատանքները. դերիվատոգրաֆիական եղանակով ուսումնասիրվել են մոլիբդենի և պղնձի օքսիդների (MoO_3, CuO)՝ ածխածնով համատեղ վերականգնման օրինաչափությունները ոչ իզոթերմ պայմաններում (T=300-1000°C): Բացահայտվել է օքսիդների փուլային վերականգնման մեխանիզմը. ցույց է տրվել, որ նշված պայմաններում նախ տեղի է ունենում պղնձի ամբողջական փուլային վերականգնում 450-550°C ջերմաստիճանային տիրույթում (Cu_2O, ապա մետաղական Cu), այնուհետև՝ մոլիբդենի մասնակի վերականգնում մինչև MoO_2 (550-650°C):

Էլեկտրաթերմոգրաֆիական եղանակով ուսումնասիրվել են նիկելի օքսիդի ջրածնով վերականգնման կինետիկական օրինաչափություններն ու մեխանիզմը ջերմաստիճանային լայն միջակայքում (300-1300°C): Ցույց է տրվել, որ 300-800°C տիրույթում վերականգնման գործընթացն ընթանում է որոշակիորեն արտահայտված ինդուկցիոն տիրույթով, այնուհետև դիտվում է ինքնաարագացում: Ավելի բարձր ջերմաստիճաններում գործընթացն ընթանում է դիֆուզիային արգելակմամբ և նկարագրվում է պարաբոլական կինետիկական օրենքով: Այս դեպքում, ի տարբերություն ցածրջերմաստիճանային տիրույթի, գործընթացի կինետիկան անկախ է ջրածնի ճնշումից P=0,1-100 տոր միջակայքում: Որոշվել են ջրածնով նիկելի օքսիդի վերականգնման կինետիկական հաստատունի արժեքները և դրանց ջերմաստիճանային կախումը:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	1	22	17

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Ադամյան Ռ. Խ., Ղոչիկյան Տ. Վ., Սիմոնյան Գ. Ս.,* Քիմիայի լաբորատոր աշխատանքներ, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 1-156.

Հոդված

1. *Մարգսյան Ռ. Ա., Մարգարյան Ա., Հարությունյան Ռ. Ս.,* Մետաղների կարբոնիլները, «Կրթությունը և գիտությունը Արցախում», հ. 1-2, Երևան, 2013, էջ 31:
2. *Ադամյան Ռ. Խ.,* «Օքսիդների կառուցվածքը և յուրահատկությունները» թեմայի դասավանդումը դպրոցում, «Բնագետ», հատուկ թողարկում, Երևան, 2014, էջ 98:

3. *Աղամյան Ռ. Խ.,* Քիմիան մեր կյանքում, «Բնագետ», հ. 1, Երևան, 2013, էջ 92:
4. *Աղամյան Ռ. Խ.,* Քիմիան մեր կյանքում, «Բնագետ», հ. 2, Երևան, 2013, էջ 92:
5. *Казарян А. Г., Зейтагян Г. М., Арутюнян Р. С.,* Закономерности комплексообразования в системе сульфат марганца-никотиновая кислота-вода, Сб. трудов Физико-химия полимеров: синтез, свойства и применение, Вып. 19, Тверь, 2013, с. 201.
6. *Геворгян Р. Г., Саргсян А. О., Саргсян О. А., Бадалян Г. Г., Геворгян М. Р., Арутюнян Р. С.,* Извлечение радионуклидов и тяжелых металлов из технических вод с помощью природных и модифицированных цеолитов Армении, Экспериментальная геохимия, т. 1, Москва, 2013, с. 3.
7. *Казарян А. Г., Зейтагян Г. М., Навасардян Л. С., Арутюнян Р. С.,* Изучение комплексообразования в системе Co^{2+}-пиридоксин-пентадецилсульфонат натрия-вода, Хим. ж. Армении, 67, № 1, Ереван, 2014, с. 43.
8. *Казарян А. Г., Зейтагян Г. М., Арутюнян Л. Р., Арутюнян Р. С.,* Изучение комплексообразования в системе кобальт (II)-никотиновая кислота-пентадецилсульфонатнатрия-вода, Сб. Физико-химия полимеров: синтез, свойства и применение, Вып. 20, Тверь, 2014, с. 294.
9. *Григорян С. К., Арутюнян М. Г., Григорян Г. С.,* Изучение каталитической активности комплекса иона кобальта (II) с лейцином на распад гидропероксида кумола в водном растворе, Хим. Ж. Армении, 66, № 2, Ереван, 2013, с. 208.
10. *Аветисян А. Г., Чатилян А. А. и Харатян С. Л.,* Кинетические закономерности начальных стадий высокотемпературного окисления никеля, Химический журнал Армении, т. 67, No. 1, Ереван, 2014, с. 27.
11. *Аветисян А. Г., Чатилян А. А. и Харатян С. Л.,* Исследование кинетических особенностей начальных стадий высокотемпературного окисления меди, Химический журнал Армении, т. 66, No. 3, Ереван, 2013, с. 407.
12. *Лачинян М. Л., Арутюнян Л. Р., Арутюнян Р. С.,* Закономерности мицеллообраозвания в водных растворах поверхностно-активных веществ в присутствии аскорбиновой кислоты, Сб. трудов Физико-химия полимеров: синтез, свойства и применение, Вып. 19, Тверь, 2013, с. 197.
13. *Avagyan L. A., Minasbekyan L. A., Gevorgyan R. G., Harutyunyan R. S.,* Expediency of application of zeolite and its mixtures on fertilizers of green bean yaild. Annals of agrarian science, v. 11, № 2, Tbilisi, 2013, p. 41.
14. *Harutyunyan L. R., Lachinyan L. R., Harutyunyan R. S.,* Effect of ascorbic acid on the colloidal and micellar properties of anionic, cationic and nonionic surfactants: conductivity, volumetric, viscometric and fluorescence study, Journal of Chemical and Engineering Data, v. 58, is 11, England, 2013, p. 2998.
15. *Vardanyan R. L., Vardanyan L. R., Harutyunyan L. R., Harutyunyan R. S.,* Behavior of cooxidation of isopropyl ether of vitamine A with cumene in chlorbenzene, Oxidation Communications, v. 36, № 4, Bulgaria, 2013, p. 845.
16. *Manukyan A.V., Harutyunyan R. S.,* Operating parameters of atomic absorption spectroscopy for quantitative determination of chromium in crome ores, cromeconcentares and tailings. Proceedings of Yerevan State University (Chemistry and Biology Series), № 1,Yerevan, 2014, p. 10-14.
17. *Manukyan K. V., Voskanyan A. A., Rouvimov S., Mukasyan A. S., Kharatyan S. L.,* W and two-dimensional WO_3/W nanocrystals produced by controlled self-sustaining reduction of sodium tungstates, J. Materials Research, Vol. 28, Issue 18, England, 2013, p. 2611.
18. *Baghdasaryan A. M., Niazyan O. M., Khachatryan H. L., Kharatyan S. L.,* DTA/TG Study of Tungsten Oxide and Ammonium Tungstate Reduction by (Mg+C) Combined Reducers at Non-Isothermal Conditions, Int J Refract Met Hard Mater, 43, England, 2014, p. 216.
19. *Kharatyan S. L., Aghayan M. A., Chatilyan H. A.,* Interaction mdes in Mo/Si diffusion couple at non isothermal conditions, Int J SHS, vol. 23, No. 3, England, 2014, p. 180.
20. *Mkrtchyan R. T., Grigoryan S. K., Mchitaryan R. P., Mkrtchyan A. R.,* Phisical-chemical researches of systems, containing complex fluorides of rubidium, aluminium and terbium, Proceeding of the YSU , № 2, Yerevan, 2013, p. 15.
21. *Grigoryan G. S., Harutyunyan M. G., Grigoryan S. K.,* Catalitic activity of cobalt (II) ion and isoleucine complex on decay of cumene hydroperoxide in aqueous solution, Proceeding of the YSU, № 1, Yerevan, 2014, p. 15.

22. *Darbinyan H. H., Galstyan A. S., Khachatryan H. G.,* Study of chromium(VI) interaction With 2-[3-(azepan-1-yl)-2-hydroxypropyl]acetic acid, Proceedings of the Yerevan State University, v. 3, Yerevan, 2013, p. 13.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Геворгян Р. Г., Бадалян Г. Г., Саргсян А. О., Арутюнян Р. С.,* Сорбция ионов кобальта и марганца из водных растворов с помощью модифицированных природных цеолитов, III международная конференция по химии и химической технологии, Ереван, 2013, с. 98.
2. *Манукян А. В., Арутюнян Р. С.,* Атомно-адсорбционное определение металлов Fe, Ni, Ca, Mg и Al в хромовых рудах с применением микроволнового разложения, III международная конференция по химии и химической технологии, Ереван, 2013, с. 268.
3. *Казарян А. Г., Зейтагян Г. М., Арутюнян Р. С.,* Комплексообразование в системе Cu^{2+}-никотиновая кислота пентадецилсульфонат натрия-H_2O, III международная конференция по химии и химической технологии, Ереван, 2013, с. 479.
4. *Казарян А. Г., Мкртчян С. Л., Петросян Г. Г., Арутюнян Л. Р., Арутюнян Р. С.,* Комплексообразование в системах Me^{2+}-пиридоксин-пентадецилсульфонатнатрия-вода, III Всероссийская научная конференция (с международным участием): Успехи синтеза и комплексообразования, Москва, 2014, с. 61.
5. *Мкртчян Р. П., Григорян С. К, Мкртчян А. Р.,* Физико-химическое исследование плавкостной системы Rb_3TbF_6-Rb_3AlF_6, Тезисы докладов III Международной конференции по химии и химической технологии, Ереван, 2013, с. 180.
6. *Мхитарян Р. П., Григорян Г. С.,* Влияние комплексов куприн-иона с диметиламиноэтанолом на радикальный распад персульфата калия, Тезисы докладов III Международной конференции по химии и химической технологии, Ереван, 2013, с. 449.
7. *Kirakosyan A. V., Abovyan L. S., Trad T. M., Kharatyan S. L.,* Preparation of Cobalt Powder by Double-Stage Shs Process from Cobalt Sulphate Crystalline Hydrate, XII Intern. Symposium on Self-propagating High-temperature Synthesis (in memory of Professor Alexander Merzhanov), South Padre Island, TX, USA, Book of abstracts, 21-24 October, 2013, p. 112.
8. *Baghdasaryan A. M., Niazyan L. S., Kharatyan S. L.,* DTA/TG Study of Tungsten Oxide and Ammonium Tungstate Reduction by (Mg+C) Combined Reducers at Non-Isothermal Conditions, XII Intern. Symposium on Self-propagating High-temperature Synthesis (in memory of Professor Alexander Merzhanov). South Padre Island, TX, USA, Book of abstracts, 21-24 October, 2013, p. 53.
9. *Kirakosyan Kh. G., Kharatyan S. L.,* MoO_3/MoS_2 Co-Reduction by Combined Mg/Zn Reducers, XII Intern. Symposium on Self-propagating High-temperature Synthesis (in memory of Professor Alexander MerzhanovSouth Padre Island, TX, USA, Book of abstracts), 21-24 October, 2013, p. 110.
10. *Avetisyan A. G., Chatilyan H. A., Kharatyan S. L.,* Kinetics of Nickel Oxide Reduction by Hydrogen and Methane, XII Intern. Symposium on Self-propagating High-temperature Synthesis (in memory of Professor Alexander Merzhanov), South Padre Island, TX, USA, Book of abstracts, 21-24 October, 2013, p. 51.
11. *Aydinyan S. V., Kharatyan S. L.,* Combustion Synthesis of Mo-Cu Nanocomposites by Co- Reduction of Molybdenum & Copper Oxides, XII Intern. Symposium on Self-propagating High-temperature Synthesis (in memory of Professor Alexander Merzhanov), South Padre Island, TX, USA, Book of abstracts, 21-24 October, 2013, p. 100.
12. *Aydinyan S. V., Manukyan Kh. V., Kharatyan S. L.,* The Role of NH_4F on the Magnesiothermic Reduction of Na_2MoO_4, XII Intern. Symposium on Self-propagating High-temperature Synthesis (in memory of Professor Alexander Merzhanov), South Padre Island, TX, USA, Book of abstracts, 21-24 October, 2013, p. 96.
13. *Aydinyan S. V., Davtyan D. H., Manukyan Kh. V., Kharatyan S. L.,* Ammonium Paratungstate Reduction by Combined Mg-Zn Reducers in Combustion Mode, XII Intern. Symposium on Self-propagating High-

temperature Synthesis (in memory of Professor Alexander Merzhanov), South Padre Island, TX, USA, Book of abstracts, 21-24 October, 2013, p. 98.

14. *Hobosyan M. A., Kirakosyan Kh. G., Kharatyan S. L. and Martirosyan K. S.,* Reaction Dynamics of PTFE/Al_2O_3 System at Various Heating Rates, XII Intern. Symposium on Self-propagating High-temperature Synthesis (in memory of Professor Alexander Merzhanov), South Padre Island, TX, USA, Book of abstracts, 21-24 October, 2013, p. 219.
15. *Lachinyan M. L., Harutyunyan L. R., Harutyunyan R. S.,* Thermodynamic parameters of viscosity flow processes of the system of cetylpyridinium bromide-nicotinic acid-water, XIX International conference on chemical thermodynamics in Russia, Moscow, 2013, p. 260.
16. *Harutyunyan L. R., Harutyunyan R. S.,* Study of the colloidal properties of aqueous solutions of surfactants in the presence of amino acids, IV International conference on colloid chemistry and physicochemical mechanics, Moscow, 2013, p. 105.
17. *Lachinyan M. L., Harutyunyan L. R., Harutyunyan R. S.,* Influence of ascorbic acid on the micellar and aggregation properties of aqueous solutions of surfactants, IV International conference on colloid chemistry and physicochemical mechanics, Moscow, 2013, p. 381.

ՕՐԳԱՆԱԿԱՆ ՔԻՄԻԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Հարությունյան Վիլիկ Միրակի, քիմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Մելիքյան Գագիկ Սուրենի, քիմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Դուրգարյան Նարինե Անժելոյի, քիմ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
3. Թոքմաջյան Գայանե Գևորգի, քիմ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
4. Ալեքսանյան Իսկուհի Լևոնի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Գալստյան Լաուրա Խորենի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Կարապետյան Զուբեիդա Թադևոսի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Ալվանջյան Հայաստան Գեորգիի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Կարապետյան Լուսինե Վլադիմիրի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Ղոչիկյան Տարիել Վլադիմիրի, քիմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Հարությունյան Էդգար Վիլիկի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Հարությունյան Ժենյա Արմենակի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Սամվելյան Մելանյա Աշոտի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Գալստյան Արմեն Սուրենի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ուսումն. լաբորատորիայի վարիչ
2. Սամվելյան Մելանյա Աշոտի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ

3. Կոծինյան Արմինե Էդվարդի, ավագ լաբորանտ
4. Ավետիսյան Կարինե Սամվելի, քիմ. գիտ. թեկնածու, լաբորանտ
5. Համբարձումյան Լիլիթ Պապինի, քիմ. գիտ. թեկնածու, լաբորանտ
6. Հովհաննիսյան Աննա Ալեքսանդրի, քիմ. գիտ. թեկնածու, լաբորանտ
7. Մովսիսյան Ռուզաննա Ալբերտի, լաբորանտ
8. Մխիթարյան Գայանե Ռաֆիկի, պրեպարատոր

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Նոր եղանակով պ-ֆենիլենդիամիններից պոլիանիլինների ու անիլինի օլիգոմերների սինթեզը և ուսումնասիրությունը (պետական ֆինանսավորում):	Դուրգարյան Ա. Հ.
2. Սեռպեժին ալկալոիդի կառուցվածքային համանման միացությունների ստացման եղանակների մշակում և կենսաբանական հատկությունների հետազոտում (պետական ֆինանսավորում):	Մելիքյան Գ. Ս.

Թեմա 1. Հաշվետու տարում մշակվել է էլեկտրաակտիվ պոլիանիլինների նման կառուցվածք ունեցող պոլիմերի և օլիգոմերի ստացման եղանակ: Քանի որ ՊՖԴԱ օքսիդացմամբ կոնդենսումը տեղի է ունենում աստիճանական աճի մեխանիզմով՝ փոփոխելով ՊՖԴԱ-պերօքսիդիսուլֆատ հարաբերությունը, ստացվել է անիլինի NH_2/NH_2 ծայրային խումբ ունեցող պենտամեր՝ 1,4-դի(N-4-ամինոֆենիլ-1,4-բենզոխինոնդիիմին-N'-իլ)բենզոլ: Պենտամերի ստացման նշված եղանակը հայտնի եղանակներից ամենաէժանն է ու մատչելին: Ծայրային ամինո խմբերի և պենտամերի խինոնոդիիմինային խմբերի փոխազդեցությունից խուսափելու նպատակով իրականացվել է ծայրային խմբերի ացետիլացում: Առաջին անգամ միափուլ եղանակով ստացվել է լրիվ օքսիդացված ՊԱՆԻ-ի պերնիգրանիլինի անալոգ միացություն, որը կարող է ելանյութ հանդիսանալ շատ էլեկտրաակտիվ պոլիմերների ստացման համար: Ուսումնասիրվել է ստացված պենտամերի ու պոլիմերի փոխազդեցությունը ծծմբական թթվի հետ: Որոշվել է սուլֆոքսի խմբերի կոնցենտրացիան ստացված միացություններում, ցույց է տրվել, որ դրանք գտնվում են էսթերային խմբերի ձևով: Ուսումնասիրվել է մեր կողմից ստացված պերնիգրանիլինի անալոգ պոլիմերի ու պենտամերի խինոնոդիիմինային խմբերի վերականգնումը տարբեր վերականգնիչներով (նատրիումի թիոսուլֆատ, ասկորբինաթթու-վիտամին C, հիդրազին հիդրատ): Ցույց է տրվել, որ նատրիումի թիոսուլֆատով պոլիմերի վերականգնումը 1:1.3 մոլային հարաբերությամբ մրջնաթթվի միջավայրում իրականացնելիս զուգահեռ տեղի է ունենում նաև թիոսուլֆատի հետ միացման ռեակցիա: Ուսումնասիրությունները շարունակվում են:

Թեմա 2. Հաշվետու տարում մշակվել և իրականացվել են բնական ալկալոիդ սեռպեժինի նոր նպատակային ածանցյալների և կառուցվածքային անալոգների ստացման եղանակներ: Մասնավորապես հաջողվել է սինթեզել ալկալոիդի թթվածնային անալոգը և իրականացնել կառուցվածքի հետազոտում: Ստացվել և ուսումնասիրվել են սեռպեժինի 4-ամինո ածանցյալները: Մշակվել են կոնդենսված լակտոնների ստացման եղանակներ, և իրականացվել է կառուցվածքի հետազոտում: Մասնավորապես ստացվել են բնական նյութի՝ դիհիդրոակտինիդիոլիդի ածանցյալներ: Սինթեզված համակարգերի

կենսաբանական ակտիվության և կառուցվածքի մեջ եղած օրինաչափությունները ուսումնասիրելու համար գիտական համագործակցության սահմաններում 24 նյութ ներկայացվել է Փարիզ 6 համալսարանի մոլեկուլյար և ֆունկցիոնալ էնզիմոլոգիայի ամբիոն: Մշակվել են 3-ցիանո-պիրիդոնների նպատակային նոր ածանցյալների ստացման եղանակներ, և իրականացվել է նրանց ստացումը: Ուսումնասիրությունները շարունակվում են:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Թեմա 1. Իրականացվել են բենզ-տեղակալված 2-մեթիլ-4-քլորխինոլինների նուկլեոֆիլ տեղակալման ռեակցիաները մերկապտոքացախաթթվի և նրա մեթիլ էսթերի հետ, ինչպես նաև համապատասխան տեղակալված 4-մերկապտոխինոլինների փոխազդեցությունը քլորքացախաթթվի, նրա մեթիլ էսթերի և բրոմքացախաթթվի էթիլ էսթերի հետ՝ ստանալով համապատասխանաբար (2,6(8)-դիմեթիլխինոլ-4-իլթիո)քացախաթթուներ, նրանց մեթիլ և էթիլ էսթերներ: Իրականացվել է նաև ստացված (2,6(8)-դիմեթիլխինոլ-4-իլթիո)քացախաթթվի մեթիլ և էթիլ էսթերների հիմնային հիդրոլիզ, որը գրեթե քանակական ելքերով բերել է առաջին ճանապարհով ստացված համապատասխան խինոլիլ տեղակալված քացախաթթուների:

Թեմա 2. Հաշվետու տարում իրականացվել է նաև 2-բրոմացետիլ-3-մեթիլ-4,4-պենտամեթիլեն-2-բութեն-4-օլիդի բազայի վրա մի շարք չորրորդային ամոնիումային աղերի սինթեզ: Որպես ամիններ օգտագործվել են պիրիդինը, 2,3-, 2,6-բութիդինները և դիմեթիլամինոէթանոլը: Ուսումնասիրվել են սինթեզված աղերի ինհիբիտորային հատկությունները ացետիլխոլինէսթերազայի (ԱԽԷ) և բութիրիլխոլինէսթերազի (ԲուԽԷ) հանդեպ: Ուսումնասիրության արդյունքները ցույց են տվել, որ հետազոտված բոլոր աղերն ինհիբիտորային ակտիվություն են ցուցաբերում ինչպես ԱԽԷ-ի, այնպես էլ ԲուԽԷ-ի հանդեպ, իսկ ընտրողականության տեսանկյունից, եթե պիրիդինային աղերը ԱԽԷ-ընտրողական ինհիբիտորներ են, ապա ալկիլամինային մնացորդով աղն ընտրողական հակաբութիրիլխոլինէսթերազային միացություն է:

Թեմա 3. Հավետու ժամանակահատվածում սինթեզվել է հայտնի դեղամիջոց անեստեզինի նոր ածանցյալը՝ պ-ամինոբենզոական թթվիհիդրազիդի և կալիումի ռոդանիտի փոխազդեցությամբ: Սինթեզվել են անեստեզինի մոլեկուլի հատված պարունակող հագեցած γ-լակտոնային շարքի նոր ածանցյալներ՝ հաջորդաբար փոխազդեցության մեջ դնելով տետրահիդրո-[(քլորոֆորմիլ)մեթիլ]-5.5-դիմեթիլ-2-ֆուրանոնը կալիումի ռոդանիտի և նախապես ստացված անեստեզինի նոր ածանցյալի հետ: Իրականացվել է 2-իմինո-2.5-դիհիդրոֆուրան-3-կարբոքսամիդներում օղակի C=C կրկնակի կապի էպոքսիդացման ռեակցիան, որը բերում է օքսիրանային օղակի հետ համակցված 2-իմինո-2.5-դիհիդրոֆուրանային համակարգերի ստացմանը:

Թեմա 4. Շարունակելով հետազոտությունները կումարինների բնագավառում՝ հաշվետու տարում իրականացվել է սալիցիլալդեհիդի և 5-բրոմ-2-հիդրոքսիբենզալդեհիդի կոնդենսումը ացետոքացախաթթվի էթիլ էսթերի հետ: Իրականացվել է նաև 3-ացետոկումարինների փոխազդեցությունը DMFA/$POCl_3$ համակարգի հետ: Մշակվել են ռեակցիայի տարման օպտիմալ պայմաններ, ինչի արդյունքում բարձր ելքերով ստացվել են համապատասխան 3-(2-օքսո -2H-խրոմեն-3-իլ)-3-քլորոակրիլադեհիդներ: Հայտնի է, որ պիրազոլային օղակ պարունակող կումարինները օժտված են արժեքավոր հատկություններով: Հիմնվելով այդ փաստի վրա՝ մեր կողմից իրականացվել է 3-(2-օքսո -2H-խրոմեն-3-իլ)-3-քլորոակրիլադեհիդների փոխազդեցությունը ֆենիլհիդրազիդի և պ-մետոքսիֆենիլհիդրազիդի հետ: Ցույց է տրվել, որ ռեակցիան հեշտ է ընթանում ելանյութերի 1:1 մոլային հարաբերության դեպքում, բացարձակ էթանոլի միջավայրում, տրիէթիլամինի ներկայությամբ՝ բերելով համապատասխան 3-(1-ֆենիլ-1H-պիրազոլ-5-իլ)-2H-խրոմեն-2-ոնների և 3-(1-(4-մետոքսիֆենիլ)-1H-պիրազոլ-5-իլ)-2H-խրոմեն-2-ոնների ստացման բարձր ելքերով: Ուսումնասիրությունները շարունակվում են:

Հաշվետու ժամանակահատվածում ամբիոնի դոցենտ, Ն. Ա. Դուրգարյանը ստացել է քիմիական գիտությունների դոկտորի գիտական աստիճան:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	2	18	17

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Թոքմաջյան Գ. Գ.,* Կենցաղային քիմիա, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 140:
2. *Թոքմաջյան Գ. Գ., Կարապետյան Լ. Վ.,* Միջֆազային կատալիզը որոշ օրգանական ռեակցիաներում, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 153:

Հոդված

1. *Дургарян А. А., Аракелян Р. А., Дургарян Н. А., Матинян Э. Э.,* Синтез и исследование полимера содержащего ди- и триазенил-*п*-фениленовые группы, ЖОХ, т. 84, вып. 5, Москва, 2014, с. 768-772.
2. *Дургарян А. А., Аракелян Р. А., Дургарян Н. А.,* Реакция окислительной полимеризации п-фенилен-диамина, ЖОХ, т. 84, вып. 6, Москва, 2014, с. 912-217.
3. *Токмаджян Г. Г., Карапетян Л. В.,* Сравнительная эффективность восстановливающих систем магний-алкоколь и боргидрид натрия-амин, применяемых при селективном гидрировании C=C двайной связи лактоного кольца в 3-фукционально замещенных 2-оксо-2,5-дигидрофуранах, Хим. Ж. Армении, 66 (4), Ереван, 2013, с. 648-654.
4. *Галстян А. С., Месропян Э. Г.,* Синтез новых производных серосодержащих вицинальных аминоспиртов на базе N-(оксиран-2-илметил)аминов, Хим. ж. Армении, т. 66, № 2, Ереван, 2013, с. 328-332.
5. *Галстян А. С., Месропян Э. Г.,* Синтез серосодержащих вицинальных аминоспиртов на базе N-(оксиран-2-илметил)амино, ЖОрХ, том 49, вып. 8, Санкт-Петербург, 2013, с. 1182-1184.
6. *Галстян Л. Х., Аветисян К. С., Тамазян Р. А., Айвазян А. Г.,* Образование замещенного 3а,5-дигидро-1*H*,3*H*-диспиро{фуро-[3,4-f][2]бензофуран-3,1':5,1''-бис (циклогексан)}-1,7(4*H*)-диона из 3-ацетил-4-метил-1-оксаспиро[4,5]дец-3-ен-2-она под действием КОН, ЖОрХ, т. 50, вып. 3, Санкт-Петербург, 2014, с. 405-407.
7. *Галстян Л. Х., Аветисян К. С., Арутюнян В. С., Алебян З. Г., Топузян В. О.,* Синтез ряда четвертичных аммониевых солей функционально замещенных 3-(2-бромацетил)-(5*H*)-фуран-2-онов и их анти-холинэстеразная активность, Хим. ж. Арм., т. 67, № 2-3, Ереван, 2014, с. 247-251.
8. *Кочикян Т. В., Самвелян М. А., Арутюнян В. С., Арутюнян Э. В., Коцинян А. Э., Лангер П.,* Синтез новых гетерилкомбинированных триазолов, Хим. ж. Армении, т. 67, вып. 1, Ереван, 2014, с. 143-145.
9. *Tokmajyan G. G., Karapetyan L. V., Harutyunyan V. S.,* Synthesis of new derivatives of 2,5-dihydro-2-oxofurans, Proceedings of the Yerevan State University (Chemical and biological sciences), № 3, Yerevan, 2013, p. 3-7.
10. *Aljuhani N., Michail K., Karapetyan Z., Siraki A.,* The effect of bicarbonate on menadione-induced redox cycling and cytotoxicity: potential involvement of the carbonate radical, Can. J. Physiol. Pharmacol., 91 (10), Canada, 2013, p. 783-790.

11. *Aleksanyan I. L., Hambardzumyan L. P.,* Syntesis and transformations of 2-(4-ethoxycarbonylphenylamino)- and 2-(2-carboxyphenylamino)-4-metylquinolines, Russ. J. Org. Chem. v. 49, 12, New-York, 2013, p. 1851-1853.
12. *Hovhannisyan A. A., Aristakesyan L. H., Melikyan G. S.,* Facile Synthesis of 5(6)-phenyl substituted thieno [2, 3-d]pyrimidin-4-ones, Proceedings of the Yerevan State University (Chem. and Biolog. sciences), № 3, Yerevan, 2013, p. 8-11.
13. *Tokmajyan G., Karapetyan L., Paronikyan R., Stepanyan H.,* The antibacterial activity of substituted 4-(hydroxymethyl)-5,5-dimethyl-2,5-dihydro-2-oxofurans, Der Pharma Chemica, 5 (6), Germany, 2013, p. 181-184.
14. *Tokmajyan G. G., Karapetyan L. V.,* One-pot two-step synfhesis of 2,5-dihydro-2-oxofuran-3-carboxamides. Heterocycl. Commun., 20 (2), USA, 2014, p. 77-79.
15. *Aleksanyan I. L., Hambardzumyan L. P.,* Reactions of 2-Chloro-4-metylquinolines with Sulfur Nucleophiles and of 4-Methylquinoline-2(1H)-thiones with Substituted Benzyl Chlorides, Russ. J. Org. Chem, 50, 3, New-York, 2014, p. 442-444.
16. *Durgaryan A. H., Arakelyan R. H., Durgaryan N. A., Matinyan E. E.,* Synthesis, characterization and electrical properties of poly(azophenyleneazo-2,4-diamino-1,5-phenylenes), J. Polymers, v. 2014, Korea, 2014, p. 1-6.
17. *Hovhannisyan A. A., Pham T. H., Bouvier D., Piroyan A. A., Dufau L., Qin L., Cheng Y., Melikyan G. S., Reboud-Ravaux M., Bouvier-Durand M.,* New C^4- and C^1-derivatives of furo[3,4-*c*]pyridine-3-ones and related compounds: evidence for site-specific inhibition of the constitutive proteasome and its immunoisoform, Bioorg. Med.Chem. Lett., v. 24, Amsterdam, 2014, p. 1571-1580.
18. *Hovhannisyan A. A.,* Convenient Approach to Synthesis of Alkaloid Cerpegin Derivatives, Proceedings of the Yerevan State University (Chemical and Biological sciences), № 1, Yerevan, 2014, p. 3-9.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Алванджян А. Г., Саргсян К. С.,* Способ получения новых конденсированных 2Н-пиран-2-онов, Материалы третьей Международной научной конференции “Новые направления в химии гетероциклических соединений”, Пятигорск, 17-21 сентября, 2013, с. 133.
2. *Алванджян А. Г., Саргсян К. С.,* Синтез и некоторые превращения 1,1-дизамещенных 4-хлор-3-оксо-1,3-дигидроизобензофуран-5-карбальдегидов, Материалы третьей Международной научной конференции “Новые направления в химии гетероциклических соединений”, 17-21 сентября, Пятигорск, 2013, с. 134.
3. *Галстян Л. Х., Аветисян К. С.,* Исследование поведения 3-ацетил-4-метил-1-оксаспиро(4,5(дек-3-ен-2-она в водном растворе гидроксида калия, Материалы третьей Международной научной конференции “Новые направления в химии гетероциклических соединений”, Пятигорск, 17-21 сентября, 2013, с. 163.
4. *Кочикян Т. В., Самвелян М. А., Арутюнян В. С.,* Синтез новых гетерилкомбинированных 1.2.4-триазолов, Новые направления в химии гетероциклических соединений, 3-я Междун. науч. конф., Пятигорск, 17-21 сентября, 2013, с. 103.
5. *Tokmajyan G. G., Karapetyan L. V.,* Synthesis and some transformations of bicyclic (-lactone with a fused cyclopropane ring, Материалы III Международной научной конференции “Новые направления химии гетероциклических соединений”, Пятигорск, 17-21 сентября, 2013, с. 121.
6. *Martikyan N. Sh., Durgaryan N. A., Arakelyan R. H., Durgaryan A. H. (A.),* Oxidative polycondensation of *p*-phenylenediamine in organic medium as a method to synthesise poly(1,4-quinonediimine-N,N′-diyl-1,4-phenylene)”, 3rd International Caucasian Symposium on Polymers and Advanced Materials, Tbilisi, September 4-7, 2013, p. 56.
7. *Matinyan E. E., Durgaryan N. A., Arakelyan R. H., Durgaryan A. H. (A.),* Polymers containing aniline tetramers connected with 1,4-phenylenebistriazenyl groups: synthesis and investigation, 3rd International Caucasian Symposium on Polymers and Advanced Materials, Tbilisi, September 4-7, 2013, p. 58.

8. *Karapetyan Z. T., Galstyan A. S.,* Synthesis of new derivatives of substituted 4-butanolide, III International Conference "New Directions in Chemistry of Heterocyclic Compounds", Pyatigorsk, September 17-21, 2013, p. 194.
9. *Ghochikyan T. V., Samvelyan M. A., Harutyunyan V. S., Harutyunyan E. V., Kotsinyan A. E.,* The new transformations of 3-substituted-1,2,4-triazoles, "Frontiers in chemistry, Armenia 2013", Yerevan, 2013, held from 25th-29th of August.http://www. armchemfront.com /2013/abstracts/ ACF2013-PS186.
10. *Hovhannisyan A. A., Melikyan G. S.,* New approach to the synthesis of derivatives of natural compound dihydroactinidiolide, Conference "Frontiers in Chemistry", Abstr. Yerevan, 25-29 August, 2013, p. 197.
11. *Matinyan E. E., Durgaryan A. H., Durgaryan N. A., Arakelyan R. H.,* Benzotriazole groups containing novel polymers for use in biotechnology, "2nd International Scientific Conference of Young Researchers on "Contribution of the Young Generation in the Development of Biotechnology" Armenia, Yerevan, October 1-4, 2013, p. 162.
12. *Aleksanyan I. L., Hambardzumyan L. P.,* Interaction of benz-substituted 2-chloro-4-methylquinolines with 2-mercaptoaniline "Frontiers in chemistry, Armenia 2013" Yerevan, Armenia, 2013, held from 25th-29th of August http://www.armchem front. com/2013/abstracts/ ACF2013_PS186_Hambardzumyan.pdf.
13. *Aleksanyan I. L., Hambardzumyan L. P.,* Synthesis of new nitrogen-containing hetero polycyclic compounds range of quinoline, XIV European Symposium on Organic Reactivity Prague, September 1-6, 2013, p. 96.
14. *Aleksanyan I. L., Hambardzumyan L. P.,* Synthesis benz-substituted 2-(2-methylquinol-4-ylthio)acetic acids and their esters, III International Conference "New Directions in Chemistry of Heterocyclic Compounds", Pyatigorsk, September 17-21, 2013, p. 69.
15. *Aleksanyan I. L., Hambardzumyan L. P.,* Interaction of benz-substituted 2-methyl-4-chloroquinolines with S-nucleophiles, III International Conference "New Directions in Chemistry of Heterocyclic Compounds", Pyatigorsk, September 17-21, 2013, p. 118.
16. *Galstyan A. S.,* Synthesis of Nitrogen- and oxygen-containing heterocycles on the base aromatic dithiols, III International Conference "New Directions in Chemistry of Heterocyclic Compounds", Pyatigorsk, September 17-21, 2013, p. 76.
17. *Galstyan A. S., Shirinyan E. A., Bazukyan I. L.,* Novel potential biologically active of sulfur-containing vicinal amino alcohols: Synthesis and activity "Frontiers in chemistry, Armenia 2013", Yerevan, 2013, held from 25th-29th of August http://www.armchemfront.com/2013/abstracts/ACF 2013_PS186.

ԴԵՂԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՔԻՄԻԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Սաղյան Աշոտ Մերոբի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, քիմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Ղազարյան Պետրոս Արամի, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Ասմանգուլյան Արամ Արմենակի, բժշկ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Գեոլչանյան Արփինե Վարդգեսի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Հովհաննիսյան Անահիտ Մխիթարի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Շեյրանյան Մարինա Արտաշի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Պետրոսյան Կիմա Հարությունի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Վարդապետյան Սամվել Մարտունի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

8. Հակոբյան Կարինե Վարուժանի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
9. Պետրոսյան Սաթենիկ Ղուկասի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
10. Սարգսյան Ժաննա Վլադիմիրի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
11. Ավետիսյան Նելլի Վարոժի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Մնացականյան Վիլեն Հակոբի, քիմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Սեկոյան Էդուարդ Սեթի, բժշկ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Քամալյան Օլեգ Արմանի, քիմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
4. Թոփչյան Հակոբ Վարդանի, բժշկ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
5. Դադայան Սլավիկ Արշակի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Չիլինգարյան Արամ Լևոնի, բժշկ. գիտ. դոկտոր, ասիստենտ
7. Ավետիսովա Գայանե Երվանդի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Դադայան Անի Սլավիկի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
9. Հովհաննիսյան Նելլի Ալեքսանդրի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
10. Մկրտչյան Աննա Ֆելիքսի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
11. Սարգսյան Տաթևիկ Հովհաննեսի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
12. Սիմոնյան Հայարփի Մանթաշի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դասախոս
13. Գրիգորյան Արմենուհի Գրիգորի, դասախոս
14. Ղազարյան Վաչագան Ջանիբեկի, դասախոս
15. Մկրտչյան Գոհար Ֆրեդիկի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ադամյան Էլվիրա Արարատի, ուսումն. լաբորատորիայի վարիչ
2. Սիմոնյան Հայարփի Մանթաշի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ
3. Ղահրամանյան Անահիտ Էդիկի, ավագ լաբորանտ
4. Մելքոնյան Լուսինե Հովհաննեսի, կենս. գիտ. թեկնածու, լաբորանտ
5. Մկրտչյան Աննա Ֆելիքսի, քիմ. գիտ. թեկնածու, լաբորանտ
6. Սարգսյան Տաթևիկ Հովհաննեսի, քիմ. գիտ. թեկնածու, լաբորանտ
7. Բալայան Լյուդմիլա Սերգեյի, լաբորանտ
8. Գրիգորյան Արմենուհի Գրիգորի, լաբորանտ
9. Հալեբյան Զարուհի Ղուկասի, լաբորանտ
10. Մկրտչյան Գոհար Ֆրեդիկի, լաբորանտ
11. Սահակյան Լուսինե Յուրիկի, լաբորանտ
12. Սողոմոնյան Դիանա Վալերիի, լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. C-C կապի ասիմետրիկ առաջացման համար Cu(II)-ի, Ni(II)-ի, Pd(II)-ի քիրալային կոմպլեքսների վրա հիմնված սկզբունքորեն նոր կատալիտիկ համակարգեր (պետական ֆինանսավորում):	Գեոլչանյան Ա. Վ.

Թեմա 1. Հաշվետու ժամանակահատվածում սինթեզվել են չորս տարբեր տիպի դրական լիցքավորված էնանտիոմերապես մաքուր կոմպլեքսներ: Կոմպլեքսները կառուցվել են Cu(II), Ni(II), Pd(II) և Co(III) մետաղների հիմքի վրա, ինչպես նաև սալիցիլալդեհիդի կամ տեղակալված սալիցիլալդեհիդի և (*R*,*R*)-1,2-դիամինոցիկլոհեքսանի և/կամ ոչ սպիտակուցային էնանտիոմերապես մաքուր α-մեթիլ տեղակալված ամինաթթուների ֆրագմենտներից կազմված քիրալային լիգանդների հիման վրա: Ստացված միացությունների մեծ մասը նախկինում նկարագրված չի եղել: Բոլոր մետաղակոմպլեքսները փորձարկվել են Միքայելի, Անրիի, եռմեթիլսիլիլցիանացման և միջֆազային ալկիլման մոդելային ասիմետրիկ ռեակցիաներում: Արդյունքում ներկայացվել է քիրալային կատալիտիկ համակարգերի նոր դաս, և սկիզբ է դրվել դրանց ուսումնասիրություններին: Առաջին անգամ որպես ստերեոինդուկտորներ հաջողությամբ օգտագործվել են ստերեոքիմիապես իներտ քիրալային մետաղակոմպլեքսային կատիոններ: Առաջարկված կատալիտիկ համակարգերի առավելությունը դրանց մատչելիությունն է, պարզությունը, կայունությունը, ինչպես նաև կառուցվածքային հեշտ ձևափոխությունը: Ստացված դրական արդյունքները հանդիսանում են հաստատումն այն բանի, որ ընտրված է նախագծում առաջադրված մտահղացումների զարգացման ճիշտ ուղղություն:

Արտասահմանյան դրամաշնորհներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. «Նոր ֆտորացված հետերոցիկլիկ ոչ սպիտակուցային ալֆա ամինաթթուների և նրանց պեպտիդների սինթեզը և կենսաբանական գնահատականը» (Հայ-գերմանական VolkswagenStiftung դրամաշնորհ, lD Az 86 223):	Պետեր Լանգեր (Գերմանիա) Սաղյան Ա. Ս. (Հայաստան)
2. «Չհագեցած ացետիլենային կապեր պարունակող օպտիկապես ակտիվ նոր ոչ սպիտակուցային ամինաթթուների ասիմետրիկ սինթեզ» (2014 ՀՕՖ-ի ԳԿՀԱՀ (ANSEF) դրամաշնորհ, chemorg-3477):	Պետրոսյան Ս. Ղ.

Թեմա 1. Հաշվետու ժամանակահատվածում իրականացվել է նախորդ ուսումնական տարում սինթեզված ֆտոր պարունակող հետերոցիկլիկ օղակով կապված բիս-ամինաթթուների հիման վրա կառուցված համապատասխան պեպտիդների սինթեզ, և ուսումնասիրվել է սինթեզված ամինաթթուների և պեպտիդների ազդեցությունը տրիպսին և կոլագենազ ֆերմենտների ակտիվության վրա: Հետազոտությունները ցույց են տվել, որ և՛ ամինաթթուները, և՛ նրանց համապատասխան պեպտիդները ցուցաբերում են արգելակիչ ազդեցություն, սակայն պեպտիդների դեպքում արգելակման տոկոսը շատ ավելի բարձր է:

Թեմա 2. Հաշվետու ժամանակահատվածում իրականացվել են օրացուցային պլանով նախատեսված գիտական աշխատանքները: Սինթեզվել են (*S*)-2-N-(N՝-բենզիլպրոլիլ)ամինաբենզոֆենոն քիրալային օժանդակ ռեագենտի և պրոպարգիլգլիցինի ու պրոպարգիլալանինի Շիֆի հիմքի հետ Ni^{II} իոնի առաջացրած հարթ-քառակուսային կոմպլեքսները (Ni^{II}-(*S*)-BPB-(*S*)-PGly և Ni^{II}-(*S*)-BPB-(*S*)-PAla), որոնք կիրառվել են որպես ելանյութ կողքային ռադիկալում ացետիլենային խմբեր պարունակող էնանտիոմերապես հարստացված նոր ոչ սպիտակուցային ամինաթթուների ասիմետրիկ սինթեզի ռեակցիաներում: Պրոպարգիլալանինային կոմպլեքսի անմիջական քայքայմամբ ստացվել է գրականության մեջ չնկարագրված նոր ոչ սպիտակուցային ամինաթթու՝ պրոպարգիլալանին: Հետազոտվել է պրոպարգիլգլիցինային կոմպլեքսի ացետիլենային մնացորդին ալկիլ հալոգենիդների կոնդենսման ռեակցիան՝ Cu^{I} իոնի կատալիզի պայմաններում: Նախագծի շրջանակում նախատեսվում է իրականացնել կողքային ռադիկալում ացետիլենային խմբեր պարունակող էնանթիոմերապես հարստացված նոր ոչ սպիտակուցային ամինաթթուների ասիմետրիկ սինթեզ՝ պրոպարգիլգլիցինի և (S)-2-[N-(N՛-բենզիլպրոլիլ)ամինոբենզոֆենոն քիրալային օժանդակ ռեագենտի Շիֆի հիմքի հետ Ni^{II}-իոնի առաջացրած կոմպլեքսի ամինաթթվային մնացորդի C-ալկիլման և օքսիդացիոն դիմերիզացիայի ճանապարհով:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Հաշվետու ժամանակահատվածում *«Էնանտիոմերապես մաքուր S, N և O-պարունակող հետերոցիկլիկ տեղակալված (S)-α-ամինաթթուների արագ և սելեկտիվ ասիմետրիկ սինթեզ»* (ղեկավար՝ Ս. Ղ. Պետրոսյան, ԳԱՏԱՀ-ի և ԵԳԱԾ-ի համատեղ «Երիտասարդ գիտնականների հետազոտությունների աջակցության ծրագիր-2013», YSSP-13-40) նախագծի շրջանակում իրականացվել են հետևյալ աշխատանքները: Նախ սինթեզվել է Ni^{II} իոնի հետ նոր մոդիֆիկացված N-բենզիլպրոլինի մնացորդի ֆենիլային օղակի օրթո-դիրքում քլոր պարունակող քիրալային դեհիդրոալանինային կոմպլեքսը: Սինթեզված մոդիֆիկացված դեհիդրոալանինային կոմպլեքսի դեհիդրոամինաթթվային մնացորդի կրկնակի C=C կապին տարբեր երկու հետերոատոմ պարունակող հետերոցիկլիկ նուկլեոֆիլների ասիմետրիկ միացման ռեակցիաների իրականացման արդյունքում մշակվել են միացման ռեակցիաների իրականացման օպտիմալ պայմաններ: Սինթեզված հետերոցիկլիկ տեղակալված ամինաթթվային մնացորդ պարունակող կոմպլեքսների քայքայմամբ անջատվել են համապատասխան էնանտիոմերապես հարուստ S, N և O-պարունակող հետերոցիկլիկ տեղակալված (*S*)-α-ամինաթթուները՝ բարձր էնանտիոմերային ելքերով: Հաշվետու ժամանակահատվածում սինթեզվել են 3 նոր S, N և O-պարունակող հերերոցիկլիկ տեղակալված (*S*)-α-ամինաթթուներ, սինթեզված նմուշների կառուցվածքը և բացարձակ կոնֆիգուրացիան հետազոտվել են ֆիզիկաքիմիական անալիզի ժամանակակից մեթոդներով: Նախագծի շրջանակում նախատեսվում է սինթեզել ևս 3 նոր ոչ սպիտակուցային ամինաթթուներ և արդյունքում մշակել նոր սերնդի S, N և O-պարունակող հերերոցիկլիկ տեղակալված (*S*)-α-ամինաթթուների բարձրսելեկտիվ ասիմետրիկ սինթեզի արդյունավետ մեթոդներ:

Դրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
1	-	-	-	9	5

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Դասագիրք

1. *Սաղյան Ս. Ս.,* Կենսատեխնոլոգիա, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, 412 էջ:

Հոդված

1. *Сагиян А. С., Дадаян А. С., Дадаян С. А., Григорян Н. Ю. и Лангер П.,* Энантиоселективный синтез (S)-2-метокси-5-нитрофенилаланина, Хим. журн. Армении, т. 66, № 1, 2013, с. 57-62.
2. *Сагиян А. С., Мкртчян Г. М., Петросян С. Г., Симонян А. М., Геолчанян А. В., Лангер П.,* Асимметрический синтез энантиомерно обогащенных 2-меркаптобензотиазол- и 2-меркаптобензооксазолсодержащих (S)-α-аланинов, Хим. журн. Армении, т. 66, № 2, 2013, с. 275-281.
3. *Сагиян А. С., Петросян С. Г., Мкртчян А. Ф., Мкртчян Г. М., Лангер П.,* Асимметрический синтез энантиомерно обогащенных аинокислот, содержащих ацетиленовую связь в боковом радикале, Хим. журн. Армении, т. 66, № 4, 2013, с. 588-596.
4. *Дангян В. Т., Саргсян Т. О., Джамгарян С. М., Гюлумян Э. А., Оганесян Н. А., Паносян Г. А., Дангян Ю. М., Сагиян А. С.,* Синтез пептидов, содержащих β-гетероциклически замещенные производные (S)-аланина, и изучение их влияния на активность сериновых протеаз, Хим. журн. Армении, т. 66, № 3, 2013, с. 430-439.
5. S*pecowius V., Rahn T., Adeel M., Reim S., Feist H., Saghyan A. S., Langer P.,* Synthesis of 2-chloro-3-oxoesters by reaction of the dianion of ethyl 2-chloroacetoacetate with electrophiles, Monatsh Chem, vol. 144, Issue 5, 2013, pp. 627-631.
6. *Ethers P., Petrosyan A., Baumgard J., Jopp S., Steinfeld N., Ghochikyan T. V., Saghyan A. S., Langer P.,* Synthesis of 2,5-Diarylpyrroles by Ligand-Free Palladium-Catalyzed CH-Activation of Pyrroles in Ionic Liquids, ChemCatChem, vol. 5, issue 8, 2013, pp. 2004-2011.
7. *Bunescu A., Reimann S., Petrosyan A., Erfle S., Mamat C., Ghochikyan T. V., Saghyan A. S., Spannenberg A., Villinger A., Langer P.,* Regioselective Synthesis of Trichlormethyl-Substituted Salicylates and Cyclohexenones by One-Pot Cyclizations of 1,3-Bis-(trimethylsilyloxy)-1,3-butadienes, Helv. Chim. Acta, vol. 96, Issue 10, 2013, pp. 1955-1967.
8. *Saghyan A. S., Simonyan H. M., Petrosyan S. G., Mkrtchyan A. F., Khachatryan L. V., Geolchanyan A. V., Samvelyan M. A., Ghochikyan T. V., Kelzhanova N., Saginayev A. T., Langer P.,* Asymmetric Synthesis of Enantiomerically Enriched α-Amino Acids Containing Furans, Thiophenes and 1,2,4-Triazoles in the Side-Chain, Z.Naturforsch, vol. 69b, 2014, p. 451-460.
9. *Reimann S., Ehlers P., Petrosyan A., Kohse S., Spannenberg A., Surkus A. E., Ghochikyan T. V., Saghyan A. S., Lochbrunner S., Kuhn O., Ludwig R. and Langera P.,* Site Selective Synthesis of Pentaarylpyridines via Multiple Suzuki-Miyaura Cross-Coupling Reactions, Advanced Synthesis & Catalysis, vol. 356, 2014, p. 1987-2008.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Saghyan A. S., Petrosyan S. G., Simonyan H. M., Geolchanyan A. V., Zurnachyan H. R., Mkrtchyan A. F., Mkrtchyan G. M., Dadayan A. S.,* Asymmetric synthesis of enantiomerically enriched (S)-α-aminopropionic acids containing more than one heteroatom in the side-chain radical, International Conference “Frontiers in Chemistry” (ArmChemFront-2013), Yerevan, August 25-29, 2013, P-170.

2. *Saghyan A. S., Simonyan H. M., Petrosyan S. G., Mkrtchyan A. F., Hakobyan K. V., Geolchanyan A. V., Langer P.,* Asymmetric synthesis of enantiomerically enriched substituted α-alanine containing two heterocyclic rings in side chain, III Международная научная Конференция "Новые направления в химии гетероциклических соединений", РФ, г. Пятигорск, 17-21 сентября, 2013, C164, с. 278.
3. *Saghyan A. S., Mkrtchyan A. F., Petrosyan S. G., Simonyan H. M., Hakobyan K. V., Maleev V. I., Belokon Yu. N., Larionov V. A., Geolchanyan A. V.,* Synthesis of the novel positively charged cationic octahedric Co^{III} complexes as potentional catalysts in asymmetric reactions, XI International Congress of Young Chemists "YoungChem 2013", Poznan, 9-13 October, 2013, p. 55.
4. *Hakobyan K. V., Saghyan A. S., Manasyan L. L., Hakobyan A. V., Petrosyan S. G., Simonyan H. M., Mkrtchyan A. F., Geolchanyan A. V.,* Method for the Asymmetric Synthesis of β-Heterocycle Substituted Derivates of (S)-α-Aminobutyric Acid, Contribution of the Young Generation in the Devolopment of Biotechnology, Yerevan, October 1-4, 2013, p. 166.
5. *Yedoyan J., Saghyan A., Mkrtchyan A., Hakobyan K., Langer P.,* Asymmetric Synthesis of New Enantiomerically Enriched α-substituted Analogs of (S)-Propargylclycine, Contribution of the Young Generation in the Devolopment of Biotechnology, Yerevan, October 1-4, 2013, p. 174.

ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԵՎ ԿՈԼՈԻԴ ՔԻՄԻԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Մարգարյան Շիրազ Ալեքսանդրի, քիմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Գրիգորյան Կարինե Ռաֆայելի, քիմ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
2. Գաբրիելյան Լիանա Սերգեյի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Գրիգորյան Գրիգոր Գեորգիի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Գրիգորյան Գևորգ Սերգեյի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Խաչատրյան Առլիկ Գուրգենի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Համբարձումյան Արայիկ Ժորայի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Ղազոյան Հեղինե Հմայակի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Սարգսյան Հասմիկ Ռազմիկի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Համատեղողներ

1. Ափոյան Սվետլանա Հակոբի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Շիլաջյան Հասմիկ Ավետիքի, ուսումն. լաբորատորիայի վարիչ
2. Թերզյան Ալլա Միհրանի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ
3. Դավթյան Նոննա Իվանի, ավագ լաբորանտ
4. Սարկեզիյան Վերժինե Ազիզի, ավագ լաբորանտ
5. Տոնոյան Նաիրա Գևորգի, ավագ լաբորանտ

6. Շահինյան Գոհար Աշոտի, լաբորանտ
7. Քամալյան Տաթևիկ Օլեգի, լաբորանտ
8. Դեհերյան Շուշան Գագիկի, պրեպարատոր
9. Մարդոյան Մարինե Նորիկի, պրեպարատոր

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Ծնումբ պարունակող կենսաբանական նշանակություն ունեցող միացությունների օքսիդացման-վերականգնման փոխակերպումները (պետական ֆինանսավորում):	Պապանյան Զ. Խ.

Թեմա 1. Հաշվետու ժամանակահատվածում դրամաշնորհի շրջանակում իրականացվել են հետևյալ աշխատանքները:

Դիալկիլսուլֆօքսիդների ջրային լուծույթներում ցիստեինի օքսիդավերականգնման փոխարկումների էքսպերիմենտալ հետազոտությունը ներառել է ինչպես ցիստեին-ԴԱՍՕ-ջուր համակարգերում ընթացող քիմիական փոխազդեցության հետևանքով գոյացող վերջնանյութերի նույնականացմանն ուղղված աշխատանքներ, այնպես էլ ալիֆատիկ շարքի ուղիղ և ճյուղավորված շղթաներ պարունակող դիալկիլսուլֆօքսիդների փոխազդեցության կինետիկական ուսումնասիրություն FTIR սպեկտրոսկոպիայի կիրառությամբ:

Ցիստեին-դիալկիլսուլֆօքսիդներ կոմպլեքսագոյացման հետազոտությունը քվանտաքիմիական հաշվարկների օգնությամբ կատարվել է Hyperchem 7, Gaussian 03 ծրագրային փաթեթների կիրառմամբ և ներառում է միջմոլեկուլային փոխազդեցությունների հնարավոր կենտրոնների բացահայտումը, երկրաչափական պարամետրերի, փոխազդեցության էներգիաների հաշվարկներ ab initio RHF/6-31+G* եղանակով: Նշված հետազոտության կատարման ընթացքում հայտնաբերվել են թվով 10 նախկինում անհայտ ցիստեին-ԴԱՍՕ տարբեր կառուցվածքի և կայունության կոմպլեքսներ:

Արտասահմանյան դրամաշնորհներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Սուլֆօքսիդներ, սուլֆոններ և պոլիսուլֆոններ. մոլեկուլային փոխազդեցություններ, կենսաքիմիական մեխանիզմներ, կենսաբանական ակտիվությունն ու հնարավոր կիրառությունը բժշկության և գյուղատնտեսության մեջ (BMBF, ARM 11/002):	Մարգարյան Շ. Ա. (ՀՀ) Յակոբ Կ. (ԳԴՀ)
2. Սուլֆոնների լուծույթների *ab initio* և փորձարարական ուսումնասիրությունները (ANSEF PS-Cheminorg-3179):	Գաբրիելյան Լ. Ս.
3. Դիմեթիլ- և դիէթիլսուլֆօքսիդների ջրային լուծույթների դիէլեկտրիկ ռելաքսացիայի ուսումնասիրությունը ցածր ջերմաստիճաններում (Գերմանիայի կրթագիտական փոխանակային ծրագիր DAAD):	Գաբրիելյան Լ. Ս.

Թեմա 1. Դրամաշնորհի շրջանակում Գերմանիայի Զաառլանդի համալսարանի կենսա-օրգանական քիմիայի ինստիտուտի հետ իրականացվել է «Սուլֆոքսիդներ, սուլֆոններ և պոլիսուլֆոններ. մոլեկուլային փոխազդեցություններ, կենսաքիմիական մեխանիզմներ, կենսաբանական ակտիվությունն ու հնարավոր կիրառությունը բժշկության և գյուղատնտեսության մեջ» միջառարկայական հետազոտությունը: Ծրագրի շրջանակում իրականացվել է ծրագրի ղեկավարների, գիտաշխատողների, ուսանողների և ասպիրանտների գործուղումներ: Դրամաշնորհի շրջանակում 2012թ. սեպտեմբերից մինչև 2013թ. հոկտեմբեր ընկած ժամանակահատվածում ԵՊՀ ֆիզիկական քիմիայի ամբիոնում իր թեկնածուական թեզի աշխատանքների մի մասն է իրականացրել Զաառլանդի համալսարանի ասպիրանտ, Հնդկաստանի քաղաքացի Վիսվանաթան Ումամահեսվարին: Զաառլանդի համալսարանի գիտական խմբի հետ (ղեկավար՝ պրոֆեսոր Կլաուս Յակոբ) կատարված աշխատանքների հիման վրա կա համատեղ հրատարակում:

Թեմա 2. Դրամաշնորհի շրջանակում Բոխումի Ռուրի համալսարանի ֆիզիկական քիմիայի ինստիտուտի հետ համատեղ ուսումնասիրվել են դիմեթիլսուլֆոնի ջրային և դիմեթիլսուլֆոքսիդային լուծույթները դիէլեկտրիկ ռելաքսացիայի սպեկտրոսկոպիայի օգնությամբ: Վերը նշված համակարգերի կոմպլեքս դիէլեկտրիկ թափանցելիության չափումները իրականացվել են PNA-L network analyzer (Agilent technologies) դիէլեկտրիկ ռելաքսացիայի սպեկտրոմետրի միջոցով: Դիէլեկտրիկ թափանցելիության կեղծ և իրական մասերի կախվածությունները ցիկլիկ հաճախությունից մշակվել են Table Curve համակարգչային ծրագրի օգնությամբ՝ օգտագործելով տարբեր վերլուծական ֆունկցիաներ: Փորձարարական հետազոտությունները ուղեկցվել են տեսական հաշվարկներով. Gaussian03W քվանտաքիմիական ծրագրի օգնությամբ կատարվել է դիմեթիլսուլֆոնի և դիէթիլսուլֆոնի իզոլացված մոլեկուլների, երկրաչափական պարամետրերի և տեսական տատանողական սպեկտրների հաշվարկ: Կատարվել են դիէթիլսուլֆոնի հիմնական տատանումների վերագրումները: Աշխատանքներն ամփոփվել են համատեղ գիտական հոդվածում:

Թեմա 3. Դրամաշնորհի շրջանակում 2013 թվականի սեպտեմբերի 4-ից մինչև նոյեմբերի 4-ը ամբիոնի դոցենտ Լիանա Գաբրիելյանը կատարել է գիտական աշխատանք Աուգսբուրգի համալսարանի ֆիզիկայի ինստիտուտում՝ պրոֆեսոր Ա. Լոյդլի խմբում: Այդ ընթացքում դիէլեկտրիկ ռելաքսացիայի սպեկտրոսկոպիայի (ԴՌՍ) օգնությամբ ուսումնասիրվել են դիէթիլ սուլֆոքսիդը (ԴԷՍՕ) և նրա ջրային լուծույթները լայն կոնցենտրացիոն տիրույթում: Դիէլեկտրիկ սպեկտրոմետրերի (alpha-analyzer (Novocontrol, Hundsangen, Germany, Hewlett-Packard impedance analyser (Palo-Alto, USA)) օգնությամբ չափվել են ԴԷՍՕ/ջուր համակարգի դիէլեկտրիկ թափանցելիության իրական և կեղծ մասերը 1 Հց-ից մինչև 3 ԳՀց հաճախության մարզում լայն ջերմաստիճանային տիրույթում՝ սենյակային ջերմաստիճանից մինչև 150 Կ: Սառեցումը իրականացվել է հեղուկ ազոտի միջոցով՝ 0.4 Կ/րոպե արագությամբ: Ցույց է տրվել, որ 0.2-0.3 մոլային բաժնով (ըստ ԴԷՍՕ) լուծույթները առաջացնում են ապակենման վիճակ նույնիսկ շատ ցածր ջերմաստիճաններում: Կատարվել է կորերի մշակում՝ Հավրիլիակ-Նեգամիի հավասարման միջոցով, գնահատվել են ռելաքսացիայի ժամանակը, ապակեզոյացման ջերմաստիճանը և այլ պարամետրեր: Նախատեսվում է ստացված արդյունքները ամփոփել և ներկայացնել հրատարակման համապատասխան գիտական ամսագրում:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Ամբիոնի գիտական հետազոտությունների հիմնական ուղղություններն են քիմիական և կենսաբանական համակարգերի կառուցվածքային և ֆիզիկաքիմիական հատկությունների ուսումնասիրությունները, որոնք ընդգրկում են լուծույթներում միջմոլեկուլային փոխազդեցությունների թերմոդինամիկական և մոլեկուլային սպեկտրոսկոպիական հետազոտություններ, տեսական հաշվարկներ:

Նշված ընդհանուր ուղղությունների շրջանակներում 2013-2014 ուստարում կատարված գիտական աշխատանքները ներառում են հետևյալ հիմնադրույթները.

- մարդու հեմոգլոբինի ջերմային բնափոխման ուսումնասիրությունը դաբաղաթթվի ներկայությամբ 30-66°C ջերմաստիճանային տիրույթում ֆլուորեսցենցիայի սպեկտրոսկոպիայի գրգռման-առաքման մատրիցայի մեթոդով՝ պարզելու մակրոմոլեկուլի տարբեր հատվածների զգայնությունը ջերմաստիճանի բարձրացման նկատմամբ,
- դիմեթիլսուլֆոնի ջրային և սուլֆոքսիդային լուծույթների դիէլեկտրիկ թափանցելիության կեղծ և իրական մասերի ցիկլիկ հաճախությունից կախվածությունների վերլուծություն՝ դիէլեկտրիկ ռելակսացիայի սպեկտրոսկոպիայի և TableCurve համակարգչային ծրագրի օգնությամբ,
- շրջված միցելային համակարգերի ծավալային և տրանսպորտային հատկությունների ուսումնասիրություններ,
- դիալկիլսուլֆոքսիդների և սուլֆոնների երկրաչափական և սպեկտրալ պարամետրերի հաշվարկներ Gaussian 03W քվանտաքիմիական ծրագրային փաթեթի և Ֆուրյե ձևափոխմամբ ԻԿ սպեկտրոսկոպիայի օգնությամբ,
- ԴՄՍՕ-սպիրտ (ն-բութանոլ և երրորդային բութանոլ) համակարգերի ուսումնասիրություններ հեղուկ-գոլորշի ֆազային հավասարակշռությունների ուսումնասիրությունների մեթոդով,
- բջջաթաղանթի բաղադրամասի՝ լիգնինի և ցելյուլոզայի միջև միջմոլեկուլային փոխազդեցությունների ուսումնասիրություններ:

Թեկնածուական ատենախոսության պաշտպանություն «Մոլեկուլային փոխազդեցությունները և քիմիական փոխարկումները ցիստեինի ջուր-սուլֆոքսիդային լուծույթներում» թեմայով (ամբիոնի 3-րդ տարվա առկա ասպիրանտ Զ. Խ. Պապանյան, 29.05.2014թ.):

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	1	2	14	5

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Համբարձումյան Ա. Ժ., Մարգարյան Շ. Ա.,* Փորձարարական կոլոիդ քիմիա, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, 184 էջ:

Ուսումնամեթոդական աշխատանք

1. *Ղազոյան Հ. Հ.,* Ոչ հավասարակշռական թերմոդինամիկա (գործնական առաջադրանքներ և վարժություններ), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, 46 էջ:
2. *Գաբրիելյան Լ. Ս.,* Թերմոդինամիկական մեծությունների վիճակագրական հաշվարկը Gaussian 03 քվանտաքիմիական ծրագրի օգնությամբ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, 32 էջ:

Հոդված

1. *Ափոյան Ս. Հ., Թելունց Ս. Գ., Սաֆարյան Հ. Ս., Մարգարյան Շ. Ս.,* Գորիսի տարածաշրջանի եզան լեզվի և եղերդակի տերևների էքստրակտի սպեկտրոֆոտոմետրիկ ուսումնասիրությունը, «Հայաստանի կենսաբանական ամսագիր», հատ. 65, N 4, Երևան, 2013, էջ 106-109:
2. *Маркарян Ш. А., Тавадян Л. А., Кочарян Г. Г., Шагинян Г. А.,* Влияние диметилсульфоксида на электрохимические и антирадикальные свойства аскорбиновой кислоты, “Известия Академии наук РФ. Серия химическая”, Москва, N 7, 2013, с. 1625-1629.
3. *Папанян З. Х., Маркарян Ш. А.,* Обнаружения окисления L-цистеина диметилсульфоксидом в водных растворах методом ИК спектроскоии, “Журнал прикладной спектроскопии”, т. 80, N 5, 2013, с. 785-787.
4. *Григорян К. Р., Шиладжян А. А.,* Изучение термической денатурации сывороточного альбумина человека в присутствии хлорида калия методом матрицы возбуждения /эмиссии, “Журнал прикладной спектроскопии”, т. 80, N 5, 2013, с. 796-799.
5. *Амирбекян К. Ю., Антонян А. П., Вардеванян П. О., Маркарян Ш. А.,* Молекулярные взаимодействия бензимид-трихлорида (Hoechst 33258) с ДНК в водных растворах диметилсульфоксида по данным спектроскопии, “Журнал физической химии”, т. 87, N 12, 2013, с. 2062-2064.
6. *Топузян В. О., Тосунян С. Р., Карапетян И. Р., Амирбекян К. Ю., Маркарян Ш. А.,* Синтез и антихолиэстеразные свойства (Z)-диметиламиноалкиламидов N- бензол-α,β-йодметилатов, “Химический журнал Армении”, т. 66, N 3, 2013, с. 487-494.
7. *Папанян З. Х., Маркарян Ш. А.,* Изучение кинетики и механизма реакции L-цистеина с диалкилсульфоксидами в водных растворах, “Химический журнал Армении”, т. 66, N 4, 2013, с. 545-552.
8. *Казоян Е. А., Григорян З. Л., Маркарян Ш. А.,* Исследование равновесия жидкость-пар в бинарной системе диметилсульфоксид-этанол, “Химический журнал Армении”, т. 67, N 1, 2014, с. 36-42.
9. *Саркисян А. Р., Шагинян Г. А., Маркарян Ш. А.,* Объемные свойства обращенных мицеллярных систем АОТ/*н*-гептан/ДМСО–вода, “Журнал физической химии”, т. 88, N 5, 2014, с. 859-862.
10. *Григорян Г. С., Маркарян Ш. А.*, Термодинамика фазовых равновесий жидкость-газ диизопропил- и дибутилсульфоксидов, “Журнал физической химии”, т. 88, N 6, 2014, с. 1074-1075.
11. *Gabrielyan L. S., Markarian S. A.,* Dielectric relaxation study of dipropylsulfoxide/CCl_4 solutions, “Chemical Journal of Armenia”, v. 66, N 3, 2013, p. 383-390.
12. *Grigoryan K. R., Ghazaryan A. G.,* Quenching Mechanism of Human Serum Albumin Fluorescence by Gangleron, “Proceedings of the YSU, Chemistry and Biology”, N 2, 2013, p. 6-10.
13. *Gabrielyan L. S., Markarian S. A., Weingärtner H.,* Dielectric spectroscopy of dimethylsulfone solutions in water and dimethylsulfoxide, “Journal of Molecular Liquids”, v. 194, 2014, p. 37-40.
14. *Grigoryan K. R., Sargsyan L. S.,* Denaturation of Hemoglobin in the presence of Tannic Acid, “Proceedings of the YSU, Chemistry and Biology”, N 1, 2014, p. 23-27.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Григорян Г. Г., Габриелян А. А., Зулумян Н. О.,* Особенности аморфных диоксидов кремния в зависимости от условий их формирования, III международная конференция по химии и химической технологии, Сборник материалов, Ереван, 16-20 сентябрь, 2013, с. 440-442.
2. *Григорян Г. С.,* Комплексообразование и бинарные взаимодействия с водой в системе ион металла (II)+аминокислота+гидропероксид+H_2O, III международная научная конференция по химии и химической технологии, Сборник материалов, Ереван, 16-20 сентябрь, 2013, с. 474-475.

3. *Gabrielyan L. S., Markarian S. A., Weingärtner H.,* Dielectric relaxation of dimethylsulfone in water-dimethylsulfoxide solutions, International Conference "Frontiers in Chemistry, Armenia", Yerevan, 25-29 August, 2013, ACF2013 PS176, http://www.armchemfront.com/2013/abstracts_posters.php.
4. *Grigoryan K. R., Sargsyan L. S.,* The Study of Hemoglobin - Tannic Acid Interactions by Fluorescence Spectroscopy Method, International Conference "Frontiers in Chemistry, Armenia", Yerevan, 25-29 August, 2013, ACF2013 PS178, http://www.armchemfront.com/2013/abstracts_posters.php.
5. *Sargsyan H. R., Shahinyan G. A., Markarian S. A.,* Volumetric and transport properties of AOT/n-heptane/DMSO-water reverse micellar systems, International Conference "Frontiers in Chemistry, Armenia", Yerevan, 25-29 August, 2013, ACF2013 PS183, http://www.armchemfront.com/2013/abstracts_posters.php.

ԷԿՈԼՈԳԻԱԿԱՆ ՔԻՄԻԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Փիրումյան Գևորգ Պետրոսի, տեխն. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Մարտիրյան Արմեն Իգնատիոսի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Սիմոնյան Գևորգ Սարգսի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Ավետիսյան Անի Արայի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Հարությունյան Լուսինե Ռոմիկի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Մարգարյան Լիանա Արմենի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Հակոբյան Արամ Հելբիկի, ուսումն. լաբորատորիայի վարիչ
2. Թութունջյան Աննա Աբրահամի, տեխն. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ
3. Դերձյան Տաթևիկ Հենրիկի, լաբորանտ
4. Նալչաջյան Աստղիկ Սուրենի, պրեպարատոր

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Շրջակա միջավայրի օբյեկտներում (օդ, ջուր, հող) որոշվել են վտանգավոր աղտոտիչների պարունակությունը և փոխակերպումների հնարավորությունները: Բնական ջրի որակը գնահատվել է ժամանակակից ինդեքսային մեթոդներով՝ կատարված ջրաքիմիական հետազոտությունների արդյունքում ստացված ջրաքիմիական ցուցանիշների հիման վրա: Առանձին գիտական մոտեցումներ կիրառվել են առաջին անգամ, մշակվել և ներդրվել են նոր չափանիշներ բնական ջրերի ինքնամաքրման ընդունակության քանակական գնահատման համար: Պարզվել են բնական ջրի կարևոր բաղադրիչների

պարունակության փոփոխությունների դինամիկան, սեզոնային բնույթը, կախվածությունը տարբեր բնածին և մարդածին գործոններից: Գնահատվել են բնածին և մարդածին աղտոտվածության չափերը և ուղիները:

Ուսումնասիրվել են տեղումների քիմիական կազմը և առանձին բաղադրիչների սեզոնային փոփոխությունները:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	15	20

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Սիմոնյան Գ. Ս.,* Վանադիումի կենսաբանական և էկոլոգիական յուրահատկությունը, «Բնագետ», հատուկ թողարկում, Երևան, 2014, էջ 214-215:
2. *Арутюнян Л. Р., Пирумян Г. П.,* Влияние некоторых аминокислот на адсорбционные параметры пентадецилсульфоната натрия на поверхности бентонита, “Вода: Химия и экология”, № 9, Санкт-Петербург, 2013, с. 117-122.
3. *Симонян Г. С., Пирумян Г. П.,* Роль азота в генезисе нефти, “Фундаментальные и прикладные проблемы науки”, том 6, изд. МСНТ, Москва, 2013, с. 142-152.
4. *Симонян Г. С.,* Новый механизм образования твердой корки на границе вода-нефть в нефтяном коллекторе, “Международный журнал прикладных и фундаментальных исследованый”, № 10, ч. 3, Пенза, 2013, с. 505.
5. *Дерцян Т. Г., Маргарян Л. А., Минасян С. Г., Пирумян Г. П.,* Гидрохимическое исследование вод проточных крупных водохранилищ Республики Армения и оценка качества вод индексными методами, “Вода: Химия и экология”, № 1, Санкт-Петербург, 2014, с. 97-101.
6. *Алоян Н. И., Марабян Ш. Л., Пирумян Г. П.,* Иследование содержания некоторых тяжелых металлов в осадках г. Еревана, “Актуальные проблемы гуманитарных и естественных наук”, 04 (63), Москва, 2014, с. 297-299.
7. *Симонян Г. С.,* Реакции диэтиламина с поверхностно-активными непредельными амидами кислот в модельной системе нефть-вода, “Технология нефти и газа”, № 1, Москва, 2014, с. 45-48.
8. *Симонян Г. С., Пирумян Г. П.,* Изучение реакций поверхностно-активных ненасыщенных соединений с метилэтаноламином в модельной системе нефть-вода, “Экологическая химия”, т. 23, вып. 1, Санкт-Петербург, 2014, с. 40-43.
9. *Симонян Г. С.,* Анализ состояния нафтидных систем в свете синергической теории информации, “Современные наукоемкие технологии”, № 4, Пенза, 2014, с. 108-113.
10. *Симонян Г. С.,* Новый возможный путь образования нефти, “Современные наукоемкие технологии”, № 4, Пенза, 2014, с. 175-176.
11. *Арутюнян Л. Р.,* Влияние витамина Е на мицеллообразование пентадецилсульфоната натрия в этанольных растворах, “Коллоидный журнал”, v. 76, № 3, Москва, 2014, с. 403-406.

12. *Margaryan L. A., Pirumyan G. P.,* Heavy metals in drinking-water sources of some villages of Armenia, “International Journal of Multidisciplinary Thought”, 3 (4), New York, 2013, p. 367-375.
13. *Derdzyan T., Pirumyan G.,* Hydrochemical Research of Water of “Yerevan Lake” Artifical Reservoir, “Academic Journal of Science”, 2 (2), London, 2013, p. 339-344.
14. *Martiryan A.,* Investigation of the interaction of sodium lauryl ethoxy sulfate and oh radicals obtained from insoluble peroxo solvates, Proceedings of the Yerevan State University, N 2, Yerevan, 2013, p. 18-22.
15. *Martiryan A., Grigoryan K., Tavadyan L., Nersesyan L. and other,* Antifungal activity of hydrogen peroxide based disinfectant bioxil, J. Microbiol. Biotech. Food Sci., 3 (6), Bratislava, 2014, p. 519-521.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Марабян Ш. Л., Пирумян Г. П.,* Гидрохимическое исследование воды проточного водохранилища “Азат”, Комплексные проблемы гидрогеологии, Тезисы докладов научной конференции, Санкт-Петербург, 2013, с. 96-98.
2. *Петросян В. А., Дерцян Т. Г., Маргарян Л. А., Пирумян Г. П.,* Гидрохимическое исследование экологического состояния исскуственных водоемов “Арпи Лич” и “Ахурян” за 2010-2012гг., III Международная конференция по химии и химической технологии: (сборник материалов), Ереван, 2013, с. 586-587.
3. *Симонян Г. С., Пирумян Г. П.,* Применение хитозана для очистки коммунально-бытовых и промышленных сточных вод, “Актуальные проблемы экологии”, Материалы IX международной научно-практической конференции, ч. 2, Гродно, 2013, с. 123-124.
4. *Симонян А. С., Пирумян Г. П.,* О некоторых закономерностях загрязнения озера Севан и реки Раздан нефтепродуктами, “Геология морей и океанов”, Материалы XX международной научной конференции, т. IV, Москва, 2013, с. 263-265.
5. *Симонян Г. С., Пирумян Г. П.,* Геоэкологические аспекты трансформации нефти, “Геология морей и океанов”, Материалы XX международной научной конференции, том IV, Москва, 2013, с. 266-269.
6. *Симонян Г. С.,* Анализ состояния геоэкологических систем в свете синергической теории информации, Ordered chaos: modern problematics of physical, mathematical and chemical sciences Materials digest of the LXIII International Research and Practice Conference and II stage of the Championship in physics, mathematics and chemistry sciences (London, September 12 - September 17, 2013), Publisher and producer International Academy of Science and Higher Education, 2013, p. 60-63.
7. *Симонян Г. С.,* Генезис нефти в свете синергической теории информации. Нетрадиционные ресурсы углеводородов: распространение, генезис, прогнозы, перспективы развития, Материалы Всероссийской конференции с международным участием, 12–14 ноября 2013г., ГЕОС, Москва, 2013, стр. 240-243.
8. *Симонян Г. С., Пирумян Г. П.,* Геоэкологические аспекты трансформации нефти, Геология морей и океанов: Материалы XX Международной научной конференции по морской геологии, ГЕОС, Москва, 2013, с. 266-269.
9. *Симонян Г. С., Пирумян Г. П.,* Применение хитозана для очистки коммунально-бытовых и промышленных сточных вод, Актуальные проблемы экологии, Материалы IX междунар. науч.-практ. конф. (Гродно, 23-25 окт. 2013г.), ч. 2, Гродно: ГрГУ, 2013, с. 123-124.
10. *Симонян Г. С.,* Роль мантийного азота в нефтеобразовании. Природные физико-химические условия и процессы преобразования и мобилизации мантийных C-H-N-O-S систем в углеводороды нефтяного ряда. Исходное вещество и очаги генерации, механизм и каналы вертикальной миграции глубинной

нефти, 2-е Кудрявцевские чтения, Материалы Всероссийской конференции по глубинному генезису нефти и газа, ЦГЭ, Москва, 2013, с. 293-296.

11. *Симонян Г. С.,* Роль порфиринов в генезисе нефти, Материалы международной научно-методической конференции, Уфа: РИЦ УГНТУ, 2014, с. 147-150.
12. *Марабян Ш. Л.,* Содержание ртути в некоторых видах рыб и грибов, III международная научно-практическая конференция "Современные тенденции и инновации в науке и производстве", Кузбасский государственный технический университет, Кузбасс, 2014, с. 21-24.
13. *Симонян Г. С., Пирумян Г. П.,* Влияние коммунально-хозяйственных сточных вод города Дилижан на гидрохимические показатели воды реки Агстев, III Международная научно-практическая конференция "Современные тенденции и инновации в науке и производстве", Междуреченск, 2014, с. 146-147.
14. *Симонян Г. С.,* Реакция Михаэля в модельной двухфазной системе "нефть-вода", A particular case in conditions of limitlessness: earth in the vast Universe. Peer-reviewed materials digest (collective monograph) published following the results of the LXXIV International Research and Practice Conference and III stage of the Championship in Earth and Space sciences, Physico-mathematical and Chemical sciences (London, December 19 - December 24, 2013), Publisher and producer International Academy of Science and Higher Education, 2014, p. 109-111.
15. *Симонян Г. С.,* Фрактальность руд и нефтяных залежей, Сборник научных докладов "Современная наука. Новые перспективы", (30.01.2014-31.01.2014), Warszawa: Wydawca: "Diamond trading tour", 2014, 56-60 str.
16. *Симонян Г. С.,* Геоэкологические аспекты повышения нефтеотдачи пластов Проблемы и перспективы развития геологического кластера: Образование-наука-производство, (труды международ. науч.-практ. конф.), Алматы, 7-8 февраля, 2014, Алматы: КазНТУ, 2014, с. 62-65.
17. *Петросян М. Г., Дерцян Т. Г., Симонян Г. С., Пирумян Г. П.,* Анализ экологического состояния реки Ахурян с помощью синергического индекса, Zbigr raportgw naukowych. "wspgłczesne tendencje w nauce i edukacji" (27.02.2014-28.02.2014), Warszawa: wydawca: Sp. z o.o. "Diamond trading tour", 2014, 25-28 str.
18. *Дерцян Т. Г., Симонян Г. С., Пирумян Г. П.,* Анализ экологического состояния крупных водохранилищ армении с помощью синергической теории информации Zbigr raportgw naukowych. "wspgłczesne tendencje w nauce i edukacji" (27.02.2014-28.02.2014), Warszawa: wydawca: Sp. z o.o. "Diamond trading tour", 2014, 34-39 str.
19. *Harutyunyan L. R., Pirumyan G. P.,* Usage of Armenian Zeolite for Purification of Waters From Surfactansts: a Model Study, 2nd International Scientific Conference of Young Researches on Biotechnology, General and Applied Microbiology, Chemistry, Biochemistry, Molecular Biology and Genetics Environmental Protection. Contribution of young generation in the development of biotechnology, Yerevan, October 1-4, 2013, p. 193.
20. *Ghulyan K. Ed., Pirumyan G. P.,* Transboundary movement of nutrients and some metals in the Akhuryan river (Armenia) water, Nauka I Utworzenie XXI Stulecia: Teoria, Praktika, Innowacje, 2014, p. 28-31.

Ֆակուլտետում գործող լաբորատորիաների և կենտրոնների թիվը՝ 5

ԱՆՕՐԳԱՆԱԿԱՆ ՆՅՈՒԹԵՐԻ ՍԻՆԹԵԶԻ, ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԿԻՐԱՌՈՒԹՅԱՆ ԳՀ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավար՝ *Գրիգորյան Սերգեյ Կոստանդի, քիմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Գրիգորյան Սերգեյ Կոստանդի, քիմ. գիտ. դոկտոր, առաջատար գիտաշխատող
2. Մխիթարյան Ռազմիկ Պարսամի, քիմ. գիտ. թեկնածու, առաջատար գիտաշխատող
3. Պետրոսյան Գոհար Գրիգորի, քիմ. գիտ. թեկնածու, առաջատար գիտաշխատող
4. Հարությունյան Մելանյա Գուրգենի, դասախոս, գիտաշխատող
5. Մկրտչյան Ռոբերտ Տիգրանի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ավագ ինժեներ
6. Թադևոսյան Լուսինե Գեղամի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

«Անօրգանական պինդ բյուրեղային և կոմպլեքսային բնույթի նոր կարևոր միացությունների սինթեզ, հետազոտություն և կիրառություն» (պետական ֆինանսավորում) թեմայի շրջանակում հաշվետու ժամանակահատվածում կատարվել են հետևյալ աշխատանքները.

ա) Ջրային միջավայրում ուսումնասիրվել են տրեոնին ամինաթթվի (Ac) հետ պղնձի (II) և կոբալտի (II) իոնների միջմոլեկուլային փոխազդեցությունները և կոմպլեքսագոյացումը:

Կինետիկական և ԻԿՍ եղանակներով ցույց է տրվել, որ նշված մետաղաիոնները (pH>8) տրեոնինի հետ առաջացնում են 1:1 հարաբերությամբ $[MAc]^+$ կատալիտիկ հատկություններով օժտված կոմպլեքսներ, որոնք քայքայում են կումոլի հիդրոպերօքսիդը (ROOH)՝ որպես վերջնանյութ առաջացնելով ֆենիլիզոպրոպանոլ և մոլեկուլային թթվածին (~100% ելքով):

Ռեակցիաների արագության հավասարումներն ունեն հետևյալ ընդհանուր արտահայտությունը.

$$W_0=-d[ROOH]_0/dt=K_{կատ}[Տրե][M^{2+}]_0[ROOH]_0=K_{էֆ}[ROOH]_0$$

Որոշվել են նաև $K_{էֆ}$-երի ջերմաստիճանային կախվածությունները, որոնք բավարարում են արենիուսական հավասարմանը:

բ) Ռենտգենաֆազային և դերիվատոգրաֆիկական եղանակներով ուսումնասիրվել է սամարիումի եռֆտորիդի հետ ռուբիդիումի ֆտորիդի փոխազդեցությունը հալույթում. սամարիումի եռֆտորիդի (SmF_3)-ի հալման ջերմաստիճանը՝ 1310^{0}C, իսկ RbF-ը՝ 786^{0}C: Հալույթային համակարգում հաստատվել է երկու միջանկյալ միացությունների առաջացումը. մեկը՝ $3SmF_3 \cdot RbF$, որը կոնգրուենտ հալվում է 985^{0}C-ում, երկրորդը՝ $3SmF_3 \cdot 2RbF$, որը ինկոնգրուենտ հալվում է 790^{0}C-ում: Հալույթային համակարգում առաջանում է երկու էվտեկտիկա՝ 880^{0}C-ում (85 մոլ % SmF_3), 640^{0}C-ում (50 մոլ % SmF_3):

ԱԶՈՏ-, ԹԹՎԱԾԻՆ-, ԵՎ ԾԾՈՒՄԲ ՊԱՐՈՒՆԱԿՈՂ ՀԵՏԵՐՈՑԻԿԼԻԿ ՄԻԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՔԻՄԻԱՅԻ ԳԻՏԱՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավար՝ *Հարությունյան Վիլիկ Միրակի, քիմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Թոքմաջյան Գայանե Գևորգի, քիմ. գիտ. դոկտոր, ավագ գիտաշխատող
2. Ղոչիկյան Տարիել Վլադիմիրի, քիմ. գիտ. դոկտոր, առաջատար գիտաշխատող
3. Ալեքսանյան Իսկուհի Լևոնի, քիմ. գիտ. թեկնածու, լաբորատորիայի վարիչ, ավագ գիտաշխատող
4. Ավետիսյան Կարինե Սամվելի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
5. Գալստյան Լաուրա Խորենի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
6. Կարապետյան Լուսինե Վլադիմիրի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
7. Հարությունյան Էդգար Վիլիկի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
8. Սամվելյան Մելանյա Աշոտի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
9. Ալվանջյան Հայաստան Գևորգի, քիմ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
10. Գալստյան Արմեն Սուրենի, քիմ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
11. Համբարձումյան Լիլիթ Պապինի, քիմ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
12. Մինասյան Փառանձեմ Գարեգինի, քիմ. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
13. Արիստակեսյան Լիլիթ Հակոբի, կրտսեր գիտաշխատող
14. Սարգսյան Կարինե Սերգեյի, կրտսեր գիտաշխատող
15. Մովսիսյան Ռուզաննա Ալբերտի, լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ժամանակահատվածում շարունակվել են ուսումնասիրությունները տարբեր ֆունկցիոնալ խմբեր պարունակող հագեցած և չհագեցած լակտոնային, ինչպես նաև խինոլինային օղակ պարունակող միացությունների բնագավառում: Մասնավորապես իրականացվել են սինթեզներ լակտոնային օղակի հետ սպիրոհամակցված հետերոցիկլերի, ինչպես նաև տրիազոլների S-տեղակալված համակարգերի սինթեզի բնագավառում: Մշակվել են ստացման մատչելի մեթոդներ, և ուսումնասիրվել են նրանց քիմիական փոխարկումները: Իրականացվել են հնարավոր կենսաբանական հետազոտություններ:

Ուսումնասիրվել է 2-(2,2-դիմեթիլ-5-օքսոտետրահիդրոֆուրան-3-իլ)ացետիլքլորիդի փոխազդեցությունը արոմատիկ, հետերոցիկլիկ և ցիանոմեթիլենային տեղակալիչներ պարունակող N-նուկլեոֆիլների հետ՝ բենզոյական թթվի, իզոնիկոտինաթթվի, 2-(2,2-դիմեթիլ-5-օքսոտետրահիդրոֆուրան-3-իլ)ացետո և ցիանքացախաթթվի հիդրազիդների հետ, ինչպես նաև 2-իմինո-4,5,5-տրիմեթիլ-2,5-դիհիդրոֆուրան-3-կարբօքսամիդների փոխազդեցությունը որոշ սուլֆանիլամիդային պատրաստուկների (նորսուլֆազոլ, ստրեպտոցիդ, էտազոլ, սուլֆադիմեզին, սուլֆադիմեթօքսին) հետ, և սինթեզվել են 2-N-R-տեղակալված իմինոլակտոններ:

Հաշվետու տարում իրականացվել է նաև 3-(2-բրոմացետիլ)-4,5,5-տրիմեթիլֆուրան -2(5H)-ոնի ռեակցիան մի շարք N-տեղակալված ամինաթթուների հետ: Որպես ամինաթթուներ օգտագործվել են գլիցինը և ֆենիլալանինը, իսկ որպես N-տեղակալիչներ՝ ալկօքսիկարբոնիլսուլֆանիլ-, (մեթօքսի-,

էթօքսի-) և բենզիլ- ֆունկցիոնալ խմբերը: Ստացվել են համապատասխան ֆունկցիոնալտեղակալված ամինաթթուների 2-օքսո-2-(2-օքսո-4,5,5-տրիմեթիլ-2,5-դիհիդրոֆուրան-3-իլ)էթիլ էսթերները: Ելային ալկօքսիկարբոնիլսուլֆանիլամինաթթուները սինթեզվել են՝ ամինաթթուները փոխազդեցության մեջ դնելով ալկօքսիկարբոնիլսուլֆանիլքլորիդների հետ, իսկ վերջիններս ստացվել են համապատասխան ալկօքսիկարբոնիլանիլինների և քլորսուլֆաթթվի փոխազդեցությամբ:

Հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ կոնդենսված տրիազոլների շատ ածանցյալներ արդեն իսկ մեծ կիրառություն են գտել բժշկության մեջ, հաշվետու տարում իրականացվել է նախկինում մեր կողմից սինթեզված 3,4-երկտեղակալված-5-մերկապտո-1,2,4-տրիազոլների բազայի վրա նոր համակարգերի սինթեզ, որտեղ տրիազոլային օղակը կոնդենսված է թիազոլային օղակի հետ: Խնդիրն իրագործելու համար 3-տեղակալված-4-ալիլ-5-մերկապտո-1.2.4-տրիազոլները ենթարկվել են հալոգենոցիկլացման՝ ելանյութերի էկվիմոլյար քանակներով, ացետոնիտրիլի միջավայրում, և ստացվել են 3-տեղակալված-6-բրոմմեթիլ-5,6-դիհիդրոթիազոլո[2.3-c]-1,2,4-տրիազոլներ:

Ռեակցիայի տարման համար մշակվել են օպտիմալ պայմաններ, որոնք ապահովել են վերջիններիս բարձր ելքերը: Իրականացրել ենք սինթեզված համակարգերի դեհիդրոհալոգենացումը KOH-ի 5%-անոց մեթանոլային լուծույթով, և ցույց է տրվել, որ ստացվել են 3-տեղակալված-6-մեթիլեն-5,6-դիհիդրոթիազոլո[2.3-c]-1,2,4-տրիազոլներ: Ոչ սպիտակուցային α-ամինաթթուների համար նոր կառուցվածքի ելանյութեր սինթեզելու նպատակով ստացված կոնդենսացված տրիազոլները ենթարկվել են կրկնակի բրոմացման: Ռեակցիան իրականացվել է տետրաքլոր ածխածնի միջավայրում՝ ելանյութերի էկվիմոլյար քանակներով: Արդյունքում ստացվել են 3-տեղակալված-6-բրոմմեթիլ-թիազոլո [2.3-c]-1,2,4-տրիազոլներ: Ուսումնասիրությունները ցույց են տվել, որ վերջիններս օժտված են քվանտային բարձր ելքով և ֆլորոսցենց հատկությամբ: Ուսումնասիրությունները շարունակվում են:

Շարունակելով աշխատանքները՝ խինոլինի նոր ածանցյալների սինթեզի բնագավառում մշակվել և իրականացվել են 2-մեթիլ-4-քլորխինոլինի նուկլեոֆիլ տեղակալման ռեակցիաները մերկապտոքացախաթթվի և նրա մեթիլ էսթերի հետ: Արդյունքում ստացվել են (2-մեթիլխինոլին-4-իլթիո)քացախաթթվի մեթիլ էսթերը և (2-մեթիլխինոլին-4-իլթիո)քացախաթթուն: Վերջինս ստացվել է նաև մեթիլ էսթերի հիմնային հիդրոլիզից, որն էլ փոխազդեցության մեջ դնելով թիոնիլքլորիդի հետ՝ ստացվել է խինոլինքացախաթթվի քլորանհիդրիդի քլորջրածնական աղը: Իրականացվել է նաև (2-մեթիլխինոլին-4-իլթիո)քացախաթթվի մեթիլ էսթերի փոխազդեցությունը հիդրազին հիդրատի հետ՝ էթանոլի միջավայրում, անջատվել է (2-մեթիլխինոլին-4իլթիո)քացախաթթվի հիդրազիդը: Ստացված հիդրազիդի ռեակցիան սալիցիլալդեհիդի հետ բարձր ելքով բերել է N'-(2-հիդրօքսիբենզիլիդեն)-2-(2-մեթիլխինոլին-4-իլթիո)քացախաթթվի հիդրազիդի:

Իրականացվել է նաև 2,5-բիս(քլորմեթիլ)-պ-քսիլոլի բազայի վրա 3,4,5-եռտեղակալված բիս-1,2,4-տրիազոլների սինթեզ, և ուսումնասիրվել է նրանց փոխազդեցությունը N-(օքսիբան-2-իլմեթիլ)ամինների հետ: Արդյունքում սինթեզվել են պիրոլիդինային, պիպերիդինային, ազեպինային, մորֆոլինային կամ պիպերազինային օղակներ պարունակող պրոպան-2-ոլերի նոր ածանցյալներ:

ՀԵՏԵՐՈՑԻԿԼԻԿ ԱՄԻՆԱԹԹՈՒՆԵՐԻ ՍԻՆԹԵԶԻ ԳՀ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավար՝ *Սաղյան Աշոտ Մերոբի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, քիմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր, գլխավոր գիտաշխատող*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Գեոլչանյան Արփինե Վարդգեսի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող

2. Հովհաննիսյան Անահիտ Մխիթարի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
3. Պետրոսյան Սաթենիկ Ղուկասի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
4. Մկրտչյան Աննա Ֆելիքսի, քիմ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
5. Սիմոնյան Հայարփի Մանթաշի, քիմ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
6. Հակոբյան Կարինե Վարուժանի, քիմ. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Նոր սերնդի պոտենցիալ դեղաբանորեն ակտիվ հետերոցիկլիկ տեղակալված օպտիկապես ակտիվ α-ամինաթթուների ասիմետրիկ սինթեզ (պետական ֆինանսավորում):	Սաղյան Ա. Ս.

Թեմա 1. Հաշվետու ժամանակահատվածում հետազոտվել են դեհիդրոալանինի մոդիֆիկացված և չմոդիֆիկացված քիրալային կոմպլեքսներին (Ni^{II}-(*S*)-2-CBPB-ΔAla և Ni^{II}-(*S*)-BPB-Δ-Ala) մեկից ավելի հետերոատոմ պարունակող նուկլեոֆիլ ագենտների ասիմետրիկ միացման ռեակցիաները, և արդյունքում սինթեզվել են 4 նոր օպտիկապես ակտիվ α-ամինաթթուներ՝ (S)-2-ամինո-3-(2-թիօքսո-1,3,4-թիադիազոլ-3(2H)-իլ)պրոպիոնաթթու, (S)-2-ամինո-3-(5-մեթիլ-2-թիօքսո-1,3,4-թիադիազոլ-3(2H)-իլ)պրոպիոնաթթու, (S)-2-ամինո-3-(5-(մեթիլթիո)-2-թիօքսո-1,3,4- թիադիազոլ-3(2H)-իլ)պրոպիոնաթթու, (S)-2-ամինո-3-(5-ամինո-2-թիօքսո-1,3,4-թիադիա զոլ-3(2H)-իլ)պրոպիոնաթթու: ՀՀ ԳԱԱ «Հայկենսատեխնոլոգիա» ԳԱԿ-ում գործող «Մետաբոլիզմի ինժեներային լաբորատորիայում» կատարվում են սինթեզված ամինաթթուների կենսաբանական ակտիվության հետազոտություններ, արդյունքները պարզ կլինեն շուտով:

ՔԻՄԻԱԿԱՆ ԵՎ ԿԵՆՍԱԲԱՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԵՐԻ ՖԻԶԻԿԱՔԻՄԻԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԳՀ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավար՝ *Մարգարյան Շիրազ Ալեքսանդրի, քիմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Գրիգորյան Կարինե Ռաֆայելի, քիմ. գիտ. դոկտոր, ավագ գիտաշխատող
2. Գաբրիելյան Լիանա Սերգեյի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
3. Գրիգորյան Գևորգ Սերգեյի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
4. Գրիգորյան Ջիլդա Դրաստամատի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
5. Զատիկյան Աշխեն Լեոնիկի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
6. Ղազոյան Հեղինե Հմայակի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
7. Մելիք-Օհանջանյան Լաուրա Գեղամի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող

8. Սարգսյան Հասմիկ Ռազմիկի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
9. Ափոյան Սվետլանա Հակոբի, քիմ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
10. Ամիրբեկյան Կարեն Յուրիկի, կրտսեր գիտաշխատող
11. Շիլաջյան Հասմիկ Ավետիքի, կրտսեր գիտաշխատող
12. Չոբանյան Ժենյա Նիկոլայի, կրտսեր գիտաշխատող

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Մոլեկուլային փոխազդեցությունները կենսաբանական նշանակություն ունեցող համակարգերում (պետական ֆինանսավորում):	Մարգարյան Շ. Ա.

Թեմա 1.

- Մաքուր դիպրոպիլսուլֆօքսիդի (ԴՊՍՕ) և ԴՊՍՕ/CCl_4 բինար խառնուրդի դիէլեկտրիկ սպեկտրոսկոպիական հետազոտություններ՝ լայն կոնցենտրացիոն մարզում 298.15Կ ջերմաստիճանում:
- Վակուումում և տարբեր լուծույթներում (ԴԷՍՕ, H_2O) C վիտամին-դիէթիլսուլֆօքսիդ (ԴԷՍՕ) կոմպլեքսների կայունության տեսական հաշվարկներ Gaussian 03 քվանտաքիմիական ծրագրի օգնությամբ:
- Մարդու շիճուկային ալբումինի (ՄՇԱ) վրա ԴՄՍՕ-ի ազդեցության և հեմոգլոբինի (Հգ) ու դաբաղաթթվի (ԴԹ) փոխազդեցության ուսումնասիրություններ 3D (գրգռման-առաքման մատրիցայի) մեթոդով ֆլուորեսցենտային և էլեկտրոնային կլանման սպեկտրոսկոպիաների օգնությամբ:
- Ֆլուորեսցենտային սպեկտրոսկոպիայի հետ առնչվող անիզոտրոպիայի մեթոդի կիրառմամբ ցածրամոլեկուլային միացությունների փոխազդեցության ուսումնասիրություն կենսապոլիմերների՝ ԴՆԹ-ի սպիտակուցների հետ:
- Դիալկիլսուլֆօքսիդների ջրային և սպիրտային լուծույթների հեղուկ-գոլորշի ֆազային հավասարակշռության և ծավալային հատկությունների ուսումնասիրություններ:
- ԻԿ սպեկտրոսկոպիայի մեթոդով L-ցիստեինի փոխազդեցության կինետիկայի ուսումնասիրություն ԴՄՍՕ-ի և ԴԷՍՕ-ի հետ ջրային լուծույթներում:
- Էլեկտրոնային կլանման սպեկտրոսկոպիայի, խտաչափության և մածուցիկաչափական մեթոդներով իզոնիազիդ-պղնձի (II) քլորիդ և AOT-հեպտան-ԴՄՍՕ-ջուր համակարգերի ուսումնասիրություններ:
- Էլեկտրոնային կլանման և ֆլուորեսցենցտային սպեկտրոսկոպիաների մեթոդներով քլորոֆիլ-լեցիտին փոխազդեցության ուսումնասիրություններ:

ԷԿՈԼՈԳԻԱԿԱՆ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

Գիտական ղեկավար՝ *Փիրումյան Գևորգ Պետրոսի, տեխն. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Կենտրոնի աշխատակիցների կազմը

1. Հայրապետյան Սերգեյ Սուրենի, ավագ գիտաշխատող
2. Բանյան Լիլիթ Սարգսի, կրտսեր գիտաշխատող
3. Հակոբյան Արամ Հելբիկի, կրտսեր գիտաշխատող
4. Մարաբյան Շողիկ Լևոնի, կրտսեր գիտաշխատող

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ կենտրոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

ՀՀ քաղցրահամ ջրերի (մակերևութային և ստորերկրյա) ջրաքիմիական ցուցանիշների համապարփակ ուսումնասիրություն, բնածին և մարդածին աղտոտվածությունների քանակական գնահատում և որակի կանխատեսում.

- աղտոտիչ նյութերի սանիտարահիգիենիկ և էկոլոգիական բնութագրերի որոշում, ջրային ավազաններում աղտոտիչ քիմիական նյութերի նորմավորման և ռիսկի գնահատման մեթոդական մոտեցումների մշակում,
- բնական ջրի օքսիդավերականգնիչ վիճակի ձևավորման վրա հատակային նստվածքագոյացումների ազդեցության ուսումնասիրություն:

Նախկինում կատարված հետազոտությունները և ստացված գիտական արդյունքները դրվել են փորձարարական և հաշվարկային մեթոդների ու մոդելների հիմքում՝ հիմնավորված կանխատեսումներ անելու հնարավորություն տալով: Առանձին գիտական մոտեցումներ կիրառվել են առաջին անգամ ծրագիրը ներկայացնող խմբի կողմից, մշակվել և ներդրվել են նոր չափանիշներ բնական ջրերի ինքնամաքրման ընդունակության տարբեր մեխանիզմների քանակական գնահատման համար:

Ուսումնասիրություններ են կատարվել նաև տարբեր սննդամթերքներում վտանգավոր և թունավոր ծանր մետաղների պարունակության որոշման և միգրացիայի հնարավոր ուղիների պարզաբանման ուղղությամբ:

ՖԻԶԻԿԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկան՝ *Ավագյան Ռոլանդ Մամիկոնի, ՀՀ ԳԱԱ թղթ. անդամ, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Դեկանի տեղակալ՝ *Ասլանյան Լևոն Սուրենի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները եւ մասնագիտացումները

Շիֆր	**Մասնագիտություն՝**
010600	Ֆիզիկա
011100	Միջուկային ռեակտորների ֆիզիկա
010500	Կիրառական մաթեմատիկա և ֆիզիկա

Մասնագիտացումներ՝
(մագիստրոսական ծրագրեր)

Տեսական ֆիզիկա
Մակրոմոլեկուլների ֆիզիկա
Մաթեմատիկական ֆիզիկայի մեթոդներ, գծային և ոչ գծային մոտարկումներ
Օպտիկա
Պինդ մարմնի ֆիզիկա
Աստղաֆիզիկա
Միջուկային ֆիզիկա և ատոմային էներգետիկա

ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոսներ և թղթակից անդամներ

1. Չիլինգարյան Յուրի Սերգեյի
2. Չուբարյան Էդվարդ Վարդանի
3. Սեդրակյան Դավիթ Մհերի
4. Ավագյան Ռոլանդ Մամիկոնի (թղթակից անդամ)
5. Կարայան Համլետ Սուրենի (թղթակից անդամ)
6. Կիրակոսյան Ալբերտ Ավետիսի (թղթակից անդամ)
7. Կրյուչկյան Գագիկ Յուրիի (թղթակից անդամ)

Պատվավոր կոչում ունեցողներ

1. Բարսեղյան Մանուկ Գևորգի, ՀՀ նախագահի մրցանակի դափնեկիր
2. Կիրակոսյան Ալբերտ Ավետիսի, ՀՀ նախագահի մրցանակի դափնեկիր
3. Մամասախլիսով Եվգենի Շամիլի, ՀՀ նախագահի մրցանակի դափնեկիր
4. Մորոզով Վլադիմիր Ֆյոդորի, ՀՀ նախագահի մրցանակի դափնեկիր
5. Մուղնեցյան Վռամ Ներսեսի, ՀՀ նախագահի մրցանակի դափնեկիր

6. Վարդանյան Արշակ Լյուդվիգի, ՀՀ նախագահի մրցանակի դափնեկիր
7. Տոնոյան Շուշանիկ Վալերիի, ՀՀ նախագահի մրցանակի դափնեկիր

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 362*							
	I կուրս		II կուրս		III կուրս		IV կուրս	
	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ
Բակալավրիատ								
Ֆիզիկա	20	13	30	29	6	12	27	25
Միջուկային ռեակտորների ֆիզիկա	18	5	13	13	-	-	9	8
Կիրառ. մաթեմ. և ֆիզիկա	3	8	3	18	-	-	10	5
Ընդամենը	**41**	**26**	**46**	**60**	**6**	**12**	**46**	**38**
Մագիստրատուրա								
Ֆիզիկա	10	25	16	22	-	-	-	-
Միջուկային ռեակտորների ֆիզիկա	2	7	2	3	-	-	-	-
Ընդամենը	**12**	**32**	**18**	**25**	-	-	-	-

Հեռակա ուսուցում

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 19*				
	I կուրս	II կուրս	III կուրս	IV կուրս	V կուրս
Բակալավրիատ					
Ֆիզիկա	-	-	3	9	7

Քննաշրջանների արդյունքներ

Զմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Ֆիզիկա					
1-ին	33	4	10	7	58
2-րդ	59	2	9	17	81
3-րդ	18	2	10	1	33
4-րդ	52	-	6	8	88
Միջուկային ռեակտորների ֆիզիկա					
1-ին	23	4	5	2	61
2-րդ	26	2	10	2	54
3-րդ	-	-	-	-	-
4-րդ	17	1	3	3	76
Կիրառ. մաթեմ. և ֆիզիկա					
1-ին	11	-	7	-	36
2-րդ	21	-	7	-	67
3-րդ	-	-	-	-	-
4-րդ	15	-	1	3	93
Ընդամենը	**275**	**15**	**68**	**43**	70

Մագիստրատուրա					
Ֆիզիկա					
1-ին	35	-	1	17	97
2-րդ	38	-	-	26	100
Միջուկային ռեակտորների ֆիզիկա					
1-ին	9	-	1	2	89
2-րդ	5	-	-	4	100
Ընդամենը	**87**	**-**	**2**	**49**	98

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Ֆիզիկա					
1-ին	29	1	7	9	72
2-րդ	55	3	14	11	69
3-րդ	15	1	7	1	47
Միջուկային ռեակտորների ֆիզիկա					
1-ին	23	10	4	3	39
2-րդ	24	2	11	1	46
3-րդ					
Կիրառ. մաթեմ. և ֆիզիկա					
1-ին	9	1	5	-	33
2-րդ	18	1	3	1	78
3-րդ	-	-	-	-	-
Ընդամենը	**173**	**19**	**51**	**26**	60
Մագիստրատուրա					
Ֆիզիկա					
1-ին	35	-	1	23	97
Միջուկային ռեակտորների ֆիզիկա					
1-ին	9	-	2	6	78
Ընդամենը	44	-	3	29	93

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	*Ընդամենը՝ 137 (39), այդ թվում նախորդ տարիներից՝ 3*		
	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)		մագիստրատուրա
	առկա	հեռակա	
Ֆիզիկա	52 (6)	7	38 (24)
Միջուկային ռեակտորների ֆիզիկա	17 (3)	-	5 (3)
Կիրառ. մաթեմ. և ֆիզիկա	15 (3)	-	-
Ընդամենը	**84 (12)**	**7**	**43 (27)**

2013-2014 ուստարում հրատարակվել են

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
1	-	2	-	151	50

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ 7

ԱԿԱԴԵՄԻԿՈՍ ՎԻԿՏՈՐ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՖԻԶԻԿԱՅԻ ԵՎ ԱՍՏՂԱՖԻԶԻԿԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Մուրադյան Ատոմ Ժորայի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Սեդրակյան Դավիթ Միհերի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր, ամբիոնի պատվավոր վարիչ
2. Աբրահամյան Մարտին Գրիգորի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Ավետիսյան Արա Կարապետի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
4. Բաղալյան Դավիթ Հայրապետի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
5. Գևորգյան Աշոտ Հարությունի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
6. Երիցյան Հոմերոս Սուրենի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
7. Խաչատրյան Ժյուլվերն Բաղդասարի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
8. Ղազարյան Միշա Արիստակեսի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
9. Բաղալյան Համլետ Գուրգենի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
10. Գաբրիելյան Ռուբեն Յոլակի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
11. Գրիգորյան Լյովա Նազարեթի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
12. Հայրապետյան Յուրի Նապոլեոնի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
13. Մխիթարյան Սամվել Արամի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
14. Նինոյան Ժիրայր Հովհաննեսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
15. Պետրոսյան Պետիկ Գրիգորի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
16. Կարապետյան Էմիլյա Լիպարիտի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
17. Հայրապետյան Մեխակ Վազգենի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
18. Հարությունյան Մերուժան Զավենի, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Մաղաքյան Տիգրան Յուրիի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
2. Նիկողոսյան Արթուր Գարեգինի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Առաքելյան Հովսեփ Մկրտչի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ուսումն. լաբորատորիայի վարիչ
2. Մարտիրոսյան Ժակլին Ռոբերտի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ուսումն. լաբորատորիայի վարիչ
3. Արշակյան Արփիկ Լևիկի, ավագ լաբորանտ
4. Ենոքյան Հասմիկ Էդիկի, ավագ լաբորանտ
5. Հարությունյան Գրետա Գևորգի, ավագ լաբորանտ
6. Պետրոսյան Գոհար Վարազդատի, ավագ լաբորանտ
7. Ստեփանյան Մարգարիտա Արամայիսի, ավագ լաբորանտ
8. Քարաջյան Էլլա Հրաչիկի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գտական աշխատանքների ամփոփում

Արտասահմանյան դրամաշնորհներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Գրադիենտական պարամետրերով խոլեստերինային հեղուկ բյուրեղի վերջավոր շերտում կուտակված լուսային էներգիայի խտությունը, վիճակների խտությունը և դիոդային էֆեկտը (ANSEF դրամաշնորհ, N opt-3517):	Գևորգյան Ա. Հ.
2. Ատոմակայանի ետվթարային ժամանակահատվածում շրջակա միջավայրի արդյունավետ մոնիթորինգի մեթոդի մշակում կենսաթաղանթների կառուցվածքային փոփոխությունների ուսումնասիրության միջոցով (MHTЦ/ISTC դրամաշնորհ, A-2089):	Բաղալյան Հ. Գ.

Թեմա 1. Ուսումնասիրվել են խոլեստերինային հեղուկ բյուրեղների (ԽՀԲ) և իզոտրոպ միջավայրի շերտերից կազմված քիրալ ֆոտոնիկ բյուրեղների օպտիկական հատկությունները՝ գոտիական կառուցվածքի, ֆոտոնային վիճակների խտության, կլանման և էմիսսիայի առանձնահատկությունները: Փորձնականորեն ուսումնասիրվել են տարբեր քայլերով երկու ԽՀԲ-ի շերտերի կոնտակտում ծագող դիֆուզիայի առանձնահատկությունները, և առաջարկվել է դիֆուզիայի ընթացքում քայլի փոփոխման տեսական մոդել, որը բացատրում է փորձի արդյունքները: Քննարկվել են ֆոտոնիկայում այդպիսի համակարգերի կիրառությունների հնարավորությունները:

Թեմա 2. Կատարված են առաջին ուսումնասիրություններն արհեստական կենսաթաղանթների (ֆոսֆոլիպիդային երկշերտ) կառուցվածքի վրա իոնիզացնող ճառագայթների (γ ճառագայթում) ազդեցության վերաբերյալ: Ցույց է տրված, որ իոնիզացիայի պատճառով երկշերտի մակերևույթի վրա ավելանում են լիցքը և հետևաբար էլեկտրաստատիկ վանողական ուժերը: Միևնույն ժամանակ լիպիդային և ամինաթթվային օքսիդացման հետևանքով փոքրանում են վան-դեր-վաալյան ուժերը: Այդ երկու ուժերի հաշվեկշռի խախտման հետևանքով ֆոսֆոլիպիդային երկշերտն ուռչում է: Դա հետևանք է այն բանի, որ էլեկտրաստատիկ ուժերը գերակշռում են վան-դեր-վաալյանին: Այս թեմայի շրջանակում ուսումնասիրվել է նաև իոնիզացնող ճառագայթների ազդեցությունը էրիտրոցիտի չափերի և ձևի

փոփոխության վրա: Առաջարկվել է նոր մեթոդ ստացված տվյալների համակարգչային մշակման վերաբերյալ:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Դիտարկվել է քվանտային թունելացման խնդիրը պոտենցիալային արգելքի վրա երկու կողմերից ընկնող մատերիայի ալիքների համար: Պարզաբանվել է նույնականության սկզբունքի դերը բոզոնների թունելացման դեպքում:

Երկմակարդակի ատոմը գաուսյան սուպերպոզիցիոն վիճակի բերելու հնարավորությունը քննարկվել է կանգուն ալիքների հետ փոխազդեցության միջոցով: Ցույց է տրվել, որ կանգուն ալիքի հետ երկու էտապով փոխազդեցությունը հնարավորություն է տալիս երկմակարդակ ատոմի համար ոչ միայն ստեղծել սուպերպոզիցիոն գաուսյան վիճակներ իմպուլսյան տարածությունում, այլև այդ պրոցեսը դարձնել դարձելի՝ վերադառնալով միաիմպուլսի:

Շարունակված են հետազոտությունները ոչ ավանդական միջավայրերի օպտիկայի գծով: Կիրառված մոտեցումը ինքնաբերաբար ներառել է նաև մետանյութերը: Լուծված է սահմանային խնդիր մագնիսաէլեկտրական միջավայրերի համար՝ մեկ սահմանի (կիսատարածություն) և երկու սահմանի (հարթ զուգահեռ շերտ) դեպքում: Բացահայտված են էլեկտրամագնիսական ալիքի բևեռացման առանձնահատկությունները և միջավայրի բևեռացնելիության և մագնիսացնելիության վրա մագնիսաէլեկտրական վեկտորի ազդեցության մեխանիզմները:

«Ֆիզիկական էկոլոգիա» միջազգային լաբորատորիայի շրջանակում ուսումնասիրվել են բնական կլանիչների ֆիզիկական արդյունավետ մոդիֆիկացիայի պայմանները, հատկապես հեղուկ թափոններից ծանր մետաղների և ռադիոակտիվ նյութերի կորզման համար:

Մանրակրկիտ սպեկտրալ ուսումնասիրվել է Kaz 102-ը, որը երկնակամարի ամենապայծառ քվազարներից մեկն է: Այն հայտնի փոփոխական է, որի սպեկտրում դիտվում են բալմերյան սերիայի էմիսիոն գծերից Hα, Hβ, Hγ և այլն, ինչպես նաև [OIII]λλ 5007, 4959, [OIII]λ 4363 և այլ արգելված գծեր: Նշված բոլոր գծերը ժամանակի ընթացքում (մոտ 30 տարի) ենթարկվում են փոփոխության: Փոփոխման հատկությունները բնութագրում են Kaz 102-ի արտակարգ ակտիվ լինելը: Այս օբյեկտը իր բոլոր ֆիզիկական հատկություններով լույս է սփռում քվազարների էվոլյուցիայի վրա: Կատարվում է նաև կապույտ կոմպակտ թզուկ (BCD) գալակտիկաների սպեկտրալուսաչափական և վիճակագրական ուսումնասիրություն:

Ուսումնասիրվում են նաև KP2001 կատալոգի 257 M դասի աստղերի փոփոխականության առանձնահատկությունները: Հայտնաբերվել է հեռավոր (հեռավորությունը՝ առնվազն 2 կպս) ակտիվ աստղառաջացման տիրույթ, որը գտնվում է Մեծ շուն համաստեղության մութ ամպում: Տիրույթը ներառում է մի քանի ՀՀ-հոսքեր և ԻԿ-աստղակույտեր: Վերլուծվել են վաղուց հայտնաբերված, սակայն մինչ այժմ քիչ ուսումնասիրված HH 1050 ՀՀ-հոսքի դիտողական տվյալները: Պարզվել է, որ HH 1050-ը ունի հետաքրքիր հատկություններ: Այն տարածվում է լայն մարմնային անկյունում՝ համատեղելով իր մեջ գրգռման տարբեր մեխանիզմ ունեցող խտացումներ (այսպես կոչված՝ միջաստղային գնդակներ և հարվածված ամպիկներ):

ՀՀ-հոսքերի ներքին կառուցվածքը:

NGC 7129. Անդրադարձնող միգամածության հետ կապված NGC 7129 աստղակույտը, որը գտնվում է 1 կպս հեռավորության վրա, ընդգրկում է մեծ քանակով S Ցուլի տիպի երիտասարդ աստղեր, ինչպես նաև ՀՀ-օբյեկտներ և շիթեր: Այս տիրույթի ուսումնասիրությունը մենք կատարել ենք Ֆաբրի-Պերո էտալոնով, որը տեղադրված է 6 մ դիտակի (Ռուսաստան) առաջնային կիզակետում:

HH 234 նախաստղային շիթի հետազոտությունը բացահայտեց այդ արտահոսքի պարուրաձև կառուցվածքը, որը պայմանավորված է աղբյուրի պրեցեսիայով: Առանձնահատուկ ուշադրության է արժանի այն փաստը, որ NGC 7129 աստղակույտի հյուսիսարևելյան մասում դիտվում են բացասական

արագություններ ՀՀ օբյեկտների մոտ: Այս փաստը վկայում է այն մասին, որ այդ տիրույթում գտնվող ՀՀ օբյեկտները կապված չեն աստղակույտի կենտրոնական տիրույթից դիտվող մոլեկուլային արտահոսքի հետ, որն ունի դրական տեսագծային արագություն: Մեր հետազոտությունների արդյունքում հնարավոր եղավ պարզել, որ այդ տիրույթում գտնվող ՀՀ օբյեկտների մոտ դիտվում են կորաձև հարվածային ճակատներ, որոնց գագաթներն ուղղված են հարավ-արևմուտք: Ամենայն հավանականությամբ դրանք կապված են աստղակույտի հյուսիսարևմտյան մասում դիտվող ինֆրակարմիր աղբյուրների հետ: Այս ամենը փաստում է այն մասին, որ դիտարկվող մութ ամպում գոյություն ունեն աստղառաջացման մի քանի ակտիվ տիրույթներ:

FS Tau B. Աստղային շիթերը ունեն բարդ ներքին կառուցվածք, որտեղ դիտվում են կառուցվածքային տարրեր՝ տարբեր ձևաբանական, ինչպես նաև սպեկտրալ առանձնահատկություններով: Այդ կառուցվածքային տարրերի ֆիզիկական բնույթը պարզելու նպատակով մեր կողմից մշակվել է նոր մեթոդ, որտեղ օգտագործվում է երկու տարբեր ժամանակահատվածներում Ֆաբրի-Պերո էտալոնով ստացված դիտողական նյութը:

Վերը նշված մեթոդը կիրառել ենք երիտասարդ աստղ FS Tau B շիթի ներքին կառուցվածքների ֆիզիկական բնույթը պարզելու համար: Սպեկտրալ բնութագրիչներով առանձնացված խտացումների համար չափվել են սեփական շարժումները, որոնց միջոցով հաշված տանգենցիալ արագությունները հասնում են մինչև 430 կմ/վ արագության: Բացի մեծ տանգենցիալ արագություն ունեցող տարրերից՝ գտնվել է նաև անշարժ կառուցվածք, որը կարող է, այսպես կոչված, բեկող հարվածի տիրույթ լինել:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	1	-	21	12

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Արրահամյան Ս. Գ.,* Մեխանիկա (դասախոսությունների և խնդիրների համառոտ ձեռնարկ), «Էդիթ Պրինտ» հրատ., Երևան, 2013, 250 էջ:

Հոդված

1. *Геворкян Р. Г, Арутюнян Р. С., Бадалян Г. Г., Саргсян А. О., Саргсян О. А., Геворкян М. Р.,* Извлечение радионуклидов и тяжёлых металлов из технических вод с помощью природных модифицированных цеолитов Армении, Экспериментальная геохимия, 1, 2013, с. 3-6:
2. *Казарян М. А., Карапетян Э. Л.,* Новые спектральные наблюдения переменной галактики Kaz 163 и анализ данных.I., Астрофизика, 56, 2013, с. 401-413.
3. *Петросян Г. В.,* Классификация звезд КР 2001 по спектрам, полученным щелевым спектрографом. II., Астрофизика, 56, 2013, с. 459-469.
4. *Седракян Д. М., Бадалян Д. А., Седракян Л. Р.,* Определение энергии электрона в квантовой проволоке с точечным дефектом, Известия НАН Армении, 49, Физика, 2014, с. 71.
5. *Седракян Д. М., Седракян Л. Р.,* Амплитуды многоканального рассеяния на барьере, имеющем постоянную высоту в направлении рассеяния, Известия НАН Армении, Физика, 49, 2014 с. 327.

6. *Седракян Д. М., Айрапетян М. В., Багдасарян Д.,* О релаксации угловой скорости пульсаров после скачков, Астрофизика, т. 57, 2014, с. 103-116.
7. *Бадалян Г. Г., Саркисян Г. П., Саркисян А. Г., Багдасарян Н. С., Кашкин В. Б., Хлебопрос Р. Г., Яйлоян С. М.,* Патент РФ: Способ ранней диагностики тяжести и прогнозирования исхода острого лучевого поражения, N 2513999, 25.02.2014.
8. *Gevorgyan A. H., Rafayelyan M. S.,* Optics of anisotropic metamaterial based structurally chiral photonic crystals. J. Opt., 15, 2013, pp. 125103.
9. *Gevorgyan A. H., Rafayelyan M. S.,* Light Propagation in Anisotropic Metamaterials. I. Dispersion Surfaces. Journal of Contemporary Physics (Armenian Academy of Sciences), 48, 2013, pp. 276-284.
10. *Gevorgyan A. H., Oganesyan K. B., Karapetyan R. V., Rafayelyan M. S.,* Laser Phys. Lett., 10, 2013, pp. 125802.
11. *Allahverdyan K. R., Galstian T., Gevorgyan A. H., Hakobyan R.,* Could the Cuticle of Beetles Serve Also for Their Radiative Thermoregulation? Optics and Photonics Journal, 3, 2013, pp. 17-22.
12. *Gevorgyan A. H., Rafayelyan M. S.,* Light Propagation in Anisotropic Metamaterials. II. Reflection from the Half-Space. Journal of Contemporary Physics (Armenian Academy of Sciences), 49, 2014, pp. 12-19.
13. *Gevorgyan A. H., Matinyan G. K.,* Zone structure and polarization properties of the stack of a metamaterial based cholesteric liquid crystal and isotropic medium layers. JETF, 118, 2014, pp. 771-784.
14. *Gevorgyan A. H., Matinyan G. K., Harutyunyan M. Z., Harutyunyan E. M.,* About zone structure of a stack of a cholesteric liquid crystal and isotropic medium layers. Journal of Physics: Conference Series, 517, 2014, pp. 012033.
15. *Gevorgyan A. H., Harutyunyan M. Z., Matinyan G. K., Mkhitaryan S. A.,* Photonic Density of States of a Stack of Cholesteric Liquid Crystal and Isotropic Medium Layers. Journal of Physics: Conference Series, 517, 2014, pp. 012034.
16. *Gevorgyan A. H., Matinyan G. K., Harutyunyan E. M., Hovhannisyan M. A.,* The Optics of Gyrotropic Crystals in the Field of Two Counter-Propagating Ultrasound Waves. Journal of Physics: Conference Series, 517, 2014, pp. 012035.
17. *Abrahamyan M., Matveenko L. I.,* Initial Stage of Star Formation. International Journal of Astronomy & Astrophysics, 2, No. 3, 2013, pp. 23-29.
18. *Movsessian T. A., Magakian T. Yu.,* HH 1050: A Bipolar Flow in the Cloud L 988, Astrophysics, 57, 2014, pp. 249-260.
19. *Hovhannisyan L. A., Muradyan G. A., Muradyan A. Zh.,* Approximate Solution of the Schrodinger Equation for an Atom in the Field of a Standing Wave, Journal of Contemporary Physics, 49, 2014, pp. 6-11.
20. *Muradyan G. A., Hakobyan H. R., Muradyan A. Zh.,* Total transparency in quantum tunneling of counterpropagating waves, Journal of Contemporary Physics, 49, 2014, pp. 98-102.
21. *Sedrakian D. M., Harutunyan A. S. and Hayrapetyan M. V.,* Magnetosonic waves in the crust of a neutron star. Journal of Physics: Conference Series, v. 496, 2014, 012017.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Геворкян Р. Г., Арутюнян Р. С., Бадалян Г. Г., Саргсян А. О.,* Сорбция ионов кобальта и марганца из водных растворов с помощью модифицированных природных цеолитов, III международная конференция по химии и химической технологии, Ереван, 2013, с. 98-101.
2. *Badalyan H. G., Yayloyan S. M.,* Hall Effect In Lyotropic Liquid Crystals. 25th International Liquid Crystal Conference, Dublin, 2014, pp. 28-31.
3. *Gharagulyan H., Grigoryan H., Rafayelyan M. S., Grigoryan N. R., Gevorgyan A. H., Alaverdyan R. B.,* The phenomenon of nonreciprocity in chiral structures with pitch gradient in case of induced defects, Abstract Book of the IONS-Armenia, Yerevan-Ashtarak, September, 2013, pp. 11-14.

4. *Gharagulyan H., Grigoryan H., Rafayelyan M. S., Gevorgyan A. H., Alaverdyan R. B.,* Rotation of polarization plane of light in chiral liquid crystals enriched with nanoparticles in case of induced defect, Abstract Book of the IMID-2013, The 13th International Meeting on Information Display, August, 2013, pp. 26-29 /EXCO, Daegu, Republic of Korea, p. 332/.
5. *Gevorgyan A. H., Oganesyan K. B., Matinyan G. K., Fedorov M. V.,* Laser on the base of stack of cholesteric liquid crystal and isotropic medium layers. Book of Abstract. 22th International Laser Physics Workshop (LPHYS'13), July, 2013, Prague, Czech Republic, pp. 15-19.
6. *Gevorgyan A. H., Kocharian A. N.,* Density of States and Density of the Accumulated Light energy in Finite Cholesteric Liquid Crystal Layers with Graded Parameters, Abstract Book of Tech. Connect. World Innovation Conference & Expo, Washington, June 15-18, 2014, DC, p. TU5.758.
7. *Oganesyan K. B., Gevorgyan A. H., Karapetyan R. V., Vardanyan G. A.,* Photonic density of states of a stack of cholesteric liquid crystals and isotropic medium layers. Proceedings of SPIE, Vol. 9182, 2014, paper 9182-44.
8. *Oganesyan K. B., Gevorgyan A. H., Karapetyan R. V., Vardanyan G. A.,* On a photonic density of states of cholesteric liquid crystal cells, Proceedings of SPIE, Vol. 9182, 2014, paper 9182-47.
9. *Gevorgyan A. H., Matinyan G. K., Harutyunyan E. M., Hovhannisyan M. A., Harutyunyan M. Z.,* Optics of Gyrotropic Crystals in the Field of Two Counter-running Ultrasound Waves. Abstract Book of X International Symposium on Radiation from Relativistic Electrons in Periodic Structures (RREPS-13) and III International Conference on Electron, Positron, Neutron and X-ray Scattering under External Influences, Meghri-13, September, 2013, Lake Sevan, Armenia, Tomsk Polytechnic University Publishing House, 2013, p. 29.
10. *Gevorgyan A. H., Matinyan G. K.,* Some Optical Properties of a Stack of Layers of Cholesteric Liquid Crystal and an Anisotropic Medium. Abstract Book of X International Symposium on Radiation from Relativistic Electrons in Periodic Structures (RREPS-13) and III International Conference on Electron, Positron, Neutron and X-ray Scattering under External Influences (Meghri-13), September, 2013, Lake Sevan, Armenia, Tomsk Polytechnic University Publishing House, 2013, p. 87.
11. *Gharagulyan H., Rafayelyan M. S., Gevorgyan A. H., Alaverdyan R. B.,* Spectral properties of Light in Photonic Liquid Crystals Doped with Nanoparticles in the presence of Induced Defect. Conference Program and Proceedings of the 3rd Advanced Lasers and Photon sources (ALPS'14), Yokohama, Japan, Apr. 22-25, 2014, pp. 207-208.
12. *Muradyan G.,* Engineering large-split momentum states from the initial Gaussian via near-resonant Kapitza-Dirac diffraction, 3. Bonner Humboldt-Preistrager-Forum, "Frontiers in Quantum Optics: Taming the World of Atoms and Photons" Networking Guide, 2013, pp. 41-42.

ԲԱՐՁՐԱԳՈՒՅՆ ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Գրիգորյան Մարտին Գևորգի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Աֆյան Սերգեյ Ղազարի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Հակոբյան Գագիկ Հովսեփի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Ղալումյան Աշոտ Գրիգորի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Ղազարյան Գայանե Գրիգորի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

5. Պողոսյան Առնակ Վալերիի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Գալոյան Լևոն Նիկոլայի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Եպիսկոպոսյան Սերգո Արմենակի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Սարգսյան Արծրուն Արշալույսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Սիրադեղյան Կարինե Սերյոժայի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Ֆունկցիոնալ տարբեր տարածություններում դասական համակարգերով վերլուծությունների գումարման մեթոդներ, գործակիցներ և գրիդի ալգորիթմ (պետական ֆինանսավորում):	Գրիգորյան Մ. Գ.

Թեմա 1. Ստացված են արդյունքներ, որոնք վերաբերում են դասական համակարգերով վերլուծությունների տարբեր մետրիկաներով զուգամիտություններին (հավասարաչափ, կետային, L^p տարածությունների մետրիկաներով): Ուսումնասիրվել է վերլուծության գործակիցների վարքը. մոնոտոնություն, որոշ (լավ) դասերին պատկանելիություն:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Նկարագրվել է Լեբեգի իմաստով ինտեգրելի այն ֆունկցիաների դասը, որի յուրաքանչյուր ֆունկցիայի $r_m(f)$ -ը, ըստ եռանկյունաչափական և Ուոլշի համակարգերի, ավելի բարձր կարգի անվերջ փոքր լինի $\frac{1}{\ln m}$-ի նկատմամբ, երբ $m \to \infty$՝ $r_m(f) = o\left(\frac{1}{\ln m}\right)$: Ստացվել են անհրաժեշտ և բավարար պայմաններ, որոնց դեպքում այդ շեղումը լինի $\left(\frac{1}{\ln m}\right)^{\varepsilon}$, $\varepsilon > 0$ կարգի:

Պարզվել է գոյությունը լրիվ չափի մոտ չափ ունեցող $E \subset [0,1]$ բազմության, որի վրա որոշված յուրաքանչյուր անընդհատ ֆունկցիա հնարավոր լինի անընդհատ շարունակել [0,1]-ի վրա այնպես, որ այդ շարունակած, [0,1]-ում անընդհատ ֆունկցիայի, ըստ Շաուդերի համակարգի վերլուծության գործակիցների մոդուլների հաջորդականությունը մոնոտոն նվազի:

Հետազոտվել է $L^p[0,1]$, $p \geq 1$ դասերի ֆունկցիաների արժեքները փոքր չափի բազմության վրա փոխելուց հետո նոր ստացված ֆունկցիաների, ըստ եռանկյունաչափական համակարգի Ֆուրիեի գործակիցների մոդուլների հաջորդականության ֆունկցիայի, սպեկտրի վրա մոնոտոն նվազող կամ թույլ նվազող դարձնելու հնարավորությունը:

Հետազոտված է տարբեր համակարգերի բացարձակ եզակիության հատկությունը: Ապացուցված է, որ Հաարի համակարգը և Ֆրանկլինի համակարգը օժտված են բացարձակ եզակիությամբ, այնինչ Ֆաբեր-Շաուդերի համակարգը օժտված չէ: Ապացուցված է, որ Ֆաբեր-Շաուդերի համակարգը օժտված է ուժեղացված «Ոչ պայմանական-C» հատկությամբ:

Ուսումնասիրված են փոքր չափի բազմության վրա փոխված ֆունկցիաների տարբեր համակարգերով Ֆուրիեի գործակիցների մոնոտոնության հարցեր:

$C_{[0,1]}$ և $L^p_{[0,1]}$ (1(p (2) տարածություններում կառուցված է ունիվերսալ օրթոգոնալ շարքեր տարբեր իմաստներով: Ուսումնասիրված են տարբեր ֆունկցիոնալ դասերում Ֆուրիեի շարքերի զուգամիտությունը, օրթոգոնալ շարքերով ներկայացումները և ունիվերսալ շարքերը:

Հետազոտված են n-հարմոնիկ ֆունկցիաները պարունակող խառը նորմով տարածություններ, ներառյալ բացասական ինդեքսներով դեպքը: Բնութագրված են Բլոխի n-հարմոնիկ դասերը: Քվատերնիոն անալիզի շրջանակներում իրական հարմոնիկ բերգմանյան ֆունկցիայի համար գտնված է Բերգմանի նույն դասին պատկանող մոնոգեն ֆունկցիա: Նմանօրինակ մի խնդիր է լուծված պլյուրիհարմոնիկ համալուծման օպերատորի համար կոմպլեքս C^n տարածության պոլիդիսկում:

Կոմպլեքս C^n տարածության միավոր գնդում և պոլիդիսկում հետազոտվել են Հարդիի, Բերգմանի և խառը նորմով հայտնի տարածությունները:

Ապացուցված է Չեզարոյի և Լիբերայի ընդհանրացված օպերատորների սահմանափակությունը Հարդիի, Բեսովի և BMOA դասերում:

Դոկտորական ատենախոսություն՝

1. Սերգո Արմենակի Եպիսկոպոսյան՝ «Ունիվերսալության, տոպոլոգիական տրանզիտիվության և ներկայացման հիմնահարցերը դասական օրթոգոնալ համակարգերի տեսությունում», Ա.01.01:

Թեկնածուական ատենախոսություններ՝

1. Արթուր Խաչիկի Կոբելյան՝ «Հաարի դասական և ընդհանրացված համակարգերով ոչ գծային մոտարկումներ», Ա.01.01,
2. Մինասյան Արտավազդ Բաբկենի՝ «Ուոլշի կրկնակի շարքերի զուգամիտության որոշ հարցեր», Ա.01.01:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	20	7

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Епископосян С. А.,* Ряды по обобщенной системе Уолша с монотонными коэффициентами, Вестник АГПН, 2013, с. 36-45.
2. *Епископосян С. А.,* О равномерной сходимости жадного алгоритма по обобщенной системе Уолша, Сиб. матем. журн., 54:5, 2013, с. 1015-1022.
3. *Grigoryan M. G., Minasyan A. B.,* Representation of functions in L(m) weinghted spaces by series with monotone coefficients in the Walsh generalized system, Applied math, 4, 2013, pp. 6-12.

4. *Grigoryan M. G., Grigoryan T. G.,* On the absolute convergece Schauder series, Advances in Theoretical and Applied Mathematics, v. 9, n. 1, 2014, pp. 11-14.
5. *Poghosyan A.,* On a Fast Convergence of the Rational-Trigonometric-Polynomial Interpolation, Advances in Numerical Analysis, 2013, p. 136, Article ID 315748.
6. *Poghosyan A., Poghosyan L.,* Asymptotic estimates for the quasi-periodic, Armenian Journal of Mathematics, Volume 5, Number 1, 2013, pp. 34-57.
7. *Poghosyan A., Poghosyan L.,* On a Pointwise Convergence of Quasi-Periodic-Rational Trigonometric Interpolation, International Journal of Analysis, Volume 41, 2014, 10 pages, Article ID 249513.
8. *Poghosyan A.,* On a pointwise convergence of trigonometric interpolations with shifted nodes, Armenian Journal of Mathematics, Volume 5, Number 2, 2013, pp. 105-122.
9. *Kobelyan A. Kh.,* On a property of General Haar system, Proceeding of the YSU, v. 3, 2013, pp. 23-28.
10. *Grigoryan M. G., Minasyan A. B.,* Series in the Walsh generalized system with monotone coefficients, Advanced in Theoretical and Applied math., v. 9, n. 1, 2014, p. 43-48.
11. *Sargsyan S. A.,* On the representation functions by Vilenkin system (in russian), Mathematics in Higher School, 8, N1, 2013, p. 46-53.
12. *Grigoryan M. G. and Krotov V. G.,* Luzin's Correction Theorem and the Coefficients of Fourier Expansions in the Faber-Schauder System, Math. notes 2013:93, p. 172-178.
13. *Sargsyan S., Davtyan Z.,* On the divergence of Fourier-Walsh series, JMSS 4, 2014, pp. 164-166.
14. *Episkoposian S. A., Grigorian M. T.,* A representations of functions from L^1_μ class by series with monotonic coefficients concerning Haar systems, Journal of the Indian Math. Soc., Vol. 80, N 1-2, 2013, p. 57-68.
15. *Episkoposian S. A.,* Universality properties of double series by generalized Walsh system, International Journal of Analysis, Volume 12, 2013, 9 pages, Article ID 424686.
16. *Episkoposian S. A., Muller J.,* Universality properties of Walsh-Fourier series, Monatshefte of Mathematik, N5, 2013, pp. 436-445.
17. *Sargsyan A., Sahakyan V., Zanyan G., Decking W.,* New BBA Algorithm for Electron Beam Orbit Steering in Linear Accelerators, Proc. of IPAC'14, 2014, pp. 112-114.
18. *Zanyan G., Sahakyan V., Sargsyan A., Tsakanov V.,* Low Emittance Storage Ring Design for CANDLE project, Proc. of IPAC'14, 2014, pp. 16-18.
19. *Sargsyan A. et al.,* Status of AREAL RF Photogun Test Facility, Proc. of IPAC'14, 2014, pp. 43-45.
20. *Sargsyan A. et al.,* Beam Diagnostics and Control for the AREAL RF Photogun Linac, Proc. of IPAC'14, 2014, pp. 157-159.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Григорян М. Г.,* О безусловной и абсолютной сходимости рядов Фурье-Хаара, VIII международный симпозиум ряды Фурье и их приложения, Ростов-на-Дону, 2014.
2. *Kobelyan A. and Grigoryan M.,* On the convergence of hard sampling operators, Second International Conference Mathematics in Armenia Advances and Perspectives, Tsaghkadzor, Armenia, 24-31 August, 2013.
3. *Episkoposian S. A.,* L^1 and uniform convergence of series by the generalized Walsh system, Second International Conference Mathematics in Armenia Advances and Perspectives, Tsaghkadzor, Armenia, 24-31 August, 2013.
4. *Galoyan L. N.,* On the negative order Cesaro means of the Fourier series in the trigonometric and Walsh systems, Second International Conference Mathematics in Armenia Advances and Perspectives, Tsaghkadzor, Armenia, 24-31 August, 2013.
5. *Sargsyan S. A.,* On the divergence of Fourier-Walsh series, Second International Conference Mathematics in Armenia Advances and Perspectives, Tsaghkadzor, Armenia, 24-31 August, 2013.

6. *Grigoryan M. G.,* On the unconditional representation of functions in L^p by Haar series, Abstracts of Reports, International Conference Fourier Analysis and Approximation Theory, Bazaleti, Georgia, 2013.
7. *Grigoryan M. G.,* On the m-term best approximation of signals, greedy algorithm, International Conference on Advanced Computational Engineering and Experimenting, ACE-X 2014, Paris, France, 30 june - 3 July, 2014.

ՄՈԼԵԿՈՒԼԱՅԻՆ ՖԻԶԻԿԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Դալյան Եվա Բենոյի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Առաքելյան Վալերի Բեյբուդի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Բարխուդարյան Վիգեն Գրիգորի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Մորոզով Վլադիմիր Ֆյոդորի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
4. Մամասախլիսով Եվգենի Շամիլի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
5. Ալոյան Լուսինե Ռաֆիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Հարությունյան Սամվել Գառնիկի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Վարդանյան Իշխան Վոլոդյայի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Տոնոյան Շուշանիկ Արմենի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Քարամյան Կարինե Կառլենի, ուսումն. լաբորատորիայի վարիչ
2. Գրիգորյան Ինեսսա Էդվարդի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ
3. Թորոսյան Անահիտ Լևոնի, ավագ լաբորանտ
4. Սինյավսկայա Ալլա Կոնստանտինի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Նոր կենսաբանորեն ակտիվ մետաղապորֆիրինների ԴՆԹ-ի և պոլինուկլեոտիդների հետ կապման ընտրողականության հետազոտությունը (պետական ֆինանսավորում):	Դալյան Ե. Բ.
2. Նուկլեինաթթուների տրանսլոկացիայի կինետիկան և թերմոդինամիկան սպիտակուցային նանոանցքուղում սեկվենավորման դեպքում (պետական ֆինանսավորում):	Մամասախլիսով Ե. Շ.

3. ԴՆԹ-ով պատված ածխածնային նանոխողովակների ինքնահավաքման դինամիկան պոլիմերային մատրիցում (պետական ֆինանսավորում):	Մամասախլիսով Ե. Շ.
4. Պորֆիրինների ազդեցությունը երկշերտ լիպիդային թաղանթի կայունության և հաղորդականության վրա (պետական ֆինանսավորում):	Առաքելյան Վ. Բ.
5. Երկշերտ լիպիդային թաղանթի թափանցելիության կինետիկայի հետազոտությունը պորֆիրինների համար (պետական ֆինանսավորում):	Թորոսյան Ա. Լ.
6. A-ԴՆԹ-ի հետ պորֆիրինների փոխազդեցության առանձնահատկությունները (պետական ֆինանսավորում):	Ավետիսյան Ա. Ա.

Թեմա 1. Շրջանային դիքրոիզմի և սպեկտրոֆոտոմետրիկ հալման մեթոդներով առաջին անգամ հետազոտվել է poly[d(A-C)].poly[d(G-T)] կրկնակի պարույրային պոլինուկլեոտիդի և մեզո-տետրա-(4N-օքսիէթիլպիրիդիլ)պորֆիրինի (TOEtPyP) և նրա CuTOEtPyP, CoTOEtPyP մետաղական ածանցյալների փոխազդեցությունը: Հետազոտությունները ցույց են տալիս, որ կոմպլեքսների ինդուկցված ՇԴ սպեկտրները խիստ կախված են պորֆիրինի տեսակից և կոնցենտրացիայից: Կոմպլեքսների հալման կորերը ցույց են տալիս, որ ինչպես և հորթի նշագեղձից անջատված ԴՆԹ-ի համար պորֆիրինների առկայությունը բերում է նշված պոլինուկլեոտիդի հալման ջերմաստիճանի և ինտերվալի աճին:

Թեմա 2. Ծրագիրը նվիրված է ՌՆԹ-ի և ԴՆԹ-ի հավասարակշիռ և ոչ հավասարակշիռ հատկությունների տեսական ուսումնասիրությանը՝ տարբեր ծագման նանոմեծության ուղիներով անցնելիս: Մասնավորապես ուսումնասիրված են միաթել ՌՆԹ-ի ստացիոնար ոչ հավասարակշիռ վիճակը և ստացիոնար ոչ հավասարակշիռ թերմոդինամիկ պարամետրերը (ջերմունակություն, էնթրոպիա և այլն):

Թեմա 3. Ծրագիրը նվիրված է ածխածնային նանոխողովակների կարգավորված փուլերի առաջացմանը պոլիմերային հալույթում: Հաշվարկված են կարգի պարամետրերը և կարգավորված վիճակի առաջացման պայմանները:

Թեմա 4. Նախագծի նպատակն է երկշերտ լիպիդային թաղանթի (ԵԼԹ) կարևորագույն էլեկտրական պարամետրերի (կայունություն, հաղորդականություն, էլեկտրական ունակություն) ուսումնասիրությունը պորֆիրինների հետ փոխազդեցության դեպքում: Ուսումնասիրվել է meso-tetra-(4N-oxyethylpyridyl) պորֆիրինի և նրա Co մետաղական ածանցյալի փոխազդեցությունը ԵԼԹ-ի հետ: Ճշգրիտ չափումներ իրականացնելու համար կատարելագործվել է ԵԼԹ-ի և պորֆիրինների համատեղ փոխազդեցության ուսումնասիրության համար նախատեսված մեթոդը: Չափվել են ԵԼԹ-ի մի շարք էլեկտրաքիմիական հատկություններ, այդ թվում՝ կայունություն, հաղորդականություն և էլեկտրական ունակություն պորֆիրինի մոլեկուլների առկայության և բացակայության դեպքում: ԵԼԹ-ի կայունությունը գնահատվել է ԵԼԹ-ի կյանքի միջին տևողության միջոցով ԵԼԹ-ի վրա կիրառված տարբեր պոտենցիալների տարբերության դեպքում:

Թեմա 5. Նախագծի նպատակն էր որոշել երկշերտ լիպիդային թաղանթների թափանցելիությունը տարբեր պորֆիրինների համար: Ուսումնասիրվել է meso- tetra- (4N-oxyethylpyridyl) և meso-tetra-(4N-buthylpyridyl) պորֆիրինների և դրանց Cu(II)-, Zn(II)-, պարունակող ածանցյալների փոխազդեցությունը ԵԼԹ-ի հետ:

Նախագծի իրականացման ընթացքում ստացվել են հետևյալ արդյունքները.

1. Ստացվել է տարբեր պորֆիրինների կոնցենտրացիայի կախվածությունը ժամանակից:

2. Որոշվել է պորֆիրինի մոլեկուլների թափանցելիության գործակիցը ԵԼԹ-ի միջով փոքրագույն քառակուսիների մեթոդով:
3. Գնահատվել է տարբեր գործոնների (pH, իոնային ուժ) ազդեցությունը հետազոտական արդյունքների վրա:

Թեմա 6. Աշխատանքի նպատակն է ուսումնասիրել տարբեր պորֆիրինների փոխազդեցությունը ԴՆԹ-ի A-ձևի հետ: Խնդիրը հետաքրքիր է, քանի որ հայտնի է, որ բջջի կիսման պահին ԴՆԹ-ն ընդունում է A-կոնֆորմացիան: Նախատեսվում է ստացված արդյունքները համեմատել B-ԴՆԹ-ի համար ստացված արդյունքների հետ: Ուսումնասիրվել են ԴՆԹ-ի B- և A-ձևերի հետ մեզո-տետրա(4N-օքսիէթիլպիրիդիլ)պորֆիրինի (TOEPyP4) փոխազդեցության առանձնահատկությունները:

Նախագծի իրականացման ընթացքում ստացվել են հետևյալ արդյունքները.

1. Պարզաբանվել են TOEPyP4 պորֆիրինի կապման մեխանիզմները ԴՆԹ-ի A-ձևի հետ,
2. Որոշվել են A-ԴՆԹ-ի հետ այս պորֆիրինի կապման պարամետրերը՝ *K* և *n.,*
3. Օգտվելով Վանտ-Հոֆֆի բանաձևից՝ հաշվվել են պորֆիրին – A-ԴՆԹ փոխազդեցության թերմոդինամիկական պարամետրերը՝ (ΔG_b), (ΔH_b) և (ΔS_b):

Արտասահմանյան դրամաշնորհներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Բիոսենսորների նախագծում ածխածնային նանոխողովակների օգտագործման միջոցով: (NATO, Science for Peace, 984537):	Մամասախլիսով Ե. Շ.
2. Միաթել և երկթել կենսաբանական մոլեկուլների հավասարակշիռ և ոչ հավասարակշիռ վարքագիծը: (Volkswagenstiftung, 85 927):	Մամասախլիսով Ե. Շ.

Թեմա 1. Ծրագիրը նվիրված է պոլիմերների և ածխածնային նանոխողովակների (ԱՆԽ) հիման վրա կոմպոզիտային նյութերի տեսական և փորձնական ուսումնասիրմանը ակտիվ էլեմենտների (նուկլեինաթթուների) օգտագործման դեպքում:

Հաշվետու ժամանակահատվածում սինթեզվել են (ԱՆԽ)-ի տարբեր տոկոսային պարունակությամբ պոլիմերային նանոկոմպոզիտներ:

Թեմա 2. Ծրագիրը նվիրված է նուկլեինաթթուներում կոնֆորմացիոն անցումներին, այդ թվում՝ նաև ՌՆԹ ինքնակարգավորմանը, ԴՆԹ-ի երկակի պարույրի հալմանը և սպիտակուցներում երկրորդային կառուցվածքի առաջացմանը: Ծրագրի շրջանակում ուսումնասիրված են էֆեկտներ՝ կապված միաթել և երկթել նուկլեինաթթուներում օղակների հետ, ՌՆԹ-ի երրորդային և երկրորդային կառուցվածքների փոխադարձ ազդեցությունը և մի շարք այլ խնդիրներ:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Պաշտպանվել է թեկնածուական 2 ատենախոսություն՝

1. Գրիգորյան Ինեսսա Էդվարդի՝ «ԴՆԹ-ի հետ պլատինային միացությունների կոմպլեքսների ձևավորման կինետիկան և թերմոդինամիկական հատկությունները» (Գ.00.02-Կենսաֆիզիկա, գիտական ղեկավար՝ ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆ. Ս. Գ. Հարությունյան):
2. Անդրիասյան Վարդան Կարենի՝ «Լիգանդների ադսորբցիան ԴՆԹ-ի վրա աղմուկի ազդեցության ներքո» (Գ.00.02-Կենսաֆիզիկա, գիտական ղեկավար՝ ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆ. Վ. Բ. Առաքելյան):

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	1	-	12	4

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Բարխուդարյան Վ. Գ.,* Մոլեկուլային ֆիզիկա, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 334 էջ:

Հոդված

1. *Aloyan L. R., Dalyan Y. B.,* Influence of cationic porphyrins on melting parameters of Calf Thymus DNA. Proceedings of the YSU, series Physical and mathematical sciences, No1, 2014, pp. 51-56.
2. *Vardanyan I. V., Dalyan Y. B.,* The Influence of the Form of tRNA on Complex Formation with Porphyrins. Biophysical Journal, Vol. 106, Issue 2, 2014, p. 282a.
3. *Arakelyan V. B., Torosyan A. L., Ghazaryan R. K.,* Cyclic current-voltage characteristics of a bilayer lipid membrane in the presence of porphyrin. Proceedings of the YSU, series Physical and mathematical sciences, No. 2 (234), 2014, p. 60-63.
4. *Badasyan A. V, Giacometti A., Podgornik R., Mamasakhlisov Y. Sh., Morozov V. F.,* Helix-coil transition in terms of Potts-like spins. Eur. Phys. J. E 36, 46, 2013, DOI 10.1140/epje/i2013-13046-7.
5. *Hayrapetyan G. N., Mamasakhlisov Y. Sh., Morozov V. F., Papoyan V. V., Priezzhev V. B.,* Two-dimensional random walk and critical behavior of double-strand DNA, J. Phys. A: Math. Theor. 46, 2013, 035001 (1-9).
6. *Hayrapetyan G. N., Ianelli F., Morozov V. F., Netz R. R., Mamasakhlisov Y. Sh.,* Cold melting of RNA with quenched sequence randomness. Phys. Rev. Lett., N113, 2014, 068101 (1-5).
7. *Mamasakhlisov Y. Sh., Hayryan Sh. A., Morozov V. F., Hu C.-K.,* Kinetics of the long ssRNA: Steady state. Europhys. Lett. 106, 2014, 48007 (1-6).
8. Short-Range Disorder and Electrostatic Interactions in Macromolecules, *Mamasakhlisov Y. Sh., Badasyan A. V. and Morozov V. F.,* in Electrostatics of Soft and Disordered Matter, ed. by D. Dean, J. Dobnikar, A. Naji and R. Podgornik. Pan Stanford Publishing, 2014, p. 381-392.
9. *Torosyan A. L.,* Determination method of permeability coefficient of bilayer lipid membrane for cationic porphyrins. Proceedings of the YSU, series Chemistry and Biology, No. 3, 2013, p. 33-37.
10. *Lando D. Y., Grigoryan I. E., Galyuk E. N., Fridman A. S., Dalyan Y. B., Haroutiunian S. G.,* Kinetics of DNA thermal stability in the presence of cisplatin. Biological Journal of Armenia, 3 (65), 2013, p. 14-22.
11. *Lando D. Y., Fridman A. S., Grigoryan I. E., Galyuk E. N.,* Determination of melting temperature for multi-peak differential melting curves of DNA. Proceedings of the YSU, series Physical and Mathematical Sciences, № 3, 2013, p. 57-63.
12. *Karapetyan N. H., Malakyan M. H., Bajinyan S. A., Torosyan A. L., Grigoryan I. E., Haroutiunian S. G.,* Influence of Amino Acids Shiff Bases on Irradiated DNA Stability In Vivo. Cell Biochem Biophys, 67 (3), 2013, p. 1137-1145.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Torosyan A. L., Arakelyan V. B., Ghazaryan R. K.,* The interaction of cationic porphyrin with bilayer lipid membrane. The 5th EMBO meeting. Amsterdam, September 21-14, 2013, Abstract book, p. 23.

2. *Torosyan A. L., Arakelyan V. B., Ghazaryan R. K.,* The Stability Of Bilayer Lipid Membrane In The Presence Of Cationic Porphyrins. 16th GEM-10th GERLI lipidomics meeting: from membranes to pathologies. Saint-Jean-cap-Ferrat, France, November 10-14, 2013, Abstract book, p. 29.
3. *Chang C.-L., Grigoryan I. E., Fridman A. S., Galyuk E. N., Lando D. Y., Hu C.-K.,* The influence of cisplatin and transplatin on the DNA thermal stability at different ionic strength. International Young Scientists Conference "Perspectives for development of molecular and cellular biology-4", Abstracts are published in Biological Journal of Armenia, V. 65, Supplement 1, Yerevan, October 21-22, 2013, p. 58.
4. *Vardanyan I. V., Dalyan Y. B.,* The Influence of the Form of tRNA on Complex Formation with Porphyrins, The FEBS-EMBO 2014 meeting, aug. 30-sept. 4, Paris, France.

ՊԻՆԴ ՄԱՐՄՆԻ ՖԻԶԻԿԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Կիրակոսյան Ալբերտ Ավետիսի, ՀՀ ԳԱԱ թղթ. անդամ, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Լևոնյան Լևոն Վարդգեսի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
2. Վարդանյան Արշակ Լյուդվիգի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
3. Առաքելյան Միլետա Մարտիրոսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Ասատրյան Աննա Լյուդվիգի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Ավետյան Կոլյա Թորգոմի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Համատեղողներ

1. Մանասելյան Արամ Խաչիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Վերմիշյան Գառնիկ Անդրանիկի, ուսումն. լաբորատորիայի վարիչ
2. Մնացականյան Թամարա Սևոյի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ
3. Հովհաննիսյան Գայանե Մաղլենի, ավագ լաբորանտ
4. Խնկոյան Ռոբերտ Կամսարի, ուսումնական վարպետ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Էլեկտրոն-ֆոնոնային փոխազդեցությունը քվանտային կետերով Ge/Si հետերոկառուցվածքներում (պետական ֆինանսավորում):	Կիրակոսյան Ա. Ա.

2. Ռաշբայի և Դրեսելհաուսի սպին-ուղեծրային փոխազդեցության ներգործությունը պոլարոնային վիճակների և պոլարոնային տրոհման մեխանիզմների վրա վյուրցիտային քվանտային կետերում (պետական ֆինանսավորում):	Երանոսյան Մ. Ա.
3. Կապված պլազմոն-ֆոնոնային մոդերը և լիցքակիրների կինետիկան միայնակ կիսահաղորդչային նանոլարերում (պետական ֆինանսավորում):	Վարդանյան Ա. Լ.
4. Էլեկտրոն-ֆոնոն փոխազդեցության և ռամանյան ցրումով մակածված սպինային անցումները գրաֆենային և սիլիցումային քվանտային կետերում (պետական ֆինանսավորում):	Վարդանյան Ա. Լ.

Թեմա 1. Տեսականորեն ուսումնասիրվում են Si-ում ներդրված Ge-ի քվանտային կետերի տարբեր համակարգերում լիցքակիրների էներգիական սպեկտրները և նրանցում կլանման և արտանետման պրոցեսները, որոնցում էական դեր է խաղում լիցքակիրների փոխազդեցությունը նանոկառուցվածքի ֆոնոնային համակարգի հետ:

Թեմա 2. Ուսումնասիրվում են վյուրցիտային կառուցվածքով նիտրիդային քվանտային փոսում ֆոնոնային մոդերի առանձնահատկությունները, ինչպես նաև Ռաշբայի և Դրեսելհաուսի սպին-ուղեծրային փոխազդեցությունների համաժամանակյա ազդեցությունը պոլարոնային վիճակների վրա: Խոտորումների տեսության շրջանակում հաշվարկվել են պոլարոնի սեփական էներգիան և արդյունարար զանգվածը՝ հաշվի առնելով նշված կառուցվածքներում առկա տարածական անհամաչափության ներգործությունը սպին-ուղեծրային փոխազդեցության, ինչպես նաև ֆոնոնային սպեկտրի վրա:

Թեմա 3. Ուսումնասիրվում է բևեռային օպտիկական ֆոնոն-պլազմոն կապված մոդերի դիսպերսային առնչության և նշված մոդերի առաքմամբ տաք էլեկտրոնների էներգիական կորուստների արագությունը: Ուսումնասիրվելու են նաև քվազիմիաչափ էլեկտրոնային գազում Ռաշբայի և Դրեսելհաուսի սպին-ուղեծրային կապի հաշվառմամբ ձայնային ֆոնոն-մագնիսապլազմոն գրգռումների սպեկտրը և քվազիմիաչափ էլեկտրոնային գազում ձայնային ֆոնոն-մագնիսապլազմոն փոխազդեցության հաշվառմամբ ազատ լիցքակիրների կլանման գործակիցը:

Թեմա 4. Ուսումնասիրվում են գրաֆենային և սիլիցիումային քվանտային կետերում և քվանտային կետերով մոլեկուլներում լիցքակիր-ֆոնոն փոխազդեցությամբ և լիցքակիրների ռամանյան ցրումով մակածված սպինային անցումների առանձնահատկություններ: Փականային դաշտով կառավարվող գրաֆենային և սիլիցիումային քվանտային կետերով և քվանտային կետերի մոլեկուլներով համակարգերում սպին-ուղեծրային փոխազդեցության հաշվառմամբ ուսումնասիրվում են էլեկտրոնի սպինային ռելաքսացիան՝ պայմանավորված էլեկտրոն-ֆոնոնային փոխազդեցությամբ և լույսի ոչ առաձգական ռեզոնանսային ցրումով պայմանավորված էլեկտրոնի ռամանյան անցումները: Լիցքակիր-ֆոնոն փոխազդեցության տեսական ուսումնասիրումն իրականացվել է ֆոնոնային մոդերի տարածական քվանտացման հաշվառմամբ: Ստացված արդյունքները հնարավորություն են տալիս գնահատելու քվանտային կետերի համակարգերի բնութագրերի օպտիմալ արժեքները սպինտրոնային սարքերում դրանց կիրառման տեսանկյունից:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Թեմա 1. *«Կիսահաղորդչային օղակներում հզոր լազերային դաշտի և հիդրոստատիկ ճնշման ազդեցությունները խառնուկային վիճակների, գծային և ոչ գծային օպտիկական հատկությունների վրա» (ղեկավար՝ Մ. Գ. Բարսեղյան, «Երիտասարդ գիտնականների հետազոտությունների աջակցության ծրագիր-2013», Գիտության և առաջատար տեխնոլոգիաների ազգային հիմնադրամ):*

Ուսումնասիրվում է հզոր լազերային և արտաքին էլեկտրական դաշտերի ազդեցությունը էլեկտրոնային և խառնուկային վիճակների, ինչպես նաև լույսի ներգոտիական կլանման գործակցի վրա միայնակ կիսահաղորդչային քվանտային օղակներում:

Թեմա 2. *«Մագնիսական և ոչ մագնիսական քվանտային օղակներում սպինային փոխազդեցությունները և դրանց կիրառությունները» (ղեկավար՝ Ա. Խ. Մանասելյան, Գիտության և կրթության հայկական ազգային հիմնադրամ):*

Ուսումնասիրվում է քվանտային օղակներում և դրանցից բաղկացած գերցանցերում էլեկտրոնի սպին-ուղեծրային փոխազդեցության և հետերոկառուցվածքը կազմող նյութերի փոխադարձ դիֆուզիայի համատեղ ազդեցությունը էլեկտրոնի դիսպերսիայի և ուսումնասիրվող համակարգի որոշ բնութագրերի վրա:

Թեմա 3. *«Նոր սեյսմիկ դետեկտոր, որը, հնարավոր է, էապես նպաստի երկրաշարժերի կանխագուշակմանը» (ղեկավար՝ Վ. Ս. Գևորգյան, ֆինանսավորող՝ ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարություն և Ձեռնարկությունների ինկուբատոր հիմնադրամ, համաֆինանսավորող՝ ԱՄՆ «CRDF Global»):*

Առաջարկվում է կիրառել միաշերտ, հարթ կոճով ինքնագեներատորի՝ ԵՊՀ ՊՄՖ ԳՀԼ-ում ստեղծված տեխնոլոգիան: Նախատեսվում է մշակել և ստեղծել սեյսմիկ դետեկտորի ազդանշանների գրանցման և մշակման թվային սարք և համապատասխան ծրագրային ապահովում, ինչպես նաև ստեղծել նոր սեյսմիկ դետեկտորի ճարտարագիտական մոդել:

Պաշտպանվել է թեկնածուական 1 ատենախոսություն՝

1. Աբաս Շահբանդարի Ղուչանի՝ «Կիսահաղորդչային նանոկառուցվածքներում պոլարոնային կապված վիճակների վրա արտաքին դաշտերի ազդեցության տեսական ուսումնասիրում» (Ա.04.10 - Կիսահաղորդիչների ֆիզիկա):

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
1	-	-	-	41	5

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Դասագիրք

1. *Ղազարյան Է. Մ., Կիրակոսյան Ա. Ա., Մելիքյան Գ. Գ., Թոսունյան Ռ. Ի., Մաիլյան Ս. Ս.,* Ֆիզիկա-8, «Էդիթ Պրինտ» հրատ., Երևան, 2014, 209 էջ:

Հոդված

1. *Балян М. К.*, Роль вторых производных амплитуд в уравнениях динамической дифракции рентгеновских пучков, Известия НАН Армении, Физика, 49, N 1, 2014, с. 62-66.
2. *Балян М. К.,* Рентгеновская Лауэ дифракция с учетом вторых производных амплитуд в уравнениях динамической дифракции, Известия НАН Армении, Физика, 49, N 2, 2014, с. 130-141.
3. *Балян М. К.,* Рентгеновская брэгговская дифракция с учетом вторых производных амплитуд в уравнениях динамической дифракции, Известия НАН Армении, Физика, 49, N 4, 2014, с. 284-294.
4. *Аветян К. Т., Левонян Л. В., Семерджян О. С., Бадалян О. М.,* Контраст рассеяния рентгеновского излучения, Известия НАН Армении, Физика, 49, No. 3, 2014, с. 202-208.

5. *Аветян К. Т., Левонян Л. В., Семерджян О. С., Аракелян М. М., Бадалян О. М.*, Исследование внутренней структуры некристаллических слабо поглощающих обьектов методом регистрации рассеянного рентгеновского излучения, Кристаллография, Т. 59, № 7, 2014, с. 933-936.
6. *Манукян А. М.*, Влияние взаимной диффузии гетероматериалов на дифракцию рентгеновских лучей на сверхрешетке с дефектом упаковки, Известия НАН Армении, Физика, 49, № 5, 2014, с. 360-365.
7. *Алумян К. В., Мнацаканян Т. С., Эйрамджян Т. О.*, Исследование остаточных напряжений в материалах с применением рентгеноинтерференционных методов 3, Электронное облучение, Известия НУАСА, 1 (39) 2014, с. 74-79.
8. *Манаселян А. Х., Казарян А. В., Киракосян А. А.,* Спиновые взаимодействия в квантовом кольце с магнитной примесью, Известия НАН Армении, Физика, 49, 2014, с. 267-277.
9. *Арабский А., Арутюнян С., Геворгян С., Дедученко Ф., Харьков Ф., Обеспечение техногенной безопасности:* есть решение!, Комплексная Безопасность Отечества (Информационно-аналитический журнал Парламентского Центра Российской Федерации), № 2 (3), 2013, с. 39-41.
10. *Седракян Д. М., Бадалян Д. А., Седракян Л. Р.,* Определение энергии электрона в квантовой проволоке с точечным дефектом, Изв. НАН Армении, Физика, 49, № 2, 2014, с. 71-81.
11. *Арутюнян Н. П., Агабабян Э. В.*, Намагниченность магнитоупорядоченных соединений в системе $Gd_5Si_{2-x}Ge_{2-x}Sn_{2x}$, Труды международной конференции, том № 2, 2014, с. 37-42.
12. *Аракелян М. М.,* Квантовые эффекты при движении дислокаций в алюминии, Сборник научных трудов по материалам Международной научно-практической конференции, Наука, образование, общество: проблемы и перспективы развития, Тамбов, 2014, с. 10-13.
13. *Balyan M. K.*, X-ray dynamical diffraction Fraunhofer holography, J. Sync. Rad., 20, 2013, pp. 749-755.
14. *Balyan M. K.*, Numerical reconstruction of an object image using an X-ray dynamical diffraction Fraunhofer hologram, J. Sync. Rad., 21, 2014, pp. 749-755.
15. *Balyan M. K.*, Object image correction using an X-ray dynamical diffraction hologram, J. Sync. Rad., 2014, 21, pp. 449-451.
16. *Balyan M. K.*, Theoretical consideration of an X-ray Braggreflection lens using eikonal approximation, J. Sync. Rad., 21, 2014, doi:10.1107/S1600577514010534.
17. *Mkrtchyan V. P., Gasparyan L. G., Dadalyan T. K, Balyan M. K., Kuyumchyan A. V.,* Measurement of the refractive index of nematic licuid crystals 5CB by mesns of X-ray interferometry. SPIE Optics+Photonics 2014, 17-20 August, San Diego, USA, #9207-40. http://spie.org/OPO/conferencedetails/x-ray-euv-optics#2061695
18. *Haroutunyan L., Trouni K., Kuyumchyan A.*, Multilevel stacked Fresnel zone plate for hard x-rays. Proc. SPIE 8848, 2013, pp. 88480Y1-88480Y7.
19. *Kuyumchyan A. V., Haroutunyan L. A., Trouni K. G.* et al., Nano fabrication of high efficiency stacked crystal zone plate for x-ray optics. Proc. SPIE 8816, 2013, pp. 88160U1-88160U6.
20. *Harutyunyan V. S.*, Inhomogeneity, anisotropy, and size effect in the interfacial energy of $Ca(OH)_2$ hexagonal-prism shaped nanocrystals in water, Materials Chemistry and Physics, 2014, (accepted for publication), http://dx.doi.org/10.1016/j.matchemphys.2014.05.005.
21. *Harutyunyan V. S., Kirchheim A. P., Aivazyan A. P.,* Evaluating the growth parameters of $Ca(OH)_2$ crystals in a liquid solution on the basis of soft X-ray microscopy imaging, In: Microscopy: Advances in Scientific Research and Education (Microscopy Book Series, N 6, Ed. Antonio Mendez-Vilas et al., Formatex Research Center, Badajoz (Spain), 2014, pp. 1-8.
22. *Baghramyan H. M., Barseghyan M. G., Kirakosyan A. A., Restrepo R. L., Duque C. A.,* Donor impurity-related linear and nonlinear intraband optical absorption coefficients in $GaAs/Ga_{1-x}Al_xAs$ concentric double quantum rings: effects of geometry, hydrostatic pressure, and Aluminum concentration, Journal of Luminescence, 145, 2014, pp. 676-683.

23. *Barseghyan M. G., Duque C. A., Niculescu E. C., Radu A.,* Intense laser field effects on the linear and nonlinear optical properties in a semiconductor quantum wire with triangle cross. Superlattices and Microstructures, 66, 2014, pp. 10-22.
24. *Manaselyan A. Kh., Barseghyan M. G., Kirakosyan A. A., Laroze D., Duque C. A.,* Effects of applied lateral electric field and hydrostatic pressure on the intraband optical transitions in a *GaAs-Ga*$_{1-x}$*Al*$_x$*As* quantum ring**,** Physica, E 60, 2014, pp. 95-99.
25. *Restrepo R. L., Martinez-Orozco J. C., Barseghyan M. G., Mora-Ramos M. E., Duque C. A.,* Impurity-related nonlinear optical absorption in delta-doped quantum rings, Acta Physica Polonica A 125, 2014, pp. 245-247.
26. *Baghramyan H. M., Barseghyan M. G., Kirakosyan A. A., Laroze D., Duque C. A.,* Donor-impurity related photoionization cross section in *GaAs/Ga*$_{1-x}$*Al*$_x$*As* concentric double quantum rings: effects of geometry and hydrostatic pressure, Physica, B 449, 2014, pp. 193-198.
27. *Restrepo R. L., Martinez-Orozco J. C., Baghramyan H. M., Barseghyan M. G., Mora-Ramos M. E., Duque C. A.*, Impurity-related nonlinear optical properties in delta-doped quantum rings: electric field effects (accepted for publication in Physica B), N 454, 2014, pp. 140-145.
28. *Aziz-Aghchegala V., Mughnetsyan V. N., Kirakosyan A. A.,* Effect of interdiffusion on electronic states in one-layer quantum ring superlattice, Physica E., N 64, 2014, pp. 51-56.
29. *Aghekyan N. G., Amirkhanyan S. M., Kazaryan E. M., Sarkisyan H. A.,* Spin magnetic moment and persistent orbital currents in cylindrical nanolayer, Superlattices and Microstructures, vol. 69, 2014, pp. 87-98.
30. *Baghdasaryan D. A., Kazaryan E. M., Sarkisyan H. A.*, Two-electron states and state exchange time control in parabolic quantum dot, Physica E, vol. 58, 2014, pp. 67-72.
31. *Kazaryan E. M., Shahnazaryan V. A., Sarkisyan H. A.,* Optical interband absorption and Stark shift in a quantum ring on a sphere, Optics Communications, vol. 315, 2014, pp. 253-257.
32. *Kazaryan E. M., Shahnazaryan V. A., Sarkisyan H. A.*, Two electron states in a quantum ring on a sphere, Few-Body Systems, vol. 55, 2014, pp. 151-158.
33. *Kazaryan E. M., Shahnazaryan V. A., Sarkisyan H. A.,* Quantum model of the Thomson helium atom, Physics of Part. and Nucl. Letters, vol. 11, 2014, pp. 109-113.
34. *Manaselyan A., Ghazaryan A., Chakraborty T.,* Effect of the spin–orbit coupling on the Raman spectra of a GaAs quantum ring with few electrons. Solid State Communications, 181, 2014, pp. 34-40.
35. *Manaselyan A., Barseghyan M., Kirakosyan A., Laroze D., Duque C.,* Effects of a lateral electric field and hydrostatic pressure on the intraband optical transitions in a GaAs/Ga1-xAlxAs quantum ring, Physica E, 60, 2014, p. 95.
36. *Yeranosyan M. A., Shahbandari A., Vartanian A. L.,* The effect of phonon confinement on the binding energy of a hydrogenic impurity in double quantum rings in the perpendicular electric and magnetic fields, Advanced Materials Research, Vol. 829, 2014, pp. 795-799.
37. *Yeranosyan M. A., Shahbandari A., Vartanian A. L.,* The phonon confinement effect on the impurity states in cylindrical nanowire with a finite confining potential in presence of electric and magnetic fields. Advanced Materials Research, Volume 829, 2014, pp. 795-799.
38. *Vartanian A. L., Mughnetsyan V. N., Vardanyan K. A., Dvurechenskii A. V., Kirakosyan A. A.,* Effect of phonon confinement on two polar optical phonon capture process in quantum dots. 22nd Int. symposium Nanostructures: Physics and Technology. St Petersburg Academic University, 2014, pp. 192-193.
39. *Djotyan A. P.,* Behavior of a shallow donor binding energy near a semiconductor surface in the presence of tscanning tunneling microscope tip, Armenian Journal of Physics, vol 7, issue 1, 2014, pp. 38-49.
40. *Khachunts A. S., Gevorgyan S. G., Muradyan S. T., Gevorgyan V. S.,* New Vibroacoustic Sensor Based on the SFCO Technology: Its Application in Medical/Biological Investigation (First Announcement), Abstracts of the Third Jubilee International Conference on Neuroscience and Biological Psychiatry, “Gitutyun”, Yerevan, 2013, pp. 22-24.

41. *Gevorgyan S. G.,* Need for High-Resolution Study of the Fulde-Ferrel-Larkin-Ovchinnikov Superconductivity by Means of the Highly Sensitive New Technique, to be Created Based on the SFCO Test-Method, Proc. of the International Conference on "Electron, Positron, Neutron and X-Ray Scattering Under the External Influences", 18-22 October 2011, Yerevan-Meghri, Armenia (Eds. A. R. Mkrtchyan (ed. in Chief), V. A. Bushuev, D. V. Roshchupkin), ISBN 978-99941-2-710-8, 2013, pp. 151-164:

Զեկուցումների թեզիս

1. *Առաքելյան Մ. Մ., Պետրոսյան Հ. Մ.,* Դեֆորմացիայի գաղափարը և տեսակները. Բնագիտությունը 21-րդ դարում. Ուսուցման հիմնախնդիրներ և լուծումներ, Երևան, 2014, էջ 3-4:
2. *Arakelian M. M., Arakelian C. M., Trifonova T. A.,* Surface and subterranean water interaction in catastrophic flood and mudflow for a river mountain basin: basic principles for risk assessment IGU Kyoto Regional Conference (KRC), Abstracts, CS18-12, Kyoto, Japan, 2013.http://oguchaylab.csis.u-tokyo.ac.jp/IGU2013/html/igu_2013_ program4.html
3. *Avetyan K. T., Levonyan L. V., Semerjyan H. S., Badalyan O. M., Zeynalyan D. H.*, Two schemes of diffraction of X-ray radiation widely divergent beam, International Symposium RREPS-13, Radiation From Relativistic Electrons in Periodic Structures and III International Coference Meghri-13, Electron, Positron, Neutron and X-ray Scattering under External Influences. Lake Sevan, Armenia, September 23-28, 2013, Tomsk, 2013, p. 97.
4. *Manukyan H. M.*, X-Ray Diffraction by the Triangular Model of Superlattice with a Stacking Fault. Book of Abstracts "X International Symposium RREPS-13 and III International Conference Meghri-13", 23-28 September, Sevan, Armenia, 2013, p. 81.
5. *Khachunts A. S., Gevorgyan S. G., Muradyan S. T., Gevorgyan V. S.,* New Vibroacoustic Sensor Based on the SFCO Technology: Its Application in Biomedical Investigation, Proc. of the International Symposium on Neuroscience and Biological Psychiatry "Stress and Behavior: Yerevan-2013", Yerevan, Armenia, September 20-21, 2013, p. 11.

ԱԿԱԴԵՄԻԿՈՍ ԳՈՒՐԳԵՆ ՍԱՀԱԿՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՏԵՍԱԿԱՆ ՖԻԶԻԿԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Հարությունյան Գոհար Հրայրի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Չուբարյան Էդվարդ Վարդանի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր, ամբիոնի պատվավոր վարիչ
2. Կրյուչկյան Գագիկ Յուրիի, ՀՀ ԳԱԱ թղթ. անդամ, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Խաչատրյան Բաբկեն Վաղարշակի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
4. Շահաբասյան Կարեն Մերուժանի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
5. Սահարյան Արամ Ազատի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
6. Հակոբյան Տիգրան Ստեփանի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
7. Հովսեփյան Աշոտ Վաղարշակի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Պետրոսյան Ռուբիկ Գրիգորի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Ավագյան Ռոլանդ Մամիկոնի, ՀՀ ԳԱԱ թղթ. անդամ, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Գրիգորյան Լևոն Շավիղի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Հարությունյան Վաչագան Վիկտորի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Քոթանջյան Աննա Սենիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ
2. Հախվերդյան Նաիրա Արշամի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Երկչափությամբ և տոպոլոգիայով պայմանավորված քվանտային երևույթներ և դրանց կիրառությունները կոսմոլոգիայում ու նանոֆիզիկայում (պետական ֆինանսավորում):	Սահարյան Ա. Ա.
2. Ինտեգրվող համակարգերը քվանտային մեխանիկայում (պետական ֆինանսավորում):	Ներսեսյան Ա. Պ.
3. Սուպերհամաչափ համակարգերը քվանտային մեխանիկայում, դաշտի տեսություններում և գրավիտացիայում (պետական ֆինանսավորում):	Ներսեսյան Ա. Պ.
4. Ըստ ժամանակի մոդուլված դաշտով ղեկավարվող արհեստական ատոմական համակարգեր. կիրառությունները քվանտային համակարգիչներում և լազերային ֆիզիկայում (պետական ֆինանսավորում):	Կրյուչկյան Գ. Յու.

Թեմա 1. Հետազոտվել են ջերմային քվանտային երևույթները ֆերմիոնային դաշտի համար տորոիդալ կոմպակտիֆիկացված չափողականություններով մոդելներում: Ստացված են լիցքի և հոսանքի խտությունները արտաքին տրամաչափային դաշտի առկայությամբ: Քննարկված են կիրառությունները կոսմոլոգիայում և գլանային ու տորոիդալ նանոխողովակներում՝ Դիրակի մոդելի շրջանակում: Ուսումնասիրված են վակուումային քվանտային երևույթները էլեկտրամագնիսական դաշտի համար հաղորդիչ սահմանների առկայությամբ դե Սիտտերի տարածությունում ու ֆրիդմանյան կոսմոլոգիական մոդելներում: Ցույց է տրված, որ սահմանների առկայությունը հանգեցնում է էներգիայի հոսքի սահմաններին ուղղահայաց ուղղությամբ: Կախված խնդրի պայմաններից՝ սահմանների վրա ազդող վակուումային ուժերը կարող են լինել ինչպես ձգողական, այնպես էլ վանողական: Դիտարկված են ֆերմիոնային վակուումի բևեռացումը և վակուումային հոսանքները առանցքի ուղղությամբ կոմպակտիֆիկացված կոսմիկական լարի դաշտում: Լարի առանցքով մագնիսական հոսքի առկայությունը հանգեցնում է Ահարոնով-Բոմի երևույթի ֆիզիկական մեծությունների վակուումային միջինների համար: Հետազոտվել են սկալյար դաշտի Վայթմանի ֆունկցիան, դաշտի օպերատորի քառակուսու ու էներգիա-իմպուլսի թենզորի վակուումային միջինները սֆերիկ համաչափ տարածա-

ժամանակում, որը նկարագրվում է տարբեր մետրիկական թենզորներով սֆերիկ մակերևույթի ներսի և դրսի տիրույթներում: Այդ տիրույթները կարող են համապատասխանել տարբեր վակուումային վիճակների: Որպես օրինակ դիտարկվել են դե Սիտտերի և անտի-դե Սիտտերի տարածությունների դեպքերը որպես ներքին երկրաչափություն:

Տիեզերքի էվոլյուցիայի տեսական նկարագրությունը կատարված է դե Սիտտերի մոդելի ուսումնասիրությամբ՝ Յորդան-Բրանս-Դիկեի մոդիֆիկացված տեսության հիման վրա: Ժամանակակից դիտողական տվյալների վկայությամբ սովորական /բարիոնային/ նյութի ներդրումը փոքր է 5%-ից, այսինքն՝ էվոլյուցիոն պատկերը՝ կառուցված դե Սիտտերի մոդելի շրջանակում, որոշ ճշտությամբ կարող է մոտ լինել իրականությանը:

Հայտնի է, որ կոսմոլոգիական դիտումները (Ia տիպի գերնորերի կարմիր շեղումները) հաստատում են այն փաստը, որ Տիեզերքը ներկա ժամանակներում լայնանում է արագացումով և նրա դոմինանտ բաղադրիչը մութ էներգիան է: Կատարված տեսական աշխատանքներում ուսումնասիրվում են մոդելներ գրավիտացիոն և կոսմոլոգիական սկալյարների առկայությամբ, որոնք, ինչպես տեսանք հաշվարկներից, կարող են գեներացնել «մութ էությունը» և բացատրել Տիեզերքի արագացող լայնացումը:

Կատարված աշխատանքներում ներկայացված են հաշվարկներ, Տիեզերքի զարգացման տարբեր սցենարներ: Դիտարկված են՝

ա) մինիմալ կապված սկալյար դաշտ,

բ) կոնֆորմ-կապակցված սկալյար դաշտ,

գ) ինքնահամաձայնեցված սկալյար դաշտ, երբ $\varphi = \Lambda$,

դ) ինքնահամաձայնեցված սկալյար դաշտ $\varphi = \Lambda \frac{y}{y_0}$ դեպքում (Λ -կոսմոլոգիական հաստատուն է, y - գրավիտացիոն սկալյար է):

Նշված դեպքերում ստացվում են ժամանակային կախվածությունների համանման որակական պատկերներ: Ինքնահամաձայնեցված մոդելներում քանակական տարբերությունները էապես կապված են ς փոխազդեցության հաստատունի արժեքի հետ: Այստեղ պարզ երևում է, որ ς-ի մեծ դրական արժեքների դեպքում արագացումը համընկնում է էյնշտեյնյանի հետ, իսկ փոքր արժեքների դեպքում տարբերվում է, ինչը հաստատում է համապատասխան սկալյար դաշտի ուժեղացումը: Ընդհանրապես ժամանակակից տիեզերական մոդելներում ներկա են մութ էներգիան և մութ մատերիան՝ առաջինը հակաձգողական է, իսկ երկրորդը ունի ձգողական բնույթ: Առկա ժամանակներում ստեղծվեց ուժերի հավասարակշռություն, որը բերում է Տիեզերքի լայնացման արագացմանը: Մութ էներգիան ընդունված է կապել Λ կոսմոլոգիական հաստատունի հետ, իսկ մութ մատերիայի դերը, ըստ երևույթին, կատարում է սկալյար դաշտը:

Թեմա 2. Մանրամասն ուսումնասիրվել են մագնիսական հատկությունները և հիմնական վիճակի կառուցվածքը, պարզեցված մագնիսական շղթայի մոդելը, որը նկարագրում է որոշակի պոլիմերային համակարգը: Այդ նյութը Իզինգի և Հայզենբերգի փոխազդեցություններով օժտված եզակի օրինակ է, որը մագնիսական դաշտում ենթակա է ճշգրիտ լուծման:

Թեմա 3. Կառուցվել է եռաչափ սուպերսիմետրիկ մասնիկի գործողությունը համաչափության խախտման դեպքում:

Թեմա 4. Պինդ-մարմնային արհեստական ատոմները, իրագործված գերհաղորդչային շղթաներով և ոչ գծային նանոմեխանիկական օսցիլյատորներով, լայն կիրառություն ունեն ֆունդամենտալ և կիրառական գիտության մեջ: Այս համակարգերը քվանտային ռեժիմում կարող են օգտագործվել որպես քվանտային համակարգիչների բազիսային էլեմենտներ: Այս նախագիծը ներառում է հետազոտությունների մի նոր փուլ նշված ոլորտներում՝ դիտարկելով արհեստական ատոմները բարդ

կառուցվածքով էլեկտրամագնիսական դաշտերում: Այդպիսիք են, օրինակ, ըստ ժամանակի մոդուլված ամպլիտուդաներով դաշտերը, սինխրոնացված Գաուսյան իմպուլսների հաջորդականությունը: Նշված մոտեցումը հնարավորություն է տալիս խուսափել դեկոհերենտության էֆեկտներից և առաջ է բերում քվանտային նոր երևույթներ: Նախագծում նախատեսվում են արդյունքների ստացում՝ ըստ ժամանակի մոդուլված դաշտում քվանտային բիթերի ֆիզիկայից, օսցիլյատորի ուժեղ գրգռված Ֆոկի վիճակների ճարտարագիտությունից և գերհաղորդիչ շղթաներում երկֆոտոնային վիճակներով լազերային ճառագայթման գեներացիայից:

Արտասահմանյան դրամաշնորհներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Astrophysics of compact stars: from dense QCD to gravitational waves (Volkswagen Stiflung, N-85182).	Շահաբասյան Կ. Մ.

Թեմա 1. Ստացվել են ընդհանրացված Գինզբուրգ-Լանդաուի ժամանակային հավասարումները պտտվող քվարկային գերհաղորդիչ 2SC-փուլի համար: Այդ հավասարումներում հաշվի են առնված նաև ոչ դիսիպատիվ երևույթները: Ստացվել է Լոնդոնի հավասարման տիպի ժամանակային հավասարում, որը նկարագրում է «գունավոր» էլեկտրական պոտենցիալի տարածումը: Ստացվել են նաև ընդհանուր արտահայտությունները էներգիայի հոսքի և դիսիպատիվ ֆունկցիայի համար:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Դիտարկվել է էլեկտրամագնիսական, ձայնային և սպինային ալիքների տրանսֆորմացիան տարածաժամանակային անհամասեռ միջավայրերում: Դա լավ միջոց է ցածր հաճախությունների տիրույթից բարձր հաճախությունների տիրույթ անցում կատարելու համար, որը հնարավոր չէ ատոմական ընդհատ անցումների դեպքում: Այս տեսակետից կարևոր է ազատ-ազատ անցումների վրա ալիքների գեներացիան:

Առանձնակի հետաքրքրություն են ներկայացնում ռելյատիվիստական էլեկտրոնային փնջերի վրա ալիքների տրանսֆորմացիան, մեծ հզորության և բարձր հաճախականությամբ ազատ էլեկտրոնային լազերների ստեղծումը:

Ֆրաունհոֆերյան դիֆրակցիայի շրջանակում ուսումնասիրվել է չեզոք և լիցքավորված մասնիկների դիֆրակցիան փուլային օբյեկտների, մասնավորապես հարթ էլեկտրամագնիսական ալիքների վրա ինչպես վազող, այնպես էլ հանդիպակաց լազերային փնջերի դեպքում:

Պաշտպանություններ՝

1. Հակոբյան Տիգրան Ստեփանի (ֆիզմաթ. գիտ. դոկտորի աստիճանի համար)՝ «Ճշգրիտ մեթոդները միաչափ և քվազի-միաչափ համակարգերում»,
2. Մաջիտ Նեմատի (ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածուի աստիճանի համար)՝ «Շերտավոր կառուցվածքով կոմպոզիտային նյութերի կիրառումը պարամետրական պրոցեսներում»:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	46	9

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Ավագյան Ռ. Մ., Չուբարյան Է. Վ., Սահարյան Ա. Ա.,* Ժամանակակից Տիեզերաբանության համառոտ ակնարկ, ԵՊՀ, «Բնագետ» 1, 2014, էջ 15-29:
2. *Авакян Р. М., Арутюнян Г. Г., Овсепян А. В., Чубарян Э. В.,* Модель де-Ситтера в присутствии скалярных полей I, Астрофизика, 56, вып. 3, Ереван, 2013, с. 471-480.
3. *Авакян Р. М., Арутюнян Г. Г., Овсепян А. В., Котанджян А. С.,* Модель де-Ситтера в присутствии скалярных полей II, Астрофизика, 56, вып. 4, Ереван, 2013, с. 617-623.
4. *Авакян Р. М., Арутюнян Г. Г., Овсепян А. В., Котанджян А. С.,* Модель де-Ситтера в присутствии скалярных полей III, Астрофизика, 57, вып. 2, Ереван, 2014, с. 327-335.
5. *Назарян Э. А., Аракелян М. М.,* Аналитическая модель процесса осесимметричной вытяжки, Заготовительные производства в машиностроении, № 12, Москва, 2013, с. 23-27.
6. *Назарян Э. А., Авакян Р. М., Аракелян М. М.,* Разработка аналитической модели процесса осесимметричной вытяжки, Вестник Государственного инженерного университа Армении, серия Механика, Машиноведение, Машиностроение, в. 16, № 2, Ереван, 2013, с. 24-33.
7. *Назарян Э. А., Симонян А. С.,* Учет упрочнения в процессах холодного пластического формоизменения металлов, Вестник, Государственного инженерного университета Армении, сборник научных статей, 1, ч. 2, Ереван, 2013, с. 36-42.
8. *Андриасян В. К.,* Адсорбиция лигандов на ДНК при произвольном заполнении и при наличии мультипликативного шума, Известия НАН Армении, Физика, т. 48, N 5, НАН РА, Ереван, 2013, с. 385-391.
9. *Аракелян В. Б., Арутюнян С. В., Андриасян В.,* Влияние интенсивности мультипликативного шума на стохастический потенциал при адсорбции лигандов на макромолекулах, Биологический журнал Армении, 2 (65), НАН РА, Ереван, 2013, с. 15-21.
10. *Avagyan R. M., Chubaryan E. V., Harutyunyan G. H., Hovsepyan A. V., Kotanjyan A. S.,* Cosmological models in conformal representations of Jordan theory, Journal of Physics: Conference series, v. 496, 2014, pp. 1-10.
11. *Kotanjyan A. S., Saharian A. A.,* Undulator radiation inside a dielectric waveguide, Nuclear Instruments and Methods in Physics Research, B 309, 2013, pp. 177-182.
12. *Saharian A. A., Kotanjyan A. S., Nersisyan H. A.,* Electromagnetic two-point functions and the Casimir desities for a conducting plate in de Sitter spacetime. Phys. Lett. B 728, arXiv: 1307.5536, 2014, pp. 141-147.
13. *Bellucci S., Saharian A. A., Yeranyan A. H.,* Casimir densities from coexisting vacua, Phys. Rev. D 89, 2014, 105006.
14. *Saharian A. A.,* Quantum effects from boundaries in de Sitter and anti-de Sitter spacetimes, Journal of Physics: Conference Series 496, 2014, 012029.
15. *Kotanjyan A. S., Saharian A. A., Nersisyan H. A.,* Casimir densities for a conducting plate in de Sitter spacetime, Journal of Physics: Conference Series 496, 2014, 012027.
16. *Bellucci S., Bezerra de Mello E. R., Saharian A. A.,* Finite temperature fermionic condensate and currents in topologically nontrivial spaces, Phys. Rev. D 89, 2014, 085002.
17. *Bellucci S., Bezerra de Mello E. R., de Padua A., Saharian A. A.,* Fermionic vacuum polarization in compactified cosmic string spacetime, Eur. Phys. J. C 74, 2014, 2688.
18. *Navasardyan T. Sh., Saharian A. A.,* Wightman function and vacuum polarization in models with non-trivial topology in the presence of boundaries, Journal of Contemporary Physics (Armenian Academy of Sciences), 49, 2014, pp. 1-5.
19. *Bellucci S., Saharian A. A.,* Electromagnetic two-point functions and the Casimir effect in Friedmann-Robertson-Walker cosmologies, Phys. Rev. D 88, 2013, 064034.

20. *Saharian A. A., Kotanjyan A. S., Nersisyan H. A.,* Electromagnetic two-point functions and Casimir densities for a conducting plate in de Sitter spacetime, Phys. Lett. B 728, 2014, pp. 141-147.
21. *Bezerra de Mello E. R., Saharian A. A.,* Fermionic current induced by magnetic flux in compactified cosmic string spacetime, Eur. Phys. J. C 73, 2013, 2532.
22. *Bellucci S., Saharian A. A., Nersisyan H. A.,* Scalar and fermionic vacuum currents in de Sitter spacetime with compact dimensions, Phys. Rev. D 88, 2013, 024028.
23. *Shabasyan K. M., Shabasyan M. K., Sedrakyan A. D.,* Extended time-dependent Ginzburg-Landau equations for rotating two-flavor color superconductors, Астрофизика, 57, 2014, pp. 117-128.
24. *Shabasyan K. M., Shabasyan M. K., Sedrakyan A. D.,* Time-dependent Ginzburg-Landau equations for rotating two-flavor color superconductors, Journal of Physics: v. 496, 012018, 2014, pp. 1-6.
25. *Hovsepyan G. H., Shahinyan A. R. and Kryuchkyan G. Yu.,* Multiphoton blockades in pulsed regimes beyond the stationary limits v1, [cond-mat] 4 Jun 2014, arXiv: 1406. 1057.
26. *Abovyan G. A. and Kryuchkyan G. Yu.,* Quasi energies and dynamics of a superconducting qubit in a time-modulated field, Phys. Rev. A 88, 2013, 033811.
27. *Gevorgyan T. V., Shahinyan A. R.,* Lock Yue Chew and Kryuchkyan G. Yu., Bistability and chaos at low levels of quanta, Phys. Rev. E 88, 2013, 022910.
28. *Shahinyan A. R., Chew Lock Yue, Kryuchkyan G. Yu.,* Probing of quantum dissipative chaos by purity, Phys. Lett. A 377, 2013, 2743.
29. *Gevorgyan T. V. and Kryuchkyan G. Yu.,* Parametrically driven nonlinear oscillator at a few-photon level, Journal of Modern Optics, 60, 2013, pp. 860-868.
30. *Gevorgyan T. V., Kryuchkyan G. Y.,* Negative Wigner functions of nonlinear dissipative oscillator in the pulsed regime, Journal of Contemporary Physics, 48, 2013, p. 205.
31. *Gevorgyan T. V., Kryuchkyan G. Yu.,* Parametric excitation of oscillatory states and symmetry in phase space, Journal of Contemporary Physics, 48, 2013, p. 107.
32. *Tamazanyan A. R. and Kryuchkyan G. Yu.,* Nonlinearly chirped quasi-phase-matching for production of ultra-broadband twin photons, SPIE 8772, Nonlinear Optics and Applications, VII, 2013, 87720B.
33. *Wang H., Suomalainen M., Andriasyan V. K., Kilcher S., Mercer J., Neef A., Nathan W., Urs F. G.,* Tracking viral genomes in host cells at single-molecule resolution, cell host and microbe, v. 14, Issue 4, October 16, 2013, pp. 468-480.
34. *Wagner A., Andriasyan V. K., Barve A.,* The organization of metaboloic genotype space facilitates adaptive in nitrogen metabolism, J. of Molecular Biochemistry, 3, 2014, pp. 3-12.
35. *Galajinsky, Nersessian A. P. and Saghatelian A. A.,* Action-angle variables for spherical mechanics related to near horizon extremal Myers-Perry black holes, J. Phys. Conf. Ser. 474, 2013, 01201.
36. *Bellucci S. and Ohanyan V. R.,* Correlation functions in one-dimensional spin lattices, with Ising and Heisenberg bonds, Eur. Phys. J. B 86, 2013, p. 446.
37. *Bellucci S. and Yeghikyan V. R.,* The Coulomb problem on a 3-sphere and Heun polynomials, J. Math. Phys. 54, 2013, 082103.
38. *Avetisyan Zh. A.,* The completion of mode decomposition program in FRW spacetimes, Arm. J. Phys. 6 (2), 2013, pp. 85-91.
39. *Deriglazov and Nersessian A.,* Rigid particle revisited: extrinsic curvature yields the Dirac equation, Phys. Lett. A 378, 2014, pp. 1224-1227.
40. *Kozyrev N., Krivonos S., Lechtenfeld O., Nersessian A. P.,* Higher-derivative N=4 superparticle in three-dimensional spacetime, Phys. Rev. D 89, 2014, 045013.
41. *Bellucci S., Ohanyan V. R., and Rojas O.,* Magnetization non-rational quasi-plateau and spatially modulated spin order in the single-chain magnet CuL2DyMo(CN)8 2CH3CNH2O, EPL 105, 2014, 47012.

42. *Gevorgyan E. T. and Sarkissian G. A.,* Defects, Non-abelian T-duality, and the Fourier-Mukai transform of the Ramond-Ramond fields, JHEP 1403, 2014, 035.
43. *Nazaryan E. A., Arab N.,* Stress and strain paths in deep drawing of cylindrical cap, International Research Journal of Engineering Science, Technology and Innovation (IRJESTI) (ISSN-2315-5663) Vol. 2 (3), 2013, pp. 51-56.
44. *Nazaryan E. A., Arakelyan M. M.,* Development of Analytical models for forming axis symmetric drawing, Int. virtual J. for science, techniques and innovations for the industry, Year7, Issus 12, Bulgaria, 2013, pp. 33-35.
45. *Nazaryan E. A., Kahrizi M., Khazaei B. A.,* Hydro forming process in cross shaped pipe production, Jokull journal, ISSN:0449-0576,Vole 63, No. 10; Oct, Irland, 2013, pp. 165-170.
46. *Nazaryan E. A., Arab N.,* Analytical analysis of axsymmetric deep drawing process, Research and Reviews: J. of Pure and Applied Physics, v. 1, Issue 3, 2013, pp. 14-19.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Avagyan R. M.,* Determination of Integral Parameters for an Axisymmetric Configuration in Isotropic Coordinates, XI-the International Conference, Astrophysics and Cosmology of Asia-Pacific, Countries (ICGAC11), Amati, Kazakhstan, October 1-5, 2013, p. 8.
2. *Avagyan R. M., Chubaryan E. V., Harutyunyan G. H., Hovsepyan A. V.,* Role of cosmological constant in the tensor-scalar models of the Universe evolution, XI-the International Conference, Astrophysics and Cosmology of Asia-Pacific, Countries (ICGAC11), Amati, Kazakhstan, October 1-5, 2013, p. 5.
3. *Avagyan R. M., Chubaryan E. V., Harutyunyan G. H., Hovsepyan A. V., Kotandyan A. S.,* Comparison of accelerations of the Universe in the “Einstein “and “proper frames” of the Jordan theory of gravitation, The Modern Physics of compact Stars and Relativistic Gravity conference, Yerevan, 18-21 September, 2013, p. 10.
4. *Avagyan R. M., Harutyunyan G. H.,* On the solution of stationary axialy symmetric problem, 15-th Russian Gravitational Conference (RUSGRAV-15), Kazan, 2014, p. 13.
5. *Avagyan R. M., Harutyunyan G. H.,* On the dynamics of the Universe expansion in Jordan theory, 15-th Russian Gravitational Conference, (RUSGRAV-15), Kazan, 2014, p. 121.
6. *Hovsepyan A. V., Avagyan R. M., Chubaryan E. V., Harutyunyan G. H.,* Consideration of antigravity in the JBD-theory, 15-th Russian Gravitational Conference, (RUSGRAV-15), Kazan, 2014, pp. 121.
7. *Saharian A. A., Kotanjyan A. S.,* Elektromagnetic fields and the radiation of a charged particle rotating along a closed trajectory around a dielectric cylinder, Book of Abstracts September 23-28, Lake Sevan, Armenia, X International Symposium RREPS-Radiation from Relativistic Electrons in Periodic Structures, III International Conference Meghri-Elctron, Positron, Neutron and X-ray Scatering under External Influence, 2013, pp. 47-68.
8. *Saharian A. A., Kotanjyan A. S., Nersisyan H. A.,* Electromagnetic two-point functions and the Casimir desities for a conducting plate in de Sitter spacetime. September 18-21, Yerevan, The Modern Physics of compact Stars and Relativistic Gravity, October1-5, 2013, XI-the International Conference, Astrophysics and Cosmology of Asia-Pacific, Countries (ICGAC11), Amati, Kazakhstan, 2013, pp. 35-38.
9. *Arakelyan V., Harutyunyan S., Andriasyan V. K., Arakelyan H.,* Bistable Regime of Adsorption of Ligands on Macromolecule Induced by an External Noise. Book of Abstracts. Albany 2013, The 18th Conversation, J. Biomol. Struct. Dyn., v. 31, supl, 2013, p. 55.

ՄԻՋՈՒԿԱՅԻՆ ՖԻԶԻԿԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Բալաբեկյան Անահիտ Ռաֆիկի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Գրիգորյան Ռոմեն Պետրոսի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Դանագուլյան Ալիտա Սերգեյի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Ժամկոչյան Վահան Միքայելի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
4. Մարգարյան Ռազմիկ Խալաթի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Բզնունի Սուրիկ Արարատի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Հովհաննիսյան Գոհար Հովհաննեսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Պետրոսյան Վահրամ Գասպարի, տեխն. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Ցականով Վասիլի Մկրտչի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Պետրոսյան Լեոնիդ Հենրիկի, ուսումն. լաբորատորիայի վարիչ
2. Հովհաննիսյան Գոհար Հովհաննեսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, լաբորանտ
3. Խաչատրյան Անահիտ Արթուրի, ավագ լաբորանտ
4. Օհանյան Կարապետ Սարիբեկի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Ամբիոնում կատարված աշխատանքների մի մասը վերաբերում է.

1. Միջուկ-միջուկ փոխազդեցությունների ուսումնասիրություններին բարձր էներգիաների տիրույթում: Դեյտրոնների փնջով ճառագայթվել են ոսկու և կապարի թիրախները: Ուսումնասիրվում են թիրախներում ռադիոակտիվ իզոտոպների առաջացման հավանականությունները: Մասամբ շարունակվել են սպեկտորների մշակումները:

2. Բժշկական նպատակներով օգտագործվող ռադիոիզոտոպների ստացման պայմանների ուսումնասիրությունը: 40 ՄէՎ էներգիայով ֆոտոնների փնջով ճառագայթվել են անագի (Sn), թեյլուրի (Tl) և հաֆնիումի (Hf) թիրախները, և ուսումնասիրվել են նրանցում առաջացած ռադիոակտիվ իզոտոպների ելքերը, որոնք կիրառվում են բժշկության մեջ:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	5	1

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Պետրոսյան Վ. Գ., Մարտոյան Գ. Հ.,* ՋՋԷՌ-440 ռեակտորների վառելիքային կասետների նեյտրոնաֆիզիկական խմբային հաստատունների հաշվարկային մոդելի մշակումը, ՀՀ ԳԱԱ և ՀՊՃՀ Տեղեկագիր, Տեխն. գիտ. սերիա, Հ. LXVI, № 1, 2013, էջ 53-61:
2. *Պետրոսյան Վ. Գ., Մարտոյան Գ. Հ.,* ՋՋԷՌ-440 ակտիվ գոտու մոդելավորում և նեյտրոնաֆիզիկական բնութագրերի հաշվարկ, ՀՃԱ Լրաբեր, Հ. 10, № 4, 2013, էջ 683-686:
3. *Петросян В. Г., Мартоян Г. Г.,* Расчет коэффициента эффективного размножения нейтронов и анализ реактивности реактора ВВЭР-440 по бору, ГИУА Вестник, Серия электротехника, Выпуск 16, № 2, 2013, с. 59-68.
4. *Balabekyan A. R., Demekhina N. A., Zhamkochyan V. M., Karapetyan G. S.,* The Analysis of Proton- and Deuteron-Induced-Reaction Cross Sections on Tin Isotopes at the Beam Energy of 3.65 GeV, Nucleon. Physics of Atomic Nuclei, Vol. 77, No. 1, 2014, pp. 31-34.
5. *Depman A., Andrade E., Guimaraes V., Karapetyan G., Balabekyan A. R. et al.,* Supersymmetric fission of heavy nuclei induced by intermediate-energy protons, Physical Review C 88, 2013, 064609.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Danagulyan A. S., Hovhannisyan G. H., Bakhshiyan T. M., Avagyan R. H. et al.,* Formation of the Medical Radionuclides in Photonuclear Reactions, LXIII international Conference NUCLUS, 2013, s. 252.

ՕՊՏԻԿԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Ալլահվերդյան Ռոման Բախշիի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Կարայան Համլետ Սուրենի, ՀՀ ԳԱԱ թղթ. անդամ, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Ասլանյան Լևոն Սուրենի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Հակոբյան Ռաֆիկ Սերյոժայի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
4. Մուրադյան Լևոն Խաչիկի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
5. Եսայան Գարեգին Լևոնի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
6. Այունց Յուրի Խորենի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Էլբակյան Վաչագան Լևոնի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Հարությունյան Իշխան Գրիգորի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
9. Քոչարյան Լևոն Մուսայելի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
10. Կուտուզյան Աղավնի Ալբերտի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
11. Գրիգորյան Ջուլիետտա Խաչատուրի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Չիլինգարյան Յուրի Սերգեյի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր, ամբիոնի պատվավոր վարիչ
2. Մակարյան Անուշավան Հայկարամի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Սանթրոսյան Էմին Ազատի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Սահակյան Նաիրա Սարգսի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Դադալյան Տիգրան Կարենի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ուսումն. լաբորատորիայի վարիչ
2. Սահակյան Նաիրա Սարգսի, ուսումն. լաբորատորիայի վարիչ
3. Կուտուզյան Աղավնի Ալբերտի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ
4. Կարախանյան Ալվարդ Գուրգենի, ավագ լաբորանտ
5. Կիրակոսյան Արթուր Աբրահամի, ավագ լաբորանտ
6. Հակոբյան Մարիամ Ռաֆիկի, ավագ լաբորանտ
7. Մարգարյան Գոհարիկ Հրանտի, ավագ լաբորանտ
8. Շիգարյան Էդուարդ Գրիշայի, ավագ լաբորանտ
9. Վարդանյան Նունե Ֆրունզեի, ավագ լաբորանտ
10. Գալստյան Սուրեն Ռուբենի, ուսումնական վարպետ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Ղեկավարվող արատներով հեղուկ բյուրեղական ֆոտոնային կառուց-վածքների օպտիկական հատկությունների փորձարարական ուսումնասիրումը (պետական ֆինանսավորում):	Ալլահվերդյան Ռ. Բ.
2. Նոր կողմնորոշումային երևույթներ մաքուր և նանոմասնիկներով հարստացված հեղուկ բյուրեղներում և դրանց կիրառությունները ֆոտոնիկայում (պետական ֆինանսավորում):	Հակոբյան Ռ. Ս.

Թեմա 1. Ստացվել են քիրալ հեղուկ բյուրեղական ֆոտոնային կառուցվածքներ: Ստացված ֆոտոնային կառուցվածքներում լազերային դաշտերով մակածվել են արատներ: Փորձնականորեն ուսումնասիրվել են մակածված արատներով քիրալ ՀԲ կառուցվածքների օպտիկական հատկություններն ու դրանց ղեկավարման հնարավորությունը:

Քիրալ հեղուկ բյուրեղական ֆոտոնային կառուցվածքներում հիդրոդինամիկական հոսքերով մակածվել են պլանար արատներ, և փորձնականորեն ուսումնասիրվել է դրանց ֆոտոնային արգելված գոտու սպեկտրալ դիրքի ու լայնության ղեկավարման հնարավորությունը: Ցույց է տրվել, որ այդ

կառուցվածքների օպտիկական հատկությունները կարելի է ղեկավարել հիդրոդինամիկական հոսքերի միջոցով:

Փորձնականորեն ցույց է տրվել, որ հիդրոդինամիկական հոսքերով մակածված պլանար արատ պարունակող խիրալ ֆոտոնային կառուցվածքի ՖԱԳ-ի դիրքը կարելի է նաև կառավարել՝ փոփոխելով նմուշի ջերմաստիճանը:

Թեմա 2. Հեղուկ բյուրեղային բջիջների հիման վրա պատրաստված ցանկացած բնույթի սարքերի հարատև աշխատանքի համար կարևորագույն հատկանիշներից մեկը ՀԲ-ի կողմնորոշման կառուցվածքի կայունությունն է: Խոսքը վերաբերում է նաև տարբեր բնույթի դեֆեկտների առաջացման նկատմամբ կայունության մասին: Դիտարկվել են խնդիրներ ՆՀԲ-ներում, ֆլեքսաէլեկտրականության (ՖԼԷ) առկայությամբ, սեպաձև (մաքուր լայնական ու երկայնական ճկումներով) դիսկլինացիաների կայունության վերաբերյալ: Ստացված են ՆՀԲ-ի ուղղորդի շարժման հավասարումները գլանային կոորդինատներում ՖԼԷ առկայությամբ:

Ուսումնասիրվել են լույսի պարամետրերի ղեկավարման համար նախատեսված որոշ ՀԲ-ական սարքերի աշխատանքի սկզբունքները: Ներկայացված են երկու ժամանակակից ալիքային թիթեղներ. պարուրաձև բևեռացումային դիֆրակցիոն ցանցեր (ՊԲԴՑ) և դրանց վրա հիմնված ոչ կոպլանար ճառագայթային բաժանիչներ: Պրակտիկորեն լայնաշերտ, 100%-անոց էֆեկտիվությամբ բարձրորակ ՊԲԴՑ-երի արտադրության տեխնոլոգիայի նվաճումները մոտեցնում են բևեռացուցիչներից զերծ հեղուկ բյուրեղային սարքերի հեռանկարներն ու կոնցեպցիաները: Այդ ցանցերը կարող են օգտագործվել ճառագայթները մեծ արդյունքով միավորելու և բևեռացնելու համար:

Արտասահմանյան դրամաշնորհներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Ֆեմտովայրկյանային իմպուլսների սեղմման և դիագնոստիկայի նոր մեթոդներ (ՀՕՖ ԳԿՀԱՀ դրամաշնորհ, ANSEF opt-3158):	Զեյթունյան Ա. Ս.
2. Ֆեմտովայրկյանային ժամանակային սանդղակում ազդանշանի բնութագրման նոր մեթոդներ. սիմիլարիտոնի վրա հիմնված սպեկտրալ ինտերֆերաչափություն և սպեկտրաժամանակային արտապատկերում (ՀՕՖ ԳԿՀԱՀ դրամաշնորհ, ANSEF opt-3604):	Մուրադյան Լ. Խ.
3. Արդյունավետ սպեկտրալ ֆոկուսացում CARS սպեկտրոսկոպիայի/ միկրոսկոպիայի համար (ՀՕՖ ԳԿՀԱՀ դրամաշնորհ, ANSEF opt-3575):	Զեյթունյան Ա. Ս.

Թեմա 1. Լուսատարից և հիբրիդային դիսպերսիոն հապաղման գծից (ԴՀԳ) կազմված իմպուլսների կոմպրեսորն օգտագործվել է Ti:sapphire լազերի 140 ֆվ տևողությամբ իմպուլսները սեղմելու համար: Հիբրիդային ԴՀԳ-ն հավաքվել է դիֆրակցիոն ցանցերի ու պրիզմաների միջոցով: Նորմալ դիսպերսիայով սովորական և ֆոտոնիկ բյուրեղային լուսատարերում գեներացվել են մինչև 75 ՏՀց սպեկտրալ լայնությամբ իմպուլսներ, որոնք կարող են սեղմվել մինչև 6 ֆվ: Երկրորդ և երրորդ կարգի դիսպերսիաների կոմպենսացումը հիբրիդային ԴՀԳ-ում հանգեցնում է իմպուլսների 10x սեղմման (մինչև 14 ֆվ), որի սահմանափակումը պայմանավորված է բարձր կարգի դիսպերսիաների ազդեցությամբ: Թվային և փորձարարական հետազոտությունների միջոցով բացահայտվել է այսպիսի ԴՀԳ-ի դիսպերսիոն պարամետրերի փոփոխման լայն տիրույթը:

Թեմա 2. Օպտիկական մանրաթելում գեներացվել են լայն սպեկտրով սիմիլարիտոններ՝ պարաբոլիկ ժամանակային ոսպնյակի լուսամակածման և սպեկտրալ ինտերֆերաչափության նպատակների

համար: Իրականացվել է ֆեմտովայրկյանային իմպուլսների Ֆուրյե-փոխակերպում պարաբոլիկ ժամանակային ոսպնյակի մակածմամբ՝ հաճախային խառնման երևույթի միջոցով: Գումար հաճախության գեներացման պրոցեսում գործարկվել է իմպուլսի Ֆուրյե (սպեկտրաժամանակային) արտապատկերման մեթոդը: Սիմիլարիտոնների կիրառմամբ զարգացվել է ֆեմտովայրկյանային իմպուլսների բնութագրման սպեկտրալ ինտերֆերաչափության դասական մեթոդը: Իրականացվել և փորձարկվել է սպեկտրալ ինտերֆերաչափության կատարելագործված ինքնանեցուկ եղանակ՝ հիմնված սիմիլարիտոնի գեներացման վրա: Իրականացվել են այս նոր մեթոդի համեմատական փորձարարական հետազոտություններ սպեկտրաժամանակային արտապատկերմամբ չափումների հետ:

Թեմա 3. Հաշվետու ժամանակահատվածում կատարվել են հետևյալ աշխատանքները: Իրականացվել է ֆեմտովայրկյանային լազերային իմպուլսների սպեկտրալ սեղմում երեք տարբեր մեթոդներով՝ ավանդական և լրիվ լուսատարային (all-fiber)՝ հիմնված փուլային ինքնամոդուլացման երևույթի վրա, ինչպես նաև սիմիլարիտոնային՝ հիմնված գումար հաճախության գեներացման երևույթի վրա: Ստացվել են 12.3x, 8.4x և 23.3x սպեկտրալ սեղմման գործակիցներ՝ համապատասխանաբար ավանդական, լրիվ լուսատարային և գումար հաճախության գեներացման մեթոդներով: Աշխատանքի շարունակությունում նախատեսվում է սպեկտրալ սեղմման նշված մեթոդները կիրառել CARS սպեկտրոսկոպիայի/միկրոսկոպիայի համար, ինչը կհանգեցնի բարելավված սպեկտրալ պայծառության/լուծողունակության:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Հաշվետու ժամանակահատվածում ամբիոնում կատարված հիմնական գիտահետազոտական աշխատանքների արդյունքները հանգում են հետևյալին՝

1. Շարունակվել են տեսական և փորձարարական աշխատանքները ասիմետրիկ սահմանային պայմաններով քիրալ հեղուկ բյուրեղական (ԽՀԲ) թաղանթում օպտիկական անշրջելիության վերաբերյալ: Ուսումնասիրվել են օպտիկական անշրջելիության երևույթը և ԽՀԲ բարակ թաղանթից լույսի ընտրողաբար անդրադարձման (ֆոտոնային արգելված գոտու (ՖԱԳ-ի)) միաժամանակ դիտվող երկու տիրույթների հնարավորությունը:

2. Փորձնականորեն հետազոտվել է պուազեյլյան հիդրոդինամիկ հոսքերով քիրալ ՀԲ-ական ֆոտոնային կառուցվածքներում պլանար արատի մակածման և այդ հոսքերով քիրալ ֆոտոնային կառուցվածքի ՖԱԳ-ի ղեկավարման հնարավորությունը:

3. Երկու տարբեր քայլերով ԽՀԲ թաղանթների անմիջական հպման մեթոդով ձևավորվել է գրադիենտային քայլով քիրալ ՀԲ ֆոտոնային կառուցվածք: Փորձնականորեն հետազոտվել են այդ կառուցվածքից լույսի անցման և անդրադարձման սպեկտրները: Ուսումնասիրվել են լույսի բևեռացման վարքը գրադիենտային քայլով քիրալ հեղուկ բյուրեղական ֆոտոնային բյուրեղում տարածվելիս և լույսի բևեռացման ղեկավարման հնարավորությունը հեղուկ բյուրեղական ֆոտոնային կառուցվածքների միջոցով:

4. Շարունակվել են ներկանյութով հարստացված քիրալ հեղուկ բյուրեղական ֆոտոնային բյուրեղների անդրադարձման, կլանման, անցման և ֆոտոլյումինեսցենցիայի սպեկտրային առանձնահատկությունների ուսումնասիրությունները:

5. Տեսականորեն ուսումնասիրվել է Ֆրեդերիքսի անցումը գնդաձև ֆեռոէլեկտրական և ֆեռոմագնիսական նանոմասնիկներով հարստացված և պլանար կողմնորոշված նեմատիկ հեղուկ բյուրեղներում էլեկտրական ու մագնիսական դաշտերի ազդեցությամբ: Ցույց է տրված, որ նանոմասնիկների բևեռացման ու կոնցենտրացիայի մեծ արժեքների դեպքում կարող են տեղի ունենալ առանց շեմի կառուցվածքային փուլային անցումներ: Այս դեպքում աննշան դաշտ է անհրաժեշտ ուղղակի նանոմասնիկները կողմնորոշելու համար:

Ամբիոնում կատարվել են աշխատանքներ նաև հետևյալ թեմայով (ղեկ.՝ Հ. Ս. Կարայան):

Կառուցվել են բազմավիճակ կիսահաղորդչային սարքում՝ պոլիստորում ֆլուկտուացիայի պոտենցիալի մաթեմատիկական ու համակարգչային մոդելները, և դրանց հիման վրա ուսումնասիրվել է պոտենցիալի դինամիկան:

Ուսումնասիրվել են համակարգչային հաշվարկների արդյունավետությունը բարձրացնելու ուղիները հենքային տրամաբանության հանրահաշվի ընդլայնման միջոցով: Ցույց են տրվել այդ նպատակով բազմարժեք դետերմինացված և չդետերմինացված քվանտային տրամաբանության հանրահաշիվների առավելությունները: Առաջարկվում է մաթեմատիկական տրամաբանության հանրահաշիվները մոդելավորել ֆիզիկական պրոցեսների փակ ու լրիվ ունիվերսալ հանրույթով (որն անվանենք ֆիզիկական հանրահաշվական կառուցվածք)՝ կանխակալ ապահովելով այդ համակարգում ներկայացված հաշվման ալգորիթմների իրականացնելիությունը համակարգչային նվազագույն ռեսուրսներով: Կառուցվել է ֆիզիկական հանրահաշվական համակարգի երկու օրինակ:

Դիտարկվել են կիսահաղորդչային տեխնոլոգիաների արդի նվաճումների հիման վրա ՀՀ-ԼՂՀ-ում ֆոտոէլեկտրական արևաէլեկտրակայանների արտադրության հնարավորությունները, և գնահատվել են նրանց տեխնիկական ու տնտեսագիտական պարամետրերը:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	12	12

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Ավագյան Ռ. Մ., Կարայան Հ. Ս., Ասլանյան Լ. Ս.,* Ավագ դպրոց. խնդիրներ և լուծման ճանապարհներ, Համահայկական IV կրթական գիտաժողով, Բնագիտությունը XXI դարում. Ուսուցման հիմնա-խնդիրներ և լուծումներ, «Բնագետ», Հատուկ թողարկում, Երևան, 2014, էջ 8-11:
2. *Акопян М. Р., Акопян Р. С., Алавердян Р. Б., Чилингарян Ю. С.,* Лазерно-индуцированные термо-капиллярные волны в изотропных и анизотропных жидкостях, Известия НАН Армении, Физика, т. 49, № 4, 2014, с. 230-240.
3. *Акопян М. Р., Акопян Р. С., Чилингарян Ю. С.,* Дисклинации в нематиках при учете флексоэлектрического эффекта, Известия НАН Армении, Физика, т. 48, № 6, 2013, сс. 394-406.
4. *Акопян М. Р., Акопян Р. С., Алавердян Р. Б., Чилингарян Ю. С.,* Гравитационный и термокапиллярный механизмы возбуждения гидродинамических движений в жидких кристаллах лазером с пространственно-периодической структурой интенсивности, Известия НАН Армении, Физика, т. 49, № 3, 2014, с. 177-189.
5. *Асланян А. Л., Асланян Л. С., Чилингарян Ю. С.,* Геометрическая оптика твист-ориентированного НЖК, Опт. и спектр, том 116, № 3, 2014, с. 161-166.
6. *Есаян Г. Л.,* Особенности спектральной компрессии на основе генерации суммарной частоты, Изв. НАН Армении, Физика, т. 48, N 3, 2013, pp. 186-192.
7. *Alaverdyan R. B., Hakobyan M. R., Hakobyan R. S.,* Thermomechanical Effects in Hybrid and Cylindrical-Hybrid Oriented Nematic Liquid Crystals. Molecular Crystals and Liquid Crystals, Vol. 599, 2014, pp. 1-11.

8. *Hakobyan M. R., Hakobyan M. R.,* Two-dimensional polarization patterns for holographic recording, Proceedings of the YSU, v. 2, 2013, pp. 58-63.
9. *Allahverdyan K., Gevorgyan A., Galstian T., Hakobyan R.,* Could the cuticle of beetles serve also for their radiative thermoregulation?, Optics and Photonics Journal (OPJ). Vol. 3, No. 7A, 2013, pp. 17-22.
10. *Hakobyan R. S., Serabyn E. et all.,* Challenging fundamental limits in the fabrication of vector vortex waveplates, Aerospace Conference, IEEE, 2013, p. 1-10.
11. *Karayan H. S.,* Quantum Mechanics and physical calculations, 2nd International Symposium on the Modern Physics of Compact Stars and Relativistic Gravity IOP Publishing Journal of Physics: Conference Series, 2014, p. 496.
12. *Zeytunyan A., Yesayan G. and Mouradian L.,* Pulse compression to 14 fs by third-order dispersion control in a hybrid grating-prism compressor, Appl. Opt. 52 (32), 2013, pp. 7755-7758.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Асланян А. Л., Асланян Л. С., Чилингарян Ю. С.,* Адиабатическое слежение в твист-нематике. Новые аспекты. Конференция Лазерная физика, Аштарак, 2013.
2. *Alaverdyan R. B., Hakobyan M. R., Hakobyan R. S.,* Thermomechanical Effects in Hybrid and Cylindrical-Hybrid Oriented Nematic Liquid Crystals. 15th Topical Meeting on the Optics of Liquid Crystals, OLC–2013, Honolulu, Hawaii, USA, Book of Abstracts, September 29 - October 4, 2013.
3. *Hakobyan R. S., Tabiryan N. V., Serabyn E.,* Challenging fundamental limits in the fabrication of vector vortex waveplates. Aerospace Conference, IEEE, 2013, p. 1-10.
4. *Hakobyan M. R., Alaverdyan R. B., Hakobyan R. S., Chilingaryan Yu. S.,* Direct Volume Expansion Mechanism of Laser-Induced Hydrodynamic Reorientation. International conference IONS-Armenia, Yerevan-Ashtarak, 11-14 Sept., 2013, p. 58.
5. *Karayan H. S., Makaryan A. H., Gaboyan T. N.,* Computer Modeling of Multistable Semiconductor Electron-Hole Plasma, Proc. Of the Ninth Int. Conf. Semiconductor Micro- and Nanoelectronics, Yerevan, 2013, p. 11-13.
6. *Karayan H. S., Makaryan A. H., Gaboyan T. N.,* Computer Modeling of the Phenomenon of Spontaneous Symmetry Changes in Multistable Electron-Hole Plasma. Proc. Of the Ninth Int. Conf. Semiconductor Micro- and Nanoelectronics, Yerevan, 2013, p. 14-17.
7. *Karayan H. S.,* Sahakyan and the Development of Quantum Mechanics in the Republic of Armenia. Book of Abstracts of the Int. Conf. The Mothern Physics of Compact Stars and Relativistic Gravity, Yerevan, 2013, p. 10.
8. *Mouradian L. Kh., Zeytunyan A. S., Yesayan G. L., Louradour F., Barthélémy A. and Zadoyan R.,* Broadband similariton: applications to ultrafast optics and photonics, Proc. CAOL 2013, 6th Int. Conf. on Advanced Optoelectronics and Lasers, Invited Talk, Sudak, Crimea, Ukraine, September 9-13, 2013, pp. 265-267.
9. *Zeytunyan A., Yesayan G. and Mouradian L.,* Similariton pulse compression using hybrid grating-prism compressor, Proc. CAOL 2013, 6th Int. Conf. on Advanced Optoelectronics and Lasers, Invited Talk, Sudak, Crimea, Ukraine, September 9-13, 2013, pp. 293-295.
10. *Zeytunyan A., Yesayan G. and Mouradian L.,* Similariton pulse compression down to 14 fs in a hybrid grating-prism compressor, Oral Presentation at Laser Physics 2013, Ashtarak, October 8-11, 2013.
11. *Grigoryan A., Kutuzyan A., Yesayan G., Mouradian L.,* Spectral self-compression of chirped laser pulses, Int. Conf. Laser Physics 2013, Ashtarak, October 8-11, 2013, p. 9.
12. *Grigoryan A., Kutuzyan A., Yesayan G., Mouradian L.,* Spectral compression of ultrashort laser pulses in the negative dispersion fiber, Int. Conf. IONS-Armenia, Yerevan-Ashtarak, 11-14 September, 2013, p. 56.

Ֆակուլտետում գործող լաբորատորիաների թիվը՝ 8

ՔՎԱՆՏԱՅԻՆ ԵՐԵՎՈՒՅԹՆԵՐԻ ՀԵՏԱԶՈՏՄԱՆ ԵՎ ՄՈԴԵԼԱՎՈՐՄԱՆ ԳՀ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավար՝ *Մեղրակյան Դավիթ Մհերի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Մուրադյան Ատոմ Ժորայի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, առաջատար գիտաշխատող
2. Բաղալյան Դավիթ Հայրապետի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, ավագ գիտաշխատող
3. Հայրապետյան Մեխակ Վազգենի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
4. Մուրադյան Գևորգ Ատոմի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
5. Գրիգորյան Լյովա Նազարեթի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
4. Պետրոսյան Պետիկ Գրիգորի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
5. Մեղրակյան Լևոն Ռուբենի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Արտասահմանյան դրամաշնորհներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Երկրի լոկալ գրավիտացիայի ճշգրիտ չափումը ատոմական ինտերֆերոմետրերով. դեպի քվանտային չափիչներ (ANSEF դրամաշնորհ N nano-3048):	Մուրադյան Գ. Ա.

Թեմա 1. Քննարկվել է երկմակարդակ ատոմի Կապիցա-Դիրակյան ցրման ժամանակ փոխազդեցության միացման ռեժիմի ազդեցությունը ցրման պատկերի վրա: Ճշգրիտ թվային հաշվարկներով հաստատվել են առաջարկված անալիտիկ մոտավորության կիրառելիության սահմանները:

Բոլոնիայի համալսարանի պրոֆեսոր Մարկո Պրեվեդելլիի հետ սկսվել են քննարկումներ առաջարկված սխեմայի էքսպերիմենտալ իրականացման հնարավորությունների վերաբերյալ:

Քննարկվել է գերհոսուն նեյտրոնային աստղի պտույտի դինամիկան՝ թռիչքից հետո բաբախիչների անկյունային արագության հետթռիչքային ռելաքսացիան մոդելավորելու համար: Հետազոտվել է նեյտրոն-պրոտոնային մրրկային համակարգի շարժումը աստղի միջուկի սֆերիկության հաշվառմամբ, ինչպես նաև մրրիկների պինինգի և դեպինինգի հաշվառմամբ: Ստացված ռելաքսացիոն լուծումները համեմատվել են VELA բաբախիչի ութ թռիչքների դիտողական տվյալների հետ: Շարունակվել են աշխատանքները բաբախիչների ռադիոճառագայթման նոր աղբյուրի ուսումնասիրման նպատակով:

Հաշվարկվել են նեյտրոնային աստղի պատյանի կինետիկ գործակիցները մագնիսական դաշտի հաշվառմամբ: Այս հաշվարկները հնարավորություն կտան ուսումնասիրելու պատյանում գրգռված մագնիսաձայնային ալիքների կլանման օրինաչափությունները:

Լաբորատորիայում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Ներկայացվել է Բլոխի վիճակների վրա հիմնված մոտավոր անալիտիկ հաշվարկի մեթոդ երկմակարդակ ատոմի՝ կանգուն ալիքի դաշտում համընթաց շարժման վիճակները նկարագրելու համար: Տեսությունը վիճակները քննարկում է ադիաբատիկ և ռաման նաթի մոտավորություններից դուրս՝ պահպանելով պոտենցիալ էներգիայի գաղափարը հիմնական էներգետիկ մակարդակի համար:

Գլանային համաչափությամբ նանոկառուցվածքում դիտարկված է քվանտային մասնիկի հիմնական վիճակի էներգիայի որոշման խնդիրը: Ստացված է տրանսցենդենտ հավասարում, որը որոշում է էներգիայի ամենացածր մակարդակը: Գտնված է կլանման եզրի կախվածությունը δ-պոտենցիալի դիրքից և հզորությունից: δ-պոտենցիալի առկայությունը փոքրացնում է գլանային նանոկառուցվածքի էֆեկտիվ երկարությունը, որը հանգեցնում է օպտիկական կլանման սպեկտրի սահմանային հաճախականության աճին:

Բազմուղի ցրման խնդրի լուծման համար կիրառված է ընկղման մեթոդը կոնկրետ պոտենցիալի դեպքում: Մասնավորապես դիտարկված է մասնիկի ցրումը երկչափ արգելքի վրա, որը հաստատուն է ցրման ուղղությամբ և կամայական՝ լայնական ուղղությամբ: Այս դեպքի համար որոշված են ցրման t_m և $r_m\left(m=1,2,\ldots N\right)$ ամպլիտուդները: Բարակ թաղանթների համար ստացվել են արտահայտություններ անցման t_m և անդրադարձման r_m ամպլիտուդների համար: Ենթադրվել է, որ ցրվող մասնիկը արգելքին է մոտենում $\mathbf{k}_l$ երկայնական ալիքային վեկտորով, որը համապատասխանում է ցրման l-րդ ուղուն:

Հաշվետու ժամանակահատվածում ուսումնասիրվել են $CdS_{1-x}Se_x$ նանոբյուրեղներ պարունակող սիլիկատային ապակիների կլանման գործակցի սպեկտրալ կախվածությունները: Ցույց է տրված, որ կլանման գործակցի $k-f(h\nu)$ կախվածությունը $h(<E_g$ տիրույթում ենթարկվում է Ուրբախի օրենքին, որի հիման վրա գնահատվել է տարբեր տեսողությամբ ջերմամշակման ենթարկված նմուշների միջատոմային հեռավորությունների միջին քառակուսային շեղումը բնութագրող E_0 բնութագրական էներգիան: Օգտագործելով ատոմների քաոսային բաշխմամբ ձևավորված պատահական պոտենցիալի մոդելը՝ որոշվել է ձևավորվող նանոբյուրեղներում դեֆեկտների էֆեկտիվ կոնցենտրացիայի կախվածությունը ջերմամշակման ժամանակից: Ցույց է տրվել, որ այն ջերմամշակման սկզբնական էտապում կտրուկ նվազում է:

Ցույց է տրվել, որ նանոբյուրեղների միջին շառավղի կախվածությունը ջերմամշակման ժամանակից լավ նկարագրվում է արմատային կախվածությամբ t>50 ռոպե ժամանակների դեպքում: Ջերմամշակման սկզբնական էտապում այդ կախվածությունից շեղումը բացատրվել է դեֆեկտների էֆեկտիվ կոնցենտրացիայի նվազմամբ:

ՄԱԿՐՈՄՈԼԵԿՈՒԼՆԵՐԻ ՖԻԶԻԿԱՅԻ ԳՀ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավար՝ *Հարությունյան Սամվել Գառնիկի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Առաքելյան Վալերի Բեյբութի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, առաջատար գիտաշխատող

2. Մորոզով Վլադիմիր Ֆյոդորի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, ավագ գիտաշխատող
3. Բարխուդարյան Վիգեն Գրիգորի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, ավագ գիտաշխատող
4. Մամասախլիսով Եվգենի Շամիլի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, ավագ գիտաշխատող
5. Կարապետյան Նելլի Հրանտի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
6. Ալոյան Լուսինե Ռաֆիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
7. Նավոյան Զավեն Էմիլի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
8. Վարդանյան Իշխան Վոլոդյայի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
9. Գրիգորյան Ինեսսա Էդվարդի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
10. Ղազարյան Ռուզան Սուրենի, կենս. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
11. Տոնոյան Շուշանիկ Արմենի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
12. Քարամյան Կարինե Կառլենի, կրտսեր գիտաշխատող
13. Վարդանյան Հարություն Բաբկենի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ավագ ինժեներ
14. Պողոսյան Միքայել Կարենի, ավագ ինժեներ
15. Ավետիսյան Անի Արթուրի, ավագ լաբորանտ
16. Բոյաջյան Հասմիկ Բենիկի, ավագ լաբորանտ
17. Սինյավսկայա Ալլա Կոնստանտինի, ավագ լաբորանտ
18. Կարայան Զարուհի Կարոյի, ավագ լաբորանտ
19. Մելքոնյան Լենա Վարուժանի, լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Մակրոմոլեկուլների կառուցվածքային փոխակերպումների ջերմադինամիկան և կինետիկան (պետական ֆինանսավորում):	Հարությունյան Ս. Գ.

Թեմա 1. *<u>ԴՆԹ-լիգանդ փոխազդեցություններ:</u>* Հաշվետու ժամանակահատվածում UV-VIS սպեկտրոֆոտոմետրիայի և շրջանային դիքրոիզմի եղանակներով հետազոտվել են մեզո-տետրա-(4N-օքսիէթիլպիրիդիլ)պորֆիրինի (TOEPyP4) փոխազդեցությունը ԴՆԹ-ի A-ձևի հետ: Հաշվվել են կոմպլեքսի կապման հաստատունները՝ K_b և n: Օգտվելով Վանտ-Հոֆֆի բանաձևից՝ հաշվվել է պորֆիրին – A-ԴՆԹ փոխազդեցության հետևանքով տեղի ունեցած թերմոդինամիկական պարամետրերի փոփոխությունը՝ (ΔG_b), (ΔH_b) և (ΔS_b): Հետազոտությունները ցույց են տալիս, որ ի տարբերություն B-ԴՆԹ-ի՝ A-ԴՆԹ-ի հետ այս պորֆիրինները կապվում են արտաքինից ԴՆԹ-ի երկպարույրի ակոսային տեղամասերում:

Մածուցիկաչափության եղանակով հետազոտվել է ջրալույծ մեզո-տետրա-(4N-օքսիէթիլպիրիդիլ) պորֆիրինի և Ni-ի, Cu-ի, հետ նրա մետաղակոմպլեքսների փոխազդեցությունը ԴՆԹ-ի հետ ջրային լուծույթներում: Ցույց է տրվել, որ նշյալ պորֆիրինների հետ փոխազդեցության պատճառով ԴՆԹ-ի բնութագրական մածուցիկությունը աճում է պորֆիրինի կոնցենտրացիայի որոշակի տիրույթում: Նման փոփոխությունը վկայում է այն մասին, որ այս պորֆիրինները փոխազդում են ԴՆԹ-ի հետ ինտերկալացիոն մեխանիզմներով, որը բերում է ԴՆԹ-ի մակրոմոլեկուլի երկպարույրի երկարացմանը:

Տեսական հետազոտություններ: ՊՇԸՄ-ի (պոլիպեպտիդային շղթայի ընդհանրացված մոդել) սահմաններում պարույր-կծիկ անցման նկարագրման համար կառուցված է հետերոպոլիմերային շղթայի վիճակագրական գումար: Ցույց է տրված, որ հետերոպոլիմերային հալման ինտերվալը քիչ է կախված հոմոպոլիմերային հալման ինտերվալից, բայց խիստ կախված է հոմոպոլիմերային ջրածնական կապերի էներգիաների տարբերությունից: Կառուցված է տեսական ալգորիթմ՝ հալման դիֆերենցիալ կորերը ստանալու համար:

ՊՇԸՄ-ի սահմաններում կառուցված է վիճակագրական գումար պարույր-կծիկ անցման երկկոմպոնենտային լուծույթի համար: Ցույց է տրված, որ ջերմաստիճանային և կոնֆորմացիոն պարամետրերը ոչ գծային ձևով են կախված կոնցենտրացիայից:

Ուսումնասիրվել է արտաքին աղմուկի ազդեցությունը ԴՆԹ-բիոսենսորի ելքային ազդանշանի վրա: Ցույց է տրվել, որ երբ արտաքին ուժի ազդեցությամբ լուծույթում լիգանդների քանակը ֆլուկտուացվում է, ապա այն դասվում է որպես մուլտիպլիկատիվ աղմուկ: Ուսումնասիրությունները ցույց են տվել, որ ԴՆԹ-բիոսենսորի ելքային ազդանշանի վրա այդ մուլտիպլիկատիվ աղմուկի ազդեցությամբ տեղի է ունենում աղմուկի ինտենսիվության աճին համեմատական ԴՆԹ-բիոսենսորի ելքային ազդանշանի միջին ստացիոնար արժեքի աճ: Կարևոր է այն արդյունքը, որի համաձայն՝ մուլտիպլիկատիվ աղմուկը բերում է նրան, որ լուծույթում գոյություն ունի լիգանդների փոքր կոնցենտրացիոն տիրույթ, որոնց դեպքում ԴՆԹ-բիոսենսորի ազդանշանը բացակայում է: Ընդ որում՝ ինչպես արտաքին աղմուկի ինտենսիվության աճը, այնպես էլ լիգանդ ԴՆԹ կոմպլեքսի առաջացման արագության հաստատունի աճը բերում են տիրույթի ընդլայնմանը:

Երկշերտ լիպիդային թաղանթներ: Ուսումնասիրվել է meso-tetra-(4N-oxyethylpyridyl) պորֆիրինի և նրա Co մետաղական ածանցյալի փոխազդեցությունը երկշերտ լիպիդային թաղանթների /ԵԼԹ/ հետ: Կատարելագործվել է ԵԼԹ-ի և պորֆիրինների համատեղ փոխազդեցության ուսումնասիրության համար նախատեսված մեթոդը: Չափվել են ԵԼԹ-ի կայունությունը, հաղորդականությունը և էլեկտրական ունակությունը պորֆիրինի մոլեկուլների առկայության և բացակայության դեպքում: ԵԼԹ-ի կայունությունը գնահատվել է ԵԼԹ-ի կյանքի միջին տևողության միջոցով ԵԼԹ-ի վրա կիրառված տարբեր պոտենցիալների տարբերության դեպքում:

Սինթետիկ պոլիմերներ: Սինթետիկ պոլիմերների հետազոտման բնագավառում կատարվել է հետևյալը: Ուսումնասիրվել է թթվածնի առկայության պայմաններում ջերմաստիճանի ազդեցությունը պոլիմերների ծերացման պրոցեսի վրա բարձր ճնշման պոլիէթիլենի (ԲՃՊԷ) օրինակով: Հետազոտվել է ԲՃՊԷ-ի մոլեկուլային բնութագրերի փոփոխման դինամիկան ջերմային ազդեցության ընթացքում: Պարզվել է, որ ջերմային ազդեցության հետևանքով պոլիմերում զուգահեռաբար ընթանում են մակրոմոլեկուլների քայքայման և կցակարման պրոցեսներ, ինչի հետևանքով զգալիորեն փոփոխվում են պոլիմերի տարբեր միջինացումներով մոլեկուլային զանգվածների արժեքները և մակրոմոլեկուլների ձևը: Մասնավորապես զգալիորեն աճում է մակրոշղթաների ճյուղավորման աստիճանը, որն էականորեն ազդում է պոլիմերային լուծույթների հիդրոդինամիկական վարքի վրա:

Ստացված տվյալները համադրվել են նախկինում իրականացված ԲՃՊԷ-ի մոլեկուլային բնութագրերի վրա բարձր էներգիաներով ճառագայթումների (γ- և ուլտրամանուշակագույն ճառագայթում) ազդեցության հետազոտման արդյունքների հետ, և եզրակացվել է, որ հիշյալ ճառագայթումների և բարձր ջերմաստիճանների ազդեցության մեխանիզմները ԲՃՊԷ-ի մոլեկուլային բնութագրերի վրա նույնն են:

ՊԻՆԴ ՄԱՐՄՆԻ ՖԻԶԻԿԱՅԻ ԳԻՏԱՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավար՝ *Կիրակոսյան Ալբերտ Ավետիսի, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Գևորգյան Սամվել Գերասիմի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, առաջատար գիտաշխատող
2. Հարությունյան Վալերի Սոսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, առաջատար գիտաշխատող
3. Լևոնյան Լևոն Վարդգեսի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, ավագ գիտաշխատող
4. Սարգսյան Հայկ Արայի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, ավագ գիտաշխատող
5. Ալումյան Կառլեն Վոլոդյայի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
6. Այվազյան Աշոտ Պետրոսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
7. Բալյան Մինաս Կարապետի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
8. Գասպարյան Լաուրա Գասպարի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
9. Հարությունյան Լևոն Ալբերտի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
10. Մանուկյան Հասմիկ Միքայելի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
11. Ջոթյան Անահիտ Պարույրի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
12. Աղաբաբյան Էդուարդ Վաղինակի, քիմ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
13. Ավետիսյան Արտակ Արայի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
14. Ավետյան Կոլյա Թորգոմի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
15. Բաղրամյան Հենրիխ Միքայելի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
16. Բարսեղյան Մանուկ Գևորգի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
17. Գասպարյան Շուշանիկ Գրիգորի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
18. Գևորգյան Վարդան Սամվելի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
19. Երանոսյան Մկրտիչ Ալեքսանի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
20. Էյրամջյան Տիգրան Հովհաննեսի, տնտ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
21. Կուրղինյան Բիլոր Կորյունի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
22. Հարությունյան Նորայր Պատվականի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
23. Մանասելյան Արամ Խաչիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
24. Մկրտչյան Վահրամ Պատվականի ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
25. Մնացականյան Թամարա Սևոյի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
26. Մուղնեցյան Վռամ Ներսեսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
27. Մուրադյան Սերոբ Տարոնի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
28. Սաքանյան Մարտին Սարգսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
29. Վարդանյան Լյուդվիգ Արշակի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
30. Սեմերջյան Հովհաննես Սարգսի, ավագ ինժեներ
31. Գրիգորյան Արշակ Հրայրի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ
32. Ռոստոմյան Ասյա Արտաշի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Միկրո- և նանոկառուցվածքների ռենտգենադիֆրակտային և ցածրջերմաստիճանային փորձարարական և տեսական ուսումնասիրում և հետազոտման նոր մեթոդների մշակում • Ռենտգենյան հետազոտություններ • Կիսահաղորդչային նանոկառուցվածքների հետազոտություններ • Ցածրջերմաստիճանային հետազոտություններ, գիտական սարքաշի-նություն և գերհաղորդականություն, մագնիսական հետազոտություններ (պետական ֆինանսավորում):	Կիրակոսյան Ա. Ա.

Թեմա 1. Թեմայի շրջանակում հաշվետու ժամանակահատվածում կատարվել են հետևյալ աշխատանքները.

- ***Ռենտգենյան հետազոտություններ***

Տեսականորեն ուսումնասիրվել է ռենտգենյան դինամիկ դիֆրակցիայի հավասարումներում լայնությունների՝ ըստ դիֆրակցիայի հարթությանն ուղղահայաց ուղղության երկրորդ կարգի ածանցյալների դերը: Քննարկվել են ինչպես էյկոնալային մոտավորությունը, այնպես էլ ալիքային օպտիկական մոտեցումը: Էյկոնալային մոտավորության դեպքում որպես կիրառություն ուսումնասիրվել է պարաբոլական տեսքի մակերևույթով բյուրեղով ռենտգենյան փնջի կիզակետումը Բրեգի և Լաուեի երկրաչափության դեպքերում: Ստացվել է Գրինի ֆունկցիան երկրորդ կարգի ածանցյալների հաշ-վառմամբ: Օգտագործելով ստացված Գրինի ֆունկցիան՝ ուսումնասիրվել են դիֆրակցիան Լաուեի և Բրեգի երկրաչափության դեպքերում ալիքային ճակատի երկչափ կորության մոտավորությամբ, ուսումնասիրվել և տիպարավորվել են օբյեկտի ռենտգենյան դինամիկ-դիֆրակտային ֆրաունհոֆերյան հոլոգրաֆիկ արտապատկերումը և օբյեկտի պատկերի վերականգնումը տեսանելի տիրույթի լույսով և խնդրի համար նախատեսված ու զարգացված համապատասխան թվային մեթոդներով:

Իրականացվել է երկմակարդակ գոտիական թիթեղներից բաղկացած եռաբլոկ ռենտգենյան ինտերֆերաչափի օգնությամբ փուլային օբյեկտների խոշորացված արտապատկերման թվային մոդելավորում: Ծրագիրը օգտագործվել է ինտերֆերաչափում առկա դանակների ձևի և տեղաբաշխման օպտիմալացման համար:

Իրականացվել է առաջարկած բազմամակարդակ դարսված (stacked) ֆրենելյան գոտիական թիթեղի փորձարարական հետազոտություն: Հաշվարկները կատարվել են ՊՄՖ ամբիոնում, իսկ գոտիական թիթեղի պատրաստումը և չափումները՝ արտերկրում՝ «American NanoScience and Advanced Medical Equipment, Inc»-ի ֆինանսավորմամբ: Սարքի կիզակետման արդյունավետության չափումները ցույց են տվել, որ այն գերազանցում է ներկայումս լայնորեն օգտագործվող երկմակարդակ ֆրենելյան գոտիական թիթեղի կիզակետման արդյունավետության անգամ տեսական սահմանը:

Ռենտգենադիֆրակտային չափումների և օպտիկական մանրադիտակի կիրառմամբ գրանցված պատկերների վերլուծության հիման վրա հետազոտվել է ցեմենտային մածուկում էտրինգիտ ֆազի բյուրեղների տարածական բաշխման և դեֆորմացված վիճակի կախվածությունը $C_4A_3\overline{S}$ խառնուրդային նյութի հարաբերական պարունակությունից: Համաձայն ստացված հիմնական արդյունքների՝ 1)

ցեմենտային մածուկում էտրինգիտի միկրոնային չափի բյուրեղները $C_4A_3\overline{S}$ -ի մասնիկների շուրջ կազմում են խիտ դասավորվածությամբ կարգավորված շերտեր, 2) $C_4A_3\overline{S}$ -ի պարունակության աճը բերում է էտրինգիտի բյուրեղների մեխանիկական դեֆորմացիայի և լարումների կտրուկ աճի, 3) էտրինգիտի բյուրեղների արդյունարար դեֆորմացիան իրենից ներկայացնում է հիդրոստատիկ և երկառանցքային տիպի դեֆորմացիաների վերադրում: Նշված տիպի դեֆորմացիաները համապատասխանաբար պայմանավորված են բյուրեղական ցանցում կետային արատների առաջացմամբ և շերտավորված էտրինգիտի բյուրեղների մեխանիկական փոխազդեցությամբ: Կիրառական տեսանկյունից ստացված արդյունքները կարող են օգտակար լինել $C_4A_3\overline{S}$ խառնուրդային նյութ պարունակող ցեմենտային մածուկի և բետոնի մեխանիկական հատկությունների հետազոտություններում:

Դիտարկվել են ռենտգենյան ճառագայթման լայն տարամիտված փնջի դիֆրակցիայի երկու սխեմա՝ *d-c* (դիաֆրագմա-բյուրեղ) և *c-d* (բյուրեղ-դիաֆրագմա): Ցույց է տրվել և փորձով հաստատվել է, որ *c-d* սխեմայի դեպքում դիֆրակտային պատկերը բյուրեղի հետազոտվող մասի տեղագրական քարտեզ է: Ցույց է տրվել նաև, որ *d-c* սխեմայի դեպքում պարամետրերի $L = 2l$ պայմանը բավարարելիս հիպերբոլի երկու ճյուղերը, որոնք ձևավորվել են տվյալ ատոմական հարթության վրա K_α և K_β բնութագրական ճառագայթումներով (ինչպես նաև դրանց երկրորդ և երրորդ կարգերը), միաձուլվում և դառնում են մի ուղիղ գիծ: Փորձով հաստատվել է, որ նշված միաձուլման բնույթը զգայուն է հետազոտվող բյուրեղի անկատարելությունների նկատմամբ:

Փորձով հաստատվել է, որ թույլ կլանող նմուշի տարբեր տեղամասերից ցրված ռենտգենյան ճառագայթումը բավարար տեղեկություններ է պարունակում նմուշի ներքին կառուցվածքի, տարբեր տիպի անհամասեռությունների առկայության, անտեսանելի արատների ձևի, չափերի և տեղաբաշխման մասին: Դրա հիման վրա զարգացվել է ոչ բյուրեղական օբյեկտների ներքին կառուցվածքի հետազոտման նոր եղանակ, որը պայմանավորված է ցրված ռենտգենյան ճառագայթման գրանցմամբ: Ցույց է տրվել, որ թույլ կլանող նմուշների վրա ցրված ռենտգենյան ճառագայթումով ձևավորված պատկերի ցայտունությունը կարող է զգալի մեծ լինել կլանման ցայտունությունից:

Տեսականորեն հետազոտվել է ռենտգենյան ճառագայթների դինամիկ դիֆրակցիան դարսման արատ պարունակող միաչափ հետերոէպիտաքսային գերցանցերում Բրեգի երկրաչափության դեպքում, գերցանցը կազմող նյութերի փոխադարձ դիֆուզիայի պայմաններում: Արտածվել է ռենտգենյան ճառագայթների անդրադարձման գործակցի բանաձևը սատելիտների ուղղությամբ՝ կախված դարսման արատի խորությունից, նրա վրա ալիքի կրած փուլի թռիչքից և գերցանցը կազմող նյութերի փոխադարձ դիֆուզիայի աստիճանից:

Ուսումնասիրվել են մնացորդային լարումները, որոնք առաջանում են, երբ Si-ի ինտերֆերաչափի բլոկներից մեկը ենթարկվում է տարբեր կողմնորոշումներով էլեկտրոնային ճառագայթման: Իրականացվել են փորձեր, երբ երկթիթեղ ռենտգենյան ինտերֆերաչափի սեպաձև բլոկը ենթարկվում է էլեկտրոնային ճառագայթման [111] և $[1\overline{1}0]$ բյուրեղագիտական ուղղություններով: Մասնավորապես իրականացվել է այն փորձը, երբ [111] բյուրեղագիտական ուղղությամբ էլեկտրոնային ճառագայթման է ենթարկվել ինտերֆերաչափի սեպաձև բլոկը: Ցույց է տրվել, որ այդ դեպքում տեղի է ունենում փորձում ստացված ճոճանակային շերտերի տեղաշարժ ուղղահայաց ուղղությամբ:

Ռենտգենաինտերֆերաչափական եղանակով ուսումնասիրվել է 5CB տիպի նեմատիկ հեղուկ բյուրեղների օպտիկական անիզոտրոպության երևույթը: Եռաբլոկ ռենտգենյան ինտերֆերաչափից ստացվող մուարի շերտերի տեղափոխությունների չափմամբ որոշվել են գլխավոր հատույթին ուղղահայաց ուղղությամբ բևեռացված ճառագայթի n_o բեկման ցուցիչի և գլխավոր հատույթին զուգահեռ

ուղղությամբ բևեռացված ճառագայթի բեկման n_e ցուցիչի գլխավոր արժեքները: Ցույց է տրվել, որ 5CB տիպի նեմատիկ հեղուկ բյուրեղը ռենտգենաօպտիկապես դրական անիզոտրոպ միջավայր է $n_o < n_e$:

- ***Կիսահաղորդչային նանոկառուցվածքների հետազոտություններ***

Ուսումնասիրվել է հիդրոստատիկ ճնշման, համաձուլվածքային կոնցենտրացիայի, ինչպես նաև համակարգի երկրաչափական չափերի ազդեցությունը էլեկտրոնային և խառնուկային վիճակների վրա կրկնակի համակենտրոն քվանտային օղակներում: Ուսումնասիրվել է նաև նշված գործոնների ազդեցությունը լույսի ներգոտիական կլանման գծային և ոչ գծային գործակիցների վրա:

Ուսումնասիրվել է հիդրոստատիկ ճնշման և արտաքին էլեկտրական դաշտի ազդեցությունը էլեկտրոնային վիճակների վրա միայնակ քվանտային օղակում, ինչպես նաև՝ նշված արտաքին ազդակների ազդեցությունը լույսի ներգոտիական կլանման գործակցի վրա:

Ուսումնասիրվել է արտաքին ուժեղ լազերային դաշտի ազդեցությունն էլեկտրոնային վիճակների վրա, ինչպես նաև ներգոտիական գծային և ոչ գծային կլանման գործակիցների և բեկման ցուցչի վրա եռանկյուն կտրվածքով քվանտային լարում:

Ուսումնասիրվել է GaAs/$Ga_{1-x}Al_xAs$ գլանային քվանտային օղակներից կազմված միաշերտ գերցանցում էլեկտրոնի էներգիական սպեկտրի և Բլոխի լայնույթների վրա Ga-ի և Al-ի փոխադարձ դիֆուզիայի ազդեցությունը: Ստացվել են դիսպերսային կորերը գլխավոր բյուրեղագիտական ուղղություններով դիֆուզիայի պարամետրի տարբեր արժեքների համար: Էլեկտրոնի արդյունարար զանգվածի՝ Al-ի կոնցենտրացիայից կախման հաշվառումը բերում է էներգիական մակարդակների մինչև 10 մԷՎ կարգի ուղղման:

Ուսումնասիրվել է երկու շեղված գաուսյան բաշխման ֆունկցիաներով սահմանափակված GaAs/$Ga_{1-x}Al_xAs$ կրկնակի քվանտային օղակներից կազմված եռաչափ գերցանցում էլեկտրոնի էներգիական սպեկտրի և Բլոխի լայնույթների վրա Ga-ի և Al-ի փոխադարձ դիֆուզիայի ազդեցությունը: Քննարկվել են խորանարդային և տետրագոնալ համաչափությամբ գերցանցի դեպքերը: Դիֆուզիայի պարամետրի տարբեր արժեքների համար ստացվել են դիսպերսային կորերը գլխավոր բյուրեղագիտական ուղղություններով:

Հետազոտվել են էլեկտրոնային, երկէլեկտրոնային վիճակները, ինչպես նաև միջզոտիական օպտիկական կլանումը գնդային մակերևույթի վրա գտնվող քվանտային օղակում: Քննարկված է Շտարկի երևույթը նշված համակարգում, և ցույց է տրված, որ տարածության կորության հաշվառումը բերում է գծային շտարկյան շեղման: Երկէլեկտրոնային վիճակները քննարկվել են խոտորումների տեսության շրջանակներում: Միջզոտիական անցումների համար ստացվել են ջոկման կանոնները և կլանման շեմային հաճախությունները:

Քննարկվել են երկէլեկտրոնային վիճակները պարաբոլական քվանտային կետում: Ներմուծվել են «պարաբոլական հելիումի ատոմի» համար օրթո- և պարա- վիճակներ: Ցույց է տրվել, որ չափային քվանտացման հետազոտվող համակարգի շնորհիվ կարելի է կառավարել էլեկտրոնների վիճակների փոխանակման ժամանակը:

Հետազոտվել է սպինային մագնիսական մոմենտի հոսանքը քվանտային օղակում: Ստացվել է այդ հոսանքի վերլուծական արտահայտությունը, և որոշվել նրա կախումն օղակի երկրաչափական պարամետրերից: Ցույց է տրվել, որ չափային քվանտացման շնորհիվ նշված համակարգում կարելի է իրագործել այնպիսի իրավիճակ, երբ միակ հոսանքը պայմանավորված է սպինային մագնիսական մոմենտով:

Ուսումնասիրվել է լույսի ռամանյան ցրումը մի քանի էլեկտրոն պարունակող քվանտային օղակում: Դիտարկվել է նաև Ռաշբայի սպին-ուղեծրային փոխազդեցության ազդեցությունը ռամանյան անցումների վրա: Ցույց է տրվել, որ սպին-ուղեծրային փոխազդեցությունը բերում է կառավարելի լայնույթներով լրացուցիչ ռամանյան անցումների առաջացման: Ցույց է տրվել նաև, որ երկու էլեկտրոն պարունակող

քվանտային օղակում սպին-ուղեծրային փոխազդեցության արդյունքում հնարավոր է ստանալ սինգլետ-տրիպլետ, ինչպես նաև տրիպլետ-սինգլետ ռամանյան անցումներ:

Ուսումնասիրվել են էքսիտոնային վիճակները մագնիսական խառնուկ պարունակող CdTe քվանտային օղակում արտաքին մագնիսական դաշտում: Հաշվարկները կատարվել են էլեկտրոնի և խոռոչի միջև սպինային փոխազդեցության, ինչպես նաև էլեկտրոնի, խոռոչի և մագնիսական խառնուկի միջև s,p-d փոխազդեցությունների հաշվառմամբ: Առաջարկվել է s,p-d փոխազդեցությունների ինտենսիվությունների գնահատման նոր եղանակ: Ուսումնասիրվել է նաև համակարգի օպտիկական սպեկտրը լույսի տարբեր բևեռացումների և խառնուկի սպինի պրոյեկցիայի տարբեր սկզբնական արժեքների դեպքում:

Ուսումնասիրվել է արտաքին էլեկտրական դաշտի և հիդրոստատիկ ճնշման համատեղ ազդեցությունը մեկ էլեկտրոն պարունակող քվանտային օղակի օպտիկական հատկությունների վրա: Ցույց է տրվել, որ հիդրոստատիկ ճնշման մեծացումը կարող է բերել օպտիկական սպեկտրի ինչպես կապույտ, այնպես էլ կարմիր շեղման, սակայն էլեկտրական դաշտի մեծացումը միշտ բերում է կապույտ շեղման:

Տեսականորեն ուսումնասիրվել են կապված պոլարոնային վիճակները կիսահաղորդչային GaAs/AlGaAs-ային քվանտային լարերում՝ ֆոնոնային սահմանափակության, հետերոկառուցվածքի երկրաչափական ձևի և չափերի, ինչպես նաև արտաքին էլեկտրական և մագնիսական դաշտերի ազդեցությունների հաշվառմամբ: Խառնուկի տարբեր դիրքերի դեպքում գնահատվել են կապի էներգիայում ծավալային, սահմանափակ և մակերևութային օպտիկական ֆոնոնային մոդերի հետ էլեկտրոնի փոխազդեցությամբ պայմանավորված ներդրումները:

Վերջավոր պոտենցիալային փոսի մոդելում ուսումնասիրվել են պոլարոնային վիճակները կրկնակի քվանտային օղակներում արտաքին էլեկտրական և մագնիսական դաշտերի առկայությամբ: Լանդաու-Պեկարի փոփոխակային տեսության շրջանակներում ուսումնասիրվել է էլեկտրոնի փոխազդեցությունը սահմանափակ և մերձմակերևութային ֆոնոնների հետ, գնահատվել է այդ փոխազդեցության ներդրումը պոլարոնի սեփական էներգիայում՝ կախված օղակների չափերից և արտաքին դաշտերի մեծությունից:

Ուսումնասիրվել են վյուրցիտային կառուցվածքով նիտրիդային քվանտային փոսում ֆոնոնային մոդերի առանձնահատկությունները, ինչպես նաև Ռաշբայի և Դրեսելհաուսի սպին-ուղեծրային փոխազդեցությունների համաժամանակյա ազդեցությունը պոլարոնային վիճակների վրա: Խոտորումների տեսության շրջանակներում հաշվարկվել են պոլարոնի սեփական էներգիան և արդյունարար զանգվածը՝ հաշվի առնելով այսպիսի կառուցվածքներում առկա տարածական անհամաչափության ներգործությունը սպին-ուղեծրային փոխազդեցության, ինչպես նաև ֆոնոնային սպեկտրի վրա:

Ուսումնասիրվել է տաք էլեկտրոնների էներգիական ռելաքսացիան քվանտային փոսերով կառուցվածքներում արտաքին էլեկտրական և մագնիսական դաշտերի առկայությամբ: Դիտարկվել է էլեկտրոնների փոխազդեցությունը ձայնային և օպտիկական ֆոնոնների հետ, և բացահայտվել են ֆոնոնային սահմանափակման ազդեցությունը ռելաքսացիայի արագության վրա, ինչպես նաև նրա կախումը էլեկտրոնային և ցանցային ջերմաստիճաններից, էլեկտրոնային կոնցենտրացիայից, կիրառված դաշտերի ուժգնությունից, համակարգի երկրաչափական չափերից, էլեկտրոնի շարժումը սահմա-նափակող պոտենցիալի տեսքից:

Ուսումնասիրվել են գրաֆենային և սիլիցիումային քվանտային կետերում և քվանտային կետերով մոլեկուլներում լիցքակիր-ֆոնոն փոխազդեցությամբ և լիցքակիրների ռամանյան ցրումով մակածված սպինային անցումների առանձնահատկությունները:

Փականային դաշտով կառավարվող գրաֆենային և սիլիցիումային քվանտային կետերով և քվանտային կետերի մոլեկուլներով համակարգերում սպին-ուղեծրային փոխազդեցության հաշվառմամբ ուսումնասիրվել են էլեկտրոնի սպինային ռելաքսացիան՝ պայմանավորված էլեկտրոն-ֆոնոնային փոխազդեցությամբ, և լույսի ոչ առաձգական ռեզոնանսային ցրումով պայմանավորված՝ էլեկտրոնի ռամանյան անցումները: Լիցքակիր-ֆոնոն փոխազդեցության տեսական ուսումնասիրումն իրականացվել է ֆոնոնային մոդերի տարածական քվանտացման հաշվառմամբ:

Հետազոտվել են չեզոք՝ D_0 խառնուկային կենտրոնի հետ կապված էլեկտրոնի էներգիական վիճակները կիսահաղորդչում, երբ խառնուկային կենտրոնը տեղայնացված է կիսահաղորդչի մակերևույթի շրջակայքում՝ տեսածրող թունելային մանրադիտակի ծայրի առկայությամբ: Դիտարկվել են ծայրի հաստատուն դրական և բացասական էլեկտրական լարումների ազդեցություններն էլեկտրոնի էներգիական սպեկտրի վրա: Ցույց է տրվել, որ ծայրի դրական լարման դեպքում (բացասական լիցք ծայրի վրա) տեղի է ունենում դոնորային կենտրոնի իոնացում: Բացասական լարման դեպքում դիտվում է կապի էներգիայի ոչ մոնոտոն վարք՝ կախված դոնորի և ծայրի միջև հեռավորությունից:

Հետազոտվել են տարբեր դասավորվածությամբ բազմաշերտ գրաֆենի օպտիկական հատկությունները: Դիտարկվել են էլեկտրոնային անցումներ արժեքական գոտուց դեպի հաղորդականության գոտի՝ պայմանավորված ուժեղ լազերային դաշտով, երբ համակարգում առկա է հաստատուն էլեկտրական դաշտով ստեղծված էներգիական ճեղք:

- **Ցածրջերմաստիճանային հետազոտություններ, գիտական սարքաշինություն և գերհաղորդականություն, մագնիսական հետազոտություններ**

Մշակվել, նախագծվել և ստեղծվել են 10 մՀց-500 Հց հաճախային տիրույթում գործող, 2-5 նմ դիրքի փոփոխության լուծող ունակությամբ օժտված մեխանիկական («սեյսմիկ») և ակուստիկ («միկրոֆոն») տատանումների դետեկտորներ, որոնք գործում են թույլ հզորությամբ (5 մկՎտ փոքր) թունելային դիոդով ակտիվացվող ինքնագեներատորների հիման վրա:

Սեյսմիկ դետեկտորում որպես տվիչ ծառայում է լիտոգրաֆիկ մեթոդով պղնձից նստեցված, 20 մմ տրամագծով, մոտ 20 գալար պարունակող միաշերտ հարթ կոճը: Այն ենթարկվել է լաբորատոր ու դաշտային փորձարկումների ու կարողանում է «նկատել» քայլող մարդուն (կախված գետնի խոնավության աստիճանից ու երկրաբանական բաղադրությունից)՝ սկսած 100փ250մ հեռավորությունից: Համեմատության համար նշենք, որ աշխարհում հայտնի, այլ սկզբունքներով գործող սեյսմիկ դետեկտորները կարողանում են քայլող մարդուն «նկատել» առավելագույնը 10փ50մ հեռավորությունից (կախված գետնի վերը նշված վիճակից): Իր հնարավորություններով եզակի այս դետեկտորն 2014թ. հունվարին բազմակողմանի ու համեմատական փորձարկումների է ենթարկվել նաև ԱՄՆ Ազգային անվտանգության ռազմաուսումնական կենտրոնում ու արժանացել բարձր գնահատականի: Քննարկման ընթացքում են հայկական այս տեխնոլոգիան ԱՄՆ-ի հետ առևտրայնացման բերելու մարքեթինգային հարցերը:

Ավարտին են հասցվել միաժամանակ 3 առանցքներով տատանումներ գրանցող /«վեկտորական»/ սեյսմիկ դետեկտորի լաբորատոր մանրակերտի ստեղծման աշխատանքները: Սկսվել են այդ դետեկտորի լաբորատոր ու դաշտային փորձարկումները:

Ակուստիկ տատանումների դետեկտորում որպես սենսոր ծառայում է 5-6 մմ տրամագծով, մոտ 15 գալար պարունակող, պղնձե լարով միաշերտ փաթաթված հարթ կոճը: Այն ենթարկվել է լաբորատոր փորձարկումների, որոնց ընթացքում հետազոտվել են բժշկական ու կենսաբանական հետազոտություններում այս նոր մեթոդով գործող միկրոֆոնի օգտագործման հնարավորությունն ու նպատակահարմարությունը: Փորձերն իրականացվել են առողջ ու տկար կամավորների վրա: Հետազոտությունների ընթացքում նոր միկրոֆոնով գրանցվել են մարդու ներքին օրգանների գործունեության հետևանք հանդիսացող նրա մարմնի մաշկի տատանումները՝ 0.1-500 Հց հաճախային տիրույթում: Դա հնարավորություն է տվել բացահայտելու մարդու ներքին օրգանների (սրտանոթային ու շնչառական

օրգաններ, ձայնալարեր և այլն) գործունեության առանձնահատկությունները: Հետազոտությունների արդյունքներից հետևում է, որ հարթ կոճի մեթոդով գործող նոր միկրոֆոնի հիման վրա կարելի է ստեղծել մարդուն ըստ ձայնի (խոսակցության գրանցման միջոցով) ճանաչելու սկզբունքորեն նոր գերզգայուն տեխնիկա:

Հետազոտվել է $Gd_5Si_{2-x}Ge_{2-x}Sn_{2x}$ համակարգի մագնիսակարգավորված միացությունների մագնիսականացումը սիլիցիումի և գերմանիումի ատոմներն անագի ատոմներով մասնակի փոխարինմամբ: $Gd_5Si_{2-x}Ge_{2-x}Sn_{2x}$ ($2x = 0 – 0.1$) համաձուլվածքների մագնիսացման ջերմաստիճանային և դաշտային կախվածություններից որոշվել են համաձուլվածքների էնտրոպիայի մագնիսական մասի առավելագույն փոփոխությունները (ΔS_M^{max}): Հայտնաբերվել է, որ անագով լեգիրված համաձուլվածքների Կյուրիի ջերմաստիճանները (T_C) և ΔS_M^{max}-ի արժեքները աճում են: Դիտվում է ΔS_M^{max}-ի մոտ կրկնակի աճ T_C-ի ($\Delta T_C \approx 15$ Կ) աճի դեպքում:

ՏԵՍԱԿԱՆ ՖԻԶԻԿԱՅԻ ԳՀ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավար՝ *Զուբարյան Էդվարդ Վարդանի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Ավագյան Ռոլանդ Մամիկոնի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, առաջատար գիտաշխատող
2. Հարությունյան Գոհար Հրայրի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, առաջատար գիտաշխատող
3. Նազարյան Էռնեստ Աղաջանի, տեխ. գիտ. դոկտոր, առաջատար գիտաշխատող
4. Ներսեսյան Արմեն Պետրոսի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, առաջատար գիտաշխատող
5. Հակոբյան Տիգրան Ստեփանի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, ավագ գիտաշխատող
6. Քոթանջյան Աննա Սենիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
7. Սարգսյան Գոռ Ալֆրեդի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
8. Օհանյան Վաղիմ Ռոբերտի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
9. Անդրիասյան Վարդան Կարենի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
10. Մխիթարյան Արամ Լևոնի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
11. Նովիկովա Ալլա Լեոնիդի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Արտասահմանյան դրամաշնորհներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Spherical systems related to the rational Calogero models, ANSEF 3501-math-phys (2014).	Hakobyan T. S.
2. Duality defects, ANSEF hepth-3267 (2013).	Sarkissian G. A.
3. Novel Approach for Mesoscopic phenomena, ICTP Network NET68 (Armenia-Iran-Morocco-Turkey), 2012.	Nersessian A. P.

Թեմա 1. Ուսումնասիրվել են կոնֆորմ մեխանիկայի շարժման ինտեգրալների կառուցվածքը: Կիրառելով կոնֆորմ խմբի ներկայացումների տեսությունը՝ հայտնի շարժման ինտեգրալների միջոցով կառուցվել են մի շարք այլ ինտեգրալներ: Կալոջերոյի մոդելի դեպքում վերջիններս համապատասխանում են հավելյալ շարժման ինտեգրալներին:

Թեմա 2. Կառուցվել է տոպոլոգիական դեֆեկտները առաջացնող ոչ աբելյան T-դուալությունը: Ցույց է տրված, որ դեֆեկտներին համապատասխան շարժման հավասարումները նկարագրում են ոչ աբելյան T-դուալությունը:

Թեմա 3. Ցույց է տրված նաև, որ Ֆուրյե-Միկայի ձևափոխությունը տալիս է էլեգանտ և կոմպակտ միջոց Ռամոնդ-Ռամոնդ դաշտերի արտահայտության համար ոչ աբելյանի T-դուալության դեպքում:

Լաբորատորիայում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Դիտարկված են դե-Սիտտերի կոսմոլոգիական մոդելները Յորդան-Բրանս-Դիկկե մոդիֆիկացված տեսության շրջանակներում տարբեր կոսմոլոգիական սկալյարների դեպքում: Քննարկված է փոխազդեցության ξ հաստատունի դերը:

Ուսումնասիրվել է ԴՆԹ-ի վիրուսների կիրառումը աբողջ ռեպլիկացիոն ցիկլի համար, որը հնարավորություն է տալիս տեղայնացնելու բջջային և վիրուսային ազդեցության մեխանիզմները նոր պատճենված վիրուսային ԴՆԹ-ի վրա կամ բնածին իմունային սենսորների ազդեցությունը ցիտոպլազմային վիրուսային ԴՆԹ-ի վրա:

Ուսումնասիրվել են նաև ազոտային մետաբոլիզմը, հատկապես ազոտ օգտագործող ֆենոտիպեր, որոնք սահմանվում են մետաբոլիզմի կենսունակությամբ: Ուսումնասիրությունները վեր են հանում մակրոմոլեկուլների գենոտիպային տարածքների միջև եղած մեծ նմանությունները և այնպիսի մետաբոլիզմ, որը կարող է նպաստել նոր ֆենոտիպերի առաջացմանն ու զարգացմանը:

Ուսումնասիրվել է ինտեգրվող գնդաձև մեխանիկան, որը նկարագրում է կամայական չափողականությամբ հորիզոնին մոտ էքստրեմալ սև խոռոչը՝ պարամետրերի որոշակի արժեքների համար: Պարզվել է, որ գնդաձև մեխանիկայի հետ կապված սև խոռոչը կենտ չափոխականությունների դեպքում առավելագույն սուպերինտեգրվող է, իսկ զույգ չափոխականությունների դեպքում բացակայում է միայն մեկ շարժման ինտեգրալ՝ առավելագույն սուպերինտեգրվող համակարգ կազմելու համար:

Կառուցվել է իզոսպինային մասնիկների համակարգ՝ բազմաչափ քվարտենիոնային պրոյեկտիվ տարածություններում ինստանտոնների առկայությամբ 2n+1 չափանի ազատ մասնիկից նվազեցման եղանակը կիրառելու համար: Հավելյալ քվարտենիոնային տատանակի առկայությամբ այս համակարգը ևս սուպերինտեգրվող է: Ցույց է տրվել, որ համակարգը ունի երրորդ կարգի անկախ շարժման ինտեգրալներ:

Առաջարկվել է ընդհանուր տեխնիկա կորելյացիոն ֆունկցիաների ճշգրիտ հաշվարկման համար սպինային այն մոդելների համար, որոնք բաղկացած են քվանտային սպիններից կազմված փոքր կլաստերներից, որոնք տեղադրված են շղթայի վրա և փոփազդում են միմյանց հետ Իզինգի սպինների միջոցով: Առաջարկված մեթոդը հայտնի փոխանցման մատրիցի մեթոդի բնական ընդհանրացում է հանդիսանում:

Ուսումնասիրվել է քվանտամեխանիկական Կուլոնի խնդիրը եռաչափ սֆերայի վրա: Դիտարկվել է էլիպտա-սֆերոիդալ կոորդինատային համակարգի որոշակի պարամետրիզացիա, որը տարանջատում է փոփոխականները: Քվանտացման արդյունքում ստացվել է սպեկտրի բացահայտ տեսքը: Ռունգե-Լենցի վեկտորի սեփական արժեքների համար դուրս է բերվել հանրահաշվական հավասարում:

Ուսումնասիրվել են դեֆեկտները առաջացնող դուալությունները լարային տեսությունում: Մասնավորապես հետազոտվել են ֆերմիոնական և ոչ աբելյան T-դուալությունները: Կառուցվել են

համապատասխան դեֆեկտները, ստացվել են դեֆեկտային շարժման հավասարումները, որոնք տալիս են դուալության առնչությունները:

Հետազոտվել են նաև էլեկտրամագնիսական դաշտի քվանտային ֆլուկտուացիաները դե Սիտտերի տարածությամբ նկարագրվող կոսմոլոգիական մոդելում: Որոշվել են դաշտի երկկետային ֆունկցիաները սահմանի առկայությամբ, ինչպես նաև դաշտի քառակուսու և էներգիայի իմպուլսի թենզորի միջինները՝ Բանչ Դևիսի վակուումային վիճակում:

Ցույց է տրված, որ ի տարբերություն Մինկովսկու տարածության դեպքի՝ հետազոտվող խնդրում էներգիայի-իմպուլսի թենզորն ունի նաև ոչ անկյունագծային բաղադրիչ, որը նկարագրում է էներգիայի հոսքը սահմանին ուղղահայաց ուղղությամբ: Ցույց է տրված, որ այդ հոսքն ուղղված է սահմանից դուրս:

Ուսումնասիրվել են դիէլեկտրական գլանի շուրջը կամայական փակ հետագծով շարժվող լիցքավորված մասնիկի դաշտը և ճառագայթման ինտենսիվությունը: Քննարկվել են ճառագայթման ինտենսիվության անկյունահաճախային բաշխման մեջ նեղ ինտենսիվ պիկերի առաջացման հնարավորությունը և պայմանները:

ՕՊՏՈԷԼԵԿՏՐՈՆԻԿԱՅԻ ԵՎ ՖՈՏՈՆԻԿԱՅԻ ԳՀ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավար՝ *Չիլինգարյան Յուրի Սերգեյի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր, գլխավոր գիտաշխատող*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Ալահվերդյան Ռոման Բախշիի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, առաջատար գիտաշխատող
2. Հակոբյան Ռաֆիկ Սերգեյի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, առաջատար գիտաշխատող
3. Ասլանյան Լևոն Սուրենի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, ավագ գիտաշխատող
4. Չիլինգարյան Ալեքսանդր Դավիթի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
5. Գևորգյան Գևորգ Սամվելի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
6. Էլբակյան Վաչագան Լեոնի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
7. Կիրակոսյան Արթուր Աբրահամի, տեխն. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
8 Ղարագուլյան Հերմինե Սաշայի, կրտսեր գիտաշխատող
9. Ներսիսյան Սամվել Ցոլակի, կրտսեր գիտաշխատող
10. Սահակյան Նաիրա Սարգսի, կրտսեր գիտաշխատող
11. Վարդանյան Աշոտ Անուշավանի, կրտսեր գիտաշխատող
12. Վարդանյան Նունե Ֆրունզեի, կրտսեր գիտաշխատող
13. Գրիգորյան Հայարփի Հովելի, ավագ լաբորանտ
14. Մարգարյան Կարինե Ալեքսանդրի, ավագ լաբորանտ
15. Նինոյան Ժիրայր Վահեի, լաբորանտ
16. Տոնեյան Հրաչ Ալբերտի, լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Լազերային ճառագայթման տարածումը և ստացիոնար ու ոչ ստացիոնար փոխազդեցությունը մանրաթելերում, պլանար ալիքատարներում և ծավալային կառուցվածքներում: Դրանց հիման վրա օպտոէլեկտրոնային տարրերի և համակարգերի մշակում ու ստեղծում (պետական ֆինանսավորում):	Չիլինգարյան Յու. Ս.

Թեմա 1. Ուսումնասիրվել են արտաքին փոփոխական էլեկտրական դաշտի ազդեցությունը երկհաճախային քիրալ հեղուկ բյուրեղի (ՀԲ)-ի պարուրաձևավորման ընթացքի վրա և դրա ազդեցությունը նրանով անցնող լազերային փնջի բևեռացման վրա: Փորձնականորեն ուսումնասիրվել են երկհաճախային քիրալ ՀԲ-ական թաղանթից լազերային ճառագայթման անդրադարձման առանձնահատկությունները արտաքին էլեկտրական դաշտով հոմեոտրոպից պլանար (պարուրաձև) կառուցվածքային անցման ընթացքում, երբ լազերային ճառագայթման ալիքի երկարությունն ընկած է քիրալ ՀԲ-ի ֆոտոնային արգելված գոտու (ՖԱԳ)-ի մեջ:

Անիզոտրոպության սահուն անհամասեռությամբ միջավայրերում իրականացվել է լույսի բևեռացման վիճակի տարածական դինամիկայի համակարգված վերլուծություն: Որպես նման միջավայրի օրինակ դիտարկվել է թվիստ կողմնորոշմամբ նեմատիկ հեղուկ բյուրեղը: Երկրաչափական օպտիկայի մեթոդով ստացվել է այդ համակարգի անալիտիկ լուծումը, և ցույց է տրվել, որ պտույտ պարունակող միջավայրերում լույսի բևեռացման վիճակը ենթարկվում է օսցիլյացիաների, որոնց տարածական հաճախությունը կախված է նմուշի հաստությունից:

Կատարվել են կալցիտի թափանցիկության տիրույթում բազմաֆոնոնային ռեզոնանսի երևույթի ուսումնասիրմանն ուղղված փորձարարական հետազոտություններ: Ստացված արդյունքներից հստակ երևում է, որ երբ ընկնող ճառագայթման հաճախականությունը համընկնում է կալցիտի ֆոնոնային մակարդակի կամ նրա պատիկների հետ, ապա դիտվում է հստակ արտահայտված ռեզոնանսի երևույթ:

Լաբորատորիայում զբաղվում են ֆիզիկական գիտափորձի սարքավորումների ղեկավարմամբ, չափումների տվյալների ավտոմատացմամբ և համակարգչային վերլուծությամբ:

Ինժեներական խումբը մշակել է համակարգ, որը կարող է կիրառվել աստղադիտակների պտտվող գմբեթի ճշգրիտ կառավարման համար, կատարված են որոշակի աշխատանքներ այդ համակարգի LabVIEW-ի միջավայրում ծրագրային ապահովմամբ, որը արդյունավետ կերպով կարող է օգտագործվել աստղադիտակների ավտոմատացված կառավարման համար:

ԳԵՐԱՐԱԳ ՕՊՏԻԿԱՅԻ ԵՎ ՖՈՏՈՆԻԿԱՅԻ ԳՀ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավար՝ *Մուրադյան Լևոն Խաչիկի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Եսայան Գարեգին Լևոնի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, ավագ գիտաշխատող
2. Զեյթունյան Արամ Սարգսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող

3. Հարությունյան Իշխան Գրիգորի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
4. Կուտուզյան Աղավնի Ալբերտի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
6. Քալաշյան Մերի Աշոտի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
7. Հակոբյան Մարիամ Ռաֆիկի, կրտսեր գիտաշխատող
8. Մարգարյան Գոհարիկ Հրանդիկի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Գերարագ օպտիկայի և ֆոտոնիկայի լաբորատորիայի ստեղծում և զարգացում (պետական ֆինանսավորում):	Մուրադյան Լ. Խ.

Թեմա1. Հետազոտությունների առարկան են լազերային ճառագայթման ինքնա-, կրոսս- և փոխմոդուլացման, սպեկտրալ սեղմման, հաճախային վերալարման, ոչ գծային օպտիկական Ֆուրյե-փոխակերպման, սոլիտոնաձևավորման, օպտիկական ինքնանմանության տիպի երևույթները: Հաշվետու ժամանակահատվածում իրականացվել են թվային և փորձարարական հետազոտություններ՝ նպատակաուղղված լազերային գերկարճ իմպուլսների բնութագրման և կառավարման մեթոդների մշակմանը ժամանակակից գերարագ օպտիկայի և ֆոտոնիկայի հիմնախնդիրների լուծման համար, մասնավորապես՝ ֆեմտովայրկյանային ժամանակային սանդղակում ազդակների գրանցման և կառավարման սարքերի ստեղծման հեռանկարով: Լաբորատորիայի ձեռքբերումները հիմք են ծառայում ֆեմտովայրկյանային իմպուլսների անալիզի և սինթեզի մեթոդների մշակման համար՝ կոհերենտ վերահսկման, ֆոտոնիկայի և հեռահաղորդակցության ոլորտներում կիրառությունների նպատակով: Լաբորատորիայում իրականացված աշխատանքների արդյունքները ամփոփ արտահայտված են գիտական հրապարակումներում:

ԳԾԱՅԻՆ ԵՎ ՈՉ ԳԾԱՅԻՆ ՄՈՏԱՐԿՄԱՆ ԵՎ ԴՐԱՆՑ ԿԻՐԱՌՄԱՆ ԳՀ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավար՝ *Գրիգորյան Մարտին Գևորգի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Եպիսկոպոսյան Սերգո Արմենակի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
2. Սարգսյան Արծրուն Արշալույսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
3. Գալոյան Լևոն Նիկոլայի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
4. Կոբելյան Արթուր Խաչիկի, կրտսեր գիտաշխատող

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հետազոտված է տարբեր համակարգերով Ֆուրիե շարքերի բացարձակ, ոչ պայմանական զուգամիտությունը: Ուսումնասիրված են տարբեր դասերի միաչափ և բազմաչափ ֆունկցիաների, ըստ Ուոլշի, ընդհանրացված Ուոլշի, Ֆաբեր-Շաուդերի, Հաարի, եռանկյունաչափական համակարգերի ոչ գծային մոտարկման, որոշ դեպքերում լավագույն մոտարկման, մասնավորապես «Greedy» ալգորիթմով մոտարկման հարցեր:

ԹԱՂԱՆԹՆԵՐԻ ՁԵՎԱՎՈՐՄԱՆ ԳՅ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավար՝ *Նազարյան Էռնեստ Աղաջանի, տեխ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Առաքելյան Միլետա Մարտիրոսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
2. Հովսեփյան Աշոտ Վաղարշակի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ինժեներ-ծրագրավորող
3. Նովիկովա Ալլա Լեոնիդի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Թաղանթների ձևագոյացում (պետական ֆինանսավորում):	Նազարյան Է. Ա.

Թեմա 1. Ուսումնասիրվել են դժվար դեֆորմացվող և հրակայուն թերթային մետաղների ձևագոյացման ընթացքում առաջացող լարումների և դեֆորմացիաների դաշտերը:

ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Սանթրոսյան Սարգիս Գրիգորի, դոցենտ*

Պատվավոր կոչումներ ունեցողներ

1. Ավագիմյանց Վլադիմիր Միքայելի, ՀՀ ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի պատվավոր աշխատող
2. Զաքոյան Վլադիմիր Ռուբենի, ՀՀ ֆիզիկական կուլտուրայի վաստակավոր աշխատող
3. Թադևոսյան Հմայակ Տիգրանի, ՀՀ վաստակավոր մարզիչ
4. Թումանյան Հենրիկ Գևորգի, ՀՀ ֆիզիկական կուլտուրայի վաստակավոր աշխատող
5. Հակոբյան Հրաչյա Ռաֆիկի, ՀՀ ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի պատվավոր աշխատող
6. Ղուկասյան Արկադի Արսենի, ՀՀ ֆիզիկական կուլտուրայի վաստակավոր աշխատող
7. Սանթրոսյան Սարգիս Գրիգորի, ՀՀ ֆիզիկական կուլտուրայի վաստակավոր աշխատող
8. Օրդյան Վրեժ Վլադիմիրի, ՀՀ վաստակավոր մարզիչ

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Թումանյան Հենրիկ Գևորգի, մանկ. գիտ. թեկնածու, պրոֆեսոր
2. Զաքոյան Վլադիմիր Ռուբենի, մանկ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Ավագիմյանց Վլադիմիր Միքայելի, դոցենտ
4. Թադևոսյան Հմայակ Տիգրանի, դոցենտ
5. Հակոբյան Հրաչյա Ռաֆիկի, դոցենտ
6. Բաբուրյան Հայկ Ռուբենի, ասիստենտ
7. Ղուկասյան Արկադի Արսենի, ասիստենտ
8. Գալոյան Արսեն Ռոբերտի, դասախոս
9. Գևորգյան Հայկ Սանասարի, դասախոս
10. Զաքարյան Երվանդ Ալեքսանդրի, դասախոս
11. Կարապետյան Դավիթ Սերգեյի, դասախոս
12. Հարությունյան Արարատ Աղաբեկի, դասախոս
13. Ղուկասյան Նարեկ Յուրիի, դասախոս
14. Մելքոնյան Լուսինե Ազատի, դասախոս
15. Մինասյան Դավիթ Ռստանիկի, դասախոս
16. Մխիթարյան Արսեն Գուրգենի, դասախոս
17. Մնացականյան Սարգիս Խաչիկի, դասախոս
18. Մուրադյան Սարիբեկ Մկրտչի, դասախոս
19. Շահբազյան Կարեն Նորայրի, դասախոս
20. Սարգսյան Աշոտ Հրաչյայի, դասախոս
21. Փարվանյան Դիաննա Վարդանի, դասախոս

22. Օրդյան Վրեժ Վլադիմիրի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Պողոսյան Արթուր Բորիկի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Գուլասարյան Ջուլիետա Լյուդվիգի, գործավար
2. Բարսեղյան Լիլյա Հակոբի, լաբորանտ
3. Գասպարյան Լուսինե Վոլոդյայի, օպերատոր

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական և այլ աշխատանքների ամփոփում

Ֆիզիկական դաստիարակության գործընթացը համալսարանում ավելի արդյունավետ կազմակերպելու, սպորտային կատարելագործման խմբերը ֆիզիկական բարձր պատրաստականություն ունեցող ուսանողներով համալրելու նպատակով հաշվետու ուստարվա սեպտեմբեր-հոկտեմբեր ամիսներին հետազոտվել է առաջին կուրս ընդունված ուսանողների ֆիզիկական պատրաստականության և ֆիզիկական զարգացման վիճակը: Ամփոփվել են վերջին 5 տարիներին /2008/2009-2012/2013թթ./ առաջին կուրս ընդունված ուսանողների՝ կիրառական մարզաձևերին վերաբերող սոցիոլոգիական հարցումների տվյալները (գործընթացում ներգրավված են եղել 11000 ուսանողներ): Արդյունքները տպագրվել են Ֆիզիկական կուլտուրայի հայկական պետական ինստիտուտի հանրապետական 40-րդ գիտամեթոդական կոնֆերանսի նյութերում:

Ամբիոնի երկու դասախոսների (Վ. Զաքոյան, Վ. Ավագիմյանց) ԵՊՀ գիտական խորհուրդը շնորհել է պրոֆեսորի գիտական կոչում:

Ուսումնական և գիտամեթոդական աշխատանքներին զուգընթաց՝ ամբիոնում կատարվել են բազմաբնույթ այլ աշխատանքներ: Արհեստակցական կազմակերպության, Մարզական ակումբի և Ուսանողական խորհրդի հետ համատեղ ամբիոնը կազմակերպել է ֆակուլտետային և միջֆակուլտետային առաջնություններ սեղանի թենիս, շախմատ, բասկետբոլ և վոլեյբոլ մարզաձևերից: Օլիմպիական միջազգային օրվան նվիրված վազքարշավին (Հանրապետության հրապարակ-Մաշտոցի պողոտա-Հրազդան մարզադաշտ երթուղով) մասնակցել են 100-ից ավելի տարբեր տարիքի համալսարանականներ:

Հաշվետու ուստարում անցկացվել են ՀՀ ԿԳ նախարարության ավանդական 14-րդ ուսանողական մարզական խաղերը 7 մարզաձևերից (տղաներ և աղջիկներ), որոնց մասնակցել են 19 պետական և ոչ պետական բուհերի ներկայացուցիչներ: Համալսարանի շախմատի, աթլետիկական կրոսավազքի և ֆուտզալի աղջիկների հավաքականները հանդես են եկել բարձր կազմակերպվածությամբ և դարձել խաղերի չեմպիոններ: Մնացած մարզաձևերում մեր հավաքականները գրավել են 2-րդ և 3-րդ մրցանակային տեղերը:

2014թ. ապրիլ ամսին համալսարանը հյուրընկալել է Հայկազյան համալսարանի մարզական պատվիրակությանը: Ընկերական հանդիպումներ են անցկացվել բասկետբոլ (տղաներ և աղջիկներ), ֆուտզալ (տղաներ) և սեղանի թենիս մարզաձևերից:

ՀՀ պաշտպանության նախարարությունը և Հայ-ռուսական (Սլավոնական) համալսարանը մայիսի 15-ից 30-ը համատեղ կազմակերպել են միջբուհական մարզամշակութային ունիվերսիադա 5 մարզաձևերից: Միջոցառմանը հաջողությամբ մասնակցել են նաև համալսարանականները:

Մայիսի 25-ին ամբիոնը ձմեռային մարզաձևերի և լեռնային տուրիզմի զարգացման «Ալպինա» կենտրոնի (տնօրեն Ռ. Ազլյան) հետ համատեղ կազմակերպել է վերելք Արագածի հարավային գագաթ՝ նվիրված ՀՀ անկախության տարեդարձին և ԵՊՀ հիմնադրման 95-ամյակին:

Ուստարում կազմակերպվել են բազմաթիվ էքսկուրսիա-արշավներ Ամբերդ, Բուժական Թեղենյանց վանք, Անիի ավերակների դիտում Անի-Պեմզա սահմանի դիտակայանից, Երերույքի վանք և այլ երթուղիներով, վերելքներ Հատիս և Արայի լեռներ:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցումների թեզիս
-	-	1	-	3	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Զաքոյան Վ. Ռ.,* Պատանեկան բասկետբոլ, հեղինակային հրատարակություն, Երևան, 2014, 145 էջ:

Հոդված

1. *Թումանյան Հ. Գ., Գուլասարյան Ջ. Լ., Գասպարյան Լ. Վ.,* Բուհում ֆիզիկական դաստիարակության գործընթացի բարելավման հարցերը, Հանրապետական XL գիտամեթոդական կոնֆերանսի նյութեր, Ֆիզիկական կուլտուրայի հայկական պետական ինստիտուտ, Երևան, 2013, էջ 139-142:
2. *Հակոբյան Հ. Ռ., Սանթրոսյան Ս. Գ.,* Ուսանողի ֆիզիկական պատրաստվածության խնդիրները բուհերում, Հանրապետական XL գիտամեթոդական կոնֆերանսի նյութեր, Ֆիզիկական կուլտուրայի հայկական պետական ինստիտուտ, էջ 151-152:
3. *Авагимянц В. М.,* О эффективности применения технических средств в тренировочном процессе в восточных единоборствах, Հանրապետական XL գիտամեթոդական կոնֆերանսի նյութեր, Ֆիզիկական կուլտուրայի հայկական պետական ինստիտուտ, էջ 345-348:

ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչի պաշտոնակատար՝ *Ժամհարյան Հրանտ Գևորգի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ, Ուսումնամեթոդական վարչության պետ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Մանասյան Կարինե Աշոտի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Անանյան Սուսաննա Սուրենի, դասախոս
3. Բաղդասարյան Լյովա Լյուդվիգի, դասախոս
4. Հակոբյան Ասյա Անդրանիկի, դասախոս
5. Հարությունյան Հասմիկ Վարդգեսի, դասախոս
6. Ճաղարյան Գագիկ Հրանտի, դասախոս
7. Մանուկյան Սուսաննա Ալեքսանի, դասախոս
8. Նիկոյան Կարինե Ռազմիկի, դասախոս
9. Շահինյան Սուսաննա Միշիկի, դասախոս
10. Սաղիխյան Ֆենյա Միշայի, դասախոս
11. Քամալյան Սամվել Վլադիմիրի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Սամվելյան Արա Գեղամի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Շահնազարյան Մարինե Սերժիկի, գործավար
2. Մարտիրոսյան Անուշ Ալբերտի, ավագ լաբորանտ
3. Հարությունյան Էլմիրա Ալեքսանդրի, օպերատոր

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ժամանակաշրջանում ամբիոնի կողմից «Քաղաքացիական պաշտպանություն (ՔՊ) և արտակարգ իրավիճակների (ԱԻ) հիմնահարցեր» ու «Արտակարգ իրավիճակներում բնակչության առաջին բուժօգնություն» դասընթացների շրջանակներում ուսուցանվել են 844 առկա և 703 հեռակա համակարգերի ուսանողներ:

Ուսուցման արդյունքում ուսանողների շրջանում ձևավորվել են իմացություններ ՀՀ-ում հավանական ԱԻ-ների ազդող գործոնների և դրանցից պաշտպանվելու կարողությունների վերաբերյալ: Ուսանողներն իրազեկվել են պետության կողմից ԱԻ-ում իրականացվող միջոցառումներին և այդ գործընթացում իրենց

պարտականություններին ու իրավունքներին: Ունկնդիրները տիրապետել են տարբեր ԱԻ-ներում նախընտրելի վարքագծի դրսևորման հմտություններին:

Դասախոսների որակավորման բարձրացման կրթական ծրագրի շրջանակում ամբիոնի բոլոր դասախոսները մասնակցել են որակավորման բարձրացման դասընթացներին՝ ամբիոնում դասավանդվող առարկաներն ավելի դյուրին, հետաքրքիր և օգտակար դարձնելու նպատակով: Ամբիոնի կողմից մշակվել է «Քաղպաշտպանություն և արտակարգ իրավիճակներում բնակչության առաջին բուժօգնություն» առարկայի նոր ուսումնական ծրագիրը, որը դասընթացը կդարձնի միացյալ, կհեշտացնի ինչպես դասավանդման, այնպես էլ գիտելիքների ստուգման գործընթացը:

Աշխատանքներ են տարվել ուսումնանյութական բազայի բարելավման ուղղությամբ, պատրաստվել են նոր ցուցապաստառներ, ձեռք են բերվել նոր միջոցներ և պիտույքներ գործնական պարապմունքների անցկացման պատշաճ մակարդակն ապահովելու համար:

Վերազինվել է ամբիոնի նյութատեխնիկական բազան, ինչը ժամանակակից միջոցների կիրառմամբ դասերն անցկացնելու հնարավորություն է տալիս:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	-	1

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Զեկուցումների թեզիս

1. *Манасян К. А.,* Глобальная безопасность: роль высшего образования в осознании важности обеспечения безопасности, Тезисы международной конференции, посвященной 95-летию Ереванского государственного университета, Ереван, 10-13 июня, 2014, с. 63.

ԻՋԵՎԱՆԻ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ

Տնօրեն՝ *Առաքելյան Սամվել Արշավիրի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Գիտական քարտուղար՝ *Աթոյան Միհեր Սերգեյի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Մասնաճյուղի ուսանողների թիվը՝ 1595, որից անվճար՝ 132, վճարովի՝ 1463

2013-2014 ուստարում հրատարակվել են

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
_	4	3	5	81	11

Մասնաճյուղում գործող ֆակուլտետների թիվը՝ 4

ԲՆԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկան՝ *Յուցուլյան Արտակ Վոլոդյայի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները

Շիֆր Մասնագիտություններ՝

010400 Ինֆորմատիկա և կիրառական մաթեմատիկա

020900 Էկոլոգիական քիմիա

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 65*							
	I կուրս		II կուրս		III կուրս		IV կուրս	
	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ
Բակալավրիատ								
Կիրառական մաթեմատիկա և ֆիզիկա	-	-	4	10	-	-	6	6
Բնապահպանություն և բնօգտագործում	-	-	-	-	-	-	5	3
Ինֆորմատիկա և կիրառական մաթեմատիկա	4	27	-	-	-	-	-	-
Էկոլոգիական քիմիա	-	-	-	-	-	-	-	-
Ընդամենը	***4***	***27***	***4***	***10***	***-***	***-***	***11***	***9***

Քննաշրջանների արդյունքները

Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկ-ների թիվը	Առաջադիմու-թյան %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Կիրառական մաթեմատիկա և ֆիզիկա					
2-րդ	14	-	6	-	40
4-րդ	12	-	4	1	67
Բնապահպանություն և բնօգտագործում					
2-րդ	-	-	-	-	-
4-րդ	8	2	3	1	38
Ինֆորմատիկա և կիրառական մաթեմատիկա					
1-ին	31	2	15	-	45.1
Էկոլոգիական քիմիա	-	-	-	-	-
Ընդամենը	***65***	***4***	***28***	***2***	***51***

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկ-ների թիվը	Առաջադիմու-թյան %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Կիրառական մաթեմատիկա և ֆիզիկա					
2-րդ	12	-	5	-	58,3
Բնապահպանություն և բնօգտագործում					
2-րդ	-	-	-	-	-
Ինֆորմատիկա և կիրառական մաթեմատիկա					
1-ին	29	1	14	-	48.2
Էկոլոգիական քիմիա	-	-	-	-	-
Ընդամենը	***41***	***1***	***19***	***-***	***53,2***

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	*Ընդամենը՝ 21, այդ թվում նախորդ տարիներից՝ 1*
	Բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)
Կիրառական մաթեմատիկա և ֆիզիկա	12 (0)
Բնապահպանություն և բնօգտագործում	8 (1)
Ընդամենը	***21 (1)***

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ 3

ԲԱՐՁՐԱԳՈՒՅՆ ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱՅԻ ԵՎ ԻՆՖՈՐՄԱՏԻԿԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Զաքարյան Մանվել Աշոտի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Ցուցուլյան Արտակ Վոլոդյայի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Սիմոնյան Աննա Սմբատի, տեխ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Ճաղարյան Մարիետա Ալբերտի, ասիստենտ
4. Դավթյան Նարինե Նվերի, դասախոս
5. Խաչատրյան Արփինե Մանվելի, դասախոս
6. Խաչատրյան Տաթևիկ Վասիլի, դասախոս
7. Քամալյան Հայկ Արթուրի, դասախոս
8. Օթարյան Քնար Վլադիմիրի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Դարբինյան Կարապետ Սուրենի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Նավոյան Վարազդատ Խաժակի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Քամալյան Ռաֆայել Ռուբենի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Ղազարյան Սերժիկ Սպարտակի, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Դավթյան Նարինե Նվերի, Բնական գիտությունների ֆակուլտետի մասնագիտական համակարգչային լաբորատորիայի վարիչ
2. Օթարյան Քնար Վլադիմիրի, Բնական գիտությունների ֆակուլտետի մասնագիտական համակարգչային լաբորատորիայի օպերատոր

3. Թելունց Հերմինե Կորյունի, Բարձրագույն մաթեմատիկայի և ինֆորմատիկայի ամբիոնի գործավար-օպերատոր

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Կրթության որակի ամենամյա ներքին գնահատման շրջանակում ամբիոնի գործունեության որակի գնահատման արդյունքներով պայմանավորված՝ ամբիոնի գործունեության բարձրացման նպատակով 2013-2014 ուստարում ամբիոնն իր գործունեությունն իրականացրել է նոր պահանջներին համապատասխան:

Ուղղումներ են կատարվել 2013-2014 ուստարվա «Ինֆորմատիկա և կիրառական մաթեմատիկա» մասնագիտության կրթական ծրագրի տեղեկագրքում, որը քննարկվել է բոլոր դասախոսների հետ: Կազմվել և տնօրինության հաստատմանն է հանձնվել 2013-2014 ուստարվա ուսումնական և աշխատանքային պլանները:

Ուշադրություն դարձնելով նորագույն մեթոդների մշակման և առարկայական ծրագրերի արդիականության վրա՝ 2013-2014 ուստարում առարկայական ծրագրերը կազմվել են նոր պահանջներին համապատասխան:

Ըստ նախատեսված ժամանակացույցի՝ ամբիոնը կազմակերպել է գիտական զեկուցումներ, որոնք իրականացվել են ամբիոնի առաջատար դասախոսների կողմից: Ամբիոնը կազմակերպել է հետազոտական աշխատանքներ՝ ընդգրկելով նաև ուսանողներին: Ուսանողները զեկուցումներ են կարդացել մաթեմատիկայի այն բաժիններից, որոնք քիչ են լուսաբանվում ուսումնառության ընթացքում:

Դասավանդման նոր մեթոդների, ուսումնական գործընթացում տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ կիրառելու հմտությունների, լաբորատոր պարապմունքների անցկացման ընթացքի ուսումնասիրման, համակարգված ու նորացված տեսական և գործնական գիտելիքների ձեռքբերման, ինչպես նաև ուսանողների ակտիվության դիտարկման նպատակով, ըստ նախապես կազմված ժամանակացույցի, յուրաքանչյուր կիսամյակ ամբիոնը կազմակերպել է դասալսումներ: Արդյունքները քննարկվել և ամփոփվել են ամբիոնի նիստում:

Նոր գիտելիքների ձեռքբերման, ծրագրի հիմնավորման և ինքնուրույն աշխատանքների զարգացման համար 2013-2014 ուստարում ամբիոնը ստեղծել է երկու խմբակ՝ մաթեմատիկական և ինֆորմատիկայի:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	1	6	1

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Ճաղարյան Մ. Ա.,* Տվյալների կառույցներ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 85 էջ:

Հոդված

1. *Ավետիսյան Գ. Հ., Խաչատրյան Ա. Մ.,* Ուսանողակենտրոն և դասախոսակենտրոն կրթական մոդելների համեմատական վերլուծություն, Հանրապետական գիտամեթոդական կոնֆերանս՝ «Բուհերի կառավարման համակարգի բարելավման ժամանակակից հիմնախնդիրները» խորագրով, ԵՊՀ հրատ., Իջևան, 2014, էջ 79-87:
2. *Քամալյան Հ. Ա., Կարախանյան Մ. Ի.,* Որոշ դիտողություններ կոմպլեքս Բանախյան հանրահաշվի տարրերի հատկությունների մասին, «ԵՊՀ գիտական տեղեկագիր», N 2, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 15-21:
3. *Симонян А. С., Симонян С. О., Адамян Г. В.,* Об одном способе определения квадратных параметрических обобщенных обратных матриц, Вестник ГИУА, Серия информационные технологии, электроника, радиотехника, Выпуск 16, № 1, Ереван, 2013, с. 35-46.
4. *Камалян Г. А., Караханян М. И.,* Одно замечание о коммутативности образа А-значной аналитической функции, ՀՀ ԳԱԱ Տեղեկագիր. Մաթեմատիկա, 48 (2), Երևան, 2013, էջ 39-42:
5. *Kamalian R. R.,* On a Number of Colors in Cyclically Interval Edge Colorings of Simple Cycles, Open Journal of Discrete Mathematics, 2013, pp. 43-48.
6. *Kamalian R. R., Petrosyan P. A.,* On sum edge-coloring of regular, bipartite and split graphs, Discrete Applied Mathematics 165, 2014, pp. 263-269.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Davtyan N. N., Kamalian R. R.,* An Upper Bound for the Parameter μ_{21} of Regular Graphs, Proceedings of the CSIT Conference, Yerevan, 2013, pp. 65-67.

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՖԻԶԻԿԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչի ժամանակավոր պաշտոնակատար՝ *Մակարյան Անուշավան Հայկարամի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Աթոյան Միեր Սերգեյի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Մարգարյան Ալեքսան Շամիլի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Գուլակյան Գեղամ Վոլոդյայի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Մարդոյան Լևոն Գրիշայի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
2. Հարությունյան Նորայր Պատվականի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Մակարյան Արմեն Հովհաննեսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Գուլակյան Գեղամ Վոլոդյայի, լաբորատորիայի վարիչ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Ընդհանուր ֆիզիկայի ամբիոնը աշխատանքներ է կատարել ուսումնառության պրոցեսի կատարելագործման գործում դասախոսների պատասխանատվությունն էլ ավելի բարձրացնելու ուղղությամբ: Պարբերաբար իրականացվել են դասալսումներ, քննարկվել են արդյունքները:

Համաձայն ժամանակացույցի՝ ամբիոնի նիստով հաստատվել են առարկայական ծրագրերը, ընթացիկ և եզրափակիչ քննությունների հարցաշարերը, կուրսային և ավարտական աշխատանքների թեմաները, ինչպես նաև պետական քննության հարցաշարերը: Հաշվետու ուստարում ընթացիկ քննություններն անց են կացվել թեստային համակարգով, որոնց համապատասխան թեստերը կազմվել են ամբիոնի դասախոսների կողմից:

Կազմակերպվել են կուրսային և ավարտական աշխատանքների նախապաշտպանություններ: Դասախոսների միջոցով կազմակերպվել են պետական ավարտական քննությունների նախապատրաստության դասախոսություններ:

Ավելի հետևողական աշխատանքներ են տարվել ուսանողների պրակտիկաները նպատակային կազմակերպելու ուղղությամբ: Պրակտիկաների ընթացքում ուսանողների կողմից կատարվել են հետազոտական աշխատանքներ, որոնց նյութերն օգտագործվել են կուրսային, ավարտական աշխատանքներում:

Ամբիոնի դասախոսները մասնակցել են ԵՊՀ ԻՄ-ում կազմակերպված «Համակարգչային գրագիտություն» և «Մանկավարժություն և հոգեբանություն» դասընթացներին:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	1	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Мартиросян Р. М., Макарян А. О., Мхитарян В. М., Татевосян В. Р.,* Оптическое детектирование в ферромагнетике, Письма в ЖЭТФ, том 99, вып. 8, ЕГУ, 2014, с. 505-510.

ԱՆՏԱՌԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Ալավերդյան Արթուր Զավենի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Իսախանյան Հմայակ Լևոնի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Ամիրյան Անահիտ Արամայիսի, ասիստենտ
3. Օսիպովա Էլմիրա Կառլի, ասիստենտ
4. Խաչատրյան Սոնա Ժիրայրի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Ղուլիջանյան Անդրանիկ Հայկազի, կենս. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
2. Գրիգորյան Արծվի Արտաշեսի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Խաչատրյան Մեդորա Հարությունի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Սիմոնյան Գևորգ Սարգսի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Մեհրաբյան Անուշ Վոլոդյայի, դասախոս
6. Խառատյան Վլադիմիր Միքայելի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Մելքումյան Արմինե Ռաֆիկի, գործավար-օպերատոր

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ժամանակահատվածում իրականացվել են գիտաուսումնական, ուսումնամեթոդական և ուսումնաօժանդակ բազմաբնույթ աշխատանքներ: Ամբիոնի դասախոսների և ուսանողների մասնակցությամբ կազմակերպվել են սեմինարներ, որոնք վերաբերել են Հայաստանի հյուսիսարևելյան տարածաշրջանի կենսաբազմազանության պահպանության հիմնախնդիրներին, բնական ռեսուրսների ռացիոնալ օգտագործմանը և անտառային էկոհամակարգերի վրա անտրոպոգեն ազդեցության հիմնական ուղղություններին: Ամբիոնի դասախոսները նաև անհատական աշխատանքներ են իրականացրել ուսանողների հետ, որոնց արդյունքում պատրաստվել են Տավուշի մարզի կենսաբազմազանության տարբեր ասպեկտներին վերաբերող զեկույցներ:

Ամբիոնը սերտ համագործակցություն է ծավալել «Զիկատար» բնապահպանական կենտրոնի հետ, որի արդյունքում բարձր կուրսերի ուսանողները պարբերաբար այցելություններ և գործնական պարապմունքներ են իրականացրել կենտրոնի մասնագետների հետ: Նշված ժամանակահատվածում շեշտը դրվել է նոր մասնագիտության կրթական չափորոշիչների և կրթագրքի աշխատանքների վրա: Մասնագիտության փոփոխության հետ մեկտեղ փոխվել են բոլոր առարկայական ծրագրերը: Այդ փոփոխությունները քննարկվել են ամբիոնի նիստերում:

Հաշվետու ուստարում ամբիոնը կազմակերպել է ուսումնական պրակտիկա: Ուսանողները մասնակցել են «Զիկատար» անտառային գիտափորձարարական կենտրոնում կազմակերպված դասընթացներին՝ ձեռք բերելով մասնագիտական գիտելիքներ և հմտություններ:

Ամբիոնը կազմակերպել է գիտական զեկուցումներ, որոնք իրականացվել են ամբիոնի դասախոսների և ուսանողների կողմից:

Նախապես կազմված ժամանակացույցով ամբիոնը կազմակերպել է փոխադարձ դասալսումներ: Արդյունքները քննարկվել են ամբիոնի նիստում:

Ամբիոնի դասախոսները մասնակցել են ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղի պրոֆեսորադասախոսական անձնակազմի որակավորման բարձրացման կրթական ծրագրի «Տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ» մոդուլի «Լսարանային ցուցադրությունների պատրաստում» դասընթացներին և հաջողությամբ ավարտել դրանք:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	1	4	4

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Սիմոնյան Գ. Ս., Թութունջյան Ս. Ս.,* Ջրերի գլխավոր իոններ և լուծված գազեր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, 72 էջ:

Հոդված

1. *Симонян Г. С.,* Конденсационные процессы меркаптанов при трансформации нефти в воде, Современные наукоемкие технологии, № 4, Пенза, 2014, с. 175.
2. *Симонян Г. С.,* Геоэкологические аспекты повышения нефтеотдачи пластов, Проблемы и перспективы развития геологического кластера, Образование-наука производство, труды Международ. науч.-практ. конф., КазНТУ, Алматы, 2014, с. 62-65.
3. *Симонян Г. С.,* Геоэкологический подход к трансформации нефти в гидросфере, Глобализация, региональное развитие и проблемы окружающей среды: сборник материалов международной научно-практической конференции, изд-во САХГУ, Южно-Сахалинск, 2013, с. 75-77.
4. *Simonian*
   G. S., The reaction of N[tri (hyroxymethyl)methane]acrylamide with decylamine in conditions of inversphase t ransfer catalysis. fractal structureof the reaction product, 2013,
   5th International Sympostium on the Chemistry of Natural Compounds, Tashktnt-Bukhara, 2013, p. 277 /http://www.icps.org.uz/.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Симонян А. Г., Симонян Г. С., Пирумян Г. П.,* Мониторинг шума автотранспортного потока города Еревана, Экологическая безопасность и природопользование: наука, инновации, управление, Материалы статей Всероссийской научно-практической конференции, АЛЕФ, Махачкала, 2013, с. 347-351.

2. *Симонян Г. С.,* Влияние азота на глубинный цикл углерода при генезисенефти, Международная конференция “Каталитические процессы нефтепереработки, нефтехимии и экологии”, сборник тезисов докладов, изд. Институт катализа СО РАН, Новосибирск, 2013, с. 136.
3. *Симонян Г. С.,* Геоэкологический подход к трансформации нефти в гидросфере, Глобализация, региональное развитие и проблемы окружающей среды, сборник материалов международной научно-практической конференции, изд-во САХГУ, Южно-Сахалинск, 2013, с. 75-77.
4. *Симонян Г. С.,* Перспективы получения металлов из нефти, “Инновационные технологии и проекты в горно-металлургическом комплексе, их научное и кадровое сопровождение”, Сборник трудов Международной научно-практической конференции, КазНТУ, Алматы, 2014, с. 446-449.

ՀՈՒՄԱՆԻՏԱՐ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկան՝ *Ալեքսանյան Վարդան Արամայիսի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները

Շիֆր	*Մասնագիտություններ՝*
031000	Հայոց լեզու և գրականություն
030400	Պատմություն
051000	Մանկավարժություն և հոգեբանություն
031300	Ֆրանսերեն լեզու և գրականություն
031300	Անգլերեն լեզու և գրականություն

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 313*							
	I կուրս		II կուրս		III կուրս		IV կուրս	
	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ
Բակալավրիատ								
Պատմություն	5	22	7	18	-	-	6	28
Հայոց լեզու և գրականություն	5	14	5	20	-	-	7	12
Մանկավարժություն և հոգեբանություն	4	14	3	6	-	-	5	15
Ֆրանսերեն լեզու և գրականություն	3	7	3	7	-	-	2	10
Անգլերեն լեզու և գրականություն	4	25	4	24	-	-	3	25
Ընդամենը	***21***	***82***	***22***	***75***	**-**	**-**	***23***	***90***

Քննաշրջանների արդյունքները

Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկ-ների թիվը	Առաջադիմու-թյան %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Պատմություն					
1-ին	27	-	5	-	81.4
2-րդ	25	1	11	3	52
4-րդ	34	-	22	-	35.2
Հայոց լեզու և գրականություն					
1-ին	19	-	4	-	79
2-րդ	25	-	6	-	76
4-րդ	19	1	1	1	89.4
Մանկավարժություն և հոգեբանություն					
1-ին	18	-	8	-	56
2-րդ	9	-	1	-	89
4-րդ	20	-	2	1	90
Ֆրանսերեն լեզու և գրականություն					
1-ին	10	-	1	1	90
2-րդ	10	-	-	3	100
4-րդ	12	-	-	1	100
Անգլերեն լեզու և գրականություն					
1-ին	29	-	4	2	86,2
2-րդ	28	-	9	2	68
4-րդ	28	-	7	5	75
Ընդամենը	***313***	***2***	***81***	***19***	***73,4***

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկ-ների թիվը	Առաջադիմու-թյան %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Պատմություն					
1-ին	22	-	4	2	81.8
2-րդ	22	1	9	1	54.5
Հայոց լեզու և գրականություն					
1-ին	19	1	5	-	68.4
2-րդ	25	-	3	-	88
Մանկավարժություն և հոգեբանություն					

1-ին	16	-	4	1	75
2-րդ	9	-	3	-	66.6
Ֆրանսերեն լեզու և գրականություն					
1-ին	10	-	2	1	80
2-րդ	10	-	2	1	80
Անգլերեն լեզու և գրականություն					
1-ին	29	-	7	4	75.8
2-րդ	27	-	11	1	59.2
Ընդամենը	***189***	***2***	***50***	***11***	***72.9***

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	*Ընդամենը՝ 114, այդ թվում նախորդ տարիներից՝ 1*
	Բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)
Պատմություն	34 (3)
Հայոց լեզու և գրականություն	19 (4)
Մանկավարժություն և հոգեբանություն	21 (4)
Ֆրանսերեն լեզու և գրականություն	12 (3)
Անգլերեն լեզու և գրականություն	28 (4)
Ընդամենը	***114 (18)***

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ 4

ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՔԱՂԱՔԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Նահապետյան Ռաֆիկ Ասքանազի, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Ներսիսյան Աշոտ Արտաշեսի, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Ալեքսանյան Վարդան Արամայիսի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Առաքելյան Սամվել Արշավիրի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Անանյան Գարուշ Գուրգենի, ասիստենտ
5. Զորոյան Հակոբ Ազատի, ասիստենտ
6. Բեկնազարյան Յուրա Իսրայելի, դասախոս
7. Գյոզալյան Գագիկ Շուրիկի, դասախոս
8. Գրիգորյան Նաթելլա Սերոժի, դասախոս
9. Հովհաննիսյան Ալբերտ Սարգսի, դասախոս
10. Մատինյան Անյա Ռուբենի, դասախոս

11. Մարգարյան Նարինե Գառնիկի, դասախոս
12. Չոբանյան Վահագն Էդիկի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Թինոյան Դավիթ Ֆերդինանդի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Հովհաննիսյան Արամ Էդուարդի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Ղազարյան Արտաշես Սոսի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Մովսեսյան Հովսեփ Իսրայելի, քաղ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Մարտիրոսյան Ռուբիկ Անդրանիկի, ասիստենտ
6. Համբարյան Արմինե Վալերիայի, դասախոս
7. Մխիթարյան Սենիկ Վալտերի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ազատյան Արա Կամոյի, գործավար-օպերատոր
2. Նազարեթյան Սուսաննա Իշխանի, գործավար-օպերատոր

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Պատմության և քաղաքագիտության ամբիոնը սպասարկում է մասնաճյուղի բոլոր մասնագիտություններին: Կան մի շարք դասընթացներ՝ «Հայոց պատմության հիմնահարցեր», «Փիլիսոփայության հիմունքներ», «Իրավագիտություն», «Քաղաքագիտություն», «Տրամաբանություն», «Կրոնների պատմություն», որոնք դասավանդվում են բոլոր ֆակուլտետներում:

2013-14 ուստարվա ընթացքում ամբիոնում կատարվել են ինչպես ուսումնական, գիտական, այնպես էլ կազմակերպչական աշխատանքներ:

Հաշվետու ժամանակահատվածում ամբիոնի երկու պրոֆեսորներ՝ Ռաֆիկ Նահապետյանը և Աշոտ Ներսիսյանը, հանդես են եկել առանձին մենագրությամբ: Գիտական մի շարք հոդվածներով հանդես են եկել Ա. Ներսիսյանը, Ռ. Նահապետյանը, Ս. Առաքելյանը, Ա. Հովհաննիսյանը, Դ. Թինոյանը, Ն. Գրիգորյանը, Հ. Մովսեսյանը:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	2	-	-	12	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Նահապետյան Ռ. Ա.,* Ազգագրական տեղեկությունները Փ. Բուզանդի «Հայոց պատմություն» երկում, «Նահապետ» հրատ., Երևան, 2013, 149 էջ:
2. *Ներսիսյան Ա. Ա.,* Զորավար Սեպուհ, երկրորդ լրամշակված հրատարակություն, «Էդիթ Պրինտ» հրատ., Երևան, 2014, 340 էջ:

Հոդված

1. *Առաքելյան Ս. Ա.,* Որակի կառավարման ժամանակակից հիմունքները ԲՈՒՀ-ում, «Մխիթար Գոշ» գիտամեթոդական հանդես, N 7-9, (38), Վանաձոր, 2013, էջ 17-22:
2. *Գրիգորյան Ն. Ս.,* Փետրվարյան ապստամբության գնահատման շուրջ, «Բանբեր Երևանի համալսարանի», N 139. 1, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 48-63:
3. *Գրիգորյան Ն. Ս.,* Փետրվարյան ապստամբության դերն ու նշանակությունը, «Բանբեր Երևանի համալսարանի. հասարակագիտական գիտություններ», N 140.6, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 68-81:
4. *Հովհաննիսյան Ա. Է.,* Կիլիկյան Հայաստանի և Կարամանյան պետության հարաբերությունների պատմությունից, 13-րդ դարի 60-70-ական թթ., «Պատմաբանասիրական հանդես», Ա, Երևան, 2014, էջ 123-131:
5. *Հովհաննիսյան Ա. Է.,* Մի դրվագ Հռոմկլայի կաթողիկոսարանի հիմնադրման պատմությունից, «Տարեգիրք», Աստվածաբանության ֆակուլտետ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013 էջ 124-133:
6. *Նահապետյան Ռ. Ա.,* Փավստոսի երկում գործածված ժողովրդագրական տվյալների և ցեղանունների շուրջ, «Էջմիածին», թիվ 9, Ս. Էջմիածին, 2013, էջ 34-49:
7. *Նահապետյան Ռ. Ա.,* Հայկական ազգային հագուստի էթնոմշակութային բնութագրի շուրջ, «Ակունք» գիտական հոդվածների ժողովածու, թիվ 2/8/, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 197-201:
8. *Նահապետյան Ռ. Ա.,* Դաշտային ազգագրական բանահավաքչական նյութերի գրառման շուրջ, «Պատմություն և մշակույթ» հայագիտական հանդես, Բ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 241-252:
9. *Նահապետյան Ռ. Ա.,* Փ. Բուզանդը Հայաստանի պետական կառավարման և բանակի մասին, ՀՀ ԳԱԱ «Լրաբեր հասարակական գիտությունների», թիվ 2, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2013, էջ 64-76:
10. *Նահապետյան Ռ. Ա.,* Ազգակցական համակարգի վրիժառության և քաղաքական պատժի որոշ սովորույթների արտացոլումը Փ. Բուզանդի «Հայոց պատմություն» երկում, «Ակունք» գիտական հոդվածների ժողովածու, թիվ 1 /7/, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 70-79:
11. *Նահապետյան Ռ. Ա.,* Հայաստանում ազգագրական նյութերի գրառման սկզբնավորման պատմությունից, Հայ ժողովրդի մշակույթ, XVI, Դերենիկ Վարդումյանի ծննդյան 90-ամյակին նվիրված գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2014, էջ 30-37:
12. *Ներսիսյան Ա. Ա.,* Հողի կորստի ցավի զգացողությամբ, Բուհերի ակադեմիական ազատությունների և միջազգային պայմանների ապահովումը բարձրորակ կրթության գրավական, Միջազգային գիտաժողովի նյութեր, Հյուսիսային համալսարանի հրատարակություն, Երևան, 2013, էջ 284-288:

ՀԱՅՈՑ ԼԵԶՎԻ ԵՎ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Ավագյան Վաչագան Վարազդատի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Սարհատյան Աիդա Ասիլբեկի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Աղաբաբյան Վահան Արշակի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Թումանյան Լուսինե Վիլիկի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Հասանյան Ալիսա Զավենի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Մկրտչյան Գարիկ Գվիդոնի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Պողոսյան Կարինե Պողոսի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Սարուխանյան Մուշեղ Լևոնի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Վանյան Հասմիկ Սամվելի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
9. Ադամյան Արմինե Արգամի, դասախոս
10. Ալթունյան Նվարդ Միտուշի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Վարդանյան Խաչատուր Գարուշի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Էմին-Տերյան Գևորգ Գրիգորի, ասիստենտ
3. Թամամյան Գայանե Արամայիսի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Մեհրաբյան Գոհար Ժորայի, գործավար-օպերատոր

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հայոց լեզվի և գրականության ամբիոնի դասախոսների գիտական ներուժը հնարավորություն է տալիս պարբերաբար տպագրելու գիտական հոդվածներ, մենագրություններ, մեթոդական ձեռնարկներ, կազմակերպելու գիտական կոնֆերանսներ ու նստաշրջաններ, բազմաբնույթ միջոցառումներ, քննարկելու և հրատարակման երաշխավորելու հրատարակման ներկայացված տարբեր ձեռնարկներ:

2013-14 ուստարում՝ 2014թ. ապրիլի 25-ին, ամբիոնը ասիստենտ, բան. գիտ. թեկնածու Գարիկ Մկրտչյանի նախաձեռնությամբ կազմակերպել է հանրապետական գիտական նստաշրջան՝ նվիրված հայ գիտական բարբառագիտության հիմնադրման 100-ամյակին: Գիտական նստաշրջանին զեկուցումներով հանդես են եկել ամբիոնի դասախոսներ Գարիկ Մկրտչյանը («Լեհահայ բարբառի ընդհանուր բնութագիրը»)/ և Հասմիկ Վանյանը («Սասնա ծռեր» և «Շահնամե»»):

Անց են կացվել նաև գրական-գեղարվեստական տարբեր միջոցառումներ՝ նվիրված Համո Սահյանի, Հովհաննես Շիրազի ծննդյան հարյուրամյակներին:

Ամբիոնի երիտասարդ դասախոսներից երկուսը՝ Հասմիկ Վանյանը և Վահան Աղաբաբյանը, պաշտպանել են թեկնածուական ատենախոսություն և ստացել բանասիրական գիտությունների թեկնածուի գիտական աստիճան:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	1	-	-	13	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Վանյան Հ. Ս.,* Ավետիք Իսահակյանի չափածո և արձակ լեգենդները, «Տիր» հրատ., Երևան, 2014, 176 էջ:

Հոդված

1. *Մարիատյան Ա. Ա.,* Հ. Սահյանի սիրերգության գույները, «Ակունք» գիտական հոդվածների ժողովածու, թիվ 2 /8/, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 97-120:
2. *Հասանյան Ա. Զ.,* Հուզառատ խոհերի արտացոլքը, «Գրական թերթ», համար 10, Երևան, 2014, էջ 3:
3. *Հասանյան Ա. Զ.,* Անդրադարձ տերյանական գնահատություններին, Երիտասարդ գրականագետների հանրապետական գիտաժողովի նյութեր, «Ապագա» ՍՊԸ հրատ., Երևան, 2013, էջ 51-59:
4. *Հասանյան Ա. Զ.,* Ավետիք Իսահակյանի «Աբու-Լալա Մահարի» պոեմի կենսական ակունքներն ու ստեղծագործական առնչությունները, «Ակունք» գիտական հոդվածների ժողովածու, թիվ 3/9, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 144-152:
5. *Ադամյան Ա. Ա.,* Նեոռոմանտիզմի տեսական ըմբռնումը ռուս գրականագիտության մեջ, «Ակունք» գիտական հոդվածների ժողովածու, թիվ 2 /8/, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 105-119:
6. *Աղաբաբյան Վ. Ա.,* Ա. Բակունց-Ս. Խանզադյան (Գրական աղերսակցությունների բացահայտման փորձ), «Հայագիտական հանդես», № 1-2 /21-22/, Երևան, 2013, էջ 128-135:
7. *Աղաբաբյան Վ. Ա.,* Մարդու և բնության կենսահոգեբանական կապերը Սերո Խանզադյանի «Ծարավել եմ, ջուր բերեք» վիպակում, Երիտասարդ գրականագետների հանրապետական գիտաժողովի նյութեր, «Ապագա» ՍՊԸ հրատ., Երևան, 2013, էջ 83-91:
8. *Վանյան Հ. Ս.,* Լեգենդի ժանրային առանձնահատկությունները, «Ակունք» գիտական հոդվածների ժողովածու, թիվ 2 /8/, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 120-126:
9. *Վանյան Հ. Ս.,* Ավետիք Իսահակյանի լեգենդների արտահայտչական միջոցները, Երիտասարդ գրականագետների հանրապետական գիտաժողովի նյութեր, «Ապագա» ՍՊԸ հրատ., Երևան, 2013, էջ 26-33:
10. *Վանյան Հ. Ս.,* Ավետիք Իսահակյանի լեգենդների պատկերավորման միջոցները, «Ակունք» գիտական հոդվածների ժողովածու, թիվ 3 /9/, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 138-143:
11. *Մկրտչյան Գ. Գ.,* Միջին հայերենի և Մշո բարբառի անվանական հոլովումների զուգադրահամեմատական բնութագիրը, «Ջահուկյանական ընթերցումներ», Հանրապետական գիտական նստաշրջանի զեկուցումներ, «Էդիթ Պրինտ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 214-223:

12. *Մկրտչյան Գ. Գ.,* Գոյականի սեռական-տրական հոլովների հոլովական զուգաձևությունները միջին հայերենի և Մշո բարբառի տվյալների հաշվառմամբ, Երիտասարդ լեզվաբանների հանրապետական երրորդ գիտաժողովի զեկուցումներ, «Էդիթ Պրինտ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 93-100:
13. *Մկրտչյան Գ. Գ.,* Միջին հայերենի տարբերակվածության հարցը հայագիտության մեջ, «Հայագիտությունը և արդի ժամանակաշրջանի մարտահրավերները», Հայագիտական միջազգային երկրորդ համաժողով, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2013, էջ 126-131:

ՄԱՆԿԱՎԱՐԺՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչի ժամանակավոր պաշտոնակատար՝ *Բրուտյան Վաչիկ Արամայիսի, մանկ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Ավագիմյան Հայկ Ռոդիկի, հոգեբ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Հովակիմյան Աննա Գիգուշի, ասիստենտ
3. Ղուկասյան Աշխենիկ Ալեքսանդրի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Ասմարյան Քնարիկ Ժորայի, մանկ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Կոբելյան Արթուր Թենգիզի, հոգեբ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Ղույումչյան Վահան Գարեգինի, հոգեբ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Մանուկյան Արմենուհի Մնացականի, մանկ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Սարգսյան Վաչագան Պետրոսի, բժշկ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Սարգսյան Դիանա Յուրիկի, հոգեբ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Ամիրյան Հրաչյա Ամիրի, դասախոս
8. Մարտիրոսյան Անուշ Արշավիրի, դասախոս
9. Մելիքսեթյան Վիկտորիա Գրիշայի, դասախոս
10. Սարգսյան Լևոն Կարոյի, դասախոս
11. Սիմոնյան Էդիտա Սպարտակի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ղևոնդյան Արուս Սաշայի, գործավար-օպերատոր

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ուստարում Մանկավարժության և հոգեբանության ամբիոնի դասախոսների գիտական ներուժը հնարավորություն է տվել պարբերաբար տպագրելու գիտական հոդվածներ, մենագրություններ,

մեթոդական ձեռնարկներ, կազմակերպելու գիտական կոնֆերանսներ ու նստաշրջաններ, բազմաբնույթ միջոցառումներ, քննարկելու և հրատարակման երաշխավորելու հրատարակման ներկայացված տարբեր ձեռնարկներ:

2013-2014 ուստարում ամբիոնում ամբողջությամբ փոփոխվել և նոր ձևաչափով են ներկայացվել 2013-2017 ժամանակահատվածի առարկայական ծրագրերը, որոնց մեջ տեղայնացվել են ժամանակակից գիտական տեսությունները և հայեցակարգերը: Որոշ դասախոսներ մասնակցել են միջբուհական, միջազգային գիտաժողովների: Դասախոսների գիտահետազոտական աշխատանքների վերաբերյալ տրվել են հաշվետվություններ: Կատարվել են դասալսումներ, փորձի փոխանակման քննարկումներ, կայացել են սեմինարներ, հայցորդների աշխատանքների վերաբերյալ հաշվետվություններ:

Ամբիոնի կողմից մշակվել և հաստատվել է «Դասավանդողի իմիջը բուհի կորպորատիվ մշակույթում» ծրագիրը, որը հասցեագրված է ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղի գիտամանկավարժական աշխատակիցների որակավորման բարձրացմանը: Ամբիոնում մշակվել և հաստատվել է նաև «Ավարտական աշխատանքներին ներկայացվող պահանջներ» մեթոդական ուղեցույցը:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	1	-	2	19	1

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Մանուկյան Ա. Մ.,* Պրոբլեմային իրավիճակներում մանկավարժական խնդիրների լուծման ժամանակակից տեխնոլոգիաներ և տեխնոլոգիական համակարգեր «Զանգակ-97» հրատ., Երևան, 2013, 300 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Բրուտյան Վ. Ա.,* Ընդհանուր և զինվորական մանկավարժության բառարան տեղեկատու, «ՍԻՄ» տպագրատուն, Վանաձոր, 2013, 160 էջ:
2. *Саргсян Д. Ю.,* Проблемы психологической безопасности личности: теоретические и экпериментальные проблемы /соавтор/, Изд-во ЕГУ, Ереван, 2013, 136 с..

Հոդված

1. *Բրուտյան Վ. Ա.,* Մարդկության գլոբալ հիմնախնդիրը, «Ճգնաժամային կառավարում և տեխնոլոգիաներ» գիտական և գիտամեթոդական հոդվածների ժողովածու, N 1 /6/, Երևան, 2013, էջ 50-58:
2. *Բրուտյան Վ. Ա.,* Արտակարգ իրավիճակներին սովորողների նախապատրաստման արդյունավետ մեթոդները, «Ճգնաժամային կառավարում և տեխնոլոգիաներ» գիտական և գիտամեթոդական հոդվածների ժողովածու, N 1 /6/, Երևան, 2013, էջ 88-92:
3. *Բրուտյան Վ. Ա.,* Անձի իրավական մշակույթի ձևավորման մանկավարժական և իրավաբանական հայեցակետերը, «Մխիթար Գոշ» գիտամեթոդական հանդես, թիվ 4-6 /37/, Վանաձոր, 2013, էջ 4-10:

4. *Բրուտյան Վ. Ա.,* Երեխաներին իրավունքի ուսուցման հիմնական սկզբունքներն ու մեթոդները ժամանակակից դպրոցում, «Մխիթար Գոշ» գիտամեթոդական հանդես, թիվ 4-6 /37/, Վանաձոր, 2013, էջ 11-16:
5. *Բրուտյան Վ. Ա.,* Իրավաբանի մանկավարժական կուլտուրան, «Մխիթար Գոշ» գիտամեթոդական հանդես, թիվ 1-3 /36/, Վանաձոր, 2013, էջ 4-8:
6. *Բրուտյան Վ. Ա.,* Ապագա իրավաբանի մանկավարժական իրազեկությունը, «Մխիթար Գոշ» գիտամեթոդական հանդես, թիվ 7-9 /38/, Վանաձոր, 2013, էջ 13-16:
7. *Բրուտյան Վ. Ա.,* Իրավական կրթության հիմնախնդիրները և ժամանակակից միտումները Հայաստանի Հանրապետությունում, «Մխիթար Գոշ» գիտամեթոդական հանդես, N 10-12 /39/, Վանաձոր, 2013, էջ 4-9:
8. *Բրուտյան Վ. Ա.,* Իրավաբանական կրթության համակարգում ուսանողների հումանիտար և մասնագիտական պատրաստվածության ինտեգրման գործընթացի կազմակերպումը, «Մխիթար Գոշ» գիտամեթոդական հանդես, N 10-12 /39/, Վանաձոր, 2013, էջ 10-13:
9. *Բրուտյան Վ. Ա.,* Անվտանգության մշակույթի դաստիարակությունը որպես մանկավարժական երևույթ, «Ճգնաժամային կառավարում և տեխնոլոգիաներ» գիտական և գիտամեթոդական հոդվածների ժողովածու, N 2 /7/, Երևան, 2013, էջ 80-88:
10. *Ավագիմյան Հ. Ռ.,* Սոցիալական պերցեպցիա-սոցիալական իմացություն-սոցիալական դիրքորոշում հոգեբանական գործընթացների փոխադարձ կապը, «Տեսական և կիրառական հոգեբանության արդի հիմնախնդիրները» միջազգային գիտաժողովի նյութեր, «Էդիտ Պրինտ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 28-31:
11. *Սարգսյան Լ. Կ.,* Ինքնավերաբերմունքի ուսումնասիրությունը անձի ինքնագիտակցության մակարդակում, «Բանբեր Երևանի համալսարանի», 139-4, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 54-61:
12. *Սարգսյան Լ. Կ.,* Ինքնավերաբերմունքի կառուցվածքի խնդիրը հոգեբանության մեջ, «Մանկավարժական կրթության բարեփոխման հեռանկարներ, տեսություն և պրակտիկա», Խ. Աբովյանի անվան հայկական պետական համալսարանի հիմնադրման 90-ամյակին նվիրված գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, 1-ին պրակ, «Մանկավարժ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 187-190:
13. *Սարգսյան Լ. Կ.,* Դատապարտյալների հարմարման առանձնահատկությունները քրեակատարողական հիմնարկում, «Դատական իշխանություն» գիտամեթոդական ամսագիր, 12 /173, «Անտարես» հրատ., Երևան, 2013, էջ 58-63:
14. *Մանուկյան Ա. Մ.,* Դասավանդման հոգեբանության զարգացման միտումներն ու առանձնահատկությունները, Խ. Աբովյանի ծննդյան հոբելյանին նվիրված միջազգային գիտաժողովի գիտական հոդվածների ժողովածու, «Մանկավարժ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 62-68:
15. *Մանուկյան Ա. Մ.,* Պրոբլեմային իրավիճակներում դաստիարակչական խնդիրների լուծման փուլերի դասակարգումը, Խ. Աբովյանի ծննդյան հոբելյանին նվիրված միջազգային գիտաժողովի գիտական հոդվածների ժողովածու, «Մանկավարժ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 47-54:
16. *Սարգսյան Դ. Յու., Բաղալյան Գ. Ա.,* Ստի հոգեբանական մեխանիզմների բացահայտման լաբորատոր ուսումնասիրության փորձ, Երիտասարդ հոգեբանների միջբուհական գիտաժողով, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 122-126:
17. *Ասմարյան Ք. Ժ.,* Պրակտիկայի կազմակերպում՝ թիմային համագործակցության նկատառմամբ, «Ընտանիք և դպրոց», Կրթության ազգային ինստիտուտ, Երևան, 2013, էջ 4-11:
18. *Брутян В. А.,* Правовое воспитание как одно из средств преодоления правового нигилизма (на примере Армянской Республики), Журнал “Право и образование”, N 01, изд-во СГУ, Москва, 2014, с. 55-64.
19. *Брутян В. А.,* Педагогическая характеристика процеса правовой социализации личности, Журнал “Право и образование”, N 02, изд-во СГУ, Москва, 2014, с. 110-118.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Sargsyan D. Yu.,* Self-management as a basis of the future professional sustaining in the high school learning, IV International Scientific Conference "The Current Issues in Theoretical and Applied Psychology", "Edit Print", Yerevan, Oct. 25-27, 2013, pp. 446-447.

ՕՏԱՐ ԼԵԶՈՒՆԵՐԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Հարությունյան Քրիստինե Մուրադի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Զուրաբյան Մարատ Հովիկի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Դավթյան Նունե Արտավազդի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Խառատյան Տիգրան Գագիկի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Հարությունյան Լիանա Միքայելի, ասիստենտ
5. Մարդանյան Աիդա Սերգեյի, ասիստենտ
6. Աբրահամյան Սոնիկ Սուրիկի, դասախոս
7. Աղբալյան Մանե Թոռնիկի, դասախոս
8. Այդինյան Անժելա Ժորայի, դասախոս
9. Ավետիսյան Ռուզաննա Պողոսի, դասախոս
10. Եղիազարյան Սվետլանա Սերգոյի, դասախոս
11. Զարգարյան Ռուզան Հենրիկի, դասախոս
12. Էվինյան Սեդա Սերգեյի, դասախոս
13. Թեմրազյան Էմմա Հայկի, դասախոս
14. Կարապետյան Միրա Զավենի, դասախոս
15. Կարապետյան Սյուզաննա Սամվելի, դասախոս
16. Հովհաննիսյան Անահիտ Մաքսիմի, դասախոս
17. Մանուչարյան Մելանյա Մուկուչի, դասախոս
18. Սիմոնյան Աստղիկ Վահանի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Բագումյան Լուսինե Արտաշեսի, դասախոս
2. Բարխուդարյան Ալվարդ Կիմիկի, դասախոս
3. Գրիգորյան Շուշանիկ Սերգոյի, դասախոս
4. Թամարյան Ջեննի Լավրենտի, դասախոս
5. Մարդանյան Աննա Էմիլի, դասախոս
6. Օհանյան Սվետա Հովիկի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Օթարյան Անուշ Սերգոյի, գործավար-օպերատոր

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

2013-2014 ուստարում ամբիոնում կատարվել են մի շարք աշխատանքներ լեզվաբանության և գրականագիտության ոլորտներում: Ամբիոնի դասախոսները մասնավորապես ուսումնասիրություններ են կատարել հոգելեզվաբանության, դարձվածաբանության, էթնոլեզվաբանության, հնչյունաբանության, թարգմանության և քերականության ոլորտներում:

ԵՊՀ ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետի թարգմանության տեսության և պրակտիկայի ամբիոնի կողմից 2013թ. հոկտեմբերին կազմակերպված հանրապետական գիտաժողովին, որը նվիրված էր ամբիոնի հիմնադրման 5-ամյակին, մասնակցել են չորս դասախոսներ, ովքեր հանդես են եկել գիտական զեկուցումներով:

Ամբիոնի մի շարք դասախոսներ աշխատանքներ են կատարել իրենց գիտական ատենախոսությունների թեմաների շրջանակներում: 2014թ. մայիսի 14-ին 059 /Սլավոնական լեզուներ/ մասնագիտական խորհրդում կայացել է Անժելա Այդինյանի «Հայկական ռուսալեզու զանգվածային մամուլի լեզվական առանձնահատկությունները» թեմայով ատենախոսության հրապարակային պաշտպանությունը: Ամբիոնի դասախոսները հրատարակել են ուսումնական ձեռնարկներ, գիտական հոդվածներ:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	2	-	11	4

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Էվինյան Ս. Ս., Աբրահամյան Ս. Ս., Թեմրազյան Է. Հ.,* Ուսումնական ձեռնարկ հոգեբանության բաժնի ուսանողների համար, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 247 էջ:
2. *Թեմրազյան Է. Հ., Էվինյան Ս. Ս., Աբրահամյան Ս. Ս.,* Նամակագրություն և ինքնակենսագրություն, գրքույկ անգլերեն լեզու ուսումնասիրողների համար, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 228 էջ:

Հոդված

1. *Մարդանյան Ա. Ս.,* Ֆրանսերենի առածների և ասացվածքների թարգմանության որոշ առանձնահատկություններ, Թարգմանության տեսության և պրակտիկայի ամբիոնի հիմնադրման 5-ամյակին նվիրված գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 195-201:
2. *Mardanian A. S., Aghbalian M. T.,* Les problemes de classification des parties du discours en français, «Ակունք» գիտական հոդվածների ժողովածու, թիվ 3 (9), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 107-113:

3. *Աղբալյան Մ. Թ.,* Բազմիմաստության խնդիրները մեքենական թարգմանության մեջ, Թարգմանության տեսության և պրակտիկայի ամբիոնի հիմնադրման 5-ամյակին նվիրված գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 269-274:
4. *Haroutyunyan Ch. M.,* English and Armenian Surnames: Universalities and Differences, «Աստղիկ», թիվ 24-25, «Սահակ Պարթև» հրատ., Երևան, 2013-2014, էջ 228-236:
5. *Հարությունյան Ք. Մ.,* Կին հասկացությունը հայերենի և անգլերենի դարձվածքներում, Թարգմանության տեսության և պրակտիկայի ամբիոնի հիմնադրման 5-ամյակին նվիրված գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 151-155:
6. *Հարությունյան Լ. Մ.,* Ներընտանեկան սոցիալական դերերն ու դրանց ազդեցությունը երեխայի սոցիալականացման և դաստիարակության վրա, «Մանկավարժական միտք» գիտական հոդվածների ժողովածու, թիվ 1-2, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 24-29:
7. *Խաչատյան Տ. Գ.,* Գերիշխող բարոյաէթիկական հասկացությունների պատկերը ժամանակակից անգլերենի բառագիտական-դարձվածաբանական համակարգում, «Ակունք» գիտական հոդվածների ժողովածու, թիվ 3 (9), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 114-123:
8. *Evinyan S. S.,* English Troughout The World, «Ակունք» գիտական հոդվածների ժողովածու, թիվ 3 (9), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 103-106:
9. *Թեմրազյան Է. Հ.,* Եղիշե Չարենցը՝ «Արքա Լիրի» հայերեն թարգմանության խմբագիր, Թարգմանության տեսության և պրակտիկայի ամբիոնի հիմնադրման 5-ամյակին նվիրված գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 83-92:
10. *Егиазарян С. З.,* Роль монологической речи в процессе обучения русскому языку в неязыковых группах, «Ակունք» գիտական հոդվածների ժողովածու, թիվ 3 (9), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 99-102:
11. *Егиазарян С. З., Заргарян Р. Г.,* Развитие и совершенствование монологической речи на практических занятиях по русскому языку в неязыковых группах, «Ակունք» գիտական հոդվածների ժողովածու, թիվ 3 (9), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 96-98:

Զեկուցումների թեզիս

1. *Арутюнян К. М.,* Понятие «женщина» в английских пословицах, «Թարգմանությունը որպես գիտական ուսումնասիրության առարկա և միջմշակութային փոխներթափանցման միջոց» գիտաժողովի ծրագիր և թեզիսներ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 68-69:
2. *Մարդանյան Ա. Ս.,* Ֆրանսերեն առածների և ասացվածքների թարգմանության որոշ առանձնահատկություններ, «Թարգմանությունը որպես գիտական ուսումնասիրության առարկա և միջմշակութային փոխներթափանցման միջոց» գիտաժողովի ծրագիր և թեզիսներ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 53-55:
3. *Թեմրազյան Է. Հ.,* Եղիշե Չարենցը՝ «Արքա Լիրի» հայերեն թարգմանության խմբագիր, «Թարգմանությունը որպես գիտական ուսումնասիրության առարկա և միջմշակութային փոխներթափանցման միջոց» գիտաժողովի ծրագիր և թեզիսներ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 52-53:
4. *Աղբալյան Մ. Թ.,* Բազմիմաստության խնդիրները մեքենական թարգմանության մեջ, «Թարգմանությունը որպես գիտական ուսումնասիրության առարկա և միջմշակութային փոխներթափանցման միջոց» գիտաժողովի ծրագիր և թեզիսներ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 67-68:

ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկան՝ *Խուդավերդյան Նելլի Բաբկենի, տեխ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները

Շիֆր **Մասնագիտություններ՝**

080100 Տնտեսագիտության տեսություն

100100 Սերվիս

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 156*							
	I կուրս		II կուրս		III կուրս		IV կուրս	
	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ
Բակալավրիատ								
Տնտեսագիտության տեսություն	5	28	6	31	-	-	4	28
Սերվիս	4	13	4	14	-	-	5	14
Ընդամենը	***9***	***41***	***10***	***45***	***-***	***-***	***9***	***42***

Քննաշրջանների արդյունքները

Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Տնտեսագիտության տեսություն					
1-ին	33	-	12	-	64
2-րդ	37	1	25	1	29.8
4-րդ	32	-	6	9	81.2
Սերվիս					
1-ին	17	-	6	-	64.7
2-րդ	18	-	8	1	56
4-րդ	19	1	5	6	68.4
Ընդամենը	***156***	***2***	***62***	***17***	***59***

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Տնտեսագիտության տեսություն					
1-ին	27	-	11	-	59.2
2-րդ	33	-	7	1	78.7
Սերվիս					
1-ին	16	-	1	1	93.7
2-րդ	17	-	5	1	70.5
Ընդամենը	***93***	**-**	***24***	***3***	***74.1***

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	*Ընդամենը՝ 51, այդ թվում նախորդ տարիներից՝* 0
	Բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)
Տնտեսագիտության տեսություն	32 (4)
Սերվիս	19 (4)
Ընդամենը	***51 (8)***

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ 2

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Մարգպանյան Հարություն Ալեքսանի, տնտ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Խուդավերդյան Նելլի Բաբկենի, տեխ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Ավետիսյան Գայանե Հրաչիկի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Մակարյան Հայկ Անուշավանի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Էդիլյան Նաիրա Ալբերտի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Գալստյան Գագիկ Սերգեյի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Հովսեփյան Վոլոդյա Երվանդի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

3. Պետրոսյան Արսեն Գառնիկի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Մկրտչյան Նարեկ Ստեփանի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Սիրոյան Գարիկ Աշոտի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Ավագյան Մանե Էդվարդի, ասիստենտ
7. Առաքելյան Վահագն Վոլոդյայի, դասախոս
8. Խալաթյան Անի Սարգսի, դասախոս
9. Սարիբեկյան Անուշ Աղաջանի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Զախարյան Ալվինա Կոմիսարի, գործավար-օպերատոր

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Արտասահմանյան դրամաշնորհներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Միգրացիայի և մարդկային կապիտալի վերարտադրության փոխառնչությունները ՀՀ-ում:	Մարզպանյան Հ. Ա.

Թեմա 1. «Միգրացիայի և մարդկային կապիտալի վերարտադրության փոխառնչությունները Հայաստանի Հանրապետությունում» դրամաշնորհային ծրագիրը մեկնարկել է 2012թ. հոկտեմբերի մեկից և ավարտվում է 2014 թ. նոյեմբերին: Մինչ թեմայի ավարտը նախատեսվում է.

1. Ֆոկուս խմբի /հունիս/ և կլոր սեղանի /սեպտեմբեր/ կազմակերպում,
2. Կոլեկտիվ հետազոտության արդյունքների հրապարակում հայերեն և անգլերեն լեզուներով (մոտ 100 էջանոց գրքույկի տեսքով) /հոկտեմբեր-նոյեմբեր/:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Հաշվետու ուսումնական տարում ամբիոնը աշխատանքներ է տարել «Տնտեսագիտության տեսություն» մասնագիտության ուսումնական պլանի և առարկայական ծրագրերի բարելավման ուղղությամբ: Պարբերաբար լսվել են ամբիոնի դասախոսների հաշվետվությունները գիտահետազոտական և ուսումնամեթոդական աշխատանքների կատարման ընթացքի մասին: Ամբիոնի դասախոսները հաշվետու ժամանակաշրջանում մասնակցել են ԵՊՀ ԻՄ-ում կազմակերպված որակավորման բարձրացման դասընթացներին:

Հաշվետու ուսումնական տարում թարմացվել, ամբողջացվել ու ավարտին են հասցվել ամբիոնի գծով բոլոր դասընթացների ծրագրերը, նորացվել են հարցաշարերը և քննական տոմսերը:

Ամբիոնն ակտիվորեն համագործակցել է ՈՒԽ-ի և ՈՒԳԸ-ի հետ՝ կոորդինացնելով ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղի բոլոր ֆակուլտետների այն քննարկումները, որոնք նվիրված են եղել տնտեսագիտական թեմաներով վերլուծություններին:

2013-2014 ուստարում ամբիոնը կազմակերպել է ուսանողական գիտաժողով՝ «Հայաստանի արտաքին առևտրատնտեսական կապերի զարգացման հիմնախնդիրները» թեմայով: «Տնտեսագիտության տեսություն» մասնագիտության վեց ուսանողներ մասնակցել են այդ գիտաժողովին, որի աշխատանքները ղեկավարել է Հ. Մարզպանյանը:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	1	1	7	1

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Հովսեփյան Վ. Ե.,* Ազգային տնտեսություն, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 232 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Գալստյան Գ. Ս.,* Հարկային քաղաքականության տեսական հիմունքներ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, 95 էջ:

Հոդված

1. *Մարգպանյան Հ. Ա.,* Զբաղվածության ոլորտի գենդերային խտրազատման դրսևորումները ՀՀ-ում, Հանրապետական գիտամեթոդական կոնֆերանսի հոդվածների ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 104-109:
2. *Мироян Г. С.,* Миграционные тенденции в Армении в XXI веке, «Տնտեսության համաչափ զարգացման հիմնախնդիրները ՀՀ-ում», ՀՊՏՀ Եղեգնաձորի մասնաճյուղի հիմնադրման 5-ամյակի առիթով կազմակերպված գիտաժողովի նյութեր, ՀՊՏՀ հրատ., Եղեգնաձոր, 2013, էջ 46-49:
3. *Հովսեփյան Վ. Ե.,* Ներդրումները և տնտեսական աճը Հայաստանի Հանրապետությունում, «Տարեգիրք 2013», ԵՊՀ տնտեսագիտության ֆակուլտետ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 148-156:
4. *Ավետիսյան Գ. Հ., Խաչատրյան Ա. Մ.,* Ուսանողակենտրոն և դասախոսակենտրոն կրթական մոդելների համեմատական վերլուծություն, Հանրապետական գիտամեթոդական կոնֆերանսի հոդվածների ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 79-87:
5. *Խալաթյան Ա. Ս.,* ՀՀ էներգետիկ անվտանգության ապահովումը էլեկտրաէներգիայի ներքին սպառման և արտահանման տեսանկյունից, «Հայաստանի Հանրապետության սոցիալ-տնտեսական կայուն զարգացման հիմնախնդիրները» գիտական հոդվածների ժողովածու, թիվ 4 (20), Երևանի «Անանիա Շիրակացի» միջազգային հարաբերությունների համալսարան, Երևան, 2013, էջ 112-115:
6. *Խալաթյան Ա. Ս.,* Էլեկտրաէներգիայի արտադրության և ներդրումների վերլուծությունը VAR մոդելի միջոցով, Հայաստանի ճարտարագիտական ակադեմիա (ՀՃԱ), «Լրաբեր», Հատոր 10, N 2, Երևան, 2013, էջ 233-238:
7. *Сарибекян А. А.,* Роль производственной практики в подготовке конкурентоспособных специалистов, Հանրապետական գիտամեթոդական կոնֆերանսի հոդվածների ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 96-102:

Զեկուցումների թեզիս

1. *Խալաթյան Ա. Ս.,* Ներդրումների գնահատումը՝ պահանջարկի անորոշության պայմաններում իրական օպցիոնների մեթոդով, «Ֆինանսներ և էկոնոմիկա» գիտական հանդես, թիվ 9 (159), Երևան, 2013, էջ 36-37:

ՏՈՒՐԻԶՄԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԵՎ ՄՇԱԿՈՒԹԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչի ժամանակավոր պաշտոնակատար՝ *Ազիզյան Հռիփսիմե Մկրտչի, մանկ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Ասիլբեկյան Պավել Նորիկի, ասիստենտ
2. Լաչիկյան Լևոն Երվանդի, ասիստենտ
3. Ուլիխանյան Ալինա Վոլոդյայի, ասիստենտ
4. Բեգինյան Լիաննա Գրիշայի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Պոտոսյան Ակսել Հարությունի, աշխ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Օհանջանյան Ռուբեն Սամվելի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Գրիգորյան Վահագն Վարազդատի, աշխ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Սարգսյան Տիգրան Արտավազդի, աշխ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Խաչատուրյան Հասմիկ Նարեկի, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ուլիխանյան Ալինա Վոլոդյայի, գործավար-օպերատոր

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ուստարում ամբիոնը աշխատանքներ է կատարել «Սերվիս» մասնագիտության առարկայական ծրագրերի արդիականացման ուղղությամբ: Բարձրացվել է մասնագիտության գծով նախատեսված ուսումնական պրակտիկաների արդյունավետությունը՝ պրակտիկաների անցկացման բազայի ընդլայնման և պրակտիկայի ծրագրերը գործատուների պահանջներին համապատասխանեցնելու միջոցով: Ուսումնական գործընթացի բարելավման, դասապրոցեսների արդիականացման և լավագույն փորձի փոխանակման նպատակով անց են կացվել դասալսումներ, ամբիոնի բոլոր դասախոսների կողմից 1-ին կիսամյակի ընթացքում բաց դասեր են անցկացվել օնլայն լսարանում՝ դասապրոցեսում տեխնիկական միջոցների կիրառմամբ: Կատարվել են դասալսումների քննարկումներ:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում ամբիոնը ծավալել է նաև գիտական գործունեություն: Ամբիոնի դասախոսների կողմից հրատարակվել են 7 գիտական հոդվածներ և 1 մենագրություն: Ամբիոնի դասախոսներ Պ. Ասիլբեկյանի, Ա. Ուլիխանյանի և Լ. Բեգինյանի կողմից մշակվել են առարկայական ծրագրերի մեթոդական ուղեցույցներ մասնագիտական դասընթացների համար:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	9	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Պոտոսյան Ա. Հ.,* Տավուշի մարզի գյուղական տարաբնակեցումը, ձևավորումը, շարժընթացը, ժամանակակից հիմնախնդիրները, «ԵՊՀ գիտական տեղեկագիր. Աշխարհագրություն և երկրաբանություն», N 2, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 41-47:
2. *Պոտոսյան Ա. Հ., Պոտոսյան Վ. Ա.,* ՀՀ գյուղական բնակավայրերի համալիրային տիպայնացումը որպես դրանց հեռանկարային զարգացման հիմք, «Ակունք գիտական հոդվածների ժողովածու, N 1 (7) ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 193-204:
3. *Պոտոսյան Ա. Հ., Պոտոսյան Վ. Ա.,* Վայոց ձորի մարզի գյուղական տարաբնակեցումը, ձևավորումը, շարժընթացը, հիմնախնդիրները, «Տնտեսության համաչափ զարգացման հիմնախնդիրները ՀՀ-ում», ՀՊՏՀ Եղեգնաձորի մասնաճյուղի հիմնադրման 5-ամյակի առիթով կազմակերպված գիտաժողովի նյութեր, ՀՊՏՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 93-98:
4. *Պոտոսյան Ա. Հ., Քոչյան Շ. Մ.,* Գյուղական տարաբնակեցման զարգացման և վերափոխման վրա ազդող հիմնական գործոնները և դրանց տարածաշրջանային տարբերությունները, «Ակունք գիտական հոդվածների ժողովածու, թիվ 3 /9/, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 179-189:
5. *Օհանջանյան Ռ. Ս.,* Գեղարվեստական մշակույթի սպառման առանձնահատկությունները քաղաքային բնակավայրերում, Գյումրի, Միջազգային գիտաժողովի նյութեր, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2013, էջ 177-181:
6. *Օհանջանյան Ռ. Ս.,* Գեղարվեստական մշակույթի էթնոսոցիոլոգիական ուսումնասիրության փորձ՝ ըստ մշակույթի գործիչների վարկանիշների, «Հայ ժողովրդական մշակույթ», 16, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2014, էջ 36-46:
7. *Գրիգորյան Վ. Վ.,* Մանկավարժների և ծնողների համագործակցության կազմակերպման պայմաններն ու տեխնոլոգիան, «Մանկավարժություն», թիվ 5, Երևան, 2013, էջ 18-24:
8. *Գրիգորյան Վ. Վ.,* Աշխարհագրություն առարկայի օլիմպիադայի անցկացման մի քանի հարցերի շուրջ, «Մանկավարժական միտք», թիվ 3-4, Երևան, 2013, էջ 72-78:
9. *Բեգինյան Լ. Գ.,* Գերեզմանաթումբը որպես հղի հող, «Ավանդականը և արդիականը հայոց մշակույթում», թիվ 14, Երևան, 2014, էջ 267-272:

ԿԻՐԱՌԱԿԱՆ ԱՐՎԵՍՏԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկան՝ *Այվազյան Կամո Բենիկի, տեխն. գիտ. թեկնածու, դոցենտ, ՀՀ դիզայներների միության անդամ*

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները

Շիֆր **Մասնագիտություններ՝**

071100 Կիրառական արվեստ

Կիրառական արվեստ (մագիստրատուրա)

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 76*							
	I կուրս		II կուրս		III կուրս		IV կուրս	
	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ	պպ	վճ
Բակալավրիատ								
Կիրառական արվեստ	5	15	5	21	-	-	5	25
Ընդամենը	***5***	***15***	***5***	***21***	**-**	**-**	***5***	***25***

Քննաշրջանների արդյունքները

Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Կիրառական արվեստ					
1-ին	20	-	7	-	65
2-րդ	26	-	12	-	54
4-րդ	30	-	13	-	57
Ընդամենը	**76**	**-**	**32**	**-**	**58.6**
Մագիստրատուրա					
Կիրառական արվեստ					
1-ին	4	-	-	-	100
2-րդ	9	-	1	2	89
Ընդամենը	**13**	**-**	**1**	**2**	**92.3**

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Բակալավրիատ					
Կիրառական արվեստ					
1-ին	19	-	8	-	57.8
2-րդ	28	-	10	1	64.2
Ընդամենը	***47***	***-***	***18***	***1***	***61.7***
Մագիստրատուրա					
Կիրառական արվեստ					
1-ին	4	-	-	-	100

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	*Ընդամենը՝ 40, այդ թվում նախորդ տարիներից՝ 2*
	Բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով) Մագիստրատուրա (գերազանցության դիպլոմով)
Կիրառական արվեստ	31 (3)
Մագիստրատուրա	9 (4)
Ընդամենը	***40 (7)***

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ 2

ԴԵԿՈՐԱՏԻՎ ԿԻՐԱՌԱԿԱՆ ԱՐՎԵՍՏԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Բուդդարյան Ռաֆիկ Գարեգինի, Դիզայներների միջազգային ասոցիացիայի անդամ, ՀՀ դիզայներների միության անդամ, ասիստենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Այվազյան Կամո Բենիկի, տեխ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ, ՀՀ դիզայներների միության անդամ
2. Չիբուխչյան Անուշ Լյուբիկի, ՀՀ նկարիչների միության անդամ, ասիստենտ
3. Չիբուխչյան Դոնարա Լևոնի, ՀՀ նկարիչների միության անդամ, ասիստենտ
4. Պողոսյան Ռուզաննա Կիմի, ՀՀ նկարիչների միության անդամ, ասիստենտ
5. Պողոսյան Դավիթ Անդրանիկի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Մելքումյան Սամվել Հովհաննեսի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Պողոսյան Դավիթ Անդրանիկի, արվեստանոցի վարիչ
2. Աբազյան Անահիտ Աթաբեկի, ուսումն. վարպետ
3. Չիբուխչյան Դոնարա Լևոնի, ուսումն. վարպետ
4. Պողոսյան Ռուզաննա Կիմի, ուսումն. վարպետ
5. Ասլանյան Գայանե Սարգսի, գործավար-օպերատոր

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ժամանակաշրջանում Դեկորատիվ կիրառական արվեստի և Գծանկար, գունանկարի ամբիոնները համատեղ կազմակերպել են հետևյալ ցուցահանդեսները.

1. Մեծ եղեռնի անմեղ զոհերի հիշատակին նվիրված ցուցահանդեսների շարք:
2. Իջևան քաղաքում՝ ցայտաղբյուրների տարածքում, I և II կուրսերի ուսանողների ստեղծագործությունների ցուցադրություն:
3. Կանանց միջազգային տոնին նվիրված ցուցահանդես:
4. Ցուցահանդես՝ նվիրված Շուշիի ազատագրմանը:
5. 2014թ. շրջանավարտների ավարտական աշխատանքների ցուցադրություն ԵՊՀ ԻՄ-ի բակում՝ նվիրված Ուկրաինայից հրավիրված պատվիրակությանը:
6. Կիրառական արվեստի ֆակուլտետի դասախոսների և ուսանողների աշխատանքների ցուցադրություն ԵՊՀ ԻՄ-ի ադմինիստրատիվ շենքի բակում:
7. Գեղեցկության և մայրության տոնին նվիրված ցուցահանդես Իջևանի քաղաքային պատկերասրահում:
8. Պլենեռային նկարչության կազմակերպում կիսամյակի ընթացքում:
9. Մասնակցություն Հայաստանի նկարիչների միությունում կազմակերպված հանրապետական երեք ցուցահանդեսներին:
10. Ավարտական աշխատանքների ցուցադրում ԵՊՀ-ի բակում՝ նվիրված ԵՊՀ-ի կազմավորման 95-ամյակին:

Քննարկվել և հաստատվել են ամբիոնի 2013-14 ուստարվա աշխատանքային պլանները և առարկայական ծրագրերը, ավարտական աշխատանքների թեմաները և պետական քննության հարցաշարերը: Բոլոր դասախոսների մոտ պարբերաբար կազմակերպվել են դասալսումներ և արդյունքների քննարկում:

Կազմակերպվել են ավարտական աշխատանքների փուլային նախապաշտպանություն և արդյունքների քննարկում, ցուցահանդեսների կազմակերպում, արդյունքների քննարկում:

Քննարկվել և հաստատվել են ամբիոնային անհատական ծանրաբեռնվածությունները:

Քննարկվել և ամփոփվել են ավարտական աշխատանքների պաշտպանության արդյունքները: Ուսումնասիրվել և քննարկվել են ուսանողների առաջարկությունները:

Քննարկվել և հաստատվել են 2014-18 ուստարիների առարկայական ծրագրերը:

Ամբիոնի ջանքերով և Մոսկվայից հրավիրված ՀՀ ժող. վարպետ Յու. Ս. Հովսեփյանի օժանդակությամբ ֆակուլտետում կազմակերպվել են ոչ ավանդական գոբելենագործության վարպետության դասեր:

ԳԾԱՆԿԱՐ, ԳՈՒՆԱՆԿԱՐԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Միրզոյան Արթուր Համլետի, ՀՀ նկարիչների միության անդամ, ասիստենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Ջավրուշյան Գևորգ Մկրտիչի, ՀՀ նկարիչների միության անդամ, ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի նկարիչների միության անդամ, ասիստենտ
2. Հովհաննիսյան Սերգեյ Թորգոմի, ՀՀ նկարիչների միության անդամ, ասիստենտ
3. Մխիթարյան Քրիստինե Համլետի, ՀՀ դիզայներների միության անդամ, ասիստենտ
4. Խաչատրյան Արևիկ Ռաֆիկի, ՀՀ նկարիչների միության անդամ, ասիստենտ
5. Ստեփանյան Միեր Օգսենի, ՀՀ նկարիչների միության անդամ, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Էդիլյան Սոֆիկ Սերյոժայի, օպերատոր-գործավար

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

2013-2014 ուստարվա ընթացքում Գծանկարի, գունանկարի և Դեկորատիվ կիրառական արվեստի ամբիոնները համատեղ կազմակերպել են հետևյալ ցուցահանդեսները.

1. Մեծ եղեռնի անմեղ զոհերի հիշատակին նվիրված ցուցահանդեսների շարք:
2. Իջևան քաղաքում՝ ցայտաղբյուրների տարածքում, I և II կուրսերի ուսանողների ստեղծագործությունների ցուցադրություն:
3. Կանանց միջազգային տոնին նվիրված ցուցահանդես:
4. Ցուցահանդես՝ նվիրված Շուշիի ազատագրմանը:
5. 2014թ. շրջանավարտների ավարտական աշխատանքների ցուցադրություն ԵՊՀ ԻՄ-ի բակում՝ նվիրված Ուկրաինայից հրավիրված պատվիրակությանը:
6. Կիրառական արվեստի ֆակուլտետի դասախոսների և ուսանողների աշխատանքների ցուցադրություն ԵՊՀ ԻՄ-ի ադմինիստրատիվ շենքի բակում:
7. Գեղեցկության և մայրության տոնին նվիրված ցուցահանդես Իջևանի քաղաքային պատկերասրահում:
8. Պլենեռային նկարչության կազմակերպում կիսամյակի ընթացքում:
9. Մասնակցություն Հայաստանի նկարիչների միությունում կազմակերպված հանրապետական երեք ցուցահանդեսներին:

10. Ավարտական աշխատանքների ցուցադրում ԵՊՀ-ի բակում՝ նվիրված ԵՊՀ-ի կազմավորման 95-ամյակին:

11. Ս. Հովհաննիսյանի անհատական աշխատանքների ցուցադրություն Իջևանի քաղաքային պատկերասրահում:

Քննարկվել և հաստատվել են ամբիոնի 2013-14 ուստարվա աշխատանքային պլանները և առարկայական ծրագրերը, ինչպես նաև գծանկար, գունանկար, քանդակ առարկաների ընթացիկ, եզրափակիչ, հանրագումարային քննությունների գնահատման նոր կարգը:

Իրականացվել են որոշակի բարեփոխումներ, քննարկվել և հաստատվել են ավարտական աշխատանքների թեմաները: Բոլոր դասախոսների մոտ պարբերաբար կազմակերպվել են դասալսումներ և արդյունքների քննարկում:

Քննարկվել և հաստատվել է ավարտական աշխատանքների թեմատիկան՝ ըստ ուսանողների և ղեկավարների:

Ավարտական աշխատանքների ղեկավար դասախոսների կողմից ավարտական աշխատանքների ընթացքի մասին ներկայացվել է հաշվետվություն և քննարկվել:

Կազմակերպվել են ավարտական աշխատանքների փուլային նախապաշտպանություն և արդյունքների քննարկում: Կատարվել է ցուցահանդեսների կազմակերպման արդյունքների քննարկում:

Կատարվել է 2014-15 ուստարվա առարկայական ծրագրերի հիմնովին բարելավում: Քննարկվել և հաստատվել են 2014-18 ուստարիների առարկայական ծրագրերը:

Ամբիոնի ջանքերով և Մոսկվայից հրավիրված ՀՀ ժող. վարպետ Յու. Ս. Հովսեփյանի օժանդակությամբ ֆակուլտետում կազմակերպվել են ոչ ավանդական գոբելենագործության վարպետության դասեր:

ՀԵՌԱԿԱ ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԲԱԺԻՆ

Բաժնի վարիչ՝ *Զուրաբյան Մարատ Հովիկի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Մասնագիտություններ

- Ինֆորմատիկա և կիրառական մաթեմատիկա
- Պատմություն
- Հայոց լեզու և գրականություն
- Մանկավարժություն և հոգեբանություն
- Էկոլոգիական քիմիա
- Տնտեսագիտության տեսություն
- Սերվիս
- Անգլերեն լեզու և գրականություն

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	Ուսանողների թիվը՝ 972				
5-ամյա ուսուցում բակալավրիատ	I	II	III	IV	V
Ինֆորմատիկա և կիրառական մաթեմատիկա	11	-	-	-	-
Կիրառական մաթեմատիկա և ֆիզիկա	-	25	20	17	13
Էկոլոգիական քիմիա	22	-	-	-	-
Բնապահպանություն և բնօգտագործում	-	39	32	21	30
Պատմություն	28	37	35	35	36
Հայոց լեզու և գրականություն	14	32	21	35	22
Մանկավարժութ. և հոգեբանութ.	31	45	31	44	40
Անգլերեն լեզու և գրականություն	7	-	-	-	-
Տնտեսագիտության տեսություն	37	54	39	45	39
Սերվիս	16	19	-	-	-
Ընդամենը	***166***	***251***	***178***	***197***	***180***

Քննաշրջանների արդյունքները

Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը	Գերազանցիկ-ների թիվը	Առաջադիմության %-ը
Բակալավրիատ				
Ինֆորմատիկա և կիրառական մաթեմատիկա 1-ին	11	6	-	45.4
Կիրառական մաթեմատիկա և ֆիզիկա				
2-րդ	25	13	-	48
3-րդ	20	10	-	50
4-րդ	17	3	-	82.3
5-րդ	13	5	-	62
Էկոլոգիական քիմիա 1-ին	22	15	-	30
Բնապահպ. և բնօգտագործում				
2-րդ	39	29	-	26
3-րդ	20	10	-	50
4-րդ	21	14	1	33.3
5-րդ	30	17	-	43.3
Պատմություն 1-ին	28	23	-	18

2-րդ 3-րդ 4-րդ 5-րդ	37 35 35 36	23 28 27 21	- - - -	38 20 23 42
Հայոց լեզու և գրակ. 1-ին 2-րդ 3-րդ 4-րդ 5-րդ	 14 32 21 35 22	 10 24 12 15 8	 - - - 1 -	 29 25 43 57.1 64
Մանկ. և հոգեբանութ. 1-ին 2-րդ 3-րդ 4-րդ 5-րդ	 31 45 31 35 22	 9 20 19 15 8	 - - - 2 -	 71 56 39 57.1 64
Տնտեսագիտության տեսություն 1-ին 2-րդ	 37 54	 26 43	 - -	 30 20.3
3-րդ 4-րդ	39 45	30 29	- -	23 36
5-րդ	39	26	-	33.3
Սերվիս 1-ին 2-րդ	 16 19	 15 9	 - -	 69 53
Անգլերեն լեզու և գրականություն 1-ին	 7	 3	 -	 57.1
Ընդամենը	***972***	***589***	***4***	***39.4***

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	**Քննաշրջանին մասնակցել են**	**Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը**	**Գերազանցիկ-ների թիվը**	**Առաջադիմության %-ը**
Բակալավրիատ				
Ինֆորմատիկա և կիրառական մաթեմատիկա 1-ին Կիրառական մաթեմատիկա և ֆիզիկա 2-րդ 3-րդ 4-րդ	 11 24 20 18	 7 18 13 5	 - - - -	 36.3 25 35 72.2
Էկոլոգիական քիմիա 1-ին	 21	 9	 -	 57.1

Բնապահպ. և բնօգտագործում				
2-րդ	40	25	-	37.5
3-րդ	32	23	-	28.1
4-րդ	21	17	-	38.6
Պատմություն				
1-ին	23	15	-	34.7
2-րդ	40	28	-	30
3-րդ	34	22	-	35.2
4-րդ	34	25	-	26.4
Հայոց լեզու և գրակ.				
1-ին	14	5	-	64.2
2-րդ	32	19	-	40.6
3-րդ	22	13	-	40.9
4-րդ	35	18	-	48.5
Մանկ. և հոգեբանություն				
1-ին	33	19	-	42.4
2-րդ	45	16	-	64.4
3-րդ	31	16	-	48.3
4-րդ	44	19	2	56.8
Տնտեսագիտության տեսություն				
1-ին	34	22	-	35.3
2-րդ	58	36	-	37.9
3-րդ	35	24	-	31.4
4-րդ	44	27	-	38.6
Սերվիս				
1-ին	17	6	-	64.7
2-րդ	20	11	-	45
Անգլերեն լեզու և գրականություն				
1-ին	7	3	-	57.1
Ընդամենը	***789***	***458***	***2***	***41.9***

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	***Ընդամենը՝ 177, այդ թվում նախորդ տարիներից՝ 0***
	Բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)
Կիրառական մաթեմատիկա և ֆիզիկա	13 (0)
Պատմություն	36 (0)
Հայոց լեզու և գրականություն	21 (0)
Մանկավարժություն և հոգեբանություն	40 (0)
Բնապահպանություն և բնօգտագործում	29 (0)
Տնտեսագիտության տեսություն	38 (0)
Ընդամենը	***177 (0)***

ՀԱՄԱՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂԱՅԻՆ ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԻՐԱՎԻՃԱԿՆԵՐԻ, ՄԱՐՄՆԱԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Պողոսյան Վարդիթեր Գուրգենի, Միջազգային սպորտի վարպետ, ասիստենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Վանեսյան Արթուր Հենրիկի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Մովսիսյան Գայանե Սերյոժայի, դասախոս
2. Քամալյան Ռոբերտ Վասիլի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ադամյան Սաշա Ֆրոնտիկի, սպորտային սեկցիաների համակարգող, ԽՍՀՄ սպորտի վարպետ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված աշխատանքների ամփոփում

Ամբիոնն իր ուսումնադաստիարակչական և սպորտ-մասսայական աշխատանքները կազմակերպում է՝ հիմք ընդունելով բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների համար մշակված բուհերի ամբիոնների աշխատանքների կազմակերպման և բովանդակության մասին հրահանգը:

Կազմվել և հաստատվել են.

1. 2013-14 ուստարվա ամբիոնի տարեկան աշխատանքային պլանը,
2. 2013-14 ուստարվա սպորտային միջոցառումների տարեկան պլանը:

Ուշադրություն դարձնելով նորագույն մեթոդների մշակման և առարկայական ծրագրերի արդիականության վրա՝ 2013-14 ուստարվա առարկայական ծրագրերը կազմվել են նոր պահանջներին համապատասխան:

Դասապրոցեսը համարելով հիմնական օղակ՝ ուսումնական պրոցեսը կազմակերպվել է՝ ուշադրություն դարձնելով դասավանդման նոր մեթոդներին, որակավորման բարձրացմանը, անհատական փորձին, ուսանողների ֆիզիկական պատրաստության բարելավման գործընթացին:

Հետևողականորեն իրականացվել են ուսանողների նախաստուգարքային նորմատիվները և ստուգարքների նախապատրաստման գործընթացը: Աշխատանքներ են տարվել ուսումնանյութական բազայի բարելավման ուղղությամբ:

Բացի փոխադարձ դասալսումներից՝ ամբիոնի վարիչի կողմից իրականացվել են դասալսումներ, որոնց արդյունքները հաջորդական կարգով քննարկվել են ամբիոնի նիստերում:

Դասապրոցեսին և դասերից դուրս ստուգարքային նորմատիվները հանձնելու նպատակով կազմակերպվել են լրացուցիչ մարզումներ հատկապես այն ուսանողների համար, որոնք ունեն առողջական խնդիրներ և ֆիզիկապես շատ թույլ են:

Ուսուցման գործընթացի արդյունավետության բարձրացման նպատակով երկրորդ կիսամյակից մասնաճյուղում սկսեց գործել մարզասրահը, որը հագեցած է մարզագույքով:

Մասնաճյուղում ուսումնական տարվա սկզբից ամբիոնի վարիչի նախաձեռնությամբ գործում են վոլեյբոլի և փետրագնդակի սեկցիաներ, ինչի արդյունքում ամբիոնում հաջորդական կարգով անց են կացվել սպորտային միջոցառումներ:

Մասնաճյուղում կազմակերպվել են մասնաճյուղային առաջնություններ, ընկերական հանդիպումներ, բաց առաջնություններ: Մասնաճյուղը մասնակցել է ներքոնշյալ մարզական ստուգատեսներին.

1. ՀՀ մարզերում և ԼՂՀ-ում սպորտային փառատոն (սեպտեմբեր, 2013թ.),
2. Անկախության 22-րդ տարեդարձին նվիրված վոլեյբոլի և փետրագնդակի մասնաճյուղի առաջնություն (սեպտեմբեր, 2013թ.),
3. Սպորտլանդիայի մասնաճյուղի առաջնություն (հոկտեմբեր, 2013թ.),
4. Սեղանի թենիսի բաց առաջնություն (հոկտեմբեր, 2013թ.),
5. Բազկամարտի և շախմատի մասնաճյուղի առաջնություն (նոյեմբեր, 2013թ.),
6. Փետրագնդակի բաց առաջնություն (նոյեմբեր, 2013թ),
7. Վոլեյբոլի մասնաճյուղի առաջնություն (փետրվար, 2014թ.),
8. Բազկամարտի մասնաճյուղի առաջնություն (փետրվար, 2014թ.),
9. Սպորտլանդիայի բաց առաջնություն՝ նվիրված Կանանց միջազգային տոնին (մարտ, 2014թ.),
10. Շախմատի և սեղանի թենիսի մասնաճյուղի առաջնություն (ապրիլ, 2014թ.),
11. Փետրագնդակի բաց առաջնություն՝ նվիրված Մայրության և գեղեցկության տոնին (ապրիլ, 2014թ.),
12. Վոլեյբոլի բաց առաջնություն (մայիս, 2014թ.),
13. 2013թ. սեպտեմբերի 28-29-ը ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղի մարզադահլիճում կայացել է փետրագնդակի ընկերական հանդիպում Վանաձորի մարզադպրոցի սաների հետ: Թիմային հաշվարկով հաղթել է ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղի թիմը:
14. 2013թ. հոկտեմբերի 12-15-ը Երևան քաղաքում տեղի է ունեցել փետրագնդակի ՀՀ մեծահասակների առաջնություն, որտեղ ԵՊՀ ԻՄ-ի ուսանող Հրաչ Ներսիսյանը գրավել է III մրցանակային տեղը և պարգևատրվել բրոնզե մեդալով, պատվոգրով և դրամական պարգևով:
15. Վոլեյբոլի ընկերական հանդիպում (Վանաձոր, 2014թ. ապրիլի 4):

ՇՐՋԱՆԱՎԱՐՏՆԵՐԻ ԵՎ ԿԱՐԻԵՐԱՅԻ ԿԵՆՏՐՈՆ

Շրջանավարտների և արտաքին շահառուների հետ տարվող աշխատանքների համակարգող՝	*Աղաբաբյան Վահան Արշակի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ*

ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղի շրջանավարտների և կարիերայի կենտրոնը հաշվետու ժամանակաշրջանում որոշակի աշխատանքներ է իրականացրել տարածաշրջանային աշխատանքի շուկայում մասնաճյուղի ուսանողների և շրջանավարտների մասնագիտական մրցակցության զարգացման և այն ավելի արդյունավետ դարձնելու ուղղությամբ: Կենտրոնի կողմից իրականացվել են հետևյալ աշխատանքները.

- Ստեղծվել է շրջանավարտների զբաղվածության վերաբերյալ համակարգչային բազա, որտեղ հավաքագրվել են վերջին հինգ տարիների շրջանավարտների կոնտակտային տվյալները:

- Կենտրոնը համագործակցում է տարածաշրջանի պետական և մասնավոր կազմակերպությունների ու տնտեսությունների հետ, որի ընթացքում հստակ տեղեկություններ են ստացվել աշխատաշուկայի առկա և հեռանկարային զարգացման միտումների վերաբերյալ:
- Պարբերաբար կազմակերպվել են սեմինար-դասընթացներ, ուսանողների կարիերայի զարգացմանը նպաստող հանդիպումներ: Հարկ է առանձնացնել վերջին հինգ տարիներին ուսումնառությունը գերազանցությամբ ավարտած մի խումբ շրջանավարտների հետ հանդիպումը, որտեղ հնչեցին տարաբնույթ հարցեր և պատասխաններ: Շրջանավարտները նշեցին մասնաճյուղի առավելությունները իրենց ուսանած այլ բուհերի նկատմամբ, որտեղ իրենք շարունակել են կրթությունը, ներկայացրին այն բացթողումները, որոնց լուծումը հնարավորություն կտա առավել որակյալ կրթություն տրամադրել և լինել մրցունակ: Կարևոր էր նաև արտաքին շահակիցների՝ Տավուշի մարզի հիմնարկ-ձեռնարկությունների ղեկավարների, մարզպետարանի ներկայացուցիչների, բարձրաստիճան զինվորականների, համայնքների ղեկավարների, գործարարների, դպրոցների տնօրենների, լրագրողների, ծնողների հետ հանդիպումը, որի ընթացքում մասնակիցները ներկայացրին համագործակցության ձևերի վերաբերյալ իրենց առաջարկությունները:
- Նպատակ ունենալով առավել արդյունավետ դարձնել կենտրոնի աշխատանքները ուսանողների և շրջանավարտների հետ՝ մասնաճյուղի կայքէջում (http://ijevan.ysu.am/) առանձնացվել է Շրջանավարտ բաժինը՝ «Մրցույթներ, թափուր հաստիքներ», «Խորհրդատվություն», «Շրջանավարտների և կարիերայի կենտրոն», «Գրանցում» ենթաբաժիններով, որտեղ պարբերաբար համապատասխան նյութեր են տեղադրվում:
- Մասնաճյուղի գործունեության, տարածաշրջանում առկա թափուր աշխատատեղերի վերաբերյալ շրջանավարտներին պարբերաբար տեղեկություններ տրամադրելու նպատակով Facebook սոցիալական ցանցում ստեղծվել է ԵՊՀ Իջևանի շրջանավարտ էջը (https://www.facebook.com/shrjanavart?ref_type=bookmark):
- Կենտրոնն իրականացրել է 2013-2014 ուստարվա առկա և հեռակա ուսուցման համակարգերի շրջանավարտների բավարարվածության հարցումներ, որոնց նպատակն էր պարզել ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղում ստացած կրթությունից, կրթական և օժանդակ ծառայություններից շրջանավարտների բավարարվածության աստիճանը՝ ծառայությունների և ռեսուրսների հետագա բավարարման համար:
- Ուսումնառությանը զուգահեռ՝ ԵՊՀ ԻՄ-ի ուսանողների աշխատանքային փորձի ձևավորման ու տիրապետման նպատակով միջոցներ են ձեռնարկվել նրանց ուսումնաարտադրական պրակտիկան ավելի նպատակային կազմակերպելու ուղղությամբ:
- Մասնաճյուղի շրջանավարտների հետ, ըստ նրանց բնակության և աշխատանքի վայրի, մշտական կապ է պահպանվել, և այդ ընթացքում կատարված «Արտաքին շահակիցների կարծիքների վերաբերյալ» հարցումների միջոցով տեղեկություններ են հավաքվել արտաքին շահառուների կողմից մասնաճյուղի և նրա շրջանավարտների մասնագիտական գիտելիքների վերաբերյալ:
- Կենտրոնը պարբերաբար ուսումնասիրել է ուսանողների և շրջանավարտների կողմից աշխատանք գտնելու հիմնախնդիրները, մասնակիորեն պարզել այն պատճառներն ու պայմանները, որոնք խանգարում են այդ կարևոր գործընթացի իրականացմանը: Աշխատանք գտնելու և դրա հետ կապված այլ հիմնահարցերի պարզաբանման նպատակով կազմակերպվել են խորհրդակցություններ և կլոր սեղաններ:

- Կենտրոնի աջակցությամբ ուսանողները և շրջանավարտները մասնակցել են տարբեր մրցույթների և հարցազրույցների, որոնց արդյունքում շուրջ 5 շրջանավարտ ընդունվել է աշխատանքի:
- Շրջանավարտների և կարիերայի կենտրոնի կողմից մասնաճյուղում ստեղծվել են առանձին ցուցատախտակ և գովազդային անկյուն, որտեղ փակցվում են կենտրոնի գործառույթների վերաբերյալ իրավական փաստաթղթեր՝ մարզի տարբեր կազմակերպությունների կողմից պարբերական մամուլում աշխատանքային թափուր պաշտոնների համար տպագրված հայտարարություններ և այլ փաստաթղթեր:

ՆՅՈՒԹԱՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ԲԱԶԱ

1. Հիմնարար վերանորոգվել է մասնաճյուղի ադմինիստրատիվ մասնաշենքի առաջին հարկի միջանցքներից մեկը: Այդ նույն միջանցքի վրա տեղակայված Մասնագիտական կրթության, Որակի ապահովման, Գնումների, մատակարարման և պահեստավորման, Ընդհանուր բաժինների հին փայտե դռները փոխարինվել են MDF-ի դռներով:
2. Հիմնարար վերանորոգվել են մասնաճյուղի առաջին մասնաշենքում Տնտեսագիտության ֆակուլտետին հատկացված առաջին հարկի մեկ, երկրորդ հարկի երեք լսարաններ: Այդ լսարանների փայտե հատակները փոխարինվել են ցեմենտբետոնե հատակներով: Ցեմենտբետոնյա հատակները ծածկվել են լինոլիումով: Նշված լսարանների պատերը և առաստաղները եվրոնորոգվել են:
3. Հիմնարար վերանորոգվել են Տնտեսագիտության ֆակուլտետի դեկանատը և ամբիոնային սենյակները: Դեկանատի և Ընդհանուր տնտեսագիտության ամբիոնի փայտե հատակները փոխարինվել են ցեմենտբետոնե հատակներով, որոնք ծածկվել են լինոլիումով:
4. Մասնաճյուղի Տնտեսագիտության ֆակուլտետի երկրորդ հարկի միջանցքների զգալի հատվածի փայտե հատակները փոխարինվել են ցեմենտբետոնե հատակներով, սալիկապատվել պրեսգրանիտե սալիկներով:
5. Հիմնարար վերանորոգվել է Հումանիտար գիտությունների ֆակուլտետի լսարաններից մեկը և որպես ֆրանսերեն լեզվի ուսուցման կենտրոն վերազինվել համապատասխան գրասենյակային գույքով և տեխնիկական միջոցներով: Հումանիտար գիտությունների ֆակուլտետի լսարաններից մեկը հիմնարար վերանորոգվել է, համալրվել լեզվի ուսուցման տեխնիկական միջոցներով և կահավորվել գրասենյակային նոր գույքով՝ նպատակ ունենալով նպաստել տարածաշրջանում ֆրանսերեն լեզվի ուսուցմանը:
6. Հումանիտար գիտությունների ֆակուլտետի թիվ 51 լսարանը հիմնարար վերանորոգվել է, նրա փայտե հատակը փոխարինվել է ցեմենտբետոնյա հատակով, ծածկվել լինոլիումով:
7. Մասնաճյուղի առաջին մասնաշենքի առաջին հարկի լսարանների և ամբիոնային սենյակների՝ բնակելի տներին և այգիներին հարող պատուհանները ցանցապատվել են:
8. Մասնաճյուղի երկրորդ մասնաշենքի բնագիտական ֆակուլտետի թիվ 6 լսարանը, լաբորատորիաներից մեկը հիմնարար վերանորոգվել են: Ֆակուլտետի լսարաններից մեկը /թիվ 12/ հիմնարար վերանորոգվել է, կահավորվել ընթերցասրահային կահույքով, համալրվել մասնագիտական գրականությամբ, որպեսզի Բնագիտության և Կիրառական արվեստի ֆակուլտետի ուսանողության համար ծառայի որպես ընթերցասրահ:
9. Մասնաճյուղի երկրորդ մասնաշենքում Կիրառական արվեստի ֆակուլտետի երկու լսարաններ հիմնարար եվրոնորոգվել են: Կիրառական արվեստի ֆակուլտետի երկու արվեստանոցներ ուսուցման արդյունավետությունը բարձրացնելու նպատակով երեք կամարաձև բացվածքներով միացվել են իրար, հիմնարար եվրոնորոգվել, համալրվել արվեստանոցային նոր գույքով:

10. Հիմնարար վերանորոգվել է մասնաճյուղի երրորդ մասնաշենքի սպորտային դահլիճը, նրա ալյումինե շրջանակներով պատուհանները փոխարինվել են եվրոպատուհաններով:
11. Կենտրոնական մասնաշենքի բակում, բակից հեռակա բաժին տանող մայթի վրա կառուցվել է հարմարավետ տաղավար, որտեղ տեղադրվել են չորս նստարան, տաղավարն ունի անվճար համացանց /WI-FI/, ուսանողներն ունեն հանգստանալու և համացանցից օգտվելու հնարավորություն:
12. Մասնաճյուղի կենտրոնական մասնաշենքի բակում՝ մուտքի հարևանությամբ, այգու մեջ՝ կանաչ խոտի վրա տեղադրվել են երկու նստարան, և ստեղծվել է հանգստի գոտի՝ հետաքրքիր դիզայներական լուծումներով:
13. Մասնաճյուղի հյուրանոցային համալիրի հարևանությամբ՝ գետի ափին, տեղադրվել է մետաղական կարկասով տաղավար՝ դասախոսների հանգիստը կազմակերպելու նպատակով:
14. Մասնաճյուղի առանձին ստորաբաժանումներին տրամադրվել է գրասենյակային նոր գույք:
15. Մասնաճյուղի համար ձեռք են բերվել նոր համակարգիչներ, էլեկտրոնային սարքեր, նոր տեխնիկական միջոցներ:

ՀԱՅԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ

Գիտական ղեկավար՝ *Սիմոնյան Արամ Հրաչիկի, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Փոխտնօրեն՝ *Հովհաննիսյան Մհեր Սուրենի, պատմ. գիտ. թեկնածու*

Ինստիտուտի գործունեության հիմնական խնդիրներն ու ուղղությունները

- Հայկական հարցը և Հայոց ցեղասպանության պատմությունը, պատմագրությունը և մատենագիտությունը (Ցեղասպանագիտության բաժին),
- Հայ-օսմանական առնչությունները (Հայ-օսմանական առնչությունների բաժին),
- Հայ հնագիտությունը (Հնագիտական հետազոտությունների լաբորատորիա),
- Հայաստանի պատմական աշխարհագրության, քարտեզագրության ուսումնասիրությունը (Բ. Հարությունյանի անվան Հայաստանի պատմական աշխարհագրության և քարտեզագրության լաբորատորիա),
- Հայագիտական պատմագիտական և աղբյուրագիտական ժառանգության ուսումնասիրությունը (Աղբյուրագիտության բաժին),
- Վիրտուալ (էլեկտրոնային-համացանցային) հայագիտությունը (Վիրտուալ հայագիտության և տեղեկատվության բաժին),
- Հայ-վրացական հարաբերությունները (Հայ-վրացական հարաբերությունների բաժին),
- Հայ-քրդական առնչությունները (Հայ-քրդական առնչությունների բաժին):

2013-2014 ուստարում իրատարակվել են

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
1	5	-	-	66	16

Ինստիտուտում գործող բաժինների և լաբորատորիաների թիվը՝ 8

ԱՂԲՅՈՒՐԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԲԱԺԻՆ

Բաժնի ղեկավար՝ *Սիմոնյան Արամ Հրաչիկի, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Բաժնի աշխատակիցների կազմը

1. Ղարիբյան Ալիկ Ավետիքի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ, գիտաշխատող
2. Ասատրյան Արմինե Ալբերտի, կրտսեր գիտաշխատող
3. Սիմոնյան Անի Արամի, կրտսեր գիտաշխատող
4. Գալստյան Գայանե Հայկազի, լաբորանտ
5. Հովհաննիսյան Վարդուհի Պարգևի, լաբորանտ
6. Ղազարյան Ծովինար Սարգսի, լաբորանտ
7. Մարդոյան Լուսինե Աշոտի, լաբորանտ
8. Սաֆարյան Սուսաննա Գարիկի, լաբորանտ

Բաժնի հիմնական խնդիրները

Հայագիտության վերաբերյալ արխիվային վավերագրերի ձեռքբերում Հայաստանի Հանրապետության, Ռուսաստանի Դաշնության և արտասահմանյան այլ երկրներում գտնվող արխիվներից:

Հայ ժողովրդի պատմությանը, մշակույթին վերաբերող ձեռագրերի հետազոտում և հայագիտական տարբեր օջախներում պահպանվող մատյանների մասին տեղեկությունների ուսումնասիրում և համակարգում:

Հայոց պատմության առանձին էջերին առնչվող արժեքավոր արխիվային փաստաթղթերի բացահայտում և ժողովածուների տեսքով հրատարակության նախապատրաստում:

Բաժնի գործունեության ուղղությունները

Արդեն մի քանի տարի է, ինչ բաժնի աշխատակիցներն աշխատում են Հայաստանի և հայերի վերաբերյալ Ռուսական կայսրության տարածքում տեղեկությունների հավաքագրմամբ:

Հետազոտական աշխատանքներ են տարվում Հայոց ցեղասպանության վավերագրերի, հուշագրությունների, տարբեր վկայությունների հավաքման, մշակման և հրատարակման ուղղություններով:

Հայոց հայրենիքի առանձին երկրամասերի (Զանգեզուր, Լեռնային Ղարաբաղ, Ջավախք, Նախիջևան) տարբեր ժամանակահատվածների պատմության առանցքային իրադարձություններին առնչվող փաստաթղթերի հավաքագրում, ուսումնասիրում ու հրատարակում:

Հայոց ցեղասպանության և հայկական պահանջատիրության իրավական խնդիրներ:

Արցախի պատմության հնագույն շրջանի ուսումնասիրություն, Արցախյան հիմնախնդրի նորովի արժևորում, շարժման, ազատագրական պատերազմի և ԼՂՀ կայացման պատմության ներկայացում:

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ բաժնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

2013 թվականի հոկտեմբերի 17-ից 19-ը տեղի ունեցած «Հայագիտությունը և արդի ժամանակաշրջանի մարտահրավերները» խորագրով հայագիտական միջազգային երկրորդ համաժողովի լիագումար նիստում ՀՀԻ տնօրեն, բաժնի ղեկավար Արամ Սիմոնյանը հանդես է եկել «Հայագիտության արդի հիմնախնդիրները և դրանց լուծման ուղիները» վերնագիրը կրող զեկույցով:

Հրատարակություններ

Դասագիք	Մենագրու-թյուն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթո-դական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	2	-	-	1	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Ղարիբյան Ա. Ա.* (թարգ.՝ Ա. Սիմոնյան) Լեռնային Ղարաբաղի հիմնահարցը 1918-1920 թթ. և Մեծ Բրիտանիան, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 300 էջ:
2. *Ջեյմս Հարբորդ* (Կազմողներ՝ Ա. Սիմոնյան, Ա. Ղարիբյան), Իրավիճակը Մերձավոր Արևելքում. դեպի Հայաստան ամերիկյան առաքելության զեկույցը, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, 300 էջ:

Հոդված

1. *Սիմոնյան Ա. Հ.,* Հայագիտության արդի հիմնախնդիրները և դրանց լուծման ուղիները, Հայագիտական միջազգային երկրորդ համաժողով. «Հայագիտությունը և արդի ժամանակաշրջանի մարտահրավերները», Լիագումար նիստի զեկուցումներ, ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2013, էջ 92-99:

ՎԻՐՏՈՒԱԼ ՀԱՅԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ԲԱԺԻՆ

Բաժնի ղեկավար՝ *Հովհաննիսյան Միհր Սուրենի, պատմ. գիտ. թեկնածու*

Բաժնի աշխատակիցների կազմը

1. Մուրադյան Լիլիթ Վարդանի, կրտսեր գիտաշխատող
2. Աղաջանյան Թագուհի Կամոյի, ավագ լաբորանտ
3. Զոհրաբյան Ելենա Վրույրի, ավագ լաբորանտ
4. Պողոսյան Սիմոն Սերգեյի, ավագ լաբորանտ
5. Սեդրակյան Նինա Հաբեթի, ավագ լաբորանտ
6. Ավանեսյան Մելինե Կարենի, լաբորանտ
7. Բաղդասարյան Գոհար Ռազմիկի, լաբորանտ
8. Սարգսյան Վերա Աշոտի, լաբորանտ

Բաժնի հիմնական խնդիրները

21-րդ դարում հայագիտական ուսումնասիրությունների աղբյուրագիտական և տեղեկատվական շտեմարանների դերը հետզհետե ստանձնում է համացանցը՝ ինտերնետը, որի առաջադրած խնդիրները հայագիտության համար նոր մարտահրավերներ կարելի է համարել: Բաժնի առջև ծառացած խնդիրներից են համացանցում հայագիտության ներկայացվածության հիմնախնդիրների դիտարկումը, անհրաժեշտ հայագիտական գրականության թվայնացումը, համապատասխան կայքերի պատրաստումն ու համացանցում անհրաժեշտ նյութերի տարածման ապահովումը:

Բաժնի գործունեության ուղղությունները

Բաժինն իրականացնում է համացանցում զետեղված հայագիտական, հակահայագիտական նյութերի վերհանումը, մոնիթորինգը, համակարգումը, հասցեագրումը համապատասխան մասնագետներին, հայագիտական անհրաժեշտ գրականության թվայնացումը, կայքերի և այլ համացանցային ռեսուրսների պատրաստումը և սպասարկումը, ինչպես նաև ՀՀԻ-ի հետ ԶԼՄ-ների ու հասարակայնության կապերը:

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ բաժնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

2013թ. սեպտեմբերից մինչ ուսումնական տարվա վերջ բաժինը թվայնացրել և ՀՀԻ-ի կայքերը (**www.armin.am, www.armenianarchaeology.am, www.armeniaculture.am, www.armeniandiaspora.am, www.historyofarmenia.am, www.armenianlanguage.am, www.armeniansgenocide.am, www.armenianreligion.am**) համալրել է **307** գրքերով, **232** հոդվածներով, **567** հանրագիտարանային նյութերով, **42** քարտեզներով, **1101** նկարներով, **2** փաստաթղթով ու **14** տեսանյութերով:

Կրթական ուղղվածությամբ կայքերից ԵՊՀ հայագիտական հետազոտությունների ինստիտուտի «Ցեղասպանագիտություն» մագիստրոսական ծրագրի կայքին՝ **www.masters.armeniansgenocide.am**-ին, ավելացավ նաև ԵՊՀ սփյուռքագիտության ամբիոնի հետ համատեղ իրականացվող «Հայագիտություն» մագիստրոսական ծրագրի կայքը՝ **www.masters.armin.am**-ը:

Բաժնի կողմից հաշվետու ժամանակահատվածում կազմակերպվել և իրականացվել են գիտաժողովներ ու կլոր սեղաններ: 2013 թվականի հոկտեմբերի 17-ից 19-ն ընկած ժամանակահատվածում կայացել է «Հայագիտությունը և արդի ժամանակաշրջանի մարտահրավերները» խորագրով հայագիտական միջազգային երկրորդ համաժողովը: Համաժողովի «Պատմություն» բաժանմունքում ԵՊՀ ՀՀԻ-ի փոխտնօրեն, Վիրտուալ հայագիտության և տեղեկատվության բաժնի ղեկավար Մհեր Հովհաննիսյանը հանդես է եկել «Համացանցային քարոզչության հակահայկական դրսևորումները» վերնագիրը կրող զեկույցով: Նա ղեկավարել է նույն գիտաժողովի «Հայ ինքնության հիմնախնդիրներ» բաժանմունքի նիստերը:

2014թ. ապրիլի 20-ից 26-ը Դոնի Ռոստովի «Նոր Նախիջևան» համայնքում իրականացվել են Հայոց ցեղասպանության զոհերի հիշատակին նվիրված միջոցառումներ: Ծրագրի շրջանակում ՀՀԻ-ի փոխտնօրեն, Վիրտուալ հայագիտության և տեղեկատվության բաժնի ղեկավար Մհեր Հովհաննիսյանը հանդես է եկել «Հայոց ցեղասպանության խնդրի արտացոլումը համացանցում» խորագրով դասախոսությամբ:

Սփյուռքում հայագետների պատրաստման և մասնագիտական հմտությունների ապահովման նպատակով նախագծվել, պատրաստվել և արդեն գործում է հեռաուսուցման համակարգը, որի

իրականացման համար Միեր Հովհաննիսյանը գործուղվել է Լիբանան. առաջին՝ «Հայոց պատմության հիմնահարցեր» ծրագրի շնորհանդեսը 2014թ. մարտի 25-ին տեղի է ունեցել Բեյրութում, իսկ մեկնարկը տրվել է ապրիլի 14-ին՝ Համազգայինի Լիբանանի շրջանային վարչության հետ գործակցաբար: 2014 թվականի դրությամբ հեռաուսուցման ծրագիրն անցել է 18 ուսանող:

Հեռաուսուցման ծրագրին զուգահեռ, Լիբանանում 2011-2013 թթ. տեղի հայկական կրթական դաշտում Միեր Հովհաննիսյանի իրականացրած դիտարկումներից հետո վեր հանելով Հայոց պատմության միասնական դասագրքերի, ուսուցիչների, ինչպես նաև նոր մասնագետների հեռաուսուցման համակարգի միջոցով կրթություն ապահովելու խնդիրները, Բեյրութի «Վահե Սեթյան» հրատարակչատան հետ համագործակցաբար պատրաստվում են Լիբանանի հայկական դպրոցների 1-12-րդ դասարանների համար Հայոց պատմության միացյալ դասագրքեր:

Բաժնի ավագ լաբորանտ Նինա Սեդրակյանը համալսարանական և արտահամալսարանական կամավորների հետ բաժնին կից ձեռնարկել է «Հայ ազգ» էլեկտրոնային հանրագիտարանի հայերեն տարբերակի խմբագրությունը:

Նախատեսվում է իրականացնել «Ամառային դպրոց» ծրագիրը, որի համար բաժինը պատրաստել է ենթադոմենային կայք, որը գտնվում է նախապատրաստական աշխատանքների իրականացման ընթացքում՝ www.summerschool.armin.am:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	-	1

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Զեկուցումների թեզիս

1. *Հովհաննիսյան Մ. Ս.,* Համացանցային քարոզչության հակահայկական դրսևորումները, «Հայագիտությունը և արդի ժամանակաշրջանի մարտահրավերները», զեկուցումների դրույթներ, ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., Երևան, 17-19 հոկտեմբերի, 2013, էջ 31-32:

ՀԱՅ-ՎՐԱՑԱԿԱՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԲԱԺԻՆ

Բաժնի ղեկավար՝ *Բայրամյան Հրաչիկ Սմբատի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Բաժնի աշխատակիցների կազմը

1. Վիրաբյան Վանիկ Հրանտի, պատմ. գիտ. դոկտոր, ավագ գիտաշխատող
2. Մաղալյան Վլադիմիր Սարգսի, բան. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
3. Հարությունյան Ռուզաննա Վասպուրականի, պատմ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
4. Թամարյան Ջեննի Լավրենտիի, լաբորանտ
5. Յոլչյան Ծովինար Կարենի, լաբորանտ

Բաժնի հիմնական խնդիրները

- Ուսումնասիրել Վրաստանի պատմությունը, գրականությունը, լեզուն և մշակույթը,
- ստեղծել համապատասխան ծրագրեր, անհրաժեշտ դասագրքեր, ուսումնամեթոդական ձեռնարկներ, բառարաններ, զրուցարաններ, «Վրացագիտություն» և «Կովկասագիտություն» մասնագիտացումների համար,
- պատրաստել հայ վրացագետների կադրեր,
- անցկացնել գիտական սեմինարներ, կոնֆերանսներ,
- ամբողջացնել հայկական աղբյուրներում առկա տեղեկությունները Վիրքի և վրաց ժողովրդի մասին,
- թարգմանել և հրատարակության պատրաստել վրացալեզու հայագիտական արժեքավոր աշխատությունները,
- Հայաստանի և Վրաստանի բուհերի միջև նպաստել գիտակրթական կապերի սերտացմանը,
- ինտերնետային կայքերից գտնել, թարգմանել և համակարգել հայ-վրացական հարաբերություններին առնչվող գիտական և գիտահանրամատչելի նյութերը,
- հետազոտել հայ-վրացական ռազմաքաղաքական հարաբերությունների զարգացման միտումներն ու բարդույթները 1918-1921 թթ., սահմանատարածքային վեճերը և դրանց պատմաքաղաքական արդյունքները:

Գիտական աշխատանքները նվիրված են վրաց գրականության պատմության, հայ-վրացական լեզվական-բառարանագրական առնչությունների, հայ-վրացական գրական և պատմամշակութային կապերի, վրացերեն լույս տեսած հայագիտական աշխատությունների ուսումնասիրությանը, դրանցից կարևորագույնների հայերեն թարգմանությանն ու հրատարակության պատրաստելուն:

Հայ-վրացական հարաբերությունների բաժնի աշխատանքներն ընթանում են մասնագիտական երկու ուղղությամբ՝ գիտահետազոտական և գիտամանկավարժական (Հայ բանասիրության ֆակուլտետի «Վրացագիտություն» մասնագիտացման և Պատմության ֆակուլտետի բակալավրիական ու «Կովկասագիտություն» մագիստրոսական խմբերում վրացագիտական հիմնական առարկաները դասավանդում են բաժնի աշխատակիցներ Հր. Բայրամյանը և Ջ. Թամարյանը):

Բաժնի գործունեության ուղղությունները

Հաշվետու ժամանակաշրջանում բաժնի գիտահետազոտական աշխատանքները հիմնականում նվիրված են եղել վրաց գրականության պատմության և վրաց լեզվի ուսումնական ձեռնարկներ ստեղծելու աշխատանքներին, հայ-վրացական գրական-մշակութային կապերի վերջին տարիների խնդիրներին:

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ բաժնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. **«Վրաց գրականությունը XX դ.» (կատարող՝ Բայրամյան Հրաչիկ Սմբատի):**

Հաշվետու ժամանակաշրջանում գիտաշխատողն ամբարել է 1900-1930-ական թվականների՝ թեմային առնչվող նյութեր, ՀՀ Ազգային գրադարանում, Մատենադարանում, Գրականության ու արվեստի թանգարանում մատչելի գրականությունը, վրացի հեղինակների ու նրանց երկերի մասին հայ մամուլում հրապարակված հոդվածներն ու գրախոսությունները, մշակել հետազոտության մեջ ներառվող հեղինակների կյանքի, գործունեության ու երկերի շարադրանքի սկզբունքները, դրույթներն ու մեթոդները:

Նախապատրաստական աշխատանքները շարունակվում են:

Թեմա 2. **«Հայ-վրացական ռազմաքաղաքական հարաբերությունները 1918-1921 թթ.» (կատարող՝ Վիրաբյան Վանիկ Հրանտի):**

Բաժնի կողմից հաստատված «Հայ-վրացական ռազմաքաղաքական հարաբերությունները 1918-1921թթ.» աշխատությունը նախապատրաստական ընթացքում է: Հիմնականում պատրաստ է գրքի բովանդակային կառուցվածքը: Գիտաշխատողը հաշվետու ժամանակաշրջանում ժողովել է 1918-1921 թթ. վերաբերող նյութերի զգալի մասը՝ սկզբնաղբյուրներ, արխիվային փաստաթղթեր, գրադարաններում ու համացանցում առկա վրաց և օտարազգի աշխատություններ: Որոշակիացրել է շարադրանքի հիմնական գաղափարաքաղաքական դրույթներն ու մեթոդները:

Նախապատրաստական աշխատանքները շարունակվում են:

Թեմա 3. **«Վրաստանի հայ նորագույն մամուլը և գրատպությունը (1921-1991 թթ.»): (Կատարող՝ Մաղալյան Վլադիմիր Սարգսի):**

Հաշվետու ժամանակաշրջանում կատարվել է որոշակի աշխատանք, ուսումնասիրվել է ՀՀ Ազգային գրադարանում պահվող 1920-ական թթ. վրացահայ մամուլը և թեմայի ընդհանրացման նպատակով գրի են առնվել անհրաժեշտ նյութերը, ուսումնասիրվել տվյալ թեմային նվիրված աշխատություններ, ինչպես նաև արխիվային նյութեր:

Թեմա 4. **«Հայկական պատմական աղբյուրները (5-7-րդ դդ.) Վիրքի և վրաց ժողովրդի մասին»: (Կատարող՝ Հարությունյան Ռուզաննա Վասպուրականի):**

Ընթացքի մեջ է 5-7-րդ դարերի հայ պատմիչների՝ Վիրքի և վրաց ժողովրդի մասին տեղեկությունների հավաքման աշխատանքը:

Բաժնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Հայ-վրացական հարաբերությունների բաժինը, գիտական թեմաների իրականացումից զատ, կատարում է նաև այլ աշխատանքներ:

Ջ. Թամարյանը իրականացնում է վրացական կայքերից հայ-վրացական պատմամշակութային առնչություններին վերաբերող վիճահարույց հոդվածների, գրքերի և հարցազրույցների վերհանումը, դրանց թարգմանությունը, մոնիթորինգը, համակարգումը և հասցեագրումը համապատասխան մասնագետներին:

Ջ. Թամարյանը և Ծ. Յոլչյանը թարգմանում են «Հայոց ցեղասպանությունը վրաց պարբերականներում 1914-1918 թթ.» արխիվային նյութերի ժողովածուն: Աշխատանքը շարունակվում է:

Կենտրոնի աշխատակիցներ Հ. Բայրամյանը և Ջ. Թամարյանը հանրապետության գրական հանդեսներում թարգմանել և տպագրել են վրացական պատմվածքներ և նովելներ:

1. Բայրամյանի թարգմանությամբ՝ Միշվելաձե Ռևազ, «Հուդա» (նովել), «Կայարան», «Գրական հանդես», N 2, 2013, էջ 110-116: Սիխարուլիձե Գիվի, «Ցտեսություն, Անուկ»: Ամիրեջիբի Ճաբուա, «Ունայնություն ունայնությանց»: Թորիա Զուրաբ, «Պարտքերի համակարգը», «Գրական համալսարան», Գիրք XIII, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 253-260: Փանջիկիձե Գուրամ, «Քարայծը» (պատմվածք): «Կամուրջ-2013» (Վրաստանի գրողների ստեղծագործական միություն), Թբիլիսի, 2014, էջ 203-209: Թամարյանի թարգմանությամբ՝ Միշվելաձե Ռևազ, «Անգերեզման մարդը» (նովել), «Գրական համալսարան», Գիրք XIII, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 260-264:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	11	3

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Բայրամյան Հ. Ս.,* Կյանքը՝ ժամանակին, գիրը՝ հավերժությանը (Գուրամ Փանջիկիձեի 80-ամյակի առթիվ, «Կամուրջ-2013» (Վրաստանի գրողների ստեղծագործական միություն), Թբիլիսի, 2014, էջ 201-203:
1. *Բայրամյան Հ. Ս.,* Թարգմանություն՝ պայմանավորված տաղանդավոր անհատի գործոնով, «Կամուրջ-2013», Թբիլիսի, 2014, էջ 312-316:
2. *Բայրամյան Հ. Ս.,* Հայոց եղեռնի արձագանքները վրացական մամուլում 1914-1918թթ., «Գրական թերթ», 25 ապրիլի (N 13), Երևան, 2014:
3. *Վիրաբյան Վ. Հ., Վարդանյան Ա. Վ.,* Ադրբեջանի տարածքային հավակնությունների և Արցախ-Ղարաբաղի հիմնախնդրի մասին, «Լրատու» գիտական հոդվածների պարբերական ժողովածու, Մեսրոպ Մաշտոց համալսարան, Երևան, «Լիմուշ» հրատ., 2014, էջ 188-196:
4. *Հարությունյան Ռ. Վ.,* «Աշխարհացոյց»-ի հեղինակի և ժամանակի հարցի շուրջ, «Պատմություն և մշակույթ» հանդես, Բ, 2013, էջ 72-77:
5. *Հարությունյան Ռ. Վ.,* Մարզպանական Հայաստանի ռազմական ուժը և Սասանյան Պարսկաստանի քաղաքականությունը, ԲԵՀ, թիվ 1, 2014, էջ 14-21:
6. *Մաղալյան Վ. Ս.,* Հայկական տպագրությունը Թիֆլիսում (XIX դար-XX դարասկիզբ), «Պատմաբանասիրական հանդես», թիվ 3, ՀՀ ԳԱԱ հրատ., Երևան, 2013, էջ 62-83:
7. *Մաղալյան Վ. Ս.,* Ջավախքի անդրանիկ պարբերականը, «Գրական թերթ», թիվ 41, 6 դեկտեմբերի, Երևան, 2013, էջ 7-8:
8. *Մաղալյան Վ. Ս.,* Ալեքսանդր Մյասնիկյանի երկերի 5-րդ հատորը, գրախոսություն, «Պատմություն և մշակույթ» հանդես, պրակ Բ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 360-365:
9. *Մաղալյան Վ. Ս.,* Հայկական տպագրության սկզբնավորումն ու զարգացումը Վրաստանի հայկական և հայաբնակ գավառներում (XIX դարի վերջ-XX դարասկիզբ), «Հայկական տպագրությունը դարերի միջով. հոդվածների ժողովածու», ՀՀ ԳԱԱ պատմության ինստիտուտ, Երևան, 2014, էջ 106-120:
10. *Մաղալյան Վ. Ս.,* Երևանի համալսարանի գիտական գրադարանի հիմնադրման պատմությունից, ԲԵՀ, պրակ 1. Հայագիտություն, թիվ 2 (143), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 50-57:
11. *Թամարյան Ջ. Լ.,* Պատկերային համակարգը Շիրազի պոեզիայում, «Կանթեղ», թիվ 4 (57), Երևան, 2013, էջ 116-124:

Զեկուցումների թեզիս

1. *Բայրամյան Հ. Ս.,* 101 հայրենը՝ վրացերեն: Զեկուցում հայ-վրացական բանասիրությանը նվիրված միջազգային գիտաժողովում, Երևան, 24-27 մարտի, 2014թ.:
2. *Հարությունյան Ռ. Վ.,* Հայ-վրացական հարաբերություններն ըստ Մովսես Խորենացու «Պատմություն Հայոց» աշխատության: Զեկուցում «Եվրոպա և Կովկաս, տարածաշրջանային խնդիրներ» միջազգային գիտաժողովում, Երևան, 7-8 մայիսի, 2014թ.:
3. *Թամարյան Ջ. Լ.,* Վրաց բառանյութը Հրաչյա Աճառյանի «Արմատական բառարան»-ում: Զեկուցում Հայ բարբառագիտության հիմնադրման 100-ամյակին նվիրված հանրապետական գիտական նստաշրջանում, ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղ, 25 ապրիլի, 2014:

ՑԵՂԱՍՊԱՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԲԱԺԻՆ

Բաժնի ղեկավար՝ *Պողոսյան Վարուժան Արամազդի, պատմ. գիտ. դոկտոր*

Բաժնի աշխատակիցների կազմը

1. Հայրունի Աշոտ Նորայրի, պատմ. գիտ. դոկտոր, ավագ գիտաշխատող
2. Գևորգյան Սուսաննա Պարույրի, բան. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
3. Մելքոնյան Գևորգ Գագիկի, պատմ. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
4. Մակարյան Էվելինա Անդրանիկի, կրտսեր գիտաշխատող
5. Սարուխանյան Ելիզավետա Անդրանիկի, կրտսեր գիտաշխատող
6. Բաբայան Հասմիկ Մամիկոնի, լաբորանտ
7. Մինասյան Մարինե Պետիկի, ավագ լաբորանտ

Բաժնի հիմնական խնդիրները

- Հայոց ցեղասպանության պատմության ուսումնասիրություն
- Հայոց ցեղասպանության արտասահմանյան պատմագրության ուսումնասիրություն
- Փաստաթղթերի ժողովածուների կազմում
- Օտար ականատեսների վկայությունների և արտասահմանյան պատմաբանների արժեքավոր ուսումնասիրությունների թարգմանություններ

Բաժնի գործունեության ուղղությունները

1. 19-րդ դարի վերջի - XX դարի սկզբի հայկական ազատագրական շարժումներ,
2. 1909թ. կիլիկյան կոտորածներ,
3. 1915թ. Մեծ եղեռն,
4. Եվրոպական մեծ տերությունների քաղաքականություն,
5. Հայոց ցեղասպանության առաջին փուլի՝ 1890-ական թվականների կոտորածների պատմագրության ուսումնասիրություն՝ ցեղասպանագիտության նվաճումների կտրվածքով:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	1	-	-	24	1

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Պողոսյան Վ. Ա. (կազմող),* Les massacres hamidiens à travers le prisme des conférences des contemporaines français, Erevan, 2013, 176 p..

Հոդված

1. *Պողոսյան Վ. Ա.,* 1909թ. Կիլիկյան կոտորածները ֆրանսիական պատմագրության քննական լույսի ներքո (համառոտ դիտարկումներ), «Ցեղասպանագիտական հանդես», թիվ 1, Երևան, 2013, էջ 118-127:
2. *Պողոսյան Վ. Ա.,* Հայոց ցեղասպանության հիմնախնդիրների լուսաբանումը կապիտան Սենյոբոսի կողմից, «Բանբեր Երևանի համալսարանի. Հայագիտություն», թիվ 1, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 3-13:
3. *Պողոսյան Վ. Ա. (գրախոս.),* Ցեղասպանագիտական հանդես, 2013, թիվ 1, «Հայագիտության հարցեր», թիվ 2, Երևան, 2014, էջ 218-224:
4. *Հայրունի Ա. Ն.,* 1915-16թթ. գերմանա-թուրքական դաշինքի շուրջ, «Հայագիտության հարցեր», թիվ 1, Երևան, 2014, էջ 34-48:
5. *Հայրունի Ա. Ն.,* Լեփսիուսի տունը՝ ցեղասպանագիտության և հայագիտության կարևոր կենտրոն, «Հայագիտության հարցեր», թիվ 2, Երևան, 2014, էջ 236-240:
6. *Գևորգյան Ե. Հ., Գևորգյան Ե. Հ.,* Տեսողության խանգարումներով անձանց հասարակության մեջ ներառելու մի կարևոր պայմանի շուրջ, «Հատուկ կրթության հիմնախնդիրներ» գիտամեթոդական հանդես, N 1, ԵՊՄՀ հրատ., 2014, էջ 49-57:
7. *Գևորգյան Ս. Պ., Գևորգյան Ե. Հ.,* Մակդիրները Գարեգին Նժդեհի ստեղծագործություններում, «Էջմիածին», թիվ Ե, «Էջմիածին» հրատ., Էջմիածին, 2014, էջ 52-61:
8. *Գևորգյան Ս. Պ., Գևորգյան Ե. Հ.,* Կրկնությունները Գ. Նժդեհի ստեղծագործություններում, «Էջմիածին», թիվ Զ, «Էջմիածին» հրատ., Էջմիածին, 2014, էջ 87-103:
9. *Погосян В. А.,* Анатоль Леруа-Болье об армянских погромах 1890-х годов, Россия и Франция: XVIII-XX века, вып. 11, М., 2014, с. 94-103.
10. *Погосян В. А.,* К вопросу о научном сотрудничестве В. М. Далина с А. З. Манфредом // Французский ежегодник-2013, Москва, 2013, с. 344-357.
11. *Poghosyan V. A. (գրախոս.),* В. П. Тотфалушин Саратовский край и наполеоновские войны: к 200-летию Отечественной войны 1812 года, Саратов, 2011, Annales historiques de la Révolution française, Paris, 2013, n 373 (juillet-septembre), pp. 231-233.
12. *Poghosyan V. A. (գրախոս.),* В. Н. Земцов, 1812 год. Пожар Москвы, Москва, 2010// Annales historiques de la Révolution française, Paris, 2013, n 373 (juillet-septembre), pp. 233-234.
13. *Погосян В. А.,* Штрихи к портрету А. З. Манфреда// Французский ежегодник-2014, Москва, 2014, с. 306-313.
14. *Poghosyan V. A.,* La correspondance entre Boris Porchnev et Albert Soboul. Un témoignage de l'amitié entre historiens soviétiques et français, Annales historiques de la Révolution française, Paris, 2014, n 376 (avril-juin), pp. 163-177.
15. *Poghosyan V. A. (գրախոս.),* Французский ежегодник-2012. В. В. Рогинский Двухсотлетний юбилей Отечественной войны 1812 года, Москва, 2012// Annales historiques de la Révolution française, Paris, 2014, n. 375 (janvier-mars), pp. 218-221.
16. *Poghosyan V. A. (գրախոս.),* В. В. Рогинский, Борьба за Скандинавию. Международные отношения на Севере Европы в эпоху наполеоновских войн 1805-1815, Москва, 2012// Annales historiques de la Révolution française, Paris, 2014, n. 375 (janvier-mars), pp. 221-224.
17. *Poghosyan V. A.,* Les massacres de Diarbékir de 1895 : regard d'une sœur franciscaine, «Հայագիտության հարցեր», թիվ 1, Երևան, 2014, էջ 143-158:
18. *Poghosyan V. A.,* The Armenian Massacres of Cilicia in 1909 in the Elucidation of the Times, «Հայագիտության հարցեր», թիվ 1, Երևան, 2014, էջ 159-168:
19. *Poghosyan V. A.,* Le chemin de Croix parcouru par un religieux arménien, «Հայագիտության հարցեր», թիվ 2, Երևան, 2014, էջ 182-195:
20. *Hayruni A. N.,* Johannes Lepsius´ armenische Verbindungen, in: "Johannes Lepsius - Eine deutsche Ausnahme; der Völkermord an den Armeniern, Humanitarismus und Menschenrechte", Herausgegeben von Rolf Hosfeld, Wallstein Verlag, Göttingen 2013, S. 207-227.

21. *Hayruni A. N.,* Johannes Lepsius während des Weltkrieges, Teil 3., in: “Armenisch-Deutsche Korrespondenz”, Frankfurt/M., Jg. 2013, Heft 3, S. 41-42.
22. *Hayruni A. N.,* Johannes Lepsius während des Weltkrieges, Teil 4., in: “Armenisch-Deutsche Korrespondenz”, Frankfurt/M., Jg. 2013, Heft 4, S. 42-44.
23. *Hayruni A. N.,* Johannes Lepsius während des Weltkrieges, Teil 5., in: “Armenisch-Deutsche Korrespondenz”, Frankfurt/M., Jg. 2014, Heft 1, S. 43-44.
24. *Hayruni A. N.,* Johannes Lepsius und die Armenier. Was sind die Prioritaten einer globalen erinnerungskulter in.: «Հայագիտության հարցեր», թիվ 2, Երևան, 2014, էջ 101-107:

Զեկուցումների թեզիս

1. *Հայրունի Ա. Ն.,* Գերմանիան և Մեծ եղեռնը, «Հայագիտությունը և արդի ժամանակաշրջանի մարտահրավերները» հայագիտական միջազգային երկրորդ համաժողովի զեկուցումների դրույթներ, ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2013, էջ 273-274:

ՀԱՅ-ՕՍՄԱՆԱԿԱՆ ԱՌՆՉՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԲԱԺԻՆ

Բաժնի ղեկավար՝ *Սահակյան Լուսինե Սուրենի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Բաժնի աշխատակիցների կազմը

1. Սաֆարյան Ալեքսանդր Վիլենի, պատմ. գիտ. թեկնածու, պրոֆեսոր, ավագ գիտաշխատող
2. Սարգսյան Անի Համլետի, ավագ լաբորանտ
3. Մինասյան Միհրան Անթունի, լաբորանտ

Բաժնի հիմնական խնդիրները

Հայ-օսմանական առնչությունների բաժնի հիմնական նպատակն է ուսումնասիրել Օսմանյան կայսրության իրականացրած վարչական, հարկային, ժողովրդագրական, կրոնական և լեզվական քաղաքականությունը, քննել հայերի և այլ քրիստոնյա ժողովուրդների իսլամացման փուլերն ու նպատակները, տեղանունների թուրքացման մեթոդները (մասնավորապես Արևմտյան Հայաստանում և հարակից հայաբնակ շրջաններում): Բաժնում ուսումնասիրվում են թյուրքականության գաղափարախոս Զիա Գյոքալփի քաղաքական, մշակութային և տնտեսագիտական հայացքները: Բաժնում շարունակվում են աշխատանքներն օսմաներենի դասագրքի ստեղծման ուղղությամբ, և գրեթե ավարտին են հասցված նյութերի հավաքագրման աշխատանքները: Հրատարակության է պատրաստվում «Հայոց Համշեն գավառը (պատմություն, ժողովրդագրություն, տեղանուններ)» մենագրությունը (հեղ.՝ Լ. Սահակյան): Ուսումնասիրության է ենթարկվում Զեյթունի Ֆրոնուզ գյուղաքաղաքի պատմությունը:

Բաժնի գործունեության ուղղությունները

1. Օսմանյան կայսրությունում և Հանրապետական Թուրքիայում ոչ թուրք ժողովուրդների իսլամացման-թուրքացման քաղաքականության ուսումնասիրություն
2. Տեղանունների թուրքացման քաղաքականության ուսումնասիրություն
3. Զիա Գյոքալփի քաղաքական, մշակութաբանական հայացքների քննություն

4. Դաշտային աշխատանքների ընթացքում գրանցված Համշենի մանրատեղանունների իմաստակառուցվածքային քննություն
5. Հայատառ ղփչաղերեն ձեռագրի լեզվական քննություն
6. Օսմանյան աշխարհագիր մատյանների, տարեգրքերի և հայկական ու օտար աղբյուրների համադրությամբ հայկական նահանգների ժողովրդական շարժերի և տեղանունների ուսումնասիրություն
7. Զեյթունի Ֆըռնուզ գյուղաքաղաքի պատմության քննություն
8. Թուրք պատմագրության կեղծարարության բացահայտում և հակադարձում
9. Հայ ուսանողների համար օսմաներեն դասագրքի ստեղծում

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ բաժնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Համշենահայերի իսլամացման քաղաքականությունը Օսմանյան կայսրությունում. փուլերը, մեթոդները, հետևանքները և ներկա վիճակը (պետական ֆինանսավորում):	Սահակյան Լ. Ս.

Թեմա 1. Լ. Ս. Սահակյանը 2011, 2012, 2013 թվականների ամռանը Հայագիտության հետազոտությունների ինստիտուտի աջակցությամբ դաշտային աշխատանքներ է կատարել Թուրքիայի Ռիզեի, Արդվինի և Էրզրումի նահանգների համշենցիների բնակության շրջաններում՝ հատկապես պատմական հայոց Համշեն գավառում (Չայելի, Չամլըհեմշին, Համշեն և Արտաշեն գավառներում), ուր գրանցվել են համշենցիների ներկայիս սերունդների խոսակցական թուրքերենում պահպանված բազմաթիվ հայերեն միկրոտեղանուններ, կենցաղային բառեր, բանահյուսական նյութեր: Ուսումնասիրման արդյունքների մի մասը Լ. Սահակյանը հրատարակել է «Համշենի մանրատեղանունները» մենագրության տեսքով (հայերեն, ռուսերեն, թուրքերեն, ֆրանսերեն լեզուներով):

Բաժնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Ֆրանսիայում ֆրանսերեն և թուրքերեն լեզուներով հրատարակվել է Լ. Սահակյանի «Համշենի մանրատեղանունները» մենագրությունը:

Հրատարակության է պատրաստվում Ցեղասպանության ականատեսի մի հուշագրություն, որը վերաբերում է Զեյթունի Ֆըռնուզ գյուղաքաղաքի պատմությանն ու քաղաքական իրադարձություններին:

Բաժնի աշխատակիցները դասախոսություններով և զեկուցումներով հանդես են եկել միջազգային գիտաժողովներում և Սփյուռքում (Նյու Յորք, Տորոնտո, Մոնրեալ, Աշխաբադ, Դոնի Ռոստով):

Բաժնի աշխատակից Ա. Սարգսյանը գիտահետազոտական աշխատանքներ է իրականացրել Ստամբուլի Օրիենտ ինստիտուտում, ինչպես նաև Սուլեյմանիե հին ձեռագրերի ինստիտուտում:

Շարունակվել են աշխատանքները թյուրքիզմի գաղափարախոսության պատմաքաղաքական հիմքերի ուսումնասիրության ուղղությամբ:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	2	-	-	6	2

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Sahakyan L. S.,* Les Microtoponymes de Hamchen, Hamşen (Hemşin) Mikro yer isimleri, Sigest, Paris, 2013, 181 p.
2. *Sahakyan L. S.,* Turkification of the Toponyms in the Ottoman Empire and the Republic of Turkey, Montreal Arod Books, 2014, 70 p. (լրամշակված):

Հոդված

1. *Մինասյան Մ. Ա.,* Յուշամատեաններու ժանրի գիրքերու հետքերով (մատենագիտական փորձ), «Ottoman Armenians. Life, Culture, Society», Պերլին, 2014, էջ 235-264:
2. *Մինասյան Մ. Ա.,* Գաբրիէլ Լազեանի եւ Արշակ Ջամալեանի անտիպ նամակները՝ Վահան Թէքէեանին, «Բագին», թիւ 4, 2013, էջ 65-76:
3. *Մինասյան Մ. Ա.,* Նշան Տէր Ստեփանեանի զոյգ նամակները Միհրան Տամատեանին եւ Վահան Թէքէեանին, «Բագին», թիւ 1, Պէյրութ, 2014, էջ 69-74:
4. *Մինասյան Մ. Ա.,* «Հայկական ցեղասպանութեան ուսումնասիրման նոր հեռանկարներ», «Ազդակ»-ի 24 ապրիլ 2014-ի բացառիկ համարի մէջ:
5. *Մինասյան Մ. Ա.,* Հենրիկ Էդոյանի «Կիլկամէշի վերադարձը» պոեմի արաբերեն թարգմանություն: Արաբերեն «Արեգ» հանդես, թիվ 36, 2013, էջ 4-9:
6. *Մինասյան Մ. Ա.,* «Այվազովսկի» նկարների արաբերեն ալբոմի արաբերեն ընդարձակ տեքստի թարգմանություն, Կազմող՝ Շահեն Խաչատրյան, Պէյրութ, 2014:

Զեկուցումների թեզիս

1. *Сафарян А. В., Саргсян А. А.,* Образ Махмуда Газнави в “Маснави и Маанави” Мевляны Джелаледина Руми, Туркменская литература эпохи Газнавидов и духовная культура мира, Тезисы международной научной конференции, Ашхабад, 2013, с. 428-429 (նույնը՝ թուրքմ., էջ 133, անգլ.՝ էջ 286-287):
2. *Симонян А. Г., Сафарян А. В.,* О переводах произведений Махтумкули Фраги на армянский язык, Махтумкули Фраги и общечеловеческие культурные ценности, Материалы Международной научной конференции, 14-16 мая 2014 года, Национальный институт рукописей АН Туркменистана, “Ылым”, Ашгабад, 2014, с. 62-63.

ՀԱՅ-ՔՐԴԱԿԱՆ ԱՌՆՉՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԲԱԺԻՆ

Բաժնի ղեկավար՝ *Պետրոսյան Վահրամ Սամվելի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Բաժնի աշխատակիցների կազմը

1. Յարալյան Ռուդիկ Ֆելիքսի, պատմ. գիտ. թեկնածու
2. Գրիգորյան Սարգիս Մարտինի, ասպիրանտ

Բաժնի հիմնական խնդիրները

Հայ-քրդական առնչությունների բաժնի փորձագիտական հետաքրքրությունների շրջանակում է տարածաշրջանային արդի զարգացումների, քրդական գործոնի ակտիվացման և հայ-քրդական պատմական, քաղաքական, տնտեսական, մշակութային և կրոնական փոխհարաբերությունների ուսումնասիրությունը, որն ունի ոչ միայն տեսական, այլև առաջին հերթին կիրառական նշանակություն՝ հաշվի առնելով հիշյալ խնդիրների արդիականությունը:

Բաժնի գործունեության ուղղությունները

1. Քրդական խնդիրը Մերձավոր և Միջին Արևելքում (Թուրքիա, Իրան, Իրաք, Սիրիա, Լիբանան) և հայ-քրդական առնչությունները
2. Քրդական գործոնը Հարավային Կովկասում
3. Հայ-քրդական հարաբերություններին առնչվող աղբյուրագիտական նյութերի մշակում
4. Թուրքիա-Քուրդիստանի ռեգիոնալ կառավարություն հարաբերությունները տարածաշրջանային զարգացումների համատեքստում
5. Քրդական և քրդագիտական աղբյուրների և ԶԼՄ-ների մշտադիտարկում

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ բաժնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ուստարում՝ 2014թ. հուլիսի 4-ին, «Նոյյան Տապան» մամուլի սրահում կազմակերպվել է մամլո ասուլիս (տե՛ս հետևյալ կայքէջը՝ http://nt.am/am/news/196357/):

Ս. Գրիգորյանը մասնակցել է «Սիրիա. ահաբեկչություն, հայություն, ընտրություն» խորագրով քննարկմանը՝ 2014թ. մայիսի 30-ին կազմակերպված «Ոսկանապատ» վերլուծական կենտրոնի կողմից:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	4	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Պետրոսյան Վ. Ս.,* Խաղաղության մոնիթորինգի ուժերի խնդիրն Իրաքյան Քուրդիստանում թուրքական ռազմական ներկայության համատեքստում, «Ժամանակակից Եվրասիա», ՀՀ ԳԱԱ արևելագիտության ինստիտուտ, Երևան, 2013, էջ 23-36:
2. *Петросян В. С.,* Военно-разведывательная деятельность Турции в Иракском Курдистане, Государство, общество, международные отношения на мусульманском Востоке, Институт востоковедения РАН, Крафт+, Москва, 2014, с. 431-456.
3. *Գրիգորյան Ս. Մ.,* Քրդական գործոնը սիրիական հակամարտությունում, 11.04.2014, http://www.panorama.am/am/politics/2014/04/11/kurdish-siria/:
4. *Գրիգորյան Ս. Մ.,* Իրաք՝ էթնիկ փոքրամասնություններն իսլամականների կողմից նվաճված տարածքներում, 05.07.2014, http://www.panorama.am/am/politics/2014/07/05/sargis-grigoryan/:

ԲԱԲԿԵՆ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՔԱՐՏԵԶԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Լաբորատորիայի ղեկավար՝ *Մխիթարյան Վարդան Գառնիկի, պատմ. գիտ. դոկտոր (Մոնպելիեի համալսարան, Ֆրանսիա)*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Սարգսյան Համլետ Գրիշայի, ավագ գիտաշխատող
2. Ղամբարյան Գոհար Գուրգենի, կրտսեր գիտաշխատող
3. Արզումանյան Սրբուհի Անդրանիկի, լաբորանտ

Լաբորատորիայի հիմնական խնդիրները

1. Պատմական զարգացման տարբեր փուլերում ուսումնասիրել Հայաստանի պատմությունն ու աշխարհագրությունը՝ Հայաստանի պատմական աշխարհագրությունը, որը ներառում է հետևյալ ուղղությունները. պատմական ֆիզիկական աշխարհագրություն, պատմական քաղաքական աշխարհագրություն, բնակչության և տարաբնակեցման պատմական աշխարհագրություն, պատմական տնտեսական աշխարհագրություն, պատմամշակութային աշխարհագրություն և պատմաաշխարհագրական երկրագրություն:

Վերոհիշյալից ակնառու է դառնում, որ լաբորատորիայի ուսումնասիրությունների շրջանակում կարող են ներառվել նաև ներկա ժամանակաշրջանի աշխարհագրական հետազոտությունները:

2. Կատարել պատմական զարգացման տարբեր փուլերում Հայաստանի պատմաաշխարհագրական ուսումնասիրությունների տարածական տեղաբաշխման պատկերում և մոդելավորում՝ քարտեզների ստեղծում: Ավելի լայն մեկնաբանությամբ դա քարտեզների հեղինակային և կազմողական բնօրինակների, ձևավորման և տպագրական բնօրինակների ստեղծման աշխատանքներն են:

3. Պատմաաշխարհագրական ուսումնասիրություններում կիրառել ժամանակակից տեղեկատվական համակարգերի և տեխնոլոգիաների ընձեռած հնարավորությունները՝ պատմական

գեոինֆորմատիկա, որը նոր մոտեցում է պատմական հետազոտություններում: Այն հնարավորություն կընձեռի ժամանակակից և հին քարտեզների, ինչպես նաև տեղեկատվական բազաների համադրմամբ կատարել վերլուծություններ, ստանալ որակապես նոր քարտեզներ:

Լաբորատորիայի գործունեության ուղղությունները

- Պատմական աշխարհագրություն
- Աշխարհագրություն
- Պատմական քարտեզագրություն
- Քարտեզագրություն
- Պատմական գեոինֆորմատիկա
- Ատլասների կազմում և ձևավորում (Ցեղասպանության ատլասի ստեղծում)
- Ուսումնամեթոդական քարտեզների և պաստառների (պլակատների) կազմում և ձևավորում
- Ադրբեջանական և թուրքական քարոզչության դեմ պայքարի ծավալում

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. «Հայոց ցեղասպանության ատլաս»-ի ստեղծում (անգլերեն լեզվով):

Լաբորատորիան ձեռնամուխ է եղել անգլերեն լեզվով «Հայոց ցեղասպանության ատլաս»-ի կազմողական և ձևավորման աշխատանքների իրականացմանը: Անգլերեն լեզվով «Հայոց ցեղասպանության ատլաս»-ի պատրաստումն ունի ոչ միայն գիտական, այլև քաղաքական մեծ նշանակություն:

Ատլասն ունենալու է հետևյալ կառուցվածքը. բաղկացած է լինելու տիտղոսաթերթից, բովանդակությունից, ներածությունից, պայմանական նշաններ էջից, պատմական քարտեզների շարքից, Ցեղասպանության պատմության շարադրանքից, բացատրական տեքստերից և նկարներից, տվյալ ժամանակահատվածին առնչվող պատմական (հին) քարտեզների կամ փաստաթղթերի պատճեններից, անվանացանկից:

Լաբորատորիայի բոլոր աշխատակիցները ներգրավված են ատլասի պատրաստման աշխատանքներում: Աշխատանքների կատարման ներկա փուլում լաբորատորիան զբաղված է անգլերեն լեզվով քարտեզների կազմման, Հայոց ցեղասպանության պատմության տեքստային մասի շարադրման ու քարտեզների բացատրական մասերի՝ լեգենդների անգլերեն թարգմանությամբ:

Լաբորատորիայում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Բ. Հարությունյանի անվան Հայաստանի պատմական աշխարհագրության և քարտեզագրության լաբորատորիան, գիտական թեմայի իրականացումից զատ, կատարում է նաև այլ աշխատանքներ:

Վ. Մխիթարյանը Ֆրանսիայի Մոնպելիեի համալսարանում պաշտպանել է «Հայաստանի և Անդրկովկասի ֆրանսիական քարտեզագրությունը» վերտառությամբ ատենախոսությունը և ստացել պատմ. գիտ. դոկտորի աստիճան: Նա այս տարի համատեղ գիտական աշխատանքներ կատարելու նպատակով Բեռլինի Ազատ համալսարանի հրավերով գործուղվել է Գերմանիա: Արժանացել է Բեռլինի Ազգային գրադարանի քարտեզագրության բաժնի կրթաթոշակին, մասնակցել է մայիսի 7-8-ը Երևանի պետական համալսարանում կայացած «Եվրոպա և Կովկաս, միջտարածաշրջանային կապերն ու ինքնության հարցը» վերտառությամբ միջազգային գիտաժողովի կազմակերպչական աշխատանքներին՝ որպես կազմկոմիտեի անդամ:

Գ. Ղամբարյանը պատրաստում է ««Աճի բևեռներ և կենտրոններ» հայեցակարգը ՀՀ ռեգիոնալ զարգացման գործընթացում» վերտառությունը կրող աշխարհագրական ատենախոսությունը:

Վ. Գ. Մխիթարյանը «Տարածաշրջանի առաջին ֆրանսիական քարտեզը. Ֆրանսիայի աշխարհաքաղաքական և գիտական հետաքրքրությունների համատեքստում» վերտառությամբ զեկույց է կարդացել 2014 թ-ի մայիսի 7-8-ը Երևանի պետական համալսարանում կայացած «Եվրոպա և Կովկաս, միջտարածաշրջանային կապերն ու ինքնության հարցը» միջազգային գիտաժողովում:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	5	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Ղամբարյան Գ. Գ., Ավագյան Ա. Ռ.,* ՀՀ տնտեսության ճյուղային կառուցվածքի կատարելագործումը որպես մրցունակության բարձրացման նախապայման, ԵՊՀ տնտեսագիտության ֆակուլտետի «Տարեգիրք-2013», Երևան, 2014, էջ 252-262:
2. *Սարգսյան Հ. Գ.,* Վայոց ձորի բնակչության էթնոժողովրդագրական գործընթացները 1988-2001 թթ., Ավանդականը և արդիականը հայոց մշակույթում, Հայ ժողովրդական մշակույթ, XVI, Երևան, 2014, էջ 298-307:
3. *Սարգսյան Հ. Գ.,* Արխիվային տվյալները որպես Լոռու գավառակի հայ բնակչության վերարտադրության գնահատման աղբյուր (XIX դ. կես - XX դ. սկիզբ), «Պատմաբանասիրական հանդես», թիվ 1, Երևան, 2014, էջ 70-81:
4. *Гамбарян Г. Г., Айриянц А. А.,* Теория “полюсов и центров роста” и региональная политика, “Modern problems of geography” proceedigs of the conference: Dedicated to the 80th Anniversary Since the Foundation of Vakhushti Bagrationi Institute of Geography: collected papers new series N 5 (84), Tbilisi, 2013, p. 223-226.
5. *Саркисян Г. Г.,* Из истории формирования архива Отдела этнографии Института Археологии и этнографии НАН РА, International science conference dedicated to 135th anniversary of returning Ajara to motherland South-west Georgia (history, archaeology, ethnology), Conference materials, Tbilisi, 2013, c. 107-112.

ՀՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Լաբորատորիայի ղեկավար՝ *Ավետիսյան Հայկ Գրիգորի, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր, առաջատար գիտաշխատող*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Բոբոխյան Արսեն Ալեքսանդրի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
2. Գնունի Արտակ Վարդգեսի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
3. Տեր-Մարտիրոսով Ֆելիքս Իվանի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ, ավագ գիտաշխատող

4. Վրդանեսովա Տատյանա Վլադիմիրի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
5. Օհանյան Հովհաննես Արտաշի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
6. Աբաջյան Լիլիթ Վլադիմիրի, կրտսեր գիտաշխատող
7. Գասպարյան Բորիս Զարեհի, կրտսեր գիտաշխատող
8. Դավթյան Անժելա Զալիոսի, կրտսեր գիտաշխատող
9. Ավետիսյան Նատալյա Հայկի, լաբորանտ

Լաբորատորիայի հիմնական խնդիրները

Վերջին տասնամյակների ընթացքում նորագույն մեթոդների վրա հիմնված հնագիտական հետազոտությունները ՀՀ տարածքում հեղաշրջիչ դեր ունեցան մեր երկրի հնագույն պատմության վերակազմության գործում: Որակապես և քանակապես հարստացած աղբյուրագիտական հենքի շնորհիվ հնարավոր դարձավ նորովի մեկնաբանել հայ ժողովրդի հնագույն պատմության բազմաթիվ հարցեր: Այս համատեքստում ներկայացված թեմայի շրջանակներում իրականացվում է Հայաստանի հնագիտական հուշարձանների ուսումնասիրություն, որը ներառում է դաշտային աշխատանքները, նյութի լաբորատոր մշակումը, չափագրումը և հրապարակումը: Բացի դրանից՝ հնագիտական հետազոտությունների լաբորատորիայի աշխատակիցների կողմից ուսումնասիրվում և վերակազմվում է հնագույն լանդշաֆտը, ինչը հիմքեր է ստեղծում հնէաաշխարհագրական մոդելի վերակազմության համար: Վերակազմության առարկա են հանդիսանում նաև հնագույն ճանապարհները:

Լաբորատորիայի գործունեության ուղղությունները

- Պեղումներ Օշականում և Արամուսում
- Պեղումներ Սոդքում և Մարգահովտում
- Պեղումներ Երվանդաշատում
- Պեղումներ Կերենում
- Արենիի, Աղուդիի քարայրների պեղումներ
- Հնագիտական ուղեգծային արշավներ Սյունիքում և Վայոց ձորում
- Հնագիտական ուղեգծային արշավներ ԼՂՀ Քաշաթաղի շրջանում
- Թանգարանային նյութի մշակում (Էջմիածնի պատմա-ազգագրական թանգարան, Եղեգնաձորի երկրագիտական թանգարան, Կապանի երկրագիտական թանգարան, Քաշաթաղի երկրագիտական թանգարան)
- Կապանի, Հարժիսի, Սելիմի, Եղեգնաձորի հնագիտական նյութերի մշակում
- Մերձավորարևելյան քաղաքակրթությունների զարգացման ընդհանուր օրինաչափությունների ուսումնասիրություն

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Ամփոփվել են 2013թ. Արամուսում և Օշականում իրականացված դաշտային աշխատանքների արդյունքները: Կազմվել է խեցեղենի տիպաբանություն, զատվել դրոշմազարդ խեցեղենը:

Ամփոփվել և հրատարակման են նախապատրաստվել 2013թ. Սյունիքի ուղեգծային արշավախմբի նյութերը: Տիպաբանվել են Վայոց ձորի բիայնական ժամանակաշրջանի հուշարձանները: Ուսումնասիրություններ են ծավալվել Գորիսի տարածաշրջանի Հարժիս, Վերիշեն, Խնածախ գյուղերում: Հայտնաբերվել են մի շարք դամբանադաշտեր և բնակատեղիներ: Հաստատագրվել են տասնյակ պաշտամունքային հուշարձաններ, մենհիրներ, վիշապաքարեր և այլն: Ուսումնասիրվել են ՀՊՊԹ պահպանվող կոթողային հուշարձանները (Կատարող՝ Ավետիսյան Հայկ):

Թեմա 2. Ամփոփվել և հրապարակման են նախապատրաստվել 2013թ. Սոթքի, Մարգահովտի հուշարձանների, վիշապաքարերի, Եղեգնաձոր կատարած արշավի նյութերը: Տիպաբանվել են Եղեգնաձորի Աթթաշի և Սելիմի նորահայտ վիշապաքարերը: Տիպաբանվել և նորովի են թվագրվել Եղեգնաձորի և Գորիսի թանգարանների նյութերը: Էջմիածնի թանգարանում ուսումնասիրվել է Ռ. Թորոսյանի ֆոտոարխիվը՝ նվիրված Սևանա լճի ավազանի 1969թ. և Շամիրամի 1973թ. արշավախմբերի արդյունքներին (Կատարող՝ Բոբոխյան Արսեն):

Թեմա 3. Ամփոփվել և հրատարակման են նախապատրաստվել 2013թ. Կերենի պեղումների նյութերը, աքեմենյան շրջանի կարասային թաղումների համատեքստում տիպաբանվել են դամբարանային կառույցները, ամփոփվել և հրատարակվել են 2013թ. Քաշաթաղի շրջանի ուղեգծային արշավների արդյունքները: Ուսումնասիրվել են Բերձորի, Ստեփանակերտի, Կապանի և Եղեգնաձորի թանգարաններում պահպանվող ծորակավոր անոթները: Մշակվել և հրատարակման են նախապատրաստվել 2012թ. Կապանի պեղումների նյութերը: Էջմիածնի պատմա-ազգագրական թանգարանում մշակվում է Ռ. Թորոսյանի ձեռագիր ժառանգությունը (Կատարող՝ Գնունի Արտակ):

Թեմա 4. Վերականգնվել, տիպաբանվել և թանգարանացման են նախապատրաստվել 2012-2013թթ. Տիգրանակերտի պեղումներից հայտնաբերված նյութերը: Նախապատրաստվել և տպագրության է հանձնվել խաչքարային արվեստին նվիրված մենագրությունը (Կատարող՝ Տատյանա Վարթանեսովա):

Թեմա 5. Ամփոփվել են 2013թ. Երվանդաշատի պեղումների նյութերը: Ճշգրտվել է ուսումնասիրվող տարածքի շերտագրությունը, դասդասվել և տիպաբանվել են Երվանդյան և Արտաշիսյան ժամանակաշրջանների նյութական մշակույթի նմուշները (Կատարող՝ Տեր-Մարտիրոսով Ֆելիքս):

Թեմա 6. Էջմիածնի պատմա-ազգագրական թանգարանում պահպանվող անտիկ նյութերի ուսումնասիրության հիման վրա հրապարակման է նախապատրաստվել Հին Վաղարշապատի առաջացմանն ու քաղաքագոյացնող սկզբունքներին նվիրված հոդված (Կատարող՝ Օհանյան Հովհաննես):

Թեմա 7. 2012թ. Արենիի պեղումների արդյունքների ամփոփում, էնեոլիթյան դարաշրջանի խեցեղենի տիպաբանում և դասդասում, Աղավնաձորի բիայնական դամբարանի նյութերի տիպաբանում և հրապարակում (Կատարող՝ Գասպարյան Բորիս):

Թեմա 8. Չափագրվել և գրչանկարվել են Արամուսի, Օշականի, Կապանի, Քաշաթաղի, Հարժիսի, Եղեգնաձորի, Սելիմի, Աթթաշի նյութերը (Կատարող՝ Անժելա Դավթյան):

Թեմա 9. Մերձավոր Արևելքի, մասնավորապես Արևելյան Միջերկրականի և Իրանի մշակույթների զարգացման ընդհանուր օրինաչափությունների ուսումնասիրություն, նյութերի հավաքագրում, համապատասխան հրապարակումների նախապատրաստում (Կատարող՝ Լիլիթ Աբաջյան):

Թեմա 10. Երևանի պատմության թանգարանում Կարմիր Բերդի և ուշ բրոնզե վաղ երկաթեդարյան հուշարձանների պեղումներից հայտնաբերված իրերի մշակում (Կատարող՝ Նատալյա Ավետիսյան):

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
1	-	-	-	14	10

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Դասագիրք

1. *Ավետիսյան Հ. Գ.,* Համաշխարհային պատմություն, Հին աշխարհի հանրակրթական դպրոցի 6-րդ դասարանի դասագիրք, «Զանգակ-97» հրատ., Երևան, 2013, 200 էջ:

Հոդված

1. *Ավետիսյան Հ. Գ., Ղարիբյան Ի. Գ.,* Հուշարձան, Տարեգիրք Ը, «Հուշարձան» հրատ., Երևան, 2013, էջ 136-141:
2. *Ավետիսյան Հ. Գ.,* Ուրվագծեր Կարապետ Սուքիասյանի հայագիտական գործունեության, «Պատմություն և մշակույթ» հայագիտական հանդես Բ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 349-355:
3. *Ավետիսյան Հ. Գ.,* Ռ. Նահապետյանի «Հայոց ազգակցական համակարգը (XIX դ. երկրորդ կես - XX դ. սկիզբ)» ուսումնասիրությունը, «Պատմություն և մշակույթ» հայագիտական հանդես Բ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 350-352:
4. *Գասպարյան Բ. Զ., Խաչատրյան Հ., Եգանյան Լ.,* Շիրակը մշակույթի օրրան, Կատալոգ, 2013,Շիրակի երկրագիտական թանգարան, Գյումրի, 2013, էջ 22-27:
5. *Սարգսյան Գ. Մ., Գնունի Ա. Վ., Հակոբյան Ա. Հ.,* Սյունիքի արևելյան սահմանների պաշտպանական համակարգը մ.թ.ա. II-I հազ, «Վեմ», N 1, Երևան, 2014, էջ 147-171:
6. *Тер-Мартиросов Ф. И.,* Античный Багаран, Строительство и Архитектура, № 10, Ереван, 2013, с. 48-52.
7. *Bobokhyan A. A.,* Projekt Ushkiani. Untersuchungen der Kulturlandschaft um das prähistorische Goldrevier von Sotk, Veröffentlichungen des Landesamtes für Denkmalpflege und Archäologie Sachsen Anhalt - Landesmuseum für Vorgeschichte 67, Halle, 2013, 49-88 (Koautoren: Kunze R., Pernicka E., Meliksetian K.).
8. *Bobokhyan A. A.,* Ausgrabungen in Karchaghbyur, Provinz Gegharkunik, Veröffentlichungen des Landesamtes für Denkmalpflege und Archäologie Sachsen Anhalt - Landesmuseum für Vorgeschichte 67, Halle, 2013, 109-163 (Koautoren: Engibaryan N., Kunze R.).
9. *Bobokhyan A. A.,* Die armenischen višap, Veröffentlichungen des Landesamtes für Denkmalpflege und Archäologie Sachsen Anhalt - Landesmuseum für Vorgeschichte 67, Halle, 2013, 195-205 (Koautoren: Gilibert A., Hnila P.).
10. *Bobokhyan A. A.,* Vishapakars/Dragon Stones: High-Altitude Monuments in Armenia and Problem of Their Protection, ICOMOS Heritage Conservation Regional Network Journal 3, 2013-09-30 (http://rcchd.icomos.org.ge/?l=E&m=4-4) (Coauthors: Gilibert A., Hnila P.).
11. *Gasparyan B. Z., Montoya C., Balasescu A., Joanin S., Ollivier V., Liagre J., Nahapetyan S., Ghukasyan R., Colonge D., Chataigner C.,* The Upper Palaeolithic Site of Kalavan-1 (Armenia): An Epigravettian Settlement in the Lesser Caucasus. Journal of Human Evolution, 65, 2013, pp. 621-640.
12. *Gasparyan B. Z., Colonge D., Jaubert J., Nahapetyan S., Ollivier V., Arakelyan D., Devilder G., Fourlobey C., Jamois M-H., Chataigner C.,* The Upper Palaeolithic Site of Kalavan-1 (Armenia): An Epigravettian Settlement in the Lesser Caucasus. Journal of Human Evolution, 65, 2013, pp. 621-640.
13. *Gasparyan B. Z.,* Frahm E., Schmidt B.A., Yeritsyan B., Karapetian S., Meliksetian Kh., Adler D.Sh. Ten seconds in the field: rapid Armenian obsidian sourcing with portable XRF to inform excavations and surveys Journal of Archaeological Science, 41, 2014, pp. 333-348.
14. *Gasparyan B. Z., Frahm E., Feinberg J. M., Schmidt-Magee B. A., Wilkinson K., Yeritsyan B., Karapetian S., Meliksetian Kh., Muth M. J., Adler D. S.,* Sourcing geochemically identical obsidian: multiscalar magnetic variations in the Gutanasar volcanic complex and implications for Palaeolithic Research in Armenia, Journal of Archaeological Science, 47, 2014, pp. 164-178.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Բոբոխյան Ա. Ա., Ջիլիբերա Ա., Հնիլա Պ.,* Վիշապաքարերի պահպանության հարցը, Պատմամշակութային ժառանգության պահպանման հիմնախնդիրները, Միջազգային գիտաժողովի նյութեր, «Զանգակ-97» հրատ., Երևան, 2013, էջ 10-11:
2. *Bobokhyan A. A.,* Investigation of Bronze Age in Armenia during the Post-Soviet Period, in: At the Northern Frontier of Near Eastern Archaeology: Recent Research on Caucasia and Anatolia in the Bronze Age, Humboldt Foundation International Conference, Ca' Foscari University, Venice, 9-11 January, 2013, Abstracts, Rova E., Tonussi M. (ed.), Venice, 2013, p. 2-3.
3. *Gasparyan B. Z., Adler D. S., Wilkinson K. N., Blockley S., Mark D., Pinhasi R., Schmidt B., Yeritsyan B.,* Frahm E. Earliest Evidence for Levallois Technology and the Transition from the Lower to Middle Paleolithic in the Caucasus: New Data from Nor Geghi 1, Armenia. The Role of the Southern Caucasus on Early Human Evolution and Expansion – Refuge, Hub or Source Area, Workshop organized by Angela A. Bruch and & David Lordkipanidze, October 15-20, 2013, Tbilisi, Georgia, Abstracts of Oral Contributions, Tbilisi, 2013, p. 15.
4. *Gasparyan B. Z., Egeland C. P., Fadem C., Arakelyan D., Miller C., Nahapetyan S., Armitage S., Nicholson C. M.,* Middle Paleolithic Occupations in the Debed River Valley (Lori Depression, Northeastern Armenia) The Role of the Southern Caucasus on Early Human Evolution and Expansion – Refuge, Hub or Source Area, Workshop organized by Angela A. Bruch and & David Lordkipanidze, Tbilisi, October 15-20, 2013, p. 27.
5. *Gasparyan B. Z.,* Newly Discovered Paleolithic Sites of Armenia: Achievements and Perspectives Workshop organized by Angela A. Bruch and & David Lordkipanidze, Tbilisi, October 15-20, 2013, p. 33.
6. *Gasparyan B. Z., Kandel A. W.,* Cultural Adaptations in the Southern Caucasus: Early Evidence for Clothing from Aghitu-3 Cave, Armenia Workshop organized by Angela A. Bruch and & David Lordkipanidze, Tbilisi, October 15-20, 2013, p. 39.
7. *Գասպարյան Բ. Զ.,* Արենի-1 քարայրի ուսումնասիրության հիմնական արդյունքները, Հայագիտական միջազգային երկրորդ համաժողով, «Հայագիտությունը և արդի շրջանի մարտահրավերները», ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2013, էջ 17-19:
8. *Gasparyan B. Z., Kandel A., Bruch A., Deckers K., Nahapetyan S., Weissbrod L.,* Onwards and upwards in the Caucasus - A multidisciplinary approach to understanding the lifeways of the earliest modern humans in Armenia Geophysical Research Abstracts, Vol. 15, EGU2013-1110, 2013, EGU General Assembly 2013, Elsevier 2014.
9. *Gasparyan B. Z., Kandel A., Bruch A., Nahapetyan S., Weissbrod L.,* Environmental change and cultural adaptation in the southern Caucasus: Latest results from Aghitu-3 Cave, Armenia Geophysical Research Abstracts, Vol. 16, EGU 2014, 2014 EGU General Assembly 2014.
10. *Gasparyan B. Z., Wilkinson K., Adler D., Nahapetyan S., Smith V., Mark D., Mallol C., Blockley S.,* Middle Pleistocene palaeoenvironments and the late Lower-Middle Palaeolithic of the Hrazdan valley, central Armenia Geophysical Research Abstracts Vol. 16, EGU2014-1281, 2014 EGU General Assembly 2014.

ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ԵՎ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

Կենտրոնի գիտական ղեկավար՝ *Շուքուրյան Սամվել Կիմի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Կենտրոնի հիմնական խնդիրներն են

- ՏՏ-ների ոլորտում կրթական, մարզման, շարունակական կրթության ծրագրերի և առանձին դասընթացների իրականացում,
- ՏՏ-ների բնագավառում գիտահետազոտական աշխատանքների կատարում,
- համալսարանական կրթության կառավարման և որակի ապահովման տեղեկատվական համակարգերի մշակում և ներդրում:

Կենտրոնի գործունեության ուղղություններն են

- Կրթական ծրագրերի և առանձին դասընթացների իրականացում,
- գիտահետազոտական աշխատանքների կատարում,
- համալսարանի կրթության կառավարման և որակի ապահովման տեղեկատվական համակարգերի մշակում և ներդրում:

Կենտրոնի մասնագիտությունները եւ մասնագիտացումները

Շիֆր **Մասնագիտություն՝**

090100 Տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ

Մասնագիտացումներ՝
(մագիստրոսական ծրագրեր)

ՏՏ մշակում
ՏՏ կառավարում

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝54*			
	I կուրս		II կուրս	
	պպ	վճ	պպ	վճ
Մագիստրատուրա				
Տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ	9	12	6	27

Քննաշրջանների արդյունքներ

Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկ-ների թիվը	Առաջադիմու-թյան %-ը
		պպ	վճ		
Մագիստրատուրա					
Տեղեկատվ. տեխն.					
1-ին	21	2	5	-	67
2-րդ	33	-	-	6	100
Ընդամենը	**54**	**2**	**5**	**6**	**87**

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնա-հատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկ-ների թիվը	Առաջադիմու-թյան %-ը
		պպ	վճ		
Մագիստրատուրա					
Տեղեկատվ. տեխն					
1-ին	**21**	**1**	**4**	**2**	**76**

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	*Ընդամենը* ՝ 33
	մագիստրատուրա (գերազանցության դիպլոմով)
Տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ	**33 (3)**

ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԵՐԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Շուքուրյան Սամվել Կիմի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս (համատեղության կարգով)*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Կոստանյան Արմեն Հրաչի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Մանուկյան Մանուկ Գառնուշի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Ավագյան Արթուր Արամայիսի, տեխն. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Վասիլյան Աշոտ Մորիսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Թոփչյան Ռուբեն Վարդանի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Գրիգորյան Ալվարդ Հասոյի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Հարությունյան Գուրգեն Էդիկի, տեխն. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Մաթևոսյան Վարդան Ալբերտի, տեխն. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Վարդանյան Վալերիկ Արտյուշայի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Ավագյան Անի Վահեի, դասախոս
7. Էլբակյան Լարիսա Աշոտի, դասախոս
8. Խաչատրյան Մանիկ Ռազմիկի, դասախոս
9. Պետրոսյան Ելենա Գրիգորի, դասախոս
10. Սողոմոնյան Ժաննա Միքայելի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Պետրոսյան Ելենա Գրիգորի, գործավար
2. Ավագյան Անի Վահեի, օպերատոր

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Արտասահմանյան դրամաշնորհներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Առցանց դասընթացների մշակման գործիքային միջավայրի ստեղծում և կիրառում (Basic toolkit for a comprehensive course development and its application, OSI N 18293), (2013-2014):	Շուքուրյան Ս. Կ.

Թեմա 1. Ծրագրի շրջանակում մշակվել են առցանց ուսուցման հետևյալ դասընթացները. «Էկոլոգիայի և բնության պահպանության հիմունքներ», «Ժամանակակից բնագիտության հիմունքներ», «Բնապահպանություն» (Հայաստանի պետական ճարտարագիտական համալսարանի հետ համատեղ), «Բժշկական էկոլոգիա» (Երևանի պետական բժշկական համալսարանի հետ համատեղ):

Առաջին երկու դասընթացները ներդրվել են ԵՊՀ հոգեբանության և փիլիսոփայության ֆակուլտետում, երրորդ դասընթացը՝ ՀՊՃՀ-ում, չորրորդը՝ նախապատրաստվում է ներդրման ԵՊԲՀ-ում:

Մասնակցություն միջազգային գիտաժողովների աշխատանքներին

Ս. Կ. Շուքուրյան

- IEEE խորագրով անցկացվող EWDTS'2014 (East-West Design and Test Symposium) գիտաժողովի ծրագրային կոմիտեի նախագահ:
- IEEE խորագրով անցկացվող VTS'2014 (VLSI Test Symposium) գիտաժողովի ծրագրային կոմիտեի անդամ:

Գ. Է. Հարությունյան

- IEEE խորագրով անցկացվող VLSI Test Symposium (VTS) գիտաժողով, ԱՄՆ, 2014:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	5	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Harutyunyan G., Tshagharyan G., Vardanian V., Zorian Y.,* "Fault Modeling and Test Algorithm Creation Strategy for FinFET-Based Memories", IEEE VLSI Test Symposium (VTS), USA, 2014, pp. 49-54.
2. *Harutyunyan G., Kumar A., Yessayan A., Zorian Y.,* "An Effective Hierarchical Test Solution for Interface IP blocks within Complex SoC", IEEE International Workshop on Test and Validation of High Speed Analog Circuits in conjunction with International Test Conference (ITC), USA, 2013.
3. *Harutyunyan G., Shoukourian S., Vardanian V., Zorian Y.,* "Impact of Process Variations on Read Failures in SRAMs", IEEE East-West Design and Test Symposium (EWDTS), Russia, 2013, pp. 15-18.
4. *Alexanyan K., Vardanian V. A., Zorian Y.,* "Various Methods and Apparatuses for Effective Yield Enhancement of Good Chip Dies Having Memories Per Wafer", US Patent No. 8,359,553, 2013, p. 18.
5. *Manukyan M. G.,* Canonical Model: Formal Semantics, Вестник Российско-Армянского (Славянского) университета, Физико-математические и естественные науки, ISSN 1829-0450, N 1, Ереван, 2014, с. 20-39.

ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԵՐԻ ԲԱԺԻՆ

Բաժնի ղեկավար՝ *Դանիելյան Նատալյա Ռոբերտի*

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ բաժնում կատարված աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու տարում բաժնում կատարվել են հետևյալ աշխատանքները.

- Անհատական ծանրաբեռնվածության, աշխատանքային և ուսումնական պլանների մուտքագրման ծրագիրը վերամշակվել է նորմերի փոփոխություններին համապատասխան, և ավելացվել են համեմատում կատարող հաշվետվություններ (հաստատված բեռնվածության համեմատում նախորդ տարիների բեռնվածության հետ, հաստատված բեռնվածության համեմատում փաստացի ուսանող թվերով բեռնվածության հետ):
- Վերամշակվել են ուսանողների առաջադիմությանը վերաբերող որոշ հաշվետվություններ:
- Մշակվել է ուսումնական քարտի ավտոմատ տրամադրման ենթահամակարգը:
- Մշակվել են 2012-2013 2-րդ և 2013-2014 1-ին կիսամյակների ուսանողական հարցման տվյալները:
- Իրականացվել են Supervision ծրագրի սպասարկումն ու ընթացիկ թարմացումները:
- Մշակվել է հեռակա ուսուցման ընդունելության գործընթացի ավտոմատացման ծրագիրը:

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԻ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ԲԱԺԻՆ

Բաժնի ղեկավար՝ *Գրիգորյան Ալվարդ Հասոյի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու*

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ բաժնում կատարված աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու տարում բաժնում կատարվել են հետևյալ աշխատանքները.

1. «Կոմպյուտերից օգտվելու հմտություններ» համահամալսարանական առարկայի դասավանդումը ԵՊՀ բոլոր ֆակուլտետների բակալավրիատում: Դասերն անցկացվում են ՏՏԿՀ կենտրոնի հինգ համակարգչային լսարաններում (ԻԿՄ ֆակուլտետի մասնաշենքի կենտրոնական համակարգչային դահլիճ, Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետի մասնաշենքի երկու համակարգչային սրահներ, Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետի մասնաշենքի համակարգչային սենյակ, Հայ բանասիրության ֆակուլտետի մասնաշենքի համակարգչային սենյակ):
2. Բաժինն ապահովում է ԵՊՀ որոշ ֆակուլտետների մագիստրատուրայի «Տեղեկատվական տեխնոլոգիաները մասնագիտության մեջ» առարկայի դասավանդումը: Յուրաքանչյուր մասնագիտության համար մշակվել են դասընթացի պլան-ծրագիրը և գործնական առաջադրանքները:
3. Բաժնի աշխատակիցների կողմից մշակվել են ՀՀ բուհերի և արտերկրի ասպիրանտուրայի (առկա և հեռակա ուսուցման) ընդունելության նախապատրաստական դասընթացի պլան-ծրագիրը, գործնական առաջադրանքների ձեռնարկը, քննության թեստերը, որոնց հիման վրա էլ անցկացվել են նախապատրաստական դասընթացները և ընդունելության քննությունը:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ՆՈՐ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐԻ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Լաբորատորիայի ղեկավար՝ *Ավագյան Արթուր Արամայիսի, տեխ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ*

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված աշխատանքների ամփոփում

Շարունակվել են էլեկտրոնային ուսուցման կրթական գործընթացի կառավարման ունիֆիկացված ներկառուցվածքի մշակման աշխատանքները հետևյալ ուղղություններով.

- մոբայլ սարքերի ձևաչափերին համապատասխան տեղեկատվության մատուցման շաբլոնների ինտերֆեյսի մշակում,
- ոչ մասնագիտական առարկաների օնլայն ուսուցման նյութերի բազմաշերտ մատուցման շաբլոնների մշակում,
- համագործակցային (collaborative) և գծային (linear) ուսուցման գործիքային միջավայրի կատարելագործում:

Կոմբինացված ուսուցմանն աջակցող ծրագրային գործիքների նախագծման և իրականացման նպատակով տարբեր ֆակուլտետներում դասավանդվող ոչ մասնագիտական դասընթացների ընդհանուր պլատֆորմի հենքի վրա.

- շարունակվել է ուսանողների գիտելիքների գնահատման առցանց թեստավորման մեխանիզմի ընդլայնման գործընթացը,
- մշակվել են միջհամալսարանական էլեկտրոնային կուրսերի կիրառման և կրեդիտների փոխանցման մեխանիզմներ:

Հայկական վիրտուալ համալսարանի շրջանակներում աշխատանքներ են իրականացվել հետևյալ ուղղություններով.

- Մշակվում է մուլտիմեդիա հարթակի վրա ստեղծված մեդիա էլեկտրոնային գրքերի նոր շարք: Այն հասանելի է սմարթֆոնների, պլանշետների և վեբ-բրաուզերների օգտատերերի համար: ՀՎՀ մուլտիմեդիա էլեկտրոնային գրքերի շարքը հասանելի է յոթ լեզուներով և դյուրին է օգտագործման համար: Բաժանորդագրությունն անվճար է:
- ՀՎՀ և Հայաստանի շախմատի ակադեմիայի հետ համատեղ վերամշակվել է շախմատի ռազմավարություն սկսնակ մակարդակի՝ երկու մասերից կազմված էլեկտրոնային անիմացիոն առցանց դասընթացը: Դասընթացի նյութը հիմնված է ՀՀ կրթության և գիտության նախարարության կողմից մշակված դասագրքերի հիման վրա: Օնլայն դասերն իրականացվել են օնլայն միջավայրում մուլտիմեդիա արդի տեխնոլոգիաներով:

Սփյուռքի լսարանի համար թեմատիկ մասնագիտական կրթություն ապահովելու նպատակով ԵՊՀ հայագիտական հետազոտությունների կենտրոնի հետ համատեղ «Հայոց պատմության հիմնահարցեր» հեռաուսուցման ծրագրի շրջանակում մշակվել է.

- Էլեկտրոնային ուսուցման կրթական պրոցեսի կառավարման ունիֆիկացված ներկառուցվածք:
- Կիրառելով հեռաուսուցման և դասական ուսուցման համակցված մեթոդները՝ մշակվել է տասնմեկ թեմատիկ դասախոսություններից բաղկացած էլեկտրոնային առցանց դասընթաց: Դասընթացը 2014 թվականի գարնանը ներդրվել է Բեյրութի Հայ կաթողիկե Մեսրոպյան բարձրագույն վարժարանում մեկնարկած «Հայոց պատմության հիմնահարցեր» հեռաուսուցման ծրագրի ընթացքում:

ՀԱՄԱԿԱՐԳԱՅԻՆ ԾՐԱԳՐԱՎՈՐՄԱՆ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Լաբորատորիայի ղեկավար՝ *Թոփչյան Ռուբեն Վարդանի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Բալոյան Արտյոմ Վաղինակի
2. Սարգսյան Սնակ Սենիկի (Մոսկվայի ֆիզիկատեխնիկական ինստիտուտի 2-րդ կուրսի ասպիրանտ)
3. Վարդանյան Վահագն Գևորգի (ՏՏԿՀ կենտրոնի ՏՀ ամբիոնի 1-ին կուրսի ասպիրանտ)

Լաբորատորիայի անվանական կրթաթոշակ ստացող ուսանողները

1. Ասլանյան Հայկ Կարենի
2. Ասրյան Սերյոժա Արմենի
3. Խաչատրյան Արամայիս Արտյոմի

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված աշխատանքների ամփոփում

Լաբորատորիայի հետազոտական աշխատանքները հիմնական ընդգրկում են հետևյալ ուղղությունները՝ Webkit դինամիկ կոմպիլյատորի համար ռեգիստրերի գլոբալ բաշխման ալգորիթմի մշակում, իրականացում, ինչպես նաև ռեգիստրերի պարունակությունը հիշողության մեջ գրելու արդյունավետության գնահատականների մշակում:

Հաշվետու ուստարում իրականացվել են հետևյալ աշխատանքները.

- Webkit դինամիկ կոմպիլյատորի համար ռեգիստրերի գլոբալ բաշխման ալգորիթմի մշակում և իրականացում,
- կոդի կլոնների որոնման մեթոդների մշակում և իրականացում,
- ծրագրի կախվածությունների գրաֆի հետ կապված մի շարք ալգորիթմների մշակում և իրականացում:

ՈՒԺԵՂ ԴԱՇՏԵՐԻ ՖԻԶԻԿԱՅԻ ԿԵՆՏՐՈՆ

Գիտական ղեկավար և տնօրեն՝ *Ավետիսյան Համլետ Կարոյի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Կենտրոնի աշխատակիցների կազմը

1. Ավետիսյան Համլետ Կարոյի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր, գլխավոր գիտաշխատող
2. Ավետիսյան Արա Կարապետի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր, առաջատար գիտաշխատող
3. Մկրտչյան Գառնիկ Ֆելիքսի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, լաբորատորիայի վարիչ
4. Լալայան Ասատուր Ալեքսանդրի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, լաբորատորիայի վարիչ
5. Սեդրակյան Խաչիկ Վազգենի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, ավագ գիտաշխատող
6. Մարկոսյան Արմենուհի Գևորգի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
7. Ավչյան Բաբկեն Ռուբենի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
8. Մովսեսյան Հովհաննես Ավետիսի, կենսաբ. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող

Համատեղողներ

1. Մալաքյան Յուրա Պարույրի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, առաջատար գիտաշխատող
2. Ներսիսյան Հրաչյա Բաղդասարի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, առաջատար գիտաշխատող

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Խաչատրյան Լուիզա Միքայելի, ավագ լաբորանտ
2. Վարդանյան Սոֆյա Նապոլեոնի, ավագ լաբորանտ

Կենտրոնի հիմնական խնդիրները

Կենտրոնի հիմնական խնդիրներն ու նպատակներն են՝ ուժեղ դաշտերի էլեկտրադինամիկայի, լազերային-պլազմային-արագացուցչային ֆիզիկայի, ռենտգենյան քվանտային էլեկտրոնիկայի, նանոկառուցվածքների ոչ գծային էլեկտրադինամիկայի, կոհերենտ ատոմամոլեկուլյար համակարգերի քվանտային օպտիկայի և ինֆորմատիկայի, աստղաֆիզիկական կիրառությունների և կոսմոլոգիայի բնագավառներում տեսական հիմնարար աշխատանքների կատարումը, ինչպես նաև փորձարարական հետազոտությունները լազերային ֆիզիկայի ու նանոտեխնոլոգիաների ոլորտում և դրանց կիրառությունները նանոկենսաբանության ու բժշկության մեջ:

Կենտրոնի գործունեության ուղղությունները

Գիտական հիմնարար, կիրառական-հետազոտական դրամաշնորհների կամ հատուկ նպատակային ծրագրերի շրջանակներում իրականացվող տեսական ու փորձարարական հետազոտությունների իրականացումը, արտասահմանյան առաջատար գիտական կենտրոնների հետ համատեղ հիմնարար և կիրառական նոր նախագծերի մշակումը, միջազգային համագործակցության ծավալումը, ինչպես նաև վերոնշյալ բնագավառներում գիտական կադրերի պատրաստումը:

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ կենտրոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Գիտական թեմաներ և դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Լազերային դաշտերով ինդուկցված ոչ գծային երևույթների ուսումնասիրությունը և լազերային նանոտեխնոլոգիաների կիրառություններ (պետական ֆինանսավորում):	Ավետիսյան Հ. Կ.
2. Մասնիկ-հակամասնիկ զույգերի ծնումը և անիհիլացիան գերհզոր լազերային դաշտերում (պետական ֆինանսավորում):	Ավետիսյան Հ. Կ.
3. Նանոկառուցվածքների ոչ գծային էլեկտրադինամիկա (պետական ֆինանսավորում)::	Ավետիսյան Հ. Կ.

Թեմա 1. Ուսումնասիրվել է քվանտէլեկտրադինամիկական վակուումից հարմոնիկների կոհերենտ գեներացիան գերհզոր ռենտգենյան ազատ էլեկտրոնային լազերների հետ փոխազդեցության դեպքում: Ցույց է տրվել, որ հնարավոր է բազմաֆոտոն կանալներով գրգռել Դիրակյան ծովը և էլեկտրոն-պոզիտրոն զույգի անիհիլյացիայի դեպքում ստանալ գրգռող ալիքի հարմոնիկների արդյունավետ գեներացիա:

Ռելյատիվիստիկ տեսության շրջանակներում ուսումնասիրվել է գերհզոր լազերային ճառագայթման ոչ գծային կլանումը պինդմարմնային խտության պլազմայում, որը հանգեցնում է ռելյատիվիստիկ ջերմաստիճանների հաստատման: Սա կարևորվում է նրանով, որ մեծ միջուկային կարգաթվով թիրախների դեպքում ռելյատիվիստիկ ջերմաստիճանները հանգեցնում են էլեկտրոն-պոզիտրոնային զույգերի հեղեղային ծնման:

Ուսումնասիրվել է բարձր կարգի հարմոնիկների ռեզոնանսային գեներացիան մեծ միջուկային կարգաթվով ջրածնանման իոնների համակարգում հզոր ռենտգենյան ազատ էլեկտրոնային լազերային դաշտերում: Մասնավորապես ցույց է տրվել, որ ռեզոնանսային փոխազդեցության շնորհիվ կարելի է ստանալ մեծ ինտենսիվության կոհերենտ կոշտ-ռենտգենյան ճառագայթում:

Իոնների լիցքի կամայական արժեքներով պլազմայի Ֆոկեր-Պլանկի կինետիկ հավասարման համար գտնվել են նոր լուծումներ, որոնց հիման վրա առաջարկվել է պլազմայի օպտիկական և տրանսպորտային բնութագրիչների լայնադիապազոն մոդել: Նշված մոդելը թույլ է տալիս ընդհանրացումներ կատարել քվանտային և/կամ ուժեղ փոխազդող պլազմաների դեպքերի համար: Ցույց է տրվել, որ ռելյատիվիստիկ էլեկտրոնային փունջը (ՌԷՓ) լազերային պլազմայում կարող է գրգռել Չերենկովյան պարամետրիկ ճառագայթում, ինչը բացակայում է լազերի բացակայության դեպքում: Սակայն այս դեպքում ճառագայթման սպեկտրը դիսկրետ է, իսկ հաճախությունները տեղայնացված են լազերի հարմոնիկների շրջակայքում և էապես կախված են ՌԷՓ-ի էներգիայից: Դիտարկվել են ցածր

էներգիայով իոնների քվանտային գազերում էներգիայի կորուստների բաշխման զրոյական, առաջին և երկրորդ կարգի մոմենտները: Կիրառելով Լինդհարդի 2-րդ և 4-րդ կարգի մոտավորությունները՝ այս մեծությունների համար արտածվել են արտահայտություններ, որոնք քվանտային էլեկտրոնային գազի խտությունների լայն տիրույթում լավ համընկնում են թվային ճշգրիտ արժեքների հետ:

Լուծված է սառը ատոմների հետ միաֆոտոն իմպուլսի կոհերենտ փոխազդեցության հիմնախնդիրը: Ցույց է տրված, որ կորուստների բացակայության դեպքում ելքային ֆոտոնն ունի ժամանակային տատանողական բաշխում: Քվանտային հեռահաղորդակցության մեջ կիրառվող ըստ ժամանակի խճճված ֆոտոնային վիճակների ստացման համար մշակված է նոր մեխանիզմ, որտեղ ֆոտոնի ալիքային փաթեթի տեսքը ղեկավարվում է ուժեղ լազերային դաշտի միջոցով: Մի շարք քվանտային ալգորիթմների գործողության համար անհրաժեշտ է Տոֆֆոլիի (Toffoli) տարրական օպերացիան, որի իրականացման համար առաջարկված է նոր սխեմա՝ անօրգանական բյուրեղներում հազվագյուտ մետաղների իոնների խառնուրդային համակարգի վրա:

Կենտրոնի Լազերային կիրառությունների լաբորատորիայում շարունակվել են փորձարարական աշխատանքները լազերային նանոտեխնոլոգիաների ոլորտում: Ուսումնասիրվել են լազերային ճառագայթահարման միջոցով ստացված մետաղական և կիսահաղորդչային նանոմասնիկների ոչ գծային օպտիկական հատկությունները:

Թեմա 2. Հետազոտվել է կոհերենտ գամմա ճառագայթման ստացման հնարավորությունը պոզիտրոնիումի ատոմներից բաղկացած Բոզե կոնդենսատում՝ կոլեկտիվ անիհիլացիայի պայմաններում: Ցույց է տրվել, որ այս դեպքում երկֆոտոն անիհիլացիան խիստ անկայուն է, որը հանգեցնում է կոնդենսատի սպոնտան ճառագայթման ինքնաուժեղացման (գամմա-լազերի նոր տարբերակ): Ստացվել է ինքնաուժեղացման գործակիցը: Դիտարկվել է երկարաձգված Բոզե կոնդենսատի դեպքում կոհերենտ գամմա ճառագայթման ստացման հնարավորությունը, և ցույց է տրվել, որ այս դեպքում ուժեղացումն իրականանում է միայն առանցքային մոդաների համար:

Ուսումնասիրվել է էլեկտրոն-պոզիտրոնային զույգերի ծնումը բազմաֆոտոն կանալներով գերհզոր ռենտգենյան ազատ էլեկտրոնային լազերների հետ քվանտէլեկտրադինամիկական վակուումի փոխազդեցության ընթացքում: Ցույց է տրվել, որ կոշտ ռենտգենյան լազերների կիրառմամբ կարելի է գրգռել Դիրակյան ծովը բազմաֆոտոն կանալներով:

Ցույց է տրվել պինդմարմնային խտության ուլտրառելյատիվիստիկ էլեկտրոնային փնջերի ստացման հնարավորությունը գերկարճ-գերհզոր լազերային իմպուլսներով՝ մետաղական պլազմայից: Հետազոտվել է այդպիսի փնջերով մեծ միջուկային կարգաթվով թիրախներից էլեկտրոն-պոզիտրոնային զույգերի ստացման հնարավորությունը:

Որպես քվանտէլեկտրադինամիկական վակուումի և գերհզոր դաշտերի ոչ գծային փոխազդեցության մոդել դիտարկվել է միաշերտ գրաֆենի և արտաքին կոհերենտ ճառագայթման դաշտի բազմաֆոտոն փոխազդեցության խնդիրը: Զարգացվել է միաշերտ գրաֆենի և արտաքին կոհերենտ օպտիկական ճառագայթման դաշտի ոչ գծային փոխազդեցության միկրոսկոպիկ քվանտային տեսություն, որը ներառում է ինչպես միջզոնային, այնպես էլ ներզոնային անցումները և կիրառելի է Դիրակյան կոնից դուրս ամբողջ էներգետիկ գոտու համար: Ցույց է տրվել, որ հնարավոր է կառավարելի ձևով գրգռել ֆերմի-դիրակյան ծովը և մասնիկ-խոռոչ զույգի անիհիլյացիայի դեպքում ստանալ գրգռող ալիքի հարմոնիկների արդյունավետ գեներացիա:

Թեմա 3. Նախագիծը նպատակ է հետապնդում բացահայտելու ցածրչափանի նանոկառուցվածքների ոչ գծային էլեկտրամագնիսական հատկությունները ինչպես ուժեղ և քվանտացված ճառագայթային դաշտերի հետ բազմաֆոտոն փոխազդեցության, այնպես էլ վակուումի ֆլուկտուացիաների հետ միաֆոտոն փոխազդեցության միջոցով: Ուսումնասիրվել է ասիմետրիկ քվանտային հորերում էլեկտրոնների և արհեստական երկմակարդակ ատոմների՝ գերհաղորդիչ

կոնտուրների ոչ գծային վարքը միամոդ քվանտացված ճառագայթային դաշտում՝ ընդհանրացնելով Ռաբի-տատանումների խնդիրը բազմաֆոտոն գրգռումների դեպքում: Ուսումնասիրվել է նաև գրաֆենի ոչ գծային փոխազդեցությունը վակուումի ֆլուկտուացիաների հետ քվանտային միկրոխոռոչներում-ռեզոնատորում, ինչպես նաև չափավոր հզոր լազերային դաշտերի հետ, երբ էլեկտրոնային սպեկտրում էական է անիզոտրոպիան:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	13	9

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Avetissian H. K., Avetissian A. K., Mkrtchian G. F.,* Self-amplified gamma-ray laser on positronium atoms from a Bose-Einstein condensate, Phys. Rev. Lett., v. 113, 2014, pp. LQ14831(1)- LQ14831(5).
2. *Avetissian H. K., Ghazaryan A. G., Mkrtchian G. F.,* Relativistic theory of inverse-bremsstrahlung absorption of ultrastrong laser radiation in plasma, J. Phys. B: At. Mol. Opt. Phys., v. 46, 2013, pp. 205701(1)- 205701(10).
3. *Avetissian H. K., Mkrtchian G. F., Batrakov K. G., Maksimenko S. A., Hoffmann A.,* Multiphoton resonant excitations and high-harmonic generation in bilayer graphene, Phys. Rev. B, v. 88, 2013, pp. 165411(1)-165411(9).
4. *Avetissian H. K., Mkrtchian G. F., Batrakov K. G., Maksimenko S. A., Hoffmann A.,* Nonlinear theory of graphene interaction with strong laser radiation beyond the Dirac cone approximation: Coherent control of quantum states in nano-optics, Phys. Rev. B, v. 88, 2013, pp. 245411(1)- 245411(7).
5. *Avetissian H. K., Mkrtchian G. F.,* Two-level system with broken inversion symmetry coupled to a quantum harmonic oscillator, Phys. Rev. A 88, 2013, 043811(1)-043811(7).
6. *Ghazaryan A. G.,* Nonlinear Absorption of Superstrong Circularly Polarized Laser Radiation in Plasma owing to Inverse Bremsstrahlung on Coulomb Centers, Armenian Journal of Physics, v. 7, 2014, pp. 1-10.
7. *Nersisyan H. B., Veysman M. E., Andreev N. E. and Matevosyan H. H.,* Dielectric function of a collisional plasma for arbitrary ionic charge, Physical Review E, v. 89, 2014, pp. 033102(1)-033102(9).
8. *Nersisyan H. B. and Deutsch C.,* Stopping of relativistic electron beam in a plasma irradiated by an intense laser field, Laser & Particle Beams, v. 32, 2014, pp. 157-169.
9. *Nersisyan H. B. and Deutsch C.,* Number-conserving linear response study of low-velocity ion stopping in a collisional magnetized classical plasma, Eur. Phys. J.: Web Conf. 59, 2013, pp. 05019(1)-05019(5).
10. *Petrosyan Sh., Malakyan Yu.,* Coherent propagation of a single photon in a lossless medium: storage and retrieval in multiple temporal mode, Phys. Rev. A, v. 88, 2013, pp. 063817(1)-063817(8).
11. *Lalayan A. A. and Aghbalyan Y.,* Water stream generator of millimeter-wave radiation, Armenian Journal of Physics, v. 7, 2014, pp. 113-121.
12. *Lalayan A. A.,* Influence of laser beam structure on luminescence properties of laser synthesized GaAs Quantum Dots, Armenian Journal of Physics, v. 7, 2014, pp. 122-126.
13. *Кибис О. В., Аветисян Г. К., Мкртчян Г. Ф.,* Влияние интенсивного лазерного излучения на электронные свойства графена, Доклады АН ВШ РФ, № 1 (22), 2014, сс. 16-24.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Avetissian H. K., Avetissian H. K., Mkrtchian G. F., Sedrakian Kh. V.,* Creation of dense positron jets on high-Z targets by laser produced ultrarelativistic electron bunches from solid-plasma-films, 41st EPS Conference on Plasma Physics, Berlin, Germany, 23-27 June, Book of Abstracts, 2014, p. P2.093.
2. *Avetissian H. K., Avetissian A. K., Avchyan B. R, Mkrtchian G. F., Multiphoton excitations and* harmonics generation in quantum electrodynamic vacuum, 33rd European Conference on Laser Interaction with Matter, Paris, France, 31 August-05 September, 2014.
3. *Avetissian H. K., Avchyan B. R, Mkrtchian G. F.,* Harmonic generation via multiphoton resonant channels by x-ray free electron laser, 33rd European Conference on Laser Interaction with Matter, Paris, France, 31 August-05 September, 2014.
4. *Ghazaryan A. G.,* Investigation of Phase Matching effect in High Harmonic Generation on Plasma Ions in Superstrong Laser Fields, The 8th International West Lake Symposium on Laser Plasma Interactions (IWLS-LPI 2014), Hangzhou, China, 21-25 April, Book of Abstracts, p. IWLS-LPI 14-0005, 2014.
5. *Krasteva A., Slavov D., Sargsyan A., Sarkisyan D., Malakyan Yu., Wilson-Gordon A. D. and Cartaleva S.,* Two-photon resonance on the D2 line of Cs enhanced by optical pumping, 23rd annual International Laser Physics Workshop, Sofia (Bulgaria), July 14-18, 2014.
6. *Akhmedzhanov R., Gushchin L., Litvak A., Sobgayda D., Zelensky I., Malakyan Yu., Kocharovskaya O.,* On the possibility of Toffoli gate implementation in rare-earth-ion-doped inorganic crystals, 23rd annual International Laser Physics Workshop, Sofia (Bulgaria), July 14-18, 2014.
7. *Deutsch C., Nersisyan H. B. and Bendib A.,* Diagnostics of arbitrary magnetized and dense plasmas of ICF/WDM concern, XX International Symposium on Heavy-Ion Inertial Fusion, Lanzhou, China, August 11-15, 2014, invited talk.
8. *Nersisyan H. B., Fernnndez-Varea J. M. and Arista N. R.,* Dynamic screening of an ion in a degenerate electron gas within the second-order Born approximation, XXVI International Conference on Atomic Collisions in Solids (ICACS-26), Debrecen, Hungary, July 13-16, 2014.
9. *Nersisyan H. B., Veysman M. E., Andreev N. E. and Matevosyan H. H.,* Dielectric function of a collisional plasma for arbitrary ionic charge, Annual Moscow International Workshop on Non-Ideal Plasma Physics (NPP-2013), Moscow, Russia, December 3-4, 2013, invited talk.

ՔԱՂԱՔԱԿՐԹԱԿԱՆ ԵՎ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿԵՆՏՐՈՆ

Կենտրոնի ղեկավար՝ *Հովհաննիսյան Դավիթ Արտաշեսի, բան. գիտ. թեկնածու, պրոֆեսոր*

Կենտրոնի աշխատակիցների կազմը

1. Քոչարյան Հայկ Մկրտիչի, ավագ գիտաշխատող, պատմ. գիտ. թեկնածու
2. Մկրտչյան Սաթենիկ Սոկրատի, կրտսեր գիտաշխատող, մարդաբանության դոկտոր (PhD)
3. Գևորգյան Աննա Սերգեյի, կրտսեր գիտաշխատող, իրանական բանասիրության մագիստրոս
4. Մկրտչյան Տաթևիկ Սոկրատի, կրտսեր գիտաշխատող, արաբական բանասիրության մագիստրոս
5. Սահակյան Նաիրա Էդիկի, լաբորանտ, արաբագիտության բանասիրության մագիստրոս

Կենտրոնի հիմնական խնդիրները

Քաղաքակրթական և մշակութային հետազոտությունների կենտրոնը (ՔՄՀԿ) Երևանի պետական համալսարանի (ԵՊՀ) ինքնուրույն կառուցվածքային ստորաբաժանում է, որն իրականացնում է ֆունդամենտալ հետազոտություններ մշակութաբանության, քաղաքագիտության, աշխարհաքաղաքականության և այլ ոլորտներում: ՔՄՀԿ-ն իրագործում է նաև քաղաքակրթական գործընթացների փորձագիտական վերլուծություն և զբաղվում է ընթացիկ քաղաքական իրադարձությունների իրադարձային վերլուծությամբ: Հետազոտությունները իրականացվում են Երևանի պետական համալսարանի համապատասխան բաժինների գիտական ներուժի ներգրավվմամբ: ՔՄՀԿ-ի նպատակներից է մշակել առաջարկություններ և եզրակացություններ ՀՀ պետական համապատասխան մարմինների համար: Կենտրոնը հրատարակում է վերլուծական տեղեկագրեր, ինչպես նաև մենագրական ուսումնասիրություններ կենտրոնի հետազոտական ուղղվածության թեմաներով:

Կենտրոնում ուսումնասիրություններ են կատարվում հետևյալ հիմնահարցերի շուրջ.

- «Ինքնության և արժեքային համակարգերի մրցակցության խնդիրները գլոբալացման պայմաններում»,
- «Հայ-թուրքական հարաբերությունները՝ արժեքաբանական տեսանկյունից»,
- ««Մեծ Միջին Արևելք» ծրագրի հիմնադրույթները և Հայաստանը»,
- «Ենթամշակութային համակարգեր և արժեքային համակարգերի մրցակցություն»,
- «Մշակութային ադապտացիոն մեխանիզմների դերը և առանձնահատկությունները»,
- «Տարածաշրջանային անվտանգության համակարգեր և Իրան-ԱՄՆ հարաբերություններ»,
- «Արևելյան գործընկերություն» ծրագիրը և Հայաստանը:

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ կենտրոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. **«Երեք ծովերի համակարգ»** հայեցակարգը (ղեկավար՝ Դ. Ա. Հովհաննիսյան) հնարավորություն է տալիս ներկայացնելու ժամանակակից աշխարհաքաղաքական, աշխարհատնտեսական, քաղաքական և տեղեկատվական գործընթացները՝ ժամանակի և տարածության կատեգորիաների փոփոխության, այն է՝ աշխարհընկալման և աշխարհի պատկերի ձևավորման սկզբունքորեն նոր պայմաններում: Հայեցակարգը համալիր մոտեցմամբ դիտարկում և վերլուծում է այն նոր իրողությունները, որոնք փոխել են ժամանակակից քաղաքական, տնտեսական, մշակութային և հասարակական երևույթների ընկալման էությունը: Դիտարկման կենտրոնում ունենալով Միջերկրական, Սև և Կասպից ծովերի ավազանները և դրանց կոմունիկացիոն արեալների մեջ ընդգրկված տարածքները՝ հայեցակարգը իր ամբողջականության մեջ է դիտարկում այս մեգառեգիոնում տեղի ունեցող գործընթացները, վեր հանում տեղի ունեցող տարատեսակ կոնֆլիկտների իրական պատճառները, բացատրում համաշխարհային ուժային կենտրոնների որոշումների և իրականացվող ծրագրերի իրական դրդապատճառները: Հատուկ ուշադրություն է դարձվում ցանցայնացման համաշխարհային գործընթացներին:

«Երեք ծովերի համակարգ» հայեցակարգում տարատեսակ խզումների ուսումնասիրությունը հնարավորություն է տալիս բավականին բարձր ճշգրտությամբ կանխագուշակելու այս մեգառեգիոնում իրադարձությունների զարգացումը: Թեման պլանավորվում է ավարտել 2016 թ-ին:

Թեմա 2. **«Հանրային դիսկուրս և գենդերային կարծրատիպեր»** ծրագրի (ղեկավար՝ Ա. Ս. Գևորգյան) շրջանակում ուսումնասիրվում են Հայաստանի հանրային ու քաղաքական դիսկուրսներում գենդերային կարծրատիպերի վերարտադրության մեխանիզմները: Հաշվետու ուստարում կատարվել է Հայաստանի կին քաղաքական գործիչների ոչ պաշտոնական ելույթների բովանդակային վերլուծություն՝ դրանցում առկա կարծրատիպերի վերհանման նպատակով: Առաջիկայում ծրագրով նախատեսվում է ուսումնասիրել հանրային դիսկուրսում առնականության մասին եղած կարծրատիպերը: Ծրագիրը նախատեսվում է ավարտել 2014 թվականի առաջին կիսամյակի վերջում:

Թեմա 3. **«Ազգային ինքնության կառուցումը Հայաստանի և Վրաստանի հանրակրթական համակարգերում»** թեմայի (ղեկավար՝ Ս. Ս. Մկրտչյան) ուսումնասիրությունը իրականացվում է դասագրքերի ուսումնասիրության և դաշտային աշխատանքների միջոցով: Հաշվետու տարում իրականացվել են դաշտային նյութի և տեսական գրականության ամփոփում, վերլուծական տեքստերի շարադրում, ինչպես նաև մարդաբանության դոկտորի (PhD) աստիճանի համար հայցվող ատենախոսության պատրաստում և պաշտպանություն Թբիլիսիի պետական համալսարանի հումանիտար ֆակուլտետում:

Թեմա 4. **«Իսնաաշարիական սկզբնաղբյուրների ուսումնասիրությունը որպես ժամանակակից Իրանի Իսլամական Հանրապետության մշակութային և քաղաքակրթական համակարգերի ուսումնասիրության աղբյուր»** թեմայի (ղեկավար՝ Տ. Ս. Մկրտչյան) ուսումնասիրությունը պլանավորվում է ավարտել 2015 թ-ին: Հաշվետու տարում կատարվել է նյութի հավաքագրում և համակարգում: Ուսումնասիրության ենթարկվող շիայական միջնադարյան սկզբնաղբյուր Նահջ ալ-Բալաղայի թեմայով պատրաստվում է ատենախոսության պաշտպանություն: Հաշվետու տարում պատրաստվել են ատենախոսության առաջին և երկրորդ գլուխները: Թեմայի վերաբերյալ պատրաստվել են զեկույցներ և ներկայացվել տեղական ու միջազգային գիտաժողովներում: Ինչպես նաև կատարվել է հետազոտություն ժամանակակից Իրանի իսլամական կառավարման և արտաքին հարաբերությունների ձևավորման վրա այդ կառավարման ազդեցությունը Իրան-Հարավային Կովկաս հարաբերությունների համատեքստում թեմայով:

Թեմա 5. **«Ադապտացիոն գործընթացները Մերձավոր Արևելքում»** (ղեկավար՝ Հ. Մ. Քոչարյան)**:** Հաշվի առնելով վերջին շրջանում դեպքերի զարգացումը Մերձավոր Արևելքում և Հյուսիսային Աֆրիկայում՝ թեմայի ուսումնասիրության ժամկետները երկարաձգվել են ևս մեկ տարով, և պլանավորվում է ավարտել 2015 թ-ին: Հաշվետու տարում ուսումնասիրվել է մերձավորարևելյան պետությունների ներքաղաքական զարգացումները, հասարակական ու մշակութային գործընթացները մերձավորարևելյան առանձին պետություններում և Մերձավոր Արևելքում ընդհանրապես: Պատրաստվել են հրատարակման թեմային առնչվող մի քանի հոդվածներ: Ուսումնասիրվող խնդիրները ներկայացվել են տեղական և միջազգային գիտաժողովներում: Պարբերաբար լրատվամիջոցներով լուսաբանվել են մերձավորարևելյան տարածաշրջանի հիմնախնդիրները:

Կենտրոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Հաշվետու տարում կենտրոնում կայացել են հետևյալ քննարկումները, զեկուցումները, կլոր սեղանները և սեմինարները.

- ««Երեք ծովերի» համակարգ» թեմայով զեկույց-քննարկում (լեզուն՝ հայերեն), զեկուցող՝ Դ. Հովհաննիսյան (16.01.2014):
- ««Երեք ծովերի» համակարգի ենթակառուցվածքները» թեմայով զեկույց-քննարկում (լեզուն՝ հայերեն), զեկուցող՝ Հ. Քոչարյան (28.01.2014):
- «Մերձավորարևելյան տարածաշրջան. Սիրիական հիմնախնդիր» թեմայով զեկույց-քննարկում (լեզուն՝ հայերեն), զեկուցող՝ Հ. Քոչարյան (19.03.2014):
- «Հանրակրթության արդի խնդիրներ-1» թեմայով զեկույց-քննարկում (լեզուն՝ հայերեն), զեկուցող՝ Ռ. Ծատուրյան (12.04.2014):
- «Հանրակրթության արդի խնդիրներ-2» թեմայով զեկույց-քննարկում (լեզուն՝ հայերեն), զեկուցող՝ Ս. Մկրտչյան (28.04.2014):
- «Հանրակրթության արդի խնդիրներ-3» թեմայով զեկույց-քննարկում (լեզուն՝ հայերեն), զեկուցող՝ Ն. Մանասյան (05.05.2014):
- «Միխայիլ Բախտին» թեմայով զեկույց-քննարկում (լեզուն՝ հայերեն), զեկուցողներ՝ Գ. Տեր-Գաբրիելյան, Դ. Հովհաննիսյան (19.05.2014):
- «Women's religious leadership in cross-national contexts» թեմայով զեկույց-քննարկում (լեզուն՝ անգլերեն), զեկուցող՝ Victor Agadjanian (15.06.2014):
- «From Russia with lust: Russia as an object of sex in Russian Studies of US» թեմայով զեկույց-քննարկում (լեզուն՝ անգլերեն), զեկուցող՝ Alexei Lalo (20.06.2014):
- «Գիտական շարադրանքի սկզբունքները» սեմինարների շարք.
  Թեմա՝ «Գիտական տեքստի շարադրանքի սկզբունքները» (05.11.2013):
  Թեմա՝ «Գիտական տեքստի հղման կանոնները» (06.11.2013):

Թեմա՝ «Ինքնակենսագրականի (CV), ուղեկցող նամակի (cover/motivation letter) - հետազոտման առաջարկի (research proposal) շարադրման սկզբունքները» (07.11.2013):

«Քաղաքակրթությունից քաղաքականություն»
Լրատվական ռադիոյի և ԵՊՀ-ի և ՔՄՀԿ-ի համատեղ ծրագիր

1. 12 նոյեմբերի, 2013, «Քառակուսի քարտեզներ՝ արաբական աշխարհի ձևավորումը», հյուր՝ Հ. Քոչարյան
2. 26 նոյեմբերի, 2013, «Մուսուլման եղբայրներ», հյուր՝ Ս. Գրիգորյան
3. 11 դեկտեմբերի, 2013, «Մեր երեխաներն ունեն լավ հիշողություն, բայց վատ երևակայություն. կրթական համակարգի հետքերով», հյուր՝ Ս. Մկրտչյան

4. 27 հունվարի, 2014, «Ալ-Կաիդա», հյուր՝ Ս. Գրիգորյան
5. 31 հունվարի, 2014, «Ումմա կամ ինչպես են ապրում մուսուլմանները», հյուր՝ Հ. Քոչարյան
6. 18 փետրվարի, 2014, «Ինչպե՞ս կորցրեցինք լեզուները...», հյուրեր՝ Ս. Մկրտչյան, Ն. Մանասյան
7. 25 փետրվարի, 2014, «Շիայական իսլամ», հյուր՝ Տ. Մկրտչյան
8. 04 մարտի, 2014, «Ովքեր են ալևիները», հյուր՝ Տ. Մկրտչյան
9. 18 մարտի, 2014, «Կանանց իրավունքներ. դրանք իսլամում, այնուամենայնիվ, գոյություն ունեն», հյուր՝ Ա. Գևորգյան
10. 25 մարտի, 2014, «Բազմակնություն ու ժամանակավոր ամուսնություն», հյուր՝ Ա. Գևորգյան
11. 01 ապրիլի, 2014, «Հիջաբն իսլամում», հյուր՝ Ա. Գևորգյան
12. 15 ապրիլի, 2014, «Ֆեմինիզմը իսլամում», հյուր՝ Ա. Գևորգյան
13. 22 ապրիլի, 2014, «Իրանում կանանց շարժումների պատմությունից», հյուր՝ Ա. Գևորգյան
14. 06 ապրիլի, 2014, «Իրանի փահլավիական շրջանն ու կանայք», հյուր՝ Ա. Գևորգյան
15. 13 ապրիլի, 2014, «Կանանց դերը Իրանի իսլամական հեղափոխության մեջ», հյուր՝ Ա. Գևորգյան
16. 27 մայիսի, 2014, «Կարծրատիպեր Իրանի շուրջ», հյուր՝ Ա. Գևորգյան

Հրատարակություններ

Դասա-գիրք	Մենագրու-թյուն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցում-ների թեզիս
-	-	-	-	9	6

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Սահակյան Ն. Է., Տոնիկյան Ս.,* Կրակի ու արևի պաշտամունքը «Հազար ու մեկ գիշեր» հեքիաթների ժողովածուի մեջ, «Արաբագիտական ուսումնասիրություններ», № 6, Երևան, 2013, էջ 142-153:
2. *Մկրտչյան Ս. Ս.,* Արվեստը և պարը որպես ազգային ինքնություն ձևավորող գործիք (Վրաստանի տարրական դպրոցի օրինակով 2010-2011 թթ), Հայկական ժողովրդական մշակույթ XVI: Ավանդականը և արդիականը հայոց մշակույթում, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2014, էջ 234-241:
3. *Մկրտչյան Ս. Ս.,* Ազգային ինքնություն դրսևորումներն ու կառուցումը Երևանի դպրոցների «Վերջին զանգի» ժամանակակից արարողություններում, Հաբիթուս 1, Մարդաբանական և հնագիտական ուսումնասիրություններ, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2014, էջ 42-48:
4. *Hovhannisyan D.,* 100 days: Foreign Policy Dimentions, Caucasus Analytic Digest, No. 53-54, 2013, pp. 23-27 /www.css.ethz.ch/publications/pdfs/CAD-53-54.pdf/.
5. *Mkrtchyan S.,* State and Church in Armenian State Schools: from Atheistic Soviet Education to the Contemporary '*History of Armenian Church'* Course in Jödicke, Ansgar (ed.) Religious Education Politics, the State, and Society. Ergon-Verlag GmbH, 2013, pp. 149-165.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Սահակյան Ն. Է.,* Ֆեթվան որպես տեղեկատվական-հոգեբանական պատերազմի գործիք (Սիրիական ճգնաժամի օրինակով), ՀՀ ԳԱԱ արևելագիտության ինստիտուտի Երիտասարդ արևելագետների ամենամյա XXXV հանրապետական գիտաժողով, 27 մարտի, 2014:

2. *Գևորգյան Ա. Ս.,* Գենդերային կարծրատիպերի վերարտադրությունը Հայաստանի կին քաղաքական գործիչների ելույթներում, «Հասարակություն, կանայք և առաջնորդություն» թեմայով միջազգային գիտաժողով, ԵՊՀ, Երևան, 10 հունիսի, 2014:
3. *Գևորգյան Ա. Ս.,* Իսլամական հիջաբն ըստ Մորթեզա Մոթահարիի, ՀՀ ԳԱԱ արևելագիտության ինստիտուտի Երիտասարդ արևելագետների ամենամյա XXXV հանրապետական գիտաժողով, 27 մարտի, 2014:
4. *Գևորգյան Ա. Ս.,* Ֆեմինիստական դիսկուրսի ազդեցությունը Իրանին վերաբերող գենդերային հետազոտությունների վրա, «Իրանագիտության արդի հիմնախնդիրներ» գիտաժողով, ՀՀ ԳԱԱ արևելագիտության ինստիտուտ, 16 ապրիլի, 2014:
5. *Մկրտչյան Տ. Ս.,* Նահջ ալ-Բալաղան որպես շիայական կրոնափիլիսոփայական մտքի ձևավորման աղբյուր, ՀՀ ԳԱԱ արևելագիտության ինստիտուտի Երիտասարդ արևելագետների ամենամյա XXXV հանրապետական գիտաժողով, 27 մարտի, 2014:
6. *Մկրտչյան Տ. Ս.,* Իրանի իսլամական կառավարման համակարգի միֆոլոգեմները, «Իրանագիտության արդի հիմնախնդիրներ» գիտաժողով, ՀՀ ԳԱԱ արևելագիտության ինստիտուտ, 16 ապրիլի, 2014:

ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿԵՆՏՐՈՆ

Գիտական ղեկավար՝ *Ղազինյան Արթուր Գագիկի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Կենտրոնի մասնագիտությունները եւ մասնագիտացումները

Շիֆր	**Մասնագիտություն՝**
032700	Եվրոպագիտություն

Մասնագիտացումներ՝ Եվրոպական ուսումնասիրություններ
(մագիստրոսական ծրագրեր) Մարդու իրավունքներ և ժողովրդավարացում

Կենտրոնի աշխատակիցների կազմը

1. Ալեքսանյան Աշոտ Սեյրանի, քաղ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Մարտիրոսյան Վլադիմիր Էդուարդի, քաղ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Ալեքսանյան Արուսյակ Սեյմոնի, քաղ. գիտ. թեկնածու
4. Անափիոսյան Արևիկ Վարդանի
5. Գրիգորյան Տիգրան Ալեքսանդրի
6. Գևորգյան Քրիստինե Շավարշի
7. Կարապետյան Լիլիթ Սամվելի
8. Կարապետյան Քնարիկ Գագիկի
9. Միրզոյան Լիլիթ Լևոնի
10. Պետրոսյան Նաիրա Սամվելի
11. Սաֆարյան Հասմիկ Պավելի

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	***Ուսանողների թիվը՝65***			
	I կուրս		**II կուրս**	
	պպ	**վճ**	**պպ**	**վճ**
Մագիստրատուրա				
Եվրոպագիտություն	**21**	**2**	**33**	**9**

Քննաշրջանների արդյունքներ

Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Մագիստրատուրա					
Եվրոպագիտություն					
1-ին	23	-	-	4	100
2-րդ	42	1	-	6	98
Ընդամենը	**65**	**1**	**-**	**10**	98

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		պպ	վճ		
Մագիստրատուրա					
Եվրոպագիտություն					
1-ին	**7**	**-**	**-**	**-**	**100**

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	*Ընդամենը՝ 57 (3), այդ թվում նախորդ տարիներից՝ 1*
	մագիստրատուրա (գերազանցության դիպլոմով)
Եվրոպագիտություն	**57 (3)**

Կենտրոնի հիմնական խնդիրները

1. «Եվրոպական ուսումնասիրություններ» միջմասնագիտական մագիստրոսական ծրագրի կոորդինացում,
2. «Մարդու իրավունքներ և ժողովրդավարացում» միջմասնագիտական տարածաշրջանային մագիստրոսական ծրագրի կոորդինացում,
3. Գիտական և միջմասնագիտական հետազոտությունների նախաձեռնում և իրականացում ԵՄ, ԵՄ-Հայաստան, ԵՄ-Հարավային Կովկասի առանձին հիմնախնդիրների համագործակցության վերաբերյալ,
4. Ներպետական, տարածաշրջանային և կարևորագույն ոլորտներին վերաբերող միջմասնագիտական ծրագրերի հետազոտություն,
5. ԵՄ տեղեկատվական կենտրոն (EUi) Ռեսուրս կենտրոնի ընդլայնում և կատարելագործում,
6. Եվրոպական ճանաչված համալսարանների և կենտրոնների հետ համագործակցություն:

Կենտրոնի գործունեության ուղղությունները

1. Կենտրոնը, լինելով ԵՄ ուսումնասիրությունների ոլորտում մասնագիտացված կրթական և գիտահետազոտական ինստիտուտ, նպատակ ունի եվրոպական չափանիշներին համապատասխան

կրթական ծրագրերի իրագործման միջոցով խթանել ՀՀ-ԵՄ համագործակցությունը: Կենտրոնը, լինելով ԵՄ ուսումնասիրությունների ոլորտում մասնագիտացած կրթական և գիտահետազոտական ինստիտուտ, 2008 թ-ից սկսած իրականացնում է «Եվրոպական ուսումնասիրություններ» միջմասնագիտական մագիստրոսական ծրագիրը: Եվրոպական ուսումնասիրությունների կենտրոնը շարունակում է կատարելագործել «Եվրոպական ուսումնասիրություններ» միջմասնագիտական մագիստրոսական ծրագիրը, որը պատրաստում է ուսանողներ ԵՄ հաստատություններում, միջազգային կազմակերպություններում, պետական հաստատություններում և խոշոր ընկերություններում աշխատելու և փորձ ձեռք բերելու համար: Հաշվետու տարվա ընթացքում ևս ներդրվել են նոր առարկաներ՝ «Հանրային կառավարման ներածություն» և «Եվրոպական գործընթացների քաղաքական վերլուծություն»: Կապեր են հաստատվել եվրոպական ուսումնասիրություններով զբաղվող եվրոպական հեղինակավոր համալսարանների և կենտրոնների հետ, ինչպես նաև իրականացվել են բազմաթիվ փոխայցելություններ առաջադեմ փորձի փոխանակման նպատակով:

2. 2011 թ-ից կենտրոնը Եվրոպական հանձնաժողովի աջակցությամբ իրականացնում է Հայաստանում և Կովկասում նախադեպը չունեցող «Մարդու իրավունքներ և ժողովրդավարացում» տարածաշրջանային մագիստրոսական ծրագիրը: Այն իրականացվում է 4 գործընկեր համալսարանների կողմից (Երևանի պետական համալսարան, Կիևի Տարաս Շևչենկոյի ազգային համալսարան, Բելառուսի պետական համալսարան և Մոլդովայի քաղաքական և տնտեսագիտական եվրոպական ուսումնասիրությունների համալսարան): Ծրագիրն ուսանողներին համապարփակ գիտելիքներ է տրամադրում մարդու իրավունքների և ժողովրդավարացման ոլորտում: Այն նախատեսում է ուսանողների և դասախոսների փոխանակում, ուսուցողական այցեր ԵՄ ինստիտուտներ, վերապատրաստում ծրագրին մասնակից երկրներում: 2013 թ-ից ծրագիրը համագործակցում է Վենետիկի Եվրոպական միջհամալսարանական կենտրոնի հետ: Ծրագիրը ներգրավված է «Մարդու իրավունքներ և ժողովրդավարացում» մագիստրոսական ծրագրերի և դիպլոմների գլոբալ կամպուսի մեջ, որն ընդգրկում է աշխարհում գոյություն ունեցող բոլոր ծրագրերը: Այդ համագործակցության ծրագիրն իրականացնում է տարաբնույթ գործողություններ՝ գլոբալ կամպուս հետազոտություն, գլոբալ կամպուսի դասընթացներ, դասախոսների փոխայցելություններ, վերապատրաստումներ, մագիստրոսական ծրագրի շրջանավարտների տարեկան հանդիպումներ: 2013 թ-ի ընթացքում կենտրոնի փորձագետների կողմից ուսումնասիրվել և մշակվել է ծրագիր, աշխատանքային պլան երկամյա մագիստրոսական ծրագիրը մեկամյա դարձնելու ուղղությամբ: 2013 թ-ի հոկտեմբերից սկսած «Մարդու իրավունքներ և ժողովրդավարացում» մագիստրոսական ծրագիրը դարձել է մեկամյա ծրագիր (60 կրեդիտով):

3. Ծրագրի և կենտրոնի գործառույթների իրականացման արդյունավետությունը բարձրացնելու նպատակով շարունակվել է համագործակցությունը Մեծ Բրիտանիայի Էսեքսի համալսարանի պատմության ֆակուլտետի և Մարդու իրավունքների կենտրոնի հետ: Համագործակցության շրջանակում իրականացվել է Մարդու իրավունքների տարեգրքի հրատարակումը, կիրառվել են կրկնակի գնահատումը և մագիստրոսական ծրագրերի դասախոսների վերապատրաստումը:

4. 2013-2014թթ. ընթացքում ԵՄ հեղինակավոր համալսարանների և հաստատությունների ներկայացուցիչները դասախոսություններ են կարդացել «Եվրոպագիտություն» մագիստրոսական ծրագրի ուսանողների համար:

2013 թ-ին Եվրոպական ուսումնասիրությունների կենտրոնում հանդիպում է կայացել Չեխիայի Հանրապետության Սենատի փոխնախագահ Միլուշե Հորսկայի և Սենատի Եվրոպական միության հարցերի հանձնաժողովի պատվիրակության հետ: Հանդիպմանը ներկա էին Վրաստանում Չեխիայի դեսպան Իվան Եսթրաբը, Հայաստանում Չեխիայի գործերի ժամանակավոր հավատարմատար Փիտր Միկիսկան, քաղաքացիական հասարակության ներկայացուցիչներ՝ Ստեփան Գրիգորյանը (Գլոբալիզացիայի և տարածաշրջանային համագործակցության վերլուծական կենտրոնի ղեկավար) և Բորիս Նավասարդյանը (Երևանի մամուլի ակումբի նախագահ): Հանդիպման ընթացքում հայկական և

չեխական կողմերը տեսակետներ են փոխանակել Հայաստանում տիրող իրավիճակի, հայ-չեխական հարաբերությունների և հետագա հնարավոր համագործակցության վերաբերյալ:

2013 թ-ին տեղի է ունեցել նաև «Մարդու իրավունքներ և ժողովրդավարացում. Արևելյան գործընկերության տարածաշրջան 2011-2012թ.» տարեգրքի շնորհանդեսը:

Տարեգիրքը հրատարակվել է Եվրոպական միության աջակցությամբ: Գիրքը ներկայացնում է ԵՄ Արևելյան գործընկերության տարածաշրջանի 6 երկրներում մարդու իրավունքների և ժողովրդավարացման իրավիճակի խորը վերլուծություն:

Գրքի հեղինակը Միացյալ Թագավորության Էսեքսի համալսարանի անկախ փորձագետ Բենջամին Ջեյմս Բարնարդն է, ով անկողմնակալ ներկայացրել է ներկա իրական իրավիճակը հետխորհրդային երկրներում՝ Հայաստանում, Վրաստանում, Ադրբեջանում, Բելառուսում, Մոլդովայում և Ուկրաինայում:

5. Եվրոպական ուսումնասիրությունների կենտրոնի ընթացիկ գործունեության մեջ կարևոր տեղ է զբաղեցնում հետազոտական բաղադրիչը, որի շրջանակում կենտրոնի փորձագետները փորձում են համալիր հետազոտության ենթարկել ՀՀ-ԵՄ և Հարավային Կովկաս-ԵՄ ձևաչափով ընթացող համագործակցության առանձին հիմնախնդիրները: Կենտրոնի փորձագետները հետազոտությունների իրականացման ընթացքում օգտագործում են միջառարկայական մեթոդը, ինչը հնարավորություն է տալիս առաջադրված խնդիրներն ուսումնասիրել առարկայական սահմաններից դուրս և ապահովել առավելագույն արդյունք: Միջազգային մակարդակում իրականացված հետազոտությունների արդյունավետությունն ընդգծելու համար մի շարք հետազոտություններ թարգմանվել են անգլերեն:

6. Եվրոպական ուսումնասիրությունների կենտրոնում գործում է ԵՄ ռեսուրս կենտրոնը, որն իր կազմում ունի ԵՄ իրավունքի, տնտեսագիտության, քաղաքագիտության, սոցիոլոգիայի և պատմության ոլորտում ամենահարուստ գրադարան: Կենտրոնի տվյալների բազան պարբերաբար համալրվում է ԵՄ պաշտոնական տեղեկագրերով, ԵՄ ինստիտուտների կողմից ընդունված նորմատիվ իրավական ակտերով, հետազոտություններով: 2012 թ-ից սկսած կենտրոնի դասախոսներին և ուսանողներին հնարավորություն է ընձեռվել Ռեսուրս կենտրոնի շրջանակում օգտվել JSTOR էլեկտրոնային գրադարանից:

7. Կենտրոնն իր գործառույթների իրականացման արդյունավետությունը բարձրացնելու և իր շահառուներին տրամադրվող ծառայությունների կատարելագործման նպատակով արդյունավետ համագործակցություն և գործընկերություն է հաստատել մի շարք հեղինակավոր համալսարանների և գիտահետազոտական կենտրոնների հետ:

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ կենտրոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Արտասահմանյան դրամաշնորհներ

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. «Մարդու իրավունքներ և ժողովրդավարացում Կովկասում տարածաշրջանային մագիստրոսական ծրագիր» (EIUC/YER/2014/8/1):	Ղազինյան Ա. Գ.

Թեմա 1. 2010 թ-ից Ժողովրդավարության և մարդու իրավունքների եվրոպական գործիքի կողմից տրամադրված դրամաշնորհով հիմնադրվել է «Հայաստանում, Բելառուսում, Ուկրաինայում և Մոլդովայում մարդու իրավունքներ և ժողովրդավարացում տարածաշրջանային մագիստրոսական ծրագիրը»: Այն Հայաստանում և տարածաշրջանում նախադեպ չունեցող տարածաշրջանային մագիստրոսական ծրագիր է, որն իրականացվում է չորս գործընկեր համալսարանների կողմից՝ Երևանի պետական համալսարան, Կիևի Տարաս Շևչենկոյի ազգային համալսարան, Բելառուսի պետական

համալսարան և Մոլդովայի քաղաքական և տնտեսագիտական եվրոպական ուսումնասիրությունների համալսարան:

Ծրագրի նպատակն է մարդու իրավունքների և ժողովրդավարության ոլորտում մագիստրոսական կրթության միջոցով հասնել տարածաշրջանային ինտեգրման, խթանել ժողովրդավարությունը, օրենքի գերակայությունը, լավ կառավարումը և մարդու իրավունքների պաշտպանությունը Հայաստանում, Ուկրաինայում, Բելառուսում և Մոլդովայում: Ծրագիրը մարդու իրավունքների և ժողովրդավարացման ոլորտում ուսանողներին տրամադրում է համապարփակ գիտելիքներ: Այն նախատեսում է ուսանողների և դասախոսների փոխանակում, ուսուցողական այցեր ԵՄ ինստիտուտներ, վերապատրաստում ծրագրին մասնակից երկրներում: 2013 թ-ի հոկտեմբերից ծրագրի տևողությունը մեկ տարի է:

Կենտրոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Կենտրոնն իր գործառույթների իրականացման արդյունավետությունը բարձրացնելու և իր շահառուներին տրամադրվող ծառայությունների կատարելագործման նպատակով արդյունավետ համագործակցություն և գործընկերություն է հաստատել մի շարք հեղինակավոր համալսարանների և գիտահետազոտական կենտրոնների հետ: 2011 թ-ից կենտրոնը շարունակում է համագործակցել Էսեքսի համալսարանի պատմության ֆակուլտետի և Մարդու իրավունքների կենտրոնի հետ: Համագործակցության շրջանակում իրականացվել է երկու մագիստրոսական ծրագրերի դասախոսների վերապատրաստում, մշակվել է ուսանողների ուղեցույց ձեռնարկը: Համագործակցության շրջանակում 2013 թ-ին անգլերեն լեզվով տպագրվել է «Մարդու իրավունքների տարեգիրքը», նաև վերամշակվել և կիրառվել են կրկնակի գնահատման և արտաքին փորձաքննության փաստաթղթերը:

Կենտրոնի գործունեության բաղկացուցիչ մասերից է հետազոտական աշխատանքների իրականացումը: 2013 թ-ին կայացել է նաև կենտրոնի կողմից հրատարակված «Հայաստան - ԵՄ տնտեսական հարաբերությունները. խորը և համապարփակ ազատ առևտրի համաձայնագրի շուրջ երկկողմ առևտրային հարաբերությունների ազդեցությունը» գրքի շնորհանդեսը: Հետազոտությունը տպագրվել է հայերեն և անգլերեն: Հետազոտության մեջ ուսումնասիրվել են հասարակական և առևտրային բարեփոխումները, տնտեսական հարաբերությունների և Հայաստանի միջև յուրաքանչյուր ԵՄ երկրների շուրջ առավելությունների ԽՀԱԱՀ-ն:

Կենտրոնը հաշվետու ուստարում շարունակել է համագործակցությունը ՀՀ Կառավարության, ՀՀ արտաքին գործերի նախարարության, ՀՀ սփյուռքի նախարարության հետ: ՀՀ սփյուռքի նախարարության հետ համագործակցության ընթացքում կենտրոնի փորձագետները իրականացնում են հետազոտություն, որը տպագրվելու է 2014 թ-ի դեկտեմբերին:

Հրատարակություններ

Դասա-գիրք	Մենագրու-թյուն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս	Հետազոտու-թյուն
-	-	-	-	-	-	2

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հետազոտություն

1. *Ալեքսանյան Ա. (խմբագիր),* Հարավային Կովկասի, ԵՎՐԱԶԷՍ և ԵՄ անդամ-պետությունների քաղաքական կայունության ինդեքսը, ներերկրային և միջերկրային վերլուծություն, «Տիգրան Մեծ» տպարան, Երևան, 2013, 335 էջ:
2. Human Rights and Democtarization Eastern Partnership Region, Best Theses, 2011-2013, «Tigran Mec», Yerevan, 2013, 378 p.

ԵԳԻՊՏԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

Գիտական ղեկավար՝ *դոկտոր Թութունջյան դը Վարդավան Քրիստիան Անդրանիկի*

Կենտրոնի աշխատակիցների կազմը

1. Առաքելյան Արմենուհի Ռուբենի, ավագ լաբորանտ
2. Զախարյան Աշխեն Սամվելի, լաբորանտ

Կենտրոնի հիմնական խնդիրները

Եգիպտագիտության հայկական կենտրոնը զբաղվում է Հին Եգիպտոսի քաղաքակրթության ուսումնասիրությամբ, նպատակն է ստեղծել եգիպտագիտության հայկական դպրոց և սեփական ներդրումն ունենալ այս գիտության զարգացման գործում:

Կենտրոնի գործունեության ուղղությունները

Հին Եգիպտոսի բնաշխարհ և հնէաբուսաբանություն, հնագիտություն, հիերոգլիֆային տեքստագիտություն և լեզվաբանություն, արվեստ և արվեստի տեխնոլոգիաների ուսումնասիրություն:

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ կենտրոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ուսումնական տարում շարունակվել են հին եգիպտերենի (հիերոգլիֆների) խորն ուսումնասիրությունը, մասնավորապես հին եգիպտերենում ամենայն հավանականությամբ առկա հնդեվրոպական շերտի վերհանումը: Պատրաստվում են հոդվածներ հին եգիպտերենի և հայերենի համապատասխան բառերի իմաստաբանական և հնչյունաբանական նմանությունների վերաբերյալ:

Կենտրոնում շարունակվել են հետազոտական աշխատանքները հին եգիպտերենի ձայնավորեցման (վոկալացում), ինչպես նաև Հին Եգիպտոսի բույսերի մնացորդների ժողովածուի 3-րդ հրատարակության ուղղությամբ: Արդեն ձայնավորվել է բանաստեղծական բնույթ ունեցող երեք տեքստ՝ կենտրոնի տնօրենի կողմից մշակված նոր մեթոդի համաձայն:

2013-2014 ուսումնական տարում կենտրոնում կազմվել և տպագրվել է Հին Եգիպտոսի լեզվի՝ ըստ կիրառության ոլորտների դասակարգված մատենացանկը:

Հաշվետու ուստարում մեծ քանակությամբ գիտական հրատարակություններ են ձեռք բերվել կենտրոնի գրադարանի համար:

Շարունակվել է Եգիպտագիտության հայկական կենտրոնի էլեկտրոնային գիտատեղեկատվական լրաթերթի թողարկումը:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	1	-	-	2	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Tutundjian de Vartavan,* C., Thot, Bibliography on Ancient Egyptian and Related Subjects, SAIS, London, 2013, 230 p.

Հոդված

1. *Tutundjian de Vartavan,* C., Leather and skin as markers of early exchanges between Western Asia and Egypt? Journal of Ancient Egyptian Interconnections (Arizona University), vol. 6, no. 2, 2014, p. 59-61.
2. *Tutundjian de Vartavan,* C., The Indo-Asiatic origin of *gAS*, the Ancient Egyptian name for the wild sugar cane (Saccharum spontaneum L.), Journal of Ancient Egyptian Interconnections (Arizona University), vol. 6, no. 2, 2014, p. 62-64.

ԱԿԱԴԵՄԻԿՈՍ ԱԼԵՔՍԵՅ ՄԻՍԱԿՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՀԵՌԱՆԿԱՐԱՅԻՆ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

Գիտական ղեկավար՝ *Պողոսյան Գեորգի Սամվելի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր*

Կենտրոնի աշխատակիցների կազմը

1. Դանագուլյան Ալիտա Սերգեյի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Բալաբեկյան Անահիտ Ռաֆիկի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
3. Մարդոյան Լևոն Գրիշայի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր
4. Հովսեփյան Աշոտ Արտավազդի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Հովհաննիսյան Գոհար Հովհաննեսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Աբրահամյան Խաչիկ Հունանի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու
7. Խաչատրյան Անահիտ Արթուրի, ավագ լաբորանտ
8. Բաղրամյան Նելլի Վիկտորի, ասպիրանտ
9. Գագինյան Սուսաննա Վարդանի, մագիստրոս
10. Կարայան Լիլիթ Կարոյի, մագիստրոս

Կենտրոնի հիմնական խնդիրները

1. Գիտական հետազոտությունների կատարում տեսական և մաթեմատիկական ֆիզիկայի, ինչպես նաև միջուկային և տարրական մասնիկների ֆիզիկայի բնագավառներում:
2. Միջուկային հետազոտությունների միացյալ ինստիտուտի (ՄՀՄԻ) հետ համատեղ միջազգային գիտական միջոցառումների՝ գիտաժողովների, թեմատիկ հանդիպումների, սեմինարների, գիտական դպրոցների կազմակերպում:

Կենտրոնի գործունեության ուղղությունները

1. Տեսական ֆիզիկայի բնագավառում՝ ինտեգրվող և սուպերինտեգրվող համակարգերի սիմետրիաների հետազոտություն:
2. Փորձարարական միջուկային ֆիզիկայի բնագավառում՝ միջուկային ռեակցիաների ուսումնասիրություն բարձր էներգիաներով մասնիկների և իոնների ազդեցությամբ:
3. Տարրական մասնիկների ֆիզիկայի բնագավառում՝ ՄՀՄԻ-ի նուկլոտրոնի ներքին փնջերի վրա կատարած փորձարկումների արդյունքում ստացված չեզոք (նեյտրալ) մեզոնների ծնման փորձարարական տվյալների մշակում:
4. ՄՀՄԻ-ի հետ համատեղ «SYMPHYS» միջազգային գիտաժողովների շարքի և «SYMPHYS INTEGRABLE SYSTEMS» երիտասարդ գիտնականների դպրոցի կազմակերպում:
5. ՄՀՄԻ-ից և այլ միջազգային կենտրոններից հրավիրված, բարձր որակավորում ունեցող մասնագետների միջոցով ուսումնական պրոցեսի կատարելագործում:

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ կենտրոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Դրամաշնորհային ծրագրեր

Թեմայի անվանումը	*Ղեկավար*
1. Փոփոխակների անջատում, քվանտային սինգուլյար պոտենցիալներ և երկու ու երեք չափանի Լոբաչևսկու և (անտի) դե-Սիտտերի տարածություններում Լիի հանրահաշվի կոնտրակցիաներ կոնստ (պետական ֆինանսավորում):	Պողոսյան Գ. Ս.

Թեմա 1. Աշխատանքի նպատակն է ինտեգրվող /սուպերինտեգրվող/ մոդելների արդեն հայտնի դասի ընդլայնումը, դրանց լրիվ դասակարգման, մյուս կողմից Լոբաչևսկու եռաչափ տարածությունում տարրական դաշտային կոնֆիգուրացիաների վրա հիմնված թեոր-խմբային և հանրահաշվային մեթոդներով դրանց նկարագրումը և ուսումնասիրումը, ինչպես նաև ոչ էվկլիդյան երկրաչափության կիրառմամբ ինտեգրվող /սուպերինտեգրվող/ դասական և քվանտային դինամիկ համակարգերի շրջանակի ընդլայնումն ու հետագայում հարթ տարածություններում ֆիզիկայի և մաթեմատիկական ֆիզիկայի խնդիրների լուծման նկատմամբ վերջիններիս՝ որպես մոդել կիրառումը: Սուպերինտեգրվող համակարգերն ինտեգրվող համակարգերի կարևորագույն ենթադաս են, որոնք թույլատրում են շարժման դասական և քվանտային հավասարումների ինտեգրումը տարբեր այլընտրանքային եղանակներով:

Կենտրոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Շարունակվել են Միջուկային հետազոտությունների միջազգային ինստիտուտի նուկլոտրոնի վրա 2011թ. մարտ ամսին սկսված փորձի շրջանակում 2.2 ԳէՎ/ նուկլոն էներգիայով օժտված դեյտրոնների փնջով ոսկու թիրախում ճառագայթման միջոցով առաջացած մնացորդային միջուկների հատկությունների ուսումնասիրությունը, Միջուկային հետազոտությունների միջազգային ինստիտուտի նուկլոտրոնի վրա 2012թ. սկսված 2.2 ԳէՎ/ նուկլոն դեյտրոնների փնջով ճառագայթված կապարի հարստացված թիրախներում առաջացած մնացորդային միջուկների հատկությունների հետազոտությունը բնութագրական գամմա սպեկտրների միջոցով:

Կատարվել է ՄՀՄԻ-ին պատկանող նուկլոտրոնի վրա ստացված նեյտրալ մեզոնների ծնման ռեակցիաների ուսումնասիրման գիտական փորձ, որի նպատակն էր միաժամանակ գրանցել հետհարվածի միջուկները և մեզոնների, R- ռեզոնանսի պակասորդ զանգվածը: Փորձը կատարվել է 1-5ԳէՎ/վ շրջակայքում ընկած իմպուլսով օժտված նեյտրոնների փնջի ազդեցությամբ: Փորձը թույլ կտա պարզելու դիտարկվող ռեզոնանսային կառուցվածքի բնույթը, մասնավորապես պարզելու դիտարկվող համակարգը (կառուցվածքը) միջուկային էֆեկտ է, թե իրական մասնիկի ազդանշան:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	4	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Depman A., Andrade E., Guimaraes V., Karapetyan G., Balabekyan A. R. et al.,* Proton induced fission on ^{241}Am, ^{238}U and ^{237}Np at intermediate energies, Physical Review C 88, 024608, 2013.
2. *Danagulyan A. S., Balabekyan A. R., Hovhannisyan G. H. et al.,* Investigation of isomeric ratio in reactions at high energy, Yad. Fiz. 76, 2013, p. 381-387.
3. *Karapetyan G., Balabekyan A. R., Demekhina N. A.,* Spallation of 197Au with 4.4-GeV deuterons, EPJ Web of Conferences 69, 00022, 2014, http://dx.doi.org/10.1051/epjconf/20136900022.
4. *Depman A., Guimaraes V., Karapetyan G., Balabekyan A. R. et al.,* Photon and proton induced fission on heavy nuclei at intermediate energies, EPJ Web of Conferences 69, 00017, 2014, http://dx.doi.org/10.1051/epjconf/20136900017.

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

Տնօրեն՝ *Շեկյան Լեոնարդ Արամի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Կենտրոնի ունկնդիրների թիվը՝ ***37***

Կենտրոնում գործող ամբիոնների թիվը՝ ***1***

ՀԱՆՐԱԿՐԹԱԿԱՆ ԱՌԱՐԿԱՆԵՐԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Աթայան Կամո Իվանի, մանկ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Ալեքսանյան Պավլիկ Գարսևանի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Բատիկյան Սեդա Հրանտի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Հոռոփյան Ստեփան Սարգսի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Բաղումյան Սոֆիկ Լևոնի, մանկ. գիտ, թեկնածու, դասախոս
5. Բաբախանյան Մարինա Հրանտի, դասախոս
6. Հովհաննիսյան Արուսյակ Էդիկի, դասախոս
7. Պետրոսյան Լիլիթ Վահագնի, դասախոս
8. Պետրոսյան Սիմոն Սարգսի, դասախոս
9. Սահակյան Տատյանա Պյոտրի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Բաբախանյան Գոհար Հրանտի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու տարում ամբիոնում հետազոտական աշխատանքներ են տարվել «Սովորողների էկոլոգիական կրթության և դաստիարակության հիմնահարցերը բնագիտական առարկաների դասավանդման պրոցեսում» թեմայով, որը հրատապ է ինչպես աշխարհի, այնպես էլ մեր կրթական համակարգի համար: Խնդիր է դրված հնարավորինս էկոլոգացնել ուսումնական պլան մտած և ուսուցանվող բոլոր, հատկապես բնագիտական առարկաները: Մշակվել են ֆիզիկայի դպրոցական և ընդհանուր ֆիզիկայի բուհական դասընթացների էկոլոգացված ուսուցման հիմնական սկզբունքները, որոնք Կ. Աթայանի կողմից փորձարկվում են ինչպես տեղում, այնպես էլ Խ. Աբովյանի անվան ՀՊՄՀ-ում և

Կրթության ազգային ինստիտուտում: Հաշվետու ժամանակահատվածում տպագրվել է 3 գիտական հոդված:

Շարունակվել են ամբիոնում իրականացվող «Նորարարությունը և ինովացիաները ժամանակակից կրթական համակարգում» թեմայով հետազոտական աշխատանքները, որոնք միտված են ինովացիոն կրթությանը: Կրթական համակարգում իրականացվող բովանդակային բարեփոխումները ենթադրում են մասնավորապես բուհական համակարգում ուսուցման ձևերի ու մեթոդների կատարելագործում: Քննարկվում են նաև օտարերկրացիների՝ Հայաստանում ինովացիոն ուսուցման կազմակերպման խնդիրները: Մշակվել են գիտատեսական նյութեր, ուսումնասիրվել է նշված ուղղությամբ առկա միջազգային փորձը: Տպագրվել է երկու գիտական հոդված:

Առարկայական մեթոդիկաների կատարելագործման և հարստացման, ինչպես նաև կրթության ինֆորմատացման և արագացված ուսուցման բովանդակային մշակումների իրականացման ուղղությամբ տարվող աշխատանքները հրատապ են հատկապես օտարազգի ուսանողների համար: Նշված թեմայի շրջանակում տարվում են կոնկրետ աշխատանքներ՝ ուղղված առարկաների ուսուցման ինֆորմատացմանը: Ենթադրվում է նաև ստեղծել (համալսարանական այլ օղակների հետ) կրթական էլեկտրոնային (թվային) ռեսուրս կենտրոնում ուսուցանվող առարկաներից: Այն կունենա շարունակական բնույթ: Ընթացիկ ժամանակահատվածում նշված թեմայով տպագրվել է երկու գիտական հոդված:

Ամբիոնում հետազոտական աշխատանքներ են տարվում դասավանդվող առարկաների և հատկապես հայոց լեզվի արագացված ուսուցման կազմակերպման ուղղությամբ:

ՀՀ Սփյուռքի նախարարության և ԵՊՀ համագործակցության շրջանակում 2014թ. ևս «Սփյուռք» ամառային դպրոցի ծրագրերով կազմակերպվել են «Սփյուռքի ուսուցիչների վերապատրաստման», «Հայոց լեզվի արագացված ուսուցման», «Երիտասարդ առաջնորդների», «Սփյուռքի լրագրողների» և «Ազգային երգի ու պարի» դասընթացներ: Ամառային դպրոցի կազմակերպման բովանդակային ողջ ծանրաբեռնվածությունը դրված էր ԵՊՀ հետևյալ ստորաբաժանումների վրա՝ Միջազգային կրթական կենտրոն, Ժուռնալիստիկայի, Սոցիոլոգիայի, Միջազգային հարաբերությունների և Հայ բանասիրության ֆակուլտետներ ու Մշակույթի կենտրոն: Ամառային դպրոցի բովանդակային աշխատանքների կազմակերպման պատասխանատվությունը դրված էր Հանրակրթական առարկաների ամբիոնի վարիչ Կ. Աթայանի վրա: Ամառային դպրոցի պարապմունքները սկսվել են 2014թ. հուլիսի 7-ին, ավարտվել օգոստոսի 2-ին: Ուսումնական պարապմունքները կազմակերպվել են ԵՊՀ-ում: Դասընթացներում ընդգրկված էր 222 ունկնդիր: Ամառային դպրոցի ուսումնական ընդհանուր ծանրաբեռնվածությունը կազմել է մոտ 1000 ժամ:

Վերը նշված ուղղություններով ամառային դպրոցի պարապմունքներին հաջողությամբ մասնակցած 210 ունկնդիր արժանացել են համապատասխան վկայագրերի: Ամառային դպրոցի պարապմունքները վարել են ԵՊՀ և ՀՀ այլ բուհերի ավելի քան 50 փորձառու դասախոսներ: Ամբիոնի հայոց լեզվի դասախոսները դասավանդել են «Սփյուռքի ուսուցիչների վերապատրաստման», «Հայոց լեզվի արագացված ուսուցման» դասընթացներում:

2014թ. մայիսի 3-4-ին Միջազգային կրթական կենտրոնում տեղի է ունեցել ժամանակին մեր կողմից նախաձեռնված «Բնագիտությունը 21-րդ դարում. ուսուցման հիմնախնդիրներ և լուծումներ» թեմայով արդեն ավանդական դարձած 4-րդ համահայկական կրթական գիտաժողովը, որի աշխատանքներին մասնակցել են շուրջ 150 դասախոսներ, ուսուցիչներ և կրթական գործի կազմակերպիչներ ՀՀ-ից, ԼՂՀ-ից և արտերկրից:

2014թ. հուլիսի 25-26-ին ԵՊՀ-ում տեղի է ունեցել «Օտարերկրացիների ուսուցումը Հայաստանում. հիմնախնդիրներ և լուծումներ» խորագրով երկրորդ միջազգային կրթական գիտաժողովը, որի աշխատանքներին մասնակցել են արտերկրից ժամանած բազմաթիվ հայ ուսուցիչներ և կրթօջախների տնօրեններ ու համալսարանների դասախոսներ: Նշված գիտաժողովների կազմակերպմանը նպաստել է ՀՀ ԿԳՆ գիտպետկոմի կողմից հայտարարված մրցույթում մեր կողմից ներկայացված երկու նախագծերով համապատասխան դրամաշնորհներ շահելը:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	1	-	-	3	6

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Աթայան Կ. Ի.,* Էկոլոգիական կրթության իրականացումը ֆիզիկայի ուսուցման համակարգում, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, 310 էջ:

Հոդված

1. *Աթայան Կ. Ի.,* Բնագիտամաթեմատիկական կրթության էկոլոգացման հիմնախնդիրները, «Բնագետ», N 3, «Զանգակ-97» հրատ., Երևան, 2013, էջ 26-32:
2. *Աթայան Կ. Ի., Մայիլյան Ս.Ս., Մագնիսական շղթա: Նրա հաշվարկման մեթոդները,* «Բնագետ», N 1, «Զանգակ-97» հրատ., Երևան, 2014, էջ 85-91:
3. *Atayan K. I.*, Concerning an Approach of the Implementation of Environmental Education in the Physics Teaching System. Physics Education, India. Volume 29, No. 3 Article Number: 07, 2013, 7 pages.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Աթայան Կ. Ի.,* Էկոլոգիական կրթության իրականացումը դպրոցական ֆիզիկայի ուսուցման գործընթացում, «Բնագիտությունը 21-րդ դարում. ուսուցման հիմնախնդիրներ և լուծումներ» համահայկական IV կրթական գիտաժողովի նյութեր, «Զանգակ-97» հրատ., Երևան, 3-4 մայիսի, 2014, էջ 5-8:
2. *Աթայան Կ. Ի., Սաղյան Ս. Զ.,* Նոր ընտրովի դասընթաց «Ֆիզիկան, ավտոմեքենան և անվտանգ երթևեկությունը», «Բնագիտությունը 21-րդ դարում. ուսուցման հիմնախնդիրներ և լուծումներ» համահայկական IV կրթական գիտաժողովի նյութեր, «Զանգակ-97» հրատ., Երևան, 3-4 մայիսի, 2014, էջ 160-161:
3. *Աթայան Կ. Ի., Ջիվանշիրյան Բ. Գ.,* Ֆիզիկաէկոլոգիական նախագծերի մեթոդի կիրառումը ավագ դպրոցի բնագիտական հոսքում, «Բնագիտությունը 21-րդ դարում. ուսուցման հիմնախնդիրներ և լուծումներ» համահայկական IV կրթական գիտաժողովի նյութեր, «Զանգակ-97» հրատ., Երևան, 3-4 մայիսի, 2014, էջ 211-212:
4. *Բատիկյան Ս. Հ.,* Ուսուցման արդյունավետության ապահովումը արդիական մեթոդների կիրառման միջոցով, «Բնագիտությունը 21-րդ դարում. ուսուցման հիմնախնդիրներ և լուծումներ» համահայկական IV կրթական գիտաժողովի նյութեր, «Զանգակ-97» հրատ., Երևան, 3-4 մայիսի, 2014, էջ 138-139:
5. *Շեկյան Լ. Ա.,* Թվերի թվագրության մասին, «Բնագիտությունը 21-րդ դարում. ուսուցման հիմնախնդիրներ և լուծումներ» համահայկական IV կրթական գիտաժողովի նյութեր, «Զանգակ-97» հրատ., Երևան, 3-4 մայիսի, 2014, էջ 91-93:
6. *Շեկյան Լ. Ա., Գրիգորյան Հ. Վ.,* Մաթեմատիկայի դերը բնագիտության ուսուցման գործընթացում, «Բնագիտությունը 21-րդ դարում. ուսուցման հիմնախնդիրներ և լուծումներ» համահայկական IV կրթական գիտաժողովի նյութեր, «Զանգակ-97» հրատ., Երևան, 3-4 մայիսի, 2014, էջ 93-94:

ԿԻՐԱՌԱԿԱՆ ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

Կենտրոնի տնօրեն՝ *Գևորգյան Դավիթ Էմիլի, խմբավար, հոգեբան-խորհրդատու*

Կենտրոնի աշխատակիցների կազմը

1. Գարգրցյան Լիլիթ Ալբերտի, հոգեբ. գիտ. թեկնածու, խմբավար
2. Խանամիրյան Իրինա Ռյուրիկի, հոգեբ. գիտ. թեկնածու, խմբավար, հոգեբան խորհրդատու
3. Սարգսյան Սյուզի Ֆելիքսի, հոգեբ. գիտ. թեկնածու, խմբավար
4. Սիմոնյան Լիլիթ Դիմիտրիի, պատմ. գիտ. թեկնածու, խմբավար
5. Կարախանյան Արմեն Հակոբի, խմբավար
6. Հարությունյան Հասմիկ Արամի, խմբավար, հոգեբան-խորհրդատու
7. Ղազարյան Իզաբելլա Արտավազդի, հոգեբ. գիտ. թեկնածու, խմբավար, հոգեբան-խորհրդատու
8. Սմբատյան Մերի Բագրատի, խմբավար, հոգեբան-խորհրդատու
9. Համբարձումյան Մարիա Էդուարդի, հոգեբան-խորհրդատու
10. Բաղդասարյան Աննա Լևոնի, լաբորանտ
11. Գևորգյան Լուսինե Հայկի, լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ կենտրոնում կատարված աշխատանքների ամփոփում

1. *Ընդհանուր առմամբ կենտրոնի **խմբային ծառայություններից** օգտվել են 281 հոգի (35 խումբ), որոնցից 186-ը՝ ԵՊՀ ուսանողներ: Ընդհանուր ժամաքանակն է 1473 ժամ:*

1.1 Ուսումնական թրեյնինգներ

#	Թրեյնինգի անվանումը	Խմբերի քանակը	Մասնակիցների քանակը	Այդ թվում՝ ԵՊՀ ուսանողների քանակը	Ընդհանուր ժամաքա-նակ (60ր.)
1	Կոգնիտիվ-վարքաբանական հոգեթերապիա	4	44	33	264
2	Արքետիպային վերլուծություն	2	18	10	96
3	Արտ-թերապիա	4	37	23	192
4	Հեքիաթ-թերապիա	3	30	19	192
5	Նեյրոլեզվաբանական ծրագրավորում	3	24	12	120
6	Մանկական հոգեթերապիա	1	7	5	64

7	Հոգեբանական խորհրդատվության հմտություններ և տեխնիկաներ	3	22	18	108
8	Խմբավարի հմտությունների զարգացում	3	19	16	128
9	Էթնոհոգեբանության դասընթացներ	1	10	4	26
10	Հոգեբանական հետազոտության կազմակերպման հմտություններ	2	17	17	54
11	Կլինիկական հոգեբանների աշխատանքի կազմակերպում	1	6	2	24
12	Կրթության հոգեբանի մասնագիտական հմտությունների զարգացում	2	12	9	32
ԸՆԴԱՄԵՆԸ		**29**	**246**	**168**	**1300**

1.2 Զարգացնող, անձնային աճի թրեյնինգներ

#	Թրեյնինգի անվանումը	Խմբերի քանակը	Մասնակիցների քանակը	Այդ թվում՝ ԵՊՀ ուսանողների քանակը	Ընդհանուր ժամաքանակ (60ր.)
1	Միջանձնային թերապիա	1	5	3	30
2	Խմբային կոգնիտիվ թերապիա (հոգեթերապևտիկ խումբ)	2	14	10	72
ԸՆԴԱՄԵՆԸ		**3**	**19**	**13**	**102**

1.3 Սուպերվիզիոն խմբեր

#	Թրեյնինգի անվանումը	Խմբերի քանակը	Մասնակիցների քանակը	Այդ թվում՝ ԵՊՀ ուսանողների քանակը	Ընդհանուր ժամաքանակ (60ր.)
1	Մանկական հոգեթերապևտների խումբ	2	10	2	31
2	Մեծահասակների հետ աշխատող հոգեթերապևտների խումբ	1	6	3	40
ԸՆԴԱՄԵՆԸ		**3**	**16**	**5**	**71**

2. *Ընդհանուր առմամբ կենտրոնում իրականացվել են 1382* ***անհատական խորհրդատվություններ,*** *որոնցից.*

#	Այցելուներ	Հանդիպումների քանակը
1	ԵՊՀ ուսանողներ	352
2	Այլ բուհերի ուսանողներ	125
3	Երեխաներ և դեռահասներ	161
4	Այլ այցելուներ	712
5	Զույգեր	32
ԸՆԴԱՄԵՆԸ		**1382**

3. ***Համագործակցություն***

- Կենտրոնը «Ինսայթ» հասարակական կազմակերպության հետ համատեղ հոգեբանությամբ հետաքրքրվող երիտասարդների համար իրականացնում է *«Հավես հոգեբանություն» ուսանողական նախաձեռնությունը,* որի շրջանակում հաշվետու ժամանակահատվածում կազմակերպվել են «Գեշտալտ հոգեբանություն» 1 ուսուցողական խումբ, սեմինար-քննարկում՝ «Նեյրոլեզվաբանական ծրագրավորում. Սուբմոդալային տեխնիկաների ներկայացում» թեմայով, բաց դաս՝ «Պոզիտիվ հոգեբանություն» խորագրով, ինչպես նաև «Վիքիմեդիա Հայաստան» ՀԿ-ի հետ համատեղ կազմակերպվել է միջոցառում, որի ժամանակ ուսանողները «Վիքիպեդիա» ինտերնետային հանրագիտարանում հոգեբանության ոլորտի վերաբերյալ հոդվածներ ավելացնելու և խմբագրելու հնարավորություն ստացան:
- Կենտրոնը կազմակերպել է *«Հոգեուռուցքաբանություն. ուռուցքաբանության և հոգեբանության հատման կետում»* կլոր սեղան-քննարկում, որը նվիրված էր քաղցկեղի միջազգային օրվան:
- Ֆանարջյանի անվան ուռուցքաբանության ազգային կենտրոնում անցկացվել է *«Ուռուցքաբանական հիվանդների հետ աշխատանքի հոգեհուզական խնդիրները և դրանց հաղթահարումը»* խորագրով սեմինար, որը նախատեսված էր միջին և կրտսեր բուժանձնակազմերի համար:
- Կենտրոնում իրականացվել է *«Աուտիզմի կոգնիտիվ, զգայական և միջսուբյեկտիվ առանձնահատկությունները: Կոգնիտիվ և հոգեդինամիկ առանցքների համասերումը»* թեմայով սեմինար «Ցավեր առանց սահմանների» ֆրանսիական կազմակերպության և «ՆՌԵՆԻ» ՀԿ-ի հետ համատեղ: Սեմինարը վարել է աուտիզմի ոլորտում մասնագիտացած լոգոպեդ, Պիեռ և Մարի Կյուրիի համալսարանի /Փարիզ/ դասախոս Իզաբել Տանե-Մորին:
- Երեխաների զարգացման միջազգային կենտրոնի հետ համագործակցության արդյունքում կենտրոնում կազմակերպվել է նաև *«Աուտիզմով երեխաների ինտեգրումը հանրակրթական դասարաններ»* թեմայով սեմինար-քննարկում: Սեմինարը վարել է Երեխաների զարգացման միջազգային կենտրոնի հիմնադիր, Կալիֆորնիայի համալսարանի (UCLA) բժշկության ֆակուլտետի կլինիկական հոգեբանության դոկտոր, պրոֆեսոր Այրա Պաուլ Հեյլվեյլը:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	14	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Գարգրցյան Լ. Ա.,* Անձի սուբյեկտիվ տարիքի կառուցվածքն ու առանձնահատկությունները հասունության փուլում, «Տեսական և կիրառական հոգեբանության արդի հիմնախնդիրները» IV միջազգային գիտաժողովի նյութեր, «Էդիտ Պրինտ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 54-56:
2. *Գևորգյան Դ. Է., Սարգսյան Մ. Ս.,* Ես-կոնցեպցիայի յուրահատկությունը տարբեր նևրոտիկ խանգարումների ներքո, «Տեսական և կիրառական հոգեբանության արդի հիմնախնդիրները» IV միջազգային գիտաժողովի նյութեր, «Էդիտ Պրինտ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 69-72
3. *Խանամիրյան Ի. Ռ., Աբրահամյան Տ. Ա.,* Վաղ դեռահասության տարիքում օժտված երեխաների հարմարման առանձնահատկությունները կրթական համակարգում, «Տեսական և կիրառական հոգեբանության արդի հիմնախնդիրները» IV միջազգային գիտաժողովի նյութեր, «Էդիտ Պրինտ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 7-9:
4. *Խանամիրյան Ի. Ռ.,* Ամուսնալուծությունը և երեխայի ապրումների դինամիկան, «Տեսական և կիրառական հոգեբանության արդի հիմնախնդիրները» IV միջազգային գիտաժողովի նյութեր, «Էդիտ Պրինտ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 83-85:
5. *Խանամիրյան Ի. Ռ., Մաջարյան Ա.,* Սիբլինգների միջև հարաբերությունների ուսումնասիրություն, «Տեսական և կիրառական հոգեբանության արդի հիմնախնդիրները» IV միջազգային գիտաժողովի նյութեր, «Էդիտ Պրինտ» հրատ., Երևան, 2013, էջ 140-142:
6. *Ղազարյան Ի. Ա.,* Առցանց խորհրդատվությունը՝ որպես գործնական հոգեբանի գործունեության զարգացման հնարավորություն, «Կարիերայի ուղղորդման հիմնախնդիրներն ու զարգացման միտումները» միջազգային գիտաժողովի հոդվածների ժողովածու, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2014, էջ 107-112: /Կրկնվում է սոցիալական հոգեբանության ամբիոնի հետ/
7. *Ղազարյան Ի. Ա.,* Քաղաքականության հոգեբանամշակութային հիմքերը, «Յունգյան ընթերցումներ» գիտաժողովի նյութեր, Երևան, 2014, էջ 86-92.
8. *Սարգսյան Ս. Ֆ.,* Սերունդների տրանսգենեերացիոն կապերի ֆենոմենը, «Բանբեր Երևանի համալսարանի», N 1 (142), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014, էջ 55-60:
9. *Սարգսյան Ս. Ֆ.,* Մշակութային անգիտակցականը որպես գեղարվեստական մտածողության ակունք, «Յունգյան ընթերցումներ» գիտաժողովի նյութեր, Երևան, 2014, էջ 68-76.
10. *Սիմոնյան Լ. Դ.,* Սուտը և արժեքային շրջվածությունը հայոց ավանդական կենցաղում, Միջազգային գիտաժողով «Պատմամշակութային ժառանգություն և արդիականություն», Զեկուցումների դրույթներ, «Գիտություն» հրատ., Գյումրի, 2013, էջ 253-257:
11. *Սիմոնյան Լ. Դ.,* Ս. Գրիգոր Նարեկացու ժողովրդական պաշտամունքը, «Հայ աստվածաբան», գ. Ե, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2013, էջ 178-198:
12. *Гаргрцян Л. А.,* Феноменологическое исследование субъективного возраста личности в период зрелости, Психология и педагогика: методика и проблемы практического применения: сборник материалов XXXIII Международной научно-практической конференции: в 2-х частях. Часть 1, Издательство ЦРНС, Новосибирск, 2013, с. 34-39.
13. *Симонян Л. Д.,* Религия и учение, восприятие религии и религиозности у армян, Свеча-2013, т. 23, Владимир, с. 195-203.
14. *Симонян Л. Д.*, Безымянные языческие боги в армянских этнографических материалах, Свеча-2013, т. 25, Владимир, с. 167-186.

ԿՈՍՄՈԼՈԳԻԱՅԻ ԳԻՏԱՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԽՈՒՄԲ-ԿԵՆՏՐՈՆ

Խմբի ղեկավար՝ *Գուրզադյան Վահագն Գրիգորի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Խումբ-կենտրոնի աշխատակիցների կազմը

1. Եգորյան Գեղամ Մերուժանի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու
2. Խաչատրյան Հարություն Գրիգորի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու
3. Ղահրամանյան Տիգրան Ռազմիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու
4. Միրզոյան Սերգեյ Սամվելի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու
5. Պողոսյան Էմիլ Էդուարդի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու
6. Սարգսյան Սեդա Նորայրի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու

Խումբ-կենտրոնի հիմնական խնդիրները

Կենտրոնի հիմնական խնդիրներն են՝ տիեզերական մնացորդային ճառագայթում, տիեզերքում նյութի մեծ տարածքային բաշխում, գրավիտացիոն համակարգերի դինամիկա:

Խումբ-կենտրոնի գործունեության ուղղությունները

Խմբի գործունեության ուղղություններն են՝ աստղաֆիզիկայի և կոսմոլոգիայի դինամիկական խնդիրների հետազոտություն, քառսային երևույթներ, բնութագրիչներ, մոդելավորում, դիտողական տվյալների մշակում:

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ խմբում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Եվրոպական «PLANCK» արբանյակի միջոցով կատարվել է երկու հետազոտություն: Առաջինը՝ կատարված իտալացի, շվեյցարացի գործընկերների հետ համատեղ, նվիրված է եղել գալակտիկաների հալոներին՝ դժվարորեն գրանցվող գոյակցություններին: Առաջին անգամ գրանցվել է գալակտիկայի (M31) հալո միկրոալիքներում: Այս աշխատանքը հայտնվել է եվրոպական «Astronomy & Astrophysics» ամսագրի ընտրովի (Highlights) հոդվածների թվում: Մյուս աշխատանքում՝ նույնպես տպագրված «Astronomy & Astrophysics»-ում, ցույց է տրվել տիեզերական մնացորդային ճառագայթման քարտեզներում նախկինում հայտնաբերված Cold Spot կոչվող տիրույթի «խոռոչային» (void) բնույթը՝ նյութի միջին ցածր խտությամբ: Այս արդյունքը, ըստ կոսմոլոգիական կայքերի քննարկումների, նոր խնդիրներ է դնում, քանի որ դա նշանակում է Տիեզերքում առ այսօր հայտնի առավել խոշոր գոյակցության գրանցումը: Այս արդյունքը շատ չանցած հաստատվել է հեղինակների այլ խմբի կողմից (Szapudi et al, 1405.1566):

Շարունակվել է «LARES» արբանյակի միջոցով Լենզե-Թիրինգի երևույթի՝ Հարաբերականության ընդհանուր տեսության ստուգմանը վերաբերող տվյալների հետազոտությունը միջազգային համագործակցության շրջանակում, ստացվել են սահմանափակումներ առանձին ազդանշանների ներդրումների համար:

Վ. Գուրզադյանը «Դրական լամբդան, երկրորդ օրենքը և դիտումները» 1 ժամանոց զեկուցումով հանդես է եկել «The Mathematics of CCC: Mathematical Physics with Positive Lambda» գիտաժողովում (Clay Mathematics Institute, Mathematical Institute and University of Oxford, Oxford, 2013) (2014 թ-ի գարնանը Ռուսաստանի «Культура» հեռուստաալիքը մի քանի անգամ հեռարձակել է տեսաֆիլմ՝ նվիրված Գուրզադյանի և Սըր Ռոջեր Պենրոուզի աշխատանքներին:) Գուրզադյանի «Մութ Տիեզերքի առեղծվածը» հանրամատչելի դասախոսությունը հաղորդվել է Հ1 հեռուստաալիքի «Հանրալսարան» ծրագրով:

Վ. Գուրզադյանի ղեկավարությամբ պաշտպանվել է թեկնածուական ատենախոսություն (Սեդա Սարգսյան, «Հարաբերականության ընդհանուր տեսության և իր ընդհանրացումների ստուգումը արբանյակային տվյալներով», ԵրՖԻ, նոյեմբեր, 2013):

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	7	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Ciufolini I., Paolozzi A., Koenig R., Pavlis E., Ries J., Matzner R., Gurzadyan V., Penrose R., Sindoni G., Paris C.,* Fundamental Physics and General Relativity with the LARES and LAGEOS satellites, Nucl.Phys. B, 243, 180, 2013.
2. *Gurzadyan V. G., Sargsyan S., Yegorian G.,* On the time arrows, and randomness in cosmological signals, Eur. Phys.J. Web Conf. 58, 02005, 2013.
3. *Calchi Novati S., Mirzoyan S., Jetzer Ph., Scarpetta G.,* Microlensing towards the SMC: a new analysis of OGLE and EROS results, Mon. Not. Roy. Astr. Soc. 435, 1582, 2013.
4. *Ciufolini I., Paolozzi A., Gurzadyan V., Pavlis E. C., König R., Ries J., Matzner R., Penrose R., Sindoni G. and Paris C.,* Dragging of inertial frames, fundamental physics, and satellite laser ranging, in: Frontiers in Relativistic Celestial Mechanics, Walter de Gruyter GmbH Publ., Berlin, 2014, p. 158.
5. *De Paolis F., Gurzadyan V. G., Nucita A. A., Ingrosso G., Kashin A. L., Khachatryan H. G., Mirzoyan S., Poghosian E., Jetzer Ph., Qadir A., Vetrugno D.,* Planck's confirmation of the M31 disk and halo rotation, Astr & Astrophys. 564, L3, 2014.
6. *Sargsyan S., Yegorian G., Mirzoyan S.,* On the perturbations on satellites probing General Relativity, Phys. Scripta, 89, 07500, 2014.
7. *Gurzadyan V. G., Kashin A. L., Khachatryan H., Poghosian E., Sargsyan S., Yegorian G.,* To the Center of Cold Spot with Planck, Astr & Astrophys. 566, A135, 2014.

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

Տնօրեն՝ *Ներսեսյան Արուսյակ Սերգեյի*
Մեթոդիստ՝ *Երզինկյան Աննա Վիդոկի*

Ռուսական կենտրոնը բացվել է 2008թ. փետրվարի 7-ին «Ռուսկի միր» հիմնադրամի և Երևանի պետական համալսարանի միջև 2006թ. հունվարի 6-ին կնքված պայմանագրի հիման վրա:

Կենտրոնը ստեղծվել է պրոֆեսորադասախոսական կազմի, ուսանողության և բոլոր ցանկացողների ռուսերեն լեզվի ուսուցմանն օժանդակելու, ռուս գրականության դասական և ժամանակակից ստեղծագործություններին, ինչպես նաև Ռուսաստանի մշակույթին, պատմությանը, արվեստին և կյանքին ծանոթանալու, հայ-ռուսական մշակութային և գիտական կապերը ընդլայնելու նպատակով:

Կենտրոնն ունի ընթերցասրահ, համակարգչային սենյակ և տեսանյութերի դիտման և քննարկումների համար նախատեսված սենյակ՝ ապահովված համապատասխան տեխնիկական միջոցներով:

Կենտրոնը համալրված է հանրագիտարաններով, բառարաններով, հանրամատչելի և մասնագիտական գրականությամբ, ունի հարուստ տեսա- և աուդիոֆոնդ, ինչպես նաև ուսումնական ծրագրեր ռուսաց լեզվի ուսուցման և կատարելագործման համար:

Կենտրոնը հագեցած է նաև տեղեկատվական ուսուցողական համակարգով, որը մեծ ծավալով ուսումնամեթոդական և գիտահանրամատչելի նյութերից ինտերակտիվ եղանակով օգտվելու հնարավորություն է տալիս: Կենտրոնում կարելի է ծանոթանալ Ռուսաստանի ԶԼՄ-ների էլեկտրոնային տարբերակներին և օգտվել ռուսական տեղեկատվական կայքերից:

Ռուսական կենտրոնը այցելուներին ցուցաբերում է համապատասխան օգնություն և օժանդակում ռուսաց լեզվի ուսուցման, ուսումնական գրականության և ուսուցողական ծրագրերի հետ աշխատելու համար անհրաժեշտ ինքնուրույն աշխատանքի հմտություններ ձեռք բերելու գործում:

Ռուսական կենտրոնը «Ռուսկի միր» հիմնադրամի կողմից արժանացել է 2 պատվոգրերի և 100-ից ավելի ռուսական կենտրոնների շարքում ճանաչվել է լավագույն ինն կենտրոններից մեկը:

Հաշվետու տարում Ռուսական կենտրոնը կազմակերպել և անցկացրել է հետևյալ միջոցառումները.

1. Ակցիա «Առաջին կուրսեցիները Ռուսական կենտրոնում», որի շրջանակում ուսանողները ծանոթացել են կենտրոնի գործունեությանը և դիտել տեսաֆիլմ հիմնադրամի մասին:
2. Մոսկվայի և Սանկտ Պետերբուրգի մասին ֆիլմերի դիտում և քննարկում ուսանողների ու դպրոցականների համար:
3. Ռուս դասականների գրականության հիման վրա նկարահանված ֆիլմերի դիտում ուսանողների և դպրոցականների համար:
4. Գիտահանրամատչելի ֆիլմերի դիտում և քննարկում:
5. Կլոր սեղաններ՝
   ա/ «Հայաստան-Չինաստան՝ քաղաքակրթությունների երկխոսություն» (Միջազգային հարաբերությունների և Ռուս բանասիրության ֆակուլտետների ուսանողների մասնակցությամբ),
   բ/ «Հայկական թագավորական տոհմեր» (Պատմության ֆակուլտետի ուսանողների մասնակցությամբ),

գ/ «Տարբեր ազգերի մշակույթը» (Մշակութաբանության բաժնի ուսանողների մասնակցությամբ),

դ/ «Ռուսական պոեզիան հայկական թարգմանություններում» (Հայ բանասիրության ֆակուլտետի ուսանողների մասնակցությամբ):

6. Միջոցառումներ՝ նվիրված ռուսական տոներին՝

ա/ «Մասլենիցա»,

բ/ «Ռուսաց լեզվի միջազգային օր»՝ ըստ ՄԱԿ-ի որոշման,

գ/ «Բուլղարիայի անկախության օր»:

7. Ակցիա՝ նվիրված Մեծ հայրենական պատերազմին՝ ֆիլմերի դիտում, տոնական միջոցառում (Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ու Քիմիայի ֆակուլտետների ուսանողների մասնակցությամբ):

8. Գրական երեկոներ՝ նվիրված ռուսական արվեստի հետևյալ ներկայացուցիչներին՝

ա/ Միխայիլ Լերմոնտովին,

բ/ Մարինա Ցվետաևային,

գ/ Ալեքսանդր Պուշկինին,

դ/ Վլադիմիր Վիսոցկուն:

9. «Հեքիաթների աշխարհում» միջոցառումների շարք դպրոցականների համար:

10. Ռուս բանասիրության ֆակուլտետի հետ համատեղ համալսարանական օլիմպիադա:

11. Ռուսաց լեզվի ամառային դասընթացներ երեխաների համար:

2013-2014 ուսումնական տարում Ռուսական կենտրոնի նյութերից օգտվել են ավելի քան 9000 այցելուներ:

ԳԵՆԴԵՐԱՅԻՆ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԱՌԱՋՆՈՐԴՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

Ղեկավար՝ *Շահնազարյան Գոհար Նելսոնի, սոց. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Կենտրոնի աշխատակիցների կազմը

1. Մանուկյան Անի Գառնիկի, մանկ. գիտ. թեկնածու
2. Նավոյան Սինարա Գառնիկի, սոցիոլոգիայի մագիստրոս
3. Հովհաննիսյան Սիրան Հրաչի, սոցիալական աշխատանքի մագիստրոս

Կենտրոնի հիմնական խնդիրները

- Բարձրացնել հայ հասարակությունում գենդերային հիմնախնդիրների վերաբերյալ տեղեկացվածության մակարդակը և ազդեցություն ունենալ գենդերային հարցերին վերաբերող քաղաքականության վրա խորհրդատվական, հետազոտական, իրավունքների և շահերի պաշտպանության ու հանրային գործունեությունների շնորհիվ:
- Նոր ընդլայնված և համակարգված ուսումնական ծրագրի միջոցով ուսանողներին ապահովել կանանց և գենդերային ուսումնասիրությունների վերաբերյալ կատարելագործված թրեյնինգներով:
- Համագործակցել ԵՊՀ կարիերայի և շրջանավարտների կենտրոնի հետ՝ սեմինարների և դասընթացների միջոցով նպաստելով կանանց կրթական կապիտալի իրացմանը կարիերայում, ինչպես նաև մասնագիտական ու քաղաքական առաջնորդության դաշտում:
- Զարգացնել կայուն հանրային ռազմավարություն, որը Երևանում և նրա սահմաններից դուրս կապ կստեղծի Գենդերային հետազոտությունների և առաջնորդության կենտրոնի ու կանանց ՀԿ-ների, պետական և միջազգային կազմակերպությունների ու բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների միջև:
- Մասնավոր և պետական սեկտորում մասնագիտական առաջխաղացում փնտրող հայ կանանց համար զարգացնել մասնագիտական ցանց և վերապատրաստվելու այլ հնարավորություններ, ինչպես նաև կազմակերպել գիտաժողովներ և քննարկումներ:
- Որպես հետազոտական կենտրոն՝ ծառայել գենդերային հավասարության ու կանանց առաջնորդության հիմնախնդիրներին վերաբերող հետազոտությունների ու պետական քաղաքականության առաջխաղացմանը:

Կենտրոնի գործունեության ուղղությունները

Հետազոտություններ: Կենտրոնի շրջանակում հայտարարված դրամաշնորհային ծրագրի ընթացքում արդեն 25 հետազոտական աշխատանքներ են իրականացվում, որոնք արծարծում են գենդերային հիմնախնդիրների մի շարք արտահայտումներ Հայաստանում: Բացի դրանից՝ կենտրոնը իրականացնում է առանձին հետազոտություններ, որոնք վերաբերում են Հայաստանում կանանց և տղամարդկանց գենդերային դիրքորոշումներին և դերերի մասին պատկերացումներին:

Գիտաժողովներ: Գործունեության մեկուկես տարվա ընթացքում կենտրոնի կողմից իրականացվել է 2 գիտաժողով՝ նվիրված Հայաստանում և աշխարհում գենդերային հիմնախնդիրների բարձրաձայնմանը: Դրանց իրականացումը կրում է շարունակական բնույթ:

Մենթորային ծրագիր: Մենթորային ծրագիրն իր էությամբ նորարար մոտեցում է ԵՊՀ ուսանողների համար: Այսօր մի շարք մասնագիտական դիտարկումները ակնհայտ են դարձնում այն փաստը, որ ուսանողուհիները համալսարանական տարիներին ունենում են բարձր առաջադիմություն, հմտորեն դրսևորում են իրենց մասնագիտական պրակտիկայի շրջանակներում, պատրաստակամ են աշխատանքի կատարողականության տեսանկյունից, ինչպես նաև ունեն բարձր աշխատանքային արդյունավետություն, սակայն աշխատաշուկայում չեն կարողանում լիարժեք դրսևորել իրենց, զբաղեցնել բարձր պաշտոններ և ունենալ մասնագիտական և աշխատանքային առաջխաղացումներ: Գենդերային հետազոտությունների և առաջնորդության կենտրոնի նպատակներից մեկն է, բացի ակադեմիական և պրակտիկ նշանակության հետազոտությունների իրականացումից, վեր հանել այն գործոնները, որոնք երիտասարդ կանանց և աղջիկների համար խոչընդոտ են այն առումով, որ կարիերայի կառուցման ճանապարհը շարունակեն հենց մենթորային ծրագրի կազմակերպման միջոցով: Այդ իսկ պատճառով հատկապես մենթորային ծրագրի շրջանակում մեր բանախոսների շարքում են այնպիսի կանայք, ովքեր կարող են դրական դերային մոդել հանդիսանալ երիտասարդ ուսանողուհիների համար իրենց կյանքում և կարիերայում հաջողությունների հասնելու համատեքստում:

Կրթական ծրագրեր և վերապատրաստումներ: 2013-2014 ուսումնական տարվա ընթացքում ԵՊՀ 6 դասախոսներ մասնակցել են Արիզոնայի պետական համալսարանում կենտրոնի կողմից կազմակերպված 4 ամիս տևողությամբ՝ աշնանային և գարնանային կիսամյակների ընթացքում, վերապատրաստման ծրագրին: Բացի դրանից՝ կենտրոնի կողմից պարբերաբար իրականացվում են տարատեսակ վերապատրաստման ծրագրեր/թրեյնինգներ հասարակության լայն զանգվածների համար:

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ կենտրոնում կատարված աշխատանքների ամփոփում

Գիտական ու հետազոտական ծրագրեր: Հաշվետու ուստարում կազմակերպվել է 2 միջազգային գիտաժողով: 2013 թվականի հոկտեմբերի 7-8-ին կայացած գիտաժողովը կրում էր «Գենդերային անհավասարությունը աշխատաշուկայում. հիմնախնդիրները և լուծումները լոկալ և գլոբալ համատեքստերում» խորագիրը: Գիտաժողովին մասնակցել են բանախոսներ ոչ միայն Հայաստանից, այլև արտերկրից՝ ԱՄՆ, Չեխիա, ՌԴ: 2014 թվականի միջազգային գիտաժողովի թեման էր՝ «Կանայք, առաջնորդությունը և հասարակությունը»: Երկու գիտաժողովներում ներկայացված նյութերը պատրաստվել են տպագրության:

2013-2014թթ. կենտրոնը ԱՄՆ միջազգային զարգացման գործակալության հետ իրականացնում է *«Փոքր դրամաշնորհային»* ծրագիրը, որի արդյունքում 25 հետազոտողներ ՀՀ-ում գենդերային տարբեր հիմնահարցերի շուրջ հետազոտություններ իրականացնելու հնարավորություն են ստացել:

Կրթական ծրագրեր: ԱՄՆ միջազգային զարգացման գործակալության, Արիզոնայի պետական համալսարանի «Մելիքյան» կենտրոնի ու Սոցիալական փոխակերպումների ֆակուլտետի հետ համատեղ մեկ կիսամյակ ժամանակահատվածով իրականացվել է ԵՊՀ 6 դասախոսների վերապատրաստման ծրագիրը Արիզոնայի պետական համալսարանում: Վերապատրաստման ընթացքում ԵՊՀ դասախոսները համագործակցել են Արիզոնայի պետական համալսարանի իրենց կոլեգաների հետ, որպեսզի երկուական առարկայական ծրագիր մշակեն ԵՊՀ-ում 2015 թվականին բացվելիք գենդերային հետազոտությունների մագիստրոսական ծրագրի համար:

Մենթորային ծրագիր: Կենտրոնում իրականացվում է մենթորային ծրագիր, որի շրջանակում ԵՊՀ-ից 25 ուսանողներ կանոնավոր կերպով հանդիպում են իրենց ոլորտում կայացած կին քաղաքական գործիչների, գործարարների, միջազգային կառույցների ներկայացուցիչների հետ, ովքեր իրենց փորձով ու խորհրդատվությամբ փորձում են աջակցել ուսանողներին, որպեսզի նրանք մրցունակ լինեն աշխատաշուկայում: Մենթորային ծրագրի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել ու զարգացնել ապագա համագործակցություն տեղական ու միջազգային կառույցների հետ:

Վերապատրաստման դասընթացներ: Կենտրոնն ակտիվորեն համագործակցում է ԵՊՀ կարիերայի և շրջանավարտների կենտրոնի հետ՝ համատեղ աշխատաժողովներ ու դասընթացներ կազմակերպելով աղջիկ ուսանողների կարիերայի զարգացման նպատակով, որպեսզի նրանք աշխատաշուկա մուտք գործեն՝ գիտելիքահեն հմտություններով զինված: Դասընթացների նպատակն է կանանց օգնել, որպեսզի կրթական կապիտալն իրացնեն կարիերայում ու մասնագիտական-քաղաքական առաջնորդության դաշտում:

Կենտրոնը նաև իրականացրել է բազմաթիվ հանդիպում-քննարկումներ, աշխատաժողովներ ու թրեյնինգներ գենդերային հիմնահարցերի վերհանման ու բարձրաձայնման նպատակով: Միջոցառումներին մասնակցել են կանանց ՀԿ-ներ, պետական ու միջազգային կազմակերպությունների, բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների ներկայացուցիչներ Երևանից ու դրա սահմաններից դուրս:

Կենտրոնի կողմից իրականացված հրապարակումներ

1. *Գևորգյան Ա. Ռ.,* «Գենդերային կարծրատիպերը» հայաստանյան համատեքստում, ԵՊՀ ԳՀԱԿ հոդվածներ, http://ysu.am/gender/hy/1383045671/page_31/4
2. *Կոջոյան Ա. Ս.,* Գենդեր. պատմագիտական ակնարկ, ԵՊՀ ԳՀԱԿ հոդվածներ, http://ysu.am/gender/hy/1383045671/page_31/4
3. *Կոջոյան Ա. Ս.,* Մեծ աղմուկ ոչնչից, ԵՊՀ ԳՀԱԿ հոդվածներ, http://ysu.am/gender/hy/1383045671/page_31/4
4. *Հովհաննիսյան Ս. Հ.,* Ֆեմինիստական տեսություններ. լիբերալ ֆեմինիզմ, ԵՊՀ ԳՀԱԿ հոդվածներ, http://ysu.am/gender/hy/1383045671/page_31/3
5. *Մանուկյան Ա. Գ.,* Գենդերային իրավահավասարության պայքարի պատմական առանցքը, ԵՊՀ ԳՀԱԿ հոդվածներ, http://ysu.am/gender/hy/1383045671/page_31/4
6. *Շաքարյան Լ. Վ.,* Հաղորդակցային գործընթացի գենդերային ասպեկտները, ԵՊՀ ԳՀԱԿ հոդվածներ, http://ysu.am/gender/hy/1383045671/page_31/2
7. *Շահնազարյան Գ. Ն.,* Գենդերային դիսկուրսը և դրա փոխակերպումը հայ հասարակությունում, ԵՊՀ ԳՀԱԿ հոդվածներ, http://ysu.am/gender/hy/1383045671/page_31/3
8. *Սարգսյան Տ. Կ.,* Գենդերային չափումները վարչական էթիկայում, ԵՊՀ ԳՀԱԿ հոդվածներ, http://ysu.am/gender/hy/1383045671/page_31/2
9. *Шахназарян Г. Н.,* Стратегии сохранения и развития идентичности в условиях социальной неопределнности, Евразийские исследования: актуальные проблемы и перспективы развития, Ереван, 2013, стр. 494-506.

ՌԱԶՄԱՎԱՐԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԳՀ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Լաբորատորիայի վարիչ՝ *Աղաբաբյան Ալվինա Սամվելի*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Միրաքյան Վահրամ Գևորգի, բան. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
2. Սիմոնյան Անի Գագիկի, լաբորանտ

Լաբորատորիայի հիմնական խնդիրները

- Ներքոնշյալ ուղղություններով գիտահետազոտական ուսումնասիրությունների իրականացում,
- Ինֆոգեն վտանգների բացահայտմանն ուղղված գիտական մեթոդոլոգիայի մշակում և կիրառում տեղեկատվական տիրույթում,
- Ազգային անվտանգության տեսանկյունից արատավոր դիրքորոշումների ձևավորման, տարածման ճանապարհների ուսումնասիրում և հակազդման մեխանիզմների մշակում,
- Հայկական ԶԼՄ-ների բովանդակային քաղաքականության, դրա դրսևորումների և հասարակության վրա ունեցած հետևանքների գիտական հետազոտում,
- Լրատվամիջոցների ազդեցությամբ սոցիալական դիրքորոշումների ձևավորման մեխանիզմների և փոփոխման հնարավորությունների և ուղիների ուսումնասիրում,
- Կատարվող հետազոտությունների շրջանակներում համագործակցության հաստատում ինչպես լրատվամիջոցների, այնպես էլ համապատասխան պետական կառույցների հետ (նաև՝ Արցախում)՝ հետազոտությունների ընթացքում ստացված արդյունքները լայնորեն կիրառելի դարձնելու նպատակով:

Լաբորատորիայի գործունեության ուղղությունները

- Ներքին և արտաքին միջավայրում հակահայկական քարոզչության հիմնական ուղղությունների և թեզերի ուսումնասիրություն և հակաքարոզչության կազմակերպում,
- Ինֆորմացիոն ներքին հոսքերի մշտադիտարկում, ինֆոգեն վտանգների բացահայտում և դրանց դեմ պայքարի մեթոդոլոգիայի մշակում,
- Հասարակության շրջանում ազգային անվտանգության տեսանկյունից վտանգ ներկայացնող սոցիալական դիրքորոշումների ձևավորման աղբյուրների, մեխանիզմների և տարածման ճանապարհների ուսումնասիրություն, հակազդման մեխանիզմների մշակում,
- Հայկական ինքնության ձևավորման հարցում լրատվամիջոցների դերի ուսումնասիրություն,
- Հայոց ցեղասպանության և Արցախյան հիմնախնդրի համակողմանի ուսումնասիրություն,
- Հայ-ադրբեջանական հակամարտության քարոզչական ասպեկտների, հայ-ադրբեջանական հակամարտության համատեքստում Հայաստանի Հանրապետության և Արցախի տեղեկատվական-հոգեբանական անվտանգության հիմնախնդիրների ուսումնասիրություն,
- Արցախի և արցախյան հիմնախնդրի, բանակի, հայրենիքի, պետության և այլ պետականապահպան միավորների հետ կապված հասարակությունում առկա սոցիալական դիրքորոշումների ուսումնասիրություն,

- ԶԼՄ-ների միջոցով սոցիալական դիրքորոշման ձևավորման մեխանիզմների, դրանց կառուցվածքի, առաջացման և փոփոխման նախապայմանների, ինչպես նաև զանգվածային հաղորդակցության միջոցների ազդեցության և դրա հնարավոր հետևանքների ուսումնասիրում:

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ժամանակահատվածում լաբորատորիայում իրականացվել են մի շարք ծրագրեր և հետազոտություններ, որոնցից մի քանիսը առանձնակի կարևորություն ունեն:

1. Լաբորատորիան նախաձեռնել է «Արցախ» մատենաշարի պատրաստումը և հրատարակումը, որի յուրաքանչյուր հատորում վեր են հանվելու Արցախ աշխարհի պատմության առանձին դրվագները, ներկայացվելու են Արցախյան ազատամարտն ու հիմնախնդրի ներկայիս բանակցային փուլը, Արցախի հանդեպ իրականացված խորհրդային և մերօրյա Ադրբեջանի ագրեսիան և բազմաթիվ այլ հարցեր՝ կապված Արցախի և Արցախյան հիմնախնդրի հետ: Արդեն լույս է տեսել գրքաշարի առաջին մասը, որում ներկայացված է Արցախի համառոտ պատմությունը հնագույն ժամանակներից մինչև 1917թ., ինչպես նաև 1917-1923թթ. երկրամասում տեղի ունեցած պատմական և քաղաքական կարևորագույն և բախտորոշ իրադարձությունները: Ընթացքի մեջ են երկրորդ հատորի կազմման աշխատանքները:

2. Լաբորատորիայի շրջանակում բավականին լայնածավալ և համակողմանի ուսումնասիրության առարկա է դարձել այնպիսի մի հրատապ խնդիր, ինչպիսին է Հայաստանի դեմ տարվող թուրք-ադրբեջանական քարոզչությունը: 1994թ. հաստատված հրադադարից ի վեր հայ-ադրբեջանական հակամարտությունը մոլեգնում է դիվանագիտական և տեղեկատվական հարթակներում: Տարիներ շարունակ Բաքվում և Անկարայում փորձում են, Հայաստանի հանդեպ տնտեսական, դիվանագիտական և հոգեբանական ճնշումներ բանեցնելով, Հայաստանում հասունացնել Արցախն Ադրբեջանին հանձնելու դիրքորոշումներ: Այսօր արդեն առավել քան ակնհայտ է, որ թուրք-ադրբեջանական քարոզչությունը վտանգում է մեր երկրի անվտանգությունը:

Ի՞նչ է «հոգեբանական անվտանգությունը», ի՞նչ նպատակներ է հետապնդում ադրբեջանական քարոզչությունը, ի՞նչ թեզեր է օգտագործում թշնամին իր քարոզչական նպատակը ձեռք բերելու համար, որո՞նք են թշնամական քարոզչության առավելություններն ու խոցելի կողմերը և, ի վերջո, ինչպե՞ս հակազդել թուրք-ադրբեջանական քարոզչական ագրեսիային, ինչպե՞ս չեզոքացնել դրանից բխող սպառնալիքները: Հարցերի այն շրջանակն է, որին անդրադարձ է կատարվել իրականացված հետազոտությունում: Կատարված աշխատանքի հիման վրա հրատարակության է պատրաստվել «Հայ-ադրբեջանական հակամարտության քարոզչական ասպեկտները. Հայաստանի Հանրապետության և Արցախի հոգեբանական անվտանգության խնդիրները հայ-ադրբեջանական հակամարտության համատեքստում» մենագրությունը:

3. Հրատարակության է պատրաստվել նաև «Սոցիալական դիրքորոշումների ձևավորումը ԶԼՄ-ների միջոցով» մենագրությունը: Կատարված ուսումնասիրությունը վերաբերում է մեր օրերում առանձնակի կարևորություն ունեցող խնդիրների՝ հասարակության վրա զանգվածային լրատվամիջոցների ազդեցությանը և այդ կերպ սոցիալական դիրքորոշումների ձևավորմանը: Սոցիալական դիրքորոշումների ձևավորման ոլորտի ուսումնասիրություններն օգտակար են հատկապես տվյալ երկրի նկատմամբ այլ երկրների վարած քարոզչական պայքարին առավել արդյունավետ դիմակայելու համար: Սոցիալական դիրքորոշումների տեսությունների հիման վրա տեղեկատվական քաղաքականություն մշակելու արդյունքում մի կողմից հնարավոր է առավել արդյունավետ դարձնել հակառակորդի վրա տեղեկատվական-հոգեբանական ազդեցությունը, մյուս կողմից սեփական լսարանի

(բնակչության) և միջազգային հանրության վրա տարածվող բացասական տեղեկատվական-հոգեբանական հոսքերի դեմ պայքարն ու դրանց կառավարումը:

4. Հայոց ցեղասպանության 100-ամյա տարելիցին ընդառաջ լաբորատորիայում ծավալուն ուսումնասիրություն է կատարվել էթնոցիդի հոգեբանական խնդիրների վերաբերյալ: Փորձ է արվել ժամանակակից հոգեբանության նվաճումների հիման վրա հետազոտել էթնոցիդի հոգեբանության կարևոր ասպեկտները՝ նախապատրաստումը, իրականացման որոշման կայացումը, իրականացնողների մոտ ագրեսիայի և սադիզմի դերակատարումը: Մեծապես ուսումնասիրության է ենթարկվել թուրքերի՝ որպես էթնոցիդ իրականացնելու ունակ ժողովրդի ազգային նկարագիրը: «Актуальные психологические проблемы этноцида» մենագրությունը պատրաստ է և հանձնվել է տպագրության:

5. Հաշվետու ժամանակահատվածում լաբորատորիան մի շարք ծրագրեր է իրականացրել Արցախում, մասնավորապես՝ Քաշաթաղի շրջանում: Առաջին ծրագիրը եռօրյա այցի կազմակերպումն էր Արցախի Քաշաթաղի շրջանի հարավային հատված՝ վերաբնակեցված գյուղեր: Բացի նրանից, որ այցելությունն ուսանողների համար ճանաչողական բնույթ ուներ, և այցի ժամանակ վերաբնակեցված երկու գյուղերի՝ Աղաձորի և Արծվաշենի դպրոցների գրադարանները համալրեցինք բավականին մեծ թվով գրականությամբ, մեր այցելությունը նաև ինֆորմացիոն կարևոր խնդիր լուծելու նպատակադրում ուներ: Համալսարանականներն իրենց բազմաթիվ հրապարակումներով կարողացան ինֆորմացիոն ալիք բարձրացնել Քաշաթաղի՝ ռազմավարական նշանակություն ունեցող այդ շրջանի, վերաբնակեցված գյուղերի և տեղում առկա խնդիրների վերաբերյալ՝ այդ կերպ նպաստելով Արցախի այդ հատվածի շուրջ ձևավորված ինֆորմացիոն վակուումի ճեղքմանը: Հաջորդ այցելությունը 2014թ. հունիսին էր, որի ընթացքում վերաբնակեցված երկու գյուղերի՝ Աղաձորի և Գետամեջի դպրոցներին համակարգչային տեխնիկա և գրականություն նվիրաբերելուց բացի՝ իրականացվեց սոցիոլոգիական հետազոտություն: Հետազոտությունը նպատակ ուներ պարզելու վերաբնակիչների մտադրությունները շրջանում իրենց հետագա բնակության վերաբերյալ, շրջանում հիմնավորվելու կամ այն հնարավոր լքելու պատճառները, ինչպես նաև բնակիչների շրջանում պաշտպանվածության զգացման աստիճանը: Հետազոտության արդյունքները համակարգման փուլում են:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	1	-	-	-	-

Գիտական և ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Աղաբաբյան Ա. Ս., Ղարիբյան Ա. Ա.,* «Արցախ», մաս 1, «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2014, 160 էջ:

ԵՊՀ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ

Տնօրեն՝ *Գրիգորյան Կարեն Հովիկի, բան. գիտ. թեկնածու*

ՀՀ-ում գործող ամենահին հրատարակչությունը՝ ԵՊՀ հրատարակչությունը, 2014թ. ընթացքում հրատարակել է 87 անուն գիրք՝ 11.670 տպաքանակով, 1110.075 տպագրական մամուլ ընդհանուր ծավալով:

ԵՊՀ հրատարակչության աշխատանքային հիմնական ուղղություններն են՝

- ԵՊՀ գրահրատարակչական քաղաքականության մշակում և իրականացում,
- ԵՊՀ գրահրատարակչական խորհրդի բնականոն աշխատանքների կազմակերպում,
- գրքերի էջադրում, համակարգչային և նկարչական ձևավորում, խմբագրում, սրբագրում,
- տպագրական աշխատանքների իրականացում,
- գրքերի թվանշայնացում և էլեկտրոնային գրքերի ստեղծում:

Հաշվետու տարում հրատարակվել են բազմաթիվ դասագրքեր, ուսումնամեթոդական ձեռնարկներ, բառարաններ և ակադեմիական այլ գրականություն:

Հայոց մեծ եղեռնի 100-ամյա տարելիցին ընդառաջ ԵՊՀ ֆինանսավորմամբ լույս է տեսել Սեդա Գասպարյանի «Հայոց ցեղասպանությունը. լեզվաճանաչողական մեկնակետ» աշխատությունը, որը Հայոց ցեղասպանությունը վերլուծում է լեզվաճանաչողական տեսանկյունից և հարցի վերաբերյալ տարբեր կարծիքների տեքստային մեխանիզմներն ուսումնասիրելու հնարավորություն է տալիս:

Լույս է տեսել նաև Ջուլիա Եսայանի «Հայոց տեղանունները. թուրքական այլափոխումներ» երկլեզվյան (հայերեն, անգլերեն) մենագրությունը, որտեղ առաջին անգամ փորձ է արված ներկայացնելու հայկական տեղանունների անվանափոխության մեթոդները հատկապես թուրքական տիրապետության շրջանում՝ տալով թուրքականացված տեղանունների ստուգաբանությունները:

Կարևոր է նաև Էդիկ Մինասյանի «Հայաստանի Երրորդ Հանրապետության պատմություն. 1991-2011թթ.» մենագրությունը: Առաջին անգամ փորձ է արվել գիտականորեն ներկայացնել հայկական անկախ երկու հանրապետությունների՝ Հայաստանի Երրորդ Հանրապետության և Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության հասարակական-քաղաքական ու սոցիալ-տնտեսական ոլորտի ձեռքբերումները, բացթողումներն ու թերությունները:

Հրատարակվել է Հակոբ Զորյանի «Պատմագիտական ուսումնասիրություններ» ժողովածուն (կազմող՝ Պ. Հովհաննիսյան), որն ընդգրկում է ԵՊՀ հիմնադիր դասախոս, Հայոց պատմության ամբիոնի վարիչ, Պատմության ֆակուլտետի երբեմնի դեկան, պրոֆեսոր Հ. Զորյանի (1894-1942)՝ միջնադարյան Հայաստանի սոցիալ-տնտեսական հարաբերություններին ու հայ պատմագրությանը նվիրված ուսումնասիրությունները: Նմանօրինակ ընդգրկմամբ ու բովանդակությամբ Հակոբ Զորյանն առաջին անգամ է ներկայացվում:

Խմբագրման փուլում է հանրաճանաչ իսպանացի գրող Գոնսալո Գուարչի «Սպիտակ լեռը» վեպը (թարգմանիչ՝ Մերի Սուքիասյան), որը հեղինակի՝ Հայոց ցեղասպանությանը նվիրված եռագրության վերջին գիրքն է: Գրքում նկարագրվում են Մեծ եղեռնի սահմռկեցուցիչ դեպքերը, թուրքերի կողմից կատարված աննկարագրելի ոճրագործությունները: Ներկայացվում են Ցեղասպանության ընթացքում հայերի հոսքը դեպի Լիբանան և հայերի ներդրումը Լիբանանի Հանրապետության կայացման գործում:

ԵՊՀ-ի կողմից ֆինանսավորված գրքերից հիշատակման են արժանի Արման Կիրակոսյանի «ԱՄՆ-ի արտաքին քաղաքականությունը և արևմտահայությունը (19-րդ դար – 1914 թ.)» աշխատանքը:

Պետք է առանձնացնել նաև Արման Եղիազարյանի «Աշոտ Ա Բագրատունի. թագավոր Հայոց» մենագրությունը՝ նվիրված Բագրատունյաց թագավորության հիմնադրմանը և Հայոց թագավոր Աշոտ Ա Բագրատունու գահակալությանը, Նորայր Պողոսյանի «Նոր բառեր վաղաշխարհաբարյան աղբյուրներում» և Ռուբեն Սաքապետոյանի «Բառգրքույկ» բառարանները, Վոլոդյա Հովսեփյանի և Մարգարիտա Եղիազարյանի «Ազգային տնտեսություն» ուսումնական ձեռնարկը, Գեղամ Գևորգյանի և այլ համահեղինակների «Մաթեմատիկական անալիզի խնդրագիրք» ուսումնական ձեռնարկը՝ 2 մասով, Գայանե Թոքմաջյանի և Լ. Կարապետյանի «Միջֆազային կատալիզը որոշ օրգանական ռեակցիաներում», Կառլեն Գրիգորյանի և Ծովինար Ադամյանի «Մարդու էկոլոգիա և էկոլոգիական ֆիզիոլոգիա», Վիգեն Բարխուդարյանի «Մոլեկուլային ֆիզիկա» ուսումնական ձեռնարկները, Արմեն Թռչունյանի և այլ համահեղինակների «Մանրէաբանության լաբորատոր աշխատանքներ» գիրքը և այլ աշխատություններ:

Եղեռնի 100-ամյա տարելիցին ընդառաջ գրքեր են լույս տեսել նաև պետական պատվերով: Դրանք են՝ Ալեքսեյ Ջիվելեգովի «Թուրքիան և Հայկական հարցը» (կազմող՝ Էդիկ Մինասյան) հոդվածների ժողովածուն, Լեոյի «Հայկական հարցի վավերագրերը» աշխատությունը (վերատպություն, կազմող՝ Էդիկ Մինասյան):

Հասմիկ Ստեփանյանի «Հայերի ներդրումը Օսմանյան կայսրությունում» գիրքը (թուրքերենով), որն Օսմանյան կայսրության դիվանագիտության, պալատական, վարչական, դատական, գիտության, ճարտարապետության, բժշկության և այլ ասպարեզներում արևմտահայության ունեցած դերի մասին է լույս է տեսել «Գալուստ Գյուլբենկյան» հիմնարկության հովանավորությամբ: Նախկին հրատարակությունը (հայերեն) արժանացել է ՀՀ նախագահի մրցանակի:

«Գալուստ Գյուլբենկյան» հիմնարկության հովանավորությամբ լույս են տեսել ևս մի քանի ստվարածավալ գրքեր, որոնք խոշոր ներդրում են հայագիտության ասպարեզում: Դրանցից է Գարեգին Հովսեփյանի «Երկեր» ժողովածուն, որն ականավոր հայագետի, Մեծի Տանն Կիլիկիո Կաթողիկոսի (1943-1952թթ.) մեծարժեք ստեղծագործությունների ընտրանին է: Այն ընթերցողին է ներկայացնում Գարեգին Հովսեփյանի «Նյութեր և ուսումնասիրություններ հայ արվեստի և մշակույթի պատմության» Ա, Բ, Գ պրակները և «Հավուց թառի ամենափրկիչը և նույնանուն հուշարձաններ հայ արվեստի մեջ» պատմագիտական ուսումնասիրությունը:

Հայագիտական շարքից են նաև Վարդ Բդոյանի «Ջավախքի հայոց ազգագրությունը և ժողովրդական բանարվեստը» ժողովածուն, որը ներկայացնում է Ջավախք աշխարհի ժողովրդական բանարվեստի գոհարները, ինչպես նաև Անահիտ Բեքարյանի «Բայրոնը և հայ իրականությունը» գիրքը, որտեղ ուսումնասիրված են հատկապես Բայրոնի և Մխիթարյան միաբանության կապերը, բայրոնիզմի դրսևորման նշանակալից երևույթները հայ գրականության մեջ: Գիրքը երկլեզվյան է՝ հայերեն և անգլերեն:

Հրատարակչությունը 2014թ. մայիսի 16-ից հունիսի 10-ը ԵՊՀ 95-ամյակի միջոցառումների շրջանակում կազմակերպել է «Գրքի տոնավաճառ 2014» ցուցահանդեսը, որի ընթացքում տեղի են ունեցել ավելի քան 200 անուն գրքերի ցուցադրություն-նվիրատվություններ ՀՀ մարզային, ՊՆ ռազմաուսումնական բուհերի, Արցախի պետական համալսարանի գրադարաններին, Մայր Աթոռի Մատենադարանին, Երևանի Ավ. Իսահակյանի անվան քաղաքային գրադարանին: Նվիրատվություններն ուղեկցվել են մշակութային միջոցառումներով:

2014 թվականի հունիսի 10-ին ԵՊՀ կենտրոնական մասնաշենքի բակում տեղի է ունեցել գրքի տոնավաճառ, որի ընթացքում ԵՊՀ հրատարակչության հետ իրենց ուսումնագիտական գրականությունն

են ներկայացրել նաև Հայաստանի առաջատար հրատարակչությունները՝ «Անտարես», «Էդիթ Պրինտ», «ՄանՄար», «Զանգակ-97», «Պրինտինֆո»: Վերոնշյալ ծրագիրն աննախադեպ միջոցառում էր ԵՊՀ հրատարակչության բազմամյա պատմության մեջ:

ԵՊՀ հրատարակչությունը 2014թ. հոկտեմբերի 8-ից 12-ը մասնակցել է Ֆրանկֆուրտի գրքի միջազգային ցուցահանդեսին, որտեղ ներկայացրել է ԵՊՀ հրատարակչության ընտրված գրքերի կատալոգը (անգլերենով), որը պարունակում է ավելի քան 100 անուն գիրք՝ իր համառոտ բնութագրերով: ԵՊՀ հրատարակած գրքերը ցուցադրվել են նաև նոյեմբերի 8-ից 16-ը Ստամբուլում կայացած գրքի միջազգային ցուցահանդեսում:

Հաշվետու տարում ԵՊՀ հրատարակչությունում ընթացք է տրվել ինտերնետային կայքի ստեղծման, հրատարակված գրքերի թվանշայնացման, ինչպես նաև Android, iOS օպերացիոն համակարգերի և Kindle-ի համար նախատեսված էլեկտրոնային գրքերի ստեղծման աշխատանքներին:

2014թ. ԵՊՀ հրատարակչության կողմից հրատարակված գրքերի ցանկ

1. Ադամյան Ծ., Գևորգյան Է. և ուրիշներ, Առաջադրանքներ և իրավիճակային խնդիրներ ֆիզիոլոգիայից, ուս. ձեռնարկ
2. Ալոյան Լ., Համբարձում Առաքելյանը և «Մշակը», մենագրություն,
3. «Ակունք» գիտական հոդվածների ժողովածու, 2013թ., գլխ. խմբագիր՝ Ա. Ներսիսյան
4. «Ակունք» գիտական հոդվածների ժողովածու, 2014թ., գլխ. խմբագիր՝ Ա. Ներսիսյան
5. Աղաբաբյան Ա., Ղարիբյան Ա., Արցախ. Արցախը վաղնջական ժամանակներից մինչև 1917թ.. Հայացք անցյալին (հայերեն, ռուսերեն, անգլերեն)
6. Այվազյան Կ., Մաթեմատիկա հումանիտար մասնագիտությունների համար, ուս. ձեռնարկ
7. Այվազյան Վ., Մարդու իրավունքներ, ուս. ձեռնարկ, 3-րդ հրատ.
8. Աչոյան Ժ., Մկրտչյան Տ., Ընդհանուր ջրաերկրաբանություն, ուս. ձեռնարկ
9. Ասլանյան Լ., Ալավերդյան Ռ., Լույսի բևեռացումը և նրա հետազոտումը, ուս. ձեռնարկ
10. Ավանեսյան Ա., Մովսիսյան Հ., Մեթոդական ցուցումներ «Կառուցվածքային երկրաբանություն և երկ-րաբանական քարտեզագրություն» դասընթացի կուրսային աշխատանքների
11. Ավետիսյան Ա., Հանրային կապերը զանգվածային հաղորդակցության համակարգում, դասախոսություններ
12. Ավետիսյան Յ., Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ, ուս. ձեռնարկ
13. Արդիականության մարտահրավերները. փիլիսոփայական և հոգեբանական հիմնախնդիրներ, ԵՊՀ 95-ամյակին և ԵՊՀ փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետի 50-ամյակին նվիրված միջազգային գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, խմբ. Խորհուրդ՝ Բաղդասարյան Ա., Ավանեսյան Հ. և ուրիշներ
14. «Արևելագիտության հարցեր» գիտական հոդվածների ժողովածու, խմբ. Խորհուրդ՝ Մելիքյան Գ., Ասատրյան Գ. և ուրիշներ
15. Բաբայան Ա., Իսրայելյան Ա., Օտար լեզվով բանավոր խոսքի ընկալման հմտությունների ուսուցման մեթոդական ուղեցույց
16. Բալաբեկյան Ա., Միջուկային ռեակցիաներ, ուս. ձեռնարկ
17. Բարխուդարյան Վ., Մոլեկուլային ֆիզիկա, ուս. ձեռնարկ
18. Բդոյան Վ., Ջավախքի հայոց ազգագրությունը և ժողովրդական բանարվեստը, կազմող՝ Ռ. Ղարիբյան
19. Գասպարյան Ս., Հայոց ցեղասպանությունը. լեզվաճանաչողական մեկնակետ, մենագրություն

20. Գևորգյան Գ., Գալստյան Լ., Թասլաքյան Ա. և ուրիշներ, Մաթեմատիկական անալիզ. խնդրագիրք, մաս 1-ին, վերահրատարակություն
21. Գևորգյան Գ., Գալստյան Լ., Թասլաքյան Ա. և ուրիշներ, Մաթեմատիկական անալիզ. խնդրագիրք, մաս 2-րդ, վերահրատարակություն
22. Գևորգյան Հ., Դրո, մենագրություն
23. Գիտահետազոտական աշխատանք կատարելու հիմնական սկզբունքները, մեթոդական ցուցումներ, գլխ. խմբագիր՝ Ռ. Մարկոսյան, կազմող՝ հեղ. խումբ՝ Գ. Հովհաննիսյան, Ն. Գալստյան, Մ. Սողոմոնյան և ուրիշներ
24. Գուարչ Գ., Սպիտակ լեռը, վեպ, թարգմ.՝ Մ. Սուքիասյան
25. Գրիգորյան Կ., Ադամյան Ծ., Մարդու էկոլոգիա և էկոլոգիական ֆիզիոլոգիա, ուս. ձեռնարկ
26. Գրիգորյան Վ., Հոգեֆիզիոլոգիա, դասագիրք
27. Եղիազարյան Ա., Աշոտ Ա Բագրատունի, թագավոր Հայոց (թագավորության թագադրության թվականը և գահակալության տարիները), մենագրություն
28. ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի ասպիրանտների և հայցորդների 2013թ. նստաշրջանի նյութերի ժողովածու, գլխ. Խմբագիր՝ Գ. Ղազինյան
29. ԵՊՀ պատմության և հայ բանասիրության ֆակուլտետների 95-ամյա ուղին, կազմող՝ Է. Մինասյան, Ա. Ավագյան
30. ԵՊՀ ՈՒԳԸ գիտական հոդվածների ժողովածու, պարբերական, թիվ 1, պատ. խմբագիր՝ Մ. Մալխասյան
31. ԵՊՀ ՈՒԳԸ գիտական հոդվածների ժողովածու, պարբերական, թիվ 2, պատ. խմբագիր՝ Մ. Մալխասյան
32. ԵՊՀ ՈՒԳԸ գիտական հոդվածների ժողովածու, պարբերական, թիվ 3, պատ. խմբագիր՝ Մ. Մալխասյան
33. Եսայան Ջ., Հայոց տեղանունները. թուրքական այլափոխումներ, մենագրություն
34. ՁԼՄ կարգավորում և ինքնակարգավորում, կազմ.՝ Վ. Պետրոսյան, դասախոսություններ
35. Զալինյան Գ., Կիրակոսյան Ա., Մարդու գենետիկայի մեթոդներ, ուս. ձեռնարկ
36. Զորյան Հ., Պատմագիտական ուսումնասիրություններ, կազմող՝ Պ. Հովհաննիսյան
37. Էվինյան Ս., Թեմրեզյան Է., Աբրահամյան Ս., Անգլերեն հոգեբանների համար, ուս. մեթոդական ձեռնարկ
38. Թարգմանությունը որպես գիտական ուսումնասիրության առարկա և միջմշակութային փոխներթափանցման միջոց, գիտական հոդվածների ժողովածու, (նվիրվում է Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետի Թարգմանության տեսության և պրակտիկայի ամբիոնի հիմնադրման 5-ամյակին), կազմող, գլխ. խմբագիր՝ Կ. Կարապետյան
39. Թեմրեզյան Է., Էվինյան Ս., Նամակագրություն և ինքնակենսագրություն (անգլերեն), մեթոդական ձեռնարկ
40. Թոքմաջյան Գ., Կարապետյան Լ., Միջֆազային կատալիզը որոշ օրգանական ռեակցիաներում, ուս. ձեռնարկ
41. Թռչունյան Ա., Մանրէաբանության լաբորատոր աշխատանքներ
42. Թուրքիայի Հանրապետության պատմություն, բուհական դասագիրք, հեղ. խումբ, պատ. խմբագիր՝ Սաֆրաստյան Ռ.
43. Լեո, Հայկական հարցի վավերագրերը, կազմող՝ Է. Մինասյան
44. Խաչատրյան Ռ., Օպտիմիզացիայի մեթոդներ, ուս. ձեռնարկ
45. Ծրագիր «Հայոց սոցիոնորմատիվ մշակույթը» հատուկ դասընթացի, կազմ.՝ Ռաֆիկ Նահապետյան

46. Կիրակոսյան Ա., ԱՄՆ-ի արտաքին քաղաքականությունը և արևմտահայությունը (19-րդ դար-1914թ.), մենագրություն
47. Հայաստանի Հանրապետության արտաքին քաղաքականությունը. հիմնախնդիրներ և մարտահրավերներ
48. Հարությունյան Տ., Շտուրմ-Լիուվիլի եզրային խնդիրը, մաս 1, ուս. ձեռնարկ
49. «ՀՀ բուհական և տնտեսական համակարգերի փոխազդեցության և կառավարման բարելավման հիմնախնդիրները» հանրապետական գիտամեթոդական կոնֆերանսի հոդվածների ժողովածու, խմբ. խորհուրդ՝ Ս. Առաքելյան, Հ. Մարզպանյան և ուրիշներ
50. Հովհաննիսյան Հ., Ինչպես գրել գիտական աշխատանք պատմությունից, մեթոդական հանձնարարականներ
51. Հովհաննիսյան Հ., Վանկի դերը հայերենի հնչույթաբանության մեջ, մենագրություն
52. Հովհաննիսյան Ս., Մասնագիտական կողմնորոշման հիմունքներ, գործնական հոգեբանություն, ուս. ձեռնարկ
53. Հովսեփյան Գ. –Երկեր, ընտրանի, ԵՊՀ հրատ., 2014 թ.
54. Հովսեփյան Լ., Թուրքիայի պաշտպանական համակարգի արդիականացումն ու անվտանգության ոլորտի բարեփոխումները, մենագրություն
55. Հովսեփյան Մ., Արևմտահայ մամուլի պատմություն (1832-1915), դասախոսություններ
56. Հովսեփյան Մ., Ռադիոժուռնալիստիկայի հիմունքներ (պատմություն և տեսություն), դասախոսություններ
57. Հովսեփյան Վ., Ազգային տնտեսություն, ուս. ձեռնարկ
58. Մանրէաբանության և մանրէների կենսատեխնոլոգիայի նվաճումները, միջազգային գիտաժողովի նյութեր, կազմող՝ Հ. Փանոսյան
59. Մենեմշյան Ա., Հայ դեռահասի արժեհամակարգի փոխակերպումները էլեկտրոնային լրատվամիջոցների ազդեցությամբ, ուս. ձեռնարկ
60. Մինասյան Է., Հայաստանի Երրորդ Հանրապետության պատմությունից. 1991-2011թթ., մենագրություն
61. Մինասյան Ս. և ուրիշներ, Ախտաբանական ֆիզիոլոգիա, դասախոսություններ
62. Մկրտիչյան Ա., Շահնազարյան Գ., Սահակյան Ա., Վարտիկյան Ա., Վերմիշյան Հ., Սոցիալական ինքնության պահպանման հիմնախնդիրները ՀՀ գյուղական համայնքներում, հետազոտական ուսումնասիրություն
63. Շահազիզյան Ի., Քաղցրահամ ջրերի ջրիմուռների ցեղերի համառոտ որոշիչ, ուս. ձեռնարկ
64. Պողոսյան Ն., Նոր բառեր վաղաշխարհաբարյան աղբյուրներում, բառարան
65. Ջիվելեգով Ա., Թուրքիան և Հայկական հարցը, հոդվածների ժողովածու, կազմող՝ Է. Մինասյան
66. Սահակյան Ա., Ժողովրդական քրիստոնեությունը միջնադարյան Հայաստանում, մենագրություն
67. Սարգսյան Լ., Ջեյմս Ջոյսի ստեղծագործության վաղ շրջանը, մենագրություն
68. Սարգսյան Տ., «Սերվիսի աշխարհագրություն» դասընթացի ուսումնական պրակտիկայի և գործնական պարապմունքների կազմակերպման մեթոդական ուղեցույց
69. Սաքապետոյան Ռ., Բառգրքույկ. նոր և նորակազմ բառեր հայերենում, բառարան
70. Սողոմոնյան Մ., Միջազգային հարաբերությունների տեսություններ և վերլուծության մակարդակներ, դասախոսություններ
71. Ստեփանյան Հ., Հայերի ներդրումն Օսմանյան կայսրությունում (թուրքերեն), մենագրություն
72. Վարդանյան Լ. և ուրիշներ, Դիվանագիտությունը և քաղաքագիտությունը տեքստերով (ֆրանսերեն), ուս. ձեռնարկ

73. Վարդևանյան Պ., Անտոնյան Ա., Մոլեկուլյար կենսաֆիզիկա, լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական ձեռնարկ
74. Տարեգիրք-2013, Տնտեսագիտության ֆակուլտետ, գլխ. խմբագիր՝ Հ. Սարգսյան
75. Տեղեկատվական պատերազմներ, դասախոսություններ, կազմող՝ Դ. Ալավերդյան
76. Տվյալների կառույցներ, կազմ.՝ Մ. Ճաղարյան, ուս. ձեռնարկ
77. Փիրումյան Գ., Հարությունյան Լ., Ջրերի մաքրումը մակերևութային ակտիվ նյութերից, ուսումնամեթոդական աշխատանք
78. Քալաշյան Վ., Պետական կառավարման արդյունավետությունը, դասախոսություններ
79. Օտար լեզուները մասնագիտական նպատակների համար, թիվ 2, գլխ. Խմբագիր՝ Ապրեսյան Մ.
80. Օտարերկրացիների ուսուցումը Հայաստանում, հոդվածների ժողովածու, կազմող՝ Ջիվանշիրյան Ժ.
81. 50-ամյա Փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետը, կազմող՝ Գ. Պետրոսյան
82. Аветисян А., Наш Ереван
83. Афанацьева Т., Краткий русско-арм. Словарь
84. Варданян С., Сонорные в составе финальных консонантных комплексов современного английского языка в речи и пении, մենագրություն
85. Саргсян Л., Из истории лингвистических учений, մենագրություն
86. Учебное пособие по русскому языку для студентов – геологов, Составители: Сираканян А., Мурадян А., Степанян И.
87. Gharibyan A., The issue of Nagorno-Karabakh in 1918-1920 and Great Britain
88. Materials of conference devoted to 80th anniversary of the Law department of Yerevan State University
89. Key performance indicators of Yerevan State University (2008-2013), Editorial board: A. Simonyan (Head), A. Grigoryan, G. Gevorgyan, R. Markosyan, A. Budaghyan, M. Santurjyan, A. Sargsyan

ԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՆԴԵՍՆԵՐ

«ԳԻՏԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ»

«Գիտական տեղեկագիր» հանդեսի բնական գիտություններ սերիան հրատարակվում է 1967 թ-ից: 2009 թ-ից ԵՊՀ գիտխորհրդի որոշմամբ՝ տեղեկագիրը տրոհվել է 3 հանդեսների:

2013թ. երրորդ քառամսյակում լույս է տեսել.

«Գիտական տեղեկագրի» (Proceedings of YSU) ֆիզիկամաթեմատիկական գիտություններ, քիմիա, կենսաբանություն (անգլերեն) 3-րդ համարները և «Գիտական տեղեկագրի» երկրաբանություն, աշխարհագրություն (հայերեն, ռուսերեն) 3-րդ համարը:

2014թ. լույս են տեսել նշված 3 հանդեսների 1-ին և 2-րդ համարները:

Եվս մեկական համար լույս կտեսնի մինչև տարեվերջ:

2014 թվականի մայիսից «Գիտական տեղեկագրի» (Proceedings of YSU) ֆիզիկամաթեմատիկական գիտություններ հանդեսը ներկայացված է Գերմանիայի Դաշնային Հանրապետությունում հրապարակվող «zbMATH Journal» հանդեսում:

ԲԱՆԲԵՐ ԵՐԵՎԱՆԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ

2013թ. սեպտեմբերի 1-ից մինչև 2014թ. սեպտեմբերի 1-ը լույս է տեսել «Բանբերի» վեց շարքերի երեքական համար՝ ընդհանուր առմամբ 18 համար (N 135-143):

Յուրաքանչյուր համար ունի 5-5.5 մամուլ ծավալ, տպագրվել է 100 օրինակ տպաքանակով, բացառությամբ «Բանասիրություն» շարքի, որի տպաքանակը 120 է: Ընդ որում՝ «Բանասիրություն» շարքի 2014թ. երկրորդ համարը, նվիրված լինելով ակադեմիկոս Էդ. Աղայանի ծննդյան 100-ամյակին, ունի կրկնակի ծավալ: Հոդվածները լույս են տեսել հայերեն, անգլերեն, ռուսերեն, յուրաքանչյուր լեզվով հոդվածն ունի մյուս երկու լեզուներով ամփոփումներ:

2013-2014 ՈՒՍՏԱՐՈՒՄ ԵՊՀ-ՈՒՄ ՏԵՂԻ ՈՒՆԵՑԱԾ ՀԻՇԱՐԺԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐՆ՝ ԸՍՏ www.ysu.am ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԻՆՏԵՐՆԵՏԱՅԻՆ ԿԱՅՔԻ ԼՐԱՀՈՍԻ

[02.09.13] ԱՌԱՋԻՆ ԿՈՒՐՍԵՑԻՆԵՐԸ՝ ՕՐՎԱ ՀԵՐՈՍԻ ԴԵՐՈՒՄ

Մայր բուհի առաջին կուրսեցիների համար անձամբ դասախոսություն է կարդացել նաև ՀՀ արտաքին գործերի նախարար Էդվարդ Նալբանդյանը:

[02.09.13] ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԳԻՏԱԺՈՂՈՎԸ ՀԱՄԱԽՄԲԵԼ ԷՐ ՄԱԹԵՄԱՏԻԿՈՍՆԵՐԻՆ

Գիտաժողովին մասնակցեցին շուրջ 130 գիտնականներ, այդ թվում՝ 75 մաթեմատիկոսներ արտասահմանյան 20 երկրներից:

[04.09.13] ԷԿՈՒՐԱՎՈՒՆՔԻ ԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆԸ ԱՌԱՋԱՏԱՐՆԵՐԻՑ Է

Ամերիկացի մասնագետներ Էրիկա Լիմանը և Ռենդի Թակերը ներկայացրեցին էկոլոգիական իրավունքի կրթության զարգացվածությունը ԱՄՆ-ում:

[04.09.13] ՀԱՅՏՆԻ ԵՆ ԹԵՄԱՏԻԿ ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՄԱՆ ՄՐՑՈՒՅԹԻ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ

ՀՀ ԿԳՆ գիտության պետական կոմիտեի թեմատիկ ֆինանսավորման մրցույթի արդյունքներով՝ հաղթած 159 ծրագրերից 39-ը բաժին է ընկել ԵՊՀ-ին:

[05.09.13] ԷԿՈԽՆԴԻՐՆԵՐԸ ԿՐԿԻՆ ՄԱՍՆԱԳԵՏՆԵՐԻ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆՈՒՄ ԵՆ

Շրջակա միջավայրի խնդիրներն ուսումնասիրող մասնագետները ԵՊՀ-ում քննարկեցին բնապահպանական ոլորտի մի շարք կարևոր հարցեր:

[05.09.13] ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ՆՊԱՍՏ ԱՆԱՊԱՀՈՎ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻՆ

Տեղեկանքը ներկայացնելու ժամկետը սահմանափակ է՝ մինչև սեպտեմբերի 10-ը:

[09.09.13] ԵՊՀ ՀԵՌԱԿԱ ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅՈՒՆԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՎՈՒՄ Է

Բակալավրիատի ընդունելության համար դիմումները պետք է ներկայացնել մինչև սեպտեմբերի 20-ը, իսկ մագիստրատուրայի համար՝ մինչև հոկտեմբերի 10-ը:

[11.09.13] ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ԳԻՏՆԱԿԱՆՆԵՐԸ ՀԱՄԱԽՄԲՎԵԼ ԷԻՆ ԵՊՀ-ՈՒՄ

Այսօր ԵՊՀ ֆիզիկայի ֆակուլտետում մեկնարկեց «IONS Armenia» միջազգային ուսանողական գիտաժողովը, որը կտևի մինչև սեպտեմբերի 14-ը:

[11.09.13] ՓՈՐՁԻ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒՄ ՀԱՆՈՒՆ ՄԱՔՈՒՐ ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ

Բնապահպանները քննարկում են հանքարդյունաբերության ոլորտում առկա հիմնախնդիրները:

[12.09.13] ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ՀԵՐԹԱՓՈԽԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՎՈՒՄ Է

Համալսարանական ինքնատիպ տոնի օրն այս անգամ սեպտեմբերի 11-ն էր:

[12.09.13] ՍԵՂԱՆԻՆ «ԴՐՎԱԾ» ԷԻՆ ՍՈՑԱՇԽԱՏՈՂՆԵՐԻ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

Սեպտեմբերի 11-12-ը ԵՊՀ-ում անցկացվեց «Սոցիալական աշխատանքի արդի հիմնախնդիրները. քաղաքականություն, պրակտիկա և կրթություն» խորագրով կլոր սեղան:

[16.09.13] ԱՄՓՈՓՎԵԼ ԵՆ ՄՐՑՈՒՅԹԻ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ
Ամփոփվել են 2013 թ-ի հունիսի 27-ին հայտարարված «Դասընթացների և կրթական ծրագրերի որակի առցանց կառավարման համակարգի և ռեսուրս շտեմարանի մշակման և ներդրման» մրցույթի արդյունքները:

[18.09.13] ԲՈՒՀ-ԲԱՆԱԿ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿԱԿԱՆ Է ԼԻՆԵԼՈՒ
ՀՀ ՊՆ նախարար Սեյրան Օհանյանը հանդիպեց ԵՊՀ պրոֆեսորադասախոսական կազմի ներկայացուցիչների և ուսանողության հետ:

[18.09.13] ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆՆԵՐԸ ԶԻՆՎՈՐՆԵՐԻ ԿՈՂՔԻՆ ԿԼԻՆԵՆ
Շուտով կմեկնարկի «Համալսարանականը դիրքապահ զինվորի կողքին» ծրագիրը:

[19.09.13] ԵՊՀ-ՈՒՄ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՎՈՒՄ Է ՓԱԽՍՏԱԿԱՆՆԵՐԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔԸ
Մեկնարկել է «Փախստականների իրավունք» խորագրով եռօրյա ամառային դպրոցը:

[19.09.13] ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐԻ ԳԻՏԱԿԱՆ ՆՎԱՃՈՒՄՆԵՐԸ՝ ՆՎԵՐ ՈՒՍՈՒՑՉԻՆ
Աշխարհի տարբեր անկյուններում գտնվող ֆիզիկոսները հավաքվել են Երևանում՝ նշելու իրենց ուսուցչի՝ ակադեմիկոս Գուրգեն Սահակյանի 100-ամյակը:

[20.09.13] ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ՇՆՈՐՀԱՎՈՐԱՆՔԸ 22-ԱՄՅԱ ԱՆԿԱԽՈՒԹՅԱՆԸ
ԵՊՀ ուսանողները որոշել էին Հայաստանի անկախության տոնը շնորհավորել եռագույն ֆլեշմոբով:

[23.09.13] ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԳԻՏԱԺՈՂՈՎ ԻՐԱՎԱԲԱՆՆԵՐԻ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅԱՄԲ
Դիլիջանում անցկացվող գիտաժողովն այսօր ազդարարեց ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի հիմնադրման 80-ամյակին նվիրված տոնական միջոցառումների մեկնարկը:

[23.09.13] ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆԸ ՉԻ ՄՈՌԱՑԵԼ ԻՐ ԱՐՄԱՏՆԵՐԸ
ԵՊՀ շրջանավարտ Մամիկոն Մնացականյանը մաթեմատիկայի ոլորտի մի շարք նորարարությունների հեղինակ է դարձել:

[24.09.13] ՆՈՐ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱՑՈՒՄ ԻՐԱՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆՈՒՄ
Մայր բուհում բացվել է «Թալիշագիտություն» մագիստրոսական ծրագիրը. աշխարհում այն դեռևս առաջինն է ու միակը ոլորտում:

[26.09.13] ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲՈՒՀԵՐԸ ԻՆՔՆԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՋԵՌՔԲԵՐՄԱՆ ՃԱՆԱՊԱՐՀԻՆ
Այսօր հայաստանյան մի քանի բուհերի ներկայացուցիչներ եվրոպացի մասնագետների հետ փորձում էին վեր հանել այդ ճանապարհի դժվարությունները:

[27.09.13] ԻՐԱՎԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏՈՒՄ ԾՆՆԴՅԱՆ ՏՈՆ ԷՐ
Իրավաբանները մեծ տոնախմբությամբ նշում են ֆակուլտետի 80-ամյակը:

[30.09.13] ԳԻՏԱԺՈՂՈՎ՝ ՆՎԻՐՎԱԾ ԶԲՈՍԱՇՐՋՈՒԹՅԱՆ ՕՐՎԱՆ
Ուսանողները քննարկում էին Հայաստանում սպասարկման ոլորտի հիմնախնդիրները և առաջարկում դրանց լուծման ուղիներ:

[01.10.13] ՀԱՍՏԱՏՎԵԼ ԵՆ ՀԵՌԱԿԱ ԱՍՊԻՐԱՆՏՈՒՐԱՅԻ ՏԵՂԵՐԸ
Ըստ ՀՀ ԿԳ նախարարի հրամանի՝ Հայաստանի բարձրագույն ուսումնական հաստատություններին տրամադրվել է 239 (անվճար) հեռակա ասպիրանտական տեղ:

[01.10.13] ՆԻՑՇԵ. ՄԱՐԴ, ՈՒՄ ԴԵՌ ԲԱՑԱՀԱՅՏՈՒՄ ԵՆ

Այսօր ԵՊՀ-ում մեկնարկեց նիցշեագիտությանը նվիրված միջազգային գիտաժողով, որն այսպիսի մասշտաբներով առաջին անգամ է անցկացվում Հայաստանում:

[01.10.13] ՈՒԳԸ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ԱՐԳԱՍԻՔԸ

Այսօր ԵՊՀ Պալեանների անվան դահլիճում ՈՒԳԸ միջազգային գիտաժողովի հոդվածների ժողովածուի 5-հատորյակի շնորհանդեսն էր:

[02.10.13] ԵՊՀ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՇՐՋԱՆԱԿՆԵՐՆ ԸՆԴԼԱՅՆՎՈՒՄ ԵՆ

Սեպտեմբերի 18-ից 22-ը ԵՊՀ ռեկտոր Արամ Սիմոնյանը «SGI» (Soka Gakkai International) հիմնադրամի նախագահ Դաիսակու Իկեդային ԵՊՀ պատվավոր դոկտորի կոչում շնորհելու և Սոկա համալսարանի հետ համագործակցության պայմանագիր կնքելու նպատակով մեկնել էր Ճապոնիա:

[03.10.13] ՏԱՐԵԳԻՐՔ՝ ՆՎԻՐՎԱԾ ՄԱՐԴՈՒ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ՈՒ ԺՈՂՈՎՐԴԱՎԱՐԱՑՄԱՆԸ

Մեկ ընդհանուր ձեռնարկում փորձել են ամփոփել ոլորտում առկա խնդիրները Արևելյան գործընկերության տարածաշրջանի պետություններում:

[03.10.13] ԵՊՀ-ՈՒՄ ՆՈՐ ԱՄԲԻՈՆՆԵՐ ԵՆ ԲԱՑՎԵԼՈՒ

Այսօր կայացավ ԵՊՀ գիտխորհրդի՝ այս ուստարվա անդրանիկ նիստը: Օրակարգային հարցերը 9-ն էին:

[07.10.13] ԵՊՀ ՊՐՈՖԵՍՈՐԸ ՊԱՐԳԵՎԱՏՐՎԵԼ Է ԱԳՆ ՀՈՒՇԱՄԵԴԱԼՈՎ

Միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետի դասախոս Վահան Բայբուրդյանը ՀՀ դիվանագիտության ասպարեզում նշանակալի ծառայությունների համար արժանացել է ԱԳՆ հուշամեդալի:

[07.10.13] ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ ՄՏԱՀՈԳՎԱԾ Է ԿԱՆԱՆՑ ԽՆԴԻՐՆԵՐՈՎ

Ոլորտի մասնագետները շեշտադրում են գենդերային անհավասարության պատճառներն ու հետևանքները ինչպես հայկական, այնպես էլ համաշխարհային աշխատաշուկայում:

[08.10.13] ՖՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՐԸ ԵՊՀ-ՈՒՄ

Հոկտեմբերի 7-ին ԵՊՀ Ե. Չարենցի անվան դահլիճում անցկացվեց միջոցառում՝ նվիրված ֆրանսիացի էկզիստենցիալիստ փիլիսոփա, վիպագիր և քննադատ Ժան Պոլ Սարտրին:

[08.10.13] ...ՈՐՊԵՍԶԻ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ԴԱՌՆԱ ԵՐԿԿՈՂՄԱՆԻ

Ուրալի դաշնային համալսարանի ուսանողական պատվիրակությունը համագործակցության հետքերով եկել էր ԵՊՀ:

[09.10.13] ԱՊԱԳԱ ԾՐԱԳՐԱՎՈՐՈՂՆԵՐԸ ԱՌԱՋԱՏԱՐԻ ԴԻՐՔԵՐՈՒՄ ԵՆ

Հոկտեմբերի 5-ին Ռուս-հայկական (Սլավոնական) համալսարանում տեղի է ունեցել «Անկախության գավաթ» ծրագրավորման մրցույթը:

[09.10.13] ՔՆՆԱՐԿՎԵՑԻՆ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ՈԼՈՐՏԻ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

Համալսարանականների հյուրն էր Ռուսաստանի Դաշնության Սահմանադրական դատարանի նախագահի տեղակալ Սերգեյ Մավրինը:

[10.10.13] «ԳԱՐԵԳԻՆ ՆԺԴԵՀ» ՖԻԼՄԸ ՑՈՒՑԱԴՐՎԵՑ ԵՊՀ-ՈՒՄ

Հայաստանի ազգային կինոկենտրոնի «Կինոաշուն» փառատոնն «այցելեց» նաև ԵՊՀ ուսանողներին:

[11.10.13] ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ Է ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԲՈՒՆԴԵՍԹԱԳԸ
Բունդեսթագի միջազգային խորհրդարանական կրթաթոշակը ստանալու դեպքում 3 հայ երիտասարդներ կաշխատեն գերմանացի պատգամավորներից մեկի գրասենյակում:

[14.10.13] ՀԱՅՏԱՐԱՐՎԵԼ Է ՄՐՑՈՒՅԹ
Հոկտեմբերի 14-ին տեղի է ունեցել «ԵՊՀ լավագույն ուսանող» ամենամյա մրցանակաբաշխության կազմակերպման հանձնաժողովի նիստը:

[14.10.13] ՍՈՒՐԲ ԹԱՐԳՄԱՆՉԱՅ ՏՈՆԸ ՆՇԵՑԻՆ ՕՇԱԿԱՆՈՒՄ
Շուրջ 100 առաջին կուրսեցիներ մասնակցել են երդման ինքնատիպ արարողությանը:

[15.10.13] ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ԳԻՏՆԱԿԱՆՆԵՐԸ ՊԱՐԳԵՎԱՏՐՎԵԼ ԵՆ
Համալսարանականները դարձել են «Լավագույն գիտական աշխատանք» մրցույթի մրցանակակիրներ:

[15.10.13] ԳԻՏԱԿՆԵՐԻ ՊԱՅՔԱՐՈՒՄ ՈՐՈՇՎԵՑ ՀԱՂԹՈՂԸ
Ռուս բանասիրության ֆակուլտետում կայացավ «Ի՞նչ, որտե՞ղ, ե՞րբ» ինտելեկտուալ խաղի ֆակուլտետային առաջնությունը:

[16.10.13] ՄԵԿ ՇԱԲԱԹ ԽՈՍԵԼՈՒ ԵՆՔ ԻՏԱԼԵՐԵՆ
Այս օրերին ամբողջ աշխարհում անցկացվում է Իտալերեն լեզվի շաբաթը, որից անմասն չէ նաև ԵՊՀ-ն:

[16.10.13] ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏԻ ՂԵԿԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՅՑԸ ԱԳՆ
Հոկտեմբերի 15-ին ՀՀ ԱԳ նախարար Էդվարդ Նալբանդյանը հանդիպեց ԵՊՀ միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետի ղեկավար անձնակազմի հետ:

[17.10.13] ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ՈՐՊԵՍ ԳԻՏԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՐԿԱ
Գիտաժողովը նվիրված էր Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետի թարգմանության տեսության և պրակտիկայի ամբիոնի հիմնադրման 5-ամյակին:

[17.10.13] ԵՊՀ-Ն՝ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԻ ՄԱՍՆԱԿԻՑ
Երկու օր Երևանում հավաքված Եվրոպայի կրթության նախարարները քննարկելու են Եվրոպական բարձրագույն կրթական տարածքի իրագործման խնդիրները:

[17.10.13] ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆՆԵՐԻՆ ՊԱՐԳԵՎԱՏՐԵԼ Է ՀՀ ՆԱԽԱԳԱՀԸ
Սերժ Սարգսյանը բարձր է գնահատել Մայր բուհի ուսանողների ու ասպիրանտների՝ SS ոլորտում արձանագրած հաջող աշխատանքները:

[17.10.13] ՀԱՅԱԳԵՏՆԵՐԸ ԿՊԱՐԶԵՆ ՀԱՅԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԱՐԴԻ ՄԱՐՏԱՀՐԱՎԵՐՆԵՐԸ
Անվանի հայագետները երեք օր շարունակ խոսելու են հայագիտության արդի մարտահրավերների ու դրանց հնարավոր լուծումների մասին:

[17.10.13] ՓԻԼԻՍՈՓԱՆԵՐՆ ԱՄՓՈՓԵՑԻՆ ԻՐԵՆՑ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ
ՀՀ բուհերի դասախոսների համար կազմակերպված մասնագիտական դասախոսությունների շարքն ավարտվեց:

[17.10.13] ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒՄ ԵՆՔ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՓՈՐՁԸ
Բնապահպանության ոլորտի մասնագետները քննարկեցին էներգաարդյունավետության բարձրացման ոլորտի խնդիրները:

[18.10.13] ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆՆԵՐԻ ՀՅՈՒՐՆ ԷՐ ՊՐՈՖԵՍՈՐ ԿԻԼԻԱՆ ՎԱՎՈՒՆ
Հոգեբանները քննարկել են տնտեսագիտական հոգեբանության և մարդկային ռեսուրսների կառավարման արդի խնդիրները:

[18.10.13] ՄԵԿ ՀԱՅԱՍՏԱՆ, ԸՆՏՐՈՒԹՅԱՆ ԵՐԿՈՒ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ
Միջազգայնագետներն այսօր հավաքվել էին պարզելու, թե, ի վերջո, որ ուղղությամբ կարող է շարժվել Հայաստանը՝ Եվրամիությա՞ն, թե՞ Եվրասիական միության:

[18.10.13] ՀԱՅԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ԿՀԵՏԱՔՐՔՐԻ ՆԱԵՎ ՕՏԱՐԵՐԿՐԱՅՈՒՆ
Անվանի հայագետ Ժիրայր Տէտէեանը վստահ է, որ շուտով կգա հենց այդ ժամանակը:

[18.10.13] ՄՐՑԱՆԱԿԱԿԻՐՆԵՐՆ ԱՊԱԳԱ ՔԻՄԻԿՈՍՆԵՐ ԵՆ
«Արփա» հիմնարկի 2-րդ կարգի մրցանակը բաժին ընկավ համալսարանականներին:

[18.10.13] ԼՐԱԳՐՈՂԱԿԱՆ ԿՅԱՆՔԻ ԴԱՍԵՐ ԱՊԱԳԱ ՄԱՍՆԱԳԵՏՆԵՐԻՆ
Ժուռնալիստիկայի և Ռուս բանասիրության ֆակուլտետների ուսանողների հյուրերն արտասահմանցի փորձառու լրագրողներն էին:

[20.10.13] ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎ ՄԻՋԱՎԱՅՐ ՄԱՅՐ ԲՈՒՀՈՒՄ
Հայ տնտեսագետների համար կրկին գիտական միջավայր էր ստեղծվել. քննարկում էին տնտեսագիտական արդիական հիմնախնդիրները:

[21.10.13] ՕՏԱՐԵՐԿՐՅԱ ԳՈՐԾԻՉԸ ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆԸ ՎԵՐԱԾԵԼ Է ԳՐԱԿԱՆ ԵՐԿԻ
Հայոց պատմությունն արդեն հասանելի է ռուսալեզու չափածոյի տեսքով:

[22.10.13] ՀԱՅ-ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ ՍՈՑԻՈԼՈԳԻԱՅԻ ՈԼՈՐՏՈՒՄ
Հոկտեմբերի 15-ից 18-ը ԵՊՀ Ծաղկաձորի «Համալսարան» ուսումնաարտադրական բազայում տեղի ունեցավ «Վստահությունն ազգային գեոքաղաքական ինքնությունների ձևավորման գործընթացում» խորագրով միջազգային գիտաժողովը:

[23.10.13] ՌՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ՑԱՍՈՒՄ ԵԱՀԿ ԵՐԵՎԱՆՅԱՆ ԳՐԱՍԵՆՅԱԿԻ ԴԻՄԱՑ
Մայր բուհի ուսանողներն արձագանքել են երեկ տեղի ունեցած ողբերգական դեպքին:

[25.10.13] ԼՍԱՐԱՆ՝ Ի ՀԻՇԱՏԱԿ ԹԱԴԵՎՈՍ ՀԱԿՈԲՅԱՆԻ
Այսօր ԵՊՀ աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետում բացվեց պատմաբան, աշխարհագրագետ, պրոֆեսոր Թադևոս Հակոբյանի անվան լսարան:

[25.10.13] ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՐԴԻ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐ. ՀԱՍՑԵՆ՝ ԵՊՀ
ԵՊՀ-ում են հավաքվել շուրջ 170 հոգեբաններ, որպեսզի լուծումներ գտնեն հոգեբանության առջև ծառացած մերօրյա խնդիրներին:

[25.10.13] ՀԱՆԴԻՊՈՒՄՆԵՐ ԻՐԱՆԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐԻ ՀԵՏ
Նոր Ջուղայում Սրբոց Թարգմանչաց և Հայ մշակույթի տոների առիթով կազմակերպված միջոցառմանը մասնակցել է նաև համալսարանական Ժակ Մանուկյանը:

[28.10.13] ԴԱՍԸՆԹԱՑ ԲԻԶՆԵՍ ԻՄԻՋԻ ԵՎ ԷԹԻԿԵՏԻ ՄԱՍԻՆ
Մի քանի օր շարունակ «Գործարար իմիջ և բիզնես էթիկետ» խորագրով դասընթացը միևնույն վայրում կմեկտեղի ոլորտի հետաքրքրասերներին:

[28.10.13] ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՈՂՄՆՈՐՈՇՈՒՄ
Հոկտեմբերի 25-ին ԵՊՀ մի շարք դասախոսներ հյուրընկալվել էին Գյումրու «Ֆոտոն» վարժարանում:

[28.10.13] ԻՐԱՎԱԲԱՆ ԱՌԱՋԻՆ ՀՅՈՒՐԸ ԲԱՆԿԱՅԻՆ ՈԼՈՐՏԻՑ ԷՐ
ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետն այսուհետ հյուրընկալելու է գործող իրավաբանների, որպեսզի ուսանողներն ավելի լավ պատկերացնեն մասնագիտության դերը:

[28.10.13] ԵՊՀ ԹԻՄԵՐՆ ՈՒԺԵՂԱԳՈՒՅՆՆ ԷԻՆ
Հայտնի են «ACM ICPC» ծրագրավորման բուհական միջազգային թիմային օլիմպիադայի հայաստանյան փուլի հաղթողները:

[29.10.13] ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ ԳՈՐԾԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ. ԿՈՂՄ ԵՎ ԴԵՄ
Քննարկվեցին Հայաստանի քաղաքական կողմնորոշման մի շարք հիմնահարցեր:

[30.10.13] ԲԱՆԱՎԻՃԵԼՈՒ ԵՆ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԸ
ԵՊՀ-ում մեկնարկել է Բանավեճի միջֆակուլտետային առաջնության նոր մրցաշրջանը:

[31.10.13] ԵԽ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐԸ՝ ԵՊՀ ՊԱՏՎԱՎՈՐ ԴՈԿՏՈՐ
Եվրոպական խորհրդարանի պատգամավոր դոկտոր Չարլզ Թեննոքին այսօր հանձնվեցին ԵՊՀ պատվավոր դոկտորի կոչման հավաստագիրը և հուշամեդալը:

[31.10.13] ԶԱՐԳԱՑՆՈՒՄ ԵՆ ԲԱՆԱՎԻՃԵԼՈՒ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ
Այսօր ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի էկոլոգիական իրավունքի գիտաուսումնական կենտրոնում կազմակերպվել էր «Պատգամավորի անձեռնմխելիություն» թեմայով կլոր սեղան-քննարկում:

[31.10.13] ՉԱՐԼԶ ԹԵՆՆՈՔ. «ԵՍ ՄՆՈՒՄ ԵՄ ՀԱՅԵՐԻ ՈՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԸՆԿԵՐԸ»
ԵԽ պատգամավոր Չարլզ Թեննոքն այսօր ԵՊՀ պատվավոր դոկտորի կոչումը ստանալուց հետո հանդես եկավ նաև Հայաստանի և ԵՄ հեռանկարների մասին դասախոսությամբ:

[01.11.13] ԱՆՎԱՆԻ ԱՐԵՎԵԼԱԳԵՏՆԵՐԸ ՄԵԿՏԵՂՎԵԼ ԵՆ ՄԱՅՐ ԲՈՒՀՈՒՄ
Միջազգային համաժողովի նպատակը մեկն է՝ պարզել, թե որն է Ադրբեջանի Հանրապետության պատմական հենքը:

[04.11.13] ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆՆԵՐԸ ԿՍՏԱՆԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՈՒՄ
«Երիտասարդ գիտաշխատողների հետազոտությունների աջակցության ծրագիր-2013» մրցույթի արդյունքները հայտնի են:

[04.11.13] ԳՐԱՆՑՎԵԼ Է ՄԵԿ ԹԵԿՆԱԾՈՒ
Ռուս բանասիրության ֆակուլտետի դեկանի պաշտոնի համար դիմել է մեկ թեկնածու:

[04.11.13] ԵՊՀ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԸ՝ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ
Հայաստանյան ապահովագրական ընկերություններից մեկն ուսանողներին առաջարկում է աշխատանք:

[05.11.13] ՂԱԶԱԽ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԸ ՍՏԱԺԱՎՈՐՈՒՄ ԵՆ ԱՆՑՆՈՒՄ ԵՊՀ-ՈՒՄ
Այսօր ԵՊՀ-ում հյուրընկալվել էր ՀՀ-ում Ղազախստանի արտակարգ և լիազոր դեսպան Այիմդոս Բոզժիգիտովը:

[05.11.13] ՀԱՅ-ԼԻՏՎԱԿԱՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՆՈՐ ՓՈՒԼ

Այսօր ԵՊՀ ռեկտոր Արամ Սիմոնյանն ընդունեց ՀՀ-ում Լիտվայի Հանրապետության նորանշանակ արտակարգ և լիազոր դեսպան Էրիկաս Պետրիկասին:

[06.11.13] «ԲԱՎԱԿԱՆ» ՖԻԼՄԸ ՑՈՒՑԱԴՐՎԵՑ ՆԱԵՎ ԵՊՀ-ՈՒՄ

Գենդերային խնդիրների մասին բարձրաձայնող վավերագրական ֆիլմը մեծ արձագանք է ունեցել մի շարք հեղինակավոր փառատոներում:

[07.11.13] ԱՎՍՏՐԻԱԿԱՆ ՓՈՐՁԸ ՊԵՏՔ Է ՀԱՅԱՍՏԱՆԻՆ

Ավստրիայի Սահմանադրական դատարանի պատվիրակությունն այցելել էր ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետ:

[07.11.13] ԵՊՀ-ՈՒՄ ՍՏԱՑԱԾ ԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆԻՑ ՇՐՋԱՆԱՎԱՐՏՆԵՐԸ ԳՈՀ ԵՆ

Այսօր կայացավ ԵՊՀ գիտխորհրդի հերթական նիստը, որի հատուկ հյուրը Եվրասիական տնտեսական հանձնաժողովի կոլեգիայի նախագահ Վիկտոր Խրիստենկոն էր:

[07.11.13] ՎԻԿՏՈՐ ԽՐԻՍՏԵՆԿՈՆ ՀՅՈՒՐԸՆԿԱԼՎԵՑ ԵՊՀ-ՈՒՄ

ԵՊՀ գիտխորհուրդը հյուրընկալեց Եվրասիական տնտեսական հանձնաժողովի կոլեգիայի նախագահ Վիկտոր Խրիստենկոյին:

[08.11.13] ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԱՐԴՅՈՒՆՔԸ ԳՆԱՀԱՏԱԿԱՆՆ Է

ՈՒԳԸ հոդվածների ժողովածուն ընդունելի է թեկնածուական ատենախոսությունների պաշտպանության գործընթացի համար:

[08.11.13] ՎԱՍՏԱԿԱՇԱՏ ԳԻՏՆԱԿԱՆԸ 80 ՏԱՐԵԿԱՆ Է

Այսօր ԵՊՀ Պալեանների անվան դահլիճում տեղի ունեցավ պրոֆեսոր Վահան Բայբուրդյանին նվիրված հոբելյանական միջոցառում:

[11.11.13] ՀԱՅ ԳԻՏՆԱԿԱՆԸ՝ ԹՈՒՐՔԻԱՅԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԳԻՏԱԺՈՂՈՎԻ ՄԱՍՆԱԿԻՑ

ԵՊՀ ներկայացուցիչ Վահրամ Պետրոսյանը Մոսկվայում մասնակցել է միջազգային գիտաժողովի և կլոր սեղանի:

[11.11.13] ԳԻՏՈՒԹՅԱՄԲ ԶԲԱՂՎՈՒՄ ԵՆ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԸ

Այսօր ԵՊՀ հայ բանասիրության ֆակուլտետում մեկնարկեց աշնանային գիտական նստաշրջանը:

[12.11.13] ԵՊՀ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐՆ ԱՅՑԵԼԵՑԻՆ ԱՐՑԱԽ

Այցը քառօրյա էր և մի քանի նպատակ էր հետապնդում՝ ծառատունկ, տարաբնույթ միջոցառումներ, հանդիպումներ, այց զորամաս և պատմամշակութային վայրեր:

[12.11.13] ՇԱԽՄԱՏԱՅԻՆ ՄԵՆԱՄԱՐՏԵՐ ԻԿՄ-ՈՒՄ

Ֆակուլտետային մրցաշարի արդյունքում որոշվեցին լավագույն շախմատիստները:

[12.11.13] ՍՈՑԻՈԼՈԳԻԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏՆ ԻՆԸ ՏԱՐԵԿԱՆ Է

Այսօր ԵՊՀ կոնֆերենց դահլիճում մեկնարկեց Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետի հիմնադրման 9-ամյակին նվիրված հոբելյանական գիտաժողովը:

[13.11.13] ԵՊՀ ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑՑՆԵՐԸ՝ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԵՍԻ ՄԱՍՆԱԿԻՑՆԵՐ

Երիտասարդական կազմակերպությունների ցուցահանդես-համաժողովին մասնակցում էին ավելի քան 60 կազմակերպություններ:

[13.11.13] ՀԵՏԱՔՐՔԻՐ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ ԿՈՒՆԵՆԱՆ

Իրավագիտության ֆակուլտետի ՈՒԳԸ-ն միջոցառում էր կազմակերպել գենդերային իրավահավասարության մասին:

[14.11.13] «ՆՐԱ ԱՄԵՆԱՄԵԾ «ՍԵՐԸ» ԹՈՒՄԱՆՅԱՆՆ ԷՐ...»

ԵՊՀ հայ բանասիրության ֆակուլտետի ուսանողներն ու դասախոսները նշում էին հայտնի գրականագետ, ակադեմիկոս Էդվարդ Ջրբաշյանի 90-ամյակը:

[14.11.13] ՊԱԼԵԱՏԻՎ ԽՆԱՄՔ. Ո՞ՐՆ Է ՀՈԳԵԲԱՆԻ ԴԵՐԸ

Նոյեմբերի 13-ին ԵՊՀ փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետի ուսանողների համար պալեատիվ խնամքի մասին դասախոսություն կարդաց ռումինացի մասնագետ Մալինա Դումիտրեսկուն:

[14.11.13] ՆԱԽԱԳԾԻ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄ ԵՊՀ-ՈՒՄ

Օրհուսի կոնվենցիայի իրականացման 4-րդ ազգային զեկույցի նախագծի քննարկումը կազմակերպվել էր Մայր բուհում:

[14.11.13] ՎԵՑ ԹԻՄԵՐԻՑ ՈՒԺԵՂԱԳՈՒՅՆԸ ՄԵԿՆ ԷՐ

Ապագա լրագրողները պատասխանում էին «Ի՞նչ, որտե՞ղ, ե՞րբ» ինտելեկտուալ խաղի հարցերին՝ փորձելով գտնել ֆակուլտետի ուժեղագույն թիմին:

[15.11.13] ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆԸ՝ ԹԻՐԱԽԱՅԻՆ ՈԼՈՐՏ

Ներկայացվել է «Բարձրագույն կրթությունն այսօր Հայաստանում. առկա խնդիրների վերլուծություն» զեկույցը:

[15.11.13] ՀԱՅ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԸ ՄԱԿ-Ի ՊԱՏՎԻՐԱԿՆԵՐԻ ԴԵՐՈՒՄ

Հերթական ՄԱԿ-ի մոդել-խորհրդաժողովը միավորել էր հայաստանյան երեք բուհերի ուսանողներին:

[18.11.13] ՆՈՅԵՄԲԵՐԻ 17-Ն ՈՒՍԱՆՈՂՈՒԹՅԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՕՐՆ Է

ԵՊՀ-ում տոնական օրվա առիթով անակնկալ միջոցառումներ են սպասվում:

[18.11.13] ՄԱՅՐ ԲՈՒՀԸ ՀԱՂԹԵԼ Է ՄԱԿ-Ի ՄՈԴԵԼՈՒՄ

ԵՊՀ ուսանողները հանդես են եկել ՄԱԿ-ի անդամ երկրների պատվիրակների դերում՝ լավագույնս ներկայացնելով համապատասխան երկիրը:

[18.11.13] ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆ ԱՄՐԱՊՆԴՎՈՒՄ Է

Համալսարանական դիվանագետներն այցելել են ռուս գործընկերներին:

[18.11.13] ՀԱՅՏՆԻ ԵՆ ԵՊՀ ԱՅՍ ՏԱՐՎԱ ԼԱՎԱԳՈՒՅՆ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻ ԱՆՈՒՆՆԵՐԸ

Այսօր ԵՊՀ-ում անցկացվեց «ԵՊՀ լավագույն ուսանող-2013» ամենամյա մրցանակաբաշխությունը՝ նվիրված Ուսանողների միջազգային օրվան:

[19.11.13] ԳԻՏԱԺՈՂՈՎԻ ԱՐԴՅՈՒՆՔԸ՝ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՍԿԻԶԲ

ԵՊՀ դասախոսները մասնակցեցին Կրակովի Յագելոնյան համալսարանի միջազգային գիտաժողովին:

[19.11.13] ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆՆԵՐԻ ԱՅՑԸ ԹՈՒՐՔՄԵՆՍՏԱՆ
ԵՊՀ պատվիրակությունը նոյեմբերի 10-ից 16-ը աշխատանքային այցով մեկնել էր Թուրքմենստան:

[19.11.13] ՆՈՐ ԼՍԱՐԱՆ ՀԵՌԱՌԻՍՈՒՑՄԱՆ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱՅՈՒՄ
Համալսարանական զոհված ազատամարտիկ Արմեն Կոթոլյանի անունով ԵՊՀ-ում կգործի նոր ու լիովին վերանորոգված լսարան:

[19.11.13] ԳԻՏԱԺՈՂՈՎ՝ ՆՎԻՐՎԱԾ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԻՆ
Ելույթներով հանդես եկան 8 զեկուցողներ Մայր բուհի տարբեր ֆակուլտետներից:

[20.11.13] ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ Է «ERASMUS MUNDUS»-Ը
Այսօր ԵՊՀ-ում ներկայացվեցին «Erasmus Mundus» ծրագրի չորս նախագծերը՝ «Webb»-ը, «Ember»-ը, «Backis»-ը և «Humeria»-ն:

[20.11.13] ՌԵԿՏՈՐԻ ՀՅՈՒՐԵՐԸ ԱԶԱՏԱՄԱՐՏԻԿՆԵՐԻ ՄԱՅՐԵՐՆ ԷԻՆ
Հերոսների ծնողներն իրենց զավակների նման չեն մոռացվում, հիշվում և մեծարվում են համալսարանականների կողմից:

[21.11.13] ԿԻՆՈԱԿՈՒՄԲԻ ԴԻՏՈՒՄՆԵՐԸ ՍԿՍՎԵՑԻՆ ՍՈՍ ՍԱՐԳՍՅԱՆԻ ՀԵՏ
Սոս Սարգսյանը «հյուրընկալվել» էր ԵՊՀ մշակույթի կենտրոնում, բայց ոչ թե անձամբ, այլ հիշողությունների տեսքով:

[21.11.13] ՀԱՆՔԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐՈՒԹՅԱՆ ՈԼՈՐՏԸ ՀԵՏԱՔՐՔԻՐ Է ԱՊԱԳԱ ԻՐԱՎԱԲԱՆՆԵՐԻՆ
Հայտնի ընկերության բնապահպանության բաժնի ավագ մասնագետը հանդիպեց ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի ուսանողների հետ:

[21.11.13] ՌՈՒՍ ԲԱՆԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏԻ ԴԵԿԱՆԸ ՎԵՐԸՆՏՐՎԵՑ
Նոյեմբերի 18-ին ԵՊՀ ռուս բանասիրության ֆակուլտետում կայացավ դեկանի ընտրությունը:

[21.11.13] ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՎԵԼ ԵՆ ԳԵՆԴԵՐԱՅԻՆ ԽՏՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԴՐՍԵՎՈՐՈՒՄՆԵՐԸ
Այս անգամ ԵՊՀ գենդերային հետազոտությունների և առաջնորդության կենտրոնի հյուրը սոցիոլոգ Գայանե Ղազարյանն էր:

[21.11.13] ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐԵՑԻՆ ԼԻԴԵՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԿԱՐԻԵՐԱՅԻ ԿԱՌՈՒՑՄԱՆ ՄԵԹՈԴՆԵՐԸ
Նոյեմբերի 19-ից 21-ը ԵՊՀ-ում կազմակերպվել էին «Լիդերություն, կարիերայի առաջընթաց և գենդերային հիմնախնդիրները» խորագրով սեմինար-դասընթացներ:

[21.11.13] ՀԱՐԱՎԱՅԻՆ ԿՈՎԿԱՍԸ՝ ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՐԿԱ
Ապագա քաղաքագետները պատրաստել են մի ծավալուն հետազոտություն, որը վերաբերում է Հարավային Կովկասի աշխարհաքաղաքական ներկա վիճակին:

[22.11.13] ՓԻԼԻՍՈՓԱՅՈՒԹՅԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՕՐԸ ՆՇՎԵՑ ՄԱՅՐ ԲՈՒՀՈՒՄ
ԵՊՀ փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետի ուսանողներն ու պրոֆեսորադասախոսական կազմի ներկայացուցիչները նոյեմբերի 21-ին նշում էին իրենց մասնագիտական տոնը:

[22.11.13] ԱՊԱԳԱ ԴԻՄՈՐԴՆԵՐԸ ՄԱՅՐ ԲՈՒՀԻ ՀՅՈՒՐԵՐՆ ԷԻՆ
Մարզային դպրոցների սաները շրջեցին համալսարանով՝ ծանոթանալով բուհի կառուցվածքին ու գործունեությանը:

[22.11.13] ԻՐԱՆԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾ ՆԻԶԱՄԻՆ ԱԴՐԲԵՋԱՆԱԿԱՆԱՑՎԵ՞Լ Է
ԵՊՀ-ում անցկացվեց «Նիզամի Գյանջավի. կյանքը և ստեղծագործությունը» խորագրով գիտաժողով:

[22.11.13] ԵՊՀ ԱՐՀԵՍՏԱԿՑԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆ ԱՄՓՈՓԵՑ ՆԱԽՈՐԴ 5 ՏԱՐԻՆԵՐԸ
Այսօր կայացավ ԵՊՀ արհեստակցական կազմակերպության 4-րդ համագումարը, որն անցկացվում է յուրաքանչյուր 5 տարին մեկ:

[22.11.13] ԵՊՀ ԱՐՀԵՍՏԱԿՑԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀԸ ՎԵՐԸՆՏՐՎԵՑ
Առաջիկա 5 տարիներին ևս Արհեստակցական կազմակերպությունը ղեկավարելու է Արմեն Ավետիսյանը:

[23.11.13] ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒՄ ԵՆ ԵՊՀ-Ն ԵՎ ՄՈՍԿՎԱՅԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԸ
ԵՊՀ քաղաքագետները փորձում են ընդլայնել միջազգային կապերը:

[25.11.13] ԱԺ ՆԻՍՏ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅԱՄԲ
Ազգային ժողովի նիստ-դերախաղում պատգամավորների դերերը ստանձնել էին ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի ուսանողները:

[26.11.13] ՃԳՆԱԺԱՄԱՅԻՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ՝ PR
Հանրային կապի մասնագետները քննարկեցին ոլորտի հիմնախնդիրները:

[26.11.13] ՈՒԳԸ ԱՆԴԱՄՆԵՐԸ ԾԱՂԿԱՁՈՐՈՒՄ ԷԻՆ
ԵՊՀ Ծաղկաձորի ուսումնաարտադրական բազայում անցկացվել է ՈՒԳԸ գիտական խորհրդի արտագնա նիստ:

[27.11.13] ԳԻՐՔ, ՈՐ ԿԱՐՈՂ Է ԴԱՌՆԱԼ ԿՅԱՆՔԻ ՈՒՂԵԿԻՑ
Այսօր տեղի ունեցավ գրող Հովհաննես Ներզեթյանի «Մարդկության սկիզբը և վերջը մի անհատի կյանքն է. «ԵՍ»» աֆորիզմների գրքի շնորհանդեսը:

[28.11.13] ՋՈՒՐ. ԱՊՐԱ՞ՆՔ, ԹԵ՞ ԲՆՈՒԹՅԱՆ ՊԱՐԳԵՎ
Բնապահպանական ոլորտի մասնագետները պատրաստվում են առաջարկությունների փաթեթ ներկայացնել ՀՀ Կառավարությանը:

[28.11.13] ՄՐՑՈՒՄ ԷԻՆ ԿԻՆՈՄԱՆՆԵՐԸ
Շուրջ 40 ուսանողների պայքարում որոշվեց այս տարվա ամենագիտակ կինոսիրողը:

[29.11.13] ԱԶԱՏԱՄԱՐՏԻԿԻ ՈՒՂԻՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐ ԵՆՔ ԱՆՑՆԵԼ
ԵՊՀ ասպիրանտ, զոհված ազատամարտիկ Միհեր Ջուլհաճյանն այսօր կդառնար 46 տարեկան:

[02.12.13] YSU.AM-Ը ՀԱՂԹԵԼ Է «ARMNET 2013»-ՈՒՄ
Մայր բուհի պաշտոնական կայքը մրցանակը ստացել է «Լավագույն բովանդակություն» անվանակարգում:

[02.12.13] ԵՐՋԱՆԻԿ ԱԿՆԹԱՐԹՆԵՐ ԵՐԵԽԱՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ
Արդեն երկար տարիներ է, ինչ ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի ուսանողական խորհուրդը կազմակերպում է բարեգործական միջոցառումներ:

[02.12.13] ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐՆ ՕԳՆՈՒՄ ԵՆ ԿԱՐԻՔԱՎՈՐՆԵՐԻՆ
«Աջակցություն Գավառի մանկատանը» բարեգործական ֆուտբոլային մրցաշարում հաղթողներ չկային. հաղթել էին բոլորը:

[02.12.13] «ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐ. ԲԱՐԻ՞Ք, ԹԵ՞Ղ ՉԱՐԻՔ»
Ժամանակակից տեխնոլոգիաների դրական և բացասական ազդեցությունների մասին բարձրաձայնում են ուսանողները:

[02.12.13] ՓԱ՛ՌՔ ՈՒ ՊԱՏԻ՛Վ ՔԱՋ ՀԱՅՈՐԴԻՆԵՐԻՆ
Տարբեր ֆակուլտետների մի խումբ ուսանողների համախմբել էր մեկ գաղափար. օդը լցված էր ռազմահայրենասիրական ոգով ու շնչով:

[02.12.13] ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՓՈՐՁԸ ԿՕԳՆԻ ԱՊԱԳԱ ԻՐԱՎԱԳԵՏՆԵՐԻՆ
Մայր բուհի ուսանողները սովորեցին գիտական հոդվածներ գրելու գլխավոր ու առանցքային առանձնահատկությունները:

[03.12.13] ԼՍԱՐԱՆԻ ԲԱՑՈՒՄ՝ Ի ՀԻՇԱՏԱԿ ՄԵՅՐԱՆ ԱՄԻՐՅԱՆԻ
«Մեզ պահողը սերն է: Ինչի մասին էլ որ խոսենք, սուտ է, մարդկային հարաբերությունների առանցքը սերն է»,- վստահ էր Մեյրան Ամիրյանը:

[04.12.13] ԳԻՏԱԺՈՂՈՎԸ ՆՎԻՐՎԱԾ ԷՐ ՊԱՏՄԱԲԱՆԻ ՕՐՎԱՆ
Երեք օր շարունակ հանրապետության մի շարք բուհերի ուսանողներ հանդես կգան պատմությանը նվիրված զեկուցումներով, որոնց թիվը գերազանցում է 40-ը:

[04.12.13] ՀՈԲԵԼՅԱՆԱԿԱՆ ԳԻՏԱԺՈՂՈՎ ԻՐԱՎԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏՈՒՄ
Ապագա իրավագետները բարձրաձայնում ու քննարկում են ոլորտի խնդրահարույց հարցերը:

[04.12.13] ԺԱՄԱՆԱԿԸ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ Է ՊԱՀԱՆՋՈՒՄ
Միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետում հետաքրքիր փոփոխություններ կլինեն, որոնք կնպաստեն մագիստրոսների հմտությունների զարգացմանը:

[05.12.13] ԳԵՆԵՏԻԿՈՐԵՆ ՁԵՎԱՓՈԽՎԱԾ ՕՐԳԱՆԻԶՄՆԵՐ. ԳԵՆԱՅԻՆ ԻՆԺԵՆԵՐԻԱՅԻ ՀՐԱ՞ՇՔ, ԹԵ՞...
Էկոիրավունքի կենտրոնի քննարկումներն այս անգամ վերաբերում էին ժամանակակից գիտության օգուտներին ու վնասներին:

[06.12.13] ՈՂԲԱՄ ՄԵՌԵԼՈՑ, ԿՈՉԵՄ ԱՊՐՈՂԱՑ
Այսօր ԵՊՀ Ե. Չարենցի անվան դահլիճում անցկացվեց հուշ-միջոցառում՝ նվիրված 1988 թվականի աղետաբեր երկրաշարժին:

[06.12.13] ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՄԱՐՔԵԹԻՆԳԻ ԳԱՂՏՆԻՔՆԵՐԸ
Համալսարանականները հետաքրքրված են գովազդի ոլորտով:

[06.12.13] ՄԱՆԴԱՐԻՆԸ ՀԱՄԱԽՄԲԵՑ ՀՈԳԵԲԱՆՆԵՐԻՆ
ԵՊՀ փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետը լի էր մանդարինով. պատճառն արդեն ավանդույթ դարձած Մանդարինի տոնն էր:

[09.12.13] ԴԻՎԱՆԱԳԵՏԻ ՁԵՆՔՆ ԻՐ ԼԵԶՈՒՆ Է
Ապագա դիվանագետները զարգացնում են օտար լեզվով՝ անգլերենով հաղորդակցվելու իրենց հմտությունները:

[09.12.13] ՀԱՄՈ ՍԱՀՅԱՆԻՆ ԲԱՑԱԿԱ ՉԵՆՔ ԴՆՈՒՄ
Անվանի գրողի հիշատակը միշտ վառ կմնա երիտասարդների շնորհիվ:

[10.12.13] ԻԿՄ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏՈՒՄ ՊԱՅՔԱՐԻ ԷԻՆ ԵԼԵԼ ԳԻՏԱԿՆԵՐԸ
Յոթ թիմերի պայքարում հաղթող դարձավ տղաներից կազմված «Դվին» գիտակների թիմը:

[10.12.13] ՆՈՐ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ԳԻՏԱՇԽԱՏՈՂՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ
Ապագա իրավագետները ֆակուլտետի պրոֆեսորադասախոսական կազմի դատին ներկայացրին իրենց աշխատանքները:

[11.12.13] «CRRC-ՀԱՅԱՍՏԱՆ»-Ը 10 ՏԱՐԵԿԱՆ Է
«Հետազոտական ռեսուրսների կովկասյան կենտրոն-Հայաստանը» (CRRC) հոբելյանական միջոցառմանը ներկայացրեց անցած ճանապարհն ու հետագա ծրագրերը:

[11.12.13] ԴԻՎԱՆԱԳԵՏ ԴԱՌՆԱԼՈՒ ՃԱՆԱՊԱՐՀԸ ԴԻՎԱՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑՆ Է
Այսօր ԵՊՀ Պալեանների անվան դահլիճում ապագա դիվանագետները հյուրընկալել էին ՀՀ ԱԳՆ դիվանագիտական դպրոցի հիմնադիր-տնօրեն Վահե Գաբրիելյանին:

[12.12.13] ՀԵՌԱՎԱՐ ՍԵՄԻՆԱՐԸ ՎԱՐԵՑ ԻՏԱԼԱՑԻ ԴԱՍԱԽՈՍԸ
«Tête-à-Tête» հեռավար ուսուցման ծրագրի շրջանակներում առաջին դասընթացը տեղի ունեցավ իտալերենի մասնագետների համար:

[12.12.13] ՀԱՅՈՑ ՊԱՀԱՆՋԱՏԻՐՈՒԹՅՈՒՆՆ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ՀԻՄՔԵՐ ՈՒՆԻ
Դիվանագետ, պատմաբան Արա Պապյանը հանդիպեց ապագա փիլիսոփաների ու հոգեբանների հետ:

[12.12.13] ԻՆՉՊԵՍ ԿԱՌՈՒՑԵԼ ՃԻՇՏ ԽՈՍՔ ԵՎ ԼԻՆԵԼ ՆԵՐԿԱՅԱՆԱԼԻ
Այսօր ԵՊՀ Պալեանների անվան դահլիճում տեղի ունեցավ «Հանրային ելույթ» խորագրով սեմինար-մրցույթ:

[13.12.13] ՇԱԽՄԱՏԻ ՄՐՑԱՇԱՐ՝ ՀԱՆՈՒՆ ԲԱՐԵԳՈՐԾՈՒԹՅԱՆ
Երկու ֆակուլտետների ուսանողները որոշել էին բավականին հետաքրքիր ձևով նվեր մատուցել մարզասերներին՝ շախմատային մրցամարտեր կազմակերպելով:

[13.12.13] ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՈԼՈՐՏԻ ԽՆԴԻՐՆԵՐՆ ՈՒ ՅՈՒՐԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ
Այս անգամ ապագա իրավագետների հյուրերն էին ոլորտում գործող առաջատար փաստաբանները:

[13.12.13] ԵՊՀ ՊՈՐՏԱԼԸ ՄԻԱԿՆ Է ԲՈՒՀԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳՈՒՄ
Մայր բուհի գրադարանի նախասրահում այսօր տեղի ունեցավ ԵՊՀ ինտերնետային պորտալի շնորհանդեսը:

[16.12.13 ԴԱՍԸ ՎԱՐԵՑ ՀՀ-ՈՒՄ ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԵՎ ԼԻԱԶՈՐ ԴԵՄՊԱՆԸ
ԵՊՀ մագիստրոսները մասնակցեցին «Հարավային Ասիա և Եվրասիա» թեմայով կլոր սեղան-քննարկմանը:

[16.12.13] «ՎԻՔԻՊԵԴԻԱՆ» ԵՊՀ-ՈՒՄ. ԽՄԲԱԳԻՐՆԵՐԸ ՀՈԳԵԲԱՆՆԵՐՆ ԵՆ
«Վիքիմեդիա Հայաստան» ՀԿ-ն կոնկրետ ոլորտների մասին հոդվածները հարստացնելու գործընթացը սկսել է ԵՊՀ փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետի ուսանողներից:

[17.12.13] ՆԵՐԿԱՅԱՑՎԵՑԻՆ ԵՊՀ ԲՅՈՒՋԵԻ ԿԱՏԱՐՈՂԱԿԱՆՆ ՈՒ 2014 Թ-Ի ՆԱԽԱՀԱՇԻՎԸ
Այսօր կայացավ ԵՊՀ գիտխորհրդի՝ 2013 թվականի վերջին նիստը. օրակարգային հարցերը 8-ն էին:

[18.12.13] ՓՈՔՐԻԿ ԵՐԵԽԱՆ ԱՐԴԵՆ ՄԵԾԱՑԵԼ Է

«Օտար լեզուները մասնագիտական նպատակների համար» (FLSP) միջազգային ամսագիրն արդեն 10 տարեկան է:

[19.12.13] ՌԻՍԱՆՈՂՆԵՐԸ ՍՈՎՈՐՈՒՄ ԵՆ ԲԱՆԱՎԻՃԵԼ

Այսօր ԵՊՀ ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետում մեկնարկեց «Բանավեճը՝ որպես այլընտրանքային ուսուցման մեթոդ» երկօրյա դասընթացը:

[19.12.13] ՖՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ԿԻՆՈՆ ԵՊՀ-ՈՒՄ ԷՐ

Հայաստանում անցկացվող ֆրանսիական կարճամետրաժ ֆիլմերի փառատոնը ԵՊՀ-ով էլ անցավ:

[19.12.13] ՆԵՐԿԱՅԱՑՎԵՑ ՆՈՐ ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳ

Այսօր ԵՊՀ գիտխորհրդի նիստերի դահլիճում ներկայացվեց Մասնագիտական կրթության կառավարման տեղեկատվական համակարգը (ՄԿԿՏՀ):

[20.12.13] ՀԱՅԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ ՆՈՐ ՀԱՐԹԱԿ

Այսուհետ ԵՊՀ հայագիտական հետազոտությունների ինստիտուտը կգործի նոր՝ առավել ընդարձակ ու հարմարավետ տարածքում:

[20.12.13] ԵՊՀ-ՈՒՄ ԱՇԽԱՏԱՎԱՐՁԵՐԸ 7.5 ՏՈԿՈՍՈՎ ԲԱՐՁՐԱՆԱԼՈՒ ԵՆ

Այսօր կայացավ ԵՊՀ խորհրդի տարեվերջյան նիստը, որը վարում էր ՀՀ նախագահի աշխատակազմի ղեկավար, խորհրդի անդամ Վիգեն Սարգսյանը:

[23.12.13] ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԴԻՎԱՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՆՈՐ ՀԱՐԹԱԿ ՀԵՏԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՏԱՐԱԾՔՈՒՄ

Դեկտեմբերի 16-ից 22-ը ՌԴ մայրաքաղաք Մոսկվայում կազմակերպվել էր «Երկխոսություն հանուն ապագայի-2013» խորագրով գիտակրթական ծրագիրը:

[25.12.13] ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՄԱՆ ՆՈՐ ՄՇԱԿՈՒՅԹ Է ՍՏԵՂԾՎՈՒՄ

ՀՀ կրթության և գիտության նախարար Արմեն Աշոտյանը Մայր բուհում ներկայացրեց Նորարարությունների մրցակցային հիմնադրամի ծրագրերը:

[26.12.13] ԵՊՀ ԱՍՊԻՐԱՆՏԸ ՀԱՂԹՈՂ Է ՃԱՆԱՉՎԵԼ

ԵՊՀ կենսաբանության ֆակուլտետի ասպիրանտ Կարեն Թոչունյանի հոդվածաշարը «Ակադեմիա» ամենամյա երկրորդ մրցանակաբաշխությունում ճանաչվել է լավագույնը:

[26.12.13] ԵՊՀ ՌԻՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ԳԻՏԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆ ԱՄՓՈՓԵՑ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ

Այսօր կայացավ ԵՊՀ ուսանողական գիտական ընկերության ընդլայնված նիստը, որի ընթացքում ամփոփվեց այս ուստարվա առաջին կիսամյակը:

[27.12.13] ՇՆՈՐՀԱՎՈՐ ԱՄԱՆՈՐ ԵՎ ՍՈՒՐԲ ԾՆՈՒՆԴ

Համալսարանականները մեկտեղվել էին ԵՊՀ մշակույթի կենտրոնի դահլիճում՝ միասնական նշելու տարեմուտը:

[28.12.13] ԱՄՓՈՓՎԵՑԻՆ ՌԻՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՐԱԾ ԾՐԱԳՐԵՐԸ

Այսօր կայացավ ԵՊՀ ՌԻԽ նախագահության ընդլայնված նիստ, որի ընթացքում ամփոփվեցին իրականացված ծրագրերը, ու նախանշվեցին 2014 թ-ի հիմնական խնդիրները:

[15.01.14] ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՓՈՐՁԱԳԵՏԸ՝ ՀԱՅԱՍՏԱՆԱԲՆԱԿ ԱՍՈՐԻՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ
Մաքսիմ Էդվարդսը ուսումնասիրել է Հայաստանում բնակվող ասորիների խնդիրները:

[15.01.14] ԵՊՀ-ՈՒՄ ԴԱՍԵՐԸ ՄԵԿՆԱՐԿԵԼՈՒ ԵՆ ՓԵՏՐՎԱՐԻ 10-ԻՑ
Հունվարի 8-ից ԵՊՀ-ում մեկնարկել են առկա ուսուցման համակարգի առաջին կիսամյակի եզրափակիչ քննությունները և կտևեն մինչև հունվարի 30-ը:

[16.01.14] ՄԱՅԻՍԻ 16-Ը՝ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻ ԵՎ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՆԵՐԻ ՕՐ
Մայիսի 16-ը «Ուսանողների և երիտասարդների օր» նշելու մասին օրենսդրական նախաձեռնությունը ՀՀ Կառավարության այսօրվա նիստում հավանության է արժանացել:

[20.01.14] ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ ՔԱՂԱՔԱԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԽԱՉՄԵՐՈՒԿՈՒՄ
Այսօր ԵՊՀ գրադարանի մասնաշենքում գործող «Հետազոտական ռեսուրսների կովկասյան կենտրոն (CRRC)-Հայաստան»-ում կազմակերպվել էր «Հայաստանը քաղաքակրթությունների քառուղիներում» կլոր սեղան-քննարկում:

[21.01.14] ՈՒԳԸ-Ն ԿԻՐԱԿԱՆԱՑՆԻ ԵՊՀ 95-ԱՄՅԱԿԻՆ ՆՎԻՐՎԱԾ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ՇԱՐՔ
Նախատեսված է իրականացնել «Ինչպե՞ս կատարել գիտահետազոտական աշխատանք» խորագրով սեմինար-դասընթաց և հոբելյանական գիտական նստաշրջան՝ նվիրված ԵՊՀ 95-ամյակին:

[22.01.14] ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆԸ ՆՈՐ ԹԱՓ ԿՀԱՂՈՐԴՎԻ
Կայացավ Տեմպուս «ՊԻԿԱՍԱ» ծրագրի մեկնարկային հանդիպումը:

[24.01.14] ԵՊՀ-Ն ՈՒ ՀՀ ԶԻՆՎԱԾ ՈՒԺԵՐԸ՝ ԳՈՐԾԸՆԿԵՐՆԵՐ
ՀՀ զինված ուժերի 22-րդ տարեդարձին ընդառաջ՝ ՀՀ պաշտպանության նախարար Սեյրան Օհանյանը հյուրընկալվել էր ԵՊՀ-ում:

[29.01.14] ՔՆՆԱՐԿՈՒՄ ՈՍՏԻԿԱՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՄԱՍԻՆ
Փորձագետներն ուսումնասիրել են ՀՀ ոստիկանությունում իրականացրած բարեփոխումներն ու դրանց անդրադարձը հասարակության վրա:

[31.01.14] ՀԱՅՏՆԻ ԵՆ ԵՊՀ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻ ԳՆԱՀԱՏԱԿԱՆՆԵՐԸ ԴԱՍԱՎԱՆԴՄԱՆ ՈՐԱԿԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ
Այսօր կայացավ ԵՊՀ գիտխորհրդի՝ այս կիսամյակի առաջին նիստը՝ օրակարգային 7 հարցերով:

[05.02.14] ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՈՒՌՈՒՑՔԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՏՄԱՆ ԿԵՏՈՒՄ
Փետրվարի 4-ին ամբողջ աշխարհում նշվում է քաղցկեղի դեմ պայքարի միջազգային օրը:

[06.02.14] ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՈՂՄՆՈՐՈՇՈՒՄ ԴԻՎԱՆԱԳԵՏՆԵՐԻ ԴԱՐԲՆՈՑՈՒՄ
Այսօր ԵՊՀ Պալեանների անվան դահլիճը լեփ-լեցուն էր. Մայր բուհը հյուրընկալել էր տասնյակ ավագ դպրոցներ ներկայացնող ավելի քան 100 աշակերտների:

[06.02.14] ԵՊՀ-Ն՝ ՆԱԽԿԻՆ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԼԱՎԱԳՈՒՅՆ ԲՈՒՀԵՐԻ ԱՌԱՋԱՏԱՐ ՑԱՆԿՈՒՄ
2013 թ-ի ամփոփ տվյալների համաձայն՝ «Ինտերֆաքս» խմբի վարկանշային ցանկում ԵՊՀ-ն զբաղեցնում է 11-րդ հորիզոնականը:

[07.02.14] ԳԻՏՆԱԿԱՆՆԵՐԻ ՀԱՐՑԵՐԻՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆՈՒՄ Է ԳՊԿ ՆԱԽԱԳԱՀԸ

ԵՊՀ գիտխորհրդի ընդլայնված նիստում համալսարանականների հյուրը ՀՀ ԿԳՆ գիտության պետական կոմիտեի նախագահ Սամվել Հարությունյանն էր:

[10.02.14] ԵՊՀ ՌԵԿՏՈՐԱՏԸ ՔՆՆԱՐԿԵՑ ՀՀ ԿԳ ՆԱԽԱՐԱՐԻ ՀՐԱՄԱՆԸ

ՀՀ ԲՈՀ-ի սահմանած ցուցակում ընդգրկվելու համար գիտական պարբերականները պետք է համապատասխանեն նոր չափանիշներին:

[11.02.14] ՊԵՏԱԿԱՆԱՇԻՆՈՒԹՅԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ՝ ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ԴԻՏԱՆԿՅՈՒՆԻՑ

ԵՊՀ-ում անցկացվեց Հայաստանի առաջին Հանրապետության հիմնադիր Արամ Մանուկյանի մահվան 95-րդ տարելիցին նվիրված ուսանողական գիտաժողով:

[12.02.14] ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԸ ԵՊՀ-ՈՒՄ

ԵՊՀ ուսանողական խորհուրդը կազմակերպում է «Ուսանողական ինքնակառավարման հիմնախնդիրները ԵՊՀ-ում» խորագրով դասընթաց:

[13.02.14] ԿՁԵՎԱՎՈՐՎԻ ՀԱՊԿ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆ ԼԻԳԱ

Փետրվարի 13-ին ԵՊՀ ռեկտոր Արամ Սիմոնյանը մասնակցեց «Հավաքական անվտանգության պայմանագրի կազմակերպության (ՀԱՊԿ) համալսարանական լիգայի ձևավորում» խորագրով հրավիրված տեսակամուրջին:

[14.02.14] ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿԱԿԱՆ Է ԼԻՆԵԼՈՒ

ԵՊՀ-ն հյուրընկալել էր Երևանի համար 65, 109, 112, 119, 149, Աբովյանի համար 4, Վանաձորի համար 5, Աշտարակի համար 5 և Եղեգնաձորի ավագ դպրոցների ղեկավարներին:

[14.02.14] ԴՐԱՄԱՇՆՈՐՀՆԵՐԻ ՄԵԾ ՄԱՍԸ ԲԱԺԻՆ Է ԸՆԿԵԼ ԵՊՀ ԳԻՏՆԱԿԱՆՆԵՐԻՆ

Գիտության և կրթության հայկական ազգային հիմնադրամի (ANSEF) տրամադրած 31 դրամաշնորհներից 13-ը բաժին է ընկել ԵՊՀ գիտնականներին:

[15.02.14] ՓԵՏՐՎԱՐՅԱՆ ՏՈՆԵՐԻՆ ԸՆԴԱՌԱՋ

Փետրվարի 14-ին ԵՊՀ 6-րդ մասնաշենքի հետնաբակում համալսարանականները մեծ շուքով նշեցին Տեառնընդառաջի և Սբ. Սարգսի տոները:

[17.02.14] ԿՐԹԱԹՈՇԱԿ ՍՏԵՂԾԱՐԱՐ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

Փետրվարի 14-ին «Արմենիա Մարիոթ» հյուրանոցում տեղի ունեցավ «Beeline Scholarship» ծրագրի արդյունքների ամփոփմանը նվիրված հանդիսավոր արարողությունը:

[17.02.14] «ՈՉ ՈՔ ՉԻ ՄՈՌԱՑՎԵԼ, ՈՉԻՆՉ ՉԻ ՄՈՌԱՑՎԵԼ»

Փետրվարի 15-ին ԵՊՀ «Վարդանանք» ակումբը զոհված ազատամարտիկ Պետրոս Ղևոնդյանի անվան դպրոցում կազմակերպել էր հանդիպում աշակերտների և համալսարանականների հետ:

[17.02.14] ԳՆԱ՞Լ ԴԵՊԻ ԵՎՐՈՊԱ, ԹԵ՞ ՈՉ. ԲԱՆԱՎԻՃՈՒՄ ԵՆ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԸ

«Հայաստանի համար լավագույն ապագան եվրաինտեգրացիոն քաղաքականություն վարելն է». այս թեմայի շուրջ էին այսօր բանավիճում ապագա իրավագետները:

[19.02.14] ԵՊՀ ԻՐԱՎԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏԻ ՆՎԵՐԸ ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆԻՆ

Հովհաննես Թումանյանի ծննդյան և Գիրք նվիրելու օրը Իրավագիտության ֆակուլտետը հյուրընկալվել էր Հայաստանի ազգային գրադարանին:

[19.02.14] «ՄԵՐ ԼԵԶՈՒՆ ՄԵՐ ՀԱՅՐԵՆԻՔՆ Է»
Փետրվարի 21-ը հայոց պետական տոնացույցում ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի կողմից ճանաչվել է Մայրենիի օր:

[19.02.14] «ԼԱՎԱԳՈՒՅՆԸ ՑԱՆՑՈՒՄ». ՈՒՂԵՑՈՒՅՑ ԼՐԱԳՐՈՂՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ
Այսօր ԵՊՀ Ե. Չարենցի անվան սրահում տեղի ունեցավ «Լավագույնը ցանցում» գրքի շնորհանդեսը:

[19.02.14] ՎՍՏԱՀՈՒԹՅՈՒՆԸ՝ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԱՃԻ ՆԱԽԱԴՐՅԱԼ
Այսօր «ՀՌԿԿ-Հայաստան» կենտրոնում ներկայացվեցին «Վստահությունը, ինստիտուտները և տնտեսական աճը Հարավային Կովկասում» հետազոտության արդյունքները:

[19.02.14] ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՄԱՐՔԵԹԻՆԳԸ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆՈՒՄ
Այսօր ԵՊՀ-ում անցկացվեց «Սոցիալական մարքեթինգ» խորագրով դասընթաց ուսանողների և շրջանավարտների համար:

[20.02.14] «ԿԱՐԻԵՐԱՆ ՏԵՂԵԿԱՆՔԻ ՄԻ ՄԱՍՆ Է»
Այսօր ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի կարիերայի կենտրոնը կազմակերպել էր «Կարիերայի պլանավորում» թեմայով սեմինար-դասընթաց :

[20.02.14] ԵՊՀ-ՈՒՄ ՄՆՆԴԻ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ ԵՆ ՄԱՏՈՒՑՈՒՄ 3 ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
Այժմ ԵՊՀ ուսանողներն ու դասախոսները կարող են սնվել նորաբաց բուֆետներում:

[20.02.14] ԵՊՀ-Ի ԵՎ ՄԱԿ-Ի ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ ՏԵՍԱՆԵԼԻ ԵՆ
Այսօր ԵՊՀ գրադարանի ընթերցասրահում գործող ՄԱԿ-ի ավանդապահ գրադարանում տեղի ունեցավ «Հիմնական փաստեր Միավորված ազգերի կազմակերպության մասին» հայերեն 2-րդ հրատարակչության գրքի շնորհանդեսը:

[20.02.14] «ՎԵԲՈՄԵՏՐԻՔՍՈՒՄ» ԵՊՀ-Ն ԻՐ ԴԻՐՔԵՐԸ ԲԱՐԵԼԱՎԵԼ Է
Այսօր կայացավ ԵՊՀ գիտխորհրդի հերթական նիստը՝ օրակարգային 5 հարցերով:

[21.02.14] «ՈՉ ՄԻԱՅՆ ԼԱՎ ՄԱՍՆԱԳԵՏ, ԱՅԼԵՎ ԼԱՎ ՔԱՂԱՔԱՑԻ ԵՆՔ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒՄ»
ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի դեկանը հանդիպեց Երևանի համար 54 դպրոցի աշակերտների հետ:

[24.02.14] ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՏՆՏԵՍԱԳԵՏՆԵՐԸ ՀԱՄԱԽՄԲՎԵԼ ԷԻՆ
Փետրվարի 20-ից 23-ը ԵՊՀ տնտեսագիտության ֆակուլտետում անցկացվեց «Տնտեսագիտության ժամանակակից հիմնահարցեր» երիտասարդական միջազգային 2-րդ գիտաժողովը:

[25.02.14] ԳԵՐՄԱՆԵՐԵՆԻ ԴԱՍԸՆԹԱՑ ԻՐԱՎԱԳԵՏՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ
Փետրվարի 24-ին ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետում տեղի ունեցավ գերմաներեն լեզվի ուսուցման դասընթաց ուսանողների և դասախոսական կազմի համար:

[26.02.14] ՈՐԱԿԻ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆՆ ՈՒՂՂՎԱԾ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՎՈՒՄ ԵՆ
ԵՊՀ-ն շարունակում է կրթության որակի ապահովմանն ուղղված ծրագրերի իրականացման ակտիվ գործընթացը:

[26.02.14] ԻՆՏԵՐԱԿՏԻՎ ՍԵՄԻՆԱՐ ՎԱՃԱՌՔԻ ՄԱՍԻՆ
Այսօր ԵՊՀ-ում մեկնարկեց «Վաճառքի պրակտիկ հմտությունները Հայաստանում» թեմայով սեմինար-դասընթացների շարքը:

[26.02.14] ՄԻԱՎ-ՁԻԱՀ-Ի ՏԱՐԱԾՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐԸ՝ ՄԵԿ ՀԵՏԱՁՈՏՈՒԹՅԱՄԲ
Հայաստանում ՄԻԱՎ/ՁԻԱՀ-ը լայն տարածում չունի, տարածվածությունը կազմում է ամբողջ բնակչության 0.1 տոկոսը:

[27.02.14] ՌՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԸ ԿՅՈՒՐԱՑՆԵՆ ՆՈՐ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
Այսօր ԵՊՀ Պալեանների անվան դահլիճում մեկնարկեց «Ուսանողական ինքնակառավարման հիմնախնդիրները» խորագրով դասընթացը:

[27.02.14] ԵՊՀ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԸ՝ ՈՐՊԵՍ ՓՈՐՁ ԳՈՐԾԸՆԿԵՐՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ
Ճանաչողական այցով ԵՊՀ-ում հյուրընկալվել էին մոլդովական երկու համալսարանների ներկայացուցիչները:

[28.02.14] ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆՆԵՐԸ՝ ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՏՈՆԻ ՄԱՍՆԱԿԻՑՆԵՐ
Արդեն հինգ տարի է՝ ԵՊՀ մշակույթի կենտրոնի և Գևորգյան հոգևոր ճեմարանի հետ համատեղ Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնում կազմակերպվում է Վարդանանց նահատակներին նվիրված միջոցառում:

[28.02.14] ԳԻՏԱԿԱՆ ՇԱՐԱԴՐԱՆՔԻ ԳԱՂՏՆԻՔՆԵՐԸ
Ապագա փիլիսոփաներն ու հոգեբաններն ակտիվորեն ուսումնասիրում են գիտական աշխատանք գրելու հմտությունները:

[28.02.14] ԱՌԻՏԻԶՄ. ՍՈՎՈՐՈՒՄ ԵՎ ՍՈՎՈՐԵՑՆՈՒՄ ԵՆ ՄԱՍՆԱԳԵՏՆԵՐԸ
ԵՊՀ-ում կազմակերպվել է երկօրյա սեմինար հայ մասնագետների համար, ովքեր աշխատում են աուտիզմով տառապող մարդկանց հետ:

[28.02.14] Ի՞ՆՉ Է ԻՐԱԿԱՆՈՒՄ ՏԵՂԻ ՈՒՆԵՑԵԼ ԽՈՋԱԼՈՒՈՒՄ
Փետրվարի 26-ն ադրբեջանցիների կողմից նշվում է որպես, այսպես կոչված, «Խոջալուի ջարդերի» զոհերի հիշատակի օր:

[03.03.14] ՆԱԽԱԳԾՎՈՒՄ Է ՍՐԲԱԳՐՄԱՆ ԳՈՐԾԻՔ
Փետրվարի 28-ին Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի ֆակուլտետի մի խումբ ուսանողներ փորձեցին նախագծել և իրականացնել առցանց սրբագրման գործիք:

[03.03.14] Ի ՀԻՇԱՏԱԿ ԽՈՐԵՆ ՊԱԼՅԱՆԻ ԵՎ ԼՈՒՍԻՆԵ ԶԱՔԱՐՅԱՆԻ
Փետրվարի 27-ին Երևանի Կոմիտասի անվան պետական կամերային երաժշտության տանը կայացավ Լուսինե Զաքարյանին և Խորեն Պալյանին նվիրված հիշատակի երեկո:

[03.03.14] ԳԱՐՆԱՆԱՄՈՒՏՆ ԱԶԴԱՐԱՐՎԱԾ Է
ԵՊՀ աշխատակցուհի Նելլի Գևորգյանի անհատական ցուցահանդեսը նվիրված է գարնան առաջին օրվան ու կանանց տոնին:

[04.03.14] ՎԱՍՏԱԿԱՇԱՏ ԳԻՏՆԱԿԱՆԸ ՊԱՏՄԱԲԱՆՆԵՐԻ ՀԻՇՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ
Այսօր ԵՊՀ պատմության ֆակուլտետի դահլիճում տեղի ունեցավ ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր Բաբկեն Հարությունյանին նվիրված հուշ-ցերեկույթ:

[04.03.14] ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆՅԱՆ ԴԻՎԱՆԱԳԵՏԸ ԱՊԱԳԱ ԴԻՎԱՆԱԳԵՏՆԵՐԻ ՀՅՈՒՐՆ ԷՐ
ԵՊՀ միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետը հյուրընկալել էր ՀՀ-ում Իրանի Իսլամական Հանրապետության արտակարգ և լիազոր դեսպան Մոհամմադ Ռեյիսիին:

[05.03.14] ԱԺ-Ի ՆՈՐ ՄՈԴԵԼ ԵՆ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒՄ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԸ

Այսօր ԵՊՀ Պալեանների անվան դահլիճում անցկացվեց «ԱԺ ընտրությունների մոդել» ծրագիրը:

[05.03.14] ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ «ԱՂՔԱՏ ԱՇԽԱՏՈՂՆԵՐԻ» ԹԻՎԸ ՄԵԾ Է

Մասնագետները քննարկում են նվազագույն աշխատավարձի սահմանման միջազգային և տեղական չափանիշները, գնահատում ոլորտում առկա հնարավոր փոփոխությունները:

[06.03.14] ԲՈՒՀԵՐԻ ԻՆՔՆԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԿԱՅՈՒՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՌԱՆԿԱՐՆԵՐԸ

Այսօր ԵՊՀ գիտական խորհրդի նիստերի դահլիճում մեկնարկեց «ATHENA»-«Աջակցություն բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների կայունությանն ու ինքնավարությանը» ծրագրի հայաստանյան աշխատաժողովը:

[06.03.14] ԱՊԱԳԱ ԺՈՒՌՆԱԼԻՍՏՆԵՐԸ ՀԱՆԴԻՊԵՑԻՆ ՄՏԱՎՈՐԱԿԱՆԻ ՀԵՏ

ԵՊՀ ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետում հայտնի մտավորականների, գործող լրագրողների հետ հանդիպումն արդեն ավանդույթ է դարձել:

[10.03.14] ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԽԹԱՆՈՒՄ ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐԻ ՄԻՋՈՑՈՎ

Ավարտվեց «Ուսանողական ինքնակառավարման հիմնախնդիրը ԵՊՀ-ում» դասընթացի ծաղկաձորյան փուլը:

[11.03.14] ՇՐՋԱՆԱՎԱՐՏՆԵՐԻ ԶԲԱՂՎԱԾՈՒԹՅԱՆ ԽՆԴԻՐԸ ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐԹԱԿՆԵՐՈՒՄ

Իտալական «AlmaLaurea» համալսարանների կոնսորցիումը Բոլոնիայում կազմակերպել էր «Զեռներեցություն և նորարարություն. շրջանավարտների դերակատարությունը» խորագրով կոնֆերանս:

[11.03.14] ԱՋԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ ԿԱՐԿՏԱՀԱՐՎԱԾ ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐԻ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻՆ

Արմավիրի մարզի՝ կարկտահարությունից տուժած գյուղերի բնակիչներ հանդիսացող ԵՊՀ ուսանողները կօգտվեն ուսման վարձերի 50% զեղչի հնարավորությունից:

[11.03.14] ...ՈՐՊԵՍԶԻ ԲՈՒԺԱՆՁՆԱԿԱԶՄՆ ԷԼ ՍՈՎՈՐԻ ՀՈԳԵԲԱՆԻՆ ԴԻՄԵԼ

ԵՊՀ մասնագետների կողմից անցկացված սեմինարը նախատեսված էր Ֆանարջյանի անվան ուռուցքաբանության ազգային կենտրոնի միջին և կրտսեր բուժանձնակազմի համար:

[12.03.14] ԵՊՀ 127 ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻ ՏՐԱՄԱԴՐՎԵՑ ԿՐԹԱԹՈՇԱԿ

Մարտի 11-ին Հայաստանի երիտասարդական հիմնադրամը կրթաթոշակի հավաստագրեր հանձնեց անվճար համակարգում չընդգրկված ԵՊՀ 127 ուսանողի:

[12.03.14] ԵՊՀ 95-ԱՄՅԱԿԻՆ ԸՆԴԱՌԱՋ ՈՒԳԸ ԱՌԱՋԻՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄԸ

ԵՊՀ ՈՒԳԸ «Ինչպե՞ս կատարել գիտահետազոտական աշխատանք» խորագրով սեմինար-դասընթացի մրցութային փուլն ավարտվել է. ընտրվել է 45 մասնակից:

[13.03.14] «ԱՅՑԵՔԱՐՏԸ ՁԵՐ ԻՄԻՋԻ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆՆ Է»

ԵՊՀ շրջանավարտների և կարիերայի կենտրոնը Գենդերային հետազոտությունների և առաջնորդության կենտրոնի հետ համատեղ կազմակերպել է եռօրյա դասընթաց:

[14.03.14] ԿԱՋԱՆՈՎԱՅԻՑ ՄԻՆՉԵՎ ԱՍՏՎԱԾԱՇՈՒՆՉ. ԱՄԵՆԸ ԳԻՆՈՒ ԽԱՂՈՂԻ ՄԱՍԻՆ

«Գինու խաղողի Աստվածաշունչը» համարվող գրքի համահեղինակներից մեկը՝ Ժոզե Վույամոն, այսօր համալսարանում կարդաց հանրային դասախոսություն:

[17.03.14] «ԵՊՀ ՕԼԻՄՊԻԱԴԱ-2014». ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐԻ ՍՏՈՒԳՈՒՄ ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՑ ԱՌԱՋ
Արդեն 7-րդ տարին է, ինչ ԵՊՀ մինչհամալսարանական կրթության վարչությունը հանրակրթական առարկաներից օլիմպիադա է անցկացնում:

[17.03.14] ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՆԱԽԱԳԾԻ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄ ԵՊՀ-ՈՒՄ
Բնության հատուկ պահպանվող տարածքները (ԲՀՊՏ) մասնագետների ուշադրության կենտրոնում են:

[18.03.14] ԻՆՉՊԵ՞Ս ԿԱՏԱՐԵԼ ԳԻՏԱՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ
Սեմինար-դասընթացը նվիրված էր գիտահետազոտական աշխատանք կատարելու հմտություններին:

[18.03.14] «ՄԱԼՎԻՆՅԱՆ ՀԱՐՑԸ» ՆԵՐԿԱՅԱՑՎԵՑ ԵՊՀ-ՈՒՄ
Համալսարանականների հյուրն էր հեղինակավոր մի շարք համալսարանների հրավիրյալ պրոֆեսոր Ֆաբիան Ռայմոնդոն:

[18.03.14] ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆՈՒՄ ԵՎՐԱՍԻԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐՆ ԵՆ
Այսօր «Թեքեյան» մշակութային կենտրոնում տեղի ունեցավ «XXI դարի Եվրասիան. խնդիրներ և հիմնախնդիրներ» միջազգային գիտաժողովի բացումը:

[18.03.14] ԱՊԱԳԱ ԼՐԱԳՐՈՂՆԵՐԸ ԴԻՊԼՈՄՆԵՐ ՍՏԱՑԱՆ
Այսօր ԵՊՀ ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետում կայացավ հեռակա ուսուցման «Լրագրություն» մագիստրոսական ծրագրի առաջին շրջանավարտների դիպլոմների հանձնման արարողությունը:

[19.03.14] ԲԵԼԳՈՐՈԴԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԸ՝ ԵՊՀ-Ի ԳՈՐԾԸՆԿԵՐ
ԵՊՀ-ն համաձայնագիր է ստորագրել Բելգորոդի պետական ազգային հետազոտական համալսարանի հետ:

[19.03.14] ԱՊԱԳԱ ԻՐԱՎԱԳԵՏՆԵՐՆ ԸՆՏՐԵՑԻՆ ԱՄԵՆԱԻՆՏԵԼԵԿՏՈՒԱԼ ՈՒՍԱՆՈՂԻՆ
Այսօր ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի ՈՒԽ-ի նախաձեռնությամբ անցկացվեց «Ամենաինտելեկտուալ իրավաբան-2014» խաղ-մրցույթը:

[19.03.14] «ՀԱՅԱՏՅԱՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ԱԴՐԲԵՋԱՆՈՒՄ». ԲՈԼՈՐ ԱՍՊԵԿՏՆԵՐԸ ՄԵԿ ԳՐՔՈՒՄ
ԵՊՀ-ում ներկայացվեց «Հայատյացությունը Ադրբեջանում» գիրքը, որում տրված է ադրբեջանական հակահայ քարոզչության ամփոփ նկարագիրը:

[20.03.14] ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐՆ ԱՄՐԱՊՆԴՈՒՄ ԵՆ ԻՐԵՆՑ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐԸ ՍՊՈՐՏԻ ՈԼՈՐՏՈՒՄ
Այսօր ԵՊՀ Պալեանների անվան դահլիճում կայացավ սպորտային ինտելեկտուալ խաղ-մրցույթի եզրափակիչ փուլը:

[21.03.14] ՀԱՆԴԻՊՄԱՆ ՆՊԱՏԱԿԸ ՄՏԱՀՈԳՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԲԱՐՁՐԱՁԱՅՆՈՒՄՆ ԷՐ
Այսօր տեղի ունեցավ ԵՊՀ միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետի դեկանի և ուսանողների հանդիպումը՝ «առանց փողկապների» ձևաչափով:

[21.03.14] ՋՐԱՕԴԵՐԵՎՈՒԹԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԿԼԻՄԱՅԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԱՐԴԻ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԸ
Մարտի 23-ը Ջրի և Օդերևութաբանի համաշխարհային օրն է:

[22.03.14] ԵՊՀ ԱԿԱԴԵՄԻԿՈՍՆԵՐԸ՝ ՊԵՏԱԿԱՆ ՄՐՑԱՆԱԿԱԿԻՐՆԵՐ
ՀՀ նախագահի նստավայրում տեղի է ունեցել մրցանակների հանձնման հանդիսավոր արարողությունը:

[22.03.14] ԴՐԱՄԱՇՆՈՐՀՆԵՐ ԵՊՀ ԱՍՊԻՐԱՆՏՆԵՐԻՆ ՈՒ ՀԱՅՑՈՐԴՆԵՐԻՆ

ՀՀ ԿԳՆ գիտության պետական կոմիտեում տեղի ունեցավ «Ասպիրանտների և երիտասարդ հայցորդների հետազոտությունների աջակցության ծրագիր-2013» մրցույթի հաղթողներին դրամաշնորհների հանձնման արարողությունը:

[24.03.14] ՀԱՐԳԱՆՔԻ ՏՈՒՐՔ ԵՂԵՌՆԻ ԶՈՀԵՐԻ ՀԻՇԱՏԱԿԻՆ

ԵՊՀ «Վարդանանք» ռազմահայրենասիրական ակումբի սաները հերթական ընթերցումներն ունեցան Եղեռնի զոհերի հուշահամալիրում:

[24.03.14] ՄԱՀԹՈՒՄԿՈՒԼԻ ՖՐԱԳԻ. ՆԵՐԿԱՅԱՑՎԵՑ ՀԱՅԵՐԵՆ 3-ՐԴ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

ԵՊՀ-ում անցկացվեց Մահթումկուլի Ֆրագիի 290-ամյակին նվիրված կոնֆերանս, որի ընթացքում ներկայացվեց նաև նրա բանաստեղծությունների հայերեն ժողովածուն:

[25.03.14] ԲՈՒՀԵՐԻ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆ ԸՆԴԼԱՅՆՎՈՒՄ Է

Այսօր ԵՊՀ գիտական խորհրդի նիստերի դահլիճում մեկնարկեց «Հայ-վրացական գիտական ու մշակութային կապերն ու տարածաշրջանային խնդիրները» թեմայով եռօրյա գիտաժողովը:

[25.03.14] ԻՐԱՎԱԳԵՏՆԵՐԸ ՄԻՋՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆ ՄՐՑՈՒՅԹԻ ՀԱՂԹՈՂՆԵՐ

ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի մագիստրատուրայի 2-րդ կուրսը ներկայացնող թիմը հաղթել է միջհամալսարանական «Արբիտրաժ-2014» խաղ-մրցույթում, իսկ մագիստրատուրայի 1-ին կուրսի թիմը՝ «Լավագույն թիմ» անվանակարգում:

[26.03.14] ԳՐԱԴԱՐԱՆԱՅԻՆ ԽՈՐՀՐԴԻ ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՆԻՍՏԸ

Շուտով ԵՊՀ գրադարան մուտք գործելը հնարավոր կլինի միայն ընթերցողի տոմսերով:

[26.03.14] «ՀԱՅՐԵՆԱՍԵՐ ՀԵՐՈՍՆԵՐԻ ՀԵՏՔԵՐՈՎ...»

Մարտի 25-ը ԵՊՀ պատմության ֆակուլտետի ուսանող, զոհված ազատամարտիկ Վարդան Դալլաքյանի ծննդյան օրն է:

[26.03.14] ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆԸ ՀԱՂԹՈՂ Է ՃԱՆԱՉՎԵԼ

Ամփոփվել են Ֆրանկոֆոնիայի միամսյակի շրջանակներում անցկացվող թելադրության ամենամյա մրցույթի արդյունքները:

[27.03.14] ԱՐԱՐԱՏԻՑ ԵՎՐՈՊԱ. ՀԵՐԹԱԿԱՆ ԿԱՆԳԱՌԸ ԵՊՀ-Ն ԷՐ

Այսօր ԵՊՀ մշակույթի կենտրոնի կինոակումբում ցուցադրվեց «Արարատից Եվրոպա» ֆիլմը:

[27.03.14] ՄԻՋԲՈՒՀԱԿԱՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՆՈՐ ՀԵՌԱՆԿԱՐՆԵՐ

Այսօր ԵՊՀ ռեկտորի աշխատասենյակում ԵՊՀ-ի և Քուվեյթի համալսարանի միջև տեղի ունեցավ փոխանակման և համագործակցության պայմանագրի ստորագրում:

[27.03.14] ԱՐՎԵՍՏԱՍԵՐ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆՆԵՐՆ ԱՅՑԵԼԵՑԻՆ ՊԱՆԹԵՈՆ

Մարտի 27-ին աշխարհում նշվում է Թատրոնի միջազգային օրը:

[27.03.14] ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼԸ ՈՐՊԵՍ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՐԿԱ

Այսօր տեղի ունեցավ «Թաքնված արժեք. սոցիալական կապիտալի ուսումնասիրությունն առցանց սոցիալական կայքերում» հետազոտական դրամաշնորհի արդյունքների քննարկում:

[28.03.14] ՀԱՅՏՆԻ ԵՆ «ԵՊՀ ՕԼԻՄՊԻԱԴԱ-2014»-Ի ՀԱՂԹՈՂՆԵՐԸ

Նրանք պարգևատրվեցին 1-ին, 2-րդ, 3-րդ կարգի դիպլոմներով ու գովասանագրերով, իսկ իբրև նվեր՝ գրքեր ստացան:

[28.03.14] ԲԱՆԿՈՒՄ ԱՇԽԱՏԵԼՈՒ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ ԱՌԱՆՑ ՊԱՐՏԱԴԻՐ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ

Այսօր ԵՊՀ-ում տեղի ունեցավ հանդիպում-քննարկում «ՊրոԿրեդիտ» բանկի մարդկային ռեսուրսների կառավարման բաժնի ներկայացուցիչների հետ:

[01.04.14] ԵՐԲ ԿԱՏԱԿՈՒՄ ԵՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆՆԵՐԸ

Այսօր ԵՊՀ մշակույթի կենտրոնի դահլիճում տեղի ունեցավ Ծիծաղի և հումորի օրվան նվիրված «Հումորային շոու» նոր նախագծի մեկնարկը:

[02.04.14] ՓՈՓՈԽՎԵԼ ԵՆ ՈՒԳԸ ԺՈՂՈՎԱԾՈՒՆԵՐՈՒՄ ՏՊԱԳՐՎԵԼՈՒ ՉԱՓՈՐՈՇԻՉՆԵՐԸ

ՀՀ ԲՈՀ-ի նոր պահանջներին արձագանքելով՝ ԵՊՀ ՈՒԳԸ-ն մի քանի փոփոխություններ է կատարել իր գիտական հոդվածների ժողովածուներում տպագրության տրվող հոդվածին ներկայացվող չափորոշիչներում:

[03.04.14] ՆՇՎԵՑ ՎԱՍՏԱԿԱՇԱՏ ԼԵԶՎԱԲԱՆԻ 90-ԱՄՅԱԿԸ

Ալեքսանդր Մարգարյանը մինչև իր կյանքի վերջին օրերն անմնացորդ նվիրումով ծառայեց հայագիտությանը:

[03.04.14] ԴՐԱՄԱՏԻԿ ԴՐՎԱԳ ԱՐՑԱԽՑԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՑ

Ապրիլի 2-ին ԵՊՀ մշակույթի կենտրոնի կինոակումբի և Ազգային կինոկենտրոնի նախաձեռնությամբ ցուցադրվեց Ջիվան Ավետիսյանի «Ընդհատված մանկություն» ֆիլմը:

[03.04.14] ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆՆԵՐԻ ՀՅՈՒՐԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՐԵՑ ՍԵՎԱՆԱ ԼՃԻ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

ԵՊՀ գիտխորհրդի նիստում գիտական զեկուցմամբ հանդես եկավ ՀՀ նախագահին առընթեր Սևանա լճի հիմնախնդիրների հանձնաժողովի նախագահ Վլադիմիր Մովսիսյանը:

[03.04.14] ԵՊՀ-ՈՒՄ ՍՏԵՂԾՎԵԼՈՒ Է ՆՈՐ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ

Կայացավ ԵՊՀ գիտխորհրդի հերթական նիստը՝ օրակարգային 5 հարցերով:

[03.04.14] ԴԵԿԱՆԻ ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ԿԱՅԱՑԱՎ

ԵՊՀ արևելագիտության ֆակուլտետը ևս 5 տարի ղեկավարելու է Գուրգեն Մելիքյանը:

[03.04.14] ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆՈՒՄ ՀՈԳԵԲԱՆԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐՆ ԵՆ

Այսօր ԵՊՀ փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետում անցկացվեց հոգեբանական արդի թեմաներով միջբուհական գիտաժողով:

[04.04.14] ...ՈՐՊԵՍԶԻ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻՆ ՍՈՎՈՐԵՑՆԵՆ ՍՈՎՈՐԵԼ

Այսօր ԵՊՀ ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետում մեկնարկեց «Ինքնուրույն ուսուցման խթանումը» խորագրով գիտաժողովը:

[05.04.14] ԵՊՀ-Ն ՕԳՆՈՒԹՅԱՆ ՁԵՌՔ Է ՄԵԿՆՈՒՄ ՔԵՍԱԲԱՀԱՅՈՒԹՅԱՆԸ

ԵՊՀ-ն 1 մլն դրամ է փոխանցել «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի բացած հատուկ հաշվեհամարին, որտեղ արված հանգանակություններն ուղղվելու են քեսաբահայերին օգնելու գործին: 500.000 դրամի չափով նվիրատվություն էլ կատարել է ԵՊՀ ուսանողական խորհուրդը:

[05.04.14] SAVE KESSAB. ԵՊՀ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

ԵՊՀ գիտական խորհրդի հայտարարությունը Սիրիայի Քեսաբ բնակավայրում հայերի և ալևիների դեմ իրականացվող ոճրագործությունը դատապարտելու մասին:

[07.04.14] ԵՊՀ-Ն ԱԿՏԻՎԱՅՆՈՒՄ Է ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ

Մարտի 31-ից ապրիլի 6-ը աշխատանքային այցով Բելառուսում էին Միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետի ներկայացուցիչները:

[07.04.14] ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆՆԵՐԸ ՀՅՈՒՐԸՆԿԱԼՎԵՑԻՆ ԳՅՈՒԼԲԵՆԿՅԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄՈՒՄ

Պորտուգալիա կատարած այցի շրջանակներում ՀՀ տարբեր բուհերի ներկայացուցիչներ այցելեցին Գյուլբենկյան հիմնադրամ:

[08.04.14] ԴԵԿԱՆԻ ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ԿԱՅԱՅԱՎ

ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետը ևս 5 տարի ղեկավարելու է Գագիկ Ղազինյանը:

[08.04.14] ԱՅՍՕՐՎԱ ՉԵՄՊԻՈՆՆԵՐԸ՝ ԱՊԱԳԱ ԼՐԱԳՐՈՂՆԵՐԻ ՀՅՈՒՐ

Եվրոպայի առաջնությունից մեդալներով վերադարձած ըմբիշները Հայաստան ժամանած հենց առաջին օրը հյուրընկալվել էին ԵՊՀ-ում:

[08.04.14] ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐԸ ԽԹԱՆՈՒՄ ԵՆ ՇՐՋԱՆԱՎԱՐՏՆԵՐԻ ԶԲԱՂՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆԸ

Տեմպուսի HEN-GEAR ծրագրի շրջանակներում քննարկվեցին շրջանավարտների հետ աշխատանքներում ՏՀՏ-ների կիրառման խնդիրները:

[09.04.14] ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ԹԱՐԳՄԱՆԻՉՆԵՐԻ ԱՅՑԸ «ԹՈՒՄՈ»

«Թարգմանչական գործ՝ անգլերեն և հայերեն լեզուներ» բաժնի ուսանողներն արդեն մեկ տարի է, ինչ իրենց ներդրումն են ունենում TED ելույթների թարգմանության գործում:

[09.04.14] ՄՀԵՐ ՄԿՐՏՉՅԱՆ. ԿԱԴՐԻՑ ԴՈՒՐՍ

Այսօր ԵՊՀ մշակույթի կենտրոնի և Հայաստանի ազգային կինոկենտրոնի նախաձեռնությամբ ցուցադրվեց «Էն ուրիշ Ֆրունզիկը» ֆիլմը:

[09.04.14] ԱՊԱԳԱ ԴԻՄՈՐԴՆԵՐԸ ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԿՈՂՄՆՈՐՈՇՄԱՆ ՓՈՒԼՈՒՄ

Այսօր ԵՊՀ ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետը հյուրընկալել էր ԵՊԲՀ «Հերացի» ավագ դպրոցի աշակերտներին:

[10.04.14] ԻՍՊԱՆԱԿԱՆ «EL MUNDO»-Ն՝ ԵՊՀ-Ի ՄԱՍԻՆ

Միջազգային «Making News» լրատվական գործակալությունը Հայաստանի մասին հատուկ ռեպորտաժ է պատրաստում, որում առանձին անդրադարձ կա նաև ԵՊՀ-ին:

[10.04.14] ԵՐԳՈՒՄ ԵՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆՆԵՐԸ

Այսօր ԵՊՀ մշակույթի կենտրոնի դահլիճում տեղի ունեցավ «Երգող համալսարանական-2014» ամենամյա մրցույթի եզրափակիչ փուլը:

[11.04.14] ԿՈՆԵԿՏԻԿՈՒՏԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ. ԵՊՀ-Ն ԾԱՆՈԹԱՆՈՒՄ Է ԳՈՐԾԸՆԿԵՐՈՋ ՓՈՐՁԻՆ

21-րդ դարում համալսարանների կառավարման խնդիրների վերաբերյալ իր փորձը հայ գործընկերներին այսօր ներկայացրեց Հարավային Կոնեկտիկուտի համալսարանի ռեկտոր Մերի Փափազյանը:

[11.04.14] ԴԵԿԱՆԻ ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ԿԱՅԱՑԱՎ

ԵՊՀ փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետը 5 տարի կրկին ղեկավարելու է Ալեքսան Բաղդասարյանը:

[14.04.14] ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ, ՈՐՈՆՔ ԿԾԱՌԱՅԵՆ ԱՄԲՈՂՋ ԿՅԱՆՔՈՒՄ

Ուսանողները զարգացնում են անգլերենի իմացությունն ու էսսե գրելու հմտությունները:

[14.04.14] ԲԱՐԻ ԱՎԱՆԴՈՒՅԹՆԵՐԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՎՈՒՄ ԵՆ

ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետը շուրջ 63 անուն մասնագիտական գրականություն է նվիրաբերել Ավ. Իսահակյանի անվան կենտրոնական գրադարանին:

[14.04.14] ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ՄԵԾ ՏՈՆ ԵՐԵՎԱՆՈՒՄ

Առաջին անգամ հայ կոմպոզիտորների երգերը կհնչեն ֆրանսերենով:

[14.04.14] ՊՐՈԲԱՑԻԱ. ԱՅԼԸՆՏՐԱՆՔԱՅԻՆ ՊԱՏԺԱՏԵՍԱԿՆԵՐԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՎԵՑԻՆ ԵՊՀ-ՈՒՄ

Երեք օր ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի ուսանողներն ու դասախոսները հնարավորություն կունենան ծանոթանալու Պրոբացիայի մասնագիտական բոլոր կողմերին:

[14.04.14] ԱՊԱԳԱ ՌՈՒՍ ԲԱՆԱՍԵՐՆԵՐԸ՝ ՖԼԵՇՄՈԲԻ ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՂՆԵՐ

Այսօր Ռուս բանասիրության ֆակուլտետի ՈՒԽ-ն ֆլեշմոբի միջոցով շնորհավորեց ԵՊՀ ուսանողական խորհրդի 20-ամյակը:

[14.04.14] ԵՊՀ ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ 20 ՏԱՐԵԿԱՆ Է

Այսօր Մայր բուհում օրը տոնական էր: Նշվում էր Ուսանողական խորհրդի 20-ամյակը:

[15.04.14] ԵՊՀ-Ն ՈՒ ԱՐՊՀ-Ն ԱՐԴԵՆ ՊԱՇՏՈՆԱՊԵՍ ԵՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑԵԼՈՒ

Երևանի պետական համալսարանը և Արցախի պետական համալսարանը (ԱրՊՀ) ստորագրել են համագործակցության պայմանագիր:

[15.04.14] ԱՇԽԱՐՀԱՀՌՉԱԿ ԳԻՏՆԱԿԱՆԸ ԵՊՀ-ՈՒՄ ԷՐ

Համալսարանականների հյուրն էր ֆիզիկոս, մաթեմատիկոս, ծրագրավորող, գրող Ստեֆան Վոլֆրամը:

[16.04.14] ՖՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ՇՈՒՆՉՆ ԱՄԵՆՈՒՐ ԷՐ

ԵՊՀ-ում անցկացվեց Հայաստանում Ֆրանկոֆոնիայի օրերի շրջանակներում իրականացվող «Ֆրանսիական երգի փառատոն» համերգային ծրագիրը:

[16.04.14] ԵՊՀ-Ն՝ «ԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԿԱՐԻԵՐԱ. EXPO-2014»-Ի ՄԱՄՆԱԿԻՑ

Այսօր մեկնարկեց «Կրթություն և կարիերա. EXPO-2014» միջազգային ցուցահանդեսը, որտեղ առանձին տաղավարով ներկայացված էր նաև ԵՊՀ-ն:

[16.04.14] ԻՆՉՊԵՍ ՃԻՇՏ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՎԱՐԵԼ

Ըստ փիլիսոփա Քյոթիսի՝ բարեհաջող նավագնացությունն ապահովում է ոչ այնքան նավն ինքը, որքան նավը հմտորեն վարողը…

[17.04.14] ԵՊՀ-Ն ՈՒ ՅԱԳԵԼՈՆՅԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԸ ՊԱՇՏՈՆԱՊԵՍ ԳՈՐԾԸՆԿԵՐՆԵՐ ԵՆ

ԵՊՀ միջազգային հարաբերությունների և Կրակովի Յագելոնյան համալսարանի միջազգային և քաղաքական գիտությունների ֆակուլտետների միջև ստորագրվել է համագործակցության պայմանագիր:

[17.04.14] ՍՈՒՐԲ ԶԱՏԻԿ. ՄԵԿՆԱԲԱՆՈՒՄ ԵՆ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԸ

Այսօր մամուլի ասուլիսով հանդես են եկել ԵՊՀ աստվածաբանության ֆակուլտետի ուսանողները:

[17.04.14] ԱՅԼԸՆՏՐԱՆՔԱՅԻՆ ՏԱՐԲԵՐԱԿ ԶՈՐԱԿՈՉԻԿՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

Ապրիլի 17-ին ԵՊՀ գիտխորհրդի դահլիճում ՊՆ ներկայացուցիչները հանդիպեցին համալսարանականների հետ:

[17.04.14] ՆԱՐԵԿԱՑԻՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՎԵՑ ՆՈՐՈՎԻ

Այսօր ԵՊՀ մշակույթի կենտրոնի դահլիճում տեղի ունեցավ Գրիգոր Նարեկացու «Մատյան ողբերգության» պոեմի հիման վրա մոնոներկայացում՝ ՀՀ վաստակավոր արտիստ Սամվել Բաղինյանի մասնակցությամբ:

[18.04.14] ԵՊՀ ԱՍՊԻՐԱՆՏԸ՝ ԼԱՎԱԳՈՒՅՆՆԵՐԻ ՇԱՐՔՈՒՄ

ԵՊՀ ասպիրանտ Նաիրա Պողոսյանի աշխատանքը «Լոմոնոսով-2014» միջազգային գիտաժողովում ճանաչվել է լավագույնը:

[18.04.14] ՀՀ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԲԱՐԵՓՈԽՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՅԵՑԱԿԱՐԳԻ ՆԱԽԱԳԻԾԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՎԵՑ ԵՊՀ-ՈՒՄ

Ապրիլի 17-ին ԵՊՀ գիտական խորհրդի նիստերի դահլիճում տեղի ունեցավ ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի գիտական խորհրդի ընդլայնված կազմով նիստը:

[18.04.14] ԱՐԴԵՆ ՀԱՅՏՆԻ ԵՆ «ԿՈՎԿԱՍՅԱՆ ԲԱՐՈՄԵՏՐ-2013»-Ի ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ

Այսօր «Անի Պլազա» հյուրանոցի «Անի» սրահում ներկայացվեցին ՀՌԿԿ «Կովկասյան բարոմետր» ծրագրի շրջանակներում իրականացվող՝ 2013 թ-ի հետազոտության արդյունքները:

[18.04.14] ԿՐԹԱԹՈՇԱԿ ՀԱՅ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻՆ ՌԴ-Ի ՀԱՅ ԳՈՐԾԻՉՆԵՐԻ ԿՈՂՄԻՑ

ԵՊՀ 3 ֆակուլտետների 7 ուսանողներ արժանացել են «Հայ համայնքը հայ ուսանողությանը» հիմնադրամի անվանական կրթաթոշակներին:

[18.04.14] ԵՊՀ-Ն ԿՐԿԻՆ ԱՄԵՆԱԿԱՐԴԱՑՈՂ ԲՈՒՀՆ Է

Երևանի պետական համալսարանն այս տարի նույնպես հաղթող է ճանաչվել «Ամենակարդացող բուհ» անվանակարգում:

[18.04.14] ՖԻԶՖԱԿՆ ԱՆԿԵՂԾ ՍԻՐԵԼԸ ՉԳՐՎԱԾ ՕՐԵՆՔ Է

-Գիտե՞ք՝ որն է համար 1 ֆակուլտետը ԵՊՀ-ում:
-Իհարկե Ֆիզիկայի ֆակուլտետը:

[22.04.14] ԵՐԱԺՇՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀԱՄԱԽՄԲՈՒՄ Է ՄԵԶ

Ֆրանսերենում կարևոր չէ, թե ինչ ես ասում, կարևոր է, թե ինչպես ես ասում:

[22.04.14] ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆՆԵՐԸ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ԱՄԵՆԱՄԵԾ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎՈՒՄ

ԵՊՀ երիտասարդ համալսարանականներն ապրիլի 6-12-ը մասնակցել են «Լոմոնոսով-2014» միջազգային երիտասարդական գիտական համաժողովին:

[22.04.14] ՄԵԾ ԵՂԵՌՆԸ ՎԵՐԱՊՐԱԾԻ ՀՈՒՇԵՐԸ ՎԵՐԱԾՆՎԵԼ ԵՆ ԳՐՔԻ ՏԵՍՔՈՎ

Այսօր ԵՊՀ-ում տեղի ունեցավ «Եթե լռենք, քարերը կաղաղակեն» գրքի շնորհանդեսը, որում զետեղված են Եղեռնը վերապրած Հրաչյա Գևորգյանի հուշերը:

[22.04.14] ԲՆԱՊԱՀՊԱՆՆԵՐԸ ԿՐԿԻՆ ՀԱՄԱԽՄԲՎԵԼ ԵՆ

Ապրիլի 22-ը Երկիր մոլորակի օրն է, ուստի բնապահպանները ևս մեկ անգամ ավելորդ չեն համարում բարձրաձայնել բնապահպանական առկա խնդիրների մասին:

[23.04.14] ԵՊՀ-Ն ՀԱՊԿ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆ ԼԻԳԱՅԻ ՀԻՄՆԱԴԻՐ ԱՆԴԱՄ

25 բարձրագույն ուսումնական հաստատություն Եկատերինբուրգում հիմնադրեցին Հավաքական անվտանգության պայմանագրի կազմակերպության համալսարանական լիգան:

[23.04.14] ԱՎԱՆԴՈՒՅԹՆԵՐԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՎՈՒՄ ԵՆ

Ապրիլի 25-ից 27-ը համալսարանականները կայցելեն Արցախ:

[23.04.14] ՀԱՅՈՑ ՄԵԾ ԵՂԵՌՆԻ 99-ՐԴ ՏԱՐԵԼԻՑԻՆ ԸՆԴԱՌԱՋ

Այսօր ԵՊՀ կենտրոնական մասնաշենքի ճեմասրահում տեղի ունեցավ Հայոց ցեղասպանության 99-րդ տարելիցին նվիրված մոմավառություն՝ ի հիշատակ 1.5 միլիոն անմեղ զոհերի:

[24.04.14] «ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԻ ՑԱՎԵՐՆ ԱՌ ԱՅՍՕՐ ԱՊԱՔԻՆՎԱԾ ՉԵՆ»

Ողջ աշխարհի հայությունն այսօր՝ ապրիլի 24-ին, հարգանքի տուրք է մատուցում Հայոց մեծ եղեռնի զոհերի հիշատակին:

[25.04.14] ՄԵԿ ԱԶԳԻ ՄՈՌԱՑՎԱԾ ՄԻ ԷՋ

Շատերը նույնիսկ չգիտեն էլ, որ թուրքերի կողմից ցեղասպանության են ենթարկվել նաև այլ քրիստոնյաներ…

[25.04.14] ԹԵ ՈՎՔԵՐ ԿԱՐՈՂ ԵՆ ԴԱՌՆԱԼ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ՄՐՑԱՆԱԿԻ ՄՐՑԱՆԱԿԱԿԻՐՆԵՐ

Մեկնարկում է SS ոլորտում ՀՀ նախագահի ամենամյա կրթական մրցանակի հայտերի ընդունումը:

[28.04.14] ԵՊՀ 95-ԱՄՅԱԿԻ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ՄԵԿՆԱՐԿԸ ՏՐՎԵՑ ԳԻՏԱԺՈՂՈՎՈՎ

Մեկնարկեց ԵՊՀ 95-ամյակին նվիրված հոբելյանական ուսանողական գիտական նստաշրջանը, որտեղ ներկայացվելու է շուրջ 400 գիտական զեկուցում:

[28.04.14] ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆԸ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԳԻՏԱԺՈՂՈՎԻ ՄԱՍՆԱԿԻՑ

Ապրիլի 25-ից 26-ը Մոսկվայի միջազգային հարաբերությունների պետական ինստիտուտում (МГИМО) տեղի է ունեցել Միջազգային հետազոտությունների ռուսական ընկերակցության VIII կոնվենտը (գիտաժողով):

[28.04.14] ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ ՄԵՐ ՏՈՒՆՆ Է, ԱՐՑԱԽԸ՝ ԴԱՐՊԱՍԸ

Ապրիլի 25-ից 27-ը համալսարանականներն Արցախում էին:

[29.04.14] ՄԻԳՐԱՑԻԱ. ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐ

2013 թ-ի վիճակագրական տվյալների համաձայն՝ ամբողջ աշխարհում գրանցված է ավելի քան 230 միլիոն միգրանտ:

[30.04.14] ԴԵԿԱՆԻ ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ԿԱՅԱՑԱՎ

ԵՊՀ ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետը ևս 5 տարի ղեկավարելու է Սամվել Աբրահամյանը:

[30.04.14] «ԹԱՓԱՌՈՒՄԸ» ԿՁԳՎԻ ՄԻՆՉԵՎ ՀԱՋՈՐԴ «ԿԻՆՈԱՇՈՒՆ»

«Թափառում» ռոք օպերա-ֆիլմի դիտմամբ ԵՊՀ մշակույթի կենտրոնի կինոակումբը կազմակերպեց իր՝ այս տարվա վերջին ցուցադրությունը:

[30.04.14] «ՄԱՐՏԻ ԴԱՇՏՈՒՄ ՆԱ ԴՐԵՑ ՀԵՐՈՍՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՔԸ»

Ապրիլի 30-ը Արցախյան ազատամարտի մասնակից, ՀՀ Ազգային հերոս, ԵՊՀ պատմության ֆակուլտետի ուսանող Թաթուլ Կրպեյանի հիշատակի օրն է:

[30.04.14] ՎԱՐՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԴԱՍՆ ԱՆՑԿԱՑՐԵՑ ՌՈՒՍ ՕՊԵՐԱՏՈՐԸ

Ապրիլի 29-ին ապագա ժուռնալիստները հյուրընկալել էին ռուս հայտնի օպերատոր Անդրեյ Դեբաբովին, ով հանդես եկավ վարպետության դասով:

[05.05.14] ՆՇՎԵՑ ՎԱՍՏԱԿԱՇԱՏ ԳԻՏՆԱԿԱՆԻ 75-ԱՄՅԱԿԸ

Այսօր ԵՊՀ Պալեանների անվան դահլիճում տեղի ունեցավ հանդիսավոր նիստ, որը նվիրված էր Միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետի հիմնադիր Էդիկ Զոհրաբյանին:

[06.05.14] «ՋՈՆ ԿԻՐԱԿՈՍՅԱՆԻ ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀԻՄՆԱՎՈՐՄԱՆ ԿԱՐԻՔ ՉՈՒՆԻ»

Պետական, քաղաքական ու հասարակական գործիչ Ջոն Կիրակոսյանի ծննդյան 85-ամյակի կապակցությամբ այսօր ԵՊՀ-ում անցկացվեց հոբելյանական նիստ, և բացվեց նրա անվան լսարան:

[06.05.14] ՀԱՂԹԵՑ «ՆԱՎՍԸ»

ԵՊՀ ՈՒԽ ջանքերով վերականգնվեց ՈՒՀԱ-ի (KBH) միջֆակուլտետային առաջնությունը:

[07.05.14] ԵՎՐՈՊԱՅԻ ՈՒ ԿՈՎԿԱՍԻ ՀԱՏՄԱՆ ԿԵՏՈՒՄ ԵՆ ՀԱՅՏՆՎԵԼ ՊԱՏՄԱԲԱՆՆԵՐԸ

ԵՊՀ-ում այսօր մեկնարկեց «Եվրոպա և Կովկաս. միջտարածաշրջանային կապերն ու ինքնության հարցերը» խորագրով միջազգային գիտաժողովը:

[07.05.14] ՀԱՅՈՑ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ՑԵՂԱՍՊԱՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՏԵՔՍՏՈՒՄ

Մայր բուհի տարբեր ֆակուլտետների ուսանողներ մասնագետների հետ քննարկում են Հայոց ցեղասպանության հիմնախնդիրները:

[08.05.14] ԳՈՐԾԻ ՀԱՆԳԱՄԱՆՔՆԵՐԸ ՔՆՆՈՒՄ ԵՆ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԸ

Ապագա իրավագետների հերթական դատախաղի թեման իրական քրեական գործ էր, որին համալսարանականները պատրաստվել էին ամենայն լրջությամբ:

[08.05.14] ԿՀԻՄՆԱԴՐՎԻ ԵՐԱԽՏԻՔԻ ԾԱՌՈՒՂԻ

Մեծ Եղեռնի 100-ամյա տարելիցին ընդառաջ ԵՊՀ գրադարանի մուտքի մոտ կհիմնադրվի երախտիքի ծառուղի, որտեղ կտեղադրվեն հայանպաստ գործունեություն ծավալած օտարազգի հայտնի գործիչների կիսանդրիները:

[08.05.14] ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ ՄԱՔՈՒՐ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐԻ ԾՐԱԳԻՐ ՍԿՍՆԱԿՆԵՐԻ ԵՎ ՓՄՁ-ՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

Հայաստանում առաջին անգամ կիրականացվի մաքուր տեխնոլոգիաների բիզնես գաղափարների մրցույթ:

[09.05.14] ՀԱՂԹԱԿԱՆ ՏՐԱՄԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ՍԿՍՎԵՑ ՄԱՅՐ ԲՈՒՀԻ ԲԱԿԻՑ

Տարիներ շարունակ Մայիսի 9-ը տոնում են նաև համալսարանականները:

[12.05.14] ԵՊՀ ՄԱՍՆԱԳԵՏՆԵՐԻ ԲԱՑԱՀԱՅՏՈՒՄԸ ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ «PLANCK» ԱՐԲԱՆՅԱԿԻ ՄԻՋՈՑՈՎ

Պրոֆեսոր Վահագն Գուրզադյանի ղեկավարած աստղաֆիզիկոսների խումբը (Կոսմոլոգիայի գիտահետազոտական խումբ) տիեզերական մնացորդային ճառագայթման հատկություններն ուսումնասիրելիս «PLANCK» արբանյակի միջոցով բացահայտել է Տիեզերքում հսկայական խոռոչի (void)՝ դատարկության գոյությունը:

[12.05.14] ՈՐՈՇՎԵՑ ԱՄԵՆԱԻՆՏԵԼԵԿՏՈՒԱԼ ԹԻՄԸ
Մինչև հաջորդ ինտելեկտուալ խաղերի անցկացումը խաղի խորհրդանիշը՝ բուն, կհանգրվանի Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետում:

[12.05.14] ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆԸ ՊԵԿԻՆՈՒՄ ԿՆԵՐԿԱՑԱՑՆԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ
ԵՊՀ միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետի ուսանողը կմեկնի Չինաստան:

[13.05.14] «ԱՐՍԵՆՆ ՈՒ ԻՐ ՆՄԱՆՆԵՐՆ ԵՆ ՀԱՂԹԵԼ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ»
Մայիսի 10-ը ԵՊՀ զոհված ազատամարտիկ Արսեն Ղազարյանի հիշատակի օրն է:

[13.05.14] ՖԻԶԻԿԱՆ ԱՊԱԳԱ ԳԻՏՆԱԿԱՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ՝ ԱՎԵԼԻ ՄԱՏՉԵԼԻ ՁԵՎՈՎ
ԵՊՀ ֆիզիկայի ֆակուլտետում այսօր մեկնարկեց «Ֆիզիկայի արդի հիմնախնդիրները» խորագրով ուսանողական դպրոցը, որը տևելու է մինչև մայիսի 16-ը:

[14.05.14] «ՍՈՑԻՈԼՈԳԻԱԿԱՆ» ՇՆՈՐՀԱՎՈՐԱՆՔ ՖԼԵՇՄՈԲԻ ՄԻՋՈՑՈՎ
Մայր բուհի բակն այսօր սովորականից բազմամարդ էր…

[15.05.14] ՀԱՂԹՈՂԸ ԿՍՏԱՆԱ ՈՒՂԵԳԻՐ ԴԵՊԻ ՍԱՆԿՏ ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ
ԵՊՀ-ում անցկացվում է «Всемирный фестиваль русского языка. Праздник русской словесности в Армении» խորագրով փառատոնի հերթական փուլը:

[15.05.14] ԵՊՀ ՌԱԴԻՈՖԻԶԻԿՈՍ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԸ ԿՍՏԱՆԱՆ ԼԵՑՏԵՆԱՆՏԻ ԿՈՉՈՒՄ
15 անվճար տեղ կհատկացվի ԵՊՀ ռադիոֆիզիկայի ֆակուլտետի «Ռադիոֆիզիկա և էլեկտրոնիկա» մասնագիտության համար:

[15.05.14] ՔՆՆԱՐԿՎԵՑԻՆ ԲՈՒՀ-ԱՇԽԱՏԱՇՈՒԿԱ ԿԱՊԻ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ
Այսօր ԵՊՀ մեծ դահլիճում մեկնարկեց Բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների եվրոպական ասոցիացիայի (EURASHE) 24-րդ տարեկան համաժողովը, որը կրում է «Աշխատանքային շուկայի որակավորումները» խորագիրը:

[16.05.14] ԾՆՈՒՆԴ ՇՆՈՐՀԱՎՈ՛Ր, ՄԱ՛ՅՐ ԲՈՒՀ
Այսօր՝ մայիսի 16-ին, լրանում է Երևանի պետական համալսարանի հիմնադրման 95-ամյակը:

[16.05.14] ԵՊՀ-Ի ՆՎԵՐԸ ՄԱՐԶԱՅԻՆ ԲՈՒՀԵՐԻ ԳՐԱԴԱՐԱՆՆԵՐԻՆ
Այսօր ԵՊՀ պատվիրակությունը պրոռեկտոր Ռուբեն Մարկոսյանի գլխավորությամբ շրջայց է կատարել Գյումրու տեխնոլոգիական կենտրոնում՝ նախկին Ալեքսանդրապոլի առևտրային դպրոցի շենքում, որտեղ կայացել է Մայր բուհի բացման հանդիսավոր արարողությունը:

[16.05.14] ԹԱԹԵՐԻ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԸ ՔՆՆԱՐԿՎՈՒՄ ԵՆ ԵՊՀ-ՈՒՄ
ԵՊՀ-ում այսօր մեկնարկել է առաջին միջազգային թաթագիտական գիտաժողովը, որի նախաձեռնողն է Իրանագիտության ամբիոնը:

[17.05.14] ՎԱՆԱՁՈՐՈՒՄ ՆՈՐԱՏԻՊ ԳՐՔԵՐԻ ԲԱՑԸ ԼՐԱՑՐԵՑ ԵՊՀ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆԸ
Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարանի գրադարանը համալրվեց 120-ից ավելի անուն գրքերով, որոնք լույս են տեսել վերջին տարիներին:

[19.05.14] ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐՆ ԱՊԱԳԱ ԻՐԱՎԱԳԵՏՆԵՐԻ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆՈՒՄ
Մայիսի 16-ին ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի մի խումբ ուսանողներ հյուրընկալվել էին Գևորգյան հոգևոր ճեմարանում:

[19.05.14] ԳՐՔԵՐԻ ՆՎԻՐԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՎՈՒՄ Է

Մայիսի 17-ին Գավառի պետական համալսարանի կենտրոնական մասնաշենքի սրահում կազմակերպվել էր ԵՊՀ-ի կողմից նվիրաբերված 200 միավոր գրքի ցուցադրություն:

[19.05.14] ՄԱՆԿԱՏԱՆ ՀՅՈՒՐԵՐՆ ԷԻՆ ԱՊԱԳԱ ՍՈՑԻՈԼՈԳՆԵՐԸ

ԵՊՀ սոցիոլոգիայի ֆակուլտետի ուսանողները մեկ օր անցկացրին Խարբերդի մասնագիտացված մանկատանը:

[20.05.14] ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆՆԵՐԻ ԱՅՑԸ ԹՈՒՐՔՄԵՆՍՏԱՆ

Մայիսի 13-17-ը Թուրքմենստան էր մեկնել հայկական պատվիրակությունը՝ մասնակցելու թուրքմեն բանաստեղծ Մահթումկուլի Ֆրագիի 290-ամյակին նվիրված միջոցառումներին:

[20.05.14] ՀԱՂԹԱՆԱԿԱԾ ՍԵՐՈՒՆԴ. ՎԱՐԴԱՆԱՆՔՅԻՆԵՐ

Այսօր ԵՊՀ թանգարանում տեղի ունեցավ «Դասը վարում են ազատամարտիկները» խորագրով միջոցառումը:

[23.05.14] ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՎԵՑԻՆ ՄԵՆԵՋՄԵՆԹԻ ԳԱՂՏՆԻՔՆԵՐԸ

Մայիսի 22-ին ԵՊՀ աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետի ՈՒԽ-ի նախաձեռնությամբ տեղի ունեցան քառօրյա թրեյնինգի ամփոփումն ու հավաստագրերի հանձնումը:

[26.05.14] ՈՒԳԸ-Ն ԱՄՓՈՓԵՑ ԱՆՑՆՈՂ ԿԻՍԱՄՅԱԿԸ

Մայիսի 23-ին ԵՊՀ Պալեանների անվան դահլիճում կայացավ ՈՒԳԸ ընդլայնված նիստը, որի ընթացքում քննարկվեցին 2013-2014 ուստարվա 2-րդ կիսամյակում կատարված աշխատանքները:

[27.05.14] ԵԹԵ ԱՇԽԱՏԱՇՈՒԿԱՆ ՉԻ ՄՈՏԵՆՈՒՄ ԲՈՒՀԻՆ, ՏԵՂԻ Է ՈՒՆԵՆՈՒՄ ՀԱԿԱՌԱԿԸ

Հայաստանյան մի քանի խոշոր բուհեր միավորվում են՝ աշխատաշուկան համալսարաններին մոտեցնելու համար:

[27.05.14] ՀԱՄԱԿԱՐԳՉԱՅԻՆ ՆՈՐ ԼՍԱՐԱՆ ՈՒ ԳՐԱԴԱՐԱՆ ԱՊԱԳԱ ՏՆՏԵՍԱԳԵՏՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

Այսօր ԵՊՀ տնտեսագիտության ֆակուլտետում տեղի ունեցավ նորագույն տեխնիկայով հագեցած լսարանի ու գրադարանի բացման հանդիսավոր արարողությունը:

[29.05.14] ԵՊՀ ԵՎՍ 14 ՈՒՍԱՆՈՂ ԿՍՏԱՆԱ ԿՐԿՆԱԿԻ ԴԻՊԼՈՄ

ԱՊՀ երկրների ցանցային համալսարանի շրջանակներում ամփոփիչ ատեստավորում են անցնում ԵՊՀ այն ուսանողները, ովքեր ստանալու են կրկնակի դիպլոմ:

[29.05.14] ԱԿՏԻՎԱՆՈՒՄ ԵՆ ԵՊՀ-Ի ԿԱՊԵՐԸ ՈՒՐԱԼԻ ԴԱՇՆԱՅԻՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ՀԵՏ

Ուրալի դաշնային համալսարանի (ՈՒԴՀ) պատվիրակությունն ու ԵՊՀ ղեկավարությունը քննարկել են հետագա համագործակցության ուղղությունները:

[30.05.14] ԲՈՒՀ-ԳՐԱԴԱՐԱՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՆՈՐ ՀԵՌԱՆԿԱՐՆԵՐԸ

Ավետիք Իսահակյանի անվան կենտրոնական գրադարանում համալսարանական շունչն էր թևածում:

[31.05.14] ԱՊԱԳԱ ԻՐԱՎԱԳԵՏՆԵՐԸ ՎԿԱՅԱԳՐԵՐ ՍՏԱՑԱՆ

Մայիսի 30-ին ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի դատական նիստերի դահլիճում ամփոփվեց ԵՊՀ իրավաբանական կլինիկայի 2013-2014 ուսումնական տարին:

[02.06.14] ՕՐԸ «ՇՆՉՈՒՄ ԷՐ» ՊՈԵԶԻԱՅՈՎ

Մայիսի 31-ին ԵՊՀ ՈՒԽ մշակույթի հանձնաժողովի նախաձեռնությամբ կազմակերպվել էր «Աստունքող համալսարանական» մրցույթը:

[04.06.14] ՄԵԿՆԱՐԿՈՒՄ ԵՆ ՀՈԲԵԼՅԱՆԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԸ
Հունիսի 10-ից 13-ը Մայր բուհում տեղի կունենան ԵՊՀ 95-ամյակին նվիրված հոբելյանական միջոցառումները:

[05.06.14] ԵՊՀ ՀԻՄՆԱԴՐՄԱՆ 95-ԱՄՅԱԿԻՆ ՆՎԻՐՎԱԾ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐ
ԵՊՀ հոբելյանի տոնակատարությունների շրջանակներում հունիսի 10-12-ը տեղի կունենան մշակութային մի շարք միջոցառումներ:

[05.06.14] ՀՅՈՒՐԵՐԸ ԴՊՐՈՑԱԿԱՆՆԵՐՆ ԷԻՆ
ԵՊՀ միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետը հյուրընկալել էր «Երևակ» կրթահամալիրի 10-րդ և 11-րդ դասարանների աշակերտներին:

[05.06.14] ԱՊԱԳԱ ԾՐԱԳՐԱՎՈՐՈՂՆԵՐԸ՝ ԴՐԱՄԱՇՆՈՐՀԻ ՀԱՂԹՈՂՆԵՐ
Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի ֆակուլտետի մի խումբ ուսանողների շնորհիվ այսուհետ հնարավոր կլինի «Վիքիպեդիայում» աշխատել նոր գործիքներով:

[06.06.14] ՀԱՅ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ՄԵՐՕՐՅԱ ԴԻՄԱԳԻԾԸ ԳՏՆԵԼՈՒ ՀԵՏՔԵՐՈՎ
Հայ հասարակության այսօրվա դիմագիծը պարզելու համար անցկացված հետազոտության արդյունքները ներկայացվեցին ԵՊՀ-ում:

[06.06.14] ԹԵ ԻՆՉՊԵՍ ԿՆՈՋ ՁԱՅՆԸ ԼՍԵԼԻ ԴԱՐՁՆԵԼ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳՈՒՄ
Այսօր ԵՊՀ հետազոտական ռեսուրսների կովկասյան կենտրոնը (ՀՌԿԿ-Հայաստան) ամփոփեց հերթական հետազոտության արդյունքները:

[09.06.14] ՀԱՅՏՆԻ ԵՆ «ՈՒՆԻՎԵՐՍԻԱԴԱ-2014»-Ի ՀԱՂԹՈՂ ԲՈՒՀԵՐԸ
ԵՊՀ թիմը միավորների հանրագումարով 0.5 միավորով զիջեց 1-ին տեղը և զբաղեցրեց 2-րդ հորիզոնականը:

[09.06.14] ՀԱՅ-ՀՈՒՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՆՈՐ ՀԵՌԱՆԿԱՐՆԵՐ
Այսօր ԵՊՀ հունագիտության կենտրոն էր այցելել ՀՀ-ում Հունաստանի Հանրապետության արտակարգ և լիազոր դեսպան Իոաննիս Տայիսը:

[10.06.14] ԿՆՈՋ ԱՌԱՋՆՈՐԴՈՒԹՅՈՒՆ. ՔՆՆԱՐԿՈՒՄ ԵՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՄԱԿԱՐԴԱԿՈՎ
ԵՊՀ 95-ամյակին նվիրված հիմնական միջոցառումների մեկնարկը տրվեց «Կանայք, առաջնորդությունը և հասարակությունը» խորագրով միջազգային գիտաժողովով:

[10.06.14] ԱՌԱՋԱՏԱՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՄԵԿ ՀԱՐԿԻ ՏԱԿ
Այսօր հոբելյանական միջոցառումների շրջանակներում ԵՊՀ հրատարակչության նախաձեռնությամբ Մայր բուհում կազմակերպվել էր գրքի տոնավաճառ:

[10.06.14] ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆՆԵՐԻ ՆՎԵՐԸ ՄԱՅՐ ԲՈՒՀԻՆ
Այսօր ԵՊՀ կենտրոնական մասնաշենքի բակում համալսարանականների ներկայացրած ձեռքի աշխատանքները ապացուցեցին, որ նրանք ոչ միայն գիտության կրողներ են, այլև արվեստի:

[10.06.14] ՄԱՆԿԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ
ԵՊՀ 95-ամյակին նվիրված միջոցառումների շրջանակներում այսօր Մայր բուհում տեղի ունեցավ «Զանգակ» հրատարակչության կողմից հրատարակված մանկական գրքերի շնորհանդեսը:

[11.06.14] «ՀԱՄԱԼՍԱՐԱ՛Ն, ՄԵՆՔ ՔՈ ՄԻ ՄԱՍՆԻԿՆ ԵՆՔ»

ԵՊՀ հոբելյանին նվիրված միջոցառումների շարքում առանձնահատուկ տեղ էր գրավում պոեզիայի փառատոնը՝ նվիրված հայ մեծանուն գրողների՝ Համո Սահյանի և Հովհաննես Շիրազի 100, Պարույր Սևակի 90-ամյակներին:

[11.06.14] ԲՈԼՈՐ ՇՆՈՐՀԱՎՈՐԱՆՔՆԵՐՆ ՈՒՂՂՎԱԾ ԷԻՆ 95-ԱՄՅԱ ԵՊՀ-ԻՆ

ԵՊՀ 95-ամյակին նվիրված տոնական միջոցառումների շարքում այսօր տեղի ունեցավ ԵՊՀ գիտխորհրդի հանդիսավոր նիստ, որի օրակարգում ընդգրկված էին բացառապես շնորհավորանքներ ու պարգևատրումներ:

[11.06.14] ԵՊՀ-ԱԿԱՆՆԵՐՆ ԱՐԺԱՆԱՑԵԼ ԵՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՊԱՐԳԵՎՆԵՐԻ

ԵՊՀ հիմնադրման 95-ամյակի կապակցությամբ այսօր անցկացված գիտխորհրդի հանդիսավոր նիստի ընթացքում համալսարանականներին հանձնեցին ՀՀ նախագահի, վարչապետի, ԿԳՆ-ի և ԵՊՀ-ի մեդալներ ու շնորհակալագրեր:

[11.06.14] «ՄԱՅՐ ԲՈՒՀՆ ԱՆԸՆԴՀԱՏ ԲԱՐՁՐԱՑՆՈՒՄ Է ՆՇԱՁՈՂԸ». ԳԱԼՈՒՍՏ ՍԱՀԱԿՅԱՆ

ԵՊՀ գիտնականները պարգևատրվեցին ՀՀ Ազգային ժողովի Պատվո մեդալներով:

[11.06.14] ՄՈԼԻԵՐԸ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆՆԵՐԻ ԱՉՔԵՐՈՎ

Երիտասարդ թարգմանիչները ներկայացրին իրենց առաջին թարգմանությունները:

[12.06.14] ՄԱՅՐ ԲՈՒՀԻՆ ՇՆՈՐՀԱՎՈՐՈՒՄ ԷԻՆ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԸ

Շարունակելով Մայր բուհի տոնին նվիրված միջոցառումների շարքը՝ հունիսի 11-ին ԵՊՀ-ում կրկին տոնական տրամադրություն էր տիրում:

[12.06.14] ԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆԸ XXI ԴԱՐՈՒՄ. ԽՆԴԻՐՆԵՐ ԵՎ ՄԱՐՏԱՀՐԱՎԵՐՆԵՐ

Կրթական ոլորտի խնդիրները համախմբել էին հայաստանյան և արտասահմանյան մի շարք հեղինակավոր բուհերի պրոֆեսորներին:

[12.06.14] ՄԻՋԲՈՒՀԱԿԱՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆ ԱՄՐԱՊՆԴՎՈՒՄ Է

ԵՊՀ-ն և Բելգորոդի պետական ազգային հետազոտական համալսարանն ամրապնդում են համագործակցությունը:

[13.06.14] ԵԶՐԱՓԱԿԻՉ ՇՆՈՐՀԱՎՈՐԱՆՔԸ ՀԱՄԱՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ԼԵԶՎՈՎ

ԵՊՀ 95-ամյակին նվիրված հոբելյանական հիմնական միջոցառումները եզրափակվեցին դասական երաժշտության համերգով:

[17.06.14] «ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆՆԵՐԻՆ ՃԱՆԱՉՈՒՄ ԵՆ ԻՐԵՆՑ ՇՐՋԱՆԱՎԱՐՏՆԵՐՈՎ»

ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի 52 ուսանողներ այսօր ստացան իրավագիտության մագիստրոսի աստիճանը հավաստող ավարտական դիպլոմներ:

[17.06.14] ԵՊՀ ՄԻ ՇԱՐՔ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐ ՀԱՆԴԵՍ ԿԳԱՆ ՈՐՊԵՍ ՋՈԿԱՏԱՎԱՐՆԵՐ

Արդեն մի քանի տարի է, ինչ տարբեր բուհերի ուսանողներ որպես ջոկատավարներ մասնակցում են ՀՀ Կառավարության ճամբարային ծրագրին:

[18.06.14] «ՌՈՄԵՈ ԵՎ ՋՈՒԼԻԵՏ»-Ը՝ ՆՈՐ ՄԵԿՆԱԲԱՆՈՒԹՅԱՄԲ

Հունիսի 17-ին ԵՊՀ մշակույթի կենտրոնի դահլիճը լցված էր շեքսպիրյան նոր շնչով:

[20.06.14] ԳԻՏԵԼԻՔԱՀԵՆ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԳՐԱՎԱԿԱՆ Է

Հունիսի 20-ին ԵՊՀ 6-րդ մասնաշենքի դահլիճում մեկնարկեց Հայկական տնտեսագիտական միության 2014 թ-ի տարեկան գիտաժողովը:

[20.06.14] ՈՒԽ-Ն ԱՄՓՈՓԵՑ ԱՆՑՆՈՂ ԿԻՍԱՄՅԱԿԸ

Այսօր ԵՊՀ Չարենցի անվան դահլիճում տեղի ունեցավ Ուսանողական խորհրդի 2013-2014 ուստարվա երկրորդ կիսամյակի արդյունքներն ամփոփող ընդլայնված նիստը:

[24.06.14] SS ՈԼՈՐՏԸ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ՕԳՆՈՒԹՅԱՆ Է ԿԱՆՉՈՒՄ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆՆԵՐԻՆ

Մեր երկրում բարձր տեխնոլոգիաների զարգացման գործում բուհերն այսուհետ ունենալու են անմիջական մասնակցություն՝ համագործակցելով ոլորտի խոշոր ընկերությունների հետ:

[24.06.14] ԲԱՐՁՐԱԳՈՒՅՆ ԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆ՝ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐՈՎ

Մայր բուհում քննարկվեցին Հայաստանում իրականացվող Որակավորումների ազգային և ոլորտային շրջանակների աշխատանքներն ու առկա խնդիրները:

[26.06.14] ԱՅՍ ՏԱՐԻ ԴԻՄՈՐԴՆԵՐԻ ԹԻՎԸ ՊԱԿԱՍԵԼ Է 10 ՏՈԿՈՍՈՎ

Այսօր կայացավ ԵՊՀ գիտխորհրդի՝ այս ուստարվա ամփոփիչ նիստը:

[26.06.14] ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆՆԵՐԻ ՊԱՐԳԵՎԱՏՐՈՒՄՆԵՐԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՎՈՒՄ ԵՆ

ԵՊՀ 95-ամյակի կապակցությամբ մի խումբ աշխատակիցներ այսօր կայացած գիտխորհրդի նիստի ժամանակ պարգևատրվել են ԵՊՀ հուշամեդալով և արծաթե մեդալով:

[26.06.14] ԵՊՀ + «ՍԻՆՈՓՍԻՍ ԱՐՄԵՆԻԱ» = ՈՐԱԿՅԱԼ ՈՒ ՄՐՑՈՒՆԱԿ ՄԱՍՆԱԳԵՏ

Այսօր ԵՊՀ ռադիոֆիզիկայի ֆակուլտետի բակալավրիատի և մագիստրատուրայի 19 ուսանողներ ԵՊՀ-ի կողմից ստացան ավարտական դիպլոմներ, իսկ «Սինոփսիս Արմենիա» ընկերության կողմից՝ վկայականներ:

[27.06.14] ԵՊՀ ՈՒԳԸ-Ն ԸՆԴԼԱՅՆՈՒՄ Է ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՇՐՋԱՆԱԿԸ

Հունիսի 26-ին ՀՀ ԳԱԱ պատմության ինստիտուտի դահլիճում ԵՊՀ ՈՒԳԸ-ն համագործակցության հուշագիր ստորագրեց Խ. Աբովյանի անվան պետական մանկավարժական համալսարանի ՈՒԳԸ-ի և ՀՀ ԳԱԱ ՈՒԽ-ի հետ:

[02.07.14] ՆՈՐ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՁԵՌՆԱՐԿ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻ ԵՎ ԴԱՍԱԽՈՍՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

«Տնտեսական սոցիոլոգիա» գիրքը կհետաքրքրի ոչ միայն սոցիոլոգներին և տնտեսագետներին, այլև գիտության այլ բնագավառներ ուսումնասիրողներին:

[04.07.14] ԱՌԱՋԻՆ ՓՈՒԼՆ ԱՎԱՐՏՎԱԾ Է. ՆՈՐ ԿՅԱՆՔ՝ ԵՊՀ ԴԻՊԼՈՄՈՎ

Արդեն մի քանի օր է, ինչ Մայր բուհի տարբեր ֆակուլտետներում տոնական տրամադրություն է տիրում. շրջանավարտները ստանում են իրենց ավարտական դիպլոմները:

[04.07.14] ՀԱՅ-ՔՐԴԱԿԱՆ ԱՌՆՉՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՍՏԵՂԾԵԼՈՒ ՃԱՆԱՊԱՐՀԻՆ

ԵՊՀ մասնագետներն այսօր հանդիպել են լրագրողների հետ և մասնագիտական տեսանկյունից ներկայացրել հայ-քրդական առնչությունները տարածաշրջանային արդի զարգացումներում:

[05.07.14] ԵՊՀ-Ն ՀՅՈՒՐԸՆԿԱԼԵԼ Է ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԱՄԱՌԱՅԻՆ ԴՊՐՈՑԻՆ

ԵՊՀ-ում հունիսի 30-ից հուլիսի 5-ն անցկացվել է «Սահմանադրական զարգացումների առանձնահատկությունները ժամանակակից աշխարհում» խորագրով միջազգային ամառային դպրոցը:

[07.07.14] ՔԱՂԱՔԱԳԵՏՆԵՐԻ ՀԱՎԱՔ ՌԴ-ՈՒՄ

Հուլիսի 1-ից 3-ը ԵՊՀ միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետի ներկայացուցիչները մասնակցել են «ՌԴ ազգային շահերը. առաջնահերթություններ, ռազմավարություն և հեռանկարներ» խորագրով հավաքին:

[09.07.14] ԿՄՇԱԿՎԻ ԵՊՀ 2016-2020 ԹԹ. ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՌԱԶՄԱՎԱՐԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐԸ

Այսօր մեկնարկեցին ԵՊՀ 2016-2020 թթ. զարգացման ռազմավարական ծրագրի մշակմանն ուղղված աշխատանքները:

[10.07.14] ԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆ-ԱՇԽԱՏԱՇՈՒԿԱ. ՆՈՐ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐ

Այսօր ԵՊՀ-ում տեղի ունեցավ ԵՊՀ գիտխորհրդին կից ձեռնարկությունների հետ համագործակցությունն ապահովող մշտական հանձնաժողովի նիստը:

[11.07.14] ՎԱՐԴԱՆԱՆՔՅԻՆԵՐԸ «ԿՄՆՎԵՆ» ՆԱԵՎ ԱՐՑԱԽՅԱՆ ՀՈՂՈՎ

Այսօր ԵՊՀ գիտխորհրդի նիստերի դահլիճում տեղի ունեցավ «Վարդանանք» ակումբի կողմից կազմակերպված «Ամառային դպրոց-2014»-ի փակման արարողությունը:

[15.07.14] ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅԱՆ ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ ՀԱՅՏՆԻ ԵՆ

Հրապարակվել է 2014-2015 ուստարվա դիմորդների անվանացանկը՝ ըստ անցողիկ միավորների և մասնագիտությունների:

[15.07.14] ԱՐՑՈՒՆԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՊՀ-ՈՒՄ ԿԴԱՍԱՎԱՆԴՎԻ ՆՈՐ ՄԱԿԱՐԴԱԿՈՎ

ԵՊՀ կենսաբանության ֆակուլտետում «Հեմատոլոգիա» (արյունաբանություն) դասընթացը ևս 3 տարի ուսումնասիրվելու է «TEMPUS» ծրագրի օգնությամբ:

[17.07.14] ՀԱՅ-ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ՝ ՆԱԵՎ ՔԻՄԻԱՅԻ ԲՆԱԳԱՎԱՌՈՒՄ

Ռոստոկի համալսարանի օրգանական քիմիայի ամբիոնի վարիչ Փեթեր Լանգերը պարգևատրվել է ԵՊՀ ոսկե մեդալով:

[18.07.14] ՀՐԱԺԵՇՏ ՏՎԵՅԻՆ ՄԵԾ ՍԻՐՈՎ ՈՒ ՋԵՐՄՈՒԹՅԱՄԲ

Այսօր ԵՊՀ Պալեանների անվան դահլիճում հանդիսավորությամբ անցկացվեց Միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետի բակալավրիատի ու մագիստրատուրայի դիպլոմների հանձնման արարողությունը:

[21.07.14] ՃԱՆԱՉՈՂԱԿԱՆ ԱՅՑ ՄԱՅՐ ԲՈՒՀ

Սփյուռքի ինը կրթօջախներ ներկայացնող 30-ից ավելի երիտասարդներ այցելեցին Մայր բուհ:

[22.07.14] ԱՅՍ ՏԱՐԻ ՄԱՅՐ ԲՈՒՀՆ ՈՒՆԵՑԵԼ Է 4874 ՇՐՋԱՆԱՎԱՐՏ

Դիպլոմների հանձնման արարողությունները սկսվել են դեռևս հունիսից և շարունակվում են մինչ օրս:

[23.07.14] ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆ ԱՄՐԱՊՆԴՎՈՒՄ Է

Հուլիսի 21-ին ԵՊՀ միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետի դեկանի տեղակալ Արթուր Իսրայելյանն այցելել է ամերիկյան Մերիլենդի համալսարան:

[23.07.14] ԱՅՍ ՏԱՐԻ ԱՌԱՋԻՆ ՓՈՒԼՈՎ ԵՊՀ Է ԸՆԴՈՒՆՎԵԼ 3134 ԴԻՄՈՐԴ

2014-2015 ուստարվա ընդունելության համար ԵՊՀ-ում երկու փուլը միասին հայտագրվել էր 3720 դիմորդ:

[24.07.14] ԴԻՊԼՈՄ ՍՏԱՆԱԼՈՒ ՀԵՐԹԸ ՏՆՏԵՍԱԳԵՏՆԵՐԻՆՆ ԷՐ

Երիտասարդ տնտեսագետների ևս մեկ սերունդ ստացավ «պաշտոնական ուղեգիր» դեպի մասնագիտական աշխատաշուկա:

[25.07.14] ՄԱՅՐ ԲՈՒՀԸ՝ «ՍՓՅՈՒՌՔ» ԱՄԱՌԱՅԻՆ ԴՊՐՈՑԻ ԼԱՎԱԳՈՒՅՆ ԱՋԱԿԻՑ

Արդեն մի քանի օր է, ինչ Մայր բուհում են հյուրընկալվում «Սփյուռք» ամառային դպրոցի մասնակիցները:

[28.07.14] ՃԱՄԲԱՐ-ԲԱՆԱԿՈՒՄԸ ԱՐՑԱԽՈՒՄ

Հուլիսի 27-ին ԵՊՀ ուսանողները մեկնեցին Հադրութի շրջանի Տող գյուղ:

[03.08.14] ԿՅԱՆՔԻՑ ՀԵՌԱՑԵԼ Է ՎԱՍՏԱԿԱՇԱՏ ԳԻՏՆԱԿԱՆԸ

Վախճանվել է բանասիրական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր Հովհաննես Բարսեղյանը:

[08.08.14] «ՄԻԱՑՅԱԼ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ»՝ ՎԱՐԴԱՆԱՆՔՅԻՆԵՐԻ ՇՆՉՈՎ

Արցախում հարգանքի տուրք մատուցելով ԵՊՀ զոհված ուսանող-ազատամարտիկների հիշատակին՝ Մայր բուհի «Վարդանանք» ռազմահայրենասիրական դաստիարակության ակումբի սաներն այսօր Երևան վերադարձան բուռն տպավորություններով:

[28.08.14] ՊԵՏՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆՆ ՈՒՆԻ 3224 ԱՌԱՋԻՆ ԿՈՒՐՍԵՑԻ

2014-2015 ուստարվա ընդունելության համար ԵՊՀ-ում երկու փուլը միասին հայտագրվել էր 3720 դիմորդ, որից միայն 3224-ն է դարձել Մայր բուհի ուսանող:

[28.08.14] ԵՊՀ-Ն ՊԱՏՐԱՍՏ Է ՆՈՐԵԿՆԵՐԻՆ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒՆ

Մայր բուհն այս տարի «նորաթուխ» համալսարանականների առջև դռները կբացի սեպտեմբերի 1-ին:

[29.08.14] ԵՊՀ ՈՒՍԱՆՈՂՈՒՀԻՆ ՏԱՐԱԾԱՇՐՋԱՆՈՒՄ ՄԻԱԿ ՀԱՂԹՈՂՆ Է

Միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետի «Հանրային կառավարում» բաժնի բակալավրիատի 2-րդ կուրսի ուսանողուհի Տաթև Դերզյանը տարածաշրջանում միակն էր, ով հաղթող ճանաչվեց ՄԱԿ-ի կենտրոնական գրասենյակում կազմակերպված բազմալեզու ակնարկների մրցույթում: